No. 798

2 Copies

ਟੀਕਾ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਜੀ

ਚੱਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ

ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਕਾ

ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ

No. 798

ਸਰਬ ਗੁਣਗੁਣਾਲੰ ਕ੍ਰਿਤ

ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਗ੍ਰਾਮ ਬੋਹਾ ਆਸ੍ਰਮਸ੍ਰੀ ਦੁਖਭੰਜਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਜੋ

ਸਰਦਾਰ ਸੰਤਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਿਵਾਸਕ ਰਾਵਲ
ਪਿੰਡੀ ਆਤ੍ਮਜ ਅਮਰਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਕੇ
ਪਦਾਰਥ ਜੋਵਾ ਸੇ ਤਥਾ ਸਾਧੂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੇ
ਉਦਜੋਰ ਜੀ ਸੰਮਤ ੧੯੫੫ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ

ਲਾਹੌਰ

ਐਂ ਗਲੋਸੰਮ੍ਰਿਤਪ੍ਰੈਸਮੇਂ ਰਾਮਚੰਦ ਮਾਨਕਟਾਹਲਾ
ਦੇ ਯਤਨ ਸੇ ਮੁਦ੍ਰਿਤ ਹੁਆ ॥

੧ ੐ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਸਹਾਯ ॥

ਅਥ ਚਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਤ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖਯਤੇ ॥

ਕ੍ਰਿਤਸ੍ਰੀਮਾਨਸਰਬ ਗੁਣਗੁਣਾਲੰ ਕ੍ਰਿਤਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿਵਾਸਕ ਗ੍ਰਾਮ ਥੋਹਾ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਏਕੋਂਕਾਰ ਉਚਾਰ ਦੈ ਮੰਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਅਨਾਦਿ ॥ ੧ ॥ ਆਤਮ ਏਕ ਅਨੀਹ* ਅਜ ਅਕੈ ਅਮਲ ਅਪਾਰ ॥ ਸੋਸਮਾਯ ਹੈ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਭਯੋ ਪ੍ਰਪੰਚ ਅਕਾਰ ॥ ੨ ॥ ਅਮਲ ਅਕਾਲ ਅਜਾਲ ਜਲ ਭੂਮਿ ਅਕਾਸ ਪਜਾਲ ॥ ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਦਲਨ ਖਲ ਖੰਡਨ ਖਲੁ ਖਜਾਲ ॥ ੩ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਸਭ ਸਿਧ ਕੀ ਕਰਨ ਚੰਡਿ ਤਾਰ ਤਰਨ ਸਰ ਲੋਚਨ ਬਿਸਾਲ ਹੈ ॥ ਆਦਿ ਜਾਕੇ ਆਹਵ ਮੰਤ ਕੋਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ਸਰਨ ਉਬਾਰਨ

---

*ਇਛਾ ਰਹਤ

ਕਰਨ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਲ ਹੈ ॥ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨਿ ਅਨਿਕ ਦੁਖ ਜਾ ਰਨਿ ਸੁ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਛਡਾਏ ਜਮ ਜਾਲਹੈ ॥ ਦੇਵੀ ਬਰ ਲਾਇਕ ਸੁਬੁਧਿ ਹੂੰ ਕੀ ਦਾਯਕ ਸੁ ਦੇਹਿ ਬਰ ਪਾਇਕੈ ਬਨਾ ਵੈ ਗ੍ਰੰਥ ਹਾਲ* ਹੈ॥ ੪ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਆਵਤ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਰੂਢ ਰੂਢ†ਰੂਪਵਾਰੀਵਾਰੀਗੀਗਨਾਇ ਬਾਰੀ ਬੈਸਵਾਰੇ ਤਾਤਕੋ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਰੇ ਰੋਤ ਕਾਨ ਕਾਨ ਤੋਰੇ ਤੋਰੇ ਕਾਨ ਕਾਨ ਜਿਨ ਤੋਰੇ ਏਰੇ ਕਾਨ ਕੀਜੈ ਬਾਤਕੋ ॥ ਆਧੈਂ ਯੌ ਖੜਾਨਨ ਗਜਾਨਨਕੋ ਆਧੈਂ ਨਾਹਿ ਆਧੈਨਾ ਲਗਤ ਆਧੈ ਗਨੈ ਜਾਤ ਜਾਤ ਕੋ ॥ ਆਧੈਂ ਕਯੋ ਗਨਤ ਆਧੈ ਨਾਸਾਕੋ ਮਿਨਤ ਆਧੈ ਸੁਨਤ ਹਸੀ ਸੋ ਸਸੀ ਮੁਖ ਜਾਹਿ ਮਾਤ ਕੋ ॥ ੫ ॥ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਹਾਰਿ ਸੁਖ ਸੋ ਭਰਨ ਹਾਰਿ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਹਾਰਿ ਜੈ ਜੈ ਜਗ ਮੰਡਿਕਾ ॥ ਕਈ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ਥਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਆਦਿ ਦੇਵਤਾਨ ਅੰਡਖੰਡ ਬੰਡਿਕਾ ॥ ਨਿਖਲ‡ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨਿਤਜ ਹਿੱਤ ਬਿਤ ਦਾਤਾ ਮਾਤਾ ਜਗ ਜਾਤਾ ਤੇਰੋ ਬਢੈ ਜਸ ਝੰਡਿਕਾ ॥ ਤੁਹੀ ਖਲ ਖੰਡਿਕਾ ਹੈਂ ਪਾਪਨ ਬਿਹੰਡਿਕਾ ਹੈਂ ਆਪਨ ਅਦੰਡਿਕਾ ਹੈਂ ਜੈਤੁ ਜੈਤੁ ਚੰਡਿਕਾ॥੬ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਨਾਲਿਕਾ ॥ ਇੰਦ੍ ਬ੍ਰਜ੍ਹਾ ॥ ਨਾਰਾਯਣੰ ਨਾਨਕ ਮੰਗਦੰਚ ਮੋਖਜਾਦਿਦਾਸੰ ਹਜਮਰੰ ਹਜੂਦਾਰੰ॥ ਰਾਮਾਦਿ ਦਾਸੰਚ ਨਰਾਵਤਾਰੰ ਹਰਜਾਦਿ ਗੋਬਿੰਦ ਮਹੰਭਜਾਮਿ ॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜਾਂਤ ਹਰਿੰਹਜਨੰਤੰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੰਗਜੰ ਹਰਿਪੂਰਬਕੰਚ

* ਜਲਦੀ † ਸੁੰਦਰ ‡ਸਮੂੰਹ

॥ ਤੇਗਾਦਿ ਬਹ੍ਰਾਦਰੰ ਬੰਦਜ ਬੰਦਜੰ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਾਦਿਗੁਰੁਨਨ ਮਾਮਿ ॥ ੭ ॥ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਕਬਿਤ ॥ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਿਧਿ ਸੁਧਾ ਪਾਰਸ ਕਲਪਤਰੁ ਕਾਮਧੇਨੁ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਲਛਮੀ ਸ੍ਰਮੇਵਕੀ॥ ॥ ਚਤੁਰ ਪਦਾਰਥ ਸ੍ਰਭਾਵ ਸੀਲ ਰੂਪ ਗੁਨ ਭਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਮਤਿ ਅਲਖ ਅਭੇਵਕੀ॥ ਜ੍ਵਾਲਾਜੋਤਿ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਕੀਰਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛਬ ਤੇਜ ਤਪ ਕਾਂਤਿ ਬਿਭੌ¶ ਸੋ ਭਾ ਸਾਧੁ ਸੇਵ ਕੀ ॥ ਅਨਦ ਸਹਜ ਸੁਖ ਸਕਲ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕੋਟਿ ਕਿੰਚਿਤ ਕਟਾਛ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਾਹਿ ਗੁਰ ਦੇਵ ਕੀ ॥ ੮ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜਗ ਜਾਨਿ ॥ ਅਰਜੁਨ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿਰਾਯ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹਰਿ ਭਾਨੁ ॥ ੯ ॥ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰਿ ਤਿਲਕਜਗ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀ ਧਰ ਪਾਯ ॥ ਬੰਦੌ ਦ੍ਵੈ ਕਰ ਜੋਰ ਕਰ ਕਰਿਹੈਂ ਸਗਲ ਸਹਾਯ ॥੧੦॥ ਅਨਜੱਚ ਕਬਿਤ ॥ ਨਾਨਕ ਨਮਾਮਿ ਕਈ ਲਾਖ ਔ ਕਰੋਰ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਜਾਂਉ ਅਜ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਕੇ ॥ ਤਨਹਰਿਦਾਸ ਰਾਮਦਾਸ ਹੌ ਤਿਹਾਰੋ ਦਾਸ ਆਸ ਤਨ ਤੋਰੇ ਖਾਸ ਦੋਊ ਖਗ ਧਰ ਕੇ ॥ ਹਰਿ ਰਾਜ ਆਜ ਕਾਜ ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਨਿਹਾਰ ਨਮੋ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੱਗਧਰ ਧੀਰ ਧਰਕੇ ॥ ਪੀਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ਪਾਦ ਪੀਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ਵਾਰੇ ਆਸਰੇ ਹਮਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਬਿੰਦ ਸਿੰਘਪਰ ਕੇ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਅਨਕ ਰਹਿਤ ਨਾਨਕਗੁਰੂ ਤਮ ਹਰ ਤਰਨਿ ਪ੍ਰਕਾਸ॥ਅਸਰਨਸਰਨ ਸੁਰਾ ਸੁਰਨਸਰਨਚਰਨਹਨ

॥ ਸੁਭ ਆਪਨੀ ¶ ਈਸ੍ਵਰਜ

ਤ੍ਰਾਸ ॥ ੧੨ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਅਭਰਨ ਭਰਨ ਜਗ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਜਨ ਤਾਰਨ ਤਰਨਿ ਐਸੇਕਲਪਤਰਨਹੈਂ ॥ ਸੰਸਰਨ ਪਰਨ ਸੰਸਰਨ ਪਰਨ ਹੋਤ ਸੰਸਰਨ ਪਰਨ ਸੰਸਰਨ ਪਰਨ ਹੈਂ ॥ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਰਸਨ ਪਾਰਸ ਕਰਨ ਹਾਰ ਬਰਨ ਬਰਨ ਐਸੇ ਬਰਨ ਬਰਨ ਹੈਂ ॥ ਅਚਰ ਚਰਨ ਚਰ ਅਚਰ ਕਰਨ ਹਾਰ ਨਾਨਕ ਚਰਨ ਐਸੇ ਨਾਨਕ ਚਰਨ ਹੈਂ ॥੧੩॥ ਦੋਹਾ ॥ ਕਮਠ ਪੀਠ ਵਰ ਵਾਰ ਹੁਇ ਵਾਰਿਮਥੇਘ੍ਰਿਤ ਹੋਇ ॥ ਖੀਵੀ ਪਤਿ ਪਦ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨ ਖੇਮ ਕਿਪਾਵੇ ਕੋਇ ॥ ੧੪ ॥ ਦੋਹਾ ਅਧਰ ਬਿਛੋਹਾ ॥ ਸਕਲ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਸੰਸ੍ਰਿਤ ਹਰਿਨ ਕਰ ਨਿ ਸਰਨ ਸੁਖ ਦਾਨ ॥ ਅਰਨ ਚਰਨਜਨ ਅਘ ਹਰਨਤਰਨ ਤਰਨਿ ਜਿਯ ਜਾਨ ॥ ੧੫ ॥ ਛਪਯ ॥ ਅਨਹਤ ਅਚਲ ਅਸਰਨ ਸਰਨ ਸੰਸ੍ਰਿਤ ਸਰਿਤਾ ਹਰਿ ॥ ਅਰੁਨ ਚਰਨ ਸੁਖ ਕਰਨਤਰਨਿ ਤਾਰਨਿ ਤਾਰਿਕ ਤਰ* ॥ ਸਕਲ ਸਿਧਿਸੁਖ ਦੈਨ ਚੈਨ ਸੁਖ ਸੈਨ ਕਹਿਨ ਜਿਨ ॥ ਆਕਰ ਚਾਰ ਉਧਾਰ ਕਾਰ ਸੰਸਾਰ ਰੈਨ ਦਿਨ ॥ ਜਹਿ ਦਰਸੁ ਦਰਸੁ ਖਟ ਦਰਸੁ ਚਹਿਤਰਸਤਰਸ ਤਾਰਕਤਰਨਿ ॥ ਕੁਲ ਕਲੰਕਤ੍ਰੈਹੁਨਹਰਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਕਾਰਨ ਕਰਨਿ॥੧੬॥ ਦੋਹਾ ॥ ਪਾਦ ਕੰਜ ਕੰਟਕ ਰਹਿਤ ਸੰਕਟ ਕਟਕਬਿਨਾਸ ॥ ਅਮਰਬੰਦਜ ਪਦ†ਅਮਰ ਪ੍ਰਦ ਬੰਦੋ ਅਮਰ ਅਨਾਸ ॥ ੧੭ ॥ ਛਪੈ ॥ ਸਹਸ ਸਸੀ ਸਮ ਸਰਦ ਕੋਟ ਤਰਨੀ ਤਮ ਤਾਪਕ ॥ ਕੋਟਿ ਧਰਨਿ ਧਰ

* ਅਤਸ਼ੈਕਰ † ਪਦਵੀ

ਧੀਰ ਸੇਸ ਕੋਟਿਕਸਮ ਜਾਪਕ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਟਿ ਸਮਸ੍ਰਿਸਟਿ ਬ੍ਰਿਸਟਿ* ਪ੍ਰਭੁ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰ ਸਮ ॥ ਬਿਸਨ ਕੋਟਿਸਮਪਾਲ ਕਾਲ ਕੋਟਿਕਅੰਤਕਸਮ॥ ਸਿਕਤ ਸਿੰਧੁ ਤਟੁ ਬਰਖਰਿਤ † ਬਿੰਦੁ‡ਕੁਸੁਮ ਕੁਸੁਮਾਕਰਨ§ ॥ ਤੱਦਪਿਅਨੰਤ ਗੁਨ ਗੁਰ ਅਮਰ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਸੰਸ੍ਰਿਤ ਸਰਨ ॥ ੧੮ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਟ ਦਿਨਸੁ ਨਿਸ ਰਾਮਦਾਸ ਭੇਰਾਮ ॥ ਹਰਿਤਦਕਾਰ ਸਕਾਰਹੀ ਰਾਮਦਾਸ ਭੇਰਾਮ ॥ ੧੯ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮੁਕਿਤ ਏਕ ਸਦਾ ਬ੍ਰਤ ਕਾਸੀਮੈ ਸੋਧ੍ਰਜਾ ਬਿਨ ਸੁਧਾਸਰ ਭੋਗ ਮੋਖ ਧ੍ਰਜਾ ਦੋ ਫਹਰਹੈਂ ॥ ਛਿਤ ਪਤ ਛੋਨਾ ਜਿਨ ਸੋਨਾਕੇ ਬਿਛੌਨਾ ਸੋਨਾ ਟੋਨਾ ਸੇ ਬਿਛੌਨਾ ਬਿਨ ਕੌਨਾਮੇਥਰ ਹੈਂ ॥ ਨਰੁਦੇਵਦੇਵ ਕੀ ਤੋ ਸੇਵ ਤੀਨ ਤੇਰੈ ਮੇਨ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਕਰੀ ਕਰਹੈਂ ॥ ਤਨੁ ਹਰਿ ਦਾਸੁ ਰਾਮਦਾਸ ਰਾਮ ਤੇਰੋ ਦਾਸ ਰਾਮ ਦਾਸ ਦਾਸ ਕੋ ਬਿਰਦ ਬੇਦਬਰਹੈਂ ॥੨੦॥ ਦੋਹਾ ॥ ਅਰਜੁਨ ਸੁਨ ਬਰਜਨ ਕਰੈਂ ਅਰੁਜਨ ਬਰਜਨ ਨਾਹਿ ॥ ਅਰਜੁਨ ਸੁਨ ਅਰੁਜਨ ਕਰੋ ਅਰੁਜਨ ਬਰਜਨ ਚਾਹਿ ॥ ੨੧ ॥ ਰੂਪਾਂ ਤਰ ਬਿਦ੍ਰੁਨਮਾਲਾ ॥ ਵਾਪ੍ਰਸਿਧਛੰਦ ॥ ਪਾਪਨ ਭਰਜਨ ॥ ਪੁਨਜਨ ਭਰਜਨ ‖ ॥ ਮਰਜਨ ਤਰਜਨ ॥ ਕਰਤ ਅਮਰ

* ਬਰਖਾ † ਸਾਵਣ ਭਾਦ੍ਰੋਂ ‡ ਬੂੰਦ § ਬਸੰਤ ਰਿਤੁ

‖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਪਾਪ ਪੁਨ ਦੋਨੋਂਕੋ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਹੋਨੇਂ ਤੇ ਲੋਹਕੰਚਨਸੰਜੀਰ ਵਤ ਸੋ ਤਿਨਕੋ ਦਗਧ ਕਰਕੇ ਦਾਸੋਂ ਕੋ ਮੋਖਜ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਭਰੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਪੁਨਜ ਸੋਂ ਭਰੇ ਹੈਂ। ਅਥਵਾ । ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਹੇਤੁ ਕਰ ਜੋ ਨ ਭਰ ਕਜਾ ਅਭਰ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਤੁ ਅਤਯੰਤ ਲੋਭੀ ਤਿਨਕੋ ਪੁੰਨਜ ਰੂਪ ਸੰਖ ਕਰ ਸੰਤੋਖ ਰੂਪ ਪੁੰਨਜ ਸੋਂ ਵਾ ਭਰਤਾ ਹੈ ॥

ਨਮੋ ਨਮੋਃ॥੨੪॥੩॥ਸਿਧਿਨਦਰਜਨ*॥ਸਿਧਿਨਿਦਰਜਨ†
॥ ਸੇਵਸੁਕਰਜਨ‡॥ਨਰਕਨਿਕਰਜਨ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿਪਰਜਨ
॥ ਅਪਰ ਬਿਥਰਜਨ ਨਮੋ ਨਮੋਃ ਕਰ ॥ ੨੫ ॥ ੪ ॥
ਅਰਿਜਨ ਅਰਜੁਨ§ ॥ ਪੂਰਨ ਕਰ ਜਿਨ ॥ ਅਦਭੁਤਸਰ
ਜਨ‖ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਜਨ¶॥ ਗੰਗ ਕੁਵਰਜਨ ॥ ਸਾਂਗ
ਕੁਅਰਜਿਨ ॥ ਨਮੋਨਮੋਃ ॥ ੨੬ ॥ ੫ ॥ ਰੂਪ ਅਪਰ ਜਿਨ ॥
ਰੂਪਨਿਪਰਜਿਨ॥ਰੂਪਨਪਰਜਨ ॥ ਰੂਪਨ ਪਰਜਿਨ॥ਦੀਨਨ

*ਦ੍ਵਾਰਾ ਦਾਸਨਕੋ † ਤਿਸਾਗ ਵਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸਿੱਧੀਓਂ ਕਾ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ‡ਸੇ ਕਜਾ ਤੇ ਜਨ ਦਾਸ ਵਸੁਦੇਵਤਾ ਵਾ ਧਨ ਵਾ ਕਰਤਾ ਵਸਵਰਤੀ ਕੀਏ ਹੈਂ ਦਾਸੋਂਕੇ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ॥ ਯਦਵਾ ॥ ਸੁਕਦੇਵਾਦਕ ਸੇਵਕੋਂ ਕੇ ਰੰਜਨ ਕਰਤਾ ਸ਼ਕਤਿ ਪਾਈ ਹੈ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ॥

§ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਸਤ੍ਰਸਨੋਂ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ॥

‖ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਜਨ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਰਚਨਾ ਸ਼ਕਤਿ ਜਿਨਕੀ ਯਦਵਾ ਸਰੋਵਰ ਰਚਨਾ ਜਿਨਕੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਸਹਿਤ ॥

¶ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਨਾ ਯਹੀ ਹੈ ਕਰਮ ਜਿਨਕਾ ਕਿੰਵਾ ਆਪਤੋਂ ਹਰਿ ਰੂਪ ਹੈਂ ਔਰ ਜਨੋਂ ਕੋ ਹਰਿ ਰੂਪ ਕਰੇ ਹੈਂ ਵਾ ਜਿਨਕੋ ਹਰਿ ਨੇ ਹਰਿ ਰੂਪ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ੍ਵੰਭਰਾਦਿ ਪਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਯਾ ਹੈ ਯੁਵਰਾਜ ਵਤ ॥

੧ ਗੰਗਾ ਕੋ ਵਰਾ ਹੈ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਯਦਵਾ ਜੋ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪਤਿ ਹੈਂ ਕਿੰਵਾ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਅਨੇਕ ਤਰਹਿ ਕੇ ਵਰ ਦੀਏ ਹੈਂ

੨ ਗੰਗਾ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਹੈ ਕੁਵਰ ਜਿਨਕੇ ਅਥਵਾ ਬਸੁਧਾ ਕੋ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਵਰ ਦੀਆ ਹੈ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ॥

੩ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ਹੈ ਜਿਨਕਾ ॥

੪ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੇ ॥

੫ ਰੂਪ ਨਾਮ ਸੇ ਅਭੀਤ ਹੈਂ ਜਨ ਜਿਨਕੇ॥

੬ ਵਿਧੀ ਪਖ ਮੇਂ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਨਕਾ ਨ ਪਰ ਅਧਰਨ ਹੀ ਹੈ ਯਦਵਾ ਰੂਪ ਨਾਮ ਕੀਨਿਪ੍ਰਾਪਤੀਸੇ ਰਹਿਤਜਨਹੈਂਜਿਨਕੇਅਰਥਾਤਜੀਵਨਮੁਕਤਹੈ ।

੧ ਮੋਤ ਕਰ ਜੋ ਤਰਜਤ ਹੈ ਤਿਨਕੋਂ ਅਮਰ ਕਰਤਾਹੈਂ ॥ ਯਦਵਾ ॥ ਮਰਜਨ ਅਨੇਕ ਰੋਗ ਤਿਨਕੋਂ ਤਰਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈਂ।

੨ ਦ੍ਵੈਤ ੩ਨਿਰਮੂਲ ੪ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ੫ ਤਿਨ ਦਾਸੋਂ ਕੀ ਉਨਤਾਕੋ ਦਗਧਯਦ੍ਵਾਪੂਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ੬ ਪੂਰਣ ਕਰਤਾ ੭ ਤਜਾਗ ਕਿੰਵਾ ਬਿਸ ਸਬਦਕਰ ਬਿਸੇਤਿਨਕਰ ਜੋ ਨਹੀਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਅਰਥਾਤ ਅਤੀ ਲੋਲਪ ਕਾਮੀ ੮ ਤਿਨਕੋਂ ਭੀ ਨਾਹਿ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੋਸਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਬਿਸ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਰਜੱਨ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕਰਤਾ ਅਰਥਾਤ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥

੯ ਦੀਨ ਜਨੋਂਕਾ ਪਰਵਾਰ ਹੈ ਵਾ ਦੀਨ ਹੀ ਜਿਨਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈਂ ।

੧੦ ਦੁਣਦੇ ਹੈਨ ਦਾਸ ਜਨਾਂ ਕੋ ।

੧੧ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨ ਕਰ ਯਹਿ ਬਾਨੀ ਨ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰੀ ਯਦ੍ਵਾ ਕੀਨ ਨਾਮ ਕੋਪ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦਾਸੋਂ ਪਰ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਕੋਪ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਕਿੰਵਾ ॥ ਦਾਸੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਨਕਰਜਨ ਕੀਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੇਵ ਪਿਤ੍ਰੀ ਰਿਖ ਰਿਣ ਜੋ ਸੰਸਾਰਿਕ ਕਰਜ ਹੈਂ ਇਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਕੀਆ ਹੈ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰ । ਯਦ੍ਵਾ । ਸਸਾਨ ਰਿਣ ਸੇ ਰਹਿਤ ਕੀਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਨ ਧਨ ਆਦਿ ਸੰਪਤ ਸੰਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥

੧੨ ਸਹਿਤ ਪਰਵਾਰ ਕੇ ਹੈ ਜਨ ਜਿਨਕੇ ।

੧੩ ਊਪਰ ਸਿਰ ਕੇ ਹੈ ਹਰਿ ਜਨ ਜਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਕਟਹੀ ॥

੧੪ ਹਰਿ ਜਨ ਨਮਿਤ ਕਰਾ ਹੈ ਸਿਰ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ॥

੧ ੨ ੩ ੪
ਜਨ॥ ਦੂ ਖਨਿਹਰਿਜਨ ॥ ਸੂਖਨਿਹਰਿਜਨਨਮੋਨਮੋਕਰਜਨ
੫ ੬
ਗੁਰੂਅਰਜਨ ॥੨੨॥੧॥ਊਨਨਭਰਜਨ ॥ ਊਨਨਭਰਜਨ ॥
੭ ੮
ਨਾਹਿਬਿਸਰਜਨ ॥ ਨਾਹਿਬਿਸਰਜਨ ॥ ਪਾਯਨ ਪਰਜਨ ॥
ਦੇਤਸੁਬਰਜਨ ॥ ਨਮੋਨਮੋਕਰਜਨ ਗੁਰੂਅਰਜਨ॥੨੩॥੨॥
੯ ੧੦ ੧੧
ਦੀਨਨ ਪਰਜਨ ॥ ਬੀਨਨ ਹਰਜਨ ॥ ਕੀਨਨ ਕਰਜਨ ॥
੧੨ ੧੩ ੧੪
ਸਹਿਤਸਪਰਜਨ॥ਸਿਰਪਰਹਰਿਜਨ ॥ ਸਿਰਪਰਿਹਰਿਜਨ।

ਪਰਿਜਨ* । ਦੀਨਨ ਦਰਿਜਿਨ† । ਨਮੋ ਨਮੋਃ ॥੨੭॥੬॥
ਲੋਹਿਤ੍ਰਹਰਿਜਨ‡ । ਅਰਜੁਨ ਕਰਜਨ§ । ਸੁਸਕਸੁ ਅਰ
ਜਨ‖ । ਕਰਤ ਸੁ ਹਰਿਜਨ¶ । ਅਰਜੁਨਕਰਜਨ । ਸੁਨ
ਗੁਰਅਰਜੁਨ । ਨਮੋ ਨਮੋਃ ॥ ੨੮ ॥ ੭ ॥ ਪੁਰਜਨ ਗਰਜਨ
। ਪੁਰਿ ਜੁਨਗਰਜਨ । ਪੂਰਨਕਰਜਨ । ਪੂਰਨਿ ਕਰਜਨ ।
ਹਰਿ ਜਨ ਕਰਜਨ । ਸਰਬ ਉਤਰਜਨ ਨਮੋ ਨਮੋਃ ॥ ੨੯ ॥
॥ ੮ ॥ ਦਿਲ ਬਰਅਰਜਨ । ਦਿਲਬਰਅਰੁਜਨ । ਸੁਨਿਕਰ

---

* ਦੀਨਤਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਨਕਾ ਸੰਤ ਵਾ ਸੰਤਭੀ ।।
† ਦੀਨੋਂ ਪਰ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਿਨਕੀ ਯਦ੍ਵਾ ਦੀਨੀ ਹੈ ਨਦਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਿਨਪੈ ਤੇ ਦੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ॥
‡ ਪਾਰਸ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥
§ ਕੈਚਨ ਰੂਪ ਕਰਤੇ ਹੈਂ
‖ ਤ੍ਰਿਸਨਾਗਨੀ ਕਰਸੂਕੇ ਨਰ ਵਾ ਪ੍ਰਕਟਿ
¶ਚੰਦਨ ਰੂਪ ਕਰਤੇ ਹੈਂ
੧ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਦਾਸ
੨ ਹੇ
੩ ਪੂਰਨ ਇਛਾ
੪ ਪੁਰੀਆਂ ਬਾਨਾਰਸਾਦਿ ਨਗਰ ਸਮਾਨ ਤੇ ਤਿਨਕੇ ਵਾਸੀ
੫ ਸਰੂਪ ਬੋਧ ਮੇਂ ਪੂਰਨ ਕਰਕੇ ਦਾਸ ਗਨ ॥
੬ ਸੰਭੂਹ ਪਾਰ ਕੀਏ ਹੈਂ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ॥
੭ ਸੰਤ ਦਾਸਨ ਕੋ ਕੀਆ ਹੈ ।
੮ ਸਰਥ ਸੇਂ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸਟ ੯ ਔ ਪਿਆਰੇ ੧੦ ਦਿਲ ਸੇ ਉਪਰ ਹੈਂ ਦਾਸ ਵਾ ਦਾਸੋਂ ਕੇ ਦਿਲ ਪਰ ਪੁਨਃ ਬਿਰਾਜਮਾਨ

ਅਰਜਨ* ॥ ਸੁਨਿਕਰਿਅਰਿਜਨ† ॥ ਯਹੀਫਿਕਰਜਨ ॥
ਯਹੀ ਜ਼ਿਕਰਜਨ । ਨਮੋ ਨਮੋਃ ॥ ੩੦ ॥
ਸਰਨ ਹਰਨ ਜਨ‡ । ਸਰਨ ਸਰਨ ਜਨ§ । ਭਰਨਿ ਭਰ
ਨਿਜਨ‖ । ਭਰਨਿ ਭਰਨ ਜਨ¶ । ਦਰਨ ਅਪਰ ਜਿਨ
ਦਰ ਪਰ ਪਰਜਨ । ਨਮੋ ਨਮੋ ਃ ॥ ੩੧ ॥ ੧੦ ॥
ਪਾਪਨ ਕਰਿਜਨ । ਖਾਪਨ ਹਰਿਜਨ । ਬਾਕ ਨਿਕਰਜਨ
ਬਾਕ ਨਿਕਰਜਨ । ਪਾਜ ਪਕਰਜਨ । ਪਾਜ ਪਕਰਜਨ
ਨਮੋ ਨਮੋ । ਕਰ ਜਨ ਗੁਰੂਅਰਜਨ ॥ ੩੨ ॥ ੧੧ ॥

---

* ਸੰਭੂਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ॥
†ਮ੍ਲੇਨਜ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੇ ਕਿੰਵਾ ਕਰਿਹਸਤੀ ਤਿਸਕਾ ਅਰਿ ਸਿੰਘ ਔਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਦਾਸੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੋ ਸੁਨਕਰ ਤਿਨਕੋਂ ਦੀਨਤਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤਿਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮੋ ਨਮੋ ਕਰ ਹੇ ਜਨ ਹੋ ਪੂਰਖ ਯਹੀ ਫ਼ਿਕਰ ਔਰ ਯਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਚਾਹੀਯੇ ਤੁਝਕੋ ਤਿਨਕਾ ਉਪਕਾਰ ਚਿੰਤਨ ਕੀਆ ਚਾਹੀਯੇ ਕਿੰਵਾ ਗੁਰੋਂ ਕਾ ਵਿਸੇਸਨ ਜਾਨਿਯੇ ॥
‡ ਜਰਨ ਵਾ ਇਤਰ ਕੀ ਸਰਨਾਗਤੀ ਕੇ ਹਰਤਾਹੈਂ ਭੈਰਵਾਦਿ ਦੇਵਤਾਕੀ
§ ਸਰਨ ਸਰਨਾਗਤੀ ਦੂਸਰਾ ਸਰਨਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਵਾਚਕਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਆਪਕੀ ਸ਼ਰਨ ਕੋ ਸਰਨ ਕਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਯੋ ਹੈ ।
‖ ਨਵੀਨ
¶ ਨੌਕਾ ਪਾਰ ਕਰਨ ਕੋ ਦਾਸੋਂ ਕੇ ਵਾ ਨਿਤਰ ਸਬਦ ਕਰ ਅਤਰ ਕਜਾ ਜੋ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ।
੧ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਪਰ ਜਿਨਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
੨ ਦੁਆਰੇ ਪੈ ਪੜੇਹੈਂ ਜੋ ਜਨ ਵਾ ਦਰ ਨਾਮ ਵਦੀਰਨ ਕਥਤਾ ਹੈ ਪਰਨਾਮ ਅਵਿਯਾਕਾ ਪਰਨਾਮ ਸਤ੍ਰੂ ਰੂਪ ਜਨ ਦਾਸੋਂ ਕੀ ਵਾ ਪਰਵਾਰਕੀ ਜਨੋਂ ਕੀ ॥
੩ ਹਸਤੀ ੪ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਜਨੋਂ ਕੇ ॥

ਦੋਹਾ ॥ ਅਧਰ ਬਿਛੋਹਾ। ਅਘਨ ਓਘ* ਉਕਸਤ ਨਹੀਂ ਓਕ ਅਨੰਤਹਿ† ਠਾਉ। ਕੌਲਾ ਕਿੰਕਰ ਹੋਤ ਕਿਲਸੁਨ ਅਰਜਨ ਸੁਤਨਾਉ ॥ ੩੩ ॥ ਛਪਯ ॥ ਅਘਨ ਓਘ ਕਰ ਅੰਤ ਸੰਤ ਸੰਤਤ‡ ਸੁਖ ਦਾਯਕ। ਅੰਤਕ ਅੰਤ ਅਨੰਤ ਕੰਤ ਕਉਲਾ ਕੇ ਲਾਯਕ। ਅਸ§ਅਸ‖ ਕਲਜਗਨਾਥਸਕਲ ਕਲ ਨਾਥ ਨਾਥ ਕਿਲਾ। ਜਗਤਾਰਕ ਕਰਤਾਰ ਤੀਰ ਤਛ ਕ ਤੁਰਕਨ ਤਿਲਾ। ਨਿਸ ਕਲੰਕ ਸਸਿ ਦਿਨ ਸੁ ਨਿਸ ਘਟ ਨ ਧਰਾ ਥਿਰ ਹੋਇ ਹੈ। ਤੋ ਸਸਿਅਸਿ ਜੁਗ ਧਰਨ ਕੇ ਤੁਲਜ ਕਿਹੁੰ ਜਗ ਜੋਇ ਹੈ ॥ ੩੪ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਹਰੀ ਰਾਯਕੇ ਪਾ-ਯਕਨ¶ ਪਾਯ ਪਾਯਕਿਨ ਪਾਯ। ਪਾਯ[1] ਪਾਯ ਪਰ ਪਾਯ-ਕਨ ਪਾਯ ਪਾਯ ਨਹਿ ਪਾਯ ॥ ੩੫ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਹਰਿ ਰਾਯਕੇ ਪਾਯ ਅਪਾਯ[2] ਅਮਾਯ ਅਚਾਹ ਰਿਦੇ ਜਿਹ ਮਾਹਿ ਰਤੀ ਹੈ। ਤਿਹ ਕੰਚਨ ਕੀਰਤਿ ਕੀਰਤਿ ਕੀਰਤਿਕੀਰਤਿਕੀ-ਰਤਿ ਨਾਹਿ ਰਤੀ ਹੈ। ਤਿਹ ਕੀਮਤਿ ਕੀਮਤਿ ਕੀਮਤਿ ਨਾਹਿ ਸੁਤਾਮਤਿ ਕੀਮਿਤ ਤਾਹਿ ਮਤੀ ਹੈ। ਸੁਇ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਨਿ ਹਾਲ ਭਯੋ ਪੁਨ ਤਾਹਿ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕਤੀ ਹੈ ॥ ੩੬ ॥

*ਸਮੂਹ †ਵਿਸਨੂ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿਵਾਸਾ ‡ ਸੰਤਾਨ §ਤੇਗ
‖ਘੋੜਾ
¶ਪਾਦੁਕੇਕਉ ਪਾਵਨੇ ਯੋਗ ਪਾਯਕਰ ਕਛਭੀ ਪਾਵਨੇ ਯੋਗਯ ਨਹੀਂ ਰਹਿਤਾ

੧ ਪਾਯਪਰ ਕਯਾ ਪਾਵਨੇ ਯੋਗਯ ਸਰਬ ਵਸਤੂ ਸੇ ਪਰੇ ਜੋ ਪਾਯ ਕਯਾ ਪਾਦ ਤਿਨਕੇ ਪਾਯਕਨ ਨਾਮ ਦਾਸਨ ਕੋ ਪਾਯ ਪਾਯ ਜੋ ਪਾਵਨੇ ਯੋਗਯ ਥਾ ਸੋ ਪਾਯ ਕਯਾ ਪਾਯਚੁਕੇ ਸੋ ਵਸਤ ਪਾਂਯ ਨਹੀਂ ਪਾਯਾ ਹਰੀਰਾਯ ਜੂ ਕੇ ਚਰਨ ਚਿੰਤਨਮੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਉਪਾਯ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

੨ ਪਾਵਨੇਯੋਗ ਹੈ ਵਾ ਇਕ ਰਸ ॥

ਦੋਹਾ ॥ ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸਨ ਜੂ ਬਾਲਚੰਦ ਜਿਮਬੰਦਜ ॥ ਬੰਦਿ ਬਿਨਾਸਨ ਬੰਦਿਕੀ ਬੰਦੌ ਦੈਕਰ ਬੰਦ ॥ ੩੭ ॥

ਕਬਿਤ੍ਵ ॥ ਬਾਲ ਹਰਿ ਸਨਕ ਮਨਕ ਮਨਿ ਕਾਮਨਾਨ ਕਾ ਮਿਨ ਕੌਕਾਮਿਨ ਕੀ ਕਾਮਿਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹੈਂ ॥ ਬੈਨਸੰਗ ਜਾਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਸੰਗਮੈਨ ਹੋਤੁ ਸੰਗਮੈਨਕੋਊ ਸਤਸੰਗ ਹੀ ਬਿਲਾ ਸਹੈਂ ॥ ਸੁਕਬ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਬਾਰਬਾਰ ਬੰਦਿਤ ਜੁਬੰਦਿਨ ਤੈਬੰਦਨਿਕੀ ਬੰਦਨਾ ਬਿਨਾਸ ਹੈਂ ॥ ਬ੍ਰਾਸਨ[1] ਬਿਨਾਸ ਹੈ ਜੋਬੇਦਿਨ[2] ਬਿਨਾਸ ਹੈ ਸੋ ਬੇਦਨਕੋ ਸਾਸਹੈ ਸੋਬੇਦ ਜਾ ਕੇ ਸਾਸਹੈਂ ॥ ੩੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜੋਚਹਿ ਪਦ ਨਿਰਬਾਨ ਬਾਨ ਬਿਨਾਸਨ ਕਾਲਕੋ ॥ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਬਾਨਿ ਬਾਨ ਬਿਨਾ ਨਿ ਤ ਪਾਨਕਰ ॥ ੩੯ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਪੂਰਬ ਪੱਛਮ ਉਤਰ ਦੱਛਨ ਮੂਢ ਬਿਚੱਛਨ[3] ਜਾਨਤ ਕਾਦਰ ॥ ਦੂਖਨ ਸੂਖਨ ਭੂ ਖਨ ਭੂਖਨ ਪੂਖਨ ਪੂਖਨ ਸੂਖਨ ਕਾਦਰ ॥ ਨੀਤ ਨਿਹਾਲ ਹਰੀ ਸਿਮਰੈ ਤਿਨਕੌ ਤਿਨ ਕਾਲਕੋਆਹਿਕਹਾਦਰ[4] ॥ ਆ ਨਦ ਬਾਦਰਹਾਦਰਨਾਦਰ[5] ਸੋ ਸਿਮਰੋ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ॥ ੪੦ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਹਰਿਨ ਭਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਜਾਸੁ ਦਾ ਸੁ ਕਰ ਦਾਸ ॥ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਜਨੁ ਸਾਚੋ ਗੁ-ਰੁ ਗੁਨ ਬਾਸ[6] ॥ ੪੧ ॥ ਕਬਿਤ੍ਵ ॥ ਪੀਰਦੈਦੈ ਮਾਰੇ ਪੀਰ ਧੀਰ ਤੀਨਤੇਰੈ ਮੈਨ ਸਿਵਸੋ ਭਰਾਯੋ ਕੂਦ ਕੂਪ ਮੈ ਛਪਾਯੋ

੧ ਬਿਨਾਆਸਨ ਤੋ ਵਾ ਬਿਨਾ ਆਸਾ ਤੋ ੨ ਪੀੜਾ ੩ ਚਤੁਰ ੪ ਭਰ
੫ ਨਦਰਵਾਲੇ ਸੋਭਿਨਾਕੋ ਹਾਸ਼ਹ ੬ ਮੰਦਰ

ਹੈ ॥ ਰਾਵਨ ਰੁਆਯੋ ਜਸ ਛਾਯੋ ਸੋਤ੍ਰਿਪੁਰਘਾਯੋ ਕਾਮਕੋ ਜ-
ਰਾਯੋ ਬਿਖ ਕਾਯੋ ਨ ਡਰਾਯੋਰੈ ॥ ਸੁਕਬਿ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਨੌ
ਰੰਗ ਮਲੇਛ ਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮ ਫਾਸ ਤੋਰ ਦੀਨ ਮਹਾ ਮੰਦ ਗਾਯੋ
ਹੈ ॥ ਸਾਚੋ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਐਸੋ ਬ
ਲੀ ਦਾਸਨ ਕੀ ਬਾਤਨ ਸੋ ਘਾਯੋ ਹੈ ॥ ੪੨ ॥ ਦੋਃ ॥ ਜੀ-
ਵ ਜਾਲ ਜਗ ਜਾਲਿ ਜਿਤ ਜਾਹਿ ਜੋਤਿ ਨਿਜ ਧਾਮ ॥ ਪਰਾ
ਪ੍ਰਣਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਭਯੋ ਗੰਥ ਗੁਰ ਨਾਮ ॥ ੪੩ ॥
ਕਬਿਤ੍ਤ ॥ ਪਰਾਹੂੰਤੇ ਪਰਾ ਰੂਪ ਅਚੁਤ ਅਨੰਤ ਜੋਈ ਓਅੰ
ਕਾਰ ਬੈਖਰੀ ਕੋ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਤ[੧] ਕਰਜੋ ਹੈਂ ॥ ਤ੍ਰੈਤਾ ਮਾਂਝ ਬੇਦ
ਤ੍ਰੈਈ ਰੂਪ ਤਿਨ ਧਾਰਲੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਦ ਬਜ਼ਾਸ ਦ੍ਵਾਰਾ ਦੁਕ੍ਰਿ
ਭ ਕੋ ਦਰਜੋ ਹੈ ॥ ਭਨਤ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰਾਨ
ਰੂਪ ਦ੍ਵਾਪੁਰ ਮੈ ਦਯਾਨਿਧਿ ਥੂਲ ਰੂਪ ਬਰਜੋ ਹੈ ॥ ਥੋਰੋ ਬਲ
ਥੋਰੀ ਬੁਧਿ ਥੋਰੀਆਵਜੀਵ ਜਾਂਨ ਕਲਿਜੁਗ ਮੈ ਆਪ ਗੁਰੂ
ਗੰਥ ਰੂਪ ਧਰਜੋ ਹੈ ॥ ੪੪ ॥ ਦੋਃ ॥ ਸਭੀ ਸਾਲ ਸਾਲਸ
ਸਸੀ ਸੁਰਨੂਰ ਗੁਰੁ ਪੂਰ ॥ ਕੂਰ ਪੂਰ ਤਮ ਚੂਰ ਪ੍ਰਭੁ ਸੂਰਭੂ
ਰ ਭਰ ਪੂਰ ॥ ੪੫ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਚੌਦ੍ਵਿਜ ਭੂਪਾਲਸਾਹੈ ਦੁ
ਸ੍ਰ ਦਲ ਕਾਲਸਾਹੈ ਸਦਹੀਂ ਸੁਖਾਲਸਾਹੈ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਖਾਲ-
ਸਾ ॥ ਪਾਪ ਪੰਖੀ ਜਾਲਸਾ ਹੈ ਗੁਨ ਪੁੰਜ ਜਾਲਸਾ ਹੈ ਪੁੰਨਜ
ਮੌਨ ਆਲਸਾ ਹੈ ਪਾਪ ਪੰਥ ਆਲਸਾ ॥ ਕਹੈ ਹਰੀ ਨਿਹਾਲ-
ਸਾ ਦੀਦਾਰ ਹੈ ਅਕਾਲਸ਼ਾ ਸੁਖਾਲਸਾ ਨਿਹਾਲਸਾ ਸੋਸਦਹੀ

੧ ਸਤ ਜੁਗ

ਨਿਹਾਲਸਾ ॥ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਰੂਪ
ਜੈਜੈ ਜਗ ਖਾਲਸਾ ਜਗਤਿ ਜੋਤਿਖਾਲਸਾ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਃ ॥
ਬੇਦਬੰਸਿਤ੍ਰੈਹੁਨ ਪ੍ਰਗਟਿ ਭੱਲੇ ਭਲਭਲਿ ਭਾਲ ॥ ਸੋਢਿਬੰਸ
ਅਵਤੰਸ ਜਗਪ੍ਰਨਵ ਪੁਹਮਿ ਧਰ ਭਾਲ ॥੪੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਸਾਚੋ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰ ॥ ਸਾਹਿਬ
ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤਿ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ॥੪੮॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ
ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕੀ ਖਾਨ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਠਾਕੁਰ ਦੜਾ
ਲਹਰਿ ਨਮੋ ਭਾਸ ਪਦਭ੍ਰਾਨ ॥੪੯॥ ਸੁਪ੍ਰਸੰਸ ਸੁਭਬੰਸਜਗ
ਬਜਜਨ[੧] ਸਮਾਨ ਮਹਾਨ॥ਆਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਕੁਹਾਨ ਕਰਿ ਇ-
ਤਰਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ॥੫੦॥ ਅਥ ਕਵਿਬੰਸ ਬਰਨਨੰ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਗਟ ਪਰਾਵਰਨਾਥ
॥ ਪਦਮਾਪਤਿ ਪਿਤੁ ਪਦਮਜਾ ਪ੍ਰਣਵ ਪਦਮ ਪਦਮਾਥ ॥੫੧
॥ ਚੌਃ ॥ ਬਿਸ੍ਰ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਿਬਿਧਿ ਬਰਕੀਨੀ ॥ ਗੁਨ
ਗਨ ਗਥਿਤ[੨] ਵਿਥਿਤ[੩] ਗੁਨਹੀਨੀ[੪] ॥ ਪੂਰਬ ਪੂਰਬ ਦਿਸ
ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਚੀ ॥ ਯਾਹਿਤ ਕਹਿਯਤ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਾਚੀ ॥ ੫੨ ॥ ਪੁਨ
ਪ੍ਰਭ ਦਿਸਵਿਸ ਕਿਸਮਿਸਕਰੀ ॥ ਜਪਤ ਪਾਲ ਪਿਤ ਪਤਿ
ਪ੍ਰਤਿਹਰੀ ॥ ਪਸ੍ਰਮ ਦਿਕ ਕੀਨੀਪੁਨ ਪਸ੍ਰਮ ॥ ਪਾਥਪ ਪਤੀ
ਪਤਿ ਪ੍ਰਤਿ ਕਿਯੋ ਪਸ੍ਰਿਮ ॥੫੩॥ ਹਿਮਪੁਨ ਬਿੰਧਸਿੰਧ ਸੁਖ
ਦਾਈ ॥ ਮੱਧ ਸੁਖਦਦਿਕਦਿਲਕਰਠਾਈ ॥ ਆਹਿ ਈਸ ਈ
ਸਲ ਦਿਸਕਰਲ ॥ ਰਚਜੋ ਅਰੂਪ ਰੂਪ ਰੁਚਿ ਪਾਰਨ ॥੫੪

੧ ਪਖਾ ੨ ਗੁਥੀ ੩ ਵਿਸਤਾਰ ੪ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਹਿਤ ਪੰਜ਼ਲ

ਦੋਃ ॥ ਧਾਮਧਾਮਮਯ ਧਾਮਨਿਜ ਬਾਮਬਾਮ ਹਿਤ ਠਾਨ ॥ ਮ
ਧ੍ਰਸਿੰਧੁ ਸਿਹਜਾ ਸੁਖਦ ਸੇਸਸੇਸ ਅਭਿਰਾਮ ॥੫੫॥ ਚੌਃ ॥
ਅਨਕ ਦੇਸ ਦਿਸਦਿਸਤਨ ਪਾਰਾ ॥ ਦੁਯਤਾਂਮੋਨਦ ਕਿਯ ਕ
ਰਤਾਰਾ ॥ ਵਿਤਸੂ[1] ਸਿੰਧੁ ਸਮ ਸਿੰਧੁ ਅਪਾਰਾ ॥ ਪਾਪ ਪੁੰਜ
ਤਰੁ ਕਾਟਨ ਆਰਾ ॥੫੬॥ ਅਨਕਾਕਰਿ ਲਵਨਾਦਕ ਤਾਮੈ
॥ ਤੀਰਥ ਅਮਿਤ ਸ੍ਮਿਤ ਬਕਤਾ ਮੈ ॥ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਕਰ
ਮਤਿਹੀਚੀ ॥ ਸਕਕਿ ਸਿੰਧੁਲਘੁਸੀਪਉਲੀਚੀ ॥੫੭॥ ਦੋਃ
॥ ਲਵਨਾ ਕਰਿਗਿਰਮਧਯ ਸੁਭ ਤੀਰਥਨਾਮਕਟਾਸ। ਪਹ
ਮਿਨੈਨ ਪਾਤਕਪੁਹਮਿ ਕਾਟਤਕਟਕਦੁਰਾਸ ॥ ੫੮ ॥ ਚੌਃ
॥ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਦੁਇ ਥਾਨਕ ॥ ਜਿਹਲਮ ਅਟਕ
ਪ੍ਰਗਟ ਮਧ ਜਾਨਕ ॥ ਦਰਸ ਪਰਸ ਮੱਜਨ ਕਰ ਸੱਜਨ ॥
ਨਰਕ ਗਰਕ ਨਰ ਨਾਹਿਨਿਮੱਜਨ ॥ ੫੯ ॥ ਤਹਧੰਨੀ ਪੁਠ
ਹਾਰ ਸੁਠ ਪਠਤ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਾਨ ॥ ਲੁੰਡਿ ਪਟਿਲ ਤਿਹ ਮੱਧ
ਸੁਭਦੇਸਾਨੰਦ ਪੁਰਾਨ ॥ ੬੦ ॥ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਸਤ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿ
ਪਾ ਭਜੋ ਦੇਸਸਭ ਸਿੰਘ ॥ ਕਸਤੂਰੀ ਹੋਇਹੀਂਗ ਜਿਮ ਹੋਇ
ਸਜਾਲਜਿਮ ਸਿੰਘ ॥੬੧॥ ਮਹਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਸਮਿ ਸਾ
ਹਬ ਦੇਵੀਦੇਵਿ ॥ ਮਾਂਤੁ ਖਲਕ ਖਲੁ ਖਾਲਸਾ ਜਨਮ ਭੂਮਿ
ਸੁਖਦੇਵ ॥ ੬੨ ॥ ਨਨਿਹਲ[2] ਨਿਖਲ ਸੁਖਾਲਸਾ ਸੋ ਸੁਖਾ-
ਲਸਾਧਾਮ॥ਕੋਜਕਜਾਨਤ ਖਾਲਸਾ ਲਿਖਾ ਨਿਖਾਲਸਾ ਨਾਮ ॥
੬੩॥ਜੋਜਨਜਿਹਲਮਅਰਧਇਕਦੇਸਅਧਿਕਸੁਖਦਾਇ।ਬਾ

---

੧ ਜੇਲਮ ੨ ਨਾਨਕੇ

ਲ ਚੌਦਾਈ ਕੋ ਭਨਤ ਟਿੱਲਾ ਅਧਿਕ ਸੁਹਾਇ ॥ ੬੪ ॥
ਨਗਰਿ ਨਾਮ ਰਵਤਾਸ ਭਨ ਸਿੱਧ ਪੀਠ ਗਿਰਦੀਠ ॥ ਮਧਜ
ਤਾਸ ਗੁਰੁਬਾਸ ਥਲ ਦਾਸਨਈਠ ਬਸੀਠ ॥੬੫॥ ਤਹਿ ਤੀ
ਰਥ ਤੀਰਥਤਿਲਕਚਸ਼ਮਾਚਸਮਚਰਾਗ॥ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ
ਕਰਸੁਨਰਿ ਨਾਰਿ ਭਾਲ ਭੱਲ ਭਾਗ ॥੬੬॥ ਸੋਃ ॥ ਸਾਹ ਫਿ
ਰਾਏ ਸਾਤ ਕੋਟ ਕੋਟ ਦਰ ਹੋਇਜਿਮ ॥ ਦਿਵਸ ਮਧਜ ਦ-
ਰਸਾਤ ਨਿਸਾ ਨਿਕਸ ਨਜਾਰੋ ਥਿਰੈ ॥ ੬੭ ॥ ਦੋਃ ॥ ਅਜ-
ਮਤ ਨਿਰਖ ਨਿਮਾਨ ਹੁਇ ਮਾਨ ਕਰਜੋ ਗੁਰੁ ਮਾਨ ॥ ਪਾਪ
ਖਿਮਾਪਨ ਗੁਰ ਕਰਜੋ ਦੀਨ ਜਾਨ ਜਨ ਜਾਨਿ ॥ ੬੮ ॥ ਚੌਃ
॥ ਦਰਸਨ ਮੱਜਨ ਪਾਨ ਕਿਯੇਤੇ। ਮਿਟਹਿ ਤਾਂਪ ਸੰਤਾਪ ਹਿ-
ਯੇਤੇ ॥ ਮਨੋ ਕਾਮਨਾ ਕਾਮਿਨ ਕੇਰੀ। ਤਮ ਤਮਾਰਿ ਗਤਿ ਜਿ
ਮ ਜਗ ਹੇਰੀ ॥ ੬੯ ॥ ਦੋਃ ॥ ਚਿੰਤਾਮਨ[1] ਕੀ ਹਰਤ ਹੈ
ਚਿੰਤਾਮਨ ਕੀ ਰੀਤਿ । ਚਿੰਤਾਮਨ[2] ਕੀ ਹਰਤਿ ਹੈ ਚਿੰਤਾ
ਮਨ ਕੀ ਰੀਤ ॥ ੭੦ ॥ ਚੌਃ ॥ ਕਿਤ ਜੋਜਨ ਤਹੱਤੇ ਪੁਨ
ਪੈਜਾ ॥ ਬਲੀ ਪੀਰ ਪੀਰਨ ਮਦਚੀਜਾ। ਦਰਸ ਪਰਸ ਮੱਜ
ਨ ਸੁਖ ਪੁੰਜਾ ॥ ਪੁਸਤਕ ਪਾਪਨ ਪਰਮ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ॥ ੭੧ ॥
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਨ ਖਾਨਿਕਪੰਜਾ । ਪਾਪਨ ਰੰਜਾ ਪੁਨਜਨ ਰੰ
ਜਾ ।ਝਰਨਾ ਝਰਤ ਝੂਝ ਦੁਖ ਝੰਝਾ । ਨਸ੍ ਕ੍ਰਸ਼ਟ ਪਾਪਨ ਕ
ਰ ਹੰਝਾ ॥ ੭੨ ॥ ਦੋਃ ॥ ਪੋਠੋਹਾਰ ਉਧਾਰਕਰ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ

---

੧ ਚਿੰਤਾ ਮਨ ਕੀ ਹਰਤੀ ਹੈ ਯਹ ਚਿੰਤਾ ਮਨਕੀਰੀਤੀਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਮਾਦਿਕ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥ ੨ ਅਰ ਚਸਮਾ ਰੂਪ ਜੋ ਨਾਮ ਕਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸੋ ਚਿੰਤਾਮਨ ਕੀ ਭੀ ਚਿੰਤਾ ਹਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਤ ਮੰਤੋਖ ਕੀ ਪਰਾਪਤਿਕਰਤਾਹੈ।

ਨ ਕੰਧਾਰ। ਵਲੀਕੰਧਾਰੀ ਗਿਰ ਜਹਾਂ ਬੈਠੇ ਨਿਕਟ ਹਜਾਰ ॥੭੩॥ਦਿਲਬਾਗੀਰਾਗੀਨਿਜਹਿ ਜਾਗੀਜਬੈਪਿਆਸ। ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਪੈ ਪਠਜੋ ਤਿਨਪੁਨਪਠਜੋਨਿਰਾਸ॥੭੪॥ਵਲੀਤੁਮਾਰੋ ਪੀਰ ਬਰਪਾਨੀਲੇਇ ਨਿਕਾਸ। ਮਾਂਗਨ ਹਮ ਪੈ ਕਜੋਂ ਪਠਜੋ ਜਾਹੁ ਭਲੇ ਤਿਨ ਪਾਸ ॥ ੭੫ ॥ ਗੰਜਨ ਗਰਬ ਗੁਮਾਨ ਪ੍ਰ ਭ ਬਿਰਦ ਆਪਨੋ ਜਾਨ। ਗਾਯਕ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਨਾਸ ਹਿਤ ਕੌਤੁਕ ਕਰਜੋ ਸੁਜਾਨ ॥ ੭੬ ॥ ਜੀਵਨ ਜੀਵਨ ਸਮ ਸੁ ਜਿਮ ਜੀਵ ਨ ਖੈਂਚ ਸੁ ਲੀਨ। ਜੀਵਨ ਬਿਨ ਜੀਵਨ ਵਲੀ ਮੀਨ ਹੀਨ ਬਿਨ ਪੀਨ[1] ॥ ੭੭ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪੰਜਾ ਕੋ ਪੰਜਾ ਲਿਖਯੋਤੇ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਵਲੀ ਪੀਰ ਪੀਰ ਪੀਰ ਗੀਰ ਨਿਸ ਪੀਰ ਕਰ ਖੈਂਚ ਲੀਜੋ ਪਾਨੀ ਜਾਨੀ ਜਗ ਸੋ ਕਹਾਨੀ ਹੈ। ਜਾਨੀ ਪੀਰ ਗਯੋ ਪਾਨੀ ਪਾਨੀ ਨ ਪਰਤ ਪਾਨੀ ਪਾਨੀ ਪਰ ਮਾਰ ਪਾਨੀ ਫੇਰਜੋ ਸਿਰ ਪਾਨੀ। ਕਾਨੀ ਗੀ ਕਮਾਨੀਹੂੰ ਸੋਂ ਪਾਨੀ ਪੈ ਘਸਤ ਪਾਨੀ ਗਟੀ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਚਢੀ ਉ ਤਰਾਨੀ ਹੈ। ਕਾਨੀ ਮੋਂ ਕਮਾਨੀ ਨਾਹਿ ਪਾਨੀਮੋ ਕ੍ਰਿਪਾਨੀ ਨਾ ਹਿ ਪਾਸ ਕੋ ਦੁਰਾਨੀ ਨਾਹਿ ਬ੍ਰੁੜਿਬੇ ਕੋ ਪਾਨੀ ਹੈ॥ ੭੮ ॥ ਅਤ ਹੀ ਗੁਸੈਲ ਗੁਮਸੁਦ ਗਿਰ ਗਟੀ ਲੈਕੈ ਦੀਨੀ ਸੋ ਗਿ- ਰਾਯ ਜਹਾਂ ਰਵੀ ਸਿਸੁ ਕੰਜਾ ਹੈ। ਆਵਤ ਅਨੰਦ ਕੰਦ ਚੰਦ ਸਗ ਬੰਦ ਦੇਖਜੋ ਦੀਨੋ ਸੋਗ ਭਾਯ ਪਾਪ ਰੰਜਾ ਕਰ ਕੰਜਾ ਹੈ। ਕਈ ਬੇਰ ਤੁਰਕਨ ਤਛਾਯੋ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨਿਕਸਜੋ

---

੧ ਪਾਨੀ

ਨਵੀਨ ਬੀਚ ਪੰਜਾ ਮੈ ਤੇ ਪੰਜਾ ਹੈ। ਬਾਤ ਬੀਚ ਬਾਤ ਜੈਸੇ ਕੇਰਾ ਬੀਚ ਪਾਤ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਕੋ ਪੱਟ ਤੈਸੇ ਨਾਨਕ ਕੋ ਪੰਜਾ ਹੈ ॥ ੭੯ ॥ ਕੈਧੋਂ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਹੀਪਚੀਸਤਤ੍ਵ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਕਪਿਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲਮੈ ਹੂੰ ਧਰਯੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈ। ਕੈਧੋਂ ਪਾਂਚਤਤ੍ਵ ਕੋ ਪ੍ਰਪੰਚ ਬਿਸਤਾਰ ਭਾਖਜੋ ਕੈਧੋਂ ਪਾਂਚ ਪਾਂਡਵਕੋ ਕੀਯੋ ਮੈ ਉਧਾਰ ਹੈ ॥ ਭਏ ਚਾਰ ਬੇਦ ਅਬ ਪਾਂਚਵੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਪਾ ਚਵੋਂਵਤਾਰ ਮੇਰੋ ਤਾਕੋ ਬਿਸਤਾਰ ਹੈ। ਭਨਤ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੋ ਪੰਚ ਦੇਵ[1] ਸੇਵ ਸੋਈ ਸ੍ਵਿਰੂਪ ਸਾ- ਰ ਹੈ॥ ੮੦ ॥ ਕੈਧੋ ਪਾਂਚ ਦੇਵ ਸੈਵ ਸੇਵਕ ਨ ਗਾਈ ਆਪ ਪਾਂਚਮੋ ਹੀ ਬੇਦ ਸਭ ਸਿਖਨ ਉਧਾਰ ਹੈ। ਕੈਧੋ ਅਬ ਪਾਂਚਮੋ ਬਰਨ ਸੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਪਾਂਚ ਹੀ ਕਕਾਰ ਪਾਂਚ ਸਸਤ੍ਰ ਸਾਰ ਧਾਰ ਹੈ। ਭਨਤਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਾਂਚ ਖਾਲਸਾ ਸੋ ਮਿਲ ਕੈ ਬਰਨ ਬਰ ਪਾਂਚਵੋ ਸੁਧਾਰ ਹੈ। ਪੰਚਨ ਕੋ ਮਾਰੈ ਪੁਨ ਪੰਚ ਕੋ ਬਿਚਾਰਧਾਰੈ ਪੰਚ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰੈ ਸੋ ਸਰੂਪ ਮੇਰੋ ਚਾਰੁ ਹੈ ॥ ੮੧ ॥ ਪਾਰਥ[2] ਕੋ ਸਾਰਥਪਨ ਮੈਹੂੰ ਕਿਯੋ ਹੈਂ ਆਪ ਨਾਰੀ ਕਰ ਸਾਰੀ[3] ਪੰਚ ਨਾਰੀ ਦੁਖ ਤ੍ਯਾਰੀ ਹੈ। ਨਿਹਾਲਸਿੰ- ਘ ਮੇਰੋ ਤੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਹੂੰ ਤਾਂਪੈ ਛਾਪਕਾਗੀ ਸੋ ਅਛਾ ਪ ਛਾਪਥਾਰੀ ਹੈ। ਪਾਪ[4] ਪੁੰਨ ਕਾਲ ਪੰਚ ਪੰਥਨ ਕੋ ਦਜੋ ਤਕ ਹੈ ਪੰਜਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਕੋ ਪੰਚ ਜੱਗਜ਼ ਕਾਰੀ[5] ਹੈ। ਪੰ-

---

੧ ਬਿਸਨ ਰੁਦ੍ ਗਣੇਸ ਹਨੂਮਾਨ ਭਗਉਤੀ ੨ ਅਰਜੁਨ ੩ ਬਸਤ੍ਰ ੪ ਪੰਜ ਪਾਪ ਏਹ ਨੇਤਕੀਹੈਂ ਚਕੀ ਝਾੜੂ ਚੁਲਾ ਘੜੇ ਦਾ ਥੱਨ ਉਖਲੀ ਇਨਾਂ ਮੈ ਜੋ ਜੀਵ ਮਰਤੇ ਹੈਨ ॥ ੫ ਦੇਵਯਗ ਪਿਤ੍ਰੀਯਗ ਅਤਿਥੀਯਗ ਬਾਲਕ ਬ੍ਰਿਧਕੋ ਪ੍ਰਥਮੇਖ ਲ੍ਯਾਵਨਾ

ਪੰਨਗ ਕਿੰਨਰ ਸੁਰਬਰਨਰ ਕੀ। ਬਿਧਿ ਹਰਿਹ ਰਕੀ ਮਤਿ ਨਕੁਤਰ ਕੀ। ਦਰਸ ਪਰਸ ਮੱਜਨ ਸਰਬਰਕੀ। ਕਰਤਨਿੰਦ ਪਸੁ ਪੰਖਿ ਸੁਰਘਰ ਕੀ॥ ੯੧ ॥ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਸੁੰਦਰ ਨਰ ਨਾਰੀ। ਅਤਨ[1] ਸੁਤਨ ਜਨ ਘਨ ਘਰਬਾਰੀ। ਸੁੰਦਰ ਸੁਖਦ ਸੁਧਾਸਮ ਬਾਰੀ। ਸੁੰਦਰ ਸੁਖਦਸੁਧਾਸਮ ਬਾਰੀ[2]॥੯੨ ॥ ਚੌਪਈ॥ ਜਨ ਬਿਧਿ ਬਿਬਿਧ ਸ੍ਰਕਰਿਨ ਸਵਾਰੀ। ਅਸ੍ਰ ਕਰਿਨ ਨਰੁ ਕਰਨ ਸਵਾਰੀ। ਪੂਰਨ ਪੁਰੀ ਪੁਰਾਨ[3] ਬਖਾਨੀ। ਸਕਲ ਸੁਵਸਤ ਰਚੀ ਜਨ ਖਾਨੀ॥ ੯੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ॥ ਭੋਗਵਤੀ ਅਮਰਾਵਤ ਮਾਹੀ। ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਸੁਪਨੇਹੁਨਤਾਹੀ॥ ਬਨਕਧਨਕ ਸਮਧਨਦ ਅਨੇਕਾ। ਕ੍ਰੈ ਵਿਕ੍ਰੈ[4]ਕਰਿ ਸਹਿਤ ਬਿਬੇਕਾ॥੯੪॥ ਚਾਰਬਰਨ ਸੁਖ ਸੰਜੁਤ ਬਸਹੀ। ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਰਸ ਸੁਨ ਰਸਹੀ। ਸੁਰਗੁਰ[5]ਸਮਬਕ੍ਰ ਬਕ੍ਰਾਹੈ। ਹਰਿਗੁਰ ਮਾਤ ਤਾਂਤ ਭਗਤਾ ਹੈਂ ॥ ੯੫ ॥ ਚਾਰ ਓਰਜਿਹ ਕੂਪ ਬਾਂਪਿਕਾ। ਬਾਗ ਤੜਾਗ ਸੁਕੁਸੁਮ ਬਾਟਿਕਾ। ਬਿਕਸਤ ਬਨਜ[6]ਸੋਹਿ ਬਹੁਰੰਗਾ। ਸਾਰਸ ਸਰਸ ਬਿਚਿਤ੍ਰ ਬਿਹੰਗਾ[7] ॥ ੯੬ ॥ ਸ੍ਰਛ ਸੁਖਦ ਪਾਨੀ ਮਲਹਾਨੀ। ਸੱਜਨ ਮਨ ਜਿਮ ਰਹਿਤ ਗਿਲਾਨੀ। ਸੁਕ ਪਿਕ ਗਨਕੂਜਨ ਸੁਖਦਾਨੀ। ਜਨੁ ਤਰੁ ਪਥਕ ਹਕਾਰ ਸੁਬਾਨੀ॥ ੯੭ ॥ ਚਾਰ ਓਰ ਪਰ ਖਾ[8] ਬਰ ਪਾਨੀ। ਮੰਦਾਕਿਨ ਜਨ ਅਲਿਕ[9]ਲੁਭਾਨੀ॥ ਜਜੋ

---

੧ ਕਾਮਦੇਵ ੨ ਸੁਪਤ ਮਹਿਲ ਬਾਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ੩ ਚਿੱਟੀ ੪ ਲੈਨਾ ਦੇਨਾ ੫ ਬ੍ਰਹਸਪਤ ੬ ਕੌਲ ੭ ਪੰਖੀ ੮ ਖਾਈ ੯ ਪੁਰੀ ਜੋ ਕਬੇਰ ਕੀ ਹੈ

ਚਾਨਨ[1] ਰੂਪ ਧਰ ਮੈ ਹੂੰ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਤਾਰਜੋ ਪੰਚਪਾਪ[2]ਭਾਰੀ ਤਾਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਤਾਰੀ ਹੈ॥ ੮੨ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਕੇ ਪੰਜਾ ਕੋ ਪੰਜਾ ਸਮਾਪਤਹ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਸ ਨਿਰੂਪਨਿ ਰੂਪ ਗੁਰੁਥਾਨ ਬਹੁਰ ਨਿਜਬੰਸ। ਬਰਨੋਂ ਬਰ ਗੁਰੁ ਖਾਲਸਾ ਸੁਨੋ ਹੰਸ ਅਵਤੰਸ॥ ੮੩ ॥ ਧੰਨੀ ਪੁਨ ਪੁਠਹਾਰ ਮਧ ਬਸ ਤ ਸਿਖ ਬਹੁ ਗ੍ਰਾਮ। ਧਰਮ ਕ੍ਰਿਤਜ਼ਕਰਗੁਰੁ ਪੁਰਬਗੁਰਬਾਨੀ ਸੋ ਕਾਮ ॥ ੮੪ ॥ ਸੱਜ਼ਦ ਨਾਮ ਸੁ ਗ੍ਰਾਮ ਬਰ ਬਿਦਿਤ ਸੁਖਦ ਸਰਬੰਸ ॥ ਤਿਹ ਠਾਂਕਢਿਕੇ ਮਾਤ ਪਿਤ ਬਸਤ ਭਏ ਬਰਹੰਸ ॥ ੮੫ ॥ ਮਹਾਸਿੰਘ ਤਿਹ ਬੰਸ ਮੋ ਮਹਲਸਿੰਘ ਸੁਤ ਤਾਸ। ਕਬਿ ਕੇ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਹਾ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘਗੁਰੁਦਾਸ ॥ ੮੬॥ ਮਹਾਸਿੰਘ ਖਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਟ ਜਾਤਿ ਸਿਆਲੀ ਸਿੰਘ। ਵੀਰੋ ਧੀਰੋ ਪਤਨਿ ਤਿਹ ਸੇਵਜਾਨਨਰੁਸਿੰਘ॥ ੮੭ ॥ ਮਹਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤ ਮਹਲ ਹਰਿ ਮਹਲ ਟਹਲ ਟਲਨਾਹਿ। ਬੱਸੀ[3] ਬੱਸੀ ਤਾ ਸੁਗ੍ਰਹ ਦੁਗਲ ਤਨਜਾ ਆਹਿ॥ ੮੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੈਵ ਦਸਾ ਦਿਨ ਐਸੇ ਅਏ॥ ਤਬ ਦੰਪੜਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਏ॥ ਕਹਿਨਜਾਤ ਮਹਿਮਾ ਤਾਸਰਕੀ॥ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਕ ਰਮਤਿਸਰਕੀ[4] ॥ ੮੯॥ ਮਾਨਸਾਦਿ ਸਰਨਹਿਨਰੁ ਸਰਕੀ ਸੁ ਭਗਤਿ ਹੋਤ ਜਹਾਂ ਸੁਰਿਸਰ ਕੀ। ਕਿਮ ਕਰ ਸੁਰ ਸਰ ਕਹੋਂ ਅਪਰ ਕੀ। ਸੁਰਿ ਸਰਿ ਪਦ ਸੇਵਾ ਕਰਸਰਕੀ॥੯੦॥

---

੧ ਨਰਸਿੰਘ ੨ ਪੰਚਪਾਪ ਬ੍ਰਹਮਹਤਿਆ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਸੁਵਰਨ ਚੁਰਾਵਨ ਗੁਰਤਲਪਗਵਨ ਪੰਚਮ ਸੰਗੀ (ਮਾਸੀ ਫੁਫੀ ਗੁਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੈਣ ਭਣੇਈ) ਏਨਾਂ ਦੇ ਭੋਗਣਵਾਲਾਵਿਸ਼ਈ ੩ ਵਸੀ ਹੈ ਬਸੀ ੪ ਮਤਿ ਦੂਰ ਹੁਈ ਹੈ

ਤੀ ਲਿੰਗ ਚਾਰੁ ਚਹੁੰਓਰਾ। ਅੰਧਕਰਿਪੁ[1] ਰਖਜ਼ਕਹਨ ਚੋਰਾ ॥ ੯੮ ॥ ਚੌਂਦ ਕਸੇਲ ਕਾਲ ਨਵਲੇਸਰ। ਦਿਕ ਪ੍ਰਾਚੀ ਰਖਜ਼ਕ ਸਰਬੇਸਰ। ਦੁਖਗੰਜਨਿ ਦੁਰਗਾ ਸੁਖਖਾਨੀ। ਪਮ੍ਹ ਮ ਸਰਸ ਸਮੀਪ ਸੁਖ ਖਾਨੀ॥ ੯੯॥ ਮਰਦਨ ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਜਜ਼ਕਾਲੀ। ਸਿੰਘ ਸਵਾਰ ਪਾਲਮਹਿ ਪਾਲੀ। ਗਨੀ ਗਰੀਬ ਗਰਜਗਿਰਜਾਕਰ। ਸੇਵਤਸੰਤਭਸਕਲਸਕਲਕਰ।੧੦੦ ਕਨਕ ਭਵਨ ਕ੍ਰਾਜਤ ਭਵ ਭੰਜਨ। ਦਰਸ ਪਰਸ ਕਰ ਸਭ ਮਨਰੰਜਨ। ਮੰਗਲਮੂਲ ਅਮੰਗਲ ਹਰਤਾ। ਖਟ ਮੁਖ ਗਜ ਮੁਖ ਸੁਤਸਿਵ ਭਰਤਾ ॥ ੧੦੧ ॥ ਧੁਰ ਧਰਤਾ ਸਚਰਾਚਰ ਭਰਤਾ। ਸਰਸੁਰੇਸ ਸੇਵਕ ਸਦ ਕਰਤਾ। ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਜਹਿ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਤ। ਜੈਜੈ ਜਗਦੰਬਾਕਹਿ ਗਾਵਤ ॥ ੧੦੨ ॥ ਪੂਰਬ ਪਛੱਮ ਸੁਭ ਸਰਵਰ ਕੇ। ਕਰਤਰੱਛ ਦ੍ਵੈਤਨ ਬਰ ਧਰ ਕੇ। ਕਰਤ ਅਨੰਤ ਕਥਾਮ੍ਰਿਤਪਾਨਾ। ਸੰਤ ਅਨੰਤ ਅਨੰਤ[2] ਸਮਾਨਾ ॥ ੧੦੩ ॥ ਦੋਃ ॥ ਲਵਗਮਤੀ[3] ਸੰਤੋਖਸਰ ਚੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਬਹੁ ਰੂਪ। ਸੁਖੀ ਸਰੋਵਰ ਰੱਛਕਰਭੱਛਕ ਕਪਟਿ ਕੁ ਰੂਪ ॥ ੧੦੪ ॥ ਚੌਃ ॥ ਭਗਤਿ ਵਿਰਾਗ ਗਿਆਨ ਵਿਗਜ਼ਾ ਨਾ। ਤਤ੍ਰ ਵਿਭਾਗ ਬਿਬਿਧ ਕਰ ਗਾਨਾ। ਨਮਸਕਾਰ ਤਿਨ ਸੰਤਨਕਰਹੈ ॥ ਧਰਮਰਾਜ ਕਰਨੈਕਨ ਭਰ ਹੈ ॥ ੧੦੫ ॥ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਮੱਜਨ ਕਰਹੀਂ। ਤੇ ਜਨ ਭਵ ਪ੍ਰਯਾਸ ਬਿਨ ਤਰਹੀਂ। ਆਕਰ ਚਾਰ ਲਾਖ ਚੌਰਾਸੀ। ਤਹਿ ਤਨੁ ਤਜਿ ਤਰਿ

---

੧ ਸਿਵਜੀ ੨ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ੩ ਦੇਵੀ

ਹੈ ਤਮਰਾਸੀ ॥ ੧੦੬ ॥ ਪੂਰਨ ਪਦ ਪਾਵਤ ਅਬਿਨਾਸੀ। ਸਾਰਦਾਦਿ ਜਹਿ ਕਰਤ ਖਵਾਸੀ। ਪੁਨਜ਼ ਪਾਪ ਹਰਿ ਪਠਤ ਪੁਰਾਨਾ। ਚਾਰ ਓਰ ਜਹਿ ਪਠਿਤ ਪੁਰਾਨਾ ॥ ੧੦੭ ॥ ਪੁੰਨਜ਼ ਪੁੰਜ ਜਿਨ ਕੀਜੇ ਪੁਰਾਨਾ। ਤ੍ਰਿਯਾ ਬਾਲ ਬਰ ਜੁਵਾ ਪੁਰਾਨਾ। ਸੁਧਾ ਸਮਾਨ ਸੁਧਾਸਰ ਬਾਰੀ। ਦਰਸ ਪਰਸ ਕਰ ਸਰਸ ਅਘਾਰੀ ॥ ੧੦੮ ॥ ਸਤ ਜੋਜਨ ਸਰਨਾਮ ਉਚਾਰੀ। ਪਾਪ ਪੁੰਜ ਤਹਿ ਭਗਤ ਨ ਬਾਰੀ। ਤੀਰ ਤੀਰ ਸੁਭ ਸੰਤ ਬਿਰਾਜਾ। ਹੰਸ ਸਮਾਨ ਸੁਮਾਨਸ ਭ੍ਰਾਜਾ ॥ ੧੦੯ ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਦੀਸਹਿ ਤਹਿ ਬੁੰਗਾ। ਸਸਿ ਚੁੰਬਤ ਜਨ ਐਸੁ ਉਤੰਗਾ। ਜਹਾਂ ਬੈਸ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਗੁੰਗਾ। ਬਰਨਨ ਜਾਇ ਸ੍ਵਾਦ ਗੁਰ ਗੁੰਗਾ ॥ ੧੧੦ ॥ ਸੁਰਗੁਰ[1] ਕਵੀ[2] ਸੇਸ ਸਮ ਬਕਤਾ। ਗੁਰ ਬਾਨੀ[3] ਗੁਰਬਾਨੀ ਬਕਤਾ। ਗਜ਼ਾਨੀ ਗੁਨੀ[4] ਗੁਨਤ ਗੁਨਿ ਗੁਨਿਕੋ। ਧਜ਼ਾਨੀ ਧਨੀ ਧੁਨਿਤ ਧੁਨਿਧੁਨਿਕੋ ॥ ੧੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੋ ਜਾਤ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਤੇ ਜਾਤ[5]। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੇ ਜਾਤਨਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ[6] ਤੇ ਜਾਤ ॥ ੧੧੨ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰ ਸੁਖਮ ਸਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ[7] ਹੀ ਹੋਇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰ[8] ਸੁਖਮ ਸਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੀ

---

੧ ਬ੍ਰਹਸਪਤ ੨ ਸੁਕ੍ਰ ੩ ਦੇਵੀ ੪ ਵਿਚਾਰ ੫ ਮੋਖਜਸਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ੬ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੈਸਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ੭ ਭੁਲਜ ਸੋਭਾਰੂਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੀ ਹੋਇ ਕਯਾ ਹੈ ਅਰ ਹੋਇਗਾਭੀ ਅਨਨ੍ਯਜਾਨਿਯੇ ੮ ਔਰ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈ ਸਰਨਾਮ ਗਮਨਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਖਮ ਸਰ ਕਿਆ। ਸੁਖਮਯ ਸਰ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖ ਰੂਪ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੋਵਰਸ਼ੁੱਧ ਬ੍ਰਹਮ ਵਾ ਸੋਭਾਸਮੁੰਦ੍ ਹੈ ਐਸਾ ਜੋਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੋਖਯ ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਤਿਸ ਮਹਿਕਜਾ ਨਿਸਰੈ ਕਰਕੇਸਰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾ ਹੈ।

॥ ੧੧੭ ॥ ਜਿਨ ਦਰਸ਼ਨ ਮਹਿ ਅਤਿ ਕਠਨਾਈ। ਸਰਸ ਦ
ਰਸ ਤਿਨ ਕਰ ਸਹਜਾਈ । ਬਟੂ ਪ੍ਰਸਨ ਕਹੂ ਬਿਬਧ ਕ
ਰਤ ਹੈਂ। ਸਿੱਧ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਲਖਨ ਪਰਤ ਹੈਂ ॥ ੧੧੮ ॥ ਪ੍ਰ-
ਸ਼ਨ ਪੂਰ ਉਤੱਰ ਸੁਭ ਦਾਤਾ । ਬਚਨ ਰਚਨ ਤਿਨ ਜਾਨ ਬਿ
ਧਾਤਾ । ਪਰਿ ਦਖਨ ਕਹੂੰ ਕਰਤ ਖ਼ਾਲਸਾ । ਰੂਪ ਰੰਮਜ ਰਾਜ
ਤ ਮਰਾਲਸਾ ॥ ੧੧੯ ॥ ਧਰੇ ਹਾਥ ਤਿਨ ਪੁਸਪ ਮਾਲਸਾ।
ਧੂਪ ਦੀਪ ਨੈ ਵੈਦ ਥਾਲਸਾ । ਲੇਹੁ ਆਰਤੀ ਪੁਰਖ ਉਚਾਰੇਂ
। ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਿਤ ਬਲਹਾਰੈਂ ॥ ੧੨੦ ॥ ਪੁਸ਼ਪ ਬਰਸ[੧]ਬ
ਰ ਦਰ[੨]ਬਰ ਬਾਜੈ । ਕਰ ਸੰਪੁਟ ਕਰ ਜੈ ਜੈ ਗਾਜੈ । ਧੂਪਤ
ਧੂਪ ਧੂਮ ਸੁਖਦਾਈ। ਜਨ ਘਨ ਤਨ ਧਰ ਸੁਰ ਦਰਸਾਈ।
੧੨੧ ॥ ਬਜਤਿ ਭੇਰ ਧੁਨ ਸਹਜ ਸੁਭਾਈ। ਸੁਨਤ ਸਬਦ
ਅਘ ਕੋਟਿਕ ਜਾਈ। ਅਨਹਤ ਕੀਰਤ ਕਰਤ ਸ਼ਦੀਵਾ । ਕ
ਹਿਨ ਜਾਤ ਅਤਿਹੀ ਕਮਨੀਵਾ ॥ ੧੨੨ ॥ ਪੁਰਟ[੩] ਕਪਾਟ
ਚਾਰ ਚਹੁ ਓਰਾ। ਚਿਤਵਤ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਚਖ ਚੋਰਾ। ਮਨਿ
ਮਾਨਕ ਕਲਕਲਿਤ[੪] ਅਨੂਪਾ। ਕੁਲਸ[੫] ਫਰੋਜ[੬]ਸਰੋਜ[੭]ਸਾ
ਰੂਪਾ ॥ ੧੨੩ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸੁਰ ਪਾਰਨ ਪਾਵਹਿ। ਹੇਰਿ
ਹੇਰਿ ਹਰਿ ਹਰਖ ਉਪਾਵਹਿ। ਅਪਨੋ ਜਨਮ ਸਫਲ ਕਰ
ਲੇਖਹਿ । ਪੁਲਕ ਪੁਲਕ ਪਰਿ ਹਰਹਿ ਨਿਮੇਖਹਿ ॥ ੧੨੪
ਅਥ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਬਰਨਨ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਅਤਿ ਉਦਾਰ ਸੁੰਦਰ

੧ ਬਰਖਾ ੨ ਸੈਖ ੩ ਸੋਨੇ ਕੈ ੪ ਜੜੇ ਹੋਏ ੫ ਹੀਰਾ ੬ ਬੇਦਾ
੭ ਕੌਲ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹੈਨ

ਹੋਇ ॥ ੧੧੩ ॥ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਸੁਖਮ ਸਰ ਸੁਖਦ ਸਿੰਧ
ਸਮ ਹੋਇ॥ ਸੀਕਰ[੧] ਇਕਸਤ ਭਾਗ ਸਤ ਭਾਗ ਕ-
ਹਜੇ ਮਮ ਹੋਇ ॥ ੧੧੪ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ॥ ਫੁਨਹਾਂ
ਮਹਲਾ ੫ । ਡਿਠੇ ਸਭੇ ਥਾਵ ਨਹੀਂ ਤੁਧ ਜੇਹਿਆ। ਬਧੋ ਪੁਰ
ਖ ਬਿਧਾਤੇ ਤਾ ਤੂ ਸੋਹਿਆ। ਵਸਦੀ ਸਘਨ ਅਪਾਰ ਅਨੂਪ
ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰ। ਹਰਿਹਾਂਨਾਨਕ ਕਸਮਲ ਜਾਇ ਨਾਇਰਾਮ
ਦਾਸ ਸਰ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਹ ਸੋਰਠ ਮਃ ੫ ॥ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰੋਵਰ
ਨਾਤੇ । ਸਭ ਉਤਰੇ ਪਾਪ ਕਮਾਤੇ । ਨਿਰਮਲ ਹੋਇ ਕਰ
ਇਸ਼ਨਾਨਾ। ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀਨੇ ਦਾਨਾ ॥ ੧ ॥ ਸਭ ਕੁਸਲ ਖੇਮ
ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੇ । ਸਹੀ ਸਲਾਮਤਿ ਸਭ ਥੋਕ ਉਬਾਰੇ । ਗੁਰ ਕਾ
ਸਬਦ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗ ਮਲ ਲਾਥੀ ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਭਏ ਸਾਥੀ । ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਧਆਇਆ ਆਦਿ
ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜਬ ਯਾਬਿਧ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕਹੀ ਮਹਮਾ ਮਹਤ ਬਨਾਇ। ਤਬ ਮੋਸੇ ਕਹ ਕਹ
ਸਕੈ ਸੰਕ੍ਰਮ ਸਹਿਤ ਸੁਭਾਇ ੧੨੫॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਸਰ ਜੂਕੀ ਜਾਤ੍ਰਾ ਲਿਖਯਤੇ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਬੇਦਿ
ਕਾ ਭੁੰਚਾ ਆਦਿ ਅਕਾਲ। ਦਰਸ ਨੀਯ ਦਰ ਦਰਸ ਕਰ
ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਧਰ ਭਾਲ॥ ੧੧੬॥ ਚੌਃ ॥ ਸੇਤ ਬੰਦ ਜਨ
ਸੇਤ ਬੰਦ ਹੈ। ਬੰਦ ਕਰਤ ਨਰੁ ਪਰਨ ਬੰਦ ਹੈ। ਬਿਬਿਧ
ਭੇਖ ਧਰ ਆਵਤ ਦੇਵਾ। ਲਖਨ ਪਰਤ ਗਮਨਤ ਕਰ ਸੇਵਾ

੧ ਕਿਣਕੋ ਕਾਇੰਕ ਸਉ ਭਾਸ਼ਗ ਵਾ ਭਾਗ ਸਮਾਨ ਮਹਿਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹੀ

ਸਰਸ ਮੰਦਰ ਮਨਿਗਨ ਮੇਲ । ਜਨ ਬਿਧ ਚੌਦਹ ਭਵਨਕੀ ਸੁਖਮਾ ਧਰੀ ਸਕੇਲ ॥ ੧੨੫ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਭਵ ਸਿੰਧ[੧] ਮੰਦਰ ਹੈ ਭਵ ਸਿੰਧ[੨] ਮੰਦਿਰ ਹੈ ਐਸੋ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਨ[੩]ਐਸੋ ਹਰਿ ਮੰਦਿਰ ਹੈ। ਬਾਜੈ ਪਰ[੪] ਮੰਦਰ ਹੈ ਬਾਜੈ ਪਰਿ ਮੰਦਰਿ ਹੈਂ ਜਾਮੈ[੫] ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਨ ਜਾਮੈ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਨ ਜਾਮੈ[੬] ਦੁਖ ਦਰ ਹੈ ਨ ਜਾਮੈ ਦੁਖ ਦਰ ਹੈ ਨ ਸਭੀ ਸੁਖ ਦਰ ਹੈ ਨ ਸਭੀ[੭]ਸੁਖ ਦਰ ਹੈ। ਅਮਰ[੮] ਭੋਗ ਦਰਹੈ ਅਮਰ[੯] ਭੋਗ ਦਰ ਹੈ ਅਮਰ[੧੦] ਭੋਗ ਦਰ ਹੈ ਨਮਰ ਭੋਗ ਦਰ ਹੈ ॥ ੧੨੬ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕਮਲਾਪਤਿਮੰਦਰ ਨਾ[੧੧]ਰਤਿ ਹੈ ਕਮਲਾਪਤਿ ਨਾ ਕਮਲਾਪਤਿ[੧੨]ਹੈ। ਕਮਲਾਪਤਿ ਮੰਦਰ ਨਾ ਰਤਿ ਹੈ ਕ ਮਲਾਪਤਿ[੧੩] ਨਾ ਕਮਲਾਪਤਿਹੈ । ਕਮਲਾਪਤਿ ਮੰਦਿਰ ਨਾ ਰਟ[੧੪]ਹੈ ਕਮਲਾਪਤਿ ਨਾ ਕਮਲਾਪਤਿ ਹੈਂ ॥੧੨੭॥ ਦੁਸ੍ਰ

---

੧ ਭਵ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁੰਦਰ ਕੇ ਮਥਨ ਕੌਂ ਮੰਦ੍ਰਾਚਲ ਰੂਪ ਹੈ

੨ ਐਸਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁੰਦਰ ਮੇਂ ਮੰਦ੍ ਹੈ

੩ ਬੈਕੁੰਠ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸੋ ਯਹਿ ਹਰਿ ਮੰਦਰਿ ਹੈ ਭੂਮੀ ਮੈ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਸੰਗਤੀ ਹੈ ਵਾ ਐਸੇ ਯਹਿ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਐਸੇ ਔਰ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਤੀਨ ਲੋਕਮੇਂ ॥

੪ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦਰ ਸੈਖ ਜਿਸ ਮੇਂ ਬਾਜਤੇਂ ਹੈਂ ਪਰਿ ਸਰਬ ਓਰਤੇ ਮੰਦਰ ਨਾਮ ਮੰਦਲ ਬਾਜਤੇ ਹੈਂ॥

੫ ਜਿਸ ਮੇਂ ਹਰਿਮੰਕਜਾ ਮਾਯਾ ਕਾ ਦਰ ਭਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹੇਤੂ ਤਿਸਮੇਂ ਕਿ ਜਾਮੇ ਹਰਿਮੰ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਦਰ ਹੈ ਭੈ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥

੬ ਜਿਸ ਮੇਂ ਦੁਖ ਦਲ ਸੰਬੂਹ ਵਾ ਦਰ ਦਵਾਰਾ ਦੁਖ ਕਾ ਅਗਜਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਵਾ ਦੁਖ ਦਲ ਤੇ ਨਹੀਂ ਡਰ ਦਵਾਰਾ ਵਾ ਸਮੂਹ ਸੁਖੋਕੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਮੇਂ

੭ ਸਭ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ੮ ਦਿਵਜ ੯ ਭੋਗਦਾਤਾ ੧੦ ਮੋਖਜ ਅਰ ਕਾ ਕਾਰਨ ਮਰ ਮੌਤ ਹੋਰ ਰੋਗ ਰਹਤ ੧੧ ਕਰਕੇ ਜਿਨਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਬੇਨੀਤੀ ਹੈ-

੧੨ ਕਮਲਾ ਪਤੀ ਹੈ ੧੩ ਕਮਲਿਓ ਕਾ ਪਤੀ ਹੈ ੧੪ ਜੇ ਰਟ ਹੈਂ ਜੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹੈਂ ਜੇ ਨਾਹੀਂ ਤੋ ਭੀ ਕਮਲਾਪਤਹੈ ॥

ਸੋ ਅਭਾਗੀ ਜੀਵ ਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਨਿੰਦਨ ਕਰ ਕੁਛ ਮਹਮਾ ਕ ਮਨਹੀਂ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ॥ ਯਥਾ ਦੋਹਾ॥ ਦਿਪਤ ਦੇਵ ਦੇਵਲ ਦਮਕ ਦਾਮਨ ਦਮਿਕ ਕਰੋਰਿ। ਕਾਗ ਅਭਾਗ ਜੁਹਾਗ ਦੀਯ ਮਹਿਮਾਂ ਭਾਗ ਕਿਥੋਰ। ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਭਰਮੇ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸਾ ਜਿਸਕੀ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਮੇ ਦ੍ਵੈਖ ਬੁਧੀ ਹੋਯਾ । ਪ-ਰੰਤ ਕੋਊ ਹੋਯਿ ਤੌ ਮਹਾਂ ਨਾਰਕੀ ਜੀਵ ਵਾਕੋ ਜਾਨਨੌ। ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਬਰਨਨ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਨਮ੍ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਤ ਹਿਤ ਸਹਿਤ ਜੋ ਗੁਰ ਘਰ ਦਰ ਸਾਯ । ਸੋ ਧ੍ਰੁਵ ਪਦਵੀ ਪਾਵਈ ਇਮ ਥਲਊੰਚ ਲਖਾਯ ॥ ੧੨੮ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਮਨ ਗਨਜਟਿਤ ਝਟਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾਨਜੋ ਜਾਇ ਜੈਸੇ ਨਬਖਾ-ਨਜੋ ਜਾਇ ਸ੍ਵਾਦ ਗੁਰ ਚੁੰਗਾ ਹੈ । ਕਨਕ ਕਲਸ ਸਸਿ ਸਾਥ ਸੋਬਤੈ ਹੈ ਕੈਧੋ ਕੀਰਤਿ ਬਤੈਹੈ ਗੁਰੂ ਅਤਹੀ ਉਤੰਗਾ ਹੈ। ਕੁਸ੍ਰਿ ਕਲਕਾਯ ਪਾਯ ਪੰਕੁ ਪਾਯ ਪਾਯ ਜਾਯ ਅੰਧ ਦਰ-ਸਾਯ ਆਯ ਗਾਯ ਗੁਨ ਚੁੰਗਾ ਹੈ । ਅਕਲ ਅਨੀਹ ਅਜ ਅ ਚਜ਼ਤ ਅਨਾਦਿ ਆਦਿ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਜੀ ਕੋ ਬੁੰਗਾ ਹੈ ੧੨੯ ॥ ਅਥ ਘੜਿਆਲ ਬੁੰਗਾ ਕੋ ਬਰਨਨ ਦੋਃ ॥ ਛਿਨ ਛਿਨ ਛਿਨ ਕਰ ਛਿਨ ਗਜੋ ਆਜ ਕਾਲ ਕਰ ਕਾਲ । ਅਪਨੋ ਆਪ ਸੰਭਾਲ ਤੂੰ ਭਾਖਤ ਹੈ ਘੜਿਆਲ ॥੧੩੦ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸਰੀਰ ਤਰਨਾਈ ਧਨ ਬੈਸ ਬਿਦਯਾ ਮਾਨਕੀ ਗਰੂਰਤਾ ਜਾ ਉਰਮੇ ਬਸਾਨੀ ਹੈ। ਭੂਲਜੋ ਰਹੈ ਭ੍ਰ-ਮ ਕੀ ਭਵਰ ਮਾਹਿ ਭੇਦ ਮਤੀ ਰੈਨ ਦਿਨ ਰਾਰਨ ਕੀ ਰਟਤ

ਕਹਾਨੀ ਹੈ। ਭਨਤ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੰਗਤ ਜੋ ਅੰ
ਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਪਾਨਾ ਤੇ ਅਧਿਕ ਸੁਖਦਾਨੀ ਹੈ। ਜਾਗੀ ਨ ਸੁਮਤਿ
ਜਾਂਕੀ ਲੈਬੇਕੋ ਸਰੂਪ ਝਾਕੀ ਤਾਂਕੀ ਯਹ ਅਮੋਲਕ ਜੋ ਨਿਫਲ
ਜੁਵਾਨੀ ਹੈ।੧। ਅਨਕ ਜਨਮ ਧਾਇ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਪਾਇ
ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਨ ਆਇ ਆਹਿ ਸੋ ਨਜਰ ਕੀ। ਪਾਇ ਪਰ
ਸੀਸ ਧਾਰਜੋ ਸੀਸ ਗੁਰ ਹਾਥ ਧਾਰਜੋ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਤ ਏਕ
ਬਾਤ ਕੀ ਫਜਰ ਕੀ। ਨਿਖਲ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕਟੇ ਅਗ
ਫੰਧ ਤੇਰੋ ਕਟਜੋ ਜਮ ਪੰਥਭਗ ਦ੍ਵੈਰਹੀ ਮਜਰਕੀ। ਅਤਹੀ
ਉਲਾਸ ਸੋ ਉਸਾਸ ਭਰ ਐਸੇ ਕਹਜੋ ਜਾਗੋ ਜਾਗੋ ਪਜਾਰੇਘਰੀ
ਦ੍ਵੈਰ ਹੀ ਗਜਰ ਕੀ॥ ਅਥ ਝੰਡਾ ਬੁੰਗਾ ਕੋ ਬਃ ਦੋਹਾ॥ ਊਚੇ
ਅਧਕ ਨਿਸਾਨ ਦੋ ਨਿਸ ਦਿਨ ਦ੍ਵਾਰ ਸੁਹਾਇ॥
ਮੁਕਤਿ ਸਦਾ ਬ੍ਰਤ ਮੁਕਤਿ ਜਨੁ ਦ੍ਵੈ ਭੁਜ ਕਾਢ ਸੁਨਾਇ॥
੧੩੨॥ਅਥ ਬਾਬੇ ਕੀ ਬੇਰ ਕੋ ਬਃ॥ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਾਸ
ਬਰ ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਿਧ ਬਰ ਬੇਰ। ਬੇਰ ਬੇਰ ਬਰ ਦਾਯਨੀ ਨਮੋ
ਨਮੋ ਕਰ ਫੇਰ॥ ੧੩੩॥ ਅਥ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੋ ਬਃ॥ ਈਸ ਕੋਨ
ਈਸਾਨ ਮੇ ਸਦਾ ਬਿਰਾਜਤ ਈਸ। ਸੰਤਦਾਸ ਸੰਤੋਖ ਸੁਭ
ਆਸ੍ਰਮ ਸੁਭ ਸਮ ਈਸ॥੧੩੪॥ ਅਥਦੁਖ ਭੰਜਨੀਜੀਕੋਬਃ
॥ ਦੁਰਗਾ ਦੁਸ੍ਰ ਨਿਵਾਰਨੀ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਜਿਹ ਨਾਮ ਸੁਖ
ਦਾਤਾ ਮਾਤਾ ਜਗਤਨਮੋਬਾਮਪ੍ਰਿਯਬਾਮ॥੧੩੫॥ ਮੰਚਬਿਰਾ
ਜਤ ਗੁਰੂਕੋ ਗੁਰਤਾ ਦਾਤਾ ਜੋਇ। ਦੱਖਨ ਦੇਵੀ ਦੁਰਗਕੇ
ਚਾਰਵਰਗ ਪ੍ਰਦਸੋਇ॥ ੧੩੬॥ ਚੌਃ॥ ਰਾਤ੍ ਦਿਵਸਜਹ
ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ। ਇਕਰਸ ਹੋਤ ਪਰਤ ਨਹਿ ਭੰਗਾ। ਜੀਵਨ
ਮੁਕਿਤ ਹੇਤੁ ਜਨੁ ਕਾਂਸੀ। ਕਰ ਨਰ ਸੇਵਨ ਪਰ ਭਵ ਫਾਂਸੀ
॥੧੩੭॥ ਅਥਗੁਰੂਬਾਗਕੋਬਃਦੋਃ॥ ਪਰਮ ਅਰਾਮ ਅਰਾਮ
ਪੁਨ ਗੁਰਕੋ ਆਹਿ ਅਰਾਮ। ਸੁਰ ਤਰੁ ਤਰੁ ਤਰ ਜਨਜਹਾਂ
ਤਰਨ ਤਰੁਨ ਤਹਿ ਨਾਮ॥ ੧੩੮॥ ਚੌਃ॥ ਅਦਭੁਤਅਨਿਕ
ਅਰਾਕ ਅਰਾਮਾ। ਸੰਤ ਅਨੰਤ ਕਥਾ ਕਰ ਰਾਮਾ। ਮੰਚ ਤਹਾਂ
ਪੁਨਗੁਰ ਅਰਜੁਨਕੋ। ਮੂੰਚਤਹਾਂ ਗੁਰਜਨ ਅਰਜਨ ਕੋ॥
੧੩੯॥ ਦੋਃ ॥ ਗੁਰੂਬਾਗਗੁਰੁਬਾਗ ਸੋ ਬਿਗਸਤ ਬਾਗ
ਬ੍ਰਿਲਾਸ। ਗੁਰੂ ਬਾਗ ਗੁਰ ਬਾਗ ਸੋਬਿਗਸਤ ਬਾਗਬਿਲਾ
ਸ॥ ੧੪੦॥ ਚੌਃ॥ ਦੇਤ ਅਰਾਮ ਅਰਾਮਸੁ ਗੁਰੁਕੋ। ਸਭ
ਰਿਤੁਫਲ ਤਰੁਵਰ ਸੁਰ ਪੁਰਿਕੋ। ਪੁਨਸਹੀਦ ਸਹੀਦ ਥਾਨ
ਹੈ। ਦਰਸ ਪਰਸ ਕਰਮਨ ਮਥਾਨਹੈ॥ ੧੪੧॥ ਨਮਸਕਾ
ਰ ਨਰਨਾਰ ਜੁਕਰਹੀ। ਸੰਕਰੰਕ ਜਿਮ ਬੰਕਨਡਰਹੀ। ਬੰਦੋ
ਅਟਲ ਗੁਰੂ ਸੁਭ ਥਾਨਾ। ਚਤੁਰ ਵਰਗ ਪ੍ਰਦਥਾਨ ਅਥਾਨਾ
। ਹੋਤ ਅਟੱਲ ਜੋ ਦਰਸਨ ਕਰਈ। ਫਲ ਮਾਨਸਿਕ ਸਕਲ
ਕਰਪਰਈ। ਕਮਲ ਸਰੋਵਰ ਕਮਲ ਮਾਤਕਰ। ਕਮਲਾ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤ ਨਾਤਨਰੁ॥ ੧੪੨॥ ਦੋਃ॥ ਅਟਲਅਟਲਗੁਰੂ
ਥਾਨਹੈ ਤੈਸਰਕੇ ਪਛਮ ਓਰ। ਬਟ ਬਰਬਰ ਪ੍ਰਦਤਾ ਸਤਰ
ਸਿੰਧ ਸੁਤਾਥਲ ਜੋਰ॥ ੧੪੩॥ ਮੱਜਨ ਕਰਤਰੁਤਾਸਤਰੁ
ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰ ਜੋਰ। ਬੁੰਗਾ ਸੁਭਗ ਸਹੀਦ ਬਰ ਧਰ ਅ
ਕੋਰ ਕਰਜੋਰ॥ ੧੪੪॥ ਦੋਃ ॥ ਦੀਪਸਿੰਘ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਦਲ-

ਨ ਮਲਨ ਖਲਨ ਸਾਹੀਦ। ਬੁੰਗਾ ਨਾਮ ਸਹੀਦ ਤਿਨ ਸੇਵ-
ਕ ਸੋ ਸਾਹੀਦ ॥ ੧੪੬ ॥ ਪੁਨ ਲਾਚੀ ਬਦਰਕ ਬਰਦ ਗੁਰ
ਬਰਥਾਨ ਸੁਮਾਨ। ਮਾਨਿਨਮਾਨ ਅਮਾਨਕਰ ਦੇਤਅਮਾਨਿਨ
ਮਾਨ ॥ ੧੪੭ ॥ ਰਜਤ ਕਪਾਟ ਕਪਾਟ ਹਰਦਰਿਦ ਕਪਾ-
ਟ ਕੌਟਾਰ। ਦਰਸਨੀਯ ਫਲ ਚਾਰਕੌ ਦਰਸਨੀਯ ਦਰਚਾਰ
॥ ੧੪੮ ॥ ਕਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਗੁਰੁ ਪੌਰ ਪਰ ਕਰਤ ਕਾਜ ਪੁਨ
ਔਰ ॥ ਮਨਸਾ ਬਾਚਾ ਕਰਮਨਤਾਤੇ ਸਭ ਕਰਸਿਰ ਮੌਰ ॥
੧੪੯ ॥ ਅਥ ਗੁਰ ਮਹਲਾਦਿ ਸਰਬ ਸਥਾਨ ਕੋਬਃ ਦੋਃ
॥ ਕਰੀ ਟਹਲ ਗੁਰਮਹਲ ਜਿਨ ਟਹਿਲ ਮਹਿਲ ਕੇ ਜੋਗ।
ਭੋਗ ਰੋਗ ਬਿਨਜੋਗ ਤੇ ਉਤਮ ਲੋਗ ਅਲੋਗ ॥ ੧੫੦ ॥
ਭਾਈ ਸਾਲੋਸੰਤ ਸੁਭ ਸੂਰੋ ਪੂਰੋਪਾਰ। ਕਰੀਸੇਵ ਗੁਰ ਹਰੀ
ਜਿਨ ਜਨਮ ਜਾਟ ਜਗਧਾਰ ॥ ੧੫੧ ॥ ਲੁਹਗਢ ਨਾਂਮ ਸੁ
ਥਾਨ ਬਰਹਰਿ ਗੁਬਿੰਦ ਗੁਰ ਆਹਿ। ਚਲੀਤੋਪ ਜਹਿ ਕਾਠ
ਕੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਹਿਬ ਚਾਹਿ ॥ ੧੫੨ ॥ ਕਬਿ ਕੋ ਜਨਮ
ਤਹਾਂ ਭਜੋ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇ ਅਕਾਲ। ਕਰੀ ਸੇਵ ਕਛ ਕਾਲ
ਤਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ੧੫੩ ॥ ਹਰਿ ਗੁਬਿੰਦ ਗੁ
ਰ ਕਰਕ੍ਰਿਪਾ ਦੀਨੋ ਤਹਾਂ ਪਠਾਇ। ਮੁਹਿ ਮੂਰਤਿਮੂਰਤਿਸਦਾ
ਸਦਾ ਸਿਮਰ ਤਿਨ ਪਾਇ ॥ ੧੫੪ ॥ ਮੱਜਨ ਕਰ ਸੰਤੋਖ
ਸਰ ਪੁਨ ਬਿਬੇਕਸਰ ਨਾਇ। ਰਾਮਸਰੋਵਰ ਮੱਜ ਪੁਨ ਸੰਤ
ਦ੍ਵਾਰਦਰਸਾਇ ॥ ੧੫੫ ॥ ਸੰਤੋਖਦ ਸੰਤੋਖਸਰ ਦਰਸਨਿ
ਮੱਜਹਿ ਜੋਇ। ਸਿੰਸੁਪਤਰ ਬਰੁ ਬਰਦ ਬਰੁ ਗੁਰਅਰਜਨ

ਥਲ ਹੋਇ ॥ ੧੫੬ ॥ ਸਰਬਿਬੇਕ ਮੱਜਨ ਕੀਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ
ਇ ਬਿਬੇਕ। ਗੁਰੂ ਰੀਥ ਕੋ ਜਨਮ ਥਲ ਰਾਮ ਸਰੋਵਰ ਏਕ
॥ ੧੫੭ ॥ ਚੌਃ ॥ ਸੁਖਦ ਸੁਖਮਨੀ ਜਹਾਂ ਉਚਾਰੀ। ਕਰਤ
ਉਚਾਂਰੀ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰੀ। ਪਾਪਨ ਖਾਪਨ ਮਨੋ ਖਰਾਰੀ। ਬਨ
ਪਾਪਨ ਕਾਟਨ ਜਨ ਆਰੀ ॥ ੧੫੮ ॥ ਸੁਤਹਿ ਚਿਤ ਥਿਤ
ਹੋਤ ਜਹਾਂ ਹੈ। ਸਮ ਸਰ ਸਰਬਰ ਆਹਿ ਕਹਾ ਹੈ। ਮਨ ਬਚ
ਕ੍ਰਮ ਤਿਹ ਸੇਵਨ ਕਰਹੀ। ਬਿਨ ਪ੍ਰਯਾਸ ਭਵਨਿਧਿ ਸੋਤਰ
ਹੀ ॥ ੧੫੯ ॥ ਨਾਮਲੇਤ ਅਘਕੋਟਕ ਭਾਗਾ। ਮੱਜਨਕਰ-
ਤ ਸੁਨਰ ਬਡ ਭਾਗਾ। ਪਰਮਰੰਮਜਜਹਿ ਰਾਜਤ ਬੇਨੀ। ਗੋ
ਲੋਕਾਦਿਕਲੋਕਨਿਸੇਨੀ ॥ ੧੬੦ ॥ ਰਾਮ ਸਰੋਵਰ ਨਿਕਟ
ਹੀ ਆਸ੍ਰਮ ਆਹਿ ਅਨੰਤ। ਸੰਤ ਅਨੰਤ ਤਹਾਰਹੈ ਚਿਤਵਤ
ਰੂਪ ਅਨੰਤ ॥ ੧੬੧ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕ-
ਰੁ ਸਿੰਘ ਦਜ਼ਾਲੁ। ਤਿਹਆਸ਼੍ਰਮ ਅਧਿਪਤਿ ਸਦਾ ਸੱਜਨ ਸੇਵ
ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ॥ ੧੬੨ ॥ ਚੌਃ ॥ ਸੰਤਰੂਪ ਤਿਨ ਮੂਰਤ ਦੂਜੀ। ਮਨਬਚ
ਕਰਮ ਇਸਟ ਕਰਪੂਜੀ। ਚਰਨ ਸੇਵ ਬਿਨ ਆਸਨਦੂਜੀ ॥
ਮਨਕਰ ਅਖਿਲ ਕਾਮਨਾ ਪੂਜੀ ॥ ੧੬੩ ॥ ਤਿਨਕੀ ਸਰਨ
ਜਬੀ ਕਬ ਆਯੋ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਸੰਤਾਪ ਮਿਟਾਯੋ। ਸਾਸ ਸ
ਸਤਿਨਪਦਬਲਿਹਾਰੀ। ਜਨਧਾਰੀਤਨਆਪਮੁਰਾਰੀ ॥ ੧੬੪
॥ ਦੋਃ ॥ ਪੁਨਤਿਨਆਗਜ਼ਾਪਾਇਕਰਬਸਜੋਜਾਇ ਪੁਠਹਾਰ।
ਸੁਖਨਾਮ ਮਕਾਨ ਸੁਖ ਆਸ੍ਰਮ ਸੰਤ ਅਪਾਰ ॥ ੧੬੫ ॥
ਚੌਃ ॥ ਪੁਨ ਪੂਰਬ ਦਿਸ ਕੀਨ ਪਯਾਨਾ ॥ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਤੀਰਥ

ਦਾਸ। ਮਥਰਾਦਾਸ ਉਦਾਸ ਜਗ ਦਯਾਲਦਾਸ ਜਗਦਾਸ॥ ੧੭੬॥ ਬਹੁਰ ਬਿਹਾਰੀ ਦਾਸ ਜੋ ਭਗਤ ਬਿਹਾਰੀ ਦਾਸ। ਤੀਨੋ ਗੁਨ ਹੰਕਾਰਜਨਤੀਨਤੇਨੈਭੇਤਾਸ॥੧੭੭॥ ਸੰਤਤਸੁਚਿ ਸੁਲਤਾਨਹਰਿਖਾਨਚੰਦਜਨਚੰਦ। ਸੰਗਤਿਪਤਿਸੰਗਤਿਪਤੀ ਸੰਗਤਿ ਪਤਿ ਜੁਅਮੰਦ। ਬਹੁਰਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨਕੇ ਚਾਰੋਸੁਤ ਸੁਲਤਾਨ। ਚਾਰਬੇਦ ਮੁਖ ਚਾਰਤੇ ਜਨੁ ਜੁਗ ਚਾਰ ਜਹਾਨ॥ ੧੭੮॥ ਮੇਘਰਾਜ ਨਦਲਾਲ ਜੂ ਬਹੁਰਦਾਸ ਭੇਭਾਨੁ। ਭਏ ਦਾਸ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਪੁਨਹਦਾਸ ਭਗਵਾਨ॥ ੧੮੦॥ ਮੇਘਰਾਜ ਜੂ ਕੇ ਤਨੈ ਚਾਰੁ ਚਾਰ ਵਿਖਯਾਤ। ਜਨ ਸਨਕਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਰਿਹ ਬਿਦਿਤ ਜਗਤ ਜਿਨ ਗਯਾਤ॥ ੧੮੧॥ ਰਤ ਨ ਰਤਨ ਹਰਿ ਹਰਿਰਤਨ ਦੀਨ ਦਯਾਲੁ ਦਯਾਲ। ਬਹੁਰ ਨ ਰਾਘਿਨਦਾਸ ਜੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰਬਖਸਲਾਲ॥੧੮੨॥ਰਤਨਸਿੰਘ ਜੂ ਕੇ ਜੁਗਲ ਜੁਗਲ ਭੁਜਾਸਮਤਾਤ ॥ ਬਾਬਾਬਾਹੜਮੱਲ ਜੂਰਾਇਅਨੀਤਬਤਾਤ ॥ ੧੮੩ ॥ ਗਈ ਬਹੋੜ ਬੜੋ ਬਲੀ ਬਾਹੜ ਮੱਲ ਮਹਾਨ॥ ਆਤਮ ਅੰਤਹਕਰਨ ਜਨੁ ਤੁਰੀਤਨੈ ਬਲਵਾਨ ॥ ੧੮੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਰੂਪਚੰਦ ਜਨੁਚੰਦਭੇ ਬੰਸੀਧਰ ਜਨੁਸਯਾਮ । ਆਤਮ ਹਰਿ ਆਤਮ ਅਮਲ ਅਚਰਜ ਆਪਤਕਾਮ॥ ੧੮੫ ॥ ਦੋਹਰਾਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾਤੋਲਾਹ-ਰੀ ਤੋਲਕ ਸਭ ਸੰਸਾਰ। ਸਾਰ ਅੰਸਗ੍ਰਹੰਸਜਿਮਪਰਿਹਰਿ ਬਾਰਿ ਬਿਕਾਰ॥ ੧੮੬ ॥ ਸ੍ਰਪਚੰਦਜੂ ਸਦਨਮੇਸਿੰਘਸੁ ਕ੍ਰਿ-ਪਾਦਿਆਲ। ਕਰਦਮ ਗ੍ਰਿਹਜਨੁ ਆਪਭੇ ਭਗਵਤ ਕਪਿਲ

ਪਰਸ ਮਹਾਨਾ। ਕਹੂੰ ਨਿਮੱਜਨ ਕਹੂੰ ਪ੍ਰਨਾਮਾ। ਦਰਸਨ ਸੰਤ ਕਹੂੰ ਅਭਿਰਾਮਾ ॥ ੧੬੬ ॥ ਪੁਨ ਜਹਿ ਤੀਰਥਰਾਜ ਪ੍ਰਯਾਗਾ। ਸੰਗਤਿਸਤਿਗੁਰਨਵਮ ਸਭਾਗਾ। ਪਟਨਾਪਰਸਬਹੁਰ ਤਹਿ ਆਯੋ। ਤਹਿ ਅਦਭੁਤ ਇਕ ਦਰਸਨ ਪਾਯੋ ॥੧੬੭॥ ਬੀਰਭੂਪਰਸਸਾਂਤਕਿਧੌਹੈ। ਅਦਭੁੱਤਗਤਿਮਤਿਚਕਤਥਿਧੌਹੈ। ਛੋਰਪ੍ਰਸੰਗਸਗਲ ਸੁਭਗਾਵੋਸੁਨੋ ਸੰਤ ਸਭਿ ਗਾਇ ਸੁਨਾਵੋ ॥੧੬੮॥ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵਬੰਸਬਰਨਨ। ਪਰਮ ਜੋਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਵਜ਼ਾਪਕ ਜੋਇ। ਨਾਭਿ ਕੰਜਤਿਹ ਕੰਜ ਤੇ ਕਮਲਜ ਪਰਗਟ ਹੋਇ॥ ੧੬੯॥ ਤਹਿ ਸੁਤ ਸੁਤ ਸੂਰ ਜ ਸੁਭਗ ਸਕਲ ਸ੍ਰਿਸਟ ਕੋ ਨੈਨ। ਤਾਸ ਬੰਸ ਰਘੁ ਅਜ ਭਏ ਦਸਰਥ ਸੁਤਸੁਖਸੈਨ ॥ ੧੭੦ ॥ ਰਾਮ ਭ੍ਰਾਤ ਸੁਭ ਗਾ ਤ ਜੋ ਭਰਤ ਸ੍ਰੀਖ ਅਵਤਾਰ। ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਜਿਹਨਾਦ ਤੇਸਕ ਲ ਸਲਿਲ ਕੋ ਸਾਰ॥ ੧੭੧॥ ਤਾਸਬੰਸਅਵਤੰਸ ਭੇ ਅਮਰ ਅਮਰ ਕਰਤਾਰ। ਤਾਰਕ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਹਰੀ ਹਰਨ ਭੁ ਵਿਭਾਰ॥ ੧੭੨ ॥ ਮੁਹਰੀ ਮੋਹਨ ਪੁਨ ਪ੍ਰਗਟ ਜੁਗਲ ਤਾ ਤ ਜਗਜਾਤ। ਰਾਜ ਜੋਗਜਿਨ ਜਨਮ ਤੇ ਜਨ ਜਨਮਜੋ ਅ-ਵਦਾਤ ॥ ੧੭੩॥ਅਰਜਾਨੀਮਲ ਅਰਥਮਲ ਆਨੰਦਭਗ ਤ ਸੁਜਾਨ। ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਨ ਗਨਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮੁਹਰੀ ਤਨ ਜਾਨਿ ॥ ੧੭੪॥ ਅਰਜਾਨੀ ਜਾਨੀ ਜਿਨਹਿ ਜਗ ਜਾਨੀ ਜਨਜਾਤਿ ॥ ਪੰਚਤਾਤਜਨ ਤਾਤ ਤਿਹ ਤਾਤ ਮਾਤ ਜਗ ਜਾਤਿ॥ ੧੭੫ ॥ ਦਾਸ ਬਿਹਾਰੀ ਦਾਸ ਸ੍ਰੀ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਵਾਰਕ

ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ੧੮੭ ॥ ਸੀਤਲ ਸਸਿਕ ਸਮਾਨ ਸੁਚਿ ਸੰਤਤ ਸੰਤਕ੍ਰਿਪਾਲੁ । ਜਨ ਚੰਦ੍ਰਜੁਭੇ ਚੰਦ੍ ਰਿ੍ਹਅਵਨਿਆਇ ਸ੍ਰੁਤਿ ਪਾਲ ॥੧੮੮॥ ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਦਲਨ ਖਲਨਮਲੰਨ ਚਿਤ ਚਾਹਿ । ਕਰਨਾ ਬਿਨ ਕਰਣਾ ਕਰਨ ਕਰਨਾ ਕਰ ਕਿਲ ਆਹਿ ॥ ੧੮੯ ॥ ਅਬ ਪੂਰਬ ਦੇਸ ਤਥਾ ਨਿਜਾਮਾਬਾਦ ਕੋ ਕਾਰਨ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸੰਤਦਰਸ ਹਿਤ ਦੇਸ ਨਿਜ ਤਜਭਜ ਦੇਸ ਅਨੇਕ । ਪਛਮ ਪੂਰਬ ਅਟਨ ਕਰ ਢਾਕਾ ਮੋਟਿਕ ਟੇਕ ॥ ੧੯੦ ॥ ਚੌਃ ॥ ਸਰੂਪਚੰਦ ਪੁਨ ਬੰਸੀ ਧਰਜੂ । ਮੂਰਤਿ ਦ੍ਵੈ ਦ੍ਰਿਢ ਏਕ ਨਿਹਰਜੂ । ਨਰ ਨਾਰਾਯਨ ਜਨੁ ਜੁਗ ਭ੍ਰਾਤਾ । ਦਰਸ ਗੁਪਾਲ ਗੁਪਾਲਹਿ ਜਾਤਾ ॥ ੧੯੧ ॥ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਕਰ ਆਜਮਗਢ ਆਏ । ਤਿਹ ਕਛੁ ਸਿਖਨ ਅਜਮਤਿ ਪਾਏ ਨਿਜਾਮਬਾਦ ਸਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਲਜਾਏ । ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿ ਖਰਾਏ ॥ ੧੯੨ ॥ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਕਰ ਸੇਵ ਸੁ ਕੀਨੀ । ਬਿਨੈ ਬਹੁਤ ਇਸਥਿਤ ਹਿਤ ਕੀਨੀ । ਭਕ੍ਤ ਵ੍ਰਸਜ਼ਤਾ ਤਿਨਹਿ ਦਿਖਾਈ । ਕੀਯੋ ਨਿਵਾਸ ਤਹਾਂ ਦ੍ਵੈ ਭਾਈ ॥ ੧੯੩ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਸਹਿਤ ਮਹਿਲ ਤਿਨ ਆਏ । ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਬਰ ਬਰ ਪਾਏ । ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਯਾਲ ਹਰੀ ਤਬ ਭਏ । ਦਿਨ ਪ੍ਰਤ ਨਿਤ ਉਪਜਤ ਸੁਖਨਏ॥੧੯੪॥ਦੋਃ॥ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਯਾਲਹਰਿ ਦ੍ਵੈ ਸੁਤ ਸੁੰਦਰ ਤਾਹਿ । ਜਨੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਬਰ ਅਮਰ ਘਰ ਮੁਹਰੀ ਮੋਹਨਆਹਿ॥੧੯੫॥ਚੜ੍ਤਸਿੰਘ ਸਮ ਚਢਤਹਰਿਸਾਧੁਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਪਾਲ । ਦੀਨ ਦਰਦ ਦਾਰਨ ਦਰਨ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਅਚਾ-

ਲ ॥ ੧੯੬ ॥ ਚੜ੍ਤਸਿੰਘ ਜੂ ਕੇ ਜੁਗਲ ਭ੍ਰਾਤ ਜਗਤ ਬਿਖ੍ਯਾਤ । ਸੰਤਸਿੰਘ ਸੁ ਬਸੰਤਹਰਿ ਜਨੁ ਬਸੰਤ ਬਿਗ੍ਯਾਤ ॥ ੧੯੭ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਊਪਰ ਸੋ ਸਿੰਘ ਭੂਪ ਸਿੰਘਹੀ ਸੋ ਸਜਜੋ ਰਹੈ ਭੀਤਰ ਸੋ ਸਤਹੀ ਸੰਤੋਖ ਦਯਾ ਛਾਈਐ । ਅੰਨ ਦੀਜੈ ਧਨ ਦੀਜੈ ਬਸਤ੍ਰ ਦਾਨ ਮਾਨ ਦੀਜੈ ਨਹੀ ਹੈ ਤੋ ਆਨ ਦੀਜੈ ਦੀਜੈ ਦੀਜੈ ਚਾਈਐ । ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਸਿੰਘਨ ਕੋ ਸੁਧਾ ਧਾਨ ਜਾਨ ਦੀਜੈ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਸਾਜਜਨ ਸੋ ਗਾਈਐ । ਸਾਧੁਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸੋ ਸਾਹਿਬ ਸੋ ਸਾਹਿਬ ਬਾਚੋ ਸਾਧੁਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸੋ ਭੇਦ ਨ ਲਖਾਈਐ ॥ ੧੯੮ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਅਪਰ ਅਧਰ ਜਨੁ ਤਨ ਧਰਜੋ ਪੂਰਬ ਉਧਰਨ ਹੇਤ । ਪ੍ਰਗਟ ਸਕਲ ਜਗ ਜਾਨਹੀ ਗੁਨ ਮੰਦਰ ਸੁਖ ਸੇਤ ॥ ੧੯੯ ॥ ਮਾਲਾ ਮੁਨਿਕ ਸੁਮੇਰ ਜਿਮ ਹੰਸ ਬੰਸ ਅਵਤੰਸ । ਭ੍ਰਯੋ ਸੁਮੇਰ ਸੁਮੇਰ ਹਰਿ ਸਾਧੁਸਿੰਘ ਸੁਬੰਸ ॥ ੨੦੦ ॥ ਜਾਵਤ ਹੁਤੇ ਹਜੂਰ ਕੋ ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਸਿਕ ਸੰਗ । ਪੂਨਬ ਰੰਗ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਭਯੋ ਹਮਾਰੋ ਸੰਗ ॥ ੨੦੧ ॥ ਦਰਸ ਪਰਸ ਕਰ ਹਰਸ ਕਰ ਹੁਕਮ ਹਜੂਰੋ ਪਾਇ । ਜੱਬਲਪੁਰ ਜਬ ਆਤ ਭ੍ਯੋ ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਕੋ ਧਾਇ ॥ ੨੦੨ ॥ ਜਹਾਂ ਨਰਮਦਾ ਨਰਮਦਾ ਪਰਮਦ ਪਰਮੁਚ ਮੂਲ ॥ ਦਰਸ ਪਰਸ ਮਜਨ ਕੀਯੋ ਹੋਰਤਿ ਮੂਲ ਸਭ ਸੂਲ ॥ ੨੦੩ ॥ ਗਜ਼ਾਨਸਿੰਘ ਗੁਨ ਗਜ਼ਾਨ ਨਿਧ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾ ਚਖ੍ਯੂ ਸਿੰਘ । ਗੁਰਬਾਨੀ ਪਠਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਨਿਸ ਦਿਨ ਸੂਰੋ ਸਿੰਘ ॥ ੨੦੪ ॥ ਕਰਸੰਪੁਟ ਘਨ ਦੀਨਤਾ ਕਥੀ ਸੁ ਨਾਵੈ ਜਾਪ ।

ਸਭ ਮਿਲ ਪੁਨ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਭਏ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ ਆਪ ॥ ੨੦੫॥ ਪੁਨ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਰਤਭਏ ਟੀਕਾਹੋਇਅਨੂਪ। ਪ੍ਰਗਟ ਪੰਥ ਸਭ ਖਾਲਸਾ ਜਾਨਹਿਜਾਪਸਰੂਪ॥ ੨੦੬॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੁਬਿੰਦਸਿੰਘ ਰੂਪ ਬਾਬਾ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਸੁਮੇਰ ਸਿੰਘ ਤਨੈ ਤਾਸ ਬੰਸ ਟੀਕੋ ਹੈ। ਬੂਝਿਐ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੀ ਜੀਐ ਨਿਹਾਲ ਹਮੈ ਹੂਜਿਐ ਨਿਹਾਲ ਕਾਜ ਕੀਜੈ ਝਪਟੀਕੋ ਹੈ। ਦੋਯ ਤੀਸ ਲਛਨ ਬਿਚੱਛਨ ਸੁ ਰੂਪ ਰੂਪ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਹੂੰ ਪੈ ਨੀਕੋ ਨਾਹਿ ਅਪਟੀਕੋ ਹੈ। ਸਾਰ ਚਾਰ ਹੀ ਕੋ ਖਟ ਆਠ ਦਸ ਹੀ ਕੋ ਤੈਸੇ ਜਾਪ ਜਾਪ ਜੀ ਕੋ ਨੀਕੋ ਚਾਹਿਅਤ ਟੀਕੋ ਹੈ ॥ ੨੦੭ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸੁਨ ਕਰ ਤਿਨਕੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਭਯੋ ਫੇਰਨਾ ਜੀਯ। ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਚਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਤਿ ਨਾਮ ਕਰ ਕੀਯ ॥ ੨੦੮ ॥ ਤਤ੍ਰਾਦਿ ਗੰਥ ਮੰਗਲ ਨਿਰੂਪਨ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਸ੍ਵਰਾਜ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਕਰ ਸਭਾ ਬਰਨਨ ॥ ਚੌਃ ॥ ਸੁਨਹੁ ਤਾਤ ਇਕ ਬਾਤ ਸਿਆਨੀ। ਸਕਲ ਸਿਰੋਮਣਿ ਸੰਸਜ ਹਾਨੀ। ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਸਤਵਰਾਜ ਜੁ ਨਾਮੂ। ਪਰਮ ਸੁਖਦ ਗੁਰ ਰੂਪ ਲਲਾਮੂ॥ ੨੦੯॥ ਤਾਕਰ ਟੀਕਾ ਨੀਕਾ ਜੋਈ। ਚਰਿਤ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਕਾ ਚਕ੍ਰ ਧਰੋਈ। ਤਾਮਹਿ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਬਿਬਧਿ ਬਿਧੀ ਕੀ। ਗਿਰਾ ਗੁਰੂ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਸੁਧਿ ਧੀਕੀ ॥ ੨੧੦ ॥ ਕਤਹੁ ਸਲੋਕ ਅਲੋਕ ਕਥਨ ਕੇ। ਜਾਮੇ ਮਨ ਮਨ ਮਥਨ ਮਥਨ ਕੇ। ਕਤਹੁ ਪਾਰਸੀ ਪਰਮ ਪਿਆਰੀ। ਨੰਦਲਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਲਲਿਤ ਬਿਚਾਰੀ॥ ੨੧੧ ॥ ਜਾਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਕਲਗ਼ੀ

ਧਰਕੀ। ਹੈ ਉਪਾਸਨਾ ਪਰਮ ਸੁ ਪਰਕੀ। ਕਤਹੁ ਸੂਰ ਤੁਲਸੀ ਕੀ ਬਾਨੀ। ਮਨ ਹਰਨੀ ਮੋਹਨ ਗੁਨ ਸਾਨੀ ॥ ੨੧੨ ॥ ਸਜ਼ਾਮ ਰਾਮ ਕੋ ਬਾਮ ਧਾਮ ਗੁਨ। ਤਾਕੋ ਬਰਨਨ ਤਾਮੈ ਪੁਨ ਪੁਨ। ਅਪਰ ਅਨੰਤ ਸੰਤ ਮਤਵਾਰੇ। ਜੇ ਜੇ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥ ੨੧੩ ॥ ਨਜ਼ਾਯ ਬਿਦਾਂਤ ਮੋਖ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਿਕ। ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਨ ਕਰ ਹਿਯ ਅਹਲਾਦਿਕ। ਸਭ ਕਰ ਮਤਿ ਸਭ ਕਰ ਰੁਚਿ ਜੋਈ। ਸਭ ਬਾਨੀ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਸੁ ਹੋਈ ॥ ੨੧੪ ॥ ਪੁਨ ਜੇ ਕਬਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਨ ਗਯਾਤਾ। ਤਿਨ ਕੀ ਕਬਿਤ ਚਿਤਹਿ ਸੁਖ ਦਾਤਾ। ਸੋ ਸਭ ਯਾ ਮੈ ਨੀਕੇ ਰਾਖੀ। ਕਹੁ ਕਹੁ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿ ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ॥੨੧੫॥ ਬਹੁ ਇਤ ਹਾਸ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਾਨੇ। ਕਹੁ ਕਹੁ ਕਹੇਸਮੈ ਸਮ ਜਾਨੇ। ਜਥਾ ਸਕਤਿ ਸੁਚਿ ਸੁਮਤਿ ਲਗਾਈ। ਟੀਕਾ ਕੀਨੀ ਗੁਰ ਬਲਪਾਈ॥ ੨੧੬॥ ਸੋ ਜੁ ਯਾਹਿ ਕਰ ਰਹਸਜ਼ ਅਨੂਪਮ। ਤਾ ਕਹਿ ਜਾਨਹਿ ਸੰਤ ਅਨੂਪਮ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਮਹਤ ਸਮਾਨਾ। ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਨਜ਼ ਗੁਨਵਾਨਾ॥ ੨੧੭ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਕੀ ਸਭਾ ਸੁਹਾਈ ॥ ਜਹਿ ਅਧਕਾਰਕਬਿਨ ਕਰ ਭਾਈ ॥ ਅਧਰ ਜਿ ਪੰਡਿਤ ਗੁਣ ਗਣ ਮੰਡਿਤ। ਤੇਉ ਰਹੈ ਸੁਕਹੈ ਅਧ ਦੰਡਿਤ॥ ੨੧੮ ॥ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕਹੁ ਗੁਨਭੂਰੇ। ਬੈਠੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ ਪੂਰੇ। ਕਥਹਿ ਬਿਲਾਸ ਪੂਰਬਕ ਬਾਨੀ। ਸੁਨ ਹਿ ਹਰਖ ਜੁਤ ਜੇਤੇ ਗਜ਼ਾਨੀ॥ ੨੧੯॥ ਤਥਾ ਸਭਾ ਯਾ ਟੀਕਾ ਮਾਹੀ। ਜਾਨਹਿ ਬੁਧ ਬਰ ਕਰ ਸਕ ਨਾਹੀਂ। ਗੁਰ

ਬਾਨੀ ਸਾਹਿਬਜ'ਦੇ ਬਰ। ਬਾਨੀ ਬੇਦ ਖਾਲਸਾ ਸਮਸਰ॥ ੧੨੦॥ ਪੁਨ ਪੁਰਾਨ ਕੇ ਜੇ ਇਤ ਹਾਸਾ। ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਹਰਿ ਕਥਾ ਪ੍ਰਕਾਸਾ। ਬਾਨੀ ਭਕਤ ਭਕਤ ਗੁਰ ਜੂਕੇ। ਕਬਿ ਬਾਨੀ ਕਬਿ ਸਮ ਨਰੁ ਜੂਕੇ॥ ੨੨੧॥ ਔਰ ਪਾਰਸੀ ਬਾਨੀ ਜੋਈ। ਪਠਤ ਪਾਰਸੀ ਸਿਖ ਸੁ ਓਈ। ਕੋ ਮੋਮਿਨ ਫਕੀਰ ਸਮ ਜਾਨੀ। ਜਿਨ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰਹਿ ਗੁਨ ਖਾਨੀ॥ ੨੨੨ ਪ੍ਰਸ੍ਨੋਤਰ ਕਹੁ ਨਜ਼ਾਯ ਨਜ਼ਾਯ ਕੇ। ਕਹੁ ਬੇਦਾਂਤ ਬਿਧੀ ਅਮਾਯਕੇ। ਸੋ ਰਹਸਯ ਗੁਨਿਯਨ ਕੀ ਬਾਨੀ। ਜੋ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਹਰਖਹਿ ਠਾਨੀ॥ ੨੨੩॥ ਇਨ ਮਧ ਜਾਪ ਰੂਪ ਗੁਰ ਸੋਹੈ। ਜਿਮ ਤਾਰਾ ਮਧਿ ਸਸਿ ਮਨ ਮੋਹੈ॥ ਹੈ ਪਰਿਵਾਰ ਯਦਪਿ ਉਡ ਗਨ ਕੋ। ਤੇਜ ਉਹੈ ਪਰਿ ਪੂਰਨ ਰਨ ਕੋ॥ ੧੨੪॥ ਜਦਪਿਨ ਸਸਿ ਸਮ ਸੀਤਲਤਾਈ। ਉਜਲਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਧਿਕਾਈ। ਤਊ ਉਡ ਬਿਨ ਨ ਸੋਹਿ ਸਸਿ ਭਾਈ। ਤਥਾ ਇਹਾਂ ਸਭ ਬਾਨੀ ਆਈ॥ ੨੨੫॥ ਸਭ ਮਧਿ ਸਸਿ ਸਮ ਸੁਧਾ ਸੁਦਾਨੀ। ਜਾਪ ਜਾਪ ਬਾਨੀ ਮੁਨਿ ਮਾਨੀ। ਗੁਰ ਨਰ ਰੂਪ ਸਭਾ ਸੁਭ ਜੈਸੀ। ਬਾਨੀ ਬਪੁ ਬਾਨੀ ਸਭ ਤੈਸੀ॥ ੨੨੬॥ ਜਾਪ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਦੇਖੀ। ਹੋਇ ਮੁਕਤਿ ਨਹਿ ਸੰਸਜ ਲੇਖੀ। ਯਾ ਮੈ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰੀ। ਲਖੈ ਰੂਪ ਸਤਿ ਗੁਰ ਨਿਰਧਾਰੀ॥ ੨੨੭॥ ਸਰਬ ਸੁਖਦ ਸਭ ਠੌਰ ਸੁਹਾਈ। ਸੁਭ ਬਾਨੀ ਸਭ ਕੇ ਰੁਚਿ ਲਾਈ। ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਬਰਬਿ ਦੁਖ ਬਿਚਾਰੀ। ਬੰਦਿਯ ਬਪੁ ਅਕਾਲ ਨਿਰਧਾਰੀ॥ ੨੨੮॥

ਔਰ ਬਿਨਤ ਇਕ ਸੁਨਹੁ ਹਮਾਰੀ। ਹੇ ਗੁਰ ਜਨ ਖਾਲਸਾ ਬਿਚਾਰੀ। ਹਰਿ ਚਰਚਾ ਮਹਿ ਰੁਚਿ ਨਹਿ ਜਾਂਕੀ। ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਲਗਾਇਨ ਬਾਂਕੀ॥ ੨੨੯॥ ਜਾਨਭ ਗੁਰਹਿ ਏਕ ਦੇਸੀ ਬਰ। ਲਖਾਇਨ ਰਮਜੋ ਸਰਬ ਮਹਿ ਸਮਸਰ। ਜਲ ਥਲ ਪਰਬਤ ਬਨ ਤ੍ਰਿਨ ਮਾਹੀ। ਲਖਇਨ ਸ੍ਵੱਭਾ ਗੁਰ ਕਰਤਾਹੀ॥ ੨੩੦॥ ਤਿਹ ਸਨ ਕਰਹੁ ਦੁਰਾਵ ਸਦਾਈ। ਸਤ੍ਰੁ ਸ਼ਦ੍ਰਿਸ਼ ਲਖ ਗੰ੍ਥ ਮਹਾਈ। ਲਖਹਿ ਨ ਜੇ ਗੁਨਿਅਨ ਕੀ ਰੀਤੀ। ਪਰਖਇ ਨਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਪਰ ਪ੍ਰੀਤੀ॥ ੨੩੧। ਤਿਨਹਿ ਨ ਕਬਹੁ ਦਿਖਾਵਹੁ ਭਾਈ। ਭਲੇ ਭਾਂਤਿ ਰਾਖਿਜਹੁ ਦੁਰਾਈ। ਜੇ ਹਰਿ ਗੁਰ ਗੁਰ ਬਰ ਜਸ ਸਸਿ ਦੇਖੀ। ਹੋਹਿ ਚਕੋਰ ਚਰਿਤ ਮੁਦ ਪੇਖੀ॥ ੨੩੨॥ ਤਿਨ ਸਨ ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਕਰ ਜੋਰੀ। ਕਹਹੁ ਸੁਨਹੁ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ਨ ਥੋਰੀ। ਯਹਿ ਬਿਨਤੀ ਗਿਨਤੀ ਬਿਨ ਮਾਨੀ। ਗੁਹਜ ਗੰ੍ਥ ਰਾਖਹੁ ਹੇ ਗਜ਼ਾਨੀ॥ ੨੩੩॥ ਦੋਹਾ॥ ਅਕਸਮਾਤ ਏਤੇ ਅਰਥ ਪਿਖੇ ਸੁਨੇ ਜਿਨ ਨੈਨ। ਗੰ੍ਥ ਰਚਤ ਸੁਫੁਰਿਤ ਭਏ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਯੇਹ ਬੈਨ॥ ੨੩੪॥ ਚੌਪਈ॥ ਤਾਤੇ ਸੰਕ ਨ ਮੋ ਮਨ ਮਾਂਹੀ। ਰਚਜੋ ਗੰ੍ਥ ਗੁਰ ਆਪ ਇਹਾ ਹੀ। ਕੋਸਕ ਕਰਸ ਜਾਪ ਖਰੋ ਟੀਕਾ। ਆਸਜ ਗੂਢ ਸਦਾ ਗੁਰ ਜੀਕਾ॥ ੨੩੫॥ ਅਗੁਨ ਨਾਮ ਮੇ ਸਗੁਨ ਅਰਥ ਬਰ। ਹੋਤ ਭਗਵਤੀ ਕੇ ਸੁਸ੍ਰਹਿਤੂ ਬਰ। ਨਮਸਕਾਰ ਸਭ ਨਾਮਨ ਊਪਰ। ਪਠਤ ਸੁਨਤ ਸੁਖ ਸਿੰਧੁ ਮਿਲੈ ਘਰ॥ ੨੩੬॥ ਦੋਹਾ॥ ਯਾਤੇ

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿ ਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੁਵ ਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚੱਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿ ਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਾਜਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂ ਮੰ ਗਲਾ ਰੰਭੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗ਼ੀ ਧਰ ਚਰਨ ਪਰ ਸਿਰ ਧਰਕਰ ਪਰਿਣਾਮ। ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਸ੍ਰੁਵ ਰਾਜ ਕੀ ਬਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਬਦਤਲਲਾਮ ॥ ੧ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਕਲ ਗੀ ਧਰ ਜੂ ਕੋ ਜਨਮ ਸੰਮਤ ॥ਦੋਹਾ॥ ਬਸੁ ਸਸਿਸਿੰਧ ਮਹੀ ੧੭੧੮ ਮਹਾ ਪਖੋ ਸੁਦੀ ਤਿਥਿ ਸਾਤ। ਆਦਿਤਵਾਰ ਨਛ-ਤ੍ਰ ਪੁਖ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰਿ ਅਵਦਾਤ। ਦੁਸ਼੍ਰ ਦਮਨ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਦਲਨ ਹਰਿ ਲੀਨੋ ਅਵਤਾਰ। ਗੋਦਿਜ ਭੂ ਰਖਜ਼ਕ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਧ ਹੇਤ ਤਨੁ ਧਾਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ਼ ਯਥਾ ॥ ਮੁਰਪਿਤ ਪੂਰਬ ਕਿਯਸ ਪਜ਼ਾਨਾ। ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਤੀਰਥ ਨਾਨਾ। ਜਬਹੀ ਜਾਤ ਤ੍ਰਿਬੇਨੀ ਭਏ। ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਦਿਨ ਕਰਤ ਬਿਤਏ ॥ ੧ ॥ ਤਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਮਰਾ ਭਯੋ। ਪਟਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਬਿਖੈ ਭਵ ਲਯੋ। ਮਦ੍ ਦੇਸ ਹਮਕੋ ਲੈ ਆਏ। ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਦਾਇਅਨ ਦੁਲ ਰਾਏ ॥ ੨ ॥ ਕੀਨੀ ਅਨਕ ਭਾਂਤਿ ਤਨ ਰੱਛਾ। ਦੀਨੀ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਸਿੱਛਾ। ਜਬ ਹਮ ਕਰਮ ਧਰਮ ਮੋ ਆਏ। ਦੇਵ ਲੋਕ ਤਬ ਪਿਤਾ ਸਿਧਾਏ ॥ ੩ ॥ ਔਰ ਅਨੇਕ ਸੁ ਦਾਈ ਦਾਯਾ। ਚੌਪਾਸਿੰਘ ਮੁਖਜ ਖਿਲਵਾਯਾ। ਸੰਮਤ ਸੱਤ੍ਰਹ ਸੈ ਤਬ ਬਾਈ। ਮਦ੍ਰ ਦੇਸ ਜਬ ਕਰੀ ਚਢਾਈ ॥ ੪ ॥ ਦੋਹਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਜੇ ਤਿਸਹੀ ਸਮੈ ਅਲਪ ਚਰਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ॥ ਬਾਂਨ

ਤੁਮ ਸਨ ਬਿਨਯ ਕਰ ਯਹ ਮਾਂਗੋ ਬਰ ਦਾਨ। ਪ੍ਰੀਤ ਹੋਇ ਪਦ ਗੁਰੂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਧਜ਼ਾਨ ॥ ੨੩੭ ॥ ਗ੍ਰਾਮ ਨਜਾ ਮਾਂਬਾਦ ਜੋ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਬਰ ਨਾਮ। ਤਮਸਾ ਸਰਿਤਾ ਤੀਰ ਸੁਭ ਅਵਧ ਕਾਸਿ ਮਧ ਬਾਮ ॥ ੨੩੮ ॥ ਡਾਕਨਿ ਸਾਕਨਿ ਤਾਮਸਾ ਪਾਪਨ ਖਾਪੁਨ ਖਾਇ। ਤਾਮਸ ਨਾਮ ਸੁ ਲੇਤ ਹੀ ਤਾਮਸ ਜਾਤਿ ਪਰਾਇ ॥ ੨੩੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਯਥ ਸਿੰਘ ਬਿਪ੍ ਜਹਿ ਬਸਹੀ। ਕੀਰਤਨਿ ਕਰਤ ਅਨੰਦਿਤ ਰਸਹੀਂ। ਭਗਵਤਿ ਭਗਤਿ ਸਭੀ ਨਰ ਨਾਰੀ। ਪੁੰਨਜ਼ ਪੁੰਜ ਸੁਕ੍ਰਿਤਿ ਤਨ ਧਾਰੀ ॥ ੨੪੦ ॥ ਸੰਗਤ ਮਧਜ਼ ਗ੍ਰਾਮ ਸੁਭ ਸੋਹਤ। ਅਤਿ ਰਮਨੀਕ ਦਰਸ ਮਨ ਮੋਹਤ। ਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਸੰਗਤ ਮੋਇਕ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪੁਸਤਕ ਪੁਰ ਜੋਯਕ ॥ ੨੪੧ ॥ ਜ-ਹਿ ਗੁਰ ਆਦਿ ਬੈਠ ਕਿਹ ਕਾਲੂ। ਤਾਤੇ ਸੋਹਤ ਪਰਮ ਰ ਸਾਲੂ। ਸੰਗਤ ਪਰ ਇਕ ਆਹਿ ਚੁਬਾਰਾ। ਕਹਿ ਸਹੀਦ ਬੁੰਗਾ ਸੁ ਉਚਾਰਾ ॥ ੨੪੨ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿਕ ਮੂਰਤ ਕਰ ਪੂ ਰਤ। ਦਰਸ ਪਰਸ ਜਾ ਜਾਹਿ ਬਿਸੂਰਤ। ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਿਸਾਲਾ। ਰਿਖਿ ਜ ਗ੍ਰਹ ਸਸਿ ੧੯੨੭ ਆਹਿ ਰਸਾਲਾ ॥ ੨੪੩ ॥ ਦੋ ॥ ਮਕਰ ਮਾਸ ਥਿਤਿ ਤ੍ਰਿਯੋ ਦਸ਼ੀ ॥ ੧੩ ਕਿਸ਼ਨ ਪ ਗੁਰਵਾਰ। ਟੀਕਾ ਕਰ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਤਹਿ ਕਿਯੋਂ ਰਿਦੇ ਗੁਰ ਧਾ ॥ ੨੪੪ ॥ ਸੁਨਹੁ ਬੇਨਤੀ ਸੰਤ ਸੁਭ ਦ੍ਵੈ ਕਰ ਕਰ ਕਹੌਂ ਜੋਰਿ। ਭੂਲ ਖਿਮਾ ਪਨ ਕੀਜੀਏ ਮਨ ਬਚ ਕਰਿ ਗਤਿ ਤੋਰ ॥ ੨੪੫ ॥

ਕਮਾਨ ਸਮਾਨ ਬਪੁ ਸਾਨ ਮਾਨ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ॥ ੫॥ ਸੱਤ੍ਰਹ ਸੈ ਚੌਬੀਸ ਮੈ ਅਖ਼ਰ ਅਖਜਰ ਆਪ। ਸੀਖੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਟਾਕਰੇ ਚੌਪਸਿੰਘ ਸਿਰ ਥਾਪ॥ ੬॥ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਰਾਮ ਜੂ ਬ੍ਰਹਮਨ ਏ ਹਮ ਸਮਾਨ। ਸਤ੍ਰਹਿ ਸੈ ਛਬੀਸ ਮੈ ਪਾਰਸਿ ਪਠੇ ਮਹਾਨ ॥ ੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਰਬ ਜੋਤ ਸਰਬਗਜ ਸੁਜਾਨਾ। ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਨ ਰਾਮ ਮਹਾਨਾ। ਸਹਿਜਹਿ ਸ੍ਵਾਸ ਬੇਦ ਜਿਹ ਚਾਰੀ। ਤਦਜ਼ਪਿ ਬਿਦਜਾ ਪਠੇ ਮੁਰਾਰੀ॥ ੮ ॥ ਬਰ ਬਸਿਸ੍ਠ ਗੁਰ ਸੰਦੀਪਨਿ ਪੁਨ। ਅਲਪ ਕਾਲ ਮੈ ਲੀਨ ਸਭੀ ਸੁਨ। ਕ੍ਰਿਪਾਰਾਮ ਪੁਨ ਤਿਮ ਹਰਿ ਚੌਪਾ। ਕੀਨ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਗੁਰ ਅਨ ਓਪਾ ॥ ੯॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸੱਤ੍ਰਹ ਸੈ ਅਠਬੀਸ ਮੈ ਭਯੋ ਬਿਬਾਹ ਉਛਾਹ। ਪੰਡਿਤ ਦੇਵੀਦਾਸ ਸੋ ਸੁਨਹਿ ਕਥਾ ਉਤ ਸਾਹ॥ ੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਕਬਿ ਬਰ ਆਉ ਅਪਾਰਾ। ਕਬਿ ਸ਼ਨਾਯ ਬਰ ਪਾਇ ਅਪਾਰਾ। ਬਾਂਕ ਬੰਦੁਕ ਪਟਾਂਬਰ ਖੇਲਹਿ। ਦੇ ਬਰ ਦਾਨ ਦਾਸ ਗਨ ਪੇਲਹਿ॥੧੧ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸੁਸਕ ਸਰੀਕ ਦਿਲੀਸ ਪੈ ਜਬੀ ਪੁਕਾਰੇ ਜਾਇ। ਦੈ ਜਬਾਬ ਸਾਚੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਆਇ॥ ੧੨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਤੀ ਬੇਰ ਜਬ ਸ਼ਾਹ ਸਦਾਯੋ। ਕੂਰ ਕਰਨ ਹਿਤ ਜਾਨਨ ਭਾਯੋ। ਦਾਸ ਅਨੰਤ ਉਧਾਰਨ ਕਾਰਨ। ਆਗਰ ਆਇ ਸੁ ਕਿਯੋਂ ਉਜਾਰਨ॥ ੧੩ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸਤ੍ਰਹ ਸੈ ਸੁ ਬਤੀਸ ਮੈਂ ਤੀਨ ਦਿਨਾ ਦੁਇ ਮਾਸ। ਦੀਯੋ ਜਬਾਬ ਦਿਲੀਸ ਪ੍ਰਤਿ ਦਾਸਨ ਨਾਸ ਦੁਰਾਸ ॥ ੧੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥

ਮੰਘਰ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਜੋਰਾ। ਸੀਸ ਦਿਲੀਸ ਸੀਸ ਪਰ ਫੋਰਾ ॥ ਨਵਮੇ ਦਿਵਸ ਸੀਸ ਕੋ ਪਾਯੋ। ਬਰ ਰੁਮਾਲ ਸੋ ਮੁਖ ਪੋਛਾਯੋ॥ ੧੫ ॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥ ਠੀਕਰ ਫੋਰ ਦਿਲੀਸ ਸਿਰ ਕੀਨੋ ਤਬੈ ਉਚਾਰ। ਗਦ ਗਦ ਹੋਇ ਰੁਮਾਂਚ ਜਲ ਨੇਤ੍ਰ ਚਲਾਈ ਧਾਰ॥ ੧੬ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਥਮ ਗੁਲਾਬ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਈ। ਪੁਨ ਗੰਗਾਜਲ ਸੋ ਅਨਵਾਈ। ਦਿਵਸ ਸ਼ਾਂਤ ਮੇਂ ਫੂਲਨ ਪਾਈ। ਬੈਠੇ ਹੁਤੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੁਰਸਾਈ॥ ੧੭ ॥ ਸਭ ਮਿਲ ਹਰਨ ਚਰਮ ਮੋਪਾਈ। ਬਿਸ਼ਨਪਦੀ ਪ੍ਰਭ ਦਿ ਬੇ ਖ਼ਨਾਈ। ਦੇਵਿਦਾਸ ਪੁਨ ਗਰੁੜ ਪੁਰਾਨਾ। ਦਿਨ ਤੇਰਹਿ ਮੋ ਪੂਰਨ ਠਾਨਾ ॥ ੧੮॥ ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੁਭ ਧਰਮ ਸਾਤਿ ਪੁਨ। ਬ੍ਰਹਮਭੋਜ ਕਿਯ ਯਾਗ ਸੁਦਛਨ। ਸੰਬਤ ਸਤ੍ਰਹਿ ਸੈ ਤ੍ਰਿਤੀਸ ਬਰ। ਸਾਯਤ ਦੇਵੀ ਦਾਸ ਕਲੀਬਰ ॥ ੧੯॥ ਦੋਃ ॥ ਮੰਚੀ ਗੁਰ ਗੁਰ ਬੈਠ ਕਰ ਸਿਆ ਕੀਨ ਉਧਾਰ। ਹਨੂ ਸ਼ੁਠਾਟਕ ਪਾਇਬਰ ਕਵਿਤਾ ਅਠ ਬਸਾਰ॥੨੦॥ ਸਤ੍ਰਹ ਸੈ ਚੌਤੀਸ ਮੋ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁਭ ਜਾਪ। ਉਸਤਤਿ ਆਦਿਅਕਾਲ ਖੁਨ ਕਰੀ ਉਚਾਰਨ ਆਪ ॥ ੨੧॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਜੀ ਕੋ ਜਨਮ ਕੋ ਹੇਤੁ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਗੋਰਖ ਦੱਤ ਦਿਗੰਬਰ ਅੰਬਰ ਆਇ ਅਦੇਸ ਅਲੇਖ ਅਲਾਈ। ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੁਨੋ ਭਵ ਪੰਥ ਸ੍ਰ ਪੰਥ ਕੁ ਪੰਥ ਕੁਪਾਰ ਕਰਾਈ। ਗੋਰਖਦੱਤ ਸੁਨੋ ਸੁ ਭ ਸਤ ਅਦੇਸ ਅਲੇਖ ਅਲੇਖ ਕੋ ਭਾਈ। ਜਾਪ ਜਪੈ ਜਪ ਜਾਂਪਕੋ ਜਾਪਕ ਆਪਕ ਆਪਕੁ ਆਪ ਲਖਾਈ॥ ੨॥ ਸੋਃ

॥ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਉਰ ਬਚ ਆਨ ਲਖ ਜਪ ਜਾਪ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬ
ਰ। ਮੁਦ ਜੁਤ ਨੁਤਿ ਨਤਿ ਠਾਨ ਸਰੇ ਸੁਖਦ ਸਿਮਰਤ ਸੁ
ਗੁਰੁ ॥ ੩ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਅਥ ਜਾਪ ਜੀ ਕੀ ਸੁਤੀ ॥ ਏ ਰੇ
ਮਨ ਮੇਰੇ ਕਜੋਂ ਫਿਰਤ ਜੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰਨ ਮੈ ਮੰਤ੍ਰਨ ਸੈ ਮਿਤਤਾ
ਨ ਖੋਜੇਕਹੂੰਪਾਵੈਗੋ। ਤਜੋਹਰਿਨਿਹਾਲਜਾਲਜਾਨਕਲਿ ਕਾ-
ਲ ਜੂ ਕੇ ਬੇਦ ਭੇਦ ਖੇਦ ਬਿਨ ਕੌਨ ਸਿਖਰਾਵੈਗੋ। ਔਰ ਸੁਨੋ
ਅੰਗਨ ਕੌਂ ਰੋਕ ਜੋਗ ਜਗਜ ਕਰ ਗਜਾਨਹੂੰ ਕਥੈਤੇ ਗਜਾਨ
ਪਦਵੀ ਨ ਪਾਵੈਗੋ। ਬਿਨਾ ਜਾਪ ਜੀ ਕੇ ਨੀਕੇ ਹੀ ਕੇ ਸੁਖ ਹੀ
ਕੇ ਭੈਯਾ ਸਾਚੀ ਕਹੌਂ ਸਾਚੀ ਕਹੌਂ ਬਾਦ ਹੀ ਗਮਾਵੈਗੋ॥ ੪ ॥
ਚਿਤ ਹੁਲਸੀ ਕੋ ਗਜਾਨ ਸਾਰ ਸੁਖਜੀ ਕੋ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ
ਟੀਕੋ ਐਸੇ ਔਰ ਨਾ ਕਲੀਕੋ ਹੈ। ਜੋਗਿ ਕੀ ਥਲੀ ਕੋ ਬ੍ਰਿ
ਦਾਬਨ ਕੀ ਅਲੀ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਵਨ ਥਲੀ ਕੋ ਦੇਵ ਦੋਖਨ ਦ
ਲੀ ਕੋ ਹੈ। ਨਯਾਯ ਕੀ ਗਲੀ ਕੋ ਛੰਦ ਪਿੰਗਲ ਭਲੀ ਕੋ
ਰਾਹ ਨਿਖਲ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਸੁਮਤਿਪਲੀਕੋਹੈ। ਭੋਗ ਮੋਖਹੀ
ਕੋਦੈਯਾਸਭਹੀਕੋਭੈਯਾਆਜ ਪਾਠਜਪਜੀਕੋਹੈਕੈਪਾਠਜਾਪਜੀ
ਕੋਹੈ॥੫॥ਚਾਹੈਜੋਬਿਲੋਕਜੋਛੰਦ ਕੌਨਸੀ ਤਰਹ ਕੋ ਹੋਤ ਨਿਗੁ
ਨ ਕੇ ਨਾਮ ਕੈਸੇ ਆਦਯਾ ਕੋ ਕਥਨ ਹੈ। ਔਰ ਲਖਜੋ ਚਾਹੈ
ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨ ਕਥਾ ਪੁਨ ਯਹ ਚਾਹੈ ਨਾਮ ਬਿਨ ਨ
ਗੋਬਨ ਹੈ। ਤੋ ਹਰਿ ਨਿਹਾਲ ਜਾਪ ਪਢਲੈ ਸੁਖਾਲੀ ਸਾਸੀ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੁਬਿੰਦਸਿੰਘ ਕੀਨੋ ਜੋ ਮਥਨ ਹੈ। ਭੁਜਾ ਦ੍ਵੈ ਉਠਾ
ਇ ਸਤ ਭਾਯ ਕਹੋ ਮੈ ਤੋ ਭੈਯਾ ਬਿਨਾ ਜਾਪਜੀ ਕੇ ਦੂਜੋਔਰ

ਕੋ ਪਥਨ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਜਗ ਮੈ ਕਵੀ ਕੋ ਜੋ ਨਹੁਲਸੈ ਸੁ ਜੀਕੋ
ਸੁਨ ਕੌਨ ਸੋ ਸੁਰਸ ਕੋ ਰਸੀ ਕੋ ਬੀਰਹੀ ਕੋ ਹੈ। ਸੁਕਬਿ
ਨਿਹਾਲ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੇ ਬਸੀ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰ ਮਾਯਾ ਜਾਲ ਜਾਨਿਬੇ
ਸੈ ਬੇਖਜੇ ਨਟੀਕੋ ਹੈ। ਕਾਮਦ ਕਲੀ ਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤ ਬ-
ਲੀ ਕੋ ਭਲੀ ਮੋਖ ਕੀ ਗਲੀ ਕੋ ਦੀਪ ਦਿਪਤ ਤਲੀਕੋ ਹੈ।
ਜੋਗ ਮੈ ਸਭੀ ਕੋ ਹੈ ਦਿਵੈਯਾ ਮੋਖ ਹੀ ਕੋ ਭੈਯਾ ਏਕ ਸੁਖਹੀ
ਕੋ ਨੀਕੋਟੀਕੋ ਜਾਪਜੀਕੋਹੈ ॥੭॥ ਦੋਃ॥ ਚਰਿਤ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਚਕ੍ਰ
ਧਰ ਚਾਰੁਪਢੈਜੋ ਕੋਇ। ਤਾਹਿਕਬਹੁਸਤਸਭਾਮੈਹਾਰਬਿਚਾਰ
ਨ ਹੋਇ ॥ ੮ ॥ ੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ਸ੍ਰੀਜਾਪਰਾਜਮਹਾ
ਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰਾਜ ਕੀ ਬਜਖਜਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭਃ ਸੋ ਆਦਿ ਬੀੜ ਮੇਂਐਸੇ
ਪਾਠ ਹੈ ॥ ੨ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੈ ਕਹੀ ਤੋ
੧ ਓ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤਹ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰਖਜੀਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾ
ਦਿ ॥ ੧ ਓ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਐਸੇਪਾਠਹੈ ਬਹੁਤ ਬੀੜੋਂ ਮੇਂ
੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਪਾਠ ਸਮਜ
ਕਹੈ ਕੁਛ ਦੋਸ਼ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਪਾਠ ਮੇਂ ਭੀ ਤਥਾ ਹੀ ਦੋਨੋਂ
ਦਿਬ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਬਰਨਨੰ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਕੈਧੋ ਮਿਕਰਾਜਪਾਪ
ਗੁਜ ਰਾਜਿ ਕਾਟਬੇ ਕੋ ਭਕ੍ਰਿ ਬੀਨ ਬਾਜਿਬੇ ਕੇ ਤੂੰਬਾ ਦੁਊ
ਬਰ ਹੈਂ। ਰਾਮ ਰਾਗ ਗਾਇਬੇ ਕੇ ਬਾਦੀ ਸਮ ਬਾਦੀ ਸੁਰ
ਗਮ ਕੇ ਰਿਝਾਇਬੇ ਕੋ ਕੁਸੀਲਵੀਰਰਹੈਂ। ਸੁਕਵਿ ਨਿਹਾ-
ਲਸਿੰਘ ਹਾਹਾ ਹੂਹੂ ਕੈਧੋ ਦੋਊ ਚਿਤ ਚਾਰੁ ਕਿੰਨਰ ਕੇ ਤਬ-
ਲਾ ਅਪਰ ਹੈਂ। ਗੁਰ ਸੇਵ ਕਰਬੇ ਕੋ ਤਰਬੇ ਕੋ ਭਵ ਸਿੰਧ

ਪਾਪ ਪੰਖਿ ਟਰਬੇ ਕੋ ਕੈਧੋ ਦੁਊ ਕਰ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਜੋਯਬੇਕੇ ਜੋਗਜਗ ਜੋਗਜੱਗਜਜੋਯਏਕੇਜੋਗ ਦ੍ਰਿਗ ਦੋਊ ਹੈਂ । ਮੋਹ ਦੈਤ ਦਲਬੇ ਕੋ ਕੈਧੋ ਹੈ ਲਖਨ ਰਾਮ ਸਾਂਤਿ ਸਿਯ ਲਜ਼ਾਯਬੇ ਕੋ ਅਪਰ ਨ ਕੋਊ ਹੈਂ । ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲਦੇਵ ਕੈਧੋ ਭੂਮਿ ਭਾਰ ਟਾਰਬੇ ਕੋ ਜੀਹਜ ਸੁਧਾ ਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਬਾਰੇ ਖੂਬ ਓਊ ਹੈਂ। ਭਗਤ ਭਰਤ ਹੂਕੇ ਰਾਮ ਰੂਪ ਪਾਇਬੇ ਕੋ ਰਾਮ ਰੂਪ ਪਾਵਰੀ ਸੁਹਾਵਰੀ ਸੀ ਸੋਊ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕੈਧੋਂ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜੂ ਕੇ ਸਗੁਨ ਨਿਗੁਨ ਰੂਪ ਸਿਖ ਚਿਤ ਦਸ ਰਥ ਕੇ ਬਿਤ ਪ੍ਰਾਣ ਪਜ਼ਾਰੇ ਹੈਂ । ਬਰਨ ਸਕਲ ਸੀਸ ਛਤ੍ ਔ ਮੁਕਟ ਮਣਿ ਰਾਮ ਰੂਪ ਦਾਤਾ ਜਗ ਦਾਤਾ ਦੋਊ ਨਜ਼ਾਰੇ ਹੈਂ। ਸੁਕਬਿ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੈਧੋ ਹੈਂ ਅਰਥ ਬਾਨੀ ਸਿਵ ਸਿਵ ਰਾਨੀ ਚੰਦ੍ ਓਂਦ੍ਕਾ ਅਪਾਰੇ ਹੈਂ। ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖਾਰੇਹੈ ਉਖਾਰੇ ਭਵ ਮੂਲ ਸੂਲ ਸਿਖੀ ਬੀਜ ਬੋਇਬੇ ਕੇ ਜੋਗ ਦੇਊ ਕਜ਼ਾਰੈ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਭਕ੍ਰਿ ਭੂਮ ਧਾਰਿਬੇ ਕੋ ਧਰਮ ਧਵਲ ਸੀਂਗ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰ ਜਾਇਬੇ ਕੇ ਉਤਮ ਚਰਨ ਹੈਂ । ਨਾਗ ਮਨਿਫਾਂਸਿਬੇ ਕੋ ਬਾਸੁਰੀ ਜੁਗਲਬੀਂਨ ਕੈਧੋਂ ਮੀਨ ਉਭੈ ਗਜ਼ਾਨ ਗੰਗਾ ਕੇ ਧਰਨ ਹੈਂ ॥ ਸੁਕਬਿ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਜੂ ਕੇ ਉਭੈ ਨਰਸਿੰਘ ਕੈਧੋ ਰਾਖਨ ਪਰਨ ਹੈਂ । ਪਾਪ ਬਨ ਦਾਹਿ ਕੇ ਤੋਲਾਹਿਬੇ ਕੋ ਰੂਪ ਅਕਲੈਧੋਂ ਜਾਨ ਚੰਪ ਜੂਹੀ ਸਿਖਾ ਦੋਊ ਜਰਨ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਕੈਧੋ ਅਸਟਾਂਗ ਯੋਗ ਵਾਸਨਾ ਯਮ ਨ ਜੋਗ ਹਠ ਔ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਜੋਗ ਕੈਧੋ ਗਾਏਹੈਂ। ਕੈਧੋਮਨ

ਬਾਨਰ ਟਿਕਾਇਬੇਕੇ ਬਾਂਸ ਦੋਊ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਜੁਗ ਕੁੰਭ ਕ ਕਹਾਏ ਹੈਂ। ਸਿਖੀ ਸੁਰਤਰੁ ਤਰ ਫਲ ਬੀਜ ਰੂਪ ਕੈਧੋ ਸਿਖੀ ਰੂਪ ਤਟਨੀ ਕੇ ਤਟ ਦੋ ਸੁਹਾਏ ਹੈਂ। ਸੁਕਬਿ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੈਧੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਪੁਰੀ ਆਦਿ ਅੰਤ ਤਾਂਕੀ ਦੋਊਧੁਜਾ ਫਹਰਾਏ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਪਾਪ ਸਸਨਾਸਿਬੇਕੋ ਮਕਰਿ ਕਰਕਕੈਧੋ ਸਿੰਘ ਸਸ ਬਾਢਬੇ ਕੇ ਸਿੰਘ ਔ ਕਰਕ ਹੈ। ਕੈਧੋ ਅਘ ਈਂਧਨ ਅਰੂਢ ਹੈ ਨਰਕ ਕੀਟ ਤਾਕੀ ਉਭੈ ਓਰ ਦੋਊਲਾਟ ਸੀ ਭਰਕ ਹੈਂ। ਪਵਨ ਸਪੰਦ ਨਿਸਪੰਦ ਰੂਪ ਕੈਧੋਂ ਦੋਊ ਧੂਨਜ਼ ਪੁੰਜ ਪ੍ਰਭਾ ਹੇਤ ਸੁਖ ਸਜੋ ਸਰਕ ਹੈਂ। ਭਨਤ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿਖੀ ਸੋ ਸੁਮੇਰ ਰੂਪ ਚਾਰ ਓਰ ਤਾਕੇ ਦੋਊ ਸਸੀ ਔ ਅਰਕ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਸਿਖੀ ਜਨ ਸੁੰਦਰੀ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਨਕਾਨ ਭੂਖਨ ਕਰਨ ਤਾਂਕੇ ਭੂਖਨ ਕਰਨ ਹੈਂ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਰੂਪ ਰੋਗ ਸੋਗ ਓਕ ਕੈਧੋਂ ਅਸ੍ਵਨੀਕੁਮਾਰ ਤਾਕੇਭੇਖਜਕਰਨਹੈਂ। ਸਿਖੀਰੂਪਭੇਸਦੁਰਦੇਸ਼ਦੁਰਦਰਬੇਕੋਕਾਮਦਘਟਾਹੈਕੈਧੋਂਲੇਤ ਸੁਕਰਨਹੈ॥ ਸੁਕਬਨਿਹਾਲਸਿੰਘਫੌਜ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਨੀਛਠੌ ਦੁਸੋ ਗੁਰੂ ਕੈਧੋ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰਨ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਚਿੰਤਾ ਮਨ ਹਰਿਬੇ ਕੋ ਚਿੰਤਾ ਮਣਿ ਕਾਮਧੇਨ ਕੈਧੋ ਭਵ ਮੰਦਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਖੰਭਾ ਹੈ॥ ਪਾਪ ਬਨ ਦਾਹਿਬੇ ਕੋ ਪਾਵਕ ਪਵਨ ਕੈਧੋਂ ਕਾਟੈ ਦੋ ਕੁਠਾਰ ਛਿਨ ਕਰਤ ਅਚੰਭਾ ਹੈਂ। ਸੁਕਬਿਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਗਜ਼ਾਨ ਸ਼ਿਸੁ ਪਾਲਬੇ ਕੋ ਸਿਖੀ ਰੂਪ ਨਾਰ ਕੇ ਪਯੋਧਰ ਅਦੰਭਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਦ੍ਰੁਮ ਵਾਸੀ ਕੇ ਅਨਾਸੀ ਹੈ ਅਨਾਦਿ ਪੰਖੀ ਆਤ

ਮ ਅਕਾਸ ਮਨ ਉਡਬੇ ਕੇ ਪੰਛਾ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਕੈਧੌ ਸਿਤ ਸਿਖੀ ਰੂਪ ਤੇਗ ਦੈ ਅਲਮ ਆਹੇ ਕਾਟਿ ਹੈ ਕੁਪੇਚ ਕਈ ਕੋਟਿਕ ਅਪਾਰ ਹੈਂ। ਕੈਧੌਂ ਦੁਊ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਲੇਖਨੀਕੇ ਨੀਕੇ ਦੰਤ ਗਜ਼ਾਨ ਖੂਬ ਖੰਡਾ ਕੀ ਦੁਧਾਰਾ ਪਾਪਆਰਾ ਹੈਂ। ਸੁਕਬਿ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਭਗਤ ਬਿਰਾਗ ਚੋਬ ਜਾਸੋ ਉਜਿਆਰਾ ਗਜ਼ਾਨ ਬਾਜਤ ਨਗਾਰਾ ਹੈ। ਸੁਨੈਯਾ ਜਗ ਸਾਰਾ ਹੈ ਨ ਤਾਹਿ ਪਾਰਾ ਵਾਰਾ ਹੈ ਸੁ ਉੱਚਕੈ ਪੁਕਾਰਾ ਹੈ ਸੁਖਾਰਾ ਹੈ ਸੁਖਾਰਾ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਕੈਧੌ ਗੁਰੁ ਸਿਖੀ ਸੋ ਭਵਾਨੀ ਗਿਰਨੰਦਨੀ ਹੈ ਤਾ ਕੇ ਦੁਊ ਨੰਦਨ ਖਡਾਨਨ ਗਨੇਸ ਹੈ। ਕੈਧੌ ਬੀਜ ਸਕ੍ਰਿ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰਨ ਕੇ ਆਦਿ ਅੰਤ ਆਦਿ ਅੰਤ ਗ੍ਰੰਥਨ ਕੇ ਮੰਗਲ ਬਿਸੇਸ ਹੈ। ਕੈਧੌ ਜੋਗ ਭੋਗ ਮਹਾਂ ਮੰਦਰਿ ਕੇ ਦੋਊਦਰ ਸੁਕਬਿਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਉਮਾ ਔ ਮਹੇਸ ਹੈਂ। ਕਾਟਤ ਕਲੇਸ ਹੈਂ ਅਦੇਸ ਹੈਂ ਅਭੇਸ ਹੈਂ ਸੁਕੈਧੌ ਗਜ਼ਾਨ ਜੋਗੀ ਹੂੰ ਕੀ ਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਖੂਬ ਬੇਸ ਹੈਂ ॥ ੧੦ ॥ ਪੁਨਃ ਬਾਰਤਾ ਸੋ ਦੋਨੋ ਪਾਠ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਕੁਛਭੇਦ ਬਿਚਾਰ ਨਹੀ ਕਿਸੀ ਪਾਠ ਮੇ ਭੀ ਜੈਸੇ ਕਪਿਲਾ ਔਰ ਗੌਰੀ ਵਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਰ ਸ੍ਵੇਤਾ ਗਊ ਖੀਰ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਮਧੁਰ ਅਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਗੁਨਕਾਰੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਪਾਠ ਦੋਨੋਂ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਬ੍ਰਤੋਂ ਮੋਂ ਉਤਮ ਬ੍ਰਤ ਏਕਾਦਸੀ ਸੁਕਲ ਪੱਖਕੀ ਤਥਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਪੱਖਕੀ ਦੋਨਉ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਬ੍ਰਤ ਕਰਤਾ ਕੋ ਜੈਸੇ ਤਥਾ ਦੋਨੋਂ ਪਾਠ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਦੋਨਉ ਨੇਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸ ਤਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ ਸੂਰਾਦਿਦੇਵਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਯੋਗਜ਼ ਹੈਂ ਅਰਪ ਵਾਰਥਕੇਪ੍ਰਕਾਸਨਕਉ ਸਾਮਰਥਹੈਂਤੈਸੇਦੋਨਉ ਪਾਠ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਕੇਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕਹੈਂਅਰਪਾਠਕਜੋਪੁਨੀਪੁਰਖਹੈਂ ਤਿਸ ਕੇ ਕਲਯਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਕਿੰਵਾ ਜੈਸੇ ਰਾਮ ਅਰ ਲਖਮਨ ਦੋਨੋ ਭਾਈ ਰਾਵਨਾਦਿ ਦੈਂਤ ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕਉ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਯਹ ਦੋਨੋ ਪਾਠ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ਕਾਮਾਦਿ ਦੈਂਤ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸਹਿਤ ਅਰ ਸ਼ਾਂਤ ਰੂਪੀ ਸੀਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲਦੇਵ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਭਾਰ ਉਤਾਰਨ ਕੋ ਜੈਸੇ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੋਨੋ ਪਾਠ ਪਾਠਕ ਕੇ ਰਿਦੇ ਰੂਪ ਭੂਮੀ ਕਾ ਪਾਪ ਰੂਪ ਭਾਰ ਕੇ ਉਤਾਰਨ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ਭਰਤ ਰੂਪ ਭਗਤ ਪਾਠਕ ਕੋ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਕਰਨੇ ਕੇ ਨਮਿਤ ਜਾਮਨ ਰੂਪ ਦੋਨਉ ਪਾਦਕੇ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ਜਿਹਬਾ ਰੂਪ ਜਸਮਤ ਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਦੋਨੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲਭੱਦ੍ ਹੈਂ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਗਤ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਭਵ ਸਿੰਧ ਤਰਬੇ ਕੋ ਪਾਪ ਪੰਖੀ ਟਰਬੇ ਕੋ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਹੈਂ ॥ ੮ ॥ ਵਾ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਮਨੋਹਰ ਸਰਬ ਬਰਨੋਂ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਔਰ ਛਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸਰਬ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਰੋ ਮਨਿ ਰੂਪ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੋਨੋਂ ਅੱਖਜ਼ਰ ਹੈਂ ॥ ੯ ॥ ਅਰਥ ਔਰ ਬਾਣੀ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈਂ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਕਥਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਭਿੰਨ ਵਾਸੁ ਵਤੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥੧੦॥ਕਿੰਵਾ॥ਅਗਨ ਅਰ ਸ੍ਰਾਹਵਤਹੈਂ ॥

१२॥ਕਿੰਵ॥ਚੰਦ੍ਰਅਰਚੰਦ੍ਰਿਕਾਵਤਹੈਂ ॥ १२ ॥ ਸੂਰਜ ਅਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੈਂ ॥ १३ ॥ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ਕਤੀ ਕੀ ਨਜਾਈ ਹੈ ॥ १४ ॥ ਵਾ ਬੁਧੀਨਿਸਚੈਵਤਹੈ॥१५॥ਕਿੰਵਾ॥ਮਨਅਰਸੰਕਲਪਵਤ ਹੈਂ॥१६॥ਯਦ੍ਵਾ॥ਅਹੰਕਾਰਅਭਿਮਤਵਤਹੈ ॥ १७ ॥ ਵਾ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਵਤ ਭਿੰਨ ਅਭਿੰਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ १८ ॥ ਨਰ ਨਾਰਾਯਣ ਦੋਊ ਭ੍ਰਾਤਾ ਰੂਪ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਨਰ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਭਾਰਤ ਖੰਡ ਕੀ ਪ੍ਰਜਾ ਕਾ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਚਿੱਤ ਹਿਮਾਲਯ ਅਰਥਾਤ ਸਾਂਤ ਰੂਪ ਚਿਤ ਪਰਬਤ ਪੈ ਆ- ਰੂਢ ਹੂਏ ਹੂਏ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਦਯਾ ਧਰਮ ਧੀਰਜ ਦਾਨ ਖਿਮਾ ਦਮਨਾਦਿ ਸ਼ਰੀਰ ਰੂਪ ਭਾਰਥ ਖੰਡ ਮੇ ਬੈ ਪੁਰਬੋਕਤ ਪ੍ਰਜਾ ਕੇ ਯੋਗ ਖੇਮ ਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੧੯॥ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਦੇਸ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਵਾਸਤੇ ਦੋਊ ਸ਼ੁਭ ਚਰਨ ਹੈਂ ॥ २० ॥ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ ਰਤਨ ਕੇ ਰਖਜ਼ਕ ਦੋਨੋਂ ਡਬਾਹੈਂ॥੨੧॥ਕਿੰਵਾ॥ਅਸ਼ੂੰਗ ਯੋਗ ਅਰੁ ਵਾਸ਼ਨਾ ਯਾਮ ਯੋਗ ਰੂਪ ਹੈਂ॥੨੨॥ਕਿੰਵਾ॥ ਹਠਯੋਗਸਹਜ ਜੋਗ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੨੩॥ਕਿੰਵਾ॥ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਰੂਪ ਯੋਗਕਾ ਅੰਗ ਅੰਤਰਕਾ ਕੁੰਭਕ ਅਰ ਬਾਹਰਕਾਕੁੰਭਕਹੈ ਦੋਨਉ ॥੨੪॥ਕਿੰਵਾ॥ਸਿਖੀ ਰੂਪਾ ਨ ਦੀ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕਿਨਾਰੇ ਹੈਂ ਉਭੈਪਾਰਰੂਪ॥੨੫॥ਕਿੰਵਾ॥ਗਜ਼ਾਨ ਜੋਗ ਅਰ ਭਗਤਿਜੋਗਰੂਪ ਹੈਂ॥੨੬॥ਕਿੰਵਾ॥ਸਿਖੀਰੂਪਾਕਲ ਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਫਲਬੀਜਰੂਪਹੈਂ ॥੨੭॥ਕਿੰਵਾ॥ਆਦਿਅੰਤ ਗ੍ਰੰਥ ਰੂਪ ਪੁਰੀ ਕੇ ਦੋਨੋ ਝੰਡਾ ਹੈਂ ॥ ੨੮ ॥ਵਾ॥ ਪਾਪ ਰੂਪ ਖੇਤੀ ਕੇ

ਨਾਸ਼ ਕਰਤਾ ਟਿੱਡੀ ਅਰਗੋਲਾਰੂਪਹੈਂ ॥੨੯॥ ਕਿੰਵਾ॥ਸਿਖੀ ਰੂਪਾ ਖੇਤੀ ਕੇ ਸਹਾਇਕ ਅਰ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੇ ਕਰਤਾ ਸਾਵਨ ਭਾਦਉਂ ਮਾਸ ਰੂਪਹੈਂਦੋਨਉ॥੩੦॥ਵ॥ ਪਾਪ ਕਾਸ੍ਰਾ ਰੂਢ ਨ ਚਕ ਕੀਟ ਕੇ ਨਾਸਕਉਭੈ ਅਗਨੀਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੩੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਦੋਨੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਕੇ ਰੂਪਹੈਂ ਜਲ ਥੀ ਚੀ ਵਤ॥੩੨॥ਕਿੰਵ॥ਸਪੰਦ ਨਿਸ਼ਪੰਦਵਤ ਪਵਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੩੩॥ਕਿੰਵ॥ਸਿਖੀਰੂਪਾ ਪਰਮਸੰਦਰਇਸਤ੍ਰੀਕੇਕਰਨਭੂਖਨ ਹੈਂ। ੩੪ ॥ ਵਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇਕੋ ਬਿਬੁਧ ਵੈਦਜ ਹੈਂ॥੩੫॥ਕਿੰਵਾ॥ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪਦਰਿਦ੍ਰਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਕਉਕਾਮਧੇਨਚਿੰਤਾਮਣਰੂਪਹੈਂ॥੩੬॥ਕਿੰਵਾ॥ਸੰਸਾਰ ਚੌਦਾਂ ਭਵਨਾਤਮਕਕੇ ਉਭੈ ਥੰਭਾਹੈਂਆਸ੍ਰੈ ਰੂਪ॥੩੭॥ਕਿੰਵਾ॥ ਪਾਪ ਬਨ ਦਗਧ ਕਰਨੇ ਕੋ ਪਾਵਕ ਪਵਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੩੮ ॥ ਵਾ ਗਜ਼ਾਨਰੂਪ ਬਾਲਕਕੇ ਪਾਲਨ ਕੋ ਸਿਖੀ ਰੂਪਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਦੁਗਧ ਕੇ ਦਾਤਾ ਦੋਨੋ ਸੁਨਹੈਂ॥੩੯॥ਕਿੰਵਾ॥ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਅਕਾਸ਼ਮੇ ਉਡਨੇ ਕੋ ਮਨ ਰੂਪ ਪੰਖੀ ਕੇ ਦੋਨਉ ਪੰਖਹੈਂ॥੪੦॥ਕਿੰਵਾ॥ ਸਿਖੀ ਰੂਪਾ ਕਲਮ ਕੇ ਦੋਨੋਦੰਤਹੈਂ॥੪੧॥ ਵਾ ਪਾਪ ਪਾਸੀ ਕਾਟਬੇ ਕੋ ਮਿ ਕਰਜ਼ਰੂਪਹੈਂ॥੪੨॥ਕਿੰਵਾ॥ ਭਗਤਚਿਤ ਰੂਪ ਕਿੰਨਰ ਕੇ ਬ ਜਾਇ ਬੇਕੇਦੋਊ ਤਬਲਾਹੈਂ॥੪੩॥ ਅਥਵਾ ਭਗਤਰੂਪਬੀਨਾ ਕੇ ਦੋਊਤੂੰਬਾਹੈਂ॥੪੪॥ਕਿੰਵਾ॥ਜਾਪ ਰੂਪ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਦੋਊ ਧ੍ਰਜਾ ਹੈਂ ॥ ੪੫ ॥ ਵਾ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਖੰਡੇ ਕੀਉ ਭੈਧਾਰਾ ਹੈ

॥ ४६॥ किंवा ॥ गज़ान रूप नगारा की दोऊ चोब हैं॥ ४७ ॥ वा विगज़ान रूप अस्वमेध के पूज्य जनयाज रूप अंग हैं ॥ ४८ ॥ वा सूरज्ञ की प्राप्ती के साधन दरस पौरनमास रूपहैं॥४९॥ किंवा ॥ अकाल पुरख रूप राग के सपसू करने के बादी सम बादी रूप सूर हैं ॥ बादी उसको कहते हैं । जो अपने ठिकाने पर कायम होवै। असल जिस को कहते हैं। जो अधिक अर नज़ून भाव सों किसी प्रकार बदल न सकै। जैसे धैवत भैरव राग की अरु मधज़म मालकौंस की ए सूर इन रागों मे बादीहैं। सम बादी नाम सहाइक का है। जैसेराजा का मंत्री मददगार होताहै । समबादीसे सो रागअधिक होता है औ सपसू होता है । जिसै जान कर उस कदर दूसरा रंग मिलावै। प्रसंग ते अनुबादी औ बिबादी का भी निरूपन करते हैं। अनुबादीसों जो अपने मकान से थोड़ा बढ़े। जैसे टोडी औ कानड़ा मे सुर गांधार बादी औ धैवत समबादी अर बाकी पंचमादि सब अनुबादी हैं। और तीवरगांधार बिबादी है । बिबादी सुरसों है जो अपने मकान से बढकर चौर हो जावै । मतलब यह कि बिबादीसुर रागा रागनी कादुशमनहै । किउं कि तिसके संग होने से रागा खराब होता है । जैसे कि जे सुर किसी रागा में न होइ तब तिसके मिलने से रूप बिगड़ जाइगा जरूर ॥ अर असल तिसकासरूप न रहेगा । अरु इन चारों सो खाली रागा कोऊ नहीं ॥ अर रागा के अभि वज़ेजकबादी सम बादी हैं । सो मानो चंद रूप हैं दोनों पाठ ॥ ५० ॥ किंवा ॥ रागा मूरछना के जनन को आरोही अवरोही इकीसमूरछनाके मातपिता हैं ॥ ५१ ॥ किंवा सिखी रूपा पारबती के प्रान पज़ारे खड़ानन गजानननहैं ॥५२॥ किंवा ॥ सरब मंत्रपाठों के आदि अंत रूप हैं ॥ ५३ ॥ किंवा ॥ स्री चंद लखमी चंद रूप हैं ॥ ५४ ॥ किंवा॥स्री दासू दातूरूपहैं॥५५॥ वा स्री मोहरी स्री मोहन रूप हैं ॥ ५६ ॥ वा स्री रामराइ गुरू हरि क्रिशन रूप हैं ॥ ५७ ॥ वा विगज़ान रूप जोगी की ऊभै मुंद्रां हैं ॥ ५८ ॥ किंवा भोग अरु मोख के दोनऊ चूर हैं ॥ ५९ ॥ दोहरा ॥ पाप पुंज नासन किधौ दास दुरंकुरना स॥लवकुसजज़ोंहनुमतकसजोनसजोअहमदूर बास॥ ६० ॥ इस प्रकार दोऊ मंगल रूप होनेते दोऊ पाठकासी कलगीधर जूकर प्रेरितहूएहूए वज़ाखज़ान करते हैं । साकलज़तांकरतों समसू विज़ाखज़ा करने की सामरथ किसी की नेहीं है। सेस सरसूती नारदादिक सब यथा सकती वज़ाखा करते हैं। सरब था वाहगुरू कौ अनंत होने ते। जैसे पंखी मसकादि गरुड़ पर्यंत सब अकास में उड़ते हैं परंतू अंबर का अंत कोऊ भी

ਪਾਇ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ। ਤਥਾ ਸਿਕਤਾ ਸੰਬੂਹਮੈ ਤੇ ਏਕ ਕਨ ਕਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕਥਨ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਸੰਪੂਰਨ ਗੰਗਾਸੇ ਕਨਕਾ ਮਾਤ੍ਰ ਜਲ ਜੈਸੇ ਪਾਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਤੈਸੇ ਜਾਪ ਰੂਪ ਗੰਗਾ ਕਾ ਵਜ਼ਾਖਾਨ ਕਨਕਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਅਪਨੀ ਬੁਧਿ ਬਾਨੀ ਕੀ ਸਾਫਲਜ਼ਤਾ ਕੇ ਲਿਯੇ ਆਦਿ ਮੇਂ॥

੧ ਓਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਇਸਕ੍ਰਮਸੇਂ॥

ਅਥ ਏਕ ਜੋ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤਭੇਦਸੇ ਰਹਿਤ ਅਨੰਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੋ ਮਾਯਾ ਆਸ੍ਰਯ ਹੋਇਕਰ ਬਿ ਬਿਧ ਬਿਧਿ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੌ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਦ੍ਵੈ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਹੈ ਏਕ ਈਸ੍ਵਰ ਕਰਤ੍ਰਿਕਹੈ। ਅਰੁ ਏਕ ਜੀਵ ਕਰਤ੍ਰਿਕਹੈ। ਸੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕਰਤ੍ਰਿਕ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋ ਈਖਜਣਾਦਿ ਪ੍ਰਵੇਸਾਂਤ ਹੈ ਈਖਜਣਾਦਿ ਯਥਾ ਤਦੀਖਜਤ ਬਹੁ ਸਜ਼ਾਮ ਪ੍ਰਜਾਯੇਯ। ਸੋ ਈਸ੍ਵਰ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੋਵਉ ਅਰ ਪ੍ਰ ਕਰਖ ਕਰ ਉਤਪੰਨ ਹੋਵਉਂ ਅਰਪ੍ਰਵੇਸ ਸ੍ਰੁਤੀ ਹੈ । ਤਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਨੁਪ੍ਰਾਵਿਸ਼ਤ ॥ ਸੋ ਈਸ੍ਵਰ ਅੰਡਕੋਰਚਕਰ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਾ॥ ਅਨੇਨ ਜੀਵੇਨਾ ਤਮਨਾ ਅਨੁਪ੍ਰਵਿਸ਼ਜ਼ ਨਾਮਰੂਪੇ ਵਜ਼ਾਕਰਵਾਣੀਤਿ॥ ਅਰਥ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਾ ਜੋ ਇਸ ਜੀਵਾਤਮਾ ਰੂਪ ਹੋ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰ ਵਿਸ਼ਟਹੋ ਕਰ ਨਾਮ ਰੂਪੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਰੋਂਮੈ। ਔਰ ਜਾਗ੍ਰਤ

ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਮੋਖਜ਼ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਰਚਨਾ ਯੋਹ ਸਭਜੀਵ ਕਰਤ੍ਰਿਕ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਹੀਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਤਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕੇ ਸ਼ੋਧਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਔਈਕਜ਼ਸੇ ਬਿਨਾਂਮੋਖਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਯਹਸਭ ਵੇਦੋਪਨਿਸਿਦੋਂ ਕਾਮਤ ਹੈ। ਸੋ ਮੋਖਜ਼ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਏਕ ਸੰਸਾਰ ਜਨਮ ਮਰਨ ਰੂਪ ਚੱਕ੍ਰ ਅਨਰਥ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਔਰ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਿਰਾਂਕੁਸ। ਸੋ ਅਈਕਜ਼ ਦ੍ਵਾਰਾਮੋਖ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਯਥਾ। ਰਿਤੇਗਯਾਨਾਨਮੁਕ੍ਤਿਸਜ਼ਾਤ ॥ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇਜੀ ਕਲਜ਼ਾਨਰਾਗੇ॥ਸਾਧੁਸੰਗ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਮਿਟੈ ਕਥੇ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ। ਔਸੇ ਕਰਨ ਕਾਰਨਪੰਚ ਮਾਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੂ ਕਾ ਕਥਨ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਮਃ੧॥ ਦੋ ਪੁੜਚੱਕੀ ਜੋੜਕੈ ਪੀਸਨ ਆਇ ਬਹਿਠ। ਜੋਦਰ ਰਹੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਨਾਨਕ ਅਜਬਡਿਠ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੂਹੀ ਛੰਤਮਃ੫ ॥ ਜੇ ਤੂੰ ਤੁਠਾਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਨਾ ਦੂਜਾ ਵੇਖਾ ਲ॥ ਇਹਾਪਾਈ ਮੂ ਦਾਤੜੀ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਰਖਾ ਸਮਾਲ॥੧॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬਿਲਾਵਲਛੰਤਮਹਲਾ ੫ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀਐ ਏਕਏਕ ਵਖਾਣੀਐ।ਆਤਮ ਪਸਾਰਾ ਕਰਨ ਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭਬਿਨਾ ਨਹਿ ਜਾਣੀਐ। ਤਥਾਹਿ॥ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀਮਃ੫ ॥ ਘਰ ੫ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਪੇਖਿਓ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਰੀ ਕੋਊ॥ ਖੰਡ ਦੀਪ ਸਭਭੀਤਰ ਰਵਿਆ ਪੂਰਰਹਿਓ ਸਭ ਲੋਊ॥ ੧॥ ਰ ਹਾਉ॥ ਅਗਮਅਗੰਮਾ ਕਵਨ ਮਹਿਮਾਮਨਜੀਵੈ ਸੁਨ ਸੋਊ ॥ ਚਾਰਆਸ੍ਰਮ ਚਾਰਬਰੰਨਾ ਮੁਕਤਭਏਸੇਵਤੋਊ॥ ਗੁਰਸਬਦ

ਰੂਪੰ ਪ੍ਰਤਿ ਰੂਪੋ ਵਹਿਸ੍ਯੁ ॥ ੨ ॥ ਸ੍ਯੂਰਯੋ ਯਥਾ ਸਰਬਲੋਕਸਜ਼
ਚਖੜੁਰ ਨ ਲਿਪਜਤੇ ਚਾਖੜੁਸ਼ੈਰ ਵਾਹਜ਼ ਦੋਸੈਃ ॥ ਏਕਸਤਥਾ
ਸਰਬਭੂਤਾਂਤਰਾਤ ਮਾਨ ਲਿਪਜਤੇ ਲੋਕਦੁਃਖੇਨਵਾਹਜ਼ਃ ॥੩॥
ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਵੇਦ ੪ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ੬ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ੨੭
ਪੁਰਾਨ ੧੮ ਸਭ ਇਸੀ ਅਰਥ ਕੋ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ।
ਕੋਊ ਮੰਤ੍ਰ ਸਾਖਜਾਤ ਕੋਊ ਪਰੰਪਰਾ ਕਰਕੇ ਅਲੰ ਵਿਸਤਰੇ
ਣ ॥ ਸੋ ਵੋਹੀ ਪਹਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਥਮ ਓਅੰਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਅ
ਨੰਤਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਨਕ ਕੇ ਕਟਕ ਕੁੰਡਲ ਦਿਵਤ॥ਤ
ਥਾਚ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂੰਥੇ ॥ ਥਿਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਜਲ ਥਲ ਮਹੀ
ਅਲਪੂਰਿਆਸ੍ਵਾਮੀ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ॥ ਅਨਿਕਭਾਂਤ ਹੁਇਪਸ
ਰਿਆ ਨਾਨਕ ਏਕਕੰਕਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ਸਲੋਕਮਃ ੩ ॥ ਕਲਮ
ਜਲਉਸਟਮਸਵਾਣੀਐਕਾਗਦਭੀਜਲਜਾਉ ॥ ਲਿਖਣਵਾ
ਲਾਜਲਬਲਉਜਿਨਿਲਿਖਿਆਦੂਜਾਭਾਉ ॥ ਸੋਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕਰਜਗਤਗੁਰੂਸ੍ਰੀਕਲਗੀਧਰਜੂਰੂੰਥਕੀ ਨਿਰਵਿਘਨਸਮਾ
ਪਤੀ ਅਰ ਸਰਬ ਸਿਖੇਂ ਪ੍ਰਤਿ ਆਸਤਿਕਤਾ ਦਜੇ ਤਨਕ
ਰਤੇ ਹੂਏ ਆਦਿ ਮੇ ਮੰਗਲ ਵਸਤੂ ਨਿਰਦੇਸਾਂਤਮਕ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ॥ ਇਕ ਇਤਿ॥ ਕਯੋਂ ਕਿ ਮਰਯਾਦਾਪੁਰਸ਼ੋਤਮਾਵਤਾਰਹੈ
ਮਹਾਰਾਜ ਸਦਾ ਚਾਰ ਕੋ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੂਏ ਆਦ ਮਧਜਾਂਤ
ਮਾਂਗਲਿਕਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾ ਸਰਬੇ ਭਵੰਤਿ। ਯੇਹ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾ
ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਆਦਿ ਮਧਜ ਅੰਤ ਮੇ ਮੰਗਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਹ ਸਦਾ ਚਾ
ਰ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਸਤਾ ਚਰਣੰ ਨਿਤ੍ਰਜਮਪ੍ਰਸ਼ਸੁਸਜ਼ ਬਰਜਨੰ ॥ ਏ

ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਇਆ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਇਆ ਦੁਤੀਆਗਏ ਸੁਖ ਹੋਊ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਉ ਸਾਗਰ ਤਰਿਆ ਹਰਿ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ਸਹ
ਜੋਊ ॥ ਆਸਾਕੀਵਾਰ ਮੇ ॥ ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈਅੰਦਰ ਵੇਖੈਵਰਤੈ
ਤਾਕੋਤਾਕ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀਰ ਜਾਕਉਖੋਜਤੇਸੋਈਪਾਇਓਠਉਰ
॥ ਸੋਈ ਫਿਰਕੇ ਤੂਝਇਆ ਜਾਕਉ ਕਹਤਾ ਅਉਰ ॥ ਪੁਨਾ
ਸਲੋਕਮਃ ੨ ॥ ਏਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰਸਰਬਦੇਵਾਦੇਵਦੇਵਾਤਆਤਮਾ
ਆਤਮਾਵਾਸਦੇਵਸਜ਼ਜੇਕੋਜਾਣੈਭੇਉ ॥ ਨਾਨਕ ਤਾਕੋ ਦਾਸ ਹੈ
ਸੋਈ ਨਿਰੰਜਨਦੇਉ ॥ ਸ਼ਲੋਕ ॥ ਵਰੰਚ ਵੰਧਜਾਹਿ ਲੋਕੇ ਵਰੰ
ਵਜ਼ਾਪ੍ਰਸੂਰਪਿ ॥ ਤਾ ਦ੍ਰਿਸੀਜਨਨੀਮਾਭੂਦਜਾਜਨ ਯੇਦਭੇਦ
ਵਾਦਿਨੰ ॥ ਪੁਨਃ ਬੇਦ ਮੰਤ੍ਰੰ ॥ ਏਕੋਦੇਵਃਸਰਬਭੂਤੇ ਸ਼ੁ ਗੂਢਾਃ
ਸਰਬਵਜ਼ਾਪੀ ਸਰਬ ਭੂਤਾਂਤਰਾਤਮਾ ॥ਕਰਮਾ ਧਯਜ਼ਃਸਰਬ
ਭੂਤਾਧਿਵਾਸਃ ਸਾਖੀਚੇਤਾਕੇਵਲੋਨਿਰਗੁਣਸ੍ਚ ॥ ਸ਼ਿਹਿਰ॥ਹਰ
ਗਜ਼ਾਹੈ ਕਿਅਜ਼ਜ਼ਮੀਰੋਯਦ ॥ ਵਾਹਿਦੋ ਲਾਸ਼ਰੀਕ ਮੇ ਗੋਯਦ
॥ ੧ ॥ ਪੁਨਃਕਿਸੀ ਫਕੀਰ ਨੇ ਸਵਾਲਕੀਆ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਰਸ਼ਿ
ਦ ਕੇ ॥ ਕਿ ਐ ਹਜ਼ਰਤ ਆਂਚਿ ਚੀਜ਼ਸ੍ਤ ਕਿਅਗਰ ਖੁਦ ਖੁਦਾ
ਮੇ ਖਾਹਦ ਵਪੈਦਾਨਮੇਸ਼ਵਦ । ਜਵਾਬ॥ਐਪਿਸਰ ਅਗਰਚਿ
ਖੁਦਖੁਦਾ ਮੇਖਾਹਦ ਕਿ ਦੀਗਰ ਗੁਦਾ ਪੈਦਾ ਮੇ ਸ਼ਵਦ ਨ ਮੇ
ਸ਼ਵਦ ॥ ਪੁਨਃ ਮੰਤ੍ਰੰ ॥ ਅਗਨਿਰਯਥੈਕੋਭੁਵਨੰ ਪ੍ਰਵਿਸ੍ਟੋ ਰੂਪੰ
ਰੂਪੰ ਪ੍ਰਤਿ ਰੂਪੋਵਭੂਵ॥ ਏਕਸੁਥਾ ਸਰਬ ਭੂਤਾਂਤ ਰਾਤਮਾ ਰੂਪੰ
ਰੂਪੰ ਪ੍ਰਤਿ ਰੂਪੋ ਵਹਿਸ੍ਯੁ ॥ ੧ ॥ ਵਾਯੁਰ ਯਥੈਕੋ ਭੁਵਨੰਪ੍ਰਵਿਸ੍ਟੋ
ਰੂਪੰ ਰੂਪੰਪ੍ਰਤਿਰੂਪੋਵਭੂਵ॥ਏਕਸੁਥਾਸਰਬਭੂਤਾਂਤਰਾਤਮਾ ਰੂਪੰ

ਤਧ੍ਰਿ ਮੰਗਲੰ ਪ੍ਰਾਹੁ ਰਿਖਜਸਤ ਤ੍ਰ ਦਰਸਿਨਃ ॥ ਔਰ ਜਗਤੋ ਧਾਰ ਕੀ ਇੱਛਾ ਵਾਲੇ ਹੂਏ ਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਵ ਈਸ਼ੂਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਦਜੋਤਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਇਕ ॥ ਐਸੇਆਦਿਮੇ ਉਚਾ ਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਯਦਜਪਿ ਗੰਥ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਮੇ ਚਕ੍ਰ ਚਹ ਨ ਅਰ ਬਰਨ ਜਾਤ ਅਰ ਪਾਤਿ ਨਹਿ ਨ ਜਿਹ । ਇਸ ਛਪੈ ਛੰਦ ਮੇ ਮੰਗਲ ਕਰੈਂਗੇ ਪਰੰਤੁ ਯਹ ਸਾਮਾਨਜ ਮੰਗਲ ਹੈ। ਇਕਇਤਿ ॥ਅਰ ਚਕ੍ਰੋਤਿਬਿਸੇਸਮੰਗਲ ਹੈ ॥ ਸਾਮਾਨਜ ਮੰਗਲ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਗੰਥੋਂ ਕੇ ਆਦਿਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਾਮਾਨਜ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ਾਇਨਮਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੋ ਜਯਤੁ। ਸ੍ਰੀਗੋਪਾਲੋਜਯਤੁ। ਕਹੀਸ੍ਰੀਮਤੇਰਾਮਾਨੁਜਾਯਨਮਃ। ਕਹੂੰ ਨਰਸ਼ਿੰਘਃ ਪਾਤੁ ॥ਕਹੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਪਾਦਪਦਮੇਭਯੋ ਨਮਃ॥ ਕਹੂੰਸ੍ਰੀਭਗਉਤੀ ਜੀ ਸਹਾਇ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਇਸ਼ਟ ਮੇ ਰੁਚੀ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਸਮਾਨਜ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਨਮਸਕਾਰਾਦਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੀਛੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ ਪ੍ਰੰਥ ਮੇ ਮੰਗਲ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਆਪਨੇ ਮਤ ਮੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕਾ ਇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤਥਾ ਸਤਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਯਹ ਭੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਮਤ ਕੋਈ ਭ੍ਰਮਤਾ ਹੋਇ। ਸੋ ਮੰਗਲ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਮਸਕਾਰਾਤਮਕ ੧ ਅਸੀਰਵਾਦਾਤਮਕ ੨ ਵਸਤੂਨਿਰਦੇਸਾਤਮਕ ੩ ਸੋ ਤਿਸਮੇ ਅਸੀਰਵਾਦਾਤਮਕਦੋਪ੍ਰਕਾਰਕਾਹੈ ॥ ਏਕਸ੍ਰੈਕ੍ਰਿਤਦੇਵਨਿਸ੍ਰ॥ ਏਕ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਤਸ੍ਰੈਨਿਸ੍ਰ॥ਸ੍ਰਕ੍ਰਿਤਦੇਵਨਿਸ੍ਰ॥ ਯਥਾਰਾਮੋ ਜਯਤੁ

ਜੈਤੁ ਜੈਤੁ ਦੰਡਿਕਾ ਇਤਜਾਦਿਕ ॥ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਤਸ੍ਰੈਨਿਸ੍ਰ॥ ਯਥਾ ਰਾਮਃ ਪਾਤੁ ॥ ਸ੍ਰੀਭਗਉਤੀਮਹਾਮਯਾਰਖਜਤਰਸਮਾਨ ਇਤਜਾਦਿਕ ਨਮਸਕਾਰਾਦਿਕ ਲਖਜਨ ਯਥਾ ਨਮਸਕਾਰ ਸਾ ਸਟਾਂਗਾਦਿ ਯੇਹੀ ਹੋਵੈ ਆਤਮਾ ਮੂਰਤੀ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹਿਏ ਨਮਸਕਾਰਾਤਮਕ॥ ਆਸੀਰਯਥਾ ਅਪ੍ਰਾਪਤਪ੍ਰਾਰਥਨਾਮਾਸ਼ੀ॥ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੋ ਆਸੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਚਿਰੰਜੀਵ ਸ਼ ਭੰਸਰ ਦੋ ਜੀਵਜਾਤ ਭਵਾਨ ॥ ਕਟੁਕ ਵੇਲਵਤਵਧਹੇਧਰਮਾ ਤੁਮਨ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਆਸਿਖਾਹੀ ਹੋਇਆਤਮਾਮੂਰਤੀਜਿਸ ਕੀ ਸੋ ਕਹਿਏ ਆਸੀਰਵਾਦਾਤਮਕ॥ਵਸਤੂ ਨਿਰਦੇਸ ਯਥਾ ਵਸਤ ਕਾ ਹੀ ਨਿਰੂਪਨ ਹੋਇ ਜਿਸਮੇ ਸਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਕਾ ਵਾ ਜੈਸੇ ਦੋਹਾ ਆਦਹੀ ਮੰਗਲ ਕਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਏਕ ਅਮਰ ਅਜ ਆਤਮਾ ਭੂਮਿ ਅਕਾਸ਼ ਪਜਾਲ । ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਦੂਲਨ ਖਲ ਖੰਡਨ ਖਲੁ ਖਜਾਲ ॥ ਬੰਸਿ ਬਿਭੂਸਿਤ ਕਰ ਕ ਮਲ ਮੋਰ ਮੁਕਟ ਬਨ ਮਾਲ । ਪੀਤ ਬਸਨ ਸਦ ਹਸਨ ਰਿ ਦ ਬਸਨ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ॥ ਜ਼ਾਹਰ ਜੋਤ ਜਗਤ ਪ੍ਰਗਟ ਅ ਬਿਚਲ ਨਗਰ ਅਪਾਰ। ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਜਗ ਮਗਤ ਜਗਤ ਉ ਧਾਰਨ ਹਾਰ ॥ ਇਤਜਾਤਿਕਵਸ੍ਰੂਕਾ ਨਿਰਦੇਸ ਕਜਾ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਨਾ ਯਹੀ ਹੈ ਆਤਮਾ ਮੂਰੱਤੀ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹਿਯੇਵ ਸਤੂਨਿਰਦੇਸਾਤਮਕਸੋ ਈਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਸਦਗੁਰੂ ਸਾਮਾਨਜ ਵਿਸੇਸ ਕਰ ਵਸਤੁ ਨਿਰਦੇਸਾਤਮਕ ਹੀ ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਕ ਰੇਂਗੇ । ਸੋ ਦੋਨੋ ਪਾਠ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇ ਏਕਾ ਹੀ ਧਰੇ ਹੈਂ । ਅਰ

मत का दखो तन करतेहैं महाराज ॥ इसीवासते एकां क पूरबसथा पन किया है सूती एक जीव वाद में धूमाट ॥ यथा एक एवहि भूतात्तमा भूतेभूते विवसित्त ता। एकधा बहुधा चैवदृसजते जल चंदूवत ॥ यथा हुयधं जजोति विवसूनापेछिनावहुधेकेनु गछन उपाध नाकूयतेभेदरूपोदेवह ॥ तथा श्रीगुरूगंथे ङखलेमः ५ ॥ हङसमाली जोति जिउ जलघटांऊ चंदूमा ॥ परगट थीआ आप नानक मसतक लिखिआ ॥ पुनः यहदजोत न करते हैं महाराज जैसे अंक पूरब होंइ तब सूंन दिखे दस गुनीबिधी होतीहै अर अंकसेबिना सभसूंन सूंन ही हैं ॥ तैसे दारिसटांतमें अकालपुरख के आसे होइकर जो जपतपादिकरम करीऐ सोअनंतगुनबिधी को प्रापत होता है अरजो अकालपुरख की बेमुखताकर करम करीऐ सो सभ निशफल होता है पुना जैसे राजा चाहा सों सभ कारज सुफल होते हैं कोऊ राजपुरश या मंडी विघन नहीं कर सकता अनजथा निशफल होता है ॥ ननू ॥ गुरु गनेसादि अनंत देवतांकातजागकरके एकांक का कैसेमंगलकीआ॥इसमेंऐसेउतरहैकिमूल का सिंचन कीऐ हूऐ पत्र पुसपादि सभकातरपनहोंइ जाता है औ जो पत्र पत्र में सिंचन करने लगों तो कुछभी नहीं होता जैसे गुरु गंथ साहिब जी में ॥ मूललागो

पीछे ओंकार धरते हैं सो आदमे एकांक सथापनकर ने का भाव येह है एक मेवा दूतीयंबूहम ॥ एकही वै निसै कर सजातीय विजातीय सूगत भेद से रहित पा रबूहम है दुतीय की पूतीती जो है सो भ्रांति कर केही वासतव नहीं है । पूथम तो है नहीं मिूग तिशना रजू मे सरप सिपी मे रजत सत्तू मे पुरख अकाश मे नी लमा संख मे पीतमा खंडमे कटुकतादितजादिक ॥ जो पू तीती है सो अधिसूान की सता कर है अधिसूानन होइ तो उपाधी की पूतीत न होइ। पूतयुत उपाधी जो है सो उपहित की लखाथक है यथा पूगजात गुण सत्ाक मथजासेतखपुसपत्र मसतकथम वसुनी ॥ सतसरुपजोअकासहैतिसमेंखपुसप का अरोप करे वान परंतु जो असत अकासहै तिसमे नीलत्र अरु पुसपत्रकैसेआरोपनकरैजोसरपका माला दूमजत्रादिक का भूम है सो रजू के आसै करहै॥ मिूग तिशना सिकु दि के आसै कर है॥ सो अधिशठान का लखाथकहैं॥ सरप रजू का लखाथकहै॥ रजत सिपीकालखाथ कहै॥ पूतयुत यही अखंड का लखजनहै॥ जो अपूयाथ बाचक अनंत सबद हैं तिन करतो पूकाशितहोइ आप अवि सिसट होइ ॥ तिनका सो एक अकाल पुरखही अधिसूा न है सभ का इस पूकार कर एक जीव बादभीअपने

ਤਿਨੀ ਸੁਖ ਪਾਇਆ। ਭਾਲੀਲਾਗੇਤਿਨੀਮੂਲਗਵਾਇਆ ॥ ਯਥਾ ਤਰੋਰਮੂਲਿਨਿਖਿੰਚਨੇਨਤ੍ਰਿਪਜੰਤਿ ਤਤਸ੍ਕੰਧ ਭੁਜੋਪਿਸਾਖਾ ॥ ਤਥਾਹਿਸਰਬੇਗਣਪਾਦਿਦੇਵਾਹਰੌਪ੍ਰਸੰਨੇਪ੍ਰਣਤਾਭਵੰਤਿ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਕੀਆਠਵੀਂ ਪਉੜੀ ਕੇ ਅੰਤ ਕੀ ਤੁਕ ੨ ਇਸ ਏਕੇ ਕਾ ਜਾਣੈ ਭੇਉ ॥ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਦੇਉ ॥ ਸੋ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਏਕਾਂਕ ਰੂਪ ਨਿਸਾਨ ਪੂਰਬ ਸਥਾਪਨ ਕੀਆ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਣ ਔ ਤਟਸਥਲਖਣ ਕਰ ਤਿਸ ਏਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਬੋਧਕੇਲੀਏ ਅਧਜਾਰੋਪਾਪਵਾਦਾਭਯਾਂਨਿਸਸ੍ਪੰਚੰਪ੍ਪੰਚਤੇ।ਸਿਖਜਾਣਾਂਬੋਧਸਿਧਜਾਰਥੰਤ ਤ੍ਰਿਗਜੈਃਕਲਪਤਃਕ੍ਰਮਃ॥ਐਸੇਅਧਜਾਰੋਪ ਅਪਵਾਦੋਕਰਕੇਸ ਵਿਸੇਖਜ ਨਿਰਵਿਸੇਖਜ ਬ੍ਰਹਮਕੋ ਨਿਰੂਪਣਕਰੇਂਗੇ ॥ ਸਤਜੰ ਗਜਾਨਮਨੰਤੰਬ੍ਰਹਮ॥ਯਤੋ ਵਾਇਮਨਿਭੂਤਾਨਿ ਜਾਯੰਤੇਯੇਨਜਾਤਾਨਿ ਜੀਵੰਤੀ ਯਤਪ੍ਰਯੰਤਯਭਿਸੰਵਿਸੰਤਿਤਦਬ੍ਰਹਮ ਤਦਵਿਜਿਗਜਾਸਸ੍ਵੇਤਿ ॥ ਅਰਥ ॥ ਜਿਸਤੇ ਯਹ ਸਰਬ ਭੂਤ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸਕਰ ਉਤਪੰਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਕਜਾ ਪ੍ਰਲੋ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜਾਗਕਰ ਜਿਸ ਮੇਂ ਲੀਨ �ੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ~~ਕਰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਭ੍ਰਿਗੁ ਪੁਤ੍ ਕੋ~~ ਤਟਸਥਲਖਜਨਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਸ਼ਾਰੀਰਕਮੇਂ ॥ ਜਨਮਾਦਯਸਜਯਤਃ॥ ਜਿਸਤੇ ਇਸ ਵਿਸ੍ਵਾਦਿ ਕਾ ਜਨਮਾਦਿ

ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਹੈ ਪੁਨਃ ਭਾਗਵਤ ਕੇ ਆਦਿਮੇ ਸਲੋਕ ਜਨਮਾ ਦਿਜਸਜਤੋਨ੍ਵਿਯਾਦਿਤਰਤਸ੍ਵਾਰਥੇ ਖ੍ਰਭਿਗਯਾਃ ਸ੍ਵਰਾਟ ਤੇਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਦਾਯ ਆਦਿਕਵਯੇ ਮੁਹਜੰਤਿ ਯਤਸੂਰਯਃ ਤੇਜੋ ਵਾ ਰਿਮ੍ਰਿਦਾਂ ਯਥਾਵਿਨਮਯੋਯਤ੍ਰ੍ਤਿਸਰਗੋ ਮ੍ਰਿਖਾ ॥ ਧਾਮਨਾਸ੍ਵੇਨ ਸਦਾਨਿਰਸੁਕੁਹਿਕੰਸਤਜੰਪਰੰਧੀਮਹੀ।ਟੀਃਜਿਸਤੇਇਸਵਿਸ੍ਵਾ ਦਿਕਾਜਨਮਾਦਿ ਹੋਤਾਹੈ ਅਰਥੋ ਮੇਂ ਅਨ੍ਵੈ ਬਜਤਿਰੇਕ ਕਰਜੋ ਸਰਬਗਜ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋ ਬੇਦਬਿਸਤਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਜਿਸ ਬੇਦ ਮੇ ਪੰਡਿਤ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਭ੍ਰਤਇੰ ਦ੍ਰੇਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਸਰਗ ਮਿਥਜਾ ਜਿਸਮੇਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਫਾਰਜੁ ਸਰਪ ਵਤ ਜਿਸਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਕਰ ਸਤਜ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੇਜ ਆਪ ਮ੍ਰਿਤ ਜੈਸੇ ਇਨਕਾ ਪਰਸਪਰ ਵਿਨਮਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਜਿਸਨੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਰ ਅਵਿਦਜਾ ਦੂਰ ਕ ਰੰਦੀ ਹੈ ਤਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ ਹਮ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ ਤਜ ਹੈ ਗਜਾਨ ਸਰੂਪ ਹੈ ਦੇਸਕਾਲ ਵਸਤੁ ਪਰ ਛੇਦ ਸੋ ਰਹਿ ਤ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ॥ ੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤਹ ॥ ਇਨਦੋਨੋ ਮੰਤ੍ ਕਰਤਟਸਥ ਅਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਣਕਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜਬ੍ਰਹ ਮ ਕੋ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ ਸੁਵਰਜਮੈ ਬਰਨਨ ਕਰੇਂਗੇ ॥ ਅਧੋਦ ਘਾਤਕਰ॥ ਸੋ ਤਿਸੀਏਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਘ੍ਰਲਵਰੂਪਕਰ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰਜੂ॥ ਪ੍ਰਲਵ ਕਜਾ ਪ੍ਰਕਰਖੇਨਨਵਃ ਪ੍ਰਲਵਃ ਅਰਥਾਤਜੋਸ਼ਰਵਦਾ

ਉਪਾਧੀ ਰਹਿਤ ਨਵੀਨ ਹੋਇ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਉਪਾਸਨ ਕੇ ਲੀਏ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਜਿਸਕੋ ਜੋਗੀ ਜਨ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਥਾ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਦਖਣੀਓਅੰਕਾਰ ਓਅੰਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤਿ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਕੀਆ ਜਿਨਿ ਚਿਤ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਸੈਲਜੁਗ ਭਏ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਬੇਦ ਨਿਰਮਏ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਸਬਦ ਉਧਰੇ ॥ ਓਅੰਕਾਰਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੇ ॥ ਓਨਮ ਅਖਰ ਸੁਣਹੁ ਬਿਚਾਰ ॥ ਓਨਮ ਅਖਰ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਃ ਪੈਂਤੀਸਅਖਰੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਜ ਗਤ ਹਿਤਕਾਰੀ ਦੂਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਤਾ ਕਰ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ਆਤਮ ਸੁਧ ਅਕ੍ਰੈ ਅ ਬਿਨਾਸੀ ॥ ਈਸ ਜੀਵ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਮਾਨੋ ॥ ਸਾਧ ਚੋਰ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨੋ ॥ ਹਸਤੀ ਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣਲੌਆਦੰ ॥ ਏਕ ਅਖੰਡਿ ਤ ਬਸੈ ਅਨਾਦੰ ॥ ਓਆਈਸਹਾ ॥ ਇਤਿ ਪੁਨਃ ਐਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਓਅੰਕਾਰਃ ਸਰਬ ਬੇਦਾਨਾਂ ਸਾਰਃਤਤ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕਃ ਤੇ ਨਾਦੋ ਮੁਮੁਖਜੁਣਾ ਮੋਂਕਾਰੋ ਵਿਧੀਅਤੇ ॥ ੧ ॥ ਯਥਾ ਮੰਡੂਕ ਉਪਨਸ਼ਿਦ ਮੇ ਅੰਗਰਿਸ਼ ਰਿਖੀ ਨੇ ਸ਼ੌਨਕ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਓਮਿਤਜੇਵੰ ਧਜਾਯਥ ਆਤਮਾਨੰ ॥ ਅੰਮ੍ਰਤਸਜਏਖਃਸੇਤੁ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਕੋ ਆਤਮ ਰੂਪ ਜਾਣਕੇ ਚਿੰਤਨ ਹੀ ਮੋ ਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸੇਤੂ ਕਜਾ ਪੁਲਰੂਪ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਕਠਵਲੀ ਮੈ ਭੀ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਏਤ ਦੇਵ ਅਖਜਰੰ ਪੁਨਜੰ ਏਤਦੇਵਾ ਅ-ਖਜਰੰ ਪਰੰ ॥ ਏਤ ਦੇਵਾਖਜਰੰ ਗਜਾਤ੍ਰ ॥ ਯੋਯਦਿਛਤੀ ਤਸਜ ਤਤ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਏਹ ਓਅੰ ਅਖਜਰ ਪੁਨਜਰੂਪ ਹੈ ਇਹੀ ਪ ਰਮਾਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਓਅੰ ਕੋ ਜੋ ਨਿਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਵ ਸ ਗੁਣ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਅਨੁਸਟਾਂਨ ਕਰੇਂਗੇ ਤਿਸ ਤਿਸ ਸਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਔਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਹੈ ਓਅੰਕਾਰਸ੍ਯਾਥ ਸ਼ਬਦਸ੍ਯ ਵ੍ਯਾਵੇ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਣਃ ਪੁਰਾ ਕੰਠੰ ਭਿ ਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਰ ਯਾਤੋ ਤਸਮਾਨ ਮਾਂਗਲਿਕਾ ਵ੍ਰਤੋ ਇਤਿ ਪ੍ਰਥ ਮ ਜਥਨਾਭੀ ਕਮਲਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੂ ਹੁਏ ਹੈਂ ਪ੍ਰਗਟ ਤਬਦਸੋ ਦਿਸ਼ ਜਲਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਤਰਕਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿ ਯਹ ਕਮਲ ਕਿਸਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨਾਲ ਛਿਦ੍ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਭ੍ਰਮਤੇਹੂਏ ਜਥ ਮੂਲਕੋ ਨ ਲਾਭ ਕਿਆ ਤਬ ਪੁਨਾ ਨਾਲ ਛਿਦ੍ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਸਤ ਭਏ ਵਜਾਕੁਲ ਹੂਏ ਹੂਏ ਤਬ ਅਕਾਸਬਾਨੀ ਹੂ ਈ ਤਪਤਪ ਤਬ ਤਿਸ ਬਾਨੀਕੋ ਅਪਨਾ ਹਿਤੁ ਜਾਨ ਕਰ ਦਿਬਜ ਸੌ ਬਰਸਤਪ ਕਿਆ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੀ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਰੂਪ ॥ਤਬ ਬਿਚਾਰਤੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਅਥਓਂ ਅਥਓਂ ਐਸੇਉਚਾਰਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕੰਠ ਭੇਦਨਕਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਆਦਕਾਲਮੇਂ॥ਇਸ ਤੇ ਓਅੰਕਾਰ ਪਰਮ ਮੰਗਲਰੂਪ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰਤਿਸ੍ਮ ਯਥਾ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ਨਾ ਸਰਬਾਣਿ ਪਰਣਾਨਿ ਸੰਤ੍ਰਿਣਾਨਿਏਵਮੋਂ ਕਾਰੇਣਾਸਰਵਾ ਗਤਿ ਅਰ ਓਅੰਕਾਰ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪਅਨਸ੍ਵਾਰ ਸਹਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਇਹਾਂ ਅਰਧ ਬਿੰਦੂ ਆਦਿ ਹੈ ਨਹੀਂ ॥ ਸੋਏਕਤੋ ਇਸ

मेंं यह भ्ाव है कि मरयादा पुरसोतमावतार महारा
ज बेद मरयादा कों रखते हुऐ बिंदु का उधार करते
भऐ लिखाहै बेदमे ॥ न इसत्री शूद्रोबेदमधीयेतां॥ इ
सत्री शूद्र कों अधिकार नहीं है अर महाराज जगत
गुरु हैं चार बरन का उधार करना है गुरो ने इस
करके बिंदु का एकाकर पूरब सथापन कीया है गुरो
ने इस करके इसत्री शूदर नीच जातीओं कों भी अ
धिकार हुआ तिनका भी उधार होगा अर तिनकों प्राप्त
सचित भी ना होगा॥ जैसे गुरु रीख साहिब जी मे सूही
महला ५ ॥ करम धरमपाखंड जो दीसैतिनजमजागा
ती लूटै॥ निरबाण कीरतन गावहु करते का निम
खसिमरतजितछूटै॥संतहुसागरपारउतरीऐ॥जेकोई
बचन कमावै संतन का सो गुर परसादी तरीऐ॥ १॥
रहाउ॥ कोट तीरथ मजन इसनाना इस कल मै मै
ल भरीजै। साध संगति जो हरि गुन गावै सो निरमल
कर लीजै॥ २॥ बेद पुरान सिंमृत सभ सासत्र इन प
ड़िआ मुकत न होई। एक अखर जो गुरमुख जापै तिस
की निरमल सोई॥ ३॥ खत्री बृहमन सूद वैश उप
देश चहु बरणां कउ साझा। गुरमुख नाम जपै उधरै
सो कलि मै घटि घटि नानक माझा॥ पुनः बिती खत्री
बृहमण सूद वैश उधरै सिमर चंडाल। जिन जानि-

आ पूछ आपना नानक तिसहि रवाल ॥ १ ॥ किंवा ॥
कलिजुग का समा है अलप आयु अलप बुधी जीव हो
वहिंगे तिन पर अति क्रिपालु सतगुरु सथूल रूप क
रके लखज रुप बिंदु का एका करके पूरब सथापन
करतेभऐहैं॥ननु॥ बिंदुके दूर किये हुऐ तो ओकार ही
रहि जाइगा ओंकार तो न होइगा सतज है अछा
कहा। आपने इसमेंभी कुछ खजतीनहीं है॥पूतयुत आ
पकी क्रिपा करके एक अरथ और हमारे कों लाभ भया
यथा एकाखजर कोसे ॥ ओकारसतुभवेद बृहमाओंकारों
नंत उचजते। बृहमांओंकार अनंत मे कुछ भेद नहीं है
॥ ३ ॥ अथ ओंकार अरथोंनिरुपजते। अवति सोपास
कान जापकान नरकादि दुः खेभजोरखजतीतिओं। अव
रखजते धातु है तिसका ओं प्रयोग बनता है सो जो उपा
सकों की अनंत प्रकार कर रखजा करैसो कहि लावैओं॥
५॥ ओंमंगलारबहै ६ ॥ अरुअंगीकारारथभीहै पुना
यह प्रलव ही विधि पूरबक अनुसान किआ हुआ चार
दस भवन मे अरथधरम काम मोखज सरब पदारथोंका
दाता है यथा ओंकारं बिंदु संजुकतं नितजं धजायंति
योगिनः कामदं मोखजदंचैव ओंकाराय नमो नमः सो
अनुसठान कापूकारसूंद पुराणमे भी लिखाहैऔर अनं
तरंतरे मे लिखा है मांडूक उपनिसिद मे तथ हि॥

ਰੰਨਜ ਗਰਭ ਮਤ ਵਾਲੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਹ੍ਰਸ੍ਵ ਦੀਰਘ ਪੁਲਤ ਰੂ
ਪ ਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਃ ਅਕਾਰ ਓਕਾਰ ਮਕਾ
ਰ ਰੂਪ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ ਰੂਪਕਰ ਸ਼ਾਮਰਿਗੁ ਯਜੁ
ਰ ਰੂਪਕਰ ਅਗਿਨ ਵਾਯੂ ਸੂਰਯ ਰੂਪਕਰ ਉਤਪੱਤੀ ਸਿਥ
ਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਰੂਪਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਮਨ ਵਾਂਛਿਤ
ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਜੋਕਾ ਪਲਿਕ ਹੈ ਕਪਲਮੁਨਿ
ਮਤ ਵਾਲੇ ਸਾਂਖਜੀ ਸੋ ਸਤ੍ਵ ਰਜ ਤਮ ਰੂਪ ਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਕ
ਰਤੇ ਹੈਂ। ਵਜ਼ਕੁ ਅਵਜ਼ਕੁ ਗੋਜ਼ ਰੂਪ ਕਰ ਪੁਰਖ ਪਕ੍ਰਿਤ ਮ
ਹਤਤ੍ਵ ਰੂਪ ਕਰ ਵਾ ਮਨੋ ਮਹਤਤ੍ਵ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪ ਕਰਿ ਉ-
ਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਅਰ ਅਪਾਂਤਰਿਤ ਮੁਨਿ ਮਤਵਾਲੇ ਮੁ
ਖਜ ਦੇਵਤਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਰੂਪ ਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮੁਖਜ
ਸਬਦ ਕਰ ਅਗਿਨਤ੍ਰਯ ਰੂਪ ਕਰ ਅਗਿਨਤ੍ਰਯੰ ਯਥਾ ਆਹ
ਵਨੀਯ ਗਾਰੁਪਤਜ ਦਖਜ਼ਣਾ ਅਰ ਦੇਵਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਰੁ
ਦ੍ ਅਥਵਾ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਰੂਪ ਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਮਤ ਵਾਲੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਕਾ
ਲ ਲਿੰਗ ਸੰਗਜ਼ਾਰੂਪ ਕਰ ਉਪਾਸਤੇ ਹੈਂ ਕਾਲ ਭੂਤ ਭਵਿ
ਖਜਤ ਵਰਤਮਾਨ ਲਿੰਗ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁੰ ਨਪੁੰਸਕ ਸੰਗਜ਼ਾ ਵਿਸ੍ਵ
ਤੈਜਸ ਪ੍ਰਾਗਜ਼ ਏਤਦਰੂਪਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥
ਅਰਜੁਵੇਦਾਂਤੀਮਹਾਤਮਾ ਹੈਂ। ਸ੍ਰੀਮਤਵੇਦਵਜ਼ਾਸਾਦਿਕਤੇਸਚਾ
ਨ ਪਦ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾ ਰੂਪ ਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਚਾਨ
ਨੇਤ੍ਰ ਕੰਠ ਰਿਦਾ ॥ ਪਦਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨਿ ਸੁਖੁਪਿਤ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾਸਾਂ

ਤਿ ਘੋਰ ਮੂਢ ॥ ੫ ॥ ਅਰੁਜੋਪਾਸੁਪਤਿ ਮਤ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਤੇ
ਅਵਸਚਾ ਭੋਗ ਭੋਗਤਾ ਰੂਪ ਕਰ ਉਪਾਸਤੇ ਹੈਂ। ਅਵਸਚਾ
ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖਪਤਿ ਵਾ ਵਾਲਜ ਜੁਵਾਬ੍ਰਿਧ ਭੋਗ ਅੰਨਜ
ਜਲ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਭੋਗਤਾ ਅਗਿਨ ਸੂਰਯ ਵਾਯੁ ਈ ਔਰ ਨਾਰਦ
ਪੰਚ ਰਾਤ੍ਰਿ ਮਤ ਵਾਲੇ ਆਤਮਾ ਵਜ਼ੂਹ ਸ੍ਵਭਾਵ ਰੂਪ ਕਰ
ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਆਤਮਾ ਬਲ ਬੀਰਜ ਤੇਜ
ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰੈ ਮਨ ਕੀ ਸਕ੍ਰੀ ਵਜ਼ੂਹ ਸੰਕਰਖਨ ਪ੍ਰਦ੍ਰਮ੍ਨ
ਅਨਰੁਧ ਸ੍ਵਭਾਵ ਗਜਾਨ ਸਕ੍ਰਿ ਐਸ਼੍ਵਰਯ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੋ
ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਕੀਆ ਹੁਆ ਪ੍ਰਣਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਨੰਤ ਮਨ ਵਾ
ਛਿਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਭਾਵਨਾਕੇ ਅਨੁ
ਸਾਰ ਅਰੁਭਾਵਨਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕਰਤਲਗਤ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਹੋ
ਇ ਤਬ ਭੀ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੁਰਘਟ ਹੈਂ ਦੁਰਦੇਸਪਰੋਖਜ
ਬਸਤੁਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਕਹਨੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ॥ ਸ੍ਰੀਮਦਰਾਮ
ਚਰਿਤਮਾਨਸੇ ਭਵਾਨੀ ਸ਼ੰਕਰੌਵੰਦੇਸ੍ਰਧਾਵਿਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪਿਣੌ ਯਾ
ਭਯਾਂ ਬਿਨਾਨਪਸਜੰਤਿ ॥ਸਿਧਃ॥ ਸ੍ਵਾਂਤਸਚ ਮੀਸ੍ਵਰੰ ਤਥਾਚ
ਸ੍ਰੀਭਗਵਤਗੀਤਾਸੂ ਸਪੁਦਸਾਧਜਾਯਾਂਤੇ ॥ ਅਸ੍ਰਧਯਾ ਹੁਤੰ
ਦੱਤੰ ਤਪਸਤਪਤੰ ਕ੍ਰਿਤੰਚਯਤ ॥ ਅਸਦਿਤਜੁਚਯਤੇ ਪਾਰਥ
ਨਚਤਤਪ੍ਰੇਤਨੋ ਇਹ ॥ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਅਤਿ ਸੰਖੇਪ ਤੇ
ਯਥਾਮਤੀ ਜੈਸੇ ਸੰਤੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰਵਨ ਕਿਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਤੇ ਭੀ
ਯਥਾ ਮਤਿ ਮੇ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਗਯਾ ਹੈ। ਤਿਸਮੈ ਤੇ ਭੀ ਜਿ
ਤਨਾ ਸਮਰਣ ਮੋ ਆਯਾ ਹੈ। ਸੋ ਸੰਤੋ ਕੀ ਭੇਟਾ ਮੈਨੇ ਕੀਯਾ

है। सो सरब ख़ालसा जी बाल बुध जानकर उचित अनुचित खिमा करन जोगज़ हैं अबसी सति गुरुकरन कारन तिस प्रणव रूप प्रमातमा को विसेसन विसिशृ करते हैं कैसा है सो प्रणव रूप प्रमातमा अकालपुरख जोएकही विविध प्रकार की रचना को प्रापत हुआ है सो नाम रूपातमक रचना अनिरवचनीयाहै। तूला मा या रूप सो कुछक तिस का कथन करते हैं अधज़ारोप करके सो प्रणव कैसा है। तीन जोतिस के मधज़के दंड हैं। सो सत्व रज तम बिध बिसन रुद्र रूप हैं जिनकी अनेक प्रकार की कलपना पूरब करी है जागृत अव सथा नेत्र देस विसृ जीव वैसानर देवता सथूल भोग सिथती काल सतोगुन सेत बरन अकार अखज़र सत जुगा सामवेद १ सपन अवसथा कंठदेस ॥ तै जसजीव हिरंनज़ गरभ देवता सूखम बासनामयभोग। उतपती काल रजोगुन रकत बरन उकार अखज़र त्रेता युगा रिगबेद ॥ २ ॥ सुखपति अवसथा रिदा देस प्रागजनी व ईशूर देवता आनंद मय भोग प्रलैकाल तमोगुन नील बरन मकार अखज़र दुआपुर युगा कलजुगा मिसित यजुरबेद अखरबन मिसित्रत्र ॥३॥ तुरी अंत्रिखू सैतिउ ॥ जो तुरीय तत्रै सो निरंतरपूरन है सो एकांक रूप कर महाराज ने भिंनकर दिखलाया है। जैसे गुर

काछ तली दिखलाया था सो तीनों से भिंन हो अर तीनो तिससें भिंन नहींहै जैसे रजु सरप से भिंन है अर रजु अधिसित जो सरप है सो भिंन नहीं है जैसे भूखनो से कनक भिंन है अर भूखन कनक से भिंन नहीं है ऐसे जागृत सपन सुखुपती तीनो तिस से भिंन नही है और वोहु इन से भिंन है। अर इनका अधिसान अर प्र काशकहै। यह तीनो आपस मे भी विभचारीहैं। जब जा गृत है तब सपन नही जब सपन है तब जागृत नही जब सुखज़पती है तब दोनो नही। इनका आपस मे भी वज़तिरेक है अर साखी सेभी वज़तिरेकहै। अर साखी का इनसे कबी भी वज़तिरेक नहीं। सदा अनै है। अनै कहिएयतसत्रैयतसंत्रै ॥ जिसके हूए हूए जो होइ वज़तिरेक कहिए ।।यदभावेयदभावः॥जिसकेअभाव के हूए हूए जिसका अभाव होइ सो सी सतगुरु तेगबहा दर जी दिखलाते हैं अनै करके धनासरी महला ९ ॥ काहे रे बन खोजन जाई। सरब निवासी सदा अ लेपा तोही संग समाई ॥ १ ॥ रहाउ ॥ पुहपमध जि उ बास बसत है मुकरमांहि जैसे छाई। तैसे ही हरि बसे निरंतर घटही खोजउ भाई ॥ १ ॥ बाहर भीतर एको जानोयह गुर गिआन बताई। जननानक बिन आपाचीने मिटै न भ्रमकीकाई॥२॥ इसशबदमेअनै अ

ਰ ਵਜਤਿਰੇਕਕਾ ਅਛੀਤਰਹ ਸੇ ਸਤਗੁਰੋ ਨੇ ਬਰਨਨ ਕੀ ਆਂ ਹੈ। ਅਤਿ ਸੁਗਮ ਰੀਤੀ ਸੋਂ ਪਰੰਤੁ ਜਿਸ ਪੈ ਸਤਗੁਰੋਂਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਇ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਆਗੇ ਆਪ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਸੇਸਨ ਕਹੈਂਗੇ ਹੇਤੁਗਰਭਿਤ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਇਤਿ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਗਉੜੀ ਥਿਤੀ ਮਃ ੫ ॥ ਤੀਨ ਬਿਆਪੇ ਜਗਤ ਕਉ ਤੁਰੀਆ ਪਾਵੈ ਕੋਇ॥ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਨਿਰਮਲ ਭਏ ਜਿਨ ਮਨਿ ਬਸਿਆ ਸੋਇ ॥ ਸੋ ਕੈਸਾ ਵੋ ਸਤਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤਵਜ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਸਤ ਹੈ ਤੀਨ ਕਾਲਨਾਸ ਸੈਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ੧॥ ਸਤਿ ਸਬਦ ਕੀ ਸਕਤਿ ਸਤ ਸੰਭਾਸ਼ਨਮੇਭੀ ਹੈ ੨ ॥ ਅਰ ਤ੍ਰੈ ਕਾਲ ਅਬਾਧ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੇਂ ਭੀ ਹੈ ੩। ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਸਤ ਸੰਭਾਸਨ ਰੂਪ ਧਰਮ ਵਜ਼ਕਿਤਹੈ। ਅਰੁ ਕਾਲਤ੍ਰਯ ਨਾਸ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਿਤਜ਼ਾਵਤਾਰ ਸਤਨਾਮ ਸੰਤ ਰੂਪ ਹੈ ੪ ॥ ਤਥਾ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਾਤਮੀ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਕੀ ਅਠਵੀਂ ਪਉੜੀ ਕੀ ਭੋਗ ਕੀ ਤੁਕ ॥ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਪ੍ਰਭ ਭੇਦ ਨ ਭਾਈ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕੇ ਛੇਵੇ ਧਜਾਉਕਾ ਦੋਹਾ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਦੁਉ ਏਕ ਹੈ ਬਿਬ੍ਰ ਬਿਚਾਰ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥ ਜਲ ਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗਜਜੋਂ ਜਲ ਹੀ ਬਿਖੈ ਸਮਾਹਿ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਅਬ ਕਹਿਐ ਕਾਹਿ ॥ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਿ ਬੈਕੁੰਠੈ ਆਹਿ ॥ ਜਹਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੋਇ ਤਹਾਂਹੀਂ ਬੈਕੁੰਠ ਹੈ। ਯਥਾ ॥ ਉਸ ਬਾਤ ਕੀ ਮੁਝੈ ਤਲਾਸ਼ਹੈ ਜੀ ਜਿਸ ਪਰ ਹਮੇ

ਮੁਡਾਯਾ ਮਾਥ ਹੈ ਜੀ ॥ ਪੁਰੀ ਸ਼ਾਤ ਔਧਾਮ ਸਭ ਖੋਜ ਦੇਖਾ ਵਹੁ ਕਹੀ ਨਹਿ ਮਿਲੱਤਾ ਹਾਥ ਹੈ ਜੀ ॥ ਬੈਕੁੰਠ ਗਏ ਉਹਾਂ ਸੁੰਨ ਪੜਾ ਬੈਕੁੰਠ ਕੇ ਲੋਕ ਅਨਾਥ ਹੈ ਜੀ ॥ ਯਾਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਬਤਲਾਇ ਦੀਆ ਸੋ ਰਹਿਤਾ ਸੰਤੋਕੇਸਾਥ ਹੈਜੀ ।ਕਿੰਵਾ ਗੁਰੂਹੈ॥ਗੁਕਾਰੋਅੰਧਕਾਰਸਜ਼ਾਦਰੁਕਾਰਸਤਤਨਿਰੋਧਕਃਅੰਧ ਕਾਰਨਿਰੋਧਤ੍ਵਗੁਰੂਰਿਤਜ਼ਵਿਧੀਯਤੇ ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਅੰਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪਤਿਸਕਾ ਨਾਸਕਰ ਸਿਖੋਂਕੇਰਿਦੇਮੇਂ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨੇਸੇਗੁਰੂਰੂਪਹੈ॥ਕਿੰਵਾ॥ਗੁਕਾਰਨਾਮਅੰਧਕਾਰਰੂਪ ਮ੍ਰਿਗ ਵਾਹਸਤੀ ਰੂ ਨਾਮਭੈਕਾਹੈ ਸੋ ਜਿਸਰੁਕਾਰਸਿੰਘਰੂਪਗੁਰੁਸੇਜੋ ਭਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਸੋ ਕਹਿਏ ਗੁਰੂ ॥ ਵਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਹਿਤੋਪਦੇਸ੍ਰਾ ਤ ਵਾ ਗੁਰੁਨਾਮ ਬਡੇਕਾਹੈਸੋ ਬਿਰਾਟਰੂਪਪਰਮ ਅਸਥੂਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ਪੂਜਜ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਿਕੋਂ ਕਰ ॥ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਪ ਅਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਮ ਸੁੱਧ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਨਿਰੰਜਨਮਾਯਾ ਅਵਿਦਜ਼ਮਲ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਨਾਮ ਅਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਸਭ ਵਿਸੇਸਨ ਪਾਇ ਕਰ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਬਿਸੇਸਨ ਵਿਸਿਸ੍ਟ ਜੋ ਅ-ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਤਮਾਹੈ ਤਿਸਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਕੈਸੇਹੋਇ ॥ ਤਬ ਵੋਹੀ ਵਿਸੇਸਨਕੋ ਉਤਰ ਰੂਪਕਰ ਜਾਨਨਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਸਤਿਗੁਰੋਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੈ। ਸਤਿਗੁਰਕੈਸੇਹੈਂ। ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੇ ਬੇਦ ਰੂਪ ਭਟੋਕਤਿ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਤਿ

ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਬਿੰਦ ਜੀ। ਬਲਹਿ ਛਲਨ ਸਬਲ ਮਲ ਨ ਭਗਤ ਫਲਨ ਕਾਨ ਕੁਆਰ ਨਿਹ ਕਲੰਕ ਬਜੀਡੰਕ ਚ ਝਿਓ ਦਲ ਰਵਿੰਦ ਜੀਉ। ਰਾਮਰਵਣ ਦੁਰਤਦਵਣ ਸਕਲ ਭੁਵਨ ਕੁਸਲ ਕਰਣ ਸਰਬ ਭੂਤ ਆਪ ਹੀ ਦੇਵਾਧਿਦੇਵ ਸ ਹਸ ਮੁਖ ਫਨਿੰਦ ਜੀਉ। ਜਰਮ ਕਰਮ ਮਛ ਕਛਹੁਅਬ ਰਾਹ ਜਮਨਾ ਕੇ ਕੂਲ ਖੇਲ ਖੇਲਿਓ ਜਿਨ ਗਿੰਦ ਜੀਉ। ਨਾ ਮ ਸਾਰ ਹੀਏ ਧਾਰ ਤਜ ਬਿਕਾਰ ਮਨ ਗਾਇੰਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਬਿੰਦ ਜੀਉ। ਇਤਜਾਦਿ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈਂ ॥

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਪੁਨਾ ॥ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੈਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤੈਸ੍ਚੈਵਗਦਜਪਦਜਾਖਜਰੈ ਸੁਥਾ ॥ ਦੇਸ਼ ਭਾਖਾਦਿਭਿਃ ਸਿਖਜੈ ਬੋਧਯੇਤਸਗੁਰੁਸਿਮ੍ਰਤਃ ॥ ੧ ਪ੍ਰਸ਼ਨਤਿਸਮੇ ॥ਸਤਪਦ ਕੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸੇਸਨ ਕੀਆ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਂਦਿ ਐਸੇ ਕਹਿਨਾ ਥਾ ॥ ਉਤਰ ॥ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਖਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗੀਤਾ ਮੇ ਪਾਰਬਤੀ ਸੰਭੂ ਸੰਬਾਦ ਮੇ ॥ ਗੁਰਵਹਸੰਤਿ ਵ ਹਵਃ ਸਿਖਜ ਵਿੱਤਾਪਹਾਂਰਕਾਃ ਸਕਸਚਿ ਦੇਵ ਦੇਵੀ ਸਿਖਜ ਤਾਪਾਪਹਾਂਨਕਃ ਗੁਰੂ ਤੋ ਬਹੁਤ ਹੈਂ ਹੇ ਪਾਂਰਬਤੀ ਪਰੰਤੂ ਸਿ ਖੋਂ ਕੇ ਧਨਕੇ ਹਰਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਅਰ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਸੰਤਾਪ ਕੇ ਹਰ ਨੇਵਾਲਾ ਕੋਊ ਵਿਰਲਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਸਿਖ ਸੰਤਾਪਕੇ ਹਰਨੇਵਾਲਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਨਜਥਾ ਜੈਸੇ ਗੁਸਾਂਈ ਜੂ ਨੇ ਕਥਨ ਕਿਆ ਹੈ ਗਰੁੜ ਅਰ ਕਾਕਭੁਸੁੰਡ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਲਿਯੁਗ ਨਿਰੂਪਨਮੇਂ ॥ ਗੁਰਸਿਖਬਧਿਰਅੰਧਕਰਲੇਖਾ ॥

ਏਕਨਸੁਨਾ ਏਕਨਹਿ ਦੇਖਾ ॥ ਹਰਇਸਿਖਜ ਧਨ ਸੋਕਨਹ ਰਈ ॥ ਸੋ ਗੁਰੁ ਘੋਰਨਰਕ ਮੋ ਪਰਈ ॥ ਐਸੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਦੋਃ ॥ ਮੂਲਅਵਿਦਜਾ ਨਾਸਬਿਨ ਗੁਰਸਿਖ ਦੋਨੋ ਊਤ ॥ ਛਟੇ ਮਹੀਨੇ ਚੱਮੜੇ ਜਨੋਂ ਪਿਪਲ ਤੇ ਭੂਤ ॥ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਭੀ ਏਕ ਸਾਖੀ ਸੁਨੀ ਹੈ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਕੀ ਅਸਵਾਰੀ ਚਲੀਜਾਤੀ ਥੀ ॥ ਤਬ ਦੇਖੈਂ ਕਿਆ ਕਿ ਮਾ ਰਗ ਮੇ ਏਕ ਨਾਗ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਕੋਊ ਚੋਟਲਗੀ ਹੈ॥ ਅਰ ਹਜਾਰਹਾਂ ਚੀਟੀਚਿਮਟਰਹੀਹੈਂ ॥ ਅਰਵੋਹਪਲਟੇ ਮਾਰਤਾਹੈ ਅਤਿ ਦੁਖੀਹੁਆਹੁਆ ਤਬਕਲਗੀਧਰਜੂਨੇ ਸੀਸ ਫੇਰਾ ਤਬਸਿਖੋਂਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰਪੂਛਾ ਤਬਕਹਾਕਲਗੀਧਰ ਜੂਨੇ ਯਹ ਗੁਰੂਹੈਪੂਰਬ ਜਨਮਕਾ ਅਰਚੀਟੀਲੋਕਸਿਖਹੈਂਇ ਸਕੇ ਇਨਕਾਧਨਧਾਨਜ ਖਾਤਾ ਰਹਾਹੈਅਰਇਨਕੋਮੋਖਮਾਰਗ ਨਹੀਂਬਤਾਇਆ ॥ ਸੋਲੇਖਾਲੇਰਹੀਹੈਂ ਅਰ ਯਹ ਨਾਗਹੁਆ ਹੈ ਇਸ ਕਰ ਜੋ ਕਿਸੀ ਸਾਧੂ ਸਿਖ ਕੋ ਸੀਸ ਨਹੀਂ ਨਿਵਾਯਾ ਜੋ ਮੈ ਗੁਰੂ ਹੋਂ ਮੈ ਕਿਸੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੋਂ ॥ ਯਹ ਬਾਤ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਾ ਬਬਿੰਦ ਤੇ ਸੁਨਕਰ ਸਭਸਿਖਅਸਚਰਜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਅ ਰਸੀਸ ਫੇਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰਕਰ ਮੋਖਜ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਤਗੁਰੂ ॥ ਇਤਿ ॥ਸੋ ਪੂਰਬੋਕਤਿ ਸਤਗੁਰੋ ਕੋਜੋ ਨੀਚ ਪੁਰਖ ਮਾਨੁਖਜ ਕਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਕਦਾਚਿਤ ਨਰਕ ਸੇ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤੇ ॥ ਯਸਜਸਾ ਖਜਾਤ ਭਗਵਤਿਗਿਆਨ ਦੀਪ ਪ੍ਰਦੈਗੁਰੋ ॥ ਮਰਤਜਾਸੱਧੀ

ਸੂਤੰਤਸਜ ਸਰਬੰਕੁੰਜਰ ਸ਼ੋਚਵਤ ॥ ਜੋ ਸਾਖਜਾਤ ਭਗਵਤ ਗੋਜ਼ਾਨ ਦੀਪਕ ਕੇ ਦਾਤਾ ਗੁਰੂਹੈਂ ॥ ਉਨਮੇ ਯਹਭੀ ਮਾਨੁਖਜ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਨਜਾਈਂ ॥ ਯਹਨੀਚ ਬੁਧਿਹੈ ਜਿਸਕੀ ॥ ਤਿਸਕਾ ਸਰਬ ਪਠਨ ਸ੍ਵਨ ਜਪਤਪ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਤੀਰਥਾਟਨਾਦਿ ਸੁਭ ਕ੍ਰਿਯਾ ਐਸੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਸਤੀ ਕਾ ਸਨਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾ ਤ ਨਿਸਫਲਹੈ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਿਕੇ ॥ ਗੁਰਦੋਖੀਸਰਗ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤ ਪਾਵੈ ॥ ਨਰਕ ਕੁੰਡਡਾਰੇਪਛਤਾਵੈ ॥ ਸਮਗ੍ਧਜਾਯ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਪੈਤੀਸਵੀ ਕੀ ਪਉੜੀ ॥ ਡਾਇਣਮਾਣਸ ਖਾਵਣੀਪੁਤ ਬੁਰਾ ਨ ਮੰਗੈ ॥ ਵਡਾ ਵਿਕਰਮੀ ਆਖੀਐ ਧੀਇ ਭੈਣੋਸੰਗੈ ॥ ਰਾਜੇਧ੍ਰੋਹ ਕਮਾਂਵਦੇਰੈਬਾਰਸੁਗੰਗੈ ॥ ਬਜਰ ਪਾਪ ਨ ਉਤਰਨ ਜਾਇ ਕੀਚਨਿ ਰੰਗੈ ॥ ਥਰ ਹਰ ਕੰਪੈ ਨਰਕ ਜਮ ਸੁਨਨਿੰ ਦਕਨੰਗੈ ॥ ਨਿੰਦਾ ਭਲੀ ਨ ਕਿਸੈਦੀ ਗੁਰ ਨਿੰਦ ਕੁਢੰਗੈ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਗੰਗ ਜਮਨ ਗੋਦਾਵਰੀ ਕੁਰਖੇਤ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਮਥਰਾ ਮਾਯਾ ਅਯੁਧਿਆ ਕਾਂਸ਼ੀਕੇਦਾਰੇ ॥ ਗਇਆ ਪਰਾਗ ਸਰਸੁ ਤੀ ਗੋਮਤੀ ਦੁਆਰੇ ॥ ਜਪਤਪ ਸੰਜਮ ਹੋਮ ਜਗ ਸਬਦੇਵ ਜੁਹਾਰੇ ॥ ਅਖੀ ਪਰਣੈਜੋਭਵੈ ਤਿਹ ਲੋਇ ਮਝਾਰੇ ॥ ਮੂਲਨ ਉਤਰੇ ਹਤਿਆ ਬੇਮੁਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ॥ ੧੭ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਗੁਰ ਗੀਤਾਯਾਂ ॥ ਸਿਵੇ ਰੁਸਟੇਗੁਰੁਸੜ੍ਾਤਿਗੁਰੋਰੁਸਟੇਨਕਸ੍ਹਨਇ ਤਿ ਜਬ ਰੁਦ੍ ਕੋਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਤਬ ਤੋ ਗੁਰੂ ਰਖਜਾ ਕ ਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਰਾਮ ਚਰਿਤ੍ ਮਾਨਸ ਮੇ ਕਾਕਭਸੁੰਡ ਕੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ॥ ਸੋ ਕਾਕਭਸੁੰਡਜੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਗ ਰੁੜ ਅਯੁਧਿਆਮੇ ਸ਼ੂਦ੍ ਜਨਮ ਹੋਤਾ ਭਯਾਮੇਰਾ ॥ ਤਬ ਮੁਝਕੋ ਗੁਰੂ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਣਹੈ ॥ ਸੋਉਪਦੇਸ਼ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਵੈ ਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾ ਲੁ ਅਰਮੈ ਪਰਮ ਕੁਟਿਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਯਹ ਕਿ ਏਕਦਿਨ ਸ਼ਿਵਮੰਦਰ ਮੇ ਮੈ ਬੈਠਾ ਥਾ ਅਰ ਗੁਰ ਆਏ ਅਰ ਮੈਨੇ ਉਠਕਰ ਨਮਸਕਾਰਾਦਿ ਨਾ ਕੀਆ । ਯਦਪਿ ਗੁ ਰੋ ਕੇ ਮਨਮੇ ਗਿਲਾਂਨੀ ਨ ਭਈ ਤੋ ਭੀ ਧਰਮ ਮਰਯਾਦਾ ਪ ਰਿ ਪਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਇਸ ਅਧਰਮ ਕੋ ਨ ਸਹਾਰਤਭਏ ਤਬ ਸ਼ਿਵਮੰਦਰ ਸੇ ਬਾਣੀ ਭਈ ॥ ਕਿ ਹੇ ਨੀਚ ਮੁਝਕਾ ਰੂਪ ਜੋ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਆਏਤੈਂ ਉਠਕਰ ਸਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜੈਸੇ ਅਜਗਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੀਨਜਾਂਈ ਬੈਠਾਰਹਾਹੈਂ ਜਦਜਪਿ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਮੁਝਕੋ ਯਹ ਅਨੀਤ ਭਾ ਵੜੀ ਨਹੀਂ ਜਾਹੁ ਮਹਾਂ ਸਰਪ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਬਐਸੇ ਸ੍ਰਾਪ ਹੁਆ ॥ ਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂਜੋ ਗੁਰੂਹੈਂ ਸੋ ਸਿਖ ਕਾ ਦੁਖ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਥਾ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨਮਾਮੀ ਸ਼ਮੀਸ਼ਾਨਨਿਰਬਾਨ ਰੂਪੰ ॥ ਵਿਭੁੰਵਜਾਪਕੰ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਦ ਸ੍ਵਰੂਪੰ ॥ ਨਿਜੰਨਿਰਗੁਣੰਨਿਰ ਵਿਕਲਪੰਨਿਰੀ ਹੰ ॥ ਚਿਦਾਕਾਸ਼ਮਾਕਾਸ਼ਵਾਸੰਭਜੇਹੰ ॥ ੧ ॥ ਇਸ ਸਤੋਤ੍ ਕਰ ਕੇਤਬ ਸ਼ਿਵਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਬਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰਥਾਂਤ ਜਬ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੁਪਿਤ ਹੋਇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਰਖਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਹੀ ਰੁਸਟ ਹੋਇ ਤਬ ਚੌਦਾ ਭਵਨ ਮੇ ਕੋਈ ਰ

ਖਿਆ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਸਪਤਿ ਕੁ
ਪਤ ਭਏ ਤਬ ਇੰਦ੍ ਕੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਭਈ ਕਥਾ ਪੁਰਾਣੋਂ ਮੇਂ
ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ॥ ਚੰਦੁਸ੍ਵਾਈਕੀਜੈਸੇਦੁਰਦਸ਼ਾਭਈ॥ਰਾਜਾਪਰਜਾਕੋ
ਊ ਰਖਜਕ ਨ ਭਯਾ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਹੈ ਤਥਾਚ ॥ ਗੁ
ਰੋਨਿੰਦਾਸਮੰਪਾਪੰਨਭੂਤੋਨਭਵਿਖਜਤਿ ॥ ਗੁਰੋਰਸੇਵਾਸਮੰਪੁ
ਨਜੰਨਭੂਤੋਨਭਵਿਸ਼ਜਤਿ ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਗੁਰ ਨਿੰਦਜਾ ਸਮ
ਪਾਪ ਜਗ ਭਯੋ ਨਹੈ ਹੈ ਕੋਇ। ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸਮ ਪੁਨਜ ਜਗ
ਭਯੋ ਨ ਹੈ ਹੈ ਕੋਇ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ
ਕੀ ਵਾਰ ੬ ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥ ਜੂਠਨਰਾਗੀਜੂਠਨਬੇਦੀ ॥ ਜੂ
ਠਨਚੰਦਸੂਰਜਕੀਭੇਦੀ ॥ ਜੂਠਨਅੰਨੀਜੂਠਨਨਾਈ ॥ ਜੂਨਨ
ਮੀਹਵਰਿਐਸਣ ਥਾਈ ॥ ਜੂਠਨਧਰਤੀਜੂਠਨਪਾਣੀ ॥ ਜੂਠ
ਨਪਉਣੇਮਾਹਿਸਮਾਣੀ ॥ ਨਾਨਕਨਿਗੁਰਿਆਗੁਣਨਾਹੀਕੋ
ਇ ॥ ਮੁਹਫੇਰਿਐਮੁਹਜੂਠਾਹੋਇ ॥ ੧ ॥ ਤੋ ਇਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁ
ਰੋਂਕੇ ਕਥਨ ਸੇ ਯਹ ਸਿਧ ਭਯਾ ਕਿ ਗੁਰੁ ਬੇਮੁਖਤਾ ਸਮ
ਪਾਪ ਕਰਮ ਚੌਦਹ ਲੋਕ ਮੇਂ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਸਰਬ ਭਰੋਸੋਂ
ਕਾ ਪਰਿਤਜਾਗ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸ਼ਰਨ ਪੜਾ ਚਾਹੀਏ
ਜਿਸਕੋ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਇ ਨ ਇਛਾ ਹੋਇ ਕਿਸੀ
ਮੋਖਜਾਦਿ ਪਦਾਰਥਕੀਤੋਂਭੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੀ ਕ
ਰਨੇ ਕੋ ਜੋਗਜ ਹੈ ਦੇਖੋਕਿ ਭ੍ਰਿਗੁ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਬਲਿ
ਰਾਜਾ ਨੇ ਤੋ ਦੈਤ ਭੀ ਥੇ ਤੋਂ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਭਗਾਇਕਰਦਸ
ਕਰੋੜ ਬਰਸ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਰਾਜ ਕੀਆ ਅਰ ਬੇਦ ਬਿਧਿ ਸੋ

ਭੀ ਇੰਦ੍ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਦੀਆ ਔਰ ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਬਿ
ਸ਼ਨੁ ਕੋ ਦੁਆਰਪਾਲ ਕਰ ਦੀਆ ਤਥਾ ਭੈਰਵ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀ
ਉ ॥ ਘਰੁ ੨॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਵ ਤਉ ਮਿਲੈ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਜਉ ਗੁਰ
ਦੇਵ ਤਉ ਤਰੈ ਪਾਰਿ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਵ ਤਉ ਬੈਕੁੰਠ ਤਰੈ ॥
ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤਉ ਦੁਬਿਧਾ ਮਰੈ ॥ ੧ ॥ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ
ਸਤਿ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਝੂਠ ਝੂਠ ਝੂਠ ਝੂਠ ਆਨ ਸਭ ਸੇਵ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤਉ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜ੍ ਵੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰ ਦੇਉ
ਨ ਦਹਦਿਸ ਧਾਵੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰ ਦਉ ਪੰਚਤੇ ਦੂਰ ॥ ਜਉ ਗੁਰ
ਦੇਉ ਨ ਮਰਬੋ ਝੂਰ ॥ ਜਉ ਗੁਰ ਦੇਉ ਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥ ਜਉ ਗੁਰ ਦੇਉ
ਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਹ ॥ ਜਉ ਗੁਰ ਦੇਉ ਨਾਮ ਜਪ ਲੇਹ
॥ ੨ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਭਵਨ ਤ੍ਰੈ ਸੂਝੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰ ਦੇਉ
ਊਚਪਦ ਬੂਝੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤਸੀਸ ਅਕਾਸ ॥ ਜਉ ਗੁ
ਰਦੇਉ ਸਦਾ ਸ਼ਾਬਾਸ ॥ ੪ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥
ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਪਰਨਿੰਦਾ ਤਿਆਗੀ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਬੁਰਾ ਭ
ਲਾ ਏਕ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਲਿਲਾਟ ਹਿ ਲੇਖ ॥ ੫ ॥ ਜਉ ਗੁਰ
ਦੇਉ ਕੰਧਨ ਹਿ ਹਿਰੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਦੇਹ ਰਾ ਫਿਰੈ ॥ ਜਉ ਗੁ
ਰਦੇਉ ਤਛਾ ਪਰ ਛਾਈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਿਹਜ ਨਿਕ
ਸਾਈ ॥ ੬ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅਠਸ਼ਠ ਨਾਇਆ ॥
ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤਨ ਚਕ੍ ਲਗਾਇਆ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ
ਦੁਆਦਸ ਸੇਵ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਭੈ ਬਿਖ ਮੇਵਾ ॥ ਜਉ

ਗੁਰ ਦੇਉਤ ਸੰਸਾ ਤੂਟੈ। ਜਉ ਗੁਰ ਦੇਉਤ ਜਮਤੇ ਛੂਟੈ। ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਭਉਜਲ ਤਰੈ। ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਜਨਮਿ ਨ ਮਰੈ ॥ ੮ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਅਠਦਸ ਬਿਉਹਾਰ। ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਅਠਾਰਹਿ ਭਾਗ। ਬਿਨ ਗੁਰਦੇਉ ਅਵਰ ਨਹਿਜਾ ਈ। ਨਾਮਦੇਵ ਗੁਰਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ੯ ॥ ਔਰ ਮਹਾਭਾਰਥ ਤਥਾ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈਂ ਐਸੇ ॥ ਅਰ ਅਪਨੇਘਰ ਮੇ ਤੋ ਰੀਤੀਹੀ ਯਹੀ ਹੈ। ਪਹਲੀ ਪਾਦਸ਼ਾਹੀਦੂਸਰੀ ਤੀਸਰੀ ਸਭਿ ਤਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੀ ਬਡਿਆਈ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਸਮੇਂ ਸਾਰਗਕੀ ਵਾਰਕਾ ॥ ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨ ॥ ਗੁਰ ਕੁੰ ਜੀ ਪਾਹੂ ਨਿਵਲ ਮਨ ਕੋਠਾ ਤਨ ਛੱਤ । ਨਾਨਕ ਗੁਰਬਿਨ ਮਨਕਾ ਤਾਕ ਨ ਉਘੜੈ ਔਰ ਨ ਕੁੰਜੀ ਹਥ । ਪੁਨਃ ਮਹਿਮ੍ਨਾਮ ਚੀਥੇ । ਮਹੇਸ਼ਾਤਨਪਰੋਦੇਵੋ । ਮਹਿਮ੍ਨਾਨਪਰਾਸਤੁਤਿ ਅ ਘੋਰਾਤਨ ਪਰੋ ਮੰਤ੍ਰ ਨਾਸ੍ਤਿਤ੍ਵੈ ਗੁਰੋਃਪਰੰ॥ਪੁਨ ਗੁਰੂਗੀਤਾਜੰ॥ ਨਗੁਰੋਰਧਿਕੰ ਨਗੁਰੋਰਧਿਕੰ ਨਗੁਰੋਰਧਿਕੰ ਨਗੁਰੋਧਿਕੰ ਸ਼ਿ ਵਸ਼ਾਸਨਤਃ ਸ਼ਿਵਸ਼ਾਸਨਤਃ ਸ਼ਿਵਸ਼ਾਸਨਤਃ ਸ਼ਿਵਸ਼ਾਸਨਤਃ ਇਦਮੇਵਸ਼ਿਵੰ ਇਦਮੇਵਸ਼ਿਵੰ ਇਦਮੇਵਸ਼ਿਵੰ ਇਦਮੇਵਸ਼ਿਵੰ ਮਮਸ਼ਾਸਨਤਃਮਮਸ਼ਾਸਨਤਃ ਮਮਸ਼ਾਸਨਤਃ ਮਮਸ਼ਾਸਨਤਃ ਅਲੰਵਿਸੁਰੇਣ ॥ ਜੇਤਾ ਕੁਛ ਕਥਨਕਰੈਂਗੇ ॥ ਤੋ ਭੀ ਬਿਅੰਤ ਹੈ। ਮੈ ਕੌਨ ਕੀਟ ਹੌ ਜੋ ਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਥਨਕਰਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵਹੁ। ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਭੀ ਕਥਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਨਹੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ। ਜਥਾ ਗੁਰੂ ਚੀਥੇ ॥ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰਹਿ

ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਣੀ। ਬ੍ਰਹਮੇਇੰਦ੍ਰ ਮਹੇਸ਼ ਨ ਜਾਣੀ। ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਪ੍ਰਣਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਉਪਾਇ ਵਾ ਪ੍ਰਣਵ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਉਪਾਉ ਸਤਿਗੁ ਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਹ ਸਰਬ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਪੁਰਾਨੋ ਕਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸਭਹਿ ਤ ਚਿਤਵਤ ਜਾਹਿ ਚਿਤ ਅਨਹਿਤ ਚਿਤਵਿ ਕਿਤਾਹਿ। ਪਾਰ ਸ ਮੰਨਿ ਜਹਿ ਮਨੁਜ ਪਹਿ ਦਾਰਦ ਨਿਕਟ ਕਿਜਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮੀ ਪਰ ਬਾਂਮੀ ਪੁਰਖ ਸੋ ਕਿਰਹੈ ਅਕਲੰਕ। ਪਰ ਦ੍ਰੋਹੀਕੋ ਹੀ ਕੁਟਲ ਕਬਹੁ ਕਿਸੋਇ ਨਿਸੰਕ ॥ ੨ ॥ ਗਜਾਨਾਂਮ੍ਰਿਤ ਪੁ ਰਪਾਨ ਕਰ ਕਰਮ ਰੋਗ ਕਿਰਹਾਇ। ਤਾਸਨ ਪੁਨ ਅਨਹਿ ਤ ਕਿਯੇ ਬੰਸਨ ਕਾਹਿ ਨਸਾਇ ॥ ੩ ॥ ਸੁਮਤਿ ਕੁਮਿਤਿ ਖਲ ਸੰਗਕਰਕਬਹੁਕਪਰਗਟਹੋਇ। ਪਤਿਬ੍ਰਤਹਤਪਰਪਤ ਨਿ ਰਤ ਤ੍ਰਿਯਗਤਪਾਵਕਿ ਕੋਇ ॥ ੪ ॥ ਸੰਸ੍ਰਿਤ ਸਰਿਤਕਿ ਪ ਰਤਕੋ ਪਰਮਾਰਥ ਜਿਹ ਚੀਨ। ਪਰ ਨਿੰਦਕ ਪਰਵਾਰ ਯੁਤ ਸੋਕਿ ਸਿੰਧੁ ਸੁਖ ਲੀਨ ॥ ੫ ॥ ਨੀਤਨਿ ਪੁਨ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਨ ਕ ਹੋ ਰਾਜਕਿ ਕਾਹੂ ਕੀਨ। ਪਾਪ ਕਰੀ ਕਰਸਕ ਕਿਤਹਿ ਹਰਿ ਰੋਤਿ ਮਤਿ ਰਹਿ ਲੀਨ ॥ ੬ ॥ ਪਾਵਨ ਪੁਨਜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਿਨ ਧਾਵਨ ਜਸਕਿਮ ਹੋਇ। ਪਾਪਨ ਪੁੰਜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਿਨ ਅਪਜਸ ਪਾਵਕਿ ਕੋਇ ॥ ੭ ॥ ਭਗਵਤ ਭਕ੍ਤਿ ਪ੍ਰਵਾਹਸਮ ਲਾਭ ਕਿ ਤੁ ਕਿਛੁ ਆਨ। ਗਜਾਨੀ ਗੁਨ ਗਨ ਗਨਤ ਜਿਹ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਬੇ ਦ ਪੁਰਾਨ ॥ ੮ ॥ ਮਾਨਸ ਤਨ ਮਨਿ ਤਨੁ ਸਕਲ ਪਾਇ ਨ

ਭਜੁ ਹਰਿਨਾਮ। ਤਹਿ ਸਮਹਾਂਨ ਕਿਆਨਕਛੁਨਰਕ ਨ ਨਰ ਬਿਸ੍ਰਾਮ॥ ੯॥ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਦੁਖ ਹਰਨ ਸਮ ਧਰਮਕਿਜ ਗ ਕਛੁ ਆਨ। ਯਾ ਜਗ ਮੋ ਅਨਹਿਤ ਕਰਨ ਪਾਪਕਿ ਕ੍ਰੋਧ ਸਮਾਨ॥ ੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅੰਨ ਦਾਨ ਸਮ ਦਾਨ ਕਿਆ ਨਾ। ਮਹਾਂਬੀਰ ਬਾਨਰ ਹਨੁਮਾਨਾ। ਕਾਮਧੇਨ ਪਸੁ ਗੁਰ ਮਾ ਨਸਤਨ॥ ਪਾਹਨ ਪੁਨ ਪਾਰਸ ਚਿੰਤਾਮਨ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਾ ਚਰਨੋਦਕ ਪਾਨੀ ਕਹੈ ਸਾਧਕਿ ਪੂਛੈ ਜ਼ਾਤ। ਸਤਗੁਰ ਕੋ ਮਾ ਨਸ ਕਹੈ ਸਹਜੇ ਨਰਕੈ ਜਾਤ॥ ੧੨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਰ ਮਥਤ ਘ੍ਰਿਤ ਕਾਹੁਕਿ ਪਾਵਾ । ਮਰੁ ਮਰੀਚ ਜਲ ਕੋ ਤ੍ਰਿ-ਪਤਾਵਾ। ਬੰਧਜ਼ਾਸੁਤ ਸੂਤ ਕਾਹੁ ਕਿਮਾਰਾ । ਕਮਠ ਪੀਠ ਬਰਕਹਿ ਕੋਊ ਬਾਰਾ ॥ ੧੩॥ਸੂਰ ਬਿਨਾ ਕਬ ਨਿਸ ਕਿਨ ਸਾਈ। ਭੂਖ ਕਿ ਅੰਨ ਬਿਨਾ ਕਬ ਜਾਈ। ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁ ਭਗਤ ਕਿਨ ਪਾਈ। ਸਤਜ ਕਹੋ ਦੈ ਭੁਜਾ ਉਠਾਈ॥ ੧੪॥ ਨਰੁ ਸਸਿ ਸੀਸਕਿ ਹੋਇ ਵਿਖਾਨਾ। ਰਵਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਿਸ ਨਾ ਹਿ ਨਸ਼ਾਨਾ। ਅਗਦ ਪਾਨ ਗਦ ਨਾਹਿ ਨਸਾਈ। ਬਿਨ ਗੁਰ ਮੁਕ੍ਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਭਾਈ ॥ ੧੫॥ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਸਤਿਸ ਰੂਪਪਰਮਾਤਮਾਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਸਤਿਗੁਰੋਂ ਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇਬਿਨਾਨਹੀਂ ਹੋਤੀ॥ ਇਤਸ੍ਰੀਸਕਲਕਲਿਮਲਬਿਧ੍ਵੰਸਨੇਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸ੍ਰੀਜਾਪ ਨਾਮਸੁਵਰਾਜੇਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤਚਾਰ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਅਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ੍ਰਾਯਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਰੂਪ ਸਾਮਾਨਜ ਮੰਗਲ ਨਿਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ਦੁਤੀਯੋ ਅੰਸੂ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ੧ ਓਸ੍ਰੀਵਾਹਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤਹ॥

ਏਕ ਜੋ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਾਯਾਕਾਆਸ੍ਰੈ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਜੋ ਅ ਨੰਤ ਭਾਵ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆਹੈ ॥ ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ॥ ਵਾਹਕਹਿਏ ਆਸ਼ਚਰਯ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਭਾਟ ਰੂਪ ਬੇਦਸੁਤੀ ਮੇ। ਵਾਹਵਾਹ ਕਾ ਬਡਾ ਤਮਾਸ਼ਾ। ਆਪੇ ਹਸੈ ਆ ਪਹੀ ਚਿਤਵੈਆਪੇ ਚੰਦਸੂਰ ਪਰਗਾਸਾ। ਆਪੇ ਜਲਆਪੇ ਥ ਲ ਥੰਭਨ ਆਪੇ ਕੀਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਸਾ। ਆਪੇ ਨਰ ਆ ਪੇ ਫੁਨ ਨਾਰੀ ਆਪੇ ਸਾਰਿ ਆਪਹੀ ਪਾਸਾ। ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਗ ਤ ਸਭੈ ਬਿਚਾਰਹੁ ਵਾਹਵਾਹ ਕਾ ਬਡਾ ਤਮਾਸ਼ਾ॥ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਕਰ ਬਰਨਨ ਕਰੈ ਤੋ ਅਸੁਰਜ ਰੂਪਹੈਂ। ਕਿਉਂਕੇ ਮਨ ਬੁਦ੍ਧੀ ਕਾ ਅਵਿਖੈ ਹੈ। ਇਸ ਮਨ ਕਾ ਬਿਖੈ ਨਹੀਂ ਅਰ ਇਸ ਬਨੀ ਕਾ ਬਿਖੈ ਨਹੀ ਅਰ ਇਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਬਿਖੈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਦੇਖਨੇ ਹਾਰੇ ਮਨਾਦਿਕ ਔਰ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਇਨ ਲੋ ਈ ਤ੍ਰਿਨ ਪ੍ਰਿਆਸਨ ਬੂਝੈ ਮੂਘਣੀ। ਸੋਅਖੜੀਆ ਬਿਅੰਨ ਜਿਨੀ ਤ੍ਰਿਸੰਦੋਮਾਪਿਰੀ॥ ਅਬ ਮਨ ਉਲਟ ਸਨਾਤਨ ਹੂਆ ਤਬ ਜਾਨਿਆ ਜਬ ਜੀਵਤ ਮੂਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਸੂਰ ਜ ਹੈ ਨਿਰਗੁਣ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਯੋਂ ਕਿ ਸਭ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ ਅਰ ਸਭਕੇ ਮਧਜ ਹੈ। ਯਥਾ ਸਭਕੇ ਮਧ ਸਭਹੂੰਤੇ ਨਿਆਰੋ

होता है। जैसे हीरेकरहीरा बेधीता है॥ सूरज करके सू
रज देखीता है । तथाएव अवधारनाथ। अनज्ञवकु
जो जिगधासू को कथन करता है। सो भी आसचरजवत
ही कथन करता है। बानीका अबिधैहोनेते अर आत-
मा को किसी करता की क्रिया का अकरमहोने ते॥ मंडू
यथा॥ यतोवाचोनिवरतंतेअप्रापजमनसासहेतिअनिज्ञः
शिखधः ओ सिखध जो सूवन करता है सो भी आसचरज
वत है। और आसचरजता है। कि सूवन करता हुआ
भी कोऊ नहीं इस आतमा को जानता ॥ फल
वजापजता का अभाव होनेते॥ और आसचरजसगुन रू
प कर है। राम क्रिशनादि अवतारों की आक्रिती अर
चरित्र सब आसचरजरूपहैं। तथा रामसज नाम रूपंच
लीलाधाम परातपरं। काकभुसुंड जुके प्रति रामचंद्र
जू की बाललीलाकेभुजाकापूमंचा ॥ क्रिशनावतार मे अ
नेक गोपी तथासोलांहाजारइकसौआठरानीपृति पुरख
रूपहोइकरचेसृकरनीएहभीकुछआसुरजनहीहै।किउ
कि सबी रूप तिसी केहोनेते चराचर सो सगुनलीला स
तसाधसंगति सरबखालसाजी जानता है महांभारत
अठारहा पुरान इसी अरथकर पूरनहैं अरथांत॥वा
चगुरू आसचरजहै सभिपकारकरओसीमतनानकावता
च चथादसोअवतारलीलासगुन सब आसचरज रूप है

। जिउं जल भीतर दीसत तारो। पुनः बेद कतेब सं-
सार हभाहूं बाहिरा। नानक का पातशाह दीसै जाहिरा
। गीताधां यथा॥ त्रैगुनज्ञविसज्ञवेदानिसत्रैगुनजो भवा
रजुन। निरद्वंदोनितज्ञसत्वसथो निरयोगखेजमातवान॥
जैसे कनक कटक कुंडल किरीटकटि सूत्रकर मुंद्रका
दि भूखनों ते निजारा है। अर तिनके मधज है ।भूखन ति
सते भिंन नहीं। अर कंचन भूखनों से भिंन है। सभ गो
बिंद है सभ गोबिंद है गोबिंद बिन नही कोई। जल
तरंग अरु फेन बुद बुदा जल ते भिंन न होई॥ सूत
एक मण सत सहंस जैसे ओत पोत प्रभ सोई॥ जलते
ऊठहि अनक तरंगा। कनक भूखनकीने बहुरंगा। जै
से कनक भूखनों ते अरु जल तरंगों से भिंना भिंन है
। ऐसे वाहिगुरू आसचरज रूपहै। गीताधां यथा आस
चरजवत पसजति कसिुदेन मासुरयवत वदति थैवचा
नजः आसचरयवत चैन मनयः सृणोति सत्रूपजेनं वेद
नचैवकसिचत॥हे अरजुन यहजोपूतजक परमातमा सा
खी कूटसत्त अंतरयामी रूपकर रिदे मे बिरजमान है
बिसेस करके तिसको गुरू रीथे यथा तेरजन कोऊ ए
क आध सो देखता है। परंतू आसचरय वत देखता है
। दूसरूप होकर कजों किद्सटांतरतोहैहीनहीं। एहु आ
पहीआपदूसटाहै। अदिसजवसतुकादेखना आसचरज

ਅਥਵਾ ਵਾਹਿ ਆਸਚਰਯ ਰੂਪ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਿੰਵਾ॥ਵਾਹਾਨਾਂ ਗੁਰੂ ਵਾਹਗੁਰੂ ਵਾਹ ਸਬਦ ਬਾਹਨਕਾ ਬਾਚ ਕ ਹੈ ਘੋੜਾ ਹਸਤੀਆਦਿਕ ਕਾ ਅਰਥਾਂਤ ਸਰਬਜੋ ਵਾਹਨਹੈ ਭੈਰਵਸੇ ਲੇਕਰ ਵਿਸ਼ਨੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਨ, ਸੁਕ, ਹੰਸ, ਕਾਕ, ਸਿੰਘ, ਬੈਲ, ਸਪਤਮੁਖ ਘੋੜਾ, ਐਈਰਾਵਤ, ਗਰੜ, ਔਰ ਅਨੰਤ ਜਾਨਲੀਜੈ ਮਤਸਜਾਦਿਕ ਇਨ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾ ਗਤੀ ਸਿਖਜਕ ਅਰ ਹਿਤੋਪਦੇਸ਼ੂ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਵਾਹਗੁਰੂ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਵਹ ਪ੍ਰਾਪਣੇ ਧਾਤੂ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਰਬਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੁ ਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹਿ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਅਰ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭਗਤ ਜਨੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮਨ ਬਾਂਛਿਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹਿ ਤਥਾ ਬਿਲਾਵਲ ਮਃ ਪ ॥ ਜੋਜੋ ਚਿਤਵੈ ਸਾਧਜਨ ਸੋ ਲੇਤਾ ਮਾਨ ॥ ਆਪੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਖਤਾ ਭਗਤਨ ਕੀ ਆਨ ॥ ਤਥਾ ਉਗ੍ਰਸੈਨਕੋ ਮਾਤਲੋਕ ਮੇ ਬੈਕੁੰਠ ਬਨਾਇ ਦੇਨਾ ਇਤਜਾਦਿਕ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇਭਗਤੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾਹੋਇ ਅਰ ਗੁਰੂਹੋਇਹਿਤੋ ਪਦੇਸ਼ੂਹੋਇਸੋਕਹਿਏਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾ ਭਗਤੋ ਕਰ ਪੂਜਜਹੋਇ ਅਰ ਅਗਜਾਨ ਨਾਸਕਰ ਗਿਯਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਜੀਵੋਕੇਪ੍ਰਤਿ ਮਾਤਾ ਕੇ ਉਦਰਸੇ ਲੇਕਰ ਮਰਨ ਪਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਨਾ ਕਾ ਰਖਜਕ ਆਹਾ

ਰਾਦਿਕਕਾਜੋਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾਹੋਇਸੋਕਹੀਏਵਾਹਿਅਰਵੋਹੀਮਾ ਤਾ ਪਿਤਾਦਿਰੂਪ ਕਰਹਿਤੋਪਦੇਸ਼ੂਾਂ ਹੋਇ ਸੋਕਹੀਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਿੰਵਾ ॥ ਵਾਹਿਦੋਨੋਅਵਜਹੈ॥ਵਾ ਵਿਕਲਪਾਰਥਾਹਿਨਿਸਚਜਾ ਰਥ॥ਕਿੰਵਾ ਦੋਨੋ ਪਾਦ ਪੂਰਨਾਰਥ ਹੈਅਰਥਾਤਜਿਨ ਕੇ ਬਿਨਾ ਛੰਦਕੀ ਪਾਦਪੂਰਤੀ ਨਹੀਹੋਤੀ ਸੋ ਛੰਦ ਕੇਪਾਦਪੂਰਨ ਕਰ ਤਾ ਹੋਇ ਔਰ ਵਿਕਲਪ ਰੂਪ ਅਰੁ ਨਿਸਚੈ ਰੂਪ ਹੇਤੁ ਰੂਪਹੋਇ ਅਰ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਿੰਵਾ ਵਹ ਪ੍ਰਾਪਤਜਰਥਕ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਭਕਤੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੈ ਤੇ ਕਹੀਏ ਵਾਹਿ ਤੇ ਕੌ ਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਸਿਵਾਦਿ ਦੇਵਤਾ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਹਿਤੋਪਦੇਸ਼ੂ ਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਿੰਵਾ ਵਾਗਤਿਰੀਧਨਜੋਃ ਵਾ ਧਾਤੂਗਤੀ ਅਰ ਰੀਧਨ ਅਰਥਮੇ ਹੈ॥ ਅਰੁ ਹੀ ਨਿਸਚੈ ਅਰਥਿਕ ਹੈ ਸੋ ਹਿ ਕਹੀਏ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਗਤਿ ਤ੍ਰਿਧਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਗਜਾਨ ਗਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹਿ ਨਿਸਚੈਕਰ ਜੋਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਇ ਗਮਨ ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਕਿੰਵਾ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਰੀਧਾਦਿਕ ਜੋ ਪੰਚ ਹੈਂ ਇਨਕਾ ਪ੍ਰਾ ਪਤ ਕਰਤਾ ਅਰੁ ਇਨਕਾ ਗਜਾਤਾ ਹੋਇਜੋ ਸੋ ਕਹਿਏਵਾਹਿ ਅਰੁਥਾਤ ਪ੍ਰੇਰਕ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਿਸਕਰਰੀਧਗ੍ਰਹਨਕਰੀਤਾ ਹੈ॥ਰਸ ਰੂਪਸਪਰਸ ਸਬਦ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਸੁਭਾਸੁਭਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹਿ॥ ਵਾਹਿ ਹੋਇ ॥ ਸੋਈਗੁਰੂ ਰੂਪਹੋਇਸੋਕਹਿਯੇ ਇਹਿ ਗੁਰੂ ਅਰਥਾਂਤ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਅਸਤਿਭਾਂਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਰੂਪ

ਕਰ ਬ੍ਰਹਮਤ੍ਰਿਣਪਰਯੰਤ ਜੋ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਸਰਬ ਸੱਤਾ ਸੰਪਾਦਿਕ ਹੈ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲੀਲਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੇ ਭਟੋਨੇ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਯਥਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਜੀਉ ॥ ਕਮਲ ਨੈਨ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਕੋਟ ਸੈਨ ਸੰਗਸੋਭ ਕਹਤ ਮਾ ਜਸੋਧ ਜਿਸਹਿ ਦਹੀ ਭਾਤਿ ਖਾਹਿ ਜੀਉ॥ ਦੇਖ ਰੂਪ ਅਤਿ ਅਨੂਪ ਮੋਹਿ ਮਾਹ ਮਗਭਈ ਕਿੰਕਨੀ ਸਬਦ ਝੁਨਤ ਕਾਰਖੇਲ ਪਾਹਿ ਜੀਉ ॥ ਕਾਲਕਲ ਮ ਹੁਕਮ ਹਾਥ ਕਹੁ ਕਉਨਮੇਟਸਕੈ ਈਸ਼ ਬਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਧਰਤ ਹੀਐ ਚਾਹਿ ਜੀਉ ॥ ਸਤ ਸਾਚ ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਸਦਾ ਤੁਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਜੀਉ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਬੇਦਰੂਪ ਜੋ ਭੱਟ ਹੈਂ ਤਿਨੋਨੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਨੰਤ ਵਾਕੋਂ ਕਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਕਰ ਬਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਤੋ ਇਸ ਕਥਨ ਸੋ ਯਹ ਸਿੱਧ ਭਯਾ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਨਾਮ ਬੇਦ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਹੈ॥ ਵਾ ਚਤੁਰਵ੍ਯੂਹਨਾਮ ਜਾਨਨਾ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪੰਚਾਂਕੇ ਵਕਾਰੋ ਵਾਸੁ ਦੇਵਸਯ ਹਕਾਰੋ ਹਰਿਰੂਪ ਧ੍ਰਿਕ ਵਰਧਨਾਰਥਗੁਕਾਰੋਸ੍ਵਿਰਕਾਰਸ੍ਵਾਰਕੋਖਯ ਰਃ॥ ਐਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਛਤੀਹਜੁਗ ਪ੍ਰਮਾਣ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੂ ਜੀਵੋਧਾਰਾਰਥਪ੍ਰਤਿਅਖਯਰਨਵਨਵਯੁਗਜਾਪਕਰਤੇਭਏ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਪੁਰਸਚਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਕਯੋਂ ਕਿ ਪੁਰਸ ਚਰਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਵ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸਸੇ ਕਾਰਜ ਸਿਧਿ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਸ਼ਵਸੇ ਜੈਸੇ ਕਾਰਜ ਸਿਧੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਤ ਦਵਤ ਸੋ ਲਿਖਾ ਹੈ ਜੋਗਨੀ ਹ੍ਰਿਦਯੇ॥ਯਥਾ ਗੁਰੋ ਰਾਗਯਾਂ ਸ ਮਾਦਾਯ ਸੁੱਧਾਂਤਃ ਕਰਣੋਨਰਃ ਤਤਃ ਪੁਰਸਕ੍ਰਿਯਾਂ ਕੁਰਯਾ ਤ ਮੰਤ੍ਰ ਸੰਸਧਿਕਾਮਜਯਾ ॥ ੧ ॥ ਜੀਵਹੀਨੋ ਯਥਾ ਦੇਹਾ ਸਰ ਬ ਕਰਮ ਸੁਨਖਜ਼ਮਾ ਪੁਰਸਚਰਣ ਹੀਨੋਪਿਤਥਾ ਮੰਤ੍ਰਃ ਪ੍ਰਕੀ ਤਿਤਃ॥ ੨ ॥ਤਸਮਾਦਾਦੌਸ੍ਵਯੰਕੁਰਯਾਤਗੁਰੁੰਵਾਕਾਰਜੇਦਬੁਧਃ ਗੁਰੋਰਭਾਵੇਵਿਪ੍ਵੰਵਾਸਰਬਪ੍ਰਾਲੀਹਿਤੈਰਤੈ ॥ ੩ ॥ ਸਨਿਗ੍ਧੰ ਸਾਸਤ੍ਰਵਿਦੰਮਿਤ੍ਰੰਨਾਨਾਗੁਣਸਮਨ੍ਵਿਤੰ॥ ਸਿਤ੍ਯੰਚਸਦਗੁਣੋਪੇ ਤਾਂ ਸ਼ਪੁਤ੍ਰਾਂਵਿਨਿਯੋਜਯੇਤ ॥ ੪ ॥ ਆਦਿ ਮੇ ਪੁਰਸਚਰਨਕਾ ਨਿਯਮ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਜ਼ਖਜੇਤ੍ਰੰ ਨਦੀ ਤੀਰੰ ਗੁਹਾ ਪਰਬ ਤ ਮਸਤਕੰ ॥ ਤੀਰਥ ਪ੍ਰਦੇਸਾ ਸਿੰਧੂਨਾਂ ਸੰਗਮਃ ਪਾਵਨੰਵਨੰ ॥ ੫ ॥ ਉਦਜ਼ਾਨਾਨਿ ਵਿਵਕ੍ਤਾਨਿ ਵਿਲ੍ਵਮੂਲੰਤਟੰਗਿਰੇਃ ॥ ਤੁਲਸੀ ਕਾਨਨੰ ਗੋਸ੍ਠੰ ਬ੍ਰਿਖ੍ਰ ਸੂਨਜ਼ੰਸਿਵਾਲਯੰ ॥ ੬ ॥ ਅਸ੍ਵਥਸਜ਼ਾਮਲਕੀਮੂਲੰ ਗੋਸਾਲਾਜਲਮਧਜ਼ਤਃ ॥ ਦੇਵਤਾ ਯਤਨੰ ਕੂਲੰ ਸਮੁਦ੍ਰਸਜ਼ ਨਿਜੰਗ੍ਰਿਹੰ ॥ ੭ ॥ ਗ੍ਰਹੇ ਸਦ ਗੁਲੰਵਿਦਜ਼ਾਦਗੋਸ੍ਰੋਲਖਜ਼ਗੁਣੰ ਭਵੇਤ ॥ ਕੋਟਿ ਦੇਵਾਲਯੇ ਧੁਨਜ਼ੰ ਅਨੰਤੰ ਸ਼ਿਵ ਸੰਨਿਧੌ ॥ ੮ ॥ ਮਲੇਛ ਦੁਸਟਮ੍ਰਿਗਵਜ਼ਾ ਲ ਸੰਕਾਤੰਕਬਿਬਰਜਤੇ ॥ ਏਕਾਂਤੇ ਪਾਵਨੇ ਨਿੰਦਾ ਰਹਿਤੇ ਭਕਤਿ ਸੰਯੁਤੇ ॥ ੯ ॥ ਸ੍ਵਦੇਸੇ ਧਾਰਮਿ ਕੇ ਦੇਸੇਸੁਭਿਖਜੇ

दि बरन बिधिपंचलै धरयो खड़ग सिंघ नाम ॥ तथाच भाई गुरदास जी। सतिजुगा सतगुर वासदेव वावा विशना नाम जपावै। दुआपुर सतगुर हरीकृशन हा हा हरि हरि नाम जपावै॥ त्रेते सतिगुर रामजी चारा राम जपे सुख पावै। कलिजुगा नानक गुरगुबिंद गा गा गोबिंद नाम जपावै। चारे जागे चहुजुगी पंचाइण विच जाइ समावे। चारो अखजर इकंकर वाहगुरू ज मंत्र जपावे। वाहिगुरूजपप्रेमसों सोनर बहुड़ जनम नहि आवै। जहांते उपजिआ फिर तहीं समावे ॥ १॥ १ ओं वाहगुरु इहांतक मंत्र है। सो तिसका अरथ सं खिपु कीआ है। आगे जी की फतह। ऐसे पाठ है तिस का अरथ ऐसे करना जीनाम जीवका जानना सो जीव कजापूणधारीमात्र ॥ किंवा ॥ पंचपूण पंचगजानेंद्रै पंचकरमइंद्रैसबदसपरस रूप रसगंधपंच तनमात्रा अंतहकरन चतुसृजे अर अविदजा काम करम चिदा भास सहितजीव जानना सो चार बरन ब्रहमण खत्री सू द्र वैस कोऊ होइ यथा स्री गुरु गंथे ॥ खत्री ब्रहमण सूद वैश उपदेस चहु बरना कउ सांझा। गुरमुख नाम जपै उधरैसो कलिमें घटि घटि नानकमाझा। तथा स्री भाई गुरदास जी की १९ वार की पउड़ी ॥३॥ गुर मुख जनमु सकारथा गुरुसिख मिल गुर सरनी

निरुपदूवे ॥ रमजे भकतजन सचानेनिवसेतथसपिजे ॥ १० ॥ गुरुणांसंनिधानेच चिंतैकागूसचले तथा ॥ ए खामनजतमसचान मासिंतज जपमाचरेत ॥ ११ ॥ यत् गूमे जपेत मंत्री कूरमंतत्रविचिंतयेत ॥ गौतमीजेयथा॥ परबते सिंधु तीरे वा पुनजारनजे नदी तटे ॥ यदि कुरयात पुरसुरयां कूरमं तत् न चिंतयेत ॥ १२ ॥ गू मे वा यतिवासतौ वागेहेतंचविचिंतयेत ॥ यसिनुनस थाने खजेत्रीखजरं सदीपः नानजसिनन दुखदेसचले ॥ १३ ॥ सो इस प्रकार और आसन माला भेजनादि वि वधबिध बहुत विसतार सो लिखा है तंत्र सासत्रों में ॥ अरथात ऐसा उतकृशट स्री वाहगुरु मंत्र है जिस का आप करन कारन सतगुरु नानक देव जी ने अनु शून कीआ है छतीस जुगा प्रमाण ॥ जो कोऊ सरधा भ गतीकर इसका जाप करे तिसको सकल मनोरथ रा ज संपदा मोखजपूयंत प्रापत होगी इसमें संसो नहीहै॥ सो कूम जाप का जब सतजुगा होइ तब वकार का जा प त्रेता मे हकार का दुआपुरमे गुकार का कलियुगमै रूकारका ऐसे चकूकर छतीस जुगा जाप किआ है। क रन कारन स्री गुरुमहाराजने प्रतिअखजर नामेक दे सेन सरब नामो पलखयते॥ यथा स्री कृशनावतारे दोः ॥ खटमुख रमा गनेश पुनि सिंगीरिख घनसजाम। आ

ਖ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਾਤ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰ ਕਰ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਭਯਾਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਸੀਰਵਾਦਾਤਮਕ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਜਾਨਨਾ ਸੋ ਆਸੀਰਵਾਦਾਤਮਕ ਮੰਗਲ ਕੇ ਦੋਇ ਭੇਦ ਪੂਰਬ ਕਹਿ ਆਏ ਹੈਂ । ਏਕ ਸ੍ਰਿਕ੍ਤ ਦੇਵ ਨਿਸ੍ਰ ਏਕ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਨਿਸ੍ਰ ਸੋ ਇਹਾਂ ਸ੍ਰਿਕ੍ਤ ਦੇਵ ਨਿਸ੍ਰ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਜਾਨੀਏ । ਵਾਹਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤਹ॥ਜੀ॥ ਜਯੇਧਾ ਹੁ ਹੈ ਜਜ਼ਕਾ ਬਾਚਕ ਜੀਸਬਦ ਜਾਨਾਨਾ ਤਬ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾ ਭੁਜ਼ਾ ਏਕ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਨਰ ਨਾਗ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਕਾ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਜੀ ਕਹਿਏ ਜੈ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਕਾ। ਤਿਸਕੀ ਫਤਹ ਕਿਆ ਜਯ ਹੋਇ। ਜੈਸੇ ਰਾਮੋਜਯਤੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਕੀ ਜੈ ਹੋਵੈ ਤੈ ਸੇ ਯਹ ਭੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਆਸੀਰਵਾ ਦ ਦਿਜ਼ਾ ਹੈ ॥ ਨਨੂ॥ ਜਯ ਰੂਪ ਕੋ ਜਯ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਜੋ ਗ੍ਰਾਜ ਹੈ। ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਆਸੀਰਵਾਦਹੋਤਾ ਹੈ ਯਹ ਤੋ ਪ੍ਰਿਸ੍ਰ ਪੇਸਨਨਜ਼ਾਯਭਯਾ ॥ ਉਤਰ॥ ਸਤਜ਼ ਹੈ ਜੈ ਰੂਪ ਕੋ ਜਯ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਬਨਤੀ। ਪਰੰਤੁ ਗੋਬਿੰਦ ਭਾਉ ਭਗਤ ਕਾਭੁਖਾ॥ ਜੈਸੇਸਮੁੰਦਸੇ ਅੰਜੁਲੀ ਭਰ ਕਰ ਤਰਪਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ।ਤਥਾ ਸੂਰਕਾਂਤਾਮਣਿ ਸੇ ਅਗਨੀ ਨਿਕਾਸਕਰ ਦੀਪ ਜ ਗਾ ਕਰ ਸੂਰਜ ਕੀ ਆਰਤੀ ਕਰੀਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਕਿਆ ਸੂਰਜ ਕਾ ਅੰਧਕਾਰ ਸੂਰਜਾਗਿਨ ਕੇ ਦੀਪ ਕਰ ਦੂਰ ਭਯਾ ਹੈ। ਕਿੰਵਾ॥ ਸਮੁਦ ਕਾ ਕੋਊ ਕੋਨਾ ਖਾਲੀ ਥਾ ਵੋਹਭਰ ਗਯਾਹੈ

ਆਇਆ । ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸ ਕਰ ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ। ਪਰਦਖਣਾ ਡੰਡੌਤ ਕਰ ਮਸਤਕ ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰ ਲਾਇਆ । ਸਤਿ ਗੁਰ ਪੁਰਖ ਦਇਆਲ ਹੋਇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਚਮੰਤ੍ਰ ਸੁਣਾਇਆ। ਸਚ ਰਾਸ ਰਹਿਰਾਸ ਦੇ ਪੈਰੀ ਪੈ ਜਗ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਰੋਧ ਹਰਿ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਤਜਾਇਆ। ਸਤਸੰਤੋਖ ਦਇਆ ਧਰਮ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ। ਗੁਰ ਸਿਖ ਲੈ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸਦਾਇਆ। ਜੋ ਕੋਊ ਗੁਰ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਕੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰੈਗਾ। ਤਿਸੀ ਕੀ ਫਤਹ ਹੋਇਗੀ ਫਤਹ ਨਾਮ ਅਰਬੀ ਮੇ ਜਯਕਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਜੀਵ ਕੀ ਕਲਜ਼ਾਨ ਹੋਇ ਹੈ। ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰ ਤੁਰਕੇਸ੍ਵਰ ਔਰੰਗ ਜ਼ੇਬ ਕਾ ਨਾਸ ਕੀਆ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਲਗੀ ਧਰ ਜੂ ਨੇ। ਯਥਾ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਆਦਿ ਮੰਗਲਕੀ॥ ਪੀਰਦੈ ਮਾਰੇ ਪੀਰ ਧੀਰ ਭੀਨ ਤੇਰਹ ਮੈ ਨ ਸ਼ਿਵ ਸੌ ਡਰਾਯੋ ਕੂਦ ਕੂਪ ਮੈ ਛਪਾਯੋ ਹੈ। ਰਾਵਨਰੁਆ ਯੋਜਸਛਾਯੋ ਸੁਤ੍ਰਿਪਰਘਾਯੋ ਕਾਮ ਕੋ ਜ ਰਾਯੋ ਵਿਖ ਖਾਯੋ ਨ ਡਰਾਯੋ ਹੈ। ਸੁਕਬ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਨੌਰੰ ਗ ਮਲੇਛ ਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਫਾਸ ਤੋਰ ਦੀਨ ਮਹਾਮੰਦ ਗਾਯੋ ਹੈ। ਸਾਚੋ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਐਸੋ ਬਲੀ ਦਾਸਨ ਕੀ ਬਾਤਨ ਸੋ ਘਾਯੋ ਹੈ। ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀਨੇ ਦਜ਼ਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੈਸੇ ਭੇਜਾ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕੇਸ੍ਵਰ ਨਾਸਕੋ ਸੋ ਸਰਬ

। ਅਰਥਾਤ ਰਾਮਹਿ ਕੇਵਲਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰਾ ॥ਤਥਾ ਅਪਾਂਨਿਧਿ ਵਾਰਿਭਿਰਰਚਯੰਤਿ ਦੀਪੇਨ ਸੂਰਯੰਪ੍ਰਤਿ ਬੋਧਿਯੰਤਿ ॥ ਤਾਭ੍ਯਾਂ ਤਯੋਃ ਕਿੰ ਪਰਿ ਪੂਰਣਤਾ ਸਯਾਤ ਭਕ੍ਤਯੈਵ ਤੁਖਯੰਤਿ ਮਹਾਨਭਾਵਃ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਵਾਹ ਨਾਮ ਨਾਲੇ ਤਦੋਪਲਖਜਤ ਅਨੰਤਨਦਿਆਂ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਮ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਅਧਿਪ ਤੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਵਾਹਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਪਤੀ ਵਾਚਕ ਭੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਅਗਨਿਰ ਗੁਰੁਦ੍ਵਿ ਜਾਤੀਨਾਂਬਰਣਾਨਾਂਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਗੁਰੂ ॥ ਪਤਿਰੇਕੋਗੁਰ ਸਤ੍ਰੀਣਾਂਸਰਬੇਖਾਮਭਜਾਗਤੋਗੁਰਃ॥ਤਿ ਸਕੇ ਕਥਨ ਕਰ ਜੀਵਕੀ ਫਤਹ ਹੋਇ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਵਾਹ ਅਸਚਰਜਰੂਪ ਅਸਚਰਯ ਪਰਮਾਤਮਾਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤਾ ਜੋ ਸਤਗੁਰੂ ਹੈ । ਤਿਨਕੀਫਤਹਜਯਹੋਵੇ। ਕਯੋਂਕਿ ਜਿਨ ਸ ਤਿਗੁਰੋਂ ਨੇ ਆਤਮ ਰੂਪ ਐਸਾ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਯਾ ਹੈ। ਸੋ ਔਰ ਤੋ ਕੁਛ ਪ੍ਰਤਿ ਬਦਲਾ ਭੇਟ ਹੈ ਨਹੀਂ । ਕਿਸੀਪੈ ਜੋ ਗੁਰੋਂ ਕੋ ਨਈਬੇਦਨ ਕਰੈ । ਹੋਰ ਤਨ ਮਨ ਧਨਾਦਿਕ ਕੋ ਅਨਿਤ ਦੁਖ ਜਢ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਜਿਸਨੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਦੀਆ । ਤਿਸਨੇ ਕਯਾ ਦਿਯਾ ਗੁਰੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਤਨ ਦੀਆ ਸੋ ਮਲ ਮੂਤ ਮਾਂਸ ਮੱਜਾ ਰਕਤ ਪੂਯ ਕ੍ਰਿਮੀਆਦਿ ਅਤਯੰਤ ਅ ਪਵਿਤ ਬਸਤੁ ਹੈਂ । ਯੇਹ ਕਿਯਾ ਭੇਟਾ ਹੈ । ਅਤਯੰਤ ਲੱਜਜਾ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ । ਅਰੁ ਜੋ ਕਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇ ਮਣ ਅਰਪਨ ਕਿਯਾ ਹੈ ਤੋ ਸੰਕਲਪ ਬਿਕਲਪੋਂਕੀ ਏਕ ਪੋਟ ਗੁਰੋਂ ਕੋ ਦੀਨੀ। ਦੇਖਿਏ ਚਿਤ ਮੋ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜਬ ਏਕ ਸੰ

ਕਲਪ ਕਿਸੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਤਬ ਅਨੰਤ ਦੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਮਹਾਂ ਚੰਚਲ ਬਾਨਰਾਦਿ ਜਿਸਕੀ ਚਾਂਚਲਤਾ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ । ਯਥਾਮਹਾਭਾਰਥੇ ॥ਯਤ ਕਿੰ ਚਿਦਪਿ ਸੰਕਲਪਾਤ ਨਰੋ ਦੁਖੇ ਨਿਮੱਜਤਿ । ਨਯਤ ਕਿੰਚਿਦ ਪਿ ਸੰਕਲਪਾਦਖਜਯੰ ਸੁਖਮਸ਼ਨੁਤੇ। ਸੋ ਏਹ ਭੀ ਏਕ ਗੁਰੋਂ ਕੋ ਦੇਕਰ ਜੋ ਪਰ ਫੁਲਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਮੈਨੇ ਮਨ ਅਰਪਨ ਕੀਆ ਹੈ । ਏਹ ਭੀ ਏਕ ਲੱਜਜਾ ਕਾ ਕਾਰਨ ਹੈ । ਦੇਖਿਏ ਚਿਤ ਮੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਵੋਹ ਅਜਰ ਅਮਰਅ ਟਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਪਦਾਰਥ ਕਹਾਂ ਅਰ ਮਹਾ ਦੁਖਦਾਈ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪ ਸੰਕਲਪੋਂ ਕਾ ਕਾਰਨ ਮਨ ਕਹਾਂ ਅਰ ਜੋ ਕਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇ ਸਰਬਸ੍ਵ ਗੁਰੋਂ ਕੋ ਅਰਪਨ ਕੀ ਆ ਹੈ । ਤੋ ਕਿਆ ਤਿਸਨੇ ਅਰਪਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਪਰਮ ਉ- ਦਾਰ ਬੈਰਾਗ ਕੀ ਅਵਧੀ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਿਨਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋ ਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਕਾਕ ਵਿਸ੍ਠਾ ਕੇ ਤੁਲਜ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਤੇ ਹੈਂ। ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਯਤ ਕਿੰਚਤ ਧਨ ਦੇ ਕਰਕੇ। ਜਿਨਕੋ ਲੋਸ੍ਟ੍ਰ ਕਾਂਚਨ ਤੁਲਜ ਹੈ ਤਿਨਕੋ। ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਜੋ ਬਡਾ ਧਨ ਦੀਆ ਹੈ ਮੈਨੇ। ਤਿਸਨੇ ਕਯਾ ਦੀਆ। ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਦੀਆ ਯਹ ਭੀ ਪਰਮ ਲੱਜਾ ਕਾ ਕਾਰਨ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਮੇ ਫੇਰਕਿ ਅਗੈ ਭਖੀਐ ਜਿਤ ਦਿਸੈ ਦਰਬਾਰ । ਮੁਹੌਕਿ ਬੋਲ ਨ ਬੋਲੀਐ ਜਿਤਸੁਣ ਧਰੇ ਪਿਆਰ । ਇਸੀ ਤੇ ਨ ਕੁਛ ਪ ਦਾਰਥ ਚੌਦਾਂ ਭਵਨ ਮੇ ਗੁਰੂ ਭੇਟਾਕੇ ਤੁਲਜਹੋਨੇ ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾ

ਬ ਜੋੜ ਕਰ ਸੀਸ ਚਰਨੋਂ ਪਰ ਧਰ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜ
ਕੀ ਫਤਹ ਐਸੇ ਦੀਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਚਾਹਿਏ
। ਇਸਸੇ ਔਰ ਉਪਰ ਭੇਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਐਸੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ।
ਕਿ ਅੰਜੁਲੀ ਪਰਮਾ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਖਿਜ਼ਮੰਦੇਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿਨੀ। ਅਥ ਵਾ
ਹੁਗੁਰੂ ॥ ਕੋਈਕ ਗੁਰੂਕੇ ਸਿਖ ਐਸੇਭੀ ਉਚਾਰਨਕਰਤੇ ਹੈਂ
। ਸੋ ਤਿਸਕਾ ਅਰਥ ਐਸੇ ਕਰਨਾ ਕਿ ਵਹੁ ਨਾਮ ਬਹੁਤਕਾ
ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਸੋ ਬਾਹੁਲਤਾ ਜਿਸਮੇ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਵਾਹੁ
ਸ਼ਜ਼ਾਕਰਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਰਹਸ੍ਯ ਅਕਾਰ ਇਕਾਰ ਉਕਾਰ
ਕਾ ਦੀਰਘ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸਕੋ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ । ਤਥਿਤੋ
ਮੈ ਜੈਸੇ ਦਸ਼ਰਥ ਕਾ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਦਾਸਰਥੀ ਸ੍ਰੀ
ਧਰ ਕਾ ਹੋਇ ਸੋ ਸ਼੍ਰੀਧਰੀ ਉਪਗੋ ਕਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ
ਔਪਗਵੀ ਇਹਾ ਵਹੁ ਮੇ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਵਾਹੁ ਸੋ ਬਾ
ਹੁਲਜ਼ਤਾ ਏਕਸੇ ਅਨੇਕਤਾ ਹੋਇ। ਅਧਜ਼ਾਰੋਪਕ ਰਜਿ ਸਮੇ
ਸੋ ਕਹਿਏ ਵਾਹੁ ਸੋ ਸ੍ਤੀ ਇਸਮੇ ਏਕੋਹੰ ਬਹੁ ਸਜ਼ਾਮ ਅਰ
ਥ ਏਕ ਜੋ ਮੈ ਹੋਂ ਸੋ ਬੋਹੁਤ ਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ ਸੋ ਏਕ
ਤੇਬਹੁਤਭਾਵਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਇ।ਅਰੁਵੋਹੀਗੁਰੂਹੋਇਸੋਕਹਿਏਵਾ
ਹੁਗੁਰੂ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਹੁਤਜੋਕਾਜੋਅਧਸ੍ਾਨਆ'ਸ੍ਜ਼ ਹੋਇ ਅਰੁ
ਗੁਰੂ ਬਡ਼ਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹੁਗੁਰੂ ॥ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਕੀ
ਪ੍ਰਥ੍ਰਿਤੀ ਪਿਤਾ ਮੇ ਅਰ ਅੰਨ ਪ੍ਦਾਤਾ ਮੇ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾ ਰਾਜ-
ਨੀਤੀ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜਨਿਤਾ ਉਪਨੀਤਾ ਨ੍ਿਪਤ ਵਿ
ਦ੍ਜ਼ਾ ਗੁਰਦੇਅੰਨ । ਪਾਂਚ ਪਿਤਾਏ ਜਗਤਮੈ ਜੇਮਾਨਹਿ ਤੇਧੰ

ਨ ॥ ੧ ॥ ਹੈ ਤੋ ਗੁਰੂ ਅਰ ਇਨਕੋ ਪਿਤਾ ਰੂਪ ਕਰਲਿਖਾਹੈ
ਸੋ ਪਿਤਾ ਮੇ ਅਰ ਗੁਰੂ ਮੇ ਕੁਛ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥੇ ਗਉੜੀ ਬਾਵਨਅਖਰੀਮਃ ੫ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਤਾ ਗੁਰ
ਦੇਵ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸੁਆਮੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਾ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਸਖਾ
ਅਗਿਆਨ ਭੰਜਨ ਗੁਰਦੇਵ ਬੰਧਪ ਸਹੋਦਰਾ ॥ ਗੁਰਦੇਵ
ਕਰਤਾ ਸਭ ਪਾਪ ਹਰਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਪਤਿਤ ਪਵਿਤਕਰਾ ॥
ਜੁਗਦੇਵ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਜੁਗਜੁਗ ਗੁਰਦੇਵ ਨਾਨਕ ਹਰਿ
ਨਮਸਕਰਾ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਬਹੁਤਜ਼ੋਂ ਕਾ ਗੁਹੂ ਹੋਇਸੋ
ਕਹਿਏ ਵਾਹੁਗੁਰੂ ॥ਅਰ ਜਨਤਾ ਹੋਇ ਉਪਨੀਤਾ ਹੋਇ ਨ੍ਿਪ
ਤ ਹੋਇ ਵਿਦ੍ਜ਼ਾ ਪ੍ਦਾਤਾ ਹੋਇ ਅੰਨਪ੍ਦਾਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਵਾਹੁ
ਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ ਸਰਬਕਾ ਔਰਮੋਂ ਜਨਕਾਦਿ ਧਰਮ ਆਰੋਪਿਤ
ਹੈਂ ਸੋ ਯਹ ਪੰਚ ਅਰਥ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ
ਪਿਤਾ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੋ ਉਪਨੀਤਾ ਹੋ
ਇ ਸਰਬ ਕਾ ਜਗ਼ਜ਼ੋਪਵਿਤ ਬਾਹਰ ਭੀਤਰ ਕਰ ਜਾਨਨਾ
ਭੀਤਰ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਯਥਾ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰਕਾ ਸਲੋਕ
ਮਃ ੧॥ ਦਇਆ ਕਪਾਹ ਸੰਤੋਖ ਸੂਤ ਜਤਗੰਢੀ ਸਤਵਟ
॥ਏਹ ਜਨੇਊ ਜੀਅਕਾ ਹਈਤਾ ਪਾਂਡੇ ਘਤ ॥ ਔਰ ਬਾਹਰ
ਕਾ ਸ੍ਰਵਨ ਚਾਂਦੀ ਤਾਂਬਾ ਕੁਸਾ ਸੂਤ੍ ਖੜਗ ਮਾਲਾ ਜੈਸਾ ੨
ਜਿਸ ੨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਉਪਨੀਤਾ ਵਾਹਗੁਰੂ ਹੀ
ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਰਾਜਾ ॥ ਤਥਾਬਿਲਾਵਲ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ॥ ਕੋਊ ਹ
ਤਿ ਸਮਾਨ ਨਹੀ ਰਾਜਾ ॥ ੩ ॥ ਅਰ ਵਿਦ੍ਜ਼ਾ ਬਿਵਹਾਰਿਕ ਪ

ਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹਗੁਰੂ ॥ ਅਥ ਫਤਹ ਇਸ ਲਫਜ਼ ਕਾ ਸ੍ਵ
ਰੂਪ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਗਿਆਸੁਲੁਗਾਤ ਤਥਾ ਮੁਸਤਲਹਾਤ
ਕੀ ਕਿਤਾਬ ਨੇਂ ਯਥਾ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਫਤਹ ਨਾਮ ਹੀ ਜ਼ਬਰ ਕਾ
ਹੈ ਅਰੁ ਅਰਬੀ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੈ ਔਰ ਮਾਇਨੇ ਇਸਕੇ ਕੁਸਾਦ
ਨ ਔ ਕੁਸਾਇ ਹੈ ਐਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਫਤਹ ਕਸਰ ਜ਼ਮ ਇਨ
ਕੇ ਪ੍ਯਾਯ ਹੈਂ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ੋਰ ਪੇਸ਼ਤੋ, ਫਤਹ ਨਾਮ ਜ਼ਬਰ ਕਾ
ਹੈ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਹਿੰਦੀ ਮੇਂ ਫਤਹ ਕਾ ਅਰਥ ਜੀਤ ਕਰੀਤਾ
ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਫਤਹ ਇਸ ਲਫਜ਼ ਕੋ ਕੋਊ ਏਕ ਫਤੇ ਐਸੇ ਪਾਠ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਯਹ ਪਾਠ ਸਮਜ਼ਕ ਨਹੀਂ ਸਮਜ਼ਕ ਪਾਠ
ਫਤਹ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਜਬ ਤਕ ਜ਼ਬਰ ਨ ਦੀਆ ਜਾਇ ਤਬ ਤ
ਕ ਚਾਹੇ ਫਤੇ ਪਢੈ ਚਾਹੇ ਫੁਤੇ ਪਢੈ ਵਾ ਫਿਤਹ ਪਢੈ ਔਰ
ਜਬ ਜ਼ਬਰ ਦੀਆ ਜਾਇ ਤਬ ਫਤਹ ਐਸੇ ਪਢਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜ਼
ਬਰ ਫਾਰਸੀ ਮੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਫਤਹ ਜ਼ਬਰ ਅਰਬੀ ਮੇਂ ਕਹਿ
ਤੇ ਹੈਂ ਇਸਤਰਹ ਕੋ ਫਤਹ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੋਊ ਕਹੈ ਕਿ
ਇਸਮੈ ਕੌਨ ਪ੍ਮਾਣ ਹੈ ਜੋ ਫਤਹ ਯੋਹੀ ਪਢਾ ਜਾਇ ਤੋਇ
ਸਪਰ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਇਸਕੇ ਪਢਨੇ ਔ ਲਫਜ਼ ਕਹਿਨੇ ਮੇ ਮੁ
ਹਜ਼ਿਆਦਹ ਖੋਹਲਨਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ਔ ਅਵਾਜ਼ ਖੈਂਚਕਰ ਪ-
ਢੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਰ ਏਕ ਹੁਨਰ ਹੈ ਕੁਸਤੀ ਕਾ ਜੋ ਸਸਤ੍ ਅ
ਸਤ੍ਾਦਿ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੇ ਬਲ ਕਰ ਸ਼ਤਰੂ ਕੇ ਪ੍ਤਿ ਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ
ਜੈਸੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕੇ ਪੀਛੇ ਕਮਰਬੰਦ ਸੇਂ ਜਲਦੀਸੇਂ ਹਾਥ ਡਾ
ਲਕਰ ਤਿਸਕੋ ਊਂਚੇ ਉਠਾਨਾ ਅਰ ਤਲੇ ਗਿਰਾਨਾ ਸੋ ਇਸ

ਰਮਾਰਥਿਕ ਸਰਬ ਕਾ ਪ੍ਦਾਤਾ ਵਾਹੁਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਅ
ਰੁ ਅਨਪ੍ਦਾਤਾ ਪ੍ਸਿਧ ਹੀ ਹੈ॥ ਪਉੜੀ ॥ਵਾਰ ਮਾਰੂ ਕੀਮੇਂ
ਯਥਾ॥ ਰਿਜਕ ਸਬਾਹੈ ਸਭਸੈ ਕਿਆ ਮਾਨਸ ਡੋਲੈ॥ ਸੋ ਅੰ
ਨ ਦਾਤਾ ਵੋਹੀ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਪੰਚਾਰਥ ਕਰਨੇ ਪ੍ਤੀ ਨਾਮ ਕਿੰ
ਵਾ ਵਾਹੁ ਨਾਮ ਭੁਜਾ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਕਯਾ ਲੰਬਾਂਯਮਾਨ ਜਾ
ਨੂ ਪ੍ਯੰਤ ਹੋਵੈ ਭੁਜਾ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹੁਗੁਰੂ ॥ ੩ ॥
ਕਿੰਵਾ॥ ਵਾਹੁ ਕਯਾ ਸਰਬਤਕੇ ਵਾਹੁ ਜੋ ਭੁਜਾ ਹੈ ਤਿਨਮੇ ਗੁਰ
ਤ੍ਵਾ ਬਲ ਸੀਲਤਾ ਯੁਧ੍ਧਸ਼ਕਤਿ ਹਸਤਕ੍ਰਿਯਾ ਜਗਜਾ
ਦਿ ਸ਼ਿਲਪ ਚਿਤ੍ਕਾਰੀ ਦਾਨ ਪ੍ਦਾਨਾਦਿ ਸਕਤਿ ਰੂਪ ਹੋ
ਇ ਜਿਸਮੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਹੁਗੁਰੂ ॥ ੫ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਮਾਤ੍
ਕਾ ਕੋਸਮੇ ॥ ਵਕਾਰਾਥ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ਦੋਹਾ॥ ਤਥਾ ॥ ਮੇਦ ਮੇਘ
ਜਲਵਾਲ ਵਾਂ ਵਾਰੁਨ ਪੁਨਖੜਗੀਸ । ਉਤਕਾਰੀ ਪੁਨਮਾਂਸ
ਗ੍ਹ ਕਹਤ ਵਕਾਰ ਕਬੀਸ਼ ॥ ੧ ॥ ਐਸੇ ਅਰਥ ਵਕਾਰ ਕੇ
ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਵਰਣ ਗ੍ਹਣੇ ਸਵਰਣਸਜ਼ਾਪਿ ਗ੍ਹਣੈ ਅਰਥਾ
ਤ ਹ੍ਸ੍ ਕੇ ਗ੍ਹਣ ਮੇਂ ਦੀਰਘ ਕਾ ਭੀ ਗ੍ਹਣ ਹੋਤਾ ਹੈਔਰ
ਹਕਾਰ ਕੀ ਤੀਨਾਰਥ ਮੇ ਸਕਤੀ ਹੈ ਕ੍ਰੋਧ ਸ੍ਰੁਲੀ ਵਾਰੁਨ ਅ
ਰ ਉਕਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਉਅਮਰੇਸਬ੍ਰਿਸਤਥ ਗਜ ਅੰ
ਕੁਸ ਪੁਨ ਹੋਇ। ਦਖਜ਼ ਕਰਨ ਬਿਜਈ ਕਹਤ ਮਨਮਥ ਅ
ਧਿਪਤ ਸੋਇ ॥ ੧ ॥ ਵਕਾਰ ਕੇ ਜੋ ਆਠ ਅਰਥ ਹੈਂ ਮੇਦਾਦਿ
ਕ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਗੁਰੂ ਸੋ ਇਸ ਅਰਥਹਕਾਰ ਮੇਂ ਜੋ ਉ
ਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਖਟ ਅਰਥ ਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੋ

ਖਾਵਤ ਪੀਵਤ ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਦੂਖ ਦਰਦ ਛੀਕ ਜੰਭੁਆਈ ਕੂਪ ਗਰਤ ਪਰਬਤਾਦਿਪਤਨਕਾਲ ਕੇ ਸਮੈ ਉਚਾਰਨ ਕਰਾ ਹੂਆ ਅਨੰਦਾਦਿਕ ਮੇ ਉਚਾਰਾ ਹੂਆ ਕੋਪ ਪੂਰਬਕ ਆਨੰ ਦ ਪੂਰਬਕ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਪ੍ਥ ਮ ਤੋ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫਾਦਿਕ ਜੋ ਰੋਗ ਹੈਂ ਸੋ ਤਿਨਕੋ ਚੁਰਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਮਰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਭੀ ਜੋ ਕਰ ਬਾਨੀ ਸੇਂ ਉਚਾਰਨ ਕੀ ਸਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਜੈਸੇ ਖਾਂਡਵ ਗੀਤਾ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਨਾਰਾਯਣੋ ਨਾਮ ਨਰਾਣਾਂ ਮ੍ਸਹਜ਼ਚੌਰਃ ਕਥਿਤਃ ਪ੍ਥਿਵਜ਼ਾਂ ਅਨੇਕਜਨਮਾਰਜਿਤ ਪਾਪ ਸੰਚਯੰ ਹਰਤਿਸਮਰਣਮਾਤਏਵਯਃ ॥ ਕਫ ਵਾਤ ਪਿਤ ਰੋਗ ਪਾਪੋਂਕਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਾਹਗੁਰੂ ਐਸੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਮੰਤ੍ ਪਾਪੋ ਕੇ ਸਹਿਤ ਕਫਾਦਿ ਰੋਗੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਚੌਂਕੀ ਸੁਖਮਨੀ ਯਥਾ ॥ ਬੀਜ ਮੰਤ੍ ਸਰਬ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ॥ ਚਹੁ ਬਰਨਾ ਮੈ ਜਪੈ ਕੋਊ ਨਾਮ ॥ ਜੋ ਜੋ ਜਪੈ ਤਿ ਸਕੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗ ਪਾਵੈ ਜਨਕੋਇ ॥ ਕਰ ਕਿ ਰਪਾ ਅੰਤਰ ਉਰ ਧਾਰੈ ॥ ਪਸੁ ਪਰੇਤ ਮੁਗਧ ਪਾਥਰ ਕਉ ਤਾਰੈ ॥ ਸਰਬ ਰੋਗਾਕਾ ਅਉਖਧ ਨਾਮ ॥ ਕਲਿਆਨ ਰੂਪ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਮ ॥ ਕਾਹੂ ਜੁਗਤ ਕਿਤੈ ਨ ਪਾਈਐ ਧਰਮ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਮਿਲੈ ਜਿਸ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰ ਕਰਮ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਵਾਤ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਕਾਮ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਰ ਕਫ ਲੋਭ ਜਾਨੀਏ ॥ ਅਰਿਪਤ ਕ੍ਰੋਧ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ ਉਚਾ

ਜੀਤ ਕੋ ਫਤਹ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਇਤਿਅਪਰਾਬਿਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ॥ ਏਕਾ ਖਜ਼ਰ ਕੋਸਾਨੁਸਾਰ ॥ ਫਤਹ ਸਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਏਕਾਖਜ਼ਰਕੋ ਸੇ ਯਥਾ ॥ ਫਤੇਵਾਤੇਫਕਾਰਃ ਸਜ਼ਾਤ ਤਥਾਹ੍ਨੇਪ੍ਕੀਰਤਤਾਃ ਫੂਤਕਾਰੇਪਿਚਕਫਃ ਪ੍ਰੋਕਤਸ੍ਤਥਾ ਨਿਸ਼ਫਲਭਾਖਣੇ॥ ਕਫ ਵਾ ਤ ਪੁਕਾਰਨ ਫੂਤਕਾਰਨ ਨਿਸਫਲਭਾਖਨ ॥ ਯਹਪੰਚ ਪਦਾਰ ਥ ਮੇਂ ਫਕਾਰ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਤਕਾਰਃਕੀਰਿਤਿਤਸ੍ਤੋ ਰੇ ਕ੍ਰੋੜ ਪੁਛੇ ਪ੍ਕੀਰਤਤਃ ਦੋ ਪਦਾਰਥ ਮੇ ਤਕਾਰ ਕੀ ਸਕ ਤੀ ਹੈ ਅਰ੍ਹਕਾਰਹੈ ਸੋ ਬਿਸਰਗਾਸਵਾਨੀ ਭੀ ਹੈ ਕਜ਼ੋਂਕਿ ਬਿਸਰਗ ਔ ਹਕਾਰ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਕੰਠ ਸਵਾਨ ਹੈ ਔਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਮੇ ਵਿਸਰਗੋਂ ਕੀ ਜਾਗ ਹ ਹਕਾਰ ਹੀ ਲਿਖਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਜੈਤਸਰੀ ਕੀ ਵਾਰਮੇ ਆਦਕਾ ਮੰਗਲਾਚਰਨ ਰੂਪ ਸਲੋਕ ॥ ਆਦਿ ਪੂਰਨ ਮਧ ਪੂ ਰਨ ਅੰਤ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹ ॥ ਸਿਮਰੰਤਿ ਸੰਤ ਸਰਬਤ੍ ਰ ਮਣੰ ਨਾਨਕ ਅਘਨਾਸਨ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰਹ ॥ ਔਰ ਭਿੰਨਭੀ ਏਕਾਖਜ਼ਰ ਕੋਸ ਮੇ ਹਕਾਰਾਰਥ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਹਃ ਕੋ ਪੇ ਵਾਰਣੇ ਹਸ੍ਤ ਤਥਾ ਸ੍ਤੂਲੀ ਪ੍ਕੀਰਤਤਃ ਕੋਪ ਵਾਰਣ ਸ੍ਤੂ ਲੀ ਤੀਨ ਪਦਾਰਥ ਮੋਹਕਾਰ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਸਿਧ ਕਿਯਾ ਭਯਾ ਸੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਥਮ ਫਕਾਰ ਕੇ ਵਾਤ ਕਫ ਦੋ ਅਰਥ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਕਾਰ ਕਾ ਏਕ ਚੌਰ ਵਾਚੀ ਅਰ ਥ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਯਹ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰਜੋਮੰਤਰਹੈ ਸੋ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਉਠਤ ਬੈਠਤ ਚਾਲਤ ਬੋਲਤ

ਰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹਾਦਿਕ ਕੋ ਚੁਰਾਇ
ਲੇਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਨਨੂ ॥ ਵਾਤ ਕਾਮ ਔ ਕਫ
ਲੋਭ ਪਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਯਹ ਅਰਥ ਸ੍ਫੁਕਪੋਲ ਕਲਪਤ ਹੈ ਕਿ ਕਹੂੰ
ਪੁਰਾਨਾਦਿਕੋ ਮੇਂ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਇਸਮੇ ਸੁਨਿਏ
ਖਾਲਸਾ ਜੀ ॥ ਯਥਾ ਰਾਮ ਚਰਿਤ੍ਰ ਮਾਨਸੇ ਕਾਕਭਸ਼ੁੰਡ ਗਰੁ
ੜ ਸੰਬਾਦੇ ॥ ਚੌਃ ॥ ਸੁਨਹੁਤਾਤ ਅਬ ਮਾਨਸ ਰੋਗਾ ॥ ਜਿਹਤੇ
ਦੁਖਪਾਵਹਿ ਸਭ ਲੋਗਾ ॥ ਮੋਹ ਸਕਲ ਬਜ਼ਾਧਿਨ ਕਰਮੂਲਾ
॥ ਤਿਨਤੇ ਪੁਨ ਉਪਜਹਿ ਸਭ ਸ਼ੂਲਾ ॥ ਕਾਮ ਵਾਤ ਕਫ ਲੋਭ
ਅਪਾਰਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਪਿਤ ਨਿਤ ਛਾਤੀ ਜਾਰਾ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਹਿ ਜੋ
ਤੀਨਹੁ ਭਾਈ ॥ ਉਪਜੈ ਸਨਪਾਤ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ਵਿਖਜ ਮਨੋ
ਰਥ ਦੁਰਗਮਨਾਨਾ ॥ ਤੇ ਸਭ ਸ਼ੂਲ ਨਾਮ ਕੋ ਜਾਨਾ ॥ ਮਮ
ਤਾ ਦਾਦੁ ਕੰਡੂ ਇਰਖਾਈ ॥ ਹਰਖ ਬਿਖਾਦ ਗਰਹਿ ਬਹੁਤਾ
ਈ ॥ ਪਰ ਸੁਖ ਦੇਖ ਜਰਇਸੋਖਈ ॥ ਕੁਸਟ ਦੁਸਟਤਾ ਮ
ਨ ਕੁਟਿਲਈ ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਅਤਿ ਦੁਖਦ ਡਮਰੂਆ ॥ ਦੰਭ ਕ
ਪਟ ਮਦ ਮਾਨਨਹਰੂਆ ॥ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਉਦਰ ਕ੍ਰਿਛ ਅਤਿ ਭਾ
ਰੀ ॥ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਈਖਨਾ ਤਰਨ ਤਿਜਾਰੀ ॥ ਜੁਗ ਵਿਧ ਜ੍ਵਰਮ
ਤ ਸ਼ਰ ਅਬਿਬੇਕਾ ॥ ਕਹਲਗ ਕਹੌਂ ਕੁਰੋਗ ਅਨੇਕਾ ॥ ਦੋਃ
॥ ਏਕ ਬਿਜ਼ਾਧਿ ਬਸਨਰ ਮਰਹਿਯਹ ਅਸਾਧ ਬਹੁ ਬਜ਼ਾਧਿ
॥ ਪੀੜਤ ਸੰਤਤ ਜੀਵ ਬਹੁ ਸੋਕਿਮ ਲਹੈ ਸਮਾਧਿ ॥ ਯਥਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਆਸਾ ਰਵਦਾਸ ਜੀ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪ
ਤੰਗ ਕੁੰਚਰ ਏਕ ਦੋਖ ਬਿਨਾਸ ॥ ਪੰਚ ਦੋਖ ਅਸਾਧ ਜਾਂ ਮੈ

ਤਾਂ ਕੀ ਕੇਤਕ ਆਸ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਨੇਮ ਧਰਮ ਆਚਾਰ ਬ੍ਰਤ
ਜੋਗ ਜਗਜ਼ ਬ੍ਰਤਦਾਨ ॥ ਭੈਖਜ ਪੁਨਕੋਟਿਨ ਨਹੀ ਰੋਗਜਾਹਿ
ਹਰਿਯਾਨ ॥ ਚੌਃ ॥ ਯਹ ਬਿਧ ਜੀਵ ਸਕਲ ਜਗ ਰੋਗੀ ॥
ਸੋਕ ਹਰਖ ਭੈ ਪ੍ਰੀਤ ਵਿਯੋਗੀ ॥ ਮਾਨਸ ਰੋਗ ਕਛੁਕ ਮੈ ਗਾ
ਏ ॥ ਹੈ ਸਭਿਕੇ ਲਖ ਬਿਰਲੈ ਪਾਏ ॥ ਜਾਨੈਤੇ ਛੀਜਹਿ ਕਛੁ
ਪਾਪੀ ॥ ਨਾਸਨ ਪਾਵਹਿ ਜਨ ਪਰਤਾਪੀ ॥ ਵਿਸਜ਼ ਕੁਪੰਥ
ਪਾਇ ਅੰਕੁਰੇ ॥ ਮੁਨਿਹੁਰਿਦੇ ਕਾ ਨਰ ਬਾਪੁਰੇ ॥ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਨਾਸਹਿ ਭਵ ਰੋਗਾ ॥ ਜੋ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬਨੈ ਸੰਜੋਗਾ ॥ ਸਤਿ
ਗੁਰ ਵੈਦਜ ਬਚਨ ਬਿਸ੍ਵਾਸਾ ॥ ਸੰਯਮ ਯਹ ਨ ਬਿਖੈ ਕੀ ਆ
ਸਾ ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਭਗਤ ਸਜੀਵਨ ਮੂਰੀ ॥ ਅਨੂਪਾਨ ਸਰਧਾ
ਅਤਿਰੂਰੀ ॥ ਯਹ ਵਿਧ ਭਲੇਹਿ ਰੋਗ ਨਸਾਹੀਂ ॥ ਨਾਹਿਤ
ਕੋਟਿ ਜਤਨ ਨਹਿ ਜਾਹੀਂ ॥ ਜਾਨਿਯੇ ਤਬ ਮਨ ਵਿਰੁਜ ਗੁ
ਸਾਂਈ ॥ ਜਬ ਉਰ ਬਲ ਬਿਰਾਗ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ਸੁਮਤਿ ਛੁ-
ਧਾ ਬਾਢੈ ਨਿਤਨਈ ॥ ਵਿਖੈ ਆਸ ਦੁਰਬਲਤਾ ਗਈ ॥ ਬਿ
ਮਲ ਗਜ਼ਾਨ ਜਲ ਜਬ ਸੁਨਹਾਈ ॥ ਤਬ ਰਹੁ ਰਾਮ ਭਕਤਿ
ਉਰਛਾਈ ॥ ਸਿਵ ਅਜ ਸੁਕ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨਾਰਦ ॥ ਜੇ ਮੁ-
ਨਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਬਿਸਾਰਦ ॥ ਸਭ ਕਰਮਤ ਖਗਨਾਇਕ
ਏਹਾ ॥ ਕਰਿਯੇ ਰਾਮ ਪਦ ਪੰਕਜ ਨੇਹਾ ॥ ਸ੍ਰੁਤਿ ਪੁਰਾਣ ਸ
ਭ ਗ੍ਰੰਥ ਕਹਾਹੀ ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਭਕਤਿ ਬਿਨਾਸੁਖ ਨਾਹੀ ॥ ਕ
ਮਠ ਪੀਠ ਬਰੁ ਜਾਮਹਿ ਬਾਰਾ ॥ ਬੰਧਜ਼ਾ ਸੁਤਿ ਸ੍ਰੁਤਿ ਕਾਹੁਹਿ
ਮਾਰਾ ॥ ਫੂਲਹਿ ਨਭਵਰ ਬਹੁਬਿਧ ਫੂਲਾ ॥ ਜੀਵਨੁ ਲਹਿਸੁ

ਖ ਹਰਿ ਪ੍ਰਤਿ ਕੂਲਾ ॥ ਤ੍ਰਿਖਾ ਜਾਇ ਵਰੁ ਮ੍ਰਿਗ ਜਲ ਪਾਨਾ । ਵਰਜਾਮਹਿ ਸਸਿ ਸੀਸ ਬਿਖਾਨਾ ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਵਰੁਰਵਹਿ ਨਸਾਵਹਿ । ਰਾਮ ਬਿਮੁਖ ਨ ਜੀਵਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ॥ ਹਿਮਤੇ ਅ ਨਲ ਪ੍ਰਗਟ ਬਰੁ ਹੋਈ। ਰਾਮ ਬਿਮੁਖਸੁਖ ਪਾਵਨ ਕੋਈ ॥ ਦੋਃ ॥ ਵਾਰਮਥੇ ਘ੍ਰਿਤ ਹੋਇ ਵਰ ਸਿਕਤਾ ਤੇ ਹੁਇ ਤੇਲ ॥ ਬਿਨ ਹਰਿ ਭਜਨ ਨ ਭਵ ਤਰਿਯ ਯਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪੇਲ ॥ ਮਸਕਹਿ ਕਰਹਿ ਬਿਰੰਚ ਪ੍ਰਭੁ ਅਜਹਿ ਮਸਕ ਤੇ ਹੀਨ ॥ ਅਸ ਬਿਚਾਰ ਤਜ ਸੰਸਯੰ ਰਾਮ ਭਜਹਿ ਪਰਬੀਨ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਵਿਨਿਸ੍ਰਿਤੰ ਵਦਾਮਿਤੇ ਨਅਨਜਥਾ ਵਚਾਂਸਿਮੇ ॥ ਹਰਿੰਨ ਰਾ ਭਜੰਤਿ ਯੇਤਿ ਦੁਸਤਰੰ ਤਰੰਤਿਤੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਜੋ ਮਾਨਸ ਰੋਗ ਹੈਂ ਤੇ ਕਛੁਕ ਕਥਨਕੀਏ ਹੈਂ ਯਹ ਸਭੀ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨਾਮ ਐਸੇ ਜਬ ਜੀਵ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ॥ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਨਾਮ ਰੂਪ ਜੋ ਏ ਕ ਚੋਰ ਹੈ ਇਸਮੋ ਐਸੀ ਸਕਤਿ ਹੈ ਜੋ ਚਿਤ ਮੈ ਭੀ ਕਾਮ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਹੋਇ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਚੁਰਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪਾਂਚ ਪਦਾਰਥ ਫਕਾਰ ਕੇ ਕਹੇ ਥੇ ਦੋਨੋਂ ਕੀ ਬਿਵਸਥਾ ਭਈ ॥ ਬਾਕੀ ਰਹੇ ਤੀਨ ਪੂਕਾਰਨ ਫੂਤਕਾਰਨ ਨਿਸਫਲ ਭਾਖਨ ਸੋ ਤਕਾਰ ਕਾ ਵੋਹੀ ਤਸਕਰ ਵਾਚੀ ਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਅਰ ਪੁਕਾਰਾਦਿਕ ਐਸੇ ਲਗਾਵਨੇ ਜਬ ਜੀਵ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁ ਰੂ ਨਾਮ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਜੀਵ ਕਾ ਜੋ ਨਿਸਪ੍ਰ- ਯੋਜਨ ਭਾਖਨ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਰ ਔਰ ਜੋ ਪੁਕਾਰ

ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪੂਰਬਕ ਰਾਜਾਦਿਕ ਸੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਵਾ ਦੁਖ ਪੀੜਾਦਿ ਕਰ ਜੋ ਪੁਕਾਰ ਥੀ ਅਰ ਫੂਤਕਾਰ ਕਜਾਫੂੰਫੂ ਸਬ ਦ ਅਰਥਾਤ ਅਭਿਮਾਨ ਅਰ ਕ੍ਰੋਧ ਸਹਿਤ ਜੋ ਬਾਣੀ ਥੀ ਗ ਰੀਬਨ ਕੋ ਝਿੜਕਨਾ ਅਬਿਚਾਰ ਸੇ ਬਾਤ ਕਰਨੀ ਯਹ ਸਭ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਹਰਿ ਲੀਨੀ ॥ ਉਚਾਰਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ॥ ਅਬ ਤਕਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਜੋ ਹਕਾਰ ਹੈ ॥ ਆਗੇਤੋ ਵਿਸਰਗ ਸਥਾਨ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਕੀਯਾ ਹੈ ਅਬ ਜੁਦਾ ਅਰਥ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹ ਕਾਰ ਕੋਪ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਤਥਾ ਵਾਰਣ ਨਾਮ ਬਰਜਨਕਾ ਨਾ ਹੀ ਕਾ ਹੈ ਫਕਾਰ ਕਾ ਜੋ ਨਿਸਫਲ ਭਾਸ਼ਨ ਹੈ ਅਰ ਹਕਾਰ ਕਾ ਕੋਪਾਰਥ ਮਿਲਾਕਰ ਤਕਾਰ ਕਾ ਚੋਰਾਰਥ ਹੀ ਰਹੇ ਅ ਰਥ ਕਜਾ ਭਜੋ ਕਿ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਏ ਕੋਪ ਅਰ ਬ੍ਰਿ ਥਾ ਅਲਾਪ ਯੇਹ ਸਭ ਹਰੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਵਾਰਨ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਮੰਤ੍ਰ ਚੁਰਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਕ੍ਰਿਪਨਤਾ ਥੀ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਚਿਤ ਮੇ ਜਬ ਭਜਨ ਕੀਆ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਤਬ ਉ ਦਾਰਤਾ ਇਸਕੇ ਰਿਦੇ ਮੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਆਗੇ ਜੋ ਕੋਊਕੁਛਪਦਾਰਥਮਾਂਗੈ ਤਬਕਹਤਾਥਾਕਿਨਹੀਹੈ ਜੋਹੋਇਤੋ ਭੀ ਜਥਾਬਦੇਤਾਥਾਅਬਵਹੁਨਾਹੀਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂਮੰਤ੍ਰਨੇਚੁਰਾਇ ਲਈ ॥ਤਥਾਚ॥ ਦੋਃ ॥ ਦਾਮੋਹੰਯਹਮਤਿਪੁਰਾਪ੍ਰਭੁ ਮੇਹੁਤੀਸ੍ਰ ਢਾਰ ॥ ਹਰਲੀਨੋਦਾਕਾਰਤਿਨਗੋਪੀਅੰਬਰਹਾਰ ॥ ਤਥਾਚ ॥ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਦਾਤਾ ਸ਼ੂਮ ਪਰ ਸ਼ਲੇਖ॥ਨਾਹੀਨਾਹੀ ਕਹੈ ਥੋ ਰੋ ਮਾਂਗੋ ਸਭ ਦੈਨ ਕਹੈ ਮੰਗਨ ਕੋ ਦੇਖ ਪਟ ਦੇਤ ਬਾਰ ਬਾਰ

ਹੈ। ਭੋਗੀ ਹ੍ਵੈ ਰਹਤ ਬਿਲਸਤ ਅਵਨੀਕੇ ਮਧਜ ਕਨਕਨ ਜੋਰੈ ਦਾਨ ਪਾਰ ਪਰਵਾਰ ਹੈ। ਜਾਕੋ ਮੁਖ ਦੇਖੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਘਰੀ ਹੋਤ ਸਦਾ ਸੁਭਜਨ ਮਨ ਭਾਏ ਨਿਰਧਾਰ ਹੈ। ਸੇਨਾਪਤਿ ਬਚਨਾ ਕੀ ਰਚਨਾ ਬਿਚਾਰੋ ਯਾਸੈ ਦਾਤਾ ਅਰ ਸ਼ੂਮ ਦੋਊ ਕਿਏ ਏਕਸਾਰ ਹੈ ॥ ਸੋ ਇਸ ਕਬਿੱਤ ਮੇ ਜੀਵ ਕੀ ਦੋਨੋ ਅਵਸਥਾ ਲਗਾਇ ਲੇਨੀ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਭਜਨ ਸੇ ਆਦਿ ਅਰ ਪੀਛੇ ਕੀ ਪਹਲੇ ਕ੍ਰਿਪਨਤਾਦਿ ਕਰ ਯੁਕ੍ਤ ਥਾ। ਅਬ ਉਦਾਰਤਾਦਿ ਕਰ ਯੁਕਤ ਹੁਆ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਹੁਗੁਰੂ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਤਾਪ ਕਰ ॥ ਤੀਸਰਾ ਹਕਾਰ ਕਾ ਅਰਥ ਸੂਲੀ ਹੈ। ਸੂਲੀ ਕਜਾ ਸੂਲ ਵਿਦਜਮਾਨ ਹੋਇ। ਜਿਸਕੇ ॥ ਸੋਕਹਿਲਾਵੇਸੂਲੀ ਸੋ ਕੌਨ ਮਹੇਸ ਸ਼ਿਵ॥ਅਰਥਾਤ ਇਹ ਜੀਵ ਸੂਲੀ ਕੇ ਤੁਲ ਹੁਆ। ਕਜਾ ਸਾਖਜਾਤ ਸ਼ਿਵ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ॥ ਕਿੰਵਾ ਖਾਨ ਪਾਨ ਪਹਿਰਾਨ ਕਾ ਜੋ ਸੂਲ ਥਾ ਦੁਖ ਜੋ ਹਅਹਾ ਕਹਾਂ ਸੇ ਖਾਇਗੇ ਪਹਿਰਹਿਗੇ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਭੰਉਦਾ ਫਿਰੈ ਖਾਵਣ ਸੰਦੜੇ ਸੂਲ। ਦੋਜ਼ਕ ਪਉਂਦਾ ਕਿਉਂ ਰਹੈ ਜਾਚਿਤਨ ਹੋਇ ਰਸੂਲ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਨ ਰੁਕ ਪਰਨ ਤੇ ਡਰਤ ਹੈ ਨਰਕ ਪਰਨ ਤੇ ਨਾਹਿ ॥ ਜਸ ਦਾ ਤਨ ਕੋ ਭਜਤ ਹੈਂ ਜਸਦਾ ਤਨੁ ਕੋ ਨਾਹਿ। ਸੋ ਸਭ ਹਰਾਗਯਾ ਇਸਕਾ ਪੂਰਬੋਕਤ ਚੋਰ ਕਰ ਅਰਥਾਤ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ। ਗੰਭੀਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ। ਦੀਨਤਾ ਦਰਿਦ੍ਰਤਾ ਦੂਰ ਭਈ। ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਜੀਵ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨਾ

ਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਵੀਨ ਪੰਥ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜਹਾਜ ਭੀ ਨਵੀਨ ਰਚਤੇ ਭਏ। ਏਕ ਕਥਾ ਸ੍ਵਨ ਕਰੀ ਹੈ। ਅਰ ਵੋਹ ਸਿਖ ਭੀ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰ ਦੇਖਾ ਹੈ। ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਸੇਵਾ ਤਿਸਨੇ ਕਰੀ ਹੈ। ਸੋ ਤਿਸਕਾ ਨੇਮ ਰਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਤਕਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਜੀਮੋ ਪੰਚਗ੍ਰੰਥੀ ਪੋਥੀਕਾਪਾਠ ਕਰੇ ਨਿਤਜੰਪ੍ਰਤੀ ਅਰ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰਕਾ ਸਿਖ ਸਾਧ ਹੋਇ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਚਾਹੇ ਬਿਰਕ੍ਤ ਸਭਕੋ ਬਿਠਾਈ ਜਾਇਦੁਪਹਰਤਕਤਦਨੰਤਰਜੋਤੇਹੋ ਹਿ ਦਸ ਬੀਸ ਪਚਾਸ ਸਭਕੇ ਪਾਦ ਪ੍ਰਖਜਾਲਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਧਾ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਾਨਾ ਔਰ ਭੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਸਕ੍ਤ ਅਨੁਸਾਰ। ਪਰੰਤੁ ਔਰ ਭੇਖ ਕੀਨਾ। ਤਬ ਏਕ ਕਾਲ ਮੇ ਸਨਜਾਸੀ ਆਏ। ਤਬ ਉਨਹੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਯਹ ਪੰਥ ਤੋ ਨਵੀਨ ਅਬ ਹੁਆ ਹੈ। ਤੁਮ ਦੱਤ ਜੀ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਵੋਹ ਸਨਾਤਨ ਹੈ। ਤਬ ਵੋਹ ਕਹਿਨੇ ਲਗਾ। ਪੁਰਾਤਨ ਜਹਾਜ ਮੈਂ ਖਤਰਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਰ ਨਵੀਨ ਜਹਾਜ ਮੇ ਬੇਖਤਰਾ ਪਾਰ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ। ਬਿਲਾਸ ਕਾ ਬਿਲਾਸ ਯਥਾਵਤ ਉਤਰ ਕਾ ਉਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਦੀਆ ਤਥਾ ਹੀ ਐਸੇ ਭੀ ਜਾਨੀਏ ਕਿ ਕੇਵਲ ਨਵੀਨ ਕਲਪਤ ਨ ਹੀਂ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਸਤਗੁਰੋਂ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੁਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਭਟਕ੍ਯਿ। ਸੇਵਕ ਕੇ ਭਰਪੂਰ ਜੁਗਜੁਗ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਸਭ ਸਦਕਾ। ਨਿਰੰਕਾਰ ਪ੍ਰਭ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਕਹ ਨ ਮਕੈ

ਮਾਨਜ ਮੰਗਲ ਨਿਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤਿਯੋ ਅੰਸੂ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ੧ ਓਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਜਾਪ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ਛਪੈ ਛੰ ਦ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ॥ ਚੱਕ੍ਰਚਿਹਨ ਅਰੁ ਬਰਨ ਜਾਤ ਅਰ ਪਾਤ ਨਹਿਨ ਜਿਹ ॥ ਰੂਪ ਰੰਗਅ ਰੁ ਰੇਖ ਭੇਖ ਕਊ ਕਹਿ ਨ ਸਕਤ ਕਿਹ ॥ ਅ ਚਲ ਮੂਰਤਿ ਅਨਭੌ ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਮਿਤੋਜ ਕਹਿ ਜੈ ॥ ਕੋਟਿ ਇੰਦ ਇੰਦ੍ਰਾਣਿ ਸਾਹ ਸਾਹਾਣਿ ਗਣਿਜੈ ॥ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਮਹੀਪ ਸੁਰਨਰ ਅਸੁ ਰ ਨੇਤ ਨੇਤ ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਕਹਤ ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਤ ਸੁ ਮਤਿ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੋਤੀਸਰੂਪ ਅਖਿਲਕਲਾ ਪਰਿਪੂਰਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਰਾਜਸ੍ਰੋਤ੍ਰਕੇ ਆਦਿ ਮੇਂ ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਸਤੂਨਿਰਦੇਸਾਤਮਕ ॥ਚਕ੍ਰਚਿਹ ਨੇਤਿ ॥ ਅਥਸ੍ਰੀ ਆਚਾਰਯ ਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇ ਵਿਸੇਖ ਮੰਗਲ ਪ੍ਰਾਰੰਭਃ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਪ ਗ੍ਰੰਥ ਨਾਮ ਨਿਰੁਕਤਿ ਪੂਰਬ

ਕੋਊ ਤੂ ਕਦਕਾ । ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਰੇਤੈਂ ਅਗਨਤ ਤਿਨਕੋ ਮੋਹ ਭਇਆ ਮਨ ਮਦਕਾ ॥ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਜੋਨ ਉਪਾਈ ਰਿਜ਼ਕ ਦੀਆ ਸਭਹੂੰ ਕੋ ਤਦਕਾ । ਸੇਵਕ ਕੋ ਭਰਪੂਰ ਜੁਗ ਹਜੂਰਾ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਸਭ ਸਦਕਾ । ਅਨੰਤ ਵਾਕੋਂ ਸੇ ਕਥ ਨ ਕਜਾ ਹੈ । ਅਬ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨਾਮ ਸੋਤ੍ਰ ਰੂਪ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਕੈਧੋਂ ਬੇਦ ਚਾਰ ਕੈਧੋਂ ਸਨਕ ਅਵਤਾਰ ਕੈਧੋਂ ਭਕ੍ਤਿਭੂਮ ਭਰ ਥੇ ਕੋ ਦਿਗਜ ਚਤੁਰ ਹੈ । ਬਿਸ਼ਨ ਭੁਜ ਚਾਰ ਕੈਧੋਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮੁਖ ਚਾਰ ਕੈਧੋਂ ਜਗ ਮੋ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਾਦ ਧਰਮ ਚਤੁਰ ਹੈ । ਸੁ ਕਬਿ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਚਿਤ ਮੋ ਬਿਚਾਰ ਲੀਜੈ ਗੁਰੂ ਜਸ ਚਾਂ ਦਨੀ ਕੇ ਖੰਭਨਾ ਅਪਰ ਹੈਂ । ਬਰਨ ਚਾਰ ਬਰਹੈ ਜੇ ਵਾਹਗੁ ਰੂ ਰਰ ਹੈਂ ਤੇ ਭਵਮੋ ਨ ਪਰਿ ਹੈ ਬਰਨ ਚਾਰ ਬਰ ਹੈਂ । ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਸੰਖਜੇਪ ਤੇ ਵਜਾ ਖਜ਼ਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਯਥਾ ਮਤੀ ਸੋ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰ ਸਰਬ ਗ੍ਰੰਥੋ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇ ਸਾਮਾਨਜ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ਾਯਨ ਮਃ ਸ੍ਰੀਮਤੇਰਾਮਾਨੁਜਾਯਨਮਃ ਇਤਿਆਦਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂਮੁਖਕ ਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਹੋਇ ਦਇਆਲ ਕਰ ਲਏ ਉਧਾਰ ॥ ਦੋਃ ॥ ਸਕਲ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਨਾਮ ॥ ਬਾਟ ਘਾਟਸੁ ਖ ਦੁਖ ਬਿਖੈ ਭਜੋ ਤਜੋ ਸਭ ਕਾਮ ॥ ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿ ਕਲਮਲਪ੍ਵੰਸਨੇਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਸੁਵਰਾਜੇ ਚਕ੍ ਧਰ ਚਰਿਤ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਗਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿ ਗਜ਼ਾਨ ਪਕਾਸਕਾਯਾਂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਦੁਤਿਯੋ ਸਾ

ਹਿ ਸਰਬ ਧਰਮੇਭਜਃ ਪਰਮੋ ਧਰਮ ਉਚਜਤੇ ਅਹਿੰਸ਼ਜਾਹਿ
ਭੂਤਾਂਨਾਂ ਜਪ ਜਗਜਃਪ੍ਰਵਰਤਤੇ॥ ਨਿਰਹਿੰਸਕ ਨਿਰਾਯਾਸਕ
ਨਿਰਦ੍ਵੰਵਕ ਯਾਗਜ ਹੈ ਸਰਬ ਸਮੈ ਮੇ ਹੋਨੇਵਾਲਾ ਔਰ ਯ
ਗਜੋਂ ਮੇ ਦੇਸਕਾਲ ਦੇਵਤਾ ਯਜਮਾਨਾਦਿਕੋ ਕਾ ਨਿਯਮ ਹੈ
ਇਸ ਮੇਂ ਨਿਜਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾਯਾਂਦ
ਸਮਾਧਜਾਯੇ॥ ਯਗਯਾਨਾਂਜਪਯਗਜੋਸਿ-ਮਇਤਿ ॥

ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਰਾਜਸੂਯਾਦਿਕ ਜੋ ਜਗਜ ਹੈ
ਤਿਨਮੈਜਪ ਰੂਪ ਯਾਗ ਮੈ ਹੌਂ ਪੁਨਃ ਵਿਲਖਜਨਤਾ ਕੇ ਵਾਸ
ਤੇ ਜਪ ਜਾਪੁ ਐਸੇ ਜਪੁ ਆਦਿ ਮੰਤ੍ਰਕਾਨਾਮ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਜਾਪ
ਜਾਨੀਏ ਵਿਲਖਜਨਤਾ ਕੇ ਲੀਏ ਅਕਾਰ ਕੀ ਦੀਰਘਤਾ
ਜਾਨਨੀ ਅਰ ਜੁਗਲੋਪਾਸਨਾ ਭੀ ਜਾਨ ਲੀਜੈ ਜਪੁ ਸਿਵ
ਸਤੋਤ੍ਰ ਹੈ ਅਰ ਜਾਪ ਮਹਾ ਮਾਯਾ ਸਿਵਾ ਸਤੋਤ੍ਰ ਜਾਨੀਏ ॥
ਆਗੇ ਆਪਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ॥ ਨਮਸਤੈ ਅਕਾਲੇ ॥ ਇਤਜਾ
ਦਿਇਸਤ੍ਰੀ ਲਿੰਗਉਚਾਰਨ ਕਰਨੇਹੈਂ ਅਰ ਉਭਜਾਤਮਕ ਅ
ਰੱਥ ਤੋ ਸਭੀ ਪਦੋ ਕਾ ਇਹਾਂ ਆਗੇ ਨਿਰੂਪਨ ਹੋਗਾ ਭੀ ਸ
ਮਾਨਤੇ ਬਿਸ਼ੇਸ ਕਰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਲਗਾਇ ਲੇਵੇਂ
ਗੇ ਪੁਨਃ ਯਹ ਪੰਥ ਹੀ ਮਹਾਂ ਮਾਯਾ ਭਗਵਤੀ ਕਾ ਹੈ ਇਸ
ਮੈ ਕੁਛ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਹੈ ॥ਭਗਉਤੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਮੁਖਜ ਹੈ ਸਰ
ਬ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮੇ॥ ਦੋਃ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨਕਰ ਦਾਸ
ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਪਾਰ ॥ ਆਪ ਹਾਥ ਦੈ ਰਾਖ ਮੁਹਿ ਮਨਕ੍ਰਮ
ਬਚਨ ਬਿਚਾਰ ॥ ਤਥਾ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਿ ਕੇ ਦਸਮ ਸਕੰਧੇ

ਕ ਵਜ਼ਾਖਯਾ ॥ ਜਨਮਮ੍ਰਿਤਜੋਰਜਰਾਵਜ਼ਾਧੇਰ ਜੀਰਣਾਤ ਜਾ
ਯਤੇ ਯਤਃ ਪਦਜਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾਨੰ ਜਾਪ ਇਤਜ਼ਾਭਿਧੀਯਤੇ
॥ ਇਤਿ ਨਾਮਨਰੁਕਤਿ ਅਥ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਜਾਨੀਏ
ਅਰੁ ਮੰਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਪਰਿ ਭਾਖਨੇ ਹੈ ਅਰੁ ਜਪ ਵਜ਼ਕ੍ਯਾਂ ਵਾਚਿ
ਕਯਾ ਪ੍ਰਗਟੋ ਚਾਰਨਾਰਥ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਬਿਵਸਥਾ ਕਰਨੀ ਕਿ
ਕਉ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਗੁਪਤ ਮਧਜਮ ਬਾਨੀ ਕਰ ਪਾਠ
ਕਰੈਂਗੇ ਕਿਸੀਕਾਮਨਾਰਥ ਵਾ ਪ੍ਰੇਮਪੂਰਬਕ ਮਮੁਖਜ਼ੂ॥ਕਿੰਵਾ॥
ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤਜ਼ ਬੈਖਰੀ ਬਾਨੀ ਕਰਪਾਠ ਕਰੇਂਗੇ
ਕਈਕ ਮਾਂਨਸ ਪਾਠ ਕਰੇਂਗੇ ਅਰਥ ਸਾਰਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰ
ਤੇ ਹੁਏ ॥ ਜਾਪਕੀਅਰਥਵਜ਼ੁਤਪਤਿਃ ਜਪਜਤੇਤਿ ਜਾਪਃ ਜ
ਪੀਏ ਸੋ ਕਹੀਏ ਜਾਪ ॥ਵਾ॥ ਜਪਏਵਜਾਪਹ ॥ ਜਪਹੀਜੋਇ
ਸੋ ਜਾਪ ॥ਵਾ ॥ ਜਪਜਤੇਅਨੇਨੇਤਿਜਾਪਃ॥ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਪ
ਕਰੀਏ ਸੋ ਕਹੀਏ ਜਾਪ॥ ਕੋਊ ਮਿਮਾਂਸਕ ਕਰਮੋ ਕਰ ਮੋਖਜ
ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪਾਤੰਜਲਿ ਜੋਗ ਕਰ ਨੈਯਾਇਕ ਏਕ ਬਿੰਸਤੁ ਦੁ
ਖਧ੍ਵੰਸਕਰਵੇਦਾਂਤਿ ਗਜ਼ਾਨਕਰ ਸਾਂਖਜੀ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਕੇ
ਵਿਵੇਕ ਕਰ ਕਾਬਜ਼ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਾਲੇ ਜਸ ਹੀ ਕੋ ਮੋਖਜ ਮਾਨ
ਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਸਭ ਕਲਿਸਟ ਮਾਰਗ ਹੈਂ ਕਿਸੀ ਮੇ ਹਿੰਸਾ ਸ
ਰੀਰ ਪ੍ਰਯਤਨਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਾਦਿਕ ਮੇ ਅਰੁਮੋਖਜ ਕਾ ਪਰਮ ਸਾ
ਧਨਨਿਰਹਿੰਸਕ ਅਕਿਲਿਸਟਨਿਰਾਯਾਸਹੈਸੋਜਪ ਧਰਮ ਹੈ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਭੀ ਆਦਿ ਮੇ ਜਪ ਹੀ ਉਪਦੇਸ
ਕੀਆਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਜਪੁ ॥ ਤਥਾਮਹਾਭਾਰਤੇਜਪੋ

ਦੇਵੀ ਜੂ ਕੀ ਉਸਤੁਤੀ ਮੇ ॥ ਚੌਃ ॥ ਸੈਨ ਗਨੇ ਸਹਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮ
ਨਾਊ । ਕਿਸੂ ਬਿਸੂ ਕਬਹੁ ਨਹੀ ਧਜਾਊ ॥ ਕਾਨ ਸੁਨੇ ਪਹਿ
ਚਾਨਨ ਤਿਨਸੋ ॥ ਲਿਵਲਾਗੀ ਮੋਰੀ ਪਗ ਇਨਸੋ ॥ ਮਹਾ
ਕਾਲ ਰਖਵਾਰ ਹਮਾਰੋ ॥ ਮਹਾਲੋਹ ਮੈ ਕਿੰਕਰ ਥਾਰੋ ॥ ਅਪ
ਨਾ ਜਾਨ ਕਰੋ ਰਖਵਾਰ ॥ ਬਾਹਿਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਬਿਚਾਰ ॥
ਦੋਃ ॥ ਸਗਲ ਦੁਆਰ ਕੋ ਛਾਡਕੈ ਗਹਜੋ ਤੁਹਾਰੋ ਦੁਆਰ ॥
ਬਾਹਿਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਅਸਿ ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਸ ਤੁਹਾਰ ॥ ਇਤਿ
ਰਾਮਾਵਤਾਰੇ ॥ ਅਥਵਾ ਜਾਪ ਨਾਮ ਗਜਾਨ ਕਾ ਜਾਨੀਏ ॥
ਪੰਚਾਲ ਦੇਸ ਮੇ ਭਾਸ਼ਾ ਲੋਕ ਮੇ ਐਸੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪ੍
ਯੋਗਕਿਭੋ ਪੁਰਖ ਤੁਝਕੋ ਯਹ ਪਦਾਰਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾ
ਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਗਜਾਨ ਹੂਆ ਹੈ ਤੁਝ ਕੋ ਇਸ ਪਦਾਰਥ
ਕਾ ॥ਅਰੁ ਜਪਜੀਮੇ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਦੇਵ ਜੂ ਉਚਾਰਨਕਰਤੇਭਏ ਹੈ ॥ ਗਾਵੈਕੋ ਜਾਪੈ ਦਿਸੈਦੂਰ ॥
ਚੌਥੀ ਪਤਸਾਹੀ ਤਥਾ ਬਿਹਾਗੜੇ ਮੇ ॥ ਹਰਿ ਜਪਦਿਆ ਖਿਨ
ਢਿਲ ਨ ਕੀਚਈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਮਤਕਿਜਾਪੈ ਸਾਹੁ ਆਵੈ
ਕਿ ਨ ਆਵੈ ਰਾਮ ॥ ਪੁਨਃਜਾਪੈਜਿਉਂ ਸਿੰਘਾਸਨ ਲੋਇ ॥ ਤੋ
ਭਾਵਾਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਜੋ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਜਾਪਕਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਜਾ
ਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜ ਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਪਦਾਰਥ ਹੈ
ਸੋ ਜਾਪੈਗਾ ਤਿਸਕਾ ਗਜਾਂਨ ਹੋਗਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਲਗੀਧਰ
ਜੂ ਦਰਦ ਖ੍ਵਾਹਿਜੀਵੋ ਕੀ ਤਰਫ ਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥
ਜਾਪ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦॥ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ਸ੍ਰੀਮੁਖ

ਵਾਕ ਜਾਪਜੀ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਪੁ ਜਾਪੁ
ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਹੁ ਅਰਥਾਤ ਦਰਸਨ ਦੇਹਿ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਵਿਖੈ ਭੂਤ
ਹੋਹੁ ਤੁਝ ਸੇ ਬਿਨਾ ਜੀਵ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਪਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਭਖ
ਣੇ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਮੂਥੀਆਊ ਸੇਜ ਨੈਲਾਂਪਿਰੀ ਬਿਛਾਵਣਾਂ ॥
ਜੇਤੜੇਖੈ ਹਿਕਵਾਰ ਤਾ ਸੁਖ ਕੀਮਾਊ ਬਾਹਿਰੇ ॥ ੧ ॥ ਦੀਵਾਨ
ਗੋਯਾ ਯਥਾ ਗਜ਼ਲ ॥ ਚੂੰਮਾਹ ਦੁਹਫਤੈ ਰੂ ਨਮਾਈ ਚਿਸ਼ਵ
ਦ ॥ ਇਮ ਸ਼ਬ ਮਹਿਮਨ ਅਗਰ ਬਿਆਈ ਚਿਸ਼ਵਦ ॥ ੧ ।
ਈਂ ਜੁਮਲੈ ਜਹਾਂ ਅਸੀਰਜ਼ੁਲਫ਼ਤ ॥ ਯਕ ਲਹਜ਼ੈ ਅਗਰ
ਗਿਰਹ ਕੁਸ਼ਾਈ ਚਿਸ਼ਵਦ ॥ ੨ ॥ ਆਲਮ ਹਮੈ ਬੇਤੁਗਸ਼ਤ
ਤਾਰੀਕ ॥ ਖ਼ੁਰਸੈਦ ਸਿਫ਼ਤ ਅਗਰ ਬਰਾਈ ਚਿਸ਼ਵਦ ॥ ੩
ਇਕ ਲਹਜ਼ਹ ਬਿਯਾਉ ਦਰਦੋ ਚਸ਼ਮਮ ਬਿਨਸ਼ੀ ॥ ਦਰਦੀ
ਦਹਨਿਸ਼ਸਤਹਿ ਦਿਲ ਰੁਬਾਈ ਚਿਸ਼ਵਦ ॥੪॥ ਈਂ ਹਿੰਦੁ ਖਾ
ਲਿਕਾਂ ਬਰੂਯਤੁ ਸ਼ੈਦਾਸਤ ॥ ਬਿ ਫ਼ਿਰੋਸ਼ੀ ਅਗਰ ਨਕਦ ਖ਼ੁ
ਦਾਈ. ਚਿਸ਼ਵਦ ॥ ੫ ॥ ਦਰ ਦੀਦਹ ਤੁਈ ਓਮਨ ਬਹਰਕੂ
ਜੋਯਾ ॥ ਅਜ਼ ਪਰਦਏ ਗ਼ੈਬ ਰੂਨੁਮਾਈ ਚਿਸ਼ਵਦ ॥ ੬ ॥
ਤੁਰਕੇ ਨਿਗਹ ਤੋਕਿ ਆਲਮਖ਼ੂੰਰੇਜ਼ਦ ॥ ਯਕ ਲਹਜ਼ੈ ਅ
ਗਰ ਚਸ਼ਮਨੁਮਾਈ ਚਿਸ਼ਵਦ ॥ ੭ ॥ ਗੋਯਾਸੁ ਬਹਰ ਤਰਫ
ਸੁਰਾਗ਼ਤ ਜੋਯਾ ॥ ਗਰਗੁਮ ਸ਼ੁਦਹ ਰਾ ਰਹਨੁਮਾਈ ਚਿਸ਼ਵ
ਦ ॥ ੮ ॥ ਅਫ਼ਜੂੰ ॥ ਜੁਮਲਹ ਆਲਮਬੇ ਤੁਹੈਰਾਨਸੁ ਬਸ ॥
ਸੀਨਹ ਅਜ਼ ਹਿਜਰੇ ਤੁ ਬਿਰੀਆਂਨਸੁਬਸ ॥ ੧ ॥ ਤਾਲਿਬੇ
ਮੌਲਾ ਹਮੇਸ਼ੈ ਜ਼ਿੰਦਹ ਅਸੁ ॥ ਬਰਜ਼ਬਾਨਸ਼ਜ਼ਿਕਰ ਸੁਬਹਾ

ਨਸੁ ਬਸ ॥ ੨ ॥ ਖ਼ਾਲਮੁਸ਼ਕੀਨਸ਼ ਦਿਲੇ ਆ'ਲਮ ਰਬੂਦ ॥ ਕੁਫ਼ਰ ਜ਼ੁਲਫ਼ਸ਼ ਦਾਮ ਈਂਮਾ'ਨੁਸੁ ਬਸ ॥ ੩ ॥ ਜ਼ੂਦ ਬਿ ਨੁਮਾ ਆਂਰੁਖੇ ਚੂੰ ਆਫ਼ਤਾਬ ॥ ਈਂ ਇਲਾਜੇ ਚਸ਼ਮ ਗਿਰਿਯਾਂ ਨਸੁ ਬਸ ॥ ੪ ॥ ਦਿਲਨਸਾਰੇ ਕਾਮਤੇਰਾ'ਨਾਇਓ ॥ ਜਾਂਫ਼ਿ ਦਾਇਜਾਨ ਜਾਨਾਨਸੁਬਸ ॥ ੫ ॥ ਗਰ ਬਪੁਰਸੀ ਯਕ ਨ ਫ਼ਸ ਅਜ਼ ਹਾ'ਲਮਨ ॥ ਕੀਸੁ ਗੋਯਾ ਖ਼ਸਤ ਦਰਮਾ'ਨਸੁ ਬਸ ॥ ੬ ॥ ਅਥ ॥ ਐ ਕਮਾਲੇਤੁਕਮਾ'ਲਸੁਕਮਾਲ ॥ ਐਜਮਾਲੇ ਤੁਜਮਾ'ਲਸੁਜਮਾਲ ॥ ੧ ॥ ਬੇਤੁਯਕਦਮ ਮੇਗੁਜ਼ਰਦ ਸਦ ਸਾ'ਲਸੁ ॥ ਈਂਵਬਾ'ਲਸੁਵਬਾ'ਲਸੁਵਬਾ'ਲ ॥ ੨ ॥ ਐਕਿਨਿ ਜ਼ੁ ਦੀਕਤਰ ਅਜ਼ ਸ਼ਹਰਗ ਆ'ਲਮ ਹੈਰਾਂ ॥ ਯਾਰਮਾ ਈਂ ਚਿਖ਼ਜ਼ਾ'ਲਸੁਖ਼ਜ਼ਾ'ਲਸੁਖ਼ਜ਼ਾ'ਲ ॥ ੩ ॥ ਔਰ ਯਹ ਭੀ ਬਾਤ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਯ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਨਾਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕਾ ਭੀ ਵਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਨਕ ਭੀ ਤੋਲਾ ਅਰ ਵ ਟਾ ਭੀ ਤੋਲਾ ਜੈਸੇ ਦੇਸ ਸੈਂਧਵ ਰਾਜਾ ਭੀ ਸੈਂਧਵ ਦੇਸ ਭੀ ਮਗਧ ਰਾਜਾ ਭੀਮਗਧ ਐਸੇਹੀ ਤਿਰਹੁਤ ਪੰਚਾਲ ਕੁਰੁ ਜਾਂਗਲ ਮਾਥੁਰ ਸੂਰਸੈਨ ਬੰਗਾਲ ਨੈਪਾਲਾਦਿਕ ਭਾਵ ਯਹ ਕਿ ਜੋ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸਰਧਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਜਾਪਹਿਗੋ ਤਿ ਨ ਕੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਾਪੈਗਾ ਕ੍ਯਾ ਅਪਰੋਖਜ਼ ਹੋਗਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਾ ॥ ਕਜ਼ਾ ਉਤਪੰਨਹੋਵਿਹਿਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮਮੋ-ਖਜ਼ ਤਥਾ ਸਤ ਸੰਤੋਖਾਦਿ ਦੈਵੀਸੰਪਦਾ ਜਿਸਸੇਂ ਅਰ ਉਤ ਪੰਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਹੈਂ ਤਿਨਕੀ ਤਥਾ ਔਰ ਅਨੰਤ

ਉਪਦ੍ਰਵੋਂ ਸੇ ਜੋ ॥ ਪ ॥ ਕਜ਼ਾ ਪਾਲਨਾਕਰੇਸੋ ਕਹਿਯੇਜਾਪ ॥ ਐ ਸੇ ਲਿਰੁਕ੍ਤਿਕ ਅਰਥ ਜਾਨੀਏ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰ-ਖ ਕੋ ਜਪਤੇ ਹੈਂ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤਿਨਕੋ ਜਪਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਮੈ ਗੁਨਬੰਧ ਸਕਲ ਕੀ ਜੀਵਨ ਮੇਰੀ ਜੀਵ ਨ ਮੇਰੇ ਦਾਸ। ਏਕਾਦਸ ਸ੍ਕੰਧੇ ਯਥਾ । ਉੱਧਵ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿ ਸ਼ਨਚੰਦ੍ ਬਾਕ੍ਯੰ। ਨਿਰਪੇਖਜ਼ੰ ਮੁਨਿੰਸ਼ਾਂਤੰ ਨਿਰਵੈਰੰ ਸਮਦਰ ਸ਼ਿਨੰ ॥ ਅਨੁਬ੍ਰਾਜਮਜਹੰਨਿਤਜ਼ੰ ਪੂਯੇਯੇਤਜ਼ੰਘ੍ਰਿਰੇਣੁਭਿਃ ॥ ਜੋ ਮੇਰਾ ਪਯਾਰਾ ਹੈ ਮੁਨਿ ਮਨਨਸੀਲ ਹੈ ਸ਼ਾਂਤਾਤਮਾ ਹੈ ਨਿਰ ਵੈਰ ਹੈ । ਸਮਦਰਸੀ ਹੈ ਵੋਹ ਜਬ ਅਪਨੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਤਾ ਹੈ । ਤਬ ਮੈ ਭੀ ਉਸਕੇ ਪੀਛੇ ਚਲਤਾ ਹੋਂ ਪ੍ਯੋਜਨ ਪੀਛੇ ਚਲਨੇ ਕਾ ਕਿ ਇਸਕੀ ਚਰਣ ਧੂੜ ਮੁਝਪੈ ਪੜੈ। ਅ ਰ ਮੈ ਪਵਿਤ੍ ਹੋਂਵਹੁ ਅਨੰਤ ਮੈਨੇ ਰਾਵਨਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਜ ਸ ਮਾਰੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਗਿਰਾ ਗਾਂਠ ਨਹੀਂ ਬਾਂਧਤੇ ਜਬ ਦੇਵੈ ਤਬ ਖਾਹਿ । ਗੋਬਿੰਦ ਤਾਂਕੇ ਪੀਛੇ ਫਿਰੈ ਮਤ੍ਭੂਖੇ ਰਹਿ ਜਾਹਿ । ਅਥਵਾ ਐਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰੰਤਰ ਦੀਰਘ ਕਾਲ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਜੋ ਕਾਰਜ ਕਰਿਏ। ਸੋ ਫਲ ਪਰ ਦਾਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਅਤਜ਼ਵਸਜ਼ਕ ਟਿੱਟਭਨਜ਼ਾਯਕਰ ॥ ਟਿੱਟ ਭਨਜ਼ਾਯ ਇਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਸਮੁੰਦ੍ ਕੇ ਤੀ ਰੇ ਕਿਸੀ ਟਿਟਹਰੀ ਨੇ ਅੰਡੇ ਦੀਏ। ਸਮੁਦ੍ ਕੀ ਲਹਰ ਸੋਂ ਬਹਿ ਗਏ ॥ ਟਿਟਿਹਰੀ ਸੋਕਾਤੁਰ ਹੁਈ। ਪਤੀ ਨੇ ਧੀਰਜ ਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬਹਾਏ ਫੇਰ ਧੀਰਜ ਦੀਆ ਤੀਸਰੀ ਦਫੈ

कुपित होकर समुद्र सुकाने मे लग पड़े। जल की ऊँच बाहर गेरहि। रेत की ऊँच भीतर डारहि और पंछी पूछै तब कहै सहाइता हो सकती है तब करो नहीं तो चुप रहो ऐसे बहुत पंखी ऐही कार करने लग पड़े एक कौतक हो रहा तब नारद जी आए। उनोंने पूछा तब पंछीओं ने कहा सुकावैंगे। नारद जीने कहा अपनी ओर देखो समुद्र की ओर देखे तब कहने लगे कि जीवात्मा और काल नितज है। दो चार दस बीस जनम तक सुकावैंगे। तब प्रसंन होकर नारद जी गरुड़ जी को भेजते भए। जो तुमारी परजा दुखी होरही है तब गरुड़ जीने पूछा तिनको तब नारद वत पंखीओं ने कहा तब गरुड़ जीने पंखदो प्रहार किया सो जोजनों प्रयंत समुद्र सूक गया जीव दुखी हूए तब अंडे दिऐ खिमापन करा्या समुद्रने ॥इसको टिंटभनजाय कहते हैं। यथा॥ स्री पारबतजे वाच॥ सपुरिखिओं प्रति॥ज नम कटै भरि तरावर हमारी। बरंभंभ नतु रहो कुमारी ।तेंभाव्दारथ किआ कि जाप भेपुरख जापु जापु जाप पद जो है सोतंत्र है। तंत्र तिसको कहिते हैं। कि एकवेरी उचारने कर अनंतवेरी का बोध होइ जिस सो अर अनंतारथ का बोध होइ । तो जाप ऐसे पदसे यह प्रतीत होता है। एकतो जाप जाप ऐसेअभ्यास का उप

देश करता है यहि पद॥ पुना॥ प्रारथना प्रतीति होती है। किहेभगवनजापवा॥हे पुरखअभ्यासनिरंतरकर॥ झुझको वाहिगुरु जापैगा। इति स्री गंथनाम जाप विखजा ॥ अथ स्री मुख वाकज इसकीवज्याखजा। मंत्र की शुधी गुरमुखारबिंदसेलिखी है ॥ अनत्थाअशुध उचारन होइ तो मंत्र रूप बृज पाठक को नास करता है। सिखजा मो लिखाहै॥ मंत्रोहीनःस्वरतोवरणतो वा मिथजा प्रयुक्तो नतमरथमाह। सवागवजरोयजमानंहिनस्ति यथेंद्रशत्रोस्वरतो पराधातइति॥ यदपिइसस्री मुख वाकज स्री जापुजी मे प्रतजवाय नहीं है। सरथथा कलजा न ही करता है। नाम मालातमक होने ते॥ दोहा ॥तुलसी सीतारामको रीझ भजो कै खीझ। उलटो सीधो जामै है खेत परे जिम बीज ॥तथ॥ हरिहरिती पापानि दुशुचिरपि सिमितः अनिछयापि संसपिशोदहतजेवहि पावकः॥ अगिन जैसे इछानिछासूधादोस कर सरपश कीआ हूआ दगध करता है। तैसेजापजीभी है परंतू गुरमुखारबिंद से स्रवण कीआ हूआ अनंत फल प्रदाता होता है ॥ पुना ॥ कहाहै॥ प्रसटवजा गुरवो नितजै गाया तमरथ मपि सृयं। सतैरनिसुय मानीतो ददाति परमं सुखं। अछी प्रकार आप अरथ जाना भी है। तथापिनि तनै प्रति गुरों को पूछा चाहीऐ। वारंवार निसै किआ

ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਲਗਾ। ਖੂਬ ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਕੀਯਾ। ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭ
ਯੋ ਸਤਗੁਰੂ ॥ ਤਬ ਬਿਚਾਰ ਕਿਆ ਪੂਜਾ ਕਰਨੇ ਕਾ ਔਰ ਕੁ
ਛ ਤਿਸਕੋ ਤੁਲਜ ਨ ਦੇਖ ਕਰ ਗੁਰੁ ਗਾਦੀ ਦੇਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ
ਕੀਆ। ਜੋ ਜਬ ਭੋਗ ਪਾਵੇਗਾ। ਤਬ ਇਸਕੋ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈ
ਠਾਵੇਂਗੇ। ਤਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਜਬ ਪਾਠ ਕੀਆ ਅਰੁ ਸਲੋਕ ਪ
ਢਾਇਆ ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਸੰਕਲਪ ਹੁਆ ਜੋ ਵਿਲਾਯਤ ਸੇ
ਸ਼ਵਾਲਾਖ ਕਾ ਘੋੜਾਆਯਾਹੈਸੋ ਮੁਝਕੋ ਮਿਲੈ ਤਬਅਛੀਬਾਤ
ਹੈ। ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਉਠਨੇ ਲਗੇ ਥੇ ਤਿਸਕੇ ਬਠਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ
ਗਾਦੀ ਧਰ। ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨਕਰ ਘੋੜਾ ਕਸਾ
ਯ ਕੰਰ ਬਮੈਅਸਬਾਬ ਪੁਸ਼ਾਕ ਜ਼ੇਵਰ ਅਸਵਾਰ ਕੀਆ।
ਲੋਕ ਤੋ ਇਤਨੇਹੀ ਮੇਂ ਆਸਚਰਜ ਹੁਏ। ਪਰੰਤੁਜਬਅਪਨਾ
ਸੰਕਲਪ ਸੁਨਾਯਾ ਮਾਹਰਾਜ ਨੇ ਤਬ ਚੁਪ ਹੁਏ। ਮਤਲਬ
ਕਿਹ੍ਹਾ ਕਿ ਸੁਧ ਪਾਠ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਦਿਖਲਾਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ
ਜੋ ਸ਼ੁਧ ਬਾਣੀ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਕਾ ਐਸਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ। ਜੋ ਸੁਧ
ਬਾਣੀ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ। ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮਾਨੈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਗੁਰੂ
ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ਤਥਾਹਿ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕਲਗ਼ੀਧਰ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੂ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰਕੋਊ ਸਿਖ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਤਬਹੁ
ਕਸ ਹੁਆ ਜੋ ਇਸ ਸਿਖਕੋ ਮਾਰੋ॥ਔਰ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਅਰਦਾਸ
ਕੀਯਾ ਜੀਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਾਨੀ ਪੜਤੇ ਭੀ ਸਿਖ ਮਾਰ ਖਾਤੇ

ਹੁਆ ਅਰਥ ਪਰਮ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਤੇ
ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀਮੁਖ ਵਾਕ॥ਐਸੇਭੀ ਕੋਊਕ ਸਿੰ
ਘ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਕਿ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜੀਨੇ ਭੇਟਾ ਕਿਆ ਹੈ।
ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਯਹ ਬਾਤ ਮਾਨਿਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ
ਵਾਕ ॥ਇਸਵਾਕ ਕਾ ਕੁਛ ਅਰਥ ਨ ਹੋਗਾ। ਅਰੁ ਗੁਰੂ ਕੀ
ਬਾਨੀ ਨ ਹੋਇਗੀ ਇਸੀਤੇ ਔਰ ਕਿਸੀਕਾ ਉਚਾਰਨ ਕਿਆ
ਹੁਆ ਸਤੋਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਤਰਬਾਨੀਵਤ ਜੈਸੇ ਔਰ ਕਵੀਓਂ
ਕੀ ਬਾਨੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਕਥਨਕਾ ਯਹ ਭਾਵ ਹੈ ਜੋ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਜੀ ਕੋ ਕੰਠ ਕਰਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰ
ਰੰਭ ਕਰੈ ਤਬ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨਿਰਾਲਸ ਹੋਕਰ ਜੈਸੇ ਅ
ਤਜਵਸਤਕ ਗ੍ਰਹਕਾਰਜ ਬਿਵਾਹਾਦਿਕ ਖਚਿਤ ਹੋਕਰ ਕਰੀ
ਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੈ ਪ੍ਰਯਤਨ ਪੂਰਬਕ ਸੋਧ ਕਰ ਕੰਠ ਕਰੇ ਖੁਦ ਬ
ਖੁਦ ਕੰਠਾਗ੍ਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਔਰ ਐਸੇ ਏਕ ਸਾਖੀਹੈ ॥ਸਤਿ
ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੁਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ॥ ਏਕ ਕਾਲ ਮੇ ਦੀਵਾਨ
ਲਗਾ ਹੁਆ ਹੈ ਕਰਤਾਰਪੁਰਮੈ ॥ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ
ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ। ਤਬ ਹੁਕਮ ਹੁਆ ਕੋਊ ਸਿਖ ਸ਼ੁਧਜਪਜੀਕਾ
ਪਾਠ ਸੁਨਾਏ। ਤਬ ਕੋਊ ਨ ਬੋਲਾ ਕਿਤਨੇਕ ਕਾਲਸੇਂ ਊਪ
ਰ ਏਕ ਸਿਖ ਅਰਦਾਸ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ। ਜੀ
ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਹੁ ਮੁਝਕੋ ਹੁਕਮ ਹੋਇ ਤੋ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ
ਮੈ ਸੁਨਾਵੋਂਗਾ। ਤਬ ਹੁਕਮ ਦਿਆ ਅੱਛਾ ਅਰ ਊਚਆਸਨ
ਬਿਛਵਾਇ ਦਿਆ। ਔਰ ਵੋਹ ਸਿਖ ਏਕਾਗਰ ਚਿਤ ਹੋਕਰ

कि मुखनामुखजहै कजापूधानहै संपुरन जीवोंपै जिस
का जालपड़ाहुआ है। सो तिस जाप जापक पुरखु से भै
करेगी॥ स्री गुरु गंथे यथा॥ मोहपटल सभ जगत बि
आपिआ भगत नहीं संतापा॥ तथा॥ पीछे लाग चली
उठ कउला॥ पुना॥ संत भाग उह पीछे परी।
ऐसे अनंत दृिशटांत हैं॥ किंवा स्री नाम माया
यही है मुखयता कर सेवनीय जिनको॥ ऐसे जो मा-
यकी जीव हैं वे तिसमे बाक नाम भै करैगे अरथात
राजा पूजा सभी दास भावको पापत होहिगे॥ अथ पा
तिसाही १० अरथ इस पदका ऐसे करना कि स्रीमु
खवाक पांतसाही १० पातसाहीदसवीके स्री मुखवाकज
हैं यह जो जापजी है॥ किंवा॥ स्री मुखवाक जो जाप है
सो तिसमें दसों पातसाहीओं की सकतिहै॥ किउकिस्री
कलगीधर जू को दसपातसाही रूप होने ते तथा बचि
त् नाटके॥ स्री नानक अंगद करमाना इतजादि वा
पातसाही कजा पातिसाही के दस नाम दसनेवाला दि
खलाने वाला है यह मंत्रसो पातिसाहीदुबिधबिवहारिक
प्रमारथिक॥किंवा॥जिस पातशाहीका दरशनकीआ च हे
तिसी केदिखानेवाला यहमंत्रहै किंवा॥पातसाहीस्रसरुप
तिस के दिखलाने वाला यह मंत्र है कैसेतथादसदस
कजा दसमसत्रमसीति इस रीती कर तत्रमसीतजादि

हैं। हुकम हुआ इसने अनरथ किआ॥बाणी पड़ने प
र नहीं मारा जाता॥ तुकहै ओअंकारकी॥करतेकी मि
त करता जाणै कै जाणै गुर सुरा। भाई सिखो यह पाठ
करता है। करते की मित करता जाणै के जाणै गुर
सुरा॥ जब गुरु सुरमे ही करते की मित न जाणेंगे
तब कोन जाणैगा। सो जिसको बाणी कंठ करता होइ
पूछकै कंठ करै॥ देखो एक अनसार के बिना कुंती से
कुंती बनता हैसबद॥ तथा॥ गुजर बजक नुकते कं
जर शदद। जिमीं मांद यक साल बैजर शवद॥ १॥
दोहा॥ बरन पारसी के बिथे नुकता भेद लखाइ॥
सैनापत होइ जुदा तर ऊरध होत खुदाइ॥ किंवा स्री
मुखवाक इती जो जाप जापजी का स्री करु तिसका मुख
नाम बानी होगी। कजा तिसकी बानी को आदर पूर
बक सुन कर लोग अनंदित होहिगे॥ किंवा॥ स्री क
रके कलजान सो तिसके मुखमे निवास करेगी। अर-
थात बानी उचारन करु जुकती पूरबक जीवें के क
लजान करन को सामरथ होगा। वा साखजातलखमीति
सके मुखमे निवास करेगी॥ किंवा॥ वकार बकार
जानना सावरनजतोकर॥ अरथ कजा कि बाक ना
म भैका है। पारसी मैं सो भावारथजहकि स्री जो माया
है सभ जगा जिसने जोर किआ हुआहै। सोकैसीहैमाया॥

ਸ੍ਰੁਤਿਦ੍ਵਾਰਾ ਸ੍ਰ ਸਰੂਪਕੇਪ੍ਰਤੀਚੀਨਤਾਹੈਜਾਪਜਾਪਕਪੁਰਖਾਵਾ।
ਪੋਤਨਾਮ ਪੜਨੇ ਕਾ ਹੈ ਅਧਾ ਸਾਹੀ ਨਾਮ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਕਾ
ਹੈ ਸੋ ਯੇਹ ਮੰਤ੍ਰ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਨਰਕਾਦਿਕ ਮੇ ਪੜਨਾ ਹੈ
ਤਿਸਕਾ ਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕ ਹੈ ਅਰ ਸ੍ਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਾਤਸਾਹੀ ਕੇਭੀ
ਦਸ ਕਜ਼ਾ ਬਤਾਂਵਨੇ ਵਾਰਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੈਰਾਗਜ਼ ਦੁਆਰਾ
ਪਥਾ ਕ੍ਰਮਕਰ ਮੋਖਜ਼ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਐਸੀ
ਯੁਕਤੀ ਜਾਨੀਏ ਕਿ ਜੈਸੇਬਾਦਸ਼ਾਹੀਮਸੀਤਕੇ ਨੀਚੇਸੇ ਸਵਾ
ਪਹਰਦਿਨਚਢੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨਿਕਾਸਲੇਨਾ ॥ ਐਸੀ ਯੁਕਤੀ ਦੁ
ਆਰਾ ਸ੍ਵਸਰੂਪ ਕਾ ਬੋਧਨ ਕਰਤਾ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ
ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ਯਹ ਪਦ ਦੇਤਭਏ ਹੈਂ
॥ ਨਹੀਂ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਇਤਨੇਕਰਭੀ ਨਿਰਬਾਹ ਹੋਯ ਜਾ
ਤਾ ਥਾ ॥ਵਾ॥ ਪਾਤ ਨਰਕਾਦਿ ਮੋ ਪੜਨਾ ਯਹੀਭਯਾਸ਼ਾਹੀ ਕ
ਲੰਕਤਾਕੇ ਦਸ ਕਜ਼ਾ ਦਿਖਾਨੇਵਾਰਾ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਯਹਿ ਅਰਥਾਤ
ਬੰਧ ਅਰਮੋਖ ਕਰਾਮਲਕਵਤਇਨ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਦਿਖਲਾਨੇ
ਵਾਰਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪੁ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਯੁਕਤੀਓਂ ਸੇ ॥ ਕਿੰਵਾ
॥ ਦਸੋ ਇੰਦ੍ਰੀਆ ਮਨਕੇ ਸਹਿਤ ਯਹ ਜਿਸਕੇ ਦਾਸ ਮੰਤ੍ਰੀ
ਆਦਿਕ ਹੈਂ ਇਨਕੀ ਜੋ ਪਾਤਸਾਹੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਦਸ ਨਾਮ
ਦਸਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ਦਸ ਪਦ ਕੋ ਦੇਹਰੀ ਦੀਪ ਕਰਜਾਨਨਾ
ਇਸ ਅਰਥ ਮੇਂ॥ਵਾ॥ ਦਸੋਂਵਤਾਰੋ ਕੇ ਲਖਜ਼ਕੇਲਖਾਨੇ ਵਾਰਾ
ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਰੂਪ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ॥ ਇਤਸ੍ਰੀ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥ ਇ
ਤਿ ਵਾਕ ਵਜ਼ਖਜ਼ਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੀ ਪਦ ਕਾ ਅਰਥ ਰਿਦਾਕਰ

ਨਾ ਤੋ ਸਿੱਧ ਕਜ਼ਾ ਭਜ਼ਾ ਕਿ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਲੀਏ ਬਨ
ਬਾਂਸਾਦਿ ਅਨੇਕ ਉਪਾਇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਲੋਕ ਅਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬ
ਤਾਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਰੂਪ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜੋ ਹੀ ਨਾ
ਮ ਰਿਦੇ ਮੇ ਬਤਾਨਵਾਰਾ ਹੋਵੇਸੋ ਕਹੀਏ ਪਾਤਸਾਹੀਦਸ੧੦॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਹੀਂਖ ਨਾਮ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ॥ ਅਥ ਮੂਲਮੰਗਲ ਛ
ਪੈਛੰਦ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ॥ਛਪਜ਼ਛੰਦ ਛਪਜ਼ ਕਜ਼ਾ ਛੇਪਦ ਹੈਂ ਜਿਸਕੇ
ਐਸਾ ਜੋ ਛੰਦ ਹੈ ਤਿਸਮੋ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰਾਜ ਜੋ ਹੀਂਖ
ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਮੰਗਲ ਵਸਤੂ ਨਿਰਦੇਸਾਤਮਕ ਕਥਨ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ ॥ ਛੰਦੋਂ ਕਾ ਲਖਜ਼ਨਜੋ ਹੈ ਸੋ ਭਿੰਨ ਹੀਏਕਸ਼ਥਲਮੇ ਅੰ
ਤ ਜਾਪਜੀ ਕੀ ਟੀਕਾ ਕੇ ਕਹੇਂਗੇ ਜੋ ਜੋ ਛੰਦ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਜੀ
ਮੇ ਹੈਂ ॥ ਅਥ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਤੁਝਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਅਰਥਇਹਹੈ ਇਨ
ਅਖਜ਼ਰੋਂ ਕਾ ਭਾਵ ਯਹ ਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਹੇ
ਅੰਬਜ ਗਤ ਜਨਨੀਮਾਤਾ ਤੁਮ ਬੇਅੰਤ ਹੋ ਅਰ ਆਪਕੀਬਿ
ਭੂਤੀ ਭੀ ਬਿਅੰਤ ਹੈ ॥ ਔਰ ਮੁਝ ਨੇ ਆਪਕੀ ਬਿਭੂਤੀ
ਬਰਨਨ ਰੂਪ ਆਪਕੇ ਸਤੋਤ੍ਰ ਕਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ
ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਤਿਸਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਜੈ
ਸੇ ਕੋਊ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੈ ਤਬ
ਜਲੇਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਬਰਨ ਜੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀ ਨ
ਹੀ ਸਕਤੀ ਕਿਸੀ ਕੀ ਅਰਪੁਨਾ ਜੋ ਪੁਰਖ ਇਸ ਸ੍ਵਰ ਰਾਜ
ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤਿਸਨੇ ਭੀ
ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਛੰਦ ਪ੍ਰਤਿ ਨਾਮ ਏਕਾਗ੍ ਚਿਤਕਰ ਦੀਨਤਾ ਪ੍

ਰਬਕ ਸਭ ਅੰਗ ਕਛਪਵਤ ਸਮੇਟ ਕਰ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰਾਦਿਚਾ ਪਲਜ਼ਤਾ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੋਕਰ ਪਾਠ ਕੀਯਾ ਚਾਹੀਏ ਇਤਨੇ ਕਹਨ ਕਰ ਪਾਠ ਕਰਨ ਕੀ ਬਿਧਿ ਬਤਾਈ ਮਹਾਰਾਜਨੇ॥ ਅਰ ਪਾਠ ਪੁਰਸ਼ਚਣ ਕਰਨਾ ਹੋਇ ਤਬ ਸ਼ੁਭ ਦਿਨ ਦੇਖ ਕਰ ਗੁਰੁ ਆਗਜ਼ਾਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕਰੈ ਪ੍ਰਾਤ ਸੋ ਮਧਜ਼ਾਨ ਤਕ ਅਰੁ ਜ਼ੰਘ ਕੋ ਪਸਾਰੇ ਨਹੀ ਅਰੁ ਮੌਨ ਰਹੇ ਔਰ ਮਾਲਾ ਕਰ ਮਾਂਲਾ ਬਰਨਮਾਲਾ ਵਾ ਊਰਨ ਸ੍ਵੇਤਸ੍ਵਰਨਾਦਿ ਰੁਦ੍ਰਾਖ਼ ਕਮਲਬੀਜ ਭਦ੍ਰਾਛ ਜੀਆਪੋਤਾ ਸਰਬ ਲੋਹ ਮੂੰਗਾਦਿ ਕੀ ਗ੍ਰਹਨਕਰੇ ਕਾਰੁਜਾਨੁਸਾਰ। ਅਰਮਾਲਾਕੇਪੋਵਨਕਾਦਿਨ ਨ ਖਜ਼ਤਰਾਦਿਸੋਧਕੇਪੁਰਾਵੇਅਰਪ੍ਥਮਦਿਨਜੇਤਾ ਪਾਠ ਕੀਆਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਰੋਜ਼ ਕਰੈ। ਅਧਿਕ ਨਜ਼ੂਨਨ ਕਰੈ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇ ਤਬ ਦਸਾਂਸ ਹੋਮ ਕਰੈ ਹੋਮ ਕਾ ਦਸਾਂਸ ਭੋਜਨ ਕਰੈਸਿਖਾਂ ਕੋ ਸ੍ਧਾ ਪੂਰਬਕ ਦਖਜ਼ਨਾ ਸਹਿਤ ਜਿਸ ਪਰਵਕਾ ਜਿਸ ਕਾਮਨਾ ਕਰ ਜਾਪ ਕਰੈ। ਸੋ ਤਾਤਕਾਲ ਸਿਧ ਹੋਵਹਿਗਾ ਕੁਸ੍ਰਾਦਿ ਮਹਾਂ ਰੋਗ ਨਾਸ਼ਕ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਐਸੇ ਭੀ ਸੁਨਾ ਹੈ ਕਿ ਏਕ ਸਿਖਕੋ ਕੁਸ਼੍ਠ ਹੁਆ ਥਾ। ਸੋ ਅਤਿ ਦੁਖਤ ਥਾ ਤੋ ਲੱਜਿਤ ਹੋਕਰ ਸਸੁਦ੍ ਮੇ ਬੂਡਨੇ ਕੋ ਚਲਾ। ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੇ ਏਕ ਸਨਜ਼ਾਸੀ। ਮਹਾਤਮਾ ਸਮਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਨਕ ਝੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਬਿਦਰ ਸ਼ਹਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਚਾਲੀਸ ਕੋਸ ਦਖਿਨ ਸੋ ਬਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਤਿਨੋਨੇ ਯਹ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਜਾਪ ਬਤਾਯਾ। ਸੋ ਸਿਖ ਕੰਚਨ ਵਤ ਦੇਹੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾ

ਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਸੋ ਯਹ ਬਾਤ ਕੁਛ ਆਸਚਰਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸਮੇ॥ ਅਥ ਜਾਪ ਉੱਚ ਉਪਾਂਸੂ ਮਾਨਸ ਭੇਦ ਸੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਵੋਹ ਜੋ ਸਪਸ਼੍ਰ ਨਿਕਟ ਦੂਰ ਬਰਤੀ ਸਭਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ। ਜੋ ਅਮੁਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੈਖਰੀ ਬਾਨੀ ਕਰ ਅਰ ਉਪਾਂਸੂ ਵੋਹ ਜੋ ਓਸ੍ਰ ਸਫੁਰਨ ਹੋਹਿ ਅਰ ਸਮੀਪਸਥ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸ੍ਵਨ ਨ ਹੋਇ ਜੋ ਕ੍ਵਨ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਮਧਜ਼ਮਾ ਬਾਨੀਕਰ ਅਰਮਾਨਸ ਵੋਹ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪੋਥੀ ਆਗੇ ਧਰ ਕਰ ਪਾਠ ਕਰੀਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਕੁੰਭਕ ਪ੍ਰਾਨਾਯਾਮ ਕਰ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕਾਗ੍ ਚਿਤ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿ ਅਖਜ਼ਰ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸ੍ਰਮਾਤ੍ਰਾ ਪੂਰਬਕ ਇਸ ਕੋ ਮਾਨਸ ਕਹੀਤਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਪਸਜ਼ੰਤੀ ਬਾਨੀ ਕਰ ਉਪਾਂਸੂ ਸਜ਼ਾਚੱਛਤ ਗੁਣਃ ਸਹਸ੍ਮਾਨਸੋਚਜ਼ਤੇ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਅਨੰਤ ਗੁਨ ਪੁਨਜ਼ੋ ਤਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਪੂਰਬਕ ਜੋ ਬਰਨ ਸ੍ਰਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ ਤਿਨ ਸਭਕੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਰੂਪ ਜਾਨ ਕਰ ਪਾਠ ਕਰੈ। ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮੁਹਿ ਕਵਨ ਅਨਾਥ ਬਿਚਾਰਾ। ਕਵਨ ਮੂਲ ਤੇ ਮਾਨਸ ਕਰਿਆ ਇਹੁ ਪਰਤਾਪ ਤੁਹਾਰਾ॥ ਤਥਾ॥ ਦੋਹਾ॥ ਮੂਕ ਉਚੇਰੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਖਟ ਪਿੰਗੁ ਗਿਰਨ ਚਢ ਜਾਇ। ਅੰਧਲਖੈ ਥਧਰੋ ਸੁਨੈ ਜੁ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਾਇ। ਦਾਸ ਜਾਣ ਕਰ ਦਾਸ ਪਰ ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਪਾਰ। ਆਪ ਹਾਥ ਦੈ ਰਾਖ ਮੁਹਿ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਥਚਨ ਬਿਚਾਰ॥ ਪੁਨਾ॥ ਸਗਲ ਦੁਆਰ ਕੋ ਛਾਡ

ਕੈ ਗਹਜੋ ਤੁਹਾਰੋ ਦੁਆਰ। ਬਾਂਹਿ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਅਸਿ ਗੋ ਬਿੰਦ ਦਾਸ ਤੁਹਾਰ। ਧੂਪ ਦੀਪਪੁਸਪ ਅਖਜ਼ਤ ਆਸਨਲੇਪ ਨਾਦਿ ਸਹਿਤ ਪਾਠ ਕਰੈ ਦੇਵ ਨੈਵੇਦਜ਼ ਪੂਰਬਾਦਿ ਮੁਖ ਕਰ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇ ਯਾ ਸੰਗਤ ਮੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਹਿਬ ਜੂ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅ ਨੰਤ ਫਲ ਮਨ ਵਾਂਛਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ। ਸ਼ਧਾ ਸਹਿਤ ਏਕੇਕ ਅੱਖਜ਼ਰ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਖਜ਼ਕਾਮਧੇਨ ਚਿੰਤਾਮਣਿਹੈ ਇ ਸ ਮੈ ਸੰਸੈ ਨਾਹੀਂ ਹੈ ਸ਼ਧਾ ਚਹਿਯੇ। ਤਥਾ ਗੀਤਾਯਾਂ ਸ਼ਰਧਾ ਵਾਨ ਲਭਤੇ ਗਜ਼ਾਨੰ । ਤਤਪਰਹ ਸੰਯਤੇਦ੍ਰਿਯਹਾਂ। ਸ਼ਰਧਾ ਵਾਨ ਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਮਸਾਨ ਗੋਰਾਦਿ ਸੇ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਅਸ਼ਧੀ ਭਸਮਾਦਿ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਵਸਤੂ ਹੈ। ਯਹ ਤੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਏਕੇਕਾਖਜ਼ਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਪੰ ਚਦਸੀ ਬੀਸਾਦਿ ਯੰਤ੍ਰੋਂ ਮੇ ਅਨਮਿਲ ਅੰਕ ਹੈਂ ਤਿਨਸੈ ਸਿ ਧੀ ਦੇਖੀਤੀ ਹੈ। ਯਹ ਤੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਾਤਮਕ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਕਾਮਧੇਨ ਕਪਲ ਬ੍ਰਿੱਛ ਪੁੰਜਰੂਪਹੈਂ। ਸੁਖਮਨੀ ॥ ਯਥਾ॥ ਪਾਰਜਾਤਇਹੁਹਰਿਕੋਨਾਮ । ਕਾਮਧੇਨਹਰਿਹਰ ਗੁਣ ਗਾਮ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿ ਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸ ਨੇ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮਸੁਵ ਰਾਜੇ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਕਾ ਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਖਜੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਮੁਖ ਵਾਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ॥ ੧੦। ਛਪੈਛੰਦ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਜ਼ਾਖਯਾਯਾਂਨਾਮਚਤੁਰਥੋ ਅੰਸੂ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਗ੍ਰੰਥ ਮੂਲ ਬਿਬੇਸ ਮੰਗਲ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭਃ॥

ਮੂਲ॥ ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ ਅਰੁ ਬਰਨ ਜਾਤ ਅਰੁ ਪਾਤ ਨਹਿਨ ਜਿਹ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੋ ਸਰੂਪ ਲ ਖਯਨ ਕਰ ਬਰਨਨ ਕਰਤੈ ਹੈਂ। ਚਕ੍ਰੇਤਿ ਜਿਹ ਕਜ਼ਾ ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਸੰਖਚੱਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮਾਦਿ ਚਿਹਨ ਕਜ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇ ਖ ਲਖਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਰ ਪੁਨਾ ਬਰਨ ਜਾਤ ਜਹਿ ਪਦਕਾ ਔਨ ਪਦਕਾ ਸਭਕੇ ਸਾਥ ਸੰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਬਰਨ ਪਦ ਕਰ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਸ਼ੂਦ੍ ਯਹ ਚਾਰੋਂ ਬਰਨ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਗਜ਼ਾਪਕ ਚਹਿਨ ਹੈਂ। ਬਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਬਰਨੋਂ ਪਲਖਜ਼ਤ ਚਾ ਰੋ ਆਸ੍ਰਮ ਗ੍ਰਹਸਥ ਬਾਣ ਪ੍ਰਸ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਸੰਨਜ਼ਾਸਅ ਰਥਾਤ ਜੋ ਬਰਨ ਪਦ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਮਾਤ੍ ਕਾ ਉਪਲਖਜ਼ਨ ਹੈ। ਸੋ ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਯਹ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮਾਦਿ ਔਰ ਜੋ ਅਨੰਤ ਭੇਦ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ॥ ਭਾਈ ਗੁਰੁਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਵਾਰ ॥ ੮ ॥ ਪ ਉੜੀ॥ ਕਿਤੜੇ ਬਾਮਣ ਸਾਰੁਸੁਤ ਬਿਰਤੀਸਰ ਲਗ ਇਤ ਲੋਏ। ਕਿਤੜੇ ਗੌੜ ਕਨੌਜਿਏਤੀਰਥ ਬਾਸੀ ਕਰਦੇ ਢੋਏ। ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਸਨੌਢੀਏ ਪਾਂਧੇ ਪੰਡਤਿ ਵੈਦ ਖਲੋਏ। ਕਿਤੜਿਆ ਲਖ ਜੋਤਕੀ ਵੇਦ ਵੇਦਵੇ ਲਖ ਪਲੋਏ। ਕਿਤੜੇ ਲਖਕ ਬੀਸਰਾਂ ਬ੍ਰਹਮਭਾਟ ਬ੍ਰਹਮਾਉ ਬਿਧੋਏ। ਕੇਤੜਿਆਂ ਅਭਜ਼ਾ ਗਤਾ ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੰਗਦੇ ਲੈ ਕਨਸੋਏ। ਕਿਤੜੇ ਸੋਣ ਸਵਾ ਦੀ ਹੋਏ ॥ ੯ ॥ ਕਿਤੜੇ ਖਤ੍ਰੀ ਬਾਹਰੀਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਬਾਵਨ

ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਪਰਮਹੰਸ ਕਿਤੜੇ ਬਾਨਪਰਸਥ ਬਨਬਾਸੀ
। ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਡੰਡਧਾਰ ਕਿਤੜੇ ਜੈਨੀ ਜੀ ਅਦਿਆਸੀ। ਛਿ
ਅਘਰ ਛਿਅ ਗੁਰ ਆਖੀਅਨਿ ਛਿਅ ਉਪਦੇਸ ਭੇਖ ਅਭਿ
ਆਸੀ। ਛਿਅਰੁਤ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਕਰ ਸੂਰਜ ਇਕੋ ਬਾਰਹ
ਰਾਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਸਤਗੁਰ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ॥ ੧੩ ॥ ਇਤਜਾ
ਦਿਕ ਬਰਨ ਜਾਤਿਆਂ ਆਪਕੀ ਲਖਾਯਕ ਨਹੀ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ
ਬਰਨ ਔਰ ਜਾਤੀ ਤੁਝਕਾ ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ ਆਦਿਕ ਕਹਿ ਨਹੀ
ਸਕਤੇ। ਅਰ ਜਾਤਿ ਪੂਰਬੋਕਤ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਨਾਦਿਕ ਹੈਂ ਸੋ
ਤਿਨਕੇ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਿਸੇਸ ਗੋਤ੍ਰ ਪੁਨਾ ਤਿਨਕੇ ਰਿਖਿ ਵਿਸੇ
ਖ ਕਸਜਪਾਦਿ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਜਾਤ ਪਦ ਕਰ ਉਤਪਤੀ ਜਾਨਿ
ਐ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਅਠਾਰਾ ਬਰਨ ਬਰਨ ਸਬਦ ਕਰ ਲੇਨੇ। ਖ
ਟੁ ਅਨਲੋਮਜ[੧] ਖਟ ਪ੍ਰਤਿਲੋਮਜ[੨] ਚਾਰ ਸੁਧ ਹੈ ਦੋ ਕੁੰਡ[੩]
ਗੋਲ[੪]॥ ੧੮॥ਸੋ ਸੂਤ[੫] ਵੈਦਹਿਕ[੬] ਚਾਂਡਾਲ[੭]ਇਤਜਾਦਿਕ
ਤਿਨਕੀ ਸੰਗਜਾ ਅਰ ਇਨਕਾ ਅਚਾਰ ਜੀਵਕਾ ਅਧਿਕਾਰ
ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਸੋ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਮੇ ਯੇਹ ਅਠਾਰਹ ਬਰਨ
ਅਰੁ ਸ਼ੁਧ ਸੰਕਰਾਦਿ ਇਨਕੀ ਜਾਤਿ ਸੰਕਰ ਕਜਾ ਕਿ ਪਰਸ

੧ ਮਾਤਾ ਸੂਦ੍ਰੀ ਪਿਤਾ ਵੈਸ ਮਾਤਾ ਸੂਦ੍ਰੀ ਪਿਤਾ ਖਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਸੂਦ੍ਰੀ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਮਾਤਾ ਵੈਸਨੀ ਪਿਤਾ ਖਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਵੈਸਾਨੀ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮਨ ਮਾਤਾ ਵੈਸਨੀ ਪਿਤਾ ਸੂਦ੍ਰ ੨ ਮਾਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨੀ ਪਿਤਾ ਵੈਸ਼ ਮਾਤਾਬ੍ਰਹਮਨੀ ਪਿਤਾ ਖਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਬ੍ਰਹਮਨੀ ਪਿਤਾ ਸੂਦ੍ ਮਾਤਾ ਖਤ੍ਰਾਨੀ ਪਿਤਾ ਵੈਸ ਮਾਤਾ ਖਤ੍ਰਾਣੀ ਪਿਤਾ ਸੂਦ੍ ਮਾਤਾ ਖਤ੍ਰਾਨੀ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮਨ ੩ ਪਿਤਾ ਜੀਵਤੇ ਹੋਵੈ ਹੋਰ ਪੁ-ਸ਼ ਤੋ ੪ ਪਤੀ ਤੇ ਪਿਛੇ ਹੋਵੈ ੫ ਮਾਤਾ ਬ੍ਰਹਮਨੀ ਪਿਤਾ ਖਤ੍ਰੀ ੬ ਮਾਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨੀਪਿਤਾ ਵੈਸ ੭ ਮਾਤਾ ਖਤ੍ਰੀ ਮਨੀ ਪਿਤਾ ਸੂਦਰ

ਜਾਹੀ। ਪਵ ਧੇ ਪਚਾਧਿਆਂ ਫਲੀਆਂ ਖੁਖਰ ਇਣ ਅਵਗਾ
ਹੀ। ਕੇਤੜਿਆਂ ਚੌੜੇਤੜੀ ਕੇਤੜਿਆਂ ਸੇਰੀਣ ਵਿਲਾਹੀ। ਕੇ
ਤੜਿਆਂ ਅਵਤਾਰ ਹੋਇ ਚਕ੍ਰਵਰਤ ਰਾਜੇ ਦਰਗਾਹੀ। ਸੂਰ
ਜਬੰਸੀ ਆਖੀਅਨ ਸੋਮਵੰਸ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿਪਾਹੀ। ਧਰਮ ਰਾ
ਇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਧਰਮ ਬਿਚਾਰਨ ਬੇਪਰਵਾਹੀ। ਦਾਨ ਖੜ
ਗ ਮਤਿ ਭਗਤਿ ਸਲਾਹੀ॥ ੧੦ ॥ ਕਿਤੜੇ ਵੈਸ਼ ਬਖਾਣੀਅ
ਨ ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਵਤ ਬੀਚਾਰੀ। ਤੂਅਰਚੌੜ ਪਵਾਰ ਲਖ ਮ
ਲਣਹਾਸ ਚਉਹਾਣ ਚਿਤਾਰੀ। ਕਛਵਾਹੇ ਰਾਠੌਰ ਲਖ ਰਾ
ਣੇ ਰਾਇ ਭੂਮਿਏ ਭਾਰੀ। ਬਾਘ ਬਘੇਲੇ ਕੇਤੜੇ ਬਲਵੰਡ
ਲਖ ਬੁੰਦੇਲੇ ਕਾਰੀ। ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਭੂਰਟਿਏ ਦਰਬਾਰਾ ਅੰ
ਦਰ ਦਰਬਾਰੀ। ਕਿਤੜੇ ਗਨੀਭਦੌੜਿਏ ਦੇਸ ਦੇਸ ਬਡੇ ਇ
ਤਬਾਰੀ। ਹਉਸੈ ਮੁਏ ਨ ਹਉਸੈ ਮਾਰੀ ॥ ੧੧ ॥ ਕਿਤੜੇ
ਸੂਦ ਸਦਾਇਦੇ ਕਿਤੜੇ ਕਾਇਥ ਲਿਖਣ ਹਾਰੇ। ਕੇਤੜਿਆਂ
ਹੀ ਬਾਣੀਏ ਕੇਤੜੇ ਭਾਭੜਿਆਂ ਸੁਨਿਆਰੇ। ਕਿਤੜਿਆਂ ਲ
ਖ ਜਟ ਹੁਇ ਕੇਤੜਿਆਂਛੀਂਬੇਸੰਸਾਰੇ। ਕੇਤੜਿਆਂਠਾਠੇਰਿਆਂ
ਕੇਤੜਿਆਂ ਲੋਹਾਰ ਬਿਚਾਰੇ। ਕਿਤੜੇ ਤੇਲੀ ਆਖੀਅਨਿ
ਕਿਤੜੇ ਹਲਵਾਈ ਬਾਜ਼ਾਰੇ। ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਪੰਖੀਏ ਕਿਤ
ੜੇ ਨਾਈ ਤੇ ਬਣਜਾਰੇ। ਚਹੁਵਰਨਾ ਦੇ ਗੋਤ ਅਪਾਰੇ॥੧੨
ਕਿਤੜੇ ਗਿਰਹੀ ਆਖੀਅਨ ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਫਿਰਨ ਉਦਾ
ਸੀ। ਕੇਤੜਿਆਂ ਜੋਗੀਸਰਾਂ ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੋਏ ਸਨਿਆਸੀ।
ਸੰਨਿਆਸੀ ਦਸ ਨਾਮ ਧਰ ਜੋਗੀ ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਨਿਵਾਸੀ।

ਕਹਿਏ ਜਿਸਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕਰ ਬੇਦ ਸਿੰਮ੍ਰਿ
ਤਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਭਾਰਤ ਰਾਮਾਇਨ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰ ਵਾ ਪਸਤ
ਤਿ ਮਧਜਮਾ ਬੈਖਰੀ ਰੂਪਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਾਦਿ ਬਾਣੀਆ
ਸਭਹੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕਰ ਪੀਛੇ ਹਟਆਵ
ਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਾਨਾਦਿਕ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਆ ਹੂਆ ਕਮਠ
ਪੀਠ ਪਖਾਨ ਬ੍ਰਜਾਦਿਕ ਪੈ ਚਲਾਯਾ ਹੂਆ ਕੁੰਠਿਤਿ ਹੋਕਰ
ਹੱਟ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਾਨੀ ਬੇਦਾਦਿਕ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕਰ
ਹੱਟ ਆਵਤੀ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਆਸਾ ॥ ਬੇਦ ਕਤੇ
ਬ ਸੰਸਾਰਹਭਾਹੁ ਬਾਹਰਾ ॥ ਨਾਨਕ ਕਾ ਪਾਤਸਾਹ ਦੀਸੈ ਜਾ
ਹਰਾ ॥ ਤਥਾ ਕਿਸੂ ਸਾਂਈਲੋਕ ਕਾ ਕਥਨ ਹੈ ॥ ਨ ਰੋਹਰ ਮੇ
ਹੈ ਵੈਨ ਹੈ ਸੰਗਮੇ ॥ ਲੇਕਿਨ ਚਮਕਤਾ ਹੈ ਹਰਰੰਗ ਮੇ ਇਤਿ
॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਰਨ ਸਬਦ ਕਰ ਲੋਕਪਾਲ ਰੂਪ ਪਸੂਮਦਿਸ਼ਾ
ਧਿਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਜਲਰਾਜ ਤਦੋਪਲਖਿਤ ਸਭ ਲੋਕ ਪਾਲ ਜਾ
ਨੀਏ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਏਹੁ ਬਿਸੇਸ ਚਿਹਨ ਜਿਹ ਕਹਿਏ ਜਿਸ ਨਿ
ਰਗੁਨ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾਂ ॥ ਅਰੁ ਸਬਦ ਕਰ
ਅਪਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਔ ਬਰ ਸਬਦ ਕਰ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਨਕਾਰ ਭਿੰਨ
ਕਰ ਲੇਨਾ ਅਰਥਾਤ ਉਚ ਨੀਚਾਦਿ ਬਿਸੇਖਨੋ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ
ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਬਰ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨਾਦਿ
ਕਲੇਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਕਾਰ ਕਰ ਬਰਨ ਸ੍ਰੀ
ਕਾਰ ਕਰਨਾ ਏਕਾਖਜਰ ਕੋਸ਼ ਰੀਤੀਸੇਂ ॥ਯਥਾ ਬਕਾਰੋ ਬਰੁ
ਣਃ ਪੋਕੁਃ ਰਸੂਰਾਮੋਨਿਲੋਵਹੋਭੂਮਾਵਪਿ ਧਨੇਪਿਚ ਅਰਥਾ

ਪਰ ਅਤਜੰਤ ਭਾਵ ਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗਿਕ ਧਰਮੋਂ ਕਾ ਏਕਤ੍ਰ ਸੰਨਿ
ਵੇਸ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਰਨ ਸ੍ਵੇਤ ਪੀਤ ਹਰਿਤ ਕਪਿਸ ਰਕ੍ਤ ਚਿਤ੍
ਸਜਾਮ ਸੋਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਜੇ ਤੁਝਕੇ ਬਿਸੇਸ ਗਜਾਪਕ ਚਿ
ਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮੇਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸ਼
ਲੋਕ ੫੭॥ਨਸ਼ੰਖੰਨ ਚਕ੍ਰੰ ਨ ਗਦਾ ਨ ਸਿਆਮੰ ਅਸਚਰਜ
ਰੂਪੰ ਰਹੰਤਿ ਜਨਮੰ। ਨੇਤਿਨੇਤਿਕ ਥੰਤਿ ਬੇਦਾ। ਊਚ ਮੂਚਅ
ਪਾਰ ਗੋਬਿੰਦਹ ਬਸੰਤ ਰਿਦ੍ਰੰ ਅਚੁਤ ਬੁਝੰਤਿ ਨਾਨਕ ਬਡ
ਭਾਗਿਅਹ ॥ ੫੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਰਨ ਨਾਮ ਅਖਰ ਕਾ ਹੈ ਜੋ
ਸੋ ਅਕਾਰਵਾਸਦੇਵ ਕਾਵਾਚਕਹੈ। ਅਕਾਰਃ ਵਾਸਦੇਵਃਸਜਾਦਾ
ਕਾਰਸਤ੍ਰੁਪਿਤਾਮਹਃਪੂਜਾਯਾਮਪਿਮਾਂਗਲਜੇਅਕਾਰਃ ਪ੍ਰਕੀਰ
ਤਤਃ॥ਉਕਾਰਃਸੰਕਰਃ ਪੋਕੁਃਇਤਜਾਦਿਕਜੋ ਬਰਨਹੈਂ॥ਨਨ੍ਹੁ
ਅਖਜਰਾਣਾ ਮਕਾਰੋਸਿਮ ਦ੍ਵੰਦਃ ਸਾਮਾਸਿਕਸਜਰ ਅਹਮੇ
ਵਾਖਜਯਃ ਕਾਲੋਧਾਤਾਹੰ ਬਿਸ੍ਰੁਤੋ ਮੁਖਃ ਇਤਜਾਦਿਕ ਆਪ
ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਜੂ ਨੇ ਅਕਾਰ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜਤ੍ਰ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀ
ਆ ਹੈ। ਤੁਮ ਕੈਸੇ ਕਹਿਤੇ ਹੋ ਕਿ ਬਰਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ
ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਸਤਜ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ
ਜੂ ਕਾ ਕਥਨ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਕਥਨ ਕਾ ਭਾਵ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ
ਬਿਸੇਸ ਬਿਭੂਤੀ ਬਰਨਨ ਪਰਹੈ ਸਗੁਨ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਰਗੁ
ਨ ਕਾ ਹੈਸਾਖਜਾਤ ਬੇਦ ਹੀ ਬਰਨ ਸਮਦਾਯ ਰੂਪ ਆਪ
ਹੀ ਆਪਕੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਯਤੋਵਾਚੋ ਨਿਵਰਤੰਤੇ
ਅਪ੍ਰਾਪਜ ਮਨਸਾ ਸਹੇਤਿ ॥ ਬੇਦ ਸਾਖਜਾਤ ਕਹਤਾ ਹੈ ਯਤੋ

ਤ ਰਾਮ ਪਵਨ ਅਗਨਿ ਭੂਮਿ ਧਨ ਅਰੂ ਨਕਾਰ ਰਹਾ ਸੋ ਲਿਖਾਹੈਕਿ ॥ਨਸ੍ਯੂਨੇਤਾਸਮਾਖਜ਼ਾਤਸ੍ਯੂਰਲੌਨਃਪਰਿਕੀਰਤਿਤਃ ਨਃਸਖ੍ਯੂਃਸ੍ਵਾਗਤੇ ਬੰਧੌਬ੍ਰਿਖਜੇਸ੍ਯੂਰਯੋਚਕੀਰਤਤਃ ॥ ਨਕਾਰਕੇ ਏਤੇ ਅਰਥ ਹੈਂ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਸੈਨਾਪਤਿ ਸੈਨਾ ਕੇ ਚਲਾਨੇ ਵਾਲਾ ਤਰਣਿ ਸ੍ਯੂਰਯ ॥ ਵਾ ॥ ਜ਼ੁਵਾ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰੁ ਸ੍ਵਾਗਤ ਸਤਕਾਰ ਕਾ ਵਾਚਕ ਹੈ ਜੋ ਬਾਹਰ ਤੇ ਆਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੈਸੇ ਜੀ ਆਏ ॥ ਰਖਜਾ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੀ ਔਸੇ ਮਧੁਰ ਸ੍ਨਿਗਧ ਬਾਨੀ ਜੋ ਉਚਾਰਨ ਕਰੀਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਸ੍ਵਾਗਤ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਬੰਧੂ ਭ੍ਰਾਤਾਦਿਕ ਬ੍ਰਿਖਜ ਸ੍ਯੂਰਯ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਯੂਰਬੋਕਤ ਸਭ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਰ ਜਾਤਿਕਰਕੇਉਤਪਤੀ॥ਕਿੰਵਾ॥ਜਾ॥ਨਾ॥ਕਜਾ ਜਾਨੇ ਆਨੇ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਕਾਸਵਤ ਪ੍ਯੂਰਨ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪਾਂਤਿ ਪੰਕ੍ਤਿ ਪੰਕ੍ਤਿ ਨਿਰਧਾਰਨਾਰਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਬਹੁਮ ਧਜਤੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕਰਨਾ ਜੋ ਯਹ ਅਮੁਕੀਪੰਕ੍ਤੀ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਮੇ ਯਹ ਪਰਮ ਬਿਰੁਧ ਹੈ ਕਜੋਂਕਿ ਬਹੁਤਹੀ ਨਹੀ ਸੰਭਵਤਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪਾਂਤਪਤਨਾਰਥ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਅਚੁਤ ਹੈ ਅਥ ਵਾ ਪਤ ਨਾਮ ਰਖਜਾ ਸੋ ਤਿਸਕਾ ਰਖਜਕ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਸਰਬ ਕਾ ਆਸਰਾ ਰਖਜਕ ਹੋਨੋ ਤੇ ॥ ਮੂਲ

॥ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਰੁ ਰੇਖ ਭੇਖ ਕੋਊ ਕਹਿ ਨ ਸਕਤ ਕਿਹ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ਰੂਪੇਤਿ ਰੂਪ ਦੋਨਉ ਹੈ ਸੁਰੂਪ ਕੁਰੂਪ ਸੋਵਜ਼ਕਿ ਉਪਾਧਿਕ

ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਵਜ਼ਕੁ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਨੇਹਨਾਨਾਸ੍ਤਿ ਕਿੰਚਨੇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਹ॥ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੇ ਨਾਨਾ ਕਿੰਚਨ ਨਹੀ ਹੈ ਯੋਹ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਹਤੀ ਹੈ॥ ਯੇਹਨਾਨੇਵ ਪਸ਼ਜ਼ਤਿ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੋਃ ਸ਼ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁਮਾਪ੍ਨੋਤਿ ॥ ਜੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਨਾਨਤ੍ਵ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮ੍ਰਿਤਯੁ ਸੇ ਭੀ ਮ੍ਰਿਤਯੁ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਰੰਗ ਸ੍ਵੇਤ ਪੀਤਾਦਿਕਸੇਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ਜ਼ਫਰਨਾਮੇ ਯਥਾ ॥ ਕਿ ਬੇਗੂੰਨ ਬੇਚੂਨ ਚੂੰਬੇਨਮੂੰ॥ ਅਰੁ ਬਹੁੜੇਰੇਖ ਰੇਖਾ ਹਸਤ ਪਾਦਾਦਿਕ ਜੋ ਸਮੁਦ੍ਰੀਕ ਮੇ ਲਿਖੀ ਹੈ॥ ਦਸ ਚਕ੍ਰੀਭਵੇਦ੍ਜਾ ਦਸਸੰਖੀਚਯੋਗਿਰਾਟ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਧ੍ਵਜਾ ਪਦਮ ਜਵ ਤ੍ਰਿਸ੍ਯੂਲ ਧਨੁਖ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਨਖ ਸਿਖ ਪ੍ਯੰਤ ਬਹੁਤ ਲਖਜ਼ਣ ਲਿਖੇਹੈਂ ਮਸਤਕਕੀ ਰੇਖਾ ਆਦ੍ਸਿਟ ਸੁਭਾਸੁਭ ਗਜ਼ਾਪਕ ॥ ਯਦਧਾਤ੍ਰਾਨਿਹਤੰਲਲਾਟ ਪਟਲੇ ਤਨਮਾਰਜਿਤੁੰਕਃ ਖਜ਼ਮਃ ॥ਅਰਥਾਤ ਮਸਤਕ ਲੇਖ ਰੂਪ ਲੇਖਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰੁ ਭੇਖ ਪੀਤ ਬਸਨ ਮੁਰਲੀ ਮੁਕਟ ਬਨਮਾਲਾ ਧਨੁਖ ਬਾਨਾਦਿਕ ॥ ਵਾ ॥ ਖਟ ਦਰਸਨ ਮੇ ਤੇ ਕੋਊ ਦਰਸਨ ਰੂਪ ਭੇਖ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਯੋਗਜ਼ ਕੋਊ ਕਹਿਏ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਬਜ਼ਾਸ ਬਾਲਮੀਕ ਸੇਖਾਦਿਕ ਕਹਿਨ ਸਕਤ ਕਜ਼ਾ ਸਕਤਿ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਮੇ ਕਿਹ ਕਜ਼ਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰਸ੍ਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਤੀ ਯੁਕਤੀ ਕਰ ਭੀ ॥ ਵਾ ॥ ਕੋਊ ਕਹਿਨ ਕਜੋ ਨੋਹੀ ਕਹਿਤਾ ਤੋ ਇਸਪੈ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸ੍ਰੁਤਿ ਕਹਿ ਕਿਸਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨ ॥ ਮੂਲ ॥

॥ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਮਿਤੋਜ ਕਹਿਜੈ ॥

ਟੀਕਾ

॥ਨਨੁ॥ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰਤੁਮਨੇਨਿਸ਼ੇਧ ਕਿਆਤੌਮੁਸੁਖਜੂਕੀ ਕੈਸੇ ਗਤਿ ਹੋਇਗੀ। ਔ ਗੁਰ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਕੀ ਕਿਯਾ ਬਿਵ-ਸਥਾ ਹੋਗੀ ਤੁਮਾਰੇ ਕਥਨ ਕਰ ਮੋਖਜ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿਕ ਸ਼ਾਸ-ਤ੍ਰ ਕਾ ਹੀ ਉਛੇਦ ਭਯਾ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਂਙ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਕਰ ਮਨ ਮੋਰ । ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਮੈਂ ਨਾਹੀ ਹੋਰ ॥ਤਥਾ॥ਤਨਮਨਧਨਸਭਸੌਂਪ ਗੁਰਕਉਹੁਕਮ ਮੰਨਿਐ ਪਾਈਐ ਤਥਾ ਬਿਲਾਵਲ ਵਾਰ ਕੀ ਪਉੜੀ । ਸਭ ਵਡਿਆਈਆ ਹਰਿਨਾਮ ਵਿਚ ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਈਐ ਜੋ ਵਸਤ ਮੰਗੀਐ ਸਾ ਪਾਈਐ ਜੇ ਨਾਮ ਚਿਤ ਲਾਈਐ । ਗੁਹਜ ਗਲ ਜੀਅ ਕੀ ਕੀਚੈ ਸਤਗੁਰੂ ਪਾਸ ਤਾ ਸਰਬਸੁਖ ਪਾਈਐ। ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਹਰਿ ਉਪਦੇਸ ਦੇਇ ਸਭ ਭੁਖ ਲਹਿ ਜਾਈਐ । ਜਿਸ ਹੋਵੈ ਪੂਰਬ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾ-ਈਐ । ਤਥਾ ਬਿਹਾਗੜਾ ਚੌਥੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੀ॥ ਸਭ ਜਾਇ ਮਿਲਉ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਉ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੜੀਏ ਜੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜਾਵੇ ਰਾਮ ॥ ਤਥਾ ॥ ਸਰਬੰਖਲ੍ਵਿਦੰਬ੍ਰਹਮ॥ ਤਦ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਣਿਪਾਤੇਨ ਪਰਿਪ੍ਰਸ਼ਨੇਨ ਸੇਵਯਾ ਉਪਦੇਖਯੰਤਿ ਤੇ ਗਯਾਨੰ ਗਯਾਨਿਨਸਤ੍ਵਦਰਸਿਨਃ॥ਇਤਯਾਦਿਕ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੁਮਖਯੂ ਸ਼ਰਣਾਗਤਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਮਹਾਂਵਾਕਯਾਵਾਂਤਰਵਾਕੈਂ

ਕੀ ਕੌਨ ਬਿਵਸਥਾ ਹੋਇਗੀ। ਤਬ ਇਸ ਪਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਇਤਿ ॥ ਅਚਲ ਚਲਨੇਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਇ ਮੂ-ਰਤਿ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਚਲਮੂਰਤਿ । ਨਨੁ । ਅਚਲ ਤੋ ਪਰਬਤਹੈਂ ਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜ ਵਾਹਗੁਰੂ ਪਰ-ਬਤ ਭਯਾਕਯਾ ਤੈਂ ਇਸ ਪਰ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾ-ਸ਼ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਕਯਾ ਕੂਟਸਥ ਹੈ ਅਚਯੁਤ ਮੂਰਤੀ ਜਿਸ ਕੀ ਕਿੰਵਾ ਅ ਚ ਲ ਇਨ ਤੀਨੋ ਬਰਨੋ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜ ਹੈ ਮੂਰਤੀ ਜਿਸਕੀ ਅ ਬਿਸ੍ਨੁ ਅਕਾਰੋ ਬਾਸਦੇਵਃ ਸਜਾਦਿਤਿ ਕਥਨਾਤ॥ ਚ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਚੰ ਚੰਦ੍ਰਮਾਸਮਾਖਜਾਤੋਭਾਸਕਰੇਤਸਕ-ਰੇਮਤਃ ਇਤਿ ਬਚਨਾਤ । ਲ ॥ਨਾਮ ਦੀਪਤੀਕਾ ਹੈ ਲੋਦੀਪੌ ਦਯਾਲਸ੍ਯ ਭੂਮੌਭਏ ਚਾਹਲਾਦਨੇਪਿਚਲੋਵਾਤੇ ਲਵਣੇਚਸਜਾ ਤ ਲੋਦਾਨੇ ਪਰਿਕੀਰਤਤਃ ॥ਲ ਨਾਮ ਦੀਪਤੀ ਕਾਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਭੂਮਿਕਾ ਭੈਕਾ ਆਨੰਦ ਕਾ ਪਵਨ ਲਵਨ ਦਾਨ ਇਤਯਾਦਿਕ ਅਰਥੋਂ ਮੇਂ ਲਕਾਰ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਿਸ਼੍ਨੁ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੀਪਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਔ ਲਕਾਰ ਵਾਚਕ ਸਭੀ ਸ੍ਵਰਗ ਭੂਮੀ ਭਯ ਅਨੰਦ ਪਵਨ ਲਵਨ ਦਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ਅਗਨਿ ਸੂਰਜ ਬਿਜਲੀ ਸਰਬ ਜੋਤੀ ਮੰਡਲ ਸ੍ਵਰਗ ਕਰਕੇ ਊਪਰਕੇਲੋਕ ਸਪਤ ਭੂਰ ਭੁਵਾ ਸ੍ਵਾ ਮਹਾ ਜਨ ਤਪਸਤ ॥ ਭੂਮੀਕਰ ਨੀਚੇ ਕੇ ਸਪਤ ॥ਅਤਲਬਿਤਲ ਸੁਤਲ ਤਲਾਤਲ ਮਹਾਤਲ ਰ-ਸਾਤਲ ਪਾਤਾਲ ਅਰੁ ਭਯ ਅਨੰਦ ਕਰ ਚੌਦਾ ਭੁਵਨ ਕਾ ਦੁਖ ਅਰ ਸੁਖ ਪਵਨੋਪਲਖਯਤ॥ਪਾਂਚਪ੍ਰਿਥੀ ਅਪ ਤੇਜਬਾਯੂ

ਅਵਜ ਕਾ ਪੂਰਬ ਅਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਅਨੰਤ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਅਰ
ਥ ਕਰਨਾ ਪੂਰਬ ਅਰਥ ਭੀ ਅਰ ਯਹ ਭੀ ਭਵੈ ਭਵੈ ਅਨੁ ਅਨੁ
ਅਭਵੈ ਅਰਥਾਤ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋ ਮੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕੀਏ ਹੂਏ ਜਿਸਕਾ
ਗੁਰੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਸੋ ਕਹੀਏ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ਼॥ ਯਥਾ
ਗੀਤਾ ਯਾਂ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਸੰਸਿਧ ਸ੍ਤੋ ਯਾਤਿ ਪਰਾਂ ਗਤਿ ਮਿਤਿ । ਹੇ
ਅਰੁਜਨ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਹੁ ਮੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕੀਏ ਹਹਿ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸੀ
ਤੇ ਸੰਸਿਧ ਨਾਮ ਸੁਧਾਂਤਹ ਕਰਨ ਹੋਇ ਤਬ ਇਸ ਚਰਮ
ਜਨਮ ਮੇ ਗੁਰੋਂ ਦੁਵਾਰਾ ਮੋਖਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਪਰ ਚੂਨ ਕਮਾਏ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ
ਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨਭਉ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੋਇ
ਤਬ ਭਉ ਨਾਮ ਭੈ ਕਾ ਜਾਨਨਾ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸਕੋ ਸਤਗੁਰੋ
ਦੁਆਰਾ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੂਆ ਸੋ ਅਨਭਉ ਕਜਾ ਨਿਰ
ਭਉ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਨਮ ਜਰਾ ਜਮ ਨਰਕਾਦਿ ਭਜ ਤਿਸਕਾ ਨ-
ਸ਼ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਔਰ ਜੋ ਸਰਨ ਤਿਸਕੀ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੇ
ਸੋ ਭੀ ਨਿਰਭੈ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਔਰ ਭੀ ਕਿਸੀ
ਕੋ ਭੈ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਵੋ ਸਭ ਅਪਨਾ ਆਪ ਜਾਨਤਾ ਹੂਆ ਤਥਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਭੈ ਕਾਹੂ ਕੋ ਦੇਤ ਨਹਿ
ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਰੇ ਮਨਾ
ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪਰਕਾਸ਼ ਕਾ
ਬਿਸੇਖ ਨ ਜਾਨਿਐ ਤਥਾ ਔਰ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਅਗਨਿ ਸੂਰ-
ਯਾਦਿਕ ਤਿਨ ਕੋ ਭੈ ਹੈ ਬਨਾ ਹੂਆ ॥ ਸਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਆਸਾ ਕੀ

ਆਕਾਸ ਲਵਨ ਸਬਦ ਕਰ ਖਟਰਸ ॥ ਮਧੁਰ ਤਿਕੁ ਆਮ-
ਲ ਕੜੁ ਕਖਾਯ ਲਵਨ ਦਾਨ ਸਬਦ ਕਰ ॥ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ-
ਦਿਕ ਮੋਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬੰ ਖਲ੍ਵਿਦੰ
ਬ੍ਰਹਮ ਇਸ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਯ ਸਰਬ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮ
ਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਅਚਲ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਜਾਨਨਾ ਅਚ
ਲ ਬਜਤਰਿਕੁ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਚਲ ਹੀ ਹੈ ਸਥਾਵਰ ਜੰ
ਗਮ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਸਭ ਇਤਿ ॥ ਅਥਵਾ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਅਚਲ ਮੇ
ਮੂ ਕਯਾ ਮੁਝਕੀ ਰਤਿ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਭ
ਅਧ੍ਵ ਡਿਠੇ ਜੀ ਤਾ ਚਰਣਕਮਲ ਚਿਤ ਲਾਇਆ । ਕਿੰਵਾ
ਮੂ ਨਾਮ ਰੋਮ ਕਾ ਹੈ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਸੋ ਅਚਲ
ਅਚ੍ਯੁਤ ਵਾਹਗੁਰੂ ਮੂ ਕਿਯਾ ਰੋਮ ਰੋਮ ਮੇ ਰਤਿ ਕਯਾ ਰਤਾ
ਹੂਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯੁਕ੍ਤ ਹੈ ਯਥਾ ॥ ਦੋਃ ॥ ਲਖ ਲਾਲਨ ਮੈ
ਲਾਲ ਹੈ ਲਖ ਖੂਬਨ ਮੈ ਖੂਬ। ਰੋਮ ਰੋਮ ਮੇ ਰਵ ਰਹਿਆ
ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਮਹਬੂਬ॥ ਅਨਭੌ ਪ੍ਰਕਾਸ ਇਤਿ॥ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਕਜਾ ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਔਰ ਸੂਰ ਅਗਨਿ ਚੰਦ੍ ਤਾਰਾਦਿਕ
ਤਿਸੀ ਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੈ ਅਰ ਸੋ ਅਚ੍ਯੁਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ
ਸੈਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨੁ ਨਾਮ ਪੀਛੈ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਨੁਜ
ਅਨੁਗ ਤੈਸੇ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂਕੋ ਬੋਧ
ਹੋਇ ਤਬ ਪੀਛੇ ਸਿਖ ਕਉ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇ ਜਿਸਕਾ ਕਯਾ ਗੁਰੋਂ
ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇ ਸਿਖ ਕੋ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਨ-
ਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਰੁ ਅਨਭਉ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਰ ਅਨੁ

ਵਾਰ ਮੇ। ਭੈ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਭੈ ਵਿਚ ਚੰਦ ਤਥਾ ਬੇਦ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਭੀਖਾਸਮਾਦ ਢਾਤਃ ਪਵਤੇ ਭੀਖੋਦਯਤੇਸੂਰਯਃ ਭੀਖਾਦਗ੍ਨਿਸ੍ਤ ਇੰਦ੍ਰਸ੍ਤ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਰ ਧਾਵਤਿ ਪੰਚਮਃ ਇਤਿਅਰੁ ਲੋਕਿਕ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀਪਾਦਿਕ ਕੋ ਵਾਤ ਵਰਖਾਦਿਕ ਕਾ ਭੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਯਹ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭੈ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਇਤਿ॥ਅਥ ਅਮਿਤੋਜ ਕਹਿਜੈ॥ ਅਮਿਤ ਕਜ਼ਾ ਮਰਯਾਦਾਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਓਜ ਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਿਸਕਾ ਕਹਿਜੈ ਕਜ਼ਾ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਕਿਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬੇਦ ਬਜ਼ਾਸ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦਾਦਿਕੋ ਨੇ ਕਿੰਵਾ ਅਮਿਤ ਓਜੁ ਕਹਿਜੈ ਓ ਕ੍ਰਯਾ ਪੂਰਬੋਕਤ ਜੁ ਕਜ਼ਾ ਜੋ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਕਿੰਵਾ। ਅਮਿਤ ਓਜ ਕਹਿ ਜੈ ਐਸੇ ਛੋਦ ਕਰਕੇ ਪਾਠਕਾ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਅਮਿਤ ਓਜ ਤਿਸ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾ ਜੋ ਕਥਨ ਕਰੇ ਤਿਸ ਕੀ ਜੈ ਕਜ਼ਾ ਫਤੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਲਿਆਨ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਇਤਿ ਅਥ ਮੂਲ ॥

ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਣਿ ਸ਼ਾਹ ਸਾਹਾਣਿ ਗਣਿਜੈ

ਟੀਕਾ: ਜਿਸ ਤੇ ਬਲ ਜੋ ਆਦਿ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਕੋਟਿ ਜੋ ਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ ਕਜ਼ਾ ਪਰਮ ਐਸ੍ਵਰਯ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਦਸ ਭੁਵਨ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਕਾ ਜੋ ਇੰਦ੍ ਬ੍ਰਹਮਾ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਦਿਨ ਮੇ ਚੌਦਹ ਇੰਦ੍ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸਹੰਸ੍ ਚੌਕੜੀ ਜੁਗੋਂ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾ ਏਕ ਦਿਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦਿਨ ਮੈ ਸਾਢੇ ਇਕਹਤਰ ਚੌਕੜੀ ਜੁਗੋਂ ਕੀ ਏਕ ਇੰਦ੍ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ

ਸੁਵਰਗਪਤੀ ਇੰਦ੍। ਤਿਨ ਕੋਟਿਨ ਕਾ ਭੀ ਇੰਦ੍ ਬ੍ਰਹਮਾ ਐਸੇ ਕਈਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਕਾ ਜੋ ਸ਼ਾਹ ਕਯਾ ਰਾਜਾ ਅਰਥਾ ਤ ਮੋਹਾਂਵਿਸ਼ਨੁ ਤਿਸਕਾ ਭੀ ਜੋ ਮਹਾਰਾਂਜ ਹੋਵੈ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸੋ ਕਹੀਏ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ਰਾਣ ਸ਼ਾਹਸਾਹਾਣ ਗਣਿਜੈ ਕਯਾ ਗਣੀਤਾ ਹੈ ਮਹਾ ਜੋਗੀ ਜੋ ਕਾਗਭਸ਼ੁੰਡ ਲੋਮਸ਼ ਬਕਦਾਲ ਭਾਦਿਕੋਂ ਨੇ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਸਤੁਤੌ॥ ਕਈ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ ਜਿਹ ਪਾਨਹਾਰ । ਕਈ ਕੋਟਿ ਰੁਦ੍ ਜੁਗਿਆ ਦੁਆਰ। ਕਈ ਬੇਦ ਬਜ਼ਾਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਨੰਤ । ਜਿਹ ਨੇਡ ਨੇਤ ਨਿਸਦਿਨ ਉਚਰੰਤ॥

ਔਰ ਐਸੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਹਜਾਰ ਚੌਕੜੀ ਜੁਗੋ ਕੀ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾ ਦਿਨ ਹੈ ਐਸੇ ਪਖਜ਼ ਮਾਸ ਬਰਖ ਕਰ ਸੌ ਬਰਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਆਯੂ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਹਜ਼ਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਤੀਤ ਹੋਇ ਤਬ ਬਿਸ਼ਨ ਕੀ ਏਕ ਘੜੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਪਹਰ ਦਿਨ ਪਖਜ਼ ਮਾਸ ਬਰਖ ਰੀਤੀ ਸੌ ਸੌ ਬਰਸ ਬਿਸ਼ਨ ਕੀ ਆਯੂ ਹੈ ਜਬ ਦ੍ਵਾਦਸ ਲਖ ਬਿਸ਼ਨ ਗੁਜਰੇਤਬ ਰੁਦ੍ ਕੀ ਅਰਧ ਪਲ ਬਿਤੀਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਪਲ ਘੜੀ ਪਹੋਰ ਦਿਨ ਪਖਜ਼ ਮਾਸ ਬਰਖ ਕਰ ਸੌ ਬਰਸ ਰੁਦ੍ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਏਕਾਦਸ ਰੁਦ੍ ਬਿਤੀਤ ਹੋਇ ਤਬ ਈਸ਼ਰ ਕੀ ਏਕ ਨਿਮਖ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਪਲ ਘੜੀ ਪਹਰ ਦਿਨ ਪਖਜ਼ ਮਾਸ ਬਰਖ ਕਰ ਸੌ ਬਰਖ ਈਸ਼ਰ ਕੀ ਆਯੂ ਹੈ ਜੋ ਬਤੀਸ ਈਸ੍ਵਰ ਬਤੀਤ ਹੋਇ ਤਬ ਭਗਵਤੀ ਮਹਾਮਾ

ਯਾ ਕਾ ਏਕ ਦਿਨਰਾਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇਹੀ ਸੌ ਬਰਸ ਦੇਵੀ ਕੀ ਆਯੁ ਹੈ ਜਬ ਸਹਸ੍ ਦੇਵੀ ਬਤੀਤ ਹੋਇ ਤਬ ਏਕ ਕਲਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਲਪ ਕਯਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਰੀਯ ਤਤ੍ਵ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤਿਸਕਾ ਏਕ ਨੇਤ੍ਰਫੋਰਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਹਰਨ ਭਰਨ ਜਾ ਕਾ ਨੇਤ੍ ਭੋਰ ॥ ਤਿਸਕਾ ਮੰਤ੍ ਨ ਜਾਨੈ ਹੋਰ ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀਜੀ ਕੀ ਅਸਟਪਦੀਮੇ ਲਿਖਾਹੈ॥ ਸੌ ਯਹ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸ਼ਾਹਾਨਸ਼ਾਹ ਗਨੀਤਾ ਹੈ ਬੇਦ ਪੌਰਾਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀਓਂ ਮੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗਣਿਜੈ ਐਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਜੋ ਗਣਿ ਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਸੇਵਕ ਭਗਤਜਨ ਤਿਨਕੀ ਜੈ ਹੈ ਔਰ ਸ਼ਭਿਨਾਸੀ ਹੈ ਪਰੰਪਰਾ ਕਰਕੇ ॥ ਤਥਾ ਮਾਰੂ ਕੀ ਪਉੜੀ ੧੭ ॥ ਧਰਤ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਹੈ ਚੰਦ ਸੂਰ ਬਿਨਾਸੀ ॥ ਬਾਦਸਾਹ ਸਾਹੁ ਉਮਰਾਉ ਖਾਨ ਛਾਹਿ ਭੋਰੇ ਜਾਸੀ ॥ ਰੰਗ ਤੁਰੰਗ ਗਰੀਬ ਮਸਤ ਸਭ ਲੌਕ ਸਿਧਾਸੀ ॥ ਕਾਜੀ ਸੇਖ ਮਸਾਇਕਾ ਸਭੇ ਉਠਜਾਸੀ॥ ਪੀਰ ਪੈਕਾਬਰ ਅਉਲੀਏ ਕੋ ਥਿਰਨਰਹਾਸੀ ॥ ਰੋਜ਼ਾ ਬਾਂਗ ਨਿਮਾਜ਼ ਕਤੇਬ ਥਿਣ ਬੁਝੇਸਭਜਾਈ ॥ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀ ਮੇਦਨੀ ਸਭ ਆਵੈ ਜਾਸੀ ॥ ਨਿਹਚਲ ਸਚ ਖੁਦਾਇ ਏਕਬੰਦਾਅਬਿਨਾਸੀ ॥ਅਰਥਾਤ ਕੋਟਇੰਦ੍ਰਾਣਇੰਦ੍ਰਕੋਟ ਸਾਹਾਣਸਾਹ ॥ ਐਸੇ ਏਕ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾ ਹੂਆ ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਜੋ ਗਣਿ ਹੈਂ ਸੇਵਕ ਭਗਤਿ ਤਿਨਕੀ ਜੈ ਹੈ ਸੋ ਸਿਥਰ ਹੈ ਔਰ ਸਭਨਾਸੀ ਹੈਂ ਤਥਾ ਅਨੇਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕਨਮੋ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਕੋਟਿ ਬਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਸੰਕਰ

ਜਟਾਧਾਰ ॥ ਚਾਹਹਿਤੁਝਹਿ ਦਇਆਰ ਮਨਤਨ ਰੁਚਿਆਪਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ਢਾਰ ਤੇ ਵਧੀਕ ਸਲੋਕ ॥ ਜਿਤਦਰ ਲਖ ਮੁਹੰਮਦਾ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੇ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ ॥ ਲਖਲਖ ਰਾਮ ਵਡੀਰੀ ਅਹਿ ਲਖ ਰਾਈ ਲਖਵੇਸ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ॥ ਬਚਿਤ੍ ਨਾਟਕੇ ॥ ॥ ਕਈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੇ ਕੀਟ ਕੋਟੈ ਉਪਾਏ ॥ ਉਸਾਰੇ ਗਢੇ ਫੇਰ ਮੇਟੇ ਬਨਾਏ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦੇਹ ਮੇਕੋਟਿਕ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ ॥ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਿਤੇ ਰਵਿਸਸਿ ਕ੍ਰੋਰ ਜਲੇਸ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤੇ ਸੌਨਕਾਦਿ ਰਿਖਿਓਂ ਪ੍ਰਤਿ ਸੂਤਵਾਕਜ਼ਾ ॥ ਅਵਤਾਰਾਹਜ਼ਸੰਖੇ ਯਾਹਰੇਸਤ੍ਵਨਿਧੇਰਦ੍ਵਿਜਾ ਯਥਾ ਵਿਦਾਸਨਃ ਕੁਲਜਾਃ ਸਰਸਃ ਸਜ਼ੁਃ ਸਹਸ੍ਰਸਃ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ਰਾਣਨਾਮ ਭਿੰਨ ਅਰੁ ਸਾਹਨਸਾਹ ਨਾਮ ਭਿੰਨ ਅਰਥ ਬਿਸ੍ਨ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇ ਕ੍ਰੋਰ ਅਨੰਤ ਹੈਂ ਗੁਮਾਸ਼ਤੇ ਜਿਸਕੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰਾ ਇੰਦ੍ਰਾਣਿ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦਸਚਾਰ ਭਵਨਪਤੀ ਹੋ ਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰ ਸਾ ਕੌਨ ਮਹਾਮਾਯਾ ਭਗਵਤੀ ਸਾਹਨਿ ਤਿਸਕਾ ਜੋ ਹੋਵੈ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੋ ਕਹੀਏ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ਰਾਣਿ ਸਾਹ ਸਾਹਣਿ ॥ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸਾਹਾਨਿ ਸਤਿ ਕਰੈ ਜਿਯ ਅਪਨੇ ਸੋ ਰਮਇਏ ਕਉ ਮਿਲੈ ਨ ਸੁਪਨੇ ॥ ਇਤਿ ॥ ਮੂਲ

॥ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਮਹੀਪ ਸੁਰਨਰ ਅਸੁਰ ਨੇਤਿ ਨੇ

द कतेब। सनकअउ सनके सनंदन पावही नहिसेष
। जॅछ किंनर मछ मानस उरग मुरग अपार। नेति ने
ति पुकारही जिवसकूॅमुखचार॥ यथा॥ सोरठ महला
४ दुपदे घर २ सगल बन सपति मै बैसंतर सगल
दूध मै घीआ॥ ऊच नीच महि जोत समानी घटि घटि
माधो जीआ॥ १॥ संतहु घट घट रहिआ समाइओ।
पूरन पूर रहिओ सरब महि जल थल रमई
आ आहिओ॥ १॥ रहाउ॥ गुण निधान नानक जस
गावै सतिगुर भरम चुकाइओ। सरब निवासी सदा
अलेपा सभ महि रहिओ समाइओ॥ २॥ सूही महला
१॥ बाजीगर जैसे बाजी पाई। नाना रूप भेख दिख
लाई। सांग उतारि थंभिओ पासारा तब एको एकंकरा
रा॥ १॥ कवन रूप द्रिसटिओ बिनसाइओ। कतह गा
इओ ओह कहते आइओ॥ १॥ रहाउ॥ जलते ऊठ
हि अनकै तरंगा। कनिक भूखन कीने बहु रंगा। बीजु
बीजु देखिओ बहु परकारा। फल पाके ते एकंकारा॥
२॥ सहज घटा महि एक अकासा। घट फूटे तउ ओ
ही परगासा। भरम लोभ मोह माइआ विकार। भरम
छूटे ते एकंकार॥ ३॥ ओह अबिनासी बिनसतनाही।
नाको आवै ना कौ जाही॥ गुर पूरेहउमैमल धोई। कहु
नानक मेरी परम गति होई॥ ४॥ १॥ आसाबाणी

ति बन त्रिन कहत॥ टीका

॥ हे त्रिभवनमहीपतीनोपलखित चौदाभवन॥ किंवा॥
त्रिभवनमहीप कौन इंद्रादिक अरु सुर साधारन देव
ता असुर दैवछिंन दैत दितीपुत्र दानव दनूपुत्र एह
सभ नेति नेति कजा हे अकालपुरख तेरी आगजा जो है
सो सतज है नेत सबददेसभाखा मे आगजाका बाचक है
जैसे किसीका पुत्र इसत्री आदकिमरजाइतबतिस को
उजरखाही रजा बुलाने को जाइ जब तो कहता है ने
ऽ वाहगुरु की आगजा भाणा इछा॥ किंवा॥ नेतिनेति
यह न यहन कजा रूप नही नाम नही सुति॥यथा॥ने
तिनेतिनेहनानासुकिंचनेतियेहनानेवपशजति मित्रजोः
सामित्रजुमापोति॥ इतिसुतिका अरथबृहमनेनामनही
रूप नहीं है। जो बृहम मे नानक देखता है सोमित्रजुसे
भी मित्रज को प्रापत होता है। कथा जनम मरन को प्रप
त होता है॥इति॥अथ बन त्रिन कहित बनमे परबतो
मे त्रिणों मे परमातमा परिपुरल है। सुखमनी यथा
बन त्रिण परबत है पारबृहम॥ पुना॥डखणे मः ५
डूगर जला थला भूमि बना फलकंदरा। पातालां आ
कास पूरन हभघटा। नानक पेख जीउ इकत सूतप
रोतीआ। अकालसतूतो॥देवभेवन जानही जिहमरम बे

ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਉ ॥ ਏਕ ਅਨੇਕਬਿਆਪਕਪੂਰਕਜਤਦੇਖਉ ਤਤ ਸੋਈ ॥ ਮਾਇਆ ਚਿਤ੍ ਬਚਿਤ੍ ਬਿਮੋਹਤ ਬਿਰਲਾਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥ ੧ ॥ ਸਭ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ਸਭ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ਗੋਬਿੰਦਬਿਨ ਨਹਿ ਕੋਇ ॥ ਸੂਤ ਏਕੁ ਮਣਿਸਤ ਸਹੰਸ ਜੈਸੇ ਓਤ ਪੋਤਿ ਪ੍ਰਭ ਸੋਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਲ ਤਰੰਗ ਅਰੁਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦਾ ਜਲਤੇ ਭਿੰਨ ਨ ਹੋਈ ॥ ਯਹ ਪਰਪੰਚ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਲੀਲਾ ਬਿਚਰਤ ਆਨਨ ਹੋਈ ॥ ੨ ॥ ਮਿਥਿਆ ਭਰਮੁ ਅਰੁ ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥ ਸਤਿ ਪਦਾਰਥ ਜਾਨਿਆ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤਮਨਸਾ ਗੁਰਉਪਦੇਸੀ ਜਾਗਤਹੀ ਮਨ ਮਾਨਿਆ ॥ ੩ ॥ ਕਹਤਨਾਮ ਦੇਉ ਹਰਿ ਕੀ ਰਚਨਾ ਦੇਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ ਕੇਵਲ ਏਕ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ਅਕਾਲ ਉਸਤਿਤ ਮੇਂ ਕਬਿਤ ॥ ਜੈਸੇ ਏਕਆਗਤੇ ਕਨੂਕਾਕੋਟ ਆਗਉਠੈ ਨਜ਼ਾਰੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਹੁਇਕੈ ਫੇਰ ਆਗਮੈਂ ਮਿਲਾਹਿਗੇ ॥ ਜੈਸੇ ਏਕ ਧੂਰ ਤੇ ਅਨੇਕ ਧੂਰ ਪੂਰਤ ਹੈ ਧੂਰਕੇ ਕਨੂਕਾ ਫੇਰ ਧੂਰਹੀ ਸਮਾਹਿਗੇ ॥ ਜੈਸੇ ਏਕਨਦ ਤੇ ਤਰੰਗ ਕੋਟ ਉਪਜਤ ਪਾਨਕੇ ਤਰੰਗ ਸਭੈ ਪਾਨਹੀ ਕਹਾਂਇਗੇ ॥ ਤੈਸੇ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪਤੇ ਅਭੂਤ ਭੂਤ ਪਰਗਟ ਹੈ ਤਾਹੀਤੇ ਉਪਜ ਸਭੈ ਤਾਹੀ ਮੈ ਸਮਾਹਿਗੇ ॥ ਬੈਤ ॥ ਹਰਿ ਗਿਆਹੇ ਕਿਅਜ਼ਿਮੀ ਰੋਯਦ ॥ ਵਾਹਿ ਦੋਲਾ ਸ਼ਰੀਕਮੇਂਗੋਯਦ ॥ ੧ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਬਨੋ ਮੇ ਰਹਿਨਵਾਲੇ ਤਪਸੀ ਤ੍ਰਿਨੋ ਮੇਂ ਰਹਨ ਵਾਲੇ ਜੀਉ ਅਪਨੀ ਭਾਖਾ ਮੇਂ ਸਭ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਹੀ ਜਪਰਹੇ ਹੈ ॥ ਯਥਾ

ਮਲਾਰਮਹਲਾ ੪ ॥ ਜੋ ਬੋਲਤ ਹੈਂ ਮ੍ਰਿਗਮੀਨ ਪਖੇਰੂ ਸੋ ਬਿਨ ਹਰਿ ਜਾਪਤ ਹੈਂ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ॥ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਬਿਅੰਤਤਾ ਕਥਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਛਪੈ ਕੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੂਲ ॥

ਤਵ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਤ ਸੁਮਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਤਵਸਰਬ ਨਾਮ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੁਝਕੋ ਸੰਪੂਰਨ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ ਕੌਨ ਕਥਨਕਰਨੇਕੋ ਸਮਰਥ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ॥ ਆਸਾਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਬਨ ਬਨ ਫਿਰਤੀ ਖੋਜਤੀ ਹਾਰੀ ਬਹੁ ਅਵਗਾਹਿ । ਨਾਨਕ ਭੇਟੇ ਸਾਧੁ ਜਬ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ਛੰਤ॥ ਜਾਕਉਖੋਜਹਿ ਅਸੰਖ ਮੁਨੀ ਅਨੇਕਤਪੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮੇਕੋਟਅਰਾਧਹਿਗਿਆਨੀ ਜਾਪ ਜਾਪੇ ॥ ਜਪ ਤਾਪ ਸੰਜਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪੂਜਾ ਅਨਿਕਸੋਧਨ ਬੰਧਨਾ ॥ ਕਰਗਮਨ ਬਸੁਧਾ ਤੀਰਥ ਮਜਨ ਮਿਲਨ ਕਉ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥ ਮਾਨੁਖ ਬਨੁ ਤ੍ਰਿਨੁ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਸਗਲ ਤੁਝਹਿਆ ਰਾਧਤੇ ॥ ਦਇਆਲ ਲਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਨਕ ਮਿਲਸਾਧ ਸੰ ਗਤਿ ਹੋਇਗਤੇ ॥ ੧ ॥ ਕੋਟਿ ਬਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਸੰਕਰਜਟਾ ਧਾਰਿ ॥ ਚਾਹਿ ਤੁਝਹਿ ਦਇਆਲ ਮਨੁਤਨ ਰੁਚਿ ਅਪਾਰ ॥ ਅਪਾਰ ਅਗਮ ਗੋਬਿੰਦ ਠਾਕੁਰ ਸਕਲ ਪੂਰਕ ਪ੍ਰਭੁ ਧਨੀ ॥ ਸੁਰਸਿਧ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਧਿਆਵਹਿ ਜਖੁ ਕਿੰਨਰ ਗੁਨ

ਭਨੀ ॥ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ ਅਨੇਕ ਦੇਵਾ ਜਪਤ ਸੁਆਮੀ ਜੈਜੈ ਕਾ
ਰ ॥ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਦਇਆਲ ਨਾਨਕ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲ
ਉਧਾਰ ॥ ਸੋ ਤਿਸਪ੍ਕਾਰ ਬੇਅੰਤਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵ
ਜੂ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਅਰ ਨਾਮੋ ਕੀ ਨਿਰੂਪਨ
ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਅਕਾਲਉਸਤਤ ॥ਤਥਾ॥ ਜਹਿ ਅਲਖ
ਰੂਪ ਆਸਨ ਅਡੋਲ ॥ ਜਿਹ ਅਮਿਤ ਤੇਜ ਅਛੈ ਅਤੋ
ਲ॥ ਜਿਹ ਧਿਆਨ ਕਾਜ ਮੁਨਿਜਨ ਅਨੰਤ ॥ ਕਈ ਕਲਪ
ਜੋਗ ਸਾਧਿਤ ਦੁਰੰਤ ॥ ੮ ॥ ੧੨੮ ॥ ਤਨ ਸੀਤਘਾਮ ਬਰ
ਖਾ ਸਹੰਤ ॥ ਕਈ ਕਲਪ ਏਕ ਆਸਨ ਬਿਤੰਤ ॥ ਕਈ ਜ
ਤਨ ਜੋਗ ਬਿਦਿਆ ਬਿਚਾਰ ॥ ਸਾਧੰਤ ਤਦਪਿ ਪਾਵਤ ਨ
ਪਾਰ ॥ ੯ ॥ ੧੨੯ ॥ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਬਚਨ ਕ
ਰਤੇ ਹੈ ਕਿ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਤਿ
ਸੁਮਤਿ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਿਥੀਨਾਥ ਪਰਮਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਪ੍ਰਿਥੀ ਕੇ ਸਥਾਪਨ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ ਤਬ ਪ੍
ਥਮ ਕਾਲੀਨਾਥ ਕੋ ਬੁਲਾਯਾ ਤਿਸਨੇ ਕਹਾ ਮੁਝਮੇ ਸਮਰਥਾ
ਨਹੀ ਹੈ ਧਾਰਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਤਦਨੰਤਰ ਸੇਸ ਜੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਯਾ
ਦ ਕੀਆ ਅਰ ਆਗਜਾ ਹੂਈ ਕਿ ਤੁਮ ਭੂਮੀ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰੋ
ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਕੀਆ ਸੇਸ ਜੂ ਨੇ ਅਰ ਕਹਾ ਧੰਨ ਭਾਗਹੈ
ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਆਗਜਾ ਹੂਈ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਯਹ ਬਾਤ ਕਹੀਏ ਹੇ
ਭਗਵਨ ਮੁਝਕੇ ਅਧਾਰ ਕੌਨ ਹੋਗਾ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ
ਕਹਾ ਹਮ ਕਮਠ ਰੂਪ ਧਾਰਕਰ ਤੁਝਕੇ ਨੀਚੇ ਰਹੋਂਗੇ ਸਦੀ

ਵ ਤਥਾਸੂ ਕਿਆ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਔਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਕਿ ਹੇ ਨਾ
ਥ ਕਬ ਤੁੱਕ ਯਹ ਭੂਮੀ ਕੋ ਹੌ ਧਾਰਨ ਕਰੋਗਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨ
ਹੂਆ ਕਿ ਹੇ ਸੇਸ ਵਰ ਹੂਆ ਤੁਝਕੋ ਕਿ ਨਵੀਨ ਨਾਮ ਮੁਝ
ਕੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰ ਜਬ ਸਮਾਪਤਿ ਹੋਇਗੇ ਤਬ ਤੂੰ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀਕੋ
ਤਿਆਗ ਦੀਜੀਓ ॥ ਤਿਸ ਨਮਿਤ ਸਹੰਸ੍ ਮੁਖ ਦੋ ਸਹੰਸ੍ ਰ
ਸਨਾ ਹੈਂ ਨਵੀਨ ਨਾਮ ਜੋ ਆਜ ਲੀਏ ਹੈਂ ਸੋ ਅਗਲੇ ਦਿਨ
ਨਹੀਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨੇ ਸੋ ਐਸੇ ਹੀ ਅਨੰਤ ਭਗਵਾਨ ਨਿਤਪ੍ਰੈ
ਪ੍ਰਤਿ ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕ
ਈ ਕਲਪ ਬੀਤ ਗਏ ਪਰੰਤੂ ਨਾਮ ਨਹੀ ਪੂਰਨ ਹੋਤੇ॥ਤਥਾ
॥ ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੫॥ ਏਕ ਜੀਹ ਗੁਨ ਕਵਨ ਬਖਾ
ਨੈ॥ ਸਹਸ ਫਨੀ ਸੇਖ ਅੰਤ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਨਵ ਤਨ ਨਾਮ ਜਪੈ
ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਇਕ ਗੁਨ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੰਗਾ ॥ ੫੬ ॥ ਪੁਨਾ
ਸ੍ਰੀਕਲਗੀਧਰ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਸਫੋਟਕੋ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਵਾਰੀ ਹੌ ਨੰਦ
ਕੁਮਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਪੈ ਜਾਪਰ ਕੋਟ ਮਨੋਜ ਸੇਵਾਰੇ ॥ ਨਾਰਦ ਸੇ
ਸੁਕਸਾਰਦਸੇ ਜਿਹਕੇ ਜਸ ਕੌ ਕਹਿਕੈ ਫੁਨਹਾਰੇ ॥ ਸੇਸ ਸ
ਹਸ੍ ਧਰੇ ਮੁਖ ਯਾਹੀਤੇ ਬੀਤਗਏ ਜੁਗ ਪਾਰ ਨ ਪਾਰੇ ॥ ਸੁ
ਨੋ ਸਖਿ ਕਾਨਬਸੈ ਸਬਠਾਂਢ ਜਰਾ ਬਿਨਨੈਨ ਭਏ ਕਜਰਾਰੇ
॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤਵ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ ॥ ਹੇ ਵਾਹਗੁ
ਰੂ ਤੁਝਕੇ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੇ ਕਵਿਨ ਕਵਿਨ ਕਵੀ ਬਜਾਸ
ਬਾਲਮੀਕੀ ਆਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨਹੀ ਕਥਨ ਕਰ ਸਕਤੇ ॥ ਅਥ
ਵਾ ॥ ਕਬਿ ਨਾਮ ਕਦਾ ਕਾਲਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸਮਾਨ ਕਾਲਕਾ

ਨੋ ਨੇ ਜੋ ਉਚਾਰਨ ਕਿਯੇ ਹੈਂ । ਤਿਨਕੋ ਹੀ ਅਪਨੀ ਰਸਨਾ ਕੇ
ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਕਥਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਜੈਸੇ ਗਰੁੜ ਅਰ
ਮਛਰ ਦੋਊ ਅਕਾਸ਼ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਵਤੇ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੀ
ਯਾਤ੍ਰਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਉਡਤੇਹੀ ਹੈਂ । ਤੈਸੇਹੀ ਹੇ ਪਜਾ
ਰਜੋ ਤੁਮ ਭੀ ਯਦਜਪਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਿਅੰਤ ਹੈ ਤੋ ਭੀਅ
ਪਨੀ ਰਸਨਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਨਾਰਥ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ ॥ ਕਬਿਤ
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕਾ ॥ ਚੀਟੀ ਕੇ ਉਦਰ ਬਿਖੈ ਹਸਤੀ ਸ
ਮਾਇ ਕੈਸੇ ਅਤੁਲ ਪਹਾਰ ਭਾਰੁ ਡ੍ਰਿੰਗੀ ਨ ਉਠਾਵਹੀ । ਮ
ਛਰ ਕੇ ਡੰਗਸੋ ਮਰਤ ਨਹੀਂ ਬਾਸਕ ਨਾਗਮਕਰੀਚੀਤੈ ਜੀ
ਤੈ ਸਰਨ ਪੁਜਾਵਹੀ। ਤਮਚਰ ਉਡਤ ਨ ਪਹੁਚੈ ਅਕਾਸ ਬਾ
ਸ ਮੂਸਾ ਤਊ ਪੈਰਨ ਸਮੁੰਦ੍ ਧਾਰ ਪਾਵਹੀ। ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਿਯਾਪ੍ਰੇਮ
ਨੇਮ ਅਗਮ ਅਗਾਧ ਬੋਧ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਗਰ ਜਜੋਂ ਬੂੰਦ ਹੁ
ਇ ਸਮਾਵਹੀ। ਜੈਸੇ॥ ਕਬੀਰ ਰਸਨਾ ਤਬਲਗ ਭਲੀ ਜਬ
ਲਗ ਜਪਤੀ ਰਾਮ । ਨਹੀਂ ਤਉ ਕਾਟਿ ਨਕਾਲਿਐ ਮੁਖਮੈ
ਭਲੋ ਨ ਚਾਮ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਕੇ ਅੰਤਮੇ। ਇਕਦੂ ਜੀ
ਭੋ ਲਖ ਹੋਹਿ ਲਖ ਹੋਵਹਿ ਲਖਬੀਸ। ਲਖ ਲਖ ਗੇੜਾ
ਆਖੀਐ ਏਕ ਨਾਮ ਜਗਦੀਸ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਕ੍ ਚਿਹਨ ਅ
ਰੁ ਬਰਨ ਜਾਤ ਅਰੁ ਪਾਤ ਨਹਿਨਜਿਹ। ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਰ ਅ
ਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜਹਿਨਾਮ ਜਿਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਚਕ੍
ਕਾਲ ਰੂਪ ਸੁਦਰਸਨ ਨਾਮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਬਜਕ੍ ਕਾਲ ਰੂ
ਪ ਚਿਹਨ ਚਿਹਤਾਨ ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਕੁੰਠਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਦੇਸ

ਕਵਨ ਕਹੀਏ ਕਿਸੀ ਕਾਲਮੇ ਨਾ ਏਹੁ ਅਰਥ ਭਜਾ॥ਨਨੁ ॥
ਕਾਲਅਰੁਆਤਮਾਕੋ ਨਿਤਜਹੋਨੇਤੇਕਬੀਤਉਪਾਵੇਗਾ ਅੰਤਕੋ
ਇਸ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਬਨ ॥ ਭੂਤ ਭ-
ਵਿਖਜਤ ਬਰਤਮਾਨ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਭੀ ਨਹੀ ਕਥਨ ਕਰ
ਸਕੇਗਾ ਕੋਊ ਕਬੀ ਭੀ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਸਾਤ ਸਮੁੰ
ਦਹਿ ਮਸ ਕਰਉ ਕਲਮ ਕਰਉ ਬਨਰਾਇ । ਬਸੁਧਾ ਕਾ-
ਗਦ ਜੋ ਕਰੋ ਹਰਿਜਸ ਲਿਖਨ ਨ ਜਾਇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਕਾ ਕਥਨ॥ ਬਸੁਧਾ ਕਾਗਦ ਬਨਰਾਇ ਕਲਮ ਲਿਖਣ
ਕਉ ਜੋ ਹੋਇ ਪਵਣ । ਬਿਅੰਤ ਅੰਤ ਨ ਜਾਈ ਪਾਇਆ ਗ
ਹੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਨ ॥ ਤਵ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕ
ਵਨ ਸਰਬ ਇਹਾ ਸ਼ਕਾਰ ਤਾਲਬੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰੀਏ ਤਬ
ਸ਼ਰਬ ਨਾਮ ਰੁਦ੍ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਕਰਤਾਕਾਬਾਚਕਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ
ਥਾਤ ਸ਼ਿਵਾਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਕਥਨ ਕਰ ਸਕਤੇ ਔਰ ਕੀ ਕ
ਯਾ ਬਾਤ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਹੇ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਤਵ
ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ ਕੌਨ ਕਥਨ ਕਰ ਸਕਤਾਹੈ ਪਰੰਤੂਕਰਮ
ਨਾਮ ਭਕ੍ ਵਾਤਸਲਜਾਦਿਕਭਗਤਵਛਲਦੀਨਾਨਾਥ ਪਤਿਤ
ਪਾਵਨ ਗੁਵਰਧਨਧਾਰੀ ਗਿਰਧਾਰੀ ਰਾਵਣਾਰੀ ਕੰਸਾਰੀ ਮੁ
ਰਾਰੀ ਇਤਜਾਦਿਕ ਕਰਮ ਨਾਮ ਕਹਿਲਾਤੇ ਹੈਂ ਇਨਮੈ ਤੇ
ਭੀ ਸ੍ਮਤਿ ਕਜਾ ਅਪਨੀ ਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਅਥਵਾ ਸੁਮਤਿ
ਐਸੇ ਪਾਠਿ ਹੋਇ ਤਬ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਆਗੇ ਜੋ ਸੁ
ਬੁਧੀ ਹੂਏ ਹੈਂ ਨਾਰਦ ਸ਼ਾਰਦ ਬਾਲਮੀਕ ਵਜਾਸਾਦਿਕ ਤਿ

ਭਾਖਾ ਹੈ ਥਕਿਤ ਕੋ ਚਿਹਿਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮੁਝਕੋ ਚਰਨ ਚਿਹਿ ਗਏ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਚਕ੍ਰ ਅਰਿ ਬਰਨ ਜਾਤ ਬਰਨਾ ਮ ਸ੍ਰੇਸਟ ਬਡੇ ਬਡੇ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਰਾਵਨ ਕੰਸਾਦਿਕ ਸਿਸਪਾ ਲਾਦਿਕ ਨਜਾਤ ਜਿਸਕਾਲਰੂਪ ਚਕ੍ਰਸੇ ਜਾਤਨ ਜਾਨੇ ਨਹੀਂ ਪਾਈਤੇ॥ ਚੌਦਾਂ ਤਬਕ ਕਾਲਕੇਬਸ। ਕਹੋ ਕੂਟਕਿਤ ਜਾਈ ਐ ਨਸ। ਅਹਿ ਪਾਤਨ ਹਨ॥ਅਰਿ ਨਾਮਸਤ੍ਰੂਓਂ ਕੀਆਂ ਪਾ ਤਿ ਪੰਕ੍ਤਿਆਂ ਕੋ ਹਨ ਨਾਮ ਨਾਸਕਰਤਾ ਹੈ। ਰੂੁਪ ਰੰਗ ਅਰ ਰੇਖ ਭੇਖ ਕੁਊ ਕਹਿਨ ਸਕਤ ਕਿਹਿ। ਤਿਨ ਸਤ੍ਰੂਓਂ ਕੇ ਰੂ ਪ ਰੰਗ ਰੇਖ ਭੇਖਾਦਿਕ ਕੋ ਊ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਜੋ ਕਿ- ਤਨੇ ਅਰ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਵਾਲੇ ਕਾਲ ਚਕ੍ਰ ਨੇ ਮਾਰੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਹੀ ਬਿਸੇਖਨ ਜਾਨਿਏ ਪੁਨਾ ਆਪ ਕੈਸਾ ਹੈ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਮਿਤੋਜ ਕਹਿਜੈ। ਯਹ ਸਭੀ ਬਿਸੇਖਨ ਕਾਲ ਰੂਪ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਪੁਨਾ ਕੋਟਿਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ਰਾਣਿ ਸ਼ਾਹਸ਼ਾਹਾਣ ਗਣਿਜੈ। ਯਹ ਭੀ ਕਾਲ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਬਿਸੇਖਨ ਜਾਨਿਐ। ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਮਹੀਪ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਕਹਿਤ। ਯਹ ਭੀ ਚਕ੍ਰ ਬਿਸੇਖਨ ਜਾਨਿਏ ਕਾਲਕੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਵ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਤ ਸੁਮਤਿ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਕਾਲ ਚਕ੍ਰ ਭਗਵਨ ਹੇ ਸਰਬ ਹੇ ਪ੍ਰਲਜ ਕਰਤਾ ॥ ਵਾ ਸਰਬਨਾਮਹੇਭਗਵਨਤੁਝਕਾਨਾਮ ਹੀ ਸਰਬ ਹੈ ਕਥੈ ਕਵਨ ਕਰਮਹੇਕਾਲਚਕ੍ਰਰੂਪਤੁਝਕੇਕਰਮਕੌਨਕਥੈਅਰਥਾਤ ਕਿਸ੍

ਸ੍ਰੇਕਥਨਨਹੀਂਕਿਯੇਜਾਤੇਸਰਬਪ੍ਰਪੰਚ ਕਉਕਾਲਹੀਕੀ ਰਚ ਨਾ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਯਥਾ ॥ ਬੇਨਤੀ॥ ਚੌਪਈ॥ ਕਾਲਪਾਇ ਬ੍ਰਹ ਮਾ ਬਪੁਧਰਾ॥ ਕਾਲਪਾਇ ਸਿਵਜੀ ਅਵਤਰਾ॥ ਕਾਲ ਪਾ ਇ ਕਰ ਬਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਸਕਲ ਕਾਲ ਕਾ ਕੀਆ ਤ ਮਾਸਾ ॥ ਜਵਨ ਕਾਲ ਜੋਗੀ ਸਿਵ ਕੀਯੋ ॥ ਬੇਦ ਰਾਜ ਬ੍ਰਹ ਮਾ ਜੋ ਥਿਯੋ॥ ਜਵਨਕਾਲ ਸਭ ਲੋਕ ਸਵਾਰਾ॥ ਨਮਸਕਾ ਰ ਹੈ ਤਾਹਿ ਹਮਾਰਾ॥ ਜਵਨ ਕਾਲ ਸਭ ਜਗਤ ਬਨਾਯੋ॥ ਦੇਵਦੈਤ ਜੱਛਨ ਉਪਜਾਯੋ॥ ਆਦਿ ਅੰਤ ਏਕੈ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਸੋਈ ਗੁਰੂ ਸਮਝੀਓ ਹਮਾਰਾ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਤਿਸਹੀ ਕੋ ਹਮ ਹੀ ॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਜਿਨ ਆਪ ਸਵਾਰੀ ॥ ਸਿਵ ਕਨਕਉ ਸਿਵਗੁਨ ਸੁਖ ਦੀਓ॥ ਸਤ੍ਰੂਨ ਕਉ ਪਲਮੈ ਬਧ ਕੀਓ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਰਨ ਸੁਮਤਿ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸਕੀ ਸੁਮਤਿ ਸੁ ਸੁਮਤੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਝਕੇ ਸਰਬ ਕਥਨ ਕਰੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇ ਪੈ ਤੇ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਚਕ੍ਰ ਰੂਪ ਕਾਲਕੀ ਹੀ ਕੇਵਲ ਜਾਨੀਏ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਲਮਲਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸੇ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕਤਿ ਵੈਰਾਗ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਕਾਯਾਂ ਸ੍ਰੀ ਰੀਖ ਮੂਲ ਬਿ ਸੇਖ ਮੰਗਲ ਨਿਰੂਪਣ ਨਾਮ ਪੰਚਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੫ ॥

ਅਥ ਅਪਰਬਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਬਰਨਨ॥ ੧ ਓਂ ਚਕ੍ਰਚਿਹਨ ਅਰੁ ਬਰਨ ਜਾਤ ਅ ਰੁ ਪਾਤਨਹਿਨ ਜਿਹ॥ ਜਿਹ ਕਜ਼ਾ ਜਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ

ਚਕ੍ਰਕ'ਲ ਰੂਪ ਸੁਦਰਸਨ ਅਰੁ ਪੁਨਾ ਚਿਹਨ ਚਰਨਗਤ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਕੇ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਕਿ ਬਰਨ ਜਾਤ ਕਿਸੀ ਦੇਵੀ ਦੇਵਕੇ ਵਾ ਕਿਸੀ ਰਿਖੀ ਕੇ ਵਰ ਕਰ ਨਜਾਤ ਜਾਤ ਨਾਮ ਉਤਪੰਨ ਨਹੀ ਹੂਏ ਹੈਂ ਅਰ ਪੁਨਾ ਬਹੁੜੋ ਪਾਤ ਨਹਿਨ ਜਿਹ ਜਿਨ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕਰ ਪਾਤਨ ਪਤਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੇਅ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਰੂਪਹੀਹੈ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਕੇ ਜੋ ਦੇਹ ਹੈ॥ ਤਿਨਕੋ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪ ਕਾ ਪੁੰਜ ਹੋਨੇ ਤੇ ਭੌਤਕ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਰ ਸ਼ਰੀਰੋਂ ਕੀ ਨਜਾਈ॥ ਰਾਮਸਜ਼ ਨਾਮ ਰੂਪੰਚ ਲੀਲਾ ਧਾਮ ਪਰਾਤਪਰੰ॥ ਪੁਨਾ ਵੈ ਕੈਸੇ ਹੈਂ॥ ਰੂਪਰੰਗ ਅਰੁ ਭੇਖ ਕੋਊ ਕਹਿ ਨ ਸਕਤ ਕਿਹ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਰੂਪ ਅਰ ਰੰਗ ਯਦਜਪਿ ਕਹਾ ਹੈ ਰਿਖੀਓਂ ਨੇ ਧਜ਼ਾਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪਰੰਤੂ ਅਕਹਿਹੈਂ ਅਰੁ ਰੇਖ ਭੇਖ ਤਿਨ ਰੇਖਾ ਕਾ ਜੋ ਭੇਖ ਹੈ ਗੋਲਾਕਾਰ॥ ਲੰਬਾ ਯਮਾਨ ਵਰਤੁਲਾਕਾਰ ਤਿਰਯਕਾਕਾਰ ਤ੍ਰਿਕੋਣ ਚਤੁਸ਼ਕੋਣਾ ਦਿ ਕੋਊ ਕਹਿ ਨਹੀ ਸਕਤਾਂ ਕਿੰਤੂ ਵੈ ਭਗਤਜਨੋਂ ਕੇ ਕੇਵ ਲ ਧਜ਼ਾਨ ਕਾਂ ਹੀ ਬਿਖੇ ਹੈਂ ਕਹੇ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰ-ਕਾਰ ਕਰਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਾਕੇ ਰਿਦੇ ਬਸਹਿ ਸੋ ਜਨ ਕਿਉ ਡੋਲਹਿ ਦੇਵ॥ ਮਾਨਉ ਨਉ ਨਿਧਿ ਰਿਧ ਸਿਧਿ ਤਾ ਕੇ ਸਹਜ ਸਹਜ ਜਸ ਬੋਲੈ ਦੇਵ॥ ਕਯੋਂਕਿ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਵਹ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਅਚਲਨਾਮ ਅਚਯੁਤ ਰੂਪਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਾਥਪਾਦਾਦਿ ਕ ਕੀ ਰੇਖਾ ਹਸਤ ਪਾਦਾਦਿ ਰੂਪਹੀ ਹੈ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਕੁਛ

ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਸਕੀਤੀ ਅਰ ਯਹ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪਾਦਾ ਦਿ ਚਿਹਨੋ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਜੋ ਕੈਸੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੀ ਅਦ ਭੁਤ ਰਚਨਾ ਹੈ ਕੈਸੇ ਰਕਤ ਬਿੰਦ ਸੇ ਬਨੇ ਹੈ ਜਬ ਯਹ ਅ-ਕਹਿ ਹੈ ਤਬ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਅਕਹਿ ਹੋਹਿ ਇਸਮੇ ਕਜ਼ਾ ਕਥਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਹ ਅਚਲ ਨਾਮ ਅਚਯੁਤ ਅ ਕਾਲ ਰੂਪਹੀ ਹੈ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈਂ॥ ਜੋਗੀ ਜਨ ਭਗਤ ਜਨੋ ਕੇ ਅਨੁਭਵਗਮਜ਼ ਹੈਂ ਬਾਂਨੀ ਕਾ ਬਿਖਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਅ ਮਿਤੋਜ ਕਹਿਜੈ॥ ਤਿਨ ਚਰਨ ਚਿਹਨੋ ਕਾ ਅਮਿਤ ਓਜਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਜਿਨਕੇ ਧਜ਼ਾਨਗਮਜ਼ ਹੈ ਵਹੁ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਚ ਰਨ ਚਿਹਨ ਤਿਨਕਾ ਅਮਿਤ ਓਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰ ਵਹੁ ਭਗਤ ਧਜ਼ਾਨ ਧਾਰੀ ਅਮਿਤਓਜ ਕਹੀਤੈਹੈਂ ਧ੍ਰੁਵ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਅੰਬਰੀਖਾਦਿਕ ਅਮਿਤਓਜ ਕਹਿਜੈ ਚਿਹਨੋਅ ਮਿਤ ਕਹੀਤੇ ਹੈ ਪੁਰਾਨਾਦਿਕੋ ਨੇ ਅਰ ਵਹੁ ਭਗਤਜਨ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰਉਕੇਇੰਦ੍ਰ ਅਰ ਕੋਟ ਸਾਹਾਨ ਕੇ ਸਾਹ ਗਣਿਜੈ ਗਣੀ ਤੇ ਹੈਂ ਪੁਰਾਨੋ ਮੇ ਬਜ਼ਾਸ ਬਸਿਸ੍ਠ ਪਰਾਸਰਾਦਿਕੋ ਨੇ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰਇੰਦ੍ਰਾਣ ਗਣਿਜੈ॥ ਅਰੁ ਕੋਟ ਸਾਹਸਾਹਾਣਗ ਣਿਜੈ ਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਚਿੰਤਕ ਹੈਂ ਤੇਕੋ ਟ ਇੰਦ੍ਰੋਂ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਨ ਗਣਿਜੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਧਨਾਢਜ਼ ਸਾਹੋਂ ਕੇ ਸਾਹ ਕੋ ਨ ਗਣਿਜੈ ਕੁਛ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ॥ ਯਥਾਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਰਾਜਨ ਚਾਹਉ ਮੁਕਤ ਨ ਚਾਹਉ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤ ॥

ਰਨ ਕਮਲਾਰੇ । ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਮਹੀਪ ਸੁਰਨਰ ਅਸਰ ਨੇਤਿ ਨੇ ਤਿ ਬਨ ਤ੍ਰਿਨ ਕਹਿਤ। ਵਹ ਭਗਤ ਜਨ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਮਹੀਪ ਤੀ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਬਲ ਰਾਜਾਨੇ ਬਾਵਨ ਜੁਕੇ ਪਾਦ ਪ੍ਰਖਜ਼ਾਲਨ ਕਾਲ ਮੇ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਅਵਲੋਕਨ ਕਰੇ ਤਿਸਕਰ ਅਮਿਤ ਪ੍ਰਤਾਪਕਉਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆ। ਸੁਰਦੇਵਤਾ ਨਰ ਸਮਾਨਮਾਨੁਖਜ ਅਸੁਰ ਦੈਤਜ਼ ਯੋਹਸਭ ਨੇਤਿਨੇਤਿਕਹਿਤ ਨ ਇਤਿ ਨ ਇਤਿ ਵੇ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜਕੇ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਹੈਂ ਸੁਰ ਅਸੁਰਾਦਿਕ ਤਰ ਕਨਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਕਿ ਯਹ ਚਿਹਨ ਐਸੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਮਹੀਪ ਸੁਰਨਰ ਅਸੁਰ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਬਨ ਤ੍ਰਿਨ ਕ ਹਤ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਕਯਾ ਕਿ ਜੋ ਹਮ ਨੇ ਜਗਜ਼ਦਿਕ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੈਂ। ਵਾਹਗੁਰੂ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇਤਿਨਾ ਇ ਤਿਨਾ ਯਹ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਯਹ ਕਰਮ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਅਰ ਥਾਤ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਨ ਕਰਮੋ ਕੋ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥

ਖਟ ਕਰਮ ਕੁਲ ਸੰਜੁਗਤ ਹੈ ਹਰਿ ਭ੍ਰਗਤ ਹਿਰਦੇ ਨਾਹਿ। ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਨ ਕਥਾ ਭਾਵੈ ਸੁਪਚ ਤੁਲ ਸਮਾਨ ॥ ੧ ॥ ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤ ਚੇਤ ਅਚੇਤ। ਕਾਹਿ ਨ ਬਾਲਮੀਕਹਿ ਦੇਖ। ਕਿ ਸ ਜਾਤਤੇ ਕਿਹ ਪਦਹਿ ਅਮਰਿਓ ਰਾਮ ਭਗਤ ਬਿਸੇਖ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸ੍ਵਾਨ ਸਤ੍ ਅਜਾਤ ਸਭਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਵੈ ਹੇਤ । ਲੋਕ ਬਪੁਰਾ ਕਜ਼ਾਸਰਾਹੈ ਤੀਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ॥ ੨ ॥ ਅਜਾਮਲ ਪਿੰਗਲਾ ਲੁਬਧ ਕੁੰਚਰ ਗਏ ਹਰਿ ਕੇ ਪਾਸ। ਐਸੇ ਦੁਰਮਤਿ ਨਿਸਤਰੈ ਤੂੰ ਕਜੋਂ ਨ ਤਰੈ ਰਵਿਦਾਸ ॥ ੩ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ

ਮੰਦਭਾਗਵਤੇ॥ਬ੍ਰਿਪਾਦ੍ਵਿਖਟਗੁਣ ਯੁਤਾਦਰਬਿੰਦ ਨਾਭ ਪਾਦਾ ਰਬਿੰਦ ਬਿਮੁਖਾਤ ਸ੍ਵਪਚ ਬਰਿਸ੍ਠਮਨਯੇ ਤਦਰਪਿਤ ਮਨੋ ਬ ਚਨੇ ਹਿਤਾਰਥਪ੍ਰਾਣੰ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਕੁਲੰਨਤੁ ਭੂਰਿਮਾਨਃ ॥ ੧ ਅਦ੍ਯੰਨਜ ਹੈ ਯੋਹਧ੍ ਪ੍ਰਹਲਾਦਾਦਿਕ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਚਿੰਤਕੈਂਹੈਪੁਨਃਹਮਕੋਭੀਧਿਕਾਰਹੈ॥ਹਮਤੋਨਿ ਸਫਲਜਨਮਾਹੈਸੋਕਹਿਤੇਹੈਂ। ਸੋਈਕਹਤੇਹੈਂਬਨਤ੍ਰਿਨਕਹਤ ਵੈਸੁਰਸੁਰਾਦਿਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹਮਤੋਐਸੇਹੈਂਕਿਜੈਸੈਬਨਮੈ ਤ੍ਰਿਨਹੋਤਾਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਜੋਗਹਬਰਬਨਮੇਤ੍ਰਿਨਹੈਸੋਨਿਸ਼ਫਲ ਹੈ ਉਦਜ਼ਾਨਕੁਸਮਵਤਤਹਾਂਕੋਊਮ੍ਰਿਗਾਦਿਭੀਨਹੀਂਜਾਸਕਤਾ ਤਿਨਕੋਭਖਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਇਸੀਤੇ ਕਿ ਨਿਸਫਲ ਨਿਰਾਰਥਜਨਮਾ ਹੈ ਵਹ ਜੋ ਕੋਊ ਕਹੈ ਤੁਮ ਮਹਾਰਾਜ ਹੋ ਬਡੇ ਹੋ ਤੋ ਇਸਮੇ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ। ਕਿ ਤ੍ਰਿਣਰਾਜ ਤਾਲ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਹਊਚੇਹੈਂਬਨਮੈਂਤੈਸੇਹਮਭੀਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਨ ਨਾਮ ਜਲ ਕਾ ਹੈ ਹਮ ਐਸੇ ਨਿਸਫਲ ਜਨਮਾ ਹੈ । ਕਿ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੇ ਤ੍ਰਿਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਭੀ ਨਿਰਾਥ ਜਨਮਾਹੈ ਕਿਜੋਂਕਿ ਜਲ ਮੈ ਤ੍ਰਿਨਚਰ ਪਸੁ ਮ੍ਰਿਗਾਦਿਕੋ ਕਾ ਪਰਵੇਸ਼ਨਹੀਂ ਹੈ ਬ੍ਰਿਥਾਹੀ ਉਤਪੰਨ ਹੂਏ ਅਰ ਗਲ ਗਏ । ਪੁਰਾਇਨ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈਂ ਐਸੇ ਸੁਰਾਸੁਰ ਅਪਨੇ ਆਪਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਲ੍ਗੀਧਰ ਜੂ ਤਿਨਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਬਨ ਤ੍ਰਿਨ ਕ ਹਤ ਗੋਬਿੰਦ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਚਿੰਤਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੁਰਾਸੁਰਾਦਿ ਕ ਬਨਮੈ ਤ੍ਰਿਨ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈਂ ਹੈ। ਕਜ਼ਾ ਹੂਆ ਜੋ ਰਾਜ ਸੰਪਦਾ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ। ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਸੰਪਦਾ ਕਾ ਕਰੋਂ
ਕਿ ਯਹ ਤੋ ਸਦਾ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਮੇ ਹੈ ਅਬ ਭੀ ਯੇਹ ਨਹੀ ਥੋ ਤੋਭੀ
ਨ ਹੋਇੰਗੇ ਤੋਭੀ ਅਰਥਾਤ ਧੰਨਜ ਜਨਮਾ ਹੈ ਜੇ ਅਕਾਲ ਪੁ
ਰਖ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਚਿੰਤਕ ਹੈ। ਹਮ ਤੋ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਕੇ
ਵਲ ਤੁਝਕੇ ਨਾਮ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਤੁਝਕੇ ਚਰਨ ਚਿਹਨੋ ਕੇ ਨਾਮ
ਹੀ ਉਚਾਰਨਕਰਤੇਹੈਂ। ਵਹਭੀ ਸਾਰੇਨਹੀਂਕਿੰਚਤਕਿੰਚਤ॥
ਕਿੰਵਾ ਪੂਰਬ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਬਿਸੇਖਨ ਰੂਪ ਯਹ ਦੋਨੋ ਤੁ
ਕਾ ਖਟ ਪਦਕੀ ਜਾਨ ਲੀਜੈ। ਅਬ ਵੈ ਜੋ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਹੈ
ਯਥਾ ਮਤਿ ਤਿਨਕਾ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਅਰ ਤਿਨਕੇ ਭਾ
ਵ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਪੁਰਾਨ ਅਰ ਸੰਹਿਤਾ ਉਪਨਿ ਸਿਧ
ਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਜੈਸੇ ਸ਼ਿਵ ਸ੍ਵਾਮੀ ਅਰ ਅਗਸ੍ਤ ਜੀ ਅਰ
ਗਰਗਾਚਾਰਜ ਪਰਾਸਰ ਜੀ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨਾਰਦਾਦਿਕ ਮ
ਹਾਤਮਾ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਅਕਾਲ
ਪੁਰਖ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਲਿਖਜਤੇ ॥

ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਾਰੁ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਚੰਦ੍ਰਕਾ॥

੧ ਓਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਕਬਿਤ॥ ਸਾਮਜ ਸਕ੍ਰਿ ਸੰਖਸਜ੍ਰੰਦਨ ਸਕੁੰਤ ਜਵਸਾਪਸੈਲ
ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿਕ ਸਦਮ ਸਰਕੰਜ ਹੈ॥ ਤੀਨਕੋਨ ਆਠਕੋਨ ਨਵਕੋਨ
ਬਾਜੀ ਬੇਨੁ ਮੀਨ ਤਰਵਾਰ ਤਰੁ ਪਵਿ ਮਦਗੰਜ ਹੈ॥ ਕੁਮਦ
ਕੋ ਦੰਡ ਕੁੰਭਕੰਚਨ ਕੋ ਤਿਲਚੰਦ੍ ਮਨ ਹਰਿ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਾ

ਸਨ ਸਮੁੰਜ ਹੈ॥ ਆਤਪਤ੍ ਆਗਕੁੰਡ ਅੰਕੁਸ ਊਰਧ ਰੇਖ
ਬਤਿਸ ਚਰਨ ਚਿਹਨ ਗਦਾਗਦਗੰਜ ਹੈ॥ ੧॥ ਅਥ ਗਜ
ਕੇ ਚਿਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਰਨਨ॥ ਦੋਹਾ॥ ਸਭ ਕਵਿ ਕਵਿਤਾ
ਮੇ ਕਰਤ ਆਦਿ ਗਨਪਤੀ ਧਜਾਨ॥ ਮੰਗਲਮੂਰਤਿ ਭਗਤ
ਹਿਤ ਗਜਕੋ ਚਿਹਨ ਪਛਾਨ ॥ ੧॥ ਸਭਿ ਪ੍ਰ ਪ੍ਰਮੀ ਪਾ
ਦਮੋ ਪ੍ਰਮਿ ਸੁਹਰਿ ਪਦ ਪ੍ਰਮ॥ ਸਭਿ ਸਾਧਨ ਫਲ ਫਲਿ
ਤ ਪਦ ਧਰਤ ਜੁ ਹਰਿ ਰਿਦਸਦਮ॥ ੨॥ ਭਗਤਨ ਕੇ ਬਿ
ਸ੍ਵਾਸਹਿਤ ਚਿਹ੍ਨ ਧਰਜੋ ਭਗਵਾਨ। ਹਾਥੀ ਵਤਸਦ ਸੁਨਤ ਹੋਂ
ਅਰਜਸਰੁਜਕਰ ਧਜਾਨ॥ ੩॥ ਜਾਹਿ ਉਧਾਰਤ ਆਪ ਹ
ਰਿ ਤਿਹਿ ਰਾਖਤਪਦ-ਪਾਸ। ਯਾਹਿਤ ਗਜਕੋ ਚਿਹ੍ਨਪਦਧਾ
ਰੜਮਾਨਿਵਾਸ॥ ੪॥ ਕਰਿ ਨਿਜਕਰ ਨਿਜ ਸੀਸ ਜਿਮ
ਧੂਰਧਰਤ ਦਿਨਰਾਤ। ਤਿਮਸਦਰਜ ਰੁਚਿਜਾਸਿਮਨਗਜਅ
ਜ ਤਾਰਤ ਤਾਤ॥ ੫॥ ਸਾਥੀ ਹਾਥੀ ਕੇ ਹੁਤੇ ਹਾਥੀ ਕਈ ਹ
ਜ਼ਾਰ। ਹਾਥੀ ਕੌ ਹਾਥੀ ਭਯੋ ਹਾਥੀ ਚਿਹ੍ਨ ਉਦਾਰ॥ ੬॥
ਸਭਿ ਕਵਿ ਕਵਿਤਾ ਮੇ ਕਹਤ ਗਜਗਤਿ ਰਾਧਾਨਾਥ। ਤਾਹਿ
ਪ੍ਰਕਟ ਜਗਮੇ ਕਰਤ ਧਰਜੋ ਚਿਹ੍ਨ ਗਜ ਸਾਥ॥ ੭॥ ੨
॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਸਕਤਿ ਜੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਭਾਵ ਬਃ॥ ਦੋਃ॥ ਬਿਨਾ
ਮੋਲ ਕੀ ਦਾਸਿਕਾ ਸਕਤਿਸੁਤੰਤ੍ਰਾ ਨਾਹਿ॥ ਸਕਤਿ ਮਾਨ ਹ
ਰਿ ਯਾਹਿ ਤੇ ਸਕਤਿ ਚਿਹ੍ਨ ਪਦਮਾਹਿ॥ ੧॥ ਪਾਦ ਪਦਮ
ਪਦਮਾਬਸਤ ਪਦਮਾਕਰਕੈਤਜ਼ਾਗ। ਪਦਮਾਪਤਿ ਪਦਪਦਮ
ਸੋ ਪ੍ਰੇਮਨ ਕਰਸਿਅਭਾਗ॥ ੨॥ ਭਗਤਨ ਕੇ ਦੁਖਦਲਨ

ਪਾਇ ॥ ੮ ॥ ੪॥ ਅਥ ਰਥ ਕੇ ਚਿਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥ ਦ੍ਵਿਜੈ ਧਨੰਜੈ ਕੀ ਕਰੀ ਸਾਰਥਿ ਹੁਇ ਭਗਵਾਨ। ਦਿਖਹੁ ਦਿਖਾਵਤ ਦੁਖ ਹਰਨ ਰਥ ਕੀ ਰੇਖ ਮਹਾਨ ॥ ੧ ॥ ਰਵਿਰਥਰੋਚਿਕਰੋਜਕੋ ਰਾਜਤ ਆਹਿ ਅਕਾਸ। ਤਿਮ ਆਭਾ ਭਵ ਭਕੁ ਕੀ ਪਗਰਥ ਚਿੰਹੂ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੨ ॥ ਮਾਯਾ ਕੌਰਨ ਜੋ ਕਰਨ ਯਾਮਹਿ ਬੈਠਹੁ ਆਇ। ਯਹ ਦਰਸਾਵਨ ਹੋਤੁਰਥ ਚਿੰਹੂ ਚਰਨ ਦਰਸਾਇ ॥ ੩ ॥ ਮੰਦ ਹੋਤ ਜਿਮ ਤੇਜ ਸਭ ਰਵਿਰਥਉਦਤ ਅਕਾਸ। ਤਿਮਭਵ ਉਦਭਵ ਭਗਤ ਕੇਰਥ ਕੋ ਚਿਹੂ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੪ ॥ ਉਦੈ ਅਸੂ ਲੌ ਰਾਜਜਗ ਰਾਜ ਤਜਨ ਭਗਵੰਤ। ਯਹ ਦਰਸਾਵਤ ਚਿੰਹੂ ਰਥ ਰਜਿਨ ਅ ਵਿਦਜਾ ਹੰਤ ॥ ੫ ॥ ੫ ॥ ਅਥ ਬਰਛੀ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾ ਵ ਬਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਮਨ ਹਰਿਹੂੰ ਅਘਸੋ ਡਰਤ ਮਤ ਕਹੁ ਆਵਹਿ ਪਾਸ। ਯਾਹਿਤੁ ਬਰਛੀ ਧਾਰ ਪਦ ਕਰਤ ਦੂਰ ਹੀ ਨਾਸ ॥ ੧ ॥ ਸਕ੍ਰਿ ਸਸਤ੍ਰ ਯਹ ਕਾਲਕੋ ਮਮ ਭਗਤਨ ਦੁ ਖ ਦੇਤ । ਧਰੀਪਾਦਤਰ ਪ੍ਰਨਤਪਤਿ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ॥ ੨ ॥ ਲਛਮਨ ਲਛਮਨ ਪ੍ਰੇਮਿ ਪ੍ਰਿਯ ਭਕੁ ਪਿਆਰੋ ਜਾਨ ॥ ਤਾਹਿ ਵਿਘਾਤਕ ਪਾਦਤਰ ਸਕ੍ਰਿ ਧਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥ ੩ ॥ ਖਟ ਮੁਖ ਖਟ ਮੁਖ ਭਗਤ ਮਿਤ ਪਦਸਰ ਮਨਹੁ ਤਪੰਤ ॥ ਸਕ੍ਰਿਸੁਦੀਸਤ ਪਾਦਤਰ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਭਗਵੰਤ ॥ ੪ ॥ ਸੁ ਨਹੁ ਖਾਲਸਾ ਖੂਬ ਇਕ ਮਮ ਮਨ ਪ੍ਰਕਟਜੋ ਭਾਯ। ਆਸਾ ਕਰਛੀ ਛੋਰ ਗਹੁ ਬਰਛੀ ਬਰਛੀ ਪਾਇ ॥ ੫ ॥ ਸੋਈ ਸਿੰਘ

ਕੀ ਬਿਧਿ ਕੀ ਲੀਕ ਮਿਟਾਇ। ਪਰਮ ਸਕ੍ਰਿ ਯਾਸੋ ਅਹੈ ਸੋਈ ਚਿਹ੍ਨ ਲਖਾਯ ॥ ੩ ॥ ਸੰਤਤਸਿੰਘ ਸਵਾਰ ਸਜ ਸਕ੍ਰਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿ ਜਾਹਿ ॥ ਨਹਿ ਮਹਖਾਸੁਰ ਮੋਹਡਰ ਚਰਨ ਜੁ ਚਿੰਤਤ ਯਾਹਿ ॥ ੪ ॥ ਸਰਬ ਸਕ੍ਰਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿ ਹੁਯ ਸਕ੍ਰਿ ਜੁ ਯਾਪਦ ਮਾਹਿ ॥ ਆਨ ਸਕ੍ਰਿ ਗਤਸਕ੍ਰਿ ਪਤਿ ਪਰਤ ਚਰਨ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ॥ ੫ ॥ ੩ ॥ ਅਥ ਸੰਖ ਕੇ ਚਿਹਨ ਕੋ ਭਾ ਵ ਬਰਨਨੰ ॥ ਦੋਃ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੋਤਤਾ ਸਹਜ ਮਮ ਤਿਮਕੀ ਰ ਤਿ ਪ੍ਰਭੁਦਾਸ। ਚੰਦ੍ਰਚੰਦ੍ਰਕਾ ਸਹਜ ਜਿਮ ਕਹਿਤ ਸੰਖ ਪਦ ਪਾਸ ॥ ੧ ॥ ਸਕਲ ਸਲਲਿਕੋ ਸਾਰ ਜਿਮ ਹੌਂ ਤਿਮ ਜਗ ਕੋ ਸਾਰ। ਦਰਦਰਸਾਵਤ ਸਰਨਪਦ ਭਗਤ ਤ੍ਰਿਵਾਰ ਪੁਕਾ ਰ ॥ ੨ ॥ ਨੀਚ ਬਸਤ ਜਗ ਅਸਤ ਸਮ ਨਾਹਨ ਭਜੋਨ ਹੋਇ ॥ ਅਹੋ ਸਰਨਪਦ ਪਦਮਕੀ ਮੁਖਲਾਵਤ ਸਭੁਕੋਇ ॥ ੩ ॥ ਜਯ ਭਕੁਨ ਕੀ ਸਰਬਦਾ ਯਹ ਦਰਸਾਵਨ ਹੇਤੁ। ਸੰਖਚਿ ਹ੍ਨ ਨਿਜ ਚਰਨ ਮੈ ਧਾਰਤ ਭਵਜਲ ਸੇਤੁ ॥ ੪ ॥ ਪਰਮ ਅਭੈ ਪਦ ਪਾਯਹੌ ਯਾ ਕੀ ਸਰਨਨ ਆਇ। ਮਨਹੁ ਚਰਨਥਿ ਤ ਕਹਤ ਹੈ ਸੰਖ ਬਜਾਯ ਸੁਨਾਯ ॥ ੫ ॥ ਜਗ ਪਾਵਨ ਗੰ ਗਾ ਪ੍ਰਗਟ ਯਾਹੀ ਸੋ ਯਹ ਹੇਤੁ ॥ ਚਿਹਨ ਸੁਜਲਕੋ ਤਤ੍ਰ ਕੋ ਧਾਰਤਰਮਾਨਿਕੇਤ ॥ ੬ ॥ ਖੀਰ ਜਨਮ ਮਾਨਸ ਪ੍ਰਕਟ ਸ ਫਲ ਹੋਤ ਸਤ ਭਾਯ। ਸੰਖ ਚਿਹ੍ਨ ਮਨੁ ਕਹਤ ਹੈ ਲੋਕ ਉ ਕ੍ਰਿ ਕਹਗਾਯ ॥ ੭ ॥ ਬਿਨਾ ਸੰਖ ਬਾਜੇ ਸਗਲ ਪੂਜਾਨਹਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇ। ਜਿਮਤਿਮ ਪਦ ਸੇਵੇ ਬਿਨਾ ਸਭੀ ਅਫਲ ਫਲ

ਸੁਜਾਨ ਸੁਚ ਸੋਇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ। ਜਾਕੇ ਮਨ ਕਰ ਪ੍ਰੇਮਕੀ ਬ
ਰਛੀ ਯਹੀ ਦਿਸੰਤ ॥ ੬ ॥ ੬ ॥ ਅਥ ਜਵਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾ
ਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜੀਵਨ ਜੀਵਨ ਕੋਯਹੈ ਅੰਨ ਏਕਤਿਮ
ਏਹਿ। ਯਾਹਿਤੁ ਜਵਕੋ ਚਿਹ੍ਨ ਪਦ ਧਾਰਤ ਸਾਂਵਰ ਦੇਹਿ ॥
੧ ॥ਸਭਿ ਕਵ ਜਨਜਵਕੋ ਕਹਤਥੇਗਅਰਥਮੋ ਲਯਾਯਾ। ਥੇ
ਗ ਤਰਤ ਜੋ ਪਗ ਪਰਤ ਜਵਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਲਖਾਯ ॥ ੨ ॥ ਪਾ
ਯ ਨਿਰਾਦਰ ਬ੍ਰਤਨ ਮੇ ਸਭਿ ਅੰਨਨ ਕੇ ਹੇਤੁ। ਪੂਜਜ ਪ੍ਰਵ
ਰਸ ਭਿਅੰਨਮੇ ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਪ੍ਰਮ ਨਿਕੇਤ ॥ ੩ ॥ ਥੇਗ ਗ
ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਸਰਨ ਜਗ ਜੀਵਨਕੇ ਹੇਤ। ਸਾਧਨ ਨਾਹਿਨ
ਅਪਰ ਕੋ ਜਵ ਜਥਾਥ ਪਦ ਦੇਤ॥ ੪ ॥ ਜੀਵਨਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ
ਪ੍ਰਯ ਤੁਸ੍ਰਿ ਪੁਸ੍ਰ ਹਮ ਹੇਤ। ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਯਹ
ਜਵ ਦਿਖਰਾਈ ਦੇਤ ॥ ੫ ॥ ਜਵਭਰ ਅਧਿਕਨ ਮਿਲਤ ਹੈ
ਜੁਗ ਜਵ ਸੋ ਜਵ ਜਾਯ। ਜਵਸੋਂ ਸਰਬ ਭਰੋਸੁ ਤਜ ਸਰਨ
ਪਰੋ ਪਗ ਆਯ ॥ ੬ ॥ ਜਵਸੋਜਥੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੋ ਗਹਿ ਅੰਬ
ਰ ਸੋ ਲਾਯ। ਜਵ ਭਰ ਜ਼ਯਾਦਨ ਮਿਲਤ ਧਿਕ ਗਹਸਿਨ
ਪਦ ਜਵ ਜਾਯ ॥ ੭ ॥ ਕਹਤ ਜਦਾਕੋ ਜਵ ਕਬੀ ਭਾਖਾ ਮੋ
ਪ੍ਰਗਟਾਯਾ। ਜਬਯਾਪਦ ਕੀ ਓਟ ਗਹਿ ਤਬੀ ਮੁਕਤਿ ਜਵ
ਗਾਯ ॥ ੮ ॥ ਸੂਰ ਸਸੀ ਸਰਤਾ ਸਦਾ ਗਮਨ ਗਮਨ ਮਨ
ਮਾਹਿ। ਅਹੋ ਪ੍ਰਭੂ ਪਦ ਕੀ ਸਰਨ ਸਰਨ ਮੋਹਿ ਬਿਨ ਨਾਹਿ
॥ ੯ ॥ ੭ ॥ ਅਥ ਸਾਪ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥
ਨਿਜਪਦ ਚਿੰਹ੍ਨਤ ਜਹਿ ਕਿਯੋਂ ਤਾਕੋ ਨਿਜਪਦ ਰਾਖ । ਕਾ

ਲੀ ਮਰਦਨ ਚਰਨ ਯਹਿ ਭਕ੍ਤ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸਾਖਿ ॥ ੧ ॥ ਨਾ
ਗ ਚਿੰਹ੍ਨ ਮਤ ਜਾਨਿਯੋ ਯਹਿ ਪ੍ਰਭ ਪਦਕੇ ਪਾਸ ॥ ਭਕ੍ਤਨ
ਕੇ ਮਨ ਬਾਂਧਵੇ ਹਿਤੁ ਰਾਖੀਅਹਿ ਪਾਸ ॥ ੨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾਕੇ ਬਿ
ਰਹਿ ਮੇ ਮਤ ਤ੍ਰਿਅਨਿਲ ਦੁਖ ਦੇਯ ॥ ਸਰਪ ਚਿਹ੍ਨ ਪ੍ਰਭੁ
ਸਰਬਦਾ ਰਾਖਤ ਹੈਂ ਪਦ ਸੇਯ ॥ ੩ ॥ ਯਾਕੀ ਸਰਨਨ ਦੀਨ
ਜਨ ਸਰਪਹਿ ਆਵਹੁ ਧਾਯ। ਸਰਪ ਚਿਹਨ ਯਹ ਹੇਤੁਪਦੁ
ਧਾਰਤ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਰਾਯ ॥ ੪ ॥ ਸੇਸ ਸੇਜ ਸੋਵਤ ਸਦਾ ਸਜ਼ਾਮਾ
ਸਹਿ ਸ੍ਰੀ ਸਜ਼ਾਮ। ਸੋਈ ਸੇਸ ਸਾਮਗ ਸਜਜੋ ਸ੍ਰਪਦ ਚਿੰਹ੍ਨ
ਸੁਖਧਾਮ ॥ ੫ ॥ ਤਖਜ਼ਕ ਕੇ ਰਖਜ਼ਕ ਭਏ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਤੇ
ਸਜ਼ਾਮ। ਰਾਖਤ ਹੈਂ ਤਿਮ ਨਰਕ ਤੇ ਸਰਨ ਸਰਪ ਸੁਖਧਾਮ ॥
੬ ॥ ੯ ॥ ਅਥ ਪਰਬਤ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥
ਸਤਜ ਕਰਨ ਹਰਿਦਾਸ ਵਰ ਸ੍ਰੀ ਗਿਰਵਰ ਕੋ ਨਾਮ। ਸੈਲ
ਚਿੰਹ੍ਨ ਨਿਜ ਚਰਨ ਮੇ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ਘਨ ਸ਼ਜ਼ਾਮ ॥ ੧ ॥ ਚਰਨ
ਚਿੰਹ੍ਨ ਚਿੰਤਤ ਸਦਾ ਗਿਰਵਰ ਗਿਰਵਰ ਰਾਯ। ਕਾਮ ਪ
ਵਨ ਤਿਨ ਨਿਕਟ ਪੁਨਿ ਕਬਹੁ ਨ ਜਾਵਨ ਪਾਯ ॥ ੨ ॥ ਨਿ
ਰ ਵਿਕਾਰ ਚਿਤ ਧਾਰ ਗਿਰਿ ਬਿਚਰਤ ਸੰਤ ਅਨੰਤ। ਅਚਲ
ਚਲਤ ਨਹਿ ਜਿਮ ਸਦਾ ਬਰਖਾ ਬਿੰਦੁ ਸਹੰਤ ॥ ੩ ॥ ਗਿਰ
ਸਮਗੁਓ ਧੀਰ ਧਰ ਸਹਿਯ ਸਭਨ ਸਿਰ ਚੋਟ। ਤੁਰਤਿਤਾ
ਹਿ ਯਹਿ ਮਿਲਤ ਹੈ ਗਿਰਵਰ ਪਦ ਕੀ ਓਟ ॥ ੪ ॥ ਪਰ
ਉਪਕਾਰੀ ਹੋਯ ਜੋ ਗਿਰ ਸਮ ਧੀਰ ਧਰਾਯ। ਗਿਰਧਾਰੀ ਗੁ
ਰ ਮਿਲਤ ਤਹਿ ਕਹਤ ਚਿੰਹ੍ਨ ਗਿਰ ਪਾਯ ॥ ੫ । ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ

ਯਾਹਿ ਗ੍ਰਹ ਦੰਪਤਿ ਅਤਿ ਅਨੁਰਾਗ। ਕੰਪਤਿ ਕੰਪਤਿ ਸੇਸ
ਦਾ ਤਾਕੋ ਲਖ ਸੌਭਾਗ ॥ ੧ ॥ ਕੇਵਲ ਜੋਗੀ ਪਾਵਹੀ ਨਹਿ
ਯਾ ਮੈ ਕਛੁ ਨੇਮ। ਯਾਹਿਤ ਗ੍ਰਹਿ ਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਜਹਿ ਗ੍ਰਹੀ
ਲਹੈ ਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ॥ ੨ ॥ ਮਤ ਬੂਡੋ ਭਵਸਿੰਧ ਮੇ ਯਾ ਮਹਿ
ਕਰੋ ਨਿਵਾਸ। ਮਾਨਹੁ ਗ੍ਰਹਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਪਦ ਜਨਨ ਬੁਲਾਵ
ਤ ਪਾਸ ॥ ੩ ॥ ਸਿਵਜੂ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਮਨਹੁ ਮਹਲ ਬਨਾਏ
ਸਜਾਮ। ਚਿਹ੍ਨ ਹੋਇ ਦਰਸਤ ਸੋਈ ਹਰਿਪਦ ਕੰਜਲਲਾ
ਮ ॥ ੪ ॥ ਗ੍ਰਹ ਗ੍ਰਹੀਤ ਸੋ ਹੋਤ ਨਹਿ ਗ੍ਰਹਸ੍ਨ ਗ੍ਰਹ ਸੰਸਾਰ
॥ ਬਸਤ ਜਾਸ ਮਨ ਯਾਹਿਪਦ ਗ੍ਰਹਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਉਦਾਰ ॥ ਪ
॥ ਗ੍ਰਹੀ ਜਾਨ ਮਨ ਬੁਧ ਕੋ ਦੰਪਤਿ ਨਿਵਸਨ ਹੇਤ। ਅਪਨੇ
ਪਦ ਕਮਲਨਦੀਓ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਕੇਤ ਨਿਕੇਤ ॥ ੬ ॥ ੧੧ ॥
ਅਥ ਬਾਨ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵਃ॥ ਦੋਃ ॥ ਸਭਿ ਕਟਾਖਜ
ਬ੍ਰਿਜ ਜੁਵਤਿਕੇ ਬਸ੍ਤੁ ਏਕ ਹੀ ਠੌਰ। ਸੋਈ ਬਾਨ ਕੋ ਚਿਹ੍ਨ
ਹੈ ਕਾਰਨ ਨਹਿ ਕਛੁ ਔਰ ॥ ੧ ॥ ਬਿਨ ਬ੍ਰਜਬਰਕੀ ਸ
ਰਨਤੇ ਧਨੁਰ ਬੇਦਕੋ ਭੇਦ। ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਮਾਲੁਮ ਪਰੈ ਬਾਨ
ਕਹਤ ਬਿਨ ਖੇਦ ॥ ੨ ॥ ਮਨੁ ਸਰਤਪ ਪਦ ਸਰ ਕਰਤ ਸ
ਫਲ ਹੋਨਕੇ ਕਾਜ। ਮਮ ਬਿਦ੍ਜਾ ਨਹਿ ਅਫਲਹੁਯ ਫਲਦਾ
ਤਾ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ੩ ॥ ਬਾਨਮਾਨਕੀਯ ਬਰਨਿ ਸਨਤਾਦਿਨ
ਤੇ ਇਨਪਾਯ। ਰਾਖਜੋ ਰਸਕ ਦਬਾਯਕੈ ਸੋਈ ਪ੍ਰਗਟ ਲਖਾ
ਯ ॥ ੪ ॥ ਨਾਪਜੋ ਯਾਹੀ ਬਾਨਸੌ ਸਭਕੀ ਆਖ ਕਟਾਖ ॥
ਪਜਾਰੀ ਸਮਸਰ ਨਹਿ ਲਖਜੋ ਯਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਤ ਸਾਖ ॥ ਪ

ਕੁਚ ਸੌ ਪ੍ਰੁਮ ਪਦ ਪ੍ਰੁਮਾ ਪ੍ਰੇਮ ਲਡਾਯ। ਸੋਊ ਚਿਹਨ ਪ੍ਰ
ਭ ਪਾਦ ਮੇ ਗਿਰਿਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਲਖਾਯ ॥ ੬ ॥ ਸੇਤੁ ਸਮਾਪ੍ਤ ਹੋ
ਤੁ ਹਨੁ ਗਿਰਸਨ ਕਰਯੋ ਕਰਾਰ। ਅਨੁਜ਼ਾ ਗਿਰਾਗਰੁਈ
ਕਰਨਗਿਰ ਪਦ ਚਿੰਹ੍ਨ ਮੁਰਾਰ ॥ ੭ ॥ ਪਰਸ ਅਹਲਜਾ ਪ
ਦਤਰੀ ਪਾਹਨ ਪਤਤ ਪਰੇਖ। ਬਿਰਦ ਬਿਰਾਜਤ ਬਰਦ ਪ
ਦ ਔਰ ਮੀਨ ਨਹਿ ਮੇਖ ॥ ੮ ॥ ਪਾਹਨ ਪੈਰਤ ਪਾਥ ਪਤਿ
ਪਤਿ ਖਗਪਤਿ ਪਿਖ ਸਾਖ। ਤ੍ਰੁਰਨ ਤਾਰਤ ਜਨਨ ਨਿਜਨਿ
ਗਮ ਪੁਕਾਰਤ ਸਾਖ ॥ ੯ ॥ ਕੋਮਲ ਕਮਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਿਲ
ਪਾਹਨ ਪਰਮ ਕਠੋਰ। ਯਾਹਿਜਨਾਵਤ ਪਦਮ ਪਦ ਸੈਲ ਸਿ
ਲਾ ਸਿਰ ਮੌਰ ॥ ੧੦ ॥ ੯ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਕ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ
ਬਃ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜੇਨਿਜ ਉਰਮੈ ਪਗ ਧਰਤ ਅਸੁਭ ਤਿਨੈ ਕ
ਬਨਾਹਿ। ਯਾਹਿਤੁ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਕ ਚਿੰਹ੍ਨ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਤ ਨਿਜ ਪਦ
ਮਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਕ ਆਸਨ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਕ੍ਰਿਤ ਮੁਦ੍ਰਾ ਯੋਗ ਪਛਾਨ
। ਜੋਗੀ ਜਨ ਜੋਗਿਕ ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਦ ਚਿੰਹ੍ਨ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੨ ॥ ਪੀ
ਤਾਂਬਰਪ੍ਰਭ ਕੋ ਸਦਾ ਪੀਤਾਂਬਰ ਬਰ ਪ੍ਰੀਤਿ। ਸੋਊ ਧਜਾਨ
ਸ੍ਰਸਤੀ ਕਰਨ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਕ ਪੀਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ॥ ੩ ॥ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਕ
ਚਿੰਹ੍ਨ ਜੁ ਉਰਧਰਤ ਸ੍ਰਸਤਿ ਅਮਰ ਅਜਹੋਯ। ਅਪਰਨ
ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਸੁਸੁਕਰਨ ਹੈ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਕਚਿਤਵਜੁਕੋਯਾ ॥ ੪ ॥ ਗਨਪਤਿ
ਪੂਜਿਤ ਆਦਿ ਸਭਿ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿ ਸੁਗੁਨ ਪਤਿ ਆਦਿ ॥ ਗਨਪਤਿ
ਗਨਪਤਿ ਹੋਤ ਤੇ ਚਿੰਤ ਅਚਿੰਤਕਪਾਦ ॥ ਪ ॥ ੧੦ ॥ ਅਥ
ਗ੍ਰਹ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਕਰਤ ਨਿਵਾਸ ਜੁ

॥ ५ ॥ सुंदर सभि सुंदरन मे कमल समान सुनाहि ॥
सोई सभि सुंदर अहै सेवत जो पद याहि ॥ ६ ॥ जिम
जल कमल नलिपत ह्वै तिम जग लिपत न सोय ॥
पाद कमल प्रभु को चितव कहत कमल पद जोय ॥
७ ॥ कमल बढत जिउं जलबढतितिमुप्रभुप्रेमबढाइ
॥ होत अनंदत दास प्रभु कहत कमल प्रभ पाय ॥ ८
॥ स्री चोपी जन मन भ्रमर के ठहिरन की ठौर ॥ याहि
ते जल सुत चिंह स्री हरिपद जन सिरमौर ॥ ९ ॥
बढत प्रेम जलके बढे घटे नाहिघटजात ॥ यह दजा
लुता प्रगटकर पंकज चिंह लखात ॥ १० ॥ काठ
गज़ान वैरागा मै बधजे बेध उडजात ॥ याहिन बेधत
मन भ्रमर याहित कमल लखात ॥ ११ ॥ १३ ॥ अथ
तीन कोन के चिंहन को भाव बः ॥ दोः ॥ स्रीयापरकी
या बहुर गानका तीनहु नार । सभि के प्रति प्रगटत
करत मनमथ मथन मुरारि ॥ १ ॥ तीनहु गुन के भ
कुको यह उधरन समरथ ॥ सम त्रिकोन को चिंह
पद धारत या के अरथ ॥ २ ॥ ब्रहमा बिस्नु महेस
सुरजाही सों प्रकटंत ॥ या हित चिह त्रिकोन को धारत
राधा कंत ॥ ३ ॥ स्री भू लीला तीनहुं दासी याकी
जान ॥ या ते चिंह त्रिकोन कउ पदधरात भग
वान ॥ ४ ॥ जो याकी सरनी सरेसरेतीनतिन ताप

॥ बान कालको कामको भकुन को दुख देत । याहित
राखजो पादतर चुरन क्रिपा निकेत ॥ ६ ॥ अति प्रीत
म प्रभुके प्रगट पंचानन पहिचान । याहित दीनो पाद
तर पंच बान को बान ॥ ७ ॥ जरा मरा बिन जरा को
दै बैकुंठ निज थान । दास चिह्न जन चरन मो धरजो
बान भगवान ॥ ८ ॥ संतन सो मसुकर करन करनसु
कुल को नास । यह दरसांवन हेत सरचिह्न धरजो पग
पास ॥ ९ ॥ बदरो नाहिन टरत है करत भरत जग
जोय । दीसत बांली बानको जरा चिंहन यह सोय ॥१०
॥ भ्रुवकमान सरनैन मनु प्रभु पद कीज खसमांन । सां
ति बीर बिदजाप्रगट सीख सुदीसत बान ॥११॥१२
॥ अथ कमल के चिहन को भाव बरः ॥ दोः ॥ सजल नै
न अरु रिदे मे यह पद रहिबे जोग । याहित रेखा क
मल की करत क्रिसन पद भोग ॥ १ ॥ स्री लखमी कोबा
स है याही चरनन तीर । याहित रेखा कमलकी धार
तपदबलबीर ॥ २ ॥ बिधिसो जगबिधि कमलसों सो ह
रि सों प्रगटाइ । रादावरपद कमलमे याहित कमल
लखाइ ॥ ३ ॥ पदमवती विदजा प्रगट नव निधिजा
हि अधीन । पदमापति सों होत पद सेवजु हुय अति
दीन ॥ ४ ॥ कमलाकमला बिपन तज कमलपाद प
ति सेव । कमलादासी होतहिकहत कमल पद एव ॥

। ਯਾਹਿਤ ਚਿੰਹ੍ਨ ਤ੍ਰਿਕੋਣ ਕੋ ਧਰਤ ਹਰਤ ਜੋ ਪਾਪ ॥ ਭਕ੍ਤਿ
ਗ੍ਯਾਨ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ਯਾਕੇ ਸਾਧਨ ਤੀਨ। ਯਾਤੇ ਚਿੰਹ੍ਨ ਤ੍ਰਿਕੋ
ਣਕੋ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਚਰਨ ਲੈ ਲੀਨ ॥ ੬॥ ਤ੍ਰੈਯੀ ਸਾਂਖ੍ਯ ਅਰਾਧ
ਕੈ ਪਾਵਤ ਜੋਗੀ ਜੋਨ। ਸੋ ਪਦ ਹੈ ਯਹ ਹੇਤ ਯਹ ਚਿੰਹ੍ਨ
ਤ੍ਰਿਸ੍ਤਿ ਕੋ ਭੌਨ ॥ ੭ ॥ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਤੀ ਮਧੁਪੁਰਤ
ਜਨਹਿੰ ਜਾਹਿ। ਯਾਂਤੇ ਚਿੰਹਨ ਤ੍ਰਿਕੋਨਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚਰਨ ਕੇ
ਮਾਹਿ ॥ ੮ ॥ ਕਾਸ੍ਤੁਰ ਕਾਨਰੁ ਅਸੁਰਕਾ ਸਭਿ ਪੈ ਦ੍ਰਿਸਿਟ ਸ
ਮਾਨ। ਏਕ ਭਕ੍ਤਿ ਤੇ ਹੋਤ ਬਸ ਯਾਹਿਤੁ ਰੇਖਾ ਜਾਨ ॥ ੯
॥ ਨਿਤ ਸਿਵਜ੍ਞ ਵੰਦਨ ਕਰਤ ਤਿਨ ਨੈਨਨ ਕੀ ਰੇਖ। ਯਾ-
ਹਿਤੁ ਚਿੰਹ੍ਨ ਤ੍ਰਿਕੋਣ ਕੋ ਕਿਸ਼ਨ ਚਰਨ ਮੈ ਦੇਖ ॥ ੧੦ ॥ ਤੀ
ਨ ਪਾਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਿਵੀ ਤੀਨ ਗੁਨਾ ਤੇ ਪਾਰ। ਸੰਤ ਸਿਵੰਤ
ਲਹੰਤ ਪਦ ਕਹਤ ਤ੍ਰਿਕੋਨ ਬਿਚਾਰ ॥ ੧੧ ॥ ਨਿਸਚੈ ਤਾਹਿ
ਉਧਾਰ ਹੈ ਜੋ ਪਦਸੇਵਿ ਅਨੰਤ। ਕਰੀ ਸਪਤਭਗਵੰਤ ਨਿਜ
ਚਿੰਹ੍ਨ ਤ੍ਰਿਕੋਨ ਕਹੰਤ ॥ ੧੨ ॥ ਹੈਤ੍ਰਿਕੋਨ ਕੋ ਚਿੰਹਨ ਪਦ
ਯਾਹੀ ਹੇਤੁ ਪ੍ਰਬੀਨ। ਦਾਤਾ ਭਕ੍ਤ ਸੁ ਸੂਰਕੋ ਮੈ ਸਤਕਾਰਹ
ਦੀਨ ॥ ੧੩ ॥ ਤ੍ਰਿਗੁਨਜੀਤ ਨਿਰਭੀਤ ਹ੍ਵੈ ਮੁਕ੍ਤ ਭਯੇ ਪਦ
ਸੇਵ। ਦੀਨ ਤ੍ਰਿਗੁਨਤਾ ਪਾਦਤਲ ਭਕ੍ਤਨ ਪੁਨਿ ਦੁਖਿ ਦੇਵ
॥ ੧੪ ॥ ਸ੍ਵਰਗ ਭੂਮ ਪਾਤਾਲ ਤ੍ਰੈ ਵਿਕ੍ਰਮ ਹ੍ਵੈ ਗਯੇ ਧਾਯ।
ਯਾਹਿ ਜਨਾਵਨ ਹੈਤੁ ਤ੍ਰੈਕੋਨ ਚਿੰਹਨ ਦਰਸਾਯ॥ ੧੫ ॥੧੪
ਅਥ ਆਠ ਕੋਨਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਆਠੋ
ਰਸ ਮਨ ਚਰਨ ਮੈ ਆਠ ਕੋਨ ਕੇ ਭਾਯ। ਸਾਂਤਿ ਮਧ੍ਯ ਕਰ

ਚਰਨ ਨਿਤ ਸੇਵਤ ਚਿੰਹ੍ਨ ਲਖਾਯ ॥ ੧ ॥ ਆਠੋ ਭੁਜ ਭਗ
ਵਾਨ ਕੀ ਆਠ ਕੋਨ ਕੇ ਭਾਯ। ਭਕ੍ਤਨ ਕੀ ਰਛਾ ਨਮਿਤ ਚਿੰ-
ਹ੍ਨ ਭਈ ਦਿਖਰਾਯ ॥ ੨ ॥ ਆਠ ਕੋਨਕੋ ਚਿਹ੍ਨ ਯਹ ਊਚੇ
ਕਹਤੇ ਪੁਕਾਰ। ਆਠ ਜਾਮ ਜਾਪਹੁ ਇਸੈ ਯੇਹ ਪਦ ਸੁਖ ਦਾ
ਤਾਰ ॥ ੩ ॥ ਆਠ ਅਮਰ ਅਠ ਆਸਪਤਿ ਆਠ ਪਹਰ ਪਦ
ਸੇਵ। ਭਏ ਸੇਵ ਜਗ ਸੇਵਤੇ ਆਠ ਕੋਨ ਕਹਿ ਦੇਵ ॥ ੪॥
ਆਠ ਨਾਯਕਾ ਪਤਿ ਪ੍ਰਭੂ ਆਠ ਜਾਮ ਜੋ ਸੇਵ ॥ ਆਠ ਸਿਧ
ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਗਟ ਜਗ ਆਠ ਕੋਨ ਫਲ ਏਵ ॥ ੫ ॥ ਆਠ ਅਮਰ
ਵਸੁ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਜਾਨਤ ਸਭ ਸੰਸਾਰ। ਸੇਵਤ ਹੀ ਯਾ ਚਰਨ
ਕੋ ਕਹਿ ਬਸੁ ਕੋਨ ਪੁਕਾਰ ॥ ੬ ॥ ਆਠੋ ਦਿਸ ਭੂ ਲੋਕ ਕੋ
ਰਾਜਨ ਦੁਰਲਭਿ ਤਾਹਿ। ਆਠ ਕੋਨ ਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਯਹ ਕਹਤ
ਜੁ ਸੇਵੈ ਯਾਹਿ ॥ ੭ ॥ ਆਨਾਯਾਸਹੀ ਦੇਤ ਹੈ ਅਸ੍ਟ ਸਿਧਿ ਸੁ
ਖ ਧਾਮ। ਆਠ ਕੋਨ ਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਪਦ ਧਾਰਤ ਯਾਹਿਤ ਸਜਾਮ
॥ ੮ ॥ ੧੫ ॥ ਅਥਨਵ ਕੋਨਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ
ਨਸੋ ਖ਼ੰਡ ਪਤਿ ਹੋਤ ਹੈ ਸੇਵਤ ਜੋ ਪਦ ਕੰਜ। ਚਿੰਹ੍ਨ ਧਰਤ
ਨਵ ਕੋਨਕੋ ਯਾਹਿਤ ਹਰਿ ਪਦ ਮੰਜੁ ॥ ੧ ॥ ਭਕ੍ਤਿ ਕਰਤ ਨੌ
ਧਾ ਪ੍ਰਗਟ ਤਬ ਪਾਵਤ ਯਹਿ ਲੋਗ। ਯਾਹਿਤੁ ਹੈ ਨਵਕੋਨ
ਕੋ ਚਿੰਹਨ ਚਰਨ ਗਤ ਸੋਗ ॥ ੨ ॥ ਨਵ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰ ਜਗਤ
ਤਜ ਯਾਮੈ ਕਰਤ ਨਿਵਾਸ। ਯਾਹਿਤ ਚਿੰਹ੍ਨ ਸੁ ਕੋਨ ਨਵ
ਹਰਿ ਪਦ ਕਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ੩ ॥ ਨਵਗ੍ਰਹਿ ਨਹਿ ਬਾਧਾ ਕ
ਰਤ ਜੋ ਸੇਵਤ ਯਹ ਨੇਕ। ਯਾਹੀ ਤੇ ਨਵਕੋਨ ਕੋ ਚਿੰਹਨ ਧ

ਪੜਾਰੀ ਘੁੰਘਟ ਸੋ ਕਿਯੋਂ ਹੁਤੋ ਪ੍ਰਥਮ ਇਨ ਮਾਨ। ਯਾਹਿਤ ਚਿੰ
ਹ ਸੁਤਾਹਿ ਕੋ ਪਗ ਡਾਰਯੋ ਭਗਵਾਨ ॥ ੬ ॥ ਬਾਜਸਨੇਹੀ
ਸ੍ਰੁਤਿ ਪ੍ਰਗਟ ਮੁਕ੍ਰਿ ਕਰਨ ਕੇ ਕਾਜ। ਬਾਜੀ ਚਿੰਹਨ ਬਿਰਾਜ
ਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚਰਨ ਮਹਾਰਾਜ॥ ੭ ॥ ਬਾਜ਼ੀ ਬਨਜੋ ਬਰੂਦ ਕੋ
ਪ੍ਰਗਟ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ। ਤਜ ਭਜ ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਚਰਨ ਬਾਜੀ
ਬਦਤ ਪੁਕਾਰ ॥ ੮ ॥ ਜਿਮਸ੍ਰੁਤੰਤ੍ਰ ਬਾਜੀ ਬਿਦਤ ਪਹੁਚਾਵਤ
ਨਿਜ ਥਾਨ। ਤਿਮ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਦ ਪੁਚਾਵਹੀ ਚਿਤ ਚਿੰਤਕ ਭਗ
ਵਾਨ ॥ ੯ ॥ ੧੭ ॥ ਅਥ ਬੇਨੁਕੇ ਚਿੰਹ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ
॥ ਸੁਰਨਰਮੁਨਿ ਵਰ ਨਾਗ ਕੋ ਬੰਸ ਯਹੀ ਸੋਂ ਹੋਤ। ਯਾਹਿਤ
ਬੰਸੀ ਚਿੰਹ ਹਰਿ ਪਦਸੋ ਪ੍ਰਗਟ ਉਦੋਤ ॥ ੧ ॥ ਗਾਂਠ ਨਹੀਂ
ਜਿਨਕੇ ਰਿਦੇ ਤੇਯਾ ਪਦਕੇ ਜੋਰ। ਯਾਹਿਤ ਬੰਸੀ ਚਿੰਹ ਪਦ
ਜਾਨਹੁ ਸੇਵਕ ਲੋਰ ॥੨॥ ਜੋ ਜਨ ਹਰਿਗੁਨ ਗਾਵਹੀ ਰਾਖਤ
ਤਿਨਕੋ ਪਾਸ ॥ ਯਾਹਿਤ ਬੰਸੀ ਚਿੰਹ ਹਰਿ ਪਦ ਸੋ ਕਰਤ ਨਿ
ਵਾਸ ॥ ੩ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ ਸੋ ਜੋ ਬਿਧੇ ਛਿਦੇ ਕਰੇਜੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤੇ
ਈ ਯਾਪਦ ਸੋ ਬਸੈ ਆਯ ਸਕੈ ਕੋਊ ਨਾਹਿ ॥ ੪ ॥ ਮਨਹੁ ਘੋ
ਰ ਤਪ ਕਰਤ ਹੈ ਬੰਸੀ ਹਰਿਪਦ ਪਾਸ ॥ ਗੋਪੀ ਸਹਿ ਤ੍ਰੈ ਲੋ
ਕ ਕੇ ਜੀਤਨ ਕੀ ਧਰ ਆਸ ॥ ੫ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਨਿ ਕੀ ਸੋਤਲ
ਖ ਪਦ ਤਰ ਦੀਨੀ ਡਾਰ। ਯਾਤੇ ਬੰਸੀ ਚਿੰਹ ਨਿਜ ਪਦ ਸੋ
ਧਰਤ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ੬ ॥ ਆਈ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਜ ਬਧੂ ਕਜੋਂ ਨਹਿ
ਸਭਿ ਸੁਰ ਨਾਰਿ। ਯਾਹਿਤ ਕੋਪਿਤ ਹੋਇ ਹਰਿ ਦੀਨੀ ਪਦ
ਡਾਰ ॥ ੭ ॥ ਮਨ ਚੋਰਜੋ ਸਭਿ ਤ੍ਰਿਯਨ ਕੋ ਇਨ ਸ੍ਵਾਨਨ ਮ

ਰਤਸਬਿਬੇਕ ॥ ੪ ॥ ਅਸਟ ਸਖਿਨਕੇ ਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ
ਰਤ ਨਿਵਾਸ। ਯਾਹੀ ਹਿਤ ਨਵਕੋਨਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਦ
ਪਾਸ ॥ ੫ ॥ ਯਾਮੈ ਨਵ ਰਸ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਯਹਿ ਅਨੰਦ ਕੀ
ਖਾਨ। ਯਾਹੀਤੇ ਨਵਕੋਨਕੋ ਚਿੰਹਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਦ ਜਾਨ ॥ ੬
॥ ਨਵਕੋ ਨਵ ਗੁਨ ਲਗ ਗੁਨੋ ਨਵੈ ਅੰਕ ਸਭਿ ਹੋਤ। ਯਾਤੇ
ਰੇਖਾ ਕਹਤ ਜਗ ਯਾਮੈ ਓਤ ਪਰੋਤ ॥ ੭ ॥ ਨਵਕੋਨੀ ਨਵ
ਕਾਵਕਾ ਨਵਕੋਨੀ ਕੋ ਭਾਵ। ਭਕ੍ਰੀ ਨਵਕਾ ਭਕ੍ਰ ਭਵ ਤਾ
ਰਕ ਚਿੰਤਨ ਪਾਵ ॥ ੮ ॥ ਨਵ ਨਵਕਾ ਨਵ ਖੰਡ ਕੇ ਏਕ ਅ
ਖੰਡਤ ਸੰਤ ॥ ਨਵ ਚਿੰਹ੍ਨ ਨ ਜੁਤਪਾਦ ਪ੍ਰਭੁ ਜਿਨ ਮਨ ਬ
ਸਤ ਅਨੰਤ ॥ ੯ ॥ ਨਵਕਾ ਨਵ ਅਭ੍ਯਾਸ ਬਰ ਨਰਨ ਤਰਨ
ਭਵ ਹੇਤੁ। ਬੇਦ ਬਿਦਿਤ ਨਵ ਚਿੰਹ੍ਨਮਿਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚਰਨ ਕ
ਹ ਦੇਤ ॥ ੧੦ ੧੬ ॥ ਅਥ ਅਸ੍ਵ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥
ਦੋਹਾ ॥ ਹਯਮੈਧਾਦਿਕ ਯਾਗਕੇ ਹਮ ਹੀ ਹੈ ਇਕ ਦੇਵ। ਅ
ਸ੍ਵ ਚਿੰਹ੍ਨ ਹਰਿ ਪਦ ਧਰਤ ਯਾਹਿ ਜਨਾਵਤ ਭੇਵ ॥ ੧ ॥ ਯਾ
ਹੀ ਸੋ ਅਵਤਾਰ ਸਭ ਹਯਗ੍ਰੀਵਾਦਿਕ ਦੇਖ। ਅਵਤਾਰੀ ਹਰਿ
ਕੇ ਚਰਨ ਯਾਹੀ ਤੇ ਹਯਰੇਖ ॥ ੨ ॥ ਬੈਰਿਹੂਜੇ ਹਰਿ ਸੋ ਕਰਹਿ
ਪਾਵਹਿ ਪਦ ਨਿਰਬਾਨ। ਯਾਹਿਤਕੇਸੀਦਮਨਪਦ ਹਯਕੋਚਿੰ
ਹ ਮਹਾਨ ॥ ੩ ॥ ਅਸਵਾਰਿਨ ਮੈਕੋ ਭਲੋ ਹਯ ਸੋਨਾ
ਹਿਨ ਔਰ। ਯਹੀ ਲਖਾਵਨਿ ਖਾਲਸਹਿ ਹਯਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਸੁ
ਠੌਰ ॥ ੪ ॥ ਹਯਾਰੂਢ ਹ੍ਵੈਨਾਸ ਹੈਂ ਕਲਿਕੀ ਕਲੀ ਕਲੰਕ।
ਯਹੀ ਲਖਾਵਤ ਚਿੰਹ੍ਨ ਹਯ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਅੰਕ ॥ ੫ ॥

ਗ ਪੈਠ । ਤਾਪ੍ਰਛਿਤ ਕੋ ਤਪ ਕਰਤ ਮਨੁ ਹਰਿ ਪਦ ਸਤ
ਬੈਠ ॥ ੮ ॥ ਬੇਲੁ ਸਰਸ ਹੂੰ ਪਾਤਕੀ ਸਰਨ ਗਏ ਰਖ ਲੇਤ
। ਬੇਲੁ ਧਰਨ ਕੇ ਕਮਲ ਪਦ ਬੇਲ ਧਰਨ ਯੇਹ ਹੇਤ ॥ ੯
॥ ਮੁਰਸੇਲੀਨਅਨੰਤ ਜਹਿ ਅਸੁਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਯਾਲ । ਮੁਰਲੀ
ਪਦ ਰਤਿ ਸਦ ਕਹਤ ਲਹਤ ਜੁ ਭਜ ਤਜ ਖਜ਼ਾਲ ॥ ੧੦ ॥
ਸਪਤ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਪੁਨਿ ਰਮਜੋ ਏਕ ਭਗਵਾਨ । ਸਾਤ
ਸੁਰਨ ਮੋ ਪਵਨ ਜਿਮ ਕਹਤ ਬੇਨ ਬਰ ਗਜ਼ਾਨ ॥ ੧੧ ॥ ਸਾ
ਤ ਦੀਪ ਸਤ ਨਿੰਧ ਲਉ ਕੀਰਤ ਤਾਕੀ ਹੋਯ । ਸਾਤੋ ਮੁਖ
ਮੁਰਲੀ ਮੁਦਤ ਕਹਤ ਚਿੰਹ ਸੀ ਹੋਯ ॥ ੧੨ ॥ ਸਤਮੁਖ ਅ
ਸਪਤਿ ਤੇਜ ਸਮ ਤੇਜ ਤਾਸ ਜਗ ਜਾਨ । ਸਾਤ ਸੁਰਨ ਸੋ ਊ
ਚਕਹ ਬਸਤ ਪਾਦ ਭਗਵਾਨ ॥ ੧੩ ॥ ਅਚੁਤ ਬੰਸੀ ਪ੍
ਗਟ ਜਗ ਜੇ ਚਿਤਵਤ ਪ੍ਰਭੁ ਯਾਯ । ਬੰਸੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪਦਚਿਤ
ਕਹਤ ਮਨਹੁ ਬਜਾਯ ਬਜਾਯ ॥ ੧੪ ॥ ੧੮ ॥ ਅਥ ਮੀਨ
ਕੇ ਚਿੰਹ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਅਤਿ ਚੰਚਲ ਬਹੁ ਧਜ਼ਾਨ
ਸੋ ਆਵਤ ਰਿਦੇ ਮਝਾਰ । ਯਾਹਿਤ ਚਿੰਹ ਸੁਮੀਨ ਕੋ ਹਰਿ ਪ
ਦ ਮੇ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੧॥ ਜਬਲਗ ਹਿਯਮੈ ਸਜਲਤਾ ਤਬਲ
ਗ ਯਾਕੋ ਬਾਸ । ਸੁਸਕ ਭਏ ਪੁਨ ਨਹਿ ਰਹਿਤ ਝਖਯਹਿ ਕ
ਹਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੨ ਜਾਕੇ ਦੇਖਤ ਹੀ ਬਢੈ ਬ੍ਰਜਤਿਯਮਨ ਮੈ
ਕਾਮ । ਰਤਿਪਤਿ ਧ੍ਵਜ ਕੋ ਚਿੰਹ ਪਦ ਯਾਹਿਤ ਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾਮ
॥ ੩ ॥ ਹਰਿ ਮਨ ਮਥਕੋ ਜੀਤਕੈ ਧ੍ਵਜ ਰਾਖਜੋ ਪਦ ਲਾਯ ।
ਯਾਤੇ ਰੇਖਾ ਮੀਨ ਕੀ ਹਰਿ ਪਦ ਮੈ ਦਰਸਾਯ ॥ ੪ ॥ ਮਹਾ

ਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਮੀਨ ਬਨ ਜਿਮ ਮਨੁ ਰਖਜਾ ਕੀਨ । ਤਿਮ ਭਵ
ਸਾਗਰ ਕੋ ਚਰਨ ਯਾਹਿਤ ਰੇਖਾ ਮੀਨ ॥ ੫ ॥ ਮਕਰ ਬਾਹਨੀ
ਬਾਹਨੀ ਬਸਤ ਸਦਾ ਯਹਿ ਥਾਨ । ਤੀਰਥ ਪਦ ਤੀਰਥ ਪ੍ਰਕ
ਟ ਚਿੰਹ ਕਹਤ ਭਗਵਾਨ ॥ ੬ ॥ ਪ੍ਰਕਟ ਪਠੀਨ ਨ ਪਰਿ ਹ
ਰਤ ਪ੍ਰਾਨ ਪਰਾਨੇ ਪੀਨ । ਤਿਮ ਕਰ ਨਰ ਹਿਤ ਪ੍ਰਾਨ ਪਤਿ
ਕਹਤ ਚੀਨ ਪਦ ਮੀਨ ॥ ੭ ॥ ੧੯ ॥ ਅਥਤਰਵਾਰ ਕੇ ਚਿੰਹ
ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜਗਤ ਜਾਲ ਜੋ ਜਨਨ ਕੇ ਪਸੁ
ਕਾਮਾਦਿ ਅਪਾਰ । ਜਵਜੁਤ ਕਾਟਨ ਹਾਰ ਹਰਿ ਧਰਤ ਚਿੰਹ
ਤਰਵਾਰ ॥ ੧ ॥ ਆਪ ਸਜ਼ਾਮ ਔਸ੍ਵੇਤ ਜਸ ਜਿਮ ਅਸਿ ਤਿਮ
ਬ੍ਰਜ ਨਾਥ । ਯਹ ਸੁਭਾਵ ਸੂਚਨ ਕਰਨ ਧਰਜੋ ਚਿੰਹ ਪਦ
ਸਾਥ ॥ ੨ ॥ ਜਹਾ ਹੋਤ ਅਸਿਕੀਕ੍ਰਿਪਾ ਪਰ ਪ੍ਰਾਜਯ ਪੁਰਹੋਤ
। ਨਿਜ ਭਕ੍ਤਨ ਬਿਸ੍ਵਾਸਹਿਤ ਪਦ ਅਸਿ ਚਿੰਹ ਉਦੋਤ ॥ ੩
॥ਮੋਹਮਹਾਖਲਪ੍ਰਬਲਦਲਦਲਮਲਬਲਅਲਘਾਯ । ਗਯਾ
ਨ ਖੜਗ ਕਰਮੋਹਮਿਲ ਅਸਹਿਤ ਅਸਿ ਧਰਪਾਯ ॥ ੪ ॥
ਕਾਮਨਿ ਕੰਚਨ ਕੁੰਤ ਕਿਲ ਭਕਤ ਨ ਕਹਿ ਦੁਖ ਦੇਤ । ਪਦ
ਤਰ ਧਰ ਤਰਵਾਰ ਕੋ ਯਾਹਿ ਜਨਾਵਨ ਹੇਤੁ ॥ ੫ ॥ ਜਿਮ ਤੀ
ਖਨ ਅਸਿ ਧਾਰ ਤਰ ਤਿਮ ਤੀਖਨ ਮਮ ਪੰਥ । ਯਾਹਿ ਜਨਾ
ਵਨ ਹੇਤ ਪ੍ਰਭ ਪਦ ਅਸਿ ਧਰਤ ਅਮੰਥ ॥ ੬ ॥ ਖੜਗ ਦ੍ਵਾਰ
ਮਮ ਮਿਲਨ ਕੋ ਦੁਧਾ ਦੇਖ ਦੁਖ ਛੇਦ । ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਅਪ
ਰਨਹਿ ਅਸਿ ਇਮਕਹਤ ਅਖੇਦ ॥ ਆਸ ਪਾਸ ਬਹੁਕਾਟਕ
ਰ ਮਿਲ ਮੁਹਿ ਆਯ ਅਸੰਕ । ਕੁੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਕੇ ਪਾਦਮੈ ਕ

ਹਤ ਸੁ ਰਹਤ ਅਤੰਕ ॥ ੮ ॥ ਪੂਜਾ ਕਰਤ ਜੁ ਖੜਗ ਕੀ ਨਿ
ਤ ਪ੍ਰਤਿ ਹਿਤਚਿਤ ਲਾਇ। ਤਾਹਿ ਮਿਲਤਿ ਹਰਿ ਤੁਰਤ
ਹੀ ਚਿੰਹ੍ਨ ਪੁਕਾਰਤ ਪਾਯ॥ ੯ ॥ ੨੦ ॥ ਅਥ ਤਰੋਵਰ
ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ॥ ਦੋਃ ॥ ਸਤਜ ਵਚਨ ਜਨ ਕਰਨ
ਹਿਤ ਤਾਰੇ ਤਰੁਵਰਸਾਖਿ। ਭਗਤਵਸਜ਼ਤਾ ਨਾਥਪਦ ਪ੍ਰਗਟ
ਤ ਜਨਤਰੁ ਭਾਖ॥ ੧॥ ਹੋਇ ਅਰੂਢ ਕਦੰਮ ਤਪ ਸਫਲ
ਕਜੋ ਬ੍ਰਜਬਾਲ। ਯਾਹਿ ਜਨਾਵਨ ਹੇਤੁ ਪ੍ਰਭੁ ਤਰਵਰ ਪਦ ਬ੍
ਜਲਾਲ॥ ੨ ॥ ਬ੍ਰਿਖਜ ਰੂਪ ਸਭ ਜਗ ਅਹੈ ਬੀਜਰੂਪਹਰਿ
ਆਪ। ਯਾਤੇ ਤਰੁਕੋ ਚਿਹਨਪਗ ਪ੍ਰਗਟਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰਤਾਪ॥
੩ ॥ ਜੇ ਭਵ ਆਤਪਸੋਤਪੈ ਤਿਨਹੀਕੇ ਸੁਖ ਹੇਤ। ਬ੍ਰਿਖਜ
ਚਿੰਹ੍ਨ ਨਿਜ ਚਰਨ ਮੈ ਧਾਰਤ ਖਗਪਤਿ ਕੇਤੁ ॥ ੪ ॥ ਜਹਿ
ਪਗ ਧਰਤ ਨਿਕੁੰਜ ਮੈ ਭੂਮਿ ਤਹਾਂ ਕੀ ਹੋਯ। ਯਾਹਿਤ ਤਰੁਕੋ
ਚਿਹਨ ਪਦ ਪੁਰਵਤ ਰਸਕੋ ਸੋਯ॥ ੫ ॥ ਯਹਾ ਕਲਪ ਤਰੁ
ਸੋਂ ਅਧਿਕ ਭਗਤ ਮਨੋਰਥ ਦਾਨ। ਬ੍ਰਿਖਜ ਚਿੰਹ੍ਨ ਨਿਜ ਪ
ਗ ਧਰਤ ਯਾਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥ ੬ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪੀਜਨ ਮਨਬਿ
ਹਗ ਇਹਾਂ ਕਰੈ ਬਿਸਰਾਮ। ਯਾਹਿਤ ਤਰੁਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਪਦ ਧਾ
ਰਤ ਹੈ ਘਨ ਸਜ਼ਾਮ॥ ੭ ॥ ਕੇਵਲ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਹਿਤੁ ਬ੍ਰਿ
ਖਜ ਸਰਸ ਜਗ ਕੌਨ। ਤਾਂਤੇ ਤਾਂਕੋ ਚਿਹ੍ਨ ਪਦ ਧਾਰਤ ਰਾਧਾ
ਰੌਨ॥ ੮॥ ਪ੍ਰੇਮ ਨੈਨ ਜਲ ਸੋਸਿਚੇ ਸੁਧਚਿਤਕੇ ਖੇਤ। ਬ
ਨ ਮਾਲੀ ਕੇ ਚਰਨ ਮੈ ਬ੍ਰਿਖ ਚਿੰਹ੍ਨ ਯਹ ਹੇਤ॥ ੯ ॥ ਪਾਹਨ
ਮਾਰਿਹੁ ਦੇਤ ਫਲ ਸੋਗੁਨ ਯਾ ਮੈਜਾਨ। ਬ੍ਰਿਖਜ ਚਿਹਨ ਸ੍ਰੀ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਪਦ ਪਰਉਪਕਾਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੧੦ ॥ ਬ੍ਰਿਖਜ ਸਰਸ
ਤਪ ਤਪਤ ਜੇ ਅਪਨੋ ਆਪ ਲੁਟਾਯ। ਕੇਵਲ ਪਰ ਉਪਕਾ
ਰ ਕਰ ਤੌ ਪਇਯਤ ਪ੍ਰਭੁਪਾਯ ॥ ੧੧ ॥ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਤ
ਜ ਸਰਨ ਪ੍ਰਭ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰ ਪਾਯ। ਅਸੀ ਪਤ੍ਰ ਬਨਆ
ਦਿ ਤਿਨ ਨਰਕਨ ਤੁਰਤ ਨਸਾਯ॥ ੧੨ ॥ ਜੋ ਜਸ ਬੋਵਤ
ਲੁਨਤਤਸ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰਨ ਯਹ ਬਾਤ। ਭਵ ਤਰੁ ਵਰ ਪਦ
ਚਿਹ੍ਨ ਤਰੁ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਸਿਖਾਤ ॥ ੧੩ ॥ ੨੧ ॥ ਅਥ
ਬਜ੍ ਕੇ ਚਿਹ੍ਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਚਰਨ ਪਰਸ ਨਿ
ਭ ਜੇ ਕਰਤ ਇੰਦ੍ ਤੁਲ ਤੇ ਹੋਤ । ਬਜ੍ ਚਿਹ੍ਨ ਹਰਿ ਪਦ
ਕਮਲ ਯਾਹਿਤ ਕਰਤ ਉਦੋਤ ॥ ੧ ॥ ਪਰਬਤ ਸੇ ਨਿਜਜ
ਨਨਕੇ ਪਾਪਨ ਕਾਟਨ ਕਾਜ । ਬਜ੍ ਚਿਹ੍ਨ ਪਦ ਮੈ ਧਰਤ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ੨ ॥ ਬਜ੍ਨਾਭ ਯਾ ਸੋ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾ
ਦ੍ਵ ਸੇਸ ਲਖਾਇ॥ ਥਾਪਨਹਿਤ ਨਿਜ ਬੰਸ ਭੁਵਿ ਬਜ੍ ਚਿ
ਹ੍ਨ ਪਦ ਮਾਹਿ ॥ ੩ ॥ ਦਿਯੋਦਧੀਚਿ ਸਰੀਰ ਨਿਜ ਹਰਿ
ਹਿਤ ਇੰਦ੍ ਪਛਾਨ। ਤਾਸਦਾਨ ਕੀ ਸਫਲਤਾ ਬਜ੍ਚਿੰਹ੍ਨ ਤੇ
ਜਾਨ॥ ੪ ॥ ਮਾਨਨਿ ਗਿਰ ਗੰਜਨ ਕਰਨ ਹਿਤੁ ਰਖਜਕ ਭ
ਗਵਾਨ । ਬਜ੍ ਲਖਾਵਤ ਚਿਹ੍ਨ ਮਿਸ ਸਮਝਤ ਕੋਮਤਿਮਾਨ
॥ ੫ ॥ ਹੀਰਾ ਬੇਧਤ ਹੀਰਸੋ ਆਤਮ ਆਤਮ ਜਾਨ ॥ ਨਿਜ
ਭਗਤਨ ਹਿਤ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਬਜ੍ ਧਰਜੋ ਭਗਵਾਨ ॥ ੬ ॥ ਅ
ਘਪਾਪ ਸੰਤਾਪ ਹਰ ਭਗਤ ਦਰਸ ਸਰਸਾਯ । ਤਿਨਸੋ ਅ
ਨੁਚਿਤ ਬਜ੍ਸਮ ਬ੍ਰਜ ਕਹਤ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਯ ॥ ੭ ॥ ਜਿਮਿਪਵਿ

प्रकट अमोघ जगतिममजनबचभाख ॥ मोसनहुँ नहि मिटत पदबज् बताबत साख ॥ ८ ॥ पाप पूनासन पा
ष प्रभु प्रतिनिधि पबिप्रकटीत । पाहित साधन सकल तज सेबत सँड अनँत ॥ ९ ॥ बज्रीबर दाता बिदत ब
सु सुप्रभु पद बीच ॥ कतसटकत भटकत भूमी भज त न प्रभु पद नीच ॥ १० ॥ अथ कुमद चिँहू को भाब बः
दोः ॥ स्री राधा मुख चँद लख अति अनँद स्रीगात ॥ कु मुद चिँहू स्री क्रिशन पद पाहित प्रगट लखात ॥ १
॥ कमुद चँदलखमुदतमेहि अतिसमीप तहजान । म म प्रापत हित प्रीति असचहियत जान सुजान ॥ २ ॥
जिम सुरज लख सकुचई हरख चँदकहु देखि । कुमुद कुमुद कहि प्रीति हरितजन आनकहु पेख ॥ ३ ॥ ससि
राखजो जाहेत सौ ताही सौ हरि राष । कुमुद चिँहू च रनहि रचजो रुचि सरसाबन भाष ॥ ४ ॥ निज जनको
बिसृास दृिढ ताहि बढ़ाबन हेत ॥ रसिक सिरोमन स सी सहि कुमद रचजो सुख केत ॥ ५ ॥ तरुनजतरुन न
तापतिन सरनससि हरिपाष ॥ कुमुदअंक प्रभुपाद मो दरसाबत यहभाष ॥ ६ ॥ २३ ॥ अथ धनष चिँहन
को भाब बः ॥ दोः ॥ ईहा अनमन आबही आबहि जे कष जाहि ॥ धनष चिँहन इहि हेतु है क्रिसन चरन
के माहि ॥ १ ॥ जुगति प्रेमके घन जहा दृिग बरषा ब

रषात ॥ मनसँधजा फूलतजहांतहियहिधनुष लखात ॥ २ ॥
सूरसमर कर जुटत जबधनटँकारत आदि । मनुयहि
मरजादाकहतभगतचितअहलाद ॥ ३ ॥ धनुषतोरस्रीना
थनिजपदतहिदीननिबास । जेषाकेचिँतकतिनहि कब
हुनहीं जमपासि ॥ ४ ॥ पजारी केजुगा भौहकोधनउपमा
कबि देत । पैषाउै नापजो हरी भजे नसम धनु
हेत ॥ ५ ॥ धनुषबिमुख सर मिलत नहि तिम हरि बि
मुख नरगीत । धनुष चिँहू जनचरनथितदिखराबति प
द प्रीत ॥ ६ ॥ हसु कमल सारँग सदा बसत कमल
पद हेत । बसजो बिसेसन अपर को पाद चिँहू कहि
देत ॥ ७ ॥ सार सरब गायन करै सो सारँग कहाष
सारँग पद की सरन बिन सारन धन मन भा
ष ॥ ८ ॥ २४ ॥ अथ कँचन कुँभको चिँहू को भाब बर
नन ॥ दोहा ॥ नीरसजाषै नहि बसहि बसै जि रस भ
रपूर । पूरन कुँभ को चिँहू पद पाहित धारत सूर ॥ १
गोपीजन बिरहाग पुनि निज जन के टै तापं । मेटन
के हित चरन मै कुँभ धरत हरि आप ॥ २ ॥ सुरसरि
स्री हरि चरन सो प्रगटी परम पबित्र । पाहितु पूरन
कुँभको धारत चिँहू बिचित्र ॥ ३ ॥ कबहु अमँगल होत
नहि नितमँगल सुखसाज । निज भकुन के हेत पद कुँभ
धरत ब्रजराज ॥ ४ ॥ स्री गोपीजन बाकज के पूरन क

रबे हेत । सुकुच कुंभ को चिंहू पग धारत रमानि केत ॥ ५ ॥ सूरन जनम मानुख प्रगट कुंभ चरन की प्रीत । रस पुरित रस रसिक पद कंचन कुंभ सुरीति ॥ ६ ॥ कुंभ बिना जल टिकत नहि तिम प्रभु प्रेम पखुख। टिकतन हरि पद कुंभ बिन जान सरब रस सूख ॥ ७ ॥ कनक कुंभपुर कनक जिम बाहर झीतर होय। तिम अकाल बिन अपरनहि कहत कुंभ जिय जोय ॥ ८ ॥ कं धर कंचन कुंभ दधि किरति कुअरि कहि काज। चली हुतीसुउितार पद धरजो आप बृजराज॥९॥जल बिनकुं भ न बनत है जल न अकुंभ टिकाय। पाद कुंभबिन पारनहि कुंभ कहत यह भाय ॥ १० ॥ २४ ॥ अथ तिलके चिंहन को भाव बः ॥ दोहा ॥ तिलभर तुछहि को कहत लोकउिकु परमान। जनु उपदेसत चरन तिल हरि बिन सब लघुजान ॥ १ ॥ काय कटाय पिराय जर करसनेह सभि साथ। कई कलप तब पाय प्रभु पाय अपाय सनाथ॥ २ ॥ प्रभु पद प्रम परागा को करजो तिलक तिल मान। तेभे तिलक तिलोक जगति लकन तेजगा जान ॥ ३ ॥ जिम गुरु नानक तिल बो सिंध प्रसिंध सुभाय। तिम अपने पोबाट तिलक हतं सु प्रभु पद पाय ॥ ४ ॥ प्रभुपद पदम तलसत्र तिल कहत पुज यहि पाय। नहनतेल इत तिलन मो

पाहन पुजत काय ॥ ५ ॥ जिमसोह सरबंग मम तिम तुहिलायक आहि। तुरनतजसुतदारअजभजअजभज रजयाहि ॥ ६ ॥ याकीसरन गाए बिना पितून को गत नाहि। या हित तिलकोचिंहूहरि धारतनिजपदमाहि॥७ ॥अनदकंद जगा बंद पद सेवकहत तिल रेख। तीन लोक तिल तिल भरन तेलतोल किनदेख ॥ ८ ॥ चरन कमल हरि को निरख जनमन भ्रमर सुचार। तिलहुय सो सोभत सुकिल समझत संत बिचार ॥ ९ ॥ तिलनाहि न यह प्रम पद भकुन पुज पूनाम । प्रम रागा सं-पुट सुभगा राखजो सालगिरााम ॥ १० ॥ क्रिशन चरन तल क्रिशन तिल नाहन सुन बड़ भागा। जगत जलधि जहाज जन मन बन बैठजो कार ॥ ११ ॥ पाइन परप र प्रेम कर मुख मसुक मो पाय । क्रिशन पादतल तिल कहत मोमनमो यह भाय ॥ १२ ॥ बहुत बिलोके बाल बर रघबर चरत अपार। अब भसुंडि देखत मनो थि भमद चरत मुरार ॥ १३ ॥ २५ ॥ अथ चंदके चिंहू को भाव बरनन ॥ दोहा ॥ स्री सिव सो निज चरन सौं प्र कट करन हित हेत। चंद चिंहू हरि पद बसत निज जनको सुख देत ॥ १ ॥ जो इन चरनन रिद धरत तेन चंदु समान । चंद चिंहू इह हेतु निज पद राखत भ वान ॥ २ ॥ निज जन पै बरखत सुधा हरत सकल

दिखरावत प्रभुपाय ॥ १४ ॥ २६ ॥ अथ सिंघासन के छिहन को भाव बः ॥ दोः ॥ स्री गोपीजन के सुमन या मै करत निवास ॥ याहित सिंघासन धरत हरि निज चरनन पास ॥ १ ॥ जो आवै याकी सरण सोजगा राजा होय । याहित सिंघासन सुभग छिंहू रहजो दुख खोय ॥२ धूववत खितपतहोत धूव अधूव होत सुनाइ ॥ सिंघास नं को छिंहन पद याहि जनावत आहि ॥ ३ ॥ राजनकी सोभा सदा होत सिंघासन माहि ॥ तिम भगतन की सो भसद हरिपद पाय अचाहि ॥ ४ ॥ सिंघासन पर बैठ कर करीयत नहिन अनीत । याहि लखावत सेवकन सिंघासन सुभ रीत ॥ ५ ॥ आसन काहूकी करत आत म पद प्रति पाय ॥ सिंघ सुभाव सु होत सद सिंघासन इमगाय ॥ ६ ॥ कालरूप सबजगत को भोजन करता सोय ॥ पालक ऊच बिराज ही चितव सिंघासन जोइ ॥ ७ ॥ सिंघासन परमातमा महाराज की ठौर ॥ छिंहू दि खावत पादबिति सिंघासन सिर मौर ॥ ८ ॥ ३७ ॥ अथ छँडू के छिंहू को भाव बः ॥ दोः ॥ भय दुखआतपसो तपे तिनको अति प्रिय एहु ॥ छँडू छिंहू इहु हेत पग धार तसावल देह ॥ १ ॥ बूज राखजो सुरकोपते भोजल ते ह रिदास ॥ छँडू छिंहू पदमै धरत याहित रमानिवास । २ ॥ या की छाया मे बसत महाराज सम होय ॥ छँडू

त्रैतापं । चरन छिंहू एहु हेतु हरि धारत निजपद आ प ॥ ३ ॥ भकू जनन के मन सदा यामै करत निवास। याते मन को देवता चरन छिंहू हरि पास ॥ ४ ॥ बहुता रन को एक पति जिम ससि तिम बूजनाथ । दँखजन ता प्रगटन करन चँदू छिंहू पद साथ ॥ ५ ॥ स्री राधा मुख सम कहत कला धरहि कबि लोग। हरि पद त ल डारजोसुलखनाहीमुखके जोग॥ ६ ॥ चिँत जगत सीत लकरतकबिकबि दरसन देय। सीतलता पदसदकर तनितप्रतिछिंहूसुभेय॥७॥जिमप्रियचँदचकोरको तिमह रिपद कर प्रीत ॥ ते पुरन प्रभु पाय हैं कहत छिंहन ससि नीत ॥ ८ ॥ ससिपोखक सभि स्रिसृ को ससि पोखक हरि आप ॥ चँदू छिंहू प्रभ चरन मो प्रकटत प्रचुर प्र ताप ॥ ९ ॥ जा की छटां प्रकास ते हरतरिदै तमघोर ॥ या हित ससि को छिंहू पद धारत नँद किसोर ॥ १० ॥ निज भगती स्री देखके चँदू बसजो है आय ॥ चँदू छिं हू बूज चँदपग याते प्रगट लखाय॥ ११ ॥ ससि स मान सँसार मो सरन परे ते होत। चँदू छिंहू प्रभ चर नमो चितथित करत उदोत ॥ १२ ॥ अंक पंक निज ह रन को सरन बहिन पति जाय । बसजो चँदू प्रभु चरन मो यही लखावत भाय ॥ १३ ॥ सिंधकसुत सँडसत ससि सरन गही पद जाय॥ उबरन अपर उपावको

ਚਿੰਹ੍ਨ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਪਦ ਯਾਤੇ ਸੋਹਤ ਸੋਯ॥ ੩ ॥ ਛਤਜੁ ਕਾਲ
ਕੋ ਸਤ੍ਰੁ ਕੋ ਤਤਛਿਨ ਤ੍ਰਾਤਾ ਹੋਇ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਿੰਹਨ ਉਰਮੇ ਧ
ਰਤ ਯੋਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਸ ਹੋਯ॥ ੪ ॥ ਛੱਤ੍ਰ ਛਾਯਯਾ ਛਤ੍ਰ ਕੀ
ਛੁਵਤ ਛਿਨਕ ਤਨ ਜਾਹਿ। ਜਮਬਪੁਰਾ ਕੋ ਗਨਤ ਸੋ ਤਿਨ
ਜਿਮ ਤਨਕਿ ਕਮਾਹਿ॥ ੫ ॥ ਅਥ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਕੇ ਚਿੰਹਨ
ਕੋ ਥਃ॥ ਦੋਃ ॥ ਨਰਕ ਕੁੰਡ ਨਹਿ ਜਨਨਿ ਕੋ ਜੋ ਸੇਵਤ ਪ੍ਰਭ
ਪਾਯ॥ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਕਿਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਦ ਪ੍ਰਗਟ ਲਖਾਵਤ
ਭਾਯ॥ ੧॥ ਬੜਵਾ ਸੋਖਤ ਸਿੰਧੁਜਲ ਜਿਮਤਿਮ ਭਕ੍ਤ ਨ
ਪਾਪ। ਕਹਤ ਅਕਾਲ ਅਜਾਲ ਪਦ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਪਰਿ
ਤਾਪ॥ ੨ ॥ ਜਾਹਿਨ ਨਾਸਤਨਾਮ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਅਸ ਪਤਿਤਨ
ਪਾਪ। ਅਗਨਿਕੁੰਡ ਪ੍ਰਕਟਤ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਪਰਮ ਪ੍
ਤਾਪ॥ ੩॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪੀਜਨ ਕੋ ਬਿਰਹ ਰਹਜੋ ਜੌਨ ਸ੍ਰੀ ਗਾਤ
। ਏਕਦੇਸਮੇ ਸਿਮਟ ਸੁਯ ਅਗਨਿਕੁੰਡ ਦਰਸਾਤ॥ ੪ ॥ ਮ
ਨ ਤਪਕੈ ਮਮ ਚਰਨ ਮੈ ਕੁਥਿਤ ਧਾਨ ਸਮ ਹੋਇ। ਤਵਨਔ
ਰ ਕਛੁ ਜਨ ਚਹੈ ਅਗਨਿਕੁੰਡ ਹੈ ਸੋਇ॥ ੫॥ ਯਗ੍ਯ ਪੁਰ
ਖ ਤਜ ਔਰ ਕੋ ਕੋਸੇਵੈ ਮਤਿ ਮੰਦ। ਅਗਨਕੁੰਡ ਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਯ
ਹ ਹਿਤਰਾਖਜੋ ਬ੍ਰਜਚੰਦ ॥ ੬॥ ਅਗਨਿਕੁੰਡ ਮੈ ਹੋਤਹੈ ਸ੍ਵਾ
ਹਾ ਜਿਮ ਆਹੁਤ। ਤਿਮ ਜਨਕੇ ਤ੍ਰਯਤਾਪ ਯਹ ਸ੍ਵਾਹਾ ਹੋਤ
ਅਕੂਤ॥ ੭ ॥ ਅਥ ਅੰਕੁਸ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਥਃ॥ ਦੋਃ
॥ ਜਗਮਨ ਗਜ ਅੰਕੁਸ ਪ੍ਰਬਲ ਨਿਪਟ ਨਿਰੰਕੁਸ ਆਪ॥
ਅੰਕੁਸ ਚਿੰਹ੍ਨ ਜੁ ਧਰਤਉਰ ਤ੍ਰਿਬਿਧਤ ਪਹਿਖਾਪ॥ ੧॥ ਮ

ਨਮਤੰਗ ਨਿਜਜਨਨ ਕੇ ਨੈਕਨ ਇਤਉਤ ਜਾਹਿ॥ ਇਹਹਿ
ਤੁ ਅੰਕੁਸ ਧਰਤ ਹਰਿ ਨਿਜਪਦ ਕਮਲ ਨਮਾਹਿ॥ ੨ ॥ ਯਾ
ਕੌ ਸੇਵਕ ਚਤੁਰ ਤਰ ਗਨਨਾਯਕ ਸਮ ਹੋਯ॥ ਯਾਹਿਤ ਅੰ
ਕੁਸ ਚਿੰਹ੍ਨ ਹਰਿ ਚਰਨਨ ਸੋਹਤ ਸੋਯ॥ ੩ ॥ ਬੇਦ ਬਾਦ ਅੰ
ਕੁਸ ਨਹੀਂ ਭਵਭਕ੍ਤ ਨਕੇ ਸੀਸ। ਯਾਹਿ ਲਖਾਵਤ ਪਾਦਤਲ
ਅੰਕੁਸ ਪ੍ਰਭੁ ਬ੍ਰਜਈਸ॥ ੪ ॥ ਇਕ ਅੰਕੁਸਪਦ ਯਾਹਿਕੋ ਧ
ਰੋਧੀਰ ਧਰਬੀਰ। ਕਾਲਨਿਰੰਕੁਸ ਹੋਯਹੌ ਕਹਤ ਚਿਹ੍ਨ ਹਰਿ
ਹੀਰ ॥ ੫॥ ਏਕ ਅੰਕਸੋ ਸਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਰ ਸੂਨ ਸਭ ਸੂਨ।
ਅੰਕ ਦੀਏ ਦਸਗੁਨ ਬਢਤ ਅੰਕੁਸ ਬਿਨ ਸਭ ਸੂਨ॥ ੬ ॥
ਅਥ ਊਰਧਰੇਖਾ ਚਿੰਹਨਭਾਂਵ ਥਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਕਬਹੁਨ ਤਿਨ
ਕੀ ਅਧੋਗਤਿ ਜੋ ਸੇਵਤ ਪਦਪਦਮ। ਊਰਧ ਰੇਖਾ ਚਿੰਹ੍ਨ ਪ
ਦ ਯਹਹਿਤ ਕੀਨੋ ਸਦਮ॥ ੧॥ ਊਰਧਰੇਤਾਜੋਭਏ ਤੇਯਾਧ
ਦ ਕੋ ਸੇਯ॥ ਊਰਧ ਰੇਖਾ ਚਿੰਹ੍ਨ ਯੌ ਚਰਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਯ॥
੨॥ ਯਾ ਤੇ ਊਰਧ ਔਰ ਕੁਛ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਡਮੇ ਨਾਹਿ। ਊਰਧ
ਰੇਖਾ ਚਿੰਹ੍ਨ ਹੈ ਯਾਹਿਤ ਹਰਿ ਪਦ ਮਾਹਿ॥ ੩ ॥ ਏਕ ਅਦੁਤੀ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਿਰਾਲੰਭ ਅਧਿਕਾਰ। ਯਹਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟਤ
ਲਖਤ ਊਰਧ ਰੇਖਾ ਚਾਰ ॥ ੪ ॥ ਊਰਧਰੇਖਾ ਨਾਹਿ ਯਹ
ਪੈਮਾਨਾ ਪਦਮਾਹਿ। ਜਨਮਨਕੀ ਗੁਨ ਅਗੁਨਤਾ ਮਾਪਨ ਹਿ
ਤ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ॥ ੫ ॥ ਊਚੀ ਰੇਖਾ ਭਕ੍ਤਕੀ ਦਾਤਾ ਸੂਰਨਮਾ
ਹਿ। ਊਚ ਬਿਰਾਜਤ ਜਨਸਦਾ ਊਰਧਰੇਖਾ ਚਾਹਿ॥ ਅਥ
ਗਦਾ ਕੇ ਚਿੰਹ੍ਨ ਕੋ ਭਾਵ ਥਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਗਦਪਦ ਰੋਗਹਿਕੋ

ਕਹਤ ਪੁਨ ਗਦ ਪਦ ਹੈ ਬਾਕ । ਗਦਾ ਗਦਾ ਗਦ ਪਦਹ
ਰਤ ਗਦਗਦਗਦਾ ਬਿਬਾਕ ॥ ੧ ॥ ਜੋ ਆਵਤ ਯਾ ਕੀ ਸ
ਰਨ ਪਿਤਰ ਸਭੈ ਤਰ ਜਾਂਤਿ । ਗਦਾ ਗਦਾਧਰ ਚਿੰਹਨ ਪਦ
ਯਾਹਿਤ ਗਦਾ ਲਖਾਤ ॥ ੨ ॥ ਕਾਮ ਕਲੁਖ ਕੁੰਜਰ ਕਦਨ
ਸਮਰਥ ਜੋ ਸਭਿ ਭਾਤ । ਗਦਾ ਚਿੰਹ ਯਹ ਹੇਤ ਹਰਿ ਧਰਤ
ਚਰਨ ਯੁਤ ਕਾਂਤ ॥ ੩ ॥ ਭਕੁਨਾਂਦ ਮੁਹਿ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਿਯਮਨ
ਮਹਿ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰੰਤ ॥ ਗਦਾਚਿੰਹ ਨਿਜ ਕਮਲ ਪਦ ਧਾਰਤ
ਰਾਧਾ ਕੰਤ ॥੪॥੩੨॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚੱਕ੍ਰ ਧਰਚਰ
ਨਚਿੰਹਨਭਾਵਚੰਦ੍ਰਕਾ ॥

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਪਾਲਤਾਪਨੀ ਕੇ ਮਤਾਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਚਰਨਾ
ਰਬਿੰਦ ਚਿੰਹਨ ਬਰਨਨੰ ॥ ਦੋਃ ॥ ਯਥਾ ॥ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ
ਪਦ ਧ੍ਵਜਾ ਛੱਤ੍ਰ ਮੁਖਮਾਨ । ਊਰਧ ਅਧ ਅਜਲੋਕ ਲੌ ਪਦ
ਦ੍ਵੈ ਜਾਨ ਮਹਾਨ ॥ ੧ ॥ ਧ੍ਵਜਾ ਦੰਡ ਮਨਿਮੰਡ ਬਰ ਮੇਰ
ਬਿਰਾਜਤ ਸੋਯ । ਪ੍ਰਭਾਕਾਂਤਿਰਵਿ ਚੰਦ੍ਰਕੀ ਧ੍ਵਜ ਪਤਾਕ ਜਿ
ਯ ਜੋਯ ॥ ੨ ॥ ਆਤਪਤ੍ਰ ਕੋ ਚਿੰਹ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਸੋ ਜਾ
ਨ । ਯਹ ਬਿਧਿ ਸ੍ਰੁਤਿ ਨਿਰਨੈ ਕਰਤ ਚਰਨ ਚਿੰਹ ਪ੍ਰਮਾਨ
॥ ੩ ॥ ਰਥ ਬਿਨ ਅਸ੍ਵ ਲਖਾਤ ਹੈ ਮੀਨ ਚਿੰਹ ਦ੍ਵੈਜਾਨ । ਧ
ਨੁਖਬਿਨਾ ਪਰਤੰਚਕੋ ਯਹਕੋਊ ਕਰਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥
੧ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਅਥ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬ
ਰਨਨ ॥ ਅਥ ਦੋ ਚਿੰਹਨ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਕੋ ਭਾਵ ਤਾਹੂ ਮੇ ਹਾਥੀਃ

ਪੁਨਿ ਅੰਕੁਸ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਕਾਮ ਕਰਤ
ਸਭਿ ਆਪਹੀ ਪੁਨਿ ਪ੍ਰੇਰਿਕ ਹੂੰ ਆਪ ॥ ਯਾਹਿਤ ਅੰਕੁਸ
ਹਸ੍ਤਿ ਦੈ ਚਿੰਹ੍ਨ ਚਰਨਗਤਪਾਪ ॥ ੧ ॥ ਮਨ ਮਤੰਗ ਮਤਵਾਰ
ਵਰ ਗੁਰਅੰਕੁਸ ਧਰਸੀਸ । ਯਾਹਿਤਗਜ ਅੰਕੁਸ ਉਭੈ ਚਿੰਹ੍ਨ
ਧਰਤ ਜਗ ਦੀਸ ॥ ੨ ॥ ਜਿਮ ਨਿਜਕਰਕਰਿ ਭਟਤ ਕਰ
ਅੰਕੁਸ ਦੇਤ ਅਸੰਕ । ਤਿਮ ਉਪਕਾਰੀ ਜਾਨਪਦ ਗਜਅੰਕੁ
ਸ ਮਤਿ ਬੰਕ ॥ ੩ ॥ ਜਿਮ ਅੰਕੁਸ ਅੰਬਸ੍ਰੁ ਕੋ ਗਿਰ ਗਜ ਦੇ
ਤ ਅਸੰਕ । ਤਿਮਗੁਰਕੋ ਸਿਰਦੇਤ ਜੋ ਹੋਤ ਸੁ ਜੀਵ ਅਤੰਕ
॥ ੪ ॥ ਅਥ ਤਿਲ ਔਰ ਜਵ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਃ
॥ ਦੇਵਕਾਜ ਔ ਪਿਤਰ ਦ੍ਵੈ ਯਾਹੀ ਸੋ ਸਿਧ ਹੋਯ । ਯਾ ਕੇ
ਬਿਨ ਕੋਇ ਗਤਿ ਨਹੀ ਯਾਹਿਤ ਤਿਲਜਵ ਦੋਯ ॥ ੧ ॥ ਦੇਵ
ਪਿਤਰ ਦੋਊ ਰਿਣਨ ਸੋਂ ਮੁਕ੍ਤ ਹੋਤ ਸੋ ਜੀਵ । ਜੋ ਯਾ ਪਦਕੌ
ਸੇਵਈ ਸਕਲ ਸੁਖਨ ਕੋ ਸੀਵ ॥ ੨ ॥ ਜੋਜੌ ਮੁਹਿ ਨ ਬਿਸਾ
ਰਹੈ ਤਿਲਨ ਬਿਸਾਰੋਂ ਤਾਹਿ । ਯਾ ਹਿਤ ਜੌ ਤਿਲ ਚਿੰਹ੍ਨਦੁਯ
ਹਰਿ ਧਰਨਿਜਪਦ ਮਾਹਿ ॥ ੩ ॥ ਅਥ ਕੁਮਦ ਔ ਕਮਲ
ਕੇ ਚਿਹ੍ਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਃ॥ ਰਾਤ ਦਿਵਸ ਦੋਊ ਮਮ ਅਹੋ
ਸ਼ਹ ਤੇ ਸ੍ਵਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ਯਾਹਿਤ ਨਿਸ ਦਿਨ ਕੇ ਦੋਊ
ਚਿੰਹ੍ਨ ਕ੍ਰਸਨਪਦ ਪਾਸ ॥ ੧ ॥ ਸੂਰਸਸਿ ਸਮਨੇਤ੍ਰ ਮਮ
ਜਗ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਨਿਹਾਰ । ਕਮਲ ਕੁਮੁਦ ਪਦ ਕਮਲ ਕਿ
ਲਕਹ ਕਰਕਰਮ ਬਿਚਾਰ ॥ ੨ ॥ ਕਮਲ ਕੁਮੁਦ ਕਹ ਸੂਰ
ਸਸਿ ਦਿਵਸ ਨਿਸਾ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤਿ । ਤਿਮ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਵਾਹ

ਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਭ ਧਨਖ ਬੰਸੀ ਔ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ॥ ਦੋਃ ॥ ਵੈ
ਦਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਭ ਸੌ ਧਨੁ ਸੌ ਧਨ ਕੋ ਬੇਦ। ਗਾਨ ਬੇਦ ਬੰ
ਸੀ ਪ੍ਰਗਟ ਸ਼ਿਲਪ ਬੇਦ ਗ੍ਰਹ ਭੇਦ॥ ੧ ॥ ਰਿਗਯਜੁ ਸਮ
ਮ ਅਥਰਥ ਕੇ ਯੇ ਚਾਰਿਹਉਪਬੇਦ। ਸੋਯਾ ਪਦ ਸੌ ਪ੍ਰਗਟ
ਯਹਹੇਤ ਚਿੰਹ ਗਤਖੇਦ ॥ ੨ ॥ ਮੁਕੁ ਹੋਤ ਤ੍ਰੈ ਵਰਗ ਸੋਂ
ਪ੍ਰਥਮ ਤ੍ਰਿਬਰਗ ਨਿਖੇਵ ॥ ਚਾਰ ਚਾਰੁ ਪ੍ਰਭ ਪਾਦਸੋ ਕਹਤ
ਅੰਕ ਸੁਖ ਦੇਵ ॥ ੩ ॥ ਧਨਖ ਧਰਮ ਬੰਸੀ ਅਰਥ ਕਾ
ਮਕਾਮ ਗ੍ਰਹਭੋਗ। ਮੋਖ ਪ੍ਰਕਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲਹਤ ਸੋ
ਵ ਪਦ ਜੋਗ ॥ ੪ ॥ ਮੁਕੁ ਰੂਪ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਧਰਮ
ਸਰੂਪ। ਅਮਰ ਕਾਮ ਪਦ ਅਮਰ ਪ੍ਰਭੁ ਅਰਥਦ ਰਾਮ ਅਨੂ
ਪ॥ ਪ ॥ ਚਾਰ ਵਤਾਰਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਚਿੰਹ ਧਰਤ ਯਹ ਚਾਰ
। ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਨ ਪ੍ਰਭੁ ਰਮਨ ਜੁ ਰਮਾ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ੬॥
ਅਥ ਸਰਪ ਕਮਲ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਪੁਨਾ ਗਦਾ ਕੇ ਚਿੰਹ ਕੋ
ਭਾਵ ਬਃ॥ ਛਪੈ ॥ ਸਾਪ ਸੇਸ ਕਹਜੋਗ ਪਤੰਜਲ ਜੋਗੀ
ਜਾਨੈ। ਕਮਲ ਨੈਨ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਰਜੋਤਿਖਜਗਜਾਨੈ॥ਅਗ
ਨਿਕੁੰਡ ਜਗ ਜਾਗ ਮੀਮਾਂਸਾਸ੍ਵਰ ਸੁਖ ਦਾਤਾ। ਗਦਾ ਗਦਨ
ਬੇਦਾਂਤ ਬਜਾਸਬਪੁ ਆਪ ਬਿਧਾਤਾ। ਚਾਰ ਚਿੰਹ ਅਵਤਾਰ
ਪ੍ਰਭ ਬੇਦ ਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟਨ ਕਰਨ। ਸਭਿ ਸੁਖ ਦਾਯਕ ਜਾਨ
ਜਿਯ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਯਾਕੀ ਸਰਨ॥ ੧ ॥ ਅਥ ਸਕ੍ਰੀ ਸਾਪ ਬ
ਰਛੀ ਅੰਕੁਸ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸਰਪ ਚਿੰਹ ਸ੍ਰੀ ਸੰਭੁ
ਕੋ ਸਕ੍ਰਿ ਸੁਗਿਰਜਾ ਭੇਸ। ਕੁੰਤ ਕਾਰਤਕ ਆਪ ਹੈ ਅੰਕੁਸ

ਵਰ ਚਰਨ ਸਰਨ ਕੀ ਰੀਤਿ ॥ ੩ ॥ ਕੋਕ ਕਮਲ ਮਿਲ
ਸੂਰ ਸੌ ਕੋਕ ਕੁਮੁਦ ਜਿਮ ਚੰਦ॥ ਤਿਮਹਿਤ ਕਰਚਿਤ ਕਰ
ਸੁਮਮ ਮਿਲਦਿਲ ਕਹ ਜਗ ਬੰਦ॥ ਅਥ ਤੀਨ ਚਿੰਹ੍ਨ ਮਿ
ਲਕੇ ਭਾਵ ਬਃ॥ ਤਾਮੋ ਪਰਬਤ ਕਮਲ ਅਰ ਬ੍ਰਿਖਜ ਕੇ
ਚਿੰਹ੍ਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲਿੰਦੀ ਕਮਲ ਸੋ ਗਿ
ਰਿ ਸੌ ਸ੍ਰੀ ਗਿਰਿ ਰਾਜ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ਬਨ ਬ੍ਰਿਖਜ ਸੌ ਪ੍ਰਕਟ
ਤ ਸਹ ਸੁਖ ਸਾਜ॥ ੧॥ ਜਹਾਂ ਜਹਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪਗ ਧਰਤ ਤ
ਹਾਂ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਟੰਤ। ਯਾਹਿਤ ਤੀਨੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਧਾਰਤ ਰਾਧਾਕੰ
ਤ॥ ੨ ॥ ਕਮਲਾ ਕਮਲਜ ਸੌ ਸਦਾ ਗਿਰਿਜਾ ਗਿਰਿ ਸ਼ਸ
ਮੇਤ। ਅਮਰ ਰਿਖੀ ਬਟਅਮਰ ਸੌ ਸੇਵਤ ਪਦਕਰ ਹੇਤੁ।
੩॥ ਅਥ ਤ੍ਰਿਕੋਣ ਅਸ੍ਰਿਕੋਣਃ ਨਵਕੋਣ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋਭਾਵ
ਬਃ॥ ਦੋਃ ॥ ਤੀਨ ਆਠ ਨਵ ਮਿਲ ਸਭੈ ਬੀਸਅੰਕ ਪਦ ਜਾ
ਨ। ਜੀਤਜੋ ਬਿਸ੍ਵੇ ਬੀਸਸੁਇ ਜੋ ਸੇਵਤ ਕਰ ਧਜ਼ਾਨ॥ ੧ ॥
ਤੀਨ ਆਠ ਨਵ ਮਿਲ ਸਭੀ ਅੰਕ ਹੋਤ ਹੈਂ ਬੀਸ। ਅਮ੍ਰਿਤ
ਬਿਸਸਮ ਹੋਤਪਦ ਸੇਵਜੁਬਿਸ੍ਵੇ ਬੀਸ ॥ ੨ ॥ ਨਵ ਗ੍ਰਹਤੀ
ਨੌ ਦੇਵਤਾ ਆਠੋ ਬਸੁਦਿਕਪਾਲ। ਸੇਵਕ ਸਮਸਭਿ ਸੇਵਕਰ
ਸੈਵਿ ਜੁਚਰਨ ਗੋਪਾਲ॥ ੩ ॥ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਪ੍ਰਤੀ
ਤ ਨਵ ਖੰਡ ਅਡੰਡ ਪ੍ਰਤਾਪ। ਆਠ ਜਾਮ ਪਦਸੇਵਿ ਜੋ ਕਹ
ਤ੍ਰਿਅੰਕ ਪਦ ਆਪ ॥ ੪ ॥ ਤੀਨਲੋਕ ਨਵ ਖੰਡ ਮੈ ਆਠਦਿ
ਸਾ ਸੁਖਤਾਹਿ। ਜਾਨਤ ਪੂਰਨ ਰਾਮਕੋ ਅਠ ਨਵਤੀਨ ਜੁਚਾ
ਹਿ॥ ਪ ॥ ਅਥ ਚਾਰ ਚਿੰਹਨ ਮਿਸ੍ਰਤ ਭਾਵ ਬਃ॥ ਤਾ ਮੋ ਅੰ

ਅਹੈ ਗਨੇਸ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸੋ ਨਿਤਜ ਸਿਵ ਚਰਨ ਬਸ ਤੁ ਹੈ ਆਪ। ਤਿਨਕੇ ਆਯੁਧ ਚਿੰਹ੍ਨ ਸਭ ਪ੍ਰਗਟਤ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ੨ ॥ ਅੰਕੁਸ ਐਰਾਵਤਿ ਪ੍ਰਕਟ ਬਰਛੀ ਸੁਰਸੇਨਾਨਿ । ਸਾਪ ਪਾਸ ਪਤਿ ਸਕ੍ਤਿ ਸੋ ਰਾਜ ਲਖਮੀ ਜਾਨਿ ॥ ੩ ॥ ਬਸਤ ਬੜੇ ਜਾ ਬਰਨ ਸੋ ਸੇਨਾਪਤਿਸੋਚਾਹਿ। ਰਾਜ ਲਖਮੀਸੋ ਪ੍ਰਕਟ ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰਭ ਮਾਹਿ ॥੪॥ ਅਥ ਪੰਚ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਮਿਲਕਰ ਭਾ"ਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਤਹਾਗਦਾ ਸਰਪ ਕਮਲ ਅੰਕੁਸ ਸਕ੍ਤਿ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਗਦਾ ਬਿਸਨ ਕੋ ਜਾਨਿਯੇ ਅਹਿ ਸਿਵਜੂਕੇ ਸਾਥ। ਦਿਵਸ ਨਾਥ ਕੋ ਕਮਲ ਹੈ ਅੰਕਸ ਹੈ ਗਨ ਨਾਥ ॥ ੧ ਸਕ੍ਤਿ ਰੂਪ ਤਹਿ ਸਕ੍ਤ ਹੈ ਏਹੀ ਪਾਂਚੋ ਦੇਵ। ਚਿੰਹ੍ਨ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਦ ਕਰਤ ਸਦਾ ਸੁਭ ਸੇਵ ॥ ੨ ॥ ਜਿਮ ਸਭਿ ਜਲ ਮਿਲ ਨਦੀ ਸੈ ਅੰਤ ਸਮੁਦ੍ ਸਮਾਤ। ਤਿਮ ਚਾਹੋ ਜਾਕੋ ਭਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚਰਨ ਸਭ ਜਾਤ ॥ ੪ ॥ ਅਥ ਖਟ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਮਿਲਕੈ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਛਤ੍ਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਬਾਜਿ ਗਜ ਰਥ ਧਨ ਏਖਟਜਾਨ। ਰਾਜ ਚਿੰਹ੍ਨ ਮੇ ਮੁਖਜ ਹੈ ਕਰਨ ਰਾਜ ਪਦ ਦਾਨ ॥ ੧ ਜੋਯਾਪਦ ਕੋ ਨਿਤ ਭਜੈ ਕਰੈ ਨਿਰੰਤਰ ਧਜਾਨ। ਮਹਾਰਾਜ ਤਿਨਕੋ ਕਰਤ ਸਹਸਾਂਮਾ ਭਗਵਾਨ ॥ ੨ ॥ ਅਥ ਸਾਤ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਤਾਮੇਬੇਨੁ ਮਤਸਜ ਚੰਦ੍ ਬ੍ਰਿਖਜ ਕਮਲ ਕੁਮੁਦ ਗਿਰ ਕੇ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਭ ਬਃ ॥ਦੋਹਾ॥ ਆਵਾਹਿਨਹਿਤ ਬੇਟੁ ਸ਼ਖ ਕਾਮ ਬਢਾਵਨ ਹੇਤ। ਚੰਦ੍ ਬਿਰਹ ਬਰ ਧਨ ਕਰਤ ਤਰੁ ਸੁ

ਗੰਧ ਰਸ ਦੇਤ ॥ ੧ ॥ ਕਮਲ ਰਿਦੇ ਫੂਲਨ ਕਰਨ ਕੁਮੁਦ ਪ੍ਰੇਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੈਤ। ਗਿਰਵਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਹਿਤਧਾਰਤ ਰਾਧਾਕੰਤ ॥ ੨ ॥ ਰਾਸ ਬਿਲਾਸ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰਕੇਯੋਉਂਦੀਪਨਸਾਤ। ਆਲੰਬਨ ਹਰਿ ਸੰਗਹੀ ਰਾਖਤ ਪਦ ਜਲਜਾਤ ॥ ੩ ॥ ਅਥ ਆਠ ਚਿੰਹ੍ਨ ਕੋ ਮਿਲਕੈ ਭਾਵ ਬਰਨਨ। ਤਹਾਂ ਬਜ੍ ਅਗਿਨ ਕੁੰਡ ਤਿਲ ਤਰਵਾਰ ਮਛ ਗਦਾ ਅਸ੍ਰਕੋਣ ਸਰਪ ਕੋ ਭਾਵ ਬਰਨਨ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਬੱਜ੍ਰਇੰਦ੍ ਬਪੁ ਅਨਲ ਹੈ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਬ੍ਰਪੁ ਆਪ। ਜਮ ਤਿਲ ਬਪੁ ਤਰਵਾਰ ਬਪ ਨੈਰਿਤ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ੧ ॥ ਬਰਨ ਮੱਛ ਬਪੁ ਗਦਾਬਪ ਵਾਯੁਜਾਨ ਪੁਨ ਲੇਹੁ ॥ ਅਸ੍ਰਕੋਣ ਬਪੁ ਧਨਦਹੈ ਅਹਿ ਇਸਾਨ ਕਹਿ ਦੇਹੁ ॥ ੨ ॥ ਆਯੁਧਵਾਹਨਸਿਧਿ ਸ਼ਖ ਆਦਿਕਕੋਸੰਬੰਧ। ਇਨ ਚਿੰਹ੍ਨ ਸੋ ਦੇਵ ਸਭਿ ਜਾਨਹੁ ਕਰਮਨ ਸੰਧ ॥ ੩ ॥ ਸੋ ਆਠੋ ਦਿਗਪਾਲ ਮਨੁ ਸੇਵਤ ਹਰਿ ਪਦ ਆਸ। ਅਥਵਾ ਦਿਗਪਦ ਦੇਹ ਜੋ ਰਹੈ ਚਰਨ ਸਿਰਨਾਯ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਅੰਕੁਸ ਬਰਛੀ ਸਕ੍ਤਿ ਪਵਿਗਦਾ ਧਨੁਖ ਅਸਿ ਤੀਰ। ਆਠ ਸਸ੍ਤ੍ਰ ਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਯਹ ਧਾਰਤ ਪਦ ਬਲ ਬੀਰ ॥ ੫ ॥ ਆਠੋ ਦਿਸ ਸੋ ਜਨਨ ਕੀ ਮਨ ਰਖ੍ਯਾ ਕੇ ਹੇਤ। ਅਸ੍ਰ ਚਿੰਹ੍ਨ ਨਿਜ ਚਰਨ ਮੈ ਧਾਰਤ ਰਮਾਨਿ ਕੇਤ॥ ੬ ॥ ਅਥਨਵ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਮਿਲਕਰ ਭਾਵ ਬਃ॥ਤਹਾਂਬੇਲੁ ਚੰਦ੍ ਪਰਬਤ ਰਥਅਗਿਨ ਬਜ੍ ਮੀਨ ਗਜ ਸ੍ਰਸ੍ਰੁਕ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਬੇਲੁ ਚੰਦ੍ਰ ਰਥ ਅਨਲ ਬਜ੍ ਮੀਨ ਗਜ ਰੇਖ। ਆਠੋ ਰਸਪ੍ਰਗ

ਟਤ ਸਦਾ ਨਵਮਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਕੋ ਦੇਖ ॥ ੧ ॥ ਏਲੁ ਪ੍ਰਗਟ ਸ਼ਿੰਗਾ
ਰ ਮੇ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਹਾਰ ਕੋ ਮੂਲ। ਚਰਨ ਕਮਲ ਮੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਯ
ਹਿ ਅਦਭੁਤ ਗਤ ਸ੍ਥੂਲ ॥ ੨ ॥ ਕੋਮਲ ਪਦ ਕਹਿ ਗਿਰ ਪ੍ਰ
ਗਟ ਯਹਿ ਹਾਸਜ ਕੀ ਬਾਤ। ਰਨ ਉਦਮ ਆਗੇ ਰਹੈ ਰਥ
ਰਸ ਬੀਰ ਲਖਾਤ ॥ ੩ ॥ ਨਿਸ੍ਚੁਰ ਤ੍ਰੁਲਹ ਦਹਨਹਿਤ ਅਨਲ
ਕੁੰਡ ਭੈ ਰੂਪ। ਰੌਦ੍ ਸਰਪ ਕੋ ਚਿੰਹਨ ਹੈ ਦੁਸ੍ਟ ਨ ਕਾਲ ਸਰੂ
ਪ ॥ ੪ ॥ ਗਜ ਕਰੁਣਾ ਰਸ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਨ ਯਹ ਕਰੀ
ਪੁਕਾਰ। ਮੀਨ ਚਿੰਹਨ ਬੀਭਤਸ ਹੈ ਬੰਗਾਲੀ ਬਿਵਹਾਰ ॥ ੫
॥ ਨਾਟਕ ਕੇ ਯੇਹ ਆਠਰਸ ਆਠ ਚਿੰਹ੍ਨ ਸੋ ਹੋਤ । ਸ੍ਰਸਤ
ਕ ਕੋ ਪੁਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਕੋ ਰਸਨਿਤ ਕਰਤ ਉਦੋਤ ॥ ੬ ॥ ਕਰ ਪ
ਗ ਮੁਖ ਆਨੰਦ ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਰਸਕੀ ਖਾਨ। ਤਾਂਤੇ ਨਵ ਰਸ
ਚਿੰਹਨ ਯਹ ਧਾਰਤ ਪਦ ਭਗਵਾਨ ॥ ੭ ॥ ਅਬਦਸ ਚਿੰਹ
ਨ ਕੋ ਭਾਵ ਮਿਲਕੈ ਬਃ ॥ ਤਹਾਂਬੇਲ ਸੰਖ ਗਜ ਕਮਲ ਜਵ
ਸਰਪ ਗਿਰ ਮਤ੍ਸ ਬ੍ਰਿਖਜ ਮੀਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥
ਬੇਲੁ ਬਢਾਵਤਿ ਸ੍ਵਨ ਕੋ ਸੰਖ ਸੁ ਕੀਰਤ ਜਾਨ ॥ ਗਜ ਸੁ
ਮਰਨ ਕੋ ਕਮਲ ਪਦ ਪੂਜਨ ਕਮਲ ਬਖਾਨ ॥ ੧ ॥ ਭੋਗ
ਰੂਪ ਜਵ ਅਰਚਨਹਿ ਬੰਦਨ ਗਿਰਿ ਗਿਰ ਰਾਜ। ਗਦਾ ਦਾ
ਸਜ ਹਨੂਮਾਨ ਕੋ ਸਖਜ ਸਾਰਥੀ ਸਾਜ ॥ ੨ ॥ ਤਰੁਤਨ
ਮਨ ਅਰਪਨ ਸਭੈ ਪ੍ਰੇਮ ਲੱਖਨਾ ਮੀਨ । ਦਸ ਬਿਧਿਉੱਦੀ
ਪਨ ਕਰਹਿ ਭਕ੍ਤਿ ਚਿੰਹ੍ਨ ਸਤਤੀਨ ॥ ੩ ॥ ਅਥਮਤ=ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਤਕੁੰਭ ਪਰਬਤ ਬਜ੍ ਛਤ੍ਰ ਧਨੁਖ ਬਾਂਨ ਬੇਲੁ ਅਗਨਿ ਕੁੰਭ

ਔਰ ਤਰਵਾਰ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਏਕ ਮੇ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਪ੍ਰਗਟ
ਮਤ੍ਸਕੋ ਚਿੰਹ੍ਨ ਸੋ ਮਤ੍ਸਬਿਸ੍ਨੂ ਅਵਤਾਰ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੁੰਭ ਸੁ ਕੱ
ਛਹੈ ਭਯੋ ਜੁ ਮੱਥਤੀਬਾਰ ॥ ੧ ॥ ਪਰਬਤ ਸੋ ਬੈਰਾਹ ਭੇ ਧ
ਰਨਿ ਉਧਾਰਨ ਰੂਪ। ਬਜ੍ ਚਿੰਹ੍ਨ ਨਰਸਿੰਘ ਕੇ ਜੇਨਖ ਬਜ੍
ਸਰੂਪ ॥ ੨ ॥ ਵਾਮਨ ਜੂ ਹੈ ਛਤ੍ਰ ਸੋ ਜੋ ਹੈ ਬਟੁ ਕੋ ਅੰ ਗ।
ਪਰਸੁਰਾਮ ਧਨੁ ਚਿੰਹ੍ਨ ਹੈ ਗਏ ਜੁ ਧਨਕੇ ਸੰਗ ॥ ੩ ॥ ਬਾਨ
ਚਿੰਹ੍ਨ ਸੋ ਪ੍ਰਗਟ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਮਹਾਰਾਜ। ਬੇਣ ਚਿੰਹ੍ਨ ਹ
ਲ ਧਰ ਪ੍ਰਗਟ ਬਜ੍ਰਹਰੂਪ ਸਹਸਾਜ ॥ ੪ ॥ ਅਗਨਿਕੁੰਡ ਸੋ
ਬੁਧਕੇ ਜਿਨਮਖ ਨਿੰਦਾਕੀਨ। ਕਲਕੀਅਸਿਸੋ ਜਾਨੀਏ ਯ
ਵਨ ਹਰਨ ਪਰਬੀਨ ॥ ੫ ॥ ਭੀਰਪਰਤ ਜਬ ਭਕ੍ਤ ਪਰ ਤ
ਬ ਅਵਤਾਰਹਿ ਲੇਤ। ਅਵਤਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਪਦ ਦਸੋ ਚਿੰਹ੍ਨ
ਯਹ ਹੇਤ ॥ ੬ ॥ ਅਥ ਏਕਾਦਸ ਚਿੰਹਨ ਕੋ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਭਾਵਬਃ
ਤਹਾਂ ਸਕ੍ਰੀ ਅਗਨਿਕੁੰਡ ਹਾਥੀ ਕੁੰਭ ਧਨਖ ਚੰਦ੍ ਜਵ ਬ੍ਰਿਖ
ਤ੍ਰਿਕੋਣ ਪਰਬਤ ਸਾਪਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਿਵਜੂ ਹ
ਰਿ ਚਰਨ ਮੇ ਕਰਤ ਸਰਬਦਾ ਬਾਸ। ਆਯੁਧ ਭੂਖਨ ਆ
ਦਿ ਸਹ ਗਜਾਰਹ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ੧ ॥ ਸਕ੍ਤਿਜਾਨ ਗਿਰਿਨੰ
ਦਨੀ ਪੁਰਨ ਸਕ੍ਤਿ ਜੋ ਆਪ। ਅਗਨਿਕੁੰਡ ਤੀਜੋ ਨਜਨ ਅ
ਥਵਾ ਧੂਨੀਬਾਪ ॥ ੨ ॥ ਗਜ ਜਾਨੋਗਜਕੋ ਚਰਮਧਰਤਜਾਹਿ
ਭਗਵਾਨ। ਕੁੰਭ ਗੰਗਜਲ ਕੋ ਕਹੋ ਰਹਤ ਸੀਸ ਅਸ਼ਥਾਨ ॥
੩ ॥ ਧਨਖ ਪਿਨਾਕਹਿ ਜਾਨਿਯੇ ਸਭਿ ਆਯੁਧ ਕੋ ਈਸ।
ਚੰਦ੍ਰਜਾਨ ਚੂੜਾਰਤਨ ਜਹਿ ਧਾਰਤ ਸਿਵਸੀਸ ॥ ੪ ॥ ਸ੍ਰੀਤ

ਨ ਤੇ ਰਾਧਾ ਪਦਬਾਮ। ਕ੍ਰਿਸਨਬਾ। ਪਦ ਚਿੰਹਨ ਅਬ ਸੁਨ
ਹੁ ਬਚਿਤ੍ਰਲਲਾਮ॥ ੬॥ ਸ੍ਵੇਤਰੰਗਕੋ ਮਤਸਜ ਹੈ ਕਲਸ
ਚਿੰਹਨ ਹੈ ਲਾਲ। ਅਰਧਚੰਦ੍ ਪੁਨ ਸ੍ਵੇਤ ਹੈ ਅਰੁਣ ਤ੍ਰਿਕੋ
ਣ ਬਿਸਾਲ॥ ੭॥ ਸਜਾਮ ਬਰਨ ਪੁਨ ਜੰਬੁ ਫਲ ਕਾਹੀ
ਧਨਕੀ ਰੇਖ॥ ਗੋਖੁਰ ਪਾਟਲ ਰੰਗਕੋ ਸੰਖ ਸ੍ਵੇਤ ਪੁਨਿ ਦੇਖ
॥ ੮॥ ਗਦਾ ਸਜਾਮ ਰੰਗ ਜਾਨੀਏ ਬਿੰਦ ਚਿੰਹ੍ਨ ਹੈ ਪੀਤ॥ ਖ
ੜਗ ਅਰੁਨ ਖਟਕੋਨ ਯਮੁ ਦੰਡ ਸਜਾਮ ਕੀ ਰੀਤ॥ ੯॥ ਤ੍ਰਿ
ਫਲੀ ਪਾਟਲ ਰੰਗ ਕੀ ਪੂਰਨ ਚੰਦ੍ ਘ੍ਰਿਤ ਰੰਗ॥ ਪੀਤਰੰਗ
ਚੌਕੋਣ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ ਚਿੰਹ੍ਨ ਸੁਢੰਗ॥ ੧੦॥ ਤਲਵਾ ਪਾਟਲ ਰੰ
ਗ ਕੇ ਦੋਊ ਚਰਨਨ ਕੇਜਾਨ। ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਵਾਮਪਦ ਚਿੰਹ੍ਨ ਸੋਰਾਧਾ
ਦਖਜ਼ਨਮਾਨ॥ ੧੧॥ ਯਾ ਬਿਧਿ ਚੌਤਿਸ ਚਿੰਹ੍ਨ ਹੈ ਜੁਗਲਚ
ਰਨ ਜਲਜਾਤ॥ ਛਾਡ ਸਗਲ ਭੌ ਜਾਲ ਕੋ ਭਜੋ ਯਾਹਿ ਹੋ
ਤਾਤ॥ ੧੨॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮਿਨੀ ਜੂ ਕੇ ਚਰਨ ਚਿੰਹ
ਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ॥ ਛੰਦ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਕ੍ਰ ਧ੍ਵਜਲਤਾ ਪੁਸਪ ਕੰਕ
ਨ ਅੰਬਜਪੁਨਿ॥ ਅੰਕੁਸ ਊਰਧ ਰੇਖ ਅਰਧ ਸਸਿਜਵ ਬਾਏ
ਗੁਨ॥ ਪਾਸਿਗਦਾਰਥਯਗਜ਼ ਬੇਦ ਅਰੁਕੁੰਡਲ ਜਾਨੋ॥ ਬਹੁ
ਰ ਮਤਸਜ ਗਿਰਰਾਜਸੰਖ ਦਹਿਨੇ ਪਦਮਾਨੋ॥ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਪ੍ਰ
ਨ ਪ੍ਰਿਯ ਰਾਧਕਾ ਚਰਨ ਚਿੰਹ੍ਨ ਉਨੀਸਬਰ॥ ਹਰਿਚੰਦ ਸੀਸ
ਰਾਜਤਸਦਾ ਕਲਿਮਲਿ ਹਰਕਲਜਾਨਕਰ॥੨॥ਅਬ ਛੱਤ੍ਰਕੇ
ਚਿਹ੍ਨ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ॥ ਦੋਃ॥ ਸਭਿ ਗੋਪਿਨਕੀ ਸ੍ਵਾਮਿਨੀ ਪ
ਲਟਕਰਨ ਯਹ ਅਤ੍। ਗੋਪਛਤ੍ਰਪਤਿ ਕਾਮਨੀ ਧਰਜੋ ਕਮ

ਨਨਵਧਾਭਕ੍ਰਿ ਮਯ ਸੋਨਵ ਕੋਨਲਖਾਯ। ਬ੍ਰਿਖਜ਼ ਮਹਾਬਟ
ਬ੍ਰਿਖਜ਼ ਹੈ ਰਹਤ ਜਹਾਂ ਸੁਰਰਾਯ॥ ੫॥ ਨੇਤ੍ ਰੂਪ ਵਾ ਸੂਲ
ਕੋ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਕੋਨਹਿ ਜਾਨ। ਪਰਬਤ ਸੋ ਕੈਲਾਸ ਹੈ ਜਹਿਬਿ
ਹਰਤ ਭਗਵਾਨ॥ ੬॥ ਸਰਬ ਅਭੂਖਨ ਅੰਗ ਕੇ ਕੰਕਨਮ
ਯ ਵਾਸੇਸ। ਯਹਬਿਧਿ ਸ੍ਰੀ ਸਿਵ ਬਸਹਿ ਨਿਤ ਚਰਨਮਾਹਿ
ਸੁਭ ਬੇਸ॥ ੭॥ ਕੋਇਨ ਕੀ ਸਮ ਕਰਸਕੈ ਭਕ੍ਰਨ ਕੇ ਸਿ
ਰਤਾਜ। ਆਸਤੋਖ ਜੋ ਰੀਝਕੈ ਦੇਹਿ ਭਕ੍ਰ ਸਹਸਾਜ॥ ੮॥
ਜਿਨ ਨਿਜ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਜਾ ਦਿਵਸ ਅਤਮ ਸਮਰਪਨ ਕੀਨ॥
ਚੰਦਨ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਨਖ ਸੇਜ ਆਦਿ ਤਜ ਦੀਨ॥ ੯॥
ਭਸਮ ਸਰਪ ਗਜ ਛਾਲ ਬਿਖ ਪਰਬਤ ਮਾਹਿ ਨਿਵਾਸ॥
ਤਬ ਸੋ ਅੰਗੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਯੋ ਤਜਜੋ ਸਭੈਸੁਖਰਾਸ॥ ੧੦॥ ਅ
ਥ ਅਨਜ਼ਮਤ ਸੋ ਚਿਹਨ ਕੋ ਰੰਗ ਬਰਨਨ॥ ਦੋਃ॥ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਕ
ਪੀਵਰ ਬਰਨ ਕੋ ਪਾਟਲਹੈ ਅਠਕੋਨ। ਸ੍ਵੇਤਰੰਗ ਕੋ ਛਤ੍ਰ ਹੈ
ਹਰਿਤ ਕਲਪਤਰੁ ਜੋਨ॥ ੧॥ ਸ੍ਵਰਨ ਬਰਨ ਕੋ ਚੱਕ੍ਰ ਹੈ
ਪਾਟਲ ਜਵਕੀ ਮਾਲ। ਊਰਧਰੇਖਾ ਅਰੁਨਹੈ ਲੋਹਿਤ ਧ੍ਵਜ
ਬਿਸਾਲ॥ ੨॥ ਬਜ੍ਬੀਜਰੀ ਰੰਗਕੋ ਅੰਕੁਸ ਹੈ ਪੁਨਿ ਸਜਾ
ਮ। ਸਾਯਕ ਤ੍ਰੈ ਚਿਤ੍ਰਤ ਬਰਨ ਪਦਮ ਅਰੁਣ ਅਠਧਾਮ॥
੩॥ ਅਸ੍ਵਚਿਤ੍ ਰੰਗ ਕੋ ਬਨਜੋ ਮੁਕਟ ਸ੍ਵਰਨ ਕੋ ਰੰਗ॥ ਸਿੰ
ਘਾਸਨ ਚਿਤ੍ਰਤ ਬਰਨ ਸੋਭਿਤ ਸੁਭਗ ਸੁਢੰਗ॥ ੪॥ ਰੇਖਾ
ਪੁਰਖਾਕਾਰ ਹੈ ਪਾਟਲਰੰਗ ਪ੍ਰਮਾਨ। ਯੇ ਅਸ੍ਟਦਸ ਚਿੰਹਨ
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਦਹਿਨੇ ਪਦਜਾਨ॥ ੫॥ ਜੇ ਹਰਿ ਕੇ ਦਹਿਨੇ ਚਰ

लपद छँत्र ॥ १ ॥ प्रीतमबिरहांतपसमन हेतसकलसु
खधाम ॥ छत्रचिंह्न निज कमल पद धरत रांधकांम ॥
२ ॥ जगपति ब्रजपति गोपपति त्रिभुवन पति भगवा
न ॥ तिनहुं की यहि स्वामनी छत्र चिंह्न यह जान ॥ ३ ॥
अथ चक्रचिंह्न कोभांवः ॥ ॥ दोहा ॥
एक चक्र ब्रजभुमि मै स्री रांधाकोरांज ॥ चक्रचिंह्न प्रगट
त करन यह गनु चरन बिरांज । मान समे हरि आप
ही चरन पलोटत आय । क्रिशन क्रमल कर चिंहिन सो
रांधा चरन लखाय ॥ २ ॥ दहन पाप निज जनन के
हरन रिदै तम घोर । तेजतत्रुको चिंहन पद मोहन चि
तको चोर ॥ ३ ॥ अब ध्वजा के चिंहन को भांव बः ॥ दोहा
परम बिजै सब त्रिजन सो स्री रांधा पदजान । यह द-
रसावन हेत पद ध्वज को चिंह्न महान ॥ १ ॥ अथ ल
ता के चिंहनको भांव बः ॥ दोहा ॥ पिया मनोरथ की
लतां चरन बसी मन आय। लता चिंह्न तुय प्रगट सु
य रांध चरन दिखाय ॥ १ ॥ कर आसूय स्री क्रिशन
को रहत सदा निरधार । लता चिंह्न इहु हेत सो र
हत न बिन आधार ॥ २ ॥ देवी ब्रिंदा बिपन की प्रगट
करन यह बात । लता चिंहन स्री रांधका धारति पद
जलजात ॥ ३ ॥ सगल महोखध गगन की परम देवता
आप। सुष्टि भव रोग महोखधी चरनलतांकी छाप ॥४॥

लता चिंहन पद आपके बिखज चिंह्न पद सजाम । मन
हु रेख प्रकट करत यह संबंध ललाम ॥ ५ ॥ चरन ध
रति या भुमपर तहां कुंज मयहोत । लता चिंह्न स्री क
मल पद याहित करत उदोत ॥ ६ ॥ पाद चिंह्न मान
हु रहजे लपट लता अनुहार । मानिनिके पदपदम
मै बुध जन लेहु बिचार ॥ ७ ॥ अथ पुसप चिंहन को
भांव बः ॥ दोहा ॥ कीरति मयसोरभ सदा यासो प्रग
टत होय । याहित चिंह्न सुपुसप को रहजे चरन तल सो
य ॥ १ ॥ पाय पलोटत मानमै चरननहोहिकठोर । कुस
म चिंहन स्री रांधका धारत यहि मतिमोर ॥ २ ॥ सभि
फल यांही सो प्रगट से यो यह चित लाय । पुसप चिं
ह्न स्री रांधका पद येह हेत लखाय ॥ ३ ॥ कोमल पद
लख कै पिया कुसम पावड़े कीन । सुयस्री रांधा कमल
पद कुसमत चिंहननवीन ॥ ४ ॥ जगजग दीसह भेदनहि
कुसमगंध के भांय । कीरतसुता सूतीकहत यहदीसत
मुहि भांय ॥ ५ ॥ कुसमै फल कुसमैनु फलकुसमसानसु
चीत ॥ कुसमपादकुमानीयहीदिखावतरीत ॥ ६ ॥ रांज
सांज सुखसंपदालखनपू फुलत होय । फूलतहीनिजथांन
तै झूसटहोत लख सोय ॥ ७ ॥ सदा प्रफुलितअनदमय सो
क समुंद्रह पार । जो यापद प्रति सेवई महमा अपर
अपार ॥ ८ ॥ सकरोपादन जानिये पुसपक यान समा

न । भकु अनंत समावही जान कुसम अनुमान ॥ ९ ॥ स
भी प्फुलित होत मन फुलत फुल निहार। तिमधासेव
क पादलख कुसल होत संसार ॥ १० ॥ अथ कंकन के
चिंहन को भाव ॥ दोहा ॥ पियबिहार मै मुखर ल
ख पदतर दीनै डार। कंकन को पद चिंह्न सो धारत प
द सुकुमारि ॥ १ ॥ प्रियकर को निज चरन सो प्रगट
करन यहि हेत। मानहि पद मे बलज को चिंहन दिखा
ई देत ॥ २ ॥ कंकन कंचन भेद नहि तिमि हरि मो मै
नाहि। अधा रसातल जात जेभेद लखत मन माहि ॥ ३
कनसुख सभ संसार को प्रभ पदमन मनि मान। कहत
कमल पद क्रिशन प्रिय कंकन कर अनुमानि ॥ ४ ॥
अथ कमल के चिंहन को भाव ॥ दोहा ॥ कमलादि
क देवी सदा सेवत पद मै चित। कमल चिंह्न श्री कम
ल पद धारत इह हित नित ॥ १॥ अति कोमल सु कु
मारि श्री कमल चिंह्न है आप। नेत्र कमल के दिसट
की सोई मानहु छाप ॥ २ ॥कमल रुप बिंदा बिपन ब
सत चरन मै सोहि। अधिपत त्रसुचित करत कमल क
मल पद सोहि ॥ ३ ॥ नितज चरन सेवन करत बिस
न जान सुख सदम। पदमादिक अजुधन को चिंह्न सुही
पद पदम ॥ ४॥ पदमादिक सभ निधन को करत पद
म पद दान। याते पदमा चरन मै पदम चिंह्न पहिचा

न ॥ ५ ॥ पदमिनि आदिक नारि वर पदम रागा सम
रतन। दुरलभ नाहिन तासको सेवत जो कर जतन ॥
६ ॥ अथ ऊरध रेखा के चिंह्न को भाव ॥ दोहा ॥
अति सुधो श्री चरन को यह मारग निरुपाधि। ऊरध
रेखा चरन मै ताकहि लेहु अराधि ॥ १ ॥ सरन गाएते
तरहगे यहै लीक कह दीन। ऊरध रेखा चिंह्न है सोई
चरन नवीन ॥ २ ॥ रेख खैंच पुन मेटिऐ हरख सोक
कछु नाहि । जगत प्रगट गति कहत है सुधिरेख पद
माहि ॥ ३ ॥ ऊच ऊच दिन प्रतिबढति जो यापदि नि
त सेव। ऊरध रेखा द्रारकर प्रगट जनावति देव ॥४
॥ नीच होइ पद सेवही सोई ऊरध जात। शक्ति दिखा
वत रेख पद प्रगट परावर बात ॥ ५ ॥ अथ अंकुस के
चिंह्न को भाव ॥ दोहा ॥ बहु नायकप्रिय मन सु
राज मत औरन पै जाय । याहित अंकुसचिंह्न श्री राधा
पद सरसाय ॥ १ ॥ कामांकुस हरि भकु मनराज राज
न को जान । मानै दीनै पादतल जग जननी हितुदान
॥ २ ॥ जे श्री राधा के रहै पदु अंकुस के माहि। तिन
राज गामन के सदा गोबिंद जी हित चाहि ॥ ३ ॥ अथ
चंद्र चिंह्न को भाव ॥ दोहा ॥ पुरन ससि दुति नख
नसे मनहु निरादर पाय। सुकचंद्र आधो भखे सोई
चिंह्न लखाय ॥ १ ॥ जेअभकु कुरसिक कुटिल तेनसकहि

ਇਤਿ ਆਯ। ਅਰਧ ਚੰਦ੍ ਕੋ ਚਿੰਹ੍ ਇਹ ਹੇਤ ਚਰਨ ਦਰਸਾ
ਯ ॥ ੨ ॥ ਨਿਸ ਕਲੰਕ ਜਗ ਬੰਧਜ ਪੁਨ ਦਿਨ ਦਿਨ ਯਾਕੀ
ਬ੍ਰਿੱਧ। ਅਰਧ ਚੰਦ੍ ਕੋ ਚਿੰਹ੍ ਹੈ ਯਾਹਿਤ ਕਰਨ ਸਮ੍ਰਿਧ ॥
੩ ॥ ਰਾਹੁਗ੍ਰਸੈ ਪੂਰਨ ਸਸਿਹਿ ਗ੍ਰਸੈ ਨ ਇਹਿ ਲਖ ਥੱਕ੍। ।
ਅਰਧ ਚੰਦ੍ ਕੋ ਚਿੰਹ੍ ਜਿਹਿ ਸੇਵਤ ਅਜ ਸਿਵਸ਼ਕ੍ ॥ ੪ ॥ ਨਾ
ਨਾ ਹੋਯ ਸੁ ਬੰਦਜ ਜਗ ਬਡਪਨ ਹੋਯ ਸਦੋਖ। ਯਾਹਿਦਿ
ਖਾਵਤ ਚਿੰਹ੍ ਪਦ ਜਨਨੀ ਜਗਤ ਅਦੋਖ ॥ ੫ ॥ ਨਿਸ ਕਲੰ
ਕ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਬਢਤ ਪਦਸੇਵਕ ਬ੍ਰਜਰਾਜ। ਅਰਧ ਚੰਦ੍
ਕੋ ਚਿੰਹ੍ ਕਹਿ ਚਰਨ ਚੰਦ੍ ਮੁਖ ਰਾਜ ॥ ੬ ॥ ਅਥ ਜਵਕੇ
ਚਿੰਹ੍ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਪਰਮ ਪ੍ਰਥਿਤ ਨਿਜ ਜਸ ਕ
ਰਨ ਨਰਕੋ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ। ਰਾਜਸੁ ਜਵਕੋ ਚਿੰਹ੍ ਪਦ ਰਾ
ਧਾ ਧਰਤਿ ਸੁਜਾਨ ॥ ੧ ॥ ਭੋਜਨ ਕੋ ਮਤ ਸੋਚ ਕਰ ਭਜ ਪ
ਦ ਤਜ ਜੰਜਾਲ। ਜਵਕੋ ਚਿੰਹ੍ ਲਖਾਤ ਪਦ ਹਰਨ ਪਾਪ ਕੋ
ਜਾਲ ॥ ੨ ॥ ਭਰਤਾ ਹਰਤਾ ਜਗਤ ਕੀ ਹਉ ਪ੍ਰਭ ਅਕ੍ਰੂ ਆ
ਹਿ। ਜਗ ਜਨਨੀ ਜਵ ਚਿੰਹ੍ ਪਦ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਖਾਵਤ ਤਾਹਿ
॥ ੩ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮਿਨੀ ਜੂਕੇ ਬਾਮ ਪਦ ਚਿੰਹ੍ ਭਾਵ ਸ-
ਮਾਪਤੰ ॥ ਅਥ ਦਖਜਨ ਪਦ ਚਿੰਹ੍ ਭਾਵ ਬਃ ਤਹਾਂ ਪਾਸਚਿੰ
ਹ੍ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਭਵ ਬੰਧਨ ਤਿਨਕੇ ਕਟਹਿ
ਜੋ ਆਵਹਿ ਕਰ ਆਸ। ਯਹ ਆਸੈ ਪਰਕਟ ਕਰਤ ਪਾਸ
ਪ੍ਰਿਯਾਪਦ ਪਾਸ ॥ ੧ ॥ ਜੋਆਵਹਿ ਯਾਕੀ ਸਰਨ ਤੇ ਕਬਹੁ
ਨ ਛੁਟ ਜਾਹਿ। ਪਾਸ ਚਿੰਹ੍ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਿਕਾ ਇਹਿ ਕਾਰਨ

ਪਦ ਮਾਹਿ ॥ ੨ ॥ ਪਿਯਮਨਿਬੰਧਨ ਹੇਤ ਜਨੁ ਪਾਸ ਚਿੰਹ੍
ਪਦ ਸੋਭ। ਸੇਵਤਜਾਕੋ ਸੰਭੁਅਜ ਸਕ੍ਰਿ ਦਾਨ ਕੇ ਲੋਭ ॥ ੨
॥ ਬਰਨ ਬਸਤ ਜਨੁ ਪਾਦਮੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਕੇ ਹੇਤ। ਪਾਸ
ਚਿੰਹ੍ ਯਹ ਚਰਨ ਮੇ ਲਖਿਜਤ ਮੰਗਲ ਕੇਤੁ ॥ ੪ ॥ ਜਸੁਧਾ
ਬਾਂਧਜੋ ਪੀਯਕੋ ਤਾਬਦਲਾਕੋ ਹੇਤ। ਪਾਦ ਤਲੇਜਨੁ ਤਿਹ ਦਿ
ਯੋ ਪਾਸ ਚਿੰਹ੍ ਯਹ ਭੇਤ ॥ ੫ ॥ ਅਦਭੁਤ ਗੁਨਮਯ ਪਾਸਇ
ਨ ਬਧਜੋ ਬੇਗ ਸੋਧਾਯ। ਮੁਕ੍ਤਿ ਹੋਤ ਥਿਤਿਤਾਹਿ ਖਿਨ ਪਾਸਿ
ਭਾਵ ਦਿਖਰਾਯ ॥ ੬ ॥ ਪਾਸ ਸਮੀ ਪਹਿ ਕੋ ਕਹਤ ਜੁਦਾ ਕ
ਹਤ ਪੁਨ ਪਾਸ। ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਸ ਨਰ ਜੋ ਫਸਜੋਂ ਪਾਸਨ ਹ੍ਵੈ ਸਦ
ਪਾਸ ॥ ੭ ॥ ਅਥ ਗਦਾ ਕੇ ਚਿੰਹ੍ ਕੋ ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥
ਜੇ ਆਵਤ ਯਾਕੀ ਸਰਨ ਪਿਤਰ ਸਭੀ ਤਰ ਜਾਤ। ਗਯਾ ਗ
ਦਾ ਧਰ ਚਿਹ੍ਨ ਪਦ ਯਾਹਿਤ ਗਦਾ ਲਖਾਤ ॥ ੧ ॥ ਸਕਲ ਜ
ਗਤ ਗੁਨ ਅਗੁਨਗਦ ਗਗਰਿਕਾਚ ਸਮ ਸਾਚ। ਗਦਾ ਚਿੰ
ਹ੍ ਚੂਰਨ ਕਰਤ ਚਿੱਤਚਾਰੁ ਪਦ ਬਾਂਚਿ ॥ ੨ ॥ ਗੁਰਵੀ ਗਦਾ
ਗੁਬਿੰਦ ਕੀ ਗਰਬ ਗਨੀਮ ਗੁਦਾਜ਼। ਮਾਨ ਗੰਜਨੀ ਮਾਨਿ
ਨੀ ਪਦਿਤਰਦੀ ਇਹਿ ਕਾਜ ॥ ੩ ॥ ਅਥ ਰਥਕੇ ਚਿੰਹ੍ ਕੋ
ਭਾਵ ਬਃ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜਾਮੈ ਸ੍ਰਮ ਕੁਛ ਹੋਯ ਨਹਿ ਚਲਨ ਸ
ਮੈ ਬਨ ਕੁੰਜ। ਯਾਹਿਤ ਰਥਕੋ ਚਿੰਹ੍ ਪਦ ਸੋਭਿਤ ਸਭ ਸੁਖ
ਪੁੰਜ ॥ ੧ ॥ ਯਹ ਜਗ ਸਭ ਰਥ ਰੂਪ ਹੈ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸਾਰਥਿ ਆ
ਪ। ਯਾਹਿਤ ਰਥਕੋ ਚਿੰਹ੍ ਹੈ ਪਦਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ੨ ॥
ਸਭ ਜਗ ਰਥ ਹੈ ਸਾਰਥੀ ਅਤਿ ਰਥਿ ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪ। ਯਾਹਿ

तिमिपिजबिन हमनाहि । यह प्रगटावन होतहै मीन छिंहू पदमाहि ॥ १॥ मीनादिक अवतार हौं धरौ भक्तु हितलाग। अज अक्रूै अबिनासि हरि जानभक्तु बड़ भागा ॥ २ ॥ अथ परबत के छिंहन कौ भाव बः ॥ दोः ॥ सब बूज पूजत गिरवरिह सो सेवड़ हैपाज॥ यहमह त्रूप्रगटत करन गिरवर छिहू लखाज॥ १ ॥ बन पर्वत आहि अनादि अजाल ॥ २ ॥ अथ संख के छिंहू कौ भाव बः ॥ दोः॥ कबहूँ पिजकौ होजनहि बिरह जा ल की छाप॥ नीरतत्रु कौं छिंहूपद जासोधारति आप ॥ १॥ सुनो सहीसमुंद्र बसकरी अनंत पुकारि ॥ स्रामि सदन आनंद अब कहत पुकार त्रिवार॥ २॥ इति स्री स्रामिनी जुके दखजनपद छिंहन कौ भाव समा पतं ॥ अथ भक्रिमयूखादि गौंथन के मति सो अनज खर नन ॥ दोः ॥ जवबेहिजो अंगुस्र मध ऊपर सुखकौ छत्र ॥ दखिजन दिसकौ फरहरै धूज ऊपर मुख तत्र ॥ १ ॥ पुन पताक ताके तले कलपलता की रेख ॥ सो ऊपर दिसकौ बढी देत सकल फल लेखि ॥ २॥ ऊरध रेखा कमलपुन चॅक्रआदि अति सूछ॥ दखिजन स्री हरि के चरन इतने छिहू पूतॅछ ॥ ३ ॥ स्री रादा के बाम पद असृ कौन कौ पदम॥ पुन कनिस्रका के तले चक्र छिंहू

जनावन होत पग धारी रथकी छाप॥ ३ ॥ अथ बेंदी कै छिंहू कौ भाव षः ॥ दोहा ॥ अगिन रूप है जगत कौ करजो पुसट रसदानि। याहित बेंदी छिंहनहै पजा री चरन महान॥ १। जगज रूप स्री क्रिशन है सुधा रूप है आप। याते बेंदी छिंहू है चरन हरन सब पा प॥ २ ॥ तपत तवाकी बिंद सम संसित सब संताप। होतजु छिंतक चरन के प्रगटत बिंदु प्रताप ॥ ३ ॥ पिं ड प्रगट किज बिंदुते अदभुत रचन रचंति। बिंदु बिं दु सिमरन सदा करहु बिंदु यह मंत ॥ ४ ॥ बिंदु बिंदु जे बिंदुके बिंदक ते हरि बिंद। प्रगट बिंदु अर बिं दु पद स्री रादा मुख इंद ॥ ५ ॥ बिंदु दूार भव भव प्र गट निसुै नाहिन होइ। यही जनावत पादतर दिखो अंब दुखखोइ ॥ ६ ॥ अथ कुंडल के छिंहू कौ भाव षः दोहा ॥ पजारी पगनूपुर मधुर धूनि सुनिबे केहेत। मनहु करन पिजके बसे चरन सरन सुख देत ॥ १॥ साखजोगप्रतिपादएदोऊपद जलजात। याहित कुंडल छिंहूस्रीरादाचरनलखात।२।स्रीरादाबरक्रिस्नूसोकरनबे नतीकाज।सेसकरनकुंडलप्रगटपरजोसरनसुखसाजइ कुंडलनी सबजगत मे उरझ रही दुख देत ॥ सुरझी संति सुजान सुचि चरन छिंत यहि भेत ॥ ४ ॥ अथ म तस छिंहू कौ भाव षः ॥ दोः ॥ जलबिन मीनरहै नही

ਊਰਧ ਰੇਖਾ ਛਤ੍ਰ ਚਕ੍ਰ ਜਵ ਕਮਲ ਧ੍ਵਜਾ ਬਰ ॥ ਅੰਕੁਸ ਕੁ
ਲਿਸਸੁ ਚਾਰਿ ਸੁਬੀਏ ਚਾਰੁ ਜੰਬੁਧਰ ॥ ਅਸ੍ਵਕੋਣ ਦਸਏਕ
ਲਖਨਦਹਿਨੇ ਪਦ ਜਾਨੋ ॥ ਵਾਮਪਾਦ ਆਕਾਸਸੰਖ ਵਰ ਧ
ਨੁਖ ਪਛਾਨੋ ॥ ਗੋਪਦ ਤ੍ਰਿਕੋਣ ਖਟਚਾਰ ਸਸਿ ਮੀਨ ਆਠ
ਏਚਿੰਹ੍ਨ ਬਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਰਮਨ ਉਦਾਰ ਪਦ ਧਜਾਂਨ ਸਕਲ
ਕਲਜ੍ਞਾਨ ਕਰ ॥ ੧ ॥ ਪੁਸਪਲਤਾ ਜਵ ਵਲਯ ਧ੍ਵਜਾ ਊਰ
ਧ ਰੇਖਾ ਬਰ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਕ੍ਰ ਵਿਧੁਕਲਸ ਚਾਰੁ ਅੰਕੁਸ ਦਹਿਨੇ
ਧਰ ॥ ਕੁੰਡਲ ਬੇਂਦੀ ਸੰਖਗਦਾ ਬਰਛੀ ਰਥ ਮੀਨਾ ॥ ਬਾਮ
ਚਰਨ ਕੇ ਚਿੰਹ੍ ਸਪ੍ਤ ਏਕਹਤ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥ ਐਸੇ ਸਤ੍ਰਹਿ ਚਿ
ਹ੍ਨ ਯੁਤ ਰਾਧਾਪਦ ਬੰਦਿਤ ਅਮਰ ॥ ਸੁਮਿਰਤ ਅਘਹਰ
ਅਨਘਵਰਨੰਦਿਸੁਵਨ ਆਨੰਦਕਰ ॥ ੨ ॥ ਅਥ ਗਰਗ ਸੰ
ਹਿਤਾਂ ਕੇ ਮਤ ਸੋ ਚਰਨ ਚਿੰਹ੍ ਬਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਚਕ੍ਰਾਂਕੁਸ ਜ
ਵ ਛਤ੍ਰ ਧ੍ਵਜ ਸ੍ਵਸ੍ਤਿਕ ਬਿੰਦੁ ਨਵੀਨ ॥ ਅਸ੍ਵਕੋਣ ਪਵਿ ਕਮ
ਲ ਤ੍ਰਿਲ ਸੰਖ ਕੁੰਭ ਪੁਨ ਮੀਨ ॥ ੧ ॥ ਊਰਧ ਰੇਖ ਤ੍ਰਿਕੋਨ
ਧਨ ਗੋਖੁਰ ਆਧੋ ਚੰਦ ॥ ਏਉਨੀਸ ਸੁਭ ਚਿੰਹ੍ ਨਿਜ ਚਰ
ਨ ਧਰਤ ਨਦ ਨੰਦ ॥ ੨ ॥ ਅਥ ਅਨਜ਼ਮਤ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਜੂ
ਕੇ ਚਰਨ ਚਿੰਹ੍ ਬਃ ॥ ਦੋਃ ॥ ਕੇਤੁ ਛਤ੍ਰ ਸਜ਼ੰਦਨ ਸਕਲ
ਊਰਧ ਰੇਖਾ ਚਕ੍ਰ ॥ ਅਰਧ ਚੰਦ੍ਰ ਕੁਸੁ ਬਿੰਦਗਿਰਿ ਸੰਖ
ਸਕ੍ਰਿ ਅਤਿ ਬਕ੍ਰ ॥ ੧ ॥ ਲੋਨੀਲਤਾਲਵੰਗ ਕੀ ਗਦਾ ਬਿੰਦ
ਦ੍ਵੈ ਜਾਨ ॥ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਾਠੀਨ ਪੁਨ ਸੋਭਿਤ ਚਰਨ ਬਿਮਾਨ ।
॥ ੨ ॥ ਏ ਅਸ੍ਵਾਦਿਸਚਿੰਹ੍ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਪਦਮੈ ਜਾਨ ॥ ਜਾ ਕ

ਕੋ ਸਦਮ ॥ ੪ ॥ ਅਰ੍ ਸ੍ਰਿੰਗ ਅੰਕੁਸ਼ ਕਰੌ ਤਾਹੀ ਕੇ ਢਿਗ
ਧਜ਼ਾਨ । ਨੀਚੇ ਮੁਖਕੇ ਅਰਧ ਸ਼ਸਿ ਏਡੀ ਮਧਜ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੫
॥ ਤਾ ਕੇ ਢਿਗਹੈ ਵਲਜ਼ ਕੋ ਚਿੰਹਨ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮੂਲ ॥ ਦ
ਖਿਜ਼ਨ ਪਦ ਕੇ ਚਿੰਹ੍ ਅਬ ਸੁਨਹੁ ਹਰਨ ਭਵਸੂਲ ॥ ੬ ॥
ਸੰਖਰਹਜੋ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਮੈ ਤਾਕੋ ਮੁਖਿ ਅਤਿਹੀਨ ॥ ਚਾਰਿਅੰਗੁਰਿ
ਨਿਕੇ ਤਲੇ ਗਿਰਵਰ ਚਿੰਹ੍ ਨਵੀਨ ॥ ੭ ॥ ਊਪਰ ਸਿਰਸ
ਭ ਅੰਗਜ਼ੁਤ ਤਾਕੋ ਰਥ ਹੈ ਪਾਸਿ ॥ ਦਖਜ਼ਨ ਦਿਸ ਤਾਕੇ ਗ
ਦਾ ਬਾਏ ਸਕਤਿ ਬਿਲਾਸ ॥ ੮ ॥ ਏਡੀਮੈ ਤਾਕੇ ਤਲੇ ਊਰ
ਧ ਮੁਖਕੋ ਮੀਨ ॥ ਚਰਨ ਚਿੰਹ੍ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਪਦ
ਲਖਲੀਨ ॥ ੯ ॥ ਅਥ ਅਨਜ਼ਮਤਿ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮਿਨੀ ਜੂ ਕੇ
ਚਰਨ ਚਿਹ੍ ਬਰਨਨ ॥ ਦੋਃ ॥ ਬਾਮ ਚਰਨ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਤਲ
ਜਵਕੋ ਚਿਹ੍ ਲਖਾਯ ॥ ਅਰਥ ਚਰਨ ਲੌ ਘੂਮਕੈ ਊਰਧ
ਰੇਖਾ ਜਾਇ ॥ ੧ ॥ ਚਰਨ ਮਧਜ਼ ਧ੍ਵਜ ਅਜਬ ਹੈ ਪੁਸਪਲ
ਤਾ ਪੁਨ ਸੋਹਿ ॥ ਪੁਨ ਕਨਿਸ੍ਠਕਾ ਕੇ ਤਲੇ ਅੰਕੁਸਿ ਨਾਸਨਿ
ਮੋਹਿ ॥ ੨ ॥ ਚਕ੍ ਮੂਲ ਮੈ ਚਿੰਹ੍ ਦ੍ਵੈ ਕੰਕਨ ਹੈ ਅਰ ਛਤ੍ਰ ॥
ਏਡੀ ਮੈ ਪੁਨ ਅਰਧ ਸਸਿ ਸੁਨਹੁ ਅਬੈ ਅਨਜਤ੍ਰ ॥ ੩ ॥
ਏਡੀ ਮੈ ਸੁਭਸੈਲ ਅਰੁ ਸਜ਼ੰਦਨ ਊਪਰਰਾਜ ॥ ਸਕ੍ਰਿ ਗਦਾ
ਦੁਹੂੰ ਓਰਦਰ ਅੰਗੁਠਾ ਮੂਲ ਬਿਰਾਜ ॥ ੪ ॥ ਕਨਿਸ੍ਠ ਅੰਗੁ
ਰੀ ਕੇ ਤਲੇ ਬੇਂਦੀਸੁੰਦਰ ਜਾਨ ॥ ਕੁੰਡਲ ਹੈ ਤਾ ਕੇ ਤਲੇ ਦ
ਖਿਨ ਪਦ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੫ ॥ ਅਥ ਤੁਲਸੀ ਸਬਦਾਰਥ ਪ੍
ਰਕਾਸ ਕੇ ਮਤ ਸੋ ਜੁਗਲ ਸਰੂਪ ਕੋ ਚਿੰਹਨ ਬਃ ॥ ਛਪਜ ॥

हि गावतरैनदिन अस्वादसो पुरान ॥ ३ ॥ यग्यज स्वा
को चिह्न है काहू के मत सोइ ॥ पुनलखमी के चिंह्न
हूं मानत हरिपद कोइ ॥ ४ ॥ स्रीरधा पद मोरको चिंह्न
कहतकुउूसंत ॥ दूैफलकीचरछीकुउूमानतुपकसुद अं
त॥५॥ अथ स्री मद भागवत के अनेक टीका कारन के
मतिसो चरन चिंह्न बरननंः ॥

१ ओसतिगुरपूसादि ॥

कबित ॥ दस चार अंगुलिसु मंगिल करनहार लांबो
बिसतार खट अंगुल पूमाल है। दखनि चरन बीच
धूजचिह्न जान लीजै अंगरीक्रे नीचे पुनि पदम पछा
न है। दखजन दिसाके ताके ताके पछिपेमी जन ताके
आगो अंकुस मतंगा मनि मान है॥ अंगुस्र मूल निर
मूल सूलकरिबेको जीव जोकधरबेकोजोकोचिंह्नजानहै॥१
सृसिुकतहाही जनसृसिुकक्रनहार तल हुं सों मधज
मालें उूरधसुरेख है॥ अंगुलिसुआठितज आगो ताके
आठकोन आठकोन ताके ताके कोंन पन देख है ॥ धनखु
पनचबिन बाम बाम पाद माझ अंगालि सुचारि तज
आगोअवरेख है ॥ मधज पाद तीन कोन अंमिृतकलस
किल मंडल सुदूैको बिंदु नभ सुभलेख है॥ २ ॥ दोः ॥
तीन कोन अध अरध ससि धनुख आधोपाद॥ तीरथ

अखिल अधार पद भज तज सभ सुखसाद ॥३॥कबित॥
देडी बीच मीन दोज पाद जंबुरेखदेख दखजन अगुठा
बीच चकूसु पूकाश है॥ छत्र चिंह्न ताके तल राजत
सुराज पूद बामके अंगुठा बीच सुख सुख रास है ॥
पूरन उनीस अंस कलाएक दोजतीन चिंतक निहाल
सिंध सदा सुख बास है॥ कामधेन कामधेनु कामतरु
कामतरु चिंतामनि चिंतामनि चिंता को बिनास है॥४॥
काबजछंद॥ चकूवरतनी बालबोधनी को मत जानो ॥
वैसूव जन आनंदिनी कहि बिसू पुरानो॥ पदमपुरान
सकंध मीनहजगीवसिंधत॥तिन को पूबलपूमानजान
पद चिंह्न बिंधता॥ ५॥ इति स्री॥ अथरांधका शह
सूनामके मति सों चिह्न को बरननं॥ दोः॥ कमल गु
लाब अटा सुरथ कुंडल कुंजर छत्र॥ पुसप मालबर
बीजुरी दंड मुकट पुनतत्र॥ १॥ पूरनससि को चिह्न
है और ओढनी जान॥ नारदीज के बचन को जानहु
लिखत पूमान॥ २॥ अथ स्रीरामचंदूजीके चरन चिंह्न
बः॥ कबित॥ आठकोन आठ दल अंबुज उूरधरेख
अंकस अहीसोबर अंबर सुबान है॥ मूसल स्री हल
सुभि सृसिुक सुरथ जव चमर सिंघासन कलपतरु ता
नि है॥ धूज चक्र मुकुट निहाल सिंघ माल जव जम
दंड आतपत्र बज्र नरमान है॥ चार बीस राम पद

ਦਖਿਜਨ ਸੁਲਛਨ ਹੈ ਸੋਈ ਸ਼ਿਵ ਰਾਮ ਪਦ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਤਥਾ ਕਬਿਤ ॥ ਪੂਰਸਸਿ ਆਧੋ ਸਸਿ ਸੁਧਾਸਰ ਸਰਜੂ ਸੋਸੰਖ ਸੋਸਕਤਿ ਹੰਸ ਸੁਰ ਭੀ ਚਰਨ ਸੋਂ ॥ ਜੀਵ ਜੋ ਪਤਾਕ ਘਟ ਜੰਬੂਫਲ ਜਗਤੀ ਸੋ ਬੰਸੀ ਬੀਨ ਬਸੁਧਾ ਪੈ ਸਰਨ ਧਰਨ ਸੋਂ ॥ ਖਟ ਕੋਨ ਤ੍ਰਿਵਲੀ ਤ੍ਰਿਕੋਨ ਤਿਲ ਧਨੁ ਮੀਨ ਚੰਦ੍ਰਕਾ ਨਵੀਨ ਗਦਾ ਗੁਰਵੀਗਰਨ ਸੋਂ ॥ ਬਾਮ ਪਾਦ ਚੌ ਬਿਸ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਘਵ ਕੇ ਦਖਨ ਸੋ ਸੀਤਾ ਜੂਕੇ ਸ਼ਿਵ ਜੂਬਰਨ ਸੋਂ ॥ ੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਨ ਚਿੰਹ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਯਥਾ ਦੋਃ ॥ ਹਰਿਸ੍ਵੰਦ੍ ਬਾਬ੍ਹੁਬਦਤ ਕਛ ਸੁਮੇ ਰ ਹਰਿ ਭਾਲ ॥ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਕਹੇ ਕਛਕਆਗਯਾ ਪਾਯ ਅਕਾਲ ॥ ੧ ॥ ਜੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਨਤ ਪ੍ਰਿਯਚਰਨ ਚਿੰਹ੍ਰਚਿਤ ਚਾਹਿ ॥ ਤਿਨਕੋ ਸਰਬਸ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਿਯ ਬਿਮੁਖ ਬਿਮੁਖ ਜਿਨ ਪ੍ਰਾਹਿ ॥ ੨ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰੀਖੇ ॥ ਬਿਨ ਗਾਹਿਕ ਗੁਣ ਬੇਚੀਐ ਤਉ ਗੁਣ ਸਹਯੋ ਜਾਇ ॥ ਗੁਣਕਾ ਗਾਹਕਜੋਮਿਲੈ ਤਉ ਗੁਣ ਲਾਖ ਬਿਕਾਇ ॥ ਪੁਨਃ ਦੋਹਾ ॥ ਚਰਨ ਚਿੰਹ੍ਰ ਅਕਾਲ ਕੇ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਿਹ ਰੂਪ ॥ ਚਿਤ ਚਿੰਤਕਜੋ ਯਾਹਿ ਕੇ ਤੇਨਪਰਹਿ ਭਵ ਕੂਪ ॥ ੩ ॥ ਪਦ ਬਿਕੰਠ ਪਦ ਪਾਵਤੇ ਆਪਦ ਪਦ ਤਨ ਪਾਦ ॥ ਚਰਨ ਚਿੰਹ੍ਰ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਜੇ ਭਵ ਪਦ ਤਿਨ ਗੋਪਾਦ ॥ ੪ ॥ ਪਾਦ ਦ੍ਵੰਦਕਰ ਬੰਦ ਦ੍ਵੈ ਬੰਦੌ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ॥ ਚਰਨ ਚਿੰਹ੍ਰ ਮੋ ਚਿਤ ਬਸੈ ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਪਾਰ ॥ ੫ ॥ ਬ੍ਰਿਖ ਭਾਨਜ ਭਾਨਜਹਰਨ ਸੁਨਿਯਤ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ॥

ਮੋਰ ਮਨੋਰਥ ਕੀਜੀਐ ਪ੍ਰਣਵਤ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ॥ ੬ ॥ ਮਾਨ ਸ ਮੈ ਕਰਕੈ ਦਯਾ ਦੀਜੈ ਦੇਰ ਲਗਾਯ ॥ ਤੌ ਪ੍ਰਭੁਕੋ ਮਾਲੁਮ ਪਰੈ ਆਰਤਜਨਕਹਾਯ ॥ ੭ ॥ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸਗੁਨ ਰੂਪਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰਖਤਹਾਮਹਾਮਾਯਾਕੇਅਵਤਾਰਮੁਖਸ੍ਰੀਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਸ੍ਰੀਸੀਤਾਜੂ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਖਭਾਨਨੰਦਨੀ ਜੂਕੇਚ ਰਨ ਚਿੰਹ੍ਰ ਬਰਨਨ ਕਿਯੇ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਗਾਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗ਼ੀ ਧਰ ਜੂ ਕੇ ਆਦਿ ਮੂਲ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਛਪੈਕੇ ਵਜ਼ਾਖਾਨਦ੍ਵਾਰਾ । ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਸ੍ਤੁ ਨਿਰਦੇਸਾਤਮਕ ਮੰਗਲ ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਰੂਪ ਕੇ ਬਰਨੰਨ ਮੋ ਜਾਨਨਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਨਿਪਟ ਨਿਕਿਸਟ ਨਿਹਾਲ ਹਰਿ ਹੀਨ ਕੀਨ ਕਛ ਬਾਤ । ਖਿਮਾ ਖਾ ਲਸ਼ਾ ਕੀਜੀਐ ਮਾਤਪਿਤਾ ਜਿਮ ਤਾਤ ॥ ੮ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਅ ਧਿਕ ਨੂਨਜ਼ਮਾਤਰਜੁਹੈ ਕਾਰਨ ਨਹਿ ਕੁਛ ਔਰ । ਕਰਤਾ ਯਾ ਕੇ ਚਤਰ ਬਹੁ ਜਾਨਕਾਬਜ਼ਰਸ ਠੌਰ ॥ ੧ ॥ ਅਧਿਕ ਨੂਨਜ਼ ਛਾਪੇ ਵਿਖੈ ਸੰਤ ਸੁਕਵਿਜੀਅ ਜਾਨ । ਹਰਿ ਸੂਰਜ ਨਹਿ ਕਰੋਂ ਗੋ ਮਨਮਹਿ ਰੰਚ ਗਿਲਾਨ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿ ਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਿਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾ ਪ ਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰਸੁਵਰਾਜੇ ਛਪਜ਼ਛੰਦ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿਵੈਰਾਗਜ਼ਗਜ਼ਾਨਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜ਼ੇ ਮੂਲ ਮੰਗਲ ਨਿਰੂਪਣੋ ਨਾਮ ਖਸ੍ਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੬ ॥ ਅਥ ਨਮਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਤੋਤ੍ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸੋਡੀ ਬੰਸਾਵਤੰਸਧਰ ॥

ਮੂਲ ਨਮਸਤੂੰ ਅਕਾਲੇ ਟੀਕਾ

ਅਕਾਲ ਜੋਤੂੰ ਹੈਂ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਤੁਝਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੧ ਵਾ ਅਕਾਲ (ਅ) ਵਾਸਦੇਵ (ਕ) ਬ੍ਰਹਮਾ ਲ ਪ੍ਰਲਯਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸੋ ਰੁਦ੍ਰ ਜਾਨ ਲੀਜੈ ਏ ਤਨ ਮੂਰਤਿਤ੍ਰਯਰੂਪਤੁਝਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਹੇ ਅਕਾਲੇ ਭਗਵਰੀ ਤੁਝ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰਹੋਇ ਇਸਅਰਥਮੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਗਿਲਾਨੀਨਹੀ ਕਰਨੀ ਕਿਉਂਕੇ ਯੁਗਲ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਯੁਗਲ ਉਪਾਸਨਾ ਬਿਨਾ ਕਾਰਜ ਕੀ ਸਿਧੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ। ਔਰ ਦੋ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈਂ ਵਾਸਤਵਤੇ ਅਭੇਦ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਔਰ ਪ੍ਰਭਾ ਚੰਦ੍ਰ ਮਾ ਔਰ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਸ਼ਬਦ ਔਰ ਅਰਥ ਇਨਮੋ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਏਕ ਔਰ ਬਾਤ ਹੈ ਕਿ ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕ੍ਤਿ ਕਾ ਉਚ੍ਚਾਰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੀਤਾਰਾਮਚੰਦ੍ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਖਮੀਨਾਰਇਣ ੩ ਵਾ ਕਾਲ ਨਾਮ ਕਾਲੇ ਕਾ ਹੈ (ਅ) ਨਿਖੇਦ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਕਾ ਲ ਹੈਂ ਕਜਾ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈਂ ਨਿਸਕਲੰਕ ਹੈਂ। ਸੋ ਤੁਝਕੋ ਨਮਸਕਾ ਰ ਹੋਇ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਕਾਲ ਨਾਮ ਜਮਕਾ ਭੀ ਹੈ। ਅਰਥ ਕਿ ਯਾ ਜਿਸਕੋ ਜਮਾਦਿਕ ਭੈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਔਰ ਕਾਲ ਨਾਮ ਸਰਪ ਕਾ ਹੈ। ਕਜਾ ਸਰਪਾਦਿਕ੍ ਰਤਾ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸੋਮਜ ਭਾਵਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮੱ ਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ਨਮਸਤੂੰਕ੍ਰਿਪਾਲੇ ਟੀਕਾ

ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੋ ਤੂੰ ਹੈਂ ਤੁਝਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕਯਾ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਵਾਲਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ॥ ੧ ॥ ਵਾ (ਲ) ਸਬਦ ਦਾਨਾਰਥਮੇਂ ਹੈ ਅਰਥ ਕਯਾਕਿ ਜੋ ਇਤਰੋ ਪ੍ਰਤਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਾ ਨ ਕੇਰੇਸੋ ਕਹਿਯੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਕਾਰਾਂਤ ॥ ਪਾਠ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲਿੰਗਮੇ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲੇ ਭਗਵਤੀ ਯਥਾ ਹੇ ਗੌਰੀ ਤਾਕੋ ਨਮਹਃ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ਨਮਸਤੰ ਅਰੂਪੇ ਟੀਕਾ

ਅਰਥਾਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਸੋ ਰਹਿਤ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾਅਰੂਪਜੋ ਨਾ ਨਿਰੂਪਨਕਿਯਾਜਾਵੇ। ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਤੀ ਚੈਤਜ੍ਨ ਸਕ੍ਤਿ ਤੁ ਝਕੋ ਨਮਃ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ਨਮਸਤੰ ਅਨੂਪੇ ਟੀਕਾ

ਅਨੂਪੇ ਕਯਾ ਅਨਉਪਮ ਅਰਥਾਤ ਅਸ੍ਵਰਜ ਰੂਪ ਕੋਨ ਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰਕੋਊਨਹੀਂਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ਨਮਸਤੰ ਅਭੇਖੇ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਭੇਖ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਭੇਖ ਸ਼ੰਖਚਕ੍ ਪੀਤ ਬਸਤ੍ ਕੌਸੁਤਭ ਬਨਮਾਲਾ ਮੋਰ ਮੁਕੁਟਬੰਸੀ ਧਨੁ ਬਾਨਾਦਿ ਸੋ ਰਹਿਤਤਾ ਕੋ ਨਮਃ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਿਸੀ ਭੇਖ ਕਰ ਜੋਨ ਪਾਯਾ ਜਾਇ ਸੋਕਹੀ ਏ ਅਭੇਖ ਤਾਕੋ ਨਮਃ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਭੇਖ ਜੋਨੀ ਅਰਥਾਤ ਅ- ਜਨਮ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ਨਮਸਤੰ ਅਲੇਖੇ ਟੀਕਾ

ਲੇਖ ਮੇ ਜਿਸਕਾ ਐਸ੍ਰਰਯ ਨਹੀਂ ਆਸਕਤਾ ਤਾਕੋ ਨ ਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਜੀਵ ਵਤ ਕਰਮਾਨੁਸਾਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਭੋਗ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਯਥਾ ਯਧ੍ਰਾਤ੍ਰਾ ਨਿਹਤੰ ਲਿਲਾਟ ਪਟਲੇ ਤਨ ਮਾਰ ਜਿਤੁੰ ਕਃ ਖਜ਼ਮਃ ॥ ਸੋ ਇਸ ਲੇਖਾ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹਃ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਨੀ ਜੈਸੇ ਸੁਗ੍ਰੀ ਭ ਬਿਭੀਖਨ ਕੋ ਰਾਮਾਯਨ ਮੇ ॥ ਜਿਹ ਅਘ ਹਤਜੋਬਜ਼ਾਧ ਇ ਵ ਬਾਲੀ। ਫਿਰ ਸੁਕੰਠ ਸੁਈਕੀਨ ਕੁਚਾਲੀ। ਸੁਇ ਕਰਤੂ ਤਿ ਬਿਭੀਖਨ ਕੇਰੀ। ਸਪਨੇਹੁ ਰਾਮ ਰਿਦੇ ਨਹਿ ਹੇਰੀ ॥ ਔ ਰ ਅਜਾਮੇਲਾਦਿਕ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਟਾਂਤ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਿਸਕਾ ਲੇਖਾ ਪਾਪ ਪੁੰਨਜ਼ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦੇ ਖਤੇ। ਜੈਸੇ ਏਕ ਭਗਤ ਥਾ ਸੂਰਦਾਸ ਮੁਲਤਾਨ ਮੇ ਦਸਮ ਲੀਲਾ ਸੁਨਕਰ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਮੇ ਆਇਕਰ ਯਮੁਨਾ ਕੀ ਰੇਤੀ ਪਰਲਗਾ ਇਧਰ ਉਧਰ ਘੂਮਨੇ ਕਾਨ ਧਰ ਕਰਜੋ ਬੰਸੀਕੀ ਟੇਰ ਸੁਨੇ ਕਹੀ ਓਰ ਤੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਨੇ ਏਕ ਗੋਪਾਲ ਸਖਾ ਕੋ ਭੇਜਾ ਪੂਛੇਕਯਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਪੂਛਾਵਾਨੇ ਕਹਾ ਦਰਸਨ ਚਾ ਹਤਾ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਪੈ ਗੋਪਾਲਗਯਾਪੁਨਾ ਆ ਯਾ ਕਹਾ ਪੱਲਾ ਕਰ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਭੂਖ ਲਗੀ ਹੁਈ ਥੀ। ਅੰਨ ਖਾਏ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਹੁਆ ਥਾ ਜੋ ਕੁਛ ਖਾਨੇ ਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਭੇਜਾ ਹੈ। ਤਬ ਟਟੋਲ ਕੇ ਦੇਖਾ ਤੋ ਪੂਛਾ

ਯੇਹ ਕਯਾ ਹੈ। ਗੋਪਾਲ ਕਹਾ ਰੇਤ ਕਹਾ ਕਯਾ ਕਰੋ ਇਸ ਕੋ ਗੋਪਾਲ ਕਹਾ ਜੇਤੇ ਰੇਤਕੇ ਕਨਕੇ ਹੈਂ ਏਤੇ ਜਨਮ ਔਰ ਪਾਵੈਂਗਾ ਤਬ ਦਰਸਨ ਹੋਗਾ। ਐਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਕ- ਹਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੀ ਬਾਨੀ ਸੁਨ ਕਰ ਰੇਤ ਤੋ ਕਹੀਂ ਗਈ ਥਡੇ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਗਦ ਗਦ ਹੋਕਰ ਊਂਚੀ ਊਂਚੀ ਛਾ ਲੈਂਮਾਰਨੇਲਗਾਤਦਨੰਤਰ ਬੇਸੁਧਹੋਕਰਗਿਰਪੜਾ। ਤਬਤਾ ਤਕਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਆਇ ਕਰ ਅੰਕ ਭਰਕਰ ਉਠਾਇ ਕੰਠ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਾਇ ਲਿਆ ॥ ਤਬ ਸਭ ਸਖਾ ਗੋਪ ਕਹ ਨੇ ਲਗੇ ਵਾਹ ਕਜ਼ਾ ਤੁਮਾਰੀ ਭੀ ਬਾਨੀ ਅਨਜਥਾ ਹੋਨੇ ਲਗੀ ਅਬੀ ਤੁਮਨੇ ਰੇਤਭਰ ਜਨਮ ਕਹੇਥੇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਅਬੀ ਕੰਠ ਸਾਥ ਲਗਾਇਲੀਆ ਬੋਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਵੋ ਜਨਮ ਸਭ ਇਸ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਬਹਿਗਏ ਤੋ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਕਰੋ ਐਸੇ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੁਰਤ ਫਾੜਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਧ ਰਮਰਾਇ ਅਬ ਕਹਾ ਕਰੇਗੋ ਜਉ ਫਾਟਿਓ ਸਗਲੋ ਲੇਖਾ ॥ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟ ਕੋ ਧਨੀ ਕਹੀਜੈ ਜਨਕੋ ਅੰਗ ਨਿਆਰੋ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਅਲੇਖ ਕੋ ਨਮਃ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਅਲੇਖ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਐਸਾ ਤਸਬੀਰਗਰ ਕੋਊ ਨਹੀ ਜੋ ਤਿ ਸਕੀ ਤਸਬੀਰ ਕੋ ਲਿਖੈ ਢਾਕੀ ਤਸਬੀਰ ਲਿਖਨੇ ਮੇ ਨਹੀਂ ਆਤੀ ਤਾਂ ਕੋ ਨਮਃ ॥ ੪ ॥ ਅਥਵਾ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜੋ ਭਗਤੋ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਦਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਹੀਂ ਉਚਾਪਤ ਉਠਾਕਰ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਲਿਖਾਰੀ ਕੋਊ ਨਹੀ ਜੋ ਲਿ

ਪੈ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰ੍ਹੀਥੇ॥ ਤੇਰੇ ਦਾਨੈ ਕੀਮਤ ਨ ਪਵੈ ਤਿਸ ਦਾਤੇ ਕਵਨ ਸੁਮਾਰ ॥ ਜੈਸੇ ਕਿ ਦੋ ਪੁਰਖੋ ਨੇ ਤਪ ਕੀਆ ਦੋਨੋ ਸਿਲਾ ਪੈ ਜਬ ਪਰਲੋਕਹੁਆਤਬ ਏਕਤੋ ਕਹੈਂਹਮਾਰਾ ਹਿਸਾਬ ਹੋਇ ਏਕ ਕਹੈ ਦਯਾ ਹੋਵੈ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਅਦਲ ਔ ਏਕ ਫਜ਼ਲ ਮਾਂਹੀ ਅਦਲ ਵਾਲੇ ਕੋ ਤੋ ਕਹਾ ਜੋਤਾ ਕਾਲ ਸਿਲਾ ਪੈ ਤੈਰਹਾਹੈਂ ਏਤਾ ਕਾਲ ਪਹਿਲੇ ਸਿਲਾਕੋ ਉਠਾਕਰ ਖੜਾ ਰਹੁ ਪੀਛੇ ਹਿਸਾਬ ਹੋਗਾ ਫਜ਼ਲ ਵਾਲੇ ਪੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਈ ਐਸੇ ਭੀ ਅਲੇਖ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਕਾਏ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਾਯਨਾਮ ਸਰੀਰ ਤਿਸਸੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਵਾ ਕਾਈ ਨਾਮ ਮਲ ਤਿਸਤੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਕਾਏ ਅਰਥਾਤ ਅਵਿਦਜਾ ਮਲਸੇ ਰਹਿਤ ਸੁਧਪਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸਕੋਨਮਹ ਵ (ਅ) ਵਿਸਨੂ (ਕ) ਬ੍ਰਹਮਾਯਹਿਜਿ ਸਮੇ ਆਏ ਹੂਏ ਹੋਹਿ ॥ਵਾ ॥ ਇਨਮੇ ਜੋ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਕਾਏ ਤਿਸਕੋ ਨਮਃ

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਜਾਏ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਜੋ ਅਜਾਯ ਕਯਾ ਜਨਮ ਸੈ ਰਹਿਤ ਹੈ ਹੇਤੁ ਹੇਤੁ ਮਤ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅਜਾਯ ਹੈ ਤਿਸੀ ਤੇ ਅ ਕਾਯ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅਕਾਯ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਅਜਾਯ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਅਜਾਯ ਕਯਾ ਜਾਗਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅ

ਪ੍ਰਛਿੰਨ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਛਿੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸੀ ਕੀ ਬਿਸੇਸ ਜਾਗਾ ਹੋ ਭੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਿਭੂ ਹੈ ਦੇਸਕਾਲ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸੇ ਰਹਿ ਤ ਹੈ ਵਾ ਜਾਯ ਨਾਮ ਭਾਰਯਾ ਤਿਸਤੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਜਾਯ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਾ ਮਾਯਾ ਵਾ ਮੇ ਜੋ ਆਯ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਅਸਤਿ ਭਾਂਤਿ ਪ੍ਰੇਯ ਰੂਪ ਤਾਕਰ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਜਾਏ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਦੋਪਲਖਜ਼ਤ ਤੀਨੋ ਦੇਵ ਤਿਨਮੋ ਜੋ ਆਯ ਕਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਰੂਪਤਾ ਕਰ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਜਾ ਏ ਤਿਸਕੋ ਨਮਃ ॥ ਪ੍ਰਤਿਨਾਮ ਨਮਸਕਾਰਕਰਨੇ ਕਾ ਮਤਲ ਬ ਯਹ ਹੈ ਜੋ ਅੰਗ ਸਰੀਰ ਕੇ ਹੈਂ ਸਭਕੀ ਸਫਲਤਾ ਵਾ ਹਗੁਰੂ ਕੀ ਓਰ ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਕਾਰ ਹੋਨੇਕਰ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇਸਭ ਨਦੀ ਆਂ ਸਮੁੰਦ੍ ਕੀ ਓਰ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਅਸ੍ਰਪਹਰ ਕੈਸਾਊ ਕੋਊ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕਹੈ ਵਾਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤੈ ਪ੍ਰਵਾਹੀਕਾਰ ਹੁਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੀਸਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਗੇ ਨਮ੍ ਹੋਨੇਕਾਹੀਹੈ ॥ਯਥਾ॥ ਸਰਬਰਾਏਸਿਜਦ ਹਪੈਦਾ ਕਰਦਹ ਅੰਦ ॥ ਦਰਦਹਰਸਰਰਾਮਦਾਵਾਕਰਦਹ ਅੰਦ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ॥ਬਿਸ਼ਕੁਨਮਦਸੁਕਿਖ਼ਮਦਰਗਰਦਨੇਯਾ ਰੇਨਸ਼ੁਦ ॥ ਕੋਰਬਿਹਚਸ਼ਮਾਕਿਲਜ਼ਤਗੀਰਦੀਦਾਰੇਨਸ਼ੁਦ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਦੀਵਾਨ ਗੋਯਾ ਮੇ ॥ ਸਰਅਗਰ ਦਾਰੀਬਿਰੋ ਸਰ ਰਾਬਿਨਹ ਦਰ ਪਾਯਓ ॥ ਜਾਂ ਅਗਰਦਾਰੀ ਨਿਸਾਰਸ਼ਕੁਨ ਅਗਰ ਦਰਕਾਰ ਹਸ੍ਤ ॥ ੧ ॥ ਦਸ੍ਤਅਗਰ ਦਾਰੀਬਿਰੋ ਦਾ

ਮਾਨ ਜਾਨਾਰਾਬਗੀਰ ॥ ਸੂਯਓਮੇਰ ਵਅਗਾਰ ਪਾਰਾ ਸ਼ਰੇਰ ਫ਼ਤਾਰ ਹਸ੍ਤ ॥ ੨ ॥ ਗੋਸ਼ੁਗਾਰ ਸ਼ਨਵਾ ਬਵਦ ਜੁਜ਼ਨਾਮਹਕ ਕੈ ਬਿਸ਼ਨਵਦ ॥ ਗਾਰਜ਼ਬਾਂ ਗੋਯਾ ਬਵਦ ਦਰਹਰਸਖ਼ੁਨ ਇਸਰਾਰਹਸ੍ਤ ॥ ੩ ॥ ਯਥਾ ॥ ਜੋ ਸਿਰਸਾਈਨਨਿਵੈਸੋਸਿਰ ਕੀਰੈ ਕਾਇ ॥ ਕੁਨੇ ਹੇਠ ਜਲਾਈਐ ਬਾਲਣ ਸੰਦੇ ਥਾਇ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜੋਸਿਰਸਾਈ ਨਾ ਨਿਵੈ ਸੋ ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਡਾਰ ॥ ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਪੰਜਰਬਿਰਹਾ ਨਹੀ ਸੋਪਿੰਜਰਲੈ ਜਾਰ ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਗਾਜ਼ਲ ॥ ਕਦਮੁਆਂਬਿਹ ਕਿਓਰਾਹੇ ਖ਼ੁਦਾ ਪੈਮੂਦ ਹਮੇ ਬਾਸ਼ਦ ॥ ਜ਼ਬਾਨੇਬਿਹ ਕਿਦਰਜ਼ਿਕਰੇ ਖ਼ੁਦਾਂ ਆਸੂਦ ਹ ਮੇ ਬਾਸ਼ੁਦ ॥ ੧ ॥ ਬਹਰਸੂਏਕਿ ਮੇਬੀਨਮ ਬਚਸ਼ਮ ਮਾਸਿ ਵਾ ਨਿਯਾਯਦ ॥ ਹਮੇਸ਼ਹ ਨਕਸਓ ਦਰਦੀਦਏਮਾਬੂਦਹਮੇ ਬਾਸ਼ਦ ॥ ੨ ॥ ਜ਼ਿ ਲ਼ੈਜ਼ੇ ਮੁਰਸ਼ਦੇ ਕਾਮਿਲ ਮਰਾਮਾਲੂਮਸ਼ੁ ਦ ਆਖ਼ਰ ॥ ਕਿਦਾਯਮ ਮਰਦਮੇ ਦੁਨਿਆ ਬਗ਼ਮ ਆਲੂਦ ਹਮੇ ਬਾਸ਼ਦ ॥ ੩ ॥ ਜ਼ਹੇਸਾਹਿਬਦਿਲੇਰੋਸ਼ਨ ਜ਼ਮੀਰੇ ਆਰ ਫ਼ੇ ਕਾਮਿਲ ॥ ਕਿ ਬਰ ਦਰਗਾਹ ਹਕ ਪੇਸ਼ਾਨੀਏ ਓ ਸੂਦ ਹਮੇਬਾਸ਼ਦ॥੪॥ ਬਕੁਰਬਾਨੇਸਰੇਕੂਏਚੁਗਿਰਦੋਦਮਮਜ਼ਨਰੋ ਯਾ ॥ ਇਸ਼ਾਰਤਹਾਯ ਚਸ਼ਮੇਓ ਮਰਾ ਫ਼ਰਮੂਦਹ ਮੇਬਾਸ਼ੁਦ॥ ੫ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸੋ ਸੀਸਭਲਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੜੀਏ ਜੋ ਜਾਇਲਗੈ ਗੁਰ ਪੈਰੇ ਰਾਮ ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਸਾਹਬ ਜੀ ਨੇ ਬਿਹਾਗੜੇ ਰਾਗ ਮੇ ਔਰ ਅਨੰਤ ਅਸਥਾਨੋ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਮੇਰੇ ਮਾਥੇ ਲਾਗੀਲੇ ਧੂੜ ਗੋਬਿੰ

ਦ ਚਰਨਨ ਕੀ ॥ ਸੁਰਨਰ ਮੁਨਜਨ ਤਿਨਹੂੰਤੇ ਦੂਰ ॥ ਸੋ ਐਸੇ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮਸੁਵਰਾਜ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਬੰਸਾਵ ਤੰ ਸਧਰਜੀ ਅਸਮਦਾਦਿ ਸਿਖੋਂ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇਹੂਏ ਨਮਸਕਾਰ ਪਦ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ ਸਭ ਅੰਗ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਓਰ ਲਗਾਵੋ ॥ ੨ ॥ ਅਬਵਾ ਜਾਯ ਨਾਮ ਬਿ ਅਰਥ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਜੋਗਜ਼ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਰੀਂਜੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਅਰੀਜ ਹੈ ਰੀਂਜ ਨਾਮ ਨਾਸਕਾ ਅਰਥਾਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਰੀਂਜ ਨਾਮ ਸੰਖਜਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਅਰੀ ਨਗਛਤੀ ਭਿਅਗਹਃ ਸਥਾਵਰ ਬ੍ਰਿਖਜ ਪਰਬਤਾਦਿ ਇਹਾਂ ਬ੍ਰਿਖਜ ਸ੍ਰੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਰਥਕਿ ਜੋ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਖਜ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਜਯ ਕਰਕੇਲਿਆਯਾਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈਅਰੀਂਜ ਤਾਕੋ ਨਮਃ ੩॥ ਵਾ ਜਿਸਤੇ ਉਤਪੰਨਹੂਆ ਹੋਯਤਾਕੋਨਮਃ੪ ਅਥਵਾਅਗਬ੍ਰਿਖਜਪਰਬਤਾਦਿਸ੍ਰਿਸਟੀਕੇ ਜ ਕਹਿਏਉਤਪੰ ਨਕਰਨੇਵਾਲਾਹੋਵੈਸੋਅਰੀਂਜਃਤਿਸਨੂੰਨਮਸ੍ਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੰਜੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਾਸ ਤੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਭੰਜ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਭਿਰਿਦੈਕਰਜੋਜਯ ਕਰੈਸੋ ਕਹੀਏ ਅਭੰਜਤਾਂਕੋਨਮਃ੨।ਵਾਅਭੰਰਿਦੇਨੂਜੈ ਕਰੇ ਸੋਕਹੀਏਅਭੰਜੈਤਾ

ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਜੋ ਕਬੀ ਜੁਧ ਸੇ ਨਭਜੇ ਸੋ ਅਭੰਜ ॥ ਨਨੁ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੇ ਜੁਧ ਮੇ ਜੋ ਭਾਗੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੈਸੇ ਨ ਭਾਗਨੇਕਾ ਅਰਥ ਕਰਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤਰ ॥ ਸਤਜ ਹੈ ਤੁਮਾਰਾ ਕਥਨ ਪਰੰਤੂ ਰਣ ਛੋਰ ਨਾਮ ਤੋ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਨੋ ਕੀ ਰਖਜਾ ਵਾਸਤੇ ਧਰਾਯਾ ਹੈ ਜਬ ਜਰਾਸੰਧ ਸਤਾਰਾਂਵੇਰੀ ਭਾਗਤਾ ਭਯਾ ਤੋ ਅਠਾਹਰਵੀਂ ਵੇਰੀ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਸੇ ਬਿਜਜ ਮਹੂਰਤ ਪੂਛਾ ਔਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਠਾਏ ॥ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ॥ ਔ ਪ੍ਰਣ ਕੀਆ ਜੋ ਜਯ ਨ ਭਈ ਤਬ ਸਭ ਕੋ ਫਾਂਸੀ ਦੇਵੋਗਾ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਨੇ ਕਰੀ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨਜ ਦੇਵ ਭ੍ਰਾਹੀ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਕੇ ਲੀਏ ਰਣ ਕੋ ਤਜਾਗਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੱਤ ਭਾਦਜੋਤਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਭਾਗੇ ॥ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਨਾਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਨਾਮ ਨਾਮ ਪਾਰਸੀ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੈ ॥ ਸੋਮਾਯਨੇਇਸਕੇਬਿਲਕੁ ਲ ਖਿਲਕਤ ਕੇ ਹੈਂ ਔਰ ਇਸਕੋ ਇਸਮ ਜਮਹਭੀਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਪੂਰਨ ਭਰ ਮੇਤੋ ਸਰਬ ਰੂਪ ਭਗਵਤ ਪ੍ਰਸਿ ਧਹੀ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਪਰਬਤ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਰੂਪ ਭਗਵਤ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਔਰ ਇਸਮ ਜਮਾਅਰਭੀ ਮੇ ਇਸਮ ਨਾਮ ਨਾਮਕਾ ਹੈ ਔਰ ਜਮਾ ਨਾਮ ਬਹੁ ਬਚਨ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਕਿਯਾ ਕੇ ਸਰਬ ਨਾਮ ਜਿਸਕੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹਃ ॥ ੨ ॥ ਔਰ ਭਾਖਾ ਮੇ ਐਸੇ

ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਅਨਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਆਮ ਨਾਮ ਰੋਗ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਰੋਗ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਆਮ ਨਾਮ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਬਹੁਤ ਕਾ ਬਾਚੀ ਹੈ ਅਰਥ ਕਿਆ ਸਿਧ ਭਯਾ ਕਿ ਜੋ ਏਕ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਠਾਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਠਾਮ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਸੇਸ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਪ੍ਰਿੱਛਨ ਹੈ ਪੂਰਬ ਭੀ ਅਜਾਇ ਇਸ ਪਦ ਮੇ ਇਸੀ ਅਰਥ ਹੋਨੇ ਤੇ ਪੁਨਰੁਕ੍ਤਿ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਦੋਃ ॥ ਹਰਖ ਕਰਖ ਆਮਰਖ ਪੁਨ ਸ੍ਵਪਨ ਦੀਨਤਾ ਉਕ੍ਤਿ ॥ ਉਸ ਤਤ ਬਾਦ ਅਭਜਾਸ ਮੇ ਦੋਸ ਨਹੀ ਪੁਨ ਰੁਕ੍ਤਿ ॥ ਐਸੇ ਅਠਾਮ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਨਸਤੰ ਅਕਰਮੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਕਰਮੰ ਕਰਮ ਨਾਮ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਰਮ ਨਾਮ ਸਰੀਰਤਿ ਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਃ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਕਰਮ ਯਗਜ਼ਾਦਿ ਕ ਕਜੋਕਿ ਜੋ ਸਕਾਮ ਹੋਵੈ ਵੋ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਥ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਲੀਏ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪਤ ਕਾਮ ਹੈ ਇ ਸਲੀਏ ਅਕਰਮ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ਵਾ ॥ ਕਰਮ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਇਤਰ ਜੀਵੋ ਕੀ ਨਜਾਈਂ ਪਤੰਤਰ ਨਹੀ ਹੈ ਇਹੀ ਭੇਦ ਹੈ ਜੀਵ ਪਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਕਰਤੁ ਮਕਰਤੁ ਮਨਜਥਾ ਕਰਤੁੰ ਸਮਰਥ

ਈਸ੍ਵਰਹਃ ਤਤ ਵਿਪਰਜੋ ਜੀਵਃ ਸੋਈਸ੍ਵਰ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਧਰਮੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਧਰਮ ਬੇਦ ਬਿਹਿਤਜਨਜ ॥ ਤਿਸਸੋਂਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਤਕਾਮ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪੂਰਬਵਤ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਧਰਮ ਬੁਧਾਵਤਾਰ ਕੇ ਅਚਾਰ ਕਾ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਲੇਨਾ ॥ ਬੇਦਨਿੰਦਾਤਮਕ ॥ ਵਾ ॥ ਅਧਰਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਪ੍ਰਿਸ੍ਠ ਭਾਗ ਹੈ ਔ ਧਰਮਸ੍ਤੁਨ ਹੈ ਦਖਜਨ ਕਾ ਅਧਰਮ ਰੂਪ ਭੀ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਦੁਤੀਆ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ॥ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਨਾਮੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਪੂਰਬਵਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਿਤ ॥ ਵਾ ॥ ਰੋਗ ਰਹਿਤ ॥ ਵਾ ॥ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਏਕ ਬਿਸੇਖ ਨਾਮ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤਾਕੋ ਨਮਹਃ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਧਾਮੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਧਾਮ ਨਾਮ ਗ੍ਰਿਹ ਕਾ ਔ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾ ਹੈ ਗ੍ਰਹ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਯੋਂਕਿ ਗ੍ਰਿਹਆਦਿਕੋ ਕਾ ਅਧਾਰ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਤੇਜ ਸੇਭੀ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਯੋਂਕਿਸ਼ਾਪੇਖਜ਼ਕ ਸਬਦ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤੇਜ ਕੋ ਧਾਮਕੇ ਨਾਮ ਏਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਧਾਮਤੇ ਜ ਔਧਾਮ ਤਨੁਧਾਮਕਿਰਣਗ੍ਰਿਹਧਾਮ॥ਧਾਮਜੋਤਿ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਘਨੀਭੂਤ ਹਰਿ ਸਯਾਮ ॥ ੧ ॥ ਯਾ ਦੋਹਾ ਮੇਔਰ ਸਭੀ ਨਿ

ਖੇਧਾਰਥ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਏਕ ਜੋਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਜੋ ਇਸਕੀ ਐਸੇ ਬਿਵਸਥਾ ਕਰਨੀਕਿ ਏਹ ਤੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਅਧਾਮ ਕਜਾ ਇਸਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਜੀਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਜੀਤੇ ਜੋ ਸੇਰਹਿਤ ਹੈ ਦੁਤੀਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਦੁਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਭੋਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਅਜੀਤ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਧਜਾਰੋਪਮੈ ਸਗੁਨ ਰੂਪਕੋ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦਿਕ ਬਜ਼ਕ੍ਰਿ ਕੋ ਕੋਊ ਰਾਵਨ ਕੰਸ ਸਿਸਪਾਲ ਹਿਰੰਨਜ ਕ ਸਜ਼ਪ ਹਿਰੰਨਜਾਖਜ਼ਾਦਿ ਕੋਊ ਜੈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ। ਜਿਸ ਕੋ ਵਾਕੋ ਨਮਃ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਭਗਵਤੀ ਪਖਜ਼ ਮੇ ਭੀ ਲਗਾਇ ਲੇਨਾ। ਅਜੀਤੇ ਕਯਾ ਜੀਤਨੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਛੋੜਾ ਨ ਹੀਂ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸਭਕੋ ਜੈ ਕਰਤੀ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੀਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਭੈ ਹੈ ਜੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਦੁਤਿਯਾਤ ਵੈ ਭਯੰ ਭਵਤੀਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ ਦੂਸਰੇ ਸੇ ਭੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਭੀਤ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਭੀਤ ਨਾਮ ਦਿਵਾਰ ਕਾ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅਭੈ ਹੈ ਤਿਸੀਤੇ ਅਭੀਤ ਹੈ ਕਿਯਾ ਦਿਵਾਰ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੀਵਾਨਗੋਯਾ। ਨ ਗਿਰਦਾਬੇ ਦਰੋ ਹਾਯਲ ਨ ਦਰੀਯਾਓ ਨ ਸਾਹਲਹਾ। ਨ ਗਿਰਦਾ ਬਹੈ ਅਤੇ ਬੇਦਰ ਹੈ ਮੈਦਾਨ ਦਰਿਯਾਵਸੇ ਕਨਾਰੇਸੇ ਸਵਾ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥੨

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਬਾਹੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਬਾਹੇ ਕਯਾ ਗਰੁੜਾਦਿ ਬਾਹਨ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਆਪ ਕਿਸੀਕਾ ਬਾਹਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਬਾਹ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਹੈ ਅਰ ਥ ਤ ਆਪਤਕਾਮ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਵਯ ਵਸਤੁ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ। ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੇ ਅਬਾਹ ॥ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਮ ਹਾਮਾਯਾ ਸਿੰਘਾਦਿ ਵਾਹਨ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਢਾਹੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਢਾਹ ਕਯਾ ਅਡਿਗ ਹੈ ਕਿਸੀਸੇ ਗਿਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੱਲਾਖਾੜੇ ਮੇ ਚਾਣੂਰਮੁਸ੍ਟਿ ਮੱਲ ਤੋਸਲਾਦਿਕੋ ਸੇ ਨਹੀਂ ਗਿਰਤਾ ਭੁਯਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਅਚਯੁਤ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ॥੧॥ਵਾ ਅੰਬਾਕੋਨਮਹਹੈ।੨।ਵਾ ਢਾਹਨਾਮਕਿਨਾਰੇਕਾਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੇਹੱਦ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਨੀਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨੀਲ ਨਾਮ ਸਜ਼ਾਮਤਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਤਯੁਗ ਮੇ ਸ੍ਵੇਤ ਤ੍ਰੇਤਾ ਮੇ ਰਕੁ ਦੁਆਪੁਰ ਮੇ ਪੀਤ ਕਲੀਮੇ ਨੀਲਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨੀਲ ਨਾਮ ਪਾਰਸੀ ਮੇਂ ਸੰਖਯਾ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਅਸੰਖਯ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨੀਲ ਨਾਮ ਕਲੰਕ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਸ

ਕਲੰਕ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਃ ਮੁਝਕੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਅਨੀਲੇ ਕਾ ਅਨਿਲਜ ਅਰਥ ਕਰ ਲੇਨਾ ਨਿਲਜਗ੍ਰਿਹ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਨਾਦੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਜ਼ਾ ਅਨਆਦਿ ਹੈ ਆਦ ਅੰਤ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ਯਥਾ॥ ਦੀਵਾਨਗੋਯਾ ॥ ਆਂਸੁਬਹ ਨਦੀਦੇਮ ਕਿਓਸ਼ਾਮਨਦਾਰਦ॥ਪੁਨਃ ਅਵਲ ਬਆਖਰ ਨਿਸ਼ਬਤੇ ਦਾਰਦ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਾਦਨਾਮ ਸਬਦ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਯਤੋ ਵਾਚੋ ਨਿਵ ਰਤੰਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪਯ ਮਨਸਸਹਾ। ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਅਨਾਦ ਅੰਨ ਸਰੂਪ ਸ਼ਭ ਜੀਵ ਕੀ ਜੀਵਨਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ਅਦ ਭਖਜ਼ਣਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਾਹਾਰ ਹੈ ਮੁਖਾਦਿ ਇੰਦ੍ਰੈ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਨਾਦ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਛੇਦੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਛੇਦਜ ਹੈ ਵਜ਼ਕ੍ਰਿਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਯਥਾਗੀਤਾਯਾਂ ਨੈਨੰ ਛਿੰਦੰਤਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਣਿ ਨੈਨੰਦਹਤਿ ਪਾਵਕਃ ਨਚੈਨੰ ਕਲੇਦਯੰਤ੍ਯਾਪੋ ਨ ਸ਼ੋਖਯਤਿ ਮਾਰੁਤਃ॥ਅਰਥ ਇਸ ਆਤਮਾ ਰਿਦਿ ਸਥਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਕਾਟ ਸਕਤੇ ਪੁਨਃ ॥ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪਾਵਕ ਨਹੀਂ ਦਗਧ ਕਰਸਕਤਾ ॥ਪੁਨਃ॥ਇਸ ਆਤਮਾਕੋ ਆਪ ਜਲ ਕਲੇਦਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਇ

ਵੈ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਜੋਗਯ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਓਰ ਸੇ ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਅਗਾਧੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ਅਗ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਗੋਬਰਧਨ ਵਾਕੋ ਜਿਸਨੇ ਧਾਰਾ ਹੋ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈ ਅ ਗਾਧੇ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਗੋ ਗੋਪ ਗੋਪੀਓਂ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕੇ ਲੀਏ ਔਰ ਇੰਦ੍ਰਕਾ ਮਾਨ ਭੰਗ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਔਆ ਪਕੋ ਪੂਰਨ ਤਮਾਵਤਾਰਤਾ ਕੇ ਦਜੋਤਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਯੇ ਇ ਸਲਿਏ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਇੰਦ੍ਰਯਾਗ ਭੰਗ ਕਿਯਾ ਗਯਾ ਥਾ ਗੋਪੋ ਸੇ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਅਗ ਸਬਦ ਕਰਮੰਦਰਾਚਲ ਕੋਂ ਜਬ ਦੇਵਤਾ ਔ ਦੈਤ ਬਲੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰ ਲੇਚਲੇ ਥੇ ਖਸ੍ਮਮਨ੍ਹੈਤਰਮੇ ਤਬ ਗਿਰ ਪੜਾ ਬਹੁਤੋਂ ਕੇ ਅੰਗ ਚੂਰਣ ਭ ਏ ਉਸ ਵਕਤ ਸਭ ਮਿਲਕਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਝਟਤਿਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕਰ ਜੈਸੇ ਰੂਇਕਾ ਗੋੜਾ ਉਠਾਇ ਲੇਵੈ ਕੋਊ ਬਾਲਕ ਤੈਸੇ ਉਠਾਕਰ ਗਰੁੜ ਪੈ ਧਰ ਕਰ ਖੀਰ ਸਾ ਗਰ ਪੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਯਾ ਪੁਨਾ ਜਬ ਮਥਨ ਕਾਲਮੇ ਅਧਾ ਕੋ ਚਲਾ ਤਬ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਰਥਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਲਾਖ ਜੋਜਨ ਕਛਪ ਕੇ ਪੀਠਪੈ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਸੋਤ੍ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕਾਲ ਮੇ ਖਸ੍ਮੇਮਨ੍ਹੈ ਤਰ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਉਨਕੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਪੂਰਬਕ ਐਸੇ ਪ੍ਰ ਯੋਗ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਇਸੀ ਤੇ ਨਮਹ ਤਿਸਕੋ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਚਿਛਕ੍ਰਿਕੋ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਰੀਂਜੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਰਇਸੀਮੰਦਰਾਚਲਾਦਿਕੋਧਾਰਨਕਰਨਕਰਹੀਜਯਕਰਤਾ

ਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮਾਰੁਤ ਪਵਨ ਸੋਖ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ॥ ੧ ॥ ਹੇਤੁ ਇਨਕੇ ਨਛੇਦਨਾਦਿ ਕਰਨੇ ਮੇ। ਅਛੇਦਜੋਯ ਮਦਾ-ਹਯੋਯ ਮਕਲੇਦਜੋ ਸ਼ੋਖਜਏਵਚ ॥ ਸਸਤ੍ ਕਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਾਟ ਤੇ ਹੇਤੁ ਅਛੇਦਜ ਹੈ ਪਾਵਕ ਕਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਗਧ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੇਤੁ ਅਦਾਹਜ ਹੈ ਜਲ ਕਜੋਂ ਨਹੀ ਗਾਲ ਸਕਤੇ ਹੇਤੁ ਅਲ੍ਹੇ ਦਜ ਹੈ ਪਵਨ ਕਜੋਂ ਨਹੀ ਸੋਖਨ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੇਤੁ ਅਸੋਖਜ ਹੈ ਪੁਨਰਹੇਤੁ ਮੈ ਹੇਤੁ ਨਿਤਜਃ ਸਰਬ ਗਤਸਚਾਲੁ ਰਥਲੋਯੰ ਸਨਾਤਨਃ ਅਵਜਕ੍ਯੋਯਮਚਿੰਤੋਯਯ ਮਵਿਕਾਰਯੋਯ ਮੁਚਯਤੇ ॥੩॥ ਨਿਤਜ ਹੈ ਸਰਬਗਤ ਹੈ। ਸਥਿਰਸੁਭਾਵਹੈ ਕਿਸਤੇਕਿ ਅਚਲਅਚਜੁਤ ਹੈ ਇਸਮੈਭੀਹੇਤੁ ਅਵਜਕ੍ਯੁਹੈਇਸੀਸੇਅਚਿੰਤ ਹੈ।ਇਸੀਸੇ ਅਵਿਕਾਰੀ ਕਹੀਤਾ ਹੈ॥੩॥ ਐਸਾ ਪੂਰਬੋਕਤ ਅ ਨੰਤ ਬਿਸੇਸਣ ਵਿਸਿਸ੍ ਜੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਛੇਦੇ ਮਹਾਮਾਯੇ ਚੈਤਨਜਸਕ੍ਰਿ ਤੁਝਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਗਾਧੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਗਾਧ ਨਾਮ ਥਲਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਗੰਭੀਰਹੈ ਗਹਿਰਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਗ ਨਾਮ ਜੋ ਨਗਮਨ ਕ ਰੈ ਅਰਥਾਤ ਸਥਾਵਰ ਬ੍ਰਿਖਜ ਪਰਬਤਾਦਿਵੋਜਿਸਕੇ ਆਧੇਯ ਹੋਵੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਉਨਕਾ ਆਸਰਾ ਹੋਵੈ ਸਥਾਵਰੋਪਲਖਜਤ ਚਰ ਭੀ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਤਬਜ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਅਗਹੋਵੈ ਕਯਾ ਅਚੁਜਤ ਹੋਵੈ ਔਰ ਸਭੀ ਉਸਕਾ ਆਧੇਯ ਹੋ

ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਅਗੰ ਕਰਕੇ ਪ
ਹਿਲੇ ਬ੍ਰਿਖਜ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪੈਦਾ ਜਿਸਤੇ ਤਾਕੋ ਨਮ
ਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਰੀਜ ਨਾਮ ਸਿਰ ਰੋਗਾਦਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ।
ਯਥਾ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਜੋ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸੋ ਰੋਗੀ। ਰੋਗ ਰ-
ਹਿਤ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਗੀ॥ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ
ਅਗੰ ਕਰਕੇ ਦੁਰਗਮਲੇਨਾ ਹਿਰੰਨਜ ਕਸਪੁ ਚਾਵਨਾਦਿ ਵਾ
ਕੋ ਜੋ ਜਯ ਕਰੈ ਸੋ ਅਗੀਜ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੰਜੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਭੰ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਦੀਪਤੀ ਨਭੰ ਅਭੰ ਅਰਥਾਤ ਅੰਧਕਾਰ ਤਦੋ
ਪਲਖਜਤ ਅਗਜਾਨ ਗਜਾਨ ਰੂਪਕਰ ਵਾਕੋ ਜੋ ਜਯ ਕਰੈ ਸੋ
ਕਹਿਲਾਵੈ ਅਭੰਜ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਉਦਾਰੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਉਦਾਰ ਸਬਦ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਔਦਾਤਵਜ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ॥ ਪ੍-
ਮਾਣ ॥ ਬਿਲਾਵਲ ਕਬੀਰ ਜੀਉ। ਦਰਮਾਦੇ ਠਾਢੇ ਦਰਬਾਰ
॥ ਤੁਝ ਬਿਨ ਸੁਰਤ ਕਰੈ ਕੋ ਮੇਰੀ ਦਰਸਨ ਦੀਜੈ ਖੋਲ ਕਿ
ਵਾਰ ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤੁਮ ਧਨ ਧਨੀ ਉਦਾਰ ਤਿਆਗੀ ਸ੍
ਵਨਨਿ ਸੁਨਿਅਤ ਸੁਜਸ ਤੁਹਾਰ॥ ੧ ॥ ਮਾਗਹੁ ਕਾਹਿ ਰੰਕ
ਸਭ ਦੇਖਉ ਤੁਝਹੀਤੇ ਮੇਰੋ ਨਿਸਤਾਰ॥ ੧॥ ਜੈ ਦੇਵ ਨਾਮਾ
ਬਿਪ ਸੁਦਾਮਾ ਤਿਨਕਉ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਹੈ ਅਪਾਰ। ਕਹ ਕ
ਬੀਰ ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਦਾਤੇ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਦੇਤ ਨ ਬਾਰ॥ ੨

॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖਜ ਕੋਈ ਏਕ ਪ-
ਦਾਰਥ ਦਾਤਾ ਹੈ ਕੋਊ ਦੋਕਾ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਦਾਤਾ ਔਰ
ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੇਮ ੨ ਗਜਾਨ ੩ ਜਨਮ ੪ ਨਾਮ ਚਾਰ ਏਹ ਪ
ਦਾਰਥ ਤਿਨਕਾ ਦਾਤਾ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀਮੇ ਸਬ ਗੁਣ ਕਿ
ਸਹੀ ਨਾਹਿ ਹਰਿ ਪੂਰ ਭੰਡਾਰਿਐ ॥ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋ ਮੇ ਦਾ
ਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਗੌਣ ਹੈ ਮੁਖਜ ਉਦਾਰ ਯਹੀ ਹੈ॥ ਯਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ
ਮੇ ਵਡਾ ਦਾਤਾ ਤਿਲ ਨ ਤਮਾਇ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਤੇਰੈ ਦਾਨੈ ਕੀ ਮ
ਤ ਨਾ ਪਾਵੈ ਤਿਸ਼ ਦਾਤੇਕਵਨ ਸ਼ੁਮਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜੋ ਵਡ ਆ
ਪ ਤੇਵਡ ਤੇਰੀ ਦਾਤ। ਕਿਸੀਕ ਰਾਜਾ ਸੇ ਕੋਊਕ ਸਾਧੂ ਨੇ
ਚੀਨੀ ਕੀ ਚੁਟਕੀ ਮਾਗੀ ਥੀ ਕਿ ਹਮਾਰੇ ਪੇਟ ਮੈ ਪੀੜਾ ਹੈ ਤੋ
ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਜੋ ਅਮਕੇਰੋਜ਼ਸ਼ੁਤਰੋਂ ਕੀ ਕਤਾਰ ਆਈ
ਹੈ ਵੋਹ ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਮਿਲ ਜਾਇ। ਵਾਨੇ ਕਹਾ ਕਤਾਰ ਕੋ ਹਮ
ਕਯਾ ਕਰੈਂਗੇ ਤਲੀ ਭਰ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਚਾਹਿਯੇ॥ ਰਾਜਾ ਨੇ
ਕਹਾ ਆਪਕੋ ਤੋ ਏਤੀ ਹੀ ਚਾਹਿਯੇ ਪਰੰਤੁ ਮੁਝਕੋ ਲੋਕ ਕ-
ਹੈਂਗੇ ਜੋ ਰਾਜਾ ਨੇ ਤਲੀ ਭਰ ਚੀਨੀ ਦਾਨ ਕਰੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਏ
ਕ ਰੋਜ ਫਰੀਦ ਕੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਖਾ ਹੁਆ ਥਾ॥ ਕਹਾ
ਕਿ ਬੱਚਾ ਮੁਝਕੋ ਰੋਜ਼ਾ ਖੋਲਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਏਕ ਪਾਉ ਭਰਘੀ
ਉ ਪਾਉਭਰ ਚੀਨੀ ਪਹੁਚਾਈਓ॥ ਤੋ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ
ਅਛਾ ਮਾਤਾ ਖੁਦਾਇ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰੋ ਵੋਹੀ ਦਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਫਰੀ
ਦ ਜੀ ਤੋ ਕਹੀ ਜੰਗਲ ਮੇ ਪੜੇ ਰਹੇ ਔਰ ਸਾਮ ਵਕਤ ਏਕ
ਕੁੱਪਾ ਘੀ ਕਾ ਔ ਏਕ ਗੁਨ ਚੀਨੀ ਕੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਪਰ ਦੇਖੀ

ਮਾਤਾ ਨੇ ਪੜੀ ਹੁਈ ਪਰ ਜਾਨਾ ਕਿਸੀ ਕੀ ਹੋਰਗੀ॥ਜਬ ਫਰੀ
ਦ ਜੀ ਆਏ ਤਬ ਕਹਾ ਕਿ ਬੱਚਾ ਮੈਨੇ ਰੋਜਾ ਨਹੀ ਖੋਲਾ॥
ਤਬ ਫਰੀਦ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਏ ਜੋ ਘੀ ਔ ਚੀਨੀ ਪੜੀ ਹੈ ਮਾਤਾ
ਨੇ ਕਹਾ ਏ ਤੋ ਬਹੁਤ ਹੈ ॥ ਤਬ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਖੁਦਾ
ਕਾ ਏਤਾ ਬੜਾ ਹੀ ਪਾਉ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ॥ ਦੋਃ॥ ਜੋ ਸੰਪਤਿ ਸ਼ਿ
ਵਰਾਵਨਹਿ ਦੀਨ ਦੀਏ ਦਸ ਮਾਥ ॥ ਸੋ ਸੰਪਤਾ ਬਿਭੀਖਨੈ
ਸਕੁਚ ਦੀਨ ਰਘੁਨਾਥ॥ ੧॥ ਪੁਨਾ ॥ ਐਸੇ ਦੀਨ ਲੰਕਾ ਜੈ
ਸੇ ਦੀਜੈ ਏਕ ਟੰਕਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕੀ
ਵਾਰ ਕੀ ਪਉੜੀ ॥ ਬਿਪਸੁਦਾਮਾ ਦਾਲਦੀ ਬਾਲਸਖਾਈਂਮਿ
ਤ੍ਰ ਸਦਾਏ ॥ ਲਾਗੁ ਹੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਨੀ ਮਿਲਜਗ ਦੀਸ ਦਲਿ
ਦ੍ਰ ਜਾਵਾਏ ॥ ਚਲਿਆ ਗਿਨਦਾ ਗਾਟੀਆ ਕਿਉਕਰ ਜਾਈ
ਐ ਕਵਨ ਮਿਲਾਏ ॥ ਪਹੁਤਾ ਨਗਰ ਦੁਆਰਕਾ ਸਿੰਘ ਦੁ
ਆਰਖਲੋਤਾ ਜਾਏ ॥ ਦੂਰੋ ਦੇਖ ਦੰਡਉਤਕਰ ਛਡ ਸਿੰਘਾਸ
ਨ ਹਰਿ ਜੀ ਆਏ ॥ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਪਰਦਖਣਾ ਪੈਰੀ ਪੈਕੈ ਲੈ
ਗਲ ਲਾਏ॥ ਚਰਨੋਦਕ ਲੈ ਪੈਰ ਧੋਇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਊਪਰ
ਬੈਠਾਏ॥ ਪੁਛੇ ਕੁਸ਼ਲ ਪਿਆਰ ਕਰ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕਥਾਸੁ
ਨਾਏ॥ ਲੈ ਕੈ ਤੰਦੁਲ ਚਬਿਓ ਨ ਬਿਦਾ ਕਰੇ ਅਗੇ ਪਹੁਚਾ
ਏ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਸਕੁਚ ਪਠਾਏ॥ ਸਕੁਚ ਕਰ ਨਾਕਸਿ
ਕੋਰ ਕਰ ਜੁ ਮੈਨੇ ਕਯਾ ਦਿਆ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਆਏ
ਜੁਰ ਜਾਚਬੇ ਕੋ ਜਾਚਕ ਜਹਾਂਲੌ ਰਹੇ ਏਹੋ ਕਬ ਰਘੁਨਾਥ
ਆਜ ਤੀਨੋ ਥਰਮੇ॥ ਏ ਤੋ ਦਾਨ ਮਾਂਨ ਤਿਨੈ ਭੂਪ ਦਸਰਥ

ਦੀਨੋ ਦੇਤ ਨ ਦਿਖਾਈ ਕੋਈਸੋਜ ਕਾਹੂ ਘਰ ਮੇ॥ ਬਸਨ ਕੇ
ਨਾਤੇ ਏਕ ਬਾਸ ਪਾਸ ਕੋਸਿਲਾਕੇ ਭੂਖਨ ਕੇ ਨਾਤੇ ਨਥਨਾਕ
ਛੱਲਾ ਕਰ ਮੇ॥ ਘੋਰੇ ਹਾਥੀ ਚਿਤ੍ਰ ਕੇ ਰਹੇ ਚਿਤ੍ਰ ਸਾਰੀ ਮਾਝ
ਰਾਮ ਕੇ ਜਨਮ ਰਹਜੋ ਦਾਮ ਦਫਤਰ ਮੇ॥ ੧ ॥ ਅਪਰ ਦੇਵ
ਤਾ ਵਜਾਪਾਰੀ ਹੈ॥ ਯਗਜ ਸੇਵਾ ਕਰਾਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਵੋ ਭੀ ਨਾ
ਸੀ ਪਦਾਰਥ ਆਪ ਭੀ ਨਾਸੀ ਹੈ॥ ਅਪਰ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਮਾਣ॥
ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਂ ਮੁਝਕੀ ਕਿਤਨੀਕ ਬੁਧਿ ਸਕਤਿ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿਸ
ਕੋ॥ ਜੋ ਐਸੇ ਉਦਾਰ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੧॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਪਾਰੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਪਾਰੇ ਕਯਾ ਪਾਰਾਵਾਰ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਅੰਤ
ਨਹੀ ਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪਾਰ ਨਹੀ ਜਿਸਕਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧
॥ ਅਥਵਾ ਅਪ ਨਾਮ ਜਲੋ ਕਾ ਹੈ ਆਰਾ ਸ਼ਬਦ ਸਸਤ੍ਰ ਬਿ
ਸੇਖ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਤਤ ਭੁਲਜ਼ਵਰਾਹਾਵਤਾਰ ਕਾ ਖਜ਼ੁਰ ਤਿ
ਸਕਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਉਧਾਰਕਾਲ ਮੇ ਖਜ਼ੁਰੋ ਕਰ ਅਪ ਨਾਮ ਜ
ਲੋ ਕੋ ਵਿਦੀਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਿਸਕਰ ਕਹੀਏ ਅਪਾਰਤਾ
ਕੋ ਨਮਹ॥ ੮॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਲਮਲਪ੍
ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਰਾਜੇ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾ
ਤੇ ਦ੍ਵਤੀਯ ਛੰਦ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਕਾ ਯਾਂ ਪਰ
ਮ ਭਕਤਿ ਵੈਰਾਗ ਵਿਰਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜ਼ੇ
ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਣੰ ਨਾਮ ਸਪਤਮੋ ਅੰਸੂ॥ ੭॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਸੁਏਕੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸੁ ਏਕੈ ਏਕ ਕੇ ਤਾਂਈ ॥ ਏਕ ਉਸਕੋ ਕ ਹਿਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੋ ਰ ਹਿਤਹੋਵੇਸਜਾਤੀਯਵੋ ਕਿ ਜੈਸੇ ਪਸੂਕੇ ਪਾਸਪਸੂ ਹੋਵੈ॥ਪੁਰਖ ਪਾਸ ਪੁਰਖ ਵਿਜਾਤੀਯ ਵੋ ਕ੍ਰਿ ਜੈਸੇ ਪੁਰਖਪਸੂ ਬ੍ਰਿ ਖ ਪਖਾਨ ॥ ਸ੍ਵਗਤ ਵੋ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰਗਤ ਹਸ੍ਤ ਚਰਨਾਦਿਕ ਬ੍ਰਿਖਜਗਤਿ ਸਾਖਪਤ੍ਰ ਪੁਸਪਾਦਿਕ ॥ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ॥ ਮੇ ਸਜਾਂ ਤੀਯ ਜੈਸੇ ਚੈਤਨਜ ਜੀਵਔਰ ਪਰਮਾਤਮਾਸੇ ਯੇ ਭੇਦਬਨਤਾ ਨਹੀ ਕਜੋਕਿ ਜੀਵ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਅਤਜੰਤ ਅਭੇਦ ਹੋਨੇ ਕਰ ॥ ਜਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਹਰਿਹਰਿਜਨ ਦੁਊ ਏਕ ਹੈ ਬਿਬ ਬਿਚਾਰ ਕਿਛ ਨਾਹਿ ॥ ਜਲਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗ ਜਯੋ ਜਲ ਹੀ ਬਿਖੈ ਸਮਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਸਿੰਧਬਿੰਧਵਤ ਜਲਜਲਕਾਅਈਕਜ ਹੈ ਇਸਮੇ ਕੁਛ ਬਿਬਾਦ ਨਹੀ ਔ ਵਿਜਾਤੀਯ ਯਹ ਜੋ ਜੜ ਪ੍ਰਪੰਚ ਔ ਚੈਤਨਜ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੋ ਯਹ ਭੀ ਨਹੀ ਬਨਤਾ ਕਿ ਯੋਕਿ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਅਤਜੰਤ ਅਸਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਰਜੂ ਸਰਪ ਵਤ ਸੁਕ੍ਤਿਕਾ ਮੇ ਰਜਤ ਵਤ ਤ੍ਰੈਕਾਲਾਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਔ ਸ੍ਵਗਤ ਜੈਸੇ ਕਰਚਰਨਾਦਿ ਵਤ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੋਨੇ ਕਰਏਕ ਰਸ ਹੋਨੇ ਤੇ ਏਕ ਮੇਵਾਦ੍ਤੀਯੰਬ੍ਰਹਮ ॥ ਏਕ ਕ੍ਰਿਸਨੰ ਸਰਬ ਦੇਵਾ ਸੁ ਪਦ ਪੂਰਤੀ ਅਰਥਕ ਹੈ ॥ ੧ ॥ਵਾ॥ ਸੁਸੁਸ੍ਮੰਕਾ ਵਾ ਚਕ ਹੈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਿ ਸ਼ੇਖਨ ਜਾਨ ਲੀਜੈ ਸੁਸਾਟੂਜੋ ਹੋਵੈਏਕਸੋ

ਕਹੀਏ ਸੁ ਏਕੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਸੂ ਨਾਮ ਤੋਰ ਕੀ ਭਾਖਾ ਮੇ ਜਲਕਾ ਹੈ ਪਾਣੀ ਪੀਵੈਗਾ ਐਸਾ ਬੂਝਨਾ ਹੋਇ ਕਿ ਸੀ ਸੇ ਤੁ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਸੂਇਚਾਮੇਜ਼ ਕਯਾ ਪਾਣੀ ਪੀਵੈਗਾ ॥ ਅਰਥ ਕਿ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਸੂਰਜ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰ ਥੇ ॥ ਹਭਸਮਾਣੀ ਜੋਤ ਜਿਉ ਜਲਘਟਾਊ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਥੀਆ ਆਪ ਨਾਨਕ ਮਸਤਕ ਲਿਖਿਆ ॥ ੨ ॥ ਸਮੁੰਦ੍ ਮੇ ਤੋ ਏਕ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਜਲਕੇ ਪਾਤ੍ ਅਨੇ ਕ ਰਖ ਦੀਜੇ ਜਿਤਿ ਘੜੇ ਹੋਵੈਗੇ ਤਿਤਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਹੋਇਗੇ ਐਸੇ ਹੀ ਏਕ ਜੀਵਵਾਦਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕਮੰਤ੍ ਹੈ ॥ ਏਕ ਏਵਹਿ ਭੂਤਾਤਮਾ ਭੂਤੇ ਭੂਤੇ ਵਿਵਸਿਥਤਃ ਏਕਧਾਬਹੁਧਾਚੈਵ ਦ੍ਰਿਸ੍ਯਤੇ ਜਲ ਚੰਦ੍ ਵਤ। ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਸੁਏ ਕੈ ਸੁ ਅਵ੍ਯਸੁਸਟੂ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ਸਗੁਣਰੂਪ ਮੈ ਸੁਕਯਾ ਸੁੰ ਦਰ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਔ ਜਹਾਂਜਹਾਂ ਸੋਂਦਰਯਤਾ ਹੈ ਈਹਾਂ ਸੇ ਹੀ ਗਈ ਹੈ ॥ ਤਥਾਹਿ ॥ ਭਗਵਤੀ ਪਛ ਮੇ ਅਰਥ ਕਰੀਏ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਉਕਤ ਬਿਲਾਸੇ ॥ ਸੁੰਭ ਪ੍ਰਤ ਦੂਤ ਬਾ ਕ੍ਯੰ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮੀਨ ਮੁਰਝੰਨੇ ਕੰਜ ਖੰਜਨ ਖਿਸਾਨੇ ਅਲਿ ਫਿਰਤ ਦਿਵਨੇ ਬਨ ਡੋਲੈ ਜਿਤਤਿਤਹੀ ॥ ਕੀਰ ਔ ਕਪੋਤ ਬਿੰਬ ਕੋਕਲਾ ਕਲਾਪੀ ਬਨ ਲੂਟੇ ਫੂਟੇ ਫਿਰੇਂ ਮਨ ਚੈਨ ਹੂੰਨ ਕਿਤਹੀ ॥ ਦਾਰਮਦਰਕਗਯੋ ਪੇਖ ਦਸਨਨ ਪਾਂਤਿਰੂਪਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਜਗ ਫੈਲਰਹੀ ਸਿਤਹੀ ॥ ਐਸੀ ਗੁਨ ਸਾਗਰ

ਉਜਾਗਰ ਸੁਨਾਗਰ ਹੈ ਲੀਨੋ ਮਨ ਮੇਰੋ ਹਰਿ ਨੈਨ ਕੋਰ ਥਿ
ਤ ਹੀ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਰਾਧਿਕਾ ਪਖਜਮੇ ਯਥਾ ਹਰੀ ਕਥਿ
ਕ੍ਰਿਤ ਕਥਿ ਬਲੱਭੇਰੀਂਥ ਮੇ ॥ਕਥਿੱਤ ॥ ਆਨੰਦ ਕੋ ਕੰਦ ਥ੍ਰਿ
ਖਭਾਨਜਾ ਕੋ ਮੁਖਚੰਦ ਲੀਲਾਹੀ ਤੇ ਮੋਹਨ ਕੇ ਮਾਨਸ ਕੋ ਚੋ
ਰੈ ਹੈ ॥ ਦੂਜੋ ਤੈਸੋ ਰਚਿਬੇਕੋ ਚਾਹਤ ਥਿਰੰਚ ਨਿਤ ਸਸਿ ਕੋ
ਬਨਾਵੈ ਅਜੋ ਮਨਕੋ ਨ ਹੋਰੈ ਹੈ ॥ ਫੇਰਤ ਹੈ ਸਾਨ ਆਸਮਾਨ
ਪੈ ਧਰਾਇ ਫੇਰਪਾਨਿਪ ਚਢਾਬੇਕੋ ਬਾਰਿਧ ਮੈ ਬੋਰੈ ਹੈ॥ ਰਾ
ਧਿਕਾ ਕੇ ਮੁਖਕੇ ਸਮਾਨ ਨ ਬਿਲੋਕੈ ਬਿਧ ਟੂਕ ਟੂਕ ਤੋਰੈ
ਪੁਨ ਟੂਕਟੂਕ ਜੋਰੈ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੋਹ ਦਹੀ ਸੁਗਈ
ਸਠ ਹਾਟਕ ਹਾਰਪਰਜੋ ਉਪਮਾਨਹਿ ਪਾਈ॥ ਚੰਦ ਅਨੇਕ
ਕੀਏ ਪਰਪੰਚ ਘਟੈ ਔ ਬਢੈ ਪੈ ਕਲੰਕ ਨ ਜਾਈ॥ ਕਾਠਹੂ
ਕੋ ਜੈਸੇ ਕਾਟਤ ਕੀਟਰਕਾਰ ਮਕਾਰ ਕੀ ਰੇਖ ਬਨਾਈ॥
ਰਾਧਾ ਜੈਸੀ ਕੋਊ ਔਰ ਰਚੈ ਤੋ ਬਦੋਂ ਚਤਰਾਨਨ ਕੀ ਚਤੁਰਾ
ਈ ॥ ੨ ॥ ਜੈਸੇ ਚਨਕਾਦਿਜੋ ਮਧਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂਸੋ ਖਾਂਡਕੀ ਮਾ
ਧੁਰਯਤਾ ਕਰ ਔਰ ਕਿਸੀ ਮੇ ਮਾਧੁਰਯਤਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਸੋ
ਤਿਸ ਭਗਵਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਨੇਕੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਇਸ ਪਦ ਮੇ ਭੀ ਪੂਰਬੋਕੁ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਜਾਨ ਲੇਨੇ ਉਪਾਧੀਕਰ
ਅਨੇਕ ਹੈ ਵਸੁਗਤਜਾ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਕਨਕ ਕ
ਟਕ ਕੁੰਡਲ ਕੰਗੀਟ ਕਟੀ ਸੂਤ੍ਰਾਦਿਕ ਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਪ

ਰੰਤੂ ਆਪਨੇ ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਕੋ ਨ ਤਜਾਗਤਾ ਹੂਆ ਜੈਸੇ ਏਕ
ਹੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਾਯਸ ਸੂਚੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਕਟਾਹਾਦਿਅਨੰਤ ਭੇਦ ਕੋਪ੍ਰਾ
ਪਤ ਹੈ ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਕੋ ਨ ਤਜਾਗਤਾ ਹੂਆ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ॥ਵਾ
ਚਾਰੰਭਣੰ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮਧੇਯੰ ਮ੍ਰਿਤਕੇਤਜੇਵਸਤਯੰ ॥ ਜੈਸੇ ਏ
ਕਹੀ ਰਸ ਘਟੀਯੰਤ੍ਰਕ ਰੋਧ੍ਰਿਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਕੂਲ੍ਹ ਦੁਆਰਾ
ਮਧੁਰਤਿਕ੍ਤਕਟੁ ਅਮਲ ਕਖ਼ਾਯ ਲਵਣਾਦਿ ਉਪਾਧਿ ਵਸ
ਤੇ ਅਨੰਤਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਜੋ ਏਕਹੀ ਅਨੰ
ਤ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥੧॥ਵਾ ਨਮਸਤੰਅਨੇਕੈ
ਨਮਹ ਤਿਸਕੋ ਹੋਵੈ ਜੋ ਅ ਸਬਦਕਰ ਬਾਸਦੇਵ ਵਾਸਦੇਵ
ਕਿਆ ਵਸੁ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਬਾਚਜ ਜੇ ਪਦ ਹੈਂ ਚਾਰੋਂ ਅੰਤਹਕਰ
ਨ ਅਸ੍ ਦੇਵਤਾ ਬਿਸੇਖਗਨ ਦੇਵਤਾਕਹਲਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਨ
ਭਾਔ ਧਨ ਧਨ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਲੱਖਮੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਜਾ ਜੋ ਵ
ਸ਼ਤੁ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਬਾਚਜ ਹੈ ਉਸਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੋਵੈ।ਵਾ ਕ੍ਰੀ
ੜਾ ਕਰਾਵੈ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੋਕਰ ਅਥਵਾ ਵਸੁ ਸ਼ਬਦ ਬਾਚਜ ਜਿਸ
ਕੀ ਸਤੁਤੀ ਕਰੈਂ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਾਸ਼ਦੇਵ ਔਰ ਨਾ ਨਾਮ ਪੁਰਖ
ਕਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਬਾਵਨਅਖਰੀ ਮੇ॥ ਵਾਸਦੇਵ ਸਰਬਤ ਮੈ
ਓਨਨ ਕਤਹੂਠਾਇ ॥ ਰਮਣਸੀਲ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੈ ਔਰ ਪੁਰ
ਖ ਹੈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਵਜਾਬ੍ਰਿਤਿ ਲੀਏ ਪੁਰਪੁਰਸ਼ੈਨਾਤ ਪੂਰਨਾਤ
ਵੈ ਪੁਰਖਃ ਔਰ ਏਕ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਵਜਾ
ਸ਼ਿਆ ਕਰਨੀ ਐਸਾ ਜੋ ਅਨੇਕ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹਹੈ॥੨॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੂਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਭੂਤ ਹੈ ਪਾਂਚਭੋਤਿਕ ਵਜ਼ਕਿ ਨਹੀਂ ਜਿਸਕੀ ਵਿਸਨੁ ਸਹਸ੍ ਨਾਮ ਭਾਸ਼ਜ਼ਾਦਿ ਕੋ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕੀ ਭੂਤ ਰਚਿਤ ਵਜ਼ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਕੋਂਕੇ ਉਧਾਰ ਲਿਏ ਉਨ ਕੀ ਇਛਾਨੁਸਾਰ ਜੋ ਸਤਚਿਤ ਅਨੰਦ ਵਸਤੂ ਹੈ ਵਹੀ ਔਕਜ ਰੂਪਹੋਕਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਨੇ ਅਰਜੁਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਮੁਝਕੀ ਮੂਰਤ ਪਾਂਚ ਭੋਤਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋਕਰ ਤੁਝਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੀ ਨਿਭਨੰ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ ਸਮ ਬਿਵਹਾਰ ਖਾਨ ਪਾਂਨਾਦਿ ਦੇਖਕਰ ਤੋਲਸਟਕਾ ਲਯਾ ਉ ਲਿਯਾਯਾ ਕਹਾ ਫੇਰ ਫੇਰੀ ਤੋ ਅਕਾਸਵਤ ਨਿਕਸ ਗਈ ਅਟਕੀ ਨਾ ਤਬ ਅਰਜੁਨ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕਰ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰੀ ਔਰ ਪੂਰਬ ਅਪਰਾਧ ਖਿਮਾਪਨ ਕ ਰਾਏ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵਜੀ ਇਸ ਲੋਗੋਕੋ ਤਿਜ਼ਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ ਭੈਰੋਸਾਹਬ ਜੀ ਤਬ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਔਰ ਮੁਸਲਮਾਨਲੋਕਝਗੜਾਕਰਤੇਭਏਹਿੰਦੂਕਹੈਂਕਿਹਮਾਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈਂ ਹਮਦੇਹਕਾਦਾਹਕਰੈਂਗੇ ਔਰਯਵਨਲੋਕ ਕਹੈਂਕਿਹਮਾਰੇਪੀਰਪੀਰਾਨਥੇ ਹਮਦਫਨਕਰੈਂਗੇਔਦਰਗਾਹ ਬਨਾਵੈਂਗੇ॥ਤਬ ਅਕਾਸ ਬਾਨੀ ਭਈਝਗੜੋਮਤਚਾਦਰਹੀਹੈ ਇਹਾਂ ਪੜੀਆਧੀ ਤੁਮਲੇਵੋਆਧੀ ਵੋਹ ਲੇਵੈਚਾਦਰਹੀਆਧੀ ਆਧੀ ਲੇਕਰ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜੋ ਭੋਤਕ ਹੋਤਾ ਤੋ ਕੁਛ ਨਿ-

ਕਸਤਾ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਗੁਨ ਪਰਿਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਭੂਤ ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ਅਥਵਾ ਅਭੂਤ ਜੋ ਅਜਨਮ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ਹੈ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਜੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਤਿਸ ਅਜੂਪ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰਹੋਵੈ ॥੧॥ ਅਜਬ੍ਰਹਮਾ ਵਾ ਅਜਾ ਮਾਯਾ ਇਨਕੇ ਜੋਊਪੇ ਊਪਰ ਹੋਵੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ ਹੋਵੇ ਵਾ ਅਜੂ ਪੇ ਜੂਪ ਨਾਮ ਜੂਏਕਾ ਤਾਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਛਲ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਨਿਰਛਲ ਹੈ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਅਜੂਪੇ ਅਜਾ ਊਪੇ ਕਯਾ ਮਾਯਾ ਕੋ ਪਾਨ ਕ ਰਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਊਕਾ ਅਪਿ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ਅਜੂਪੇ ਅਜ ਕਯਾ ਜਨਮ ਜਰਾਆਦਿਕ ਸੇ ਰਹਿ ਤ ਹੋਨਾ ਯਹੀ ਹੈ ਊਪ ਉਪਮਾ ਜਿਸਕੀ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਿ੍ਕਰਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਿ੍ਕਰਮੇ ਅਕਰਮ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਅਕਰਮ ਕਯਾ ਅ ਦ੍ਰਿਸ੍ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜੋਗ ਸਾਸਤ੍ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਕਰ ਮਾਦਿਕ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਰਹਿਤ ਪੁਰਖ ਬਿਸੇਖ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਮੇ ਜਿਨਇਹ ਲਿਖੇ ਤਿਸਸਿਰਨਾਹਿ। ਜਿਵ ਫੁ ਰਮਾਏ ਤਿਵ ਤਿਵ ਪਾਹੁ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਨਿਰਕਰਮ ਕਯਾ ਕ੍ਰਰਮੋ ਕਰ ਨਹੀਂ ਪਾਈਤਾ ॥ ਕਿੰਤੂ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰ ਪਾਈਤਾ ਜੈਂ ਮੀਮਾਸਾਕਾਮਤ ਹੈ ਜੋ ਕਰਮੋ ਕਰ ਹੀ ਮੋਖਜ ਹੈ ਇੱਸਗੜਾਂ

ਤ ਭਗਵਦਗੀਤਾ'ਕਾ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ਕਰਮਣੈਵਹਿ ਸੰਸਿਧ੍ਧਿੰਮਾਸ੍ਥਿ
ਤਾ ਜਨਕਾਦਯਾ ਜਨਕਾਦਿ ਯ'ਗਾਦਿ ਕਰਮ ਕਰਹੀ ਮੋਖਜ
ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ਸਿਧ੍ਧਿ ਸ਼ਬਦਕਾ ਅਰਥ ਇਹਾਂ ਭਗਵਤ
ਭਾਸ਼ਜਕਾਰ ਔਰਸ਼੍ਰੀਮਧਸੂਦਨ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਨੇ ਅੰਤਹਕਰਣਕੀ
ਸ਼ੁਧ੍ਧੀ ਪਰਲਗਾਯਾ ਹੈ ਕਰਮ ਕਰ ਅੰਤਃ ਕਰਣ ਕੀ ਸ਼ੁਧ੍ਧੀ
ਔਰ ਵੈਰਾਗਾਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰ ਚਤੁਸ੍ਰਯ ਸਾਧਨਦ੍ਵਾਰਾ ਗਜ਼ਾ
ਨ ਤਿਸਸੇ ਅਨੰਤਰ ਮੋਖਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਜੋਂਕਿ ਕਰਮ ਅਭਿਮਾ
ਨ ਕਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਥਮ ਪ੍ਛਿੰਨਾਭਿਮਾਨ ਹੋਵੈ ਕਿਮੈਂ ਖਤ੍ਰੀ ਹੋਂ
ਬ੍ਾਹਮਣ ਹੋਂ ਕਿ ਵੈਸ਼ਜ ਹੋਂ ਕਰਮ ਕਾਧਿਕਾਰ ਮੁਝਕੋ ਹੈ ਔ
ਰ ਵੇਦ ਕਰਮ ਕਰ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਪ੍ਾਪਤਿ ਕਹਤਾ ਹੈ ਤਥਾਚ
ਅਸ਼ਜਯੰ ਹਵੈਚਾਤੁਰਮਾਸ ਯਾਜੀਨਾਂ ਸੁਕ੍ਰਿਤੰ ਭਵਤਿ ॥ਪੁਨਹ
ਦਰਸ ਪੌਰਨਮਾਸਾ ਭਜਾਂ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾਮੋਯਜੇਤ ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਸਪ
ਤਿ ਸਵਜੇਨ ਬ੍ਰਹਮਲੋ ਯਜੇਤ। ਇਤਜਾਦਿਕ ਅਨੰਤ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈਂ
ਸੋ ਇਨ੍ ਮੰਤ੍ਰੋ ਕਾ ਆਸ਼ੈਨ ਸਮੁਝ ਕਰ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ।
ਦੇਹ ਅਭਮਾਨ ਪੂਰਬਕ ਔਰ ਗਜ਼ਾਨ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਨਾ
ਸ਼ ਕਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਡਾ ਵਿਰੋਧ ਹੈ ਤਮ ਪ੍ਕਾਸ਼ਵਤ ਬੇਦ ਅਭਿ
ਪ੍ਾਯ ਲੋਭ ਪਰ ਹੈ ਯੇਨਕੇਨ ਪ੍ਕਾਰ ਕਰਮ ਕਰੈ ਅੰਤਹ ਕ
ਰਨ ਕੀ ਸ਼ੁੱਧੀ ਲੀਏ ਯਥਾ ਪਿਵਨਿੰਬੰ ਪ੍ਦਾਸਜਾਮਿ ਖਲੁਤੇ
ਖੰਡ ਲੰਡੁਕਾਨ ਪਿਤ੍ਰੈਵ ਮੁਕ੍ਤਃ ਪਿਵਤਿਨਛਲੰ ਤਾਵਦੇਵਹੀ
ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਕੋ ਰੁਧਿਰ ਬਿਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਨਿਬ੍ਿ
ਤੀ ਲੀਏ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਇਹ ਔਖਧ ਪਾਨਕਰ ਲੈ

ਤੁਝਕੋ ਖੰਡਕੇ ਲਡੂ ਦੇਵੋਂਗਾ ਪਿਤਾ ਕਰ ਕਹਾ ਹੂਆ ਬਾਲਕਾ
ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਲਡੂ ਭੀ ਦੇ ਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਔਖਧ ਕਾ
ਫਲ ਲਡੂ ਨਹੀਂ ॥ ਕਿੰਤੂ ॥ ਰੋਗ ਨਿਬ੍ਿਤਿ ਫਲ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦਾ
ਰਸ਼੍ਾਂਤ ਮੇ ਯ'ਗਾਦਿ ਸੁਭ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਤੁਛ ਸ੍ਵਰਗ ਨਹੀਂ
ਹੈ ॥ ਕਿੰਤੂ ਅਨੰਤ ਫਲ ਮੋਖਜ ਹੈ ਬੇਦ ਪਰਮ ਹਿਤੂ ਹੈ ਪਿਤਾ
ਕੀ ਨਜਾਈ ਬੇਦਨੇ ਤੁਛ ਫਲ ਪ੍ਤਿ ਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਜੀਵਕ
ਉ ਪ੍ੇਰਨਾਥਾ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਵੈਚਕ ਹੋਵੈ ਸ੍ਵਰਗ ਤੋ ਵਰਤਮਾਨ
ਕਾਲਮੇ ਭੀ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਅਤਿਸਹਿਤਾ ਈਰਖਾ ਪਤਨ ਭੈ
ਆਦਿਕਰ ਯੁਕਤ ਔਰ ਸਮੁਚਯਵਾਦੀ ਕਰਮ ਗਜ਼ਾਨ ਦੋਨੋ
ਕਰ ਮੋਖਜ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਅਸੰਗਤਿ ਹੈ ਤਮ। ਪ੍ਕਾਸ਼ਵਤ
ਸੋਭਾਸ਼ਯਕਾਰ ਭਗਵਾਨ ਅਛੀ ਪ੍ਕਾਰਕਰ ਖੰਡਨ ਕਰਤੇ
ਭਏ ਹੈਂ ਇਸ ਮਤ ਕੋ ਗੀਤਾ ਭਾਸ਼ਜਾਦਿਕ ਮੇ ਇਹਾ ਕੁਛ
ਬਿਸਤਾਰ ਕਾ ਪ੍ਯੋਜਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥
ਕਰਮ ਧਰਮ ਪਾਖੰਡ ਜੋ ਦੀਸੈ ਤਿਸ ਜਮ ਜਗਾਤੀ ਲੂਟੈ ॥
ਨਿਰਬਾਣ ਕੀਰਤਨ ਗਾਵਹੁ ਕਰਤੇ ਕਾ ਨਿਮਖ ਸਿਮਰਤ
ਜਿਤ ਛੂਟੈ ॥ ਤਥਾ ॥ ਕਲਜ਼ਾਨ ਪੰਥਮੀ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ॥ ਸਾਧੁ
ਸੰਗ ਭ੍ਮ ਭੈ ਮਿਟੈ ਕਥੇ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ॥ ਪੁਨਾ ॥
ਕਰਮ ਕਰਤ ਬਾਧੇਅਹੰਮੇਵ ॥ ਮਿਲ ਪਾਥਰਕੀ ਕਰ ਹੀ ਸੇ
ਵ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਅਨੇਕ ਅਸਥਾਨੋ ਮੇ ਕਹਾ ਹੈ ਪ੍ਯੋਜਨ
ਕਯਾ ਕਿਕਰਮਕਰ ਪ੍ਾਪਤਿਨਹੀਂਜਿਸਕੀਤਿਸਕੋਨਮਹ॥੨
॥ ਅਥਵਾ ॥ ਨਮਸਤੈ ਨ੍ਿਕਰਮੇ ॥ ਜੋ ਨ੍ਿਨਾਮ ਮਨੁਖਜਾਵਤਾ

ਰ ਧਰ ਕਰ ਮਨੁਖਜਧਰਮ ਕੋ ਦਿਖਲਾਤੇ ਹੂਏ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਦਿ ਰੂਪਕਰ ਯਾਗਾਦਿ ਕਰਮ ਕੋ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਨਵਮਸਕੰਧੇ॥ਮਰਤਜਾਵਤਾਰਸ੍ਤੁਇਹਮਰਤ ਸਿਖਜ ਏਂ ਰਖਯੋ ਵਧਾਯੈਵ ਨਕੇਵਲੰਬਿਭੋਃ॥ਕੇਵੈਲ ਰਾਵਨ ਕੇ ਬਧ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ਕਿੰਤੁ ਮਨੁਖਜੋ ਕੀ ਸਿਖਜਾਰਥ ਹੈ ਏਕ ਨਾ ਰੀ ਬ੍ਤਾਦਿ ਯਗਜਾਦਿ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਦਸਮ ਸਕੰਧੇ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੂਰਤ ਸਜਾਮ ਉਠੈ ਉਠਨਾਯ ਧੋਯ ਹ ਰਿ ਧਜਾਨਧਰੈਂ ॥ ਫਿਰ ਸੰਧਜਾ ਕਰੈ ਰਵਿ ਹੋਤ ਉਦੈ ਜਲਾਂ ਜਲਿ ਦੈ ਹਰਿ ਮੰਤ੍ ਕਰੈਂ ॥ ਫਿਰ ਪਾਠਕਰੈਂਸਤਸੈ ਸ਼ਲੋਕਨ ਸਜਾਮ ਨਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਪੈਨਟਰੈਂ ॥ ਤਬ ਕਰਮਨ ਕੋ ਨ ਕਰੈ ਜਗ ਮੈ ਜਬ ਆਪ ਨਸਜਾਮ ਜੁ ਕਰਮ ਕਰੈਂ ॥ ੧ ॥ ਯਤ ਕ੍ਰਿਯਤੇ ਤਤ ਕਰਮਃ ਜੋ ਕਰੀਏ ਸੋ ਕਰਮ ਸ਼ਰੀਰ ਭੀ ਮਾਤ ਪਿਤਾਕਰ ਕੀਯਾ ਹੂਆ ਮਾਤ੍ਰਿਪਿਤ੍ਰਿ ਕਰਤ੍ਰਿਕ ਕਰਮ ਭਯਾ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਜਾਕਿ ਦੇਹ ਸਬੰਧ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਭਰਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਜਿਸਕੋ ਭ੍ਰਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਹੀ ਕਰਮ ਕਰਨ ਮੋ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੁਤੁਹੇਤੁ ਮਧ ਭਾਵ ਜਿਸਤੇ ਭ੍ਰਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਨ੍ਰਿ ਕਰਮ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਨ੍ਰਿਕਰਮ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਨ੍ਰਿਭਰਮ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਭ੍ਰਮ ਨਾਮ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਯਾਤ੍ਰਾ ਸੇ ਰਹਿਤ

ਹੈ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੋਨੇ ਸੇ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ਜਿਥੇ ਜਾਈ ਏ ਜਗਤ ਮਹਿ ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਸਾਈ ॥ ਅਰੀ ਆਪ ਵਰਤਦਾ ਹਰਿ ਸਚਿ ਨਿਆਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਨ੍ਰਿਭ ਰਮੇ ਨ੍ਰਿ ਨਰ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਭ੍ਰਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਰਹਾਹੈ ਪਾਖਾਣਾ ਦਿਕੋਂ ਸੇਵਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਰਾਮ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਦੰਡਕਾ ਬਨ ਮੇ ਜੋ ਅਗਜਾਨ ਲੋਸਕੋ ਅੰਗੀਕਾ ਰ ਕਰ ਬਿੰਰਹਾਤੁਰ ਹੋਕਰ ਭ੍ਰਮਤਾ ਭਯਾ ਹੋ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹਹੈ ॥ ੪ ॥ ਅਥਵਾ ਨ੍ਰਿ ਭਰਮੇ ਨ੍ਰਿਮੁਖ ਸੇ ਆਦਿ ਚਉਰਾਸੀ ਲਾ ਖ ਚਾਰ ਖਾਣੀ ਮੇ ਕਉਤਕ ਕਰ ਭ੍ਰਮ ਰਹਾ ਹੈ ਕਜਾ ਬਾਲ ਵਤ ਕ੍ਰੀੜਾਂ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ਪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਦੇਸੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਨ੍ਰਿਦੇਸਕੋ ਨ੍ਰਿਦੇਸ ਕਜਾ ਦੇਸਕਾਲ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਵਿਭੂ ਹੋਨੇ ਸੇ ਦੇਸਪਰਿਛੇਦ ਸ੍ਵਨਜ ਹੈ ਨਿ ਤਜ ਹੋਨੇ ਸੇ ਕਾਲ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸ੍ਵਨਯ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਰਸ ਹੋਨੇ ਤੇ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸ੍ਵਨ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿਦੇਸੇ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁਖਜਵਹੀ ਹੋਵੈ ਦੇਸਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਜਿਸਕਾ ਮਨੁਖਜਾ ਦੇਹੀ ਮੇ ਹੀ ਥਿ ਸੇਖਕਰ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਇਸੀ ਸਬਬ ਸੇ ਬਾਰੰਬਾਰ ਮਨੁਖਜਦੇਹੀਕਾ ਸ੍ਵਵਨ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਮਾਨੁਖਾ ਅਵਤਾਰ ਦੁਰਲਭ ਤਹੀ ਸੰਗਤ ਪੋਚ ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀਰ ॥ ਮਾ ਨੁਖ ਜਨਮ ਦੁਲੰਭ ਹੈ ਹੋਤ ਨ ਬਾਰੰਬਾਰ ॥ ਜਿਉ ਬਨਫਲ

ਪਾਕੇ ਭੁਇ ਗਿਰੇ ਬਹੁਰ ਨ ਲਾਗੈ ਡਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ਆਸਾਰਾ ਗੋ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਭਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਨ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤੇ ਏਕਾਦਸ ਸਕੰਧੇ ਉਧਵਪ੍ਰਤਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵਾਕਯੰ ॥ ਨ੍ਰਿਦੇਹ ਮਾਦਯੰ ਸੁਲਭੰ ਸੁ ਦੁਰਲਭੰ ਪਲ੍ਵੰ ਸਕੁਲਪੰਗੁਰੁਕਰਣਧਾਰੰ ॥ ਮਜਾਨੁਕੂਲੇਨ ਨਭਸ੍ਵਤੇਰਿਤੰ ਪੁਮਾਨਭਵਾਬਧੰ ਨਤਰੇਤ ਸ ਆਤਮਹਾ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਦੁਰਲਭ ਦੇਹ ਖਾਈ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਨਾਮ ਨਜਪਹਿਤੇ ਆਤਮ ਘਾਤੀ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਪੁਨਜਨ ਤੈਪਾਈ ਜਿਨਪਾਈ ਸੁਨਲੈਰੇਭਾਈ ਵੇਦ ਨ ਮੇ ਗਾਈ ਸਾਈ ਆਈ ਨਿਜਲੀਤੀ ਤੈ ॥ ਕਦਰਨਜਾਨੀ ਅਗਿਆਨੀ ਅਭਿਮਾਨੀ ਖਾਨੀ ਹਾਨੀ ਨ ਪਛਾਨੀ ਪਾਨੀ ਅੰ ਜੁਲਿ ਜਜੋ ਬੀਤੀ ਤੈ ॥ ਨਿਖਲ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਨਿਗਮ ਪੁਕਾਰੈ ਧਾਰੈ ਤਾਰੈ ਤੂੰ ਨਹਾਰੈ ਜੋ ਬਿਚਾਰੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੀਤੀਤੈ ॥ ਖਾਲ ਕੀ ਖਲੀਤੀ ਕੀਤੀ ਰੀਤੀ ਸੁਨਰੇ ਅਨੀਤੀ ਸੁਮਤਿਨ ਲੀਤੀ ਯਾਤੇ ਜੀਤੀ ਹਾਰਦੀਤੀਤੈ ॥ ੧ ॥

ਇਸੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ਨ੍ਰਿਸਬ੍ਦਕਾ ਨ੍ਰਿਦੇਸ ਕਿਯਾ ਹੈ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਦੇਸੇਤਿ ਨਾਰਾਯਨ ਸਬ੍ਦ ਕਾ ਪ੍ਰਯਾਯ ਜਾਨਨਾ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿਨਮਹ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਭੇਸੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਨ੍ਰਿਭੇਸਕੌ ਨ੍ਰਿਭੇਸ ਕਜਾ ਜੋ ਨਿਰਗੁਨ

ਹੋਨੇ ਸੋ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦੁਮ ਬਨਮਾਲਾ ਮੋਰ ਮੁਕੁਟ ਮੁਰਲੀ ਪੀਤ ਬਸਤ੍ਰ ਜਟਾ ਮੁਕੁਟ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਇਸ ਭੇਸ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਿਸੀ ਭੇਸ ਵਿਸੇਸ ਕਰਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਨ੍ਰਿਭੇਸ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਮਨੁਖਜ ਨਾਟ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ਰਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਭੇਸ ਉਹਾਂ ਧਨੁਖ ਬਾਨਾਦਿ ਇਹਾਂਮੋਰ ਮੁਕੁਟ ਮੁਰਲੀ ਆਦਿ ਕ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਾਵਤਾਰ ਮਾਜੀਠੀ ਬਸਤ੍ਰ ਸੇਲੀ ਟੋਪੀ ਸੇ ਆਦਿ ॥ ਯਥਾ ਭਟੋਕ੍ਰਿ ਸ੍ਰੈਯੇ ॥ ਸਤਿ ਜੁਗ ਤੈ ਮਾਣਿਓ ਛਲਿਓ ਬਲ ਬਾਵਨ ਭਾਇਓ ॥ ਤ੍ਰਿਤੈ ਤੈ ਮਾਣਿਓ ਰਾਮ ਰਘਬੰਸ ਕਹਾਇਓ ॥ ਦੁਆਪੁਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰਕੰਸ ਕ੍ਰਿਤਾ ਰਥ ਕੀਓ ॥ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕਉ ਰਾਜ ਅਭੈ ਭਗਾਤਹਿਜਨਦੀਓ ॥ ਕਲ ਜੁਗ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦਅਮਰ ਕਹਾਇਓ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਜ ਅਬਿਚਲ ਅਟਲ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਫੁਰਮਾਇਓ ॥੧॥ ਈਹਾ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰ ਦਸੋ ਰੂਪ ਜਾਨ ਲੀਜੈ ॥ ਯਥਾ ਸਯੰਕੇ ਕਾਵਯੇ ॥ ਸ੍ਰੀਮਨ ਨਾਨਕ ਮੰਗਦੰ ਹਯਮਰਦਾਸੰ ਰਾਮਦਾਰਜੁਨੰ ਗੋਬਿੰਦੰ ਹਰਿ ਪੂਰਬਕੰ ਚ ਹਰਿਰਾਯੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰ ਤੇਗਾਦਿੰਚ ਬਹਾਦਰੰ ਨਮਤ ਭੋ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘੰ ਭੁਵਿ ਜਾਤਾਨੁ ਭਕ੍ਰਿਹਿਤਾਨੁ ਮਹੋਦਯ ਯੁਤਾ ਨੁ ਖਲ੍ਵਾਵਤਾਰਾਨੁ ਕਲੌ ॥ ੧ ॥ ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਜੋ ਨ੍ਰਿਭੇਸਮੇ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ਵਾ ਨਰਾਯਨ ਰੂਪ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਨਾਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਨ੍ਰਿਨਾਮਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁਖਜ ਸਦ੍ਰਿਸਯ ਹੈਂ ਨਾਮਜਿਸਕੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧਾਰਥਕ ਹੈ ਨ੍ਰਿਮਨੁ ਖਜਯੋਨਿਮੇ ਜੋ ਪ੍ਰਕਟ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਨ੍ਰਿ ਨਾ ਆਮੇ ਐਸੇ ਛੇਦ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਨ੍ਰਿਮਨੁਖਜੋ ਮੇਂ ਭੀ ਆਮ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਕਿਸੀ ਵਿਰਲੇ ਮੇਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਆਮ ਨਾਮ ਪਾਰਸੀ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਃ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਕਾਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਨ੍ਰਿਕਾਮ ਕੋ ਜੋ ਨਿਸਕਾਮ ਹੈ ਆਪਤਕਾਮ ਹੋਨੇ ਸੇ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਵਸਤੁ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿਕਾਮ ਕਰਕੇ ਕਾਮ ਜਯਕਿਯਾ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰਮੇਂਜਿਸ ਨੇ ਜੋ ਖਟ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਾਸ ਕ੍ਰੀੜਾ ਮੇਂ ਬੀਰਜ ਸਖਲਿਤ ਨਹੀਂ ਕਿਯਾ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਕਾਮੋਦਭਵਵਜਕ੍ਰਿ ਨਹੀਂ ਜ਼ਿਸ ਕੀ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ਕਾਮਾਨਾਮ ਗੁਲਾਮ ਕਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਿਰੰਕੁਸ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਿਸ ਪਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥੪॥ਵਾ॥ਤਿਸ ਕਾ ਕਾਮਾ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਜਦੋ ਆਪੇ ਥਾਟਕਿਆ ਬਹਿ ਕਰਤੇ ਤਦੋ ਪੁਛਨ ਸੇਵਕ ਬੀਆ ॥ ਸਾਮਰਥ ਹੋਨੇਤੇ

ਕੁਛ ਆਪੇਖਜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਭਗਵਤੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਤੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੀ ਹੈ ਨ੍ਰਿਕਾਮਤਾ ਸੋ ਤਿਸ ਮਾਤਾ ਕੋ ਨਮਹਃ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਧਾਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਨ੍ਰਿਧਾਤ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਕਯਾ ਧਾਤੁਰਚਿਤਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ॥੧॥ ਵਾ ਧਾਤਾ ਨਾਮ ਧਾਵਕ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀਘ੍ਰ ਗਾਮੀ ਹੋਇ ਔ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਚਯੁਤਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿਧਾਤਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਕੋਊ ਜਿਸ ਕਾ ਨਹੀਂ ਅਪ੍ਰਿਛਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿਧਾਤੇ ਨਰੋ ਕੇ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਨਰ ਜਿਸ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਦਿ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਃ ॥ ੫ ॥ ਅਥਵਾ ਧਾਤਾ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਲੇਖਕ ਜਿਸ ਕਾ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਜੈਸੇ ਯਧ੍ਰਾਤ੍ਰਾਨਿਹਤੰ ਲਿਲਾਟ ਪਟਲੇ ਤਨ ਮਾਰਜਿਤੁੰਕਃ ਖਜਮਃ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿਨਮਹਃ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿਧਾਤੇ ਮਨੁਖਜੋ ਮੇਂ ਵਿਸੇਖ ਕਰ ਧਾਤਾ ਹੈ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਲੇਖਕ ਅਰਥਾਤ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੭ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਘਾਤੇ॥ ਟੀਕਾ

ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜੋ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਾਲ ਰੂਪਹੋਕਰ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁਖੋ ਕਾ ਘਾਤਕ ਹੈ ਯਦਜਪਿ ਸਭ ਜੀਵੋ ਕਾ ਘਾਤਕ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਮਨੁਖ ਜੋਨਿ ਮੇ ਚਜਾ

ਮੂਲ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਧੂਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨ੍ਰਿਧੂਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ। ਜੋ ਮਲਿਨ ਬਸ੍ਤੁ ਹੋਵੈ ਸੋ ਧੋਨੇ ਮੇ ਆ'ਤੀ ਹੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸ਼ੁਧ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਧੂਤ ਧ੍ਰਿਸ੍ਟ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯਹਿ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿਧੂਤੇ ਕਯਾ ਨਿਰਪੁਰਖ ਜਿਸਕੋ ਧੋਤੇ ਹੈਂ ਕਯਾ ਤਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕਾ ਸ਼ੋਧਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿਨਰ ਜਿਸਕੇ ਨਾਮੋਚਾਰਣ ਕਰ ਚਤੁਰ ਭੁਜਾਦਿ ਰੂਪ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਕਰ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਸੋਧਤੇ ਹੈਂ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਅਥਵਾ ਨਿਰਧੂਤੇ ਕਯਾ ਜੋ ਨਰੋ ਮੇ ਧੂਤ ਹੈ ਨਾਮ ਧ੍ਰਿਸਟ ਨਾਯਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰ ਮੇ ਗੋਪਿਕਾਓਂ ਸੇ ਦੂਧ ਦਹੀ ਕੀ ਜਗਾਤ ਲੇਨੀ ਚੀਰ ਹਰਨ ਕਰ ਬ੍ਰਿਛ ਰੂਢ ਹੋਨਾ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਚੀਰ ਹਰਨ ਲੀਲਾ ਕਥਨੰ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਨਾਵਨ ਲਾਗ ਜਬੈ ਗੁਪਿਆਂ ਤਬ ਲੈਪਟ ਕਾਨ ਚਰਜੋ ਤਰ ਊਪੈ। ਤਉ ਮੁਸਕਾਨ ਲਗੀ ਮਧਆਪਨ ਕੋਊ ਪੁਕਾਰ ਕਰੈ ਹਰਿ ਜੂਪੈ। ਚੀਰ ਹਰੇ ਹਮਰੇ ਛਲਸੋ ਤੁਮਸੋ ਠਗਨਾਹਿ ਕਿਧੋ ਕੁਉ ਭੂਪੈ ॥ ਹਾਬਨ ਸਾਥ ਸੁ ਸਾਰੀ ਹਰੀ ਦ੍ਰਿਗ ਸਾਥ ਹਰੋ ਹਮਰੇ ਤੁਮ ਰੂਪੈ॥ ੧ ॥ ਗੋਪੀਬਾਚ ਕਾਨਸੋ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਸਜ਼ਾਮ ਕਹਜੋਮੁਖਤੇ ਗੁਪਿਆ ਯਹ ਕਾਨ ਸਿਖੇ ਤੁਮ ਬਾਤ ਭਲੀ ਹੈ। ਨੰਦ ਕੀ ਓਰ ਪਿਖੋ ਤੁਮਹੀ ਦਿਖੋ ਭ੍ਰਾਤ ਕੀ ਓਰ ਕਿਨਾਮ ਹਲੀਹੈ। ਬੀ

ਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ਪਸ੍ਵਾਦਿਕੋ ਕੋ ਕਾਲਕਾ ਬੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸਤੇ ਨ੍ਰਿਘਾਤੇ ਕਹਾ ਹੈ। ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ। ਅਘਾਵਨ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਸਦਾ ਅਲੰਪ੍ਰਤਜ਼ ਕਰ ਯੁਕ੍ਤ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਘਾਤ ਨਾਮ ਦਾਵਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਲੱਥੇਬਾਜ ਘਾਵ ਬਚਾਵਤੇ ਹੈਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਘਾਤ ਹੈ ਸਰ੍ਵਾਨ ਰੂਪਮੇ ਯੁਧ੍ਧਾਦਿਕ ਮੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਘਾਵ ਨਹੀਂ ਚਲਨੇ ਦੇਤਾ ਜੈਸੇ ਨਰਸਿੰਘਾਵਤਾਰ ਮੇ ਹਿਰੰਨਜ਼ਕਸਜ਼ਪੁਭੀਸੇਨਕੀ ਨਿਜ਼ਾਈ ਸੀਘ੍ਰਕਾਰੀਥਾ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਬਿਜਲੀਵਤ ਤਿਸਕਾ ਘਾਉ ਬਚਾਇ ਕਰ ਮਾਰਤੇ ਭਏ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਆਪ ਨ੍ਰਿਘਾਤੇ ਕਯਾ ਅਘਾਤੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਘਾਤ ਨਾਮ ਸਮੇਕਾ ਹੈ ਪੂਰਬਮੇਂ ਲੋਗ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ। ਭਾਈ ਅਮਕਾ ਕਾਮ ਕਰਲੇਉ ਨਹੀਂ ਤੋ ਹਾਥ ਸੇ ਘਾਤ ਨਿਕਲ ਜਾ ਇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਘਾਤਕਾਬੋਆ ਅੰਨ ਆਦਿ ਫਲਤਾ ਹੈ ਸੋ ਘਾਤ ਕਹੀਏ ਸਮਾ। ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਯੋਂਕਿ ਸਰਬ ਸਮੈ ਮੈ ਪੂਰਨ ਹੋਨੇਤੇ ਐਸੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿ ਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਿਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁ ਚੈਦ੍ਰਿਕਾ ਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਯ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜ਼ੇ ਦੁਤੀਯ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦੋ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾਕਰਮਨਾਮ ਨਿਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ਅਸ੍ਟਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੮ ॥

ਰ ਹਰੇ ਹਮਰੇ ਛਲ ਸੋ ਸੁਨਮਾਰ ਡਰੈ ਤੁਹਿ ਕੰਸ ਥਲੀ ਹੈ ।ਕੋਮਰਿਹੈ ਹਮਕੋ ਤੁਮਰੋ ਨ੍ਰਿਪਤੋਰ ਡਰੈ ਜਿਮ ਕੌਲ ਕਲੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਾਨਬਾ ਚ ਗੋਪੀ ਸੋ॥ ਕਾਨ ਕਹੀ ਤਿਨਕੋ ਇਹ ਬਾਤਨ ਦਯੋ ਪਟਹੋ ਨਿਕਰੇ ਖਿਨ ਤੋਕੋ। ਕਿਉਂ ਜਲ ਬੀਚ ਰਹੀ ਛਪਿਕੈ ਤਨ ਕਾਹਿ ਕਟਾਵਤ ਹੋ ਪਹਿਜੋਕੋ। ਨਾਮ ਬਤਾਵਤ ਹੌ ਨ੍ਰਿਪਕੋ ਤਿਹਕੋ ਫੁਨ ਨਾਹਿ ਕਛੂ ਡਰ ਮੋਕੋ। ਕੇਸ ਨਤੇ ਗਹਿਕੈ ਤਪਕੀ ਅਗਨੀ ਮਧ ਈਧਨ ਜਿਉ ਉਹਿ ਝੋਕੋ ਬਿਸਤਾਰ ਭਜਸੇ ਕਿੰਚਤ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਅਨੰਤ ਧ੍ਰਿਸ੍ਰ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਤਿਸ ਧ੍ਰਿਸ੍ਰ ਨਾਯਕ ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੂਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਤੰ ਅਭੂਤੇ। ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਅਭੂਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ। ਭੂਤ ਨਾਮ ਵਿਭੂਤੀ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਿਭੂਤੀ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਸੋ ਵਿਭੂਤੀ ਗੀਤਾ ਕੇ ਦਸਮਾ ਧਜਾਯਮੇ ਜੋ ਕਹੀ ਹੈ ਤਥਾ ਏਕਾਦਸ ਸਕੰਧ ਮੇ। ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਅਮਾਯ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਭੂਤ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਭੂਮਜਾਦਿ ਪੰਚ ਤਦ ਰੂਪ ਰਚਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅਭੂਤ ਤਿਸਕੋ ਨਮਃ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੂਤਪ੍ਰੇਤਾਦਿਅਤਿਤਾਮਸੀਕ੍ਰ ਰਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀਆਸੁਰੀ ਯਹਿ ਜਿਸਕੋ ਪਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੈਵੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਅਭਯੰਤਰ ਵਾਹਜ ਕੀ ਜਿਸਕੋ ਪਜਾਰੀ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮ

ਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੂਤ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਕਾਲ ਸੋਭੂਤੋ ਪਲਖਜ਼ਤ ਤੀਨ ਕਾਲ ਕਲਪਨਾ ਸੇਂ ਰਹਿਤ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਲੋਕੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਬੈਕੁੰਠਾਦਿ ਲੋਕ ਕਲਪਨਾ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਰੂਪਕਰ ਨਾਰਦ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ॥ ਬੈਕੁੰਠੇਨਚਤਿਸ੍ਰਾਮਿ ਯੋਗਿਨਾਂ ਹ੍ਰਿਦਯੇਨਚ॥ ਮਦ ਭਕ੍ਰਯਾ ਯਤ੍ਰਗਾਯੰਤਿ ਤਤ੍ਰ ਤਿਸ੍ਰਾਮਿ ਨਾਰਦ ॥ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਲੋਕ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪਕਰ ॥ ਯਤੋ ਵਾਚੋ ਨਿਵਰਤੰਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪ੍ਯਮਨਸਾ ਸਹ ॥ ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਸੰਸਾਰ ਹਡ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰਾ ॥ ਨਾਨਕ ਕਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਸੈ ਜਾਹਰਾ॥ ਇਦੰ ਕਰਕੇ ਸਾਸ੍ਰ ਤੋਂ ਪਲਖਜ਼ਤ ਬੇਦ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸਕੋ ਗਾਯਨ ਕਰਤਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ਲੋਕਨਾਮ ਦੀਪਤੀ ਕਾ ਹੈ॥ ਦਰਸਨ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਦ੍ਰਿਸ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਰੂਪ ਕਰ ਸਭ ਦ੍ਰਿਸਜ਼ ਕੋ ਅਵਲੋਕਨ ਕ੍ਰਰਹਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਅਲੋਕੋਕਾਅਲੋਕਿਕ ਅਰਥਕਰਕੇ ਅਸ੍ਰਰਯ ਰੂਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ॥ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਬਕ੍ਰਾ ਸੋਂਤਾ ਕੁਸਲ ਹੈ ਅਰ ਆਸ੍ਰਰਯ ਹੈ॥ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਰਿਦੇ ਮੇ ਧਾਰਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਸ਼੍ਰੀ

ਸਾਵਤੰਸ ਧਰ ਬਦਨਾਂਰਬਿੰਦਸ਼ੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਨਮਸਤੰ ਅਲੋਕੇ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਸੋਕੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਅਸੋਕ ਕੋ ਅਸੋਕ ਕਿਆ ਸੋਕ ਰਹਿਤ ਕ ਈ ਕੋਟ ਕਾਮਧੇਨ ਬ੍ਰਿੰਦਪਤਿ ਕੋ ਸਰਬਦਾ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਹੋ ਨੇ ਤੇ ॥ ਤਰਤਿਸ਼ੋਕਮਾਤਮਵਿਤ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਉਸਕਾ ਵੈਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਸ਼ੋਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼ੋਕ ਸਮੁੰਦ੍ ਕਉ ਤਰਤਾ ਹੈ ਕੈ ਮੁਕੁਕਨਜਾਯ ਹੈ ॥ ਨਵਾਹੈਨੰ ਤਾਪਜਤੇ ਕਿਮਹੰ ਸਾਧ ਨਾ ਕੁਰਵੰ ਕਿਮਹੰ ਪਾਪਮਕਰਵਮ ॥ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਅਰਥਐਸੇਹੈ ਕਿ ਵੈ ਨਿਸ੍ਚੈ ਕਰਹਸਫੁਟ ਇਸ ਚਜਾਂਨਵਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਇਹ ਦੋਨੋ ਪਸ੍ਚਾਤਾਪ ਨਹੀ ਤਪਾ ਸਕਤੇ ਮਰਨਕਾਲ ਵਾ ਔਰਕਿ ਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਮੈਂ ਸਾਧੂ ਕਿਆ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਕਰਮ ਕਜੋ ਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਸਾਧੂ ਖੋਟਾਪਾਪ ਕਰਮ ਪ੍ਥਮ ਤੋ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਸੇ ਹੋ ਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸੁਖਮਨੀ ਜੀ ਮੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਤੇ ਕਛੁ ਬੁਰਾ ਨਭਇਆ ॥ ਯਦਿਕਥੰਚਿਤ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਵਸਤੇ ਹੋਇ ਜਾਏ ਤੋ ਪਸ੍ਚਾਤਾਪ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਜੋ ਮੈ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਿਉਂ ਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ਅਗਜਾਨ ਅਵਸ਼ਥਾ ਕੇ ਪੁਨਜ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮੋ ਕੇ ਕਰਨੇ ਨ ਕਰਨੇ ਕਰ ਤਪਤਾ ਨਹੀ ਪੁਨਃ ॥ ਵਜਤਿਰੇਕ ਮੇ ਮੰਤ੍ਰੋਦਾਹਰਨ॥ ਯਦਹਯੇਖ਼ਆਤਮਾਅ ਨੰਦੈਨਯਸਾਤ ਤਰਰੀ ਕੋਪਿਨਾਨੰਦੀਸਜਾਤ॥ਜੇਕਰ ਯਹ ਆ

ਤੁਮ ਅਨੰਦ ਨ ਹੋਇ ਤੋ ਕੋਈ ਭੀ ਅਨੰਦ ਵਾਲਾ ਨ ਹੋਇ ॥ ਔਰਮੰਤ੍ਰਹੈ॥ ਏਤਸਜ ਵਾ ਅਨੰਦਸਜ ਅਨਜਾਨਿਭੂਤਾਂਨਿਮਾਤ੍ਰਾ ਮੁਪਜੀਵੰਤਿ ॥ਅਰਥਇਸਆਤਮਾਨੰਦਕੀਮਾਤ੍ਰਾਕਜਾਲੇਸ਼ਮਾ ਤ੍ਰ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਭੂਤ ਅਨੰਦੀ ਹੂਏ ਹੂ ਏ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਸੋਕ ਕਜਾ ਸੁਸਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਆ ਤਮਾ ਕੋ ਕੋਊ ਸੂਰਯ ਅਗ੍ਨਿ ਆਦਿਕ ਵਾਯੁ ਪ੍ਯੰਤ ਸੋਖ ਨ ਹੀ ਕਰਸਕਤਾ ਮਹਾ ਪ੍ਲਯ ਕਾਲਕੇ ਅਗਨਿ ਵਾਯੁ ਆਦਿ ਕ ਜਿਸਕਉ ਕੋਊ ਨਹੀ ਸੁਕਾਯ ਸਕਤੇ ਮੰਤ੍ ਨੈਨੰ ਛਿੰਦਿਤਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਣਿ॥ ॥ ਪੁਨਰ ਹੇਤ ਰੂਪ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਅਛੇਦਜੋਯੰ ॥ ਏਹ ਆਤਮਾਅਛੇਦਜ ਹੈ ਅਦਾਹਜਹੈ ਅਕਲਜੇਦ ਹੈ ਅਸੋਖਜ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਹੇ ਅਸੋਕੇ ਜਗ ਜਨਨਿ ਭ ਗਵਤੀ ਤੁਝਨੂ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਲਿੰਗਵਿਤਜ ਨਿਰੰਕੁਸ ਬੇ ਦਾਤਮਕ ਬਾਣੀ ਹੋਨੇ ਤੇ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤ੍ਰਿਲਿੰਗਕਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹੀ ਪ੍ਤਿਪਾਦਨ ਹੈ ਪੁਲਿੰਗ ਯਥਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਹਰਿ ਪੁਰਖ ਦੇਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਯਥਾ ਚਿਛਕ੍ਤਿਃ ਮਹਾਂ ਵਿਦਜਾ ਮਹਾ ਕਾ ਲਿਕਾ ਨਪੁੰਸਕ ਯਥਾ ਬ੍ਰਹਮ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਸੁ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾ ਨ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਮੇ ਹੇ ਅਸੋ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਜਗਤ ਪ੍ਰਾਣਰੂਪ।ਤੰ।ਤਿਸਤੁਝਨੂੰ।ਕੇਨਮਹ॥ਹੇਅਕਾਲਪੁਰਖਪ੍ਰਾਨਰੂਪ ਸ੍ਰਿਸਕਰ ਤਿਸ ਤੁਝਕੋ ਜੀਵਨ ਜੀਵਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕੇ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਾਨਕਾ ਭੀਸੀਸ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਸ੍ਤੁਨਾਮ ਖਜੇਪਨ ਕਾ ਹੈ

ਕ ਨਾਮ ਸੀਸ ਵਾ ਸੁਖ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਾ ਤਿਨ ਸਭਕਾ ਜੋ ਕਾਲ ਰੂਪ ਖਜੇਪਕ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬॥੧੨ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਿਲਕਲਮਲਪ੍ਰਯੰਸਨੇਸ੍ਰੀਜਾਪਨਾਮਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ਰਸੁਵ ਰਾਜੇਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਰਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜੇ ਦੁਤੀਯ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਨਿਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ਨਵਮੋ ਅੰਸੁ ॥ ੯ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਤਾਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨ੍ਰਿਤਾਪਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ਤਾਪ ਅਗ੍ਰਿ ਸੂਰਯਾਦਿਕ ਜਿਸਕੋਂ ਤਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ॥ ੧ ॥ਵਾ ਨ੍ਰਿਸਬਦ ਕਰ ਮਨੁਖਜ ਤਿਨ ਕੋ ਅਧਜਾਤਮਕਾਧਿਭੌਤਿਕ ਆਧਿ ਦੈਵਕ ਤਾਪੋ ਕਰ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਤਪਾਯ ਰਹਾਹੈ ॥ ਕਿਯਾ ਪਾਚਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਨਰੋਪਲਖਜਤ ਸਭ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਕਾ ਭੋਜਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਸ੍ਰਤਿਃ ਬ੍ਰਹਮ ਚਖਤ੍ਰਿਯੰਚ ਯਸਜ ਉਭੇ ਭਵਤਃ ਓਦਨੇ ਮ੍ਰਿਤਜੁਰ ਯਸਜਾਵਸੇਚਨੰ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਖਜ ਤ੍ਰੋਯਪ ਲਖਜਤ ਸਭ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਜਿਸ ਕਾ ਭ੍ਰਾਤ ਹੈ ॥ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਕਾਲ ਤਿਸਕਾ ਅਵਸੇਚਨ ਚਟਨੀ ਖਟਿਆਈ ਹੈ ॥ ਅਧਜਾਤਮਕ ਕਿਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੋਵੇ ਆਤਮ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਦੇਹ ਔਰ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਜੋ ਸਿਰਪੀੜਾ ਔ ਜ੍ਵਾਰਾਦਿਕ ਦੁਖਹੈਂ ਯੇ ਅਧਜਾਤਮਕ ਕਹ

ਲਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਅਧਿਭੌਤਿਕ ਕਯਾ ਜੋ ਭੂਤੋ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੋਵੈ ਸਿੰਘ ਸਰਪ ਚੌਰਾਦਿਕੋ ਕਾ ਭੀ ਰਾਜ ਰਾਜ ਪੁਰਖੋ ਸੋਭੀ ਔਰ ਅਧਿਦੈਵਕ ਕਯਾ ਕਿ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੋਵੈ ਸੋ ਦੇਵਤਾ ਸੂਰਯਸ਼ਨੈਸ੍ਚਰਾਦਿਬਿਦਜੁਤਾਦਿ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਅਨਾਬ੍ਰਿਸ੍ਟਿਯੇ ਸਭ ਅਧਿਦੈਵਕ ਕਹਲਾਤੇਹੈਂ ਇਤਜਾ ਦਿ ਤਾਪੋ ਕਰ ਜੋ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਤਪਾਇ ਰਹਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਨ੍ਰਿਤਾਪੇ ਕਜਾ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁਖਜ ਜਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਤਪਤਪਤੇਹੈਂ ॥ ਕ੍ਰਿਛ੍ਰ ਚਾਂਦਰਾਯਨ ਪੰਚਾ ਗ੍ਨਿ ਤਪਨ ਊਰਧਬਾਹੂ ਖੜੇਸ੍ਰਰੀ ਫੇਨਪਉਦੰਬਰ ॥ ਇਤਜਾ ਦਿ ਅਨੰਤ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਥ ॥ ਪ੍ਰਕ੍ਰਣੋਮੇ ਤਪਸ੍ਚਰਣਪ੍ਰਕਾਰਭੇਦ ਜੋ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਬੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਇਸਮੇ ॥ਨਾਸਤਜਤਪੁਤਨੋ ਰਮੁਕ੍ਰਿਃ ਜੋਅਤਪੁਤਨੁ ਪੁਰਖ ਹੈ ਕ੍ਰਿਛਾਦਿ ਤਪਸੇ ਰਹਿਤ ਉਸਕੀ ਮੁਕ੍ਰਿ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਐਸੇ ਬੇਦ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ॥ ਵਾ ਇੰ ਦ੍ਰਯਾਣਾਮੈਕਾਰ੍ਯੰ ਪਰਮੰਤਪਾਃ ॥ ਏਤਦਰੂਪ ਤਾਪਤਪ ਰਹੇ ਹੈਂ ਮੁਮੁਖਜੁ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਅਰਥ ਕਿਉਂ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕੀ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਰੂਪਤਪ ਕਰ ਪੂਰਬਕਲਪਾਨੁਸਾਰ ਰਚਨ ਸਕਤੀ ਹੋਤੀਭਈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਤਾ ਯਥਾ ਪੂਰਬ ਮਕਲਪਯਤ ॥ ਅਥਤਪਬਲ ਬਰਨਨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਪਬਲਤੇਸਭਿ ਸਿਰਜਿਬਿਧਾਤਾ ॥ ਤਪਬਲਤੇਜਬਿਸਨੁ ਜਗਤ੍ਰਾਤਾ ॥ ਤਪਬਲਤੇ ਸਭਿਨਾਸਕ ਰੁਦ੍ਰਾ ॥ਤਪਬਲਬਿਨੁਸਭਨਰੁਅਤ੍ਰਿਛੁਦ੍ਰਾ ॥ ੧ ॥ ਤਪਬਲ

ਇ ਭੋਗ ਜੋ ਭੋਗਾ । ਸੋ ਭੋਗੀ ਜਗ ਭੋਗਨ ਭੋਗਾ ॥ ੧੦ ॥
ਦੋਹਾ ॥ ਸੰਤ ਗੀਤ ਜਗ ਅਚਲ ਜਸ ਸੰਚਿਨ ਨਹਿ ਜਿਸ
ਕੀਨ । ਊਚ ਭੁਜਨ ਪਨ ਕਹਤ ਹਉ ਇੰਦ੍ ਅਮਰ ਪਸੁਹੀਨ
॥ ੧੧ ॥ ਤਪਨ ਤਪਨ ਤਨੁ ਤਪਨ ਤੇ ਤਨੁ ਤਾਪਨ ਤਨੁ ਹੋ
ਇ । ਇੰਦ੍ਰਿਨ ਥਿਰ ਕਰ ਕਰ ਸੁਨਰ ਸੁਰਨਰ ਪਰਥਰ ਜੋ
ਇ ॥ ੧੨ ॥ ਇਤਿ ॥ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਿਬਧਤਪ ਤਪਤੇ ਹੈਂ
ਮੁਮਖ੍ਯੁ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਅਰਥ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰਹੋਇ ॥
ਸ੍ਰੇ ॥ ਵਾ ਤਪ ਅਲੋਚਨ ਅਰਥ ਹੈ ਆਲੋਚਨ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰ
ਕਾ ਹੈ ਨ੍ਰਿਤਾਪੇ ਨਿਰਮਨੁਖਜ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਸਾਸਤ੍ ਦੁ
ਆਰਾ ਜਿਸਕਾ ਆਲੋਚਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ
॥ ਕਿੰਵਾ ਨਰੀ ਤਾਪੇ ਰੀ ਨਾਮ ਲੱਜਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਤਾ
ਪੈ ਤਾਕੋ ਰੀ ਲੱਜਾ ਨ ਜੋ ਬਿਚਾਰ ਕਰੇ ਤਿਸਕੋ ਲੋਕ ਲਜਾ
ਦਿ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਜਿਸਤੇ ਲਜਾ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕ੍ਰ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥
ਨਨੂ ॥ ਪ੍ਰਤਿਬ੍ਰਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੁਲ ਬਧੂ ਇਨਕਾ ਲੱਜਾ ਹੀ ਭੂ
ਖਨ ਹੈ ਇਸਤੇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਥਨ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਸ
ਤਜਹੈ । ਲੱਜਾ ਭੂਖਨ ਹੈ ਕੁਲਬਧੂ ਕਾ ਪਰੰਤੁ ਹਮਾਰਾਕਥਨ
ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਲੱਜਾ ਕਾ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕਾਰਨ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਕ੍ਰ
ਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਮੂਢਤਾ ਸਾਹਸਤਾ ਕ੍ਰਰਤਾ ਅਸੁਚਿ
ਤਾਦਿਕ ਧਰਮ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਯਹਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਕਿ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਲੋਕ ਲੱਜਾਦਿਕੋ ਤਜ
ਗ ਕਰ ਗੁਰਸੁਖ ਮੋਖਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥

ਧ੍ਰਿਤ ਧਰਨੀ ਧਰਸੇਖਾ॥ ਤਪ ਬਲ ਚਰਿਤ ਅਚਰ ਚਰ ਦੇਖਾ
॥ ਤਪ ਬਲ ਰਾਜ ਕਰਤ ਸਭਰਾਜਾ ॥ ਤਪ ਬਲ ਬਿਨ ਕਛੁ
ਸਰਤਨ ਕਾਜਾ ॥ ੨ ॥ ਤਪ ਬਲ ਕਮਠ ਕੋਲਦਿੱਗਜਗਜ॥
ਤਪ ਬਲ ਸਸਿ ਸੁ ਸੂਰ ਸੁਰ ਮੁਨਿਅਜ ॥ ਤਪ ਬਲ ਬਿਪ੍
ਪੂਜਜ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਤਪ ਬਲ ਤੇ ਦੁਰਲਭ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ॥੩॥
ਤਪ ਬਲ ਬਰਨ ਸਰਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ॥ਤਪ ਬਲ ਬਿੱਕ੍ਰਮ
ਬਿਜਜ ਉਜਾਗਰ ॥ ਜਲ ਚਰਥਲ ਚਰਨਭਚਰਲੋਕਾ ॥ਤਪ
ਬਲ ਬੁਧਿਬਰਭਏ ਬਿਸੋਕਾ ॥ ੪ ॥ਤਪ ਬਲ ਬਲੀ ਛਲੀ
ਬਲਿ ਬਾਵਨ ॥ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਪਤਿਭਯੋ ਰਾਵਨ ॥ ਧ੍ਰੁਵ
ਪਹਿਲਾਦ ਆਦਿ ਜਗ ਪਾਵਨ ॥ ਸੁਰ ਨਰਅਸੁਰਪਸਰਸੁਰ
ਗਾਵਨ ॥ ੫ ॥ ਤਪ ਬਲ ਬਿਸਨੁ ਅਵੇਸ ਅਪਾਰਾ ॥ ਪਰਸੁ
ਰਾਮ ਖਤ੍ਰਜਨ ਕੋ ਮਾਰਾ ॥ ਹਨੂਮਾਨ ਜਗਮੋ ਬਡ ਬੀਰਾ ।
ਤਪ ਬਲ ਤਿਲਕ ਤਿਲੋਕ ਕੁਧੀਰਾ ॥ ੬ ॥ ਤਪਬਲ ਬਯ
ਬਾਲਕ ਬਪੁ ਧਰਾ ॥ ਸਨਕਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਬਰਾ ॥
ਬਾਹੁਜ ਬਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ ਉਜਾਗਰ॥ਆਸੁਜੁਭਾਸਮਮਿਤ੍ਰਉਜਾਗਰ
॥ ੭ ॥ ਪਾਰਬਤੀ ਹਿਮਧਰ ਬਰ ਜਾਤ॥ਤਪ ਬਲਸੰਭੂ ਸਜਜੋ
ਅਹਿਵਾਤ ॥ ਧਰਨਿ ਧਰਨਿਧਰਨੀਧਰਧੀਰਾ॥ਤਪਬਲਪੰਨ
ਗਧਤਿਮਨਿ ਹੀਰਾ॥ ੮॥ ਤਪਬਲਭਰਤਰਾਮਬਸਕੀਨੇ॥ ਨਰੁ
ਕੇ ਸਾਰਥਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਅਧੀਨੇ॥ਤਪਬਲਤੇ ਦੁਰਲਭਕਛੁਨਾਹੀ॥
ਬਿਦਿਤ॥ਬਸਭ ਗੰਥਨ ਮਾਹੀ ॥ ੯॥ ਨਰਤਨਪਾਇ ਤਪਨ
ਜਿਹਤਾਪਾ । ਤਰਨ ਤੇਜ ਨਰਕਨਤਿਨ ਤਾਪਾ । ਨਰੁਤਨੁ ਪਾ

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਥਾਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਥਾਪ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ਯਥਾ ॥ ਜਪਜੀ ਮੈ ਥਾਪਿ ਆਨ ਜਾਇ ਕੀਤਾ ਨ ਹੋਇ । ਆਪੇ ਆਪਨਿਰੰਜਨ ਸੋਇ॥ । ਜੈਸੇ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿਅਧਿਕਾਰਮੇਂ ਥਾਪਿਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ ਰਮਾਤਮਾ ਕਿਸੀ ਕਰ ਥਾਪਿਤਨਹੀਂਹੈ । ਸ੍ਥਾਪਕਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਅ) ਵਾਸਦੇਵ ਥਕਾਰ ਪਰਬਤ ਥਾਚਕ ਨੀਤੀ ਰਖਜਣੇ ਵਾ ॥ਆਪੇ॥ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕ ਅਰਥ ਕਯਾ ਵਾਸੁਦੇਵ ਜੋ ਪਰਬਤ ਵਤ ਕੂਟਸਤ੍ਹ ਹੈ ਅਚਯੁਤ ਨੀਤੀ ਕਿਯਾ ਜਗਤ ਮ੍ਯਾਦਾ ਕਾ ਰਖਜਕ ॥ਆਪੇ॥ਕਿਆਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥੨॥ਵਾ॥ਅਥ॥ਪਖਜਾਂਤਰੇ ਆਪਹੀ॥ਆਪ॥ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਆਪ ਰੂਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ਅਥ॥ਕਿਯਾ ਅਨੰਤਰ ॥ਆਪੇ॥ ਕਯਾਜਲਮੈਸੈਨਕਰਤਾਭਯਾ ਹੋਇ ਜੋ ਨਾਰਾਯਨ ਰੂਪ ਅਰ ਆਪ ਹੀ ਸੁਤੈਸਿੱਧਰੂਪ ਹੋਇ ਤਿਸ ਅਥਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਕਜੋਂ ਕਿ ਪਰਿਪੂ ਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਪਦਵੀਪਰ ਕਬੀ ਕੋਊ ਕਿਸੀਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਿਯਾ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਤ੍ਰਿਮਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਤ੍ਰਿਮਾਨੇ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੇ ਜਿਸਕਾ ਮਾ ਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਤੀਨ ਦੇਵਤਾ ਮੁਖਜ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਜਿਸਕਾ ਮਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਾਕੋਨਮਹ ॥੨॥ ਵਾ ਦੇਵ ਅਸੁਰਮਾ

ਯ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਕੁਲ ਬਧੂ ਭੀ ਪਤਿ ਸੇਵਾ ਮੇਂ ਕੁ ਲ ਲੋਕ ਲਜਾਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦ੍ਰਿਢਤਰ ਤਤਪਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸਕੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਇਤਰ ਲੱਜਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕਰ ਕੁਲਬਧੂ ਜਿਸ ਪਤੀ ਰੂਪ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾ ਸੇਵਨ ਕਰ ਤੀ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਜੋ ਹੋਇ ਕਜਾ ਨਰਸੋ ਤਪ ਕਰ ਰੀ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਰੀ ਲੱਜਾ ਸੋ ਭਗਵਤ ਬਿਭੂਤੀ ਹੈ ਅ ਰਥਾਤ ਭਗਵਤ ਰੂਪ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੇਦ ਲੱਜਾ ਲੋਕ ਲੱਜਾ ਕਰ ਪਾਪ ਪਰਿਤਜਾਗ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੁਰਖ ਨਾਰੀ॥ਮਾਤ੍ਰਿਕਾ ਕੋ ਸ਼ੇ ਯਥਾ ਰਿਦੇਵਕਾ ਦਖਜਨਾਸਾ ਚਭਾਰ ਭ੍ਰੁਤਿ ਸ੍ਰਿਵਿਕ੍ਰਮਃ ॥ ਦੇਵ ਮਾਤਾ ਰਿਪੁਘ੍ਨਸ੍ਯ ਰੀ ਕਾਰਸ੍ਤੂ ਧਨਸ੍ਤੁਪਃ ॥ ੧ ॥ ਤਥਾਰੀ ਅਤਿਥਿਸੋ ਵਾਮਨਸ੍ਯ ਮੋਚਿਕਾ ਵਾਮਨਾਸਿਕਾ ਦੈਤ ਮਾਤਾਚ ਦੈਵਗਯ ਰੀਕਾਰ ਸਤ੍ਰੀਪੁਰਾਤਕਃ ॥ ਦੋਹਾ॥ ਨਦੀ ਦੇਵਿਕਾ ਦਖਜਨਸ ਵਾਮਨ ਭ੍ਰੁਤੀਭਾਗ ॥ ਦੇਵ ਮਾਤ ਰਿਪੁਘਨ ਤਪਨ ਕਹਤਸੁਕਬਿ ਰੀਕਾਰ ॥ ੧ ॥ ਦੀਰਘ ਰੀਕਾਰ ਪੁਨਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ਅਤਿਥਿ ਈਸਵਾਮਨਕਹਤਮੋਚਿਕਨਾਸਿਕਵਾਮ। ਦੈਤਮਾਤ ਦੈਵ ਗਯ ਪੁਨ ਰੀਕਾਰਹਿ ਕਹਿਬਾਮ॥੨॥ਸੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਇ ਕਿ ਜਿਸਕੇ ਤਪ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਪੁਰਖ ਏਤਦ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ਨਜੋ ਹੋਇ ਔ ਰੀਕਾਰ ਜੋ ਹੋਏ ਸੋ ਕਹਿਏਨੀ ਅਰਥਾਤ ਅਭੇਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਪਕਰ ਪੁਰਖ ਸੋ ਤਿਸ ਨ੍ਰਿਤਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੮ ॥

ਨੁਖਜ ਜਿਸਕੋ ਮਾਨਤੇਹੈਂ ਤਾਕੋਨਮਹ ॥ ਵਾ ਤੀਨ ਕਾਲੋਮੇ ਭੂ ਤ ਭਵਿਖਜ ਬਰਤਮਾਨ ਮੈ ਜੋ ਮਾਨ ਹੈ ਕਯਾ ਪ੍ਰਮਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਪ੍ਰਾਤ ਮਧਜਾਨ ਸਾਯੰਸਮੇ ਮੇ ਜਿਸ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਸੰਧਜਾਬੰਦਨਾਦਿਕ ਕਰ ਪੂਜਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕੋ ਨ ਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਤ੍ਰਿਧਾ ॥ਕਾਯ॥ਵਾਕ॥ ਮਨੋ ਕਰ ਜਿਸਕੋ ਮਾ ਨਤੇ ਹੈਂ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ੧ ਬਿਸਨ ੨ ਸਿਵ ੧ ਇਨਕੀ ਪ੍ਰਭਿਸ੍ਰਾ ਕਰੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਜੋ ਸਭਕੋਊ ਇਸਕੋ ਮਾਨੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਤ੍ਰਿਮਾਨੇ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ॥ ਤ੍ਰਿ ਕਹੀਏ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤਮਕ (ਮ) ਮਾਯਾ ਸਾ॥ਨੇ॥ਕਜਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰਹੋਵੇ ॥ ੮ ॥ ਵਾ ॥ਤ੍ਰਿ॥ ਕਹਿਏ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤਮਕ ॥ ਮ ॥ ਮਾਯਾ ਕੇ ॥ਨੇ॥ ਕਹੀਏਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹੀਏ ਤ੍ਰਿਮਾਨੇ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੯ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਿਧਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਨਿਧਾਨ ਕਉ ਜੋ ਨਿਧਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਿਧਾਨੇ ਜੋ ਅੰਨ ਕੀ ਨਿਧੀ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਗਾਹੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਗਾਹ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਅਗਾਹ ਕਜਾ ਅਗ੍ਰਾਹਜ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਗਾਹ ਨਾਮ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਜਾਗਾ ਕਾ ਅਰ ਕਾਲ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਥਾਨ ਬਿਸ਼ੇਖ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਪ੍ਰਿਛਿੰਨ ਹੈ ਵਾ

ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਅਗਾਹ ਮਾਝੇ ਦੇਸ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਕੀ ਬੋਲੀ ਹੈ ਆਗੇ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਮਨ ਬੁਧਿ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ਗਾਹ ਨਾਮ ਖਲਹਾਨ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਤਮਾ ਅਪ੍ਰਧਰਖ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਰ ਗਾਹਿਆ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਭਾਖਾ ਮੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯਹ ਦੇਸ ਮੁਝ ਕਾ ਗਾਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਐਸੇ ਜਲਾਦਿਕੋ ਮੇ ਭੀ ਗਾਹ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਪ੍ਰਿਤੀ ਦੇਖੀਤੀ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਅਗਾਹ ਹੈ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੁ ਪਰਛੇਦ ਸੇ ਸੂਨ ਹੋਨੇ ਤੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਥਾਹੇ ॥ ਟੀਕਾ

॥ਅ॥ਕਾਰਨ ਵਿਯਰਥ(ਬ) ਨਾਮ ਵਿਕਲਪਕਾ ਹੈ (ਹ) ਕਜਾ ॥ਵ॥ਬ॥ਕੀ ਸ੍ਰੁਰਨਤਾ ਕਰ ਸਫੁਟਪ੍ਰਗਟਹੀ ਵਿਕਲਪਸੇ ਰ ਹਿਤ ਹੈ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੈ ਸਰਬਗਜ ਹੋਨੇਸੇ ਅਗਜ ਕੋ ਸੰਦੇਹ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕੋ ਵਿਕਲਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਈਹਾਂ ਅਰਥ ਗਜਾਤਾ ਹੇਤੁ ਕਰ ਵਿਕਲਪ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ਔਰ ਅਰਥ ਪੂਰਬ ਵਤਿ ਜਾਨਲੀਜੈ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਤ੍ਰਿਬਰਗੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਤ੍ਰਿਬਰਗ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਤ੍ਰਿਬਰਗ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਭੂਤ ਇੰਦ੍ਰੈ ਦੇਵਤਾ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਕਾਰਨ ਰੂਪ ਕੋਂ ਨ ਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਅਥਵਾ ਤ੍ਰਿਬਰਗੇ ਤ੍ਰਿਕਜਾ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਮਾ

ਨੁਖਜ ਤਿਨਮੈਜੋਸ੍ਰੇਸ਼ਟਹੈਬ੍ਰਹਸਪਤੀਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦਿਕ ਪ੍ਰਹਲਾਦਿਬਲੀਬਿਰੋਚਨ ਬਿਭੀਖਨਾਦਿਕ ਨਾਗਾਦਿਕ ਤਿਨਮੇ(ਗੋ)ਕਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਜੋਬਿਸੇਸਕਰਤਾਕੋ ਨਮਹ॥ ੩॥ ਵਾ ਇਨ ਕਰ ॥ਗੋ॥ ਗਜਾਤਵਜ ਹੋਇ॥ ਸੋ ਕਹੀਐ ਤ੍ਰਿ ਬਰਗੋ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ਵਾ ਤ੍ਰਿ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ ਨ ਸਿਵਤੀਨਲੋਕ ਵ ਸਤ੍ਰੀ ॥ਪੁੰ॥ਨਪੁੰਸਕ॥ ਵਾ ਜੋ ਤ੍ਰਿ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਬਾਚਜ ਹੈ ਸੋਈ ਬਰ ਕਹੀਏ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੋਇ ਅਰ ਇਨਕਰ ਜੋ ॥ਗੋ॥ ਕਜਾ ਗੀਤਹੋਇਸੋ ਕਹੀਏ ਤ੍ਰਿਬਰਗੋ ਤਿ ਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਸਰਗੋ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਸਰਗ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਸਰਗ ਨਾਮ ਜਨਮ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਅਜ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਤਿਸਕੋ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਕਰਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਅਕ੍ਰੈ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਿਸ ਅਕ੍ਰੈ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਰ ਨਾਮ ਗਤੀਕਾਹੈ ॥ਗ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਹੈ ਤੋ ਅਰਥਕਜਾਭਜਾ ॥ਗ॥ ਗਮਨਕਰਕੇ ਨਹੀ ਕਹੀ ਜਾਤਾ ਅਪ੍ਰਿਛਿੰਨ ਹੋਨੇਤੇ ਆਗੇਹੀ ਵਿਦਜਮਾਨਹੈ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਜਿਥੈ ਜਾਈਐ ਜਗਤ ਮੈ ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਸਾਂਈ ॥ ਅਗੇ ਆਪ ਵਰਤਦਾ ਹਰਿ ਸਚ ਨਿਆਈ ॥ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸਰਗ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਰਿ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਸਰਗਨਾਮ ਸੰਬੰਧ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਅਸੰਬੰਧ ਹੈ ਕਿਉਕੇ ਦ੍ਰਵੋਂ ਕਾ ਮੰਸਰਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਤ੍ਰਿਗੁਨਾਤੀਤ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਅਸਰਗ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਪ੍ਰਭੋਰਗੋ ॥ ਟੀਕਾ

ਪ੍ਰਕਰਖਕਰ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਸਾਖਜਾਤ ਮੁਖਜ ਭੋਗਤਾ ਹੋਨੇਤੇ ਔਰ ਅਗਨਾਦਿਕ ਗੌਨ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਪ੍ਰਭੋਗਤਾ ਕੇਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ਵਾ ॥ ਰਕਾਰ ਜੁਦਾ ਕਰਕੇ ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਅਰਥ ਕ੍ਰਮ ਬਲੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ਪਰ॥ਭੋਰੋ॥ ਭੋਗੋਸੇਪਰੇਹੈ ਕਜਾ ਅਸੰਗ ਹੈ ॥ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰ ਭੋਗ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਪੁਜਾਰੀ ਭਕ੍ਰ ਲਗਾਵਤੈ ਹੈ ਭੋਗ ਅ ਰਥਾਤ ਅਗਨੀ ਸੂਰਜ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਭੋਗ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥੩॥ ਅਥਵਾਪ੍ਰਭੋਰੋ॥ਪ੍ਰਭੋ॥ਅਰ॥ਗੋ॥ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇਤੇ ਅਕਾਰ ਨਿਕਸਤਾ ਹੈ ਵਜਾਕਰਨ ਰੀਤੀਕਰ ॥ ਅਰਥ ਕਜਾ ਪ੍ਰਭੋ ਅਗੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈਂ ਉਨਸੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੈ ਉਤਪਤਿ ਸੇ ਵਾ ਜਹਾਂ ਜਾਇ ਸਰੀਰ ਕਰ ਤਹਾਂ ਪੂਰਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਕਰ ਭੀ ਜੈਸੇ ਦਸੂਗੀਰ ਪੀਰ ਬਗਦਾਦ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਲਾਖੋਂ ਆਕਾਸ ਪਾਤਾਲ ਦਿਖਾਏ ਏਕ ਆਂਖ ਕੇ ਫੁਰਕਨ ਮੇ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਆਦਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੀ ਨੇ॥ਤਥਾ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਭਾਈ ਜੀ ਕੀ ਪ ਹਿਲੀ ਵਾਰਕੀ॥ ਪੁਛੇ ਪੀਰ ਤਕਰਾਰ ਕਰ ਏਹ ਫਕੀਰ ਬ

ਡਾ ਆਤ'ਈ । ਐਥੇ ਵਿਚ ਬਗ਼ਦਾਦ ਦੇ ਬਡੀ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿ
ਖਲਾਈ। ਲਖ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲਲਖਓੜਕਭਾਲੀ ਖਬਰ ਸੁ
ਨਾਈ। ਫੇਰ ਦੁਰਾਇਓਨ ਦਸਤਗੀਰ ਅਸੀਭੀ ਦੇਖਾਂ ਜੋਤ
ਹ ਪਾਈ । ਨਾਲ ਲੀਤਾ ਬੇਟਾ ਪੀਰਦਾ ਅਖੀ ਮੀਟ ਗਇਆ
ਹਵਾਈ। ਲਖ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਲਖ ਅਖਰੁਹਕ ਵਿਚ ਸਭ
ਦਿਖਲਾਈ । ਭਰਕ ਚਕੋਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦਾ ਧੁਰੋ ਪਤਾਲੋ ਲਈ
ਕੜਾਈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਲਾ ਨ ਛਪੈ ਛਪਾਈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸੰਬੋ
ਧਨ ਪਦ ਪ੍ਰਭੋ ਕਿਹੇ ਪ੍ਰਭੋ॥ਗੋ॥ ਕਿਯਾ ਜੋਗੇਯ ਗਯਾਤਬਜ ਵ
ਸੁ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਜੈ ਸੋ ਐਸੇ ਦਾਸੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ
ਪੂੰਰਥਕ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਸੁਜੋਗੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈਸੁਜੋਗਕੋਸੁਜੋਗਕਯਾਸੁਸਟੂਜੋਗਰੂਪਸੁਸ਼ਟੂ
ਜੋਪਤੰਜਲ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਰਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜ ਬਸਤੂ ਹੈ ਮੋਖਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਤਾ
ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮੁਮਖਜੂ ਕੋ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ਵਾ
ਸੁੰਦਰ ਜੁੜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਧੋਯਵਸਤੂ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਵਾ ॥ ਸੁਕਾ
ਸੰਪਾਠਕਰ ਸੰਜੋਗ ਅਰਥ ਕਰਨਾ । ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਸੰਜੋਗ
ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਇਸ਼ੂ ਅਨਿਸ਼ੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਅਦ੍ਰਿ
ਸਟ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰਇਸ੍ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਸੇ ਸੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅਨਿ
ਸ੍ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਕਰ ਦੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ
ਹੋਯ ਵਾ ਸੁਜੋਗੇ ਸੁਸ਼ਟੂ ਸੁੰਦਰਹੈ ਅਰ ਜੋਗ ਕਯਾਲਾਯਕ ਹੈ

ਅਰਥਾਤ ਸਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਰੰਗੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਰੰਗ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਪੀਤਾਦਿ ਰੰਗ ਔਰ ਸਰੂਪ
ਕੁਰੂਪ ਇਨਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜੋ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥੧॥ ਵਾ॥ਟੰਚ॥
ਪ੍ਰੇਮ॥ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂਹੈ ਦ੍ਵੈਸਭੀ ਨਹੀ ॥
ਯਥਾ ॥ ਜ਼ਫਰਨਾਮਹ॥ਨਾਓ ਬਿਰਾਦਰ ਨ ਮਾਦਰ ਪਦਰ।ਨ
ਦਾਮਾਦ ਦੁਸ਼ਮਨ ਨ ਯਾਰੇ ਦਿਗਰ ॥ ੧ ॥ ਕਿਉਂਕੇ ਇਸ਼ਟ
ਅਨਿਸ਼ੂ ਬਸਤੂ ਕੇ ਸਾਥ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਦੋ
ਨੋਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਜੈਸੇ ਜਿਮੀਕੇ ਰਾਗਾਦਿ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ
ਅਕਾਸਾਦਿ ਪਾਂਚੋਂ ਹੀ ਮੇ ਇਹ ਧਰਮ ਪਾਇਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਨੀ
ਰਾਗ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਇਸਕੋ ਕੋਊ ਰੰਜਨ ਨ
ਹੀ ਕਰਸਕਤਾ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਧਰਤੀ ਚੀਜੀ ਕਿਆ
ਕਰੇ ਸਭ ਕਿਛ ਜਿਸਵਿਚ ਹੋਇ। ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕਰ
ਰੰਜਿਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਅਰੰਗੇ ਨਾਮ
ਝਗੜੇ ਕਾਹੈ ॥ਰਾ॥ੜ॥ਕੀ ਸੁਬਰਨਤਾਕਰ ਜੁੱਧਜੰਗਰੂਪਹੋਕ
ਰ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਪ੍ਰਸਰਿਤ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੰਗੇ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੧੫ ॥ ਅਭੰਗ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਅਭੰਗ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ
ਜੋ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਭੰਗ ਨਾਮ ਬੇਰਸਕਾ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਬਿਘ੍ਨ ਪ੍
ਤਿਬੰਧਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੀਕਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਹੂਆ ਹੂਆ ਕਾਰਜ

कि सी सबब से भटक जाए तो लोक कहते हैं कि भेंग पड़ गया है ऐसा कोऊ नही कि वाहगुरु के किये कार ज मे भेंग पावे सो तिस अभेंग वाहिगुरुके प्रति नमस कार होए ॥२॥व॥ जो अभेंग ऐसे नामके उपासिक है तिनके कारजो मे कोऊ बिघन नही पाय सकता और तिसके दानमे कोऊ बिघन नहीं कर सकता ॥ यथा ॥ श्री. गुरु वाक्ये ॥ सिधां पुरखां किआ बडिआईआं । तुध बिन सिधी किने न पाईआ। करम मिलै नही ठा करहाईआ ॥ तथा स्वैया ॥ दीबोचहै करतार जिनै सुखको नरहीमसकै तिन टारै। उदम कोऊ करो न करो धन आवत है चलजो ताहीके दुआरै। देव हसै मिल आपसु मै बिधके परपंचन जांहि बिचारै। बालक आन क दुंदभीकेभयो दुंदभी बाजत आनके दुआरे ॥ १ ॥ सो तिस अभेंग प्रती नमसकार होए॥ ३ ॥व॥अभि॥नाम रिदेका तिसमे जो गत प्रापत होवे सो कहिलावे अभेंग तिसको नमह ॥ वा भेंगादि अमल बजसन से रहित है तिसको नमसकार होवे ॥ ५ ॥

मूल ॥ नमसतं अरीमे ॥ टीका

अरीम को नमह । अगमज दुहप्रापतहै (ग) सबद का अरथ गजान गमन प्रापति होता है गमन क्रिया कर

कोऊ तिसको प्रापत नहीं हो सकता ॥ १ ॥ वा इदं कर के जिसका गयान नही होता। अदृिसज होने ते तिससे अनजदृसूका अभाव होनेसे अरथात अप्रतिपादज है तिसको नमसकार होए ॥ २ ॥

मूल ॥ नमसतं सतुरंमे ॥ टीका

नमसकार है रंमे रमनरूपको ॥ १ ॥ वा जो सभको क्री ड़ा करवाए रहा है प्रेरक रुप होकर ताको नमह ॥ २ ॥ वा रमणीक है ताको नमह ॥ ३ ॥ किंवा ॥ नमसकार होवै तिसको जो सतरूपहै अरु रमणीक परम सुंदर है॥४

मूल ॥ नमसतं जलासरे ॥ टीका

नमसकार होवे जलासरे प्रति ॥ जलासरे कजा जल जि सका आसरे है जलशाई है जो ॥ १ ॥ वा ॥ जल जिस के आसरे है अरथांत रसतन मात्रा रुप हैतिसको नम ह ॥ २ ॥ अथवा जो काम क्रोधादि अगनि कर जल रहे हैं तिनका आसरे है सरण है तिसको नमह ॥ ३ ॥ वा सर नाम गती का है जलो मे जो वराह रुप कमठ मॅ छादि रुपकर सर कजा गत होवे सो जलासरे तिसको नमसकार है ॥ ४ ॥ वा ॥ थलो नाम सूरमे का है सूर मा रुप होकर सरबान बिदजा का प्रचार कररहा है तिस सूर रुप के प्रति नमह ॥ ५ ॥ किंवा ॥ सरबा

ਨਾਦਿ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਕਉ ਜੋ ਜਲੈ ਤੀਖਨ ਸਫਾਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਸੂਰ ਰੂਪ ਰਾਮਾਦਿ ਵਾ ਹਰਿਗੁਬਿੰਦ ਸਤਿਗੁਰੂਤਿਸਕੋਨਮਹ॥੬॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਿਰਾਸਰੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਿਰਾਸਰੇ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ॥ ਸਭਕਾ ਆਧਾਰ ਹੋਨੇ ਸੇ ਸੇਖਾਦਿ ਕੌਨ ਆਸਰੇ ਹੋਨੇ ਸੇ ਔਰ ਪਾਠ ਜਲ ਆਸਰੇ॥ ਨ੍ਰਿਆਸਰੇ ਭੀ ਹੈ ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੇ ਪਰੰਤੁ ਬਹੁ ਧਾ-ਪਾਠ ਪ੍ਰਸਿਧ ਯਹੀ ਨੀਕ ਹੈ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਰਾਸ ਨਾਮ ਝਗੜੇ ਕਾ ਰਾਮਾਵਤਾਰੇ ਯਥਾ ਰੰਕ ਸੇ ਰਾਮ ਕਾ ਛੋੜਰਾਸਾ॥ ਐਸੇ ਰਾਵਨ ਕਾ ਵਾਕਜ਼ ਮੰਦੋਦਰੀ ਪ੍ਰਤਿ ਹੈ ਅਰਥ ਕਿਆਕਿ ॥ਨਿ॥ਨਿਸੇਧਾਰਥਕ ਹੈ ਔ॥ਰੇ॥ ਅਰੇਸੰਬੋਧਨਮੇਹੈਸੋ ਰੇ ਪੁਰਖ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨਰਾਸ ਹੈ ਕਿਆ ਝਗੜੇ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਨਹ॥ ੨॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਰਾਸਨਾਮ ਸਿੱਧ ਅਰਥਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬੋਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਰਾਸ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰੇ ਭਾਈ ਨਿ ਕਜ਼ਾਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਰਾਸ ਸਿੱਧ ਰੂਪ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੩॥ ਵਾ ਇਸੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰ ਕਾਰਜੋਕੀ ਸਿਧੀਹੋਤੀਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਨਿਰਾਸਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ॥ ੪॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਜਾਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਜਾਤ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਅਜਾਤਿ ਕਜ਼ਾ ਉਤਪਤਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਜਨਮਾ ਹੈ॥ ਵਾ ਜਾਤਿ ਬ੍ਰਹਮਣਾਦਿ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੨॥ ਵਾ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਖੰਡ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੩॥ ਵਾ ਅਜਾਤੇ ਕਜ਼ਾ ॥ਅਜ॥ਤੇ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼ਬਦਕਾਅਧਜ਼ਾਹਾਰਕਰਨਾ ਪੁਨਾ॥ ਅਰਥ ਕਿਆ ਮਾਯਾ ਸੇ ਆਦਿ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੪॥ ਵਾ ॥ਤੇ॥ ਕਾ ਅਰਥ ਪੂਰਬ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਰੇਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੫॥ ਵਾ ਅਜਾਤੇ ਜਾਨਿਆ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਕਿਸੀ ਕਰ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਅਦ੍ਰਿਸਜ਼ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੬॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਜ਼ਾਤਿ ਮਾਲਿਕ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਮਾਲਕ ਨਾਮ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਭਗਵਤ ਸਰਬ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੈ ਇਸਤੇ ਅਜ਼ਾਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਕੋਈ ਨਹੀ ਤਿਸ ਕਰਤਾ ਕੋ ਨਮਹ॥੭॥ ਵਾਜ਼ਾਤਮਾਂਨੇ ਹਸਤੀ ਕੇ ਹਸਤੀਮਾਂਨੇਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀਕੇ ਸੋ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੮॥ ਵਾ ਜ਼ਾਤ ਮਾਨੇ ਅਸਲੀਅਤ ਹਰਚੀਜ਼ਕੀ॥ਅਕਾਰਵਾਸੁਦੇਵ॥ ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸਭ ਚੀਜ਼ ਕੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਕੋ ਨਮਹ॥ ੯॥ ਵਾ ਇਸਤੇ ਇਤਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜੁਦਾ ਨਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਰੂਪ ਤਿਸੀਕੋ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਸਲੀਅਤਤਿਸਏਕ ਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰਖਕੋਨਮਹ॥੧੦॥ਵਾ ਜ਼ਾਤਨਾਮਏਕ ਇਸ਼ਾਰੇਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਜ਼ਾਤਕੇ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਜ਼ਾਤ ਕੇ ਤਰਫ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਕਿ ਆਪਕੀ ਜ਼ਾਤ ਮੁਬਾਰਕ ਹੈ ਸੋ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਤਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਨਹੀ ਕਹਸਕਤਾ ਅਦੁਤੀਯ ਹੋਨੇ ਕਰ ਤਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੧੧॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਪਾਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਪਾਤ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਅਪਾਤ ਕਿਆ ਪਤਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ੧॥ ਵਾ॥ ਪੰਕ੍ਤਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੨॥ ਵਾ ਪਛਪਾਤ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜੋ ਤਾਕੋ ਨਮਹ॥ ੩॥ ਵਾ ਕਾਲ ਰੂਪ ਕਰ ਪਛਪਾਤ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਧਨ ਵੰਤਾ ਅਰ ਨਿਰਧਨ ਮਨਈਤਾਕੀ ਕਛੂ ਨ ਕਾਨੀ ਰੇ॥ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਸਮਕਰ ਮਾਰੇ ਐਸੋ ਕਾਲ ਵਿਡਾਨੀ ਰੇ॥ ਤਿਸ ਕਾਲ ਰੂਪ ਕੋ ਨਮਹ॥੪॥ ਵਾ ਅਪਾਤੇ ॥ਅਪ॥ ਨਾਮਜਲੋ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਲੋਂ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਜਲ ਸਾਂਈ ਰੂਪ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ੫॥ਵਾ ਪਤਿਸ੍ਰਾ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਸੰਸਕਾਰਸੇਰਹਿਤਹੋਨੇਕਰਦਰਿਦ੍ਰਾਦਿ ਮਲਾਪਕਰਖਣਕਰ ਕੇਰਾਜਯਾਦਿ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਾ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਤਰ ਕੋਊ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਵਜ਼ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਦੋਊ ਤ ਰਹ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰਨਹੀਹੈਮਲਾਪਕਰਖਣਰੂਪਗੁਣਾਪਿਧਾਨ ਰੂਪ ॥ ਵਾ ਇਸੀ ਤੇ ਅਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੁਤੈ ਸਿੱਧ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੬॥

ਮੂਲ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਮਜਬੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਮਜਬਕਉ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਮਜਬ ਸ਼ਬਦ ਜਾਤਿ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਯਾਮਨੀ ਭਾਖਾ ਮੇਂ ਅਰਥਾਤ ਹਿੰਦੂ ਯਮਨਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਵਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੇਂ ਅਮਨਾਮ ਰੋਗ

ਕਾ ਹੈ ਔ ਜਬ ਨਾਮ ਬੇਗਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੇਗਕਰਯੁਕ੍ਤ ਰੋਗ ਰੂਪ ਹੋ ਕਰ ਪ੍ਰਜਾ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਤਾਕੋਮਹਾਮਰੀ ਆਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਭੈ ਦੇਰਹਾ ਹੈ ਕਾਲ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਤਿਸੀ ਭੈਤੇ ਸੁਭ ਕਰਮ ਮੇਂ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੀਵ ਤਿਸ ਕਾਲ ਭਗ ਵਾਨ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ॥ ੨॥ ਵਾ ਅਮਨਾਮ ਰੋਗ ਕਾ ਹੈ ਔਰ ਜਬਨਾਮ ਮਾਰਨੇ ਕਾ ਹੈ ਲੋਕ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿ ਪਸੁਜ਼ਬਹ ਕਿਆ ਹੈ ਅਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਜੋ ਅਮਜਬ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਜਾਪ ਕਰੈ ਤਿਨ ਕੇ ਅਮਰੋਗ ਜ਼ਬਹ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਕਜਾ ਨਾਸ ਹੋਤੇਹੈਂ ਯਹ ਰੋਗ ਨਾਸਕ ਨਾਮ ਹੈ ਭਗਵਤ ਕਾ ॥ ੨॥

ਮੂਲ॥ ਨਮਸਤਸਤੁ ਅਜਬੇ ॥ਟੀਕਾ

ਅਜਬਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਅਜਬ ਭੀ ਪਾਰਸੀ ਮੇਂ ਆਸ੍ਚਰਜ ਕਾ ਬਾਚਕਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬੈਂਤ॥ ਅਜਬ ਮਨਸ਼ਮਸ ਤਬਰੇਜ਼ਮ ਕਿਆਸ਼ਿਕ ਚਾਸ਼ਤਅਮ ਬਰਖ਼ੁਦ॥ ਚੁਖ਼ੁਦਦਰਖ਼ੁਦ ਨਜ਼ਰ ਕਰਦਮਨਦੀਦਮਜ਼ੁਜ਼ਖ਼ਦਾਦਰਖ਼ੁਦ॥੧॥ਵਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਮੇਂਜਬੋ ਬੇਗ ਅਜਬੇਜੋ ਬੇਗ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕੂਟਸਥ ਹੋਨੇਤੇਅਪ੍ਰਾਪਤ ਦੇਸ਼ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਜਬ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਕੂਟਸਥ ਪਰਮਾ ਤ੍ਮਾ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੨॥ ਵਾ ਸ਼ਨੈਸ੍ਚਰਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਰਾਸੀ ਰੂਪ ਮੰਡਲ ਕੋ॥੩੦॥ ਬਰਸ ਮੇਂ ਭੋਗਤਾ ਹੋਨੇਤੇ ਚੰਦ੍ਰਾ ਤਿਯਾਦਿ ਅਪੇਖਜਾ ਕਰ ਬੇਗ ਤੇ ਰਹਿਤਹੈ॥ ਅਰਥਾਤਅਤਿ ਸ੍ਸੂਖਜਮਗਤੀ ਰੂਪ ਜੋ ਮਹਾਕਾਲਹੈ ਤਿਸਕੋਨਮਸਕਾਰਹੈ॥੨

ਮੂਲ ॥ ਅਦੇਸੰ ਅਦੇਸੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਦੇਸ ਕੋ ਅਦੇਸ ਕਜ਼ਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਦੇਸ ਦੇਸ਼ ਕਾਲਾਦਿ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪਰਪੂਰਨ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਅਦੇਸੰਕਜ਼ਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਤਿਨ ਕੋ ਭੀ ਜੋ ਬੰਦਨੀਯ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਅਦੇਸ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸਕਾ ਹੈ ਯਥਾ ਸ਼ਰੀਰਕ ਕਾ ਸੂਤ੍ਰ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮਾਧਯਾਯ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਦ ਕਾ ਅਥਾਤਹ ਅਦੇਸ਼ਹ ਇਤਿ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨੂ ਆਦਿਕ ਜੋ ਜਗਤ ਕੇ ਉਪਦੇਸ੍ਟਾਹੈਇਨ ਕਾ ਭੀਵੋ ਉਪਦੇਸ੍ਟਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ਅਥਵਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਾਬਲਜ਼ਤਾ ਕਰ ਅਦੇਸ ਕਰਕੇ ॥ ਪੁਨਾ ਅਦੇਸ ਹੈ ॥ ਦ੍ਵਿਰੁਕਤਿਅਨੰਤਵਾਚਕ ਜਾਨੀਏ ਜੈਸੇ ਗੀਤਾ ਮੇਂ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਅਧਜ਼ਾਯ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਮੇਂ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਤੁਝ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸ੍ਠਭਾਗਮੇਂਨਮਸਕਾਰਹੋਯਊਪਰਅਧਾਉਤਰਦੱਖਿਨ ਸਰ ਬਓਰ ਪੁਨਃ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੇਸੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਭਿ ਰਿਦਾ ਤਿਸ ਕਾ ਜੋ ਏਸ ਪ੍ਰੇਰਕ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ਭਾ ਨਾਮ ਨਖਜ਼ਤ੍ਰਕਾ ਹੈ ਅਰੁ॥ਭਃ ਭੁਵਨ ਕਾ ਅਰੁ ਦੀਪਤੀ ਕਾ ਵਾਚਕ ਹੈ ਅਰੁਸੇਕਾ ਸੋ ਪਾਠਕ੍ਰਰਨਾ ॥ ਕਿਉ ਕਿ ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਅਰਥ ਕ੍ਰਮਬਲੀ

ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਭੈ ਹੈਂ ਸੋਕਾਹੈ ਅਰਥ ਹੈ ਮਾਰ ਵਾੜ ਦੇਸ ਮੇਂ ਸੋ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਅਭੈਹੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਅਭੁਵਨ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥੩॥ ਵਾ ਅਨਖਜ਼ਤ੍ ਹੈਂ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਅਦੀਪ੍ਤਿ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਭੂਮਿਲੋਕਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਸੋਗੋਲੋਕ ਧ੍ਰੁਵ ਪਦ ਸਾਕੇਤ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਖੀਰਸਾਗਰ ਅਯੁਧਜ਼ਾ ਮਥੁਰਾ ਯੋਸਾਤ ਬੈਕੁੰਠ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਅਸ੍ਥਾਨ ਕੇ ਬਿਸ਼ੇਸਨ ਭਕ੍ਤੋਕੇਧਜ਼ਾਨਲਿਯੇ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਨਾ ਸਾਹਬਿ ਜੀ ਖਡੂਰਸਾਹਿਬਜੀਗੋਂਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਨੰਦਗਢ ਜੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਬਚਲਨਗਰ ਜੀ ਯਹ ਸਭੀ ਬੈਕੁੰਠ ਹੈ ਸਗੁਨ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੇ ਪਰੰਤੂ ਵਾਸਤਵਤੇ ਲੋਕ ਕਲਪਨਾ ਰਹਿਤ ਪਰਿਪੂਰਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਧਾਮੇ ॥ਟੀਕਾ

ਨ੍ਰਿਧਾਮ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵਉ ਨ੍ਰਿਧਾਮ। ਕਿਯਾ ਧਾਮ ਰਹਿਤ ਧਾਮ ਨਾਮ ਗ੍ਰਿਹ ਕਾ ਤੇਜ਼ਕਾਹੈ ਗ੍ਰਿਹਾਰਥ ਮੇਂ ਨ੍ਰਿਧਾਮ ਕਜ਼ਾ ਬਿਸੇਸ ਬੈਕੁੰਠਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿ ਸਬਦ ਕਰ ਮਨੁਖੁ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥ ਅਰਥ ਕਿਯਾ ਮਨੁਖੋ ਪਲਖਿਜ਼ਤ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਵੋ ਹੋਵੈ ਗ੍ਰਿਹ ਜਿਸਕਾ ਤਿਸ ਨ੍ਰਿਧਾਮ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿਮਨੁਖਜ਼ਹੀ ਹੈ

ਬਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਸਭ੍ਹਾਨ ਜਿਸ ਕਾ ਮੁਨੁਖੋ ਮੇਭਕ੍ਰਿ ਬਿਸੇਖ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥੩॥ ਵਾ ਮਨੁਖਜਾਦਿ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕਾ ਜੋ ਅਧਾਰ ਭੂਤ ਹੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਵਾ ਨ੍ਰਿਕਜਾ ਮਨੁਖਜਾ ਦੇਹੀ ਮੇ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜਿਸਕਾ ਸ਼ੁਧ ਰਿਦਾ ਦੇਸ ਹੋਨੇ ਤੇ ਹਰਿ ਮੰਦਿਰ ਹੈ ਮਨੁਖੋ ਮੇ ਭੀ ਬਿਸੇਸ ਕਰ ਭ ਕੋਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸੋ ਤਿਸ ਨ੍ਰਿਧਾਮ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੫॥

ਵਾ ਤੇਜ ਅਰਥ ਮੇ ਨ੍ਰਿਤੇਜ ਹੈ ਸੋ ਕਯਾ ਸੋਮਜ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਜੋ ਮੁਨਜਸੀਲੋ ਪ੍ਰਤਿ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਬਾਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੧੮ ॥ ਨ੍ਰਿਬਾਮ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਬਾਮ ਨਾਮ ਇਸ ਤ੍ਰੀ ਕਾ ਹੈ ਤਦ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਯਾ ਅਮਾਯ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਬਾਮ ਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਕੋ ਹੈ ਨਰੋ ਮੇ ਬਾਮ ਕਯਾ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਰਾਮਾਵਤਾਰੇ ॥ ਜ਼ੁਲਫ਼ੈ ਅਨੂਪ ਜਾਕੀ ਨਾਗਨ ਕੀਸਿਆਹ ਬਾਂ ਕੀ ਅਦਭੁਤਅਦਾਇਤਾਕੀਐਸੋਫੁਲਨ ਕਹਾ ਹੈ। ਸਰਵੋਸਹੀ ਚਮਨਰਾ ਪਰਥਸੁ ਜਾਂਵਤਨਰਾ ਜਿਨਦਿਲਹਰਾਹਮਾਰਾ ਵਹ ਗੁਲਚਿਹਰਕਹਾਹੈ।ਸੋਐਸੇਸੁੰਦਰਰੂਪਕੋਨਮਸਕਾਰਹੋਇ।੨। ਵਾਬਾਮਨਿਰਧਾਰਨਾਥਮੇਜਾਨਿਏਤਾਕੋਨਮਹਾਵਾਨਰੋਮੇਬਾਮ ਤਾ ਸੁੰਦਰਤਾ ਜਿਸਕੀ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਬਾਮ ਨਾ ਮ ਬਕ੍ਰਤਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸ ਨਿਰਬਕ੍ਰਤਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਯ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿਮਨੁਖਜੋ ਮੇ ਬਾਮਹਾਥ ਕਰ ਅਰਥਾਤ ਦੋਨੋ

ਹਾਥ ਕਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਰਨ ਕਰਨ ਸਕ੍ਰਿ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਅਥਵਾ ਬਾਮ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲਤਾ ਸ੍ਰੀ ਕਾਰ ਕਰਨੀ ਨ੍ਰਿਕਾਨਿਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਸਿਧ ਕਯਾ ਭਯਾ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਕਿਸੀਕੇ ਨਹੀਂ ਸਭਕੇ ਅਨਕੂਲ ਹੈਂ ॥ ਨਨ੍ਹੂ ॥ ਯਦੀ ਸਰਬਾਨਕੂਲ ਹੈ। ਤਬ ਲੋਕ ਦੁਖੀ ਕਜੋਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਨ ਰਕਾਦਿ ਸਾਸਨਾਕਰ ॥ਉੱਤਰ॥ ਯਹਭੀ ਵਾਹਗੁਰੂਕੀਅਨਕੂ ਲਤਾ ਹੀ ਹੈ ਦੁਖਦਾਤ੍ਰਿ ਤ੍ਰੂਰੂਪ ਯਥਾਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਕੀ ਤੁਕ॥ਕੇ ਤਿਆ ਦੂਖ ਭੂਖ ਸਦਮਾਰ। ਏਹ ਭਿਦਾਤ ਤੇਰੀ ਦਾਤਾਰ। ਨ ਚਕਾਦਿ ਸ਼ਾਸਨਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀ ਅਨਕੂਲ ਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਪਖਜ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਧੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਖਿਣਭਰ ਨਿਰ ਦਯਾਲੁਤਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾ ਬ੍ਰਣ ਛੇਦਨ ਕਰਵਾ ਇ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਭਾਵੀ ਸੁਖੇਛਾ ਕਰ ਦੁਖਦਾਤ੍ਰਿ ਤ੍ਰੂਭੀ ਅਨਕੂਲ ਤਾ ਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਸਰਬਾਨਕੂਲ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿਬਾਮੇ ਕਯਾ ਬਾਮ ਨਾਮ ਰੁਦ੍ ਕਾ ਹੈ ਨਰੋਂਕਉ ਬਾਮ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਹੈਤੋ ਸਭਕਾ ਪਰੰਤੁ ਨਰੋਕੋ ਗਯਾਤਾ ਹੋਨੇ ਤੇ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾਜੂ ਕੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯਾਧਜਾਯ ਮੇ। ਆਬ੍ਰਿਤੰ ਗਯਾ ਨ ਮੇਤੇਨ ਗਜਾਨਿਨੋ ਨਿਤਜਬੈਰਿਣਾ ਇਤਿ ਹੇ ਅਰਜਨ ਇ ਸ ਕਾਮਕੋ ਮਾਰ ਇਸਨੇ ਗਜਾਨ ਕੋ ਆਵਰਨ ਕੀਯਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਧੂਮ ਅਗਿਨ ਕੋ ਅਰਗਰਭਕੋ ਜੇਰ ਅਛਾਦਨ ਕਰੈਹੈ ਤੈਸੇ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕਾਮ ਗਜਾਨੀ ਕਾ ਨਿਤਜ ਬੈਰੀ ਹੈ। ਕਿਯੋਂਕਿ ਗਜਾਨੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਇਤਰ ਜੀਵ ਜਾਨਤੇ ਨਹੀਂ ਇਸੀਤੇ ਕ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਆਵਨ ਆਏ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟ ਮੈ ਬਿਨ
ਬੂਝੇ ਪਸੁ ਢੋਰ। ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖ ਸੋ ਬੁਝੈ ਜਾਕੇ ਭਾਗ ਮਥੇ
ਰ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਲੀਅੰਦਰ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨਾਦਾ ਔਤਾਰ। ਪੁਤ
ਜਨੂਰਾ ਧੀ ਜਨੂਰੀ ਜੋਰੂ ਜਿੰਨਾਦਾ ਸਿਕਦਾਰ ॥ ਤਥਾ ॥ ਯੇਸ਼ਾਂ
ਨ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨ ਤਪੋ ਨ ਦਾਨੰ ਨ ਚਾਪਿਸੀਲੰ ਨਚੁਲੋ ਨ ਧਰ
ਮਹ। ਤੇਮਰਤਜ਼ਲੋਕੇ ਭੁਵਿਭਾਰ ਭੂਤਾ ਮਨੁਖਜ ਰੂਪੇਣਮ੍ਰਿਗਾ
ਸ਼ਚਰੰਤਿ॥ਪੁਨਾ।ਅਹਾਰੋਨਿੰਦ੍ਰਾਭਯਮੈਥਨੰਚਸਾਮਾਨਜਮੇਤਤਪੁ
ਸ਼ੂਮਾਨਵਾਨਾਂ। ਗਯਾਨੰਨਰਾਣਾਮਧਿਕੋਬਿਸੇਸ਼ੋਗਜ਼ਾਨੇਨਹੀਨਾ
ਮੁਭਿ ਸਮਾਨਃ ਐਸੇਲਖਨੋ ਕਰ ਲਖਿਤ ਜੋਨਰ ਹੈਂ ਵਾਮੇਂ
ਕਜ਼ਾ ਤਿਨਪੁਰਖ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨਭਕੁਮੇ ਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਵਾਹਗੁਰੂ
ਔਰ ਮੇ ਨਹੀ ਯਥਾਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਨਾਨਕ ਮੁਕਤ ਤਾਹਿ ਤੁ
ਮ ਮਾਨੋ ਜਿਹ ਘਟ ਰਾਮ ਸਮਾਵੈ॥ ਸੋ ਨਰੋ ਮੇ ਮੁਖਜ਼ਤਾਕਰ
ਘ੍ਰਾਟ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਃ॥ ੧੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿ ਬਾਮੇ ਨ੍ਰਿ ਪੁਰ
ਖ ਸੇ ਜੋ ਨਾਰੀ ਕਰੈ ਅਰੁ ਨਾਰੀ ਸੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਕਰੈ ਸੁ ਕਹੀ
ਏ ਨ੍ਰਿਬਾਮੇ ਕਰਪਦ ਕਾ ਅਧਜ਼ਾਹਾਰ ਕਰਨਾ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਨਾਰੀ ਤੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਕਰਾਵੈ ਪੁਰਖਨ ਤੇ ਜੋ ਨਾ
ਰੀ॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸਾਧੂ ਕਉ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤਿਸਿ ਮੂਰਤ ਬਲਿ
ਹਾਰੀ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਿਸੀ ਰਾਜਾ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ
ਕਾ ਹੁਕਮ ਥਾ ਤੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਭਈ ਕੰਨਜ਼ਾ ਰਾਨੀ ਕੇ ਸੰਕ
ਲਪ ਕਰਕੇ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜਾ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ਸਮਝਾ ਅਰ ਤਿਸਕੇ
ਬਿਬਾਹ ਕਾ ਕਿਸੀ ਰਾਜੇ ਕੀ ਕੰਨਜ਼ਾ ਸੇ ਸੰਕੇਤ ਕੀਆ ਥਿ

ਹਾ ਕਿ ਨ੍ਰਿਬਾਮੇ ਨਰੋਕੋ ਨਿਤਜ਼ ਹੀ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ
॥ ੭ ॥ ਅਥਵਾ ਨ੍ਰਿਬਾਮੇ ਨ੍ਰਿਨਾਮ ਪੁਰਖੋਂਕਾ ਸੋ ਪੁਰਖਤ੍ਰ ਹੈ
ਬਾਮ ਹਸਤਮੇ ਜਿਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਮੰਗੀ ਹੀ ਸਕ੍ਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਔਰ ਸਕ੍ਤਿ ਆਸਰੇ ਹੀ ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪੁਰਸ਼ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿ
ਸਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾਹੂਕੀ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਬਾਮ ਕਰਹੀਸੋ ਤੁਮ
ਪੂਤਨਾਕੇ ਪ੍ਰਾਨਨਾਸੇ ਬਾਮ ਕਰਹੀਸੋ ਘੋਟਯੋ ਤ੍ਰਿਨਾਵ੍ਰਤ ਗਲ
ਹੈ। ਬਾਮ ਕਰਹੀਸੋ ਤੁਮਕੇਸੀ ਕੇ ਦਸਨਝਾਰੇ ਰਿਪਦਲ ਜੀ
ਤਬੈਕੋ ਬਾਮ ਕਰ ਬਲ ਹੈ। ਦਹਿਨੇਈ ਹਾਥ ਗਿਰਰਾਜ ਕਜੋ
ਨ ਬਾਰਜੋ ਨਾਥ ਯਾਤੇ ਹਮ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਦਾਹਿਨੋਈ ਛਲ ਹੈ॥
ਬਾਮਅੰਗ ਅੰਗ ਬ੍ਰਿਖਭਾਨ ਨੰਦਨੀ ਕੋ ਧਾਮ ਯਾਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾ
ਪ ਤੁਮੈ ਬਾਮਕਰ ਬਲ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਬਾਮ ਅੰਗਸਕ੍ਤੀ
ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿਵਾਮੇ ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ
ਸਰਬ ਦੇਵ ਦੈਤ ਨਰ ਨਾਗ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਮੇ ਨ੍ਰਿਨਰ ਅਰ ਢਾ
ਮ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪ ਸਭ ਤੁਝਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੁਰਖ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ
ਰੂਪ ਹੈ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੀਤਾ ਰੂਪ ਹੈ ਲਖਮੀਨਾਰਾਯਣ ਰਾ
ਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਚੋਲੀ ਰੂਪ ਤੁਮ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਖੀਵੀ
ਰੂਪ ਐਸੇ ਹੀ ਜੁਗਲ ਰੂਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੯ ॥ ਕਿੰਵਾ
ਨ੍ਰਿਬਾਮੇ ਕਯਾ ਵਾਮ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਮੂਹ ਮੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਹੋਇ ਸੋ
ਨ੍ਰਿਵਾਮ ਸੋ ਕੌਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧੦ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿ
ਵਾਮੇ ਕਜ਼ਾ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁਖਜ ਸੋ ਮਨੁਖਜ ਕੌਨ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਭਕ੍ਰ
ਜਨ ਇਤਰ ਮੇ ਮਨੁਖ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਪ੍ਰਿਤ੍ਰੀਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯਥਾ

ਬਾਹ ਕਾਲਮੇ ਕੰਨਜ਼ਾ ਕੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਭ੍ਰਮ ਹੁਆ ਤੋ ਕਹਾ ਕਿ ਹਮਾਰੀ ਕੁਲਰੀਤੀ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਨਾਨ ਕਰਵਾਨੇ ਕੀ ਹੈ ਤਥਾਹੀ ਰਾਨੀਓਂ ਨੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਯਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਅੰਗ ਹੋ ਗਏ ॥ ਤਥਾ ਇਲਾਬ੍ਰਤ ਖੰਡ ਮੇ ਸੁਦਜ਼ੁਮਨ ਕੀ ਕਥਾ ਭਾਗ ਵਤ ਮੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ਕੰਨਜ਼ਾ ਸੇ ਪੁਰਖ ਭਯਾ ਫੇਰ ਪੁਰਖ ਸੇ ਇ ਸਤ੍ਰੀ ਭਯਾ ਬੁਧ ਸੇ ਪੁਰੂਰੂਆ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕੀਆ ਫੇਰ ਪੁਰ ਖ ਭਯਾ ਮਾਸ ਪ੍ਯੰਤ ਪੁਰਖ ਮਾਸ ਪ੍ਯੰਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰਹਨੇ ਲਗਾ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੇ ਵਰ ਸੇ ਸੋ ਐਸੇ ਸਮਰਥ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨ੍ਰਿਬਾਮ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੧੨ ॥ ਵਾ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਬਾਮ ਦਾਦ ਸੁਬਹ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਉਸਸੇ ਦਾਦ ਨਿਕਾਲਦੀਆ ਬਾਮਰਹਾ ਲੇਕਿਨ ਮਾਨੇ ਸੁਬਹਕੇਹੀ ਰਹੇ ਸੋ ਸੁਬਹ ਸ਼ਾਮ ਭੇ ਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧੩ ॥ ਕਿਉਂਕਿ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਦਿਨ ਔ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਸ ਮਦਾਦਿਕੋ ਕੀ ਅਪੇਖਜ਼ਾ ਕਰ ਰਾਤ ਦਿਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਔ ਬਾਮ ਕੋਠੇ ਕੋ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਗ੍ਰਹਆਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਨਿਰਗੁਨ ਇਸੀ ਤੇ ਨ੍ਰਿਬਾਮ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮ ਹ ॥ ੧੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਾਮ ਨਾਮ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਮੰਦਰਕਾ ਹੈ ਤੋ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾਕਿ ਨ੍ਰਿ ਜੋ ਮਨੁਖਜ਼ ਹੈ ਵੋ ਜਿਸਕਾ ਮੰਦਰ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਵਾ ਉਨਕਾ ਜੋ ਮੰਦਰ ਹੈ ਸਰਬਾਧਾਰ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਿਸ ਨ੍ਰਿਬਾਮ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧੭ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬਕਾਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਸਭਕਾ ਕਾਲ ਹੈ ਮਾਰਕ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਜੋ ਸਭ ਕਾਲਮੇ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਜਪ ਸਾਹਬ ਜੀ ॥ ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾ ਦਿ ਸਚੁ ਹੈਭੀਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥ ਪੁਨਾਂ ਜੈਤਸਰੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮੇ ॥ ਆਦਿਪੂਰਨ ਮਧਪੂਰਨ ਅੰਭਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁ ਰਹ ॥ ਸਿਮਰੰਤਿ ਸੰਤ ਸਰਬਤ੍ ਰਮਣੰ ਨਾਨਕ ਅਘਨਾਸਨ ਲਗਦੀਸਰਹ ॥ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਸਰਬਕਾਲੇ ਨਮੋ ਸਰਬਕਾਲ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਨਖ ਸਿਖ ਪ੍ਯੰਤ ਸਜ਼ਾ ਮ ਮੂਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਸਰਬਤ੍ਰਾਵਤਾਰ ਮੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਕਾਲਮੇ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਕਾਲ ਪਰਛੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮ ਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਸਭਕੇ ਲੈ ਕਾ ਕਰਤਾ ਜੋ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਜੋ ਸਭ ਮੇ ਲੀਨ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਜੋ ਸਭ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ ਪਰਮ ਪਾਤ੍ ਹੋਨੇ ਤੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮੇ ਪ੍ਯਾ ਤ੍ਰੀ ਕਰ ਹੀ ਦਾਨਪ੍ਰਤਿਫਲਿਤਹੋਤਾਹੈ ਅਨੰਤਗੁਨਯੁਕ੍ਤਿਭੀ ਹੈ ਇਸਮੇਂ ਸੰਕਲਪ ਸਮੇਂ ਜਲਹਾਥਮੇ ਧਾਰਨਕਰੀਤਾਹੈ ਸੋ ਜ ਲ ਬਰਨ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਬਰਨ ਸੂਰਯ ਕੋ ਪ੍ਯਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਿਰਨੋ ਦੁਆਰਾ ਸੂਰਜ ਸਰਬ ਕਰਮ ਸਾਖੀ ਬਿਸ਼ਨ ਕੋ ਪ੍ ਰੇਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਆਗੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਮੇਂ ਅਨਸਾਰ ਕਰਮ ਫ ਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦਾਨ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਧਜ਼ਾਹਾਰ ਕਰ ਲੇਨਾ ਸਰਬਕਾਲੇ ਕਜ਼ਾ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਲੇਤਾ ਹੈ ਵਾ

ਹਗੁਰੂ ਵਾ ਕੌਨਮਹ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ਲਾ ਸਬਦ ਦਾਨਾਰਥਕ ਭੀ ਹੈਸਰਬਕਾਲੇ ਕਜ਼ਾ ਸਰਬ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਾ ਕੌਨਮਹ ॥੮॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਦਿਆਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਭ ਪਰ ਜੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਹੇ ਦਜ਼ਾਲੇ ਭਗਵਤੀ ਤੁਝਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਰੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸਰਬ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥ ਸਭ ਗੁਬਿੰਦ ਹੈ ਸਭੁ ਗੁਬਿੰਦ ਹੈ ਗੋਬਿੰਦਬਿਨਨਹਿਕੋਈ ॥ ਇਹਪਰਪੰਚ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਲੀਲਾ ਬਿਚਰਤ ਆਨਨ ਹੋਈ ॥ ਦੀਵਾਨ ਗੋਯਾ ਯਥਾ ॥ ਗਾਹ ਸੂਫ਼ੀ ਗਾਹਜ਼ਾਹਿਦਗਹਕਲੰਦਰਮੇਸ਼ਵਦ ॥ ਰੰਗਹਾਏ ਮੁਖਤਲਿਫ਼ ਦਾਰਦ ਬੁਤੇ ਅੱਯਾਰਮਾ ॥ ਪੁਨਾ ਮਹਾਭਾਰਤੇਸਾਂਤਿਪਰਬਮੇਂ ॥ਅਨੇਕਰੂਪਰੂਪਾਯਬਿਸਨਵੇਪ੍ਰਭੁ ਬਿਸ਼੍ਨਵੇ॥੧॥ਵਾਸਭਮੇਰੂਪਸੋਂਦਰਯਤਾਜਿਸਕੀਹੈਤਾਕੋਨਮਹ। ੨॥ਵਾ॥ਰੂ॥ਨਾਮਸ਼ਬਦਕਾਹੈਪ੍ਰਲਜ਼ਕਾਂਲਮੇਬੇਦਰੂਪਸਬਦੋਂਕੋ ॥ਪੇ॥ ਕਜ਼ਾ ਜੋ ਪਾਨ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੇ ਸਰਬਰੂਪੇ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਔਰ ਰੂ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸਕਾ ਹੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੋ ਅਗਿਨ ਸੂਰਯਾਦਿਕ ਉਨਕੋ ਜੋ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਏ ਸਰਬ ਰੂਪੇ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ਰੂ॥ ਕਜ਼ਾ ਅਸਾਧਾਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤਿਸਕਰਕੇਸੰਪੂਰਨਪ੍ਰਲੈ

ਕਾਲਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਜੋ ਪਾਨ ਕਰੇ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਭੂਪ ਪ੍ਰਤਿ ਭੂਪਤਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤਿ ਰਾਜਾ ਰੂਪ ਕੌ ਗੀਤਾ ਕੇ ਦਸਮਾਧਜ਼ਾਯ ਮੇਂ ਯਥਾ ਨਰਾਣਾਂ ਚਨਰਾਧਿਪਃ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਮਨੁਖੋਂ ਮੇਂ ਰਾਜਾ ਮੈਂਹੋਂ ਐਸੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਵਿਸਨੂ ਪ੍ਰਿਥਵੀਪਤੀ ਅਵਿਸਨੁ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਮਨੁਸੰਮ੍ਰਿਤ ਮੇਂ ਐਸੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਨਾਪਤਜ਼ੰਚ ਰਾਜਜ਼ੰਚ ਦੰਡਨੇਤ੍ਰਿਤ੍ਵਮੇਵਚ ਸਰਬਲੋਕਾਧਿ ਪਤਜ਼ੰਚ ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਦਹ੍ਤਿ ॥ ੧ ॥ ਸੈਨਾਪਤਿ ਆਦਿਭਾਵ ਕੋ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਗਜ਼ਾਤਾ ਯੋਗਜ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬਗਜ਼ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਰਾਜਾਦਿ ਰੂਪਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਵਰਾਹਾਦਿਰੂਪ ਕੋਰ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥੀ ਕਾ ਪਾਲਨ ਕਰੈ ਸੋ ਭੂਪਤਤਾਕੋ ਨਮਹ ੨ ॥ ਵਾ ਭੂ ਨਾਂਮ ਸਤਾ ਕਾ ਹੈ ਸਭ ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾਲਮੈ ਪਾਨ ਕਰੈ ਜੋ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਸ੍ਵਿਤਕਾਲਮੇ ਸਰਬ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹਿਏ ਸਰਬ ਭੂਪੇ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲ ਮਲਿ ਪ੍ਧੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਕਾ ਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬਪ ਖੇ ਦੁਤੀਯ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਨਿ ਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧੦ ॥

ਮੂਲ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਖਾਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਸਰਬ ਖਾਪ ਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਸਰਬ ਖਾਪੇ ਕਿਆ ਕਾਲ ਰੂਪ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਕੋ ਖਪਾਵਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਸਰਬਖਾਪੇ ॥ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰਸ੍ਰਿਸਟੀ ਮੇਂ ਖਾ ਕਿਆ ਅਕਾਸਵਤ ਜੋ ਆਪੇ ਨਾਮ ਬਜਾਪਤ ਹੋਵੇ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਖਾ ਕਰਕੇ ਅਕਾਸ ਤਦੋਪਲਖਿਤ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਭੂਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਪਰਯੰਤ ਸਭ ਕੇ ਪਾਨ ਕਰਵੇ ਵਾਰਾ ਕ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਕੋ ਗੰਧ ਗ੍ਰਾਸਤਾ ਹੈ। ਗੰਧ ਕਉ ਜਲ ਜਲਕੋ ਰਸਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਗ੍ਰਾਸਤੀ ਹੈ ਰਸਕੋ ਤੇਜ ਤੇਜ ਕੋ ਰੂਪ ਰੂਪਕੋ ਵਾਯੁ ਵਾਯੁ ਕੋ ਸਪਰਸ਼ ਸਪਰਸ਼ ਕੋ ਅਕਾਸ ਅਕਾਸ ਕਉ ਸ਼ਬਦ ਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਗ੍ਰਾਸਤੀ ਹੈ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਮਸੀ ਅਹੰਕਾਰ ਤਿਸ ਕੋ ਰਾਜਸੀ ਵਾਂਕੋ ਸਾਂਤ੍ਵਕੀ ਤਿਸ ਕੋਮਹਤਤ੍ਵ ਮਹਤਤ੍ਵ ਕੋ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਗ੍ਰਾਸਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਕੋ ਪੁਰਖ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਕੀ ਅਵਧਿ ਹੈ ਯਥਾ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ॥ ਇੰਦ੍ਰਯੇ ਭਜਾਪਰਾ ਹਜਰਥਾ ਅਰਥੇਭਯਸ੍ਯ ਪਰੰਮਨਃ ਮਨਸਤੁਪਰਾਬੁਧਿਃਬੁੱਧੇਸ੍ਤੁ ਪਰਤਃ ਮਹਾਨੁ ਮਹਤਃ ਪਰਮਵਯਕ੍ਤਿ ਅਵਜਕ੍ਤਾਤਪੁਰਖਃ ਪਰਃ ਪੁਰਖਾਤਨ ਪਰੰ ਕਿੰਚਿਤ ਸਾਕਾਸ੍ਠਾ ਸਾਪਰਾਗਤਿਃ॥੧। ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਸਰਬ ਖਾਪਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥੩॥ ਵਾ ਖਾ ਸਬਦ ਕਰ ਗਯਾਨੇਂਦ੍ਰੀ ਤਥਾ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰੀ ਉਨਕੀ ਜੋ ਪਾਲਨਾ ਕਰੈਂ ॥ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿਸਜ ਗ੍ਰਹਨ ਸਕ੍ਰਿ ਰੂਪ ਹੋਕਰ

ਸੋ ਕਹਿਏ ਸਰਬ ਖਾਪੇ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਪਾਨ ਕਰੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਆਦਿਕ ਅਵਸਥਾ ਮੇਂ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕੋ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਏ ਸਰੇਬ ਖਾਪੇ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਅਗਿਨ ਰੂਪ ਭੋਕ੍ਤਾ ਹੋਕਰੇ ਜੋ ਸਰਬ ਕੋ ਖਪਾਵੇ ਭਖਜਨ ਕਰੇ ਵਾਕੋ ਨਮ ਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਖਾ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਹੈ ਪਾਰਖਜਲੇ ਹੈ ਸਰਬ ਭੂਰ ਭੁਵਾ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕ ਊਪਰਕੇਔਰ ਅਤਲ ਬਿਤ ਲ ਸੁਤਲ ਤਲਾਤਲ ਮਹਾਤਲ ਰਸਾਤਲ ਪਾਤਾਲ ਔਰ ਜੋ ਅਨੰਤ ਸ੍ਵਰਗ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਜੋ ਰਖਜਕ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈ ਸਰਬਖਾਪਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ਭਗਵਤੀ ਸਰਬ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਰਖਜਕ ਤਿਸਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਸਹਿ ਤ ਹੇ ਸਰਬਖਾਪੇ ਸ੍ਵਰਗਰਖਜਕੇ ਭਗਵਤੀ ਤੁਝਕੋ ਨਮਸਕਾ ਰ ਹੋਵੇ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਉਕ੍ਤਿ ਬਿਲਾਸੇ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਐਸੇ ਚੰਡ ਪ੍ਰਤਾਪਤੇਦੇਵਨਬਢਯੋ ਪ੍ਰਤਾਪ। ਤੀਨਲੋਕ ਜੈਜੈਕਰੈ ਰਰੈਨਾਮਸ ਦਜਾਪ॥ ਪੁਨਾ॥ਕਬਿੱਤ॥ ਮਿਲਕੇਸੁਦੇਵਨਬਡਾਈਕਰੀਕਾਲ ਕਾਕੀਏਹੋਜਗਮਾਤਤੈਤੋਕਾਟਿਯੋਬਜ਼ੋਪਾਪਹੈ। ਦੈਤਨਕੇਮਾਰ ਰਾਜਦੀਨੋ ਤੈ ਸੁਰੇਸ ਹੂੰ ਕੋ ਬਡੋਜਸ ਲੀਨੋ ਜਗ ਤੇਰੋਈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ॥ ਦੇਤ ਹੈ ਅਸੀਸ ਦਿਜ ਰਾਜ ਰਿਖਿ ਬਾਰਬਾਰ ਤ ਹਾਂ ਹੀ ਪਢਜੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਚ ਹੂੰ ਕੋ ਜਾਪ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਜਸ ਪੂ ਰਰਹਿਓ ਚੰਡਿਕਾ ਕੋ ਤੀਨ ਲੋਕ ਜੈਸੇ ਧਾਰ ਸਾਗਰ ਮੈ ਰੀ ਗਾ ਜੀ ਕੋ ਆਪ ਹੈ ॥ ਇਹਾਂ ਜਾਪ ਸਬਦ ਕਰ ਸਰਬ ਸ੍ਰੂ ਜਾਪ ਦੇਵੀ ਅਰਥਕ ਭੀਹੈ ਇਸਮੇ ਕੁਛ ਖਜਤੀ ਨਹੀ ॥੮

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬਥਾਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸੰਪੂਰਨ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਾ ਜੋ ਸਥਾਪਕ ਹੋਵੈ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਵੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਰਬਲੋਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕੋਂ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਅਧਿਕਾਰ ਪ ਰ ਸਥਾਪਨਕਰੇ ਵਾਕਉਨਮਹ ੨ ਵਾ ਥਾ ਨਾਮਪਰਬਤੋ ਕਾ ਹੈ ਪਾਰਖਜ਼ਣ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਜੋ ਰਖਜ਼ਕ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਪੌਰਾਨਿਕ ਕਥਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂਲੋਕ ਪਰਬਤ ਸਾਢੇ ਤੇਰਾ ਕ੍ਰੋਜ਼ ਜੋਜਣ ਊਚਾ ਹੈ ਚਾਰ ਓਰ ਹੈ ਸਾ ਤੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਔ ਸਾਤੋ ਦੀਪੋਂ ਕੇ ਸਾਢੀਲ ਕੀ ਨਜ਼ਾਂਈ ਉਸੀ ਪੈ ਦਿਗ੍ਗਜ ਹੈਂ ਮਹਾਂ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇਨਜ਼ਾਈ ਜਿਨਕੇਸਰੀਰ ਹੈਂ ਸੋ ਦਾਂਤੋ ਕਰ ਦਬਾਏ ਇਸਿਥਤ ਹੈਂ ਤਿਸ ਪਰਬਤ ਪਰ ਆਠ ਭੁਜ ਰੂਪ ਧਾਰ ਸਸਤ੍ਰੋ ਸਹਿਤ ਚਾਰ ਓਰ ਵਾਂਕੇ ਕੋਤਵਾਲਕੀ ਨਜ਼ਾਂਈ ਘੂਮ ਰਹੇ ਹੈਂ ਮਹਾਂ ਬਿਸਨੂ ਤਿਸ ਮੂਰਤੀ ਕੋ ਨਮ ਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਕਾਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸਰਬਕਾਲ ਕੋ ਕਾਲ ਕਜ਼ਾ ਕਾਲ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਤਾ ਕਾਲ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਕਾਲਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ॥ ਯਥਾ ਬੇਨਤੀ ਚੌਪਈ ਮੇ॥ ਕਾਲ ਪਾਇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਪੁ ਧਰਾ ॥ ਕਾ ਲਪਾਇ ਸਿਵਜੀ ਅਵਤਰਾ ॥ ਕਾਲਪਾਇ ਕਰ ਬਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰ ਕਾਸਾ॥ ਸਰਬ ਕਾਲਕਾ ਕੀਆ ਤਮਾਸਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰਨਾਟ ਕੇ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਸ੍ਰਿਜੇਸੇਤਜੰਜੇਰਜੰਉਤਭੁਜੇਵੰ ॥ ਰ

ਚੇਅੰਡਜੰਖੰਡਬ੍ਰਹਮੰਡਏਵੰ ॥ ਦਿਸਾਬ੍ਰਿਦਿਸਾਯੰ ਜ਼ਿਮੀਆਸ ਮਾਨੰ ॥ ਚਤੁਰਬੇਦ ਕਥਜ਼ੰ ਪੁਰਾਣੰ ਕੁਰਾਣੰ ॥ ੨੪ ॥ ਰਚੇ ਰੈ ਣਦਿਵਸੰ ਥਪੇਸੁਰਚੰਦ੍ਰੰ ॥ ਠਟੇ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਰਚੇ ਬੀਰਬ੍ਰਿੰਦੰ ॥ ਕਰੀ ਲੋਹ ਕਲਮੰ ਲਿਖਜ਼ੋ ਲੇਖ ਮਾਥੰ॥ ਸਭੀ ਜ਼ੇਰ ਕੀਨੇ ਬਲੀਕਾਲ ਹਾਥੰ ॥ ੨੫ ॥ ਕਈ ਮੇਟਡਾਰੇ ਉਸਾਰੇ ਬਨਾਏ ॥ ਉਸਾਰੇ ਗਢੇ ਫੇਰ ਮੇਟੇ ਉਪਾਏ॥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾਲ ਜੁਕੀ ਕਿ ਨੂਨ ਪਛਾਨੀ॥ ਘਨਜ਼ੋ ਪੈ ਬਿਹੈਹੈਘਨਜ਼ੋਪੈਬਿਹਾਨੀ ॥ ੨੬ ॥ ਕਿਤੇ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਸੇ ਕੀਟਕੋਟੈ ਬਨਾਏ॥ ਕਿਤੇ ਰਾਮਸੇ ਮੇਟ ਡਾਰੇ ਉਪਾਏ ॥ ਮਹਾਦੀਨ ਕੇਤੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਮਾਝ ਹੂਏ॥ ਸਮੈ ਆਪਨੀ ਅਪਨੀ ਅੰਤ ਮੂਏ॥ ੨੭ ॥ ਜਿਤੇ ਔਲੀਆ ਅੰਬੀਆ ਹੋਇ ਬੀਤੇ ॥ ਤਿਤਜ਼ੋਂ ਕਾਲ ਜੀਤਾਨਤੇ ਕਾਲਜੀਤੇ ॥ ਜਿਤੇ ਰਾਮ ਸੇ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਹ੍ਵੈ ਬਿਸ਼ਨ ਆਏ॥ ਤਿਤਜ਼ੋਂ ਕਾਲਖਾਪਜ਼ੋ ਨਤੇਕਾਲ ਘਾਏ॥ ੨੮॥ ਜਿਤੇ ਇੰਦ੍ ਸੇ ਚੰਦ੍ ਸੋ ਹੋਤ ਆਏ ॥ ਤਿਤੇਕਾ ਲ ਖਾਪਾਨ ਤੇ ਕਾਲ ਘਾਏ ॥ ਜਿਤੇਔਲੀਆ ਅੰਬੀਆ ਰੌਸ ਹ੍ਵੈ ਹੈ॥ ਸਭੈ ਕਾਲਕੇ ਅੰਤ ਦਾੜਾਂ ਤਲੇ ਹੈ ॥ ੨੯॥ ਜਿਤੇ ਮਾਨਧਾਤਾਦਿ ਰਾਜਾ ਸੁਹਾਏ॥ਸਭੈਬਾਂਧਕੈਕਾਲ ਜੇਲੈਚਲਾਏ ਜਿਨੈ ਨਾਮਤਾਕੋ ਉਚਾਰੋ ਉਬਾਰੇ ॥ ਬਿਨਾ ਸਾਮਤਾਕੀ ਲਖੇ ਕੋਟਮਾਰੇ ॥ ੩੦ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਕਾਲਹੀ ਪਾਇ ਭਯੋ ਭਗਵਾਨ ਸੁ ਜਾਗਤ ਯਾਜਗ ਜਾਕੀ ਕਲਾਹੈ॥ ਕਾਲ ਹੀ ਪਾਇ ਭਯੋ ਬ੍ਰਹਮਾਸ਼ਿਵ ਕਾਲਹੀ ਪਾਇ ਭਯੋ ਜੁਗਿਆ ਹੈ॥ ਕਲਹੀਪਾ ਇ ਸੁਰਾਸੁਰ ਰੀਧ੍ਰਬ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਾਦਿਸਾ ਬਿਦਿਸਾ ਹੈ ॥ ਔ

जिहतेनसओजै। ओसो न कैगजो कोऊ सुदावरे जाहि उ
पाइ सो घावबचैजै। जाते न छुटीऐ मूढकहु हसताकी
नकजो सरनागत जैजै॥ ९६॥ इति बचित्र नाटके॥
रामावतारे॥ दोहा॥ जेतिनकी सरनी परे करदैल
ऐबचाइ। ओजोनहिकोऊबाचिआक्रिशनबिसूरघराइ।
८३॥ सो ऐसा जो सरब का काल अकाल पुरख तिसके
प्रति नमसकार होय॥ वा प्रमाजु से लेकर महाकलप
पर्यंत भूत भविखजत आदिक जो काल है। सरब प्राणी
ओं का निरबाह करता सूरग नरकादि करम फल प्र
दाता वाको नमसकार है॥ २॥ वा सरब काल मै हमी
ओ रुप देसकाल वसु पृछेद से सुनज पारबृहम को नम
सकार होवै॥ ३॥ वा (का) शबद करके सुख (ला) श
बद का दानारथ सबका जो सुख प्रदाता होवै वाको न
मह॥ ४॥

मूल॥ नमो सरब पाले ॥ टीका

॥ २०॥ सभि सथावर जंगम सिसटीका जो पालक होवै
ताकउ नमह॥ १॥ वा सरबका॥पा॥करके पालक सो
विशनु तिसका जो (ला) कहिऐ दाता होवै सो कहिये स
रब पाला वाकउ नमह॥ वा सभिके रिदे रुपपालेमे
किआ अरथात प्रेरकमे जो प्रतजक चैतंनज रुप होकर

रसुकालसबै बसकाल के ऐक हीकाल अकाल सदाहै
॥ ९४॥ मेरकरो त्रिण तै मुहि जाहि गरीब निवाजन
दूसरतोसो॥ भूल छिमोहमरी प्रभुआपन भूलनहाल क
हूं कुउ मोसो॥ सेवकरी तुमरी तिनके सब ही गिहला
गत धाम भरोसो॥ या कलिमै सबकाल क्रिपान कोभारी
भुजानको भारी भरोसो॥ ९२॥ सुंभनिसुंभसे कोटनिसाच
र जाहि छिनेक बिखेहन डारे॥ घुमरलोचन चंडमौंड
से माहिखसे पलबीच निवारे॥ चामरसे रण चिछरसे
रकतिछट से झटदै झझकारे॥ औसो सुसाहिब पाइक
हा परवाह रही इह दास तिहारे॥ ९३॥ मुंडहुसे
मधुकीटबसे मुरसे अघसे जिन कोट दले है॥ ओट
करी कबहुं न जिनै रनचोटपरी पग व्हैनटले है॥ सिं
ध बिखे जिन बूढे निसाचर पावक बान बहे
नजले है॥ ते असतोर बिलोक अलोक सुलाज को
छाड कै भाज चले है॥ ९४॥ रावन से महि
रावन से घट कान हु से पलबीच पछारे॥ बारद ना
द अकंपन से जराजंग जुरेजिनसजोजमहारे॥कुंभअकु
भसे जीत सबै जग सातहुं सिंधहथिआरपखारे। जेजेहु
ते अकटे बिकटे सुकटे कर काल क्रिपानि के मारे॥
९५॥ जो कहुं कालतै भाजकै बाचिअत तौकिहकुंट बि
थै भज जैजै। आगेहुं काल धरे असिकाजत छाजत है

ਬਿਰਾਜ ਰਹਾ ਹੈ ਵਾਕਉ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਕਾ (ਪਾ) ਕਰਕੇ ਪਾਲਕ ਔਰ (ਲ) ਕਰਕੇ ਲੈ ਕਰਤਾ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਪ੍ਰਲਯਕਾਲ ਮੇ ਵਾ ਅਬ ਭੀ ਜੋ ਸਭਕੋ ਪਾ ਲੇਵੇ ਉਦਰ ਮੇ ਅੰਨਾਦਿਵਤ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨੦ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤਸਤੁ ਦੇਵੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਦੇਵੇ ਕਿਆ ਸਭਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮਨ ਬਾਂਛਤਕੇ ਦੇਵੇ ਵਾਰਾ ਜੋਹੈ ਵਾਂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਭਕਾ ਜੋ ਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸੂਰ ਯ ਅਗਿਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਵਾਂਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਕ੍ਰੀੜਾ ਸਭਕੇ ਕਰਾਵਨੇ ਵਾਰਾ ਜੈਸੇ ਕਾਸਟ ਕੀ ਪੁਤਰੀਓਂ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਨਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਵਾਲੋਹਯੁੰਬਕਵਤ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਸ੍ਵਪਨਦ੍ਰਸਟਾਵਤ ਜੋ ਜਗਤ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਅੰਗਨ ਮੇ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਕਰਾਇ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਜੈਕੀ ਇਛਾਵਾਨ ਤਿਸ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਬਿਵਹਾਰਕ ਰਤਾ ਦਯੋਤਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਾਸਸ੍ਵਰੂਪ ਸੋ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਸ੍ਰੁਤਿਰੂਪ ਕਿਆ ਸੋਤ੍ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਸ੍ਵਾਵਕ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੭ ਵਾ ਸੋਭਾ ਰੂਪ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੮ ॥ ਵਾ ਪ੍ਰਿਯਦਰ ਪਾਦਿ ਮੋਦ ਪ੍ਰਮੋਦ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਸਰਬ ਸੁਖ ਸਮੁਦ੍ ਪਰਮਾ-ਤਮਾ ਦੇਵਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੯ ॥ ਵਾ ਮਦ ਰੂਪ ਸਰਬ ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਆਸਦ ਰੂਪ ਮਹਾ ਕਾਲ ਕੋ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੧੦ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਅਰਧਨਿ ਦ੍ਰਿਤਨੇਤ੍ ਕਰਯੁਕ੍ਰ ਸਭ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਕੇ ਮਹਾ ਸੁਖਕਾ ਜੋਦਯੋਤਨ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਤ੍ ਕਯਾ ਨਮਸ ਕਾਰ ਅਸਤ੍ਕਯਾ ਹੋਵੈ ਸੇਸ ਸਾਈ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੧੧ ॥ ਵਾ ਕਾਂਤਿ ਰੂਪ ਸਰਬ ਸ੍ਵਰਯ ਅਗਨਿ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸੋਂ ਕਾ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਰੂਪ ਜੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧੨ ॥ ਵਾ ਗਤਿ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਗਜਾਨ ਗਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਰੂਪ ਦਿਵਧਾਤ੍ਰ ਕ੍ਰੀੜਾ ਵਿਜਿਗੀਖਾ ਬਜ੍ਰਹਾਰ ਦ੍ਯੁਤੀ ਸ੍ਤੁਤੀ ਮੋਦ ਮਦ ਸ੍ਵਪਨ ਕਾਂਤਿ ਗਤਿ ਸੁ ਏਤੇ ਅਰਥੋ ਮੇਂ ਦਿਵਧਾਤ੍ਰ ਕੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਸੋ ਈਹਾਂ ਸਰਬਾਪੇਖਜਤ ਹੈ ਤਿਸ ਤੇ ਭੀ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੇ ਯੋਗ ਪਰਮਾਤ ਮ ਦੇਵ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਅਸਤ੍ਹੋਵੈ ॥ ੧੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਭੇਵੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਭੇਵੈ ਕਯਾ ਜੋ ਅਭੇਵ ਹੈ ਭੇਦ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਭੇਦ ਕਯਾ ਸਜਾਤੀਯ ਬਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਵਾ ਦ੍ਵੈਧੀ ਕਰਨ ਰੂਪ ਮੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਭੇਵ ਕਯਾ ਅਭਿੰਜਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਨੇਹ ਰਹਿਤ ਹੈ ਸੋ ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜੋ ਗੋਕਲ ਮੇਂ ॥ ਗੋ ॥ ਗੋਪ ਗੋਪਿਕਾ ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਮਥੁਰਾ ਸੇ ਪੁਨਰਨਜਾਤੇ ਭਏ ਸੋ ਐਸੇ ਨਿਰਸਨੇਹ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਾਮਾਨਜ ਸੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੇਂ

ਸਨੇਹ ਤੇ ਰਹਿਤ ਇਦੰਮੇਸਜ਼ਾਤ ਕਿ ਏਹ ਮੁਝ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਇਸ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਆਪਤਕਾਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਵਜ ਵਸਤੁ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਅਭੇਵ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਜਨਮੇ ॥ ਟੀਕਾ ਜਨਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਅਜ ਅਵਿਨਾਸੀ ਅਕ੍ਰੈਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਅਜ॥ਨਮੇ॥ ਐਸੇ ਪਦਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ॥ ਅਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਾ ਮਾਯਾ ਜਿਸ ਕੋ ਨਮੇ ਕਯਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਸੁਬਨਮੇ ॥ ਟੀਕਾ ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋਂ ਜੋ ਸੁਬਨ ਮੇਂ ਕਜਾ ਸੁਸਟੂ ਬਨਮੇਂ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਸੋ ਕਵਨ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਅਬ ਇਸ ਕਾਲ ਮੇਂ ਭੀ ਜੋ ਬੰਸੀ ਬਜਾ ਰਹਾ ਹੈ ਯਮਨਾ ਤੀਰੇ ਰਾਗ ਬਿਹਾਗਰੋ ॥ ਮੁਰਲੀ ਧੁਨਿਬੈਕੁੰਠਗਈ ॥ ਨਾਰਾਯਣਕਮਲਾ ਸੁਨਿ ਦੰਪਤਿ ਅਤਿਰੁਚਿ ਹ੍ਰਿਦਯ ਭਈ ॥ ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਿਯਾਯਹ ਬਾਨੀ ਅਦਭੁਤ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਹਰਿ ਦੇਖਜੋ ॥ ਧਨਜ ਧਨਜ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਮੁਖ ਹਰਿ ਕਹਿ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਜ ਕੋ ਲੇਖਜੋ ॥ ਰਾਸ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤਨੰਦਨੰਦਨ ਸੋ ਹਮ ਤੇ ਅਤਿ ਦੂਰ ॥ ਧਨ ਬ੍ਰਜ ਧਾਮ ਧੰਨ ਬ੍ਰਜ ਧਰਨੀ ਉਡਿਲਾਗੀ ਜਉਧੂਰਿ ॥ ਯਹਿਸੁਖਤਿ ਹੂੰ ਭੁਵਨ ਮਹਿ ਨਾਹੀ ਜੋਏਸੰਗਪਲਏਕ ॥ ਸੂਰ ਨਿਰਖ

ਕਾਰ ਇਨ ਇਕਟਕ ਭੂਲੇਨਯਨ ਨਿਮੇਖ ॥ ੧ ॥ਰਾਗਆਸਾ ਵਰੀ ॥ ਜੋ ਸੁਖਸਜ਼ਾਮ ਕਰਤ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਸੋ ਸੁਖਤਿਹੂ ਪੁਰ ਨਾਹੀ ਹੋ ॥ ਹਮਕੋ ਕਹਾ ਮਿਲਤਰਜਉਨ ਕੀ ਯਹਿ ਕਹਿ ਕਹਿ ਅਕਲਾਈ ਹੋ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਿਯਾ ਸਤ ਕਹਤ ਹੋ ਮੋਤੇ ਅਵਰਨ ਕੋਈ ਹੋ ॥ ਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਰਾਸ ਰਸ ਸੁਖ ਜੋ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ਬਨ ਨਹਿ ਹੋਈ ਹੋ ॥ ਹਰਤਾ ਕਰਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਹੀ ਵਹਮੋਤੇ ਹੈ ਨਜ਼ਾਰੋ ਹੋ ॥ ਸੂਰਧੰਨ ਰਾਧਾ ਬਰਗਿਰ ਧਰ ਧੰਨ ਸੁਖਨੰਦ ਦੁਲਾਰੋ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਮਨੁ ਕੀ ਰਛਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਬਨ ਮੇਂ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥੨॥ ਵਾ ਜਲ ਕੋ ਨਾਮ ਭੀ ਬਨ ਹੈ ਤੋ ਜਲ ਮੇਂ ਮਛ ਰੂਪ ਕਰ ਸੰਖਾਸੁਰ ਕੋ ਮਾਰਕਰ ਬੇਦ ਲਿਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਵਾ ਜਲ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਗੋਪਿਕਾ ਸੋ ਜਮੁਨਾਜਲਮੇਂ॥ ਯਥਾਚਰਿਤ੍ਰੋ ਖਾਖਜ਼ਾਨੇ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਮੋਤੀਕੇ ਅੰਗ ਬਿਰਾਜਤ ਭੂਖਨ ਮੋਤੀ ਕੋ ਬੇਸਰ ਕੀ ਛਬਿਬਾਢੀ ॥ ਮੋਤੀ ਕੇ ਚੌਸਰ ਹਾਰਫਬੈਦੁਤਿ ਮੋਤਿਨ ਕੀ ਗਜ ਰਾਜ ਕੀ ਗਾਢੀ ॥ ਰਾਧਿਕਾਮਾਧਵ ਕੋ ਜਮੁਨਾ ਤਟ ਕੰਜਗਹੇਕਰ ਜੋ ਵਤ ਠਾਢੀ ॥ ਛੀਰਕੇ ਸਾਗਰ ਕੋ ਮਥਕੈ ਮਨੋਚੰਦ ਕੋ ਚੀਰ ਸਭੈ ਤਨ ਕਾਢੀ ॥ ੧ ॥ ਚੌਃ ॥ ਨਾਵਤ ਜਹਾਂ ਆਪ ਹਰਿ ਠਾਂਢੇ ॥ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਆਨੰਦ ਬਾਢੇ ॥ ਵਾਰਗੁਪਾਲ ਪਾਰ ਬਿਜ੍ ਨਾਰੀ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਜਾਵਤ ਤਾਰੀ ॥੨॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕ੍ਰੀੜਤਹੈਂਜਹਕਾਨ ਕੁਮਾ ਰ ਬੜੇ ਰਸ ਸਾਥ ਬਡੇ ਜਲ ਮਾਹੀ ॥ ਵਾਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਵ੍ਰਤੁਪਾਰ

ਗੁਪਾਲ ਬਿਰਾਜਤ ਗ੍ਵਾਰਨ ਕੇ ਦਲ ਮਾਹੀ ॥ ਲੈ ਡੁਬਕੀ ਦੁਊ ਆਪਸਮੈ ਰਤਿਮਾਨ ਉਠੈ ਦ੍ਰਿਢ ਜਾਇ ਤਹਾਂ ਹੀ ॥ ਯੋਰੁਚਿ ਮਾਨਰਮੈਰਤਿਸੋ ਮਨ ਦੂਰਹੀਹੇ ਕੋਊ ਜਾਨਤ ਨਾਹੀ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਦੁਆਰਕਾ ਮੇ ਜਲ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ੫॥ ਵਾ ਅਕ੍ਰੂਰਕੋ ਅਦਭੁਤ ਦਿਖਲਾਤੇ ਭਏ ਜਲਮੇ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਸੇਤਬਾਂਧੈਤੇ ਭਏ ਰਾਮਰੂਪ ਹੋਕਰ ॥੭॥ ਵਾ ॥ਮਾਰਕੰਡੇਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਲੈ ਮੇ ਬਾਲਰੂਪ ਬਟ ਪਤ੍ਰ ਪੈ ਦਿਖਲਾਤੇ ਭਏ ॥ ੮ ॥ ਵਾ ਨਾਰਾਂਯਣ ਰੂਪ ਜਲ ਸਾਈ ਸਦਾ ॥ ੯ ॥ ਵਾ। ਦੁਆਰ ਕਾ ਉਗ੍ਰਸੈਨਾਰਥ ਬਨਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ੧੦ ॥ ਵਾ ਗਜੇਂਦ੍ ਕੀ ਰਖ੍ਜਾਕਰਤੇਭਏ॥੧੧॥ਵਾ ਕਾਲੀਦਮਨਸਮੇ ਸੁਸ੍ਰੂ ਜੈਸੇਨ੍ਰਿਤ ਕਹੋਤੈਸੇਨ੍ਰਿਤਕਰਤੇਭਏ॥ਯਥਾ॥ਕਬਿੱਤ॥ਕਦਮਪੈ ਚਢਜਬ ਕੂਦ੍ਜੋ ਕਾਲਿੰਦੀਕੇ ਬੀਚ ਤਬ ਸਬਜਨੀ ਕਾਨ ਕੈਸੇ ਧੋਂਉਬ ਰਿ ਹੈ ॥ ਯਾ ਮੇ ਬਿਖਧਰਕੋ ਹੈ ਬਾਸ ਮਹਾਂ ਬਿਖਰਾਸ ਤਾ ਸੋ ਭੋਸਪਾਸ ਤੋ ਉਸਾਸ ਹੀ ਸੋ ਜਰਿ ਹੈ ॥ ਐਸੋ ਕੌਨ ਜਾਨਤਹੋ ਏਹੁ ਕਬਿ ਰਘੁਨਾਥ ਬੁਜ਼ਘਰੀ ਦ੍ਵੈ ਲੈ ਤਰੇ ਪਾਨੀ ਹੀ ਕੇ ਲ ਰਿ ਹੈ ॥ ਸੀਸਪਰ ਚਢ ਆਪ ਤਾਲੀ ਤੇ ਕਰਤ ਨ੍ਰਿਤਜ ਨਾਥ ਕਾਲਕਾਲੀ ਕਾਲੀ ਦਹਤੇ ਨਿਕਰ ਹੈ ॥੧॥ ਵਾ ਕਾਲੀਯਨਾ ਥ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੧੨ ॥ ਵਾ ਇੰਦ੍ ਕ੍ਰਿਤ ਬਰਖਾ ਜ ਲ ਸੇ ਬਰਜ ਰਾਖਿਆ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੰਨਾਨਕ ਜੁ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਪਾਦੁਕਾਰੂਢ ਹੁਏ ਹੁਏ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾਹਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਦ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹੀਆਂ ਜੋ ਬਨ ਮੇ ਚਰਿਤ੍ ਕਰਤੇ ਭ

ਏ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਾਵਤਾਰੇ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਭੋਜਨਕੈ ਜਸੁਧਾ ਪੈ ਤੇਊ ਭਟਰਾਤ ਪਰੇ ਦੋਊ ਸੋਇਰਹੈਹੈ ॥ ਪ੍ਾਤ ਭਏਬਨਬੀਚ ਗਏ ਉਠਕੈ ਜਹ ਭੁੱਲਤ ਸਿੰਘ ਸਹੇ ਹੈ ॥ ਬ੍ਿਖਭਾਸੁਰ ਥੋ ਜਿਹ ਠੌਰ ਵਿਖੈ ਜਿਹਕੇ ਦੋਊ ਸੀਂਗ ਅਕਾਸ ਖਹੇ ਹੈ ॥ ਦੇਖ ਕੈ ਸੋ ਕੁਪਿਕੈ ਹਰਿਜੂ ਦੋਊ ਹਾਥਨ ਸੋ ਕਰ ਜੋਰ ਗਹੇ ਹੈ ॥ ਸੀਂਗਨਤੇਗਹਿਡਾਰਦਜੋਸੁਅਠਾਰਹਿ ਪੈਰ ਪੈ ਜਾਇ ਪਰਜੋ ਹੈ ॥ ਫੇਰਉਠਜੋ ਕਰਕੋਪਮਨੈ ਹਰਿ ਕੇ ਫਿਰ ਸਾਮਹਿ ਜੁਧ ਕਰਜੋ ਹੈ ॥ ਫੇਰ ਬਗਾਯਦਯੋ ਹਰਿਜੂ ਕਹੀਜਾਇ ਪਰਜੋ-ਸੁਨ ਹੀ ਉਬਰਜੋ ਹੈ ॥ ਮੋਛਭਈ ਤਿਹਕੀ ਹਰਿ ਕੇ ਕਰ ਛੂਟਤ ਹੀ ਸੁਲਗਜੋ ਨ ਮਰਜੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਪ੍ਾਤਭਏ ਬਛਰੇਸੰਗਲੈਕ ਰ ਬੀਚ ਗਏ ਬਨ ਕੇ ਗਿਰਧਾਰੀ ॥ ਫੇਰ ਗਏ ਜਮਨਾ ਤਟ ਪੈ ਬਛਰੇ ਜਲ ਅਸੁੱਧ ਅਚੈ ਨਹੀ ਖਾਰੀ ॥ ਆਇਗਯੋ ਉਤ ਦੈਤਬਕਾਸੁਰ ਦੇਖਨ ਮਾਹਿ ਭਯਾਨਕ ਭਾਰੀ ॥ ਲੀਲ ਲਏ ਸਭਿ ਹੈ ਬਗੁਲਾ ਫਿਰ ਛੋਰਦਏ ਹਰਿ ਜੋਰਗਜਾਰੀ ॥ ਦੋਃ ॥ ਅਗਨਿ ਰੂਪ ਧਰ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤਬ ਕੰਠ ਦਜੋ ਤਬ ਜਾਲ ॥ ਗ ਹਿਸੁ ਮੁਕ੍ਰ ਠਾਨਤ ਭਜੋ ਉਗਲਭਰਜੋ ਤਤਕਾਲ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਚੋਟਕਰੀ ਇਨਜੋ ਇਹ ਪੈ ਇਨਤੋ ਬਲਕੈ ਓਹ ਚੋਂਚ ਗਹੀ ਹੈ ॥ ਚੀਰਦਈ ਬਲਕੈ ਤਨਕੋ ਸਰਤਾਇਕ ਸ੍ਰੋਨਤ ਸਾਥ ਬ ਹੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਕਹਾ ਉਪਮਾਤਿਹਕੀ ਸੁਕਹੀ ਜੁ ਕਛੁ ਮਨਮਧ ਲਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਤਿਰਲੀਤਿਹਮੈ ਇਮਜੋ ਦਿਨ ਮੈ ਦੁਤਿ ਦੀਪ ਸਮਾਇ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਕਬਿੱਤ॥ ਜਬੈ ਦੈਤ ਆਯੋ ਮਹਾ ਮੂਖ ਚ

ਨਾਮ ਹੈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਮੇ ਸਭ ਬਰਨ ਤਥਾ ਯਮਨਾਦਿਕ ਜਿ
ਸਕੋ ਨਮੇ ਕਿਆ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਗੌਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਸਰਬ ਗੌਨ ਹੈ ਸਰਬ ਗੌਨੇ ਕਯਾ
ਗੌਨ ਨਾਮ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਨਿਰਗੁਨ ਮੇ ਤੋ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬ
ਨਨਹੀਂ ਸਕਤੀ ਪਰੰਤੁ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਕਰ ਜਿਸਕੀ ਸਰਬਤ੍ਰ
ਗੌਨ ਸਕ੍ਤਿ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੇ ਪੁ
ਤ੍ਰ ਆਨਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਰਥਾਰੂਢ ਹੋਕਰ ਲੋਕਾਲੋਕ ਪਰਬਤ
ਕੋ ਲੰਘਕਰ ਸੁਦਰਸ਼ਨਚਕ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰ ਮਹਾਂ ਬਿਸ਼ਨ
ਜੀ ਪੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਹਾਂ ਸੇਸ ਅਨੰਤ ਸਰੀਰ ਪੈ ਸੁਵਰਨਔਰ
ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਿਥ ਜਿਨਕੀ ਕੀਮਤਿ ਹੈ ਸੁ ਮਨਿਓਂ ਕਰ
ਜਟਿਤ।ਅਤਯੰਤਅਦਭੁਤਰਚਨਾਸਹਿਤਪ੍ਯੰਕ ਪਰਅਸ੍ਤਭੁਜ
ਮੂਰਤੀ ਸੰਖਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦੁਮ ਨੰਦਕ ਖੜ੍ਗ ਸਾਰੰਗ ਧਨਖ
ਕ੍ਮਅਨੰਤ ਕੋਟ ਸੋਂਦਰਯਤਾ ਕਰਯੁਕ੍ਤ ਕੋਸ੍ਤੁਭ ਬਨਮਾਲਾ
ਕ੍ਰੀਟ ਕਟਕ ਕਟੀਸੂਤ੍ ਪਦਮਾਕਰ ਪਾਦਪਦਮ ਸੰਸੇਵਿਤ੍
ਕ੍ਰਈਕੋਟਿ ਸੁਰ ਯਾਦਿ ਕਥੰਚਿਤ ਏਕਕਾਲ ਮੇ ਉਦੇ ਹੋਇ
ਤ੍ਰਬ ਕਿਸੀਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਤਿਸਕੀ ਉਪਮਾ ਕਹੀ ਜਾਇ।
ਤ੍ਰਿਸ ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰਮੂਰਤੀ ਅਤਿਸਿ ਕਾ ਕੁਸੁਮਨਵਦੂਰਬ ਸ਼
ਜਲ ਜਲਦ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ਦ੍ਵਾਰਕਾ
ਸੇ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦਸ਼ਮਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਤਬਵੋ

ਵਰਾਯੋ ਜਬ ਜਾਨਜੋ ਰਿਪ ਆਯੋ ਮਾਨ ਕੀਨੋ ਤਾਕੇ ਨਾਸ ਕੋ
॥ ਸਿਧਸੁਰਜਾਪਤਿਨਉਖਾਰਡਾਰੀਚੋਂਚਵਾਕੀਬਲੀਮਾਰਡਾਰ
ਯੋ ਮਹਾ ਬਲੀ ਨਾਮ ਜਾਸਕੋ ॥ ਭੂਮ ਗਿਰ ਪਰਜੋ ਹ੍ਵੈ ਦੁਟੂਕ
ਮਹਾਮੁਖ ਵਾਕੋ ਤਾਕੀ ਛਬਿਕਹਿਬੇਕੋ ਭਯੋਮਨ ਦਾਸ ਕੋ॥ ਖੇ
ਲਬੇਕੋ ਕਾਜ ਬਨਬੀਚ ਗਏ ਬਾਲਕ ਜਜੋਂ ਲੈਕੇ ਕਰ ਮਧ
ਚੀਰ ਡਾਰੈ ਲਾਬੇ ਘਾਸ ਕੋ॥ ਕਾਨ੍ਹੁਜੁ ਬਾਚ ਗੋਪਨ ਪ੍ਰਤਿ
ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਫੇਰਕਹੀ ਇਨ ਗੋਪਨ ਕੋ ਫੁਨ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਸਭ ਹੀ
ਮਿਲਜਾਵੈ। ਅੰਨਅਹੈ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਜਿਨ ਮਧ ਮਹਾ ਬਨ
ਕੇ ਮਿਲਖਾਵੈ॥ ਬੀਚਤਰੈ ਹਮਧੈ ਨਮਨਾਮਨ ਭਾਵਤ ਗੀਤ
ਸਭੈ ਮਿਲਗਾਵੈ। ਨਾਚਹਿਗੇ ਅਰ ਕੂਦਹਿਗੇ ਗਹਿ ਕੈ ਕਰ
ਮੈ ਮੁਰਲੀ ਸੁ ਬਜਾਵੈ ॥ ॥ ਮਾਨਲਈ ਸਭਨੋ ਮਿਲ ਗੋਪ
ਨ ਪ੍ਰਾਤਭਏ ਜਬ ਰੈਨ ਬਿਹਾਨੀ॥ ਕਾਨ ਬਜਾਇ ਉਠਜੋ ਮੁ
ਰਲੀ ਸਭ ਜਾਗ ਉਠੇ ਤਬ ਗਾਇ ਛਿਰਾਨੀ॥ ਏਕ ਬਜਾਵ
ਤ ਹੈ ਦ੍ਰੁਮ ਪਾਤ ਕਿਧੋ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਪਿਰਾਨੀ ॥ ਕੌ
ਤਕ ਦੇਖੋ ਮਹਾਇਨਕੋ ਸੁਰਲੋਕ ਬਧੂ ਸੁਰਲੋਕ ਖਿਸਾਨੀ॥
ਰੋਰੀਕੇਚਿਤ੍ਲਗਾਇਤਨੈ ਸਿਰਪੰਖਧਰਜੋਭਗਵਾਂਨਕਲਾਪੀ
॥ ਲਾਇਤਨੈਹਰਿਤਾਮੁਰਲੀਮੁਖਲੋਕਭਜੋਤਿਹਕੋਸਭਜਾਪੀ॥
ਫੂਲਗੁਛੇ ਸਿਰਖੋਸਲਏ ਤਰੁਰੂਖਖਰੋ ਧਰਨੀ ਜਿਹਥਾਪੀ ॥
ਖੇਲ ਦਿਖਾਵਤ ਹੈ ਜਗਕੋ ਅਰ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪਹੀਆਪੀ
॥ ਵਾ ਦੰਡਕਬਨਵਾਮੇ ਰਘੁਨਾਥ ਰੂਪ ਕੋ ਨਮਹ॥ ਵਾ ਸੁਬ ਸ਼
ਬਦ ਕਰਕੇ ਲੇਨਾ ਸੁਬਾ ਪਾਰਸੀ ਭਾਖਾ ਮੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਕਾ

ਭਾਵਕੜਾ ਕਿ ਸਰਬ ਗੌਨ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨ
ਕਦੇਵ ਜੂ ਜਲਥਲ ਆਕਾਸ ਪਰਬਤ ਪਾਤਾਲ ਮੇ ਗਮਨ
ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਮੋਘਰੀਤਾ ॥ਯਥਾ॥ਲਖ ਅਕਾਸਪਤਾਲ ਲਖ
ਅਖ ਫੁਰਕ ਵਿਚ ਸਭਿਦਿਖਲਾਈ ॥੫॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਗੌ
ਨੇ ਸਰਬ ਕੀ (ਗੌਂ) ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿਸੀਕੀ ॥ਗੌ॥
ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਕਿਸੀ ਪੁਰਖਕੋ ਜਬ ਕਿਸੀ ਸੋ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਤਬ ਵੋਹ ਕਹਤਾ ਹੈ ਭਾਈ ਮੈ ਅਪਨੀ ਗੌਂ ਕਾਟਤਾ ਹੂੰ ਸੋ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਕਿਸੀ ਕੀ ਗੌਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਰਬਸਕ੍ਰਿਜੁਕੁ ਹੋਨੇ
ਤੇ ਸੋ ਤਿਸ ਸਰਬ ਗੌਨੇਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ
॥ (ਨੇ) ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋਸਰਬ ਕੀ ਗੌਂ ਨਾ
ਮ ਮਨ ਬਾਂਛਿਤ ਕੋ ਪੂਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਸਰਬ ਗੌਨੇ
ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੌਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਸਰਬ ਭੌਨ ਮੇ ਹੈ ਭਵਨਚਾਰ
ਦਸ ਵਾ ਸਾਤ ਵਾ ਤ੍ਰੈ ਊਰਧ ਸ੍ਵਰਗ ਮਧਜ ਮਰਤ ਅਧਾ ਪਾ
ਤ੍ਰਾਲ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਜਪਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥੇ ਗਾਵਹਿ ਸੁਰਜਾਮਛ ਪਇ
ਆਲੇ। ਮਛਮਧਕਾਬਾਚਕਹੈਤਥਾਚਚਾਰਕੁੰਟਚੌਦਹਭੁਵਨ ਸ
ਗਲਬਿਆਪਤਰਾਮ।ਨਾਨਕਊਨਨਦੈਖੀਐਪੂਰਨਤਾਕੇਕਾਮ।
੧॥ ਵਾ ਭੌ ਸਬਦਕਰ ਭੈ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਰਥ ਕਿਆ
ਕਿ ਸਰਬ ਕੋ ਭੈ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਭਰਪੈ ਧ

ਰਾਜਾਦਿ ਕਾ ਨਿੰਦਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਜੋ ਰਾਜਾ ਦੋਸਕਰ ਮੁਝ
ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਮਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਰਜੁਨ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ।
ਜੋ ਮੈ ਪੁਤ੍ਰ ਨ ਲਜਾਵੋ ਤੌ ਖਜੜੀ ਨਹੀਂ ਐਸੀ ਅਨੇਕਸਪਥੈ
ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਆਗੇ ਮਰਨੇ ਨ ਦੇਵੋਗਾ। ਅਰ ਮਰੇ ਲੇਆ
ਵੋਂਗਾ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਨੀਕਾ ਪ੍ਰਸੂਤ ਸਮੈ ਹੁਆ ਤਬ ਸੂਤਕਾ ਗ੍
ਹ ਕੋ ਬਾਣੋਂਕਰ ਪਿੰਜਰਾਕਾਰ ਬਨਾਵਤਾ ਭਯਾ। ਪਰੰਤੁ ਬਾ
ਲਕ ਮਰਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਨ ਨੇ ਧਿਕਾਰ ਕੀਆ ਗਾ
ਡੀਵਧਨੁਖਜ ਇਤਜਾਦਿਕ ਕੋ ਤਬ ਅਰਜੁਨ ਸੰਯਮੁਨੀ ਨਾ
ਮ ਕਰ ਦਖਨ ਦਿਸਾ ਮੇ ਜੋ ਜਮਪੁਰੀ ਹੈ ਉਹਾਂ ਜਾਤਾ ਭਯਾ।
ਪਰੰਤੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਪਾਵਤ ਭਯਾ ਤਬ ਸਤਵਾਦੀ
ਥਾ ਇਸਲੀਏ ਚਿਤਾਰਚਕਰ ਦਗਧ ਹੋਨੇ ਲਗਾ ਕਜੋਂਕਿ
ਨਹਿ ਅਸਤਸਮ ਪਾਤਕ ਪੁੰਜਾ। ਗਿਰਸਮ ਹੋਹਿਕਿ ਕੋਟਿਕ
ਗੁੰਜਾ। ਪੁਨਾ ਭੂਮੀਕਾ ਕਥਨ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਬਨ ਪਰਬਤ ਸ
ਚਰਾ ਚਰਹਿ ਸਕਿਹੌਂ ਸਰਬ ਸਹਾਰ। ਭੂਮਿ ਕਹਤ ਜੋ ਲੀ
ਕ ਪਰ ਸੋਮੋਪਰ ਅਤਿਭਾਰ॥ ੧॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਭ
ਕ੍ਰਵਤਸਲਤਾ ਕਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪੈ ਪੁਤ੍ਰ ਆਨ
ਨੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੁ ਉਹਾਂ ਔਰ ਕਿਸੀਕੀ ਤੋ ਸਾਮਰਥ ਨ
ਹੀਂ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਸੇ ਬਿਨਾ ਮਤਲਬ ਕਜਾ ਬਾਲਕੇ ਕੋ
ਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕਿ ਆਪਕੇ ਦਰਸ
ਨ ਲਿਏ ਬਾਲਕ ਮੈਨੇ ਮੰਗਵਾਏ ਥੇ ਸੋ ਅਬਕਾਰਯਹੋਚੁਕਾ।
ਭੂਮੀ ਭਾਰ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਕਰਨ ਰੂਪ ਅਬ ਆਪ ਆਈਏ

ਰਤ ਅਕਾਸ਼ ਨਖਤ੍ਰਾ ਸਿਰਊਪਰ ਅਮਰਕਰਾਰ॥ ਇਤਜਾ
ਦਿ ਔ ਪੰਜਾਬਭਾਖਾ ਮੇ ॥ਨੇ॥ ਹੈ ਕਾ ਬਾਚਕਹੈ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ
ਐਸੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਰਾਮਸਿੰਘ ਹੋਰੀ ਆਏ
ਨੇ ਅਰਥਾਤ ਆਏ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸਭਿ ਕੋਭੈ ਕਰਤਾ ਜੋ ਹੈ
ਮਹਾਕਾਲਰੂਪ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥੨॥ ਤਿਵਾ॥ਭੌਨਾਮਮੰਗਲਕਾਹੈ
ਵਾਕੋ॥ਉ॥ਕਾਸੰਪ੍ਰਸਾਰਨਕਰਕੇਪੂਰਬਰੂਪਸੰਧੀਕਰਨੇ॥ਸਬਦ
ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਕਰਨਾਜੋਸਰਬਮੰਗਲਰੂਪਹੈਵਾਸਭਿਕੋਮੰਗਲ
ਰੂਪਹੈ॥ਨੇ॥ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿਅਰਥਕਰੀਹੈਅਰਥਕਰਨਾਕਿ ਸ
ਰਬ ਕੋ ਮੰਗਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਤਾਕੋ ਨਮਹ
॥ ੪ ॥ ਵਾ ਭੌ ਜਨਮ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸ
ਰਬ ਕੋ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਭੌ
ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਮਾਣ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਏਹ ਜਗਤ ਹਰਿਕਾਰੂਪਹੈਹਰਿਰੂਪਨਦਰੀ
ਆਇਆ ॥ਪੁਨਾ ॥ ਸਭਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ਸਭਿ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ਗੋਬਿੰਦ
ਬਿਨ ਨਹਿ ਕੋਈ ॥ ਪੁਨਾਬੇਦਮੰਤ੍ ॥ ਸਰਬੰਖਲ੍ਵਿੰਦੰਬ੍ਰਹਮ ॥
ਅਰਥਇਹ ਜੋ ਨਾਮਰੂਪਾਤਮਕਪ੍ਰਪੰਚਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤਾਹੈ ਸੋਖਲੁ
ਕ੍ਰਜ਼ਾ ਨਿਸ੍ਚੈਕਰ ਬ੍ਰਹਮਹੈਪੁਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰ
ਹਮ ਸੁਣੀਐ ਏਕ ਏਕ ਬਖਾਣੀਐ ॥ ਆਤਮ ਪਸਾਰਾ ਕਰ
ਨ ਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਜਾਣੀਐ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸਾਰਗਰਾਗੋ
ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ॥ ਬਦਉਕੀਨ ਹੋਡ ਮਾਧਉ ਮੋਸੋ ॥ ਠਾਕੁਰ ਤੇ
ਜਨ ਜਨਤੇ ਠਾਕੁਰ ਏਲ ਪਰਿਓ ਹੈ ਤੋ ਸਉ ॥ ਆਪਨ ਦੇਵ

ਦੇਹੁਰਾ ਆਪਨਆਪਲਗਾਵੈਪੂਜਾ॥ਜਲਤੇਤਰੰਗਤਰੰਗਤੇਹੈ
ਜਲ ਕਹਿਨਸੁਨਨ ਕਉ ਦੂਜਾ ॥ ਆਪੇ ਨਾਚੇ ਆਪੇ ਗਾਵੈ
ਆਪਬਜਾਵੈ ਤੂਰਾ ॥ ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਵ ਤੂ ਮੇਰੋਠਾਕੁਰ ਜਨਊ
ਰਾਤੂਪੂਰਾ ॥ ੨ ॥ ਅਨੰਤਐਸੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੁ ਬਿਸਥਾ
ਰ ਭੈਸੇਬਸ ਹੈ । ਸੋ ਐਸੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪਕੋ ਨਮਸਕਾਰ
ਹੋਯ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਭੌ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਭ
ਕਾ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਭੌ ਅਰ ਭਵ ਮੇ ਕੁਛ ਭੇਦਨਹੀਂ ਹੈ
ਤਿਸ ਸਰਬ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕਰਤਾ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰਹੋਯ ॥੭॥ ਵਾ
ਭੌ ਨਾਮ ਭ੍ਰਮਨ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਾਯਾ ਰੂਪ ਯੰਤ੍ ਪਰ ਅ
ਰੂਢਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੋ ਭ੍ਰਮਾਇ ਰਹਾ ਹੈ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ ਸ੍ਰੀਭਗਵਤਗੀਤਾਕੇ ਅਠਾਰਹੇ ਧਜ਼ਾਯ ਮੇ ਲਿਖਾਹੈ
॥ ਕਿ ਹੇ ਅਰਜਨ ਸੰਪੂਰਨ ਜ਼ੀਵੋ ਕੋ ਮਾਯਾ ਰੂਪੀ ਯੰਤ੍ਰਕਰ
ਭਰਮਾਯ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਮਹਾਭਾਰਥੇ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਪ੍
ਤਿ ਦੁਰਜੋਧਨ ਕਾ ਬਾਕਜ਼ ਜਿਸ ਕਾਲਮੇ ਭੀਮ ਕੀ ਗਦਾ ਸੇ
ਜਿਸਕੇ ਪੱਟ ਭਗਨ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੇ ਪੜਾ ਹੈ ਕਿ
ਉਕਿ ਉਸਕੋ ਕੋਊ ਸ੍ਰਾਪਥਾ॥ਵਾ॥ ਵਰਜਥਹਰਖਸੋਕ ਇਕਤ੍
ਹੋਇਰੀਤਬਤੁਝਕਾਸ਼ਰੀਰਪਾਤਹੋਗਾ॥ਵਾ॥ਸੰਤਕਾਦੋਖੀਨਮਰੈ
ਨ ਜੀਵਾਈਐ॥ ਸੰਤਕਾ ਦੋਖੀ ਸਦਾ ਸਹਕਾਈਐ ॥ ਸੰਤ ਭ
ਗਤ ਜੋ ਪਾਂਡਵ ਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਦੋਖੀ ਹੋਨੇ ਕਰ ਕਲੇਸ ਕੋ ਪਾ
ਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਮਤਲਬ ਕਜ਼ਾਕਿ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਚੰਦ੍ ਉਸਵਕਤ ਮੇਂ
ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿ ਹੇ ਦੁਰਜੋਧਨ ਤੁਮਕੋ ਹਮਨੇ ਬਾਰੰਬਾਰ ਕਹਾ

ਕਿ ਏਕ ਏਕਗ੍ਰਾਮ ਰੋਟੀ ਮੂਜਬ ਇਨਕੋ ਦਿਯਾ ਚਾਹੀਏ ਸੋ ਤੈਨੇ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਯਾ ਪ੍ਰਤਯੁਤ ਕਹਾ ਕਿ ਤੁਮਤੋ ਗ੍ਰਾਮਕ ਹਤੇ ਹੋ ਜੇਤੀ ਉਰਦ ਪੈ ਸੁਫੈਦੀ ਹੋ ਵਾ ਸੂਚੀ ਛਿਦ੍ਰਹੋ ਏਤੀ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਨ ਦੇਵੋਗਾ ਸੋ ਕਹੋ ਅਬ ਵੋ ਭੂਮੀ ਕਹਾਂ ਹੈ ਅਰਰਾ ਜ ਕਹਾਂ ਹੈ॥ ਉੱਤਰ ॥ ਸਲੋਕ॥ ਜਾਨਾਮਿ ਧਰਮੰ ਨਚਮੇ ਪ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤਿਃ ਜਾਨਾਮਜ਼ਧਰਮੰ ਨਚਮੇਨਿਬ੍ਰਿਤਿਃ ਕੇਨਾਪਿਦੇਵੇਨ ਰਿਦਿਸਿਥਤੇਨ ਯਥਾ ਨਿਯੁਕ੍ਤੋਸਿ ਤਥਾ ਕਰੋਮਿ ਅਹੰ ਯੰਤ੍ਰ ਭੁਵਾਨਯੰਤ੍ਰੀ ਨਮੋਦੇਸ਼ੋ ਨਮੋਗੁਲ੍ਮਃਇਤਿ ਅਰਥਾਤ ਅੰਤ ਰਯਾਮੀ ਰੂਪਕਰ ਭ੍ਰਮਾਇ ਰਹਾ ਹੈ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰ ਵਤ ਜੋ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੮॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਰੰਗੋ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸਰਬਰੰਗ ਪ੍ਰਤਿ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਸਰਬ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸਰਬ ਰੰਗਇਕ ਰੰਗ ਮਾਹਿ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਾਰਾਇਣ ਹਰਿਰੰਗ ਰੰਗੋ ॥ ਰੰਗ ਸ਼ਬ ਦਕਰ ਦੇਵ ਮਨੁਖਜ਼ ਤਿਰਜ਼ਕ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀਸਭਜਾਨੀਐ॥ ਯਥਾਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸੋਰਠ ਮਹਲਾ ੫॥ ਸਗਲ ਬਨ ਸਪਤਿਮੈ ਬਾ ਸੰਤਰ ਸਗਲ ਦੂਧਮੈ ਘੀਆ॥ ਊਚਨੀਚਮੈ ਜੋਤਿ ਸਮਾਨੀ ਘਟਿਘਟਿ ਮਾਧੋ ਜੀਆ॥੧॥ ਸੰਤਹੁਘਟਿਘਟਿਰਹਿਓ ਸਮਾ ਹਿਓ ॥ ਪੂਰਨ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਸਰਬ ਮੈ ਜਲ ਥਲ ਰਮਈ ਆ ਆਹਿਓ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ॥ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਜਸ

ਗਾਵੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਰਮ ਚੁਕਾਇਓ॥ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸਦਾ ਅਲੇਪਾ ਸਭ ਮਹਿਰਹਿਓ ਸਮਾਇਓ॥ ੨॥

ਯਥਾ॥ ਰਾਮਾ ਮਾਲੀ ਬਾਗ ਲਗਾਇਆ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਕਿ-ਆਰੀ। ਸਬਜ਼ੀਸਬਜ਼ੀਏਕਹੈ ਪਰਵੈਨਿਸਨਜ਼ਾਰੀਨਜ਼ਾਰੀ॥੧ ॥ਵਾ ਸਰ ਬਰੰਗੋ॥ ਸਰਕਜ਼ਾਸਿਰ ਅਰਥਾਤਸਰਬਸਰਬਰੰਗੋ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਏਕਕੀ ਦੂਸਰੇਸੋ ਬਾਨੀ ਬੈਠਕ ਬੋਲਨ ਚਾਲਨ ਤਥਾ ਨੇਤ੍ ਨਾਸਕਾਦਿ ਨਖਸਿਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਰਸਕੂਪਾਦਿ ਦੂ ਰਾ ਨਿਕਸਕਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਮਧਰਤਿਕ੍ਰ ਅਮਲ ਕਟੂ ਭੇਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਪਾਧੀ ਬਸਤੇ ਵਾ ਕਨਕ ਏਕਹੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਟਕ ਕੁੰਡਲਾਦਿ ਭੇਦ ਕਰ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਪੁਰਖ ਭੈਰਵਕਾ ਉਪਾਸਕ ਥਾ ਵਾਨੇ ਕੰਚਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤਮਾ ਬਨਵਾਈ ਹੁਈ ਥੀ ਭੈਰਵ ਕੀ ਤਥਾ ਬਾਹਨ ਸ੍ਵਾ ਨ ਕੀ ਭੀ ਕੰਚਨ ਕੀ ਪਰੰਤੁ ਵਜ਼ਨ ਬਰਾਬਰ ਥਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਲ ਮੇ ਵਾਕਉ ਬਿਪਦਾ ਪੜੀ ਧਨ ਨਸ਼ਟਹੂਆ ਤੋ ਵਾਂਕੀ ਭ੍ਰਾ ਰਯਾ ਨੇ ਕਹਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜੋ ਪੂਜਨ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੋ ਪਖਾ ਨ ਕੀ ਵਾ ਕਾਠਕੀ ਵਾ ਮਾਟੀ ਕੀ ਕਿਸੀਕੀ ਬਨਾ ਲੀਜੀਏ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਔਰ ਕੰਚਨ ਖਰਚ ਕਰ ਦੀਜੀਏ ਵਾਰੰਵਾਰ ਕਹਨ ਕਰ ਵਾਨੇ ਵੈਸੇਹੀ ਕਿਯਾ। ਬੇਚਨ ਕੋ ਜਬ ਲੇਗਯਾ ਤੋ ਸਰਾ ਫ ਨੈ ਤੋਲਕਰ ਦੋਨੋ ਕਾ ਮੋਲ ਬਰਾਬਰ ਦੀਆ। ਵੋ ਭੈਰਉਂ ਕਾ ਪੂਜਕ ਰਾਰਕਰਨੇ ਲਗਾ ਕਿਵੋਹੀ ਮੋਲ ਦੇਵਤਾ ਕਾਵੋਹੀ

ਸੋਲ ਕੁਤਾ ਕਾ ਬਡਾ ਗਜ਼ਬ ਕਿਆ ਤੈਨੇ ਭਾਈ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਕਹਾ ਤਬ ਉਸ ਸਟਾਫ ਨੇ ਕਹਾ ਭਾਈ ਤੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਮੇ ਦੇ ਵ ਐ ਕੁਤਾ ਹੈ ਔਰ ਮੁਝਕੀ ਨਿਗਾਹ ਮੇ ਤੋ ਏਕ ਸੋਨਾ ਹੀ ਸੋਨਾ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਕਜ਼ਾ ਕਿ ਕੰਚਨ ਵਤ ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਕੋ ਨ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰ ਅਨੰਤ ਭਾਵਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਕੋ ਭਕ੍ਰਿ ਗਜ਼ਾਨਾਦਿ ਕੋ ਮੇਜੋ ਰਾਂਗਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਰੰਗ ਵਿਸ਼ੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ਼ਾਦਿਕ ਵਾਮੇਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇ ਰਸਮੇ ਜੋ ਰੰਜਨਹੋ ਰਹਾਹੋ ਜੀਵ ਰੂਪਕਰ ਮੀਨ ਗਜ ਮ੍ਰਿਗ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਤੰਗ ਵਤ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੰਗੇ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੨੨ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਭੰਗਕੋ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸਬ ਕਾ ਭੰਗਨ ਕਯਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥ਵਾ॥ ਭੰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੋਕਰਜੋ ਸਰਬਮੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ਼ ਰੂਪਰਸਗੰਧ ਕਰ (ਗੇ) ਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹਾਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਗੇ ਕਹੀਏ ਗਜ਼ਾਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਸਰਬ ਕਾ ਜੋ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ (ਗੇ) ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿ ਸ਼ਜ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਕਾ ਭੰ ਕਯਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪਹੈ ਜੋ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ੨੨ ॥

ਇਤਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿ ਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾ

ਮ ਮਹਾਮੰਡ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮਭਕ੍ਰਿ ਵੈਰਾਗਜ਼ ਵਿਗਜ਼ਾਨਪ੍ਰਕਾਸਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖੰਜੇ ਦੁਤੀਯ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਨਿਰੂਪ ਣੰ ਨਾਮ ਏਕਾਦਸੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਕਾਲਿਕਾਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਾਲ ਕਾਲਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਸ੍ਰਿਸ ਟੀ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਾਲਿਕ॥ਲੇ॥ਕਾਲਿਕਾਭੀ ਜਿ ਸਮੇ ਲੀਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਾਲਕਾਲੇ ਕਾਲ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਸਮ੍ਰਾ ਜ ਗਤ ਮਾਯਾ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹਕ ਪ੍ਰਾਤਃ ਮਧਜ਼ਾਨ ਸੰਧਜ਼ਾ ਆਦਿ ਬਸੰਤ ਗ੍ਰੀਖਮਾਦਿ ਭੂਤ ਭਵਿਸਜ਼ਤਾਦਿ ਕਾਲ ਵਾਚਕ ਸਮਾ ਮਹੂਰਤਿ ਘਟਿ ਖਜ਼ਣ ਪਲ ਲਵਾਦਿ ਤਿਸ ਸਮੇਕਾਭੀ ਜੋ ਸ ਮਾ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਸਤਾ ਸੰਪਾਦਿਕ ਮਹਾਕਾਲ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਸ੍ਮਿ ਭਾਂਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਵਾਂਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤਸਤੁ ਦਿਆਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਤਸਤਕਜ਼ਾਨਮਸਤੁ ਅਸ੍ਤੁਤੁਪੁਨਾ। ਨਮਸਕਾਰ ਅਸਤੁ ਹੋਵੇਦਜ਼ਾਲੁਕੇਪ੍ਰਤਿਜੋਸਭਪਰਕ੍ਰਿਪਾਲੂਹੈ ਜੋ ਕੋਊਕਹੈਕਿਨਰ ਕਾਦਿਮੇਦੁਖਪ੍ਰਦਾਤਾਕੈਸੇਹੈਜੋਦਜ਼ਾਲੁਹੈਤੋਐਸੇਜਾਨਨਾਕਿਵੋਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾਹੀਹੈਉਨਜੀਵੋਂਕੀਪਾਪਨਬ੍ਰਿਤੀਹੋਨੇਸੇਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ ਬ੍ਰਣ ਛੇਦਵਤ ॥ ੧ ॥ ਔਕਾਲਿਕਾਲੰ ॥ ਨਮਸ੍ਤੁਸ੍ਤ ਦਯਾਲੰ ॥ ਐ

ਸੋ ਭੀ ਪਾਠ ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੇ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਬਿਸ਼ੇਸ ਕਰਕੇ ਯਹੀ ਪਾਠ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਬਰਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਬਰਨ ਸ਼ਬਦਕਰ ਬਰਨਾਸ੍ਮ ਵਾ ਅਖਰ ਅਰਥਾਤ ਮਨ ਬਾਨੀ ਕਾ ਬਿਖੈ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ ਹੋ ਨੇ ਤੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਬਰਨ ਰੰਗ ਸ੍ਵੇਤ ਪੀਤਾਦਿਕ ਤਿਨਸੇ ਜੋਰ ਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ਵਾ ਬਰਨਨਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਜੋ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਅਬਰਨੇ ਬਰਨਾਸ੍ਮ ਸ੍ਵੈਸ੍ਵ ਨ ਬਰ ਅ ਬਰ ਅਰਥਾਤ ਅਪਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਨੇ ਕਾ ਨਵਾਰਥ ਕਰਨਾ ਜੋ ਅ ਬਰਨੇ ਕਜ਼ਾ ਅਬਰ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਆਕਿ ਉਤਮ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨ ਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨੇ ਪਦਕਾ ਅਸ੍ਤਿ ਅਰਥ ਕਰ ਨਾ ਪੂਰਬਵਤ ਅਰਥਕਿਆਕੇ ਅਬਰਨੇ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬਰ ਹੈ ਅਬਰ ਕਯਾ ਨਬਰ ਅਬਰ ਅਰ ਥਾਤ ਸਰਬਗਤਾ ਪੂਰਨਤਾ ਸੱਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਰੂਪਤਾ ਅਪ੍ਕੰ ਪਤਾ ਅਨੰਤਤਾ ਅਕ੍ਰੈ ਅਬਿਨਾਸਤਾ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਜੋ ਮਹਾਂ ਉਤਮ ਗੁਨ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਮੇਸੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਬਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਕਿੰਤੁ ਸੁਤਹ ਸਹਜ ਰੂਪਹੈ ਤਿਸ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੇ ਜਾਨਨੇਵਾਲਾ ਭੀ ਤਦਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਨ ਮਸਕਾਰਹੋਵੈ॥੫॥ ਵਾ ਪੂਰਬੋਕ੍ਤ ਸਰਬਗਜ਼ਤਾਦਿ ਗੁਨ ਜਿਸ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੇ ਅਬਰਨੇ ਕਜ਼ਾ ਅਬਰਨੀਯ ਹੈਂ ॥ ਅਨੰਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਿਨ ਗੁਨੋ ਕੋ ਅਰਤਦਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ਇਸੀਤੇਨਮਸਕਾਰਹੀ ਹੋਇ ॥ ਯਥਾ ਚਰਿਤ੍ਰੋਪਖ੍ਯਾਨੇ ਓਂਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਕਾਗ ਜ਼ ਦੀਪਸਥੈਕਰਿਹੋਂ ਅਰੁਸਾਤਮਹਾਰਣਵਕੀਮਸਿਕੈਹੋਂ ॥ ਕੋ ਟ ਬਨਾਸਪਤੀ ਸਗਰੀ ਲਿਖਬੇਹੂੰਕੋ ਲੇਖ ਨਕਾਜ ਬਨੈਹੋਂ ॥ ਸਾਰਸੁਤੀਬਕਤਾਕਰਕੇ ਜੁਗਸਾਲ ਗਨੇਸ਼ਕੇ ਹਾਥਲਿਖੈਹੋਂ ॥ ਕੋਟ ਕਬਿਤਨ ਜੋ ਕਰਿਹੌਂਨਤਊ ਤੁਮਕੋ ਪ੍ਰਭੁਨੈ ਕਰਿਝੈਹੋਂ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਬਰ ਕਿਆ ਅਪਰ ਅਰ ਥਾਤ ਔਰਨੇ ਕਯਾ ਨਹੀਹੈ ਕੇਵਲ ਵਾਹਗੁਰੂ ਹੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕ ਹੈ ਅ ਰਥ ਕਜ਼ਾ ਕਿ ਅਬਰਨੇ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾਦਿਕ ਕੇ ਵਰਕਰ ਨ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ॥ ਅਕਾਰ ਇਹਾ ਨਵਾਰਥ ਜਾਨਨਾ ਕਿੰਤੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਦਿਸ ਦਿ ਸ ਦੇਸ ਦੇਸ ਦਿਗਪਾਲਕੇਭੇ ਆਜ ਕਰੇ ਕਾਲਕੋਊ ਗੁਨ ਗ ਨਹਗਹਤੁਹੈ ॥ ਪ੍ਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਚੇਸੁਨਿਯਤ ਤੇ ਚੋ ਸਿਰਭਾਰ ਭੂਕੋ ਸਾਰਦਾ ਕਹਤ ਹੈ ॥ ਓਜਨਕੇ ਸੂਰਮਹਾਂ ਮੋਜ਼ਨ ਸੋ ਘੇਰਮਾਰੋ ਔਰਨ ਬਿਚਾਰ ਕੀਜੈ ਦਾਰਦ ਦਹਤੁਹੈ ॥ ਹਰਿਮਾਗੋ ਬਰਦੇਤ ਮਾਗ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਕੋ ਕਰਤਾਰ ਮਾਗੋ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਚਹਤੁ ਹੈ ॥ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬ੍ਰਿੰਵ ਸੰਬਰਨੇ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾਕਿ ਅਬਰਬਰ ਨ ਸੰਬਰਨ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ ਰਹਿਤ ਨੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂ ਪ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਅਪਨਾਆਪ ਰੂਪਤਿਸਕੋਨਮਸਕਾਰਹੋਵੇ ॥੯॥

॥ ਵਾ ਜਾਯਤੇ ੧ ਸਥੀਯਤੇ ੨ ਵਰਧਤੇ ੩ ਵਿਪਰਣਮਜ਼ਤੇ ੪ ਖਜ਼ੀਯਤੇ ੫ ਵਿਨਸ਼ਜ਼ਤੀ ੬ ਯੇ ਸਾਸਤ੍ਰੋਕੁ ਖਟ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਠੰਢੀ ਤਤੀ ਮਿਟੀ ਖਾਈ ॥ ਓਹਨਬਾਲਾਬੁਢਾਭਾਈ ॥ ਵਾਕੋਨਮਹ॥ਕਿੰਵਾ॥ਵਡਹੰਸਮਹਲਾ ੧ ਪਉੜੀ੮॥ਤੇਰੀਚਾਲਸੁਹਾਵੀਮਧੁਰਾੜੀਬਾਣੀ॥ਕੁਹਕ ਨਿਕੋਕਲਾ ਤਰਲ ਜੁਆਣੀ ॥ ਤਰਲਾਜੁਆਣੀ ਆਪ ਭਾਣੀ ਇਛ ਮਨਕੀਪੂਰਏ॥ਸਾਰੰਗ ਜਿਉਪਗ ਧਰੈਠਿਮਠਿਮ ਆਪ ਆਪਸੰਧੂਰਏ॥ਸਿਰੀਰੰਗਰਾਤੀਫਿਰੈਮਾਤੀਉਦਕਰੀਗਾਵਾਣੀ ॥ ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਰਿਕਾ ਤੇਰੀ ਚਾਲ ਸੁਹਾਵੀ ਮਧੁ ਰਾੜੀਬਾਣੀ ॥ ੮ ॥ ਇਸ ਵਾਕ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਸਦਾ ਨਵ ਤਨ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਨਮਸਤੰ ਜਰਾਂ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਰੰ॥ ਅਗਨੀ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਜਰਾਦਿ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਸੋਭਈ ਬਨ ਤਿਸਕੋ ਅਗਨਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਿਜਰਾਂ ਯਹਮੰਤ੍ਰ ਬਿਧਿਵਤ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਕੀਆ ਹੁਆ ਕਾਯਾਂ ਕਾ ਕਲਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਾਯਾਂ ਕਲਪਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਰਾ ਜਨਮ ਮਰਨਾਦਿ ਬਨਕੇ ਕਾਟਿ ਬੇਕੋ ॥ਆਂ॥ਆਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਵਾਂਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਕੋ ਨਮਹ ਹੋਯ ਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਕਾਰਯ ਸੰਸਾਰ ਤਿਸ ਕਾ ਜੋ ਅਰਿ ਹੋਵੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਲਰੂਪ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਅ

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਮਚਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਮਰਨੇ ਕਯਾ ਅਮਰ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਮੋਖ ਰੂਪ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅਰਥ ਮੇ ਕਿਆ ਕਿ ਜੋ ਅਮਰ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸਕੋਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਸਾਖਜਾਤਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀਬੰਸਾਵਤੰਸਧਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ॥ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਮਰਨੇ ਕਯਾ ਕਿ ਅਮਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕਾ ਭਜਣ ਕਰੇਗਾ ਵਹਿ ਭੀ ਅਮਰ ਹੋਗਾ ਅਰਥਾਤ ਅਮਰ ਨੇ ਯਹ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀ ਉਪਾਸਕੋਕੋ ਮੋਖਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਸੋਤਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਜਰਾਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਜਰਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ਹੈ ਜਰਾ ਕਯਾ ਬ੍ਰਿਧਾਪਨਕਾ ਸਤ੍ਰ ਜੋ ਹੈ ਬ੍ਰਿਧੋਪਲਖਿਤ ਨਿਖੇਕ ੧ ਗਰਭ ੨ ਜਨਮ ੩ ਵਾਲੱਯ ੪ ਕੌਮਾਰ ੫ ਯੌਬਨ ੬ ਮਧਜ਼ ੭ ਜਰਾ ੮ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ ੯ ਏਹ ਜੋ ਨਵ ਅਵਸਥਾ ਦੇਹ ਕੀਆ ਹੈ ਇਨਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਜੀਮੇ ਮਾਵਕੀਵਾਰਕਾਸਲੋਕ॥ਦਸਬਾਲਤਨਬੀਸ ਰਵਣ ਤੀਸਾਂ ਕਾ ਸੁੰਦਰ ਕਹਾਵੈ॥ ਚਾਲੀਸੀ ਪੁਰ ਹੋਇਪ ਚਾਸੀ ਪਗਖਿਸੈ ਸਠੀਕੇ ਬੂਢੇਪਾ ਆਵੈ॥ ਸਤ੍ਰਾਕਾ ਮਤ ਹੀਨ ਹੈ ਅਸੀਆ ਕਾ ਬਿਉਹਾਰ ਨ ਪਾਵੈ॥ ਨਵੈ ਕਾ ਸੋਹਜਾਸਲੀ ਮੂਲਨਾ ਜਾਨੈ ਅਪਬਲ॥ ਢੰਢੋਲਮਢੂਢਮਡਿਠਮੁਨਾਨਕ ਜਗ ਗ ਧੂਏ ਕਾ ਧਉਲਹਰ ॥ ਯੇਨਵਾਵਸਥਾ ਇਨਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ

ਥਵਾ ਕ੍ਰਿਤੀਛੇਦਨ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ਅਰਥ ਕਿਯਾ ਸੰਸਾਰ ਰਚ
ਨਾ ਕਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦੁਸ੍ਟ ਦੈਤ੍ਯਾਦਿਕ ਤਿਨਕਾ ਅਰਿ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ
ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਾਦਿ ਅਵਤਾਰ ਰੂਪ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀ
ਤਾ ਜੀ ਮੇ ॥ ਯਦਯਦਾਹਿ ਧਰਮਸ੍ਯ ਗ੍ਲਾਨਿਰ੍ਭਵਤਿ ਭਾਰ
ਤ ॥ ਅਭ੍ਯੁਥਾਨਮ ਧਰਮਸ੍ਯਤਦਾਤਮਾਨੰ ਸ੍ਰਿਜਾਮ੍ਯਹੰ ॥੧॥
ਪਰਿਤ੍ਰਾਣਾਯ ਸਾਧੂਨਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਾਯਚ ਦੁਸ਼੍ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਧਰਮਸੰਸਥਾ
ਪਨਾਰਥਾਯ ਸੰਭਵਾਮਿ ਯੁਗੇਯੁਗੇ ॥ ੨ ॥ ਕ੍ਰਿਤਾਰੰ ਧਰਮ ਕਾ
ਅਧ੍ਯਾਹਾਰ ਕਰਕੇ ਧਰਮਾਦਿ ਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕਯਾ ਛੇਦਨੇ ਵਾਲੇ
ਦੁਸ੍ਟ ਦੈਤ ਤਿਨਕਾ ਆਰੰ ਕਯਾ ਅਰਿ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਧੰਧੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਧੰਧੇ ਰੂਪਕੋ ਨਮਹ। ਧੰਧੇ ਜੋਹੈ ਸੋ ਪੂਰਨ ਨਹੀ ਕਿਸੀ
ਸੇ ਹੋਤੇ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਕਰਕਰਥਾਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇਰੇ ॥
ਕਿਨਹੀਨਕੀਯੇ ਕਾਜਮਾਯਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ॥ ਇਨਕੇ ਪਾਰ ਕੋਕੋਊ
ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਬਿਨਾ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇਬਿਅੰਤ
ਅੰਸ ਕਰਕੇਧੰਧੇਕਾਰਯਰੂਪਵਾਹਗੁਰੂਕੋਨਮਹ ॥੧॥ਵਾ ਧੰ॥ਧੇ
ਸਰਬ ਕੇ ਧੰ ਕਜਾ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਅਧਾਰ ਰੂਪਤੇਕੌਨ ਰਾ
ਜਾ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ ਵਰਾਹ ਸੇਸਨਾਗ ਕਛੱਪ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕੋ ਕਾ ਜੋ ਧਾ
ਰਕ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈ ਸਰਬ ਧੰਧੇ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਧੰ॥ਨਾਮ ਧਨ ਕਾ ਤਥਾ ਧਨੀਕਾ ਤਥਾ ਵਿਧਾਤਾਮਨੂ
ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ॥ਧੰ॥ਹੈ ਏਕਾਖ੍ਯਰਕੋਸਮੇ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਇਨ ਸ

ਭਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੋ ਸੋ ਕਹੀਏ ਸਰਬਧੰਧੇ ਵਾਕੋ ਨਮਹ

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਸਤ ਅਬੰਧੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਤਕਯਾ ਤੀਨਕਾਲਨਾਸਰਹਿਤ ਔ ਅਬੰਧਬੰਧਨਸੇ ਰਹਿਤ
ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਾ ਕੋ ਨਮਾਮਿ॥੧॥ ਵਾ ਤਕਾਰ ਉਕਾਰ ਸਹਿ
ਤ ਹੋਯ ਤੋ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਬੰਧੇ ਨਮੋਅਸਤੁ ਅ
ਬੰਧ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਨਮੋ ਅਸਤੁ ਅ
ਬੰ॥ਧੇ॥ ਅਬਰਖਜਣੇ ਧਾਤੂ ਹੈ ਅਰਅਨੁਸ੍ਵਾਰਦੁਤੀਆ ਅਰਥ
ਕ ਜਾਨੀਏ ਅਰਥਾਤ ਅਬੰ ਸਰਬ ਰਖਯਕ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ
ਅਸਤੁ ਕਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਧੇ ਕਿਆ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ
ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਧੇ ਧ੍ਯਾਨਕਰਵੇ ਕੇ ਜੋਗ੍ਯ ਹੈ ਰਖ੍ਯਕ ਹੋ
ਨੇ ਤੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੈ ਨ੍ਰਿਸਾਕੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨ੍ਰਿਸਾਕ ਕੋ ਨਮਹ ਸਾਕ ਨਾਮਸੰਬੰਧਕਾ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੇਸਾਥ ਭੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀ ਰਾਖਤਾ ਬੇਦਮੰਤ੍ਰਹੈ ਅਸੰ
ਗੋਹ੍ਯਯੰਪੁਰਖਹ ॥ ਏਹਰਿਦੇਮੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਜੋ ਪੁਰਖ ਹੈਸੋ
ਅਸੰਗ ਹੈ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਕਾਸ ਵਤ ॥ ਨਨੂ ॥ ਅ
ਹੰਦੁਖੀ ਅਹੰਸੁਖੀ ਅਹੰਖਜਤ੍ਰੁਯੋ ਅਹੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਇਤ੍ਯਾਦਿ
ਅਨੇਕ ਸੰਬੰਧ ਵਾਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੁਮ ਕੈਸੇ ਸੰਬੰਧ ਸੂ
ਨ੍ਯ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੋ॥ ਉੱਤਰ ॥ ਸਤ੍ਯ ਹੈ ਸੋ ਸੰਬੰਧ
ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਪਾ ਕੁਸੁਮ ਸੰਬੰਧ ਕ

ਰਸਫਟਕ ਸ਼ੁਧ ਮਲੀ ਰੰਜਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੈ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤਛ੍ਹਾਗ।
ਦਿ ਤੀਰਸਥ ਦ੍ਰਮਾਦਿਕਹੈ ਸੋ ਉਲਟੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਹੈਨਹੀਂ
ਜੈਸੇ ਰਜੂਮੇ ਸਰੱਪ ਸਿਪੀ ਮੇ ਰੁੱਪਾ ਦੂਰ ਦੇਸ਼ਮੇ ਇਸਿਥਤ ਜੋ
ਠੂਠ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੂਰ ਦੇਸ਼ਸਥ ਜੋ ਪੁਰਖਾਦਿ
ਹੈ ਵੇ ਖੜੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਬੇਗਸੋ ਹੈਂਦੀਰ
ਘ ਸਥੂਲ ਅਰ ਰਹਸ੍ਰੂਤੁਛ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਿਤਰੋਗਵਾਲੇ
ਕੋ ਮਿਸਰੀ ਕੜਵੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਾ ਜ
ਲ ਅਨੰਤ ਐਸੇ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਸੋ ਭ੍ਰਮ ਕਰ ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤੇ ਹੈਂ
ਵਾਸਤਵ ਯਹ ਪੁਰਖ ਅਸੰਗ ਹੈ ਤਿਸ ਅਸੰਗ ਪੁਰਖ ਕੋ ਨ
ਮਸਕਾਰ ਹੋਯ॥ ੧॥ ਅਥਵਾ ਨ੍ਰਿਸਾਕੇ ਨ੍ਰਿ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ
ਮਾਨਖਜਤਿਨਕੇ ਸਾਥ ਹੈ ਸਾਕ ਜਿਸਕਾਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁਖਜਦੇ
ਹ ਮੇ ਪ੍ਰਤਖਜਾਵਰਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਸੋ ਮਾਨੁਖਜ ਕੌਨ ਅੰਗੀਕਾਰ
ਕਰਨੇ ਜਿਨੋਂਨੇ ਗੁਰੋਂਕੀ ਸੇਵਾ ਔਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੀ ਭਕ੍ਰਿ ਕਰੀ
ਹੋਵੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਪਸੁਸਬਦ ਕੀ ਪ੍ਰਬਿਤੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਜੈਸੇ ਬਾਵਨ
ਅਖਰੀ ਮੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਆਪਹੀ ਲਖਨ ਕੀਆ
ਹੈ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਆਵਨ ਆਏ ਸ੍ਰਿਸਟ ਮੈ ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਪਸੁ
ਢੋਰ। ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖ ਸੋ ਬੁਝੈ ਜਾਕੇ ਭਾਗ ਮਥੋਰ ॥ ਤਥਾ
ਗੁਰ ਸੇਢਾ ਤੇ ਭਗਤ ਕਮਾਈ। ਤਬ ਏਹੁ ਮਾਨਸ ਦੇਹੀ ਪਾਈ
। ਇਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਸਿਮਰੈ ਦੇਵ। ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜ ਹਰਿਕੀ ਸੇਵ।
ਭਜਹੁ ਗੁਬਿੰਦ ਭੂਲ ਮਤ ਜਾਹੁ। ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਕਾ ਏਹੀ
ਲਾਹੁ । ਸੁਰਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਯਸਜ ਦੇਵੇ ਪਰਾਭਕ੍ਰਿਃ ਯਥਾ ਦੇਵੇ

ਤਥਾ ਗੁਰੋ ਤਸਜੈਤੇਕਥਤਾ ਹਜਰਥਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਯੰਤੇ ਮਹਾਤਮ
ਨ॥ਇਤਿ ਜਿਸਕੀ ਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪਨਾਰਾਯਣ ਮੇਪਰਾਭਕ੍ਰਿ
ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਾਰਾਯਨ ਮੇ ਤੈਸੇਹੀ ਗੁਰੋਂਮੇ ਹੈ ਤਿਸਮਹਾਤਮਾਕੇ ਪ੍
ਤਿ ਬੇਦਕਾ ਅਰਥ ਆਸ਼ੈ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਇਤਰਕੋ ਕਦਾਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀਮਦਭਾਗਵਤੇ
ਯਸਜ ਸਾਖਜਾਤ ਭਗਵਤਿ ਗਜਾਨ ਦੀਪ ਪ੍ਰਦੇਗੁਰੋ । ਮਰਤ
ਯਾਸੱਧੀ ਸ੍ਰੁਤੰ ਤਸਜ ਸਰਬੰ ਕੁਜਰ ਸ਼ੌਚਵਤ ॥ ਜਿਸ ਪੁਰਖ
ਕੀ ਸਾਖਜਾਤੁ ਭਗਵਤ ਮੂਰਤੀ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਦੀਪਕ ਕੇ ਦਾ
ਤਾ ਸਤਗੁਰੂ ਮੇ ਏਹ ਮਾਨੁਖਜ ਹੈ ਐਸੇ ਨੀਚ ਬੁਧੀ ਹੈ ਤਿਸ
ਪੁਰਖ ਕਾ ਸਭ ਪਢਨਾ ਸੁਨਨਾ ਜਪਤਪ ਬ੍ਰਤਦਾਨਾਦਿ ਹ-
ਸਤੀ ਕੇ ਸਨਾਨ ਕੇ ਨਜਾਈ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਿਥਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮ
ਹੈ ਜਲ ਮਥਨਵਤ ॥ਪੁਨਾ ॥ ਧਰਮਾਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖਜਾਣਾ ਯ
ਸੇਜੋਕੋਪਿਨਜਾਯਤੇ ਅਜਾਗਲ ਸਤਨਸਜੈਵ ਤਸਜ ਜਨਮਨਿ
ਰਾਰਥਕੰ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਐਸੇ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰਿ
ਸਟੀ ਰਚੀ ਤਬ ਮਸਾਲਾ ਪਸੂਓਂ ਕਾ ਬਢ ਰਹਾ ਔਰ ਸੰਚੇ
ਮਨੁਖੋਂਕੇ ਬਚ ਰਹੇ ਤਬ ਮਨੁਖਜੋਂ ਕੇ ਸੰਚੇ ਮੇ ਭਰ ਦੀਆ ਗ
ਯਾ ਜੋ ਪੁਰਖ ਧਰਮ ੧ ਅਰਥ ੨ ਕਾਮ ੩ ਮੋਖਜ ੪ ਇਨ
ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੇਤੇ ਕੋਊ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਤੇ ਵੋ ਪੁਰਖ ਪ
ਸੂ ਮਸਾਲੇ ਕੇ ਭਰੇ ਹੂਏ ਜਾਨਨੇ ਇਸੀਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਲਗੀ
ਧਰ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਨ੍ਰਿਸਾਕੇ ਨਮਹ ॥੨॥ਵਾ ਨਿ॥ ਰਸਾਕੇ
ਐਸੇ ਛੇਦ ਕਰ ਲੇਨਾ ਅਰਥ ਜੋ (ਨਿ) ਰਸਾਕ ਹੈ ਕਿਆ ਰ

ਸੋਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ । ਅਕ੍ਰੋਧ ਅਚੁਜ਼ਤ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ (ਨਿ) ਵਿਸ਼ੇਸਕਰਜੋਕਰਰਸਾਕਰਸੋਂਕਾ ਭੋਕ੍ਤਾ ਹੈ ਗੀਤਾ ਯਥਾ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਸਭਕਾ ਭੋਗਤਾ ਮੈਹੀ ਹੌਂ ਪ੍ਰਤ੍ਰੁਤ ਰਸੋਂਕਾ ਗ੍ਰਹਨ ਆਤਮਾਕਾ ਲਖਾਯਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤੋ ਵਹ੍ਨਿਮਾਨ ਧੂਮ ਤ੍ਰਾਂਤ ਯਤ੍ਰਯਤ੍ਰਧੂਮਸ੍ਤ੍ਰਤਤ੍ਰਵਹ੍ਨਿ ਇਸ ਵਿਜਾਪ੍ਤਿ ਸੇ ਜੈਸੇ ਦੂਰਦੇਸ਼ਮੇਂਧੂਮਹੇਤੁਕਰਅਗਿਨਕਾਅਨੁਮਾਨਕੀਆ ਜਾਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਭੀ ਸੋ ਐਸੋ ਚੈਤਨਜ਼ ਪੁਰਖ ਜੋ ਮਧੁਰ ਤਿਕ੍ਤ ਲਵਨ ਕਟੁਕਖਾਯ ਕਪਿਸਾਦਿਜੋ ਰਸ ਹੈ ਇਨਕਾ ਗ੍ਰਹੀਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਥਕਪ੍ਰਥਕ ਵਿਵੇਚਨ ਕਰਤਾ ਸੋ ਆਤਮਾਹੈ ॥ ਨਹੀਂ ਤੋ ਇੰਦ੍ਰੇ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੋ ਜਢ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥੪॥ ਅਥਵਾ ॥ ਨ॥ਜ਼ੁਦਾ ਰਿਸਾਕ॥ਜ਼ੁਦਾ ਅਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਜੋ ਰਿਸਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤ੍ਯੰਤ ਜੋ ਰਿਸਿਆ'ਕ੍ਰੋਧ ਸੀਲੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਲਾਵੇ ਰਿਸਾਕ ਏਹ ਪੁਰਖ ਨ ਰਿਸਾਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾਮਾਦਿਕ ਬ੍ਰਿਤਿਆਜਿਸ ਕੇਸਮੀਪਨਹੀਂਜਾ ਸਕਤੀਮਖਿਕਾਅਗਿਨਕੀਨਯਾਂਈ ਯਥਾ । ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸੂਹੀਅਸਟਪਦੀ॥ ਮਿਠ ਬੋਲੜਾਜੀਹਰਿਸਜਨ ਨਸੁਆਮੀਮੇਰਾਹਉਸੰਮਲਥਾਕੀਜੀਓਹੁਕਦੇਨਬੋਲੈਕਉੜਾ ਕਉੜਾਬੋਲਨਜਾਨੈਪੂਰਨਭਗਵਾਨੈਅਉਗਨਕੋਨਚਿਤਾਰੈ।ਪ ਤਿਤਪਾਵਨ ਹਰਿ ਬਿਰਦ ਸਦਾਏ ਇਕਤਿਲਨਹੀ ਭੰਨੈ ਘਾਲੈ ॥ ਘਟਿਘਟਿ ਬਾਸੀ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਪ੍ਰਭਨੇਰੈਹੂੰ ਤੇਨੇਰਾ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਸਰਨਾਗਤਿ ਹਰਿਸਜਣ ਸੁਆਮੀ ਮੇ

ਰਾ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਮੋਹਨ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥੫॥ ਅਥਵਾ ਨ॥ ਰਿਸਾਕੋ॥ਕਿਆਕਿਜੋ॥ਨ॥ਕਰਕੇਪੁਰਖ ਯੁਧ ਭੂਮੀ ਮੇ ਹਿਰੰਨਜ਼ਕਸਜ਼ਪੂ ਹਿਰੰਨਜਾਖਜ਼ ਰਾਵਣ ਕੰਸਾਦਿਕ ਨਾਸ ਕਾਲ ਮੇ ਕ੍ਰੋਧ ਮੂਰਤੀ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਸਾਕੇ ਜੈਸੇ ਯੁਧਿਸ੍ਠਰ ਕਾ ਸਾਕਾ ਚਲਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਜ਼ਕਾ ਅਬ ਸਾਲਬਾਹਨ ਕਾ ਸਾਕਾ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਆਗੇ ਅਰਜੁਨਨਾਗਾ ਕਾ ਸਾਕਾ ਹੋਗਾ ਕਲਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਸਾਕਾ ਹੋਗਾ ਸਾਕਾ ਕਿਸਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਜਿਸਸੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਬਰਸੋਂ ਕਾ ਅਹਿਵਾਲ ਮਾਲੂਮ ਹੋਜਾਨਾ ਜਿਸਸੇ ਅਹਰਗਣ ਨਿਕਸਕੇ ਪ੍ਤ੍ਰਿਕਾ ਬਨਤੀ ਹੈ ਤਿਥੀ ਗ੍ਰਹਨਾਦਿਕੋਂਕਾ ਬਿਵਹਾਰ ਸਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜੇਹ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਨਿਰਸਾਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੇ ਦਿਬਜ਼ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਤੁਛ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਤਾਈਏਕ ਰਸ ਸਰਬਗਜ਼ਾਤਾ ਹੋਨੇ ਸੋਸੋ ਤਿਸਸਰਬਗਜ਼ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ਲੌਕਿਕ ਭਾਖਾ ਮੇ ਪੰਜਾਬਦੇਸ ਮੇ ਸ਼ਾਕਾ ਬਡੀ ਕਰਨੀ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਝਗੜੇ ਕੋ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕੋ ਯੇ ਕਰਨੀਆਂ ਪ੍ਰਤ੍ਰੁਤਨਿੰਦਾ ਦ੍ਰੋਤਕ ਹੈਂਜੈਸੇ ਬਿਲਾਵਲ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵਜੀਕਾ ਕਥਨ॥ਤੂੰ ਸੁਲਤਾਨ ਕਹਾਹਉਮੀਆਂ ਤੇਰੀ ਕਵਨ ਬਡਾਈ ॥ ਤਥਾ ਭਾਈਗੁਰਦਾਸ ਜੀਕਾ ਕਬਿੱਤ॥ਜਾਂਕੋ ਏਕਬਿਸ੍ਮਨਾਥ ॥ ਬਾਵਰੋ ਕਹਾਏਤਾਹਿਬਿਸ੍ਮਨਾਥਕਹੇ ਕਹੋਕੌਨਸੀਬਡਾਈਹੈ ॥ ਜਾਕੇਅਨਿਕਫਨਗ੍ਰਫਨਗ੍ਰਭਾਗਧਰਨਿਧਾਰੀਤਾਹਿਗਿਰਧਰ

ਕਹੇ ਕਵਨ ਅਧਿਕਾਈ ਹੈ॥ ਜਾਕੇ ਓਅੰਕਾਰਕੇ ਅਕਾਰਬਿ
ਸ੍ਤਾਰ ਜਾਹਿ ਤਾਹਿ ਨੰਦ ਨੰਦ ਕਹੇ ਕਵਨ ਸੀ ਬਡਾਈ ਹੈ॥
ਜਾਨਤ ਉਸਤਤ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਤ ਅਗਿਆਨ ਮੂਢ ਐਸੇ ਅ
ਰਾਧਬੇਤੇ ਮੋਨ ਸੁਖਦਾਈ ਹੈ॥ ਆਸਾਮਹਲਾ ੧॥ ਪਉਣ
ਉਪਾਇ ਧਰੀ ਸਭ ਧਰਤੀਜਲ ਅਗਨੀ ਕਾ ਬੰਧ ਕੀਆ॥
ਅੰਧੁ ਲੈ ਦਹਿ ਸਿਰ ਮੂੰਡ ਕਟਾਏ ਰਾਵਨਮਾਰ ਕਿਆ ਬਡਾਭ
ਇਆ॥ ਕਿਆ ਉਪਮਾ ਤੇਰੀ ਆਖੀਜਾਇ॥ ਤੂੰ ਸਰਬੇ ਪੂਰ
ਰਹਿਆ ਲਿਵਲਾਇ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਜੀਅਉਪਾਇ ਜੁਗਤ
ਹਥ ਕੀਨੀ ਕਾਲੀਨਥ ਕਿਆ ਬਡਾ ਭਇਆ॥ ਕਿਸਹੂੰ ਪੁਰ
ਖ ਜੋਰੂ ਕਉਨ ਕਹੀਐ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ ਰਵ੍ਹਰਹਿਆ॥ ੨
॥ ਨਾਲਕੁਟੰਬ ਸਾਥ ਬਰਦਾਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਾਲਨ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਗਇ
ਇਆ॥ ਆਗੈ ਅੰਤਨ ਪਾਇਓ ਤਾਕਾ ਕੰਸ ਛੇਦ ਕਿਆ ਵ
ਡਾ ਭਇਆ॥ ੩॥ ਰਤਨ ਉਪਾਇ ਧਰੇ ਖੀਰ ਮਥਿਆ ਹੋਰ
ਭਖਲਾਏ ਜਿਅਸੀ ਕੀਆ॥ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਛਪੈ ਕਿਉ ਛਪਾ
ਇਆ ਏਕਾਏਕੀ ਵੰਡਦਿਆ॥ ੪॥ ਅਰਥਾਤ ਇਤਜ਼ਾਦਿ
ਬਿਸ਼ੇਸਨ ਰਹਿਤ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਾਕੋ ਨਮਹ॥ ੯॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨ੍ਰਿਬਾਕੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨ੍ਰਿਬਾਕ ਕੋ ਨਮਹ ਬਾਕ ਨਾਮ ਬਾਨੀ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਨੀ ਸੋ
ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ਯਤੋਵਾਚੋ ਨਿਵਰਤੰਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪਜ ਮਨਸਸਹੇਤਿ॥
ਮਨਸਹਿਤ ਜੋ ਬਾਨੀਕਾਵਿਸ਼ੈ ਨਹੀ ਹੈ ਵਾਂਕੋ ਨਮਹ॥ ੧॥

ਵਾ॥ ਅਪ ਭੀ ਜੋ ਵਾਕਾਦਿ ਇੰਦ੍ਰੈ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨ
ਮਸਕਾਰ ਹੋਯ॥ ੨॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਜੋ ਅਤੀਂਦ੍ਰੈ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮ
ਹ॥ ੩॥ ਅਥਵਾ ਬਾਕ ਨਾਮ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਭੈ ਕਾ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ
ਨਿਰਭਉ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਜਪਜੀ ਮੇ ਨਿਰਭਉਨਿਰਵੈਰ ਅਕਾਲ
ਮੂਰਤ ਅਜੂਨੀ ਸੈ ਭੰ ਗੁਰਪ੍ਸਾਦਿ॥ਇਤਿ॥ ਦੁਤੀਯਾਦਵੈਭਯੰ
ਭਵਤਿ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ ਵੈ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਦੂਸਰੇ ਸੇ ਭੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ
ਰ ਬੇਦ ਕਹਿਤਾ ਹੈ॥ ਏਕਮੇਵਾਦੁਤੀਯੰਬ੍ਰਹਮ॥ ਸੋ ਨਿਰਭੈ
ਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ॥ ੪॥ ਔ ਨ੍ਰਿ
ਬਾਕੇ ਯਹ ਜੋ ਮੰਤ੍ ਹੈ ਸੋ ਜਾਪਕ ਕੋ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਭੈ ਸੇ
ਰਹਿਤ ਕਰਨੇਵਾਰਾ ਹੈ ਅਰੁ ਬੰਦੀਮੋਚਨਾਦਿ ਕਾਰਯ ਤਥਾ॥
ਭੂਤਪ੍ਰੇਤਾਦਿ ਭੈਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਲਮੇ ਇਸਮੰਤ੍ ਕਾ ਸੇਵਨ ਕੀ
ਆ ਚਾਹੀਏ॥ ਵਾ॥ ਬਕਨ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਪਰਮ ਮੌਨੀ ਹੈ ਤਿ
ਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ॥ ੫॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਨ੍ਰਿਬਾਕੇ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁ
ਖੰਜੋ ਮੇ ਜੋ ਬਾਨੀ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਨਰਤਕੀ ਕੀਨਿ
ਆਂਈ ਮਨੁਖਜ ਮੁਖਭਵਨਮੇ ਨਚਾਇ ਰਹਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮ
ਹ॥ ੬॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਮਨੁਖਜੋ ਮੇ ਮਹਾ ਬਕਤਾ ਹੈ ਬਜ਼ਾਸਾਦਿ
ਰੂਪ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੭॥ ਵਾਭ੍ਰਮਪ੍ਰਮਾਦ ਵਿਪ੍ਲਿਪਸਾ ਕਰ
ਣੋ ਪਾਟਵਤਾਦਿ ਦੋਖ ਅਦੁਸ਼੍ਟ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੮
॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਨ੍ਰਿ॥ ਬਾਕੇ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁਖਜੋ ਮੇ ਬਾਕ ਭੈਹੈ ਜਿਸ
ਕਾਲ ਰੂਪ ਕਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੯॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਜੋਬਾਕੀ ਸੇਰ
ਹਿਭਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ਹੋਇ॥ ੧੦॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਰਹੀਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਜ਼ਾ ਰਹਮ ਕੁਨਿੰਦਾ ਰਹੀਮ ॥ ਜੋ ਰਹਮ ਦਿਲ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨ ਮਹ। ਵਾ । ਹਿੰਦੀਮੇ ਹੋਵਾਹਗੁਰੂ (ਮੇ)ਮੇ ਕਿਆਮੁਝਮੇਂਰਹੀਂ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਕਦਾਚਿਤ ਮੁਝਕਾਂਤਜ਼ਾਗਨਹੀਂਕਰ ਰਨਾ। ਅੰਤਮੇ ਕਥਨ ਕਰਨਾ ਭੀ ਹੈ ਯਥਾ ਸਦਾ ਅੰਗਸੰਗੇ ਅ ਭੰਗੰ ਬਿਭੂਤੇ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਕਰੀਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੨੫ ॥ ਕਰੀਮ ਕੋ ਨਮਹ ਕਰਮ ਕੁਨਿੰਦਾ ਕਰੀਮ ਅਰਥਾ ਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਜੋ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਤਿਲੰਗਮੇ॥ ਕਰੀ ਮਾ ਤੂ ਰਹੀਮਾ ਤੂ ਅਲਾਹ ਤੂ ਗਨੀ । ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਭੇਦ ਹੈ ਵ ਸਤੂਗਤਜ਼ਾ ਪ੍ਰਯਾਯ ਹੈ ਕਰੀਮਾ ਦਾਤਾ ਔਰਹੀਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਪਰੰਤੁ ਦੋਸਨਹੀਂ ਉਸੁਤੀ ਮੇ ॥੧॥ ਵਾ ਹੋਵਾਹਗੁਰੂ ਕਰੀਕਯਾ ਹਸ੍ਮੀ ਕੇ ਨਜਾਂਈ ਮੇ ਸੁਝਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੋ॥ ਯਥਾ ॥ ਸੋਰਠਾ॥ ਹੇ ਹਰਿ ਪਕਰੋ ਹਾਥ ਜਿਹਕਰ ਹਾਥੀਗਹਜੋ ਹੋ । ਨਤਰੁ ਅ-ਨਾਥਨ ਨਾਥ ਤਜੋ ਕਹਾਵਨ ਬਿਰਦਬਰ । ਅਰਥਾਤ ਐਸੇ ਦੀਨਾਨਾਥ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਨੰਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਯਾ ਅਨੰਤ ਅੰਤਰਹਿਤਕੋਨਮਸਕਾਰਹੋਵੈਕਾਲਕਰਕੇ ਅੰਤ ਔਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਾਰ ਜਿਸਕਾ ਨ ਪਾਯਾ ਜਾਇ। ਅਰਥਾਤ ਦੇ ਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਜੋ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥

ਵਾ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਕਰ ਸ਼ੇਸਭਗਵਾਨਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ॥ ੨

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਮਹੰਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਮਹੰਤ ਕੋ ਨਮਹ ਮਹੰਤ ਨਾਮ ਲੋਕਮੇ ਬਡੇ ਪੂਜਜ ਕੋ ਕਹਿ ਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਰਿਖੀਓਂ ਮੇ ਬਡਾ ਹੋ ਤਿਸਕੋ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਸੇ ਬਡਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਮ ਹ ਨਾਮ ਤੇਜ਼ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਭਕੇ ਤੇਜਕੇ ਅੰਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਾਤਃ ਕਾਲ ਮੇਂ ਦੀਪਾਦਿਕੋ ਕਾਸੂਰਯ ਅੰਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਅੰਤ ਕਿਆ ਅਵਧਿ ਜੋ ਸਰਬ ਤੇਜ਼ਕੀ ਅਵਧੀ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅਤਸ਼ਯ ਤੇਜ ਕਿਸੀ ਕਾ ਨਹੀਂ ਇਸੀਤੇ ਨਮਸਤੰ ਮਹੰਤੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਮਹ ਨਾਮ ਪੂ ਜਾ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਵੋ ਭੀ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਮਹੰਤੇ ਕਯਾ ਜੋਸਰਬ ਪੂਜਕੀ ਅੰਤਕਯਾ ਸਮਾਪਤੀ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਜੈਸੇਹਸਤੀਪਾਦ ਮੇ ਸਭਪਾਦ ਅੰਤਹਪਾਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤਤਿਸਤੇ ਅਧਿਕ ਨਹੀਂ ਪੂ ਜਾ ਕਿਸੀਕੀ ਸੋ ਤਿਸ ਸਰਬ ਪੂਜਜਕੋ ਨਮਸਕਾਰਹੋਯ॥ ੪

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤਸਤ ਰਾਗੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਰਾਗ ਰੂਪ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਜੋ ਰਾਗ ਕਿਆ ਮੋਹ ਪ੍ਰੀਤ ਰੂ ਪ ਹੋਕਰ ਚਤੁਰਦਸ ਭੁਵਨ ਕੀ ਪਾਲਨਾਕਰ ਰਹਾਹੈ ਜੋ ਰਾਗ ਨ ਹੋਇ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਹੀਨ ਹੋਇ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਰਾਗ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਖਟਰਾਗ ਵੇਦ ਸੰਗੀਤ ਮੇ ਜੋ ਕਥਿਤ ਹੈਂ ॥ਸੋਃ॥ ਭੈਰਵਪੁਨ ਹਿੰਡੋਲ ਮਾਲਕੌਂਸ ਦੀਪਕ ਲਖੋ। ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਸੁਭ ਬੋਲਮੇ

ਘਰਾਗ ਖਟਜਾਨਿਪੀ । ਇਨਮੋ ਮੋਹਨ ਆਕਰਖਨਾਦਿ ਸਕ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸ ਹੋਨੇ ਤੇ ਔਰਤਾਖੜਰਾਮੇ ਰਾਗਸੇ ਮੋਖ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਤਥਾਚ ਵੀਣਾਵਾਦਨ ਤਤ੍ਵਗਯਃ ਸ੍ਰੁਤਿ ਜਾਤਿ ਵਿਸਾਰਦਃ ਤਾ ਲਗਜਸ੍ਰੁਾਪ੍ਰਯਾਸੇਨ ਮੁਕ੍ਤਿਮਾਰਗੀ ਨਿਰਗੱਛਤਿ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਃ ਗੀਤਗਜੋ ਯਦਿਗੀਤੇਨ ਨਾਪ੍ਨੋਤਿ ਪਰਮੰਪਦੰ ਰੁਦ੍ਰਸਯਾਨੁਚਰੋ ਭੂਤ੍ਵਾ ਤੇਨੈਵ ਸਹਮੋਦਤੇ ॥ ੨ ॥ ਸੋ ਤਿਸਰਾਗ ਰੂਪ ਕੋ ਨਮਹ ਅਸ੍ਤੁ ਕਯਾ ਹੋਵੇ ਰਾਗਕਰ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਸੁਰਨਰ ਸਭਿ ਮੋਹਿਤ ਹੋਤੈ ਹੈਂ ਸੋ ਸਰਬ ਵਸੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਰਾਗ ਕਰ ਪਾਮਰੁ ਪੁਰਖ ਵਿਸਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮੁਮੁਖਜੁ ਸੰਤ ਸੁਘੜ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਕਾ ਚਿਤ ਦ੍ਰਵਿਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਪੁਰਾਨਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਏਕ ਸਮੈ ਕੈਲਾਸ ਪੈ ਬਿਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਵਜੂ ਪੈ ਰਾਗ ਸ੍ਰਵਨ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਸਿਵਜੂਨੇਗਾਯਾ ਤਬ ਬਿਸ਼ਨੂਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਦ੍ਰਵਕਰ ਪ੍ਰਵਾਹੀਕਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੂਨੇ ਕਮੰਡਲੂ ਮੇਂ ਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਿਸਨੂਆਦਿ ਕੋ ਕਾ ਦ੍ਰਾਵਕ ਰੂਪ ਜੋ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਸੁਹਾਗੇ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੨੬ ॥ ਸੁਹਾਗ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸੁਹਾਗ ਨਾਮ ਸੋਭਾ ਗਜ ਕਾ ਹੈ ਜੈਜੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾਪਤੀਸੌਭਾਗਜ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਬਿਨਾ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇਜੀਵਕਾ ਸੌਭਾਗਜ ਪ

ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ। ਤਿਸਤੇ ਬਿਨਾ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਫੁਨਹਾ॥ ਸਖੀਕਾਜਰਹਾਰਤਮੋਲ ਸ ਭੀ ਕੁਛ ਸਾਜਿਆ ॥ ਸੋਲਾ ਕਿਯੇਸਿੰਗਾਰ ਕਿ ਅੰਜਨ ਪਾਜਿ ਆ।ਜੇ ਘਰ ਆਵੈ ਕੰਤ ਸਭੀ ਕੁਛ ਪਾਈਐ। ਹਰਿਹਾਂ ਕੰ ਤੇ ਬਾਝ ਸਿੰਗਾਰ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਈਏ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਸਭ ਚਰਾਚਰ ਕਾ ਸੌਭਾਗਜ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਹੈ ਲਖਮੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰ ਤਿਸ ਸੌਭਾਗਜ ਰੂਪ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸੁਹਾਗਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਮੇਂ ਖੇਤ੍ਰ ਕੇ ਸਫਾ ਕਰਨੇ ਕਾ ਸਾਧਨ ਬਿਸੇਖ ਕਾਸਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਹੇਂਗਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪੂਰਬ ਦੇਸ ਮੇਂ ॥ਸੰਸਾਰ ਰੂਪਖੇਤ੍ਰਮੇਂ ਚਾਰਖਾਨਿ ਚੌਰਾਸੀ ਲਾਖ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਮਾਟੀ ਕੇ ਢੇਲਾ ਹੈ ਔ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਵਾਂਕੇ ਸਫਾ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸੁਹਾਗਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਗਜਾਨਰੂਪ ਸੁਹਾਗਾ ਹੈ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਰੂਪੀ ਭੂਮੀ ਕੇ ਭਲਾ ਕੋ ਸਾਫ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੀ ਮਦਾਨਕੇ ਸਫਾ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ॥ ਵਿਗਯਾਨ ਰੂਪ ਸੁਹਾਗਾ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੩ ॥ ੨੬ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿ ਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਯਾਂ ਪੂਰਬਪਖਜੋਦੁਤੀ ਛੰਦ ਭੂਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਿਯਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਨਿਰੂਪਣੰਨਾਮ

ਦ੍ਵਾਦਸ਼ਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਸੋਖੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਸੋਖ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਸੋਖੰਕਜਾ ਕਾਲ ਰੂਪ ਸੂਰਯਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਜੋ ਸਰਬ ਕੋ ਸੁਸਕ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਅਰ ਚਤੁਰ ਮਾਸ ਮੇਂ ਬਰਖਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੂਰਜ ਕੀਆਂ ਕੋਊ ਏਕ ਕਿਰਣਾਂ ਸ਼ੋਖਨ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ਕੋਊ ਏਕ ਕਿਰਣਾਂ ਪੋਖਨ ਕਰ ਤੀ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਹਰਤਾ ਭਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਕੋਨਮਹ ॥ ਸੁਖਮ ਨੀ ਜੀਸੇ ਜੈਸੇ ॥ ਹਰਨ ਭਰਨ ਜਾ ਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਫੋਰ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਮੰਤ੍ ਨ ਜਾਨੈ ਹੋਰ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸੋਖੰਕਾ ਸੁਖੰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਅਰਥ ਕ੍ਰਮ ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਬਲੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਸਰਬ ਸੁਖ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਖੰ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਸਰਬ ਕਾ ਖੰ ਕਹਿਏ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿ ਕਰਣ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਰਣੋਂ ਕਾ ਕਰਣ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਕਰਣ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ ਵੇ ਵਿਰਾਟ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਾ ਦੇਵ ਤਾ ਹੈ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਦਿਸਾਕਰਣ ਹੈਂ ਅਸ੍ਵਨੀਕੁਮਾ ਰ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ਵਰੁਨ ਰਸਨਾ ਹੈ ਵਾਯੁ ਤ੍ਵਗੇਂਦ੍ਰਯ ਹੈ ਇੰਦ੍ ਹਾਥ ਹੈ ਉਪੇਂਦ੍ ਪਾਦ ਹੈ ਉਪਸਥ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਯੁਗੁਦਾ ਹੈ ਅਗਿਨ ਮੁਖ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸਭ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਕਰਨੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਵਾਂਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਸਰਬਸੋਖੰ ਐਸੇਪਾਠ

ਹੈ ਸੋ ॥ਅਥੰ॥ ਐਸੇ ਬਿਆਕਰਨ ਕੀਰੀਤੀ ਸੋਅਕਾਰ ਨਿਕਸ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੋ ਅਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਅਖੰ ਕਜਾ ਅਖਜ ਹੈ ਵੋਹੀ ਪੂਰਬਕ ਅਰਥ ਵਾ ॥ਖੰ ਅਕਾਸ਼ ਸਰਬ ਮੇਂ ਜੋ ਅਕਾਸ਼ਵਤ ਪੂਰਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਸ਼ਮਾਨ ਤੇ ਮਹਾ ਕਾਸ ਆਕਾਸਦਿਕੋ ਕਾ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਜੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਵਾ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੫ ॥ ਅਰੁ ਸੋਖੰ ਐਸੇ ਭੀ ਸੁਲਭ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ ਖੰ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਸੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਰਬਖੰਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾਕੋਨਮਹ॥੬॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਪੋਖੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਪੋਖੰ ਕਜਾ ਸਰਬ ਕਾ ਪੋਖਕ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ਪੋਖ ਨਾਮ ਪੁਸ਼ਿ ਕਰਨੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜਲਰੂਪ ਹੋਕਰ ਔ ਅੰਨ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਸਭ ਕਾ ਪੋਖਕਹੈ ਜੇਤਾ ਜੇਤਾ ਜੈਸਾ ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਕਾ ਕ੍ਰਤ ਹੈ ਤੈਸਾ ਤੈਸਾ ਤਿਸੀ ਦੇਸ ਕਾਲ ਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਿਸ੍ਮ੍ਰਿਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ਯਥਾ॥ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਨਾਨਕ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰਹੁ ਚਿੰਤਾ ਤਿਸਹੀ ਹੇਇ ॥ ਜਲ ਮੈਜੰਤਉਪਾਇਅਨ ਤਿਨਾ ਭਿ ਰੋਜੀ ਦੇਇ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤਸ ਕੀਨਦਜ਼ਾਲ ਦਮੋਦਰ ਬਿਬਹਿ ਨ ਜਾਨਸਿ ਕੋਈ॥ ਜੋਧਾਵੈ ਬ੍ਰਹਮੰਡਖੰਡ ਕੋ ਕਰਤਾਕਰਇ ਸੁ ਹੋਈ ॥ ਜਨਨੀ ਕੇਰੇ ਉਦਕ ਉਦਰਿ ਸਹਿ ਪਿੰਡ ਕੀਆ ਦਸ ਦੁਆਰਾ। ਦੇਇਅਹਾਰ ਅਗਿਨ ਮਹਿ ਰਾਖੈ ਐਸਾ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਕੁੰਮੀਜਲ ਮੈ ਤ੍ਰਨ ਤਿਸ

ਬਾਹਿਰ ਪੰਖ ਖੀਰ ਤਿਹ ਨਾਹੀ ॥ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮਨੋਹਰ ਸਮਝ ਦੇਖ ਮਨ ਮਾਹੀ। ਪਖਾਨਕੀਟ ਗੁਪਤ ਹੁਇ ਰਹਤਾ ਤਾਚਉ ਮਾਰਗ ਨਾਹੀ। ਕਹਿਧੰਨਾ ਪੂਰਨ ਤਾਹੂ ਕਉ ਮਤਰੇ ਜੀਅ ਭਰਾਹੀ ॥ ੬ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਕਾਹੇਰੇ ਮਨ ਚਿਤਵਹਿ ਉਦਮ ਜਾਆਹਰ ਹਰਜੀਉਪਰਿਆ। ਸੈਲਪਥਰਮੈ ਜੰਤਉਪਾਏ ਤਾਕਾ ਰਿਜਕ ਆਗੈ ਕਰਿ ਧਰਿਆ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਚੁਨਾਪਹਿਨ ਖ਼ਾਨਹ ਕਰਮ ਜ਼ੁਸੁਰਦ। ਕਿਸੀਮੁਰਗ਼ ਦਰਕਾਂਡਰੋਜ਼ੀ ਖ਼ੁਰਦ। ਸੀਮੁਰਗ਼ਕਰ ਨਾਮ ਜਾਨਵਰ ਹੈ ਕਾਫ਼ ਨਾਮ ਪਰਬਤਮੇ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਚਾਲੀਸ ਹਾਥੀ ਰੋਜ਼ ਉਸਕਾ ਖਾਨਾ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬਖਿਸ਼ਸ ਕਾ ਖੈਚਾਕਯਾ ਥਾਲ ਖਿਲਾਰਾ ਹੈ। ਜੋ ਐਸੇਐਸੇਅਨੰਤ ਰੋਜ਼ੀਕੋ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਯੇਨਸੁਕਲੀ ਕ੍ਰਿਤੋਹੰਸਃਸੁਕੋਹਰਿਤੀਕ੍ਰਿਤਃ ਮਯੂਰਸ੍ਤਿਤ੍ਰੋ ਯੇਨ ਸਤੇਬਿਤ੍ਰਿਰ ਵਿਧਾਸਜਤਿ ਇਤਜਾਦਿਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਹੈ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਦੀਨਨਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕਰੈ ਨਿਤ ਸੰਤ ਉਬਾਰ ਗਨੀਮ ਨਗਾਰੈ। ਪਛਪਸੂ ਨਗਨਾਗ ਨਰਾਧਿਪ ਸਰਬ ਸਮੈ ਸਭਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰੈ। ਪੋਖਤ ਹੈ ਜਲਮੈ ਥਲਮੈ ਪਲਮੈ ਕਲਿਕੋਨਹਿ ਕਰਮ ਬਿਚਾਰੈ। ਦੀਨ ਦਜਾਲੁ ਦਯਾ ਨਿਧਿ ਦੋਖਨ ਦੇਖਤ ਹੈ ਪਰਦੇਤਨਹਾਰੈ ॥ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਨੇ ਸੋਨਵਦਿਨ ਪਹਿਲੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਨੇਭਾਵਕਿਆ ਕਿ ਭਰੋਸਾ ਕਿਯਾ ਚਾਹੀਏ ਵਾਹਗੁਰੂ ਪੈ ਪਾਲਕਪੋਖਕ ਵਾਹਗੁਰੂਹੈਤਿਸਕਾ ਭੁਜਨ ਕੀਆ ਚਹਿਏ

॥ ਪੁਨਾ ॥ ਰੁਕਮਨੀ ਜੀਕੇ ਕੀਟ ਭਬੀਮੈ ਪਾਇਕਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਨੇ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਝਿਖਾ ਉਦਰਭਰਨ ਉਦਮਮੇ ਮਿਸਾਲ ॥ ਅਗਰਚਿ ਜ਼ਿ ਮੀਰਾਬਆਸਮਾਂਦੋਜ਼ੀ। ਨਦਿਹਦ ਜ਼ਜ਼ਾਦੈ ਜੋ ਅਜ਼ਰੋਜ਼ੀ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਬਰਸਰ ਬਹਰ ਦਾਨੈ ਬਨਵਿਸ੍ਤੈਅਜ਼ਾਂ। ਕੀਂ ਫ਼ਲਾਂ ਵ ਲਦੇ ਫ਼ਲਾਂ ਇਬਨੇ ਫ਼ਲਾਂ। ਭੋਜਨੇਛਾਦਨੇ ਚਿੰਤਾਬ੍ਰਿਥਾ ਕੁਰ ਵੰਤਿ ਬੈਸਨਵਃ ਯੋਸੋਵਿਸ੍ਵੈਭਰੋ ਦੇਵੋ ਕਥੰਭਕ੍ਯਾਨ ਪੇਖਜਤੇ ਪ੍ਤਯੁਤ ਸਕਲ ਸ੍ਰਿਸਿਟ ਕਉਧਨੀ ਕਹੀਜੈ ਜਨਕਉ ਅੰਗ ਨਿਰਾਰੈ ॥ ਭਾਵ ਅਰਥ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਜੀ ਕਾ ਏਹ ਹੈ ਜੁ ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ ਸਬ ਉਦਰ ਭਰਨ ਕੋ ਉਦਮ ਤਜਾਗ ਕਰ ਵਾਹਗੁਰੂਕਾ ਭਜਨ ਕਰੋ ਉਦਰ ਭਰਨ ਕਾ ਠੇਕਾ ਉਸੀਕਾ ਹੈ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕਰ ਕੇਵਲ ਉਦਰ ਭਰਨ ਮੇ ਖਚਿਤ ਹੋਨਾ ਐਸੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਮੇ ਰਾਤ੍ਰਿਕੋ ਅੰਧੇ ਹੋ ਢੋਕਰ ਬਾਹਰ ਫੈਂਕਤੇਥੇ ਦਿਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇਲੀਏ ਸੁਬ੍ਰਿਥਾਸ੍ਰਮ ਹੈ ਦੇਖੋਕਿ ਸਰਬ ਜੀਵ ਦੁਖਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਔਰ ਸੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਲੀਏ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਹੋਤਾ ਨਹੀਂ ਉਲਟਾ ਦੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਏਹਬਜ਼ਵਹਾਰ ਤੋ ਅਨਜਥਾ ਸ੍ਰਿਧ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਮਦ ਭਾਗਵਤ ਮੇ ॥ ਅਪ੍ਰਾਰਥਤਾਨਿਦੁਖਾਨਿ ਯਥੈਵ ਯਾਂਤਿ ਦੇਹਿਨਾ ਸੁਖਾਨਯਪਿ ਤਥਾਮਨਯੇਦੈਨਜਮਤ੍ਰਾ ਤਿਰਿਚਜਤੇ ॥ ਦੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕੋਊ ਜਤਨ ਨਹੀ ਕ ਰਤਾ ਪ੍ਰੰਤੁ ਅਨਮੰਗਿਆ ਦਾਨ ਆਪਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰ

ਖਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਦੀਨਤਾ ਕੀ ਬਧੀਕੀ ਹੈ ਜੋ ਦੁਖ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਕਯੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਕਬ ਦੂਰ ਹੋਗਾ ਕੈਸੇ ਦੂਰ ਹੋਗਾ ਕੋਊ ਉਪਚਾਰ ਕਰੋ ਐਸੇਹੀ ਸੁਖਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰ ਥ ਦੀਨਤਾ ਕਰਨੀ ਬਜ਼ਰਥ ਹੈ ਜੈਸੇ ਫਰੀਦ ਜੀਉ। ਫਰੀਦਾ ਲੋੜੈ ਦਾਖਬਿਜੌਰੀਆਂ ਕਿੰਕਰ ਥੀਜੈ ਜੱਟ। ਹੰਡੈ ਉਨ ਕਤਾ ਇਦਾ ਪਹਿਧਾ ਲੋੜੈ ਪੱਟ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਪੁਨਜ਼ਸਜ਼ ਫਲਮਿ ਛੰਤਿ ਪੁਨਜਨੇਛੰਤਿ ਮਾਨਵਾਃ ਨਪਾਪਫਲ ਮਿਛੰਤਿ ਪਾਪੰਕੁਰ ਵੰਤਿ ਯਤਨਤਃ ॥ ੧ ॥ ਅਲੰਬਿਸੁਰੇਣ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਕਰਤਾ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਃ ਸਰਬ ਸ਼ਬਦ ਸੇਵਾਹਜ਼ ਕੁਛ ਰਹਿਤਾ ਨਹੀਂ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕਾ ਕਰਤਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਔਰ ਦਖਜ਼ ਮਰੀਚੀ ਕਸ਼ਜ਼ਪ ਕਰਦਮ ਸੇ ਆਦਿ ਜੋ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਹੈ ਇਨ ਮੈ ਕਰਤ੍ਰਿ ਤ੍ਵ ਰੌਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਗੁਲਜ਼ਾਗ੍ਰੇ ਕਰਿਣਾ ਸਤੰ ॥ ਤਬ ਐਸੇ ਕਹਿਨੇਕਰ ਅੰਗੁਲੀਆਗੇਏਕਹਸਤੀਕਾ ਏਕ ਅੰਗ ਭੀ ਨਹੀ ਮਿਟ ਸਕਤਾ ॥ ਕੇਵਲ ਕਥਨਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਐਸੇਕਰ ਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋ ਮੇਰੌਨ ਹੈ ਮੁਖਜ਼ ਕਰਤਾ ਵਾ ਹਗੁਰੂਹੈ ਏਹ ਬਾਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਪੌਰਾਣੇ ਮੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋ ਤਪ ਕਰਕੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇਹੀ ਕਰਨ ਸਕਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਈ ਹੈ ਵਾ ਕਰਤਾ ਨਾਮ ਨਾਸਕਕਾ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਗੇ ਇ

ਸੀ ਕੈ ਪਦਮੇ ਕਥਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਇਸਕਾ ਇਹੀ ਅਰਥ ਰਹੈ ਜੋ ਤਾਲਬਜ਼ ਸਕਾਰਹੋਯਤੋ ਸਰਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵਕਾ ਪ੍ਰਲਯ ਬਾਚਕਹੈ ਸੋ ਸਭ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀਮੇ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਔਰ ਤੋ ਐਸੇ ਕਰਤਾ ਹਰਤਾ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਜਿਸ਼ਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਰੁਪਇਆ ਹੈ ਵੋ ਦਸਵਾਰੇ ਸੇ ਜਾਂਚਤਾ ਹੈ ਦਸਵਾਰਾ ਵੀਸ ਵਾਰੇ ਸੇ ਐਸੇ ਸੌ ਹਜ਼ਾਰ ਲਖਕਰੋੜ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤਿਸਹਿਤਾ ਵਾਲੇਹੈਂ ਵਾਹਗੁਰੂ ਏਕ ਨਿਰਤਸਜ਼ ਹੈ॥ਸਭਗੁਨਕਿਸਹੀ ਨਾ ਹਿ ਹਰਿਪੁਰ ਭੰਡਾਰੀਐ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਮੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪਰ ਬ ਵਾਕਜ਼ ਮੇ॥ ਸਤਿਨਾਮੁਕਰਤਾਪੁਰਖਨਿਰਭਉਨਿਰਵੈਰੁਅ ਕਾਲਮੂਰਤਿਅਜੂਨੀਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਜਪੁ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਕਰਤਾ ਕ। ਰ। ਤਾ। ਐਸੇ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ (ਕ)ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ ਰਤਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਾ ਹੈ ਸਰਬਸ਼ ਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਸਰਬ ਦੇਸ ਸਰਬ ਕਾਲੋਂ ਮੇ(ਕ) ਕਹੀਏ ਸੁਖ ਜੋ ਰਤਾਕਹੀਏ ਯੁਕੁ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਰੰਜਤ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਸੁਖ ਕੇ ਸਾਥ ਜੁਦਾ ਸੁਖ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਤੇ ਸੁਖ ਸਰੂ ਪ ਹੀ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਹਰਤਾ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਹਰਤਾ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਜੋ ਸਬਕਾ ਨਾ ਸ਼ਕ ਕਾਲਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਹਰਿਤ ਸਬਦਸਬਜੀ ਕਾ ਵਾ ਚਕ ਹੈ ਜੋ ਸਬਕੋ ਹਰਾ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਚੈਤਨਜ਼ ਸਤਾ ਕਰਕੇ

ਸੀ ਆਸਨ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਤੀਨ ਭੇਦ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਕੁੰਭਕ ਵਾਹ੍ਯਾਭ੍ਯੰਤਰ ਭੇਦ ਤੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਅਲਪ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਸੰਚਾਰ ਕਾ ਨਿਯਾਮਕ ਹੈ ਅਰਇੰਦ੍ਰੀ ਯੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵ ਬਿਖ੍ਯਤੇ ਹਟਾਵਣਾ ਯਹ ਪ੍ਰਤ੍ਯਾਹਾਰ ਹੈ ਮੂਲਾ ਧਾਰਮਣਿਪੂਰਕ ਸ੍ਵਾਧਿਸ੍ਠਾਨ ਵਿਸ਼ੁੱਧੀ ਅਨਾਹਤ ਆਗ੍ਯਾ ਇਨਖਟ ਚਕ੍ਰੋਂ ਮੇਤੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਮੇ ਪ੍ਰਾਨਕੇ ਸ੍ਥਿਰ ਕਾ ਨਾ ਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਰਿਦੇ ਕਮਲ ਮੇ ਸਿਵ ਰੂਪ ਪਰਮਾ ਤਮਾ ਕੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਰਨੀ ਇਹ ਧ੍ਯਾਨ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾ ਣੋਂ ਕੋ ਰੋਕਕਰ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਸ਼ਿਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਚੂਧ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਇਸਜੋਗ ਕੋ ਭੀ ਜੋਗਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਯੋ ਗਸ੍ਯੂਤ ਬ੍ਰਿਤਿਨਿਰੋਧਹ ਐਸੇਸੂਤ੍ਰਹੈ ਪਾਤੰਜਲਕਾ ॥ ਚਿੱਤ ਬ੍ਰਿ ਤਨਿਰੋਧਾਤਮਕ ਜੋ ਜੋਗ ਵਾ ਕੋ ਭੀ ਜੋਗ ਹੈ ਕ੍ਯਾ ਬ੍ਰਿਤਿਕਾ ਧ੍ਰੈਰਕ ਹੈ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਹੈ ਬ੍ਰਿਤਿਰ ਨਾਮ ਵਿਸੈ ਚੇਤਨ ਕਾ ਅ ਭਿਵ੍ਯੰਜਕ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਨਾਮਕਾ ਵਿਸ਼ੇਸ ਤਿਸਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਹੋਨੇਤੇ ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅ ਥਵਾ ਜੋ ਗਕਾਰ ਮੇ ਇਕਾਰ ਹੋ ਤੋ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜੋ ਜੋਗੀਓਂ ਕਾ ਕਪਿਲ ਗੋਰਖਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਭੀ ਜੋਗੀ ਹੈ ਯੁ ਜ ਜੋਗੇ ਧਾਤੂਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਿਤੀਕਾ ਯੋ ਜਕ ਜੋ ਪ੍ਰਤ੍ਯਕ ਚੈਤਨ੍ਯ ਹੈ ਜੀਵਾਤਮਕ ਤਿਸਕਾ ਯੋਜਨ੍ਯ ਕ ਹੋਨੇ ਤੇ ਜੋ ਤਿਸ ਅੰਤਰ੍ਯਾਮੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਚਾ

॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸੋਈ ਮਉਲਾ ਜਿਨ ਜਗ ਮਉਲਿਆ ਹਰਿਆ ਕੀਆ ਸੰਸਾਰੋ ॥ ਆਬ ਪਾਕ ਜਿਨ ਬੰਦਰਹਾਈ ਧੰ ਨਸਿਰਜਨਹਾਰੋ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸਬਜ਼ ਮੇਸਾਜ਼ੰਦਚੋਬੇ ਖੁਸ਼ਕਰਾ ਬੋਜ ਮੇਂ ਬਖਸ਼ੰਦ ਰੰਗੋ ਮੁਸ਼ਕਰਾ ॥ ਐਸੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਸਰਬਕੇ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਕਰਤਾਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਜੋਗਾਜੋਗੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋਗਾ ਜੋਗਕੋ ਨਮਹ ਜੋਗਾ ਅਸਟਾਂਗਜੋਗਾ ਆਸਨਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪ੍ਰਤ੍ਯਾਹਾਰਾਦਿਕ ਅੰਗਕਰਜੋ ਸਿੱਧਹੈਂ ਵਾਕੋਭੀ ਜੋਗਰੂਪ ਹੈ ਧਾਤੰਜਲਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇ ਗ੍ਯਾਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਆਤਮਾ ਯੋਗਮਯ ਹੈ ਐਸੇ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਚਿੱਤਕੋ ਵਾਹ੍ਯ ਵਿਸਯੋਂ ਸੇ ਹਟਾਇ ਕਰ ਅੰਤਰਮੁਖੀਕਰਨਾ ਅਰੁਯਮਾਦਿਕਰ ਯੋਗ ਮੇ ਲਗ੍ਯਾਵ ਨਾ ਸੋ ਯਮ ਨਿਯਮ ਆਸਨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪ੍ਰਤ੍ਯਾਹਾਰ ਧਾਰਨਾ ਧ੍ਯਾਨ ਸਮਾਧੀ ਭੇਦਤੇ ਅਸ੍ਟ ਅੰਗ ਯੋਗਕੇ ਕਹੇ ਹੈਂ ਤਿਸਮੇ ਯਮ ਚੋਰੀ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਤ੍ਰਿਣਪ੍ਰਯੰਤ ॥ ਕਰੁਣਾਆਰਜਵਤਾ ਸ਼ੌ ਚ ਧ੍ਰਿਤੀ ਮਿਤਾਹਾਰ ਸਤ੍ਯ ਸੰਭਾਸਨ ਜੀਵਾਹਿੰਸਨ ਬ੍ਰਹਮਚ ਰਯ ਅਪਰਿਗ੍ਰਹ ਐਸੇ ਦਸਯਮਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰਕਹੇਹੈ ਪੰਚਭੀ ਹੈਂ ਸੋਇਸਕੇ ਅਵਾਂਤਰ ਆਇਜਾਤੇ ਹੈਂ ਨਿਯਮ ਆਸਤਕ ਭਾਵਨਾ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮੇ ਹਰਖਤਪ ਦੇਵਾਰਚਨ ਲੱਜਯਾ ਸਦ ਗ੍ਯਾਨ ਸਤਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰ ਕਾ ਸ਼੍ਰਵਨ ਜਪ ਸ੍ਨਾਨ ਹਵਨ ਇਸਭੇ ਦਤੇ ਦਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਪਦਮ ਸ੍ਵਸ੍ਤਿਕ ਭਦ੍ ਰਾਜ੍ ਸ਼ੀਆਸਨ ਭੇਦਤੇ ਪੰਚਾਸਨ ਮੁਖ੍ਯ ਹੈ ਔਰ ਭੀ ਏਕ ਕਮਆ

ਜੋਰਾਜ ਨਾਮ ਲਾਯਕ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸਰਬ ਲਾਯ
ਕ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਨਮੋ ਜੋਗਜੋਗੇ ॥ ਐਸਾ
ਪਾਠ ਹੈ ਤੋ ਨਮੋ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਆਗੇ ਜੋਗ ਸਬਦ ਹੈ ਤਹਾ ਮੋ
ਔ ਜੋਗ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇ ਅਕਾਰ ਲੁਪਤ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤੇ ਅਕਾਰਨਿ
ਕਾਰ ਕਰ ਐਸੇ ਪਾਠ ਬਨਾਉਨਾ ਕਿ ਨਮੋ ਜੋ ਅਜੋਗਜੋਗੇ
ਜੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਅਜੋਗਜੋਗਜ ਹੈ ਅਜੋਗ ਜੋਗਕਾ ਅਰਥ ਕਿ
ਯਾ ਕਿ ਜੋ ਕਰਨੇਕੋ ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਅਨਜਥਾ ਕਰਨੇ ਕਉ ਸ
ਮਰਥ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ਯਥਾ ॥ ਕਰਤੁਮਕਰਤੁਮਨ ਯਥਾ
ਕਰਤੁੰਸਮਰਥਾ ਈਸ੍ਵਰਃ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕਾਰਜ ਕਿਸੀ ਸੇ ਨ
ਹੋ ਸਕੈ ਉਸਕੇ ਕਰਨ ਕੋ ਸਮਰਥ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਤੋ ਇਸ ਅ
ਰਥ ਮੇ ਅਨੰਤ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਬਾਹੁਲਜਤਾ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਨ
ਹੀ ਲਿਖੇ ਸੋ ਤਿਸ ਸਮਰਥ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ
॥ ਪ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਅਜੋਗੇ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਜੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰ
ਥਾਤ ਨਿਮਾਨੇ ਨਿਥਾਵੇ ਨਿਰਧਨ ਨਿਰਬੁਧਿ ਅਸਮਦਾਦਿਕੋਂ
ਕੋ ਜੋਗ ਕਜ਼ਾ ਲਾਯਕ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੋਗਜ ਹੈ ਅ
ਪ੍ਰਾਪਤਸਜ ਪ੍ਰਾਪਣੰ ਜੋਗਃਪ੍ਰਾਪਤਸਜ ਰਖਲੰਖਜੇਮਃਅਪ੍ਰਾਪਤ
ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਵਸਤੁਕਾਨਾਮਯੋਗਹੈਸੋਅਕਾਲਪੁਰਖਪ੍ਰਾਪਤ੍ਰਯਕੋ
ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤਵਜ ਹੈ ॥ ਪਥਾਦੁਰਦਰਦੰਡਨਦੋਹਾਵਲਜਾਂ॥ਦੋਃ॥ ਸ
ਲਿਲਸੇਜ ਸੁੰਦਰਸਜੀ ਗੁਰਬਰਾਦਿ ਸੁਸਿੱਖ ॥ ਚਕਿਤਚਿੱਤ
ਬ੍ਰਿਤਿ ਥਕਿਤ ਨਰ ਬ੍ਰਿੱਧਬਧ ਸੇਵਾ ਪਿੱਖ ॥ ੧ ॥ ਝੰਝਾ ਝਰ
ਪਤ ਪਵਨਕਬ ਘਟਾਘੁਮਡ ਘਹਰਾਇ ॥ ਿਘਰੈਕੁਬਿੰਦੀ ਘ

ਰ ਨਿਕਟ ਕਹਿਕੁਬਿੰਦ ਅਨਖਾਇ ॥ ੨ ॥ ਕੋ ਨਰ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਯਾ
ਸਮੈ ਅਮਰੁ ਨਿਥਾਵਾ ਹੋਇ ॥ ਹੀ ਬੌਰੀਕਯਾ ਤੂੰ ਬਕਤ ਗੁਰ
ਅਸਥਾਵਨ ਜੋਇ ॥ ੩ ॥ ਸੋਃ ॥ ਸੁਨਗੁਰੁ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਇਪੂ
ਛ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹ੍ਵੈ ॥ ਗਰੈਲਾਇ ਗੁਰੁਰਾਇ ਦਿਏਅਸ੍ਰੂ ਬ
ਰਕਸ੍ਰਹਰ ॥ ੪ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥
ਤੁਮ ਹੋ ਨਿਥਾਵੇਥਾਨ ॥ ੧ ॥ ਦੇਹੋਨਿਮਾਨੇ ਮਾਨ ॥ ੨ ॥ ਨਿਹ
ਓਟ ਓਟ ਤੁਮਾਰ ॥ ੩ ॥ ਨਿਧਰਿ ਅਧਿਰ ਸੁਖਸਾਰ ॥ ੪ ॥
੧ ॥ ਤੁਮਦਿਯਾਲ ਗਈ ਬਹੋਰ ॥ ੫ ॥ ਸਭ ਜਗਤ ਬੰਦੀਛੋ
ਰ ॥ ੬ ॥ ਭੰਨਨਘੜਨਸਮਰਥ ॥ ੭ ॥ ਜਗ ਰਿਜਕ ਤੁਮ
ਰੇ ਹਥ ॥ ੮ ॥ ੨ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਰ ਦੇਕਰ ਪੰਚ ਪੈਸੇ ਨ
ਲਿਯੇਰ ਧਰਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਗਾਦੀ ਦੇਕਰਤਿਲਕ ਕ
ਰਕਰ ਨਿਜਸਮਾਨ ਕਿਯਾ ਯਦਜਪਿ ਸੂਛਮ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਕੁ
ਛ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕਹੀ ਰੂਪ ਦਸਜਾਮੇ ਪਹਿਨੇ ਹੈਂ ਤਥਾਪਿ
ਸੇਵਕ ਸ੍ਵਾਮੀ ਭਾਵਕਰਕੇ ਅਜੋਗ ਜੋਗ ਕਥਨ ਬਨਤਾ ਹੈ॥
ਤਥਾਚ ਸੋਢੀਪਾਤਸਾਹ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕਾ ਕਥਨ ॥ ਹਮ
ਰਲਤੇਫਿਰਤੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨ ਪੂਛਤਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗ
ਕੀਰੇਹਮਥਾਪੇ ॥ ਔਰ ਦੋਃ ॥ ਜੋ ਗਰੀਬ ਸੋਹਿਤਕਰੈਤੇਰਹੀ
ਮ ਬਜ਼ਲੋਗ ॥ ਕਹਾ ਸੁਦਾਮਾ ਬਾਪੁਰੋ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਮਿਤਾਈਜੋਗ ॥
੯॥ ਐਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਬਿਭੀਖਨ ਗਜੇਂਦ੍ ਜਾਂਬਵਾਨ ਹਨੂਮਾ
ਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਗੁਹ ਭੀਲਣੀ ਬਾਲਮੀਕ ਸੁਦਾਮਾ ਕਬੀਰ ਰੈ
ਦਾਸਾਦਿਕ ਅਨੰਤ ਹੈ ਜੋ ਅਜੋਗ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜੋਗ ਕੀਏ

ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਊ ਕਬਿੱਤ ਕੀ ਟੂਕ ਤਾਰੇ ਗਨੇ ਜਾਤ ਪੈ ਨ ਤਾਰੇ ਗਨੇ ਜਾਤ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਅਜੋਗ ਜੋਗ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਜੋਗਜੋਗੇ ਜੋ ਦੂਸਰਾ ਅੰਤ ਕਾ ਜੋਗ ਪਦ ਹੈ ਉਹਾ ਭੀ ਜੋ ਔਰ ਗੇ ਕੇ ਮਧਜ਼ ਸੇ ਅਕਾਰ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਵਜ਼ਾਕਰਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੋ ਤੋ ਪੁਨਾ ਪਾਂਠ ਐਸੇ ਹੁਆ ਨਮੋ ਅਜੋਗਜੋ ਅ ਗੇ ਐਸੇ ਪਾਠਕਰ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਜੋ ਅਜੋਗ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਅਗੇ ਕਰ ਭਾਂਹੈ ਕਿਆ ਮੁਖਜ਼ ਪੁਜਜ਼ਤਮ ਬਨਾਵਤਾ ਹੈ ॥ਦੋਃ॥ ਅਧਿਕ ਬਢਾਵਤਆਪਤੇਜਨਮਹਿਮਾਰਘੁਬੀਰ॥ ਸਵਰੀਪਰਗਜੋਲਪ ਰਸਤੇਸੁਧਭਯੋਸਰਨੀਰ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਲਮੀਕਬਿਨਾ ਜੱਗਕਾ ਘੰ ਟਾਨਬਜਨਾਔਰਜੈਸੇਗੁਰੂਅਰਜਨਦੇਵਪੰਜਵੀਪਾਤਿਸਾਹੀਸੋ ਨਿਜਮਹੱਲਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਬੰਸਕੀਸ੍ਵਨਕਰਕਰਭਾਈਬੁਢਾ ਜੀਸੇ ਬਰਦਾਨ ਦਿਵਾਉਤੇ ਭਏ ਐਸੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਅਜੋਗ ਵਾ ਹਿਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਅਗੇ ਕਿਏ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਚੀਟੀ ਅਰ ਮੂਸਾ ਸਮੁੰਦ੍ ਮੇ ਪ੍ਵੇਸ਼ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਤੈਸੇ ਮੈਂ ਕੌਨ ਕੀਟ ਹੌਂ ਜੋ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਨਿਵਾਜਜੋ ਕਾ ਨਾਮ ਲੈ ਸਕੋ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀਕੀ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਚੀਟੀ ਕੇ ਉਦਰ ਬਿਖੈ ਹਸਤੀ ਸਮਾਇ ਕੈਸੇ ਅਤੁਲ ਪਹਾਰ ਭਾਰ ਭ੍ਰਿੰਗੀਕਯੋ ਉਠਾਵਈ। ਮਛਰ ਕੇ ਡੰਗ ਸੋ ਮਰਤ ਨਹੀਂ ਬਾਸਕਨਾਗਮ ਕਰੀਚੀਤੈ ਜੀਤੈ ਸਰਨ ਪੁਜਾਵਈ। ਤਮਚਰ ਉਡਤ ਨ ਪ ਹੁਚੈ ਅਕਾਸਬਾਸ ਮੂਸਾ ਤਊਪੈਰਨ ਸਮੁੰਦ੍ ਪਾਰ ਪਾਵਈ।

ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰੇਮਨੇਮ ਅਗਮ ਅਗਾਧ ਬੋਧ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਗ ਰ ਜਿਉ ਬੂੰਦ ਹ੍ਵੈ ਸਮਾਵਈ॥ ੧ ॥ ਤੈਸੇ ਮਸਕ ਸੇ ਲੇਕਰ ਗਰੁੜ ਪ੍ਯੰਤ ਪੰਛੀ ਜੋ ਹੈਂ ਸੋ ਅਕਾਸ ਕਾ ਅੰਤਨ ਮਸਕ ਹੀ ਪਾਤਾ ਹੈ ਨਗਗੁੜਹੀ ਪਰੰਤੁ ਯਾਤ੍ਰਾ ਮਾਤ੍ਰਾ ਗਮਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਛੋਟੇ ਬਡੇ ਸਭ ਪੰਛੀ ਪੁਨਃ ਸਥਕਿਤ ਹੋਇਅਪਨੇਖੋਂਤੇ ਮੇਆ ਉਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਅਪਨੀ ਬਾਨੀ ਆਦਿ ਕੀ ਸਾਫਲਜਤਾ ਕੇ ਲਿ ਯੇ ਸਭ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਭਗਵੰਤ ਬਿਅੰਤ ਹੈ ਤੌਭੀ ਬਰਨਨ ਯਥਾ ਜੋਗਜ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਥਾ ਰਾਮ ਚਰਿਤ੍ ਮਾਨਸੇ॥ ਦੋਹਾ ਸਾਰਦ ਸੇਸ ਮਹੇਸ਼ ਬਿਧ ਆਗਮ ਨਿਗਮ ਪੁਰਾਨ। ਨੇਤਿਨੇ ਤਿ ਕਹਿ ਜਾਸੁਗੁਨ ਕਰਹਿ ਨਿਰੰਤਰ ਗਾਨ॥ ੧॥ ਚੌਃ ॥ ਸਭ ਜਾਨਤ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਭਤਾ ਸੋਈ। ਤਦਪਿਕਹੇ ਬਿਨ ਰਹਾ ਨ ਕੋਈ। ਤਹਾਂਬੇਦ ਅਸਕਾਰਨ ਰਾਖਾ। ਭਜਨ ਪ੍ਰਭਾਉ ਭਾਂਤਿ ਬਹੁ ਭਾਖਾ। ਏਕ ਅਨੀਹ ਅਰੂਪ ਅਨਾਮਾ। ਅਜ ਸਚਿਦਾਨੰ ਦ ਪਰਿਧਾਮਾ। ਵਜ਼ਾਪਕ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਭਗਵਾਨਾ। ਤਿਹਧਰਦੇ ਹ ਚਰਿਤ ਕਰਨਾਨਾ। ਸੋ ਕੇਵਲ ਭਗਤਨ ਹਿਤ ਲਾਗੀ। ਪ ਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰਣਤ ਅਨੁਰਾਗੀ। ਜਿਹ ਜਨ ਪਰਮਮਤਾ ਅ ਤੁ ਛੋਹੂ। ਤਿਹ ਕਰਨਾ ਕਰ ਕੀਨਨ ਕੋਹੂ। ਗਈ ਬਹੋਰ ਗ ਰੀਬ ਨਿਵਾਜੂ। ਸਰਲ ਸਬਲ ਸਾਹਿਬ ਰਘਰਾਜੂ। ਬੁਧਿਬ ਲਨਹਿ ਹਰਿ ਜਸ ਅਸਜਾਨੀ। ਕਰਨ ਪੁਨੀਤ ਹੇਤੁ ਨਿਜ ਬਾਨੀ। ਤਿਹ ਬਲ ਮੈ ਰਘੁਪਤਿ ਗੁਨ ਗਾਥਾ। ਕਰਿਹੌਂ ਨਾਇ ਰਾਮ ਪਦ ਮਾਥਾ। ਮੁਨਿਹੁ ਪ੍ਰਥਮ ਹਰਿ ਕੀਰਤ ਗਾਈ। ਭਿ

ਹਮਰਾ ਚਲਤ ਸੁਗਮ ਮੁਹਿ ਭਾਈ ॥ ਦੋਹਾ॥ ਅਤਿ ਅਪਾਰ
ਜੇ ਸਰਿਤਬਰ ਜੇ ਨ੍ਰਿਪ ਸੇ ਤੁਕਰਾਹਿ । ਚਢਪਪੀਲਕਾ ਪਰ
ਮਲਘੁ ਬਿਨ ਸ੍ਰਮ ਪਾਰਹਿ ਜਾਹਿ ॥ ਚੌਃ ॥ ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਰਬ
ਲ ਮਨਹਿ ਦਿਖਾਈ। ਕਰਿਹੌ ਰਘੁਪਤਿ ਕਥਾ ਸੁਹਾਈ। ਸੋ
ਤਿਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਨਮਹ ॥੭॥ ਵਾ ਨਮੋਜੋਗਜੋ॥ਰੋ॥ ਐ
ਸੇ ਛੇਦ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸਕੋ
ਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੋਗਜ ਹੈ ਕਯਾ ਜੋਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾ
ਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਨੀ ਪ੍ਰਾਦੁਰ ਭਾਵੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਸ੍ਟਾਂਗਯੋਗ
ਵਾ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਤਿ ਨਿਰੋਧਾਤਮਕ ਤਿਸਕਰਕੇ ਜੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਬਜਾ
ਪਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸ਼ੁਧ ਦਰਪਨ ਮੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬਵਤ ਪੁਨਾ ਵਿਸੇਸ
ਨ ਤਿਸਕਾ ਕੈਸਾ ਹੈਵੇ ਯੋਗਜ ਪਰਮਾਤਮਾ (ਗੋ) ਕਜਾ ਗਜਾ
ਤਬਜ ਹੈ ਮਨੁਖਾ ਦੇਹੀ ਕੋ ਪਾਯਕਰ ਸ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸੋ੍ਤਵਜੋ ਮੈਂ
ਤਬਜੋ ਨਿਦਿਧਜਾਸੁਵਜੋ ਵਾਰੇ ॥ ਯਾਗਵਲੋਕ ਜੀਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਹੇ
ਮੈਤਰੇਈ ਜੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਸੋ੍ਤਬਜ ਹੈ ਮਨ
ਨ ਕਰਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਯੋਗਜ ਹੈ ਪੁਨਾ
ਨਮੋ ਜੋਗਜੋ ਅਰੋ ਐਸੇ ਦੂਸਰੇ ਜੋਗਪਦਕੇ ਮਧਜ ਤੇ ਅਕਾ
ਰ ਨਿਕਾਸਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਵੋ ਆਤਮਾ ਅੱਰੋ ਕ
ਯਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਤੇ ਪਹਲੇ ਜੋ ਥਾ ਯਥਾ ਛਾਦੋਗੋਪਨਿਸਦਮੇ ਸਦੇਵ
ਸੋਮਜੇਦ ਮਗ੍ਮਾਸੀਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਭੋਗਭੋਗੇ ॥ **ਟੀਕਾ**

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਭੋਗਭੋਗੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸਰਬ ਭੋਗੋਂ

ਕਾਭੋਕ੍ਤਾ ਹੈ । ਸਰਬਭੋਗਤ੍ਰਿਤ੍ਵਸਕ੍ਤੀ ਔਰ ਕਿਸੀਮੇਨਹੀਂ ਸੰਭਵ
ਤੀਕਿਉਂਕਿ ਉਦੈਅਸ੍ਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਾਂਕਾਰਾਜ ਹੋਇਵਾਕੋਮਨੁਖਜ
ਲੋਕਕੇ ਭੋਗਕਾਸੁਖ ਹੋਤਾਹੈ ਵਾਤੇਸਤਗੁਨ ਅਧਿਕਪਿਤ੍ਰਲੋਕ
ਵਾਤੇਸਤਗੁਨਅਧਿਕਗੰਧਰਬਲੋਕਐਸੇਕ੍ਰਮਕਰਕੇਯਾਨਦੇਵ
ਅਯਾਨਦੇਵਾਇੰਦ੍ਰਬ੍ਰਹਸਪਤਿਬ੍ਰਹਮਾਪਰਯੰਤਅਤਸਜਤਾਭੋਗੋਂ
ਕੀ ਉੱਤਰ ਉੱਤਰ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂਕੋ ਅਨੰਤਗੁਨ ਭੋਗ ਭੋਕ੍ਤਾ
ਅਧਿਕ ਹੋਨੇ ਤੇ ਵਾਸਤਵ ਬਿਚਾਰੀਏ ਤੋ ਭੋਕ੍ਤਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੀ
ਹੈ ਔਰ ਜੀਵੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਭੋਗਹੀ ਭੋਗਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਭਰਥਰੀ
ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਹੈ।ਅਹੋ ਸਖੇ ਮੈਭੋਗਨਭੋਗੇ ਉਲਟਾਭੋਗਨ ਭੋਗ
ਯੋ ਮੋਹਿ । ਕਯੋਂਕਿ ਭੋਗ ਸਬਦ ਸਪਰਸਾਦਿ ਵੈਸੇਹੀ ਹੈ ਅ
ਨੰਤ ਜੀਵ ਬ੍ਰਿਥਾ ਚੇਸ੍ਟਾਕਰ ਕਰ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈਂ ॥
ਯਥਾ ॥ ਕੇਤੇ ਮੂਰਖ ਖਾਹੀਖਾਹਿ। ਖਾਹੀ ਇਹਾ ਸਬਦਾਦਿਕ
ਜਾਨਨੇ ਵੋਹ ਮੂਰਖੋਂ ਕੋ ਖਾਤੇ ਹੀ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਪਤ੍ਰੰ ਪੁ
ਸ਼ਪੰ ਫਲੰ ਤੋਯੰ ਜੋ ਮੇ ਭਕ੍ਤਯਾ ਪ੍ਰਯਛਤੀ ਤਦਹੰ ਭਕ੍ਤਯ ਪਰਿ
ਤ੍ਰਜਮਸ਼ਨਾਮਿ ਪ੍ਰਿਯਤਾਤਮਨਃ ਜੋ ਭਕ੍ਤ ਲੋਕੋਨੇ ਸ੍ਧਾ ਪੁਰਬ
ਕ ਭੋਗ ਅਰਪਨ ਕਿਆ ਹੈ ਉਨ ਭੋਗੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਤਾਕੋ
ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਭੋਗਨਾਮ ਸਰਪ ਕਾ ਹੈ ਭੂ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿ
ਥਵੀ ਕਾ ਹੈ ਵਾਮੇ ਜੋ ਗਮਨ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈ ਭੋਗ ਔਰ
ਭੋਗ ਨਾਮ ਦੇਹ ਸਰਪ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਭੋਗ ਸ਼ਬਦ
ਕਰ ਸੇਸਨਾਗ ਵਾਕੇ ਭੋਗ ਸਰੀਰ ਪੈ ਜੋ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੈ
ਸੋ ਕਹਿਏ ਭੋਗਭੋਗੀ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਭੋਗ ਭੂ ਪ੍ਰਿਥ

ਵੀ ਵਾਮੇ (ਗ) ਕਹਿਏ ਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜੌ ਵਸ੍ਤੁ ਹੈ ਵਾਕੌ ਜੋ ਭੋਰੋ ਸੋ ਕਹਿਏ ਭੋਰਾ ਭੋ ਗਃਵਾਕੋ ਨਮਃ ॥ ੪ ॥ ਅਥਵਾ ਨਮੋ ਅਭੋਗਾ ਭੋਰੋ ਐਸੇ ਪਾਠਕਰ ਅਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਜੋ ਅਭੋਗਜ਼ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਉਨਕੋ ਭੋ ਗਨੇਮੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅ ਭੋਗਾ ਭੋਰੋ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਃ ਵਾ ਭੋਗਭੋਰੋ ਕੇ ਗਕਾਰ ਮੇ ਜੋ ਏਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਚਤੁਰੁਥੀ ਅਰਥ੍ਹ ਹੈ ਅਰਥ ਕਯਾਕਿ ਭੋਗਾ ਭੋ ਗਾ ਕੋ ਤਾਈ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਵਨ ਅਗਿਨ ॥ ਯਥਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਕਾਹਿਨ ਪਾਵਕ ਜਾਰਸਕ ਕੋ ਨਸਮੁੰਦ੍ ਸਮਾਇ। ਕਾਨ ਕਰੈ ਅਬਲਾ ਪ੍ਰਬਲਾ ਕੋ ਜਗ ਕਾਲਨ ਖਾਇ ॥ ੧॥ ਅਭਖਜ਼ ਭਖਜ਼ਨ ਭੀ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ॥ ਯਥਾ ॥ ਸਮਰਥ ਕੋ ਨਹਿ ਦੋਸ਼ ਗੁਸਾਈਂ। ਰਵਿਪਾਵਕ ਸੁਰਸਰਿ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈਂ। ਅਗਿਨ ਸਰਬ ਭੋਕ੍ਸ਼ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬॥ ਵਾ ਕਾਲਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਭੀ ਸਰਬ ਭਖਜ਼ ਹੈ ਤੋਭੀ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਕੁਛ ਖਜ਼ਤੀ ਨਹੀਂ ਸੋ ਤਿਸਕਾਲ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੭ ॥ ਔਰ ਭਕ੍ਤਵਤਸਲਤਾ ਕਰਭੀ ਅਭੋਗਭੋਗ ਬਨਤਾ ਹੈ ਜੈ ਸੇ ਬਿਦਰ ਕੀ ਭਾਰਜਾਨੇ ਕੇਲਾਕੇਛਿਲਕੇ ਖਿਲਾਏਔਰ ਗ ਰੀ ਫੈਂਕਦਈ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਮੁਖਾਵਲੋਕਨਮੇਂ ਮਨ ਦ੍ਰਿਗਾਦਿ ਸਭ ਲਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰੇਮ ਬਸਤੇ ਕੁਛ ਬੋਧਨ ਰਹਾ ਵਾਭੀ ਲਨੀ ਕੇ ਉਚਿਸ੍ਟ ਬਦ੍ਰਿ ਕਾ ਫਲ ਖਾਤੇ ਭਏ। ਸੋ ਬਾਲਮੀ ਕੀ ਆਦਿ ਰਾਮਾਯਨੋ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਾਤ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੮॥ ਵਾ ਜੇਸ਼੍ਠਮਾਸ ਮੈ ਬਨ ਜੌ ਥਾ ਸੁਚੀਨਾਮ ਕੁਰ ਵਾਮੈ

ਗੋਰੂ ਸਭ ਤ੍ਰਿਣ ਕਉ ਖਾਦਨ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਗੋਪ ਭੀ ਬੀਚ ਹੀ ਥੇ ਤੌ ਅਗਿਨਪ੍ਜ੍ਵਲਿਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾਅਕਾਸ ਪ੍ਯੰਤਊਰਧ ਲਾਟੈਂ ਜਿਸਕੀ ਗਮਨਕਰਰਹੀ ਹੈ ਦੇਖਕਰਗੋ ਗੋਪਸਭ ਬਜ਼ਾ ਕੁਲ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅਰ ਤ੍ਰਾਹੀਤ੍ਰਾਹੀ ਐਸੇ ਸ਼ਬਦੋਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰੁ ਕਟਕਟ ਟਾਹਟਾਹ ਭੁਕਭੁਕ ਸੂੰਸੂੰ ਐਸੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ ਕਾਰ ਕੇ ਸਬਦ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔਰ ਗਊਆਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਭੈਭੀਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈਂ ਔਰਪੂੰਛ ਉਠਾਇ ਕਰ ਬੇ ਗ ਸੋ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੂਕੀ ਓਰਜਾਤੀ ਭਈ। ਵਾ ਸਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿ ਸ਼ਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਗੋਪੋਂਕਉ ਕਿਆਧੈਂ ਮੂਦੋ ਤੁਮ ਲੋਕ ਜਬ ਆਧੈਮੀਚੀ ਤਬ ਆਗਕੋ ਭਛਨ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਯੇਹ ਬਾਤ ਸ੍ਰੀ ਮਦਭਾਗਵਤ ਕੇ ਦਸਮ ਸਕੰਧ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤਥਾ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀ ਧਰ ਗੁਰੂਰੀਝੇ॥ਆਧੈ ਮਿਟ ਵਾਇ ਮਹਾਬਪੁ ਕੋ ਬਢਾਇ ਅਤਿ ਸੁਖ ਮਨ ਪਾਇ ਆਗ ਖਾਇ ਗਯੋ ਸਾਂਵਰਾ। ਲੋਕਨਕੇ ਰਛਨ ਕੇ ਹੇਤ ਕਰਨਾਂ ਕੇ ਨਿਧਿ ਮਹਾ ਛਲ ਕਰਕੈ ਬਚਾਇ ਲਯ ਗਾਵਰਾ। ਕਹੈ ਕ ਬਿ ਸਿਯਾਮ ਤਿਨ ਕਾਮ ਕਰ ਯੋ ਦੁਖ ਕਰ ਤਾਕੋ ਫੁਨਫੈਲ ਰ ਹ੍ਯੋ ਦਸੋ ਦਿਸ ਨਾਵਰਾ। ਦ੍ਰਿਸਟ ਬਚਾਇ ਸਾਥਨ ਦਾਤਨ ਚੁਬਾਇ ਸੋਤੋ ਗਯੋ ਹੈ ਪਚਾਇ ਜੈਸੇ ਖੇਲੈ ਸਾਂਗ ਬਾਵਰਾ। ਸੋ ਤਿਸ ਭਗਤਵਤਸਲ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੯॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਦਿਆਲੇ ॥ ਟੀਕਾ ਨਮੋਸਰਬ ਦ੍ਯਾਲੇ ਇਸਕਾ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਅਕਾਰਕਾ

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਚਾਚਰੀਛੰਦ ॥ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਂਦਿ ॥ ਅਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਪੂਰਬ ਛਪੈ ਔਰ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ਮੇ ॥ ਸੁਵਨ੍ਕੀਆ ਤ ਬ ਪ੍ਰਗਟ ਸਗੁਨਰੂਪ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਤੌ ਪੁਨਾ ਸ੍ਤੋਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਪਰੋਖਜ਼ ਰੂਪਕਰ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪੂਰਬ ਪਰੋਖਜ਼ ਕਰ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਬਰਨਨ ਕੀਆ ਅਬ ਨਿਰਗੁਨ ਨਾਮ ਅਪਰੋਖਜ਼ ਰੂਪ ਕਰ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਥ ਚਾਚਰੀਛੰਦ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਚਾਚਰੀਛੰਦ ਮੇ ਤੇਰਾ ਸੁਵਨ ਕ ਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਰੂਪ ਹੈ। ਅ। ਕਹੀ ਏ ਵਾਸਦੇਵ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨੂਪ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਅ। ਕਹੀਏ ਹੇ ਵਾਸਦੇਵ ਅਕਾਲਪੁਰਖ। ਨ। ਊਪ ਹੈਂ ਅਰ ਥਾਤ ਤੁਝਕੀ ਕੋਊ ਉਪਮਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜੂ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਅਜੂਕਰ ਅਜਹੈਂ ਵਾ ਜੂ ਕਰਕੇ ਜੂਆ ਅਰਥ ਤ ਛਲਰੂਪੀ ਜੋ ਮਾਯਾ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਥੋੜੇ ਸੇ ਹੰਕਾਰ ਕੇ ਆਸ਼ਰੇਕਰ ਗ੍ਰਾਮੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਜੁਦਾਜੁਦਾ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਲੀਏ ਜੋ ਕਲਪਿਤ ਜ਼ਿਮੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਛਿੜੀਭਈ ਥੋਵਨੇ ਸੇ ਰਹਿਤ ਸਮੀਪ ਗਾਂਵਕੇ ਵਾ ਦੂਰ ਵਾ

ਬਿਸ਼ਲੇਖ ਕਰਕੇ ॥ ਯਥਾ ॥ ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਦਿਆਲੇ ਅਰਥਾ ਜੋ ਕ੍ਰਮਾਨੁਸਾਰ ਸੁਭਾ ਸੁਭ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਨਰਕਸੁਰਗ ਬੈਕੁੰਠਾਦਿ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਸ੍ਰਸ਼ਟਕ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਪਾਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੨੮ ॥ ਨਮਸ਼ਕਾਰਹੋਵੈਸਰਬਪਾਲਪ੍ਭੂਕੇਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਲੋ ਕ ਪਾਲ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸ਼੍ਨੂ ਆਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਵਾ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿ ਮਨੁ ਰਿਖੀ ਰੂਪ ਹੋਕਰਧਰਮ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦ ਨਦ੍ਵਾਰਾ ਸਰਬਕਾ ਪਾਲਕ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂ ॥੧ ॥ ਵਾ ਪਾਲਾ ਸ਼ਬਦਕਰ ਬਸਤ੍ਰ ਕਾ ਪਲਾ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਪੁਰਖ ਪਲੇ ਮੇਦਾਨੇ ਪਾਕਰਖਾਏ ਐਸੇ ਕਾਲਰੂਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਮੋਹ ਮਾਯਾ ਰੂਪ ਪਲੇਮੇ ਚਾਰਖਾਨੀ ਚੌਰਾਸੀਲਾਖ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਸਭ ਪੜੇਹੂਏ ਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ਅਰਥਾਤਰੱਖਜ਼ਕ ਭੀਹੈਅਰਭਖਜ਼ਕ ਭੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਭਖਜ਼ਕਾ ਇਤਰ ਸੇ ਰਖਜ਼ਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰ ਆਪ ਭਖਜ਼ਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿਸ੍ਰੀਸਕਲਕਲਿਕਲਮਲਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸ੍ਵਰ.ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰਚਰਿਤ੍ ਚਾਰੁਛੰਦ੍ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬਪ ਖੰਜੇ ਦੁਤੀ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕਰਮਨਾਮ ਨਿਰੂਪ ਣੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਯੋਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧੩ ॥ ਇਤਿ ਦੁਤੀਛੰਦ ਸਮਾ ਪਤਃ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਚਾਚਰੀਛੰਦ ਲਿਖਯਤੇ

ਕੋ ਜੂ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕੋਊ ਕ ਦਬਾਕੇ ਜੂੰ ਐਸੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੋਊ ਹਕਾਰ ਸਹਿਤ ਭੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜੰਗਲਬਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਵਿਭੂ ਔ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪਕਰ ਕਈਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਅਧਿਪਤਿ ਹੋਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਛਿੰਨ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭਗਵਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬੈਕੁੰਠ ਪਤੀ ਅਜੋਧਜਨਾਥ ਦੁਆਰਕਾਨਾਥ ਬ੍ਰਜਨਾਥ ਕਾਸੀਨਾਥ ਇਤਜਾਦਿ ਬਿਸੇਖਨ ਭੀ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪ ਹੈਂ ਅਰਥਾਭ ਹੇ ਪਰਿ ਪੂਰਨ ਤੁਝਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਜ ਊ ਹੈ ਕਿਆਕਿ ਜੋ ਪੂਰਬ ਥਾ ਸਭਿਜੁਗਾਦਿਕੋ ਮੇ ਵਾ ਪੂਰਬ ਕਲਪੋਂ ਮੇ ਜੋ ਥਾ ਵੋਹੀ ਹੈ ਭਾਵਾਰਥ ਕਿਯਾਕਿ ਅਪ੍ਰਣਾਮੀਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਊਹ ਨਾਮ ਤਰਕਨਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਜ ਬ੍ਰਹ ਮਾਦਿ ਤਿਨੋਨੇ ਨਹੀ ਕਰੀਤੀ ਹੈ ਊਹਾ ਤਰਕਨਾ ਜਿਸਕੀਸੋ ਕਹੀਏ ਅਜੂਹ ਸੋ ਭਗਵਨ ਭੂੰ ਅਜੂਹ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੂ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਭੂ ਹੈ ਕਿਆ ਪਾਂਚ ਭੌਤਕ ਭਾਵਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਦਭੁਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਪ੍ਰਛਿੰਨ ਭੂਮਿ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਲੇਖ ਹੈਂ ਅਭੇਖ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਲੇਖ ਹੈ ॥ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਅਭੇਖ ਹੈ ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਭੇਖ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਭੇਖ ਸੰਖਚਕ੍ਰਾਦਿ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਨਿ

ਰਗੁਨ ਹੋਨੇਤੇ ਵਾ ਭੇਖ ਤੁਝਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਬਚਿਤ੍ਰਨਾਟਿਕੇ ਖਸ੍ਰਾਧਜ ਮੇ ਯਥਾ ॥ ਦੋਃ ॥ ਭੇਖ ਦਿਖਾ ਯੰ ਜਗਤਕੋ ਲੋਕਨ ਕੋ ਬਸਕੀਨ ॥ ਅੰਤਕਾਲਕਾਤੀਕਟਜੋ ਬਾਸ ਨਰਕ ਮੋ ਲੀਨ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਭੇਖੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਪਾਈਐ ਅੰ ਤਰ ਕਾ ਲੇਖੰ ॥ ਇਸ ਭੇਖੇ ਥਾਵਹੁ ਗ੍ਰਿਹ ਭਲਾ ਜਿਥੋ ਕੋ ਬਰਸਾਇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਾਰ ਮੁਈ ਗ੍ਰਹ ਸੰਪਤ ਨਾਸੀ ॥ ਮੂੰਡ ਮੁਡਾਇ ਭਏ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥ ਬਿਹਾਰੀ ॥ ਜਪਮਾਲਾਛਾਪੇਤਿਲ ਕਸਰਜੋ ਨਏਕੋ ਕਾਮ ॥ ਮਨ ਕਾਚੇ ਨਾਚੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸਾਚੇ ਰਾਚੇ ਰਾਮ ॥ ਵਾ ਕਾਕੋਕ੍ਰਿ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਪਦੋਂ ਕਾ ਬਿਧਿ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨਾਮ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਾਮ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੋ ਮਿਥਜਾ ਪ੍ਰਣਾਮੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਜੈਸੇ ਵਿਦਜਾ ਰੈਨਜਸ੍ਵਾਮੀਜੀਪੰਚਦਸੀਮੇ ਅਸ੍ਰਿਭਾਂਤਿਪ੍ਰਿਯੰ ਰੂਪੰ ਨਾਮਚੇਤਜੰਸ਼ਪੰਚਕੰ । ਆਦਜੰਤ੍ਰਯੰਬ੍ਰਹਮਰੂਪੰਜਗਦਰੂਪੰ ਤਤੋ ਦ੍ਵਯੰ ॥ ਹੈਨਹੀ ਵਾਸ੍ਤੁਵਤੇ ਅਰਜੋਹੈ ਕੁਛਤੋ ਭ੍ਰਮਕਰ ਪ ਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰਪ ਰਜ੍ਜੁਵਤ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਖਲ ਬਚਨ ਨ ਕੀ ਮਧੁਰਤਾ ਸਾਪਰਾਖਨਿਜ ਸੋ੍ਨ । ਰੋਮ ਰੋਮ ਪੁਲਕਤ ਭਏ ਕਹਤ ਬੋਧ ਗਹਮੋਨ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਬਿਚਾਰਮਾਲਾ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ॥ਸਸਸ੍ਰਿੰਗ ਨਭਪ੍ਸੂਨਮਾਲਿਕਾ ਪੁਨਾ । ਫੀਲ ਰ ਬਾਬੀ ਪਹਿਲਾਪੂਤ ਪਿਛੇਰੀ ਮਾਈ ਇਤਜਾਦਿ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿ

ਸਟਾਂਤ ਹੈ ਇਸਮੇ ਵਾਸਿਸ਼ਟ ਕੀ ਧਾੜੀਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਕਾਮ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੩੦ ॥ ਨਿਸਕਾਮ ਹੈ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੋਨੇਤੇ ਅਨੇਕ ਕਾਮਧੇਨ ਕਲਪਤਰੁ ਬਿੰਦਪਤੇ ਹੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਵਾ ਨਿਰ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਵਾ ਅਕਾਮ ਹੈ ਕਿਆ ਕਾਰਜ ਮੇ ਅਰਥਾਤ ਕਰਤਬਜ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਕਾਮ ਨਾਮ ਘਾਟਕਾ ਹੈ ਕਿਆ ਪੂਰਨ ਹੈ ॥ ੩ ।

ਮੂਲ ॥ ਅਧੇਜ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਧਜਾਤੁੰ ਯੋਰੀਧੇਜੰ । ਜੋ ਧਜਾਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਜੋਗਜ ਹੈ ਕਿਆ ਉ ਪਾਸਜ ਉਪਾਸਨਾ ਕੇ ਯੋਗ ਇਸ਼ੂ ਜਿਸਕੇ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕੇ ਸਰਬ ਕਾ ਧੇਯ ਅਧਿਸ਼ਾਨ ਰੂਪ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੋਨੇਸੇ ਦ੍ਰਸ਼ਾਂ ਤਰ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਸੇ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੇਯ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿਆ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਭੇਦ ਕੌਨ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾ ਦੇਸਕਾਲਵਸਤੁਭੇਦ ਵਾਸੇ ਸੂਨਜ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਿਸੀਕੇ ਸੰਗ ਭੀਜਤਾ ਨਹੀਂ ਸਨੇਹ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਅਭੇਯ ਭੈਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਭੈ ਦਾ ਤਾ ਭਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਸੇ ਕਿਉਂਕੇ ਭੈ ਦੂਸਰੇਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕਮੇ ਵਾ ਦੁਤੀਯੰ ਬ੍ਰਹਮ ਦੁਤੀਯਾਤ ਵੈਭਯੰ ਭਵਿਤਿਇਤਿਸ਼ਰੁਤੇ॥ੜ

ਮੂਲ ॥ ਅਜੀਤਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਅਜਈਤਿ ਹੈ ਈਤਿ ਨਾਮ ਭੈਕਾ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾਕਾਲ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਭੈਕੋ ਭੀ ਭੈਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਈੜੀ ਸਾਤਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇ ਭ ਗਵਤ ਈਤਰੂਪ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੀਤ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੩੧ ॥ ਅਭਿ ਰਿਦਾ ਜੀਵੋਂਕਾ ਵਾਸੇ ਈਤਿ ਭੈਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧ । ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੀਤ ਜੋ ਭੋਜਨ ਤਿਸਸੇਰਹਿਤਹੈ ਨਿਰਾਹਾਰਹੈਂ ਉਦ ਰਾਦਿਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਤ੍ਰਿਮਾਨ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਤੀਨ ਹੀ ਮਾਨਹੈਂਕਿਆਪ੍ਰਮਾਨਹੈ ਪ੍ਰਤਛ ਅ ਨੁਮਾਨ ਸ਼ਬਦ ਅਥਵਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤ੍ਰਿਮਾਨ ਹੈਂ । ਤੀਨਕੋਹੀ ਆਪ ਮਾਨਤੇ ਹੋ ਭਕੁ ਦਾਤਾ ਸੂਰ ਔਰਕੋ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਅ ਰਥਾਤ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਨਮਾ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਆਵਨ ਆਏ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੈ ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਪਸੁਢੋਰ । ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮੁਖਿ ਸੋ ਬੁਝੈ ਜਾਕੇ ਭਾਗ ਮਥੋਰ ॥ ਯਥਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜਨ ਨੀ ਜਨੈ ਤੁ ਭਗਤ ਜਨ ਕੈ ਦਾਤਾ ਕੈ ਸੂਰ । ਨਹੀਂਤੋ ਜਨਨੀ ਬਾਂਝਰਹੁ ਕਾਹਿ ਗਵਾਵਤ ਨੂਰ ॥ ੧ ॥ਤਥਾ ਰਾਮਗੀਤ ਹਨੂਮਾ ਨਨਾਟਕੇ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰੇਮਸੋਨੈਨ ਬਹੈ ਜਸ ਗਾਵਤ ਨਾਚ ਤ ਸ੍ਰੋਦਚਲੈਸਭਅੰਗਾਂਕੈਰਣਮਹਿਗਹਿਖਗਭਲੀਬਿਧਿਲੋਊ

ਸੋ ਘਾਉ ਭਰੇ ਅਰਧੰਗਾ । ਏਦੋਊ ਪੂਤ ਜਨੇ ਜਨਨੀ ਜਗ ਔਰ ਸਭੈ ਸੁਤ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ । ਜਗ ਕੋ ਠਾਕਰ ਜਗ ਕੋ ਜੀਵਨ ਸੋ ਨਰ ਹੋਤ ਹੈ ਰੰਗ ਕੋ ਰੰਗਾ ॥ ੧ ॥ ਜਿਸ ਸਵੈਯਾ ਸੇ ਦਾਤਾ ਅ ਰਥਾਤ ਜਾਨਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਭਗਤ ਹੋਇ ਵਾ ਸੂਰ ਹੋਇ ਵੋਉਦਾਰਭੀ ਅਤਿ ਅਵਸਯਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਹ ਬਾਤ ਤੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਚਿਤ ਬਿਰਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜਸ ਪ੍ਰਿ ਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਤੀਨੋ ਭਕ੍ਰ ਦਾਤਾ ਸੂਰ ਕੋ ਆਪਮਾ ਨ ਸਤਕਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ॥ ਭਗਤਾਵਲਜਾਂ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਬਿਪ੍ ਸੁਦਾਮਾ ਦਲਿਦੀ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਮਿਤ੍ ਸਦਾਏ । ਲਾ ਗੁ ਹੋਈ ਬਾਮਣੀ ਮਿਲ ਜਗਦੀਸ ਦਲਿ ਦੁਗਵਾਏ । ਚ- ਲਿਆ ਗਿਣਦਾ ਚਾਟੀਆਂ ਕਿਉਂਕਰ ਜਾਈਐ ਕਉਨ ਮਿ ਲਾਏ । ਪਹੁਤਾ ਨਗਰ ਦੁਆਰਕਾ ਸਿੰਘਦੁਆਰ ਖਲੋਤਾ ਜਾ ਏ । ਦੂਰਉ ਦੇਖਡੰਡਉਤਕਰਛਡ ਸਿੰਘਾਸਨ ਹਰਜੀ ਆਏ । ਪਹਿਲੇ ਦੈਪਰਿਦਖਣਾ ਪੈਰੀ ਪੈਕੇ ਲੈ ਗਲਲਾਏ । ਚਰਨੋਦਕ ਲੈ ਪੈਰ ਧੋਇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਉਤੇ ਬੈਠਾਏ ਪੂਛੇ ਕੁਸਲ ਪਿਆਰ ਕ ਰ ਗੁਰਸੇਵਾਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਏ ॥ ਲੈਕੇ ਤੰਦੁਲ ਚਬਿਓਨ ਬਿ ਦਾਕਰੇ ਅਗੇ ਪਹੁਚਾਏ ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਸਕੁਚ ਪਠਾਏ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬਿਭੀਖਨ ਹਨੂਮਾਨ ਜਾਬਵਾਨ ਗੁਹਆਦਿ ਲੋਕ ਰ ਔ ਜਬ ਭਰਤ ਸੇ ਭੇਟਭਈ ਤੋ ਉਸਵਕਤ ਔ ਬਸਿਸ੍ ਮੰ ਤ੍ਰੀ ਸਭਾਸਦ ਪੰਚਲੋਕ ਸਭਨੋ ਸੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦੇਖੋ ਭੀਲਨੀ ਕੋ ਸਭ ਪੰਪਾਸਰ ਵਾਸਿਓਂ ਸੇ ਸਨਮਾਨਕੀਆ ਯ

ਥਾ ਰਾਮਚਰਿਤ੍ ਮਾਨਸਸੇ ॥ ਦੋਃ ॥ ਅਧਿਕ ਬਢਾਂਵਤ ਆਪਤੈ ਜਨਮਹਿਮਾ ਰਘੁਬੀਰ ॥ ਸਵਰੀਪਗ ਜਲਪਰਸਤੇ ਸੁੱਧ ਭ ਯੋ ਸਰਨੀਰ ॥ ਪੁਨਰਘੁਪਤਿ ਸਭਸਖਾ ਬੁਲਾਏ ॥ ਮੁਨਿ ਪਦ ਲਾਗਹੁ ਸਗਲ ਸਿਖਾਏ ॥ ਗੁਰ ਬਸਿਸ਼ਟ ਕੁਲ ਪੂਜ ਹਮਾ ਰੇ ॥ ਇਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਨੁਜਰਣਮਾਰੇ ॥ ਏ ਸਭ ਸਖਾ ਸੁਨਹੁ ਮੁਨਿ ਮੇਰੇ ॥ ਭਏਸਮਰ ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਬੇਰੇ ॥ ਮਮਹਿਤ ਲਾ ਗ ਜਨਮ ਇਨਧਾਰੇ ॥ ਭਰਤਹੁਤੇ ਮੁਹਿ ਅਧਿਕ ਪਿਆਰੇ ॥ ਸੁਨ ਪ੍ਰਭੁ ਬਚਨ ਸੁਮਨਸਭਭਏ ॥ ਨਿਮਖਨਿਮਖ ਉਪਜੈ ਸੁ ਖਨਏ ॥ ਔਰਦਾਤਾਕਰਨ ਪ੍ਰਭਿਤਹੂਏਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚਭਾਗ ਵਤੇ॥ ਕਰਨਸਤ੍ਰੁਚੰਸ਼ਿਵੀਰਮਾਸੰ॥ ਜੀਵੰਜੀਮੁਤਬਾਹਨਾਃਦਦੌ ਦਧੀਚਿਰ ਸਿਥਨੀਕਿਮਦੇਯੰ ਮਹਾਤਮਨਾ ਪੁਨਃ ਬਿਰੋਚਨ ਬਲਿਪਿਤਾ ਆਯੁ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਦੇਤਾ ਭਯਾਪੁਨਃ ਬਲਿਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਪ੍ਰਸਿਧਹੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾਭਗਤਾਵਲੀਮੇ ॥ ਬਲਰਾਜਾਘਰ ਆਪਨੇ ਅੰਦਰਬੈਠਾ ਜਗਕਰਾਵੈ ॥ ਬਾਵਨ ਰੂਪੀ ਆਇਆ ਚਾਰਬੇਦ ਮੁਖ ਪਾਠਸੁਨਾਵੈ ॥ ਰਾਜੇ ਅੰਦਰ ਸਦਿਆ ਮੰਗ ਸੁ ਆਮੀ ਜੋਤੁਧਭਾਵੈ ॥ ਅਛਲ ਛਲਨ ਤੁਧ ਆਇਆ ਸੁਕ੍ਰ ਪ ਰੋਹਿਤ ਕਹਿ ਸਮਝਾਵੈ ॥ ਕਰਉਅਢਾਈ ਧਰਤਮੰਗ ਪਿਛੋਦੇ ਤ੍ਰੈਲੋਇਨਮਾਵੈ ॥ ਦੁਇਕਰਮਾ ਕਰਤਿਨਲੋਇ ਬਲਰਾਜਾਲੈ ਮਗਰਮਿਨਾਵੈ ॥ ਬਲਛਲ ਆਪਛਲਾਇਓ ਨਹੋਇ ਦਜਾਲ ਮਿਲੈਗਲਲਾਵੈ ॥ ਦਿਤਾ ਰਾਜ ਪਤਾਲ ਦਾ ਹੋਇ ਅਧੀਨ ਭ ਗਤਜਸਗਾਵੈ॥ਹੁਇਦਰਵਾਨ ਮਹਾਸੁਖਪਾਵੈ ॥੧॥ ਪੁਨਾਮਹਾਂ

॥ जाइअै धामसुनो घनसज़ाम बिराम करो मुख अंम्रि
त पीजै॥ नाहक प्रान तजो रनमै अपने पितमात अ
नाथनकीजै॥ ५ ॥ऐसे बचन खड़गसिंघ के मानने मेहैं
और भकि उसकी देखीए॥ सोः। जब जमदिखो भजाइ
क्रिस्न हेर निपखौंकहजे॥ लरतेकजोनहि आइ महाबी
ररनधीरतुम ॥६॥ फेरअपनेको धंनमानकर कहता है
स्रैया॥ जोहरिमंत्रअराधतहैतपसाधतहैमनमै नही आ
यो॥ जगजकीएबहुदानदीए सभ खोजत है किनहूं नहि
पायो॥ ब्रहमसचीपतिनारदसारद बज़ास परासर स्री
सुक गायौ ॥ सो ब्रजराज समाज मै आज हका
रकैजुध के काज बुलाइयो॥ ७॥ चौः॥ जब तिह सोहै
हरि जू गयो॥ सज़ाम भनै अति जुधमचयो॥ तबतिन
झकतिहबान लगायो॥ सजंदन तेहरि भूम गिरायो॥
८॥ कबजोबाच॥ सवैया॥ जां प्रभ को नित ब्रहम सची
पति स्री सनकादिक हूं जप कीनो॥ सुरससीसुरनारद
सारद ताही के धज़ान बिधे मन दीनो॥ खोजत है जिह
सिध महा मुनि बज़ास परासर भेदन चीनो॥ सोखड़गो
सअयो धन मै करमो हित केसनते गहि लीनो॥ ९॥
मारब की बक और अघासुर धेनकबकोपल मै बध
कीनो॥ केसी बछासुर मुसृ चंडूर किये चकचूर सुनियो
पुर तीनो॥ स्री हरि सत्रु अनेक हनेतिहकौं नगनेकबि

भारतेा स्री क्रिस्नारजुनपूतिकरनबाकजै खड़गेचिंतैखज
नै त्रिंखंडै मानुखि जीवनं ॥ यमसज़ करुणा नासि
धरमसजत्रुरितागतिः और सूरमिओ को आप मानदेते
हो जैसे खड़गसिंघसे कई बेर भाजते भए ॥ सो खड़ग
सिंघमेते तीनो बातपाई जातीहै॥ भकि दातवजता सू
रमता सो तीनोका प्रमाल॥ यथा स्री क्रिसनावतारमे॥
दोः॥ तिहभूपत कोमित्रइक खड़गसिंघ तिह नाम॥ पै
रे समरसमुद् बहु महारथी बलधाम॥ १॥ सो जबख
ड़गसिंघ जी ने बहुत संगाम स्री क्रिसनचंद् से कीआ
तब स्री क्रिसन भाजते भए तहां स्री क्रिसन जुको कथन
॥ स्रैया॥ स्रीजदुबीर कोभाजतही छुट धीरगजे बड बी
रनको॥ अतिआकुल बुधि निराकुल ह्वै लखलारीहैया
उ सरीरनको॥ सुधवाइकै सजंदन भाजिचलेडरमान
घनूं अरितीरनको॥ मन आपनेको समझावत सजामतै
कीनो है काम अहीरन को॥ २॥ दोः निज मनको सम
झाइकै बहुरफिरे घनसजाम॥ जादव सैनासंगलै पुन
आए रनधाम॥ ३॥ कानजुबाच॥ दोः॥ खड़गसिंघको
हरिकहजे अबतूं खड़ग संभार॥ जामदिवस के होतही
डारौं तोहि संघार॥ ४॥ खड़गसिंघवाच॥ सवैया॥ का
होकोक्रोधसो जुधि करोहरिजाहुभले दिन कोइक जीजै॥
बैसकिसोर मनोहर मूरति आनन मैं अबही मस भीजै

ਸਜਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨੋ ॥ ਕੰਸਕੋ ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਜੋ ਕੇਸਵ ਭੂਪ ਮਨੋ ਬਦਲੋ ਵਹਲੀਨੋ ॥ ੧੦ ॥ ਚਿੰਤਕਰੀ ਚਿਤ ਮੈ ਤਿਹ ਭੂਪਤਿ ਜੌ ਇਹ ਕੋ ਅਬਹੀ ਬਧਕੈਹੌ ॥ ਸੈਨ ਸਭੈ ਭਜਿ ਹੈ ਜਬਹੀ ਤਬਕਾ ਸੰਗ ਜਾਇਕੈ ਜੁੱਧ ਮਚੈਹੌ ॥ ਹਉਕਿਹਪੈ ਕਰਿਹੌਬਹੁ ਘਾਇਨ ਕਾਕੇ ਹੌ ਘਾਇਨਸਨਮੁਖਧੈਹੌ ॥ ਛਾਡਿ ਦਯੋ ਕਹਯੋ ਜਾਹੁ ਚਲੇ ਹਰਿ ਤੋਂ ਸਮਸੂਰ ਕਹੂੰ ਨਹਿਪੈਹੌ ॥ ੧੧ ॥ ਚੌਃ ॥ ਛਾਡ ਕੇ ਸਤੇ ਜਬ ਹਰਿ ਦਯੋ ॥ ਲਜਤ ਭਯੋ ਬਿਸਰ ਬਲ ਗਯੋ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪ੍ਰਤਛ੍ਹੈਆਯੋ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਾਪਤਿਨ ਸ ਕਲ ਮਿਟਾਯੋ ॥ ੧੨ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮੇ ਹਰਿ ਨਿਕਟ ਉਚਾਰਜੋ । ਜਬ ਸਗਲੋ ਦਲ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸੰਘਾਰਿਯੋ । ਜਬਲਗ ਇਹ ਤੇ ਤਾਕਰਮੋਹੈ । ਤਬਲਗ ਸੂਲਿ ਬਜ੍ਰਧਰਕੋਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਅਬੈ ਕਾਜ ਯਹ ਕੀਜੈ । ਭਿਛਕ ਹੋਇ ਮਾਗਕੈ ਲੀਜੈ । ਮੁਕਟਰਾਮਤੇ ਜੋਇਨ ਪਾਯੋ । ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਹਾਬਨ ਆਯੋ ॥ ੧੪ ॥ ਜਬਤੇ ਤਾਇਹ ਕਰਤੇ ਲੀਜੈ । ਤਬ ਯਾਕੋ ਬਧ ਛਿ ਨਮੈ ਕੀਜੈ । ਜਿਹ ਉਪਾਇ ਕਰਤੇ ਪਰਹਰੈ । ਤੋ ਕਦਾਚ ਨ੍ਰਿ ਪ ਮਰੈ ਤੁਮਰੈ ॥ ੧੫ ॥ ਯੋਸੁਨਿ ਹਰਿਦਿਜ ਬੇਖਬਨਾਯੋ ॥ । ਮਾਂਗਨ ਤਿਹਪੈ ਹਰਿਬਿਧ ਆਯੋ । ਤਬਤਿਨ ਸਯਾਮ ਬ੍ਰਹ ਮ ਲਖਲੀਨੋ । ਸਜਾਮਭਨੈ ਇਮ ਉਤਰ ਦੀਨੋ ॥ ੧੬ ॥ ਖ ਜ਼ਗੇਸਬਾਚ ਸਃ ਬੇਖ ਕਿਯੋ ਹਰਿ ਬਾਮਨ ਕੋ ਬਲਬਾਵਨ ਜ ਯੋ ਛਲ ਬੇ ਕਹੁ ਆਯੋ । ਰੇ ਚਤੁਰਾਨਨਤੂੰ ਬਸਕਾਨਨ ਕਾਕੇ ਕਹੇ ਤਪਸਾਤਜ ਧਾਯੋ । ਧੂਮਤੇ ਆਗਰਹੈਨਦੂਰੀ ਜਿਮਤਜੋ

ਛਲਤੇ ਤੁਮਕੋ ਲਖਪਾਯੋ । ਮਾਗਹੁ ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਮਨਮੈ ਅਬ ਮਾ ਗਨ ਹਾਰੇਕੋ ਬੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥ ੧੭ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜਬ ਇਹ ਬਿ ਧਸੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹਜੋ ਕਹੀਬ੍ਰਹਮ ਜਸੁ ਲੇਹੁ । ਜੱਗ ਅਨਲ ਤੇ ਜੋ ਮੁਕੁਟ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਸੋ ਮੋਹਿ ਦੇਹੁ ॥ ੧੮ ॥ ਜਬ ਚਤੁਰਾ ਨਨ ਯੋਕਹਯੋ ਤਬ ਬੋਲਜੋ ਜਦੁਬੀਰ । ਗੌਰਾਂ ਤੇਤਾ ਜੋ ਦਯੋ ਸੋਦੈਮੁਹਿ ਨ੍ਰਿਪਧੀਰ ॥ ੧ ॥ ੯ ॥ ਚੌਃ ॥ ਤਬ ਨ੍ਰਿਪ ਮਨ ਕੋ ਇਹ ਬਿਧਿਕਹੈ । ਰੇਜਿਅਜਿਅਤਨ ਚਹੁਜੁਗ ਰਹੈ । ਤਾ ਤੇ ਧਰਮ ਢੀਲ ਨਹ ਕੀਜੈ । ਜੋ ਹਰਿਮਾਂਗਤ ਸੋ ਅਬ ਦੀਜੈ ॥ ੨੦ ॥ ਸਃ ॥ ਕਯੋਂ ਤਨਕੀਮਨ ਸੰਕ ਕਰੈ ਥਿਰ ਤੋ ਜਗ ਮੈ ਅਬਤੂੰ ਨ ਰਹੈਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਭਲੋ ਨ ਕਛੂ ਇਹਭੇ ਜਸੁ ਲੈ ਰਣ ਅੰਤਹਿ ਮੋ ਤਜ ਜੈਹੈਂ । ਰੇ ਮਨ ਢੀਲ ਰਹਜੋ ਗਹਿਕਾ ਹੇ ਕਉ ਔਸਰ ਬੀਤ ਗਏ ਪਛਤੈਹੈਂ । ਸੰਕ ਨਿਵਾਰ ਨਿਸੰਕ ਹ੍ਵੈਦੈ ਭਗਵਾਨ ਸੋ ਭਿਛਕੁ ਹਾਥਨ ਐਹੈ ॥ ੨੧ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ ਮਾਂਗਕਰ ਲੇ ਆਏ ਅਰ ਬਡੋ ਜੁੱਧ ਭਯਾ ਤਾ ਪਸ੍ਚਾਤ ਹਰਿਜੂ ਆਪ ਚਲੇ ਜੁਧਕੋ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕਰ ਤਹਾ ਖੜ ਗਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਉਕੁ ॥ ਬਿਸ਼ਨਪਦਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਿਸਭਰ ਬਲਕਰ ਅਰਿਪਰ ਜਬਧਨੁਧਰ ਕਰਧਾਯੋ । ਤਬ ਨ੍ਰਿਪਮਨ ਮੈਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ਜਦੁਪਤਿਕੋ ਗੁਨਗਾਯੋ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਿਹੂੰਪੁਰ ਸੋਸਅੰਤ ਨਹਿ ਪਾਯੋ । ਬੇਦ ਭੇ ਦ ਜਾਕੋ ਨਹਿ ਜਾਨਤਸੋ ਨੰਦਨੰਦਕਹਾਯੋ । ਕਾਲਰੂਪ ਨਾਥਜੋ ਜਹਿ ਕਾਲੀ ਕੰਸਕੇਸ ਗਹਿ ਘਾਯੋ । ਸੋਮੈਰਨਮੈ ਓਰ ਆਪ

ਨੀਕੋ ਪਹਕਾਰ ਬੁਲਾਯੋ। ਜਾਕੋ ਧਜ਼ਾਨ ਗੱਮ ਨਿਤ ਮੁਨਿ ਜਨ ਧਰ
ਤ ਰਿਦੇ ਨਹਿ ਆਯੋ। ਧੰਨ ਭਾਗ ਮੇਰੇ ਤਿਹ ਹਰਿ ਸੋ ਅਤਿ ਹੀ ਜੁ
ਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ੧ ॥ ੨੨ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਭਖ ਜੈਹੌਂ ਭੂਤਨ ਭਜ਼ਾ
ਇਦੈਹੌਂ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸਜ਼ਾਮ ਪਟਕੈਹੌਂ ਭੂਮ ਭੁਜਾ ਅਸਿ ਜੋਗ ਹੌਂ।
ਭੈਰਵ ਨ ਚੈਹੌਂ ਭਾਰੀ ਜੁਧ ਹਿਮਚੈ ਹੌਂ ਪੁਨ ਭਾਜ ਹੌਂ ਨ ਜੈਹੌਂ ਸੁਨ ਸਾ
ਚੀ ਹਰਿ ਹੌਂ ਕਹੌਂ ॥ ਕਾਹਾ ਦ੍ਰੋਣ ਦਿਜ ਕੋ ਸੰਘਾਰਤ ਨ ਲਾਰੀ ਪ
ਲ ਮਾਰੋਂ ਦਲ ਬਲ ਇੰਦ੍ਰ ਜਮ ਰੁਦ੍ਰ ਜੋ ਚਹੌਂ ॥ ਰਾਧਿਕਾ ਰਮਨ
ਭਊ ਤੇਰੇ ਰਨ ਜੁਰੇ ਆਜ ਛਤ੍ਰੀ ਖੜ੍ਗ ਗੋ ਸਹੋਇ ਐਸੇ ਬੋਲ ਹੌਂ ਸ
ਹੌ ॥ ੨੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕੋ ਅਵਲੋਕ ਕੈ ਆਨਨ ਯੌਂ ਕ
ਹਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਛੂਟ ਰਹੀ ਅਲਕੈ ਕਟਿ ਲਉ ਉ
ਪਮਾ ਮੁਖ ਕੀ ਬਰਨੀ ਨਹਿ ਜਾਈ ॥ ਚਾਰੁ ਦਿਪੈ ਅਖਿਆਨ
ਦੁਊ ਉਪਮਾ ਨ ਕਹੂੰ ਤਿਹ ਤੇ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ਜਾਹੁ ਚਲੇ ਤੁਮ
ਕੌ ਹਰਿ ਛਾਡਤ ਲੈਹੁ ਕਹਾ ਹਠ ਠਾਨ ਲਰਾਈ ॥ ੨੪ ॥ ਧਨ
ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਕਹਜ਼ੋ ਬਹੁਰੋ ਹਮਰੀ ਬਤੀਆਂ ਹਰਿ ਜੂ ਸੁਨਲੀ
ਜੈ ॥ ਕਿਉ ਹਠ ਠਾਨ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਹਮ ਸੋ ਸਮੁਹਾਇ ਕੈ ਆਹਵ
ਕੀਜੈ ॥ ਮਾਰਤ ਹੌਂ ਅਬ ਤੋਹਿ ਨ ਛ ਛਤ ਜਾਹੁ ਭਲੇ ਦਿਨ ਕੋ
ਇਕ ਜੀਜੈ ॥ ਮਾਨ ਕਹਜ਼ੋ ਹਮਰੋ ਪੁਰ ਕੀ ਕਜ ਰਾਰਿ ਨ ਕੋ ਨ ਬ੍ਰਿਥਾ
ਦੁਖ ਦੀਜੈ ॥ ੨੫ ॥ ਹਉ ਹਠ ਠਾਨ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਘਨ ਸਜ਼ਾਮ
ਘਨੇ ਰਨ ਬੀਰ ਨਿਬੇਰੇ ॥ ਕਾ ਕੇ ਕਹੇ ਹਮ ਸੋ ਹਰਿ ਜੂ ਸਮੁਹਾਇ
ਭਯੋ ਨ ਫਿਰਿਓ ਰਨ ਫੇਰੇ ॥ ਮਾਰਉ ਕਹਾ ਅਬ ਤੋ ਕਹ ਹੋ ਕ
ਰਨਾ ਅਤਹੀ ਜਿਅ ਆਵਤ ਮੇਰੇ ॥ ਤੋ ਕੋ ਮਰਿਯੋ ਸੁਨ ਕੈ ਛਿਨ

ਮੈ ਮਰ ਜੈਹੋ ਸਖਾ ਹਰਿ ਜੇਤਕ ਤੇਰੇ ॥ ੨੬ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜ
ਬ ਬਡਾ ਜੁਧ ਭਜ਼ਾ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸਮਝ ਾਵਤ ਭਏ ॥ ਚੌਃ ॥
ਯੌ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੋ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਤੋ ਸੋ ਕਹੋ ਜੁ ਮੋਮਨ ਆਏ ॥ ਮੋ
ਸੌ ਬੀਰ ਸਸਤ੍ਰ ਜਬ ਧਰੈ ॥ ਕਹੋ ਬਿਸ੍ਨ ਬਿਨ ਕਾ ਸੋ ਲਰੈ ॥ ੨੭
॥ ਦੋਃ ॥ ਤੁਮ ਜਾਨਤ ਸਭ ਬਿਸ੍ਨ ਕਰ ਖੜ੍ਗ ਸਿੰਘ ਮੁਹਿ ਨਾਉ ॥
ਲਾਜ ਆਪਨੇ ਨਾਮ ਕੀ ਕਹੋ ਕਹਾ ਭਜ ਜਾਉ ॥ ੨੮ ॥ ਸਃ ॥
ਚਤੁਰਾਨਨ ਮੋ ਬਤਿਆ ਸੁਨ ਲੈ ਚਿਤ ਦੈ ਦੁਊ ਸੋਨਨ ਮੈ ਧ
ਰਿਯੈ ॥ ਉਪਮਾ ਕੋ ਜਬੈ ਉਮਗੈ ਮਨ ਤੌ ਉਪਮਾ ਭਗਵਾਨਹਿ
ਕੀ ਕਰਿਯੈ ॥ ਪਰਿਐ ਨਹਿ ਆਨ ਕੇ ਪਾਇਨ ਪੈ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਰ
ਕੇ ਦਿਜ ਕੇ ਪਰਿਯੈ ॥ ਜੁਗੁ ਚਾਰੁ ਮੈ ਜਾ ਕੋ ਈ ਨਾਮ ਜਪੈ ਤਿਹ
ਸੋਲ ਰਿਏ ਮਰਿਏ ਤਰਿਯੈ ॥ ੨੯ ॥ ਜਾ ਸਨਕਾਦਿਕ ਸੇਖ ਤੇ
ਆਦਿਕ ਖੋਜਤ ਹੈਂ ਕਛੁ ਅੰਤ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਚੌਦਹ ਲੋਕਨ ਬੀਚ
ਸਦਾ ਸੁਕ ਬਜ਼ਯਾ ਸਮਹਾ ਕ ਬਿਸਜ਼ਾਮ ਸੁਗਾਯੋ ॥ ਜਾ ਹੀ ਕੇ ਨਾ
ਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੀ ਤੇ ਧ੍ਰੁਵ ਤੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਅਛੈ ਪਦ ਪਾਯੋ ॥ ਸੋ ਅਬ
ਮੋ ਸੰਗ ਜੁਧ ਕਰੈ ਜਿਹ ਸ੍ਰੀਧਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਹਾਯੋ ॥ ੩੦
॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖੜ੍ਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿ ਤੇ ਭਏ ॥ ਫੇਰ ਹਰਿ ਨੇ
ਨਾਰਦ ਕੋ ਭੇਜਾ ਜਬ ਨਾਰਦ ਸੋ ਰਾਜਾ ਜੀ ਹਰਿ ਚਰਚਾ ਕਰ
ਨੇ ਲਗੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਭਗਤ ਵਛਲ ਛਲ ਕਰ ਬਾਨ ਪਰ
ਮ੍ਰਿਤ ਜੁ ਕੋ ਬੈਠਾਇ ਕਰ ਸੀਸ ਕਾਟ ਲੀਆ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਜਦਜ
ਪਿ ਸੀਸ ਕਟਜ਼ੋ ਨ ਹਟਜ਼ੋ ਗਹਿ ਕੇ ਸਨ ਤੇ ਹਰਿ ਓਰ ਚਲਾਯੋ
॥ ਮਾਨਹੁ ਪ੍ਰਾਨ ਚਲਜ਼ੋ ਦਿਵ ਆਨਨ ਕਾਜ ਬਿਦਾ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ

पै आखो ॥ सो सिरनाग गाखोहरिकेउर मूरछ ह्वै पगना ठहराखो ॥ देखहु पौरख भूप के मुंडकों सजंदन ते हरि भूम गिराखो ॥ ३९ ॥ फेरबिनतीकर मुखमै त्रिन लै कर स्री हरिजू आदि सरबबीर प्रारथना करते भए तब सुरगलोक को ध्रकसिंध जी पधारे ॥ अरथात इस प्रकार स्रीवाहिगुरूजी सुरमिओं का मान रखते हैं औ र जरासंध प्रभिति सुरांक का प्रसंग महाभारथ मे प्रसिध है ॥ अलंबिमुरेण ॥ ३ ॥

मूल ॥ निधान है ॥ टीका

निधीरूप हैं हे अकालपुरख अरथात अधिसान है सभ का ॥ १ ॥ किंवा ॥ नीलादि जो निधिहै तिनसें रहित है अरथात रिध सिनिनिधि सभ सरन प्रापत हुइआं हुइआं प्रारथना करतीहैं परंतु हेभगवनआपअंगी कार नही करते लखमीवत ॥ २ ॥

मूल ॥ त्रिबचरा है ॥ टीका

त्रि बरना है ऐसे छेद कर अरथ करनां त्रि करके ती नदेवता ब्रहमादि तीनमुखज वा त्रिगुणात मक माया इनसभ त्रि सबद बाचज से बर सेसट और रा गतिरूप है अरथात गजानगामन ऐतदरूपहै तीनोंका गजाता तीनों में बजापक तीनों मे प्रापतिहै

हे वाहगुरू अरथात तीनों ही सूरहै प्रेमसूर दानसूर रणसूर ॥ १ ॥

मूल ॥ असरगा है ॥ टीका

अ । स । र । गा । है हे भगवन अकार वांसदेव रूप है तथा स करकेहंसरूपहै ससी रूप है त्रिगरूप हैं चिंद समसी रूपहैं वासमयकाल रूपहै सामगा रूपहै ॥ओंकार कहिऐ क्रोधवान हैमहांकाल रूप । तथाभुजंगेशअनंत वा विशनजवालीहै जवालावान वा रुधिर रूपहैसरबसरी रों में रूपकांती करता पावक रूप समान महां अगिन रूप है वा परम प्रकासजवान है अगिन सूरजादिक का प्रकाशक दखणांस दखजणांस परमबल का धाम दहिना कंधारूपहै वा परम सुंदरहै गा ॥ सिंम्रती रूप है सारंगा धनख धारी रूप है वा गनेश रूप है सरब मंगल करता किंवा सिंघ रूप है निसिंघ वा पसुराज हे अकाल पुरख ॥ १ ॥ ऐसे माकंडेकोस में लिखाहै इत सी सकल कलिकल मल प्रधंसने स्रीजापनाम महां मंत्र सुवराजे सी चक्र धर चरित्र चार छंदिकाणां परम भगति वैराग विगजान प्रकासकाणां पूरब पखजे त्रिती छंद चाचरी वणाखजा करम नाम निरूपटं नाम चतुरदसमों अंसू ॥ १४ ॥

ਮੂਲ ਅਨੀਲ ਹੈ ਅਨਾਦਿ ਹੈ ਅਜੇਯ ਹੈਂ

ਟੀਕਾ—ਨੀਲਾਦਿ ਨਿਧੀ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਅਨਾਦਿ ਹੈਂ ਪੂਰਬਵਤ। ਅਜੇਯ ਹੈ ਕਜਾ ਜੈ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਜੇਯ ਕਜਾ ਜੈਤੁੰ ਜੋਰੀ ਜੇਯੰ। ਨ ਜੇਯੰ ਅਜੇਯੰ। ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਜੇਯ ਹੈ ਨ ਤੁਝਕੋ ਕੋਊ ਜੈ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਨ ਤੁਮ ਹੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਜੇਯ ਕਰਤੇ ਹੋ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕੋਊ ਜੀਤ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਤੁਝਕੋ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਅਜੇ ਅਯ ਹੈ ਅਯਗਤੌ ਅਯਧਾਤੁ ਗਤਿ ਅਰਥਕ ਹੈ ਸੋਗਤਿ ਤ੍ਰਿਧਾ ਗਜ਼ਾਨ ਗਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅਰਥਕ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਅਜੇ ਆਜਹੀ ਅਬਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇ। ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਫਰੀਦ ਜੀ ॥ ਆਜ ਮਿਲਾਵਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦਾ ਟਾਕਮਕੂਜੜੀਆ। ਮਨਹੁ ਮਚਿੰਦੜੀਆ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ਹੇ ਅਜੇ ਭਗਵਤੀ ਅਯ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਹੈ ਚਿਛਕ੍ਰਿ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ਅਜਏਯ ਹੈ ਐਸੇ ਛੇਦ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਅਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਏਯ ਹੈ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਪਣੀਯ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਾ ਏਯ ਹੈ ਅਜਾ ਮਾਯਾ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਏਯ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਜ ਅਜਾ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਆਪਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਾ ਸਬਦਕਰਬਿਦਜਾਤਿਸਕਰਏਯਹੈ ਅਜੇਯ ਹੈ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਸਛਾਗੋ ਹਰਿਬ੍ਰਹਮਃ ਵਿਧੁ ਸ ਮਰੇ ਨ੍ਰਿਪੇ ਹਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਰ ਮਾਯਾ ਵਾਚਿਕ ਅਜ ਅਜਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਬਜਾਂਖਜ਼ਾਨ ਕਿਆ ਹੈ ਪੂਰਬ ਹਰਿ ਬਿਸ਼ਨੂ ਬਿਧ

ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਮਰ ਕਾਮ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜਾ ਹਰ ਸ਼ਿਵ ਛਾਗ ਬਕਰਾ ਅਰਥਾਤ ਮੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਇਨ ਸਭ ਅਜ ਬਾਚਕੋ ਕਰ ਏਯ ਹੈ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਪਨੀਯ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿਆ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ ਸੇ ਆਦਿ ਛਾਗਾਂਤਪਸੂ ਸਭਿ ਕਰ ਵਾਹਗੁਰੂ ਏਯ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਨੇ ਕੋ ਜੋਗਯ ਹੈ॥ ੮॥

ਮੂਲ ਅਜਾਦਿ ਹੈਂ।

ਟੀਕਾ—ਅਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਾਯਾ ਵਾ ਇਨ ਸੇ ਆਦਿ ਹੈਂ ॥੧ ਵਾ ਅਜਾਦ ਨਾਮ ਫਾਰਸੀ ਮੇਂ ਖਲਾਸ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮੋਖਜ਼ ਰੂਪ ਹੈ ਨਿਤਜ਼ ੨ ਵਾ ਅਜਾਦਿ ਜਨਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ੩ ਵਾ ਆਜਾਦ ਕਿਯਾ ਜਿਯਾਦਾਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਸੇ ਅਧਿਕ ਕੋਊ ਅਧਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਛਾਗ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ਿਵ ਵਿਸ਼ਨੁ ਬਿਧਿ ਨ੍ਰਿਪ ਪੁਨ ਕਾਮ ਕਹਾਇ। ਅਜ ਇਨ ਕੋ ਬੁਧਿ ਕਹਤ ਹੈ ਅਜਾ ਭਵਾਨੀ ਗਾਇ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਮੇਦਨੀ॥ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਯਿਹ ਅਜਅਜਾ ਸਬਦਕੇ ਬਾਚਯ ਹੈ ਇਨ ਸਭਕੇ ਆਦਿ ਪ੍ਰਥਮ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮਹਾਂਕਾਲ ਰੂਪ ਇਨਕੋ ਆਦ ਕਿਯਾ ਅਦਨ ਭੋਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਿਹ ਸਭ ਅਜ ਛਾਗ ਸੇ ਲੇਕਰ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੁਝ ਕਾ ਭਖਜ਼ ਹੈ॥ ੫॥ ਵਾ ਆਜਾਦ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੋਇ ਤੋ ਪਦ ਪੂਰਤੀ ਕੇ ਲੀਏ ਅਕਾਰ ਮੁਕਤਾ ਜਾਨ ਲੇਨਾ। ਕੁਛ ਖਜ਼ਤੀ ਨਹੀਂ ਸਪਸ਼ਟਾਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮੋਖਜ਼

ਅਦ੍ਵੈ ਅਛੇਦਜ ਅਦਾਹਜ ਅਕਲੇਦਜ ਅਸ਼ੋਖਜ ਅਚਲ ਅਮ
ਲ ਇਤਜਾਦਿ ਅਨੰਤ ਆਪਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਹੈਂ ਆਪ ਇਨ-
ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜ ਹੋ ॥ ੧੦ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜ ਨਾਮ ਅਜਨ
ਮ ਕਾ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਜਾਯਤੇ੨ ਅਸ੍ਮਿ ੨ ਵਰਧਤੇ੩ ਵਿ
ਪ੍ਰਣਮਜਤੇ ੪ਖਜੀਯਤੇ ੫ ਵਿਨਸਜਤਿ ਏਂਯੇਹਖਟਭਾਵ ਵਿ-
ਕਾਰ ਦੇਹਕੇ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮਮੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਜਕੇ ਅਕਾਰਕਾਪ੍ਰਤਜੇ
ਕ ਸੰਬੰਧ ਕਰ ਲੇਨਾ ॥ ੧੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜਨਮ ਹੈਂ ਅਬਰਨ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਜਨਮ ਹੈ ਪੂਰਬਵਤ॥ ਅਬਰਨਹੈ ਅਬਰ ਅਵਰ ਨਾਮ ਅ
ਪਰਕਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਝਤੇ ਭਿੰਨ ਦੂਜਾ ਔਰ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੇ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੁਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ॥ ਅਕਾਲ ਉਸੁਤਿ ਮੇ॥ਤੁ
ਹੀਂ ਤੁਹੀਂ ਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂ
ਤੁਹੀਂ ਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂਤੁਹੀਂ ਖੋਡਸਖੇਰਕਥਨ ਕਾ ਭਾਵਕਜਾ
ਸਤਜੁਗ ਤ੍ਰੇਤਾ ਦੁਆਪੁਰ ਕਲਯੁਗ ਇਨਕੇ ਆਦਿ ਅਰੁ ਅੰ
ਤਮੇ ਅਰੁ ਸੰਧਜਾ ਸੰਧਜਾਸਮੇ ਏਕ ਏਕ ਆਦਿਅੰਤਮੇ ਹੇ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੁਹੀਂਹੈਂ ਤੁਹੀਂਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਔਰਕੋਊ ਨਹੀਂ
ਚਾਰ ਚੌਕ ਸੋਲਹ ਕਾ ਏਕ ਏਕ ਤੁਹੀਂਕੇ ਸਾਥ ਸੰਬੰਧ ਕਰ
ਲੇਨਾ ਸੰਧਜਾ ਇਸਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸਤਿਜੁਗ ਬਾਕੀ
੧੨੯੧੬ ਤੇਰਾ ਹਜਾਰ ਆਠਸੌ ਸੋਲਹਰਹੈ ਅਰ ਤ੍ਰੇਤਾ ਕੇ
ਆਗਮਨ ਮੇ ੧੦੦੦ ਹਜ਼ਾਰਰਹੈ ਤਬਸੰਧਜਾ ਹੋਤੀਹੈ ਪੁਨਾ
ਤ੍ਰੇਤਾ ਕੀ ਬਾਕੀ ੧੦੦੦੦ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰਹੇ ਅਰ ਦੁਆ-

ਰੂਪ ਹੋ ਪ੍ਰਤਯੁਤ ਔਰਅਨੰਤਜੀਵਆਪਕੀਆਗਿਆਸੇਮੋਖਜ
ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਜਪਜੀ ਮੇਂਪਚੀਸਵੀਂ ਪਉੜੀ॥ਬੰਦਖਲਾਸੀ
ਭਾਲੇ ਹੋਇ। ਹੋਰ ਆਖ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ। ਜੇਕੋ ਖਾਇਕੁ ਆ
ਖਣ ਪਾਹਿ ॥ ਓਹ ਜਾਣੈ ਜੋਤੀਆ ਮੁਹ ਖਾਹਿ ॥ ੬ ॥ ਇਤਿ
ਅਰੁ ਅਜ਼ਾਦਕਾ ਅਜਾਜ ਐਸੇ ਭੀ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ
ਕਾਗਜ਼ ਕਾ ਕਾਗਦ ਕਾਜ਼ੀ ਕਾ ਕਾਦੀ ਅਰਥਾਤ ਅਜਾਜ
ਨਾਮ ਇਜਤ ਕਾਹੈ ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤੂੰ ਇਜ਼ਤ ਵਾਲਾ ਹੈ ਔਰ
ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਕੋ ਕੀ ਬਡਿਆਈ ਤੁਝਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੁਈ ਹੈ ਜੈਸੇ
ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਵਡਾਨਾਉ। ਵਡੀ
ਵਡਿਆਈ ਜਾਸਚ ਨਿਆਉ॥ ਵਡੀਵਡਿਆਈਜਾਂ ਨਿਹਚਲ
ਥਾਉ। ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾਣੈ ਆਲਾਉ॥ ਵਡੀਵਡਿਆਈ
ਬੁਝੈ ਸਭ ਭਾਉ ॥ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਪੁਛਨ ਦਾਤ ॥ ਵਡੀ
ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਆਪੇ ਆਪ॥ ਨਾਨਕ ਕਾਰਨ ਕਥਨੀ ਜਾ
ਇ॥ ਕੀਤਾ ਕਰਣਾ ਸਰਬ ਰਜਾਇ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਕੀ
ਵਾਰ ਕੀ ਪਉੜੀ ॥ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾਨਿਆਉ ਹੈ ਧਰਮ
ਕਾ॥ ਇਤਿਯਾਦਿ ਸਾਰੀ ਪਉੜੀ ਹੈ ਭਾਖਾ ਮੇ ਤੋ ਅਜਾਦਿਸ਼
ਬਦ ਕਾ ਔਰ ਐਸੇ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਅਜਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਪ
ਸੇ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਆਦਿਮੇ ਉਤਪੰਨ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ੮ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਾ ਮਾਯਾਹੀ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਉਤਪੰਨ ਕਰੀ ਹੈ ॥
੯ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਾਦਿਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨਅਜ ਸੇ ਆਦਿ ਜੋ ਗੁਨ
ਹੈ ਅਜ ਅਕ੍ਰੂਯ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਅਚਯੁਤ ਅਟਲ ਅਮਰ ਅਜਰ

ਪੁਨਾ ਕਲਿਯੁਗਕੀਪ੍ਰਤਿਦਿਨਸੰਧਜਾ੪ਦੰਡਰਾਤਿਸੇ੩ਦੰਡਦਿ
ਨਤਕਪ੍ਰਾਤਸੰਧਜਾਪੁਨਾ ਦੋ ਦੰਡ ਕਮ ਦੋਊਪਰਮਧਜਾਨਸੰਧਜਾ
ਤੀਨ ੩ ਦੰਡ ਦਿਨਤੀਨ੩ ਦੰਡਰਾਤਤਕਸਾਯੰਸੰਧਜਾਸੰਧਜਾਸ
ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤੇਦੁਆਂਦਸ਼ਸ਼ਕੰਧੇ॥ ੧॥ਕਿੰਵਾ॥ ਅਬਿਸ਼ਨੁਸੋਤੁਝਸੋ
ਬਰਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਝਕਾ ਅੰਸਰੂਪ ਹੈ ਅਗਨਿ ਕੇ ਵਿਸਫੁ
ਲਿੰਗਵਤ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਥ ਰਖਜਲੇ ਧਾਤੂ ਹੈ ਅਰਰਨ
ਨਾਮ ਜੁਧ ਕਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤੂੰ ਅ
ਬ੍ਰਰਨ ਹੈ ਕਜਾ ਰਨ ਅਥ ਹੈ ਕਜਾ ਰਨਜੁਧਮੈ ਸਤ੍ਰਸਸਤ੍ਰੈ ਸੇ
ਰਖਜਕ ਹੈ ਤਥਾ ਰੋਗਨ ਤੇ ਅਰ ਸੋਗਨ ਤੇ ਜਲ ਜੋਗਨ ਤੇ
ਬਹੁਭਾਂਤ ਬਚਾਵੈ ॥ ਸ਼ਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਚਲਾਵਤ ਘਾਵਤਊ ਤਨ
ਏਕਨਲਾਗਨ ਪਾਵੈ ॥ ਰਾਖਤ ਹੈ ਅਪਨੋ ਕਰਦੈਕਰ ਪਾਪ
ਸੰਮੂਹਨ ਭੇਟਨਪਾਵੈ ॥ ਔਰਕੀਬਾਤ ਕਹਾ ਕਹੋਤੋ ਸੋ ਸੁਪੇਟ
ਹੀ ਕੇ ਪਟ ਬੀਚਬਚਾਵੈ ॥ ੨॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਅਵ ਅਵਯ ਨਿ
ਸ਼ੇਧਾਰਥਕ ਜਾਨਨਾ ਰਨ ਯੁਧਕਾ ਵਾਚਕ ਹੀ ਅਰਥ ਕਯਾ
ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਰਨਰਹਿਤ ਹੈ ਸ਼ਤ੍ਰ ਸਮਾਨਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ
ਤੇ ਨਮਿਤਾਭਾਵਾਤ॥ ਨਈਮਿਤਿਕਸਜਾਪਿਅਭਾਵਃਇਸਨਜਾ
ਸ਼ਤੇ ਹਿਰੰਨਜਾਖਜ ਹਿਰੰਨਜਕਸਜਪੁ ਰਾਵਨਾਦਿਕ ਕੇ ਸਾਥ
ਜੋਰਨਹੈ ਸੋ ਰਨਾਭਾਸਹੈ ਬਿਲਾਸਮਾਨ੍ਰ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜਕਾ ਜੈਸੇ
ਬਾਰੁੜਕਾ ਸ੍ਰਲਪਸਪੇਲਾਸੋ ਹੋਇਤਥਾਸਿੰਘ ਕਾਮ੍ਰਿਗ ਬਾਲਕ
ਸੋ ਹੋਇ ਐਸੇ ਰਾਵਨਾਦਿ ਰਨਹੈ॥੪॥ਕਿੰਵਾ॥ਹੇਭਗਵਨ ਯਹ
ਸ਼ਕਤੀ ਭੀ ਆਪਮੇ ਅਥਰਨ ਹੈ ਕਿਆ ਕਿਸੀਕੇਥਰਸੇ ਨਹੀ

ਪੁਰ ਕੇ ਆਗਮਨ ਮੇ ੧੬੬੬੬ ਸੋਲਹ ਹਜ਼ਾਰ ਛੇ ਸੌ ਛਿ-
ਆਸਠ ਮਾਸ ਰਹੇ ਤਬ ਸੰਧਜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਦੁਆਪੁਰਕੀ
ਬਾਕੀ ੬੬੦੦ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਛੇਸੌ ਰਹੇ ਅਰ ਕਲਿਜੁਗ ਆਗ
ਮਨ ਮੇਂ ੩੩੩੩ ਤੀਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤੀਨ ਸੌ ਤੇਤੀਸ ਅਰਮਾਸ
ਚਾਰ ਰਹੇ ਤਬ ਸੰਧਜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕਲਯੁਗ ਮੇਂ ਬਾਕੀ
੩੩੩੩ ਤੀਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤੀਨ ਸੌ ਤੇਤੀਸ ਰਹੇ ਅਰ ਸਤ
ਜੁਗ ਕੇ ਆਗਮਨ ਮੇਂ ੧੩੮੧੬ ਤੇਰਹ ਹਜਾਰ ਆਠ ਸੈ
ਸੋਲਾਂ ਬਰਖ ਰਹੈਂ ਤਬ ਸੰਧਜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ੧੭੨੮੦੦੦
ਸਤ੍ਰਹ ਲਾਖ ਅਠਾਇਸ ਹਜਾਰ ਸਤਜੁਗ ਕੀ ਆਰਬਲਾ।
੧੨੯੬੦੦੦ ਬਾਰਹ ਲਾਖ ਛਿਆਨਬੇ ਹਜਾਰ ਤ੍ਰੇਤਾ ਕੀ
ਕੀ ਆਰਬਲਾ ੮੬੪੦੦੦ ਆਠ ਲਾਖ ਚੌਸਠ ਹਜਾਰ ਦੁ
ਆਪੁਰ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ੪੩੨੦੦੦ ਚਾਰ ਲਾਖ ਬਤੀਸ ਹ
ਜਾਰ ਕਲਿਜੁਗ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਯਿਹ ਚਾਰੋਂ ਜੁਗ ਕੀ ਆ-
ਰਬਲਾ ਭਈ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸਤਜੁਗ ਕੀ ਆਠ ੮ ਦੰਡ
ਰਾਤ ਰਹੇ ਸੇ ੬ ਦੰਡ ਦਿਨ ਚੜੇ ਤਕ ਪ੍ਰਾਤ ਸੰਧਜਾ ਪੁਨ ਛੇ-
ਢ ਪਹਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਸੇ ਲੇਕਰ ਛੇਢ ਪਹਰ ਦਿਨ ਚਹੇ ਤਕ
ਮਧਜਾਨ ਸੰਧਜਾ ਪੁਨਾ ੬ ਦੰਡ ਦਿਨ ਰਹੇ ਸੇ ੬ ਦੰਡ ਰਾਤ
ਗਈ ਤਕ ਸਾਯੰ ਸੰਧਜਾ ॥ ੧॥ ਤ੍ਰੇਤਾ ਮੇ ਪੁਨਾ ੬ ਦੰਡ ਰਾਤ
ਰਹੇ ਸੇ ੪ ਦੰਡ ਦਿਨ ਚਢੇ ਤਕ ਪ੍ਰਾਤ ਸੰਧਜਾ ਪੁਨ ਤੀਨ
ਦੰਡ ਕ੍ਰਮਤੀ ਤੀਨ ਉਪਰ ਤਕ ਮਧਜਾਨ ਸੰਧਜਾ ਪੁਨਾ ੪
ਦੰਡ ਦਿਨ ਰਹੇਸੇ ਚਾਰ੪ਦੰਡ ਰਾਤ ਗਈ ਤਕ ਸਾਯੰ ਸੰਧਜਾ

है अरथांत सुतःसिद्ध ॥ ४ ॥

मूल ॥ अद्भुतहै अभरन है ॥ टीका

अद्भुतहैपूरवत॥अभरनहै॥३४॥कर्ता । अ । वासुदेवादि सभकों भरता धारन करता है॥१॥किंवा॥ अबिग्रहु रूप होकर बिसृ का धारन अर पोखन करता है॥ २ ॥किंवा ॥ अभिरिदारन जुध अरथांत जिसके रिदे सो जुध की इछा सरबदा रहेहै इसीतेदेवदैतो कांबिरोध घनाइ दीआ है जिसने ॥ ३ ॥ किंवा ॥ अभरन है किआ भूखन रूप है वा बानी मे अलंकार रूप तूही है अलंकार को लछन ॥ दोः ॥ सबद अरथकों चमतक्रित फुरै तहां जो आइ ॥ स्रवनसुखद बांगाभरन अलंकार सो चाइ ॥ सोअलंकारत्रिधा सबदालंकार १ अरथालंकार २ सुब दारथालंकार ॥ ३ ॥ जहां शबद ही सो चमतकार होय शबद बदले सो चमतकार दूर होय सो शबदालंकार ॥ सौ पंचबिधि बक्रोक्रि १ अनुप्रास २ जमक ३ सलेख ४ चित्र ५ जहां बचन और तरहि सो होय ता को अरथ और तरह सो उलटाइदीजै यथा कहछिक बलभ खगयो पसुपति गोकुलबीच ॥ पंनग भूखन है कहा सिंध सैन रसमीच ॥ जहां अछरन की समता बहुत बेर आवै सो अनुप्रास ॥ सो त्रिधा छेका बित्रज्जालाटा जहां

अनेक बरन की समता बिबधान सो होय छेका १ औ जहां अनेक बरन की ॥ किंवा ॥ एक बरनकी समता होइ पासपास सो बित्रज्जाअनुप्रास ॥ २ ॥ जहां अरथ के संजुगत ही पदफिरै भावभिंन होइ सो लाटा ॥ ३ ॥ यथा स्री रतनहरिक्रितस्रीमन नानकनुतनवके कबित्त॥ जिनकी जो महिमा न महिमाहिमावतहै महत मननमे मुनिननै मननकी ॥ बरसन बरसन बरसनमुख ह्वैकै गुनिगुनिहुन गुनगानन गाननकी॥गुनिगानहुँन जाहि गुनगुनिगानिसकै तहांकहांगनै गतिअगुनि जननकी ऐसे गुरबर गुन गुरुगिरिबर हरनत ततपालैपैज पूनतपननकी ॥ १ ॥ इहां अनेक बरनकी समता सो छेका एक एक बरन की समता सो तुकतक मै बित्रज्जा गुनगुन मै भाव भिंन होने सो लाटा ऐसे जानीऐ औ जहां पद एक होइ अरथ और होइजाइ सो जमकथा के बहुत भेद है पैहां अपूसंगक है सो ऊपर की कबित्त मै बरसन बरसन मै जमक जानती औ जहां एकही पदको दोहादिकन मे अनेक अरथ होइ सो स्र लेख यथा मित्त लखत हे भाई ॥ चित्त कमलसुखपाई ॥ इहामित्तसूरजऔमित्तमीतयासोसूलेखभजोऔरचित्र तो कमलबंध तरवारबंधछत्रबंध मोरबंध चटाईबंध क पाटबंधइतआदिअनंतहैं परंतुकलिसृकाबज्रहैऔअर

ਥ ਲੰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਕੋਈ ਏਕ ਸੌ ਆਠ ਕੋਈ ਕ ਚੌਸਠ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਕਤੇ ਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਕਤੀਨ॥ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਮ ਤਮੇ ਤੀਨ ਠੀਕ ਹੈ । ਕਯੋਂ ਕਿ ਬਿਚਾਰ ਕਿਆ ਚਹਿ ਏ ਯਾਤੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਤਾਰੀਫ ਹੋਗੀ ਕਿਆ ਪਕਾ ਮੁਖ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੈ ਵਾ ਜਥਾਰਥ ਬਰਨਨ ਹੋਗਾ ਵਾ ਝੂਠ ਬਰਨਨ ਹੋ ਗਾ ਸੋਈ ਤੀਨ ਅਲੰਕਾਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਭੂਤ ਸਭੀ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ ਇਹਾ ਇਨ ਤੀਨੋਂਕਾ ਲੱਛਨ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿਖਲਾਇ ਦੇ ਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਚੌਸਠਕਾ ਨਾਮ ਲਿਖ ਦੇਤੇਹੈਂ ਬਿਸਥਾਰ ਭੈ ਕਰਕੇ ਸਿਆਨੇ ਸਮਝ ਲੇਇਗੇ ਉਪਮਾ ੧ ਅਨਨ੍ਵਯ ੨ ਉਪਮੇਯੋ ਪਮਾ ੩ ਉਤਪ੍ਰੇਛਾ ੪ ਸੰਦੇਹ ੫ ਰੂਪਕ ੬ ਉਲੇਖ ੭ ਪਰ ਨਾਮ ੮ ਆਪੰਨਤਿ੯ ਅਰਥਸ਼ਲੇਖ ੧੦ ਸਮਾਸੋਕ੍ਤਿ ੧੧ ਨਿਦਰਸਨਾ ੧੨ ਅਪ੍ਰਸੁਤਿ ਪ੍ਰਸੰਸ਼ਾ ੧੩ ਅਤਯੋਕ੍ਤਿ ੧੪॥ ਪ੍ਰਤਿਬਸਤੁਪਮਾ ੧੫ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ੧੬ ਦੀਪਕ ੧੭ ਤੁਲਜ ਯੋਗਤਾ ੧੮ ਬਜਤਰੇਕਚਾਲੀਸਪ੍ਰਕਾਰ ੧੯ ਆਛੇਪ ੨੦ ਬਿਭਾਵਨਾ ੨੧ ਬਿਸੇਖੋਕ੍ਤਿ ੨੨ ਜਥਾਸੰਖਜ ੨੩ ਅਰਥਾਂਤ ਰਨਜ਼ਾਸ ੨੪ ਬਿਰੋਧਾਭਾਸ ੨੫ ਸੁਭਾਵੋਕ੍ਤਿ ੨੬ ਬਜਾਜਸੁ ਤਿ ੨੭ ਸਹੋਕ੍ਤਿ ੨੮ ਬਿਨੋਕ੍ਤਿ ੨੯ ਪ੍ਰਬ੍ਤਿ ੩੦ ਭਾਵਿਕ ੩੧ ਕਾਬਜ਼ਲਿੰਗ ੩੨ ਪਰਯਾਯੋਕ੍ਤਿ ੩੩ ਉੱਦਾਤ ੩੪ਸ ਮੁੱਚਯ ੩੫ ਪਰਯਾਯ ੩੬ ਅਨੁਮਾਨ ੩੭ ਪਰਕ੍ਰਰ ੩੮ ਪਰਕ੍ਰਾਂਕੁਰ ੩੯ ਬਜਾਜੋਕ੍ਤਿ ੪੦ ਪਰਸੰਖਜਾ ੪੧ ਕਾ ਰਨਮਾਲਾ ੪੨ ਅਨਜੋਅਨਜ ੪੩ ਉੱਤਰ ੪੪ ਸੂਖਜਮ ੪੫

ਸਾਰ ੪੬ ਅਸੰਗਤਿ ੪੭ ਸਮਾਧ ੪੮ ਸਮ ੪੯ ਬਿਸਮ ੫੦ ਅਧਿਕ ੫੧ ਪ੍ਰਤਜ਼ਨੀਕ ੫੨ ਮੀਲਤਿ ੫੩ ਏਕਾਵ ਲਿ ੫੪ ਸਮਰਨ ੫੫ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ੫੬। ਪ੍ਰਤੀਪ ੫੭ ਸਾਮਨਜ ੫੮ ਬਿਸੇਖ ੫੯ ਤਦਗੁਨ ੬੦ ਅਤਦਗੁਨ ੬੧ ਬਜਾਘਾ ਤ ੬੨ ਸ਼ੰਕਰ ੬੩ ਸੰਸ੍ਰਿਸਟ ੬੪ ॥ ਯੇਚਉਸਠ ਅਲੰਕਾ ਰ ਹੈਂ ਅਬ ਇਨਮੈਤੈ ਤੀਨ ਅਲੰਕਾਰ ਮੁਖਕੌਨ ਉਪਮਾ ਸ੍ਰ ਭਾਵੋਕ੍ਤਿ ਅਤਜ਼ੋਕ੍ਤਿ ਉਪਮਾ ਅਲੰਕਾਰ ਮੇ ਚਾਰਬਸਤ ਹੋਤੀ ਹੈਂ ਉਪਮਾਨ ਬਾਚਕ ਧਰਮ ਉਪਮੇਯ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਕਲਗ਼ੀ ਧਰ ਪਦ ਕਮਲਸਮ ਅਮਲਭਜਹਿਜੇ ਜੀਵ। ਕਸਨਹਰ ਇਸਮ ਸੁਰਤਮ ਜਨਗਨਮਨ ਸੁਅਤੀਵ ॥ ੧॥ ਇਹਾ ਕ ਮਲ ਉਪਮਾਨ ਕਲਗ਼ੀਧਰਜੂਕੇ ਪਾਦਉਪਮੇਯ ਸਮਬਾਚਕ ਅਮਲ ਧਰਮ ਕਰਪੂਪਣੋਪਮਾ ਭਯੋ ਜਹਾਂਘਟ ਬਢਹੋਇ ਸੋ ਲੁਪਤੋਪਮਾ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਭੇਦ ਹੈਂ ਪਰੰ ਤੁ ਬਿਸਥਾਰ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰੰਥਬਢਤਾ ਹੈ ਅਪਰਸੁਮੇਰ ਭੂਖਨਾਦਿ ਕ ਗ੍ਰੰਥੋਂਮੇ ਦੇਖਲੇਓ ਸ੍ਰਭਾਵੋਕ੍ਤਿ ਵੋਕਿ ਜਿਸਮੇ ਕੇਵਲ ਸੁਭਾ ਵਹੀ ਕਾ ਬਰਨਨ ਹੋਇ ॥ ਯਥਾ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਕਾਛ ਪਾਗਕੰ ਘ੍ਰਾ ਕਰਦ ਕੜਾ ਚਕ੍ਰਤਨ ਧਾਰ। ਸਜ਼ਾਮ ਬਸਨ ਸੋਭਤ ਸੁ ਭਗ ਸਿੰਘ ਅਸ੍ਰ ਅਸਵਾਰ॥ ੨॥ ਇਹਾਂਇਨ ਬਸਤਨ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਨੋ ਸਿੰਘਨ ਕੋ ਸ੍ਰਭਾਵਹੀ ਹੈ ਵਾ ਗੁਰਸਤਿ ਗੁਰ ਕ੍ਰਾ ਜੋ ਸਿਖ ਅਖਾਵੈ। ਭਲਕੇ ਉਠ ਹਰਿਨਾਮ ਧਿਆਵੈ। ਇ ਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਹੈ॥ ਜਹਾਂਝੂਠ ਬਰਨਨਹੋ ਜੁਕ੍ਤਿ ਪੂਰਬਕ

सोअतजोकि । का॰ ॥ दोः ॥ भूपति तेरे दान सो घर घर भयो सुमेर । अटकत देत प्रदछना सूरलहै नहि फेर ॥ ३ ॥ इहा केवल अतजोकि ही है अनेक सुमेरन को रानन के दांन उहूबो असंभव है पुनरुकि वदाभास शबदालंघा अलंकार है अरथात जहापुनरुकि पद मै होइ अरथ करत मै ना रहै सो पुनरुकति वदाभास यथा ॥ दोहा ॥ बलग़ीधरजू क्रिपाकर बारन करि गज देहि । सुन कबितसत कबन की दुख दुरद दर देहि ॥ ४ ॥ इहां बारन १ करि २ गज ३ दुरद ४ एसब हाथी के नाम हैं परंतु अरथ करत मै बारन बिना देर करिकर केगजहसतीदेतेहैं सुनकरकेसत क बिओं की कबित दुख दुरद दर खोटे भैकै जो देने हार दुख हैं तिनको दर कहिऐ नसट कर देते हैं इति अलंकारः ४ वा अभरन है तुझको कोउ भर नहीं सक ता अकासवत बिअंत होनेते प्रअथवासबकेभुखितकर नेवारा हैजैसेचैतंनभूतोकोभुखितकररहा हैदेहमै ६ अथ वाअभरनहैंअभरनहीहैकजापत्रुपसपजलतुलसी दल आदिकर पुरन हो जाता है जैसो द्रोपदी के शाक पत्र आदिकर अनेन बिसृातमा भगवान प्रीयतां बिश्व स हित त्रिपत होते भए साक पत्तर कर ॥ कबित्त ॥ बंदता को लेत ही अबंछता को देत जन प्रीत लेत देत

हैं प्रतीत भाउ सेत हैं । भाउ उर लेत ही प्रभाउ बडो देत आप गुन देख लेत निरगुन पद देत हैं । थोरी जैसी भेट लेत जमकी अभेट देत सतगुरु नानक संतोख सिंध चेत हैं । हंता लेत दासन की अहं ब्रहम देत उर मन लेत चरन मैं मुकत को देत हैं ॥ ७ ॥

मूल अगंज हैं ॥

टीका—अगा लोक भाखा अगिन को कहते हैं जा शबद उतपति का बाचक है अरथात अगिन आदिक पंच महां भूतों का उतपंन करता है ॥ १ ॥ वा गंज नाम बहुत का है अरथात वाहगुरु एक है ॥ २ ॥

मूल अभंज हैं ॥

टीका—भंज नाम तोडने का है याने सिकसतै हारसी मे कहिते हैं जिसको अरथात टूटने से रहित जोड नेवाला नहीं कोउ तुझका अचुत अभेदज अक्रै अबिनाशी होनेते ॥ १ ॥ वा अभज अरथात दौडनेसे रहित हैं ॥ २ ॥

मूल अझूझ हैं ॥

टीका—झूझ माने मरने के हैं लोग कहिते हैं कि अमका झूझ गाइआ परंतु जुध मैं जो मरै वाको कहि ते हैं झूझना सो अकालपुरख अझूझ हैं ॥ १ ॥ वा झूझ

ਨਾ ਕੰਪਾਉਨੇ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਤੇ ਭੀ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਚੁਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ਅਝੰਝ ਹੈਂ ॥

ਝੰਝ ਨਾਮ ਝਗੜੇ ਕਾਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀਸੇ ਤੁਝਕਾਝਗੜਾਨਹੀਂ ਸ਼ ਰੀਕ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ੧ ॥ ਵਾ ਝੰਝਾ ਨਾਮ ਝਖੜ ਕਾ ਹੈ ਝੰਝਾਵਾਤਾਸਬ੍ਰਿਸਟਯਾਃ ਐਸੇ ਅਮਰ ਕੋਸ਼ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਹਿਤ ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਪਵਨ ਕਾ ਨਾਮ ਝੰਝਾ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਅ-ਝੰਝ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਛਜੋਭ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਭ ਮੇਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਵਨ ਤਥਾ ਬਿਜੁਲੀ ਔ ਮੇਘ ਬਰਖਾ ਆਂਧੀ ਅਨੇਕ ਤਰਹ ਕੇ ਸਬਦ ਕਰ ਔਰ ਅਨੇਕ ਉਪਾਧੀਓ ਕਰ ਲਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਤਥਾ ੨

ਮੂਲ ॥ ਅਮੀਕ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਮੀਕ ਨਾਮ ਮਿਕਨੇਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਅਮੋਲਕ ਹੈ ਭਾਰੀ ਬਿਨ ਗਾਹਕ ਮੀਕਾ ਕਾਖਾ ॥ ਰਤਨ ਗਾਹਕ ਚੁਰਸਾਧੂ ਦੇਖਿਓਤਉਰਤਨ ਬਿਕਾਨੋ ਲਾਖਾ ॥ ਬਾਲਕ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਾਲਮੇਂ ਪ੍ਰਥਮ ਸਭ ਇ ਕਤ੍ਰ ਹੋਕਰ ਦੋ ਬਾਲਕੋਤੋ ਮੁਖਜ ਹੋਤੇਹੈਂ ਅਰ ਔਰ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਤੁਮ ਮਿਕਆਓ ਵੇ ਬਾਲਕ ਏਕਾਂਤ ਜਾਗਾ ਦੋ ਦੋ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਹੋਕਰ ਬੈਠਤੇ ਹੈਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੋਊ ਲੇਵੈ ਮਿ ਸ਼ਰੀ ਕੋਊ ਲੇਵੈ ਬਰਫੀ ਜਿਸਕੋਜਾਂ ਪੈਰੁਚਿ ਹੋਇ ਵੋ ਕਹਤਾ

ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਰੀ ਇਧਰ ਆਵੈ ਤੋ ਬਰਫੀ ਉਧਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਸਭ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਭਾਵ ਕਿਆ ਕਿ ਉਨਕੇਨਾਮ ਕਲ ਪਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਮਿਕਨਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਸੂਨਜ ਹੈ ੧ ਵਾ ॥ ਕ ॥ ਤੁਛਕਾ ਵਾਚਕਹੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਅ ਗਜਤੇ ਕੁਤਸਿਤੇ ਚੈਵ ਸੰਗਜ਼ਾਯਾ ਮਨੁਕੰਪਨੇ ਅਤਜੁਕੋ ਨੀ ਤਾ ਵਪਜਲਪੇ ਹ੍ਰਸ੍ਵੇਵਾਚਜੇਤੁਕਃ ਸਿਮ੍ਰਿਤਃ ਸੋ॥ਕ॥ ਨਾਮ ਕੁਤ ਸਿਤ ਔ ਤੁਛ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਕਜਾ ਕਿ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੇ ਨਾਮਕੇ ਆਗੇ ਅਮੀ ਕਜਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥੨॥ ਵਾ ॥ ਕ ॥ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਮੀਕਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾ ਅਮੀ ਅਦਸ ਸਬਦ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨਤਾ ਹੈ ਵਜਾ ਕਰਨ ਮੇਂ ਬਹੁ ਬਚਨਹੈ ਸੋ ਅਮੀਕਜਾ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਕਯਾ ਹੈ ਤੁਛ ਹੈ ਤੁਝ ਆਗੇ ॥੩॥ ਵਾ ਅਮੀ ਕਯਾ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ੈ ਸੁਖ ਸੋ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੁਝ ਆਗੇ ॥ ਕ ॥ ਕਜਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਯਥਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ਫਰੀਦਜੀ॥ ਸਕਰਖੰਡ ਨਿਵਾਤ ਗੁੜ ਮਾਖਿਓ ਮਾਝਾ ਦੁਧ ॥ ਸਭੇ ਵਸਤੂ ਮਿਠੀਆ ਰਬ ਨ ਪੁਜਨ ਤੁਧ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਹਰਿਨਾਵੈ ਨਾਲ ਨ ਪੁਜਈ ਖੋਜਡਿਠਾ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਅ ਮੀ ਨਾਮ ਰੋਗੀ ਕਾ ਹੈ ਅਮਨਾਮ ਰੋਗ ਕਾ ਹੈ ਰੋਗ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈ ਅਮੀ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੁਝਕੇ ਨਾਮਕੇ ਆਗੇ ਰੋਗ ਕਿਆ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸੁਖਮਨੀ ਜੀ ਕੀ ਤੁ ਕ ॥ ਸਗਲਰੋਗ ਕਾ ਅਉਖਧਨਾਮ ॥ਤਥਾਪਾਂਡਵ ਗੀਤਾਮੇਂ

॥ अचुयत'नंतगोबिंदनामोचॉरण भेखजं ॥ नसञ्जंति स
गला रोगा सतञ्जंमतञ्जं वदामहं ॥ पुना कबीर जीउ
का शबद लोई के प्रति ॥ जब तीन बेर राम कहा या
रोग निबृति के लीए तब कबीर जी कोप करते भए
लोईके प्रति किउनै पापड़ पर तीन बेर बजू चलाया
है जो एक बेर चला हूआ अनंत परबतों तुलज पापो
को नशट करता है॥ यथा आसा ॥ करवत भला न क
रवट तेरी॥ लाग गलेसुनबेनतीमेरी॥ १॥ हउवा
री मुखफेरपिआरे॥ करवटदे मोकउ काहेकउमारे॥
१॥ रहाउ॥ जउतनचीरहिआंघानमोरउ॥ पिंडपरै
तउ प्रीत न तोरउ॥ २॥ हमतुमबीच भयोनहिकोई॥
तुमहि सुकंत नारिहम सोई॥ ३॥ कहित कबीर सु
नहुरीलोई॥ अबतुमरी परतीत न होई॥ ४॥ पुना
दोः॥ जबरकारमुखसों कहा सभीपापबिलखाहि॥ मत
मकारसंपटमिलैबीच भसम ह्वै जाहि॥ वा अम इक
है ऐसे छेदकरअरथकरनाकि हे भगवन अमि किआ
एह जो भिंनभिंन अनेकपकार के जीव प्रतीत होरहे हैं
सोतूंएकहैं जैसे एकहीसुवरन कटीसूतूकटकुंडलादि
अनेक भावको प्रापत हो रहा है वरतमान काल मे भी
कुछविकृति नही हूआ॥ तैसे आदि अंतभी जैसेही मि
तका लोहादिक अनंत दृसांत है आगे जैसे कथन क

चना है॥ खेलखेल अखेलखेलन अंतकोफिरएक॥ पुन
॥ देखहुसैनामिंटीफुली॥ मिंटी उपर मिंटी झुली॥ मि
टीहसैमिंटीरेवै॥ हसिखेलहिरमिंटीहोवै॥ ६॥ वा॥
अमीक नाम फारसी मे बडे जाहिरे का है जिसका था
ह न मिलै अरथात हे अकालपुरख तूं बडा अमीकहैं
तुझका थाह कोउ बृहमादिक भी नही पाइ सकते तु
झ क्रितहोनेते॥ २॥

मूल ॥ रफीक है ॥ टीका

अरबी लफज़ है प्रियका नाम है हे भगवन पिआरा
है सभका १ वा हमारा परमप्रीतम है॥ २॥ किंवा॥
रफीक है किआ। र। फ। ई। क। हैऐह ततभरन च
तुसूध का शकजारथ है हेभगवन एकाखजरकोसे यथा
॥ रामरकारहिरटतहैपावकपवनपूमान॥ धनधरनी
कहिधीरधर धरोरकारहिधजान॥ १॥
फकार भरन का बाचक है फलका बाचक है अरु क
ला का बाचक भी है अर ईकार लखमीका बाचक है
और कक्कार प्रजापति का अरु आतमा सूरज का तथा
प्रकाश का भी बाचक है अरथात हे अकालपुरख राम
चंद्र रूपहैं तूही पुना पावकरूपहैपवनरूप हैप्रिथीरूप
हैं धनरूपहै पुना भरनरूप है॥ किंवा॥ फलरूपहै सू
रजादिक रूपहै॥ किंवा॥ कलस रूप है कलस कश

ਕਿ ਜੈਸੇਦੇਵਮੰਦਰ ਰਾਜਮੰਦਰਮੇ ਕਲਸ ਤਿਸਕਾ ਦਯੋਤਕ ਤਥਾਂ ਸੌਦਰਯ ਕ੍ਰਿਤ ਭੂਖਨਰੂਪਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸੰਸਾਰਰੂਪ ਮੰਦਰ ਕਾ ਕਲਸਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਲਸ ਕਰਕੇ ਕੁੰਭ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਜਲ ਦੁਗਧ ਘ੍ਰਿਤਾਦਿ ਪਦਾਰਥ ਘਟ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾਚਰਾਚਰ ਸਹਿਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਜਿਸਕੇ ਉਦਰ ਮੇ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਕਲਸ ਵਾਚਕ॥ਫ॥ਪੁਨਾ ਸ਼ੀਲਖਮੀ ਚਾਰ ਦਸ ਭੁਵਨ ਕੀ ਕਾਰਨਰੂਪ ਸੋਭਾ ਰੂਪ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪੁਨਾ॥ਕ॥ਸਬਦਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਹੈ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਰੂਪ ਹੈਂ ਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪਹੈਂ ਤਥਾ ਸੂਰਜਰੂਪਹੈ ਹੇਅਕਾਂਲਪੁਰਖ ਐਸੇਅਰਥ ਕਰਲੇਨਾ ਰਫੀਕ ਕਾ ਪਰੰਤੁਹੈ ਅਰਬੀਪਦ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਧੰਧ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਧੰਧਾਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬਿਵਹਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਧੰਧਉਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਅਕ੍ਰੈਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਧ ਨਾਮ ਧਾਰਨ ਕਾ ਹੈ ਅਕਾਰ ਨਿਖੇਧ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕਿਸੀ ਸੇ ਨ ਧਾਰਾਜਾਇ ਵਾਂਕਾ ਧਾਰਕਹੈਂਜੈਸੇ ਗੁਵਰਧਨ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਪੁਨਾ ਖਸ੍ਰਮ ਮਨ੍ਵੰਤਰਮੇ ਮੰਦ੍ਰਾਚਲ ਕਾ ਕਛਪ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਵਾ ਜਬ ਦੇਵ ਦੈਤ ਚਲੇਹੈ ਉਠਾ ਕਰ ਮਥਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਖੀਰਸਾਗਰ ਪੈ ਜਬ ਬੇਬਸਹੋਕਰ ਗਿਰਪੜਾ ॥ ਤਬ ਦੇਵਤੋ ਕਰ ਪ੍ਰਾਰਥਿਤ ਹੁਏਹੁਏ ਤਾਤਕਾਲ ਬਾਏ ਹਾਥਸੋ ਰੂਈ ਕੇ ਗੋੜੇ ਕੀ ਨਜਾਈਉਠਾਕਰ ਗਰੁੜ ਪੈ ਰਾਖਤੇਭਏ ਵਾ ਮਹਾ

ਕਛੱਪਰੂਪਕਰ ਸੇਸਨਾਗਕੇ ਅਧਾ ਜੋ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੋ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤੁਹੀ ਹੈ ਸਾਖਜਾਤ ਯੇ ਬਾਤੇ ਔਰਸੇ ਅਸ਼ਕਜ਼ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਬੰਧ ਹੈ ॥ ੩੯ ॥ ਟੀਕਾ

ਬੰਧਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕ ਭਗਤੋਂ ਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਧਨਹੈ ਇਸਸੇ ਬਿਨਾ ਕਜੋਕਿ ਜਸੋਧਾ ਕਰ ਬਾਧੇ ਗਏ ਹੈਂ ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਮੇਰੀਬਾਧੀਭਗਤ ਛੁੜਾਵੇ ਬਾਧੇ ਭਗਤ ਨ ਛੂਟੈਮੋਹਿ ॥ ਏਕਸਮੈ ਮੋਕਉ ਗਹਿਬਾਧੇ ਤਉਛੁਨਮੋਪੈ ਜਬਾ ਬ ਨਹੋਇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਆਪਨਨਾਹੀ ਕਿਸੀਕਉ ਬਾਧੈ ਭਾਵਨ ਕਉ ਹਰਿ ਰਾਜਾ ॥ ਮੋਹ ਪਟਲ ਸਭਜਗਤ ਬਿਆਪਿਆ ਭ ਗਨਹੀਂ ਸੰਤਾਪਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜਉਹਮਬਾਂਧੇ ਮੋਹਫਾਸਕਉ ਹਮ ਪ੍ਰੇਮਬੰਧਨ ਤੁਮਬਾਧੇ ॥ ਅਪਨੇ ਛੂਟਨ ਕਉ ਜਤਨਕਰੋ ਹਮ ਛੂਟਹਿ ਤੁਮਹਿ ਅਰਾਧੇ ॥ ਪ੍ਰੇਮਬੰਧਨਕਰ ਤਉ ਦ੍ਰਿਢ ਬਾਧੇਹ ਉ ॥ ਪੁਨਾ ਸੂਰਜਦਾਸ ਜੀ ਕਾ ॥ ਦੋਃ ॥ ਬਾਹ ਛੁਡਾਏ ਜਾਤ ਹਉ ਨਿਬਲਜਾਨਕੇ ਮੋਹਿ ॥ ਹਿਰਦੇਤੇ ਜਬ ਜਾਹੁਗੇ ਸਬਲ ਬਦਉਗਾਤੋਹਿ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਤੁਝਕੋ ਕੋਊ ਬਧਨ ਕੇ ਜੋਗ ਨਹੀ ਸ਼ਤ੍ਰੁਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ । ਬਿਸਨ ਅ ਰਥਾਂਤ ਮੋਹ ਮਾਯਾ ਕਰ ਬਿਸਨੁ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਭੀ ਬੰਧਨ ਕਰ ਤਾ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸਰਪਨੀਤੇ ਊਪਰ ਨਹੀ ਬਲੀਆ ॥ ਜਿਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਮਹਾਦੇਵ ਛਲੀਆ ॥ ਬਿ

ਤਿ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਬ ਰਪ੍ਜਕ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਤਿਸ ਕੇ ਧ ਕਜ਼ਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ੩੬ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਲਮਲਪ੍ਰੈਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ਼ ਵਿਗਜ਼ਾਨਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬਪਖਜੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯਛੰਦ ਚਾਚਰੀ ਵਿਯਾਖਜ਼ਾਕਰਮਨਾਮ ਨਿਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ਪੰਚਦਸ਼ਮੋ ਅੰਸ਼ੂ ॥ ੧੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨ੍ਹਿਬੂਝ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਨ੍ਹਿਬੂਝ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਬੂਝਨੇ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ॥ ਕੋਊ ਬੂਝ ਨਹੀਸਕਤਾ ਤੁਝਕਉ ਵਾ ਤੁਝ ਕੇ ਕਾਰਜ ਬਿਵਹਾਰ ਕਉ ਕਿਸੀਪ੍ਕਾਰ ਭੀ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਕੀ ਤੁਕ ॥ ਥਿਤਵਾਰਨਾਜੋਗੀਜਾਨੈ ਰੁਤਿਮਾਹ ਨਕੋਈ ॥ ਜਾ ਕਰਤਾਸਿ ਰਥਠੀਕਉਸਾਜੈ ਆਪੇਜਾਣੈ ਸੋਈ॥ ਪੁਨਾਭਟੋਕ੍ਰਿ ॥ ਨਿਰੰਕਰਪ੍ਭੁਸਦਾਸਲਾਮਤ ਕਹਿਨਸਕੈਕੋਊ ਤੂੰ ਕਦਕਾ ॥ ਤਥਾਬੇਦਮੰਤ੍ ॥ ਏਕੋਦੇਵਃਸਰਬਭੂਤੇਖੁ ਚ੍ਹਢਃ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨ੍ਹਿ ਕਰ ਕੇ ਨਰਮਨੁਖਜ ਤਿਨੋਕਰਕੇ ਬੂਝ ਹੈ ਵੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਤੁਝਕੋ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨ੍ਹਿ ਕਰਕੇ ਮਨੁਖਜ ਤਿਨਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾਕਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਕਾਰ ਕੇ ਗੁਹਜ ਪ੍ਗਟ ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰੂਪਕਰ ਜਾਨਤਾਹੈਂ ਤੈਸੇ ਆਸਾਜੀਕੀਬਾਰਮੋ॥ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਬੁਝੈ ਸਭੁਤਾਉ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਸੂਝ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਪਾਪੀਪਾਮਰਲੋਕੋਂਕੋਅਸੂਝਹੈ ॥ ਨਹੀਪ੍ਤੀਤਹੋਤਾ ਤਮਕੀ ਗਾਢਤਾਕਰ ਪ੍ਮਾਦੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਉਨਕੋ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸਰਬਦਾ (ਅ) ਕਹਿਏ ਵਾਸੁ ਦੇਵਹੀ ਸੂਝਤਾਹੈਂ ਔਰ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਤਾਂਚ ਵਾਸੁਦੇਵ ਸਰਬਤ੍ ਮੈ ਉਨਨ ਕਤਹੁ ਥਾਇ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਕਾਲ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਯਾ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਵਾ ਕਾਲ ਸਮੈਕੇ ਪ੍ਛੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਨਿਤ ਹੋਨੇ ਤੈ ਯਥਾ ਗੁਰੁਗ੍ਰੰਥੇ ਆਦਿ ਪੂਰਨ ਮਧ ਪੂਰਨ ਅੰਤ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਾਲਕਰ ਕਾਲਾ ਪੀਲਾਦਿ ਰੂਪ ਤਿਸਕਰ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਯਥਾ ਜਫਰਨਾਮਹ ॥ ਕਿਬੇਗੁੰਨ ਬੇਚੂੰਨ ਚੂੰਬੇਨਮੂੰ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜਾਲ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੩੭ ॥ ਕਾਲ ਜਾਲ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਜਾਲਮੋਹਮਾਯਾਰੂਪਤਾਸੋ ॥੧॥ਵਾ ਜਾਲ ਨਾਮਸੰਬੁਹਤਿਸਸੋ ਰਹਿਤਹੈਕਜਾਏਕਹੈਂ॥੨॥ ਵਾ॥ਜਾਲ ਨਾਮ ਝਰੋਖੇਕਾ ਹੈ ਤਦੁਪਲਖਜਤ ਛਿੱਦ੍ ਅਰਥਾਤ ਨੰਰਿਧ੍ਹੈ ਲਵਨ ਖਿੱਟਵਤ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਅਜਾ ਮਾਯਾ ਵਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਤਿਨਕਾ॥ਲ॥ ਕਯਾਲੈਕਰਤਾਹੈ ੪ ਵਾ [ਲ] ਦਾਨਾਰਥੇ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਾਲ ਬ੍ਰਹਮਾਔ ਮਾਯਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਅਜਛਾਗਪ੍ਯੰਤ ਸਭਮੇ [ਲ]

ਕਯਾ ਲੀਨ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਪਰਿਪੂਰਨ ਰੂਪ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਲਾਹਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਹਿੰਦੀ ਅਚਥ ਕਰਿਏ ਤੋ ਅਲਾਹ ਜੋਨਲਹਿਆ'ਜਾਇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੇ ਅਲਾਹ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਲਾਹ ਕਾ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿਲਾਹਨਾਮ ਉਤਾਰਨੇਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਉਪਰ ਕੀ ਬਸਤੁ ਕੋ ਨੀਚੇ ਉਤਾਰਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚਾਰਜਾਮਾ ਘੋੜੇਸੇ ਲਾਹਦੇਵੈ ਭੂਖਨਲਾਹਦੇਵੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਮਰਾਤਬੇ ਪਰ ਜੋਹੋਯ ਤੋ ਰਾਜਾ ਕੀ ਖਡਕੀ ਹੋਯ ਤੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਇਸਕੋ ਲਾਹਦੇਵੋ ਸੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਯਹ ਜੋ ਅਲਹੈਹੀ ਮਰਾਤਬਾ ਹੈ ਔਰਕਾਜ਼ਕ ਔਰ ਧਰਵਰਦਿਗਾਰ ਔਇਤਜਾਦਿ ਮਰਾਤਬੇ ਸੇ ਕਿਸੀਕੀ ਉਤਾਰਨੇ ਕੀ ਸ਼ਕਤਿ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੂਸਰੇਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਅਲਾਹ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਤਲਾ ਅੱਲਾ ਅਤ ਸਾਤਤਜਗਮਨੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਬਜ ਪਕ ਹੋਇ ਸਭ ਦੇਸ ਕਾਲ ਮੇ ਅਰ ਸਭ ਤਿਸਮੇ ਲੀਨਹੋਇਪ੍ਰਲੈਕਾਲਮੇਸੋਕਹਿਯੇਅਲਾਹ॥ਹ॥ਕਰਕੇ ਸਹੁਟ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਦ ਭਖਜਨੇ ਅਰੁ [ਲ] ਦਾਨੇ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸਭਕੋ ਭੋਜਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ [ਹ] ਸਹੁਟ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀਓਂ ਮੇ ਯਹ ਬਾਤ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਇਸੀਤੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇ ਇਸੀਮੇ ਲੀਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਅਲਾਹ ਔਰ ਏਕ ਅਥਰਬਣਬੇਦ ਕੀ ਅਲ੍ਹਉਪਨਿਖਿਦ ਹੈ

ਅਥਾਤਃ ਅਲ੍ਹੋਪਨਿਸਿਦੰ ਬਜਾਖਜਾਸਜਾਮਃ ਅਸ-ਅਲ੍ਹਾਂ ਇਲ੍ਹੇ ਮਿਤ੍ਰਾ ਬਰੁਣਾ ਦਿਬਜਾਤਿ ਧੱਤੇ ਇਲ੍ਹੇਲ ਬਰੁਣੋ ਰਾਜਾ ਪੁਨਰ ਦਦੁਃ ਹਯਾਮਿਮਿਤ੍ਰੋ ਇਲ੍ਹਾਂ ਇਲ੍ਹੁਲ੍ਹੇ ਬਰੁਣੋ ਮਿਤ੍ਰੋ ਤੇਜਾਂਕਾ ਪਤਾਂ ੧ ਹੋਵਾਰਮਿੰਦ੍ਰੋ ਹੋਤਾਰਮਿੰਦ੍ ਮਹਾਸੁਰਿੰਦ੍ਰਾਃ ਅਲ੍ਹੋਜੋਸ਼ੂੰ ਸ਼ੋਸੂੰ ਪਰਮੰਬ੍ਰਹਮਾਣਅਲ੍ਹਾਮ ੨ ਅਲ੍ਹੋਰਸੂਲ ਮਹਾਮਦਰਕ ਬਰਸਜ ਅਲ੍ਹੋਅਲ੍ਹਾਮ ੩ ਆਦਲ੍ਹਾਬੁਕਮੇਕਕੰਅਲ੍ਹਾਬੁਕ ਨਿਖਾਤਕੰ ੪ ਅਲ੍ਹੋ ਯਗਜੇਨ ਹਤਤਤ੍ਰਃ ਅਲ੍ਹਾ ਸੂਰਯਚੰਦ੍ ਸਰ ਬਤ੍ਰੁਨਖਜਤ੍ਰਾਃ ਅਲ੍ਹਾਰਿਖੀਲਾਂ ਸਰਬਦਿਬਜਾਂਇੰਦ੍ਰਾਯ ਪੁਰਲੰ ਸਰਬ ਦਿਬਜਾ ਇੰਦ੍ਰਾਯ ਪੁਰਬੰਮਾਯਾਯਪਰਮੰ ਅੰਤਰਿਖਜਾਂਤ ੬ ਅਲ੍ਹੋਪ੍ਰਿਥਿਬਜਾਂ ਅੰਤਰਿਖਜੰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪੰ॥ ੭ ॥ ਦਿਬਜਾਤਿ ਧੱਤੇ ਇਲ੍ਹੁਲ੍ਹੇ ਬਰੁਣੋਰਾਜਾ ਪੁਨਰਦਦੁਃ ਇਲ੍ਹਾਂਕਕਰ ਇਲ੍ਹਾਕਬਰ ਇਲ੍ਹੁਲ੍ਹੇਤਿ ਇਲ੍ਹੁਲ੍ਹਾਹ ੮ ਓਅਲ੍ਹਾ ਇੱਲਲ੍ਹਾ ਅਨਾਦਿ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪਾਯ ਅਥਰਬੇਣਾਸਜਾਮਾਹੁੰ ਹ੍ਰੀਂ ਜਨਾਨ ਪਸੂ ਨ੍ਰਿਸਧ੍ਵਾਨ ਜਲਚਰਾਨ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਵੰ ਕੁਰੁਕੁਰੁ ਫਟ੍ ੯ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਣੀਂ ਹੁੰਹ੍ਰੀਂ ਅਲ੍ਹੋਰਸਲ ਮਹਮਦਰਕ ਬਰਸਜਅਲ੍ਹੋਅਲ੍ਹਾਮ ਇਲ੍ਹੁਲ੍ਹੇਤਿ ਇਲ੍ਹੁਲ੍ਹਾਹ ॥ ੧੦ ਸਮਾਪਤਾ ਵਾਇਹੀ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅਲਾਹ ਪ ਤਥਾ ਅਲ੍ਹਾਸ਼ਤ ਕੋ॥ਯਸਜਾਦਜੰਤਾਂਤ ਰਾਲਾਨ ਜਨਨਮਰਣੇ ਨੈਵ ਬਾਲਜਾਦਿਭਾਵਾ ਨੋਰੂਪੰਨੈਵ ਨਾਮਾ ਨ੍ਹਿਯਤ ਬਸਤਿਰ ਨੈਵਸੰਗਜਾਚਕਾਚਿਤ੍ ।ਪਾਤ੍ਰਾਣਾਂ ਪਾਤ੍ ਭੂਤਹਸਕਲਗੁਣਨਿਧਿਃਸਰਬਗਃ ਸਰਬਸਾਖਜੀ ।ਆਤਮਾ ਨੰਖੁਤ੍ਦਾਰਾ ਧਨਪਸੁਸਹਿਤਾਂਦੇਵ ਅਲ੍ਹਾ ਪੁਨਾਤ੍ਰ ॥ ੧ ॥ ਬ੍ਰ

ਹਮਾਦਜਾਸੁਰਨਾਯਕਰਿਖਿਗਲਾ ਮੀਮਾਂਸਿਕਾ ਬੈਸ੍ਨਵਾ। ਬੋਧਾ ਜੈਨਕਾਸਚ ਸਾਂਖਜ਼ਮਤਯਃ ਪੌਰਾਣਿਕਾ ਸ਼ਾਕ੍ਤਕਾਃ। ਯੰਧਜ਼ਾ ਯੰਤਿ ਸਮਰਚਯੰਤਿ ਹ੍ਰਿਦਯੇ ਧਜ਼ਾਨਾਵਧ੍ਰੁਤਾਹਸਃ ਸੋਯੰਦੇਵ ਇਲਾਹ ਨਾਮਨਿ ਕ੍ਰਿਤਿਰ ਗ੍ਰਹਣਾਤਿ ਪੂਜਾ ਸ੍ਰਯਮ। ਵਾ ਅ ਵਾਸੁਦੇਵ॥ਲਾ॥ਦਾਨੇ॥ਹ॥ਸਰ੍ਵਟਜੋ ਵਾਸਦੇਵ ਰੂਪਕਾਦਾਨ ਪ੍ਰ- ਸਿਧ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਭਗਤੋਂ ਕੋ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈ ਅਲਾਹ ਸੋ ਕੌ ਨ ਗੁਰੂ ਅਵਤਾਰ॥ ੬॥ ਯਿੰਵਾ ਮੁਸਲਮਾਨੋਂ ਕੇ ਮਤ ਸੇ ਕੋ ਊ ਕਰਮ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਸਫਾਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੋਊ ਸਰੂਪ ਨਾਮ ਹੈਂ ਜਿਨਕੋ ਜ਼ਾਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ ਅਲਾਹ ਨਾਮ ਜ਼ਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਅਰਬੀ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੈ ਸੋ ਸ਼ਰੈ ਵਾ ਲੇ ਤੋ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਪੂਜਨੇ ਕੇ ਜੋਗਜ਼ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਬਿਨਾ ਔਰ ਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੇ ਅਲਾਹ ਔਰ ਜੋ ਸੋਫੀ ਹੈਂ ਅਦ੍ਵੈਤਬਾਦੀ ਸੋ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਕੋਊ ਮਤਿ ਵਾ ਲਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਪ੍ਰਤਮਾਦਕਿ ਕੋ ਭੀ ਪੂਜੇ ਸੋ ਸਭ ਰੂਪੋਂ ਮੇ ਪੂਜਾ ਉਸੀ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਅਲਾਹ ਹੈ॥ ੭॥ ਔਰ ਲੁਗ਼ਤ ਮੇ ਐਸਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਹ ਮਾਨੇ ਮਾਬੂਦ ਬਰਹਕ ਯਾਨੇਜਿਸਕੀਪਰਸਤਿਸ਼ ਕਰਨੀਬਰਹਕਹੈਔਰ ਇ ਸਤਲਾਹ ਮੇਂ ਅੱਲਾਹ ਖੁਦਾਕਾ ਨਾਮਹੈ ਸਿਵਾ ਉਸਕੇ ਜ਼ਾਤ ਕੇ ਦੂਸ਼ਰੇ ਪਰ ਯਿਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਦਲਾਲਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਔਰ ਇਸ ਲਫ਼ਜ਼ ਕੇ ਅਸਲੀਯਤ ਮੇਂ ਇਖਤਲਾਫ਼ ਹੈ ਯਾ ਨੇ ਕਈਰਾਯ ਹੈ ਕੋਈ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ਯਿਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਅਪਨੇ ਅ-

ਸਲ ਪਰ ਹੈ ਇਸ ਮੇ ਕੋਈ ਹਰਫ ਘਟਾਯਾ ਬਢਾਯਾ ਨਹੀ ਗਯਾ ਔਰ ਕੋਈ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਕੀ ਅਸ਼ਲ ਅਲ ਇਲਾਹ ਥੀ ਦੂਸਰੇ ਹਮ ਜ਼ੈ ਕੋ ਹਜ਼ਫ਼ ਕਰ ਦੀਆ ਯਾਨੇ ਕਿ ਰਾਇ ਦੀਆ ਔਰ ਪਹਿਲੇ ਲਾਮ ਕੋ ਦੂਸਰੇ ਲਾਮ ਸੇ ਅਦ ਗ਼ਾਮ ਕਿਆ ਯਾਨੇ ਜੋੜ ਦੀਆ ਤਬ ਅੱਲਾਹ ਹੂਆ ॥ ੮॥ ਔਰ ਬਾਜ਼ੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸਕੀ ਅਸਲ ਅਲਵਿਲਾਹ ਥੀ ਵਾਵ ਕੋ ਹਮਜ਼ੇ ਸੇ ਬਦਲਾ ਤਬ ਅਲਇਲਾਹ ਹੂਆ ਫਿਰ ਊਪਰ ਲਿਖੇ ਹੂਏ ਕਾਯਦੇ ਕੋ ਅਮਲ ਕਿਆ ਔ ਅੱਲਾ ਹ ਬਨਾਯਾ॥ ੯॥ ਔਰ ਬਾਜ਼ੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਸਲ ਇਸਕੀ ਲਾਹਾ ਥੀ ਅਲਿਫ਼ ਆਖਿਰ ਕੋ ਹਜ਼ਫ਼ ਕਿਆ ਤਬ ਲਾਹ ਹੂ ਆ ਫਿਰ ਅਵਲ ਮੇਂ ਉਸਕੇ ਅਲਿਫ ਔਰ ਲਾਮ ਬਢਾਯ ਕੇ ਇਸਲਾਮ ਕੇ ਸਾਥ ਲਿਆ ਕਰਕੇ ਅਦਗ਼ਾਮਕੀਆ ਤਬ ਅੱਲਾਹ ਹੂਆ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਅਨੰਤ ਰੀਤੀਓਂ ਸੇ ਅਨੰਤ ਅਚਾ ਰਜੋਂ ਕਾ ਕਥਨ ਹੈ॥ ੧॥

ਮੂਲ ਅਜਾਹ ਹੈ।

ਟੀਕਾ—ਕਿਆ ਜਾਗਾ ਬਿਸੇਸ ਕਲਪਿਤ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਜਾਹ ਨਾਮ ਜਾਨੇ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕੋ ਪੁਰਖ ਕਿ ਸੀ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਕਰ ਕਹੇ ਕਿ ਭੋ ਪੁਰਖ ਤੂੰ ਜਾਹ ਅਰਥਾਤ ਕੋਊ ਤੁਝਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਅੰਕੁਸ ਨਹੀ ਹੈ ॥੨॥ ਵਾ॥ਹ॥ ਨਾਮ ਹਨਨਕਾ ਐ ਚਾਮਨ ਕਾ ਹੈ ਅਜਾ ਮੁਾਇਆ ਤਿਸਕਾ ਹਨਨ ਕਰਤਾਹੈ

रखका बाचक यह मंत्रहै वा अलीक नाम बड़ेकाहै ह्वा
रसी मै अरथात सबका बड़ा है वा अली नाम सखी का
है हे क्रिशनरूप भगवन बृंदाबन गोकुल मै अलीआं
सखिआं कहै हैं तुझकौ गाइन कर रही है अब भी द
धी मथनादि कालमे रोमांचि सहित गदगद होकर गा
न कर रही हैं ॥ यथा ॥ बिहारी सघनकुंज छाया सु
खद सीतल मंद समीर। मनहैजातअजौं वहै वा जमुना
के तीर ॥ १ ॥ ग्वाल ॥ कबित्त ॥ नीलकंज फूलै लख
आनन कौ धज्ञान बसै पुनोके मयंकतै मुकट दरसाय
जात। गुंजन तै गुंजमाल बनतै बनमाल मोरपंख पुं
जन तै खज्ञालसरसाय जात। ग्वालकबि गाउअनकी
ग्वालनकी गोलनतै बंसिन तै छटिनतै छबिवहीछाय
जात ॥ मठातै मथानी तै मथन तैं सुमथान तै मोहनकी
मेरे मन सुधआइ आय जात ॥ २ ॥ वा अली नाम
भ्रमरोकाहै अरथ करजा कि अलीकहैं भ्रमरगीत प्रसंग
ऊधवसंबादसमझ इस मेंद्रिसटांतरूपहै। विसतारछै
तेनहीं लिखा है प्रसंग बहुत है॥

मूल ॥ निकट है ॥ टीका

सरीक नाम प्रसिध लोक भाखा में दायगृहीता होइ
आपके सदृिस अरथात पिता का बखरे दार होहि दो
या चार जो बिरादरि वा ज़ातभाईसो कहिलावै सरीक

॥ १ ॥ किंवा ॥ अली नामहै महंमद का दामाद औयार
भी हुआ है जिसकौ मुशकलकुशाय कहिते हैं और शे
रेखुदायकहिते हैं औमुहॅजदीनभीकहतेहैं वैजैसेसूरबीर
अनेक तरहिसो सहायकथा यामनीछुमतकाअबभीजैसे
तिसकौ वे मानतेहैं सीगुरुकहितेहैं कि हे भगवन हमा
राते एकतूअली हैं॥ किंवा ॥ जैसेक शासत्रोंमे संतों की
चार यो॥मुदता मैत्री करुणा उपेखज्ञा सखीआं लिखी हैं
तैसेही हेभगवन हमारे तुंही एक अलीहैं। वा हे भग
वती हमारी तुहीं एक अली हैं ॥ ४ किंवा॥ (ली)
नाम लीन होनेका नली अली अरथातहेअकालपुर
खतुझकौअलीकहैं कहतेहैं कौनथेद शासत्रकयों किसबकौ
तुझमे लीन होनेते सरबका अवधीभूत होनेतेतुझकौ॥ ५
॥ किंवा ॥ जैसे रजुमे सरप सुकी मे रजत लीन होते हैं
तैसे तुमनही तू अलीहौ। एक असी भांतीप्रेयरुप नाम
रुपही लीन होते हैं सो भी अधिशान रुप तुझ मेंं ॥६॥
वा॥(क) नामसुख का(ली) नामलैकाअरथातहेभगवन
तूअलीसुखरुपहैं अबिनाशी सुखरुप ॥७॥किंवा ॥ अली
नामगोपिकातिनकौ(क) नाम सुखरुपतुहीं हैं८वाअली
(क) एतबरनतूरुपहैं बिसनशिवबृहमारुपओ॥ल॥मे
जोईहै तिसकेसहचारते(ई) नामलखमीका है अरथा
त बृहमाणी लखमी रुदाणी तिनके सहित अकाल पु

ज्ञान रूप प्रकाशक होनेतें कियुंकि अनादिसांता कही है शास्त्र वालिओं ने ॥ ३ ॥ वा माया कों प्रापत हैं॥तुझ की सता कर उतपत्ति पालनादिक करती है ॥ ४ ॥ किंवा ॥ जाह नाम फानसी में मरतबे का है अरथात अकालपुरख का कोउ मरतबा मुकररनहीं है इतररा जोवत अनंतकोट ब्रहा। धिपत होने ते ॥ ५ ॥

मूल अनंत है।

टीका—नारद सारद सेसादकों कर कबी भी किसी प्रकार भी नहीं हो सकता अंत तुझ का सगुनपखज में भी अनंत ही है कियुंकि म्रिग त्रिशनाकोंअनंत रूप होने से और कजा कहना है हे वाहगुरु आप भी आप के अंत कों नहीं जानता ॥ ननु ॥ ऐसे कहने कर सरब गजता की हानी होगी ॥ उत्तर॥ सतज है परंतु म्रिग त्रिशना के जानु मात्र वा कंठ मात्र सिर मात्र न जानने से सरब गजाताकी पांडित ताकी किसी की हानी न होगी तैसे नाम रूपात्मक प्रपंच के प्रती अतजंत अस ति होने ते वा उपहित रूप होने ते जैसे रजु के सरप का मंत्रकरकिसीगारडूसेदुरनहोइतों उसकी मंत्रूता गारुडूता नास नहीं होती नामरूप माया की अंस हो ने से माया का अरथही अभावरूप है माया किया कि

मा पद निशेधका बाचक है जो महोज नहोंज सो कहिए माया वा अनिरवचनीज है ॥ १ ॥

मूल महंत हैं ॥ **टीका**

पूरबवतसुलाम॥ इति स्री सकलकलि कलमल प्रधं सने स्रीजापनाम महांमंत्रसुवराजे स्री चक्रधर चरित्र चारुचंद्रिकाजां परमभक्ति वैरागविगजान प्रकासकाजां पूरबपखजे त्रितीछंद चाचरी वजाखजा करमनाम निरू पणं नाम खसृदसमो अंसु ॥ ६६ ॥

मूल अलीक हैं ॥ **टीका**

अथ अलीक हैं लीक नाम कलंक का है हे भगवन नि सकलंक हैं बिवहार मे जैसे कोउ मनुखदेवदनुजनां ग एक किसी इसत्री सो संगकरै तो कलंक होता है लो क लीकां लावते हैं अरु लाला साहिबजीने अनंत इ सत्री बिलास रासक्रीड़ादि करी परंतु निरलीक निस कलंक रहे किंवा मिथजाकलंक शत्रुजितकी मलीका तिससोभी निरलीक रहे प्रतजुतवेही तुशनरहै॥ २ ॥ वा लीकनाम रेखाजाहै जो समुंद्रीकमे फल नखसिखके कहे हैं। तिनसे रहितहैं वा ॥ अलीक हैं कजाके अली कूमर ततुल सरबरसभोकुाही आसरा हीहुं॥जथा॥स्री गुरुगंथे॥अलगउ जोइमधुकड़उ सारंगपाणि सबाछि

ਅਰਥਾਤ ਸੋ ਹੈ ਭਗਵਨ ਤੁਮਰੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸਰਬ
ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਅਦ੍ਵਤੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਏਕ ਮੇਵਾ ਦੁਤੀਯੰ ਬ੍ਰਹਮ
ਇਸ ਸ੍ਰੁਤੀ ਤੇ ॥ਏਕੋ ਦੇਵਹ ਸਰਬ ਭੂਤੇ ਸੁ ਗੂਢਹ ਸਰਬ
ਬਜ਼ਾਪੀ ਸਰਬ ਭੂਤਾਂਤ ਰਾਤਮਾ ॥ ਯੇ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈਂ ਏਕ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ
ਪਾਦਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਬੇਦ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇਂ ਪ੍ਰਮਾ
ਣ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਹਰਗਿਆਹੇ ਕਿ ਅੰਜ਼ ਜ਼ਮੀ ਰੋਯਦ ॥ ਵਾ
ਹਿ ਢੋਲਾ ਸ਼ਰੀਕ ਮੇ ਗੋਯਦ ॥ ਖੁਦਾਈ ਕਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨੇ
ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੋ ਸ਼ਰੀਕ ਕੈਸੇ ਹੋਗਾ ਵਾ ਨਿਰ
ਸ੍ਰੀ ਕਹੈ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਜਾਤੀ ਕਾ ਹੈ ਨਿਰ ਅਵਯ ਅਭਾਵਾਰਥ
ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਚਯੁਤ ਹੈ ਗਮਨਾਦਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ
ਵਾ ਨ੍ਰਿ ਸ੍ਰੀਕਹੈ ਕਯਾ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁਖਜ ਵੋਹੀ ਸ੍ਰੀਕ ਹੈਂ ਤੁਝ ਕੇ
ਕਯੋ ਕਿਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਇਸ ਅਭਿਮਾਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ਵਾ ਸ੍ਰੀ
ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਾਯਾ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ
ਵਾ ਨ੍ਰਿ ਸ੍ਰੀ ਕਹੈ ਵੇਦ ਔਤਾਰ ਸੰਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਨ ਤੁਝ ਕੋ
ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨ੍ਰਿ ਸ੍ਰੀ ਕਹੈ ਕਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਲਖਮੀ ਸੇ
ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾ ਨ੍ਰਿ ਸ੍ਰੀ ਕਯਾ ਮਾਨੁਖੀ ਲਖਮੀ ਕਹੈ ਹੈਂ ਕਜੋ
ਬ੍ਰਹਮੀ ਲਖਮੀ ਕੇ ਭਾਗੀ ਸੰਤ ਸਤ ਪੁਰੁਸ਼ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਮ
ਨੁਖ ਦੇਹੀ ਮੇਂ ਤੁਝਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਭਾਵ ਯਹ ਕਿ ਮਾ
ਨੁਖ ਤਨ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਇਸ ਮੇਂ ਯਤਨ ਪੂਰਬਕ ਆਤਮ
ਲਾਭ ਕਿਆ ਚਾਹੀਐ ਰਾਮ ਚਰਿਤਮਾਨ ਸੇ ਯਥਾ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ
ਕ੍ਰਿ ਪ੍ਰਜਾਪ੍ਰਤਿ ॥ ਬਡੇ ਭਾਗਮਾਨੁਖ ਤਨ ਪਾਵਾ॥ ਸੁਰਦੁਰਲਭ

ਸਦ ਗ੍ਰੰਥ ਨ ਗਾਵਾ ॥ ਸਾਧਨ ਧਾਮ ਮੋਖ ਕਰ ਦੁਆਰਾ ॥
ਪਾਇਨ ਜਿਹ ਪਰਲੋਕ ਸੁਧਾਰਾ ॥ ਦੋਃ ਸੋ ਪਰੰਤੁਦੁਖ ਪਾਇ
ਹੈ ਸਿਰ ਧੁਨ ਧੁਨ ਪਛੁਤਾਇ ॥ ਕਾਲਹਿ ਕਰਮਹਿ ਈਸ਼੍ਵਰ
ਹਿ ਮਿਥਜ਼ਾਦੋਸ਼ ਲਗਾਇ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀਵ ਸੇਵਾਯਾਂ ਸ੍ਰੀ
ਧਾਤੂ ਸੇਵਾ ਅਰਥਿਕ ਹੈ ਵਕਾਰ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਭਯਪਦਾ
ਰਥਕ ਸ੍ਰੀ ਰਹਿਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋ ਅਰਥ ਕਿਆ ਕੇ ਹੇ ਅਕਾਲ
ਪੁਰਖ ਨ੍ਰਿ ਸ੍ਰੀ ਕਹੈਂ ਕਯਾ ਕਹਤੇਹੈਂ ਲਖਮੀ ਸੇ ਰਹਿਤ ਆਪ
ਕੋ ਬੇਦਨਾਰਦ ਸਾਰਦਾਦਿ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਮੇਂ ਭਾਵ ਕਿਯਾ
ਕਿ ਕਿਸੀ ਕੋ ਜਪਤਪਸੰਜਮਨੇਮਦਾਨਬ੍ਰਤਾਦਿਕਾ ਅਭਿਮਾਨ
ਜਿਨ ਹੋਵੈ ਜੋ ਮੈ ਪਰਮ ਸੇਵਕ ਹੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਭਗਵਾਨ
ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੈ ਯਥਾ ਭਕ੍ਤਿਪ੍ਰਿਯੋਮਾਧਵਃਪੁਨਾਬਾਵਨਅਖਰੀ
ਮੇਂ ॥ਜੋ ਜਾਨੈ ਹਉ ਕਥਨੀ ਕਰਤਾ ॥ ਬਿਆਪਾਰੀ ਬਸੁਧਾ ਜਿ
ਉ ਫਿਰਤਾ ॥ ਜਉ ਜਾਨੈਹਉ ਭਗਤਿਗਿਆਨੀ ॥ਆਗੋਠਾਕੁ
ਰਤਿਲਨਹੀ ਮਾਨੀ ॥ ਸਾਧੁਸੰਗ ਜਿਨਹਉਮੈਮਾਰੀ ॥ ਨਾਨਕ
ਤਾਕੋ ਮਿਲੈ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਕਥਨ ਕਾ ਭਾਵ ਯਹ ਹੈ
ਕਿ ਸਤਿਸੰਗਿ ਸੋਬਿਨਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ
ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਚਾਰੇ ਜੁਗ ਮੈ ਸੋਧਿਆ ਬਿਨ ਸੰਗਤ
ਅਹੰਕਾਰ ਨ ਭਜੈ ॥ ਇਤਿ ਪੁਨਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਕੁਪੀਨ
ਮਾੜ੍ਦਈਜੋ ਮੁਨੀਸਰੈ ਤਾਕੇਸਭਾਮਧਜਬਧਜੋਬਸਨ ਪ੍ਰਵਾਹ
ਜੁ ॥ ਦੁਖਿਤ ਗਜਿੰਦ ਅਰਬਿੰਦ ਗਹਿਭੇਟਰਾਖੀ ਤਾਕੇਕਾਜ
ਚਕ੍ਰਪਾਨ ਆਨਗ੍ਰਸਯੋ ਗ੍ਰਾਹਜੁ ॥ ਤਨਕਤੰਦਲ ਜਗਦੀਸ

ਜੌ ਸੁਦਾਮਾ ਦਏ ਤਾਂਤੇਪਾਏ ਚਤੁਰਪਦਾਰਥ ਅਥਾਹਜੂ ॥ ਕ
ਹਾਕਰੈ ਕੋਊ ਕਛੁ ਹੋਤਨ ਕਾਹੂਕੇ ਕੀਏ ਜਾਕੀ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਨਲੇ
ਤ ਸਭੈ ਸੁਖਤਾਹਿਜੂ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰੇਮਕਰ ਵਾਹਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਅਭਿਮਾਨਕਰ ਪ੍ਰਭੁਜੂ ਕੁਪਿਤਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਬਰ
ਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬੰਦਗੀਕੁਨ ਆਂਕਿਓ ਬਾਸ਼ਦਕਬੂ
ਲ॥ਬਗੁਜਰ ਜ਼ਖੁਦ ਬੀਨੀਈਤਰਜ਼ੇਜਹੂਲ ॥੧॥ਪੁਨਾ॥ਸ੍ਵਾਮਿ
ਧਰਮ ਸ੍ਵਾਰਥਹਿ ਬਿਰੋਧੁ ॥ ਬੈਰਭਾਵ ਅੰਧਹਿਨ ਪ੍ਰਬੋਧੁ ॥ ਪੁ
ਨਾ ॥ ਜੇਤੇ ਅੰਗਰਹੀਮ ਹੈ ਨਿਜ ਸ੍ਵਾਰਥ ਸਭਕੋਇ ॥ ਰਦ ਸੌ
ਹੋਹਿ ਜਿ ਸ੍ਵਾਮਿਹਿਤ ਸੇਵਕ ਗਨਿਐ ਸੋਇ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸ੍ਵਾਮਿ
ਬਨਨਾ ਸਹਲ ਹੈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਨਨਾ ਦਾਸ ॥ ਗਾਡਰ ਲਾਏ
ਊਨਕੋ ਲਾਗੀਚਰੇ ਕਪਾਸ ॥ ਭਾਵਾਰਥ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇ
ਸ੍ਵਰਕੋ ਕਿਸੀਕੇ ਸੇਵਾਕੀ ਅਪੇਖਜ਼ਾ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਰਅਭਿਮਾਨ
ਹੋਕਰਸੇਵਾ ਕਰੈ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕੀ ਇਛਾ ਭੀ ਨਕਰੈ ਕਜ਼ੋਕਿ ਏ
ਹੁ ਤੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਸੇਵਕ ਕੋ ਇਛਾ ਕਰੈ ਚਾਹੈ ਨਕਰੈ
ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਚਰਨ ਖਿਸਕਜਾਇ ਬ੍ਰਿਛਸੋ ਵਾ ਮੰਦਰ ਸੋ
ਤਬ ਵੋਹ ਚਾਹੈ ਇਛਾ ਕਰੈ ਨ ਕਰੈ ਗਿਰੇਹੀਗਾ ਤੈਸੇ ਭਗਤ
ਕੀ ਮੋਖਹੋਵੈਹੀਗੀ॥ ਯਥਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਪੂਰਨਪਿਯੂਖਕੀ ਸੋਪਜਾ
ਲੀਭਰਪੀਜਿਯੈਜੋਜਾਨੈ ਯਾ ਅਜਾਨੈਵਹ ਅਮਰਕਰੈ ਹੀਗੀ ॥
ਦੈਬੋਦਾਨਮਾਨਸੋ ਅਜਾਨਨਕੋ ਜਾਨਨਕੋ ਕੀਰਤਿ ਬਚਿਤ੍ਰਦੇ
ਸਦੇਸਨ ਢਰੈਈਗੀ ॥ ਗ੍ਵਾਲਕ ਬਿਯਾਤੈਬਾਤੈ ਬਿਬਧਬਿ ਚਾ
ਰੋ ਬੀਨਨਾਤੋ ਪਛਤਾਇ ਫੇਰਸੁਮਤਿ ਲਰੈਈਗੀ ॥ ਰਾਮਰੂਪ

ਸਾਚੇ ਮਧਜ਼ ਸਾਚੇਰਚ ਕਾਚੇ ਰਚਬਾਚੇਰੋ ਨਯਾਰਗਰੈਮੁਕਤਿ
ਪਰੈਈਗੀ ॥ ੧ ॥ ਪਰੰਤੁ ਯਥਾ ॥ ਭੌਰੈਵਾਸ ਵਿਣਾਸ ਹੁਇ
ਫਿਰਦਾ ਫੁਲਵਾੜੀ ॥ ਜਲੈਪਤੰਗਨਿਸੰਗਹੁਇ ਕਰ ਅਖਉ
ਘਾੜੀ ॥ ਮਿਰਗਨਾਦ ਬਿਸਮਾਦ ਹੁਇ ਰਹਦਾ ਉਜਾੜੀ ॥ ਕੁੰ
ਡੀਫਾਥੇਮਛਜਿਉ ਰਸ ਜੀਭਵਿਗਾੜੀ ॥ ਹਾਥਨਹਾਥੀ ਫਾਹਿ
ਆ ਦੁਖਸਹੇ ਦਿਹਾੜੀ ॥ ਪੀਰਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਲਾਇ ਨਿ
ਜਘਰਤਾੜੀ ॥ ੨ ॥ ਐਸੇ ਭਗਵਤ ਭਗਤੀ ਕਰੀ ਚਾਹੀਏਮੁ
ਮੁਖਜੂ ਨੈ ॥ ਪੁਨਾ ਨ੍ਸੀਕ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇਭੀ ਪਾਠ ਹੈ ਖਾਸਬੀੜ
ਮੇਂ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾਕਿ ਨਿ ਰਸੀਕਹੈਂ ਸੰਸਾਰਕਰਸਸੇਰਹਿਤ
ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਿ ਵਿਸੇਸ਼ਕਰ ਰਸੀਕ ਹੈ ਸਰਬਰਸ ਭੋਗਤਾ
ਰਸੀਆਰਸਰੂਪ ਭੀ ਹੂਹੀ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀਰਾਗਮਪਲਾ ੧ ॥
ਆਪੇਰਸੀਆਆਪਰਸ ਆਪੇਰਾਵਨਹਾਰ ॥ ਆਂਪੇਹੋਵੈਚੋਲੜਾ
ਆਂਪੈਸੇਜਭਤਾਰ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਸੀ ਕਹੈ ਨ੍ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਾਨੁਖ
ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸੀ ਨਾਮ ਦੁਖ ਜਨਜ਼ਬਦ ਕਾ ਬ੍ਰਾਚਕ ਹੈ ॥
ਯਥਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਪਾਇਸੇ ਕੰਟਾ ਨਿਕਾਸੀਏ ਵਾ ਜ਼ਖਮ ਕੋਸੀ
ਵੀਐ ਤਬ ਵੋ ਪੁਰਖ ਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੀਸੀ ਐਸੇਉਚਾਰਨਕਰੇ
ਹੈ ਅਸਪਸ੍ ਜੈਸੇ ਭਾਵਾਰਥਕਿਆ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਨ੍ਮਨੁ
ਖਜ਼ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਰਾਮਾਦਿਰੂਪ ਵਾ ਸਾਮਾਨਜ਼ ਮਨੁਖਜ਼ ਰੂਪ ਕ
ਰ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖ ਕੋ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਰਹਾ ਹੈਂ ਸੋ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜੂ
ਕਾ ਨਿਰੂਪਨ ਵਾਸਿਸ੍ਠ ਨਾਮ ਮਹਾਰਾਮਾਯਣ ਕ੍ਰਿਤ ਬਾਲਮੀ
ਕੀ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਵੈਰਾਗਜ਼ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੋ ਸੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ॥ ਜਬ

ਵਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਜੂ ਆਏ ਹੈਂ ਤਬ ਦਸਰਥ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਵੋ ਤੋ ਅੰ
ਤਾਪੁਰਮੇ ਰੋਗੀਪੜਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਦੇਖ ਲੀਜੈ ਤਬ ਵਾਸਿਸ਼੍ਠ
ਜੀ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ ਅਰ ਬਨੋਬਾਸ ਮੇ ਸੀਤਾ
ਹਰਨ ਪਰਸੰਗ ਮੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਕਾ ਬਿਰਹ ਬਰਨਨ ਭਾ
ਵ ਕਜਾਕਿ ਦੇਖੋ ਲੋਗੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੰਗ ਮੈ ਐਸਾ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਜੋ ਮੈ ਐਸੇ ਕਲੇਸ਼ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੁਆ ਹੋਂ ਤਬ ਔਰ ਲੋਗਨ
ਕੀ ਕਜਾ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿ ਰਾਮ ਰੂਪ ਕਰ ਸੀ ਕਹੈ
ਕਿਆ ਹਾਸੀਤੇ ਹਾ ਸੀਤੇ ਐਸੇ ਬਨਮੇ ਦੇਵ ਰਿਸ਼ੀਓ ਕੇ ਪ੍
ਤਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਦੁਖ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੀ
ਸੀ ਐਸੇ ਤੀਖਨ ਲਾਲ ਮ੍ਿਰਚੀ ਆਦਿ ਕੇ ਖਾਨੇਸੇ ਉਚਾਰਨ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸਕਰਭੀ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਤੀਖਣਤਾ ਕੋਦਜੋਤਨ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮਾਨੁਖਜ ਰੂਪਕਰ ਹੇ ਭਗਵਨ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੀਕ
ਨਾਮ ਉਸੀਕਨੇ ਕਾ ਹੈ ਉਸੀਕਨਾ ਕਿਆ ਉਸਕਾਨਾ ਲੋਕੋ
ਕਤਿ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਉਸੀਕ ਦੀਜੈ ਐਸੇ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਤੋ ਭਾ
ਵਾਰਥ ਕ੍ਿਆਕਿ ਨ੍ਿ ਮਾਨੁਖਜ ਰੂਪਹੋਕਰ ਹੇ ਭਗਵਨ ਗਜਾ
ਨ ਰੂਪਦੀਪਕ ਕਉ ਉਸੀਕਨ ਕਰਰਹੇ ਹੋ ਉਸੀਕਨ ਕਜਾ
ਕਿ ਬਤੀਕੋਂਕਿਸੂਤ੍ਰਿਲਾਦਿਕਰ ਉਠਾਵਨਾ ਊਚੇ ਸੋਈ ਸਜਨੋ
ਕ੍ਿਰੂਪਤ੍ਰਿਣਸੋਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਐਸੇ ਅਖੰਡਾਕਾਰ ਜੌ ਬੁਧਿ
ਬ੍ਿਤ ਹੈ ਸੋ ਭਯਾ ਦੀਪਕ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਤਿਸਕੋ ਦ੍ਿਢ ਕਰਨਾ
ਯਹੀ ਉਸੀਕਨਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਖਜਾਤ ਕ੍ਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਕਰ ਗੁਰੂਨਾ
ਨਕਾਦਿ ਔਰ ਸ਼ੰਕਰਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਗੀਤਾਦਿ ਯੁਕ੍ ਭਯਾ

ਤ੍ਰਿਣ ਵਿਸ਼ੇਸਤਿ ਸਕਰ ਹੇ ਭਗਵਨ ਗਜਾਨਰੂਪ ਦੀਪਕ ਸਿ
ਥਿਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸੀਕਹੈਂ ਕਜਾ ਉਸੀਕ ਹੈਂ ਦੇਦੀਪਜਮਾਨ ਪ੍
ਚੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸਮਾਨ ਕਰਰਹੇ ਹੋ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਕਾਰ ਕੋ ਭਿੰਨ ਕ
ਰਕੇ ਰਿਸੀਕ ਹੈਂ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ॥ ਤਥਾ ॥
ਨ ਰਿਸੀਕ ਹੈ ਕਜਾ ਰਿਸੀ ਨਾਮ ਕ੍ਰੋਧੀਕਾ ਹੈ ਸੋ ਭਗਵਨ ਤੁ
ਝਕੋ ਰਿਸੀ ਨਾਰਦਾਦਿਕ ਨਰਿਸੀਕਹੈਂਕਥਨਕਰਤੇਹੈਂ ਨਾਰ
ਦੀਆਦਿ ਪੁਰਾਨੋ ਮੇਂ ਭਾਗਵਤ ਮੇਂ ਤਥਾ ਭ੍ਿਗਕੇ ਪਦ ਪ੍ਰਹਾ
ਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ
ਇਸਪ੍ਰਸੰਗਮੇ॥ ਤਥਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਮਿਠਬੋਲੜਾਜੀ ਹਰਿ
ਸਜਣ ਸੁਆਮੀ ਮੋਰਾ ॥ ਹਉ ਸੰਮਲਥਕੀਜੀਓ ਹ ਕਦੇਨ
ਬੋਲੈ ਕਉੜਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਿਰਸਕਹੈਂ ਨਿਰਸਕੋ ਨਿਰਸੀ ਕ
ਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਬਿਧੈ ਰ
ਸ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਸੰਤਜਨ ਸੋ ਤੁਝਕੋ ਕਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਜਾ ਤੁ
ਝਕਾ ਭਜਨ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਿ ਕਾ ਵਿਸੇਸ
ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਬਿਸ਼ੇਸ ਕਰ ਤੁਝ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ
ਰਸੀਏ ਹੈਂ ਤੇ ਤੁਝੇ ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਹੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸਜਾਤੀ ਪ੍
ਤੈ ਪ੍ਰਵਾਹਕਰ ਤੈਲਧਾਰਾਵਤ ਔਰਰਸ ਤਜਾਗਕਰ ਅਰ ਪੁ
ਨਾ ਨ੍ਿਸੀਕਹੈ ਨ੍ਿ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖਜ ਤਨ ਅਰ ਸੀ ਸ਼
ਬਦ ਕਰਕੇ ਮੂਰਧੀਸ਼ਕਾਰ ਜਾਨਿਏ ਤੋ ਅਰਥ ਕਿਆ ਕਰ
ਨਾ ਕਿ ਖੀਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸ਼ਰਨਾਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅਰਥਾਤ ਨਦੀ
ਕੇ ਤਰਨੇ ਕਾ ਸਾਧਨ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਤਨ ਸੰਸਾਰਨ ਦੀ

ਧੁਰ ਤਿਕੁ ਕਟੁ ਕਖਾਯ ਲਵਨ ਅਮਲ ਖਟਰਸ ਯਹੀ ਛਤੀ
ਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲਾਨੇ ਕਰ ਰਸੋਂ
ਕੋ ਸੋ ਯਹਿ ਪਰਿਣਾਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਰੁਧਿਰ ਬੀਰਜ ਰੂਪ
ਤਿਸਤੇ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਐਸਾ ਦੇਵ ਤਿਰਯਕ ਪਸੁ ਪੰ
ਖੀ ਮਾਨਸਾਦਿਕ ਦੇਹ ਅੰਨਮਯਕੋਸ਼ਕਹਲਾਤਾ ਹੈ ਅਰਜਿਹ
ਬਾ ਹਸਤਪਾਦਗੁਦਾਉਪਸਥਪੰਚਕਰਮੇਂਦ੍ਰਿਯ ਸਹਿਤਜੋਪ੍ਰਾਨ
ਉਪਾਧਿ ਭੇਦਤੇ ਪੰਚਪ੍ਰਕਾਰਵਾਦਸਪ੍ਰਕਾਰਸੋਪ੍ਰਾਣਮਯਕੋਸਹੈ
ਔਕਰਮੇਂਦ੍ਰਿਯਸਹਿਤਸੰਕਲਪਵਿਕਲਪ ਰੂਪ ਸੰਕਲਪ ਬਿ
ਕਲਪਕਾ ਕਾਰਨ ॥ ਵਾ ਮਨ ਤਿਸਕੋ ਮਨੋਮਯਕੋਸ਼ ਕ
ਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਨੇਤ੍ਰਕਰਣਦ੍ਰਚਾਰਸਨਾਨਾਸਿਕਯਹਪੰਚਜੋਗਜ਼ਾ
ਨੇਂਦ੍ਰਿਯ ਹੈਂ ਇਨਕੇ ਸਹਿਤਜੋ ਨਿਸ੍ਚੈਰੂਪ ਨਿਸ੍ਚੈਕਾ ਕਾਰਨ
ਰੂਪ ਵਾ ਬੁਧਿ ਸੋ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯਕੋਸ਼ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ॥ਔਰ ਦੇਹ
ਤ੍ਰੈਰੂਪ ਸੁਖਪਤੀਕੋ ਹੀ ਕੇਈ ਅਨੰਦਮਯਕੋਸ਼ਕਹਤੇਹੈਂ ਤਥਾ
ਪ੍ਰਿਯ ਮੋਦ ਪ੍ਰਮੋਦ ਆਨੰਦ ਇਸਕੋ ਅਨੰਦ ਮਯਕੋਸ਼ ਕਰਿਕ
ਹੀਤਾਹੈ ॥ਤਥਾਚ ਸ਼ਰੁਤੀ॥ਤਸਜ ਪ੍ਰੇਯ ਮੋਦ ਸਿਰਹਮੋਦੋ ਦਖਜ਼ਣ
ਪਖਜ਼ਃਪ੍ਰਮੋਦੋ ਉਤਰੋਪਖਜ਼ਃ ਆਨੰਦਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਪੁਛੰਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਃ
ਇਤਿ॥ਤਿਸ ਅਨੰਦਮਯਕੋਸ਼ ਪੰਖੀ ਕਾ ਪ੍ਰਿਯਸਿਰਹੈ ਪ੍ਰਿਯਕ
ਯਾਕਿ ਜੋ ਉਤਮ ਬਸਤੁ ਕੋ ਦੇਖਕਰ ਹਰਖਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤਿਹੋਨੀ
॥ ਪੁਨਾ ॥ ਯਹ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਯਹ ਰੰਜਨਾਤਮਕ ਬ੍ਰਿ
ਤੀ ਤਿਸ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪੰਖੀਕਾ ਮੋਦਰੂਪ ਦਖਜ਼ਣ ਪਖਜ਼ ਹੈ
ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਵਸਤੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮੋਦ ਉਤਰ ਪਖਜ਼ ਹੈ

ਕੇ ਤਰਨੇ ਕੋ ਖੀਕ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਖੀਕ ਮੇਂ ਜਬ ਛਿਦ੍ ਹੋਇ
ਜਾਇ ਤਬ ਤਰਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਪ੍ਰਤਜ਼ੁਤ ਵਹੀ ਡਬੋਇ ਦੇਤੀ
ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਬਲਗ ਅਰੋਗਜ਼ ਸ਼ਰੀਰ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿ ਇੰਦ੍ਰੈ ਸ
ਪਸ਼ੂ ਹੈ ਤਬਲਗ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਿਯਾ
ਚਾਹੀਏ ॥ ਯਥਾ ਮਃ ੯ ॥ ਮਾਨਸ ਜਨਮਪਾਇ ਪਦ ਹਰਿ ਭ
ਜ ਨਾਨਕ ਬਾਤ ਬਤਾਈ ॥ ਰੁਬਾਈ ॥ ਗ਼ਾਫ਼ਲਤਮਕੁਨ ਕਿ
ਉਮਰਤੁਦੇਵੇ ਪਰੀਵਸਸਤ ॥ ਗ਼ਾਫਿਲਮਸੋ ਕਿਤੀਰਕਜ਼ਾਬ
ਰਤੁਜ਼ਿਹ ਕਸਸਤ ॥ ੧ ॥ ਅਜਬਹਰਕਤੈ ਕਰਦਨਨਖ਼ਲੇਮੁ
ਰਾਦਤੋ ॥ ਚੂੰਅਰਰਹਯੇਦੁਸਹ ਨਫ਼ਸ ਅੰਦਰ ਕਸਾ ਕਸਸਤ
॥ ੨ ॥ ਔਰ ਜੋਤਾਲਬੀ ਸਕਾਰਕਾ ਅਰਥ ਕਰੀਏ ਤੋ ਤਥ
ਸ੍ਰੀਕਨਾਮ ਮੁੰਜਾਲੀਕਾ ਹੈ ਮੁੰਜਸੇ ਜੈਸੇ ਤੀਲੀ ਨਿਕਲਤੀ ਹੈ
ਤਿਸੀਤਰਹ ਨ੍ਰਿ ਕਜ਼ਾ ਮਾਨੁਸ਼ਤਨ ਮੁੰਜਾਲੀ ਹੈ ਤਿਸਮੇ ਆਤ
ਮਰੂਪ ਤੀਲੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅੰਨਮਜ਼ਕੋਸ਼ ਪ੍ਰਾਨਮਜ਼ਕੋਸ਼ ਮਨੋ
ਮਯਕੋਸ਼ ਵਿਗਜ਼ਾਨਮਯਕੋਸ਼ ਅਨੰਦਮਯਕੋਸ਼ਯੇਪਾਂਚਕੋਸ਼ ਹੈਂ
ਤਿਨਸੇ ਬਿਬੇਕਕਰ ਆਤਮਪਦਵੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰੀ ਚਾਹੀ
ਏ ਸੋ ਨ੍ਰਿਸੀਕ ਹੈ ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨ੍ਰਿਮਾਨੁਸਤਨ ਮੇ ਸ੍ਰੀਕਵਤ
ਅਭਯੰਤਰ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਆਸਾ ਛੰਦ ॥ ਕੰਚਨ ਕਾਯਾਂ
ਕੋਟਗਢਵਿਚ ਹਰਿਹਰਿਸੁਧਾ ॥ ਹਰਿਹਰਿ ਹੀਰਾਰਤਨ ਹੈ ਮੇ
ਰਾਮਨਤਨਵਿਧਾ ॥ ਸੋਕੋਸ਼ ਪੰਚੋਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕ੍ਰਮ ਕਰ ਕਹਤੇ
ਹੈਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਪਿਤਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਹੈ ਅੰ
ਨ ਭਖਜ਼ । ਭੋਜਜ਼ । ਲੇਹਜ਼ । ਚੋਸ਼ਜ਼। ਚਾਰਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਮ

ਪੁਨਾ ਤ੍ਰਿਸਕੋ ਭੋਗ ਜੰਨਜਬ੍ਰਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਪੂੰਛ ਹੈ ਤਿਸ ਆਨੰਦ ਮਯਕੋਸ਼ ਪਖਜੀ ਕੀ ਸੋ ਐਸੇ ਸੰਤ ਸ ਤਚੁਰੋਂਕੀ ਸਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕਰ ਕੋਸੋਸੇ ਬਿਬੇਚਨ ਕਿ ਯਾ ਚਾਹਯੇ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਨ੍ਰਿਸੀਕ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝਕੀ ਮੂਰ ਤੀ ਬੇਦ ਸੰਤਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰਿਖੀ ਨ੍ਰਿਸੀ ਕਹੈ (ਸੀ) ਸਬਦਕੋ ਵਾ ਚਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ (ਸੇ) ਸਬਦਕੋ ਤਥਾ॥ ਯਥਾ॥ ਕਮਲਸੇ ਨੇ ਤ੍ਰ ਹੈ ਤ੍ਰਿਬੇਨੀਸੀਬੇਨੀਹੈ ਇਤਿ॥ਅਰਥਾਤ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿ ਨ੍ਰਿਸੀ ਕਯਾ ਮਾਨੁਖਜ ਸੀ ਤੁਝਕੀ ਮੂਰਤੀਕੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਇਤਿ॥

ਮੂਲ ॥ ਨ੍ਰਿਲੰਭ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

॥ ੩੮॥ ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨ੍ਰਿਲੰਭ ਹੈਂ। ਕੜਾ ਨਿਰਾਸਰੇ ਹੈਂ। ਅ ਕਾਸ਼ਵਤ ਸਰਬਕਾ ਆਸ੍ਰੈ ਹੋਨੇਤੇ ਵਾ ਨਿਰਲੰਭ ਹੈ ਨ੍ਰਿਮਾਨੁ ਖਜ ਤਿਨਕੋਭੀਲੰਭ ਕਯਾ ਲਾਭ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾ ਨ੍ਰਿਲੰਭ ਹੈ ਲੰ ਭ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਮੇ ਲਭਨੇ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੀਕੀ ਚੀਜ਼ ਖੋ ਈ ਮਿਲੈ ਤੋ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ਮੈਨੂ ਲੱਭ ਪਈ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰ ਖ ਲਭਨੇ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ। ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੋਨੇਤੇ ਵਾ ਨ੍ਰਿ ਮਾ ਨੁਖਜ ਤੁਝਕਾ ਆਸ੍ਰੈ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਸੰਭ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਯਾ ਉਤਪਤੀ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਵਾ ਸੰਭਵਤੀਤਿ ਸੰਭੁਹ ਨਸੰਭ ਵਤੀ ਤਿਅਸੰਭਹ ਭਕਾਰ ਮੇਂਉਕਾਰਕਾਅਭਾਵਤੁਕਾਂਤਵਾਸਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਹਾ ਹੈ ਪਿੰਗਲ ਮੇ ॥ ਮਾਖੰਰਮਖੰ ਕੁਰਯਾਤ ਛੰਦੋ

ਭੰਗੰਨਕਾਰਯੇਤਵਾ ॥ ਸੰਭ ਕਰ ਕੇ ਸਰਬ ਸੰਭ ਸਰਬਸ਼ਬਦ ਕਾ ਪ੍ਰਯਾਯਹੈ ਨਸੰਭ ਅਸੰਭ ਇਹਾ ਭੀਸਕਾਰ ਬਿੰਦੁਤੁਕਾਂਭ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਹੈ ਅਨੇਕ ਕਾ ਅਭਾਵ ਏਕਹੀ ਹੈ॥

ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀਜਾਪਨਾ ਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬਪਖਜੇ ਤ੍ਰਿਭੀਛੰਦ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਚਾਚਰੀ ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਸ ਪਤਦਸਮੋ ਅੰਸੂ॥ ੧੭॥

ਮੂਲ ॥ ਅਗੰਮ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਯਾ ਗੰਮਤਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਗਮ ਗਜ਼ਾਨ ਗਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸਭ ਸਾਪੇਖਜ਼ ਸ਼ਬਦ ਹੈਂ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਆ ਪੇਖਜ਼ਾਕਰ ਗਜ਼ਾਨ ਇਸਥਿਤੀ ਕੀ ਅਪੇਖਜ਼ਾਕਰ ਗਮਨਅ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਅਪੇਖਜ਼ਾਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਦ੍ਵੰਦ ਸ਼ਬਦੋਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜੰਮ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਜਨਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾ ਜਮ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਕਾਲ ਤਿਸਸੇ ਰਹਤ ਹੈ॥ ਵਾ ਜੈਸੇ ਦੁਗਧ ਜਮਕਰ ਦਧੀ ਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਪਰਣਾਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕੜਾ ਪ੍ਪੰਚ ਤੁਝਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਸਰਪ ਰਜੁ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ॥ ਭੂਸ਼ਨ ਕੰਚਨ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਪਾਤ੍ਰ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਾ ਵਿ

ਵਰਤ ਹੈ ਨੀਲਮਾ ਅਕਾਸ ਕਾ ਵਿਵਰਤਹੈ ਰੁਪਾ ਸਿਪੀ ਕਾ ਵਿਵਰਤਹੈ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ ॥ ਵਿਖਮਸਤਾਕੋ ਅਨਜ ਥਾ ਭਾਵਃਬਿਵਰਤਹ॥ਸਮਸਤਾਕੋ ਅੰਨਜਥਾਂਭਾਵਃ ਪਰਿਣਾਮ ਹ ॥ ਵਿਵਰਤਉਸਕੋਕਹਤੇਹੈ॥ਜੋਪੁਰਬਰੂਪਕੋਨ ਤਜਾਗਕਰ ਰੂਪਾਂਤਰਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ॥ਯਥਾਕਨਕਕੰਡਲੰ॥ਆਰੰਭ ਉਸਕੋ ਕਹਿਤੇਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇਕੁਲਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਹੀਂਸੇ ਲਜਾਯਾਜਲਕ ਹੀਂਸੇ ਚਕ੍ਰਚੀਵਰ ਦੰਡਾਦਿ ਕਹੀਂਸੇ ਐਸੇ ਹੀ ਦਾਰਸ਼ਟਾਂਤ ਮੇ ਦਧੀਦੂਧਕੀ ਨਜਾਂਈ ਆਪ ਜਗਤਭਾਵ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭ ਯਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਮੇ ਜੈਸੇ ਭੂਮੀਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂਜਲਕੇਅਗਨਕੇ ਵਾਯੁਕੇ ਅਕਾਸਕੇ ਇਨਕੋ ਮਿਲਾਕਰ ਭੀ ਨਹੀ ਜਗਤ ਕੋ ਰਚਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਿੰਤੂ ॥ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸੰਪੂਰਣ ਪ੍ਰਪੰਚ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੂਤ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ ਉਸੀਕੀ ਪੌਂਢਤਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਉਤਪਤੀ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਉਤਪਤੀਭੀ ਦੋਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ॥ ਆਪਹੀ ਉਤਪਨ ਹੋਨਾ ਔਰਕੁਲਾ ਲਵਤ ਉਤਪਤ ਕਰਨਾ ਸੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੋਨੋ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਵਿਵਰਤਹੈ ॥ਵਾ॥ਅਦਭੁਤ ਹੈ ਭੂਤਰਚਨਾਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਵਾ ਭੂਤਾਦਿਕਾਲ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਛੂਤ ਹੈ ॥ ੨੯ ॥ ਟੀਕਾ ਕਜਾ ਅਸਪਰਸ਼ ਹੈਂ ॥ ਨਭਵਤ ਜੈਸੇ ਨਭ ਅਸੰਗ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦੁ ਖਸੁਖਾਦਿ ਭਾਵ ਨਹੀ ਤੁਝਕੋ ਪਹੁਚ ਸਕਤੇ ਵਜਤਰੇਕ ਮੇਂ

ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਚੂਹਲੇ ਮੇ ਤੰਡੁਲਾਦਿ ਪਾਕ ਪਰਸਪਰ ਸੰਬੰਧ ਕਰ ਪਾਕਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਨਹੀ ਵਾ ਸਗੁਨਰੂਪ ਕਰਕਾਲ ਜਮ ਨ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੋ ਕਾਬਲ ਮੇ ਕਾਲਜਮਨ ਜੁਧ ਕਰਨੇਵਾਲਾ ਅਪਨੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਨ ਪਾਵਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਅਕਸਮਾਤਰ ਤੈ ਨਾਰ ਦਜੀ ਜਾਤੇ ਭਏ ਉਨਸੇ ਬੂਝਾ ਪ੍ਰਤਿਭਟ ਨਾਰਦ ਜੀ ਯਾਦ ਵੋਂ ਮੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕੋ ਬਤਾਯਾ ਤਬ ਤੀਨ ਕਰੋੜ ਤੁਰਕ ਲੇ ਕਰ ਚਢਾ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮੇ ਮੁਖ ਨਾਮ ਤਿਨਕੇ ॥ ਸੈਯਾ ॥ ਵਾਹਿਦਖਾਂ ਫਰਜ਼ਲਹਖਾਂ ਬਰ ਬੀਰ ਨਿਜ਼ਾਬਤਖਾਂ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਜਾਹਿਦਖਾਂ ਲਤੁਫਲਹਖਾਂ ਇਨਹੁੰ ਕਰ ਖੰਡਨ ਖੰਡਡਾਰਿਯੋ ॥ ਹਿੰਮਤਖਾਂ ਪੁਨ ਜਾਫਰਖਾਂ ਇਨਹੂ ਮੁਸਲੀ ਜੁਗਸਿਉ ਪਰਹਾਰਿਓ ॥ ਐਸੀਸੁਜੀਤ ਭਈ ਪ੍ਰਭੁਕੀ ਸਭ ਸੈਨ ਮਲੇਛਨ ਕੋ ਇਮ ਮਾਰਜੋ ॥ ਉਧਰ ਸੋ ਸੋ ਕਾਲਜਮਨ ਆਯਾ ਅਰ ਇਧਰ ਸੇ ਜਰਾਸੰਧ ਆਯਾ ਮਗਧ ਦੇਸ ਕਾ ਰਾਜਾ ਤੇਈਸ ਛੂਹਨੀ ਸੈਨਾ ਸਾਥ ਲੈਕਰ ਤਬ ਬਿਚਾਰ ਕੀ ਆ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜੋ ਜਾਦਵੋਂ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੂਆ ਉਭੈ ਜ੍ਵਲਿਤ ਕਾਸ੍ਰ ਵਭ ਤਬ ਰਾਤ੍ਰਿ ਮੇਂ ਜਾਦਵਤੋ ਸਭੀ ਦੁਆਰਕਾ ਪੁਹਚਾਇਦੀਏ ਜੋਗ ਸ਼ਕਤਿਕਰ ਅਰ ਆਪ ਸਸਤ੍ਰ ਸੇ ਰ ਹਿਤ ਹੋਕਰ ਪਦਮ ਮਾਲੀਭਗਵਾਨ ਨਿਕਸਤ ਭਏ ਸ਼ਹਿਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕਾਲਜਮਨ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾਂਸ ਜਾਨ ਕਰ ਉਸਕਾ ਮ੍ਰਿ ਤਜੁ ਇਸੀ ਨਮਿਤ ਥਾ ਤੋ ਬਲਦੇਵ ਜੀ ਤੋ ਸੈਨਾ ਕੋ ਥਾਂ ਭਤੇ ਭਏ ॥ ਆਪ ਕਾਲ ਜਮਨ ਕੀ ਓਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਵੋਭੀ

का विशेस करम नहीं है ॥ प्रश्न ॥ करम किसको कह
ते सैं ॥ उतर ॥ यतक्रीयते ततकरम॥जोकरिए सो कर
म ॥ प्रश्न ॥ जो ऐसे अरथ करोगे तो असंगति होगा पु
रखः ग्रामं गछतीति पुरख ग्राम को जाता है तोइहां
करम भूत ग्राम है । तासो पुरख गमन करने वारेने
ग्रामको उतपंन तो नहीं करीता करतारूप होकर कि
उंकि ग्रामको गमनके पूरबही सिध होनेते सिध वसतु
मे साधनकी वजारथापती होनेते ग्रामादिको करम ईंग
प्रसंग होनेते क्रियते कजा उतपादजते और अरथ कोउ
बन नहीं सकता गमन को उतपांदजता करके तदवि
सिसृ ग्रामादिको को भी तथाभूहैजाइ॥इसमेकजाखजती
है ऐसे पूरबपखी कहै तोभी नहीं बन सकती करमता
ग्रामादिकों को कजोंकि विसेखण विसेख संबंधोसे वसिसृ
को नानजभू होनेते वसेख नहीं गमनहै ॥तथा॥ नहीं वसे
खज ग्रामादीति जो चाहिऐ विसेखन हीं करम होजाइ औ
रनविसेखज यहभी अयुकु है अछा हम कहैंगे क्रिया
वाचजभूं करमभूं जो क्रियाका वाचज है सो करम है भेवा
दिन जो ऐसे कहै तूं यह लखन अछा नहींहै किउंके
पुरखनिसृ जो गमन क्रिया करके भूमिमे इसथित ग्रा
मके साथ सामानाधिकरन भावते । सामानाधि करन
विसेखातमक वजापित असंभवहोनेते ग्रामादिक को अ

करमताापति होनेते॥ ननू ॥ करतुरीफसुमं करमेति
लखजणं तेननोकुदेखह जो करताको अतिवांछित होवै सो
करम ऐसे लखजण कीऐ हूऐ पूरबोकु देख नहीं है औ
से नतकहो॥ किउंकि लखजणमे सेइीपद गृहनं करी
ते हैं जो पद अति बजापित अबजापित असंभव दोसो
कउ दूर करै॥लखजमे प्रथित कर जो अलखजमें चला
जाइ इसको अतिबजापित कहते हैं लखके एक देश
मे जो गमन करैतिसकोअवजापती कहीतीहै॥ जोलखज
मे प्रापत ही न होइ वे असंभव होता है । जैसे लखजन
किआ सिंगडूंगोडूं जो सिंगवाली होइ सो गउ है । ते
सिंगतो महिखीके भी है तो लखजन अतिवजापति हुआ॥
और लखजन किआकि कपलडूंगोडूं ॥ जो कपला होवै सो
गउ है। येह निजम तो है ही नहीं जो कपलाही गउ
है । पीताशेतामे लखजननगजा इसीते अवजापतहुआ
और असंभव जैसे एक शफडूं गोडूं एक सफ जिसका
खुर फटान होइ वे गउ कहिजेते येह लखजन गारध-
भादिकों मे चला गाजा गो मे असंभव हुआ अहिंलख-
णामि॥सरप को लाघता हों शत्रूसे दूंस करता हों सर-
पादको मे अकरमकता की आपैती होने ते किउंकि को
उ एक चेतन नही। इछा करता जो मैं सरपनूं लंघो
वशुतरुकोप्रापत होवैं ॥ननु॥परसमवेत क्रियाजनजेशू

ना'रद जी से छिहन सुने हूए जा'नकर जो यही क्रिश
न है तिसको बिना शसत्र देखकर जुध धरमबिचारता
हूआ'शसत्रुतिआगकररथसेउतरा'तबक्रिसनभा'गेउस
के आगे परंतु एक हाथ धर का छरकरहै चरन चरन
सें जो उदा'सीन होकर हट नजा'इ॥तबवह कहता'भया
॥ स्रैया॥ जैंगदरा'यदकाजमैंन बिगोयद की मनछैंज
कुशाहम॥ बामन जैंगबगेकुनबजा हरगिज़दिलमोज
गा'कुनवाहम॥रोज़मीआं चुनया अफता'बम शा'बसबेआ
दलीसबशा'हम॥ का'नगुहेंज़ीमकुन तोबिआखुशमा'तुकु
नैमजिजैंगगुवा'हम॥ प्रयोजन कया कि जहा'मुचकैंदना
मरा'जरिखीकैंदरामेसोया'पड़ा'था तहा'जा'करआपतो अंत
र धज़ान होगइे। पीतांबर वांधेधा'कर अरवूह का'ल ज
मन जा'नता भया जो एही स्री क्रिशन है। कोपकर चर
नका प्रहा'र किआ जबजा'गा मुचकैंद तबवांके देखने
सो भसम हुआ प्रसैंग बहुत है प्रयोजन किआ कि वे स
परसन करसकता भया॥ पुना॥गुरुहरिक्रिशनजी तु
रकेश औरैंगज़ेबको नदरान परसनदेते भइे। पुना।
सूरदास जी ऐसेही जिसवकत चाहै भगवत वछल अं
तरजामी प्रगट बालकरूप धारकर सा'नादि क्रिआ
करावै जब सूरदास जीने बिचा'रा जो ऐसा प्रेमी भकत
कौन है तबशनैशनै कर ला'ठी को घैंचते हूए जब अं

कवारमे लेते भइे तब अकासवत कुछ न देखते भइे
तब कहा'कि॥ दोहा॥ बा'हछड़ाए जा'त हौं निबलजा
नकै मोहि। हिरदेते जब जा'हुगे सबलबदौगा'तोहि॥१
निरगुन सरूप यदपि हिरदेमैंबिरा'जरहेहैं। तथा'पिअसैं
गहै रिदेमैंभी असैंग है बा'हर भी असैंग है। अरथा'त
अछूत हैं सभ बिधकर॥ ३९॥

मूल॥ अलोक हैं॥ टीका

लोक कलपना से रहित हैं। वैकुंठा'दि लोक कलपना
भी भगतों के लीये है वासतवनहीं है वा अलो॥कहैं॥
कोऊरामरामकोऊअलाअलाकहतेहैंतुझको॥यथा॥ आद
पुरख को अलह कहीएसेखांआईबा'री। वाअदिसजहै॥

मूल॥ असोक हैं॥ टीका

असधातु भुवना'रथिकहै अरथा'त सता'का बा'चक है अ
सभुवि॥ औसेअसि प्रयोगासिध होता'है इसका॥असो॥क
या'सतसरूपकहतैंहौ॥बेदपा'सतूतुझकोहेभगवन। वा। हे
असो जगत प्राणरूप तुझको कहैं कजा'बेद प्रति पादन
करते हैं। वा हे कालरूप प्रपंचखजेपक तुझको कहैं क
या बेद प्रतिपादन करते हैं

मूल॥ अकरम हैं॥ टीका

अकरम पदका अरथपूरब कर आ'ए हैं किसी करता

ਨਮਿਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਿਸ਼ਯਤਾ ਕਰਕੇ ਵਹ੍ਨਿ ਕੋ ਕਰਮਤ੍ਵ ਹੈ ਐਸੇ ਕਰਮ ਮੇਂ ਦੁਤੀਆ ਬਿਭਕ੍ਤਿ ਬਨਤੀ ਹੈ ਘਟਨੁੰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਘਟ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਭੀ ਨਿਰੂਢ ਲਖਣਾ ਕਰਕੇ ਘਟ ਕੇ ਉਪਾਦਾਨਤ੍ਵ ਕਰਕੇ ਕਪਾਲ ਕੋ ਭੀ ਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਿਸ਼ਯਤਾ ਕਰਕੇ ਕਰਮਤਾ ਯੁਕ੍ਤ ਹੈ। ਸਿਧਵਾਲੇ ਸੋ ਅਸਿਧ ਵਿਸ਼ਜਾਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਸਿਧਾਂਤ ਕੋ ਅਸਿਧ ਘਟਵਤਤਾ ਕਰਕੇ ਕਪਾਲ ਸਿਧਕੋ ਸਾਧਜ ਵਤਤਾ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਕਰੀਤੀ ਹੈ ਕ੍ਰਿ ਤਿ ਇਹ ਅਰਥ ਬਨਤਾ ਹੈ ਔ ਗ੍ਮਾਦਿਕੋਂ ਭੀ ਗਮਨ ਜੰਨਜ ਸੰਜੋਗਾਤਮਕ ਵਜ਼ਾਪਾਰ ਵਿਸ਼ਯਤਾ ਕਰਕੇ ਕਰਮਤ੍ਵ ਹੈ ਸੰਜੋਗ ਵਿਸ਼ਯਤ੍ਵਭੀ ਸੰਜੋਗਜਨਜ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਵਿਸ਼ਯਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਬ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਯਦ੍ਯਪਿ ਏਹੁ ਲਖਜਣ ਕਰਤਾ ਆਦਿ ਮੇ ਭੀ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਥਾਪਿ ਵਿਵਖਜਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਾਰਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਵਿਵਖਜਾ ਵਿਸਜ ਪ੍ਯੋਗਾਨੁਸਾਰਣੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕਰਤਾ ਪਦ ਮੇ ਤ੍ਰਿਤਿਯਾ ਪੁਨ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ ਉਤਖਜੇਪਣ ੧ ਅਖਜੇਪਣ ੨ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ੩ ਸੰਕੋਚਨ ੪ ਗਮਨ ੫ ਉਤਖਜੇਪਨ ਊਰਧਕੋ ਚਲਨਾ ਅਪਖਜੇਪਨ ਅਧਾਕੋ ਪ੍ਰਸਾਰਨਹੱਥਪਦਾਦਿਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤਕਰਨਾ ਸੰਕੋਚਨ ਸਮੇਟਨਾ ਗਮਨ ਯਾਤ੍ਰਾ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਕੇ ਅਵਾਂਤਰ ਸਭ ਕਰਮ ਹੈ। ਬਸ ਹੈ ਬਹੁਤ ਬਿਸਤਾਰ ਕਹਾਂ ਤਕ ਕਰੇਂ ਸੋ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤੁਮ ਅਕਰਮ ਹੋ ਕਿਸੀ ਕਰਤਾ ਕੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਕਰਮਤ੍ਵ ਤੁਮ ਮੇ ਨਹੀ ਹੈ॥

ਫਲਸਾਲਿਤ੍ਵੰ ਕਰਮਤ੍ਵੰ ਸੰਜੋਗ ਫਲਾਸ੍ਰਯਤ੍ਵ ਕਰਕੇ ਗ੍ਮਾਦਿਕ ਤ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖਕੋ ਭੀ ਕਰਮਕਤਾਪਤੀ ਤੇ ਨਚਧਾਤ੍ਵਰਥਾਨਧਿਕਰਣਤ੍ਵੰਸਤੀਤਿ ਵਿਸੇਖਣਨਿਵੇਸਨ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵਜ਼ਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਮਤ ਕਹੁ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੋਂ ਇਤਜ਼ਾਦਕੋਂ ਮੇਂ ਆਤਮਾਦਿਕੋਂ ਕਰਮਤਾ ਕੇ ਉਛੇਦ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਨੇ ਤੇ ਆਤਮਾਦਿਕੋਂ ਧਾਤੁ ਕਾ ਅਰਥਗਜ਼ਾਨਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਅਧਿਕਰਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ਐਸੇ ਹੂਏ ਉਭੈ ਪਾਸਾਰਜੁ ਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਹੂਈ ਕਰਣ ਵਜ਼ਾਪਾਰ ਕਾ ਵਿਖੈ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਰਮ ਏਹੁ ਲਖਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਪ੍ਮਾਨ ਹੈ ਨਹੀ ਕਜ਼ੋਂ ਕਿ ਦਾਤ੍ ਕਰਕੇ ਧਾਨਜਕੋ ਕਾਟੀਤਾ ਹੈ। ਈਹਾਂ ਦਾਤ੍ ਸੰਜੋਗ ਕੋ ਉਭੈ ਨਿਸ਼੍ਠ ਹੋਨੇ ਕਰ ਧਾਨਜਵਤ ਦਾਤ੍ ਕੋ ਭੀ ਕਰਮਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਨੇ ਤੇ ਆਸ੍ਰੈ ਸੋ ਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਯ ਕਥਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਅਸ਼ਕਜ ਹੋਨੇਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੋਂ ਅਕਾਸ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੋਂ ਆਪਹੀ ਆਪ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸਰਬਗਜ਼ ਹੋਨੇ ਤੇ ਔ ਰਆਤਮਾ ਦਿਕੋਂ ਨਿਤਜ ਹੋਨੇ ਮੇਤੇ ਅਨੁਤਪਾਦਤਾਕਰ ਕਰਮਤ੍ਵ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਨੇ ਤੇ ਸਾਰ ਕਥਨ ਯਿਹ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਜੋ ਵਿਸ਼ਯ ਹੈ ਸੋ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋ ਵਿਸਯਤਾ ਕਹੀਂ ਸਾਖਜਾਤਹੈ ਔ ਕਹੀਂ ਪਰੰਪਰਾ ਕਰਕੇ ਹੈ ਇਸਮੇਂ ਆਤਮਾ ਕੋਮੈਂਜਾਨਤਾਹੋਂ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਮੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਿਸ਼ਯਤਾ ਸਾਖਜਾਤ ਹੈ। ਆਤਮਾਦਿਕੋਂ ਕਰਮਤਾ ਹੈ ਔਵਹ੍ਨਿ ਕੋ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੋਂ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਮੇਂ ਵਹਨਿ ਕੋ ਅਨਮਿਤੀ ਜਨਕਤਾ ਕਰਕੇ ਅ

ਮੂਲ ॥ ਅਭਰਮ ਹੈ ॥ ੪੦ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਭ੍ਰਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਕਜੋਂਕਿ ਭ੍ਰਮ ਜੀਵ ਕੋ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ ਚਤੁਸ਼ਟੈ ਕਰ ਜੀਵਕੀ ਬੁਧੀ ਦੁਸ ਸ਼ਟ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵੋ ਦੋਸ਼ ਕੌਨ ਹੈ ਭ੍ਰਮ ੧ ਪਰਮਾਦ ੨ ਵਿਪ੍ਰਲਿ ਪਸਾ ੩ ਕਰਣਾ ਪਾਟਵਤਾ ੪ ਈਸ਼ਰਕੀ ਬੁਧੀਇਨ ਦੋਸੋਂ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈਇਸੀਤੇ ਅਭਰਮਹੈ॥ ੧॥ਕਿੰਵਾ॥ ਅਭ੍ਨਾਮ ਮੇਘਕੋਹੈ ਮਾ ਨਾਮਮਾਘਾਕੋਹੈ ਅਰਥਾਤਮੇਘਤੁਲਜਗਜ਼ਾਨਰਵੀਕੀ ਅਛਾ ਦਕਜੋਮਾਘਾਵਾਕੋ(ਹੈ) ਕਿਆਹਨਨਕਰਨੇਵਾਰੇਹੋਹੇਭਗਵਨ ਕ੍ਰਿਯਾਰੂਪਹੈਪਦਕਾਅਧਜਾਹਾਰਕਰਲੇਨਾਇਸਅਰਥਮੇਂਅਰ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾ ਨੇਮ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਾ ਨੇਮ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਮੇਘਸੂਰਜ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਅਰ ਸੂਰਜ ਕੋ ਹੀ ਅਛਾਂਦਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਤਮਾਸੈ ਮਾਘਾ ਆਤਮਾਂ ਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਕਰ ਤਿਸੀਕੋ ਅਛਾਦਨ ਕਰਤੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸੀਵਾ ਲਜਾਲ ਜਲਮੇ ਪੈਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਹੀ ਕੋ ਅਛਾਦਨ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਜਲਕਰ ਹੀ ਤਿਸਕੀ ਨਿਖ੍ਰਿਤਿ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜੈਸੇ ਪੰਕਜ ਜਲਸੇ ਹੀ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਲਰੂਪ ਕੋ ਅਛਾਦਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਾਹੀ ਸੋ ਵਾਂਕੀ ਨਿਖ੍ਰਿਤਿ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇਂ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ਮੇ ਲਗਾਵਨਾ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਅਭ੍ ਨਾਮ ਨ ਭ ਕੋ ਹੈ (ਮ) ਨਾਮਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤਭਕ੍ਰੁਜਨ ਜੋ ਮੁਮ ਖਜੁ ਵਾ ਕੇ ਰਿਦੇ ਰੂਪ ਨਭ ਮੇ ਚੰਦ੍ਰਵਤਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰ ਰਹਾਹੈਂ

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਅਭਨਾਮ ਰਿਦੇ ਕੋ ਹੈ ਅਭ॥ਰਮ ਹੈ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਲਪ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਰਿਦੇ ਰੂਪੀ ਸਿਹਜਾ ਮੇ ਰਮ ਰਹੇ ਹੋ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਅੰ ਤਹ ਕਰਨ ਕੀਆਂ ਜੋ ਬ੍ਰਿਤਿਆਂ ਮਨ ਬੁਧ ਚਿਤ ਹੰਕਾਰ ਔ ਰ ਅਨੰਤ ਇਨਕੇ ਅਵਾਂਤਰ ਭੇਦ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਸਤ ਰਜ ਤਮਾਦਿਕਔਰਜ਼ਾਨੋਂਦ੍ਰਿਯ ਕਰਮੇਂਦ੍ਰਿਯਅਰਥਾਤ ਨਖਸਿਖ ਪ੍ਰਯੰਤਸਪੂਰਨ ਸੰਘਾਤਰੂਪ ਮੰਡਲਕਾ ਰਾਜਕਰਰਹੇਹੋ ਰਿਦੇ ਰੂਪ ਤਖਤ ਮੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਕਰ ਪ੍ਰਤਿ ਸਰੀਰ॥ਜੈਸੇਬਿਸ੍ਨੁ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਬੈਕੁੰਠਾਦਿ ਮੇ ਇਸਿਥਤ ਹੋਕਰ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਅਭਰ ਮ ਹੈ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਨਾ ਇਸਮੇ ਦੋਸ ਨਹੀ ਹੈ ਕਯੋਂ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮਾਦਰਥਕਰਸੋ ਬਲੀਯਾਨੀਤਿ ਨਜ਼ਾਯਾਤ ਪਾਠ ਕਰਮ ਸੇ ਅਰਥ ਕਰਮ ਬ ਲਵਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਤਜ਼ੰਤਕਰ ਐਸੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮੈਂਕ੍ਰਮਹੈਂਅਭਰ ਕਰਕੇ ਅਪੂਰ ਅਰਥਾਤ ਦੁਹਪੂਰ ਮ ਕਰਕੇਮਾਘਾਮਾਘਾਕਰ ਕੇ ਔਰ ਮਾਘਕਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰ ਅਭਰ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ ਕਰਕੇ ਬਿਸਨੁ ਵਾ ਸੂਰਜ ਭ ਕਰਕੇ ਭੂ ਮੀ ਦੀਪਤੀ ਵਾ ਭੀਤੀ॥ਰ॥ ਕਰਕੇਅਗਨੀ॥ਮ॥ਕਰਕੇਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਏਤਦ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਜਗਤ ਕਾ ਕਲਜਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਹੇ ਭ ਗਵਨ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜੀਤ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ॥ ਕਜੋਕਿ ਜੇਤਵਜ਼ ਕਾ ਅਭਾਵ

ਹੋਨੋ ਤੇ ਵਾ ਤੁਝਕਾ ਜੇਤਾ ਕੋਊ ਨਹੀ ਹੈ ਤੁਝਤੇ ਬਜ਼ਤਿਰਿਕੁ ਬਲਾਦਿਸਕ੍ਰਿਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਕਰ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਜੀਤ ਹੈਂ ਈ ਤਨਾਮ ਭੈ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸ਼ਾਤਈਤਿ ਲਿਖੀ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਮੇ ਯਥਾ ਦੋਃ ॥ ਅਤਿਬਰਖਾ ਨਹਿਬਰਖ ਪੁਨ ਸਲਭਾ ਮੂਖਕਕੀਰ ॥ ਰਾਜਾਭੈਪਰਰਾਜਬੈਸਾਤਈਤ ਇਮਧੀਰ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥ ਕਿ ਅਜ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕੋਭੀ ਤੁਝਕਾ ਭੈ ਹੈ ਜੈਸੇਨਾਕਸੇਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਫਲੀ ਫਰਦਾਦਿਕ ਪੁਰਖ ਕੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖਦੁਖ ਛਓ ਧੂਪ ਤ੍ਰਿਣਭੁਸ ਜੋ ਕੁਛ ਵੋ ਜੈਸੇ ਕਰੈ ਪੁਰਖ ਤੈਸੇ ਹੀ ਉਸਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਪਤੰਤ੍ਰ ਹੁਹੇ ਹੂਏ ਐਸੇ ਹੀ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰ ਅਗਨੀ ਸੂਰਜਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਸਜਿਸਮ੍ਯਾਦਾ ਮੇ ਸ਼ਥਾਪਿਤ ਕੀਏ ਹੈਂ ਭਗਵਤ ਨੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਅਪਨੀ ਉਕ੍ਰਿ ਸੇ ਬਿਨਾ ਜੈਸੇ ਆਸਾਕੀ ਵਾਰਕਾ ਸਲੋਕ ॥ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਭੈਵਿਚਪਉਣ ਵਹੈ ਸਦਵਾਉ ॥ ਭੈਵਿਚਚਲੈਲਖ ਦਰਿਆਉ ॥ ਭੈਵਿਚਅਗਨਕਢੈਵੇਕਾਰ ॥ ਭੈਵਿਚ ਧਰਤੀਦਬੀ ਭਾਰ ॥ ਭੈਵਿਚਸੂਰਜਭੈਵਿਚਚੰਦ ॥ ਕੋਹਕਰੋੜੀਚਲਤਨਅੰਤ ॥ ਭੈਵਿਚਸਿਧਬੁਧਸੁਰਨਾਥ ॥ ਭੈਵਿਚਆਡਾਣੇਆਕਾਸ ॥ ਭੈਵਿਚਜੋਧਮਹਾਬਲਸੂਰ ॥ ਭੈਵਿਚਆਵਹਿਜਾਵਹਿਪੂਰ ॥ ਸਗਲਿਆਭਉਲਿਖਿਆਸਿਰਲੇਖ ॥ ਨਾਨਕ ਨਿਰ ਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰਸਚੁ ਏਕ ॥ ਤਥਾ ॥ ਮਦਭਯਾਤ ਵਾਤਿ ਵਾਤੋਯੰ ਸੂਰਯ ਸੁਪਤਿ ਮਦਭਯਾਤ॥ਮਦਭਯਾਤਗ੍ਨਿਸੁਇੰਦ੍ਸੁ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਰ ਧਾਵ ਤਿਪੰਚਮਃ ॥ ੧ ॥ ਸਮੁੰਦ੍ ਮਰਯਾਦਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗ

ਸਕਤਾ ਜਿਸਕੇ ਭੈਕਰ ਪ੍ਰਥਵੀ ਕੋ ਜਲ ਨਹੀ ਗ੍ਰਾਲ ਸਕਤੇ ਭੂਮੀਚਰਾਚਰਕੋ ਧਾਰਨਕਰਰਹੀ ਹੈ ॥ ਖਿਮਾ ਧੀਰਜ ਬ੍ਰਤਕੋ ਧਾਰਨਕਰਕੇ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਜਿਮੀਵਸੰਦੀਪਾਨੀਐ ਈਧਨਰਖੈਭਾਹਿ ॥ ਨਾਨਕਸੋਸਹੁਆਹਿਜਾਕੈਆਢਲਸਭਕੋ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਈਤਹੈ ਯੇਪੂਰਬੋਕ੍ਤਿਸਾਤੋਈਤ ਅਜ ਕਜਾਤੁਝ ਕੇ ਜਮੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਦੁਤੀਯਾ ਦ੍ਵੈਭਯੰਭਵਤਿ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੀਤਿ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਭੀਤਿ ਨਾਮ ਭੀਤੀ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਖੁਰਸ ਯਾਨੇ ਖੁਰਾਕ ਹੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਆਪਤੋ ਯਥਾ ਯੋਗਜ਼ ਸਭਿ ਕੋ ਭੀਤਿ ਪਹੁਚਾਯਰਹੇ ਹੋਂ ਜੈਸੀ ਭੂਖ ਤੈਸੀਕਾਪੂਰਕ ਸਗਲ ਘਟਾ ਮੈ ਤਾਗਾ ॥ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਜੀਮੇਂ ਕਹਾ ਹੈ ਅਰੁ ਆਪ ਅਭੀਤਿ ਹੋ ਆਪਕੀ ਭੀਤਿ ਕਜਾ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਭੋਗਤਾ ਹੋਨੇ ਤੇ ਆਪ ਕੋ ਅਸੰਗ ਹੋਨੇਤੇ ਤਥਾਚਸ੍ਰੁਤਿਅਸੰਗੋਹਜ਼ਯੰਪੁਰਖਃ ਏਹ ਪੁਰਖ ਅਸੰਗ ਹੈ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਨਿਰਲੇਪ ਅਸੰਗਤਾਦਿਕ ਗੁਨੋਕਰ ਯੁਕ੍ਤੋਂ ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਕਜਾ ਬਾਤ ਕਹਿਨੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੰਗਹੈ ਜੋ ਕੋਊ ਕਹੈਕਿ ਅਪ੍ਸਿਧਾਰਥ ਹੈ ਕਹੀਂ ਭੋਜਨ ਕਾਨਾਮਭੀਤਿਲਿਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੋ ਇਸਪੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਯਥਾ ਪਉੜੀ ਭੀਤਿ ਦੇਖ ਕੈ ਭਜਪਏਸਰਨਾਇ ਇਤਿ ॥੨॥ ਵਾ ਅਭੀ

ਤਿ ਹੈ ਐਸੇ ਛੇਦ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਭੀ ਨਾਮਭੈ ਕਾਹੈ ਨਭੀ ਅਭੀ ਤਿਹੈ ਕਜ਼ਾ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਅਭੀ ਕਜ਼ਾ ਅਭੈ ਕਰਤੇ ਹੋ ਜੋ ਆਪਕਾ ਭਕੁਹੋਇ ਐਸੇ ਅਧਜ਼ਾਹਾਰਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਪੂਰਬਾਰਥ ਕੇ ਕੁਛ ਵਿਲਖਜ਼ਨਤਾਕੇਲੀਯੇ ॥੩॥

ਮੂਲ ॥ ਅਬਾਹ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਬਾਹਨਾਮ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਜ਼ਾਮੀ ਕੋ ਜੋ ਹਲਕੇ ਬਾਹਿਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਆਪ ਸੇਬਜ਼ਸੇਵਕਾਦਿ ਅਪੇਖਜ਼ਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਜੀਵਕਾ ਅਰਥ ਲੈਕ ਵਾਹਿਕ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਭਾਵ ਕਜ਼ਾਕਿ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਤੁਛ ਜੀਵਕਾ ਸੇ ਉਪੇਖਜ਼ ਅਤੀ ਉਦਰ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾਹੁ ਭੁਜਆਦਿ ਅਵੈਵਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਕੰਵਾ ॥ ਅਬਾਹੁਨਾਮ ਭੁਜਾਸੇਰਹਿਤਸ੍ਰੀਜਗੰਨਾਥ ਮੂਰਤੀ॥੩॥ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ਅਬਾ ਨਾਮ ਪਿਤਾ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਹੈ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਲੋਕ ਪਿਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਗਾਹ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਜ਼ਾ ਅਪ੍ਰਧਰਖ ਹੈਂ ਤੁਝਕੋ ਕੋਊ ਧਮਕਾਯ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਉਭੈ ਪਖਜ਼ ਮੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਗਨਾਮ ਸਥਾਵਰ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਪਰਬਤ (ਹ) ਨਾਮ ਹਨਨਕਾ ਇੰਦ੍ਰਰੂਪ ਹੋਕਰ ਬਜ੍ਰਕਰ ਪਰਬਤੋਂ ਕੋ ਜੋਹਨਨ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈ ਅਗਾਹ ਹੇਭਗਵਨ ਆਪਹੀ ਇੰਦ੍ਰਰੂਪ ਹੋਕਰ ਪਰਬਤੋਂ ਕਾ ਛੇਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ਆਦਿਮੇ ਪਰਬਤ ਪਖੈਸੰਯੁਕ੍ਤ ਥੇ ਤਬ ਨਗਰ ਗ੍ਰਾਮਕੋ ਦ

ਬਾਕਰ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਹਾਂ ਪੜਤੇ ਥੇ ਇਸ ਨਮਿਤ ਕਰ ਇੰਦ੍ਰਰੂਪ ਹੋਕ ਤ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇ ਪੰਖ ਛੇਦਨ ਕੀਏ ਏਕ ਪਰ ਬਤ ਸਪੰਖਅਬੀਭੀਹੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰਮੇ ਤਿਸਕਾਲਮੇ ਛਪਤਾ ਭਯਾ ਮੈਨਾਕ ਨਾਮਕਰ ਜੋਹਨੂਮਾਨ ਸੇਤੀ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਦੇਤਾ ਭਜ਼ਾ ॥ ੨ ਅਥਵਾ ਅਗਾਹ ਨਾਮ ਪੰਜਾਬਦੇਸ ਮੇ ਆਗੋਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂਸਭਿਕੇ ਆਦਿ ਆਗੋਹੀ ਹੈ ਜਿਸਿਕਿਸਅਵਤਾਰਮੇਂ॥੩॥ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿ ਮਲ ਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀਚੱਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਕਾਯਾਂਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜ਼ੇ ਤ੍ਰਿਤੀ ਯਛੰਦ ਚਾਚਰੀ ਬਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕਰੁਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਅਸ੍ਰ ਦਸਮੋ ਅੰਸੁ ॥ ੧੮ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਮਾਨ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਜ਼ਾ ਮਾਨਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਕਜ਼ੋਂਕਿ ਕੌਨ ਕੋਊ ਹੈ ਭਗਵਤ ਕੋ ਮਾਨ ਦੇਬੇ ਜੋਗਜ਼ ਸਭਿਕੋ ਤਭਕਰਤ੍ਰਿਕ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਯਥਾ ॥ ਧਨਾਸਰੀ॥ ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਭੁਝਕਜ਼ਾਅਰਪਹੁ ਨਾ, ਤੇਰਾ ਤੁਹੀ ਚੇਵਰ ਢੁਲਾਰੇ ਇਤਿ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਮਾਨ ਨਾਮ ਪਨਾਹ ਕਾਹੈ ਯਾਨੇ ਆਸ੍ਰੈ ਕਾ ਸੋ ਸਰਬ ਕਾ ਪਨਾਹ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਅਮਾਨਨਾਮ ਅਮਾਨਤ ਕਾ ਜੋ ਔਖੇ ਔਸੇਰ ਕੇ ਲੀਯੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਪਾਸ ਰਖੀਤੀਹੈ ਸੋ ਔਖੇਔਸਰ ਮੇ ਕਾਮ ਆਨੇ ਵਾਲਾ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਔਰ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜੋ

ਬਾਤ ਹੈ ਦ੍ਰੌਪਦੀ ਗਜਿੰਦ੍ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰ ਸਭਕੋ ਵੋਹੀ ਸਹਾ
ਯਤਾ ਕਰਤਾ ਭਜਾ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸੁਖਮਨੀਸਾਹਿਬਜੀ॥ ਜਹਿ ਮਾ
ਰਗ ਕੇ ਗਨੇਜਾਹਿ ਨ ਕੋਸਾ ॥ ਹਰਿਕਾਨਾਮਊਹਾਂ ਸੰਗ ਤੋਸਾ
ਜਹਿ ਪੈਡੇ ਮਹਿ ਅੰਧ ਗੁਬਾਰਾ॥ਹਰਿਕਾਨਾਮ ਸੰਗ ਉਜੀਆ
ਰਾ ॥ ਜਹਿ ਪੰਥ ਤੇਰਾ ਕੌਨ ਸਿਆਨੂ॥ਹਰਿਕਾਨਾਮਤਹਿਨਾਲ
ਪਛਾਨੂ ॥ ਜਹਿ ਮਹਾਭਇਆਨਤਪਤਬਹੁ ਘਾਮ । ਤਹਿਹਰਿ
ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਤੁਮ ਊਪਰ ਛਾਮ। ਜਹਿ ਤ੍ਰਿਖਾਮਨਤੁਝ ਆਇ
ਅਕਰਖੈ। ਤਹਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਖੈ ॥ਤਥਾ॥
ਪੁਨਾ ॥ ਸੂਰਦਾਸਜੀ ਕਾ ਪਦ ॥ ਠਾਢੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਰ
ਬੋਲੈ।ਜੈਸੇਕੋਊ ਬਿਪਤਪਰੇਤੇਦੂਰਧਰਜੋਧਨਖੋਲੈ॥ਪਕਰਜੋਚੀ
ਰ ਦੁਸ਼ਦੁਸਾਸਨਬਿਕਲਬਦਨਭਈਡੋਲੈ।ਜੈਸੇਰਾਹੁਨੀਚਘਰ
ਆਏਚੰਦਕਿਰਨਝਕਝੋਲੈ॥ ਜਾਕੋਮੀਤਰਹੈਨੰਦਨੰਦਨਢਕਲ
ਪ੍ਰੀਤ ਪਟੋਲੈ। ਸੂਰਦਾਸ ਤਾਂਕੋ ਝਰ ਕਾਕੋ ਹਰਿਗਿਰਵਰ ਕੋ
ਓਲੈ ੧ ਅਰਥਾਤ ਐਸੀ ਅਮਾਨ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੈ
ਔਰ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਔਖਾ ਔਸਰ ਸਭਿਪੈ ਬਨਾ ਹੈ ਐਸੀ
ਅਮਾਨਧਰੀ ਚਹੀਏ ਸੋ ਧਰਨਾ ਕਿਆ ਚਹਿਯੇ ਕਿ ਰਿਦੇ ਮੇਂ
ਭਰੋਸਾ ਚਹਿਯੇ ਦ੍ਰਿੜ ਜੋਤਿਸਵਾਹਿਗੁਰੂਤੇਬਿਨਾ ਔਰਰਖਜਕ
ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਮਾਨਹੈ ਕਿਆ ਪ੍ਰਮਾਨਸ਼ੇਰਹਿਤ
ਹੈਂ ਪ੍ਰਤਖਜਾਦਿਪ੍ਰਮਾਣੋਂ ਕਾ ਵਿਖੈ ਨਹੀਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪ੍ਰਮੇ
ਯ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਰ ਦੁਤੀਯ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਕਰ ਯਦਿ
ਕਥੰਚਿਤ ਔਰ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਹੋਇ ਤੋ ਉਸਕਾ ਔਰ ਉਸਕਾ ਭੀ

ਔਰ ਐਸੇ ਅਨਾਵਸਿਥਤੀ ਹੋਯ ਜਾਯਗੀ ਆਤਮਾਸ੍ਰਯ ॥ ੧॥
ਅਨਜੋ ਅੰਨਜਾਸੈ ੨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ੩ ਅਨਵਸਥਾ ੪ ਇਤਜਾਦਿ
ਦੋਸ਼ ਹੋਹਿਗੇ ਜੇ ਅਨਾਵਸਿਥਤੀ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਿ
ਹ ਤ੍ਰਿਦੋਸ਼ਤਾ ਹੋਗੀ ਕੌਨ ਸੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਾਗਵਿਲੋਪ ਏਕਤੋ
ਪੂਰਬਕਾਲੋਪਹੋਇਜਾਇਗਾਜੋਪਰਮਦ੍ਰਸ਼ਟਾਕੌਨਹੈਔਦੂਸਰੀ
ਅਵਿਨਿਗਮਯਤ੍ਰਅਵਿਨਿਗਮਯਤ੍ਰਕਜਾਏਕਤਰਪਖਪਾਤਨੀ
ਯੁਕਤੀ ਵਿਨਿਗਮਨਾ ਨਾਵਿਨਿਗਮਨਾ ਅਵਿਨਗਮਨਾ ਅਰ
ਥਾਤਯਿਹਨਿਯਮਨਰਹੇਗਾਕਿਯਿਹ ਦ੍ਰਸਟਾਹੈ ਕਿਯਹਹੈਜੋ ਵੋ
ਕਹੇਗਾਕਿਯਿਹਤੋਹਮਕਹੇਂਗੇਯਿਹ ਹੈ ਐਸੇ ਨਿਰਣੈਨ ਹੋਗਾ
ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਮਾਣਾਪਗਮ ਹੋਗਾ ਪ੍ਰਮਾਣਾਪਗਮਕਿਆ ਪ੍ਰਾਣਾਭਾਵ
ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ ਪ੍ਰਮੇਯ ਨਹੀ
ਹੈ ਅਮਾਨ ਹੋਨੇਤੇ ਸੋਮਾਨਕਹਿਯੇ ਪ੍ਰਮਾਣਤਿਸ ਕਾਲਛਨ ਉ
ਦਾਹਰਨ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਨਜਾਯੇ ਵੇਦਾਂਤ ਮਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਕ
ਰਕੇ ਯਥਾ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਯਾਯਮਤ ਮੈ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ੧ ਅਨੁਮਾ
ਨ ੨ ਉਪਮਾਨ ੩ ਸ਼ਬਦ ੪ ਯਹ ਚਾਰਹੈ ਔਰ ਵੇਦਾਂਤਮਤ
ਮੇਂ ਚਾਰ ਪੁਰਬੋਕਤ ਔਰ ਅਨੁਪਲਬਧੀ ੫ ਅਰਥਾਪੱਤੀ ੬
ਯਿਹ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਹੈ ਔਰ ਪੌਰਾਣਕ ਮਤਮੈ ਖਟਪੂ
ਰਬੋਕਤ ਔਰ ਅਤੈਹਜ ੭ ਅਛਿਗ ੮ ਯਹ ਅਸ਼ਟ ਪ੍ਰਮਾਣ
ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਆਚਾਰਯੋਕਾ ਭੇਦ ਹੈ ਅਥ ਪ੍ਰਤਖਜਪ੍ਰਮਾਣ
ਲਿਖਜਤੇ॥ਪ੍ਰਤਖ ਪ੍ਰਮਾਕਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤਖਜ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕਰਨ
ਕਿਸਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬਜਾਪਾਰ ਵਾਲਾ ਹੋਯ ਅਰ ਅਸਾਧਾ

सकर सफुरती होती है । सो लौकिक प्रतखज तो ऐसे है अर वैदिक प्रतखज चैतन बिृती बजापजहै फल बजा-पजनही है घटपटादिवत्॥इति प्रतखज निरुपणं ॥१। अथ अनुमानजुनिरुपते । अनुमिती प्रमा का जो करण होय तिसको अनुमान प्रमाण कहिते हैं और लिंग गजान जैनज जो गजान सो अनुमिती कहीती है जैसे परबत मे धुमका प्रतखज गजान होयके अगनि का गजान होता है तहां धुमका जो प्रतखज गजान है सो लिं-ग गजान कहीता है तिसते अगनिका गजान उतपंन होता है इसी ते परबत में अगनि का गजान अनुमिती है जिस के गिआन करके गध वसतु का गजान होय तिसको लिंग कहीता है और अनुमिती गजान का विखज साधज कहीता है अनुमिती गजान का विखे अगनी है इसी ते अगनी साधज है धुमकेगजान ते अगनी रुप साधज का गजान होता है इसी ते धुमलिंगहै अर बजाप के गजान ते बजापजक का गजान होता है इसी ते बजापजको लिंगा कहते हैं और बजापजक को साधज कहिते है प्रतगजा १ हेतु २ उदाहरन ३ रुपतीन वा ॥ साधज १ पखज २ हेतु ३ दिशृांत रुप चार इन करही अनुमान होता है सो अगा नी साधज परबत पखज धुमहेतु महानस उदाहरन वा

रन कारन हो यथा घट के पूती दंड है पटके पूती तुरी वेमादिक है सो प्रतखज दो प्रकार का है एक वै दिक १ दूजा लौकिक २ सो वैदिक आतमगजान और लौकिक घटपटादि सो ृपाधि भेद ो प्रमाता प्रमाण प्रमेय साखी ऐसे ही ब्रम ईशर चैतंनकेभेद कलप न करे है शासत् कारों ने सिखें के बोध वासतै तिस में जो प्रमाता है चैतंनज है तिसका प्रमेयचेतन के साथ अ ईक होजाना यही प्रतखज है सो अंतहकरणावछिंन चेतन को प्रमाता कहिते है अर घटपटादि अवछिंन चेतन को प्रमेय कहिते है दिशटांत इसमे जैसे कूपोदि क घटी यंत्रदुआरा निकसा हुआ कूल दुआरा आगे चतुशकोण त्रिकोण दिकोण गोल लंबाधमान जैसे जैसे कजारा होइ तैसेतैसे तिसमे पविसट होकर जलतदा-कार होय जाता है दारशृांत में तथा अंतहकरणावछि न प्रमाता चैतंन नेत्रादि दुआरा घटपटादि भावको प्रापति होताहै जैसेकांचा पात्रके अंतर बाहर पविसट होकर तदाकार होता है तदवत जब प्रमाता प्रमाण चे तन का अईक होता है तब अथंघटः ऐसे बोध होता है बुधिकी बिृती और चिदाभास दोनो नेत्रादि दुआरा घ-टादि विशै को प्रापति होते हैं तब आवरन तों बुधिकी बिृती ने दुर करीता है अर जिह घट है ऐसे चिदाभा

ਪਰਬਤੋ ਅਗਨੀਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀਗਜਾ ਧੂਮਵ੍ਰਾਤ ਹੇਤੁ ਜੋ ਜੋ ਧੂਮ ਵਾਨ ਸੋਸੋ ਅਗਨੀਵਾਨ ਜੈਸੇ ਮਹਾਨਸ ਯਹ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਇਤਿਜੁ ਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣੰ॥ ਅਥੋ ਪਮਾਨੰ ॥ ਉਪਮਿਤੀ ਪ੍ਰਮਾ ਕੇ ਕਰਣੁ ਕੋ ਉਪਮਾਨਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਸੰਗਜੀਮੇਸੰਗਜਾਕੀ ਵਾ ਚਜਤਾਕਾ ਗਜਾਨ ਉਪਮਿਤੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀ ਪੁਰਖ ਗਵਜ ਸ਼ਬਦਕੇ ਵਾਚਜ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਔਰ ਕੋਈਕ ਜੋ ਬਨ ਬਾਸੀ ਪੁਰਖ ਤਿਸ ਕੋ ਪੂਛਤਾ ਭਜਾ ਗਵਜਕੈਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਗੋਸਦ੍ਰਿਸੋਗ ਦਹ ਐਸੇ ਬਨਬਾਸੀ ਪੁਰਖ ਸੇ ਸੁਨਕਰ ਵਾਕਜਾਰਥ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਬਨ ਮੇਂ ਗੋਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਗਵਜ ਕੋ ਦੇਖਕਰਗੋਕੇਸਦ੍ਰਿਸਗਵਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਵਾਕਜਾਰਥ ਕੋਸਿਮਰਨ ਕਰਤਾਹੈ ਤਿਸਤੇ ਪਰੰਤੁ ਦੇਗਾ ਜੋ ਪਸ਼ੁ ਹੈ ਤਿਸਮੇਂ ਗਵਜ ਪਦਕੀ ਵਾਚਜਤਾਕੋਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਹਾਂ ਪਸ਼ੁ ਵਿਖਜ ਮੇਂ ਗਵਜ ਪਦ ਵਾਚਜ ਤਾਕੋ ਗਜਾਨ ਉਪਮਿਤੀ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਉਪਮਿਤੀ ਪ੍ਰਕਰਣੰ॥ ਅਥ ਸਬਦ ਨਿਰੂਪਜਤੇ॥ ਜਿਸ ਵਾਕਜਕਾ ਤਾਤਪਰਯ ਵਿਸਜਭੂਤ ਸੰਸ ਰਗ ਮਾਨਾਂਤਰ ਕਰਕੇ ਵਾਧਜ ਭਾਵ ਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਵਾਕਜ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਵਾਕਜਨਜ ਗਜਾਨ ਮੇਂ ਅਕਾਂਖਜਾ ਯੋਗਜ ਤਾ ਸੰਨਿਧੀ ਤਾਤਪਰਯ ਯਹ ਚਾਰ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤਿਨੋ ਪਦਾਰ ਥੋਂ ਕੀ ਪਰਸਪਰ ਜਗਜਾਸਾ ਵਿਖਯਰੂਪ ਯੋਗਆਕਾਂਖਜਾ ਹੈ ਔ ਤਾਤਪਰਯ ਕਾ ਅਬਾਧਜਹੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਔ ਬਿਲੰਬਤੇ ਬਿਨਾ ਜੋ ਪਦੋਂਕਾਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਯਹ ਸੰਨਿਧਿ ਹੈ ਔਰ

ਤਾਤਪਰਯ ਏਕ ਵਸਤੂ ਕਾ ਦੂਜਾ ਸ਼ਬਦ ਤਾਤਪਰਯ ਹੈ ਸੋ ਵਕ੍ਰਾ ਕੇ ਤਾਤਪਰਯ ਪਖਜ ਮੇ ਦੋਸ਼ਹੈ ਔਰ ਸਬਦ ਤਾਤਪਰ ਯ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਸਬਦਸਕ੍ਰਿ ਕੋ ਅਵਿੰਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਅਰਥਾ ਪਤੀ ਨਿਰੂਪਣੰ॥ ਸੋ ਉਪਮਾਦਿਕ ਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਅਊਪ ਪਾਦਿਕ ਗਜਾਨ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਯਹੀ ਅਰਥਾਪਤੀ ਹੈ ਸੋ ਉਪ ਪਾਦਿਜ ਗਜਾਨ ਕਰਣ ਹੈ ਅਰ ਅਊਪਾਦਿਕ ਗਜਾਨ ਫਲ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਬਿਨਾ ਜੋ ਨ ਬਨੇਸੋ ਤਹਾਂ ਉਪਪਾਦਜ ਹੈ ਅਰ ਜਿ ਸਕੇ ਅਭਾਵ ਕਰਕੇ ਜਿਸਕੀ ਅਨੁਪਪਤੀ ਹੋਇ ਸੋ ਤਹਾਂ ਉਪਪਾਦਿਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਯਹ ਪੁਰਖ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਅਰੁਪੀਨ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸੁਮੇਰਾਤੂ ਭੋਜਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪੀਨਤਾ ਅਨੁਪਪੰਨ ਹੈ ਤੈਸੀ ਪੀਨਤਾ ਉਪਪਾਦਜ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੋਜਨ ਕੇ ਅਭਾਵਤੇ ਤਾਦ੍ਰਿਸ ਪੀਨਤਾਕੀ ਅਨੁਪਪੱਤੀ ਹੈ ਅਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੋਜਨ ਉਪਪਾਦਿਕ ਹੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੋਜਨ ਰੂਪਾ ਕਲਪਨਾ ਪ੍ਰਮਿਤੀ ਮੇਂ ਅਰਥਾਪੱਤੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਅਰਥਾਪਤੀ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ਔਰ ਅਨੁਪਲਭਧੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਅਭਾਵ ਕੀ ਪ੍ਰਮਾਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਸੋ ਇਸੀ ਅਭਾਵ ਕੀ ਪ੍ਰਮਾ ਕੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕੋ ਅਨੁਪਲਭਧੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ॥ ਔ ਪਰੰ ਪਰਾ ਕਾ ਨਾਮ ਏਤਹਜ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬ੍ਰਿਖਜ ਮੇ ਯਖਜ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦੇਖਾ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀ ਐਸੇ ਪ ਰੰਪਰਾ ਕਥਨ ਕਾ ਨਾਮ ਏਤਿਹਜ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਔ ਆਢਿਗ ਰ ਤੀਮਾਸ਼ਾ ਤੋਲ ਉਸੇਰ ਮਣ ਇਸ ਕਲਪਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ

ਜੈਸੇ ਚਾਰਸਾਲੀ ਕੀ ਆਠਚਾਵਰ ਕੀ ਵਾ ਰਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਆਠ ਰੱਤੀ ਕਾ ਮਾਸ਼ਾ ਚਾਰਮਾਸੇ ਕਾ ਅਡਾਈ ਕਾ ਵਾ ਦੋ ਕਾ ਵਾ ਏਕ ਟਾਂਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਚਾਰ ਵਾ ਪਾਂਚ ਟਾਂਕ ਕਾ ਪੈਸਾ ਪਾਂਚ ਪੈਸੇ ਕਾ ਅਧਪਾਵ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕਾ ਏਕ ਪਾਵ ਚਾਰ ਪਾਵ ਕਾ ਸੇਰ ਪਾਂਚਸੇਰ ਕੀ ਵੱਟੀ ਆਠ ਵਟੀ ਕਾ ਮਣ ॥੧॥ ਪੁਨਾ ਤੀਨ ਜਵ ਕਾ ਏਕ ਪਲ ਚਾਰ ਪਲਕੀ ਏਕ ਮੁਸ਼ੀ ਖ ਟ ਮੁਸਟੀ ਕਾ ਏਕ ਹਸੁ ਚਾਰ ਹਸਤਕਾ ਏਕਧਨੁਖ ਧਨੁਖ- ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਕਾ ਏਕ ਕੋਸ। ਚਾਰ ਕੋਸ ਕਾ ਯੋਜਨ ਏਕ ਸੌ ਯੋਜਨ ਕਾ ਦੇਸ ਏਕ ਸੌ ਦੇਸਕਾ ਏਕ ਮੰਡਲ ਸੌ ਮੰਡਲਕਾ ਏਕ ਖੰਡ। ਔਰ ਨੌ ਖੰਡ ਕਾ ਜਿਹ ਦੀਪ ਜੰਬੂ ਹੈ। ਔਰ ਕਿ ਸੀ ਕੇ ਛੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਦੋ ਐਸੇ ਕਲਪਨਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਅਨੰਤ ਕਲਪਨਾ ਹੈ ਸੋ ਇਨਪ੍ਰਮਾਣੋਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਵਤੋਗ੍ਰਾਹਜਤ੍ਵਹੈ ਸੋ ਸ੍ਵ- ਤੋ ਗ੍ਰਾਹਜਤ੍ਵ ਕਜਾ ਹੈ ਦੇਖਾਭਾਵ ਕੇ ਹੂਏ ਹੂਏ ਯਾਵਤ ਸ੍ਵਾਸ੍ਵੈ ਗ੍ਰਾਹਕ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਗ੍ਰਾਹਯਤ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਵਾਸ੍ਵੈ ਬ੍ਰਿਤੀ ਗਜ਼ਾਨ ਤਿਸ ਕਾ ਗ੍ਰਾਹਕ ਸਾਖੀ ਚੈਤੰਨਜ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹਜਮਾਣ ਹੂਏ ਹੂਏ ਤਦਗਤ ਪ੍ਰਮਾਨਜ ਗ੍ਰਹਤ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕੂਟਸਥ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮਾਨਗ੍ਰਾਹਯ ਨ- ਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕਰਕੇਸਭ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਕਾਸਿਤ ਹੈਂ ਘ ਟਪਟਾਦਿ ਸੋਂ ਸੂਰਯ ਕਿਸੀ ਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲੁਖ ਨਿਕੰਦਨ ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਬੰਸਾਵਤੰ ਸ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਅਮਾਨ ਹੈ।

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਮੇਯ ਜਹਿ ਪਰਮ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਨ। ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਜ ਜਾਨਜੁਨਾਮ ਅਮਾਨ॥੪॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਅਮਨਕਾ ਜਮਾ ਅਮਾਨ ਹੈ ਇਸਕੇ ਮਾ ਨੇ ਬੇਖੌਫ ਹੋਨਾ ਅਰਥਾਤਅਕਾਲਪੁਰਖਨਿਰਭਉਹੈ ॥ਪ॥ਵਾ॥ ॥ ਅ ॥ ਮਾ ॥ ਨ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ॥ਮਾ॥ਨਾਮਲਖਜ਼ਮੀਕਾ ਹੈ ਅਮਾ ਨ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਨਿਸ੍ਬੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ਕ੍ਯੋਕਿ ਸਭ ਸੋਭਾ ਮਹਤ੍ਵਤਾਂ ਲਖਜ਼ਮੀਹੀ ਕੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਜੇਤੇ ਦੇਵੀਦੇਵਤਾ ਮਾਇਆ ਬਿਨਛੀਕੇ ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥ ਗ੍ਰਿ ਹਜਾਕੇਸੋਭਾਰੇਨਾਹਿ ॥ ਆਵਤ ਪਹੀਆਖੂਧੇ ਜਾਹਿ ॥ ਸੋ ਸੋਭਾ ਨਾਮ ਇਹਾਂ ਮਾਇਆ ਕਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਆਥਹੋਇਤਾ ਮੁਗਧ ਸਇਆਨਾ ॥ ਆਥਬਿਹੂਨਾ ਜਗਬਉਰਾਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਦੋਃ ਪਾ ਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥ ਧਨ ਧਨ ਧਨਕੋ ਭਾਖਿਐ ਜਾਕਾ ਜਗਤ ਗੁ ਲਾਮ ॥ ਸਭਤਾਕੋ ਨਿਰਖਤ ਫਿਰੈਂ ਸਭ ਚਲ ਕਰਤ ਸਲਾਮ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਅਮਾਨ ਨਾਮ ਸਿਥਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾ ਲਪੁਰਖ ਸਰਬਦਾ ਅਚ੍ਯੁਤ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ਮਾਨ ਅਭਿ ਮਾਨ ਕਿਆ ਪ੍ਰਛਿੰਨ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੋਨੇ ਸੇ ਅਤਿਰਿਕ੍ਤ ਵਸਤੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੇ ਅਭਿਮਾਨ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੇ ਅਭਾਵ ਹੈ ਇਤਰਿਕ੍ਤ ਵਸਤੂ ਕਾ ॥ ੮ ॥ ਵਾ ॥ ਅਮਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਮੇ ਮ੍ਰਾਤਾ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ॥ ਨ ਪਿਸਰੋ ਨ ਮਾਦਰ ਬਿਰਾਦਰ ਪਦਰ ॥ ਨ ਦਾਮਾਦ ਦੁਸ਼ਮ ਨ ਨ ਯਾਰੇ ਦਿਗਰ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਨਾ ਤਿਸ ਮਾ

इ न बाप किनहुँ जाइआ ॥ अरथात जिसकी माता पिता नही है संपूरन कांजनक होनेसे ॥ई॥ किंवा ॥ अ मा नाम औपर का है प रसी मे अरथात विकलप का नाम है सो हे भगवन अमान है किआ विकलप रहित है जैसे कोउ कहै कि यदि बेद प्रमाण होइ तो सो यह कथन अजोगज है कजो कि वेद को प्रमाण होने ते सो विकलप आगाज़ा मे जानना कि भगवत आगज़ा मे बिकलपाभावहै महारांजागाज़ावत ॥ १० ॥ किंवा ॥ ए कता मे औपर यह कथन नही बन सकता ऐसे कोउ कहै कि ब्रहम मे एकता होय तब मोखज गज़ानकर होय सो यह बात जिसकर अजोगज है इसी ते अमान है ॥

मूल ॥ निधानहैं ॥ अनेकहैं ॥ टीका

निविशेस कर धान अंन रूप संपूरन जगतका जीवन है ॥ १ ॥ अनेक है ॥ एकह छिंनह अनेकह एक सो छिं न होवै सो कहिलावै अनेक ॥ एकोहंबहुसज़ामप्रजायेज ॥ तदीखजत बहुतसजाम ॥ इतजादिक बेदमंत्र प्रति पादज़ अनेकता है अकालपुरख के प्रति ॥ यथा स्री अ कालउसतुति मे ॥ त्रुपसादि ॥ कबिंत ॥ कतहुं सुचेतहै कै चेतना को चारुकीजो कतहुं अचिंत है कै सोवत अचेत हो ॥ कतहुं भिखारी है कै मांगत फिरत भीख कहुं महादा

नी है कै मांगजो धनदेतहो ॥ कहुं महारांजन को दीजत अनंत दान कहुं महारांजन ते छीन छित लेतहो ॥ कहुं बेदगीत कहुंतासो बिपरीत कहुंत्रिगुनअतीत कहुं स रगुन समेत हो ॥ १ ॥ कहुं जॅख गींधब उरग कहुं बि दजाधर कहुं भए किनर पिशाच कहुं प्रेत हो ॥ कहुं हु इ कै हिंदुआ गांइत्री को गुपत जपजो कहुं हुइकै तु रकापुकारेबांगदेतहो॥ कहुंकको का बकैपुरानकोपछतम तकतहुंकुरानको निदानजानलेतहो ॥ कहुं बेदगीतकहुं तासिउबिप्रीतकहुंत्रिगुनअतीतकहुंसरगुनसमेतहो॥२ इतजादि कनककुंडलवत अधजारोपमे यथा स्री गुरु गींथे ॥ बाजीगर डंक बजाई। सभ खलक तमाशे आ ई । बाजीगर सुआंगासकेला। अपने रंगरवै अकेला इस प्रकार अकालपुरख अनेक है ॥ १ ॥

मूल ॥ फिर एक है॥ ४३ ॥ टीका

जैसे सृपन दृसटा पुरख सृपन सिसटी रचकर संपूर न का प्रकाशक हुआ हुआ नदी परबतादि रूप होकर जागृत मे पुना एकाएक बिराजमान होता है तदवत मधज मै जो अनेकता है सोकथन मात्र है कुछ हुआ नही वासतवते ॥ यथा ॥ स्री अकाल उसतुति मे भुजंगा प्रयाछंद। न कामं न क्रोधं न लोभं न मोहं। अजोनी अछै

ਗੋਮਯਪਿੰਡਵਤ ਕਰਤੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸੌ ਬਰਖ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਿ
ਸਟੀਹੋਤੀ ਹੈ ਮੂਸਲ ਅਰੁਹਸਤੀ ਸੁੰਡ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਿਨਕੀਆਂ
ਧਾਰਾਂ ਹੈਂ ਐਸੇ ਮੇਘਪੁਸ਼ਕ ਰਸੇਆਦਿ ਲੇਕਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜਲ
ਮੈ ਗਲਕਰ ਚਾਹਰਾ ਜੈਸਾ ਜਲ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਿਥੀ ਐਸੇ
ਜਲੋਂ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਗੰਧਗੁਨ ਜਿਸਕਾ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਕੇ ਜ
ਲੋਂ ਕਰ ਹਰਾ ਚਾਯਾ ਹੈ ਜਲ ਅਗਨੀ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਰਸ
ਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਗਿਨ ਕਰ ਹਰੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨਕੀ॥ ਪੁਨਾ॥
ਅਗਿਨਰੂਪ ਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਪਵਨਕਰਹਰੀ ਗਈਹੈ ਜਿਸਕੀ ਐ
ਸੇ ਅਗਿਨ ਪਵਨ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪਵਨ ਅਕਾਸ ਮੇ ਸਪ
ਰਸਗੁਨ ਜਿਸਕਾ ਅਕਾਸਕਰ ਹਰਾ ਚਾਯਾਹੈ। ਅਕਾਸ ਅਹੰ
ਕਾਰਮੇਂ ਸਬਦਗੁਨ ਜਿਸਕਾ ਹਰਾ ਚਾਯਾ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰਕਰ।
ਔਰ ਅਹੰਕਾਰ ਮਹਤਤ੍ਵ ਮੇ। ਮਹਤਤ੍ਵ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਮੇ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ
ਪੁਰਖ ਮੇ। ਪੁਰਖ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਹੈ॥ ਯਥਾਸ਼ਲੋਕ ॥
ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਪਰਾਨਜ਼ਾਹੁ ਰਿੰਦ੍ਰੋਯੋਭਜਾ ਪਰੰਮਨਹ। ਮਨਸ਼ਸ
ਤੁ ਪਰਾਬੁੱਧਿ ਬੁੱਧੇਸਤਮਹਾਨਪਰਾ। ਮਹੱਤਾਤਪਰਮਵ੍ਯਕੰਮ
ਵ੍ਯਕ੍ਤਾਤ ਪੁਰਖਹਪਰਹਾਪੁਰੁਖਾਤਨਪਰੰਕਿੰਚਿਤਸਾਕਾਸ਼੍ਠਾਸਾ
ਪਰਾਗਤਿਇਤਿ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਵਾਸੁਦੇਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਏਕ ਹੈ ॥ ੧॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧੰਸ
ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸਤਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿ
ਤ੍ਰ ਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ਼ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ
ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜੇ ਤ੍ਰਿਤੀਛੰਦ ਚਾਚਰੀ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਸ਼ਮਾਧ

ਆਦਿ ਅਦ੍ਵੈਅਜੋਹੰ। ਨ ਜਨਮੰ ਨ ਮਰਨੰ ਨ ਬਰਨੰ ਬਜ਼ਾਧੰ।
ਨ ਰੋਗੰ ਨ ਸੋਗੰ ਨਿਰ੍ਭੈ ਨਿਰ੍ਬਿਖਾਧੰ ॥ ੧੦ ॥ ਅਛੇਦੰ ਅਭੇ
ਦੰ ਅਕਰਮੰ ਅਕਾਲੰ। ਅਪੰਡੰਅਭੰਡੰਪ੍ਰਚੰਡੰ ਅਪਾਲੰ।ਨਤਾਤੰ
ਨ ਮਾਤੰ ਨਜਾਤੰ ਨਕਾਯੰ। ਨਨੇਹੰ ਨਗੇਹੰ ਨ ਭਰਮੰ ਨਭਾਯੰ
॥ ੧੧ ॥ ਨਰੂਪੰ ਨਭੂਪੰ ਨਕਾਯੰ ਨਕਰਮੰ। ਨਤ੍ਰਾਸੰ ਨਪ੍ਰਾਸੰ
ਭੇਦੰ ਨ ਭਰਮੰ। ਸਦੇਵੰ ਸਦਾ ਸਿੱਧ ਬ੍ਰਿੱਧੰ ਸਰੂਪੇ। ਨਮੋ ਏ
ਕ ਰੂਪੇ ਨਮੋ ਏਕਰੂਪੇ॥ ੧੨ ॥ ਨਿਰੁਕੁੰਪ੍ਰਭਾ ਆਦਿਅਨੁਕੁੰ
ਪ੍ਰਤਾਪੇ। ਅਜੁਕੁੰ ਅਛੈਆਦਿਅਵ੍ਯਕੁੰਅਥਾਪੇ। ਬਿਭੁਕੁੰ ਅਛੈ
ਆਦਿ ਅਛੈ ਸਰੂਪੇ। ਨਮੋਏਕਰੂਪੇਨਮੋਏਕਰੂਪੇ॥੧੩॥ ਤਥਾ
ਵਾਸਿਸ੍ਠੋਹੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜਗਤ ਤੀਨਕਾਲ ਉਤਪਨਹੂਆ ਨਹੀਂ
ਅਨੇਕਤਾਕਾਪ੍ਰਕਾਰਸੰਖਜ਼ੇਪਸੇਂਕਹਤੇਹੈਂ॥ ਪ੍ਰਥਮਪੁਰਖਪ੍ਰਕ੍ਰਿ
ਤੀ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਤੇ ਮਹਤਤ੍ਵ ਅਹੰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਖਜ਼ਮਾ ਅਵਸਥਾ
ਹੋਤੀ ਭਈ। ਮਹਤਤ੍ਵਸੇ ਅਹੰਕਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਸੋਤ੍ਰਿਧਾ॥
ਸਾਤ੍ਵਿਕ ॥ ਰਾਜਸਾ ਤਾਮਸਭੇਦਕਰ। ਤਾਮਸਸੇ ਮਹਾਂਭੂਤ
ਪੰਚ ਪ੍ਰਿਥੀ ਅਪ ਤੇਜ ਵਾਯੂ ਅਕਾਸ਼ ਪੰਚ ਤਨ
ਮਾਤ੍ਰਾ ਦੁਆਰਾ ਹੂਏ ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰੈ ਅੰਤਹਕਰਨ ਸਹਿਤ
ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਚਤੁਰਦਸ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸੰਪੂਰਨ
ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਤਪਤੀ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਮੇ ਸੌ ਬਰਖ ਅਨਾ
ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਪੁਨਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਸੂਰਯੋਦਯ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰ
ਮੁਖ ਦੋਹਜ਼ਾਰ ਨਾਸਿਕਾ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਨਿਕਸ ਕਰ ਅਗਿਨ ਦਸੋ
ਦਿਸਾ ਮੇਪ੍ਰਸ੍ਰਿਤਹੁਈ ਹੁਈ ਸੰਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਕੋ ਦਗਧ

ਉ ਸੂਰਯਰੂਪ ਕਰ ਕਹੀਂ ਚੰਦ੍ਰਰੂਪ ਕਰ ਕਹੀਂ ਜਲਰੂਪ ਕ
ਰ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੈਸੀ ਜੈਸੀ ਜਿਸਕੀ ਬੁੱਧੀ ਹੈ ਵੈਸੇ ਵੈਸੇ
ਸਭ ਮਾਨ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬੇਨਤੀ ਚੌਪਈ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਆ
ਪ ਆਪਨੀ ਬੁਧਿ ਹੈ ਜੇਤੀ। ਬਰਨਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤੁਹਿ ਤੇਤੀ
। ਸੋ ਤੁਝਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਮਾਨੇ ਐਸੇ ਅ
ਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਹੇ ਵਾ
ਹਿਗੁਰੂ ਜਿਸ ਤੁਝਕੋ ਨ ਸਰਬ ਅਸਰਬਅਰਥਾਤ ਏਕਰੂਪ
ਕਰ ਏਕਮੇਵਾਦੁਤੀਯੰਬ੍ਰਹਮ ਐਸੇ ਵੇਦਾਂਤਵਾਦੀ ਜੋਹੈ ਸ੍ਰੀ
ਮਤ ਬੇਦਬਯਾਸ ਜੀ ਸੋ ਏਕਰੂਪਕਰ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ
ਅਧਯਾਯ ਚਤੁਸ੍ਰਯਰੂਪ ਸਰੀਰਕਾਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਬੂਹੋਂ ਕਰ ਸੋ
ਕਹਿਏ ਅਸਰਬਮਾਨੇ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਮਸਤੀ ਨਿਧਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਧੀ ਰੂਪ ਤੂ ਹੈਂ।
ਕਯੋਂਕਿ ਨਿਧੀ ਰੂਪ ਕਹਾ ਹੈ ਭਗਵਤ ਕੋ ਸੋਨਿਧੀ ਕਾ
ਸਰੂਪ ਸਕਾਰਨ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਨਿਧੀਆਂ ਨ
ਵ ਲਿਖੀ ਹੈਂ ਸੋ ਮਤਾਂਤਰ ਭੇਦ ਜਾਨਨਾ ਇਹਾ ਮਾਰਕੰਡੇਯ
ਪੁਰਾਣਕੇ ਮਤਿਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖਤੇਹੈਂਇਹਾਂ ਆਠਹੀਲਿਖੀਹੈਂ
ਨਵਕੇ ਨਾਮ ਯਥਾ ਦੋਃ ਮਹਾਂਪਦਮ ਔ ਪਦਮ ਪੁਨ ਕੱਛ-
ਪ ਮਕਰ ਮੁਕੰਦ। ਨੀਲ ਸੰਖ ਅਰੁਖਰਬ ਇਕ ਏਕ ਕਹਤ
ਹੈ ਕੁੰਦ ॥ ਅਥ ਮਾਰਕੰਡੇਯ ਮਤਸੋਂ ਅਸ਼ਟਨਿਧੀ ਨਿਰੂਪਣੰ

ਤਾ ਨਾਮ ਨਵਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧੯ ॥ ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ
ਖਸ੍ਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੯ ॥ ਅਥ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤਛੰਦ ਚਤੁਰਥ ਵਜ਼ਾ
ਖਜ਼ਾ ਲਿਖਜ਼ਤੇ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਨਮੋਸਰਬ ਮਾਨੇ

ਟੀਕਾ—ਪੁਨਹ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ਮੇ ਚਾਦਚਾਦ ਹੂਏ ਹੂ
ਏ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਮਹਾਰਾਜ ਨਮਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸੁਵਨ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਨਮੋਸਰਬ ਮਾਨੇ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਤੁਝਕੋਂਕੈਸੈ ਤੁਮ ਹੋ ਕਿ ਸਰਬਮਾਨੇ ਸਰਬ ਜਿਸਕੋ ਮਾਨਤੇ
ਹੈਂ ਗ੍ਯਾਮੀਨ ਮੂਢ ਜਨ ਪ੍ਰਯੰਤ। ਸਭਕੋ ਇਤਨਾ ਬੋਧ ਹੈ ਜੋ
ਪਰਮੇਸਰ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਹੋਗਾ ਵੋਹ ਉ
ਰਧ ਅਕਾਸ ਕੀ ਓਰ ਅੰਗੁਲੀ ਕਰੈਗਾ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ
ਰਬ ਨਾਮ ਪ੍ਲੈਕਰਤਾ ਸ਼ਿਵਜੀਸੋ ॥ਮਾਨੇ॥ ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਤੁਝ
ਕਾ ਹੀ ਧਜ਼ਾਨਕਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਮੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਇ
ਸ ਕਰਕੇ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਸਰਬ ਮਾਨੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੁਝੇ ਨਮਹ ॥
੨ ॥ ਵਾ ਸ॥ਰਬ ਐਸੇ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਰੱਬਨਾਮ ਅ
ਰਬੀ ਮੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਰਬਕੇ ਸਹਿਤ ਜੋ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕ
ਹਿਲਾਵੈ ਸਰਬ ਅਰਥਾਤ ਮਲੇਛ ਉਨਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰ ਸ
ਭ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਜਿਸਕੋ ਮਾਨ ਰਹੀਹੈ ਕੋਊ ਅਗਿਨ ਰੂਪਕਰ ਕੋ

ਦੋਹਾ ॥ ਮਹਾਂ ਪਦਮ ਔ ਪਦਮ ਪੁਨ ਕਛਪ ਮਕਰ ਮੁਕੰਦ
ਨੰਦ ਨੀਲ ਪੁਨ ਸੰਖ ਭਨ ਆਠ ਨਿਧੀ ਜਗਬੰਦ ॥ ੧ ॥ ਨਾ
ਮ ਪਦਮਨੀ ਜਾਂਹਿਕੋ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕਹਿਤ ਸੁਜਾਨ। ਪਦਮਾਯਾ
ਕੋ ਦੇਵਤਾ ਨਿਧਿ ਅਧਾਰ ਸੋ ਜਾਨ ॥ ੨ ॥ ਸਾਧੂ ਦੇਵ
ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਿਧਿ ਕੀ ਹੋਯ। ਇਨ ਅਵਲੋਕਤ
ਵਿੱਤ ਸੁਭ ਮਾਨਸਕੁਲ ਜਿਅ ਜੋਯ ॥ ੩ ॥ ਰੂਪ ਸੁਭਾਵ ਸੁਨੋ
ਸਹੀ ਜਾਨਿਧਿ ਕੋ ਜਸ ਹੋਇ। ਜੋ ਜਿਤ ਕਾਲ ਰਹੇ ਜਹਾਂ ਕ
ਹੌ ਸੁਨੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥ ੪ ॥ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਰਾਜਸ ਤਮਨਿਧੀ ਤੀਨ
ਤਰਹ ਕੀ ਜਾਨ। ਪੂਰਬ ਪੁਨਜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਗੁਨ ਅਨੁਗਾਮਿ
ਨ ਮਾਨ ॥ ੫ ॥ ਪਦਮ ਨਾਮ ਸਾਤਿਕਨਿਧੀ ਜਾਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਹੋਇ। ਤਹਿ ਸੁਤ ਸੁਤ ਸੁਤ ਪੌੜੁਕੋ ਰਹਤ ਸਦਾ ਮੁਖ ਜੋਇ।
੬ ॥ ਚਤੁਰਚਾਰ ਸੀਤਲ ਸੁਭਗ ਭੋਗਭੋਗ ਗਤ ਸੋਗ। ਕ-
ਨਕ ਰਜਤ ਤਹਿ ਤਾਮ੍ ਸੋ ਰਹਤ ਸਦਾ ਸੰਜੋਗ ॥ ੭ ॥ਕ੍ਵੈ ਵਿ
ਕ੍ਵੈ ਕਨਕਾਦਿਕਰ ਯਗਜ੍ਞਸਦਖਜ੍ਞਨਕਾਰ ॥ਸਭਾਬਿਬਿਧਿਬਿ
ਧਿਨੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਸਦਮਸਵਾਰਿ ॥ ੮ ॥ ੧ ॥ ਮਹਾਪਦਮ
ਸਾਤ੍ਵਿਕਨਿਧਿ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਨਰਤਹਿਸੰਗ ॥ ਪਦਮਰਾਗਸੋਰਾਗ
ਤਿਹਿ ਰਤਨਨਸੰਗ ਅਭੰਗ ॥ ੯ ॥ ਮੁਕੁਮੁੰਗ ਜਲਜਾਤ ਜੋ
ਵਸਤੁ ਔਰ ਜਗ ਆਹਿ ॥ ਕਰਤ ਵਿਹਾਰ ਉਦਾਰਚਿਤਲੇ
ਨ ਦੇਤ ਚਿਤਚਾਹਿ ॥ ੧੦ ॥ ਤਸ ਸੁਭਾਵ ਸੁਤਸੁਤਨਕੌ ਪੁਤ੍
ਪੌਤ੍ ਪਰਿਵਾਰ ॥ ਸਾਤ ਪੁਸਤ ਲੌ ਭਜਤ ਨਹਿ ਮਹਾ ਪਦਮ
ਨਿਰੁਧਾਰ॥੧੧॥੨॥ਮਕਰਮਹਾ ਤ੍ਰਾਮਸਨਿਧੀ ਦੇਖਤ ਨੈਨਨ

ਜਾਹਿ ॥ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਗਟ ਤਮ ਜੁਕ੍ਤਿ ਹ੍ਵੈ ਹਤੌਸੀਲ ਸੁਭ ਤਾਹਿ ॥
੧੨ ॥ ਬਾਨ ਖੜਗ ਰਿਸ੍ਟੀ ਚਰਮ ਧਨੁਖ ਚੈਨ ਚਿਤ ਚਾਹਿ
॥ ਪ੍ਰੀਤਪ੍ਰਿਥੀਪਤਿ ਸੋ ਕਰਤ ਖੀਰਨਿਦੇਤਸਰਾਹਿ ॥੧੩॥ ਕ੍ਰ
ਯੰਵਿਕ੍ਰਯੰ ਕਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੋ ਔਰਨਸੋ ਨਹਿਪ੍ਰੀਤ ॥ ਏਕ ਪੁਰੁ
ਖ ਲੌ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰਪੌਤ੍ ਤਜਹੀਤ ॥ ੧੪ ॥ ਮਰਨ ਚੋਰ ਕ
ਰ ਦਰਬਹਿਤ ਹੋਇ ਤਾਹਿ ਬਿਨ ਗਜ਼ਾਨ ॥ ਰਨਮੇਵਾਬਧੁਬੰ
ਧਕਰ ਬ੍ਰਿਥਾ ਤਜਤ ਸੋ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ੧੫ ॥ ੩ ॥ ਕੂਰਮਨਿਧਿਨਿ
ਰਖਤ ਨਰੂ ਤਮਸੁਭਾਵ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ ਭਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਿਹਤੇ
ਸੁ ਨਿਧਿਤਮਬ੍ਰਜਹਹਿਤਹਿਗਾਇ॥੧੬॥ ਕਰਤ ਬਿਪਾਰਸੁਸ
ਕਲਹੀ ਕਰਭਨ ਕਹੂ ਬਿਸਾਸ ॥ ਲੇਤ ਲਪੇਟ ਸੁ ਅੰਗਨਿ
ਜ ਕੂਰਮ ਜਿਮ ਅਨਜਾਸ ॥ ੧੭ ॥ ਦੇਤਨ ਭੋਗਤ ਨਾਸ ਭਯ
ਧਰਤਿ ਧਰਨ ਮੋ ਗਾਡ ॥ ਕੱਛਪ ਨਿਧਿ ਇਕ ਪੁਰਖਲਗਾਰ
ਹਤ ਦੇਤ ਪੁਨਛਾਡ ॥ ੧੮ ॥ ੪ ॥ ਰਜਗੁਨਮਯ ਨਿਧਿ ਅਪ
ਰਸੋ ਨਾਮ ਮੁਕੰਦ ਕਹਾਇ ॥ ਨਰੁ ਅਵਲੋਕਿਤ ਤਾਹਿਕਰਜ
ਸ ਸੁਭਾਵਕੋ ਪਾਇ ॥ ੧੯ ॥ ਬੀਣਾਂਬੀਨੁ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਲੌ ਸੰਗ੍
ਹ ਸਾਜ ਅਪਾਰ ॥ ਨਦਨਾਯਕ ਚਾਇਕਸੁਭਗ ਦੈਤਿਨਧਨ
ਰੁਚਿਕਾਰ ॥ ੨੦ ॥ ਬੰਦਿਸੁਤ ਮਾਗਧ ਬਿਬਿਧਿ ਬੇਸਜ਼ਾ ਕੋ
ਧਨ ਦੇਇ ॥ ਅਹਿਨਿਸਿ ਭੋਗੀ ਭੋਗਸੋ ਕੁਲਿਟਾਰਤੀ ਕਰੇਯ
॥ ੨੧ ॥ ਰਜਸੁਭਾਵ ਯਹਨਿਧਿਕਹੀ ਤਿਹਨਿਰਖਤ ਨਰੁਜੋਯ
॥ ਏਕਤਿਸੀ ਕੋ ਭਜਤ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕਨਅਲੋਇ ॥੨੨॥ ਪ॥
ਰਜਤਮਮਿਸ੍ਰਿਤ ਨੰਦਨਿਧਿ ਮਹਾ ਅਨੰਦਦਜਾਨ ॥ ਤਹਿਅ

ਵਲੋਕਤ ਹੋਤ ਜੋ ਹੋਤ ਸੁਤਾਸ ਸਮਾਨ ॥ ੨੩ ॥ ਸਰਬਧਾਤ ਪੁਨ ਰਤਨ ਸੁਭ ਧਾਨਜੁਉਤਮ ਹੋਇ ॥ ਕੂਯਵਿਕੂਯ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਤ ਨੰਦਨਿਧੀਨਰਜੋਯ ॥ ੨੪ ॥ ਅਭਜਾਗਤ ਬੰਧੂ ਸਜਨ ਦਾਸਵਰਗ ਨਰ ਨਾਰਿ॥ਪ੍ਰੀਤ ਸਭਨਸੋ ਕਰਤ ਸੋ ਦੈਧਨ ਰੁਚਿਤ ਅਪਾਰ ॥ ੨੫ ॥ ਪੁਤ੍ਰਵਤੀਬਹੁਨਾਰਿਤਹਿਸੋਭ ਨਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਸਪਤ ਪੁਰਖ ਲਗਨੰਦਨਿਧਿ ਰਹਿਤਸੁਤਾਹਿਅਗਾਰ ॥ ੨੬ ॥ ਅਸ੍ਰਮ ਪੁਸ੍ਰਜੁਪੁਰਖਤਿਹਿ ਬਡਆਯੁਖ ਬਡਮਾਨ ॥ ਦੂਰਾਗਤ ਤਿਹਿ ਬੰਧੁਜੋ ਤਿਨਕਰ ਪੋਖਨਠਾਨਾ ॥ ੨੭ ॥ ਨਿਕਟ ਨਿਵਾਸੀ ਬੰਧੁ ਜੋ ਮਿਤ੍ ਪੁਰਾਤਨ ਜੋਇ ॥ ਸਿਥਲ ਸਨੇਹ ਅਛੇਹਤਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਪਰਸੋ ਹੋਇ ॥ ੨੮ ॥ ੬ ॥ ਸਤਰਜਮਯਨਿਧੀਨੀਲਲਖ ਤਹਿਸੰਗੀਨਰੁਜੋਇ॥ਤਾਹਿ ਸਮਾਨ ਸੁਹੋਤਹੈ ਕਹਤ ਸਯਾਨੇ ਲੋਯ ॥ ੨੯ ॥ ਪਟ ਕਪਾਸ ਪੁਨਧਾਨਜਫਲ ਪੁਸ਼ਪ ਮੰਖਗਜ ਜਾਨ ॥ ਬਿਦ੍ਮਮੁਕਤਾ ਕਾ ਠਪ੍ਰਭੁ ਜਲਜ ਬਸਤੁ ਜੋ ਆਨ ॥ ੩੧॥ ਕੂਯ ਬਿਕੂਯ ਕਰਿ ਹੈਇਨੈਬਾਪੀਕੂਪਤੜਾਗ ॥ ਅਪਰਨਕਛੁਭਾਵਤਤਿਸੈਬਹੁਤ ਲਗਾਵਤ ਬਾਗ ॥ ੩੨ ॥ ਸਰਿਤਸੇਤੁਸੰਤਤਿਸਜੈ ਪੁਸਪਰੀਧਬਹੁਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਭੁਗਤਭੋਗਤ੍ਰੈਪੁਰਖਲਗਨੀਲਨਿਧੀਯਹਿਰੀਤਿ ॥ ੩੩ ॥ ੭ ॥ ਰਜਤਮਯਨਿਧਿਸੰਖਜੋ ਜਾਹਿ ਪੁਰਖ ਪੈ ਜਾਇ ॥ ਤਤਛਿਨ ਤਿਹਸਮਤਾਹਿਕੋ ਹੋਵਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਭਾਇ ॥ ੩੪ ॥ ਸੰਖਨਿਧੀ ਇਕਪੁਰਖਲਗ ਔਰਨ ਪੈ ਨਹਿ ਜਾਤ ॥ ਸੰਖਪਤੀ ਇਕ ਆਪਹੀ ਪਟਪਹਿਰਤ ਪੁਨਖਾਤ ॥ ੩੫ ॥

ਪਰਿਜਨ ਤਾਹਿਕਦੰਨਭੁਕ ਪਤਨੀ ਪੁਤ੍ ਪਤੋਹ ॥ ਨਿਜ ਪੋਖੀ ਸੰਖੀਸਦਾ ਦੋਖੀਇਤਰਨ ਸੋਹਿ ॥ ੩੬ ॥ ੮ ॥ ਚਿਰੰਜੀਵ ਪੌਰਾਨ ਮੈ ਲਿਖੀਆਠਹੀ ਜੋਯ ॥ ਲੱਛਨਰੂਪ ਸੁਭਾਉਲਖ ਲਿਖੀ ਜਥਾ ਮਤਸੋਇ ॥ ੩੭ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਮਾਰਕੰਡੇਯ ਪੁਰਾਂਣੇ ਨਿਧਿਰਨਿਰਣਯੇ ਨਾਮ ਸਪਤਤ੍ਰਿੰਸਤਿਮੋਧਜ੍ਯਾਯ ॥ ੩੭ ॥ ਸੋਯਹ ਨਿਧੀਨਿਧਿਪਨਿਕੁਬੇਰ ਪੈ ਸਭੀ ਹੈਂ ਔਰ ਕਹੂੰ ਏਕ ਕਹੂੰ ਦ੍ਯ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈਸੋਯਹ ਭਗਵਤਭਗਤਕੋਕੁਛਦੁਰਲਭ ਨਹੀਹੈ ॥ਯਥਾ ਦੋਹਾ ਮਾਨਮੰਜਰੀ ਕੋ ॥ ਯਹਨਵ ਨਿਧਿਆਂ ਜਗਤ ਮੇਂ ਕਾਹੂੰਬਿਰ ਲੇਦੀਖ ॥ ਤੇਯਾਬਭਲੱਰਾਇਕੇ ਪਰਤਭਿਖਾਰਿਨ ਭੀਖ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਇਨ ਕਾ ਆਸ੍ਰੈ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸਮਸਤੀ ਨਿਧਾਨੇ ॥ ਦੋਃ ॥ ਨਵਨਿਧਿ ਨਾਯਕ ਨੀਕਨਰ ਨਰਕਗਰਕ ਨਹਿ ਹੋਯ ॥ ਮੰਤ੍ ਸਮਸਤ ਨਿਧਾਨ ਜਪ ਹਰਿਨਿਹਾਲ ਹਰਿਜੋਯ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਮਸਤੀ ਮਸਤੀ ਕੇ ਸਹਿਤ ਜੋ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹੀਐ ਸਮਸਤੀ ਐਸੇ ਕੌਣ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਗਿਆਨੀ ਸ਼ਬਦਕਰਕੇ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਗੁਰ ਅਰਜਨਦੇਵਜੂ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸਾਸੁ ਵਰਨਤੈਸੀਉਸਮਾਟੀ ॥ ਜੈਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੈਸੀ ਬਿਖਖਾਟੀ ॥ ਜੈਸਾ ਮਾਨਤੈਸਾ ਅਪਮਾਨ ॥ ਜੈਸਾ ਰੰਕ ਤੈਸਾ ਰਾਜਾਨ ॥ ਜੋ ਬਰਤਾਏ ਸਾਈ ਜੁਗਤਿ ॥ ਨਾਨਕ ਉਹ ਪੁਰਖ ਕਹਿਐਜੀਵ ਨਮੁਕਤ ॥ ਅਰਥ ਕਿਆਕਿ ਐਸੇ ਗਜ਼ਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਰ ਕ੍ਰਿ

ਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਤਜ੍ਞਹੁਏ ਹੁਏਜਿਸਤੁ ਮੇਲੀਨ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਿਨਕਾਨਿਧਾਨ ਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਨਿਧੀਯਤੇਯਸਿਮਨਿ ਤਿਨਿਧਾਨੰ॥ ਵਿਸੇਖਕਰ ਧਾਰ ਨ ਕੀਆ ਨਾਮਰੂਪਕੋ ਤਿਆਗਕਰ ਨਦੀ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਜਿਸ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਰਸਸਭੀ ਪੂਰਬਰੂਪ ਨਾਮਕੋ ਬਿਹਾ ਯਕਰ ਸਹਤਮੇ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸੁਧ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਪਾਦੋਅਸਜ਼ਵਿਸ਼੍ਵਾਭੂਤਾਨੀ ਤ੍ਰਿਪਾਦਮਮ੍ਰਿਤੰਦਿਵੀਤੀ॥ ਐਸੇਬੇ ਦਮੰਤ੍ ਹੈ ਅਰਥ ਕਿਆਕਿ ਏਕਭਾਗ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਮੇ ਸੰਪੂਰਨ ਭੂਤ ਹੈ ਔਰ ਤੀਨ ਪਾਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਿਬਜ਼ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗੀਤਾ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਅਰੁਜਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਾ ਹੈ॥ ਯਦਗਤ੍ਵਾ ਨ ਨਿਵਰਤੰਤੇ ਤਦਧਾਮ ਪਰਮੰਮਮੇਤਿ॥ਜਿਸਮੇ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਕਰ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਨਾ ਹਟਕੇ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਵੋ ਮੁਝ ਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਧਾਮ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇਜੋ ਸੱਤੀ ਹੈਂਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਰੂਪਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ਜੋਭਗਤਜਨ ਸਮਸਤੀਕਜ਼ਾਸਮਾਂਨ॥ਤੀ॥ਨਾਮ ਇਸਤ੍ਰੀਕੇ ਜੈਸੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਪਤੀਤੇ ਅਤਿਰਿਕ੍ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਖਤੀ ਤੈਸੇ ਜੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਨਿਧਾਨ ਰੂਪਹੈ ॥ ੪॥ ਵਾ॥ਸਮੇਸਤੀ ਕਜ਼ਾ ਸਤੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਕੇਸਮ ਤੁਝਕੇ ਭਕ੍ਤ ਤਿਨਕੋ ਨਿਧਾਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਮ ਕਹਿਏ ਤੁਲਜ਼ਾ॥ਤੀਨਿ॥ਧਾਨਹੈ ਕਜ਼ਾ ਤ੍ਰਿਗੁਲਾਤਮਕ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਧਾਨ ਨਾਮ ਅੰਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਮ ਏਕਰਸ ਤੀਨਦੇਵ ਮਾਨੁਖਜ ਦੈਤਾਦਿ ਕੋ ਧਾਨਕਜ਼ਾ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਦੇਵਦੇਵੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤੁਝਕੋ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੋ ਦੇਵਦੇਵ ਹੈਂ: ਦੇਵਤਾ ਸੂਰਯ ਅਗਿਨਆਦਿਕ ਤਿਸਕਾ ਜੋ ਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਦੇਵਾ ਭਗਤਵਤੀਤਿਸਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਮੈ ਹੇ ਦੇਵ ਦੇਵੇ ਮਹਾਂਮਾਯੇ ਤੁਝਕੋ ਨਮਹ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਦੇਵਦੇਵੇ। ਨ ਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਅਸੁਰਦੈਤਾਂਦਿ ਰੂਪ ਜੋ ਹੈ ਤਿ ਸਕੋ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਦੇਵ ਨਾਮ ਦੇਨੇਕਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਦੇਵ ਦੇਵ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦਾਤਾਰੋਂ ਕਾ ਦਾਤਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਦਾਤ੍ਰਿਤ੍ਵਸਕ੍ਤਿ ਕਿਸੀਕੀ ਨਹੀਂ ਔਰ ਬ੍ਰਮਾਦਿ ਕੋ ਮੈਦਾਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਕੌਨ ਹੈ ਮੁਖਜ ਦਾਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਖਮਨੀ ਜੀਮੇ। ਜੇਕੋ ਹੋਇ ਬਹੈ ਦਾਤਾਰ। ਤਿਸ ਦੇਨਹਾਰ ਜਾਨੈ ਗਵਾਰ॥ ੪ ॥ ਵਾ॥ ਦੇਵਉਕੋਦੇਵੇਵਾਰਾ ਹੈ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਦੇਵਦੇਵੇ॥ ਐਸੇ ਅਕਾਰ ਵਿਸਲੇਸ਼ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰ ਨਾ ਕਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਅਦੇਵੋਂ ਕਾ ਦੇਵ ਕਜ਼ਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਅਦੇਵ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰੂਰ ਹਿੰਸਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਜੋ ਰੋਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਹੈ ਗੁਲਿਸਤਾਂ ਦਿਬੈਾਚਾ ਮੇ॥ ਯਥਾ ॥ ਐਕਰੀਮੇ ਕਿ ਅਜ਼ ਖ਼ਜ਼ਾਨੈ ਗ਼ੈਬ ਗ਼ਬਰੁ ਤਰਸਾਵਿਜ਼ੀਫੈ ਖੁਰਦਾਰੀ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਬਾ ॥ ਨਮੋ ਅਦੇਵ ਦੇਵੇ॥ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਅਦੇਵਹੈ ਜੀਵ ਕਜ਼ਾ ਅਤੀਕ੍ਰਿਪਨ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਭੀ ਰਿਜ਼ਕ ਦਾਤਾ ਹੈ ਅਹੋ ਦਯਾਲਤਾ ਤੇਰੀ॥ ੭ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੇਖੀ ਅਭੇਵੇ ॥ ੪੪ ॥ ਟੀਕਾ

ਤਿਸੀਕੋ ਬਿਸੇਖਨ ਬਸਿਸ਼੍ਟ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਅਭੇਖੀ ਹੈਂ ਅਰੁ ਅਭੇਵ ਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਭੇਦਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ॥ ਅਭਨਾਮ ਰਿ ਦੇ ਕਾ ਹੈ ਈਖਜ਼ ਨਾਮ ਦਰਸਨ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸਕਾ ਅਭਿ ਰਿਦੈਮੇ ਦਰਸਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਅਭੇਵ ਕਜ਼ਾ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾ ਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੂਨਜ਼ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੋਵਿਸੇਸਨ ਵਿਸ੍ਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਕਾਲਕਾਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮੋ ਅਕਾਲਕਾਲੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤੁਝ ਪ੍ਰਤਿ ਹੇ ਅਕਾਲ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਾਲੇ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਸਜ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਦੋ ਬੇ ਰ ਕਹਨੇ ਕਾ ਭਾਵ। ਅਰਥਾਤ ਸਜ਼ਾਮੋ ਕਾ ਭੀ ਸਜ਼ਾਮ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ॥ ਸਃ ॥ ਖੇਲਤ ਸੰਗ ਗੁਆਰਨ ਕੇ ਕ ਬਿਸਜ਼ਾਮ ਕਹੈ ਜੋਊ ਕਾਨਰਕਾਲਾ। ਰਾਜਤ ਹੈਂ ਸੁਊ ਬੀਚ ਖਰੋ ਸੁ ਬਿਰਾਜਤਹੈਂ ਗਿਰਦੇ ਤਿਨ ਬਾਲਾ। ਫੂਲਰਹੇ ਜਹਿ ਫੂਲ ਭਲੀਬਿਧਿ ਹੈ ਅਤਿਹੀ ਜਹਿ ਚੰਦ ਉਜਾਲਾ। ਗੋਪਿਨ ਨੈਨਨ ਕੀ ਸੁਮਨੋ ਪਹਿਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸੁ ਕੰਚਨ ਮਾਲਾ ॥ ੧ ॥ ਤਥਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਯੇਕਾਰੇਕਾਰੇ ਕਰੈ ਕਾਰੇ ਇਨਕੋ ਨੇਮ। ਪਯ ਪਾਰੇਪਾਰੇ ਪਨਗ ਕਾ ਸਿਉਂਪਾਰੈ ਪ੍ਰੇਮ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਕਾਲਿਕਾਲੇ। ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇਪ੍ ਭੀ ਜਿਸਮੇ ਕਾਲਕਾ॥ਲੈ॥ ਕਜ਼ਾ ਲੀਨਹੋਤੀ ਹੈ। ਕੋਊ ਕਾਰ੍ਯ

ਹੋਇ ਦੇਵ ਰੱਛ' ਦੈਤਜ਼ਦੁਸ੍ਦਮਨਾਦਿਕ ਤਬ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ੩ ॥ਵਾ ਯੁਗਲ ਪ੍ਰਤਿਪ੍ਟਾਮ ਜਾਨਲੀਜੇ ਨਮੋ ਅਕਾਲਕਾ ਲੇ ਹੋ ਅਕਾਲ ਹੇਕਾਲਕੇ ਭਗਵਤੀ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬਪਾਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਪਾਲਪ੍ਰਤਿ ਅਰਥਾਤ ਬਿਮ੍ਭਰ ਕੋ ਨਮੋ ਸਰਬ ਸਰਬਮਲੇਖਜ਼ ਪ੍ਯੰਤ ਸਭਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਮਲੇਖਜ਼ ਕਾਬਿਸੇਸ ਕਰਕਜੋਂ ਸ੍ਵੀਕਾਰਹੈ ਕਿਮਲੇਖਜ਼ਸੇਨੀ ਚ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਚੰਡਾਲਾਨਾਂ ਸਹਸ੍ਰੇਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇਸ਼ਤੇ ਦ੍ਵਿਧਕੇਤਥਾ। ਤਤਤੁਲਜ਼ਯਵਨੋ ਗਜ਼ੇਯੋਨਨੀਚਯਵਨਾਤਪਰ ਹ। ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਦੋਸੌ ਦੋ ਚੰਡਾਲ ਬਟੋਰਿਐ ਤੋ ਤਿਸ ਤੁਲਜ਼ ਏਕ ਮਲੇਖਜ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾ ਸਰਬਪਾਲ ਬਿਸ਼੍ਣੂ ਆਦਿਕ ਤਿ ਸਕੇਲੇਕਿਆ' ਲੀਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਗੌਣੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਗੌਣਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗੌਣ ਨਾਮ ਗਵਨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਗਵਨ ਕਜ਼ਾ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੀਹੈ ਇਸਪਰ ਏਕ ਅਖਜ਼ਾਇਕਾ ਹੈ। ਕੋਊ ਏਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ਕਾ ਬਾ ਲਕ ਥਾ ਛਸਾਤਿਕ ਬਰਖਕਾ ਤੋ ਵਾਕੋ ਗੋਦੀ ਮੇ ਲੇਕਰ ਕਿਸੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੁਖ ਚੁੰਬਨਾਦਿ ਕਰਕੇਵਾਸੋਂ ਬੂਝਾ ਕਿ ਅੱ ਛਾ ਸਾਹਿਬ ਹਮਕੋ ਬਤਾਓ ਤੁਮ ਕਿ ਖੁਦਾ ਕੌਨਸੇ ਮਕਾਨਮੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਏਕਸੰਗਤਰਾ ਆਪਕੋ ਹਮਦੇਂਗੇਤਬਵਾ ਬਾਲਿਕ

ਟੇਢੀ ਪਾਗ ਟੇਢੇ ਚਾਲੈ ਲਾਗੇ ਬੀਰੇ ਖਾਨ। ਭਾਵਭਗਤ ਸਿ
ਉ ਕਾਜਨ ਕਛੁਐ ਮੇਰੋ ਕਾਮ ਦਿਵਾਨ। ਰਾਮ ਬਿਸਾਰਿਓ
ਹੈ ਅਭਿਮਾਨ। ਇਤਿ॥ਸਾਰੋ ਦਿਵਸ ਮਜੂਰੀ ਕਰੈ। ਨਾਮ ਕੀ
ਵੇਲਾ ਬਜ੍ ਸਿਰ ਪਰੈ ॥ ਪੁਨਾ॥ ਬੁਰੇ ਕਾਮਕੋ ਊਠ ਖਲੋਇ
ਆ। ਨਾਮ ਕੀ ਵੇਲਾ ਪੈਪੈ ਸੋਇਆ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ਸਰਬ ਗੌਣੇ
। ਗੁਣੋਕਰ ਸੰਜੁਕ੍ਰ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬ ਗੌਣੇ। ਸੋ ਸਰਬ
ਗੁਣ ਸੰਪੰਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ। ਯਥਾ ॥ ਸਭ ਗੁਣਕਿਸਹੀਨਾਹਿ
ਹਰਿਪੁਰ ਭੰਡਾਰਿਐ॥੬॥ਵਾ॥ਗੌਨ ਗੁਨਜਿਸੇਤੁੰਗ ਛਟ ਕਹਤੇ
ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਵਸਤੁ ਕੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਮਾਨੋ ਗੁਨ ਹੈਂ ॥ ੭
॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਗੌਣੇ। ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤੀਤ ਹੈ
ਭਗਵਾਨ ॥ ੮ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੌਣੇ ॥ ੪੫ ॥ ਟੀਕਾ

ਭੌਨ ਨਾਮ ਭ੍ਰਮਨ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬਦਾਨਾਰਦ ਰੂਪ ॥ਵਾ॥ ਲੋਕਾ
ਲੋਕਸਚ ਭ੍ਰਮ ਰਹਾ ਹੈ ਅਸ੍ਰਭੁਜ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ
ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਭੌਣੇ। ਸਰਬ ਜਾਗਾਂ ਮੇ ਭ੍ਰਮਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂ
ਕਿ ਆਗੇ ਹੀ ਪੂਰਨਹੋਨੇਤੇ ॥ਯਥਾ॥ ਏਕ ਕਾਲਮੈ ਨਾਰਦਜੀ
ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਮੇ ਆਏ ਰਹੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਕਰ ਮਹਾਰਾ
ਜ ਕਾ ਚਰਿਤ੍ ਦੇਖਕਰ ਆਸਚਰਯ ਹੁਏ ਸੋਲਾਂਹਜ਼ਾਰ ਏਕ
ਸੌ ਆਠ ਸੇ ਕ੍ਰੀੜ ਅਦਭੁਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਉ ਬਿਲਾਸ ਪੁਰ
ਖ ਕਹਾ ਇਕ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਦੀਜੀਏ ਤੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਹਾ ਅੱਛਾ

ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਅੱਛਾ ਸਾਹਿਬ ਹਮਤੁਮ ਕੋਤੋ ਸੰਗਤਰਾ ਦੇਤੇ ਹੈਂ
ਤੁਮ ਹਮਕੋ ਬਤਾਓ ਖੁਦਾ ਕੌਨਸੇ ਮਕਾਨ ਮੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੁਨ
ਕਰ ਸਭ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕ ਪਾਸ਼ ਭਏ ਮਤਲਬ ਕਿਆਕਿ ਵਾ
ਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬਤ੍ ਪੂਰਨਹੈ ਐਸੇਤੋਬਾਲਕਭੀਜਾਨਤੇਹੈਂ ਯਥਾ
॥ ਆਦਿ ਪੂਰਨ ਮਧ ਪੂਰਨ ਅੰਤ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰਹ। ਸਿ
ਮਰੰਤ ਸੰਤ ਸਰਬਤ੍ ਰਮਲੰ ਨਾਨਕ ਅਘਨਾਸਨ ਜਗਦੀਸ੍ਰ
ਰਹ॥ ਵਾ ਗੌਣ ਨਾਮ ਗਾਵਣ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਸਭ
ਜਿਸਕੋ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਚਉਂ ਨਾਮ ਇਛਾ ਕਾ
ਹੈ (ਲੇ) ਨੇਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਪੂਰਬਕਰ ਆਏਹੈ ਅਰਥਾਤਸਭ
ਕੋ ਇਛਾ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਬੰਦਨਾ ਹੋਯ॥
੩॥ ਵਾ ਨਮੋ ਹੋ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਸਰਬ ਗੌਣ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹ-
ਮਾਦਿਕ ਕਰਤਾ ਹਰਤਾ ਗੌਣ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਆਪੇਖਜਾ ਕਰਕੇ
ਮੁਖਜ ਕਰਤਾ ਹਰਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਵਾ ਹੇਭਗਵਨ ਐਸੀ ਤੁ
ਝਕੀ ਮਾਯਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਕਿ ਤੁਝਕੋ ਸਰਬ ਜੀਵ ਗੌਣ ਜਾਨ
ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹਕਾਰਯੋਂਕੋ ਕੁਟੰਬ ਭਰਨਾਦਿ ਮੇ
ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕਿ ਭੋਸਕੇ ਇਕੱਤ੍ ਕਰਣੇ ਮੇ ਯਤਨ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਭੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੇ ਯਤਨ ਨਹੀ
ਕਰਤੇ ਅਰਥਾਤ ਭੂਸਾ ਐਸਾ ਭੀ ਭਗਵਤ ਕੋ ਲੋਕੋਨੇ ਨਹੀ
ਜਾਨਾ ਹੁਆ ਹੈ। ਕੋਊ ਕਹੈ ਕਿ ਆਓ ਸੰਗਤਜੀ ਮੈ ਚਲੈਂ
ਉਹਾਂ ਕਥਾਔਕੀਰਤਨ ਭਜਨ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਤੋ ਕਹੈਂਗੇ ਹਮਕੋ
ਫੁਰਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਮੁਕਾ ਕਾਮ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਗ੍ਰੰਥਜੀ ਮੇ

ਜਹਾਂ ਹਮਨ ਹੋਇੰ ਸੋ ਤੁਮ ਲੇਵੋ ਐਸੇ ਆਗਿਆ ਕੋ ਲੇਕਰ ਚਲੇ ਤਬ ਏਕ ਮੰਦਿਰ ਮੋ ਗਏ ਤਬ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਆ ਗੇ ਦਤੁਅਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਚੌਕੀਪਰ ਉਠਕਰ ਸਤਕਾਰ ਕਿ ਆ ਕੁਸ਼ਲਖੇਮ ਬੂਝਾ । ਜੈਸੇ ਆਗੇ ਨ ਮਿਲੇਹੋਂਹਿ ਅਚਰਜ ਹੋਕਰ ਪੁਨਾ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਦੂਸਰੇ ਮੰਦਿਰ ਮੋ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਿਯਾ ਉਹਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਰਹੇਹੈਂ ਐਸੇਕਹੀਂ ਛਾਯਾ ਪਾਤ੍ਰਕਰਰਹੇਹੈਂ ਕ ਹੀ ਗੋਦਾਨ ਕਹੀਂਤੁਲਾ ਕਹੀਂ ਚੰਡੀਪਾਠਕਹੀਂ ਹਵਨ ਕਹੀਂ ਕੁਛ ਸਭ ਘਰ ਫਿਰੇ ਖਾਲੀ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਦੇਖਾ ਹਾਰਕਰ ਨਮ ਸਕਾਰ ਕਰ ਜਾਤੇ ਰਹੇ ਸੋ ਐਸੇ ਘਰ ਘਰ ਮੇ ਪੂਰਨ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਾਮਾਨਜ਼ਤੇ ਗ੍ਰਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਪੁਰਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਇ ਸਤ੍ਰੀ ਰੁਕਿਮਿਣੀ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਭ ਉ ਨਾਮ ਡਰਕਾ ਹੈ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵਉ ਤਿਸਕੋਂ ਜੋ ਸਭਕੋ ਭ ਉ ਰੂਪ ਕਾਲਰੂਪ ਹੋਕਰ (ਲੇ) ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਤਬੀਤੋ ਲੋਕ ਪੁਨਜ਼ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਉ ਕ ਬੀ ਕਾਲਕਾ ਭਯ ਨ ਹੋਇਤੋ ਪੁਨਜ਼ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਕੋਊ ਨ ਕਰੈ ਹਿਰੰਨਜ਼ ਕਸਜ਼ਪੂ ਰਾਵਨਾਦਿਵਤ ਨਿਰਭੈ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ ਪ ਵਾ ਖਾਸ਼ਚੀਜ਼ਮੇ ਨਮੋ ਸਰਬ ਰੌਣੇ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਬਿਸ਼ੇ ਸ ਕਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਔਪਛਨੇ ਮੇ ਸਰਬ ਭੌਣੇ ਹੀ ਆਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜ ਹਾਂ ਸਰਬ ਰੌਣੇ ਪਾਠ ਹੈ ਤਹਾਂ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਸਰਬ ਮੇ ਜੋ ਰੌ ਕਹਿਏ ਰਾਮ ਰੂਪ ਰਮ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਰਬਦੇ ਸ਼ਸਰਬਕਾਲਮੇਂ ਰੌਕਜ਼ਾ ਰੌਨਕ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ

॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਜੋ ਸਬ ਕੇ ਰਾਵਨ ਵਾਰਾ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਭੋਕ੍ਰਾ ਹੈ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਜੋ ਦੇਹ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਾਚ ਕ ਹੈਂ ਵਾਹਗੁਰੂ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਭੋਕ੍ਰਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਯਥਾ॥ਏਕਾਪੁਰੁਖ ਸਬਾਈ ਨਾਰਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨੰਗੀਅਨਾਥੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਅਨੰਗੀ ਹੋ ਅਰੁ ਅਨਾਥ ਹੋ ਅਨੰਗੀ ਕਾਮ ਰੂਪ ੧ ਵਾ ਨਿਰਗੁਨ ੨ ਔ ਅਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੇ ਰਹਿਤ ਆਪਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਪ ਸਭ ਕੇ ਨਾਥ ਹੋ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨਾਥ ਨਾਮ ਯਾਚਕ ਕਾ ਹੈ ਕਿਸੀਸੇ ਯਾਂ ਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਨਾਥ ਨਾਮ ਉਪਤਾਪ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੰਤਾਪ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋ ॥ ਪ ॥ ਵਾ ਅਨੰਗੀ ਕਜਾ ਪਖਜ ਪਾਤ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋ ॥ ੬ ॥ ਅਰੁਅਨਾ ਥ ਕਯਾ ਅਨ ਆਥ ਹੋ ਆਥਨਾਮ ਮਾਯਾਕਾ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕਯਾ ਨਿਰੰਜਨ ਹੋ ॥ ੭ ॥ ਅਥਵਾ ਆਥਨਾਮ ਅਸਭਹੋਨੇ ਕਾ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਸਦਾ ਉਦਯ ਰੂਪ ਹੋ ਕਬੀ ਭੀ ਤਿਰੋਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੂਏ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਰੂਪ ਨਭ ਮੇਂ ਅੰਧ ਕਾਰ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪੂਰਨਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ ਏਕ ਰਸ ॥ ੮ ॥

ਮੂਲ॥ ਨ੍ਰਿਸੰਗੀ ਪ੍ਰਮਾਥੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨ੍ਰਿਸੰਗੀ ਸੰਗ ਤੇ ਰਹਿਤ ਅਰਥਾਤ ਨ ਆਪ ਕਾਹੀ ਕੋਊ

ਸੰਗੀ ਹੈ ਨ ਆਪ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸੰਗੀ ਹੋ॥੧॥ ਔ ਪ੍ਰਮਾਥੀ ਹੋ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਸਭ ਕੇ ਰਿਦੇਕੋ ਮਥਨ ਕਯਾ ਖਜੋਭਨਕਰ ਰਹੇ ਹੋ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨ੍ਰਿ ਕਰਕੇ ਮਨੁਖਜ ਤਿਨਕੇ ਸੰਗੀ ਹੋ ਨਰੋ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਨੇ ਤੈ ॥ ੩ ॥ਵਾ॥ਨਿ॥ਰਸੰ॥ਗੀ॥ਕਿ ਰਸ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ॥ਗੀ॥ਬਾਣੀ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਮਾਥੇ ਕਜ਼ਾ ਮਾਥਾ ਨਾਮ ਮਸਤਕਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਖੇਦਾਂਤਰੂਪ ਬਾਣੀ ਆਪਕੀ ਸੰਸਾ ਰ ਰਸਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਹਾਰੀ ਹੈ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੰਗ ਨਾਮ ਕਰਸ਼ੰਕਾ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਨ੍ਰਿਸੰਗੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਃਸ਼ੰਕ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਭੀਦ੍ਵਿਬਿਧਿਹੈ ਏਕਤੋ ਸ਼ੰਕਾ ਨਾਮ ਸੰਦੇਹ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਆਪਕੇ ਨਹੀ ਹੈ ਸਰਬਜ਼ਗ਼ ਹੋਨੇ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਸ਼ੰਕਾ ਭ੍ਰੈਕਾ ਵਾਚਕ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਿਰਭਯ ਹੈ ਅਦ੍ਵਤੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸੇ ਹੀ ਭੈ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਭਾਨਭਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਭਾਨਭਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਸੂਰਜਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸੂ ਰਜਾਦਿ ਰੂਪ ਹੈ ਗੁਰੂ ਚੌਥੇ॥ ਸਭਮਹਿ ਜੋਤ ਜੋਤ ਹੈ ਸੋਇ॥ ਤਿਸਦੇ ਚਾਨਣਿ ਸਭਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ॥ ਗੁਰੁਸਾਖੀ ਜੋਤਿ ਪਰਗਟ ਹੋਇ॥ ਇਤਿ॥੧॥ ਵਾ ਭਾਨਭਾਂਨੇਜੋ ਬਲੀ ਰਾਵਨ ਕੰਸਾਦਿ ਸਭਕਾਬਲ ਭੰਨਣੇਵਾਲੇ ਥੇ ਉਨਕਾ ਬਲ ਭਾਨਤ ਭਏ ਹੋ ਹੋਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ਯਥਾ॥ ਬਲਭੰਨੇ ਮੁਗਧ ਮੂਰਖਾਹ ॥ ਪੁਨਹ ॥ ਪ੍ਰਭੁਨਾਰਾਇਣਗਰਬਪ੍ਰਹਾਰੀ॥ ਹਰਜੀ ਹੰਕਾਰਨ

ਭਾਵਈ ਬੇਦਕੂਕ ਸੁਨਾਵੇ॥ ਇਤਿ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਮੋਅਭਾਨ ਭਾਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਭਾਨਭਾਨ ਹੈ ਭਾਨ ਨਾਮ ਦਰਸ਼ਨ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਗਜ਼ਾਨ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਭਗਤ ਉਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਭਾਨ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਭਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਭਾਨ ਭਾਨੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀ ਭਾਨਭਾ ਕਜ਼ਾ ਦੂਰ ਨਹੀ ਕਰਭਾ ਅਰਥਾਤ ਪੜ੍ ਪੁਸਪਾਦਿਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਭਾਨਭਾਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਭਾ ਕਹੀਐ ਅਸ੍ਧ ਕ ਹੈਂ ਉਨਕੋ ਨਭਾਨੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਮਾਨਮਾਨੇ ॥ ੪੬ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮਾਨਮਾਨ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਮਾਨਕੇ ਜੋਗ ਜੋ ਸੰ ਤ ਭਗਤ ਹੈ ਉਨਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਮਾਨਮਾਨੇ ਮਾਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਖਜ਼ਾਂਦਿ ਪ੍ਰਮਾਣੋ ਕਰ ਮਹਾਤਮਾ ਜਿਸਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਜਿਸ਼ਕਾ ਮਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਤਿਸਕੋਭੀ ਮਾਨਰੂਪ ਹੈਂ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਨ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਮਾ ਲਖਜ ਮੀ ਮਾਯਾ ਉਸਕੋ ਜੋ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਜਿਸਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਇੱਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਪ ਤਪਾਦਿਕੋਂਕਰ ਅਰੁ ਲਖਜ਼ਮੀ ਉਧਰਦੇਖਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਅਰੁ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤਿਸਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਭੀ ਕਰਤੈ ਹੈਂ ਤਉ ਭੀ ਲਖਜ

ਮੀ ਪਾਦ ਸੇਵਨ ਕਰਤੀ ਹੈ ਕਿਉਕਿ ਇਸਕਾ ਸੁਭਾਉ ਹੀਹੈ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਤਿਆਗੀ ਕੇਸੰਗਲਾਂਗੀਫਿਰੈ ॥ ॥ ਪੁਨਾ ਗਹਿਕਰਪਕਰੀ ਨਆਈ ਹਾਥ ॥ ਪ੍ਰੀਤਕਰੀ ਚਾਲੀਨਹੀਸਾਥ ॥ ਕਹੁਨਾਨਕਜਬ ਤਿਆਗਦਈ ॥ ਤਬਓਹਚਰਨੀਆਇ ਪਈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਿਲਾਵਲ ਮਃ ॥ ੫ ॥ ਜਬਇਸਤੇ ਓਹ ਹੋਇ ਓਜਉਲਾ ॥ ਪੀਛੈਲਾਗਚਲੀਉਠਕਉਲ ॥ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਛਾਯਾ ਹੋਤੀਹੈ ਪੀਛੇ ਲਾਗੇਤੇ ਆਗੇ ਚਲਤੀ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਚੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਚੰਦ੍ਰਮੋਂ ਕਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਅਹਿਲਾਦਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕ ਸਾਂਤਿ ਕ੍ਰਿਤ ਅਰਰੂਪ ਨਿਧੀ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕ ਅਹਲਾਦਿਕ ਸਾਂਤ ਕਲਾਵਾਨਜਤਾਪਾਦਿਕ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਚੰਦ੍ਰਚੰਦ੍ਰੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵਉ ਜੋ ਅਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਪਦਵੀ ਦੇਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਚੰਦ੍ਰਚੰਦ੍ਰੇ ਚੰਦ੍ਰਨਾਮ ਅਸੁਭ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵਉ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਅਸੁਭ ਕਜਾ ਪਾਪਾਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਨਕੋ ਨਰਕ ਯਮਾਦਿ ਰੂਪ ਹੈ ਜੇਹਾਵੇਖੇਤੇਹਾ ਵੇਖ ਪਾਪੀਓਕੋ ਵੋਹੀ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕ੍ਰੂਰ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁੰਨੀਜੀਵੋ ਕੋ ਵੋਹੀ ਸੋਮਰੂਪਹੋਕਰ ਵਿਖੈਲਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨਮਸਕਾਰ ਤਿਸ ਪਰਮ ਪੁਰਖਕੋ ਜੋ ਚੰਦ੍ਰੇ ਮਹਾ ਕਰੂਰ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਚੰ

ਦ੍ਰਾ ਕਿਆ ਮਹਾਰੌਰਵ ਕੁੰਭੀ ਪਾਕਾਦਿ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਚੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰੇ ਚੰਦ੍ਰ ਨਾਮ ਅਹਿਲਾਦਿਕ ਕਾ ਹੈ ਅਰਨ ਚੰਦ੍ਰਾ ਅਚੰਦ੍ਰਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕਿਸੀਕਾ ਜਿਸ ਕਿਸ ਨਮਿੱਤ ਸੋਂ ਦੇਹ ਬਾਨੀ ਮਨਕਰ ਚਿੱਤ ਭੰਗ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਚੰਦ੍ਰੇ ਕਿਆ ਜਮਦੂਤਾਦਿ ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕਕਾਲ ਮੇ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਕੋਉਕ ਮੰਗਲ ਹੂਆ ਸਭ ਦੇਵ ਗੰਧਰਬ ਅਪਸਰਾ ਕਾ ਸਮਾਜ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਪਸਰਾ ਦੇਖਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਜੋ ਮਾਰਗ ਮੇ ਏਕ ਤਲਾਵ ਹੈ ਬਨਮੇ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਸੰਤਉਕੇ ਮਨਕੇ ਨਜਾਈ ਸੁੱਧ ਸੀਤਲ ਮਧੁਰ ਜਿਸਮੇ ਜਲ ਹੈ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਮਲਖਾਨੀ ਕਰ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਹੋ ਰਹਾਹੈ ਵਾ ਮੈ ਏਕ ਰਿਖੀ ਤਪ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਜਲਸ਼ਾਈ ਅਸ਼੍ਵਾਵਕ੍ਰ ਨਾਮ ਕਰ ਤਿਸ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ਗਾਇਨ ਕਰਤੀਆਂਭਇਆਂਤੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਬਰੰਬ੍ਰਹਿਐਸੇ ਰਿਖੀ ਕਹਤੇਭਏਤੋਏਕਜੋਉਨ ਮੇ ਚਤੁਰ ਥੀ ਵਾ ਨੇ ਮੈਂਗਾ ਕਿ ਹਮਸਭਕਾ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਹੋਇ ਤਥਾਸੁ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਜਬ ਜਲ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕ ਸਤੇ ਭਏ ਤੋਂਬ ਕੁਬ ਦੇਖਕਰ ਹਾਸੀ ਕਰਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਬ ਹੁਤ ਉਨੋਨੇ ਦਬਾਕਰ ਰਖਾ ਪਰੰਤੁ ਨਿਕਸਗਿਆ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇਂ ਹਾਸਾ ॥ ਜੈਸੇਛੋਟੀ ਭਾਲੀਓਂ ਸੇ ਫੂਲ ਨਿਕਸਜਾਹਿ ॥ ਏਕ ਕੋ ਦੇਖਕਰ ਸਭੀ ਜਬ ਹਸੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਤਬ ਰਿਸ਼ੀ ਕੁਪਿਤ ਹੋਕਰ ਸ਼ਾਪ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕਿ ਜਾਉ ਤੁਮਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤਉ ਹੋਗੀ ਪਰੰਤੁ ਤੁਮਕੋ ਚੋਰ ਭੀ ਲੇ ਜਾ

ਇੰਗੋ ॥ ਸੋ ਸੋਲਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕ ਸਉ ਆਠਰਾਂਣੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਕੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਅੰਤਕੋ ਭੀਲ ਅਰਜੁਨ ਸੇ ਖੋਸਕਰ ਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਧਨਖ ਸੋ ਸ਼ਿਵਾਦਿਕੋ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨਕੀਆ ਥਾ ਵੋਹੀ ਭੀਲੋ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਹੂਏ ਨਰਮ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਰੁ ਤਿਸੀ ਧਨਖ ਸੋ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰੈ ਤਬ ਭੀਲ ਹਸੈਂ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਨਾ ਕਿਸੀਕਾ ਕੋਊ ਸਤ੍ਰੂ ਹੈਨ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈਂ ਯਥਾ ॥ ਨਕਿੰਚਤਕ ਸਜਚਿਨਮਿਤ੍ਰੈਨਕਿੰਚਤਕ ਸਜ ਚਿਦ੍ਰਿਪੁਹ ॥ ਦੇਹਿਨਾਂਗੁਣਦੋਸ਼ਾਸਜੁਹ ਮਿਤ੍ਰਾਂਣਿਰਿਪੁਵਸਤ ਥੇਤਿ ॥ ਸੁਖਸਜਦੁਃਖਸਜਨਕੋਪਿਦਾਤਾ ਪਰੋਦਦਾਤੀਕਤਿਬੁਧ ਰੇਸ਼ਾ ॥ ਨ ਕੋਊ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਨ ਸ਼ਤ੍ਰ ਹੈ ਜੀਵ ਕਾ ਗੁਣ ਦੋਸ਼ਹੀ ਮਿਤ੍ਰ ਸ਼ਤ੍ਰ ਅਰ ਸੁਖ ਦੁਖ ਦਾਤੁੰਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ੁਭ ਸੁਭਾਵ ਰੂਪ ਕਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਥੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਭਾਨਭਾਨੇ ਨਮੋਗੀਤਗੀਤੇ

ਟੀਕਾ—ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵਉ ਜੋ ਸੂਰਜਰੂਪਹੋਕਰ ਸੰਪੂਰਨ ਜਗਤ ਕੋਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਨਮੋ ਗੀਤ ਗੀਤੇ ॥ ਨਮਸਤ੍ਕਾਰ ਹੋ ਵਉ ਜੋ ਗੀਤਗੀਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗੀਤ ਮੇ ਜੋ ਆਕਰਖਨ ਮੋਹਨ ਸ਼ਕਤਿ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸੁਰ ਰੂਪ ਹੈ ਗੀਤ ਮੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਗੀਤ ਕਰਕੇ ਭਗਤ ਜਨ ਨਾ ਰਚਾਂਦਿ

ਕ ਜਿਸਕੋ ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ਸਾਮਬੇਦਕ੍ਰਰਬੇਦ ਪਾਠੀ ਜਿਸਕੋ ਗਾਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ਗੀਤਾਆਦਿਕ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀਓ ਕਰ ਜੋ ਗਾਨ ਕਰੀਤਾਹੈ ਤਿਸਵਾਹਗੁਰੂਕੋਨਮਸ ਕਾਰਹੋਵੈ ॥ ਪ੍ਰਤਿਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾਨਮਹ ਕਾ ਸੰਬੰਧ ਜਾਨਲੇਨਾ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਤਾਨਤਾਨੇ ॥ ੪੭ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵਉਜੋ ਭਗਵਤਤਾਨਕੀ ਤਾਨ ਹੈ ਜੋ ਏਕਕਮ ਪੰਚਾਸਤਾਨ ਹੈ ਲਲਿਤ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕਰ ਰਾਗਕਾ ਪ੍ਰਾਨਰੂਪ ਉਨਤਾਨਉ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਭੀ ਜੋਤਾਨਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਗਮੇ ਤਾਨ ਕੀ ਆਪੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤਾਨਉਕੋ ਵਾਸਕ੍ਰਿ ਕੀ ਆਪੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਤਾਨ ਨਾਮ ਬਲ ਕਾ ਹੈਤਾਨ ਮੇਂ ਜੋ ਤਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਗਾਨਕੀਲਲਤਾਦਿਕ ਤਾਨ ਭੀ ਤਾਨ ਨਾਮ ਬਲ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੀਵੋ ਮੇਂ ਜੋ ਬਲ ਬੀਰਜ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਦ ਰੂਪ ਜੋ ਆਪ ਹੋ ਆਪਕੋ ਨਮਹ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਤਾਨਾ ਤਨਿਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਸਾ ਕਬੀਰਜੀਉ ॥ ਕੋਰੀਕੋ ਕਾ ਹੁਮਰਮਨ ਜਾਨਾ ॥ ਸਭਿਜਗ ਆਨਤਨਾਇਓਤਾਨਾ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਬ ਤੁਮ ਸੁਨਲੇ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾ ॥ ਤਬ ਹਮ ਇਤ ਨਕਪਸਰਿਓਤਾਨਾ ॥ ੧ ॥ ਧਰਨ ਅਕਾਸ਼ ਕੀ ਕਰਗਹਬ ਨਾਈ ॥ ਚੰਦਸੂਰਜ ਦੁਇਸਾਥਚਲਾਈ ॥ ੨ ॥ ਪਾਈਜੋਰ

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਨਾਦ ਨਾਦੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਔ ਨਾਦ ਜੋ ਹੈ ਸਪੁਸ੍ਵਰ ਤੀਨ ਗ੍ਰਾਮ ਇਕੀਸ ਮੂਰਛਨਾ ਬਾ ਈਸਸ੍ਰੁਤਿ ਰੂਪ ਤਿਸਨਾਦ ਮੇਂ ਨਾਦਿਤ੍ਵਸਕ੍ਰਿਹੈ ਯਥਾਯੋਗਜ ਤਾ ਸੋਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾਮੰਦਰ ਮਧਜਤਾਰ ਉੱਦਾਤ ਅਨੁ ਦਾਤ ਸ੍ਵਰਿਤ ਰੂਪ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਤਰੂਪ ਆਪ ਹੋ ਆਪਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਰ ਅਰਥ ਕਰ ਨਾ ਕਿ ਨਮੋ ਅਨਾਦਨਾਦੇ ਸ਼ਗੁਨਪਖਜ਼ਮੇ ਨਾਦਰੂਪਕੋਨਮਹ ॥ ਔਨਿਰਗੁਨਪਖਜ ਮੇਂ ਅਨਾਦਕਜਾ ਅਸਬਦਰੂਪ ਕੋ ਨਮਹ ਜਿਸਮੇਂ ਸਬਦ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਸਕਤਾ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਐਸੇ ਛੇਦ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਨਮੋ ਅਨਾਦਨ ਆਦੇ ॥ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਹੇ ਅਨਾਦਨ ਕਯਾ ਹੇ ਅਗਿਨਰੂਪ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅੰਨਕੇ ਆਦਨ ਕਯਾ ਭਖਜਨ ਕਰਨਾ ॥ ਜਾਠਰ ਰੂਪ ਸ੍ਰਬ ਜੀਵ ਕੇ ਜਠਰਮੇਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਗੀਤਾਯਥਾ॥ ਹੇ ਅਰ ਜੁਨ ਪ੍ਰਾਣੀਓਂ ਕੇ ਦੇਹਮੇਂ ਸਿਤਹੋਕਰ ਮੈਹੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅੰਨ ਕੋ ਪਾਚਨ ਕਰਤਾ ਹੌਂ ॥ ਵਾ ਹੇ ਅਨਾਦਿਨ ਔਰ ਸ ਰਬਾਦੇ ਭਗਵਤੀ ਨਮੋ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਪਾਨਪਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਾਨ ਪਾਨ ਹੈ ਪਾਨ ਨਾਮ ਹਾਥ ਕਾ ਹਾਥੋਂ ਮੇ ਜੋ ਕਰਣ ਕ੍ਰਿਆ ਸਕ੍ਰਿ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਹੋ ਆਪਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਪਾਨ ਨਾਮ ਪਤੰਗ ਕਾ ਹੈ ਸੋਪਤੰਗ

ਬਾਤਇਕਕੀਨੀ ਤਿਹਤਾਂਤੀ ਮਨ ਮਾਨਾ ॥ ਜੋਲਾਹੇ ਘਰ ਅਪਨਾਚੀਨਜਾ ਘਟ ਹੀਰਾਮਪਛਾਨਾ ॥ ੩ ॥ ਕਹਤਕਬੀਰ ਕਾਰਗਹਿਤੋਰੀ ॥ ਸੂਤਹਿਸੂਤ ਮਿਲਾਏ ਕੋਰੀ ॥ ੪ ॥ ਇਤਿ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇਂ ਤੈਂਤੂਕਾਰ ਜੀਵ ਵਿਸ਼ੇਸ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਰੂਪ ਜਾਨਨਾ ॥ ੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਮਲ ਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾਮੰਦ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੌਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜੇ ਚਤੁਰਥਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਥਰਨਨੰ ਨਾਮ ਬਿੰਸਤਿਤਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੨੦ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਨ੍ਰਿਤਨ੍ਰਿਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਨ੍ਰਿਤਜ਼ਕਜਾ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਮੇਂ ਨਰ ਤਨ ਸਕ੍ਰਿ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਹਾਉ ਭਾਉ ਕਟਾਖਜ਼ ਔ ਅੰਚੌਕਾ ਤਾਰ ਲੈਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਾਉਨਾ ਸੋ ਚੈਤਨਜ ਸਕ੍ਰਿ ਸੇ ਬਿਨਾ ਯੇ ਕੁਛ ਬਜ਼ਵਹਾਰ ਰੂਪ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਰਚਨਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯਹੀ ਭਈ ਏਕ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਸੋ ਤਿਸਕੋਂ ਨਟਵਤਜੋ ਨਿਰਤਨਕਰਾਇ ਰਹਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਦਾਰੀ ਪੁਤਲੀ ਵਤ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਜੋ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕਰਾਰਹਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋਂ ਬੰਦਨਾ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥

———

मे जो अकास मंचारादि शक्तिहै डोरके सहित तिसको नमह ॥ २ ॥ वा पतंग मुरज लखजतलखजनाकरतिस मे प्रकाश शक्ती को नमसकार होइ ॥ ३ ॥ औरपाननाम पान के बीड़े का है सो लिखा है तांबूलंकटुतिक्तु मिसृ मधुरं खजारं कषायांत्रितं ॥ बातघ्नं कफनाशनंक्रिमिह रंदुर रोध निरनाशनं ॥ षकत्रसजाभरणं बिसुंधिकर णं कामाग्नि संदीपनं ॥ तांबूलंसषिहेचतुरदसगुणा मृरगेपिंतदुरलभं ॥ १ ॥ अरथात यगजादिकोमें मुखसुंधजरथेतांबुलपुंगीफलं औसे प्रयोगोचारने करते हैं सो यगजपुरुख से होकर जो यगजांत में पानकोपान अरथात भखजन करे तिस को नमह ॥ ४ ॥ वा पान में सुंधता शक्ती जिस की होज सो नमो पान पाने ॥ ५ ॥ किंवा नमसकार होवे तिसको जो पान पाने अरथात हाथ पांउ से रहित है अरु गामन शक्ति कर त्रिहु शक्ति सहित है ॥ यथा वार मा श्र की॥सलोक॥महला २॥ अखी बाझहु देखणा बिन कंना सुनणा ॥ पैरा बाझहु चलणा बिनहथाकरणा ॥ जीभै बाझहु बोलणा इिउ जीवत मरणा ॥ नानक हुकम पछान कै तउ खसमै मिलणा ॥ १ ॥ अरथ औसे सलोक का करना प्रसंगानु सार ॥ जो परम पुरुख पांउ से बिना है अरुचलता है हाथउं से बिना है अरु क्रिआ करता है जीभ से बिना

है अरु बोलता है बेदबानी साहिब औसे बचन करते हैं औसे परम पुरख कउ जानै तब जीवहूभाउसोमर कर खसमकजा सृमी रुप होताहै सोई फिरकैहूं भइआ जाकउ कहिता अउर ॥ सूती ॥तथा॥आपाहिपादोजव नो गृहीता ॥ और संपूदायकअरथ साधु संगत जानते ही हैं ॥ ६ ॥ किंवा ॥ पान सबद कर पानी जानिऐ अरथात पानी को भी जो पानी रुप है रसतन मात्रारूप त्रिसना निवरतक तुशी आपादान सकि रूपहैं तिसको नमह ॥ ७ ॥ परंतु प्रसंगानुसार पान अरथ हाथों का ही है ॥ ५ ॥

मूल ॥ नमो बादबादे ॥ ४८ ॥ टीका

बादनाम चरचा का है सो तीन प्रकारका है जलप बितंडा बादरुप जलप किसको कहते हैं कि अनेक प्रकार की युकि कर अपना मतिसथापन करना और दूसरे का मत खंडन करना ॥ १ ॥ और बितंडा किआ कि अपना मत भी न सथापन करना और दूसरे का मत खंडन करना ॥ २ ॥ और बाद कजा कि गुर सिखका संबादरुप मोखजफल प्रतिपादिक शकति है सो हे वाहगुरु आप हो ॥ ३ ॥ अरथात बाद मे जो बाद रू प है तिसको नमह ॥ १ ॥ और औसेभी लिखा है गाजासु लगात मे कि जो बाद अगनके साथ होइ तबमाजीक

ਹਾਜ਼ਾਭਾ ਹੈ ਔਰ ਇਹਾਂ ਬਾਦਬਾਦਹੈ ਤੋ ਮਾਇਨੇ ਕਿਆ ਭਯਾ
ਕਿ ਮਾਜ਼ੀ ਕਾ ਜੋ ਮਾਜ਼ੀਹੈ ਕਯਾ ਗੁਜਰੇਕਾਭੀ ਗੁਜਰਾ ਅਰ
ਥ ਕਜ਼ਾਕਿ ਜਿਸਕੋ ਭੂਤਕਾਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਐਸੇਜਾਨਨਾ
ਕਿ ਬਾਦਬਾਦ ਕਜ਼ਾ ਭੂਤਕਾਭੂਤ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਪਰਮਪੁਰਾਨ ਪੁਰ
ਖੋਤਮ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਔਰ ਜੋ ਅਲਫ ਕੈਸਾਥ ਬਾ
ਦ ਹੋਇ ਤਿਸਕੇ ਇੜਨੇ ਮਾਇਨੇਕੀਏਜਾਤੇਹੈ ਏਕ ਤੋ ਹਵਾ
ਔਰ ਮਾਹਿ ਸ਼ਮਸੀ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਤਰੀਖ ॥ ਔਰ ਕਲਾਮ॥ ਔ
ਰ ਸਿਫਤ ਔਰ ਆਹੋਨਾਲੈ ਕਿਆਅਫਸੋਸਸੋਂਪੁਕਾਰਕਰਨੀ
ਔਰ ਗੁਰੂਰ ਔਰ ਤੇਜ਼ੀ ਔਰ ਬਾਦ ਕਿਸੀਕ ਫ਼ਰੇਸਤੇ ਕਾ
ਨਾਮ ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਬਾਦ ਏਕ ਮਰਜ ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਚੋਟ
ਕੋ ਭੀ ਬਾਦਕਹਿਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲਸ਼ਕ੍ਰੀ ਵਗੈਰਾ ਸੋ ਯਾਨੇ ਖੂਨ
ਨਿਕਸੇ ॥ ਜੋ ਵਾਯੂਕਾ ਬਾਚਕ ਬਾਦ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਅਰਥ ਕ
ਰਨਾ ਕਿ ਪੌਨ ਕਾ ਭੀ ਪੌਨਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤਬੇਗਬਲਪ੍ਰਾਨਾਦਿ
ਜੀਵਨ ਸਕਤਿ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸੇ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਮਾਂਹਸ਼ਮਸੀ
ਅਰਥ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦੂਤੀਆ ਕਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਜਾਨਿਐ ਸਰਬ ਬੰ
ਦਨੀਯ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੈ ਦੂਤੀਆ ਕਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਰਬ
ਬੰਦਨੀਯ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਬੰਦਨੀਯ ਹੈ ਭਾਵ ਕਜ਼ਾ
ਕਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾਮੇ ਜੈਸੇ ਕਾਂਤੀਸਾਂਤੀ ਸੌਂਦਰਯਤਾ ਅਮੀਯਤਾ ਸ
ਰਬੌਸ਼ਧੀਪੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਸੁਕ੍ਰੀ ਰੂਪਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਹੈ
ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਔਰ ਕਲਾਮ ਅਰਥ ਮੇ ਤੇ ਪ੍ਰ
ਸਿੱਧ ਹੀ ਸਤਬ ਬਾਨੀਓਂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੇਦ ਬਾ

ਨੀ ਸ੍ਵਾਸ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਰਥਾਤ ਬੇਦ ਕਾ ਭੀ ਜੋ ਬੇਦ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿ
ਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਹ। ਵਾ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਕੋ ਜੋ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿ
ਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਔਰ ਸਿਫਤ ਅਰਥ ਤੇ ਸ੍ਤੁਤੀਕੋ ਭੀ ਜੋ
ਸ੍ਤੁਤੀ ਰੂਪ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਤੋਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਭੀ ਜੋ ਪਰਮ ਸ੍ਤੋਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੈ ਅ-
ਰਥਾਤ ਸਿਫਤੀ ਕੀਰਤੀ ਜੈਸੇ ਸਭਕੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਯ ਹੈ ਤੈਸੇ
ਕੀਰਤੀ ਕੋ ਭੀ ਜੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਯ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥ ਔ
ਰ ਆਹੋਨਾਲੈ ਅਰਥ ਮੇ ਆਹੋ ਨਾਮ ਅਫਸੋਸਕਾਹੈ ਯਾ ਦੁਖ
ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਦੁਖਸੇ ਅਫਸੋਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਫਸੋਸ ਕਰ ਪ੍ਰ
ਲਾਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਹੋਨਾਲੈ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਕਰੁਣਾ
ਰਸ ਹੋਗਾ ਤੋ ਭਾਵ ਕਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਰੁਣਾ ਕੋ
ਭੀ ਕਰੁਣਾ ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਰੁਣਾਰਸ ਦੇਵਦਨੁਜਨਮਨੁ ਖਜ਼
ਪਸੁ ਪਖਜ਼ੀ ਕਾ ਨਿਸਪੀੜਕ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਹਾਕਾਲ ਰੂਪ ਪਾਰ
ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਨਾ ਕੋ ਪੀੜਨ ਕਰਤਾ ਰੂਪ ਹੈ ਕਾਲਕਾ ਕਾਲ
ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੭ ॥ ਔਰ ਗ਼ਰੂਰ ਅਰਥ ਮੇ ਗ਼ਰੂਰ ਨਾਮ ਅਭਿਮਾਨ
ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਗ਼ਰੂਰ ਸਰਬੋਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਤਿਸਸੇ ਭੀ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਪਰੇ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਯਥਾ
ਤਨਮੇ ਮਨੁ ਆਮਨ ਮੇ ਸਾਚਾ ॥ ਸੋਸਾਚ ਮਿਲ ਸਾਚੇਰਾਚਾ॥ਅ
ਰਥਾਤ ਪਰੰਪਰਾ ਕਰ ਦੇਹਸੇ ਲੇਕਰ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ
ਜੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗ਼ਰੂਰ ਅਭਿਮਾਨ ਜੈਸੇ
ਦੁਖ ਦਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤਿਸਕੋ ਦੁਖ ਦਾਤਾ ਹੈ ਸ਼ਾਂਤੀ
ਰੂਪ ॥ ੯ ॥ ਔਰ ਤੇਜ਼ੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਬਾਦਬਾਦ ਕਜ਼ਾ ਤੇਜ ਕਾ

तेज़ है जो अगनी सूरजादिकों तापक रूपहै पर प्रकाश
सर्धजोति जाकै चांदने सरब मै चांदना होइ ॥ १० ॥
वा तेजी परधरखता दबदबा जिसकों कहते हैं सो वाह
गुरू दबदबा को भी दबदबा रूप है प्रगलभता को प्र
गलभता रूप तिसको नमह ॥ ११ ॥ और फरेसता अ
रथ मे तो देवदेव भगवति प्रसिंध ही है ॥ १२ ॥ मरज़
अरथ मे पितकफबात रूप जो तीन रोग हैं अनंत रो
गों के मूल कारन तिनमे जो बातरूप प्रबल रोग है मै
सार पीडक तिसका भी जो पीडक है सो पवन दीआं अ
नंत बीमारीआं हैं चौठीआ रीछण अरधंग सौदाख इ
तजदिक अरथात तिसका भी जो पीडक है कालकाल
रूप तिसको नमह ॥ १३ ॥ औरगुहजारथमे भी महाका
ल वाहिगुरू सरब मारक है आदिसज रूप होकर श-
रीर वैसे ही पड़ा रहता है सरबांग सहित और जीव
को मार लेता है अरथात तिसपरम गुहज मारक महां
काल के प्रती नमसकार होइ ॥ १४ ॥

मूल ॥ अनंगी अनामे ॥ टीआ

हे अनंगी अंगसे रहित अरथात काम रूप संसार जी
व वरधक ॥ १ ॥ वा निरावजव त्रिगुणातीत तुरीय त
ज निरगुन रूप ॥ २ ॥ वा अंगनाम पखजका है सो हे

पखज रहित अरु हे अनामे नामरूपसे रहित ३ वा रो
गरहित ४ वा हेतुहेतु मदभाव जिसते अनंगी है इ
सीते अनाम है जिसते अनाम है इसीते अनंगी है ॥ प
वा ॥ अंगीनाम बसत्रबिशेसहैकंठमे पहिरनेका इसत्री
ओं का वासों रहित है अरथात निरावरन दिगंबर हो
॥ ६ ॥वा॥गी॥नामबाणी निरगुन पखजमे अनंगी कज़ा
अनगी अरथात बानीसे रहित बेद कतेब संसारहभा
हूं बाहरा । नानक का पातशाह दीसै ज़ाहिरा । अरथात
अवांछमनसगोचरहै ॥ ७ ॥ किंवा ॥ अंगनामपजारेका
है सो तिसका पजारा कोऊ नहीं है मित्रसत्रु तुलज होने
ते यह बात तो महाराज के भगत जो गजानी है तिनमे
भी पाईती है ॥ यथा ॥ स्री सुखमनी जी ॥ १ ॥ ब्रहम
गिआनी कै मित्रसत्रु समान । ब्रहम गिआनी कै नाही
अभिमान । इति तथा माझ॥सभे सांझीवाल सदाइन हूं
किसै न दिसै बाहिरा जीउ भथा आखि॥ अलहमदु
लिल्लाहरबुलआलमीन । अरथात सरुन निरगुन रू
पकर समहै नमसकार की अनुबिती करलैनी ॥

मूल ॥ समसती सरूपे ॥ टीका

हे अकाल पुरख समसती सरूप है॥ दीवानगोया यथा
॥ बाहिसुड़ी गाहिजाहिदगह कलंदरमें शबद । रंग

हाऐ मुख़तलिफ़ दारिदबुते अधारमा ॥ पुना ॥ जह दे
खा तह तेरा रुप ॥ १ ॥ किंवा ॥ मसती के सहित जो हो
वै सो कहिऐ सभसती सचिदानंदापरोखजानंदानुभव क
र मसु सो तुझका रुप है इसी से अवधेनमीलित
शेसमाई हैं तड़ूवेता भी इस अनंद में मगन रहते
हैं सदीव जिसके ॥ २ ॥

मूल ॥ प्रुंगी प्रमाथे ॥ टीका

प् प्रकरख अरथ में है विशेस कर भंगीभंगन कर
ने वारा संसारकोकालरुप होकरइसीते प्रमाथेप्रमथन
शीलखजोभ करने वारा है जैसे मितज़ु से प्रथम जूरादि
क मन बुधि इंद्रियों को खजोभ करते हैं ॥ १ ॥ वा प्
भंगी शबद कर त्रिभंगी मुरति सी क्रिशन की मुरली
कर (गो) गोपादिको के चितके प्ती प्रमथन कजा खजे
भ करने वारा ॥२॥वा॥ प्करखकरभंगी प्रुंगी सो कौन
शिवजी भांगाऔधतुरादि भखजण करता पुना विखादि
भी भखजन करता और प्लैकाल मे चराचर प्रपंच के
प्रमथन करता है ॥ ३ ॥ किंवा ॥ कामरुप प्रपंच के प्
मथन करता है कैलास प्तिगा मन प्संगा मे प्सिंध
है तथा सरबदा समानरुपकर भी अरु कामनारुपकर
भी खजोभकहै ॥ ४ ॥ अरु प्रुंगी भी इस प्संगा मे संक
लप भंगा हो नेसे दिदा भंगा करता है कालरुप ॥ ५ ॥

और खासबीड़मे प्रुंगी समाधे ॥ लिखाहैपाठ ॥

मूल ॥ सभसती बिभुते ॥ ४९ ॥ टीका

सरब बिभुतीरुप है जैसे भगावतगीता के दसम धजाय
में अरजुनके प्ति दिखलाई है मनुखजों मे राजा मिरगों
मे सिंध दैतउं मे प्रहलाद जल जीवउं मे बरुण ध
नखधारिउं मे राम ऐसेही ऐकादस सकंधमे भी सब
बिभुती तुझकी है ॥ १ ॥ वा सरब बिभुती रुप तुं है ॥
२ ॥ वा प्लयकाल मे चराचर सिसटी प्ती भसम
करता है ॥ ३ ॥ किंवा ॥ सहमसती जो होइ सो कहिऐ
समशती ते कौन ब्रहमगिआनी संतजन वो जिसकी बि
भुती है सो तड़ूबेता अवसथावान देहको भी साथकर ऐ
से देखते हैं जैसे मदरा कर मंतपुरख बसत् जो कटि
सो गिरगाधा है वा साथहै लटकता थाकीरसों लिपट
ता है ते महातमा सो बिभुती हैं तुझकी ॥ ४ किंवा ॥ इ
सत्रीयों मे सम समान नाम ऐकरस जोसंती है सीता पा
रबती से आदिजहि है विभुती जिसकी सो कहिऐ सम
सती विभुते ॥ ५ ॥ वा भगावती पखजमेहे समसती बि
भुते नमोकी अनुबिती करनी ॥ ६ ॥

मूल ॥ कलंकं बिनाने कलंकी सरुपे ॥

टीका॥कलंक से बिना है बिना अभावा रथक है ॥यथा ॥

ਉਤਾਰ ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ ਘਟਘਟ ਨਾਥ ਅਨਾਥ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਆਇਓ ਨਾਨਕਕੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਥ॥ ੩ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਭਗਤ ਵਛਲ ਸੁਨ ਹੋਤ ਹੌਂ ਨਿਰਾਸਰਿਦੈ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਸੁਨ ਆਸਾ ਉਰਧਾਰਹੌ॥ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੁਨ ਕੰਪਤਹੈਅੰਤਰਗਤਦੀਨ ਕੇ ਦਯਾਲਸੁਨ ਭ੍ਰਮਭੈ ਟਾਰਿਹੌ ॥ ਜਲਧਰ ਸੰਗਮ ਕੈ ਅਫਲ ਸੇ ਮਲਦ੍ਰਮ ਚੰਦਨਸੁਗੰਧ ਸਨਬੰਧ ਮਲਗਾਰਹੌਂ ॥ ਅਪਨੀ ਕਰਨੀ ਕੋਰ ਨਰਕ ਹੂੰਨ ਪਾਊਂ ਠੌਰ ਤੁਮਰੇ ਬਿਰਦ ਕੋ ਸੁਆਸਰੋ ਸਮਾਰ ਹੌ॥ ੪ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਬਾ ਸੁਮੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ॥ ਕਾਮੀਔਕੁਟਿਲ ਕੁਰਕਪਟੀ ਕ੍ਰਿਤਘਨੀ ਕਟੁਕਲਹੀਕਲੰ ਕੀ ਕਲੀਕਾਲਕੇ ਅਧੀਨ ਹੌਂ॥ ਖੋਟੋਖਲਖਾਮੀ ਖੂਬਖੰਡਿਤ ਖਰਾਬਖਰੋ ਖਾਲਿਕਨ ਜਾਨਿਓ ਖਿਲਜੋ ਖਜਾਲਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੌ॥ ਗਾਫਿਲ ਗੁਸੈਲਗਮਰੂਗੀਭਰਜੋ ਗਜਾਨਹੀਨਗਾਮੀਗਿਨਜੋ ਔਗੁਨੀਗੁਨਾਹਿਨਮੈ ਪੀਨ ਹੌਂ ॥ ਘਰਕੋ ਨ ਕਾਮਕੋ ਅਰਾਮਕੋ ਨਨਾਮਕਛੂ ਰਾਮਮੋਹਿਤਾਰੋ ਤਬ ਜਾਨੋ ਨਾਥ ਦੀਨ ਹੌ॥ ੨ ॥ ਸੋ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵਾਕਜ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਸਾਧਨਰੂਪ ਕਲੰਸੁੰਦਰ ਕੰਸੁਖਰੂਪਸੁੰਦਰਸੇ ਭਾਤਿ ਕਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਜਣਕਰ ਬਰਨਨ ਕੀਆ ॥ ਅਬ ਸਗੁਨ ਰੂਪਕਰ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਲੰਕੀ ਸਰੂਪੇ-ਭਾਵੀ ਅਵਤਾਰ ਕਲਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜਿਸਕਾਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਮਹਾਰਾਜ

ਸਾਤਗਾਠਕੋਪੀਨ ਮੈਸਾਧਨਾ ਨੇਸੰਕ । ਰਾਮਅਮਲਮਾਤੋ ਫਿਰੈ ਗਿਨੈ ਇੰਦ੍ਰਸੋ ਰੰਕ॥ ੧ ॥ ਜਿਸਤੇ ਕਲੰਕ ਸੋ ਬਿਨਾ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਨਿਹਕਲੰਕੀ ਸਰੂਪ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਲ ਨਾਮ ਸੁੰਦਰਕਾ ਹੈ ਕਲਕਜਾ ਸੁੰਦਰ ਹੈ (ਕੰ) ਨਾਮ ਸੁਖਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੁੰਦਰ ਸੁਖਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਬਿਨਾਨੇ ਕਜਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਨੰਮ੍ਰੀਭਾਵ ਹੋਨੇਕਰ ॥ ਯਥਾ'ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਕਵਣ ਸੁਅਖਰ ਕਵਨ ਗੁਣ ਕਵਨਸੁਮਣਿਆਮੰਤ । ਕਵਨ ਸੁਵੇਸੋਹਉਂਕਰੀਜਿਤਵਸ ਆਵੈ ਕੰਤ ॥ ੧ ॥ ਨਿਵਣਸੁਅਖਰ ਖਿਵਣ ਗੁਣ ਜਿਹਬਾ ਮਣਿਆਮੰਤ । ਏਤ੍ਰੈਭੈਲੇ ਵੇਸਕਰਤਾਵਸ ਆਵੀ ਕੰਤ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕੋਮਲ ਬਾਨੀ ਸਭਕੋ ਸੰਤੋਖੈ । ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਿਯਵਾਕਜ-ਪ੍ਰਦਾਨੇ ਨ ਸਰਬੇਤੁਖਜੰਤਿਜੰਤੁਵਹ । ਤਸਮਾਦੇਵ ਬਕੁ ਬਜੈ ਬਚਨੇ ਕਿੰ ਦਰਿਦ੍ਰਤਾ ਅਰਥ ਪ੍ਰਿਯਵਾਕਜ ਉਚਾਰਨ ਕਹਨੇ ਸੇ ਸਭਜੰਤੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀਤੇ ਪ੍ਰਿਯਵਾਕਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਿਆ ਚਹਿਐ ਹੇ ਪਜਾਰਜੋ ਕਹੋ ਤੋ ਬਾਨੀਕੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨੇ ਮੇ ਕਜਾ ਦਰਿਦਰਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਫਰੀਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ॥ ਜੇ ਤਉਪਿਰਿਆਦੀ ਸਿਕਤਾ ਹਿਆਉਨਢਾਹੇ ਕਹੀਦਾ ॥ ਸਭਨਾ ਮਨ ਮਾਣਿਕਠਾਹਿਨ ਮੂਲਮਚਾਵਗਾ ॥ ਪੁਨਾ'ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਹੇ ਗੁਬਿੰਦ ਹੇ ਗੁਪਾਲ ਹੇ ਦਇਆਲਲਾਲ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥਅ ਨਾਥ ਸਖੇ ਦੀਨਦਰਦ ਨਿਵਾਰ ॥ ਹੇ ਸਮਰਥ ਅਗਮ ਪੂਰਨ ਮੋਹਮਇਆਧਾਰ॥ ਅੰਧਕੂਪ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਨਾਨਕ ਪਾਰ

ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈ ਤਥਾ ਸਃ ॥ ਪਾਪ ਸੰਬੂਹ ਬਿਨਾਸਨ ਕੋ ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰ ਕਹਾਵਹਿਗੋ ॥ ਤੁਰਕਛੁ ਤੁਰੰਗ ਸਪ ਛਬਡੇ ਕਰਕਾਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨਕਪਾਵਹਿਗੋ॥ ਨਿਕਸੇ ਜਿਮਿਕੋਹ ਰ ਪਰਬਤ ਤੇ ਤਸ ਸੋਭ ਦਿਵਾਲਯ ਪਾਵਹਿਗੋ ॥ ਭਲਭਾਗ ਭੁਇਆ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿਜੂ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਆਵਹਿਗੋ ॥ ੧ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ਬਿਸ਼ੇਸਨ ਬਸਿਸ੍ਰ ਦੁਸ੍ਰਦਮਨ ਧਰਮਸਥਾਪ ਨ ਕਲਯੁਗ ਕੇ ਅੰਤ ਅਰ ਸਤਯੁਗ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇ ਹੋਹਿਗੋ ਤਦੁਪਲਖਿਤ ਔਰ ਅਨੰਤ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸਨਾਦਿ ਜਾਨਲੇਣੇ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ਕਲੰਕੀ ਕਰਕੇ ਕਲੰਕਵਾਨ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਲੰਕੀ ਕਲੰਕ ਬੇਦ ਨਿੰਦਾਕਰ ਯੁਕਤ ਬੁੱਧਾਵਤਾਰ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਇਸੀ ਨਮਿਤ ਗਾਯਾਸੁਰ ਖਜੋੜ੍ਹ ਮੇ ਫਾਟਕਬੰਦਹੈ ਹੁਕਮ ਨ ਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਮੂਰਤ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਨਿਰਗੁਨ ਪਖਜਮੇ ਹੀ ਲਗਾਨਾ ਕਲੰਕਜਾ ਸੁੰਦਰ ਕੰ ਕਿਆ ਸਿਰ ਆਦਿ ਜੋ ਅਵੈਵ ਹੈ ਇਨਸੇ ਬਿਨਾ ਨਾਮ ਰਹਿਤ ਹੈ ਔਰਇਸੀ ਤੇ ਨੇ ਕਿਆ ਨਿਸਕਲੰਕੀ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਜੋ ਜੋ ਤ੍ਰਿਗੁਨਾਤਮਕ ਹੈ ਸੋ ਸਕਲੰਕ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਕੀ ਪਦ ਪ੍ਰਸਨ ਮੇ ਲਗਾਨਾ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀ ਸਰੂਪੇ ਹੇਸਦਗੁਰੋ ਪਰਮਾਤਮਾਕਾ ਮੁਝਕਾ ਵਾਕੀ ਨਾਮ ਕੀ ਸਰੂਪੇ ਕਜਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਭੋ ਸਿਖਜ ਕਲੰਕ ਬਿਨਾ ਕਜਾ ਕਲੰਕ ਸੇ ਰਹਿਤ ਨੇ ਕਹੀਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪ ਹੈ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਯਥਾ ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਕਾਹੇਰੇਬਨਖੋਜਨਜਾਈ ॥ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ

ਸਦਾਅਲੇਪਾ ਤੋਹੀਸੰਗ ਸਮਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੁਹਪਮ ਧ ਜਿਉ ਬਾਸਬਸਤੁ ਹੈ ਮੁਕਰਮਾਹਿ ਜੈਸੇ ਛਾਈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਰਿਬਸੈ ਨਿਰੰਤਰ ਘਟਹੀ ਖੋਜਉ ਭਾਈ ॥ ੧ ॥ ਬਾਹਰ ਭੀ ਤਰ ਏਕੋ ਜਾਨੋ ਇਹਗੁਰ ਗਿਆਨ ਬਤਾਈ ॥ ਜਨ ਨਾਨ ਕਬਿਨਆਪਾਚੀਨੇ ਮਿਟੈ ਨ ਭ੍ਰਮਕੀ ਕਾਈ ॥ ੨ ॥ ਦੀਵਾਨ ਗੋਯਾ ॥ ਗਃ ॥ ਬਿਦਹਿਸਾਕੀਮਰਾ ਯਕ ਜਾਮ ਜ਼ਾਂ ਰੰਗੀਨੀ ਏ ਦਿਲਹਾ ॥ ਬਜ਼ਾਮੇ ਪਾਕਬੀਂਆਂਸਾਂਕਨਮ ਈਂਜੁਮਿਲੈ ਮੁ ਸ਼ਕਿਲਹਾ॥ ੨ ॥ਮਰਾਦਰਮੰਜ਼ਿਲੇਜਾਨਾਹਮਹਐਸ਼ੋਹਮਹਸਾ ਦੀ ॥ ਜ਼ਰਸ਼ ਬੇਹੂਦੈ ਮੇਨਾਲਦ ਕੁਜਾਬੰਦੇਮਮੁਹਮਿਲਹਾ ॥ ੨ ॥ ਖੁਦਾਹਾਜ਼ਰ ਬਵਦ ਦਾਯਮ ਬਬੀਂ ਦੀਦਾਰ ਪਾਕਸੁਰਾ ॥ ਨਗਿਰਦਾਬੇ ਦਰੋ ਹਾਯਲਨਦਰਿਯਾਓਨਸਾਹਲਾਹਾ ॥੩॥ ਚ ਰਾਬੈਹੂਦੈ ਮੇ ਗਰਦੀ ਬਸਹਰਾਐ ਬਦਸ਼ਤੇਦਿਲ ॥ ਚੁਆਂ ਸੁ ਲਤਾਨ ਖੂਬਾਂਕਰਦ ਅੰਦਰਦੀਦਹ ਮੰਜ਼ਿਲਹਾ ॥ ੪ ॥ ਚੁਰੌ ਰਜ਼ ਜ਼ਾਤਪਾਕਸ਼ ਨੇਸਤ ਦਰਹਰਜਾਕਿਮੇਬੀਨਮ ॥ ਬਰੋਰੋ ਯਾ ਕੁਜਾਬੁਰਜ਼ਾਰਮਈਂਦੁਨਿਯਾਓ ਅਹਲੀਹਾ ॥ ੫ ॥ ਪੁਨਾ ਅਜਬਮਨ ਸ਼ਮਸਤਬਰੇਜ਼ਮਕਿਆਸ਼ਕਰਗਸਤਅਮ ਦਰਖੁ ਦ ॥ ਚੁਖ਼ੁਦਦਰਖ਼ੁਦ ਨਜ਼ਰ ਕਰਦਮ ਨਦੀਦਮ ਜੁਜ਼ ਖੁਦ ਦ ਰੇਖੁਦ ॥ ੧ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ ਮੈ ਬੈਸੰਤ ਰ ਸਗਲ ਦੂਧ ਮੈ ਘੀਆ ॥ ਊਚਨੀਚਮੈ ਜੋਤਸਮਾਨੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਮਾਧੋ ਜੀਆ ॥ਪੁਨਾਕੈਸਾਹੈਪਰਮਾਤਮਾ ॥ਕਲੰ॥ ਕ॥ਨਾ ਮ ਸਿਰਕਾ ਸੁਖਕਾ ਭੀ ਹੈ ਯਥਾ ਏਕਾਖਜ਼ਰ ਕੋਸੇ ਦੋਃ ॥ ਕੰ

ਸੁਖ ਕੰਸਿਰ ਕੰਸਲਿਲ ਕੰਤ੍ਰਿਕੋਣ ਕੋ ਨਾਮ ॥ ਕੰ ਬ੍ਰਹਮਾਕੰ ਪਵਨ ਘਨ੍ਹਕੰਕਹਿਐ ਪੁਨ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ੧ ॥ ਸਿਰ ਕਰਕੇ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਸਰਬ ਸਿਰੋਮਣੀ ਰੂਪ ਔਰ ਸੁਖ ਅਨੰਦਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਿਰੂਪ ਜਿਸਨੇ ਧਾਰਨ ਕੀਆਹੈ ਅਰੁ ॥ਲੰ॥ਕਜਾਦੀਪਤੀਅ ਰਥਾਤ ਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪ ਹੈ ਸ ਰੂਪੇ ॥ਰੂ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾ ਹੈ ਔਰ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਹਿਤ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਅ ਰੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਸੋ ਗਜਾਤਬਜ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਸਹਿਤ ਰੂਪ ਕੋ ਜੋ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਸਰੂਪਾ ਤਿਸਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਮੇ ਹ ਸਰੂਪੇ ਮਹਾ ਕਾਲਕੇ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰੂਪਕੇ ਸਹਿਤ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਸਰੂਪੇ ਭਗਵਤੀ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਪਤ ਸਪਤਮੀਮਹਾਕਾਲ ਪੁਰਖਅਰਥਮੇ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਜੋ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲਮੇ ॥ਸਰੂ॥ ਕ ਹੀਏ ਰੂਕੇ ਸਹਿਤ ਸ਼ਬਦ ਸਹਿਤ ਟਹਟਹ ਸ਼ਬਦ ਹਾਸਜ ਕਰ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲਮੇ ॥ਪੇ॥ਕਜਾਪਾਂਨਕਰੈਪ੍ਰਪੰਚਰੂਪਕਾ ਔ ਕਰ ਮਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਨਾ ਪੇਰੂਪਾ ਕ੍ਰਿਯਾ ਤੋ ਸਾਖਜਾਤ ਹੈਹੀ ਅਰੁ ਤਟਸਥ ਲਖਜਨ ਜਾਨੀਐ ਯਤੋਵਾਇਮਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ ਜਾਯੰਤੇ ਇਸ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿਤ ਜੋ ਬਸਤੁ ਹੈ ਸੋ ਸਿਖ ਤੁਝ ਕਾ ਸਰੂਪ ਹੈ ਇਸਕੋ ਜਾਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾਦੁਆਰਾ ॥ ੭ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਜੋਗਜੋਗੇਸ੍ਵਰੰਪਰਮਰੂਪੈ ॥ ੫੦ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਰਾਜ ਰਾਜੇ ਕੋ ਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ

ਕਈ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਰਾਜੋ ਕਾ ਰਾਜਾ ਹੈ ਪੂਰਬ ਆਪ ਹੀ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਕਥਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ ਇੰ ਦ੍ਰਾਣਿਸ਼ਾਹ ਸਾਹਾਣ ਗਣਿਜੈ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਵਰੰਪਰਮਰੂਪੇ ਸ੍ਵਰ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਹੈ ਔਰ ਮੋਖਜ ਕਾ ਬੈਕੁੰਠ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਸ੍ਵ ਰਗ ਹੈ ਸ੍ਵਰਗ ਔਰ ਮੋਖਜ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਰੂਪ ਜੋ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਰਾਜਨਾਮ ਦੀਪਤੀ ਕਾ ਹੈ ਅਰ ਥਾਤ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੈ ਔਰ ਸ੍ਵਰ ਨਾਮਖਜਜਾ ਦਿ ਸਾਤ ਸੁਰਗੀਤ ਕੀ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਰ ਜੋ ਸਪਤ ਧਰੇਜ ਰਿਖਭਗੰਧਾਰ ਮੰਧਜਮ ਪੰਚਮ ਧੈਵਤ ਨਿਖਾਧ ਔਰ ਰੰਜਨਾ ਤ ਰਾਜਾ ਰੰਜ ਨਾਮ ਰਾਗਕਾ ਹੈ ਸਗੁਨ ਸਰੂਪਅਨੰਦਦਾਤਾਹੈ ਪਸੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਦੇਃ ॥ ਰਾਗੋਸੁਰਨਰ ਰੀਝਹੀ ਰਾਗੋ ਮਿਰਗਾਫ ਸੰਤ ॥ ਜੋ ਨਰ ਰਾਗਨ ਰੀਝਹੀ ਗਰਭੇ ਕਜੋ ਨਗਲੰਤ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸੁਭਾਸ਼ਿਤੇਨ ਗੀਤੇਨਯੁਵਤੀ ਨਾਂਚਲੀਲਯਾ ॥ ਚੇ ਤੋਨ ਦ੍ਰਵਿਤੇ ਯਸਜ ਸਵੈਮੁਕਤੋਥਵਾਪਸੁ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥ ਸੁੰਦਰ ਪਦ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਐਸੇ ਗੀਤਕਰ ਅਰੁਜੋ ਖਿਤਲੀਲਾ ਕਰ ਜਿਸਕਾ ਚਿਤ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਨ ਹੋਇ ਸੋ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪਸੂ ਹੈ ॥ ਕਾਬਜਾਲਾਪਾਸਰ ਯੇ ਕੋਚਿਤ ਗੀਤਿਕਾ ਨਜਖਿਲਾਨਿਚ ਸ਼ਬਦਮੂਰਤਿਧਰਸੋਜੋਤੋਬਿਸ਼ੋਰੰਸਾ ਮਹਾਤਮ ਨ॥ਕਾ ਬਜਗੀਤਾਦਿ॥ ਸ਼ਬਦ ਮੂਰਤੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਅੰਸ ਹੈ ਮਹਾਤਮਾ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੨

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਜੋਗਜੋਗੇਸ੍ਵਰੰ ਪਰਮਸਿੱਧੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜੋਗ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸੋ ਜੋ ਗ ਅਸ੍ਟਾਂਗ ਆਸਨ ੧ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ੨ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ੩ ਯਮ ੪ ਨਿਯਮ ੫ ਧਾਰਨਾ ੬ ਧ੍ਯਾਨ ੭ ਸਮਾਧਿ ੮ ਆਸਨਪ ਥਮਤੋਚੌਰਾਸੀਲਾਖਹੈਉਨਮੇਤੇ ਚੌਰਾਸੀਜੋਗੀਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਉਨੋਨਿਕਾਸੇਹੈਂ ਚੌਰਾਸੀਮੈਤੇਹੂੰਤ੍ਰੈਮੁਖਜਹੈ ਪਦਮ੧ ਸਿਧ ੨ ਸ੍ਵਸ੍ਤਿਕ੩ ॥ ਇਨਤੀਨੋ ਮੈਤੇਹੂੰ ਸ੍ਵਸ੍ਤਿਕਅਛਾ ਹੈ ਸਰੂਪ ਤਿਸ ਕਾਦੋਨੋਚਰਨੋਕੇ ਅਰ੍ਧਭਾਗਪੱਥਜਿਸਕੋਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਪੰਚ ਗੁਲੀ ਸ੍ਥਾਨ ਉਨ ਦੋਨਉ ਕੋ ਦੋਨੋ ਜਾਨੂ ਬੀਚ ਦੇਨਾ ਔਰ ਹਾਥ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਦੋਨੋ ਜਾਨੂ ਕੇ ਊਪਰ ਪ੍ਸਾਰਨ ਕਰ ਧਾ ਰਨ ਕਰਨੇ ਔਰ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਨਾਸਾਗ੍ ਨਿਰੀਖਨ ਕਰਨਾ ਸੁਧੀ ਕਾਯਕਰ ਬੈਠਨਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਦਿ ਕੋਊ ਅੰਗ ਚਪਲ ਨ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾਕੇ ਖਸਟਮ ਧਜਾਯ ਮੇ ਲਿਖਾਹੈ ॥ਸੁ ਚਊਦੇਸ਼ੇਪ੍ਰਤਿਸ੍ਥਾਪਜਸਿਥ ਰਮਾਸਨਮਾਤਮਨਹ। ਨਾਤਿਜੁਛ੍ਰਿਤੰ ਨਾਤਿਨੀਚੰ ਚਈਲਾਜਿਨਕੁਸ਼ੋਤਰੰ ॥ ੧੧ ॥ ਤਤ੍ਰੈਕਾਗ੍ਰੰ ਮਨ ਹਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਯਚਿੱਤੇਂਦ੍ਰਿਯਕ੍ਰਿਯਹ ਉਪਵਿਸ਼ਜ਼ਾਸਨੇਯੁ ਜਿਜ਼ਾਦਜੋ ਗਮਾਤਮ ਵਿਸ਼ੁੱਧਯੇ ॥ ੧੨ ॥ ਸਮੰਕਾਯ ਸਿਰੋਗ੍ਰੀਵੰ ਧਾਰਯੰ ਨਚਲੰਸ੍ਥਿਰਹ॥ਸੰਪ੍ਰੇਖਜ਼ਨਾਸਿਕਾਗ੍ਰੰਸ੍ਵੰਦਿਸ਼ਾਸ੍ਚਨਵਿਲੋਕਯਨ ॥ ੧੫ ॥ ਨਾਤਜ਼ਾਗ੍ਰਤਸ੍ਵਯੋਗਾਸ੍ਤਿ ਨਚੈਕਾਂਤ ਮਨਸ਼ਨਤਹ। ਨ ਚਾਤਿਸ੍ਵਪਨਸ਼ੀਲਸਜ਼ ਜਾਗ੍ਰਤੋਨੈਵਚਾਰਜੁਨ ॥ ੧੬ ॥ ਯੁ ਕ੍ਤਾਹਾਰਬਿਹਾਰਸਜ਼ ਯੁਕ੍ਤਚੇਸ੍ਟਸਜ਼ ਕਰਮਸ੍ਵ ਯੁਕ੍ਤਸ੍ਵਪਨਾਵ ਬੋ ਧਸਜ਼ ਯੋਗੋਭਵਤਿਦਃ ਖਹਾ ॥ ੧੭ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰਦੇਸ਼ ਕੇਸਕੀਟ

ਊਖਰਾਦਿ ਰਹਿਤ ਲਿਪਤ ਮਾਰਜਿਤਨਿਰਭੈ ਸ੍ਰਿੰਘਸਰਪ ਦੈ ਤਜ਼ਬਲਮੀਕ ਆਦਿਤੇਚੁਫਾਏਕਾਂਤਨਿਰਜਨਤਿਸਮੈਆਸਨ ਰਚਕਰ ਨਾਅਤਯੰਤਊਂਚਾ ਨਾਅਤਯੰਤਨੀਚਾ ਸਮਾਨ ਹੋ ਤੀਨਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਊਚਾ ਤਹਾਕੁਸਾਮ੍ਰਿਗਚਰਮ ਅਧੋਤਬਸ਼ ਤ੍ ਤਿਸਪਰ ਏਕਾਗ੍ ਮਨਕਰ ਇੰਦ੍ਰੈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਜੈ ਕਰਕੇ ਅੰ ਤਾਕਰਨ ਕੀ ਸ਼ੁੱਧੀ ਕੇ ਲਿਏ ਸਮ ਜਿਸਕੀਸਿਰੀਔਕਾਯਾਂ ਹੈ ਦਿਸ਼ਾਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੋਕਰ ਸ੍ਵਨਾਸਾਗ੍ ਨਿਰੀਖਨ ਕਰ ਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਚਿਤ ਹੋਕਰ ਯੋਗ ਸਾਧਨਾ ਮੇ ਲਗੈ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣੋਂਕਾ ਯਮਨ ਕਰਨਾ ਰੋਕਨਾ ਸੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਔਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭ ਕ ਪੂਰਕ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਣੋਂਕੋ ਖੈਂਚਕਰ ਉਦਰਮੈਪੂਰਣ ਕਰਣਾ ਔਰ ਕੁੰਭਕ ਸ੍ਥਾਪਨ ਕਰਨਾ ਔਰ ਰੇਚਕ ਤਜ਼ਾਗਨਾ ਬਾ ਹਰਕੋ ਸੋ ਯੋਗਮੈ ਲਿਖਾਹੈ ਕਿ ॥ ਇੜਯਾ ਪਿਵਖੋੜਸ਼ਭਿਃਪ ਵਨੰ ਚਤੁਰੋਤਰ ਖਸ੍ਰਿਕਮੋਦਰਕੰ । ਤਜ਼ਜਪਿੰਗਲਜ਼ਾ ਸੁਨਕੈਂ ਸ਼ਨਕੈਂਦਸ਼ਭਿ ਰਦਸ਼ਭਿਰਦਸ਼ਭਿਰਦ੍ਰਿਧਿਕੈ। ਇੜਨਾਮਵਾਮ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈਤਿਸ ਦ੍ਵਾਰਖੋੜਸ਼ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਪਾਨ ਕਰਨਾ ਮਾਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਲਵਕੋ ਭੀ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਰੂਪ ਪਾਤੰਜਲ ਮੇਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਨਿਵਾਤ ਦੇਸ ਹੋਇ ਉ ਹਾਂ ਜੋਗ ਸਾਧਨ ਕਰੈ ਔਰ ਭੀ ਅਨਕੂਲਤਾ ਦੇਖਲੇਵੈ ਊਹਾਂ ਬੈਠ ਕਰ ਪਾਨ ਕਰੈ ਵਾ ਰੇਚਕ ਕਰੈ ਤਬ ਦਖਜਨ ਜੋ ਜਾਨੂ ਹੈ ਵਾ ਪੈਸ਼ਨੈਸ਼ਨੈ ਤੀਨ ਬੇਰੀ ਹਾਥ ਫੇਰੈ ਤਬ ਏਕ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੋ

ਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਲੰਬਾ ਛੋੜਨਾ ਪਰੀ
ਖੜਾ ਵਾਸਤੇ ਤੂਲ ਸੁਖਜਮਸਾ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਦੇਖਨਾ ਇਸੀ
ਵਾਸਤੇ ਨਿਰਬਾਤ ਸਥਾਨ ਲਿਖਾ ਹੈ ਐਸੇ ਚੌਸਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰ
ਪਾਨ ਕਰਨਾ ਜੈਸੇ ਪਦਮ ਨਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਾਲਕੇ ਜਲ ਪਾਨ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਚੌਸਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਕੁੰਭਕ ਅਰਥਾਤ ਠਹਰਾ
ਨਾ ਪਵਨ ਕੋ ਔਰ ਪਿੰਗਲਾਨਾਮ ਦਖਿਜਨ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ
ਛੋੜਨਾ ਸ਼ਨੈਸ਼ਨੈਕਰਕੇ ਬਤੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਐਸੇਦਸ ਪ੍ਰਾਣਾ
ਯਾਮ ਤੀਨ ਕਾਲ ਮੈ ਰੋਜ਼ ਕਰੈ ਤੋ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਬਸੇ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਐਸੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸਨੇਨਰੁਜੋ ਹੰਤਿਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੇਨ
ਦੁਰਤਖਜਹ। ਆਸਨ ਸਾਧਨੇ ਕਰ ਰੋਗ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ
ਔਰ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰ ਪਾਪ ਨਾਸ਼ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਪਹਰ ਪਿ
ਛਲਾਪਹਰਜਾਗੀਮਧਜਕੇ ਦੋਨੋਪਹਰਸੈਨ ਕਰੈ ਔਰ ਸ਼ਨੈਸ਼ਨੈ
ਕਰ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੋ ਬਿਸ਼ਯੋਂ ਸੇ ਹਟਾਵੈ ਔਰ ਧਜਾਨ ਧੇਯਾਕਾਰ
ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਨੀ ਵਿਜਾਤੀਯ ਪ੍ਰਤਯ ਤਿਰਸਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਸ
ਜਾਤੀਯ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹੀਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀਧੇਯਾ ਕਾਰ ਹੋਨੀ ਆਗੇ
ਧੇਯ ਮੇ ਭੇਦ ਹੈ ਚਤੁਰ ਭੁਜਾਦਿ ਸਜਾਮ ਸੁੰਦਰ ਮੂਰਤਿ ਵਾ ਸ਼
ਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸਗੰਧ ਏਪੰਚ ਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਰੂਪ ਜਾਨ
ਕਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਧਜਾਨ ਕਰਨਾ ਸਵਿਕਲਪਕਨਿਰਵਿਕ
ਲਪਕ ਸਮਾਧੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਯਥਾਵਾਕਜਸ਼ੁੱਧਾਯਾਂ।ਕਾਮਾਦ
ਯਸ੍ਤਿਤਸਾਦ੍ਰਿਸਜਾਤਤਤਸਾਖਿਜਤ੍ਵੇਨਚੇਤਨਾਂਧਜਾਯੇਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜਾ
ਨਵਿਧੋਯੰਸਮਾਧਿਸਾਵਿਕਲਪਕਹ। ਕਾਮਾਦਿਕੋਂਕੋਚਿਤਕੀਤੁ

ਲੰਜਤਾ ਕਰ ਹੋਨੇਤੇ ਜੈਸਾ ਜੈਸਾ ਸਾਂਤ੍ਵਿਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ
ਚਿੱਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਕਾਮਦਿਕੋਂ ਕਾ ਸਫੁਰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਨਕਾ
ਮਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਸਾਖਜੀਰੂਪ ਚੈਤਨਜ਼ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਯੇਸ
ਵਿਕਲਪਕ ਸਮਾਧਿ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਇਸਕੋਦ੍ਰਿਸਜਾਨੁਬੇਧ ਕਹਤੇ
ਹੈਂ। ਔਰ ਏਕ ਸ਼ਬਦਾਨੁਬੇਧ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਅ
ਕ੍ਰੈ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਮੈ ਹੋ ਐਸਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ
ਯਹਸਬਦਾਨੁਬੇਧਸਵਿਕਲਪਕ ਸਮਾਧਿਹੈ ਔਰਧਜਾਤਾਧਜਾ
ਨ ਕਾਤਜਾਗ ਕਰਕੇਵਲਧੇਯਾਕਾਰਹੀ ਚਿਤਬ੍ਰਿਤੀਹੋਨੀ ਯੇਹ
ਨਿਰਵਿਕਲਪਕ ਹੈ। ਐਸੇਸੰਪ੍ਰਗਜ਼ਾਤਅਸੰਪ੍ਰਗਜ਼ਾਤਾਦਿਭੇਦ
ਕਰਖਟਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸਮਾਧਿਹੈ ਸੋ ਵਿਸਥਾਰਭੈਸੇਨਹੀਂ ਲਿਖਾ
ਹੈ ਸੋਐਸੇਜੋਗ ਸਾਧਨਾ ਕਰ ਜੋ ਸੰਪੰਨਸੋ ਜੋਗੀਕਹਲਾਤੇਹੈਂ
ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਗੋਰਖ ਜੀਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰ ਉਨ ਜੋਗਿਓਂ ਕਰ ਸਾ
ਧਿਤ ਜੋ ਜੋਗ ਹੈ ਤਿਸ ਜੋਗ ਕਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੈ
ਈਸ੍ਵਰ ਕਜਾ ਫਲਪ੍ਰਦਾਤਾ ਅਰੁ ਤਿਸ ਜੋਗਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾ
ਦਜ ਵਾਕੋ ਨਮਹ॥ ੧॥ ਵਾ ਜੋਗਿਓਂਕੇ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਪਿਲਾ
ਦਿਕ ਵਾਂਕਾ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੨॥ ਅਥ ਪਰਮ
ਸਿਧੇ॥ ਐਸੇ ਜੋਗ ਕਰਜੋ ਸਿੱਧ ਵਸਤੁ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੋ ਕ
ਹਿਐ ਜੋਗਜੋਗੇਸ਼੍ਵਰੰ ਪਰਮ ਸਿੱਧੇ ਤਿਸਕੋਨਮਸਕਾਰਹੋਵੇ॥ ੧
॥ ਵਾ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੋਗਕਾ ਭੀ ਜੋਗ ਹੈ ਅਰੁ ਸ੍ਵੈ ਪਰਮ
ਸਿੱਧੇ ਸ੍ਵਰ ਸ੍ਵਰਗ ਅਰਥਾਤ ਵੋ ਜੋਗਕਰ ਜੋ ਪਰਬ੍ਰਹਮ
ਸਿੱਧ ਬਸਤੁ ਹੈ ਮਨ ਬਾਨੀ ਕਾ ਅਬਿਖਯ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥

ਕ ਧਨਾਧਜਖਜਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ਪ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਸਕਲ ਕਲਿ ਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇਸ੍ਰੀ ਜ ਪਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸਤਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚੱਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬਪਖਜੇ ਚਤੁਰਥਛੰਦਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾਕਰਮ ਨਾਮਬਰਨਨੰ ਏ ਕਬਿੰਸਤਿਤਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੨੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਸਤ੍ਰ ਪਾਣੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਸਤ੍ਰ ਹੋਵੈ ਹਾਥ ਮੈ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈ ਸਸ਼ਤ੍ਰ ਪਾਣੀ ਵਾਂ ਕੋ ਨਮਹ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮਹਾਬਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਵਾਹਿ ਗੁਰਵੀ ਮਹਾਮਾਯਾ ਚੰਡਿਕਾ ਅਸ੍ਟਭੁਜੀ ਅਸਟਾਯੁਧਿਸੰਯੁਕ੍ਤ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਜਿਸਕੀ ਹਸ੍ਤਤਲੀ ਮੇ ਗਦਾ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸ੍ਰੂਲਾਦਿ ਚਿਹ੍ਨ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵਉ ਸਸਤ੍ਰਪਾਣੇ ਜੋ ਸਸਤ੍ਰਉ ਕੋ ਪਾਣ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਸਤ੍ਰ ਮੇ ਜੋ ਤੀਖਜ਼ਨਤਾ ਸਕ੍ਤਿ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਪਰਮ ਸਕ੍ਤਿ ਕੋ ਜੋ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਪਾਨੀਵਤ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਅਸਤ੍ਰ ਮਾਣੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਅਸਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਮਾਨਣੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਮਾਣ ਨਾਮ ਕਰਨਾਰਥਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਅਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰਨ ਅਰ ਉਪਸੰਹਾਰ ਕਰਤਾਹੈਅਸਤ੍ਰੂਕਹਤੇਹੈਂ ਜੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੂਕੇ ਸਹਿ

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਰਾਜਰਾਜੇਸ੍ਵਰੰ ਪਰਮਬ੍ਰਿੱਧੇ ॥ ੫੧

ਟੀਕਾ—ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸ੍ਵਰ ਪਰਮ ਬ੍ਰਿਧ ਹੈਂ ਦੇਵ ਦੈਤਜ ਮਨੁਖਜ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਸਭ ਜੋਨੀ ਮੇਂ ਜੋ ਰਾਜਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਭ ਰਾਜੋਂਕਾ ਰਾਜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਾ ਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਅੰਸ ਹੋਨੇਤੇ ਔਰ ਬਿਸੇਖਨ ਤਿਸੀ ਕਾ। ਸ੍ਵਰੰ ਪਰਮ ਬ੍ਰਿਧੇ। ਜੋ ਸਭ ਰਾਜੋਂਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕ ਕੀ ਬ੍ਰਿੱਧੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕੋਂ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਅਰੁ ਪਰਮ ਬ੍ਰਿੱਧ ਹੈ ਔਰ ਸਭਕੀ ਬ੍ਰਿੱਧੀ ਕਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਸ੍ਵਰੰਪਰਮਬ੍ਰਿੱਧੇਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕੋਂਸੇਪਰੇ ਜੋ॥ਮ॥ ਕਹਿਏ ਮਾਇਆ ਤਿਸਕਾ ਬ੍ਰਿੱਧ ਕਹਿਏ ਬਡਾ ਹੈ ਵਾ ਤਿਸਕੇ ਵਰਧਨ ਕਰਨੈ ਵਾਲਾ ਹੈ ਵਰਧਨ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਅਰੁ ਛੇਦਨ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਯਥਾ ਯੋਗਜ਼ਾਰਥ ਕਰਨਾ ਬ੍ਰਿੱਧੀ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਕਾਲਰੂਪ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਉਭਯਾਰਥ ਸੰਮਜ਼ਕਹੈ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਰਾਜਰਾਜ ਨਾਮ ਕੁਬੇਰਕਾਹੈ ਤਿਸਕਾਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈਅਰਥਾਤਕੁਬੇਰਜਿਸਕਾਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀਹੈ ਪਰਮ ਬ੍ਰਿੱਧੇ ਕਜ਼ਾ ਨੌਨਿਧਿਆਂਮਹਾਪਦਮਔਪਦਮਪੁਨਕੱਛਪਮਕਰ ਮੁਕੰਦ। ਸੰਖ ਖਰਬ ਅਰੁ ਨੀਲ ਇਕ ਏਕ ਕਹਤਹੈ ਕੁੰਦ ॥ ੧ ॥ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ ਗਰਮਿਤਾਲਘੰਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਮ। ਬਸੀ ਕਰਨ ਅਰੁਈਸ਼ਤਾ ਅਸ੍ਟ ਸਿੱਧ ਕੇ ਨਾਮ ॥ ੨ ॥ ਔਰ ਅਵਾਂਤਰ ਸਿਧਿਆਂਪਾਇਕਰ ਅਸ੍ਟਾਦਸ ਔਰ ਅਨੰਤਗੁਨਅਧਿ

ਤ ਬਾਨਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਚਲਾਵਨਾ ਔਰ ਬਾਨ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਕਾ ਬਧਾਦਿ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਤੁਕਸਾਦਿਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੇਔਰ ਏਕਕੇਅਨੇਕ ਹੈ ਜਾਨੇਜੈਸੇਅਸ਼ਵਸਥਾਮਾਨੇਅਗਿਨਅਸਤ੍ਰਚਲਾਯਾਔਰਅਰਜੁਨ ਨੇਭੀਅਗਿਨਅਸਤ੍ਰਚਲਾ ਜਾਂਅਸ੍ਰ ਸਥਾਮਾਕੋਉਪਸੰਹਾਰਕ ਰਨਾਨਥਾਆਵਤਾਅਰਜੁਨਨੇ ਦੋਨੋਕਾਉਪਸੰਹਾਰਕਿਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਕੇਕਹਨੇਸੇ॥੧॥ਵਾ ਵਾਂ ਕੁਨਮਸਕਾਰਹੋਵੈਅਸਤ੍ਰਜਿਸਕੋ ਮਾਨਤੇਹੈਂ ਅਪਨੀ ਸੱਤਾ ਕੇ ਲੀਏ॥ ੨ ॥ ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੇ ਨਮੋ ਸ਼ੱਸਤ੍ਰਪਾਣੇ ॥ ਨਮੋ ਅਸੱਤ੍ਰਮਾਣੇ ॥ ਪਾਠਹੈ ਸੋ ਅਰਧਚੰਦ੍ਰਕਾ ਕਾ ਭੇਦ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੋਹੀ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਪਰਮ ਗਜ਼ਾਤਾ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਪਰਮਗਜ਼ਾਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਗਜ਼ਾਤਾ ਨਾਮ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਕਾ ਹੈ ਪਰਮ ਉਤਕਿਸ੍ਟ ਹੋਵੈ ਵੋਹੀ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮ ਗਜ਼ਾਤਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾਮੇ ਭਥਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਪਰਾਨਜ਼ਾਹੁੰਰਿੰਦ੍ਰਿਯੇਭਜ਼ਃਪਰੰਮਨਃ॥ਮਨਸਸ੍ਤੁ ਪਰਾਬੁਧਿੰ ਰਯੋਬੁਧੇਹ ਪਰਤਸ੍ਤੁ ਸਃ ॥ ਅਰਚ ॥ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬੁੱਧਮਿਨ ਆਤਮਾ ਪਰੰਪਰਾ ਕਰਕੇ ਇਨਕੋ ਪਰਤ੍ਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਭਕੇਪਰੇ ਪਰਮਗਜ਼ਾਤਾ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਸਭਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਵਾ ਕੋਂ ਨਮ ਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਪਰਮ ਗਜ਼ਾਤਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਪਰਮ ॥ਮ॥ਕਹੀਏਮਾਯਾ ਵਾ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੈ ਹੇਤੁਹੇਤ ਮਧਭਾਵ ਮਾਯਾ ਕੇ ਪਰੇ ਹੋਯ ਅਰ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੋਯ ਸੋ

ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਪਰਕਰਕੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਗੀ ਜਨ ਉਨੋਨੇ॥ਮ॥ਕਹੀਏਮਨਨ ਕਿਆ ਹੋਵੈ ਸ੍ਵਨ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸਕਾਸੋ ਕਹੀਏ ਪਰਮਸੋ ਪਰਮਹੋਯ ਅਰੁਗਜ਼ਾਤਾਹੋਇਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮ ਗਜ਼ਾਤਾ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਪਰ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੈ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਰਾਵਨਾਦਿਕ ਵਾਕੋ ਮਿਨੋਤਿ ਹਿਨਸਤਿ ਇਤਿ ਪਰਮ ਜੋ ਰਾਵਨਾਦਿਕੋ ਕੋ ਰਾਮਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਬਧ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮ ਸੋ ਪਰਮ ਹੋਇ ਅਰੁ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮ ਗਜ਼ਾਤਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਪਰਾਉਤਕਿਸ੍ਟਹੋਵੈ॥ਮ॥ਕਹੀਏ ਲਖਜ਼ਮੀ ਵਾ ਸ਼ੋਭਾ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮ ਪਰਮ ਹੋਇ ਸੋਈ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੋਇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥੫॥ ਵਾ ॥ਮ॥ਮਾਯਾਤਿਸਕਾਜੋ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੋਇਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮਗਜ਼ਾਤਾ ਮੰਤ੍ਰਬੇਦਕਾ॥ ਯਹ ਸਰਵਗਜ਼ਃ ਸਸਰਬਵਿਤ ਯਸਜ਼ਗਜ਼ਾਨਮਯੰਤਪਹ॥ਇਤਰੋਪ੍ਰਤਿਪਰਜ਼ੋਖਜ਼ਬਸੁਕਾ ਅਰ ਸਾਛਿ ਹੋਨੇਤੇ ਵਿਵਧਾਨ ਮੇ ਇਸ੍ਤਿਬ੍ਤ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਉਸਕੋਕੋ ਊ ਜਾਨ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਔਰ ਯੋਗੀਜਨ ਯਦਜ ਪਿ ਵਿਵਹਿਤ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਜਬ ਅੰਤਰਧਜਾਨ ਹੋਕਰ ਦੇਖੇ ਤਬ ਔਰ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਏਕਕਾਲਾਵਛਿੰਨ ਗਜ਼ਾਤਤਾ ਹੋਨੇਤੇ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਬਰਤਮਾਨ ਊਰਧ ਅਧਾ ਸਰਬ ਸਥਾਨੋ ਮੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਕੀ ਅੰਤਰਜਾਮਜ਼ਤਾ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਿ ॥ ਉਤਪਤਿੰ ਨਿਧਨੰ ਚੈਵ ਭੂਤਾਨਾਮਾਗਤਿੰਗਤਿੰ ॥ ਵੇਤਿ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮਵਿਦ੍ਯਾਂਚ ਸਵਾਚਯੋ

ਭਗਵਾਨਿਤਿ॥ਜੋ ਸਰਬ ਭੂਤੋਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸਕੋਜਾਨੈ ਜੋ ਅਮੁਕੇ ਕਾਲਮੋ ਅਮੁਕਾ ਜੀਵ ਉਤਪਨ ਹੂਆ ਹੈ ਅਮੁਕੇ ਕਾਲਮੇ ਮਰੇਗਾ ਅਮਕੇ ਨਮਿਤ ਕਰ ਮਰੇਗਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਮ ਕੀ ਯੋਨੀ ਸੇ ਆਯਾ ਹੈ ਅਮਕੀ ਯੋਨੀ ਕੋ ਜਾਵੈਗਾ ਤਥਾ ਵਿ ਦਜਾ ਅਵਿਦਜਾ ਕੋ ਜਾਨੈ ਜੋ ਯਹ ਜੀਵਬੰਧ ਹੈ ਯਹ ਮੁਕਤ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਔਰਾਵਾਂਤਰ ਅਨੇਕ ਤਰਹ ਕਾ ਗਜਾਨ ਹੋਇ ਜਿ ਸਕੋ ਸੋ ਭਗਵਾਨ ਕਹੀਤਾਂ ਹੈ ਤਥਾ ਭ੍ਰਮ ਪ੍ਰਮਾਦ ਵਿਪ੍ਰਲਿਪ ਸਾ ਕਰਣਾਪਾਟਵਤਾਃ ਇਤਜਾਦਿ ਦੋਸ਼ਦੁਸ਼ਟ ਹੋਨੇ ਤੇ ਇਤਰ ਬੁੱਧਿਓਂ ਕੋ ਗਜਾਤਤਾ ਰੌਨ ਹੈਂ ਇਨਕੋ ਜਜ਼ ਹੋਨੇਤੇ ਅਰਥਾ ਤ ਤਿਸ ਪਰਮ ਗਜਾਤਾ ਪ੍ਰਤਿਨਮਹ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ॥ ਨਮੋ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ॥ ੫੨ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਲੋਕੋ ਕੀ ਜੋ ਹੋਵੈ ਮਾਤਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਕਜਾ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ਮਹਾ ਮਾਯਾ ਭਗਵਤੀ ਕਜੋਂਕਿ ਉਤਪਤਿਕਰਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਲੋਕ ਮੇਂ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਪੁੰਸਕਹੋਨੇ ਤੇ ਜੋ ਕਹੈ ਕੋਊ ਨਿਪੁੰਸਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਬੰਧਸੇ ਭੀ ਕੈਸੇ ਉਤਪੱਤਿਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਉੱਤਰ ॥ ਸਤਜਹੈ ਨਿਪੁੰਸਕ ਇ ਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਬੰਧਸੇ ਭੀ ਉਤਪੱਤਿ ਨਹੀਂਹੋ ਸਕਤੀ ਪਰੰਤੁਲੋਕ ਬਜਵਹਾਰ ਮੇਂ ਯਾਕੋ ਅਘਟਨਘਟਨਾਪਟੀਯਸੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਬਾਤ ਨ ਬਨਸਕੈ ਵਾ ਕੇ ਬਨਾਉਨੇ

ਮੇਂ ਚਤੁਰ ਹੋਇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜਗਤ ਉਤਪੱਤਿ ਪਾਲਨ ਸੰਘਾਰ ਮਾਯਾਸੈ ਹੈ ਤਿਸੀਕਰਕੇ ਅਘਟਨਘਟਨਾਪਟੀਯਸੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰੁ ਜੇਕਰ ਈਸ਼੍ਵਰ ਮੈਂ ਕਰਤ੍ਰਿਤ੍ਵਘਟਾਵੈਂਗੇ ਤੋ ਅਕ੍ਰੈ ਕੂਟਸਥ ਸਾਖਜੀ ਇਤਜਾਦਿ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਨਬਨਸਕੈਂਗੇ॥ਪੁਨਾ ਸੀਤਾ ਮਹਾ ਮਾਯਾ ਕਾ ਕਥਨ ਰਾਮਾਯਨ ਮੇਂਹੈ ॥ ਸੁਰਾਮਸੰਨਿ ਧਾਸਤੀ ਸ੍ਰਿਜਾਮਿਮੈ ਨਿਗਲਸਾ ॥ ਅਰੋਪ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਮੈ ਕਥੈ ਸੁਜੀਵਬਾਲਸਾ ॥ ਉਪਾਇ ਪਾਲਸੰਹਰੌਨਰਾਮਹੇਤੁਠਾਨਿਐ ॥ ਜਗਤਿ ਮੂਲਕਾਰਨੰਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਮੋਹਿ ਮਾਨਿਐ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਲੋਕ ਮਾਤਾ ਅਲੋਕ ਨਾਮਤਮਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਵਿ ਦਜਾ ਕਾ ਭੀ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਲੋਕ ਸ਼ਬਦਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤਦੋਪਲਖਿਜਤ ਵਿਦਜਾ ਤਿਸ ਕੀ ਜੋ ਮਾਤਾ ਹੋਇ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਰੂਪਾ ਭਗਵਤੀ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਲੋਕ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਅਦਭੁਤ ਜਾਨਨਾ ॥ ਅਰਥਕਿਆ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਭੈ ਕਰਲੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਦਭੁਤ ਮਾਤਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਹੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਮਾਤਾਤੋ ਅੰਤਹਕਰਣਾ ਵਛਿੰਨ ਚੈਤਨਜ ਕੀ ਸੰਗਜਾ ਹੈ ਸੋ ਅਲੋਕ ਕਜਾ ਅਲੌਕਿਕ ਆਸ੍ਰੁਰਯ ਰੂਪ ਹੋਇ ਅਰੁ ਵੋਹੀ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਲੋਕਮਾਤਾ ਅਰਥਾਤ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਅੰਤਹਕਰਣਾਵ ਛਿਨ ਕਾ ਕੂਟਸਥਸਾਖੀ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕ ਜਿਸਕਾ ਸ੍ਰੁਪ

ਬ੍ਰਹਮੰਡੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜਿਸਨੇ ਮਾਪਨ ਕਿਆ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਏ ਲੋਕਮਾਤਾਤਿਸਕੌਨਮਹ॥੯॥ ਵਾ ਮਾਤਾਵਤਜੋਪਾਲਨਕਰਤਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹੀਏਲੋਕਮਾਤਾਚਿਤਸ਼ਕ੍ਤਿਤਿਸਕੋਨਮਹ॥੧੦॥ਵਾ ਮਾਤਾਬੋਲੀਹੈਦੇਸਾਂਤਰਕੀਮਾਤਾਕਿਆ ਕਿਮਾਯਾਹੂਆਹੈਲੋਕੋਂ ਮੇ ਅਰਥਾਤ ਸਮਾਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ ਮਹਿ ਬੈਸੰਤਰ ਸਗਲ ਦੂਧ ਮੈ ਘੀਅ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਨੀ ਘਟ ਘਟ ਮਾਧੋ ਜੀਅ॥ ਪੁਨਾ॥ ਹਭਸਮਾਣੀ ਜੋਤਿ ਜਿਉਂਜਲ ਘਟਾਊ ਚੰ ਦ੍ਰਮਾ॥ ਪਰਗਟ ਥੀਆ ਆਪਨਾਨਕ ਮਸਤਕ ਲਿਖਿਆ ॥੧੧॥ ਵਾ ਮਾਤਾ ਨਾਮ ਸੁੱਧਕਾ ਹੈ ਬੋਲੀ ਹੈ ਪਸ੍ਹਮਦੇਸ਼ਕੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿਯੇ ਪਾਤ੍ਰਮਾਤਾ ਹੂਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੁੱਧਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਸੁੱਧ ਹੈ ਕਿਆ ਲੋਕ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੧੨॥ ਵਾ॥ ਉਪਾਸਨਾਦਿ ਦੁ ਆਰਾ ਜੋਲੋਕੋ ਕਾ ਸੁੱਧੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਲੋਕੋ ਪਲਖਜਤ ਜੀਵ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਨੇ ਮੁਮੁਖਜੁ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੧੩॥ ਵਾ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਲੋਕ ਜਿਸ ਕੀ ਸਕ੍ਤਿ ਕਰਮਸੁ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੧੪॥ ਵਾ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਜੋ ਲੋਕ ਕਹਿਐ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪਹੋਕਰ ਮਾਤਾ ਕਹਿਐ ਸਮਾਇਰਹਾ ਹੈ ॥੧੫॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੇਖੀ ਅਭਰਮੀ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਭੇਖੀ ਹੈ॥ ਔਰ ਅਭਰਮੀ ਹੈ ਕਿਸੀਕੇ ਭੇਖ ਬਿਸੇਸ ਸੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਔਰ ਭ੍ਰਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਭ੍ਰਮ ਕਿਸ ਕੋ ਕਹਤੇ

ਦੇਖਕਰ ਮਸਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੰਤਜਨਤ੍ਰਵੇਤਾ॥ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਅਬਹਿਨ ਮਾਤਾ ਸੋ ਕਬਹਿਨਮਾਤਾ ॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਰਾਮੈ ਰੰਗ ਰਾਤਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਤੇਰਾਜਨ ਰਾਮਰਸਾਇਨ ਮਾਤਾ ॥ ਪ੍ਰਮ ਰਸਾਨਿਧਿ ਜਾਕੋ ਉਪਜਿਉ ਛੋੜਨਕਤਹੂੰ ਜਾਤਾ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਲੋਕਾਨੰਦਦਾਤਾ ਮਾਤਾਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ॥੬॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋਂ ਜੋ ਲੋਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਾਤਾ ਕਿਆ ਮੱਤਾ ਹੂਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਪਨਾ ਰੂਪ ਦੇਖਦਰਪਣ ਮੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਾ ਪੁਰੁਖ ਅਨੰਦਿ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਭਗਵਤ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਲੋਕ ਕੋ ਭਗਵਤ ਅਨੰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ੭॥ ਕਿੰਵਾ ਨਮਸਕਾਰਤਿਸ ਕੋ ਹੋਵੈ ਜੋ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਮਾਤਾ ਕਿਆ ਮਾਨ ਕਰਤਾ ਮਾਛ ਮਾਨੇ ਕਾ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯਥਾਵਤ ਬਸ੍ਤੁਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਯਥਾ ਰਵਿ ਘਟਪਟਾਦਿ ਪਦਾ ਰਥੋ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸੱਕ ਹੈ ਚਖਜੁ ਵਾ ਯਥਾ ਰੂਪ ਭੇਦੋਕਾ ਯਥਾ ਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਘਟਪਟਾਦਜ ਵਛਿੰਨਚੈਤਨਜਕਾ ਅਵਰਕ ਜੋਤਦਾਸ਼੍ਰਿਤਾਵਿਦਜਾ ਹੈ ਤਤਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸੰਬਲਿਤ ਜੋ ਪ੍ਰਤਜਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਯਥਾ ਸਵਿਤਾ ਕੁਹੀੜ ਕੋ ਭੇਦਨ ਕਰ ਘਟਪਟਾਦਿ ਪਦਾਰਥੋ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਦਾਰਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੇਂ ਤਥਾ ਸਵਿਤਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਭੀ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕ ਵਾ ਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹਿ॥੮॥ ਵਾ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਕਿਆ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕੋ ਪ੍ਰਤਿਮਾਤਾ ਕਹਿਐ ਪ੍ਰਮਾਣਕਰੈ ਜੈਸੇ ਕੂਛ ਬਸਤ੍ਰਾ ਦਿ ਗਜ ਸੇ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕਰੀਤੀ ਹੈ। ਜੁਏਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਨੰਤ

ਕੋ ਅਭੁਗਤੇ ਕਿਆ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਨਨੂ ॥ ਭੋਗਨਾਮ ਜਾਨਨੇ ਕਾ ਕਹਾਂ ਲਿਖਾ ਹੈ॥ ਇਸਪਰ ਗੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਪ੍ਰਮਾ ਨ ਬਸੰਤਰਾਗ ਮੇ॥ ਰਾਮਰਵੰਤਾ ਜਾਣੀਐ ਇਕ ਮਾਈਭੋਗ ਕਰੇਇ ॥ ਤਾ ਕੇ ਲਖਜਣ ਜਾਣਿਐ ਖਿਮਾਧਨ ਸੰਗ੍ਰੇਇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਜੋ ਅਭਰਮੀ ਹੈ ਜਿਨਕਾ ਭ੍ਰਮ ਚੁਰੋਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ਵੋ ਜਿਸਕੋ ਅਭੇਖੀ ਕਜਾ ਅਭਿਨਾਮ ਰਿਦੇ ਕਾ ਹੈ ਵਾਮੇ ਏਖੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕੈ ਲਖਯਣ ਅਭੋਗੀ ਹੈ ਇਸਮੈ ਹੇਤੁ ਅਭੁਗਤੇ ਅਭੋਗਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਸੰਗ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ

ਨਮੋ ਜੋਗ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰੰ ਪਰਮ ਜੁਗਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

॥ਪੜ॥ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈਤਿਨਕੋਜੋਜੋਗੀਓਂਕੇਜੋਗੀਸ੍ਵਰਹੈਔਰ ਪਰਮ ਜੁਗਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥਜੁੜੇ ਹੁਏਹੈਂ॥੧॥ਔਰਪਰ ਮੇਸ੍ਵਰਪਖਜਮੈ ਤੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੀਹੈਯਹ ਅਰਥ॥੨॥ਤਥਾਨਮਸਕ ਰ ਹੋਇ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਜੋਗੀਓਂ ਕਾ ਜੋਗ ਹੈ ਅਰੁ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਕਜਾ ਯੋਗ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਪਰਮ ਜੁਗਤੇ ਕਜਾਅ ਦਭੁਤ ਜੁਗਤੀਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਨ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਜੋ ਜੋਗਜੋ ਗੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਉਨਕੀ ਜੋਗ ਜੁੜਨੇ ਕੀ ਜੁਗਤੀ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ॥ ਨਮੋ ਨਿਤ ਨਾਰਾਯਣੈ ਕ੍ਰੂਰ ਕਰਮੇ ॥

ਟੀਕਾ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਨਿਤਜ ਹੀ ਨਾਰੈਂਯਣ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਕ੍ਰੂਰ ਕਰਮਾ ਹੈ ਨਿਤਜ ਸ਼ਬਦਕਾ ਸੰਬੰਧ ਨਮਸਕਾਰ ਮੇ

ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਵਾਭਾਵਾਧਿਕਰਣਮੇਂ ਸ੍ਵਪ੍ਰਤੀਤੀ ਸ੍ਵਸਬਦ ਕਰ ਕੇ ਰੂਪਾ ਤਿਸ ਕੇ ਅਭਾਵਕ ਅਧਿਕਰਣ ਸਿੱਪੀ ਵਾ ਮੇ ਰਜਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਸੋ ਐਸੇ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ਮੇ ਸ੍ਵ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਜਗਤ ਤਿਸਕੇ ਅਭਾਵ ਕਾ ਅਧਿਕਰਣ ਅਧਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸਮੇ ਜਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਸੋ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਭੇਖੀ ਜੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੰਭ ਸੈ ਰਹਿਤ ਅਭਰਮੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਭੇਖੀ ਅਭਰਮੀ ਅਭਨਾਮ ਰਿਦੇ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਅਭੇਖੀ ਹੈਂ ਦੰਭ ਸੇ ਰਹਿਤ ਤਿਨਕੈ ਅਭ ਰਿਦੇ ਮੇ ॥ਰਮੀ॥ਕਜਾ ਰਮਰਹਜਾਹੈ ਕਦਾਚਿਤਤਜਾਗਤਾਨਹੀ ਹੈ ਰਮਨ ਨਾਮ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੇਹੀ ਕ੍ਰੀੜਾ ਆਨੰਦ ਹੈ ਔਰ ਬੈਕੁੰਠਾਦਿਕੋ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਲਖਜਣ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਜਿਨਕੇ ਰਿਦੇਮੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਵੇ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ॥ ਉਤਰ ॥ ਅਭੇਖੀ ਯਥਾ ਭੇਖੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਪਾਇਐਅੰਤਰਕਾਲੇਖੰ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਅਭਰਮੀ ਹੈ ਤੇ ਅਭੇਖੀ ਕਜਾ ਅਭਏਖੀ ਅਰਥਾਤ ਬਾਹਰ ਨ ਹੀਭਟਕਤੇ ਕਸਤੂਰੀ ਮ੍ਰਿਗਵਤ ਤਿਨਕੋ ॥ ਯਥਾਗੁਰੂਗੰਥੇ ॥ ਬਾਹਰ ਢੂੰਢਨ ਤੇ ਛੂਟਪਰੇ ਗੁਰੁਘਰ ਹੀ ਮਾਹਿ ਦਿਖਾਇਆ ਥਾ॥ ੫॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੋਗੀ ਅਭੁਗਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਭੋਗੀ ਅਭੁਗਤੇ ਕਜਾ ਬਿਖਯ ਭੋਗੋਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵੇ ਜਿਸ

ਵਾ ਕੂਰਤਾ ਮੇ॥ ੧॥ ਵਾ ਨਾਰਾਯਣ ਮੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮੇ ਤੋ ਪ੍ਰੈਸਿਧ ਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਨਾਰਾਯਣ ਸੰਬੰਧ ਮੇ ਐਸੇ ਕਰ ਨਾਕਿ ਜੋ ਨਿਤਜ ਹੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਨਾਰਾਯਣ ਹੈ ਨਾਰਾਯਣ ਕਜਾ ਨਰੋਂ ਕੇ ਸੰਬੂਹਕਾ ਨਾਮ ਨਾਰ ਹੈ ਵੋ ਜਿਸਕਾ ਅਯਨ ਰ ਹਨੇ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇਨਰਦੇਹੀ ਮੇ ਪ੍ਰਤਖਜਾਵਰ ਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਸੁਸ੍ਰੂ ਗਜਾਨ ਸਕਤਿ ਹੋਨੇ ਤੇ ਨਰੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਾਮਾਨਜ ਤੇ ਭੀ ਨਰੋਂ ਭਗਵਤਾਯਨ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਭਗਤਜਨ ਹੈ ਵੋ ਬਿਸ਼ੇਸ ਕਰ ਹੀ ਭਗਵਤਾਲਯ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਰਾਮਚਰਿਤ ਮਾਨਸੇ ਚਿਤ੍ ਕੂਟ ਚਾਰੁਪਰਬਤੇ ਆਦਿਕਵਿ ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੀਕੀ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਸ ਹਿਤ ਰਘੁ ਬੰਸਮਣੀ ਭੂਖਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਸੰਬਾਦੇ॥ ਚੌਃ ॥ ਦੇਖਿ ਪਾਇ ਮੁਨਿ ਰਾਜ ਤੁਮਾਰੇ। ਭਏ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸਭ ਸੁਫਲ ਹਮਾਰੇ॥ ਅਬਜਹਿ ਰਾਵਰਆਇਸ ਹੋਈ। ਮੁਨਿ ਉਦਬੇਗ ਨ ਪਾਵਹਿਕੋਈ॥ ਮੁਨਿਤਾਪਸਿ ਜਿਨਤੇ ਦੁਖ ਲਹਹੀਂ। ਤੇ ਨਰੇਸ ਬਿਨ ਪਾਵਕਦਹਹੀਂ॥ ਮੰਗਲ ਮੂਲ ਬਿਪ੍ ਪਰਿਤੋਖੂ। ਦਹੇਕੋਟ ਕੁਲਭੂਸੁਰਰੋਖੂ॥ ਅਸਜਿਅਜਾਨ ਕਹਿਅਸੁਇ ਠਾਉਂ। ਸਿਅਸੌ ਮਿਤ੍ ਸਹਿਤ ਜਹਿ ਜਾਉਂ॥ ਤਹਰਚਰੁਚਿਰ ਪਰਣਤ੍ਰਿਣਸ਼ਾਲਾ। ਬਾਸਕਰੌਕਛੁ ਕਾਲਕ੍ਰਿਪਾਲਾ॥ ਸਹਜ ਸਰਲ ਸੁਨ ਰਘੁਬਰਬਾਨੀ। ਸਾਧੁਸਾਧੁ ਬੋਲੇ ਮੁਨਿ ਗਜਾਨੀ॥ ਕਸਨਕਹਹੁਅਸ ਰਘੁਕੁਲ ਕੇਤੂ॥ ਤੁਮਪਾਲਕ ਸੰਤਤਸ੍ ਤਿ ਸੇਤੂ॥ ਛੰਦ॥ ਸ੍ਰਤਿਸੇਤਪਾਲਕਰਾਮ ਤੁਮ ਜਗਦੀਸ਼ਮਾ ਯਾ ਜਾਨਕੀ॥ ਜੋ ਸ੍ਰਿਜਤਿ ਜਗਪਾਲਤਿ ਹਰਤ ਰੁਖਪਾਇ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਕੀ॥ ਜੋ ਸਹਸਸੀਸ ਅਹੀਸਮਹਿਧਰ ਲਖ ਨਿਸਚਰਾਚਰ ਧਨੀ॥ ਸੁਰਕਾਜ ਧਰੁ ਨਰੁ ਰਾਜਤਨ ਚਲੇਦ ਲਨਖਲ ਨਿਸ਼ਚਰਅਨੀ॥ ਸੋਃ॥ ਰਾਮ ਸੁਰੂਪ ਤੁਮਾਰ ਬਚਨ ਅਗੋਚ ਬੁਧਿਪਰ॥ ਅਬਗਤ ਅਕਥ ਅਪਾਰ ਨੇਤਿਨੇਤਿ ਨਿਤ ਨਿਗਮ ਕਹਿ॥ ਚੌਃ॥ ਜਗਪੇਖਨਤੁਮਪੇਖਨਹਾਰੇ। ਵਿਧਿ ਹਰਿ ਸੰਭੁ ਨਚਾਵਨਹਾਰੇ॥ ਤੇਉਨਜਾਨਹਿਮਰਮਤੁਮਾਰਾ॥ ਔਰਤੁਮਹਿਕੋ ਜਾਨਨਹਾਰਾ॥ ਸੋਜਾਨਇ ਜਿਹਿ ਦੇਹੁ ਜਨਾਈ॥ ਜਾਨਤ ਤੁਮਹਿ ਤੁਮਹਿ ਹੁਇ ਜਾਈ॥ ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਹਿ ਰਘੁਨੰਦਨ॥ ਜਾਨਹਿ ਭਗਤਭਗਤਉਰਚੰਦਨ॥ ਚਿਦਾਨੰਦਮਯ ਦੇਹਤੁਮਾਰੀ॥ ਬਿਗਤਿ ਬਿਕਾਰ ਜਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ॥ ਨਰਤਨ ਧਰਹੁ ਸੰਤ ਸੁਰਕਾਜਾ॥ ਕਹਹੁ ਕਰਹੁ ਜਸ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਰਾਜਾ॥ ਰਾਮ ਦੇਖ ਸੁਨ ਚਰਿਤ ਤੁਮਾਰੇ॥ ਜਵਮੋਹ ਹਿਬੁਧਿ ਹੋਹਿ ਸੁਖਾਰੇ॥ ਤੁਮਜੋ ਕਹੁ ਕਰੋ ਸਭ ਸਾਚਾ॥ ਜਸ ਕਾਛਿਅ ਤਸਚਾਹਿਅ ਨਾਚਾ॥ ਦੋਃ॥ ਪੂਛਹੁ ਮੋਹਿ ਕਿਰਹੰ ਹੁਕਹਿ ਮੈਪੂਛਤ ਸਕੁਚਾਉ॥ ਜਹਨ ਹੋਉਤਹਿ ਦੇਉ ਕਹਿਤੁ ਮਹਿ ਦਿਖਾਇ ਸੁਠਾਉ॥ ਚੌਃ॥ ਸੁਨ ਮੁਨਿ ਬਚਨ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਸਾਨੇ॥ ਸਕੁਚਿ ਰਾਮਮਨਮਹਿ ਮੁਸਕਾਨੇ॥ ਬਾਲਮੀਕ ਅਸ ਕਹਹਿ ਬਹੋਰੀ॥ ਬਾਨੀਅਮਿਅਮਧੁਰਰਸਬੋਰੀ॥ ਸੁਨਹੁ ਰਾਮਅਬ ਕਹਹੁ ਨਿਕੇਤਾ॥ ਜਹਾਂ ਬਸਹੁਸਿਅਲਖਨ ਸਮੇਤਾ॥ ਜਿਨਕੇ ਸ੍ਰਵਨ ਸਮੁਦ੍ ਸਮਾਨਾ॥ ਕਥਾ ਤੁਮਾਰਸੁਭਗਸਰ ਨਾਨਾ॥ ਭਰਹਿ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋਹਿ ਨ ਪੂਰੇ। ਤਿਨਕੇ ਹੀਯ ਤੁਮ

कहुरिहरुरे॥ लोचनचातक जिनकरराखै ॥ रहैंहिदर
सजलधर अभिलाखे ॥ निदरहि सरित सिंधसरबारी
॥ रूपबिंदजलहोहिसुखारी ॥ तिनकेहिरदयसदनसुखदा
यक ॥ बसहुबंध सियसहिरघुनायक॥दोः॥ जसतुमार
मानसबिमल हंसनजीहाजास ॥ मुकताहलगुनगान चु
नहि रामबसहु मनतास॥ चौः ॥ प्रभु प्रसादि सुचिसुभ
गासुबासा ॥ सादरजासुलहहिनिबिनासा ॥ तुमहि निवे
दन भोजनकरहीं ॥ प्रभु प्रसाद पट भूषन धरहीं ॥
सीसनिवहि सुरगुरद्विजदेखी ॥ प्रीत सहित कर बिन
यबिसेखी ॥ कर नित करहि राम पद पूजा ॥ रामभ
रोस रिदै नहिदूजा॥ चरन राम तीरथचलजाहीं ॥ रा
म बसहु तिनके मनमाहीं ॥ मंत्रराज नितजपत तुमारा
॥ पूजत तुमहि सहितपरवारा ॥ तरपन होम करहि
बिधनाना ॥ बिप्रजिमाइ देहि बहुदाना॥ तुमते अधि
क गुरुहि जियजानी ॥ सकल भाइ सेवहि मन बानी
॥ दोः ॥ सबकर मागहि एक फल रामचरन रतिहोइ
॥ तिन मन मंदर मो बसो सियरघु नंदन दोइ॥ चौः
॥ कामक्रोध मदमान न मोहा। लोभ न खोभ न रागन
दोहा॥ जिनके कपट दंभ नहि माया ॥ तिनके हिरदय
बसहु रघुराया॥ सबके प्रिय सबके हितकारी॥ दुख
सुख सरस प्रसंसागारी॥ कहहि सतजप्रियबचन बिचा

री॥ जागत सोवत सरन तुमारी॥ तुमहि छाडि गति
दूसरनाही। रामबसहुतिनकेमनमाही॥ जननीसमजा
नहि परनारी॥ धनपराइबिषतेबिषभारी॥ जेहरष
हिपरसंपत देखी। दुखितहोहिपरबिपतबिसेखी॥ जिन
हि राम तुम प्रान पिआरे। तिनकेमनसुभिसदन तुमा
रे॥ दोहा ॥ सुमिसखा पितुमात गुरु जिनके तुम सब
तात। मन मंदिर तिनके बसहु सीयसहित दोउ भ्रात
॥ चौः ॥ औगुनतज सबकेगुलगाहही। बिप्रधेन हित सं
कट सहही॥ नीतनिपुन जिनके जगालीका। घरतुमा
र तिनकरमन नीका। गुन तुमार समझहि निज दोसा
। जहि तुमार सब भांतभरोसा॥ राम भकु प्रिअलागहि
जेही। तहि उरबसहु सहितबैदेही। जातिपाति धन ध
रम बडाई। प्रिअपरिवार सदन सुखदाई। सबतज
तुमहि रहहि लिवलाई। तिनके हिदयरहहु रघुरा
ई। सुरगानरक अपवरगा समाना। जहतह देख धरे
धनु बाना। करम बचन मन रावर चेरा। राम करहु
तिनके उरडेरा॥ दोहा ॥ जाहिन चाहिअ कबहुकछु
तुमसनपरम सनेहु। बसहु निरंतरतासु मन सोरावे
र निजगेहु॥ चौः ॥ यहि बिधिमुनिवर भवन दिखा
ए। बचनस प्रेम राम मन भाए। इस प्रकार कर संपू
रनएनरनिवासबरननकिएहै मुनि बालमीकि जीने

अरु वोही बालमीक तुलसीरूप होकर भाषा मे कथन कीया है ॥ यथा ॥ वासिसृ संहिताया अरुंधती प्रति वा सिसृबाकञ्ज । बालमीकी तुलसिदासह कलौंदेवी भवि खजति । रामचंद्र कथांसाद्री भाषा रूपांक रिखजति । पुन ह भक्तु माल मे भी ॥ कलिकुटिलजीव निसतारहित्तबा लमीक तुलसी भखो । सो इहां महाराजा धिराज श्री क लगीधरजू बरनन करते हैं नमोनिँत्त नाराषणेति न मसकार होवै नितही नाराषणके प्रति नरोंका समुदा य जिसका आइन है सोनर शबद करके जो आदिक बिसी बालमीकजुने कथनकीएहैं गुणतिनके जो आस् य हैं इतर मै नर सबद की प्रबिती होही नहीं सक ती कजें कि इनगुणों से बिना लांगुल बिषाण कमनरु है यदिजपि सामानजते परिपुरन है परंतु ना राषण शबद की बजषजा मे ऐसे ही कहा जाइगा ॥ १ ॥ वा ॥ नारनाम जलोंका है सो नार जल जिसका नि वास असथान होवै सो कहिऐ नाराइण निरगुण सर गुण भेदकर मानुषज निवासासथल मे निरगुन रूप अंतरजामी प्रतजक रूपकर और नार जलाराथमे सुगु न जलसाई महाराज का नाम नाराषण है इस अर थ मे सिंमृती प्रमाण ॥ यथा ॥ आपोनारा इति प्रोक्तु आपोवैनरसुनवह । अयनंतसजतापूरवैंतेनना राषणः

समृतह । आपनाम नारोका सो नारनर पुरख के पुत्र हूए हैं नरके सरीर से उतपती जलोंकी भई है अरु वोही नारनरावतार के आषन होते भए इस कर ना- राषण कहीता है पूरब भी कई काल प्रयंत अंडजलों मेशषन करता भषा है अब भी प्रतखज जलशाई बि राजमान है सृतिसिंमृती पुराण प्रमाणहै इसमे इस अरथमे भी कुछखजती नहीं है ॥ २ ॥ वा छेदकर अर थ करनानाराषणोपनिखिधअनुसार ॥ न॥अराइण औ से छेद करना अरथ कजा आरनांम कासूचीरने का श सत्र बिसेख तिसके तुलजा जो दुखदाता होवै सो कहिऐ आरा सो कौन कामादिआसुरी संपति तिनका जो होवै आ इन कजा आसरा सो कहिलावै आराइण सो कौन अ विदजा समितारागा देखअभिनिवेश रूप पंच कलेस रूप॥वा॥तम॥ १ ॥तामिस्र अंधतामिस्र ३ मोह ४ महा मोह ५ रूपपंच परवातमकजिसके न होइ सोकहिऐ ना राइण वाको नमसकार होवै नितजंप्रति । जैसै दीवान गोषा ॥ हजदहजार सिजदहबसुऐतुमे कुनंद । हरदम तुवाह काबहकूऐतुमे कुनंदा ३ ॥ कूरकरमे ॥ कूकर मे किआ कि जमरूपहोकर जीवको सासना करनी वा राजारूप होकर पतित करमा पुरुख को हाथ पांउ नास कादि अंग छेदन करना फासीसूली देना इतजादि

ਕ੍ਰਰਕਰਮਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਵਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰ ਮੇ ਗੋਕੁਲ ਸੇ ਮਥੁ
ਰੌਂ ਜਬ ਆਏ ਫੇਰ ਲੌਟਕਰਨ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਿਨੋਨੇਪੁਤ੍ਰਪਤਿ
ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਤਾ ਮਾਤਾ ਸਾਸ ਸਸੁਰਾਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਸਭ ਤਜ਼ਾਗਕਰ
ਜਿਸਕੇ ਲਿਏ ਲੋਕਲਾਜ ਗ੍ਰਿਹਕਾਜ ਸਭਸਹਾ ਸੋ ਤਿਨਕੇਲਿ
ਏ ਅਤਜ਼ੰਤ ਕ੍ਰਰਕਰਮਾ ਭਏ ਜੈਸੇ ਗੋਪਿਕਾਓਂ ਨੇ ਕਥਨਕਿ
ਆ ਅਕ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹੇ ਅਕ੍ਰਰ ਤੂੰ ਬਡ਼ਾਹੀ ਕ੍ਰਰਹੈਂ ਅਕ੍ਰਰ ਪ੍ਰ
ਤੀ ਜੋ ਕ੍ਰੂਰ ਸ਼ਬਦਕਾ ਨਿਰੁੱਦੇਸ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ੈਨੋਦੇਸ ਕੱਰ ਹੈ।
॥ ੧॥ਵੋਂ ਨਮੋਨਿਤ ਨਾਰਾਇਣੇ ਅਕ੍ਰਰ ਕਰਮੇ ਐਸਾ ਭੀ ਅ
ਰਥ ਨਿਕਸਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਸੌਮੱਜਕਰਮ ਕਰਤਾ ਭਗ-
ਵਨ ਤੇਰੇਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ॥ ੨ ॥ ਵਾਨਮੋ ਅਕ੍ਰਰਕਰਮੇ
ਅਕ੍ਰਰ ਕਰਮ ਕਿਆਕਿ ਜਿਸ ਕਿਸਨੇਭੇਜਾ ਗੋਕੁਲੌਂ ਪ੍ਰਤਿ
ਕ੍ਰਿਸ਼ੈਨਾਨੈਨਕੋ ਤਬ ਪਰਸਰਾਮਾਵੋਸਵਤ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਕੇਨੌਧਾ
ਭਕ੍ਰਿ ਮੈਤੇ ਬੰਦਨਾਤਮਕ ਜੋ ਭਕ੍ਰਿ ਹੈ॥ ਸ੍ਵਲੌਂ ਕੀਰਤਨੌਂ ਬਿ
ਸ਼ਨੋ ਸਮਰਣੌਂ ਪਾਦਸੇਵਨੌਂ। ਅਰਚਨੌਂ ਬੰਦਨੌਂ ਦਾਸਤ੍ਵੌਂ ਸਖਤ
ਮਾਤਮ ਨਿਵੇਦਨੌਂ। ਇਸਮੇ ਬੰਦਨਾਤਮਕਭਕ੍ਰਿਕਾ ਰੂਪ ਦਿਖ
ਲਾਯਾ ਕਿ ਹੇ ਭਗਤਜਨੋ ਐਸੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕ
ਰੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਮੇ ਮਥੁਰਾ ਸੇ ਚਲੇ ਔਰ ਸਾਂਯੰਕਾ
ਲ ਮੇ ਰਥ ਪਹੁਚਾ ਦੋਅਢਾਈ ਕੋਸ ਭਰ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇ ਗਦ ਗਦ
ਹੁਏ ਹੁਏ ਚਰਨ ਚਿਹ੍ਨ ਦੇਖਕਰ ਲੌਟਤੇ ਭਏ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰ
ਕਾਰ ਕੇ ਸੰਨਿਹਤ ਭਵਿਖਜਤ ਮਨੋਰਾਜ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿ ਮੇਰੇ
ਕੋ ਚਾਚਾ ਜੀ ਐਸੇਕਰ ਬੁਲਾਵੈਂਗੇ ਕੰਸਕੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਕੋ ਨ

ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ॥ ੩ ॥ ਵਾਅਕ੍ਰਰ ਕਰਮਕਿਆਕਿ ਅਕ੍ਰ
ਰ ਪ੍ਰਤਿਜਲ ਮੇਂ ਸੇਸ਼ਸਾਈ ਰੂਪ ਦਿਖਲਾਨਾਔਰ ਗੋਕੁਲੌਂ
ਮੇਜੋ ਭਕ੍ਰਿਵਾਤਸਲਜ਼ਤਾਦਿਖਲਾਉਨੀ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗਸ੍ਰੀਮ
ਦ ਭਾਗਵਤ ਮੇ ਤਥਾ ਸ੍ਰੂਰਦਾਸ ਜੀਨੇ ਕਥਨ ਕਿਆ ਹੈ ਅਰ
ਥਾਤ ਨਮਹ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕੋ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਪ੍ਰੇਤ ਅਪ੍ਰੇਤਦੇਵੇ ਸੁਧਰਮੇ ॥ ੪੫

ਟੀਕਾ—ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਵਾਹਿਗੁਰੂਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰੇਤ ਅ
ਪ੍ਰੇਤ ਦੇਵੇਸ਼ ਧਰਮ ਹੈ ਪ੍ਰੇਤਕਰਕੇ ਪਿਤਰ ਅਪ੍ਰੇਤ ਕਰਕੇ ਮ
ਨੁਖਜ਼ ਅਰੁ ਦੇਵਪਦ ਤੋ ਸਪਸ਼੍ਟ ਹੀ ਪਡ਼ਾ ਹੈ ਏਤਦਰੂਪਕੋ॥੧
॥ ਵਾ ਇਨਨਮਿਤ ਕਰ ਜੋ ਧਰਮ ਵਾਂਕੋ ਕਰ ਰਹਾਹੈ ਤਾਕੋ॥ਕ
॥ ਵਾ ॥ ਪ੍ਰੇਤਕਰਕੇ ਪਰਲੋਕ ਅਪ੍ਰੇਤ ਕਰਕੇ ਮਨੁਖਜ਼ ਲੋਕ
ਅਰਥਾਤ ਮਨੁਖਜ਼ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਦੇਵੇ ਸੁ ਧਰਮ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ
ਵਾਕੋ ਨਮਹ ਦੇਵੇਸ ਧਰਮ ਕਜ਼ਾਕਿ ਦੇਵੇਸ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਈਸ
ਰ ਤੇ ਕੌਨ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਲੋਕਪਾਲ ਤਤਨਮਿਤਕ ਇੰਦ੍ ਅਗਿਨ
ਜਮ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਪਵਨ ਨੈਰਤ ਸ੍ਰੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਇਨਕਾ
ਉਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਰਗਾਦਿਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸ੍ ਮੇ
ਧਾਦਿਕ ਕਰਮੋ ਕੋ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਸੋ ਕਹੀ ਜੀਵਰੂਪਕਰ ਕ
ਹੀ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿ ਰੂਪਕਰ॥ਯਦਾਯਦਾ ਹ੍ਰਤਿਸ੍ਰੇਸ੍ਰੁਹਤਤ
ਦੇਵੇਤਰੋਜਨਹ॥ ਸਯਤ ਪ੍ਰਮਾਣੰਕੁਰੁਤੇ ਲੋਕੋ ਸਤਦਨੁਵਰ
ਤਤੇ। ਤਬ ਕਰਮਨ ਕੌਨ ਕਰੈ ਜਗਮੈ ਜਬ ਆਪੁਨ ਸਯਾ

ਅੰਸੁ ॥ ੨੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਰੋਗ ਹਰਤਾ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਰੋਗ ਹਰਤਾ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸੋ ਰੋਗ ਹਰਨ ਧਨੰਤਰੀ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਆਯੁਰ ਬੇਦਾਦਿਕ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨਾ ਜਬ ਸਮੁੰਦ੍ ਸੇ ਧਨੰਤਰੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੀਸ ਪੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਾਕਲਸ ਔ ਏਕ ਹਾਥ ਮੇ ਹਰੜ ਔ ਏਕ ਹਾਥ ਮੇ ਜਲਮਕੋ ਲੇਕਰ ਨਿਕਸੇ ਹੈਂ ਦੇਵਰੋਗ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੈ ਲੀਏ ਤੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਔ ਮਨੁਖਜੋ ਕੀ ਰੋਗਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਕੈ ਲੀਏ ਹਰੜ ਔਰ ਰੁਧਿਰ ਰੋਗਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਲੀਏ ਜਲਮ ਔਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਮਾਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਨਾਸੋਚਾ ਰਨ ਮਾਤ੍ ਕਰ ਅਬਭੀ ਜੀਵੋ ਕੇ ਰੋਗ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕਜੋ ਕਿ ਸਾਖਜਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਅੰਸ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੇ ਸੁਖਨਨੀ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਰੋਗ ਕਾ ਅਉਖਧ ਨਾਮ ॥ ਕਲਿਆਨ ਰੂਪ ਮੰਗਲ ਗੁਨ ਗਾਮ ॥ ਪੁਨਾ ਪਾਂਡਵਗੀਤਾ ਮੇ ਵਜਾਸਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਕਥਨ ਹੈ ॥ ਅਚੁਤਾਨੰਤਗੋਬਿੰਦਨਾ ਮੋਚਾਰਣਭੇਖਜੰ ॥ ਨਸ਼ਜੰਤਿ ਸਕਲਾ ਰੋਗਾ ਸਤਜੰ ਸਤਜੰ ਬ੍ਰ ਦਾਮਜਹੰ ॥ ਪੁਨਾ ਦੁਤੀਆਵਤਾਰ ਮੇ ਸੰਤਨੂਰੂਪ ਮੇਭੀ ਜਿਸ ਕੈ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹਾਥ ਸਪਰਸ ਕਰੈ ਸੋ ਅਰੋਗ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸਲੀਏ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤਨੂ ਭਯਾ ਯੋਗਿਕ ਔਰ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਤੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੀਹੈ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾ

ਮਜੂ ਕਰਮ ਕਰੈ। ਰਤਜਵਤਾਰਸ੍ ਇਹ ਮਰਤ ਸਿਖਜਲੰ । ਰਖਜੋਵਧਾਯੈਵਨ ਕੇਵਲੰਵਿਭੋ ਕੋਵੈਲ ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਰਨੇਕੇ ਹੀ ਲੀਏ ਰਾਮਕਾ ਅਵਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਕਿੰਤੁ ॥ ਮਨੁਖਜੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਿਖਜਾ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਜੋ ਐਸੇ ਮਨੁਖਜਾ ਦੇਹਕੋ ਧਾ ਰਕਰ ਮਰਜਾਦਾ ਪੁਰਬਕ ਕਰਮ ਕਰੀਤੇ ਹੈਂ ਵਾ ਪ੍ਰੇਤਨਾਮ ਮਰਨਕਾ ਹੈ ਅਪ੍ਰੇਤ ਨਾਮ ਅਮਰ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਮਰਨ ਸੇ ਰ ਹਤ ਅਪ੍ਰੇਤ ਕਿਆ ਅਮਰ ਕਾ ਮੋਖਜ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਲਿਏ ਦੇਵੇਸੁ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਿਸਕੀ ਪਰਸੰਨਤਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਆਪਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਵ ਭਾ ਵਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਦੇਵੇ ਕਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਤ੍ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੇ ਨਮਿਤ ਪ੍ਰੇਤ ਅਪ੍ਰੇਤ ਕਜਾ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਿ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਰੂ ਪ ਕਰਮ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ॥ ੪॥ ਵਾ॥ਦੇਵਨਾਮਬਜਵ ਹਾਰ ਕਾ ਹੈਪ੍ਰੇਤਅਪ੍ਰੇਤਰੂਪਜੋਬਜਵਹਾਰਸ੍ਾਧਖਜਾਹਦਿਕਅਰੁ ਅਪ੍ਰੇਤਕਜਾਦੇਵਕਰਮਜਜਗਜਾਦਿਕਅਗਿਨਹੋਤ੍ਰਾਦਿਕਜੋ॥ਸ੍ਰੁ॥ ਕਹਿਏਸੁਸ੍ਰੁਧ੍ਰਾਏਤਦਰੂਪਹੈ।ਪ।ਵਾਇਨਕਰਮੋਕੋਕਰਰਹਾਹੈ ਜੋਭਗਵਾਨੰ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ੴ॥ਇਤਿਸ੍ਰੀਸਕਲਕਲਿਕਲਾ। ਲ ਪ੍ਰਧ੍ਰੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਂਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸੁਵ ਰਾਜੇ ਸੀਚਕ੍ ਧ ਰ ਚਰਿਤ੍ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਗਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਿ ਯਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕਾਯਾਂ ਪੁਰਬ ਪਖਜੇ ਚਤੁਰਥ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗਪ੍ ਯਾਤ ਵਜਾਖਜਾ ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਬਿੰਸਤਿਤਮੋ

स जी मे लिखा है कि प्रातकाल जितने रोगी आइकर द्वारे पर खड़े होते थे और आप निबाह करते थे तात काल अरोग होकर घर जाते थे कजोकि ब्रहम गिआनी की दिसृ अंमिृत बलसै ॥ १ ॥ वा संसाररोग का हरता है वाहिगुरू गुरू रूप खैद होकर जो मुमुखजूहैं उनका जनम मरन रोग हरता है ॥ २ ॥ वा नमो रोगह रता ऐसे छेदकर अरथ करना जो कहूं रोगी होरहा है संसा री होकर कहूंरोग कजा अनंदचुप है ॥ स्री गुरुगंथे ॥ छाछक दुखिआ सभ संसार ॥ यह समरा सलोक और साधूकार सतघरे वाले का मरदाने का प्रसंग जानलो ना ॥ इ ॥ तथा खास खीज मे ऐसेपाठहै ॥ नमोरोगहरिता

मूल ॥ नमो रागा रूपे ॥ टीका

रागखट संगीत प्रति पादय सोरठा ॥ भैरव पुन हिंडोल मालकोस दीपक लखे ॥ सिरीराग सुभ बोल मेघ राग खट मुनि कहित ॥ १ ॥ कजोकि रागों को भी परिपुरन होने ते अकासवत शबद अकासगुन होने ते सभ पसुपंखी सरपन को सृर मे ही बानी उचा रन करने से परंतु किसीको मालूम होता है जो ऐपंखी कि ये पसु अमुके सृर मे बोलता है सभको नही मालू म होता जोशबदोचारन करता है उनको भी अरु सोतउ

कों भी किसी को प्रतीत होता है जैसे परमेसृर पुरन है और सभमे है परंतु जानता कोऊ नही कोऊ भागज सू र जानता है तिसको ही शबद सासत्र मे जों वयाकरल है भगवान पांनलीय से आदि लेकर यथा इंद्रसुंदह काशिक्रितसनह पिपली साकटायनहा ॥ पांननजमर जैनैंदृःजनजयंतजसोहिशाबद का ॥ येह शाबदिक जिस के प्रति शफोट करके मानते हैं सो अनंत बिसथारस हित है जो लिखने लगे तो उसी का ही बड़ा गंथ हो जाय ॥ पसु पंखीओं के गान मे दिसटांत जैसे गरुड़ जी के पंख सो गीत बिशेश सहित बेद रिचा का उचार ण होता है ॥ जैसे भैरउ असटपदी नामदेउ की ॥ पा खंतनबाज बजाइला ॥ गरुड़ चड़े गोबिंद आइला ॥ पुना ऐसे भी लिखा है शासत्र मे जो एक पंखी है परब त बासी एका एकी वे रहता है पारसी मे उसको आ तशजन कहिते है ओ अरबी मे ककुनिस कहते है और शासत्र मो अगनिलाट वाको कहिते हैं ॥ सो किसी का ल मे वे मोरकी नजाईं हरखित होता है बन मै तो छो टीछोटी लकड़ी चोंच से इकठी करता है हंसकी तरह उसका रुप होता है लकड़ी को इकठा करके शबदोचा रन करता है वा की चोचमे छिद्र है जैसे कि बंसरी मे होते हैं परंतु बंसरी मे तो सात होते हैं उसमे बहुत

ਛਿਦ੍ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੇ ਤਿਆਦਹ ਪੁਨਾ ਉਸਕੇ ਸ਼ਬਦੋਚਾਰਨ
ਸੇ ਦੀਪਕ ਰਾਗ ਕੀ ਸ੍ਰ ਉਦੈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਿਸਕਰ ਵੋ ਲਕ
ੜੀ ਜਲਜਾਤੀ ਹੈ ਕਜੋਂਕਿ ਦੀਪਕ ਰਾਗਕੀ ਯਹੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ
ਕਿ ਦਿਆ ਜਰੈ ਬਿਨ ਤੇਲ ॥ ਅਰੁ ਵੋ ਭੀ ਜਲਜਾਤਾ ਹੈ ਅਨੰ
ਦਕਰ ਉਸਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਸੁਧ ਨਹੀ ਰਹਿਤੀ ਪੁਨਾ ਵੋ ਜੋ
ਰਾਖੀ ਹੈ ਲਕੜੀ ਕੀ ਸਹਿਤ ਪੰਖੀ ਕੇ ਢਾ ਸੋ ਏਕ ਅੰਡਾ ਪੈ
ਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕੀ ਬਿਚਿਤ੍ ਸ਼ਕਤਿ ਹੈ ਅਘ
ਟਨਘਟਨਾਪਟੀਯਸੀ ਹੈ ਭਗਵਤੀ ਪੁਨਾ ਬੀਸਰੋਜ ਸੇ ਊਪ
ਰ ਉਸ ਅੰਡਾ ਸੇ ਬਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਨਕੀ ਐਸੀ ਹੀ ਸੰਤ
ਤੀ ਹੈ ਔਰ ਸਮਾਨ ਸੇ ਅਨੰਦ ਹੋਕਰ ਬਾਗਤੜਾਦਿ ਬ੍ਰਿਖਜ਼ੋ
ਪੈ ਫਲ ਜਲਾਦਿਕਰ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕਰ ਕਈ ਤਰੋਕੇਸ਼ਬਦੋਚਾ
ਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪੰਖੀ ਲੋਕ ਏ ਬਾਤ ਤੋ ਸਰਬਜਨੋ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿੱ
ਧ ਹੈ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਿਆ ਕਿ ਰਾਗਕੀ ਪੂਰਨਤਾ ਮੇ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ
ਹੈ ਦੇਖੋ ਕਿ ਮਿਰਗਾਦਿ ਸਰਪਾਦਿ ਤਨਦੇਦੇਤੇ ਹੈਂ ਰਾਗਕਰ ਮੋ
ਹਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਤਥਾਚ ਰਾਗ ਕਰਕੇ ਸੁਰਨਰਮੁਨਿ ਮੋਹਿਤ
ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਰ ਜੋ ਰਾਗਕਰ ਮੋਹਿਤ ਨ ਭਯਾ ਤੋ ਗਰਭ ਮੇ
ਕਜੋ ਨ ਗਲ ਗਯਾ ਫਿਰ ਕਹਾ ਹੈ ਸੁਭਵਚਨ ਔ ਗੀਤ ਇ
ਸਤ੍ਰੀਓਂ ਕੀ ਲੀਲਾ ਕਰਕੇ ਜਿਸਕਾ ਚਿਤ ਦ੍ਰਵਤਾ ਨਹੀ ਸੋ
ਮੁਕਤਿ ਹੈ ਵਾ ਪਸੁ ਹੈ ਔਰ ਕਾਬਜ਼ ਸਾਸਤ੍ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਵਾ
ਲਾ ਔ ਗਾਨਬਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਮੂਰਤਿ ਬਿ
ਸ਼ਨੁ ਕੀ ਅੰਸ ਹੈ ਯਹ ਪੁਰਾਣ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾ

ਜ ਦਸੋਂ ਅਵਤਾਰ ਤਥਾ ਕਬੀਰ ਜੀਸੇ ਆਦਿਸਭ ਭਗਤ ਰਾ
ਗ ਮੇ ਹੀ ਬਾਨੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾ
ਹਿਬ ਜੀ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਔਰ ਗਰਗਸੰਹਿਤਾ ਮਾਰਕੰਡੇਪੁਰਾ
ਣ ਬਾਲਮੀਕੀ ਰਾਮਾਯਣ ਮੇ ਬਾਵਨ ਕਰੋੜ ਰਾਗਕਾ ਭੇਦ
ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੋ ਨਾਰਦ ਜੀ ਨੇ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਸੇ ਸੀਖਾ ਹੈ ਪੁਨਾ
ਪ੍ਰਤਖਜ਼ਫਲ ਦੇਖੀਤਾ ਹੈ ਚਿਤਕੀ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਰੂਪ ਤਥਾਚ ॥
ਮਿਤਾਖਜ਼ਰਾ ਯਾਗਵਲਿਕੈ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਮੇ ॥ ਬੀਨਾਬਾਦਨ ਤਤ੍ਵ
ਗਜ਼ਾ ਸ੍ਰੁਤਿਜਾਤ ਬਿਸ਼ਾਰਦਹ ਤਾਲਗਜਸ੍ਵਾਪ੍ਰਯਾਸੇਨ ਮੁਕਤਿ
ਮਾਰਗੀ ਨਿਰੱਛਤੀ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਥੰਚਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕੇ ਹੂਏਹੂ
ਏ ॥ਗੀਤਗਜ਼ੋਯਦਿਗੀਤੇਨ ਨਾਪਨੋਤਿ ਪਰਮੰ ਪਦੰ ॥ ਰੁਦ੍ਰਸਜ
ਨੁਚਰੋਭੂਤ੍ਰਾ ਤੇਨੈਵਸਹਮੋਦਤੇ ॥ ਭਕਤਯੋਗਕਰ ਅਸਟਾਂਗਯੋ
ਗ ਕਰ ਯਗਜ਼ਾਦਿ ਕ੍ਰਿਯਾਯੋਗ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਸਾਧਨੋ ਕਰ ਪ
ਰੰਪਰਾ ਕਰ ਵਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਤਤ੍ਵਮਸੀਤਿਵਾਕਜ਼ ਜਨਜ਼ ਜੀਵ
ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਬੋਧ ਕਰ ਮੋਖਜ਼ ਪ੍ਰਾ
ਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਰਾਗ ਕੇ ਜਾਨਨੇਕਰ ਗਾਯਨਕਰ ਭੀ ਪੁ
ਨਾ ਬੇਦਪਾਠੀ ਜੋ ਲੋਗ ਹੈਂ ਦਾਖਜ਼ਾਤਿਕ ਵੋ ਗੀਤ ਹੀ ਬਿਸ਼ੇ
ਸ਼ ਬੇਦਕੋ ਮਾਨਤੈ ਹੈਂ ਔਰ ਅਰਥ ਕੀ ਗੌਨਤਾ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥
ਪੁਨਾ ਮਦ ਭਕ੍ਰਯਾ ਯਤ੍ਰਗਾਯੰਤਿਤਤ੍ਰਤਿਸ਼ਟਾਮਿਨਾਰਦ ॥ ਪੁ
ਨਾ ॥ ਮਾਂਰਕੰਡੇਯ ਪੁਰਾਣ ਮੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਨਾਗਰਾਜ
ਦੋਨੋ ਭ੍ਰਾਤਾ ਗੰਧਮਾਦਨ ਪਰਬਤ ਮੇ ਬਹੁਤਕਾਲ ਤਪ ਕਰਕੇ
ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਤਦਨੰਤਰ ਰਾਗ ਬਿਦਯਾ ਕੇ

ਬਲਕਰ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਵਹੀ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਮੰਦਾਲ ਸਾ ਰਾਜਾ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਸਕਤਿ ਰਾ ਗ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰ ਵਾ ॥ ਨਮੋਰਾਗ ਰੂਪੇ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਰਾਗ ਰੂਪੇ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਰੂ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰਾਗ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਉ ਜੋ ਪੇਕਯਾ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਰਨ ਰੂ ਪਦੋਨੋਕਰ ਪੌਰਾਨਾਂਤਰ ਮੇਂ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ॥ ਬਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸੀ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਦ੍ਰਵ ਕਥਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਮੁਮੁਖਜ਼ੁਜਨ ਪਰਮ ਆਦਰ ਸਹਿਤ ਸੀਸਪੈ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮੁਕਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪ ਤੀਕੇ ਲੀਏ॥ ੪ ॥ ਔ ਰਾਗਨਾਮਪ੍ਰੇਮਕਾਭੀਹੈਪ੍ਰਸਿੱਧਸੋਇਸੀ ਕਰਹੀ ਪ੍ਰਿਤ੍ਰਿਨਿਬ੍ਰਿਤਿਪਖਜ਼ਦੋਨੋ ਚਰਤਾਰਥ ਹੈਂਕੈਸੇਦੇਖੋ ਜੋ ਰਾਗ ਨ ਹੋਇ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਹੀਨ ਹੋਇ ਰਾਗ ਕਰਹੀ ਮਨੁ ਖਜ਼ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਇਨਕੀ ਉਤਪਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਲੈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਰਾਗ ਪੂਰਬਕ ਹੀਂ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪਾਲਨ ਪੋਖਨ ਲਾਲ ਨਾਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈ ਰਾਗਾਦਿ ਕਰਹੀਯਾਗਾਦਿ ਕਰ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿ ਗਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਰਾਗਕਰਹੀ ਮੁਮੁਖਜ਼ੁ ਸਾਧਨ ਸੰਪੱਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮੋਖਜ਼ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਰਾਗਹੀਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਰਾਗ ਕਜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਪ੍ਰਤਿਨਮਹ ਅਲੰਬਿਸੁਰੇਣ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਰਾ ਗ ਰੂਪੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਰਾਗ ਹੈ ਕਿਆ

ਅਸੰਗ ਹੈ ॥ ਅਸੰਗੋਹਜ਼ਯੰਪੁਰੁਖਹ ਇਸਸ਼ੂਤੀਤੇ ॥ ਅਰਥਹਿ ਨਿਸ੍ਚੈਕਰ ਯਹਰਿਦੇ ਮੇਂ ਇਸਿਥਤ ਜੋ ਪਰੰਮ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਸੋ ਅਸੰਗ ਹੈ ਭਗਵਤੀ ਸੰਬੋਧਨ ਤੋ ਸਪਸ੍ਟੀ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਾਹ ਸਾਹੰ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸ਼ਾਹਾਨ ਸ਼ਾਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਰ ਥਾਤ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੁਰਾਜ ਸਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ ਇਤਰੋਂਪ੍ਰਤਿ ਝੂਠਾ ਰਾਜਾਭਿਮਾਨ ਹੋਤੇ ਤੇ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਾਹਨਾਮ ਸ੍ਵਾਸ ਕਾ ਹੈ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਭਗਵਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਸ੍ਵਾਸ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਵਾਸ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਾਸ ਭੀ ਜਿਸਕੀ ਸੱਤਾ ਕਰ ਗਮਨਾਗਮਨ ਰੂਪ ਚੇਸ਼ਟਾ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਜੀਵ ਕੇ ਦੇਹ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਜਬ ਜੀਵ ਸ਼ੈਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਾਨ ਰਖਜ਼ਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਕੀ ਗਮ ਨਾਗਮਨ ਕ੍ਰਿਆ ਨ ਹੋਇ ਤੋ ਪਸੂ ਆਦਿ ਭਖਜ਼ਨ ਕਰ ਜਾਹਿ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਕਾ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਸਾਹ ਸਾਹੰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਅ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਜੋ ਅਸਾਹੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਹ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਮਾਝ ਰਾਗੇ॥ ਜੇਤੇ ਜੀਅਜੀਵੈਲੈਸਾਹਾ ॥ ਜੀਵਾਲੈ ਤਾ ਕਿਅ ਸਾਹ॥ ਨਾਨਕ ਜਿਉ ਜਿਉ ਸਚੇ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਤਿਉ ਦੇਹਿ ਗਿਰਾਹ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਵੈ ਬਿਨ ਸਾਸਤੇ ਰਾਖੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਨਮੋ ਅਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹੰ ਅਸ਼ਾਹ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਰੰਕਲੇਨ

ਸੁਦਾਮਾਦਿਕ ਤਿਨਕੋ ਸਰਬ ਸੰਪਦਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿ
ਐ ਅਸ਼ਾਹਸ਼ਾਹ ॥ ਭਗਤਾਵਲੀ ਮੇਂ ਯਥਾ ਬਿਪਸੁਦਾਮਾ ਦਾ
ਲਿਦੀ ਬਾਲਸਖਾਈ ਮਿਤ੍ਰ ਸਿਵਾਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸੁਦਾਮਾਚਰਿਤ੍ਰੇ
ਪ੍ਰਸੰਗਹ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਵਾਹ ਪੂਰ ਪੁਲਕਿਤ
ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਰੀ ਅਵਤੰਸ ਧਰ ਜੂ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਨਮੋ ਸ਼ਾਹਸ਼ਾ
ਹੈਂ ਹੋ ਭਗਵਨ ਸਾਹ ਸਾਹ ਕਜ਼ਾ ਸਾਸ ਸਾਸ ਤੁਝਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨ
ਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸਾਸ ਸਾਸ ਤੁਝ ਸੰਮਲਾ ॥ ੫ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਾਹਸ ਨਾਮ ਅਤੀਜਲਦੀ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਅਤਿਸਾਹਸ
ਤਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਅਨੰਤ ਭਗਵਤਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੇ ਨਰਸਿੰਘਾਵਤਾਰਮੇ
ਰਾਮਾਵਤਾਰ ਮੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਂਰ ਮੇ ਸੋ ਸਾਹਸਤਾ ਏਕਤੋ ਯੁਧ
ਮੋ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸ਼ਕਤੀਰੂਪ ਵਾ ਹਸਤ ਕ੍ਰਿਯਾ ਰੂਪ ਕਈ ਕੌਣ
ਮਨ ਸੇ ਅਤਿਸੀਘ੍ਰਤਾ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾਕੋਨਮਸਕਾਰਹੋਇ॥
੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਾਹ ਨਾਮ ਸਸੇਕਾ ਹੈ ਖਰਗੋਸ਼ ਜਿਸਕੋ ਕਹ
ਤੇ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਸਾਹਪਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਬਾਚਕ ਜਾਨੀਐ
ਸੋ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾਕਿ ਸਸਕੋਪਲਖਿਜਤ ਮ੍ਰਿਗਾਵਲੀ ਤਿਸਕਾ
ਜੋ ਸ਼ਾਹ ਬਾਦਸਾਹ ਤਿਸਕੋਨਮਹ॥੭॥ਵਾ ਸੌਦਰਯਤਾ ਸਸੇਕੀ
ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਤਿਸ ਸੌਦਰਯਤਾਕੋਸੌਂਦ੍ਰਯਤਾ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੋ
ਨਮਹ ॥੮॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ਼ਾਹਸਬਦਕਰਸਜ਼ਾਮਤਾ ਬਰਣੋਪਮਾ
ਕਰਸੋ ਸਜ਼ਾਮਤਿਸੁੰਦਰ ਕਾਮਹੈ ਤਿਸਕਾਭੀਜੋ ਸ਼ਾਹ ਨਾਮ ਪ
ਰਮ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾਮਕਾ ਭੀ ਕਾਮ ਹੈ
ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੯ ॥ ਕਿੰਵਾਂ ॥ ਸਾਹ ਨਾਮ ਧੈਰਯ ਕਾ ਹੈ ਥੋ

ਲੀ ਪੰਜਾਬ ਕੀ ਕੋਊ ਕੁਛ ਮਾਂਗੋ ਯਾ ਔਰ ਕੁਛ ਕਾਰਯ ਇ
ਤਨੀ ਦੇਰੀ ਮੇ ਕਰਨਾ ਹੋਇ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸਾਹ ਲੈ
ਭਾਈ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾ ਕਿ ਜੋ ਧੀਰਯਕਾ ਭੀ ਪਰਮ ਧੀਰਯ ਰੂ
ਪ ਹੈ ਤਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੧੦ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਭੂਪਭੂਪੇ॥ ੫੫ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭੂਪ ਭੂਪੇ ਨਮਹ ਹੋਯ ਤੁਝਕਉ ਭੂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਜੋ ਪਾਲ
ਣ ਕਰੈ ਸੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰ ਪਾਲਨਾ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਭੂ
ਮੀ ਕੀ ਅਰ ਭੂਪਤੀਓਂ ਕੀ ਵਰਾਹ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਧਾਰਨ ਕ
ਰਨਾ ਭੂਮੀਕਾ ਇੰਦ੍ ਪ੍ਰਿਥੁ ਆਦੀ ਰੂਪਕਰ ਵਾ ਸਮਾਨ ਤੇ ਰਾ
ਜਾ ਰੂਪਕਰ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਭੂਪ ਭੂਪੇ ॥ ਨਮਸਕਾ
ਰ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਭੂਪ ਸੇ ਭੂਪ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ
ਅਰ ਭੂਪ ਸੇ ਅਭੂਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਖਿਨ
ਮਹਿ ਰਾਉ ਰੰਕ ਕਉ ਕਰਈ ਰਾਉ ਰੰਕ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਰੀਤੇ
ਭਰੇਭਰੇ ਸਖਨਾਵੈ ਯਹ ਤਾਕੋਬਿਵਹਾਰੇ॥ਸੋ ਤਿਸਸਾਮਰਥ ਭ
ਗਵਤ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੂਪ ਬਰਾਹ ਕਮਠ ਸ਼ੇਸ
ਇੰਦ੍ਰਆਦਿਅਨੇਕਾਵਤਾਰਤਿਨਕੇਜੋ॥ਪੋਕਜ਼ਾਪਾਨਕਰਤਾਹੋਵੇ
ਸੋਭੂਪ ਭੂਪੇ ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲਪੁਰਖਕੋਏਕ ਬੀਜਰੂਪਸੋਕਹੀ
ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕਰ ਪੁਨਾ ਤਿਸੀ ਮੇ ਕਾਰਯ ਕੈ ਅੰਤ ਮੇ
ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਪਤੀ ਹੋਵੈਂ ਭੂਮੀ ਕੇ
ਐਸੇ ਜੋ ਅਨੇਕ ਰਾਜਾ ਤਿਨਕਾ ਭੀ ਜੋ ਪਤੀ ਹੋਇ ਅਨੰਤ

ਐ ਭੂਪਭੂਪੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਭਗਵਤੀ ਸੰਬੋ ਧਨ ਮੇ ਹੈ ਭੂਪਭੂਪੇ ਭਗਵਤੀ ਮਹਾਰਾਨੀ ਤੁਝੇ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋਭੂਪਭੂਪੇ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਜੋ ਭੂਮਕਾਪਤੀ ਕਜਾ ਰਖਜਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਕਾਲਰੂਪ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਮੇ ਭੂਮੀ ਉਪ ਲਖਜਤ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੋ ॥ਪੇ॥ਕਜਾ ਪਾਨ ਕਰਤਾਹੈਵੈ ਸੋ ਕ ਹੀਏ ਭੂਪਭੂਪੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਭੂਪਭੂਪੇ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਤੋ ਅ ਭੂਪ ਹੈ ਕਜਾ ਪ੍ਰਛਿੰਨਰਾਜ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੋ ਸੂਨਜ ਹੈ ਅਰ ਔਰਨ ਕੋ ਭੂਪਪਦਵੀ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਬਿਭੀਖਨ ਤਥਾ ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੇ ਕੈਦ ਸੇ ਮੁਚਿਤ ਰਾਜੋ ਕੇ ਰਾ ਜਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਔਰ ਅਨੰਤ ਧ੍ਰੂਵਾਦਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰ ਸੰਗ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਦਾਨ ਦਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਦਾਨਦਾਨ ਹੈ ਜੋ ਦਾਨ ਕੇ ਦਾਤਾ ਹੈ ਉਨਕਾ ਭੀ ਜੋ ਦਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਜੋ ਦਾ ਨ ਕਾ ਦਾਨ ਹੈ ਕਿਆ ਦਾਨ ਮੇ ਜੋ ਦਾਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਸ਼ਕਤਿ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਦਾਨਦਾਨੇ ਕਜਾ ਜੋ ਦਾਨਜੋ ਕਾ ਦਾਨਾ ਹੈ ਕਜਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਿ ਚਤੁਰੋ ਮੋ ਚਾਤੁਰਯਤਾ ਸ਼ਕਤਿ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨਮੋਅਦਾਨਦਾਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਦਾਨਦਾਨ ਹੈ ਕਜਾਕਿ ਜੋ ਦਾਨ ਕਿਸੀ ਸੇ

ਨ ਦੀਆਜਾਇ ਤਿਸਕੇ ਦੇਨੇ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਐਸਾ ਦਾਨ ਕੋਊ ਨਹੀ ਜਿਸਕੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨ ਦੇਸਕੈ ਜੈਸੇ ਕਿ ਉ ਗ੍ਰਸੈਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮਰੁਤ ਰਾਜਾਕਾਲ ਮੇ ਪੂਰਬਮਰੁਤਜਨਮਮੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਕਿ ਮਾਤਲੋਕ ਮੇ ਬੈਕੁੰਠ ਦਿਖਲਾਈਏ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਨਮਿਤ ਕਰਹੀ ਰਚਤੇ ਭਏ ਦੁਆਰਕਾ ਰੂਪ ਬੈਕੁੰਠ ਅਰੁ ਔਤਾਰ ਭੀ ਤਿਸੀ ਨਮਿਤ ਕਰਹੀ ਹੈ ॥ ਤ ਥਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕਾ ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ॥ ਲਖਚਉਰਾਂਸੀ ਜੀਅਜੋਨਿ ਮੈ ਭ੍ਰਮਤ ਨੰਦ ਬਹੁਥਾਕੋਰੇ ॥ ਤੁਮ ਜੋ ਕਹਤ ਹੋ ਨੰਦਨਕੋਨੰਦਨ ਨੰਦਸੋਨੰਦਨ ਕਾਕੋ ਰੇ ॥ ਧਰਨ ਅਕਾਸ ਦਸੋਦਿਸਿ ਨਾਹੀ ਤਬ ਯਹ ਨੰਦਕਹਾਥੋਰੇ ॥ ਭਗਤ ਹੇਤ ਅਉਤਾਰਲੀਓ ਹੈ ਭਾਗਬਡੋ ਬਪੁਰਾਕੋਰੇ ॥ ਸੰਕਟ ਨ ਹਿਪਰੈ ਜੋਨਿ ਨਹਿ ਆਵੈ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਜਾਕੋਰੇ ॥ ਕ ਬੀਰ ਕੋ ਸੁਆਮੀ ਐਸੋ ਠਾਕੁਰ ਜਾਕੇ ਮਾਇ ਨ ਬਾਪੋ ਰੇ ॥ ਅ ਰਥਾਤ ਐਸੇ ਸਾਮਰਥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਦਾਨਦਾਨ ਕਜਾ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆ ਦਿਕ ਦੇਦੇਤੇ ਹੈਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲਖਜਮੀ ਅਰੁ ਆਪ ਪੁਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਚਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਸੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਮਹਾਭਾਰ ਤ ਮੇ ਅਰੁ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇ ਅਤ੍ਰੀ ਕਰਦਮ ਮਨੂ ਅਰਰੁਚੀ ਆਦਿ ਅਨੰਤ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰਤਾ ਜਿਨੋਨੇ ਯਾਂਚਨਾ ਕਰੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਇ ਸੀ ਦਾਨਕਾ ਯਾਚਕਹੈ॥੫॥ ਵਾ ਜੋ॥ਨ॥ਮੋਦਾਨ॥ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਅਨੰਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਉਨਕੋ ਦਾਨੇ ਕਜਾ ਜੋ ਦਾਨ ਕਰਤਾ

रता है सो कौन संत सनकादिक नारदादिक सो तिनकै प्रति मानदान प्रसिंध है रामचंद्र क्रिशनादिकर की आ गया जो रामानाथनादिको मे सो तिस मानमानज़ को न नमह ॥ ३ ॥ वा (मा) लखमी तिसके प्रति नमाने जो न ही मानता अरथात निरादृित हूई हूई भी भगवत भकी का तजागा नहीं करती नौंधा भकि मेपादसेवनात म का मुखज़ भकीलखमीकीहीकहीजातीहै भकुभजनादि प्रति पादित गौंथों मे अरथात लखज़मी से आदि लेकर औसे अनंनज़दास है जिसके तिसके प्रती नमह ॥ ४ ॥ वा ॥नमो अमान माने जो वाहिगुरू अमानोंके मान दाता हैं तिसको नमह ॥ यथा ॥ स्री गुरू गौंथे सुखमनी की असटपदी॥जाका दृिसट कछू न आवै । तिस तत का्ल दहदिस प्रगटावै। जाको अपनी करै बखसीस। ताका लेखा न गनै जगदीस। जिस नीच को कोऊ न जा नै। नाम जपत वह चउकुंट मानै ॥ पुना ज़फरनामै हिकायत पहिली॥ नसाज़ो नबाज़ो न ज़ऊजो ज़रश । खुदांवंद बखशिंदऊ औशअरश ॥५॥ नमोअमानमाने नमसकार होवै जो वाहिगुरू अमान मान है कि अमान नाम पारसी मे आसूयका है अरथात जिसको आसरा रूप जानकर नमो नमसकार करते हैं संतजन जैसे बिलावल कबीर जी॥कोऊ हरि समान नहि राजा। ऐ

है अनंदादिका ॥ ६ ॥ किंवा ॥ नमो दान दान ॥यह भी एक नाम है भगवत कायरथ किआकि अकूरादिभक तो के प्रति जो नमो दान के दान करता है अरथात न मसकार बंदनरूपा भकति ॥ ७ ॥ किंवा ॥ नमोदानदाने नमसकार होइ तिस क्रिपालु के प्रती जो नमो दानदा न है अरथात नमसकार मात्र जिनोंने शरधा पुरबक किआ है तिनके प्रति चार पदारथ जिनोंने सकुचपुरब क दीऐ हैं तिसके प्रति नमह ॥ ८ ॥

मूल ॥ नमो मान माने ॥ टीका

नमसकारहोवै तिसकोजोमानमानहै मानकज़ा प्रमाणो को प्रमाणभूतहैजो प्रमानपृतजखजादि तिनका सिधांत कर ताहैतिनकोजछहोनेते अरथात सुतहप्रमाणहै और जोअ मानहै इहां सपशटहै तिसकोमानमानता है॥१॥ व ॥मा न वाले कज़ा मानतीय जिसका मान करते हैं नमस कार सोतृादि भकि कर अनजथा परमेसूर के मान दान मैअसमरथताहोनेतेतथा जुदेतधामधामकोन ऐक दामकामको बिनोद पातृरामको बिनोद पातृरामको॥अर थात जो परम पुरुख भकु वतसल पतृ पुसप नमह सो तृादि कर प्रसंनता को प्रापत होता है तिसके प्रती नम ह ॥ २ ॥ वा जो वाहिगुरू मान योगज के प्रति मान क

ਭੂਪਤਿ ਸਭ ਦਿਵਸ ਚਾਰਕੇ ਝੂਠੇ ਕਰਤ ਦਿਵਾਜਾ। ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਸਕੈਕੋਜਨ ਕੋ ਬੋਲ ਨ ਸਕੈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ। ਤੇਰੋ ਜਨ ਹੋਇ ਸੁਕਤਹੁਨ ਡੋਲੈ ਤੀਨ ਭਵਨ ਪਰਛਾਜਾ। ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸ ਹਸਾ ਭਰਮ ਚੁਕਾ ਧੂਅਪੂਹਿਲਾਦ ਨਿਵਾਜਾ ॥ਛ॥ਵਾ॥ ਨਮੋ॥ ਅਮਾਨਮਾਨੇ॥ਅਮਾ॥ਨੋਂਮਸੋਂਤਾ ਕਾਹੈ ਅਰਥਾਤਮਾਤਾਪਿਤਾਕੋ ਜੋਨਹੀਂਮਾਨਤਾਅਜੂਨੀਹੋਨੇਤੇਅਰਸਭਿ ਸ੍ਰਿਸਟੀਕਾਜਨ ਕਹੋ ਨੇ ਤੇ॥ ੭ ॥ ਵਾ ਭਕ੍ਰਿਸੇ ਰਹਿਤ ਜੋ ਕੇਵਲ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਾਨੇ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤਾ ਦਾਂਭਿਕ ਹੋਨੇਤੇ ਤਿਸਕੋ ॥ ਯਥਾ ॥ ਲੌਕ ਪਤੀਣੈ ਕਛੁ ਨ ਹੋਇ ਐਨਾਹੀ ਰਾਮ ਇਆਣਾ। ਅਮਾਕਾ ਅਰਥ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਐਪਰ ਕਾ ਹੈ ਐਪਰ ਪਰੰਤੁ ਕਾ ਪ੍ਰਯਾਯ ਹੈ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਭਕ੍ਰਿ ਸ੍ਧਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਜੋ ਜਨ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਮਾ ਕਿਆ ਵਲੇਕਿਨ ਐਪਰ ਪਰੰਤੁ ਨਮਾਨੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀਨਾਮੈ। ਯਥਾ॥ ਬੰਦਗੀਕੁਨਆਕਿਓ ਬਾਸ਼ਦ ਕਬੂਲ। ਬਿਗੁਜ਼ਰਜ਼ ਖੁਦਬੀਨਿਏਤਰਜ਼ੇਜਹੂਲਅਰਥਾਤ ਭਕ੍ਰਿਵਛਲ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੮॥ ਨਮੋ ਮਾਨਮਾਨੰ ਖਾਸਬੀੜਮੇ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਮੁਖਜ਼ਰਥ ਅਰੁ ਪਾਠਵਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਰੋਗਰੋਗੀ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਰੋਗਰੋਗੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਰੋਗੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ

ਭੀ ਰੋਗਰੂਪ ਹੈ ਰੋਗ ਸੰਪੂਰਨ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ ਸੋ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਲੋਕ ਪਾਲੋ ਕੀਆਂ ਪੁਰੀਆਂ ਹੈਂ ਬਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਜੋਜਨ ਊਪਰ ਸੇ ਚੌੜਾ ਹੈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਜੋਜਨ ਮੇ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰੀ ਹੈ ਔਰ ਢਾਈਹਜ਼ਾਰ ਜੋਜਨ ਮੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕੋ ਕੀ ਆਠ ਪੁਰੀ ਹੈ ਪੂਰਬਾਦਿ ਕਰਮ ਸੇ ਪੂਰਬ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਦੇਵਧਾਨੀ ਅਗਿਨਕੀ ਆਗਨੇਯੀ ਜਮਕੀ ਸੰਯਮਨੀ ਨੈਰਿਤਕੀ ਨੈਰਿਭੀ ਬਰਨਕੀ ਬਾਰੁਨੀ ਪਵਨ ਕੀ ਵਾਯਵੀ ਔਦ੍ਮਾਕੀ ਬਿਭਾਵਰੀ ਸਿਵਕੀ ਐਸਾਨੀ ਦਖਜ਼ਨ ਮੇਂ ਜਮਪੁਰੀ ਹੈ ਜਮਪੁਰੀ ਕੇ ਸਰਬ ਓਰ ਜੋ ਸ਼ੂਲਜ੍ਵਰਾਦਿਕ ਰੋਗ ਹੈ ਇਨਕੀਆਂ ਪੁਰੀਆਂ ਹੈਂ ਜਮਰਾਜ ਕੀਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰਜੀਵੋਂਕੋ ਨਿਸਪੀੜ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਨ ਰੋਗੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਰੋਗਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਨਕੋ ਪਰਮ ਭੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਮਰਾਜਾ ਸਹਿਤ ਰੋਗ ਹਰਤਾ ਇਸ ਨਾਮਕੇ ਸ੍ਵਣ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰ ਕਿੰਵਾ॥ ਮਾਨਸੋਤਰ ਪਰਬਤ ਪੈ ਜੋ ਸਾਤ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਹੈ ਜਿਸਪੈ ਰਵਰਥ ਚਕ੍ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਦਖਿਨ ਦਿਸ਼ਾ ਮੈ ਧਰਮਰਾਜ ਸਹਿਤ ਰੋਗੋਂਕੀ ਪੁਰੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਰੋਗਰੋਗੇ॥ ਜੋ ਜਗਤ ਕੋ ਰੋਗਵਤ ਪੀਡਨ ਕਰਤਾਥੇ ਅਬਆਗੇ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਰਾਵਨ ਕੰਸਾਦਿ ਉਨਕੋ ਜੋ ਰੋਗਰੂਪ ਹੈ ਹਾਲ ਮੇ ਜੈਸੇ ਔਰੰਜ਼ੇਬ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰਜੂ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਰੋਗਰੋਗੇ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਜੋ ਰੋਗਿਆਂਕੋ ਅਰੋਗ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਿਮਰਨ ਕਿਆ ਭ

ਯਾ ਦਰਸਨ ਸ੍ਵਛੋਂ ਚਾਰਿਤ ਹੂਆ ਭਇਆ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸ-
ਲੋਕਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਨੁਗ੍ਰਹੰ ਰੋਗੋ ਬਿੰਦਹ ਯਸਜ ਸਿਮਰਣ
ਰਿਦੰਤਰਹ। ਅਰੋਗਜੰਮਹਾਰੋਗਜੰਬਿਸਿਮ੍ਰਿਤੇ ਕਰੁਣਾਮਯਹ ॥
ਅਰਥਾਤਰੋਚਕ ਹਰਤਾਨਮੇਰੋਗਰੋਚੀਜੋ ਯਹਨਾਮ ਸ਼੍ਰੁਧਾਸੋ ਉੱ-
ਚਾਰਣ ਕਿਆ ਹੂਆ ਅਨੰਤ ਰੋਗ ਨਾਸਕ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ
ਨਮਹ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਇਸਨਾਨੰ ॥ ੫੬ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਇਸਨਾਨ ਕ
ਯਾ ਸ਼ੁੱਧਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭਗਵਤਕੇ ਸ੍ਵਣ ਕੀਰਤਨਾਦਿ
ਕਰ ਹੀ ਸ਼ੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਜਲ ਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਸ਼ੁੱਧੀ
॥ ਯਥਾ ਵਾਰ ਜੈਤਸਰੀਜੀਕੀ॥ਕੋਟਿਦਾਨਇਸਨਾਨੰ ਅਨਿਕ
ਸੋਧਨ ਪਵਿੱਤ੍ਰਹ। ਉਚਰੰਤਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਸ
ਰਬ ਪਾਪ ਮੁਚਜਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸੁਖਮਨੀ ਜੀਮੇ। ਜਲ ਧੋਵੈ
ਬਹੁ ਦੇਹ ਅਨੀਤ। ਸੁਧ ਕਹਾ ਹੁਇ ਕਾਚੀ ਭੀਤ। ਮਨ ਹਰ
ਕੇਨਾਮਕੀਮਰਿਮਾਊਚ।ਨਾਨਕਨਾਮਉਧਰੇਪਤਿਤਬਹੁਮੂਚ॥
ਪੁਨਾ ਮੰਤ੍ਰ ॥ ਸਰਬਨਿਤਜ ਨੈਮਿਤਜਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਆਦ ਮੇ ਉ
ਚਾਰਣ ਕਰਣੀਯ ਅਤਜਵਸ਼ਜਕ ॥ ਓਂ ਬਿਸ਼੍ਣੋਬਿਸ਼੍ਣੋ ਪਵਿਤ੍ਰੋ
ਵਾ ਪਵਿਤ੍ਰੋਵਾ ਸਰਬਾਵਸਥਾਂਗਤੋਪਿਵਾ। ਯਸਸ੍ਮਰੇਤ ਪੁੰਡਰੀ
ਕਾਖਜੰਸਵਾਹਜਾਭਯਾਂਤਰਾਸ਼ੁਚਿ। ਪੁੰਡਰੀਕਾਖਜਪੁਨਾਤੁ॥ਪੁਨਾ
ਮਨੋਹ੍ਰਦੇਸਤਜ ਜਲੇ ਰਾਗਦ੍ਵੇਸ਼ ਮਲਾਪਹੇ। ਯਸਨਾਤਿ ਆਤਮ

ਤੀਰਥੇ ਸਰਥਪਾਪੈਰ ਬਿਮੁਚਜਤੇ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਲੋਕ ਕਹਤੇ
ਹੈਂ ਕਿ ਇਸਨਾਨ ਕਿਆ ਹੈ ਹਮਨੇਤੁਮਨੇ ਵਾ ਪ੍ਰਯਾਗ ਆਦਿ
ਤੀਰ੍ਥੋਂ ਮੇ ਥਿਤਰ ਕੂਪਤੜਾਗਾਦਿ ਜਲੋਂਮੇ ਵਾ ਸਨਾਨ ਕਰ
ਜੋ ਸ਼ੁੱਧੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਵਾਹਜਾਭਯੰਤਰਕੀ ਬਾਹਰਕੀ ਜਲ ਮ੍ਰਿ
ਤਕਾਦਿ ਸਪਰਸ ਕਰ ਗਿਲਾਨੀਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਔਰ ਅੰਤਰ
ਕੀ ਰਾਗਦ੍ਵੇਸ਼ਾਦਿ ਪਾਪ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪ ਤਦਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ
ਪ੍ਰਤਿ ਹੋਵੈ ਨਮਸਕਾਰ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਤਪਸ੍ਨਾਨ ਜਪਸ੍ਨਾਨ ਜਲ
ਸ੍ਨਾਨ ਮੰਤ੍ਰਸਨਾਨ ਸਨਾਨ ਸ਼ਬਦਕਰ ਜਾਨਨਾ ਸੋ ਤਪਸ੍ਨਾਨ
ਤਪਸੀਓਂ ਕੀ ਸ਼ੁੱਧੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਾਣ ਪਰਸ੍ਥੀਓਂ
ਕੀ ਔਰ ਜਪਸਨਾਨ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਓਂ ਕੀ। ਜਲਸ੍ਨਾਨ ਗ੍ਰ
ਸ੍ਥੀਓਂਕੀ ਔਰ ਮੰਤ੍ਰਸ੍ਨਾਨ ਸੰਨਜਾਸੀਓਂ ਕੀ ਸ਼ੁੱਧੀ ਕਰਤਾ
ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼ੁੱਧੀ ਕਰਤਾ ਸਰਬ ਬਰਣਾਸ੍ਮੋਂਕੀ ਜੋ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਨਾਨਰੂਪ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ
ਕਲ ਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸ
ਤਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿੱਤ੍ਰਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ
ਵੈਰਾਗਜਵਿਗਜਾਨਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂਪੂਰਬਪਖਜੋਚਤੁਰਥਛੰਦ ਭੁ
ਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਿਜਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਤ੍ਰੈਬਿੰਤਿਤਮੋ
ਅੰਸੂ ॥ ੨੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਮੰਤ੍ਰਮੰਤ੍ਰੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਭਗਵਤ ਕੋ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰਮੰਤ੍ਰਰੂਪ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰਮੰਤ੍ਰ ਔ

ਸੇ ਵੀਪਸਾਕੇ ਉਚਾਰਨ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਅਕਾ
ਲਪੁਰਖ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸਾ ਜੈਸਾ ਕਾਰਯ ਸਰਪ ਬਿਖ ਨਿ-
ਬ੍ਰਿਤਿਦੇਵਤਾ ਆਕਲਖਨਾਦਿ ਅਨੇਕ ਕਾਰਜਹੈਂ ਧਰਮਅਰਥ
ਕਾਮਾਦਿ ਨਮਿਤਕ ਭਦਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਕਜੋ
ਕਿ ਐਸਾ ਅਖਜਰ ਕੋਊ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਭਗਵਤ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ
ਪਾਦਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵਾ ਮੰਤ੍ਰ ਗੁਪੁਪਰਿ ਭਾਖਣਾਰਥ ਹੈ ਸੋ ਸਾ
ਮਦਾਮ ਦੰਡਭੇਦ ਰੂਪ ਜੋਏਕਾਂਤ ਦੇਸ ਮੇਂ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਾ
ਨ ਕੋ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿਭੋ ਭਗਵਨ ਭੋਰਾਜਨ ਇਸਕਾਲ
ਮੇ ਐਸੇ ਕਰਤਬਜ ਹੈਂ ਐਸੇ ਨੀਤੀ ਰੂਪ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਔਰ ਅਭਿ-
ਚਾਰਕ ਬਸੀਕਰਨਾਦਿਕ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਰਾਜਸ੍ਰੀ
ਮਦਰਾਮਨਾਮ ਰੂਪ ਜੀਵਜਾਲ ਜਗਜਾਲ ਸੇ ਉਧਾਰ ਕਰਤਾ
ਏਤਦ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਯਥਾ ॥
ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸਲੋਕੇ ॥ ਨਹਿਸੀਤਲੰ ਚੰਦ੍ਰਦੇਵਹ ਨਹਿ ਸੀਤਲੰ
ਬਾਵਨਚੰਦਨਹ। ਨਹਿ ਸੀਤਲੰ ਸੀਤਰੁਤੋਣ ਨਾਨਕ ਸੀਤਲੰ
ਸਾਧੁ ਸੁਜਨਹ। ਇਸ ਸਲੋਕ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜ ਜੋ ਸੰਤ ਭਿ
ਨਕੇ ਲਖਜਣ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮੰਤ੍ਰ ਰਾਜਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਅਰਜੁ
ਨਦੇਵ ਜੂਨਿ ਰੂਪਨ ਕਰਤ ਭਏ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਮੰਤ੍ਰੰਤਰਾਮ
ਨਾਮੰ ਧਜਾਨੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪੂਰਣਹ ॥ ਗਜਾਨੰ ਸਮਦੁਖਸੁਖੰ
ਜੁਗਤਿ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਵੈਰਣਹ ॥ ਦਿਆਲੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜੀਅ
ਪੰਚ ਦੋਖ ਬਿਬਰਜਿਤਹ ॥ ਭੋਜਨੰ ਗੋਪਾਲਕੀਰਤਨੰ ਅਲਪ
ਮਾਇਆ ਜਲਕਮਲਰਹਿਤਹ ॥ ਉਪਦੇਸੰ ਸਮ ਮਿਤ੍ਰਸ਼ਤ੍ਰ

ਹ ਭਗਵੈਤ ਭਗਤ ਭਾਉਨੀ ॥ ਪਰਨਿੰਦਿਆਨਹਿਸੋਤ੍ਰਸ੍ਵਣੰ
ਆਪਤਿਆਗਸਗਲਰੇਣੁਕਹ ॥ ਖਟਲਖਣੰਪੂਰਣੰਪੁਰੁਖਹ
ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸਾਧੁ ਸ੍ਰਜਨਹ ॥ ੧ ॥ ਕੈਸੋਯੇ ਮੰਤ੍ਰ ਰਾਜਹੈ ਕਿ
ਜਿਸ ਕੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੀ ਸਹਿਤ ਸ਼ੰਕਰ ਨਿਰੰਤਰ ਜਪਤਾ ਹੈ॥ਔਰ
ਸ੍ਰੀ ਕਾਸ਼ੀ ਜੀ ਮੇਂ ਮਰਣਕਾਲ ਮੇਂ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤ੍ਰਕੇ ਦਖਜਣ
ਕਰਣ ਮੈ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥
ਕਬੀਰ ॥ਲੋਕਜਾਣੈਯਹਗੀਤਹੈ ਯਹਤੋਬ੍ਰਹਮਬਿਚਾਰ ॥ ਜਿਸੋ
ਕਾਸ਼ੀ ਉਪਦੇਸਹੁਇ ਮਾਨਸ ਮਰਤੀ ਬਾਰ ॥ਪੁਨਹ॥ਕਬੀਰ
ਪਰਭਾਤੇ ਤਾਰੇ ਖਿਸਹਿ ਤਿਉ ਇਹੁ ਖਿਸੈ ਸ਼ਰੀਰ ॥ ਏਦੁਇ
ਅਖਰ ਨਾਂ ਖਿਸੈ ਸਗੋਹਿਰਹਜੋਕਬੀਰ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਜਪਨਾਮ
ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੈ ਸਪਸ੍ਰਿਦੰਕਰਕੇ ਸੈਤੀਸਮੀ ਪੌੜੀ
ਮੇ ਯਥਾ ॥ ਨਾਓਹਿ ਮਰਹਿ ਨ ਠਾਗੇ ਜਾਹਿ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਰਾਮ
ਬਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਔਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਬ ਜੀ ਮੇਂ ਤੋ ਇਸੀ ਨਾਮ
ਕਾ ਉਚਾਰਨ ਔਰ ਬਿਧੀ ਔਰ ਜਾਪ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਬਾਰੰਬਾਰ
ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ਸ਼ਿਵਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਤੋ ਭੇਰਾਹੀ
ਲਗਾਇਦੀਆ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਅਯੋਧਜਾਜੀ ਕੀ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ
ਬਾਰਾਨਸੀ ਮੇਂ ਕਿਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਾ ਉਚਾਰਨ ਮੇਰੇ
ਕਾਨ ਮੇ ਪੜੇਗਾ ਔ ਰਾਮਤਾਪਨੀ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ
ਏਕ ਮਨ੍ਵੰਤਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਣੀਕਰਣ ਕਾ ਪੈਤਪਕਿਆ ਤੋ ਰਘੁ
ਨਾਥ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਬਰੰਬ੍ਰੂਹਿ ਐਸੇ ਜਬਪ੍ਰੇਰਾ ਤਬ ਸੰਕ

ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਜਗਤ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲੇ ਹੂਏ ਹੂਏ ਅਰੁ ਇਸ ਮੇਂ ਔਰ ਭੀ ਏਕ ਕਟਾਖਜ ਹੈ ਕਿ ਕੇਈਕਕਲਪ ਬਿਤੀਤਹੂਏ ਹੈ ਬਾਰੰਬਾਰ ਪ੍ਰਲੈਕੋ ਕਰ ਨਾ ਇਸਕਰ ਜੋ ਜੀਵ ਮੋਖਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਪਰੰਤੁ ਐਸੇ ਭਲੇ ਲੋਕਹੈਂ ਕਿ ਪ੍ਰਭੁਜੀ ਕਾਸ਼ੀ ਜੀ ਕੋ ਤਰਕਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜੀ ਸੇ ਯਾਂਚਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿਸਦਾ ਬ੍ਰਤ ਲਗਾਉਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਦਾਬ੍ਰਤ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਬਿਨਾਚਲ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਸੋ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਾਹਾਨਸ਼ਾਹ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਜੈ ਦਾਸ ਪਰ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਤਾਰਕਤਾਰ ਮੰਤ੍ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਕਹੀ ਭੀ ਇਸ ਮੰਤ੍ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਕਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਹੋਗਾ ਵੋ ਮੋਖਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ਜੈਸੇ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਤਾਪਨੀ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਜਹਾਂ ਕਹੀ ਭਗਤ ਮਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਉਸਕੋ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਜੀ ਤਾਰਕਬ੍ਰਹਮ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਜੀਮੇਂ ॥ ਨਾਨਾ ਖਿਆਨਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਬਿਧ ਚੌਤਿਸ ਅਖਰ ਮਾਹੀ ॥ ਬਜਾਸ ਬਿਚਾਰਕਹਜੋ ਪਰਮਾਰਥ ਰਾਮਨਾਮ ਸਰਨਾਹੀ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਾਰਦ ਬਚਨ ਬਿਆਸ ਕਹਤ ਹੈ ਸੁਕਕਉ ਪੂਛਹੁ ਜਾਈ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਰਾਮਹਿ ਰਮ ਛੂਟਹੁ ਨਾਹਿਤ ਬੂਡੇ ਭਾਈ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਸਾਂਈਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀਮਦ੍ਰਾਮਚਰਿਤ੍ ਮਾਨਸਕੇ ਆਦਿ ਮੈਂ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਜਾਨਕਰ ਰਖਾ ਹੈ ॥ ਦੋਃ ॥ ਬੰਦੌਰਾਮਨਾਮ ਰਘੁਬਰ ਕੋ॥ ਹੇਤੁ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਭਾਨੁ ਹਿਮ ਕਰਕੋ॥ ਬਿਧਿਹਰਿਹਰ ਮਯ ਬੇਦ

ਪ੍ਰਾਨ ਸੋ ॥ ਅਗੁਨ ਅਨੂਪਮ ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ ਸੋ ॥ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ ਜਿਹ ਜਪਤ ਮਹੇਸੂ॥ ਕਾਸ਼ੀ ਮੁਕ੍ਤਿ ਹੇਤ ਉਪਦੇਸੂ ॥ ਮਹਿ ਮਾਜਾਸੁ ਜਾਨ ਗਾਨਗਾਊ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪੂਜਿਅਤ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਊ। ਜਾਨਿਆਦਿਕਬਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਪੂ॥ ਭਯੋ ਸਿੱਧ ਕਰ ਉਲਟਾ ਜਾਪੂ॥ ਸ਼ਹਸਨਾਮਸਮ ਸੁਨਿ ਸ਼ਿਵ ਬਾਨੀ ॥ ਜਪ ਜੇਈ ਪਿਆ ਸੰਗ ਭਵਾਨੀ॥ ਹਰਖੇ ਹੇਤੁ ਹੇਰਹਰਿ ਹੀਓ॥ ਕਿਅਭੂਖਨ ਤਿਯ ਭੂਖਨ ਤੀਕੋ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਨ ਸ਼ਿਵ ਨੀਕੋ॥ ਕਾਲ ਕੂਟ ਫਲ ਦੀਨ ਅਮੀਕੋ ॥ ਦੋਃ ॥ ਬਰਖਾ ਰਿਤ ਰਘੁਪਤਿ ਭਗਤ ਤੁਲਸੀ ਸਾਲਿ ਸੁਦਾਸ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਰ ਬਰਨ ਜੁਗਸਾਵਨ ਭਾਦ੍ਰੋ ਮਾਸ ॥ ਚੋਃ ॥ ਅਖਜਰ ਮਧੁਰ ਮਨੋਹਰ ਦੋਊ॥ ਬਰਨ ਬਿਲੋਚਨ ਜਨ ਜਿਅਜੋਊ॥ ਸੁਮਿਰਤ ਸੁਲਭ ਭ ਸੁਖਦ ਸਭ ਕਾਹੂ। ਲੋਕ ਲਾਹੁ ਪਰਲੋਕ ਨਿਬਾਹੂ। ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਸਿਮਰਤ ਸੁਠਨੀਕੇ। ਰਾਮਲਖਨ ਸਮਪ੍ਰਿਅ ਤੁਲਸੀ ਕੇ। ਬਰਨਤਬਰਨਪ੍ਰੀਤ ਬਿਲਗਾਤੀ। ਬ੍ਰਹਮ ਜੀਵਇਵ ਸਹਜਸੰਗਾਤੀ। ਨਰ ਨਾਰਾਯਣ ਸਰਸਸੁ ਭ੍ਰਾਤਾ। ਜਗਪਾਲ ਕ ਬਿਸੇਖ ਜਨ ਤ੍ਰਾਤਾ। ਭਗਤਿ ਸੁਤਿਅ ਕਲ ਕਰਨ ਬਿਭੂਖਨ। ਜਗਹਿਤ ਹੇਤ ਬਿਮਲ ਬਿਧੁ ਪੂਖਨ। ਸ੍ਵਾਦਤੋਖਸਮ ਸੁਗਤਿ ਸੁਧਾਕੇ। ਕਮਠ ਸੇਸਸਮ ਧਰਬਸੁਧਾਕੇ। ਜਨਮ ਨਕੰਜ ਮੰਜੁਮਧੁ ਕਰਸੇ। ਜੀਹਜਸੋਮਤਿ ਹਰਿਹਲਧਰਸੇ ॥ ਦੋਃ ॥ ਏਕ ਛਤ੍ ਇਕ ਮੁਕੁਟ ਮਣਿ ਸਭ ਬਰਨਨ ਪਰ ਜੋਇ ॥ ਤੁਲਸੀ ਰਘੁਬਰ ਨਾਮ ਕੇ ਬਰਨ ਬਿਰਾਜਤ ਦੋਇ ॥

हीन जे रामभगत लैलीन ॥ रामप्रेमपियुखहूदत्तिन हु किएमनमीन ॥ चौः ॥ अगुन सगुन दुऊ ब्रहम सरूपा ॥ अकथ अगाध अनादि अरूपा ॥ हमरे मत बड नाम दुहुते ॥ किये सुजुगजिनहबसनिजबूते ॥ पूँछ सुज न जनु जानहि जनकी ॥ कहहु प्रतीत प्रीत रुचि मन की ॥ एकदारुगति देखिअएकू ॥ पावक सम जुग ब्रह म बिबेकू ॥ उभय अगम जुग सुगमनामते ॥ कहहु नामबडब्रहमरामते ॥ ब्यापक एकब्रहमअविनासी ॥ सतचेतन घन आनंदरासी ॥ असप्रभु हृदय अछित अधिकारी ॥ सकलजीव जग दीन दुखारी ॥ नामनिरूपन नाम जतन ते ॥ सुउपगटत जिम मोलरतन ते ॥ दोः ॥ निरगुनते इहि भांतिबड नाम प्रभाव अपार ॥ कहो नाम बड रामते निज बिचार अनुसार ॥ चौः ॥ रा मभगत हित नरतनधारी ॥ सहि संकट किअ जीव सु खारी ॥ नाम सप्रेम जपत अनयासा ॥ जीवहोहि मुदमंगलवासा ॥ रामएकतापस तियतारी ॥ नामकोटखलकुमति सुधारी ॥ रिषि हित रामसुकेत सुताकी ॥ सहित सेन सुतकीन बिबाकी ॥ सहित दोष दुख दास दुरासा ॥ दलै नाम जिमि रवि निसिनासा ॥ भंजिउ आप रामभवचापू ॥ भव भय भंजन नाम प्रतापू ॥ दंडक बन प्रभ कीन सुहावन ॥ जनमन अमितनामकिएपावन

चौः सप्तसुरुत सरस नाम अरुनामी ॥ प्रीत परस पर प्रभु अनुगामी ॥ नाम रूप दुइ ईस उपाधी ॥ अकथ अनादि सुसामुझि साधी ॥ को बड छोट कहत अपराधू ॥ सुनि गुनि भेद समुझिहैं साधू ॥ देखिअरूप नाम आधीना ॥ रूप ग्यान नहि नाम बिहीना ॥ रूप बिसेख नाम बिन जानै ॥ करतल गत नपरहि पहिचानै ॥ सुमिरियनाम रूप बिन देखे ॥ आवत रिदै सनेह बिसेखे ॥ नामरूप गुन अकथ कहानी ॥ समझति सुखदन परत न बखानी ॥ अगुनसगुन बिच नाम सुसाखी ॥ उभय प्रबोधक चतुरदुभाखी ॥ दोः ॥ रामनाम मनि दीप धर जीह देहरी द्वार ॥ तुलसी बाहर भीतरे जो चाह सिउजिआर ॥ चौः ॥ नामजीह जप जागहि जोगी ॥ बिरत बिरंच प्रपंच बिजोगी ॥ ब्रहम सुखहि अनभवहि अनूपा ॥ अकथ अनामय नामनरूपा ॥ जानीचहैगूढ गति जेऊ ॥ नामजीह जपजानहिउ ॥ साधक नाम जपहि लैलाए ॥ होहिसिध अनिमादिक पाए ॥ जपहि नाम जन आरतभारी ॥ मिटहि कुसंकट होहि सुखारी ॥ रामभगत जगचार पुकारा ॥ सुकृती चारिउ अनघ उदारा ॥ चहूँ चतुरको नाम अधारा ॥ ग्यानी प्रभुहि बिसेख पिआरा ॥ चहु जुग चहु स्रुति नाम प्रभाऊ ॥ कलि बिसेख नहिआनउपाऊ ॥ दोः ॥ सकल कामना

ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਊ ॥ ਕਹੌਂ ਕਹਾਲਗ ਨਾਮਬਡ਼ਾਈ ॥ ਰਾਮਨ ਸਕ
ਹਿ ਨਾਮ ਗੁਨਗਾਈ ॥ ਦੋਃ ॥ ਰਾਮਨਾਮਕੋ ਕਲਪਤਰੁ ਕਲਿ
ਕਲਜ਼ਾਨ ਨਿਵਾਸ ॥ ਜੋ ਸੁਮਿਰਤ ਭਯੋ ਭਾਂਗਤੇ ਤੁਲਸੀ ਤੁਲ
ਸੀ ਦਾਸ ॥ ਚੌਃ ॥ ਚਹੁ ਜੁਗ ਤੀਨ ਕਾਲ ਤਿਹੁ ਲੋਕਾ ॥ ਭਏ
ਨਾਮਜਪ ਜੀਵ ਬਿਸੋਕਾ ॥ ਬੇਦਪੁਰਾਨ ਸੰਤ ਮਤ ਏਹੂ ॥ ਸ
ਕਲ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਫਲਰਾਮ ਸਨੇਹੂ ॥ ਧਰਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਥਮ ਜੁਗਮਖਬਿ
ਧਿ ਦੂਜੇ ॥ ਦੁਆਪਰ ਪਰਿਤੋਖਨ ਪ੍ਰਭੁਪੂਜੇ ॥ ਕਲਿਕੇਵਲ
ਮਲਮੂਲ ਮਲੀਨਾ ॥ ਪਾਪ ਪਯੋਨਿਧਿ ਜਨਮਨ ਮੀਨਾ ॥ ਨਾ
ਮ ਕਲਪੁਤਰੁ ਕਾਲਕਰਾਲਾ ॥ ਸੁਮਿਰਤਸਮਨਸਕਲਜੰਜਾ
ਲਾ ॥ ਰਾਮਨਾਮਕਰਿ ਅਭਿਮਤ ਦਾਤਾ ॥ ਹਿਤ ਪਰਲੋਕ ਲੋ
ਕ ਪਿਤਮਾਤਾ ॥ ਨਹਿ ਕਲਿਕਰਮ ਨ ਭਗਤ ਬਿਬੇਕੂ ॥ ਰਾ
ਮਨਾਮ ਅਵਲੰਬਨ ਏਕੂ ॥ ਕਾਲਿਨੇਮ ਕਲਿਕਪਟ ਨਿਧਾਨੂ
ਨਾਮ ਸੁਮਤਿ ਸਮਰਥ ਹਨੁਮਾਨੂ ॥ ਦੋਃ ॥ ਰਾਮਨਾਮ ਨਰਕੇ
ਸਰੀ ਕਨਕਕਸ਼ਿਪਕਲਿਕਾਲ ॥ ਜਾਪਕਜਨ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸ
ਮਤਾਰਹਿ ਦਲਸੁਰਸਾਲ ॥ ਚੌਃ ॥ ਭਾਇਕੁਭਾਇ ਅਨਖਆ
ਲਸ ਹੂੰ ॥ ਨਾਮ ਜਪਤ ਮੰਗਲ ਦਿਸਦਸਹੂੰ ॥ ਪੁਨਾ ॥
ਅੰਤ ਮੇ ਗੁਸਾਈਂਜੂਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪਕਰਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਹੈ
॥ ਯਥਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਂਭੋਧਿਸਮੁਦਭਵੈ ਕਲਿਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੰ ਚਾਬਜੰ
ਸੰਸਾਰਾਮਯ ਭੇਖਜੰ ਸੁਮਧੁਰੰ ਸ੍ਰੀ ਜਾਨਕੀ ਜੀਵਨੰ ਸ੍ਰੀ ਮੱਛੰ
ਭੁਮੁਖੇਂਦੁਸੁੰਦਰਬਰੇ ਸੰਸ਼ੋਭਤੰ ਸਰਬਦਾ ਧੰਨਜ਼ਸਤੇ ਕ੍ਰਿਤਿ
ਨਹਿ ਪਿਵੰਤਿ ਸਤਤੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮਾਮ੍ਰਿਤੰ ॥ਪੁਨਾ॥ ਸਿਵ

ਨ ॥ ਨਿਸ੍ਮੁਰਨਿਕਰ ਦਲੇ ਰਘੁਨੰਦਨ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਕਲਿ
ਕਲੁਖਨਿਕੰਦਨ ॥ ਦੋਃ ॥ ਸਿਵਰੀ ਗੀਧ ਸੁਸੇਵਕਨ ਸੁਗ
ਤਿਦੀਨ ਰਘੁਨਾਥ ॥ ਨਾਮ ਉਧਾਰੇ ਅਮਿਤਖਲ ਬੇਦਬਿਦਿਤ
ਗੁਨਗਾਥ ॥ ਚੌਃ ॥ ਰਾਮਸੁਕੰਠ ਬਿਭੀਖਨ ਦੋਊ ॥ ਰਾਖੇਸਰ
ਨ ਜਾਨ ਸਭਕੋਊ ॥ ਨਾਮ ਗਰੀਬ ਅਨੇਕ ਨਿਵਾਜੇ ॥ ਲੋਕ
ਬੇਦਬਰਬਿਦਤਬਿਰਾਜੇ॥ਰਾਮਭਾਲਕਪਿਕਟਕਬਟੋਰਾ॥ਸੇਤ
ਹੇਤ ਸ੍ਰਮ ਕੀਨਨ ਥੋਰਾ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਭਵਸਿੰਧ ਸੁਖਾਹੀ ॥
ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰ ਸੁ ਜਨਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਰਾਮ ਸਕੁਲਰਨ ਰਾਵ
ਨਮਾਰਾ ॥ ਸੀਅਸਹਿਤ ਨਿਜ ਪੁਰਪਗ ਧਾਰਾ ॥ ਰਾਜਾ ਰਾਮ
ਅਵਧਰਜਧਾਨੀ ॥ ਗਾਵਤਗੁਨ ਸੁਰਮੁਨਿ ਵਰਬਾਨੀ ॥ ਸੇਵ
ਕ ਸੁਮਿਰਤ ਨਾਮ ਸਪ੍ਰੀਤੀ ॥ ਬਿਨਸ੍ਰਮ ਪ੍ਰਬਲ ਮੋਹ ਦਲ
ਜੀਤੀ ॥ ਫਿਰਤ ਸਨੇਹ ਮਗਨ ਮਨ ਆਪਨੇ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਸੋਚ ਨਹਿ ਸੁਪਨੇ ॥ ਦੋਃ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਮ ਤੇ ਨਾਮ ਬਡ਼ ਬਰਦਾ
ਇਕ ਬਰਦਾਨ ॥ ਰਾਮਚਰਿਤ ਸ਼ਤ ਕੋਟਮਹਿ ਲਿਅ ਮਹੇਸ਼
ਜਿਅ ਜਾਨ ॥ ਚੌਃ ॥ ਨਾਮਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੰਭੂ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਸਾਜ
ਅਮੰਗਲ ਮੰਗਲਰਾਸੀ ॥ ਸੁਕਸਨਕਾਦਿ ਸਾਧਮੁਨਿਜੋਗੀ ॥
ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖਭੋਗੀ॥ਨਾਰਦਜਾਨਜੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪੂ
॥ ਜਗ ਪ੍ਰਿਅ ਹਰਿਹਰ ਹਰਿ ਪ੍ਰਿਅਆਪੂ ॥ ਨਾਮ ਜਪਤ ਪ੍ਰ
ਭੁ ਕੀਨ ਪ੍ਰਸਾਦੂ ॥ ਭਗਤ ਸਿਰੋਮਨ ਭੇਪ੍ਰਹਲਾਦੂ ॥ ਧ੍ਰਵਸ
ਗਿਲਾਨ ਜਪਿਯੋ ਹਰਿਨਾਮੂ ॥ ਅਪਨੇ ਬਸਕਰ ਰਾਖੇ ਰਾਮੂ
॥ ਅਮਿਤ ਅਜਾਮਿਲ ਗਜਗਨਿਕਾਊ ॥ ਭਏ ਭਕਤ ਹਰਿ

। ਦੁਰਮਤਿ ਦੇਖ ਦਯਾਲੁ ਹੋਇ ਹਥੋਂਉਸਨੋ ਦਿਤੋ ਸੁ ਤੋਤਾ।
ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਤਿਸ ਤੋਤਿਓਂ ਨਿਤ ਪਢਾਏ ਕਰੇ ਅਸੋਤਾ। ਪ
ਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੁਰਮਤਿ ਪਾਪ ਕਲੇਵਰ ਧੋਤਾ
। ਅੰਤਕਾਲ ਜਮਜਾਲ ਤੋੜ ਨਰਕੇ ਬਿਚਨ ਖਾਧੋਸੁ ਰੋਤਾ।
ਗਈ ਬੈਕੁੰਠ ਬਿਮਾਨ ਚਢ ਨਾਮ ਰਸਾਇਨ ਛੋਤ ਅਛੋਤਾ ॥
ਥਾਂਵ ਨਿਥਾਂਵੇ ਮਾਣ ਮਣੋਂਤਾ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਪੁਰਾਣਾਤਰੇ ॥ ਕ
ਜਾਚਿਤ ਚੂਹੜ ਸਾਵਿਕੇਨਨਿਹਤੋ ਮਲੇਛੋ ਜਰਾਜਰਜਰਾ॥ ਹਾ
ਰਾਮੇਤਿਹਤੋਸਿਮ ਭੂਮਪਤਤੋਜਲਪੰਸਤਨਸਤ ਕੁਵਾਨ ॥
ਪ੍ਰਾਪ੍ਤੋਸੋਗਤਿਮੁਤਮਾਂਤਦੀਯਾਂਨਾਮ੍ਨਾਪ੍ਭਾਵਤਾ ਪੁਨਹਕਿੰਚਿੱ
ਤ੍ਰੈ ਯਦਿਰਾਮਨਾਮਰਸਕ ਸਤੇਯਾਂਤਿ ਰਾਮਾਸਪਦੰ ॥ ੧ ॥ ਨਾ
ਮਧਰੀਕਉਧਾਰੈਭਗਤਹਸਹਸਾਕੌਨ। ਭੁਲਸੀਤੀਸਾਰਾਮਕੋ
ਰੀਝ ਭਜੈ ਕੁਊਖੀਝ। ਸੀਧਾ ਪੂਠਾ ਊਪਜੈ ਖੇਤਪਰੇ ਜਜੋਂਬੀ
ਜ। ਬਸਤੁਗੁਨਹੈ ਜੈਸੇ ਅਗਿਨਮੇ ਸ੍ਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰ ਕੋਊ
ਹਾਥ ਡਾਰੈ ਤਊ ਦਗਧ ਕਰੈਗਾ ਕੋਪ ਕਰ ਡਾਰੈ ਤਉ ਦਗਧ
ਕਰੈਗਾ ਐਸੇ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ
ਹੂਆ ਜਿਸਕਿਸਪ੍ਕਾਰਕਰਪਾਪਪੁੰਜਕੇਪ੍ਤਿ ਦਗਧਕਰੈਹੀਂ
ਗਾ ਅਤ੍ਰਵਸ਼੍ਜਕ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਰੀਥੇ ॥ ਈਧਨਕੀਤੋਮੂਘਲਾ
ਭੋਰੀਦਿਤੀ ਮੁਭਾਹਿ। ਮਨ ਵਸੰਦੜੇ ਸਚਸੋਇ ਨਾਨਕ ਹੱਭੇ
ਡੁਖੜੇ ਉਲਾਹਿ। ਕਬੀਰ ਮੇਰੀ ਸਿਮਰਨੀ ਰਸਨਾ ਊਪਰ
ਰਾਮ। ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਸਗਲ ਭਗਤ ਤਾਕੋ ਸੁਖ ਬਿਸਰਾ
ਮ॥ ਪੁਨਾ॥ ਸੁਪਨੇਹੂੰ ਬਰੜਾਇਕੈ ਜਿਹ ਮੁਖ ਨਿਕਸੈ ਰਾਮ

ਜੂ ਪਾਰਬਤੀਕੇ ਪ੍ਤਿ॥ ਰਕਾਰਾਦੀਨਿਨਾਮਾਨਿ ਸ੍ਨ੍ਹਿਤੋ ਮਮ
ਪਾਰਬਤੀ ਮਨਹ ਪ੍ਸੰਨਤਾਮੇਤੀਰਾਮਨਾਮਾਭਿਸ਼ੰਕਯਾ॥ਪੁਨਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚੌਥੇ ਗੂਜਰੀ ਰਾਗੋ॥ ਪਰਮਾਦਿ ਪੁਰੁਖ ਮਨੋਪਿਮੰ
ਸਤਜ਼ਾਦਿ ਭਾਵਰਤੰ ॥ ਪਰਮਦਭੁਤੰ ਪਰਕ੍ਰਿਤਿਪਰੰਯਦਿਚਿੰਤ
ਸਰਬਗਤੰ॥ ਕੇਵਲ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮਨੋਰਮੰ ਬਦਅੰਮ੍ਰਿਤਤ੍ਰ
ਮਯੰ॥ ਨਦ ਨੌਤਿ ਯਸ ਸਮਰਣੇਨ ਜਨਮਜਰਾਦਿਮਰਣਭਯੰ
॥ ਇਛਸਿਜਮਾਦਿਪਰਾਭਯੰਯਸਸੁਅਸਤਿਸੁਕ੍ਰਿਤਿਕ੍ਰਿਤੰ ॥
ਤਜਸਕਲਦੁਹਕ੍ਰਿਤਦੁਰਮਤੀਭਜ ਚਕ੍ਰਧਰ ਸਰਣੰ॥ ਭਵ
ਭੂਤਭਾਵਸਮਬਯੰਪਰਮੰ ਪ੍ਸੰਨਮਿਦੰ ॥ ਹਰਿ ਭਗਤਿਨਿਜ
ਨਿਹਕੇਵਲਾ ਰਿਦ ਕਰਮਣਾ ਬਚਸਾ॥ ਯੋਗੋਨ ਕਿੰਯਗੋਨ
ਕਿੰ ਦਾਨੇਨਕਿੰਤਪਸਾ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦੇਤਿ ਜਪਨਰ ਸਕਲ
ਸਿੱਧਪਦੰ॥ ਜੈਦੇਵਆਯੋ ਤਸਸਫੁਟੰ ਭਵਭੂਤਸਰਬਗਤੰ ॥
ਪੁਨਾ ਲੌਕਿਕ ਬਜ਼ਵਹਾਰ ਮੇਂ ਦੇਖੀਤਾ ਹੈ ਜਬ ਪ੍ਾਨੀ ਕੋ ਵਾ
ਕੋ ਸੰਬੰਧੀ ਕੰਧਪਰ ਉਠਾਕਰ ਸ਼ਮਸਾਨ ਭੂਮੀ ਮੈ ਲੇਜਾਤੇ
ਹੈਂ ਤਬ ਵੋਭੀ ਬੋਲੋਰਾਮ ਬੋਲੋਰਾਮ ਰਾਮਨਾਮ ਸੱਤਜ਼ ਹੈ ਇ
ਸ ਮੰਤ੍ ਭਰਕੋ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ
ਐਸੇ ਭੀ ਪਰੰਤੁ ਮੁਖਜ਼ਤਾ ਕਰ ਇਸੀ ਕੀ ਪ੍ਧਾਨਤਾ ਹੈ ਸਭ
ਥਰਨੋਂ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਐਸੇਭੀ ਉਚਾਰਤੇ ਹੈਂ।
ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਤ ਭਾਈ ਗੁਰੁਦਾਸ ਜੀਕੀ ਬਾਰਮੇ ਭਗਤਾ
ਵਲੀਕੇ। ਗਨਕਾ ਪਾਪਿਨ ਹੋਇਕੈ ਪਪਾਂਦਾ ਗਲਹਾਰ ਪਰੋ
ਤਾ। ਮਹਾਂਪੁਰੁਖ ਅਚਾਨਚਕ ਗਨਿਕਾ ਬਾੜੇ ਆਇ ਖੜੋਤਾ

। ਤਾਕੇ ਪਗਕੀ ਪਾਨਹੀ ਮੇਰੇ ਤਨਕੋ ਚਾਮ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸੁਪ
ਨੇਹੂੰ ਬਰੜਾਇਕੈ ਜਿਹ ਮੁਖ ਨਿਕਸੈ ਰਾਮ। ਦੇਹੀ ਕਿਸਕੀ
ਬਾਪੁਰੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਇ ਜੋ ਗ੍ਰਾਮ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਮਨਾ
ਮ ਕਰ ਪਾਵਕੋ ਤਿਨਕਿਲ ਬਿਖਦਾਹਨ ਹਾਰ। ਪੁਨਾ ਤੁਲ-
ਸੀ ਮਥੁਰਾ ਰਾਮ ਹੈ ਜੋਨਭਜਹਿ ਤੇ ਨੀਚ। ਤਾਕੇ ਮੁਖਮੈ ਦੀ
ਜੀਐ ਫੈਅਖਜਰ ਕੋ ਖੀਚ। ਪੁਨਾ ਨਾਮਤੋ ਬੱਧਿਗੁਣਾਹਜੰ
ਕਾ ਸਰਯੁਕਵ੍ਰਿਗੁਣੀਕ੍ਰਿਤਾ। ਬਸੁਭਿਰਦੀਯਤੇ ਭਾਰੀ ਸ਼ੇਸ਼ੋ
ਸ਼ੋਹਨੁਮਤ ਪ੍ਰਿਯਹ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕ ਜੋ ਬਤੀਸ ਸਵੈਯੇ
ਹੈਂ ਉਨਮੈ ਤੇਜੋ ਨਵਮਾਸ੍ਰੈਯਹੈ ਵਾਮੈ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਕਲਗੀਧਰ
ਜੀ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇਭਏ ਹੈਂ ਮਹਾਂਮੰਤ੍ਰ ਰਾਜਕਾ
ਪ੍ਰਤਾਪ। ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਨ ਭੇਦ ਲਖਜੋ ਜਿਹਸਿਧ ਸਮਾਧ ਸ
ਭੈ ਕਰ ਹਾਰੇ। ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਸਭੈ ਬਹੁਭਾਂਤ ਪੁਰਾਨ
ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰੇ। ਆਦਿ ਅਨਾਦਿ ਅਗਾਧ ਕਥਾ ਧ੍ਰੁਵਸੇ ਪ੍ਰ
ਹਲਾਦ ਅਜਾਮਿਲ ਤਾਰੇ। ਨਾਮ ਉਚਾਰ ਤਰੀ ਗਨਿਕਾ ਸੁਈ
ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਬਿਚਾਰ ਹਮਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਸਾਂਈ ਜੀਕੋ
ਲੋਕੋਕ੍ਤਿ॥ ਸਵੈਯਾ॥ ਧੂਤਕਹੋ ਅਵਧੂਤ ਕਹੋ ਰਜਪੂਤ ਕਹੋ
ਜੁਲਹਾ ਕਹੋਕੋਊ। ਕਾਹੂਕੀ ਬੇਟੀਸੋ ਬੇਟਾ ਨ ਬਜਾਹਬਕਾਹੂੰ
ਕੀ ਪਾਂਤਿ ਬਿਗਾਰਨ ਸੋਊ। ਤੁਲਸੀਸਰ ਨਾਮ ਗੁਲਾਮ ਹੌਂ
ਰਾਮ ਕੋ ਜਾਕੋ ਰੁਚੈ ਸੁਕਹੋ ਕਿਨ ਕੋਊ। ਮਾਂਗਕੈਖੈਬੋ ਮੈਦਾ
ਨ ਮੈਸੈ ਬੋਲੈਬੇਕੋਏਕਨ ਦੈ ਬੇਕੋ ਦੋਊ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦੋਹਾ
॥ ਜਬਰਕਾਰ ਮੁਖਸੋ ਕਹਾ ਸਭੀ ਪਾਪ ਬਿਲਖਾਹਿੰ। ਮਤਮ

ਕਾਰ ਸੰਪੁਟ ਮਿਲੈ ਬੀਚ ਭਸਮ ਹੁਇ ਜਾਹਿੰ। ਸੋ ਐਸੇਹੀ
ਮੰਤ੍ਰ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਨਾਮਰੂਪ ਅਨੰਤ ਹੈਂ ਨਦੀ ਨੌ
ਕਾਵਤ ਜਿਸ ਨੌਕਾ ਪਰ ਕੋਊ ਚਢੈ ਖੇਵਾ ਉਸਕੋ ਪਾਰ
ਕਰ ਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਯਥਾ॥ ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਖਲਕ ਸਭਿ ਤੇ
ਰੀ। ਨਦੀ ਏਕ ਘਾਟ ਬਹੁਤੇਰੀ। ਪਰੰਤੁ ਇਸ ਨਾਮਕਾ ਪ੍ਰ
ਤਾਪ ਅਧਿਕ ਇਸਸੈ ਹੈ ਜੁ ਏਕਬਾਰ ਨਾਰਦ ਜੀਨੇ ਬਰ
ਮਾਂਗਾ ਕਿ ਹੈ ਭਗਵਨ ਅਪਰ ਨਾਮਤੋ ਉਡਗਨ ਸਰੀਖੇਔ
ਆਪਕਾ ਨਾਮ ਪੂਰਨ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸਰੀਖਾ ਸਦਾ ਭਗਤੋਂਕੇ ਰਿਦੇ
ਰੂਪ ਨਭਮੋ ਸੋਭਾਕੋ ਪਾਵਿਹ। ਤਥਾਸੁਐਸੇਐਸੇਬਰਦੇਤੇਭਏ
ਰਾਮਚੰਦ੍ ॥ ਸਾਂਤੋ ਸਿੰਧੁਮਸ ਹੋਇ ਔਰਪੰਚਾਸ ਕੋਟਿ ਭੂਮਕਾ
ਗਦ ਹੋਇ ਤੋਭੀਨਾਮਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ॥ ਯਥਾ
॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਾਤ ਸਮੁਦ੍ਰਹਿ ਮਸਕਰਉ ਕਲਮ ਕਰਉ
ਬਨਰਾਇ। ਬਸੁਧਾ ਕਾਗਦ ਜਉ ਕਰਉ ਹਰਿ ਜਸ
ਲਿਖਨ ਨ ਜਾਇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬਸੁਧਾ ਕਾਗਦ ਬਨਰਾਇ
ਕਲਮ ਲਿਖਣ ਕਉ ਜੋ ਹੋਇ ਪਵਣ॥ ਬਿਅੰਤ ਅੰਤ ਨ
ਜਾਇ ਪਾਇਆ ਗਹੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਚਰਣ ਸਰਣ ॥ ਪੁਨਾ
ਜੈਸੇ ਕੰਠਕਾ ਭੂਖਨੋਤਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼ਿਵਜੀਕੇ ਕੰਠ
ਕਾ ਕੰਠਾ ਹੈ ਏਕ ਓਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਮਣੀ ਹੈ ਔਰਏਕ ਓਰ
ਚੰਦ੍ ਨਾਮਕਰ ਯੁਕੁਮਣੀ ਹੈ ਅਰੁ ਮਧਜ ਮੇਂ ਮਹਾਮਣੀ
ਉਤਮ ਹੈ ਅਨੰਤ ਕੈ ਸੁਖ ਜਿਸ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕੀਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਰਕਾਰ ਮਕਾਰਰੂਪ ਪ੍ਰੇਮ ਸੂਤ੍ ਮੇਂ ਪੋਇਕਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ

ਕੰਠ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਮੰਤ੍ਰੋਂਕਾ ਮਹਾਂਮੰਤ੍ਰ ਰਾਜ ਜੋ ਰਾਮ ਤਥਾ ਵਾਸੁਦੇਵ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ਕਰ ਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਵਾਕੌ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਜੰਤ੍ਰਜੰਤ੍ਰੈ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ਜੰਤ੍ਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਾਗਜਾਦਿ ਪੈ ਲਿਖੀਤਾ ਹੈ ਮੋਹਨ ਤਾਪਨ ਵਸੀਕਰਨ ਉਚਾਟਨ ਅਭਿ ਚਾਰਾਦਿ ਕੇ ਲੀਏ ਜੈਸੇ ਪੰਚਦਸ਼ੀ ਬੀਸਾ ਅਰੁ ਚੌਤੀਸਾ ਯਹ ਜੋ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਨੇ ਜੀਵੌ ਕੇ ਕਾਮਾਰਥਾਦਿਕੇ ਲਿਏ ਰਚੇ ਹੈਂ ਸਾਂਬਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜੈਸੇ ਸਤਰੰਜ ਮੇ ਘੋੜਾ ਅਢਾਈ ਘਰ ਚਲ ਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਘਰਭਰਨਾ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਤਥਾ ਯੰਤ੍ਰ ਭਰਨ ਕਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਾਸ਼ੈਲਪੁਤ੍ਰੀਸਜਾਤਦੁਤੀਯਾਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਣੀ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਯਾ ਚੰਡਘੰਟੇਤਿ ਕੂਖਮਾਂਡੀ ਚਤੁਰਥਿਕਾ ॥ ਪੰਚਮਾਸ੍ਕੰਧਮਾਤੇਤਿ ਖਸ੍ਰਾਚਕਾਯਤਜਾਯਨੀ ਸਪ੍ਤਮਾਕਾਲਰਾਤ੍ਰੀਤਿ ਮਹਾ ਗੌਰੀਤਿ ਚਸ੍ਟਮਾ ॥ ਨਵਮਾਸਿੱਧਿਦਾਪ੍ਰੋਕ੍ਤਾ ਨਵਦੁਰਗਾਪਰਿਕੀਰਤਿਤਾ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਪੰਚਦਸ਼ੀ ਲਿਖਨੇ ਕੀ ਬਿਧਿ ਚਪਦਸ੍ਤੋਬ ਆਲਮ ਅਲ ਹੁਬਦਸ੍ਤ ਰਾਸ੍ਤ ਉਮੇਦੇਬਰਤੁਬਾਲਾ ਦੁਸ਼ਮਨ ਬਜ਼ੇਰੇ ਪਾਸ੍ਤ ਔਰ ਮੰਤ੍ਰ ਭੀ ਇਸਕੇ ਲਿਖਨੇ ਕਾਲ ਮੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਰੁਦ੍ਰਜਾਮਲਾਦਿ ਤੰਤ੍ਰ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੇਂ ਪਦਲ ਹੀ ਪੰਚ ਦਸ਼ੀ ਕਾ ਹੈ ਤਥਾ ਔਰ ਜੰਤ੍ਰੋ ਕਾ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਔਰ

ਜੰਤ੍ਰ ਜੀਵੌ ਕੀ ਦੁਸ਼ਟ ਬੁਧੀ ਦੇਖਕਰ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਨੇ ਕੀਲ ਦਿਯੇ ਹੈਂ ਔਰ ਪੰਚਦਸੀ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰ ਗੁਹਜਸਤ੍ਰਾਨਮੇਂ ਧਰ ਭਗਵਤੀ ਜੀ ਨੇ ਬਚਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਧਿਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਅਰਥਕਾਮਾਦਿ ਸਿਧਿ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸਵਾਲਾਖ ਜੰਤ੍ਰ

੬	੧	੮
੭	੫	੩
੨	੯	੪

ਭਰਨਾ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਕਾਟਕਰ ਪ੍ਰਵਾਹਨਾ ਦਗਧਕਰਨਾ ਉਡਾਉਨਾ ਆਤਸ਼ੀ ਆਬੀ ਖਾਕੀ ਬਾਦੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਤਾਹੈ ਅੰਕ ਭਰਨ ਭੇਦ ਕਰ ਸੋ ਚਪਦਸ੍ਤ ਇਸਬੇਤ ਸੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰਹੀ ਭਰਾਜਾਤਾ ਹੈ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨਵਾਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਾਰਯ ਕਲਮ ਕਾਗਜਾਦਿ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਦਾੜਿਮਾਦਿ ਕਲਮ ਔ ਗੋਰੋਚਨ ਕੇਸਰ ਅਸ੍ਰ ਗੀਧਾਦਿਕ ਸਜਾਹੀ ਭੋਜ ਪਤ੍ਰਾਦਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਲਿਖਨ ਕਾਲਮੇਂ ਭੀ ਔਰ ਪ੍ਰਤਿਕਾਰਯ ਕੀ ਸਿਧੀ ਕੇ ਲਿਏ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਏਕਾਂਤਦੇਸ਼ ਯੁਕ੍ਤਾਹਾਰ ਹਵਿ ਏਕ ਭੁਕ੍ਤਾਦਿ ਭੂਮਿ ਸ਼ਾਈ ਬਾਨੀ ਬੰਦ ਪਾਨੀ ਕਾ ਕੁੰਭ ਸਬਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਦੀਪ ਜਗਤਾਰ ਹੇ ॥ ਪੂਰਬ ਉਤਰਾਦਿ ਦਿਸਾਕੁ ਸ਼ਾਸਨਾਦਿਅਨੰਤ ਬਿਧੀ ਵਾਕੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਇਹਾ ਲਿਖਨੇ ਕਾ ਕੁਛ ਮਤ ਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਤਜਾਦਿ ਜੰਤ੍ਰ ਕਾ ਭੀ ਜੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਇਸਕੀ ਸਿੱਧੀ ਕਰਤਾ ਔ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਤ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਜਾ ਕਿ ਇਸਮੇਂ ਬਸੀ ਕਰਨਾਦਿ ਸਿਧੀ ਚੁਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ

॥ ੧ ॥ ਵਾ ਜੰਤ੍ਰਨਾਮ ਕਰਣ ਬਿਸ਼ੇਖ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਰਪਾਸ ਕਮਾਦਾਦਿ ਪੀੜਨ ਸਾਧਨ ਕਾ ਜੰਤ੍ਰਹੈ ਜਿਸੇਬੋਲਨਾਕਹਤੇਹੈ ਜਥਾ ਕੋਲੂ ਖਰਾਦ ਜੈਸੇ ਕਾਸਟਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰੋਓਕਾ ਸਾਧਕ ਰੂਪ ਜੰਤ੍ਰਹੈ ਰੇਲ ਜੈਸੇ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਾਜੰਤ੍ਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਨੰਤ ਜੰਤ੍ਰੋ ਕਾ ਜੰਤ੍ਰ ਨਾਮਜੰਤ੍ਰੀ ਰੂਪ ਪ੍ਰੇਰਕ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਾਮਾਨਜਤੇ ਜੋ ਸਰਬਲੋਕ ਜੰਤ੍ਰਤ ਹੈ ਜਮ ਤਥਾ ਰੋਗਾਦਿ ਤਿਨ ਕਾ ਭੀ ਜੰਤ੍ਰਿਕਹੈ ਭਗਵਾਨ ਭਕ੍ਤ ਵਤਸਲ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਯੰਤ੍ਰ ਆਸੀਯਾ ਚੱਕੀ ਜਿਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅੰਨ ਪੀਸਨੇ ਕਾ ਤਦ੍ਵਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਜੋ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਰੂਪ ਜੀਵਨ ਕਾ ਪੀਸਕ ਹੈ ਯੰਤ੍ਰ ਯੰਤ੍ਰ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਨਮੋ ਕਾਰਜ ਸਾਧਿਕ ਰੂਪਾਸਕ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਸਕ੍ਰੀ ਹੈ ਤਦ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਨਮਹ ਹੋਵੇਂ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਯੰਤ੍ਰ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ ਪੀੜਨੇ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਾਧੀਨ ਕਰਨੇ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਕੋਕ੍ਤਿ ਹੈ ਕਿ ਅਮੁਕਾ ਅਮੁਕੇਕਰ ਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੁਖਿਤ ਹੈ ਭਾਵਾਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਜੋ ਐਸੇ ਐਸੇ ਪਦਾਰਥ ਲੋਕੋ ਕੇ ਦੁਖ ਦਾਤਾ ਹੈ ਵਾਕੋ ਭੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੁਖ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਦ੍ਯਪਿ ਭਕ੍ਤਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤਿ ਬਦਲਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤੇ ਤੌ ਭੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮ੍ਰਜਾਦਾ ਪੁਰਸੋਤਮ ਰੂਪਨਹੀਂਸਹਾਰ ਸਕ੍ਤਾ ਜੈਸੇ ਬੇਨਤੀ ਚਉਪਈ ॥ ਸੰਤਨਦੁਖਪਾਏਤੇ ਦੁਖੀ ॥ ਸੁਖਪਾਏ ਸਾਧਨ ਕੇ ਸੁਖੀ ॥ ਏਕ ਏਕ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨੈ

॥ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਪਟ ਪਟ ਕੀ ਜਾਨੈ ॥ ਵਾ ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨੈ ਇਸੀ ਤੇ ਨਮੋ ਜੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰੈ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਜੰਤ੍ਰ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਜੰਤ੍ਰੀ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਭਜੰਤ੍ਰੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਜੰਤ੍ਰਸਭੀ ਚਾਰ ਖਾਨੀ ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸ੍ਵੇਤੁਜ ਉਤਭੁਜ ਚੌਰਾਸੀ ਲਾਖ ਔਰ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੰਤ੍ਰੀ ਇਨ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਕਾਠ ਕੀ ਪੁਤਰੀ ਕਹਾ ਕਰੈ ਬਪੁਰੀ ਖਿਲਾਵ ਨ ਹਾਰੇ ਜਾਨੈ ॥ ਜੈਸਾ ਭੇਖ ਕਰਾਵੈ ਬਾਜੀਗਰ ਓਹ ਤੈਸੋਈ ਸਾਜਆਨੈ ॥ ਯਥਾ ਛਠੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੀ ਕੀ ਸਾਖੀ ਹੈ ਕਿ ਏਕ ਕਾਲ ਮੈ ਅਸ੍ਵਾਰੂਢ ਹੈ ॥ ਔ ਬਾਜਸ੍ਵੇਤ ਹਾਥ ਪੈ ਬੈਠਾ ਹੁਆ ਹੈ ਔਰ ਕਈ ਤਰਹ ਕੀ ਸੇਨਾ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਏਕ ਮਾਈ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਸੰਤਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਤਬ ਸੁਨਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਸ਼ਨੀਭਏਤਨਕਭਰ ਪੁਨਾ ਹੁਕਮਹੁਆ ਤੁਝ ਕੇ ਮਸੂਕ ਪੈ ਲਿਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਮਾਈ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਅਤਿ ਦੁਖਿਤ ਨਿਰਾਸਹੋਕਰ ਹਟਆਈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਗੁਰੁਦਾਸ ਜੀਨੇ ਬੁਝਾ ਮਾਈ ਸੋ ਵਾਨੇ ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਲਿਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਕਾਗਜ ਅਰੁ ਕਲਮ ਹਾਥ ਮੇਂ ਦੇਕਰ ਪੁਨਾ ਭੇਜਾ ਭਾਈ ਜੀ ਅਰੁ ਕਹਾ ਕਿ ਕਹੁ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਲੇਖ ਲਿਖਨ ਵਾਰੇ ਤੋ ਆਪਹੀਹੈ ਸੋ ਅਬ ਲਿਖਿ ਦੀਜੀਏ ਤਾਸਮੈ ਘੋੜੇ ਪਰਸਵਾਰਥੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋ ਲਿਖਨੇ ਲਗੇ ਏਕਾ ਘੋੜੇ ਕੇ ਚਲਨੇ ਕਰ ਸਾਤਾ ਭਯਾ ਸਾਤਹੀ ਪੁਤ੍ਰ ਭਏ ਸੋ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੀ ਸੰਤਤੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਮਾਝੇ ਦੇਸ ਮੈ

ਅਬਤਕ ਸੋ ਏਕ ਬੜਾ ਮਾਇਆ ਰੂਪ ਜੰਤ੍ਰਹੈ ਉਸ ਜੰਤ੍ਰ ਪੈ ਸਭ ਜੀਵਸੂਖਜਮਅਸਤੂਲ ਆਰੂਢ ਹੂਏ ਹੂਏਪੜੇ ਘੂਮਤੇ ਹੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੰਤ੍ਰੀ ਕੀ ਇਛਾਕਰ॥ ਜੈਸੇ ਚੁੰਬਕਕੀ ਸਮੀਪ ਤਾ ਕਰ ਲੋਹਾ ਚੋਸ਼ਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਇਹੈ ਅਵਝੇਰਾ॥ ਤਜਚਿਤ੍ਰਹਿ ਚਿਤ ਰਾਖ ਚਿਤੇਰਾ॥ ਪੁਨਾ ਰੁਬਾਈ॥ਸਨਮਤੇਰਾ ਤੇਰੀ ਅਲਮ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ॥ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸਿਰਪਨਾ ਕਲਮ ਦੇਖ ਤੇ ਹੈ॥ ਨ ਨਰਗਿਸ਼ ਤੇਰੀ ਸੇ ਨ ਤੁਝ ਸੇ ਗ਼ਰਜ ਹੈ॥ ਮੁ ਸਵੱਰਕੀ ਹਮਤੋ ਕਲਮ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ॥ ੬॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਜੰ ਤ੍ ਜੰਤ੍ਰੰ॥ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਜੰਤ੍ਰ ਕਿਆਦੀਨ ਨ ਹੋਇਮਹਾਬਲੀ ਸੁੰਦੋ ਪਸੁੰਦ ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਹਿਰੰਣਜਕਸਜਪੁ ਹਿਰੰਨਜਾਖਜ ਸੁੰਭ ਨਿਸੁੰਭ ਬੀਰਜਨਾਦ ਸ੍ਰਾਸਬੀਰਜ ਰਾਵਨ ਕੁੰਭਕਰਨ ਦੰਤਬਕਤ੍ਰ ਸਿਸੁਪਾਲ ਕੰਸਾਦਿ ਵਾਕੋ ਜੋ ਜੰਤ੍ਰੀ ਕਿਜਾ ਬਸ ਬਰਤੀ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਹੋਇ ਸੋ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੭॥ ਵਾ ਜੈਸੇ ਲਖਮਣਾਕੇ ਪਿਤਾਨੇ ਬੈਲਸ਼ਪੁ ਬਡੇ ਦੁਰਦਾਂਤ ਬਾਂਧਬੇ ਕੋ ਲਖਮਨਾਕੇ ਬਿਬਾਹਮੇ ਨਮਿਤ ਕਿਏ ਕਿ ਜੋ ਇਨ ਕੋ ਏਕ ਕਾਲਾ ਵਛਿੰਨ ਦਮਨਕਰੈ ਸੋ ਲਖਮਨਾਕਾ ਪਤੀ ਹੋਇ ਐਸੇ ਸ੍ਰਯੰਬਰਸੁਨਕਰ ਸਭ ਰਾਜਾ ਇਕਤ੍ਰ ਹੂਏ ਪਰੰਤੁ ਦਮ ਨਕਿਏਨਗਏ ਕਿਸੀ ਸੋ ਬਡੇ ਬਲੀ ਨਰੌਰੀ ਬੈਲ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਮਾਤ੍ ਕੀ ਗੌਧੀ ਸੇ ਚਾਪਲਜਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਏਕ ਕਾਲਾਵਛਿੰਨ ਉਨਕੋ ਦਮਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਯਥਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਜੋ ਅਸਮਾਨ ਨਮਾਵਨੀ ਤਿਨਨਕਨਥਾਪਾਇ॥ ਸੋ ਐਸਾ ਜੋ ਅਨਾਥੋਂ ਕਾ ਨਾਥ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ॥ ੮॥ ਵਾ ਲਖਮੀ ਕਿਸੀ ਕੇ ਆਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨ ਮ ਹੀ ਜਿਸਕਾ ਚਪਲਾ ਹੈ ਵੋ ਜਿਸ ਕਰ ਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੂਈ ਹੂਈ ਉਤਪੱਤੀ ਅ ਦਿਕ ਕੋ ਕਰਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਯੰਤ੍ਰਿਕ ਚਪਲਾ ਕਾ ਜੋ ਜੰਤ੍ਰਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਵਾਕੋ ਨਮਹ॥ ੯॥

ਮੂਲ॥ ਨਮੋਇਸ੍ਰ ਇਸ੍ਰੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਇਸ਼ਟ ਇਸ਼ਟ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਇਸ਼ਟ ਨਾਮ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਅਬਸਤੂ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਜਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਿਅ ਅਨ ਕੂਲ ਹੈ ਵਹੀ ਉਸਕੋ ਇਸ਼ਟ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਿੰਮਕੇ ਕ੍ਰਿਮਕੋ ਨਿੰਬ ਹੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਅ ਹੈ ਮਿਸਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਫੀਮੀ ਕੋ ਜੈਸੇ ਅ ਫੀਮ ਹੀ ਪ੍ਰਿਅ ਹੈ ਤਥਾ ਦਧਿਮਧੁਰੰ ਮਧੁਮਧੁਰੰਦ੍ਰਾਖਜਾ ਮਧੁਰੰ ਸਿਤਾਪਿਮਧੁਰੇਵ॥ ਤਸਜ਼ਤਦੇਵਹਿਮਧੁਰੰਯਸਜ਼ਮਨੋ ਯਤ੍ ਸੰਲਗਨੰ॥ ੧॥ ਇਸੀ

ਸ਼ਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਰੂਪ ਸ਼ਲੋਕ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕਾ॥ ਫਰੀਦਾ ਸ਼ਕਰ ਖੰਡ ਨਿਵਾਤ ਗੁੜ ਮਾਖਿਓਂ ਮਾਝਾ ਦੁਧ॥ ਸਭੇਵਸਤੂ ਮਿਠੀਆਂ ਰਬਨਪੁਜਨ ਤੁਧ॥ ਪੁਨਾ ਬਸੰਤ ਮੇ ਅਮਲੀ ਜੀ ਵੈਅਮਲਖਾਇ॥ ਤਿਉਹਰਿ ਜਨ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਧਿਆਇ॥ ਦ੍ਰਿ ਸਟਾਂਤ ਰੂਪ ਸਮਗ੍ ਸਬਦ ਕਾਮੀ ਕੋ ਕਾਂਮਨੀ ਲੋਭੀ ਕੋਧਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਹੁਕਮ ਭ੍ਰਮਰਕੋ ਗੰਧ ਸਿੰਘਕੋ ਮਾਂਸ ਗੋਚੂਕੋ ਘਾਸ

ਬਾਲਕ ਕੋ ਸੁਨ ਦੁਰਬਧ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈਂ ਜੋ ਜੋਜਿ
ਸਕੋ ਪ੍ਰਿਅ ਹੈ ਉਸਕੋ ਇਸਟ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਜੋ ਸਭ ਇਸ੍ਟ੍ਰਾਵਿਛਿੰਨਇਸ੍ਟ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਯਾਗਵਲਕ
ਜੀ ਕਾ ਕਥਨ ਹੈ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀਪ੍ਰਤੀ॥ ਨਵਾਰੇਪੁਤ੍ਰਕਾਮਨਯਾਪੁਤ੍ਰੰ
ਪ੍ਰਿਯੰ ਭਵਤਿ ਆਤਮ ਨਸਤੁਕਾਮਯਾ ਪੁਤ੍ਰੰਪ੍ਰਿਯਅੰਭਵਤਿ॥ਨ
ਵਾਰੇ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾਮਨ ਯਾਇਸਤ੍ਰੀਪ੍ਰਿਯਾਭਵਤਿ ਆਤਮਨਸਤੁ
ਕਾਮਯਾ ਸਤ੍ਰੀਪ੍ਰਿਯਭਵਤਿ ਨਵਾਰੇ ਸਰਬਕਾਮਨਯਾਸਰਬੰ
ਪ੍ਰਿਯੰਭਵਤਿ॥ ਆਤਮਨਸਤੁ ਕਾਮਾਯ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਿਯੰਭਵਤਿ
ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਯਕਾ ਅਸਪਦ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ
ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਇਸ਼ਟ ਨਾਮ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਹੈ ਜੋ
ਜਿਸਕਾ ਉਪਾਸਿਤ ਕਿਆ ਹੁਆ ਹੈਨੀਸੇਵਿਪਸ੍ਥਿਤਕਾ ਅਗਿ
ਨ ਥਾ ਔਰ ਕਿਸੀਕਾ ਹਨੁਮਾਨ ਕਿਸੀਕਾ ਇੰਦ੍ ਕਿਸੀ ਕਾਵਾ
ਯੁ ਕਿਸੀਕਾ ਭਗਵਤੀ ਭੈਰਵ ਭੂਤ ਭੂਮਿ ਆਦਿਕ ਅਰਥਾਤ
ਜੋ ਜਿਸਕੋ ਕੋਊ ਬਰ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਵਹੀ ਉਸਕਾ ਇਸ੍ਟ ਹੈ ਸੋ
ਸਭਕੇ ਇਸ੍ਟ ਕਾ ਇਸ੍ਟ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੈ ਕਿਉਕਿ ਸਭ
ਗੁਣ ਕਿਸਹੀ ਨਾਹਿ ਹਰਿਪੂਰ ਭੰਡਾਰੀਐ॥ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮਾਇੰ
ਦ੍ਰਾਦਿਕ ॥ ਸਭ ਤੁਧੈਥਾਵਹੁਮੰਗਦੇ ਤੇਰਾ ਦੀਆ ਸਭਨੀ ਲੀ
ਆ ॥ ਅਰਥਾਤ ਸਾਖਜਾਤ ਵਾ ਪਰੰਪਰਾ ਸਭਕਾ ਇਸ੍ਟੇਸ੍ਟਫਲ
ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਮੋਅਇਸ੍ਟ
ਇਸ੍ਟੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ
ਜਿਸਕਾ ਕੋਊ ਇਸ਼ਟ ਨਹੀ ਹੈ ਉਸਕਾ ਭੀ ਜੋ ਇਸ੍ਟ ਹੈਯਥਾ

ਜਿਸਕਾ ਕੋਊ ਗੋਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ ਉਸਕਾ ਕਸ਼ਜਪ ਗੋਤ੍ਰ ਹੈ ਤਦ
ਵਤ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੁ ਕਾ ਕਥਨ
ਜਾਨਨਾ ਕਿ ਨਮੋ ਇਸ੍ਟੇਇਸ੍ਟੇ ਇਸ ਨਾਮ ਸਿਖਜਾ ਕਰਨੇ ਵਾ
ਰੇ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਿਖ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਇਸ੍ਟ
ਸਿਖਜਕ ਤਪਤਪ ਇਤਜਾਦਿ ਹਿਤੋਪਦੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਤੇ ਤਿਸਕੋ
ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਇਸ਼ਟ ਨਾਮ ਈਂਟਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਈਂਟ
ਮੇ ਜੋ ਮੰਦਰ ਰਚਨਾਦਿਕਾਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਈਟ ਸ਼ਬਦੋਪਲ
ਖਜਤ ਪਾਖਾਨਸਿਲਾਦਿ ਜੋ ਜੋ ਮੰਦਿਰਾਦਿ ਰਚਨਾਮੇ ਅਪੇਖਜ
ਤ ਹੈਂ ਮਨਿਮੁਕ੍ਤ ਮੂਗਾਦਿ ਸਭ ਜਾਨਨਾ ਸੋ ਇਨ ਸੰਪੂਰਨੋਂ
ਕਾ ਪਰਮਸਤਾ ਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਿਸਹੀ ਕੋਈ ਕੋ ਇ ਮੰਝਨਿਮਾਣੀ ਹਿਕਤੂੰ ॥ ਕਿਉ
ਨ ਮਰੀਜੈ ਰੋਇ ਜਾਤੂ ਚਿਤ ਨ ਆਵਈ ॥ ਏਤਦ ਅਰਥ
ਮੇ ਜੋ ਵਾਂਛਿਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਤੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰੈ ॥ ੫੭ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤੰਤ੍ਰਤੰਤ੍ਰਭਗਵਤਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਤੰਤ੍ਰਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯਾ
ਬਿਸ਼ੇਖ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਔਖਧਿਓਂ ਕਾ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲਾਉਨਾ
ਔਰ ਰੁਦ੍ ਜਾਮਲਆਦਿ ਜੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਹੈ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਔਰ
ਸਮਾਨ ਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋ
ਕਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ॥ ਸੋਰੁਦ੍ ਜਾਮ
ਲਾਦਿ ਮੈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੈਸੇਕਿ

ਛਲੀ ਰਾਤ੍ ਸਨਾਨ ਕਰਨਾ ਨਿਤਸ੍ਰੰ ਪ੍ਰਤਿ ਜਪਜੀ ਜਾਪਜੀ
ਕਾ ਪਾਠਕਰਨਾ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਾਤਾਪਿਤਾ ਤਥਾ
ਬਿਹੰਗਮ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਮਨ ਤਨ ਕਰ ਧਰਮ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ
ਕਰਕੇ ਚੌਲਹ ਦਸਵੰਧ ਗੁਰੂ ਕੀ ਰਖਨੀ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਗੁ
ਰੂ ਕੀ ਬਾਨੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਨਾ ਬਾਨੀ ਸੁਧ ਕੰਠ ਕਰਨੀ
ਯਥਾ ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਸਵੈਯਾ॥ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਜ
ਪੈ ਨਿਸਬਾਸਰ ਏਕਬਿਨਾ ਮਨ ਨੇਕ ਨ ਆਨੈ॥ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰ
ਮ ਪ੍ਰਭਾ ਵਸਜੈ ਬ੍ਰਤ ਗੋਰਮਢੀ ਮਠ ਭੂਲ ਨਮਾਨੈ॥ ਤੀਰਥ
ਦਾਨ ਦਯਾ ਦਮ ਸੰਜਮ ਏਕ ਬਿਨਾ ਨਹਿਨੇਕ ਪਛਾਨੈ॥ ਪੂ
ਰਨਜੋਤਜਗੈਘਟਮੇਤਬਖਾਲਸਤਾਹਿਨਿਖਾਲਸਜਾਨੈ॥ ਇ
ਤਜਾਦਿ॥ ਏਹ ਸੰਪੂਰਨ ਤੰਤ੍ ਔਰ ਜੋ ਜਾਗ ਹੈ ਵਹ ਭੀ ਤੰਤ੍
ਹੀ ਹੈ ਇਸਮੇ ਸੰਪੂਰਨ ਮੀਮਾਂਸਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਬਿਧਿ ਰੂਪ ਹੈ ਸੰ
ਪੂਰਨ ਜੋ ਕਲਪ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਹੈ ਸੋ ਬੇਦਕਾ ਹਸਤ ਰੂਪਬਰਨਨ
ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਹਸਤ ਕ੍ਰਿਯਾ ਆਵਤੀ ਹੈ ਸ੍ਰਾਧ ਖਜਾਹਾਦਿ
ਕ ਮੇ ਜੋ ਜਗਜੋਪਵੀਤ ਪਿਤ੍ਰੀਸਵਜਕਰਲੇਨਾ ਜਾਨੂ ਨਿਵਾਯ
ਲੇਨਾ ਹਸਤ ਸੁਧਾ ਪੂਠਾ ਧਰਨਾ ਜਲਾਂਜਲੀਪਰ ਅਰਥਾਤ
ਤੰਤ੍ ਮੇ ਜੇ ਤੰਤ੍ਰ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਂਨਕਾਥਚੂਨਾ ਇਨਮੇ
ਰੰਗ ਉਤਪਨ ਕਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ਕਰਤ੍ਰਿਤ੍ਰ ਕਜਾ
ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤ੍ਰਿਤ੍ਰ ਜੋ ਹਵਨ ਤੋ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਮੇ ਕਰਨਾ ਘ੍ਰਿਤਾ
ਦਿ ਸਮਗ੍ਰੀਕਰ ਔਰ ਫਲ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਨੀ
ਏਹ ਜੋ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤ੍ਰਿਤ੍ਰ ਵਿਚਿਤ੍ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਇਹੀ ਤੰਤ੍ ਕਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਨਤਾ ਹੈ ਲੋਹਪਾਤ੍ ਮੇ ਸਰਬਲੋਹਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ ਕਰ
ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਔਰ ਬਿਧਿ ਛਕਾਵਨੇਕੀ ਏਹ
ਭੀ ਤੰਤ੍ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਚਸਿੰਘਰਹਿਤਵਾਨ ਹੋਵੈਂ ਉਨਕੋ ਚਾਹੀ
ਐ ਕਿ ਬਾਨੀ ਸੇ ਆਦਲੇਕਰ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰੀਯੋ ਕੀਚਾਪਲਜਤਾ
ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਕਰ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਔ ਮਹਾਕਾਲਿਕਾ ਭਗਵ
ਤੀ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਧਰਕਰਮੰਤ੍ ਪਛਨਾਪ੍ਥਮਸਕੇਸ਼ ਸਨਾਨਾਦਿ
ਕਰਕੇ ਵਾਹਜ਼ਾਭਜੰਤਰ ਸੇ ਪਵਿਤ੍ ਹੋਕਰ ਬਾਹਰ ਸੇ ਜਲਸ੍ਰਿ
ਤਕਾਕਰ ਅੰਤਰ ਸੇ ਰਾਗਦ੍ਵੈਸ਼ਕਾ ਪਰਿਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥ
ਮ ਜਪ ਜਾਪਜੀ ਚੌਪਈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਸਵੈਯੇ॥ ਪੁਨਾ
ਅਨੰਦ ਜੀ ਖੰਡਾ ਯਾ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨ ਨਿਕਸੈ
ਜਬਤਕ ਮੰਤ੍ ਪੜੀਤਾ ਹੈ ਕ੍ਰਮਕਰ ਏਕ ਸੇ ਏਕ ਏਕ ਸੇ ਏ
ਕ ਲੇਲੇਵਹਿ ਦੂਸਰਾ ਸਿੰਘ ਤਿਆਰਬਰ ਤਿਆਰਰਹੈ ਮੰਤ੍
ਪਢਨੇਵਾਲਾ ਐਸੇ ਪੰਚ ਪਢੈ ਪਰੰਤੁ ਜੋ ਦੁਹਾਜੂ ਨ ਹੋਵੈਂ ਜਬ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੈਯਾਰ ਹੋਯ ਤਬ ਛਕਾਨੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਸਿੰਘ ਹੈ ਵੋਹ
ਹਾਥ ਜੋੜਕਰ ਸਰਬਤ੍ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਸੇ ਆਗਜ਼ਾ ਲੇਲੇਵੇ ਜ
ਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਤਬ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਜ
ਹਾਜ ਚਢਨੇ ਵਾਲਾ ਸਹਿਤ ਸ਼ਸਤ੍ ਕਮਰ ਕਸੇ ਕੇ ਕਛਹਰਾ
ਪਹਰਕਰ ਕਰਦ ਸੀਸ ਮੇ ਧਾਰਕਰ ਹਾਥ ਜੋੜੇ ਹੁਏ ਜੋਵਾ
ਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਐਸੇ ਸ੍ਵਾਸ ਸ੍ਵਾਸ ਜਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ
ਉਨਕੋ ਛਕਾਵਨਾ ਅਰੁ ਰਹਤਾਂ ਬਤਲਾਵਨੀਆਂ ਜੋ ਪਾਂਚੋਂ ਕੇ
ਸਾਥ ਮੇਲ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਅੰਤਰੋ ਬਾਹਿਰ ਸੇ ਸੁਧ ਰਹਨਾ ਪਿ

ਜਾਗਾਸੇਵਾਕਸਤਤਾਕੇਲੀਏਦੁਆਰਕਾਦਿਸੇ ਹੋਕਰ ਆਉਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਭਗਤਾਵਲੀ ਕੀ ਪਉੜੀ ਸੋ॥ ਅੰਦਰ ਸਭਾ ਦੁ ਸਾਸਣੇ ਮਥੇ ਝਾਲ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਆਂਦੀ॥ ਦੂਤਾ ਨੋ ਫਰਮਾਇਆ ਨੰਗੀਕਰਹੁਪੰਚਾਲੀਝਾਂਦੀ॥ ਪੰਜੇਪਾਂਡਵਵੇਖਦੇ ਅਉਘਟਰੁ ਧੀ ਨਾਰਿ ਜਿਨਾਂਦੀ॥ ਹਥ ਮਰੋੜਨ ਸਿਰਧੁਨਨਿ ਪਛੋ ਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਹ ਜਾਂਦੀ॥ ਅਖੀ ਮੀਟ ਧਿਆਨ ਧਰ ਹਾਹਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਰੋ ਬਿਲਲਾਂਦੀ॥ ਕਪੜ ਕੋਟ ਉਸਾਰਿ ਉਨ ਥਕੇ ਦੂਤ ਨ ਪਾਰ ਵਸਾਂਦੀ॥ ਘਰ ਆਈ ਠਾਕੁਰ ਮਿਲੇ ਪੈਜ ਰਹੀ ਬੋਲੈ ਸ਼ਰਮਾਂਦੀ॥ ਨਾਥ ਅਨਾਥਾਂ ਬਾ ਨਧੁਰਾਂਦੀ॥ ਪੁਨਾ॥ ਕਬਿਤ॥ ਦੁਮਨਦੁਃ ਸਾਸਨ ਦੁ ਕੂਲ ਗਹੇ ਦੀਨਬੰਧੁ ਦੀਨਨਾਥ ਦ੍ਰਪਤੁ ਦੁਲਾਰੀਯੌਂ ਪੁਕਾਰੀ ਹੈ। ਛਾ ਡ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕੋ ਠਾਢੇ ਪਿਅਪਾਰਥ ਸੇ ਭੀਮਸਹਾਂਭੀਮ ਗ੍ਰੀਵ ਨੀਚੈਹੀਂ ਕੈ ਡਾਰੀ ਹੈ। ਅੰਬਰ ਮੋ ਅੰਬਰ ਅੰਬਾਰ ਕਿਏ ਬੈਸੀ ਧਰ ਭੀਖਮ ਕਰਨ ਦ੍ਰੋਣਬਾਤਯੌਂਬਿਚਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਬੀਚ ਨਾ ਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਰੀ ਬੀਚ ਸਾਰੀ ਹੈ ,ਕਿ ਸਾਰੀਹੀ ਕੀ ਨਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਰੀਹੀਕੀ ਸਾਰੀ ਹੈ॥ ੧॥ ਪੁਨਾਃ॥ ਕਬਿਤ॥ ਦ-ਰਪੀ ਦੁਸਾਸਨ ਦਰਪਕਾਰੀ ਦੁਨੀਦਰ ਦ੍ਰਪਤ ਦੁਲਾਰੀ ਕੇ ਦੁਕੂਲਕੋਉਤਾਰੋਜਬ।ਐਹੋਬਨਮਾਲੀਯੌਂ ਬਿਹਾਲੀਹੋਉਤਾ ਲੀ ਕਹੈ ਕਾਲੀ ਕੋਪਕਰਕੋਪਕਰਕੈਬਿਡਾਰੋਤਬ। ਏਤੀਸੁਨ ਬਾਤਬਾਤਬੇਗਸੋਬਢਨਲਾਗੋ ਬਸਨੌਮੇ ਬੇਗਬੇਗਬਾਤਯੌ ਬਿ ਚਾਰੀ ਸਭ। ਅੰਬਰ ਮੈ ਅੰਬਰ ਅੰਬਾਰ ਯੌ ਬਢਨ ਲਾਗੇ ਹਿਮ

ਤੰਤ੍ਰੁ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੧॥ ਵਾ॥ ਤੰਤ੍ਰੁ ਨਾਮ ਅਧੀਨਤਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਜੋ ਭਗਵਤਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਭਗਵਤ ਉਨਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਧੀ ਭਗਤ ਛੁਡਾਵੈ ਬਾਂਧੈ ਭਗਤ ਨ ਛੂਟੈ ਮੋਹਿ॥ ਏਕਸਮੈ ਮੋਕਉ ਗਹਿ ਬਾਂਧੇ ਤਉ ਛੁਨਮੋ ਪੈ ਜਬਾਬ ਨਹੋਇ॥ ਇਸਮੇ ਭੀਖਮ ਪਿਤਾਮਹਾ ਜਸ਼ੋਧਾ ਆਦਿਕ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈਂ॥ ਸੈਗੁਨਬੰਧ ਸਭਾਲਕੀ ਜੀਵਨ ਮੇਰੀਜੀਵਨ ਮੇਰੇਦਾਸ ॥ ਦੋਃ॥ ਗਿਰਾਗਾਂਠ ਨਹਿ ਬਾਂਧਤੇ ਜਬ ਦੇਵਹਿਤਬਖਾਹਿ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਤਾਕੇ ਪੀਛੇ ਫਿਰੈ ਮਤ ਭੂਖੇ ਰਹਿ ਜਾਹਿ॥ ਪੁਨਾ ਆ ਸ਼ਾ ਮਹਲਾ ੫॥ ਸੇਵਕ ਕਉ ਨਿਕਟੀ ਹੋਇ ਦਿਖਾਵੈ॥ ਜਹਜਹ ਕਾਜਕਿਰਤਿ ਸੇਵਕ ਕੀ ਤਹਾਤਹਾਉਠਧਾਵੈ॥ਪੁਨਾ ॥ ਆਪਨਨਾਹੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬਾਪੈ ਭਾਵਨ ਕੋਹਰਿਰਾਜਾ॥ ਮੋਹ ਪਟਲ ਸਭ ਜਗਤ ਬਿਆਪਿਆ ਭਗਤ ਨਹੀ ਸੰਤਾਪਾ॥ ਪੁ ਨਾ ਗੁਸਾਈ ਜੀ ਕੋ ਸਵੈਯਾ॥ ਅੰਤਰਿਜਾਮਿ ਹੁਤੇ ਬਡ ਬਾ ਹਿਰ ਜਾਮੀ ਹੈ ਰਾਮਜੁ ਨਾਮ ਲਿਏ ਤੇ॥ ਧਾਵਤ ਧੇਨੁ ਲਵਾ ਇਪਨਾਇ ਜਜੋ ਬਾਲਕ ਬੋਲਨ ਕਾਨ ਕੀਏ ਤੇ॥ ਆਪੁਨ ਬੂ ਝ ਕਹੋ ਤੁਲਸੀ ਕਹਿਬੇਕੀਨਬਾਵਰਬਾਤਬਿਏਤੇ॥ ਪੈਜਪਰੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਹਨ ਤੋ ਨ ਹਿਏਤੇ॥ ੧॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜੀ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਬਾਨੀ ਸਤਜ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਪਖਾਨ ਸੈਂਭ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਏ ਹਿਰਦੇ ਸੇ ਨ ਹੁਏ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਨੇ ਜਿਸਜਿਸ ਜਾਗਾ ਕਾ ਨਾਮ ਲਿਆ॥ ਉਸੀਉਸੀ

भी न हो सकेगी ॥ ननु ॥ रूपादिकोंमे। विक्रिती से बि
ना। मनमेखजोभादि क्रिआदेखीती है॥ उत्तर ॥ सतज है
रूपादिकों मे जो समीपता है सैनिकरखता है वोही भ
गवति कीते त्रिटू सकुिहै सो तिसको नमह ॥ ४ ॥ किंवा
॥ जैन् रांज सरबजैन् सिरोमणी भूतपनुरबेद उकु श
सत् असत् बिदजा प्रकार ॥ ९ ॥ और तंत्रों का तंत्रराज
अंमित बिधि सजाउनेकी तथा छकाउने की ॥ २ ॥ औ
र मंत्रोंमे मंत्र राज स्री वाहिगुरु ॥ ३ ॥ अरु इसों का
इशट राज स्री भगवती महामाया जगत जननी ॥ ४
सो इन चारों तुकोंमे खालसे जीकी सरब रहतां जान
नेके योगज हैं यह कलगीधर जी महाराज ने खालसे
जीका बीजधरा है जापजी मे चार तुक करके चतुर लो
क जान लेंगे ॥ ५ ॥ इति स्री सकल कलिकल मल
प्रधंसने स्री जापनाम महामंत्र सतवराजे स्री चक्रधर
चरित्र चारुचंद्रिकायां परम भक्ति वैरागज विगजान प्र
काशकायां पुरब पखजे चतुरथ छंद भुजंग प्रयात वजा
खजा करमनाम बरनने नाम चतुरबिंसतितमोअंसु ॥२४

मूल ॥ सदा सच्चिदानंद ॥ टीका

सदा कजा सरबदा भूत भविखजत वरतमान मे आदि
मधजंत मे एक रस दंडाइमान कूटवत अचुतसरूप

मै हिमालो बढजे जाइ हिमधारीनभ ॥ २ ॥ पुना ॥ प
उड़ी ॥ घर हरनाकश दैंत देकलर कौल भगत प्रह
लाद । पड़न पठाइआ चाटसाल पांधे चित होइआ
अहलाद। सिमरहि मन विच रामनाम गावै शबद अ
नाहदनाद। भगत करन सभ चाटड़े पांधे होइरहे बि
समाद । राजे पास रुआइआ दोखी दैत बढाइआ बा
द। जल अगनी बिचधतिआ जलै न डुबै गुर प्रसादि
। काढ खड़ग सद पुछिआ कौन सुतेरा है उसताद। थंभ
पाड़ प्रगटिआ नरसिंघरुप अनूप अनादि। बेमुख प
कड़ पछाड़िअन संत सहाई आदि जुगादि॥ जैजैकार
करन ब्रहमादि। अरथात वाहिगुरु सृधीनोंके सृधीन
है कि एकै अधीनै सो तिसके प्रती नमह ॥ वा तंत्रनाम
है कि एक प्रसंग सो ओर प्रसंग और एक पदारथ सो
अनंत पदारथोंका बोध होना सो इस तंत्र मे जो तंत्रि
त्रशक्ति है सो वाहिगुरु है तिसको नमह ॥ ३ ॥ वा सक्ति
दुचरतत्रैसतजनेकारथबोधकत्रैतंतत्रैाचेसृबिसेसकाना
म तंत्र है । सो चेसृकिआ कि हिताहितप्रापतिपिरहारा
रथाक्रिआ सो प्रेरक से बिना नहीं हो सकती जैसे तखज
क औलावक से बिना छिदी क्रिआ नहीं होसकती वा
सोल्ला अरुदात्री से वसोलादिक करन चाहै कोटि कलप
प्रजंत पड़े रहैं समीप परंतु करता से बिना क्रिया क

ਆਦਾਵੈਤੇ ਚਯੰਨਾਸ੍ਰਿ ਬ੍ਰਹਤਮਾਨੇ ਪਿਤਤ ਤਥਾ ਆਦਾਵੈਤੇਚ
ਯਦਾਸ੍ਰਿ ਬਰਤਮਾਨੇ ਪਿਤਤ ਤਥਾ॥ਅਰਥਜੋ ਆਦਿ ਅੰਤਮੇਨ
ਹੋ ਸੋ ਮਧਜ ਮੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇਜੋ ਆਦਿ ਅੰਤਮੇ ਹੈ ਜਦਜ
ਪਿ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਨਹੀਂ ਆਤਾ ਕਿਸੀ ਨਮਿਤ ਕਰ ਤੋਭੀ ਹੈ॥ ਐਸੇ
ਅਨ੍ਵੈਬਜਤਰੇਕ ਕਰ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਕਾਲਮੇ ਸਤਿ
ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਅਵਸਥਾ ਤ੍ਰਯਕਾ ਸਾਖਜੀ ਭੂਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਤੋ ਪ
ਰਸ ਪਰਬਜਭ ਚਾਰ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੇ ਸ੍ਵਪਨ ਕਾਬਜਤਰੇਕ ਹੈ
ਸ੍ਵਪਨ ਮੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਸੁਖੁਪਤਿ ਮੇ ਦੋਨੋਕਾ ਤਥਾ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ
ਸੁਖੁਪਤਿਕਾ ਸੁਖੁਪਤਿ ਮੇ ਸ੍ਵਪਨ ਕਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੇ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖ
ਪਤਿ ਦੋਨੋਕਾ ਬਜਤਰੇਕ ਔਰ ਪ੍ਰਤਜਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਇਨ
ਮੈ ਅਨ੍ਵੈ ਹੈ ਤਥਾਚਸ੍ਤੀ ਸੁਖਮਹੰਸ੍ਵਾਪਿਸੰਨਕਿੰਚਿਦਵੇਦਯੰ ॥
ਉਚਿਤ ਹੋਕਰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸੇ ਅਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ਸੈਨ
ਕਿਆ ਜੋ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਵਪਨ ਕੋ ਤੈਸੇ ਕਥਨ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਮੁਕਾ ਸ੍ਵਪਨ ਆਉਤਾ ਭਯਾ ਮੁਝਕੋ ਉਹਾਂ ਹੈ ਤੋ
ਸ੍ਵਪਨ ਸਾਖ ਭਰਤਾ ਹੈ॥ ਨਨੂ॥ ਸ੍ਵਪਨ ਮੇ ਤੋ ਸੰਸਕਾਰ ਰੂ
ਪ ਸੂਖਜਮ ਕਰਣ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਸੁਖੁਪਤਿ ਮੇ ਤੋ ਵਾਹਯੰਤਰਕਰ
ਲੋਂ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਅੰਤਹਕਰਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਸਾਖੀ ਸਾ-
ਖਜ ਬਨੈਗੀ ॥ ਉਤਰ ॥ ਸਤਜ ਹੈ ਜਦਜਪਿ ਅੰਤਹ ਕਰਣੋਂ
ਕਾ ਅਭਾਵ ਤਥਾਪਿ ਅਵਿਦਜਾਕੀ ਤੀਨ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੁਖਾਕਾਰ
ਸਾਖਜਾਕਾਰ ਅਗਜਾਨਾਕਾਰ ਰਹਤੀ ਹੈ ਅਨਜਥਾ ਪ੍ਰਤਿ ਭਿ
ਗਜਾਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਤਥਾ ਭੂਤਮੇ ਬਰ

ਤਮਾਨ ਕਾ ਬਜਤਰੇਕ ਹੈ ਬਰਤਮਾਨ ਮੇ ਭੂਤਕਾ ਬਜਤਿਰੇਕ
ਹੈ ਤੈਸੇ ਭਵਿਖਜਤ ਕਾਲ ਮੇ ਭੂਤ ਔਰ ਬਰਤਮਾਨ ਦੋਨੋ ਕਾ
ਬਜਤਿਰੇਕ ਹੈ ਔਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਤੀਨੋਮੇ ਅਨ੍ਵਯ ਹੈ ਇਸਮੇ
ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਸਭਕੋ ਐਸੇ ਅਨੁਭਵ ਹੈ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ
ਮੇ ਜੋ ਜੋ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਔਰ ਜੁਬਾ ਮੇ ਸੋ ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਧਾ ਵ
ਸਥਾ ਮੇ ਸਮਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਅਨੁਭਵ ਪੂਰਬਕ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ
ਹੋਤੀ ਹੈ। ਬਾਲਅਵਸਥਾ ਮੇ ਐਸੇ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਜੁਬਾਮੇ
ਬੜਾ ਬਲ ਥਾ ਅਬ ਬ੍ਰਿਧਾ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨਿਰਬਲਹੋ
ਇ ਗਇਆ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਠੰਢੀ ਭੱਤੀ ਮਿਟੀ
ਖਾਈ। ਓਹ ਨ ਬਾਲਾ ਬੂਢਾ ਭਾਈ। ਤੈਸੇਹੀ ਏਕ ਆਮ੍ਰਕਾ
ਫਲ ਵਾ ਖਰਬੂਜਾ ਸੋ ਤੀਨ ਕਾਲ ਕਾ ਦਜੋਤਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉ
ਸਕੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਔਉਸਕਾ ਰੀਧ ਰੂਪ ਜੈਸੇ ਅਬ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ
ਪੂਰਬ ਥੇ ਤਥਾ ਆਗੇ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਹਿਗੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੀਨ
ਕਾਲ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਪਰਸਪਰ ਕਾਲਾਦਿਕ ਮੇ ਅਪਨੀ ਅ
ਸਤਜਤਾ ਬਜਭਿਚਾਰਤਾ ਔਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਤਾ ਕਾ ਦਜੋਤਨ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮਤਜੈਤਸਰੀਕੀ ਵਾਰਕਾਮੰਗਲ ਰੂਪ
ਸ਼ਲੋਕ ॥ ਆਦਿ ਪੂਰਨ ਮਧ ਪੂਰਨ ਅੰਤਪੂਰਨਪਰਮੇਸੁਰਹ
॥ ਸਿਮਰੰਤਸੰਤਸਰਬਤ੍ਰ ਰਮਣੰਨਾਨਕ ਅਘਨਾਸਨ ਜਗਦੀ
ਸੁਰਹ। ਪੇਖਨ ਸੁਨਨ ਸੁਨਾਵਨੋ ਮਨਮਹਿ ਦ੍ਰਿਢਿਐ ਸਾਚ
ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿਰੰਗ ਰਾਚ। ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ
ਜਮਜੀ ਮੇ ਆਦਿਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿਸਚੁ ਹੈਭੀਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ

ਭੀਸਚੁ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਤ ਪੰਚ ਤ੍ਰਿੰਸ਼ਦਖਜ਼ਰੀ ਮੇਂ ਦੁ
ਤੀਯ ਅਵਤਾਰ ਕਰਤ੍ਰਿਕ ਗੰ੍ਰਥ ਮੇ। ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸਖੋਪ
ਤ ਤੁਰੀਆ। ਆਤਮ ਭੂਪਤਿ ਕੀ ਯਹ ਪੁਰਿਆ। ਜੈਸੇ ਮਹਾ
ਰਾਜ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮੰਦਰਮੋ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਅਬਿਕਾਰ
ਹੈ ਕਿਸੀਕਾਲ ਮੇ ਸਭਾਮੇ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਗੁਪਤ ਮੰਤ੍ਰੀਯੋਂ
ਸੋ ਮੰਤ੍ਰਨ ਕਾਲਮੇਂ ਏਕਾਂਤ ਦੇਸਮੇ ਔਇਸਕਾਲ ਮੇ ਅੰਤਹ
ਪੁਰਮੇ ਬਿਚਰਤਾ ਹੂਆ ਸਰਬਦਾ ਅਸੰਗ ਹੈ ਤਥਾ ਪਰਮਾਤ
ਮਾਜਾਗ੍ਰਤ ਸਭਾ ਸਥਾਨੀ ਸ੍ਵਪਨ ਮੰਤ੍ਰਸਥਾਨੀ ਸੁਖੁਪਤਿ ਅੰ
ਤਹਪੁਰਸਥਾਨੀ ਇਨ ਮੇ ਅਸੰਗ ਹੂਆ ਹੂਆ ਧਯਾਇ
ਤੀਵ ਲੇਲਾਯਤੀਵਸ੍ਤੀ ਹੈ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ
ਲੀਲਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਸਤਜ਼ਕਜ਼ਾ ਤ੍ਰਈਕਾਲ
ਬਾਧਾਰਹਿਤ੍ਰ ਸਦਾਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਐਸੇ ਛੇਦ ਹੋਗਾ ਚਿਤ
ਕਜ਼ਾ ਚੈਤਨਜ਼ ਹੈ ਯਾਵਤ ਜਢ ਸੰਘਾਤ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪ੍ਰਾਣਮਨ
ਬੁਧਿ ਸ਼ਭ ਕੇ ਚੇਤਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਿ ਅਗਿਨਲੋ
ਹਕੋ ਦਾਹ ਪ੍ਰਕਾਸਾਦਿ ਕਾਰਯ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਨਜ਼ਥਾਲੋ
ਹੇਮੇਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬੁਧਿ ਆਦਿਕੋ
ਮੇਂ ਨਿਸ੍ਫਯਾਦਿ ਕਾਰਯ ਕਰਨਸਕ੍ਤਿ ਆਤਮਾ ਕੀ ਹੈ॥ ਤਥਾ
ਪੰਚਦਸ਼ਜ਼ਾਂ ॥ਅਸ੍ਤਿਭਾਤਿ ਪ੍ਰਿਯੰ ਰੂਪੰ ਨਾਮ ਚੇਤਜ਼ੰਸ਼ਪੰਚਕੰ ॥
ਆਦਜ਼ੰਤ੍ਰਯੰਬ੍ਰਹਮਰੂਪੰ ਜਗਦ ਰੂਪੰ ਤਤੋਦ੍ਵਯੰ ॥ ਅਸ੍ਤਿ ਭਾਤਿ
ਪ੍ਰਿਅਕਹਿਐ ॥ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਕਹਿਐ ਪ੍ਰਯਾਯ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਹੈ ਸੋ ਸਦਾ ਕਹਿਏ ਸਰਬਦਾਤੀਨੋਕਾ ਬਜ਼ਭ

ਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇਂ ਭੀ ਸਤ ਚਿਤ ਅਨੰਦ
ਇਨ ਕਾ ਵਜ਼ਤਿਰੇਕ ਹੈ ਸਸਿ ਸ੍ਰਿੰਗ ਖਪੁਸਪਾਦਿਕੋਂਸੇ ਔਰ
ਸਰਬ ਸੇ ਸਰਬਦਾ ਅਨ੍ਵਯ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ
ਸਜਾਤੀਯ ਬਿਜ਼ਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਸ਼ੂਨਜ਼ ਔਰ ਦੇਸਕਾਲ
ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸੇ ਸ਼ੂਨਜ਼ ਏਕ ਰਸ ਅਖੰਡ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਹੈ
ਅਪ੍ਰਯਾਯ ਬਾਚਕ ਜੋ ਅਨੰਤ ਸ਼ਬਦ ਤਿਨਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ
ਹੂਆ ਹੂਆ ਇਨ ਕਰ ਬਸਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਣਾਸੀ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਮਹਾਕਾਲਰੂਪ ਹੋਕਰ ਵੋਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਨਾ
ਸਕਰਤਾਹੈ ਪ੍ਰਣਾਸੀ ਪਦ ਉਤਪਤਿਪਾਲਨਕਾਉਪਲਖਜ਼ਕ
ਹੈਅਰਥਾਤਇਸ ਪਰਵਿਕਾਮੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਜ਼ਣਔ ਤਟਸਥਲ
ਖਜ਼ਣ ਕਰ ਬਰਨਨ ਕਿਆ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀਕਲਗੀਧਰਜੂਨੇ॥
ਸਦਾਸਚਿਦਾਨੰਦ ਕਰਕੇਸਤਜ਼ੰਗਜ਼ਾਨਮਨੰਤੰਬ੍ਰਹਮ ॥ਜ਼ਨਮਾ
ਦਿਯਸਜ਼ਯਤਹ॥ਇਸਸੂਤ੍ਰਸੇ ਯਤੋਵਾਇਮਾਨਿਭੂਤਾ ਨਿਜਾਯੰਤੇ
ਯੇ ਨਜ਼ਾਤਾਨਿਜੀਵੰਤਿ ਯੰਪ੍ਰਯੰਤਜ਼ਭਿਸੰਵਿਸ਼ੰਤਿ ਤਦ ਬ੍ਰਹ੍ਮ
ਤਦਵਿਜਿਗਜ਼ਾਸਸ੍ਵੇਤਿ ॥ ਐਸੇ ਭ੍ਰਿਗੁਵਲੀਮੇਭ੍ਰਿਗੁ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤੀ
ਬਰਨ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਪੂਰਬਕ ਉੱਤਰ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਦਭਾਗ
ਵਤੇ ॥ ਜਨਮਾਦਜ਼ਸਜ਼ਯਤੋਨ੍ਵਯਾਦਿਤਰਤਸ੍ਚਾਰਥੇਖ੍ਵਭਿਗਜ਼ਃ
ਸੁਰਾਟ ॥ ਤੇਨੇ ਬ੍ਰਹਮਰਿਦਾਯ ਆਦਿਕਬਯੇ ਮੁਹਜ਼ੰਤਿ ਯਤ
ਸੂਰਯਹ ॥ ਤੇਜੋਵਾਰਿਮ੍ਰਿਦਾਂਯਥਾਵਿਨਮਯੋ ਯਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸਰਗੋ

ਮ੍ਰਿਖਾ ॥ ਧਾਮ੍ਨਾਸ੍ਵੈਨਸਦ ਨਿਰਸੁਕੁਹੁਕੰ ਸਤਜੰਪਰੰਧੀਮਹੀ ॥ ਤਿਸਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾਕਾਹ ਮਧਜਾਨਕਰਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਇਸ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਪਾਲਨਾਦਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਨ੍ਵੈ ਵਜਤਿ ਰੇਕ ਕਰ ਅਰਥੇ ਮੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ ਗਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਰਿਦੇ ਧਰ ਬੇਦ ਬਿਸਤਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੈਸਾ ਭੀ ਬੇਦ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਪੰਡਤ ਜਨਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤੇਜ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਇਨਕਾ ਪਰਸਪਰ ਵਿਨਮਯ ਕਜਾ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਰਵਿ ਕਿਰਨੋ ਕਰ ਜਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਰੁਮਰੀਚਿਕਾ ਜਿਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਮੇਂ ਜਲ ਕਾਚ ਦਿਕਮੇਂ ਜਲਜਲ ਮੇਂ ਸਥਲਭ੍ਰਾਂਤਿ ਸਥਲਮੇਂ ਜਲ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ॥ ਔਰ ਅਪਨੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤੇਜਕਰਕੇਕਪਟ ਰੂਪ ਜੋ ਅਵਿਦਜਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਿਰਸਨ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਵਸਤੁ ਗਤਜਾ ਸਤ ਚਿਤਾਨੰਦ ਰੂਪ ਨਿਰਬਿਕਾਰਹੀ ਹੂਆ ਹੂਆ ਉਤਪਤਿ ਪ੍ਰਲੈ ਆਦਿ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਜੈਸੇ ਰੂਪ ਰਸਾਦਿਕ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਹੂਏ ਹੂਏ ਮਨਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਖਜੋ ਭਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਜੋ ਅਸਨਕਰੈ ਕਜਾ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਪ੍ਰਲਾਸੀ ਸੋ ਮਹਾ ਕਾਲ ਰੂਪ ਜਾਨਿਐ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ਸਰਬੰਪ੍ਰਲਾਸੀ॥ਪ੍ਰਲ॥ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਗਜਾ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਮਾਨਜ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਸਾਮਾਨ ਤੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਗਜਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੁਟੁੰਬ ਭਰਣ ਪੋਖਨਾਦਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਈਹਾਰੂਪ

ਯਥਾ ਵਾਰ ਗਉੜੀ ਕੀ ਮੇਂ ਸ਼ਲੋਕ ॥ ਚਿੜੀ ਚਿਹੁ ਕੀ ਪਹੁ ਫੁਟੀ ਵਗਨ ਬਹਤ ਤਰੰਗ ॥ ਅਚਰਜ ਰੂਪ ਸੰਤਨਰਚੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮਹਿਰੰਗ ॥ ਯੇਐਸੇ ਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਬਕ ਪੂਰਬਾਦਿ ਇਸ਼ ਮੇਂ ਭ੍ਰਮਨਾਤ ਮਕ ਤਥਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਹਿਰੰਣਜ ਕਸਯਪੁ ਰਾਵਨਾਦਿਕੋ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ । ਅਜ ਰਾਮਰਵਰਯਾਚਨਰੂਪਾ ਤਥਾ ਕਿਸੀਕੋਰਹਨ ਨ ਦੇਵੈਂਗੇ ਹਮ ਹੀ ਹਮ ਹੋਹਿਗੇਤਿਨਕੇਪ੍ਰਲਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਗਜਾਕੇਪ੍ਰਤੀਜੋ ਕਾਲ ਰੂਪ ਨਾਸ ਕਰਤਾਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਲਾਸੀਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਰੂਪੇਅਨੂਪੇ ਸਮਸਤੁਲ ਨਿਵਾਸੀ ॥

ਟੀਕਾ—ਪੂਰਬਵਤ ਸੁਗਮੰ ॥ ਸਮਸਤੁਲ ਜੋ ਏਕ ਰਸ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਭਮੇ ਸਮਸਤੁਲ ਕਜਾ ਤੁਲਜ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਭਕਾ ਤੁਲਜ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾ ਨਹੈ ਅਧਾਰ ਰੂਪਨਭਵਤ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤੁਲ ਨਾਮ ਤੋਲਨੇਕਾ ਹੈ ਸਮ ਕਹਿਏ ਏਕਰਸ ਤੁਲਨਿ ਕਜਾ ਸਾਖੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਤਾ ਸਭਕੇ ਰਿਦੇ ਰੂਪ ਮੰਦਿਰ ਮੇ ਬੈਠਕਰ ਵਾਸੀ ਕਿਜਾਵਾਸ ਫਾਲ ਅਰਥਾਤ ਰਿਦਾਰੂਪ ਵਾਸਨਾਮ ਮੰਦਿਰ ਜਿਸਕਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਮੇ ਇਸਿਥਤ ਹੋਕਰ ਸਬ ਤੋਲ ਰਹਾ ਹੈ ਸੋ ਤੋਲਕਜਾ ਪ੍ਰਥਕ ਪ੍ਰਥਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔਅੰਤਹਕਰਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿਓ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਮਸਤੁਲ ਨਿਵਾਸੀ ਕ ਹਿਏ ਜੋ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਸਮਸਤੁਲ ਨਿਵਾਸੀ ਮਸ ਨਾਮ ਸ਼ਰੁ

ਲ ਆਵੈਗਾ ਤਬ ਸੰਕਲਪ ਕਰ ਦੇਵੈਂਗੇ ਯਥਾਦ॥ਵਿਨਾਦਰ ਭੈਸਤੁਜਤ ਸਨਾਨੰ ਯਚਚਦਾਨੰ ਬਿਨੋਦਕੰ ਅਸੰਖਜਾਤੰਚਯੰਜ ਪਤੰ ਤਤਸ ਰਬੰ ਨਿਸ਼ਫਲੰ ਭਵੇਤ । ਬਰਣ ਕੀ ਸਾਖਜਤਾਕਰ ਹੀ ਦੇਨਾ ਹੈ ਯਹ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਰਨ ਸੂਰਯਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸਾਖਜਤਾ ਕੀ ਆਪੇਖਜਾ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਭੀ ਬਰਨ ਰਵੀਆਦਿਕੋ ਕਾ ਭੀ ਸਾਖਜੀ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਵਾ ॥ ਬਾਰਨਾਮ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਨਹੀ ਦੇ ਨਾ ਏਕ ਬਾਰਹੀ ਦੇਨਾ ਹੈ ਵਾ ਬਾਰਨਾਮ ਬਰਜਨ ਕਾ ਹੈ ਵਾ ਬਾਰ ਕਰਕੇ ਬਾਰੀ ਕ੍ਰਮ ਆਗੇ ਪੀਛੇਕਾ ਅਰਬਾਤ ਏਹਭੀ ਸੰਕੇਤ ਜੀਵੋਂਕੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਤੇ ਬਡਾ ਦਾਤਾ ਤਿਲ ਨ ਤਮਾਇ। ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਬਾਰਿ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਦਾ ਸਰਬਕਾਲਮੇਂ ਸਿਧਿਦਾ ਸਿਧਿਓਂਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਜਿਨ ਸਿਧਿਓਂਕੇ ਲਿਏ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਸਭ ਬ੍ਰਤ ਜਪ ਜਗ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵੇ ਸਿਧਿਆਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸੇ ਯਾਚਨਾ ਕ ਰਤੀ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਉਨਮੇ ਜੋ ਸ਼ਕਿ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਦਾਤਿ ਹੈ ਇਤਿ ॥ ੨ ॥ ਅਥ ਬੁੱਧਦਾ ਬ੍ਰਿੰਧਿ ਕਰਤਾ ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਕਾ ਸੰਬੰਧੁ ਇਹਾਂ ਭੀ ਕਰ ਲੇਨਾ ਏਕਤੋ ਯੇਹ ਅਰ ਰਥਕਰਨਾ ਕਿ॥ਦਾ॥ਕਾਅਰਥ ਕਰਕੇਸਰਬਦਾ ਬੁੱਧਿਦਾ ਕਜਾ ਬੁੱਧਿ ਬ੍ਰਿੰਧਿਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਸਤਸੰਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਯਥਾਚ॥ਜਾ ਭਜੰਧਯੋਹਰਤਿ ਸਿੰਚਤਿ ਬਾਚਿਸਤਨੋ ਮਾਨੋਨਤਿੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤਿਪਾ ਪ ਮਪਾਕਰੋਤਿ ਚੇਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦਯਤਿ ਦਿਖਜੁਸੁਨੋਤਿ ਕੀਰਤੀ ਸਤਸੰਗਤੀ ਕਥਯਕਿੰਨ ਕਰੋਤਿ ਪੁੰਸਾਂ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ

ਨਾਈ ਕਾਹੈ ਜੈਸੇ ਰੁਸ਼ਨਾਈ ਸਭ ਅਖਜਰੋਂ ਮੇ ਪੂਰਨਹੈ ਸੰਸ ਕ੍ਰਿਤਦਾਦਿ ਮੇ ਐਸਾ ਕੋਊ ਅਖਜਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਸਮੇ ਆ ਦਿ ਮਧਜ ਅੰਤਸਜਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸੇਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਮੇ ਬਸ ਰਹਾ ਹੈ ਤੁਲ ਸ਼ਬਦ ਏਕਤੋ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਮੇ ਦੂਸਰਾ ਸਜਾਹੀ ਕੀ ਤੁਲਜਤਾ ਮੇ ਜਾਨਿਐ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ

ਮੂਲ ॥ ਸਦਾ ਸਿੱਧਿਦਾਬੁੱਧਿਦਾ ਬ੍ਰਿੰਧਿ ਕਰਤਾ

ਟੀਕਾ-ਸਦਾਸਰਬਦਾਭੂਤਭਵਿਖਜਤ ਮੇਸਿਧਿਓਂਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ਯਥਾ ॥ ਬਿਲਾਵਲਰਾਗੇਸ੍ਰੀਕਬੀਰਜੀਉ॥ਜੈਦੇ ਉਨਾਮਾ ਬਿਪਸੁਦਾਮਾ ਤਿਨਕੋ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਹੈ ਅਪਾਰ। ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਦਾਤੇ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਦੇਤਨ ਬਾਰ। ਬਾਰਨਾਮਦੇਰੀ ਨਹੀ ਲਗਤੀ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਰਾਜੋ ਕੀ ਨ-ਯਾਈਂ ਜੈਸੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਬੁਲਾਓ ਕੁੰਜੀ ਬਰਦਾਰ ਆਵੇਗਾ ਤਬ ਮਿਲੇਗਾ ਐਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਰਨ ਭਰਨ ਜਾਕਾ ਨੇੜੂਫੇਰ ।ਤਿਸਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਜਾਨੈ ਹੋਰ। ਵਾ ਬਾਰਨਾਮ ਕੋਊ ਦਿਨਕਾ ਸੰਕੇਤ ਕਿਆ ਹੂਆ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲੋਕੋਂਕਾ ਉ ਸੀ ਦਿਨ ਮੇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਔਰਮੇ ਨਹੀਂ ਤਥਾ ਬਾਰਨਾਮ ਦਰ ਵਾਜੇ ਕਾ ਵੋਭੀ ਨਹੀਂ ਮੁਕਰਰ ਕਿਆ ਹੂਆ ਜੋ ਪੂਰਬਾਦਿ ਅਮੁਕੇ ਦ੍ਵਾਰ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਦੇਵੇਂਗੇ॥ ਯਥਾ ਸੋਦਰਜੀ॥ ਸੋਦ ਰ ਤੇਰਾ ਕੇਹਾ ਸੋਘਰ ਕੇਹਾ ਜਿਤਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮਾਲੇ। ਇ ਤਿ ਵਾ ਬਾਰਨਾਮ ਜਲਕਾ ਹੈ ਜੰਗਲ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਅਮੁਕ ਜੰ ਗਲ ਮੇ ਅਮੁਕੇ ਬਾਗਮੇ ਹੀ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਯਾਕਿ ਜਥ ਜ

मल हरनी ॥ करम कथा रविनंदनि बरनी ॥ हरि हर कथा बिराजतबेनी ॥ सुनत सकल मुद मंगलदेनी ॥ बट बिस्वास अचल निज धरमा ॥ तीरथ राज स मान सु करमा ॥ सबहि सुलभ सब दिन सब देसा ॥ सेवत सादरसमन कलेसा ॥ अकथि अलौकिक तीरथरा ऊ ॥ देइसदजफल प्रगट प्रभाऊ ॥ दोः ॥ सुनिसमुझहि अति मुदित मन मंजहिकरिअनुरागा ॥ लहहि चारुफल अछत तन साधु समाज प्रयागा ॥ चौः ॥ मंजनफल देखिअ ततकाल ॥ काकहोहिपिकबकहु मराला ॥ सुन आचरज करै जिनकोई ॥ सत संगत महिमानहि गोई ॥ बालमीक नारद घट जोनी ॥ निजनिज मुखन कही निज होनी ॥ जलचरथलचरनभ चरनाना ॥ जे जड चेतन जीव जहाना ॥ मति कीरति गतिभूति भलाई ॥ जोजिह जतन जहां जिह पाई ॥ सो जानब सतसंग प्रभाऊ ॥ लोकहु बेदन आन उपाऊ ॥ बिनसत संग बिबेक न होई ॥ राम क्रिपा बिन सुलभन सोई ॥ सठ संगत मुद मंगल मूला ॥ सुइफल सिधि सब साथ न फूला ॥ सठसुधरहि सत संगति पाई ॥ पारस पर सु कुधातु सुहाई ॥ बिधि बससुजन कुसंगत परहीं ॥ फनिमनि समनिजगुन अनुसर हीं ॥ बिधिहरिहरक बिकोबिदबांनी ॥ कहत साध महिमा सकुचानी ॥ सोमोस

गौबे ॥ पिंगल परबत पार परे खलचतुरबकीता ॥ अधुलें त्रिभुवन सूझिआ गुरभेट पुनीता ॥ महिमा साधू संगकी सुनहु मेरे मीता ॥ मैलखोई कोट अघ चे निरमल भइचीत ॥ ऐसीभगतिगोबिंदकीकीटहसुी जीत ॥ जोजोकीनोआपोनतिसअछैदानदीता ॥ सिंघबिलो ईहोगजोत्रिनमेरदिखीता ॥ शमकरते दम आंछकउ ते गनीधनीता ॥ कउनबडाई कहिसकउ बेअंतगुनीता ॥ करकिरपामुहिनामदेहुनानकदरसगीता ॥ पुन ॥ साधकी महिमाबेदनजानै ॥ जेता सुनै तेता बखिआनै ॥ साधुकी महिमा तिहगुन ते दूर ॥ साधुकी महिमा रही भरपूर ॥ समग्र अशटपदी द्रिसटांत रूप है ॥ पुना आतमपु राणे ब्रहमगीताणां देव ब्रहम संबादे । पर निरबाण निशृसजजोगिनांपरमासिखतिं ॥ सृजंचनैवविजानातिनह रिनमहेसूरह ॥ नमयापिपरिगजातुं शकजते यो गिनसिखतिं नापिवेदे नमानेनतचसिंमृति पुराणकै रिति ॥ पुना सी मद्भम चरित्र मानसेपूथम कांडे यथा ॥ साधु चरित सुभसरिसकपासु ॥ निरसविशद गुणमय फलजासु ॥ जोसहि दुख पर छिद्र दुरावा ॥ बंदनीयजिहि जगा जसपावा ॥ मुदमंगल मय संत समाजु ॥ जोजग गजंगमतीरथ राजु ॥ रामभगति जहि सुरसरिधारा सरसुति ब्रहम बिचारप्रचार ॥ विधि निखेध मयकल

ਨ ਕਹਿ ਜਾਤਨ ਕੈਸੇ ॥ ਸ਼ਾਕਬਨਿਕ ਮਨਿਗਨਗੁਨ ਜੈਸੇ ॥
ਦੋਃ ॥ ਖੰਦੌਂ ਸੰਤਸਮਾਨ ਚਿਤ ਹਿਤ ਅਨਹਿਤ ਨਹਿ ਕੋਇ ॥
ਅੰਜੁਲਿਗਤਿ ਸੁਭ ਸੁਮਨਜਿਮ ਸਮਸੁਗੰਧ ਕਰ ਦੋਇ ॥
ਦੋਃ ॥ ਸੰਤਸਰਲਚਿਤ ਜਗਤਹਿਤ ਜਾਨ ਸੁਭਾਉ ਸਨੇਹ ॥
ਬਾਲ ਬਿਨੈਸੁਨਕਰ ਕ੍ਰਿਪਾਰਾਮ ਚਰਨ ਰਤਿ ਦੇਹੁ ॥ ਅਨੰਤ
ਕਲਪ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਕਥਨ ਕਰੈ ਤੌ ਭੀ ਸੰਤ ਮਹਿ
ਮਾਂ ਕਾ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਜਾਤਾ ॥ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਸਰਬਦਾ ਜਿਸਕਾਲ ਮੇ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਕੋਊ ਸਰਨ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯ ਉਸੀ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਬੁਧਿ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧਿ ਕੋ ਕਰਤਾ
ਹੈ ਸਤਸੰਗ ਦੁਵਾਰਾ ॥ ਵਾ ਬੁਧਿ ਦਾ ਬੁਧੀ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਔਰ
ਸੰਪਤੀ ਸਤਕਾਰ ਗਜ਼ਾਨਾਦਿ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧਿ ਕੇ ਕਰਨੇਵਾਰਾ ਹੈ
॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਰਤਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੌਰਾਤਨ ਹੈ
ਔ ਕਰਤਾ ਕਜ਼ਾ ਪੁਰਖ ਹੈ ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੇ ਬਿਰਧ ਕਰਤਾਐ
ਸੇ ਪਾਠ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਅਧਹਉਰਧਅਰਧੰ ॥ ਅਧੰਓਘਹਰਤਾ

ਟੀਕਾ ॥ ਅਧਹ ਕਰਕੇ ਸਪਤਪਾਤਾਲ ਅਤਲ ਬਿਤਲ ਸੁਤ
ਲ ਤਲਾਤਲ ਮਹਾਤਲ ਰਸਾਤਲ ਪਾਤਾਲ ਊਰਧ ਕਰਕੇ
ਊਪਰ ਕੇ ਸਪਤ ਭੂਰ ਭੁਵ ਸ੍ਵ ਮਹਾ ਜਨ ਤਪ ਸਤ ਲੋਕ ਅ
ਰਧ ਕਰਕੇ ਮਧਜਭਾਗ ਮਰਤ ਲੋਕ ਮਾਤ੍ ਅਰਥਾਤ ਚਾਰ
ਦਸਭੁਵਨ ਮੇ ਸਿਮਰਨ ਸ੍ਵਵਲਾਦਿ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦੇਵ ਮਨੁ

ਖਜ ਨਾਗਾਦਿ ਉਨਕੇ ਅਧੰਓਘ ਕਿਆ ਅਘਪਾਪ ਓਘ ਸੰ
ਬੂਹ ਤਿਨਕੋ ਹਰਤਾ ਕਜ਼ਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਮਾ
ਨਤੇ ਤੀਨ ਭਵਨ ਮੇ ਵਜ਼ਾਪਕ ਹੈ ਅਰੁ ਪਾਪੋ ਕੇ ਸੰਬੂਹ ਕੋ
ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯਹ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ
ਕਾਪਾਪ ਨਾਸਕਹੈ ਅਨੰਤ ਪਾਪ ਪ੍ਰਯੁਕਤਹੋ ਕੋਊ ਪੁਰਖ ਚਾ
ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਧੋ ਊਰਧ ਅਰਧੰ ਅਧੰ ਓਘਹਰਤਾ ਯਹ ਮੰਤ੍
ਕੋ ਉਚਾਰਨ ਕਰੈ ਤੋ ਅਨੰਤਜਨਮੋਂ ਕੇ ਪਾਪਤਿਸਕੇ ਨਾਸਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਹਿ ਅਰੁ ਔਰਨ ਕੇ ਪਾਸ ਸੰਬੂਹ ਕਾ ਨਾਸਿਕ ਹੋ
ਯ ਸੋ ਭਾਵ ਕਿਆ ਕਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰਯਸਚਿਤ
ਹੈ ਪ੍ਰਯਸਚਿਤ ਮਯੂਖਾਦਿ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੇ ਜੋ ਲਿਖੇ ਹੈ ਇਸ ਮੰਤ੍
ਕੀ ਅਪੇਖਜ਼ਾਕਰ ਜੈਸੇ ਕੂਟੋਂ ਕੇ ਨਾਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬ
ਜਰ ਕੀ ਅਪੇਖਜ਼ਾ ਕਰ ਤ੍ਰਿਨ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਨਾ ਤਦਵਤ
ਜਾਨੀਐ ॥ ੨ ॥

ਪਰਮਪਰਮਪਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਪ੍ਰੋਛਪਾਲੰ

ਟੀਕਾ ॥ ਪਰਮ ਨਾਮਉਤਕਿਸ੍ਟਕਾ ਸੋ ਉਤਕਿਸ੍ਟ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ
ਕ ਉਨਸੇ ਉਤਕਿਸ੍ਟ ਮਾਯਾ ਤਿਸਸੇ ਪਰੇ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਸੋ
ਕੈਸਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਛਪਾਲੰ ਕਿ ਪਰੋਖਜ਼ ਹੋਕਰ ਪਾਲਨਾ ਕਰ
ਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ਭਾਈ ਹਮ ਬਿਵਹਾਰ ਕਰ ਖਾਤੇ
ਹੈਂ ਕੋਊ ਨੌਕਰੀ ਸੇ ਕੋਊ ਖੇਤੀ ਸੇ ਐਸੇਐਸੇ ਅਨੰਤ ਨਮਿਤ
ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਚਿਤ ਮੇ ਕਲਪਨਾ ਕਿਏ ਭਏ ਹੈਂ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਰ

ਜਾਨਤੇ ਨਹੀਂ ਜੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਹੈ ਉਦਰ ਮੇ ਕੌਨਸਾ ਉਦਮ ਕਰਤਾ ਥਾ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੀਨਨਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕਰੈ ਨਿਤ ਸੰਤਉ ਬਾਤਰਗ ਨੀਮਨ ਗਾਰੈ॥ ਪੱਛਾ ਸੂਨਗ ਨਾਗ ਨਰਾਧਿਪ ਸਰਬਸਮੇਸ ਭਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ॥ ਪੋਖਤ ਹੈ ਜਲਮੈਥਲਸੈ ਪਲਸੈ ਕਲਿਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਮ ਬਿਚਾਰੈ॥ ਦੀਨਦਯਾਲ ਦਯਾ ਨਿਧਿ ਦੇਖਨਦੇ ਖਤ ਹੈ ਪਰਦੇਤ ਨਹਾਰੈ॥ ਪੁਨਾ ਗੂਜਰੀ ਮਹਲਾ ੪॥ ਕਾ ਹੇ ਰੇਮਨ ਚਿਤਵਹਿ ਉਦਮ ਜਾ ਆਹਰ ਹਰਿਜੀਉ ਪਰਿਆ ॥ ਸੈਲ ਪਥਰ ਮਹਿ ਜੰਤ ਉਪਾਏ ਤਾਕਾ ਰਿਜਕ ਆਗੇ ਕਰ ਧਰਿਆ॥ ਮੇਰੇ ਮਾਧਉ ਜੀ ਸਤ ਸੰਗਤ ਮਿਲਯ ਸੁਤਰਿਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ॥ ਗੁਰਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮਪਦ ਪਾਇਆ ਸੂਕੇ ਕਾਸ਼ਟ ਹਰਿਆ॥ ਜਨਨਿ ਪਿਤਾ ਲੋਕ ਸੁਤ ਬਨਤਾ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸਕੀ ਧਰਿਆ॥ ਸਿਰਸਿਰ ਰਿਜਕ ਸੰਬਾਹੇ ਠਾਕੁਰ ਕਾਹੇ ਮਨਭਉ ਕਰਿਆ॥ ਊਡੇ ਊਡਿ ਆਵੈਂ ਸੈ ਕੋਸਾ ਤਿਨ ਪਾਛੇ ਬਛਰੇ ਛਰਿਆ॥ ਤਿਨ ਕਵਨ ਖੁਲਾਵੈ ਕਵਨ ਚੁਗਾਵੈ ਮਨਮਹਿ ਸਿਮਰਨ ਕਰਿਆ॥ ਸਭ ਨਿਧਾਨ ਦਸਅਸਟ ਸਿ ਧਾਨ ਠਾਕੁਰ ਕਰਤੁਲ ਧਰਿਆ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਬਲਬਲਸ ਦ ਬਲਜਾਈਐ ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਰਾਵਰਿਆ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਾਨ ਕ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰਉ ਚਿੰਤਾ ਤਿਸਹੀ ਹੇਇ॥ ਜੰਤ ਉਪਾਏ ਸਾਇਰਾ ਤਿਨਾਭੀ ਰੋਜ਼ੀ ਦੇਇ॥ ਪੁਨਾ ਆਸਾ ਧੰਨਾ ਜੀ॥ ਰੇਚਿਤ ਚੇਤਸਕੀਨ ਦਯਾਲ ਦਮੋਦਰ ਬਿਥਹਿ ਨ ਜਾਨਸਕੋ

ਈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਪਰਾਲਬਧ ਪਹਿਲੇ ਬਨੀ ਪਾਛੇ ਬਨੋ ਸ਼ਰੀਰ ॥ ਤੁਲਸੀ ਯਹ ਆਚਰਜ ਹੈ ਮਨ ਨਹਿ ਬਾਂਧੈ ਧੀਰ॥ ੧ ॥ ਬੈਤ ॥ਚੁਨਾਪਹਿਨਖ਼ਾਂਨੈਕਰਮਗੁਸੁਹਰਦ॥ ਕਿ ਸੀ ਮੁਰਗ਼ਾ ਦਰਕਾਛਰੋਜ਼ੀਖ਼ੁਰਦ॥ ਐਸਾ ਕਰਮਬਖਸ਼ਿਸਕਾ ਖੋਂਚਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਨੇ ਖਿਲਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਮੀ ਮੁਰਚਾ ਨਾਮ ਜਾਨਵਰ ਬੀਚਕਾਫ ਪਰਬਤ ਕੇ ਰੋਜੀ ਖਤਾ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ॥ ਅਗਰਚਿਜ਼ਿਮੀਰਾਬਆਸਮਾਦੋਜ਼ੀ ॥ ਨਦਿਹਦਜ਼ਿਆ ਦੈਜੋਅਜ਼ਰੋਜ਼ੀ॥ ਭੋਜਨੇ ਛਾਦਨੈ ਚਿੰਤਾ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕੁਰਵੰਤੀਬੈਸ਼ੂ ਵਹ॥ ਸੋਯੋਬਿਸ਼ੈਭਰੋਦੇਵੋਕਥੰਭਕ੍ਯੂਨਪੇਖਜਤੇ॥ਯੋਨਸੁਕ੍ਰੀਕ੍ਰਿ ਤੋਹੰਸਹ ਸ਼ੁਕੋ ਹਰਿਤੀਕ੍ਰਿਤਹ ਮਯੂਰਸਚਿਤ੍ਰਤੋਯੋਨ ਸਤੈਬ੍ਰਿ ਤਿਰਵਿਧਾ ਸਜਤੀ ॥ਅਰਥਾਤ ਪਰੋਖਜਰੂਪ ਕਰਪਾਲਨਾ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਔਰ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਜੀਵ ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਭਿ-ਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੁਟੰਬ ਭਰਨਾਦਿ ਮੇ ਅੰਧੇਰਾ ਚੌਵਨਵਤ ਦਿਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇਲਿਏ ਜੈਸੇ ਕਿ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਲੋਹੇਕਾ ਪਰ ਬਤ ਹੈ ਉਹਾਕੇ ਜੀਵ ਕਾਟਕਾਟ ਕਰ ਲੋਹਾ ਇਕਤ੍ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀ ਜਹਾਜ ਅੰਨਕਾ ਭਰਕਰ ਲੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਲੋਹਾ ਲੇ ਆਤੇ ਹੈਂ ਖੇਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਉਹਾਂ ਲੋਹਮਯ ਹੋ ਨੇ ਸੇ ਉਨਕੋ ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਭਿਮਾਨ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਲੋਹਾ ਕਾਟ ਕਾਟ ਕਰ ਹੀ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਸੌਦਾਗਰੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਬ੍ਰਿਥਾ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀਕੀ ਕਬਿਤ॥ ਜੈਸੇ ਧਰਧਨੁਖ ਚਲਾਇ ਅਤ

ਬਾਨਤਾਨ ਚਲਿਓ ਜਾਤ ਤਿਤਹੀ ਕੋ ਜਿਤਹੀ ਚਲਾਇਐ । ਜੈਸੇ ਅਸ੍ਵਚਾਬੁਕ ਲਗਾਇ ਤਨਤੇਜਕਰ ਦੌਰਜੋ ਜਾਇ ਆਤੁਰ ਹੋਇ ਜਿਤਹੀਂ ਦੌਰਾਇਐ । ਜੈਸੇ ਦਾਸੀ ਨਾਇਕਾ ਕੋ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਠਾਢੀ ਰਹੈ ਧ ਵੈ ਤਿਤਹੀ ਸੁਭਾਂਹਿ ਜਿਤਹੀਪਠ ਇਐ । ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਿਰਤ ਸੰਜੋਗਲਗ ਭ੍ਰਮੈਭੂਮਿ ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਖਾਨ ਪਾਨ ਤਹੀ ਜਾਇ ਖਾਇਐ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥਾਤ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੈ ॥ ਨਕਨਥਖਸਮਹਥਕਿਰ ਤਧਕੇਦੋਇ॥ਜਹਾਦਾਣੇਤੁਹਾਂਖਾਣੇਨਾਨਕਾਸਚਹੇ॥੧॥ਵਾ॥ਪਰੰ ਅਪਰੰ ਅਪਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ਪ੍ਰੋਛਪਾਲੰ ਅਰਥਪਰ ਅਪਰਅਰਥਾਤ ਪਰਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕਅਪਰਮਨੁਖਜ ਤਿਰਯਗਾਦਿਕ ਸ੍ਵਰੰ ਕਰਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਬਿਕੁੰਠਾਦਿਕ ਇਨ ਕਰਕੇ ਅਪਰਮੇ ਕਜਾਅਪ੍ਰਮੇਯ ਪ੍ਰਮਾਣੋਕਾ ਅਬਿਖਯਰੂਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰੋਛਪਾਲੰ ਨਾਮ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋਕਰ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਰੁਕਮਨੀ ਜੀਕੇ ਕੀਟਕਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਇਸਮੇ॥੨॥ ਵਾ ਪਰਮਪਰਮਪਰਮੇ॥ਅਸ੍ਵਰੰ॥ ਪ੍ਰੋਛਪਾਲੰ ਐਸੇ ਅਕਾਰਨਿਕਾਲ ਕਰ ਅਸੁਰ ਕਰਕੇ ਦੈਂਤ ਸੋ ਦੁਸ਼ਟ ਭੀ ਹੈ ਤੈਭੀ ਪਰੋਖਜ ਪ੍ਰਿਜ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਨਕਾ ਸਿਧਿ ਅਣਮਾਦਿਕ ਵਾ ਮੋਖਜ ਵਾ ਤ੍ਰਿਬਰਗ ਮਨ ਕਾਮਨਾਨੁਸਾਰ ਪਾਲਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਸਦਾਪਦਕਾ ਪੁਰਬ ਸੰਬੰਧ ਕਰ ਲੇਨਾ ਸਦੀਵ ਪਾਲਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਸਿੱਧਿ ਦਾਤਾਦਯਾਲੰ

॥ ੬੦ ॥ ਟੀਕਾ—ਸਰਬਦਾ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਸਭ ਕਾਲੋ ਮੇ ਸਿੱਧੀ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਪੂਰਬਵਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਕੋਊਯਤ ਕਿੰਚਿਤ ਕੁਛ ਉਪਕਾਰ ਕਰੈ ਤੋ ਅਧਿਕ ਬਢਾਉਤਾ ਹੈ ਔਰ ਆਪ ਭ੍ਰਗਵਾਨ ਪਰੋਖਜ ਹੋਕਰ ਚਾਰਦਸ ਭੁਵਨ ਮੇ ਚਾਰਖਾਨਿ ਚੌਰਾਸੀ ਲਾਖ ਯੋਨੀ ਮੇ ਅਨੰਤ ਜੀਵਉਕੀ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਪਾਲਨਾ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਸੋ ਅਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁਤਾ ਅਰੁ ਅਤੀ ਉਦਾਰਤਾ ਤਿਸਕੀ ਇਸੀਤੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸਕੋ ਜੋਪਦ ਨਮਸਕਾਰ ਕ੍ਰਿਆ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਨ ਮੇ ਅਨੁਬ੍ਰਿਤੀ ਨਮੋਪਦ ਕੀਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਚਹਿਯੇ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸਤਵਰਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜ੍ਞਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜੇ ਚਤੁਰਥਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜ੍ਰਾਖਜਾ ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਪੰਚਬਿੰਸਤਿਤਮੋ ਅੰਸੁ ॥ ੨੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਛੇਦੀ ਅਭੇਦੀ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਛੇਦੀ ਛੇਦਨੇਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਪੂਰਬਵਤਨੈਨੰਛਿੰਦੀਤਿਸ਼ਸਤ੍ਰਾਣਿ ਇਤਜਾਦਿਕ ਅਰਥਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਆਪ ਕਿਸੀ ਕਰਤਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਛਿਦੀਰੂਪਾ ਕਾ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਕਰਤਾ ਕੋ ਛਿਦੀਰੂਪਾ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾ ਕਰਮ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੁਤੀਯਅ ਭਾਵਤੇਅਕਾਸਵਤ ਅਭੇਦੀਕਜਾ ਦੇਸ਼

ਬੋ ਰਾਮਕੀ ਦੁਹਾਈ॥ ੧॥ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡੇ ਸੋਈ ਪਿੰਡੇ ਜੋ ਖੋਜੈ ਸੋ ਪਾਵੈ । ਪੀਪਾ ਪ੍ਰਣਵੈ ਪਰਮ ਤਤ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਲ ਖਾਵੈ ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਹਾਥ ਪੈ ਨੇਰੇ ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਸੁਹੋਈ । ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ ਮੇ ਬੈਸੰਤਰ ਸਗਲ ਦੂ ਧਮਹਿ ਘੀਆ । ਊਚਨੀਚ ਮਹਿ ਜੋਤ ਸਮਾਨੀ ਘਟਘਟਮਾਧੌ ਜੀਆ । ਕਬੀਰ ਜਾਕੋ ਖੋਜਤੇ ਸੋਈ ਪਾਇਓ ਠੌਰ। ਸੋਈ ਫਿਰਕੈ ਤੂਝਿਆ ਜਾਕੋਕਹਿਤਾਔਰ। ਪੁਨਾ। ਦੇਹੋਦੇਵਾਲਯਹ ਪੋਕ੍ਰਹ ਜੀਵੋ ਦੇਵਹ ਸ਼ਿਵਾਤਮਕਹ ਤਜਜੋਦਗਜ਼ਾਨ ਨਿਰਮਾ ਲਜੰ ਸੋਹੰਭਵੇਨ ਪੂਜਯੇਤ। ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਜੀ ਜਾਪਸੁਵ ਰਾਜ ਕੇ ਅੰਤ ਮੇਂ ਕਹੈਂਗੇ ਸਦਾ ਅੰਗਮੰਗੇ ਅ ਭੰਗੰ ਬਿਭੂਤੇ ਇਤਿ॥ਤਥਾ ਦੀਵਾਨਗੋਯਾ॥ ਗ਼ਜ਼ਲ ॥ ਦਿਲ ਅਗਰਦਾਨਾ ਬਵਦ ਅੰਦਰ ਕਿਨਾਰਸ਼ਯਾਰਹਸੁ। ਚਸ਼ਮਗਰ ਬੀਨਾਂ ਬਵਦ ਦਰ ਹਰਤਰਫ਼ ਦੀਦਾਰ ਹਸੁ॥ ੧॥ ਹਰ ਤਰ ਫ਼ ਦੀਦਾਰ ਅੱਮਾਦੀਦਏ ਬੀਨਾਂ ਕੁਜਾਸੁ । ਹਰਕੁਜਾਤੂਰਸੁ ਹ ਰਸੁਸ਼ਾਲਏ ਅਨਵਾਰਹਸੁ॥ ੨ ॥ ਸਰਅਗਰਦਾਰੀਬਿਰੋ ਸਰ ਰਾ ਬਿਨਹਿਦਰ ਪਾਇਓ । ਜਾਂਅਗਰਦਾਰੀ ਨਿਸਾਰਸ਼ ਕੁਨ ਅਗਰ ਦਰਕਾਰ ਹਸੁ ॥ ੩ ॥ ਦਸਤਅਗਰ ਦਾਰੀ ਬਿਰੰਦਾ ਮਾਨ ਜਾਨਾਰਾਬਿਗੀਰ। ਸੂਜ਼ਓਮੇਰਓ ਅਗਰ ਪਾਰਾਸਰੇ ਰ ਫ਼ਤਾਰਹਸੁ॥ ੪ ॥ਗੋਸ਼ਗਰਸ਼ੁਨਵਾਬਵਦਜੁਜ਼ਨਾਮਹਕ ਕੈਬਿ ਸ਼ਨਵਦ। ਗਰਜ਼ਬਾਂਗ਼ੋਯਾ ਬਵਦ ਦਰਹਰ ਸਖ਼ੁਨ ਇਸਰਾਰ ਹਸੁ ॥ ੫ ॥ਬਰਹਮਨ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਬੁਤਜ਼ਾਹਿਦ ਫਿਦਾਏ ਸ਼ਾਨ

ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਾਮਦਾਮਦੰਡ ਭੇਦਰੂਪ ਜੋ ਨੀਤੀ ਹੈ ਵਾਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਭੇਦਪਾਨੇ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੋਨੇ ਸੇ ਅਛੇਦੀ ਅਭੇਦੀ ਅੱਛਸੂੱਛ ਸ੍ਵਰੂਪਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਔਅਭੇਦੀ ਅਭੈਪਦ ਖਜੇਮ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨਾਮੰ ਅਕਾਮੰ ॥ ਟੀਕਾ ਅਨ ਆਮਅਨਾਮਅਨਪ੍ਰਾਣਕੇ ਅਰਥ ਮੇ ਜੋ ਧਾਤੁਹੈ ਔਰ ਅ ਮਗਤਿ ਅਰਥਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਣ ਮੈ ਜੋਗਤਿਸ਼ਕ੍ਤਿ ਦਾਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਨਾਮ। ਔਅਕ ਕੁਟਿਲਾਰਥਕਹੈ ਅਮ ਰੋਗਾਰਥਕਹੈ ਅਰਥਾਤਕੁਟਲਕੋ ਜੋ ਰੋਗਰੂਪਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਮਸਤੋਪਰਾਜੀ ॥ ਟੀਕਾ ਸਭਕੋ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੧ ਵਾ ਸਭਕੇ ਉਪਨਾਮ ਸਮੀ ਪਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਉਪਗੂ ਉਪਕੁੰਭੰਯਥਾ ਜੋ ਕੁੰਭਕੇ ਸਮੀਪ ਬਰ ਤਮਾਨ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਉਪਕੁੰਭੰ । ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਸਭਕੇ ਸਮੀਪ ਹੈਂ। ਯਥਾ। ਗੁਰੂ ਗੰਥੇ॥ ਕਾਹੇਰੇ ਬਨ ਖੋਜਨ ਜਾਈ। ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸਦਾ ਅਲੇਪਾਤੋਹੀ ਸੰਗਸਮਾਈ। ਪੁਨਾ ॥ ਪੀਪਾਜੀ॥ਕਾਯੋਦੇਵਾ ਕਾ ਯੋਦੇਵਲ ਕਾਯੋਜੰਗਮ ਜਾਤੀ। ਕਾਯੋ ਧੂਪਦੀਪ ਨਇਵੇਦਾ ਕਾਇਉ ਪੂਜਉ ਪਾਤੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਾਇਆਬਹੁ ਖੰਡ ਖੋਜਤੇ ਨਉਨਿਧਿ ਪਾਈ। ਨਾਕਿਛੁ ਆਇਬੋ ਨਾਕਿਛੁ ਜਾਇ

ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ ਕਤੇਬ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸ੍ਰੀ ਬੇਦ ਬਜਾਸ ਜੀ ਤੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰ ਪ੍ਰਤਿਪਦਿਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਮੀਪ ਹੈ ਸਮੀਪ ਕਥਨ ਕੀ ਏਕ ਇਸ਼ਾਰਤ ਹੈ ਅ ਰਥਾਤ ਅਪਨਾਆਪ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਇਸਮੇ ਏਕ ਭੇਦ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨੇ ੜ੍ ਅਤੀ ਸਮੀਪਛੀਹੈਂ ਇਤਰੋਕੋ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਆਪਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਸਮਸਤੋ ਪਰਾਜੀ ਕਜਾ ਸਭਿਕੇ ਉਪ ਅ ਰਥਾਤ ਊਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਕਿਉਕਿ ਕਾਰਨ ਕਾਰਯ ਕੇ ਸੰਘਾਤ ਕੇ ਪਰੇ ਹੋਨੇ ਤੇ ਇਸਮੇ ਭੀ ਅਨੰਤ ਪਰਮਾਣ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਬਹੁਲਤਾ ਕੇ ਭੈਸੇ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਸਮਸਤੋਪਰਾਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਭਕੇ ਊਪਰ ਰਾਜੀ ਹੈਂ ਜੈਸੇਕ ਪੁਰਖ ਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਅੰਗੋਕੋ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕਰਪ੍ ਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸੋ ਉਪਕਜਾ ਉਤ ਕਿਸ੍ਟ ਹੈ ਔਰ ਰਾਜੀ ਕਜਾ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਮਸਤੋਪਰ ਜ਼ੀ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਕਾਰਯ ਕਾਰਨ ਸੰਘਾਤ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਅਰ ਜੀ ਕਜਾ ਜੀਵ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਜੀਵ ਕਾ ਅਰਥ ਈਸ੍ਵਰਕਰਨਾਂਜੀਵਾਇਤੀਤਿ ਜੀਵ ਹ ॥ ਜੋ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋ ਜਿਵਾਵੈ ਪ੍ਰਾਨਾਦਿਰੂਪ ਅੰਨ ਪਾਨਾਦਿ ਰੂ ਪਕਰ ਸੋ ਕਹੀਐ ਜੀਵ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ਜੀ ਸੰਬੋਧਨ ਮੇ ਜਾਨਨਾ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸਮਸ ਤੋ ਪਰਹੈ ॥੮॥ ਸਮਸਤ ਨਾਮ ਸੰਖਜੇਪ ਕਾਹੈ ਹੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸਮਸਤੋ ਕਜਾ ਸੰਖਜੇਪ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕੀਆ

ਕਾਹ ॥ ਹਰਕੁਜਾਜਾਮੇਮੁਹਬਤ ਦੀਦਹਅਮਸਰਸ਼ਾਰਹਸ੍ਤ॥੯ ਬੇਅਦਬ ਪਾਰਾ ਮਨਹ ਮਨਸ੍ਤੁਰਵਸ਼ਦਰਰਾਹਇਸ਼੍ਕ ॥ ਰਹਰਵੇ ਇੰਰਾਹਰਾ ਅਵਲਕਦਮ ਬਰਦਾਰਹਸ੍ਤ ॥ ੭ ॥ ਹਰਚਿਦਾਰੀ ਦਰਬਿਸਾਤੇ ਖ਼ੁਦਨਿਸਾਰੇ ਯਾਰਕੁਨ। ਗਾਰਤੁਰਾ ਮਾਨਿੰਦਰੋਯਾ ਤਬਹਰੌਹਰ ਬਾਰਅਸ੍ਤ ॥ ੮ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਆਯਤੇ ਕੁਰਾਨਮਜੀ ਦਿ। ਨਖਨ ਅਕਰਬੋ ਅਲੈਮਿਨਹਵ੍ਲਵਰੀਦ॥ਮਾਨੇ॥ਨਹੀਂ ਮੈਦੂਰ ਬੰਦੇਕੇ ਧਾਰੋ ਸ਼ਹਰਰਾਕੀਥੀਂ ॥ਸ਼ਮਸਤਬਰੇਜ਼ ਯਥਾ॥ ਅਜ਼ਬਮਨਸਮਸਤਬਰੇਜ਼ਮ ਕਿਆ਼ਕਰਗੁਸ਼ਤਅਮਦਰਖ਼ੁਦ। ਚੁ ਖ਼ੁਦਦਰ ਖ਼ੁਦ ਨਜ਼ਰ ਕਰਦਮ ਨਦੀਦਮ ਜ਼ੁਜਖ਼ੁਦਾ ਦਰ ਖ਼ੁਦ ॥ ੧ ॥ ਦੀਗਰ ਗ਼ਜ਼ਲ ॥ ਬਾਗ਼ਮਨਮ ਖ਼ਨੈਮਨਮ ਆ ਕਲ ਦੀਵਾਨੈ ਮਨਮ ॥ ਦਾਮਮਨਮ ਦਾਨੈਮਨਮਦੂਰਮਸ਼ੌ ਦੂਰ ਮਸ਼ੌ ॥ ੧ ॥ ਖ੍ਰਜੈ ਮਨਮ ਬੰਦਹ ਮਨਮ ਗਿਰਯਹ ਮਨਮ ਖੰ ਦਹ ਮਨਮ। ਮੁਰਦਹ ਮਨਮ ਜ਼ਿੰਦਹਮਨਮ ਦੂਰਮਸ਼ੌ ਦੂਰਮ ਸ਼ੌ ॥ ੨ ॥ ਦਲਕਮਨਮ ਦੌਰਮਨਮ ਕਾਸਹ ਬਿਲੌਰ ਮਨਮ। ਲੈਲਮਨਮਰੋਜ਼ਮਨਮ ਦੂਰਮਸ਼ੌ ਦੂਰਮਸ਼ੌ ॥ ੩ ॥ ਪੀਰਮਨ ਮ ਮੀਰਮਨਮ ਸਾਹਬਤਦਬੀਰ ਮਨਮਬਸਤਹਜ਼ੰਜੀਰਮਨਮ ਦੂਰਮਸ਼ੌਦੂਰਮਸ਼ੌ॥੪। ਯਾਰਮਨਮਗ਼ਾਰਮਨਮਦਿਲਬਰਦਿਲ ਦਾਰਮਨਮ।ਗ਼ੁਚਹਮ੍ਮਖ਼ਾਰਮ੍ਮਦੂਰਮਸ਼ੌਦੂਰਮਸ਼ੌ।ਪ।ਹੁਰਮ੍ਮ ਨੂਰਮ੍ਮਤਾਜ਼ਹਅੰਗੁਰਮਨਮ॥ ਜੰਨਤਮਾਮੂਰਮਨਮ ਦੂਰਮ ਸ਼ੌ ਦੂਰਮਸ਼ੌ ॥੭॥ਸਮਸਤਬਰੇਜ਼ ਮਨਮ ਸ਼ਕਰਲਬਰੇਜ਼ਮਨਮ ਮਰਗ਼ਸ਼ਹਰਖ਼ੇਜ਼ ਮਨਮ ਦੂਰਮਸ਼ੌਂਦੂਰਮਸ਼ੌ ॥੭॥ ਐਸੇਅਨੰਤ

ਹੈ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਕੇ ਸੇਸ ਸਾਰਦ ਨਾਰਦਾਦਿ ਭੀ ਨਹੀ ਕਹਿ ਸਕਤੇ ਅਨੰਤ ਹੋਨੇ ਤੇ॥ ੯॥ ਵਾ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਅ ਕਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਮਤੋ ਅਪਰਾਜੀ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਖਾ ਲਸਾ ਜੀ ਸਭਕੇ ਊਪਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਰਾਜੀ ਹੈ ਕਿਉ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹੇ ਹੈਂ ਕਿ ਦੇਖੋ ਮੈਨੇ ਸੁਰਗ ਔ ਬੈਕੁੰਠ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਰ ਚੇ ਹੈ ਔਰ ਲੋਕ ਇਨ ਲੋਕੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਉਪਾਇ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਇਸਲੀਏ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜੀ ਨਹੀਹੈ ਹੁਕਮਅਦੂਲਹੈਂ ਜੋ ਉਨਕੋ ਨਰਕਾਦਿ ਦੰਡ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਨਰਕ ਸੇ ਨਿਕਾ ਲਕਰ ਕੂਕਰਸੂਕਰਾਦਿ ਜੌਨ ਇਹ ਦੌਰਾ ਸਪੁਰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਬਿਸਨਪੁਰਾਣੇ ॥ ਸ਼੍ਰੁਤਿਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿਮਮੈਵਾਗਜਾਯਸ੍ਯੁ ਓ ਲੰਘਬਰਤਤੇ॥ ਆਗਜਾਛੈਦੀ ਮਮਦ੍ਵੇਖੀਭਕੋ੍ਯਿਨਸਬੈਸ਼ਨਵ ਹ॥ ਏਕਸਮੇ ਨਾਰਦਜੀ ਬੈਕੁੰਠਮੇ ਗਏਰਹੇਸ੍ਰੀ ਮਤਪਾਰਬ੍ਰਹ ਮ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਮਿਤ ਤਬ ਬੈਕੁੰਠ ਰਚਨਾ ਕੋ ਦੇਖਚਕ੍ਰਿ ਤ ਹੁਏ ਅਰ ਖਾਲੀ ਅਸਥਾਨ ਦੇਖਕਰ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵ ਨ ਐਸੇ ਮੰਦਿਰ ਅਦਭੁਤ ਰਚਕਰ ਸੂਨਜ ਕਯੋਰਖੇ ਹੈਂ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਕਹਿਤੇ ਭਏ ਹੇ ਨਾਰਦ ਮੈ ਤੋ ਪੁਕਾਰ ਰਹਾ ਹੋਂ ਕੋਊ ਸੁਨਤਾ ਨਹੀ ਔਰ ਨਰਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਸਾ ਧਨ ਮਧਮਾਂਸ ਪਰਇਸਤ੍ਰਿ ਆਦਿ ਸੇਵਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਔਰ ਨੌਧਾਭਕਤੀ ਸਿਮਰਨ ਕੀਰਤਨ ਪਾਦਸੇਵਨ ਅਰਚਨ ਬੰਧ ਨ ਦਾਸਭਾਵ ਸਖਾਭਾਵ ਆਤਮ ਨਿਵੇਦਨ ਇਤਜਾਦਿ ਇਸ

ਲੋਕਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇਕਰਮੋਕੇ ਪ੍ਰਤੀਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਬਕ ਨਹੀਕਰਤੇ ਤਬਨਾਰਦਜੀਨੇਕਹਾਮੈਲਿਆਵਤਾਹੋਮਾਤ ਲੋਕਮੇਆਇਕਰ ਕੋਊਏਕਬ੍ਰਿਧਬਾਵਾਕੋਕਹਾਚਲਤੁਝੈਬੈਕੁੰਠਲੇਚਲੈਤ ਬਵ ਨੇ ਕਹਾ ਮੁਝਕੋਪੁਤ੍ਰਕਾ ਬਿਵਾਹਹੈ ਦੇਖਕੇਚਲੈਗੇ ਬਿਵਾਹ ਹੁਆ ਪੁਨਾ ਐਸੇਹੀ ਯਹ ਕਾਜ ਕਰਲੇਵੇ ਯਹਕਾਜ ਕਰਲੇਵੇ ਐਸੇ ਕਰਤਾ ਕਰਤਾ ਮਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਐਸੇ ਹੀ ਫਿਰੇ ਨਾ ਰਦ ਜੂ ਕੋਊ ਨ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਹਟ ਕਰ ਬੈਕੁੰਠ ਆਵਤੇ ਭਏ ਤਬ ਕਹਾ ਸਤਜ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਵ ਅਭਾਗੀ ਹੈ ਸੋ ਇਸੀ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ॥ ੧੦॥ ਵਾ ਸਮਸਤੋ ਪਰਾਜੀ ਸਮਹੈ ਔ ਸਤਜਹੈ ਓ ਕਹਿਐ ਬਹੁੜੇ ਪਰਾਜੀ ਜੀਵ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਰਤ੍ਰਿ ਤ੍ਵ ਭੋਗਤ੍ਰਿਤ੍ਵਾਦਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂਤਿਸਕੋਨਮਹ॥ ੧੧

ਮੂਲ॥ ਸਮਸਤਸਤਧਾਮੰ ॥੯੧॥ ਟੀਕਾ

ਸਮਸਤਸਤਧਾਮੰ ਕਜਾ ਭਗਵਾਨ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾ ਧਾਮ ਕਹਿਏ ਆਸਰਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸੰਪੂਰਨ ਚਰਾਚਰ ਜਿਸਕਾ ਧਾਮ ਕਜਾ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਹੈ॥ ੨॥ ਵਾ ਸਮਸੁ ਮੇਂ ਕਜਾ ਸੰਪੂਰਨ ਮੇਂ ਧਾਮ ਕਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਸਾਖਜੀ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਸਮ ਕਜਾ ਏਕ ਰਸ ਅਖੰਡ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੁ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਕਾਸ਼ਵਤ ਪੂਰਿ ਪੂਰਨ ਔਰ ਸਤ ਅਸਤ ਕਾਰਯ ਅਕਾਰਯ ਰੂਪ ਕਜਾ

ਕਾਰਯ ਕਾਰਨ ਰੂਪ ਔਰ ਧਾਮ ਕਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੈਂ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਜੀ ਤੁਝ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਮਲ ਪ੍ਧੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਵਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬਪਖਜੇ ਚਤੁਰਥਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਟਬਿੰਸਤਿਤਮੋ ਅੰਸੂ॥੨੬॥ ਇਤ ਚਤੁਰਥ ਛੰਦ ਸਮਾ ਪਤਃ ॥ ੪ ॥ ਸਪਤਮੋਅੰਸੂ ॥ ੭ ॥

੧ ਓਂਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤੇ ਹੈ ॥ ਅਥ ਪੰਚਮਛੰਦ ਲਿਖਜਤੇ ਤੇਰਾਜੋਰ ॥ ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ ॥ ਜਲੇ ਹੈਂ ॥ ਤੇਰਾ ਜੋਰ ਅਰ ਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝ ਕਾ ਜੋਰ ਕਜਾ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਜਲੇ ਹੈਂ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜਲੋਂ ਮੇਂ ਬਰੁਨ ਰੂਪਕਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਵਾ ਕਛਪਾਵਤਾਰ ਹੋ ਕਰ ॥ ਤਥਾਚ ਗੀਤਾਯਾਂ ॥ ਅਨੰਤਸ੍ਚਾਸ ਮਿਨਾਗਾਨਾਂ ਵਰਛੋਯਾਦਸਾਮਹੰ ॥ ਯਾਦਾਂਸਿਜਲਜੰਤਵਹ ਯਾਦਸਨਾਮ ਜਲਜੰਤੁਓਂਕਾ ਹੈ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਬਰਨਹੋਂ ਜਲ ਜੰਤੁਓਂ ਮੈ ॥ ਪੁਨਾ॥ ਝਖਾਨਾਂਮਕਰਸ੍ਚਾਸਿਮਸ੍ਰੋਤਸਾਮਸਿਮਜਾਨ ਵੀ ॥ ਝਖ ਜੋ ਹੈ ਮਤਸ ਉਨੋਮੈ ਮਕਰ ਬਿਸੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਮੈ ਹੈਂ

ਔਰ ਸਰਿਤਾਓ ਮੈ ਗੰਗਾ ਜੀ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਕੋ ਸਾਖਜਾਤ ਬ੍ਰਹਮਦ੍ਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀਕੀ ਏਕਵਜਕਤਿ ਹੈ ਸਾਮਾਨਜ ਇਤਰ ਨਦੀਓਂ ਕੀ ਨਿਆਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪ੍ਤਜਖਜੇ ਕਿੰਪ੍ਮਾਲੀ॥ਦੇਖੋਕਿ ਐਸਾ ਪ੍ਤਾਪ ਕਿਸੀ ਤੀਰਥ ਵਿਸ਼ੈਕ ਨ ਦੀਤੜਾਗਾਦਿਕਾ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸਾ ਉਲੇਖਹੈ ਕਿ ਸਮੁਦ੍ਮੇਂਭੀ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਕਰ ਮਿਲਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਭਿੰਨ ਹੀ ਸਾਤੇ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਅਕਾਲ ਸ੍ਤੁਤੌ ॥ ਗੰਗਾ ਕੈਸੀ ਧਾਰ ਚਲੀ ਸਾਤੇ ਸਿੰਧੁ ਰੂਲ ਕੇ ॥ ਜੋ ਜਹਾਜ ਗਾਮੀ ਲੋਕ ਹੈਂ ਵੋ ਗੰਗਾਜੀਕਾਜਲ ਪਾਨਾਰਥ ਭਰਲੇਤੇ ਹੈ ਮਧੁਰਪਰਮਪਾਵਨ ਹੋਨੇ ਤੇ॥ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਕਾ ਧਜਾਨ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਓਂਸਿ ਤਮਕਰਨਿਖਨਾਂ ਸੁਭ੍ਵਰਣਾਂਸਤ੍ਰਿਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕਰਧ੍ਰਿਤਕਲਸੋਦ-ਭ ਸੋਤਪਲਾਭੀਤਜਭਿਸ੍ਮੈ॥ਵਿਧਿਹਰਿਹਰਰੂਪਾਂਸਿੰਧੁਕੋਟੀਰਜੁ ਸ੍ਮਾਂ ਕਲਿਤਸਿਤਦੁਕੂਲਾਂ ਜਾਨਵੀ ਤਾਂਨਮਾਮਿ ॥ ਔਰ ਬਿਸਨੁ ਕਾ ਸਰੀਰਦ੍ਵਨਾ ਯਹ ਪ੍ਸੰਗ ਪੂਰਬ ਕਹਿਆਏਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਾਨ ਮੇ ਐਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਜਬ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕਾ ਬਜਾ ਹ ਹੋਨੇਲਗਾ ਤਬਾ ਸਭਰਿਹ ਯਥਾਯੋਗਸੋ ਬੈਠੇ ਥੇ ਸਾਖਜਾਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸਾਖਜੋਚਾਰ ਕਰਰਹੇ ਥੇ ਤਬ ਦੇਵਨੋਤ ਸੋਂ ਸ੍ਰੀ ਭ ਗਵਤੀ ਜੂ ਕਾ ਪਾਦਾਂਗੁਸ੍ਠ ਨਗਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਦੇਖਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕਾ ਬੀਰਜ ਪਤਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਕਟੀਬਸਤ੍ ਕੇ ਬੀਚਹੀ ਵਾ ਕੋ ਮਰਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਉਸਮੈ ਸਾਠ ਹ ਜਾਰ ਬਾਲਕ ਪੈਦਾ ਭਏ ਸੋ ਬਾਲ ਖਿਲ ਹੂਏ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾ

ਜੀ ਲਜਤ ਹੋਕਰਉਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ਼ਿਵਜੀਨੰਦੀਸ੍ਵਰ ਕੋ ਭੇਜਕਰ ਬੁਲਾਤੇਭਏ ਅਰ ਸੰਪੂਰਨ ਜਲੋਂ ਕਾ ਸਾਰੋਧਾਰ ਕ ਰ ਵਾਕੋ ਬੇਦਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਰ ਮੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔਰ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸੰ ਪੂਰਨ ਕਾ ਸਾਰੋਧਾਰਕਰ ਕਮੰਡਲੂ ਬਨਾਕਰ ਵਾਮੇ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਅਰੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦੀਆ ਔ ਕਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਰ ਸਬ ਦੋਸ਼ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਗੀ ਸੋ ਗੰਗਾਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਗੌਤਮ ਜੀ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ ਪਰ ਲਜਾਉਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੁ ਯਹ ਗੌਤਮੀ ਗੰਗਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਇਸਮੇ ਕੁਛ ਭੇਦਨਹੀ ਗੰਗਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਤੁਲਜ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਐਸੇ ਬੇਦਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਿਤ ਜੋ ਜਲਵਾਂ ਮੇ ਮੰਤ੍ਰਰੂਪਕਰਵਾ ਜਲਾਗਾਰ ਰੂਪ ਕਰ ਜਲੋ ਮੇ ਬਿਰਾਜਮਾਂਨਹੈਂ ਵਾ ਰਸਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਜਲੋਂਕਾ ਕਾਰ ਨ ਰੂਪ ਜਿਸਕੇ ਆਸ਼ਰੇ ਸਭੀ ਜਲਹੈਂ ਤਦਰੂਪ ਕਰ ਜਲਮੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ॥ ਵਾ ਸਾਖਜਾਤ ਬਿਸ਼ਨੁ ਰੂਪ ਕਮਲਾਕਰਮਰਦਿਤ ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਿਸਕੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਜਾਯਤੇਅਸ੍ਮਾਦਿਤਿਜਃ ਲੀਯਤੇਅਸ੍ਮਿਨਿਤਿਲਃ ਅਰ ਥਾਤ ਜਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਸਭ ਉਤਪੱਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਜਿ ਸ ਮੇ ਅੰਤਕੋ ਸਬ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਕਹੀਏ ਜਲ ਹੇ ਅਕਾ ਲਪੁਰਖ ਤੁਮ ਜਲਰੂਪ ਹੋ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਜਲੇਹੈ ਕਜਾ ਅਗਿਨ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਸਭਕੋ ਜਲਾਇ ਰਹਾ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਦਾਵਾਅਗਿਨਬਹੁਤਤ੍ਰਿਨਜਾਰੇ ਕੋਈ ਹਰਿਆ ਬ੍ਰਿਛ ਰਹਿਓ ਰੀ ॥ ਕਹੀ ਜਠਰਾਗਨਰੂਪ ਹੋਕਰ ਕਹੀ ਬੜਵਾਗਿਨ ਰੂਪ

ਹੋਕਰ ॥ ਤਥਾ ॥ਭਉਕੈਕੋਪਖੁਆਰ ਹੁਇਫਕੜ ਪਿਟੈਅੰਧ ॥ ਚੁਪੈ ਚੰਗੀ ਨਾਨਕਾ ਵਿਣਨਾਵੈ ਮੁਹਗੰਧ ॥ ਕਹੀਂ ਦਾਵਾ ਰੂਪ ਕਰ ਕਹੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪਕਰ ॥ ਤਥਾ ॥ ਇਹਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਡ੍ਡਾ ਰੋ ਗ ਲਗਾ ਮਰਨ ਮਨੋ ਬਿਸਾਰਿਆ॥ਕਹੀਂ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਾਦਿਰੂਪ ਕਰ ਸਭਕੋ ਜਲਾਇ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਦੋਃ ॥ ਕਾਹੇ ਨ ਪਾਵ ਕ ਜਾਰਸਕਕੋਨਸਮੁਦ੍ ਸਮਾਇ ॥ ਕਾਨਕਰੈ ਅਬਲਾਪ੍ਬਲ ਕੋ ਜਗ ਕਾਲ ਨਖਾਇ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਆਪਹੀ ਆਪ ਅਗਿਜ਼ਾ ਨ ਲੇਸ਼ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਜੀਵ ਰੂਪਹੋਕਰ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਸਮਿ ਤਾ ਰਾਗਦ੍ਵੇਸਾਭਿਨਿਵੇਸ਼ਰੂਪਪੰਚਕਲੇਸ਼ ਅਗਿਨ ਮੇ ਜਲੇ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਲਾਨਾਮ ਸਫਾਈ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅ ਕਾਲਪੁਰਖ ਸ੍ਵਤਹ ਸੁੱਧ ਰੂਪ ਹੈਂ ਨਿਸਕਲੰਕ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ਕਾਕੂ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਗਿਨ ਸੂਰਯਾਦਿਕੋਂ ਕਰ ਕਜਾਜਲੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਨ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭਗਤ ਤੁਝ ਕੋ ਕਾਮਾਦਿਕੋਂ ਕਰ ਕਜਾ ਜਲੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਨ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰ ਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਕਰ ਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੀਵਜਲੇ ਹੈਂ ਤੁਝਕੀ ਬਿਯੋਗਰੂਪ ਅ ਗਨੀਕਰ ਵਾ ਕਾਮਾਦਿ ਅਗਿਨਕਰ ਅਰਥਾਤ ਮਾਯਾ ਕਾ ਆਵਰਣ ਦੂਰਕੀਜੈ ਜੀਵੋ ਕਾ ਤਬ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵਹ ॥ਕਿੰਵਾ ॥ਸਮਾਨਤੇਜਲਜੀਵਰੂਪਜਲਮੇਪ੍ਰੀਤੀਕਰਰਹਾਹੈ॥ ੯

ਮੂਲ ॥ ਥਲੇ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

अवध है सरबत्रे अरथ में सो अभीत है कजा अभीत है अरथात परिपुरन है तिल तैलवत पुसपगंधवत भकार मे इकारकी दीरघता छंदोनरोधता कर जान नी॥ ४॥ किंवा अभिनामरिदा ईस नाम भधका है अरथात कालरूप सबके रिदे में बिराजरहा है भाव कजा कि कहां कोऊ काल से भागेगा जिस वखत प्राण पानकी गांठ छूटी उसी वकत मरन भया जीवका मतलब यहकि तिस सामरथ का भजन कीआ चहिऐ॥५

मूल॥ अभैहैं॥ ६३॥ टीका

निरभै हैं॥ १॥ वा अभिज है अरथात निसनेह है॥ २॥ वा अभि नामरिदे का है सरबदा सबके रिदे मे बिराजमान है॥ ३॥ किंवा॥ (अ) बिसू (भ) प्रकास एक रके प्रापती अरथात बिशनरूप सरबत्र प्रकासमान प्रापत हो रहा हैं॥ ४॥ किंवा॥ (अ) बिसन रूप कर ही दैत दानवों प्रति तथा इतर दुसरे प्रती भैहै कजा काल रूपहैं॥ ५॥

मूल॥ प्रभूहैं॥ टीका

प्रभू नाम समरथ का है कैसे कि करतु मकरतु मनजथा करतु समरथा प्रभू॥करने को चाहै जो सो करै न कि आ चाहै सो न करै और अनजथा औरका और करने को

हे अकाल पुरुख सबल में बिराजमान हैं एक तो थल शबद कर मारुसथल निरजलभूमी वा मे अनंत जीव रूप होकर॥ १॥ वा थल करके अधाभागा सातमे पता ल का तिस में सोसनागा रूपा सब थिजना तथा है सै पूरन अंडबोल के प्रति हजार सीस मै ते एक सीस पै सरशफ दानेवत भिस की नजाई चौरथरन और नील बसत् बारुणी कर घूरलहै नैन जिसकेहल औ मूसल कौ धारे हुऐ नागकनजाकर सेवत है चंदनादिकर अंग जिसके॥ पति पुरादि कामनाकर॥ और सनका दि आदि जिसके पाद पदम का धजान करते हैं अर थात चरांचर का अधार भूत है निरगुन सगुनरूप कर॥२॥ किंवा॥ थले कजा थले थले ठौर ठौरमें पूरन है एक थल पदका अधजाहार कर लेना यथा थिती महला ५॥ जल थल महिअल पुरिआ स्वामी सिरजन हार॥ अनक भांत हुइ पसरिआ नानक एकंकार॥ तथाचरित्रों में॥ दोः॥ एक नाथ सभ जगत में बजाप रहजो सुभ देस॥सभजूननमेंरवरहजोऊचनीचकेभेस॥३॥

मूल॥ अभीत हैं॥ टीका

हे अकाल पुरुख अभीतहैं भैसे रहितहैं सपशटपूरब वत॥ १॥ वा अभीत कजा निरलोभ है॥ २॥ किंवा अभि

ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰ ਸਤਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਬਦ ਅਤਸੈ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਕਜਾ ਅਤਜੰਤ ਸਬਦ ਸਤਾਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਤਸੈ ਸ਼ਬਦ ਜਾਤੀ ਕੀ ਆਪੇਖਜਾ ਕਰ ਹੈ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜੂ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੂਨਾਮਦਜੂਤ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੂਏਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਜੂਆ ਛਲਰੂਪ ਹੈ। ਅਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਛਲਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਛਲਰੂਪ ਮਾਯਾ ਜਬ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਛਲਕਾ ਚਾਂ ਚਲਤਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜੈਸੇਕਿ ਪੁੰਸੁਲੀਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਦੋਸ਼ ਉਪਸਥ ਕੁਸ੍ਥਾਦਿ ਜੋ ਜਾਨੈ ਵਾਕੋ ਮੋਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੀ॥ ਰਾਤ੍ਰਿ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅਜੂ ਹੈ ਕਿਆ ਨਿਰਛਲ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਉਅਵਯ ਅਸ੍ਰੁ ਰਯ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਔਅਜ ਜਨਮਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਔਰ ਆਸ੍ਰੁ ਰਯ ਹੈ॥ ਵਾ॥ ਅਜਸ਼ਬਦਕਰਬ੍ਰਹਮਾ ਮਾਯਾ ਔਰ ਅਜਬਕਰਾ ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਮਾਯਾਬਕਰਾਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਅਜ ਸ਼ਬਦ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸਭਸੇ ਪਰੇ ਹੈ। ਔਰ ਇਸੀ ਸੇ ਅਜਾਦਿਜੋਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਜ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਕਾਰਨ ਰੂਪਾ ਮਾਯਾ ਔਰ ਅਜ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਕਾਰਯ ਮਾਯਾ ਕਾ ਅਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਅਜਬਕਰਾ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਪਸ਼ੁ ਮਾਤ੍ਰ

ਸਮਰਥ ਜੋਗ ਹੋਇ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਪ੍ਰਕਰਖਨੇਭਵਤੀ ਤਿਪ੍ਰਭੂ॥ਜੋ ਵਿਸੇਖਕਰਕੇ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਭਾਵਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਪੂਰਬਰੂਪ ਕੋ ਨਤਜਾਗ ਕਰ ਕਨਕਕਟਕਾਦਿਵਤ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਭੂ ਨਾਮ ਸੱਤਾ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸੱਤਾ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਯਥਾ ਦ੍ਰਿਬਿਧੰਸਾਮਾਨਜੰ ਪਰੰ ਅਪਰੰਚੇਤਿ॥ਪਰੰ ਪਰਸਾਮਨਜ ਸੱਤਾ ਹੈ ਔ ਅਪਰਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋ ਨੈਯਾਇਕ ਜਾਤੀ ਕੋ ਭੀ ਨਿਤ ਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਖਜ਼ਤ੍ਰੀ ਜ਼ਾਤੀ ਹੈ ਰੌਤ੍ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਨੰਤਬਜ਼ਕ੍ਤਿਯੋ ਮੇ ਰਹੈਔਰ ਏਕਬਜ਼ਕ੍ਤਿ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਹੂਏ ਹੂਏ ਦੂਸਰੇਕੇਆਸ਼੍ਰਯਮੇ ਰਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਜ਼ਕ੍ਤਿਯੋਂਕਾ ਅਭਾਵਹੋਤ ਹੈਜਾਤੀਕਾ ਅਭਾਵਨਹੀਂਹੋਤਾ ਪਰੰਤੁਜਢ ਹੈਜਾਤੀ ਔ ਜੋਪਰਸਾਮਾਨਜ਼ਹੈ ਸੋਨਿਜਤਹੈਔਰਚੈਤਨਜਹੈ ਸਰੂਪ ਕਿਆ ਤਿਸਕਾ ਕਿ ਜਿਸਕੋ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਘਟਹੈ ਪਟਹੈ ਸੋ ਘਟ ਪਟਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਧ੍ਰੰਸ ਹੋਤਾਹੈ ਸੱਤਾ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਹੈ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਕਹੀਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਅਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਘਟਕੇ ਧ੍ਰੰਸ ਹੂਏ ਹੂਏ ਕਪਾਲਿਕਾਦਿ ਮੇ ਹੈ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਪਾਲ ਕਾਕੇ ਭੀ ਪਿਸ੍ਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਚੂਰਨ ਹੈ ਠੀਕਰੀ ਹੈ ਐਸੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਪਟਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਗਧ ਕਿਏ ਹੂਏ ਭਸਮ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ॥ ਜਲਮੇ ਪੜੇ ਹੂਏ ਗਹਰਾ ਹੈ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਜਾਕਿ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਕੀ ਅੰਸ ਦੋਨੋਂ ਇਨਕਾ ਭਜ ਭਚਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰਸਤ ਚਿਤਾਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮਕੀ ਅੰਸ ਹੈਂ ਕਥ ਨਮਾਤ੍ ਅੰਸਕੀ ਨ ਈ ਹੈਂ। ਇਨਕਾ ਅਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ

कारन कारज संघात से परे है विकार भावको न प्
पत होकर प्रपंच भावको प्रापत है इसीते असुरध है
॥ ३ ॥ वा ॥ अजु नाम संबोधन का है अरथात संबोध
न की प्रथ्वी अपरोखज मे होती है तो भावारथ किआ
कि जिस पुरख का मुख कही औरओर होइ वाको अजु
औसे कर आपनी ओर उसका मुखकर लइीता है यथा
रांधेजु की उकि स्री क्रिशन जु कहुं जाओ चाहै हैं तहां
प्रथम तो मान किओं है ॥ पुना ॥ समध अनुसार कार
ज समझ कर थिरहोदीपन करावत संतेरांधे जु कहै
हैं कबित ॥३॥ एजुअजुलाल कजों न खजाल करो मेरी
ओर दोउ दृग जोरथात आरही फजरकी। कमर कसों
न कजोंमै अमर तिहारो मानजोसमरकोसमरसोजीतोगी
बजरकी। एती कहि हरिसो सुमेर मति कीरतिजा
नैननकीझरलोकीमंगल नजर की। दोउकरजोरमुखमोर
बिलखाइि बोली उठो प्राण पजारे घरी दोरही गजर
की॥ १ ॥ औरे अरेसंबोधन निरादर पुरबक बुलाने
का है॥ यथा ॥ रे अरेनीचारथे अजु शबद आदर पु
रबक संबोधन है संबोधन मे औसी शकि है दुरदेश मे
होइ चाहै सोपाछा होइ। संबोधनपुरबकनामके उचा
रण किए हुए हाजर हो जाता है जैसे कि आकरखना
तमक मंत्र होता है इसमे एक और बिचित्रता है कि जो

नाम किसी कानभी आता होइ चाहै पुरख होइ चाहै
नारी होइ अजु कहने से तातकाल वोसोधा होइ चाहै
दुरदेस मे होख हाजर हो जाता है सो बृहमा से लैके प
सु पखेत सबका मानो आकरखण मंत्र है सो इह भी वा
हिगुरु जीकी बिभुती है सो हे अकाल पुरख अजु है अ
रथात अजुहै यह मंत्र आकरखन है इसी मंत्र कर
के भुत प्रेत देव नाग नर जिसको चाहै उसै हाजरकरै
बिधिपुरबक ॥ ४ ॥ वा ॥प्रछिनभुमीअभिमानसेरहित
है॥अत्रएकाखजरको सह॥ओकारहशंकरहपोकु ओकारसु
पिलखजणे। रखजणेच पिओकारहओकारोबृहमणहसिम्
तह॥ओकार को जो अंकुश होइ तो शंकर का बाचिक है
और जो दुलैकड़े होइ तो लखजण का बाचक है और पु
ना ओकार रखजणारथ मे है और ओकार बृहमा का बा
चक है सो चारो अरथ ओकार के होसकते हैं जो जकार
मे है ॥वरणगृहणेन सवरणसजापिगृहणं ॥ अरथात
मुकता होइ तो कैने का भी गृहन होसकता है पाठक्रम
से अरथ क्रमबलवाला होता है औसे ही सिआरी के
गृहन से बिआरी अंकुशसे दुलैकड़े लावसे दुलाइि
आ चौड़ेसे कनौड़ा शबद शासत्र मे अका आ सवरनी
है इका ई उका ऊ एका औ ओका औ सो पारबृहम मे
सभकलपना हो सकती है बुधि अनुसरर जैसेआप आ

ਪਨੀ ਬੁਧਿਹੈ ਜੇਤੀ॥ ਅਰਨਤ ਭਿੰਨਭਿੰਨ ਤੇਹਿਤੇਤੀ॥ ਸੋ ਏ
ਕ ਅਰਥ ਅਜਕਾ ਅਜੋਨੀ ਔਉਕੇ ਚਾਰੋ ਅਰਥ ਸ਼ੰਕਰ ਰੁ
ਦ੍ ਰੂਪ॥ ੧॥ ਵਾ ਸਾਮਾਨਜ ਸੇ ਸੰ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ ਔ ਅ
ਰਾਧਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਦੁਖਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਔ ਸੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕਰੈ ਸੋ ਕਹੀਐ ਸ਼ੰਕਰ॥ ਔਰ ਲਖਜਣ ਮੇ ਭੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋ
ਤੀ ਹੈ ਲਖਜਣ ਨਾਮ ਲਖਜਤੇ ਗਜਾਯਤੇ ਅਨੇਨੇਤਿ ਲਖਜ
ਣੰ॥ ਵਾ ਲਖਜਤੇਤਿਲਖਜਣੰ॥ ਜਾਨਿਐਜਿਸਕਰਸੋ ਕਹੀਐ
ਲਖਜਣ ਵਾ ਜਾਨੀਐ ਜੋ ਸੋ ਲਖਜਣ ਗ੍ਰੰਥ ਮੇ ਉਦੇਸ਼ਲਖਜ
ਣ ਪਰੀਖਜਾ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਹੈ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਕੋ ਕ
ਹਤੇ ਹੈਂ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰੋਲ ਬਸਤੁ ਸੰਕੀਰਤਣਮੁੱਦੇਸ਼ਹ॥ ਔਰ ਲ
ਖਜਣ ਇਤਰਸੇਵਜਾਬ੍ਰਿਤਿਃਔਰ ਲਖਜਤਸਜ ਏਤਤਲਖਜ
ਣੰਸੰਭਵਤਿਤਿਨਵਾ ਇਤਿਪਰੀਖਜਾ ਇਸ ਬਸਤੁ ਕਾ ਏਹੁ
ਜੋ ਲਖਜਨ ਕਿਆ ਹੈ ਸੋ ਬਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀ ਇਸਕੋ ਪਰੀ
ਖਜਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਲਖਜਨ ਰੂਪ ਭੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ॥੬॥ ਔਰ
ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਤੋ ਅਤਿਪ੍ਰਸਿੱਧਹੀਹੈ ਸਾਮਾਨਜਤੇਜਗਦਰਖਜਾ
ਬਿਸ਼ੇਸਕਰ ਭਗਤ ਰਖਜਾ ਸਕਲ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਕੋ ਧਨੀ ਕ
ਹੀਜੈ ਜਨਕੋ ਅੰਗਨਿਰਾਰੋ॥ ੭॥ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ਬਦ ਮੇ ਤੋ
ਕੁਛ ਬਿਬਾਦ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਬੜਾ ਹੋਇ ਸਭ ਸੇ ਔਰ ਬ੍ਰੁ
ਧੀ ਕਾ ਹੇਤੁ ਹੋਇ ਜੈਸੇ ਅਕਾਸ ਬੜਾ ਹੈ ਅਰੁ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਾ ਕਾ
ਰਨ ਹੈ ਜੇਤਾ ਕੋਊ ਬਢੈ ਔਸੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀਹੈਂ ਚਾਰ
ਅਰਥ ਤੇ ਜੋ ਜਕਾਰਮੇ ਉਕਾਰਹੈ ਵਾਂਕੇ ਭਏਔਰਏਕ ਅਰਥ

ਅਜਕਾ ਅਜੋਨੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਰਨ ਮੇ॥ ੮॥ ਵਾ ਜੂੰ ਨਾਮ ਜੂਕ
ਕਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜੋ ਪ੍ਰਸੇਦ ਸੇ ਪੈਦਾ ਹੋਤੀ ਹੈਂ ਕਚਸਤ ਜੀਵ ਬਿ
ਸ਼ੇਸ਼ ਅਤਿ ਤਾਮਸ਼ੀ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਜੂ ਹੈਂਕਿ
ਯਾਕਿ ਜੋ ਤੁਝਕੀ ਸਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਪੀਛੇ ਆਗੇ
ਅਬ ਉਨਕੋ ਐਸੇ ਅਤਜੰਤ ਤਾਮਸ਼ੀ ਯੋਨੀ ਜੋ ਅਤਜੰਤ ਉਗ੍ਰ
ਪਾਪ ਕਾ ਫਲ ਹੈ ਬਿਛੂ ਸਰਪਾਂਦਿ ਔਰ ਸਕੰਟਕ ਸਵਿਖਜੋ
ਬ੍ਰਿਖਜ ਸਪਰਸ ਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਜੀਵਉਂ ਕੇ ਕਲੇਸ਼ਦਾਤਾ ਇਨਕੇ
ਅਭਾਵ ਕਰਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮੋਖਜਕਾ ਪ੍ਰਾਪਕ ਹੈ ਤੇਰਾ
ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ॥ ੯॥ ਅਥਵਾ ॥ ਦੇਸ਼ਭਾਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਐਸਾ ਅ
ਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ਭਾਸ਼ਾਮੇ ਪੂਰਬੀਲੋਕ ਕਹਤੇਹੈਂ ਅਜੂਹੈਂ
ਅਰਥਾਤ ਅਬਭੀ ਹੈ ਕਾਕੂ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਭੀ ਥਾ ਅਬਭੀਹੈ
ਆਗੇ ਭੀ ਹੋਗਾ ਜੋ ਆਦਿ ਅੰਤ ਮੇ ਨ ਹੋ ਵਰਤਮਾਨ ਮੇ ਵੋਨ
ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮੇ ਯਦਜਪਿ ਆਵੇ ਸ੍ਵਪਨ ਕੇ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਆਦਿ
ਕ ਸ਼ੁਕਤਿਰਜਤਾਦਿਕ ਜੈਸੇ ਹੈਂ ਔਰ ਆਦਅੰਤ ਮੇ ਜੋ ਹੋਇ
ਵਰਤਮਾਨ ਮੇ ਯਦਜਪਿ ਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਵੈ ਪ੍ਰਾਤਾਕਾਲ ਮੇ ਯ
ਥਾ ਤਾਰਾਗਣ ਆਤਮਾ ਜੈਸੇ ਅਗਜਾਨ ਕਾਲ ਮੇ ਅਸਤਾਪਾ
ਦਿਕ ਅਭਾਨਾਪਾਦਿਕ ਕਰ ਜੋ ਨ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਇ ਤੋ ਭੀ ਵੋ
ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥ ੧੦॥ ਵਾ ਪ੍ਰਤਿਗਜਾਕਰ ਕਥਨ ਹੈ ਅਜੂਹੈ
ਕਿਆ ਹੇ ਸ੍ਰਿਖ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ
ਜੀ ਹੈਂ॥ ਨਾਹੀ ਦੇਖਨਭਾਂਜਿਐ ਪਰਮ ਸਿਆਨਪਏਹ ਕੋਊ
ਕਹੈ ਕਿ ਨਹੀ ਹੈ ਅਗਰ ਹੋਵੈ ਤਉ ਕਿਉ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤਾ

ਉਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਦਰ ਪੂਰਬਕ ਕਥਨ ਹੈ ਸੰਬੋਧਨ ਮੇ ਹੇ ਭਾ
ਈ ਜੀ ਹੈ ਹਾਥ ਸਭੁਜਾ ਉਠਾਇਕਰ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਪੂਰਬਕ ਅ
ਜੂ ਹੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈਂ ॥ ੧੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ ਬਿਸਨੁ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ
ਔਰ ਜੂ ਆਦਰ ਅਰਥ ਹੈ ਸੱਤਾ ਕਾ ਬਾਚਕ ਅਰਥਾਤ ਬਿ
ਸ਼ਨੁ ਜੀ ਹੈ ॥ ੧੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਦੇਸ ਹੈਂ ॥ ਅਭੇਸ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਦਭਖਜ਼ਣੇ ਔਰ ਏ ਸ਼ਬਦ ਭਿੰਨ ਕਰ ਲੇਨਾ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾ
ਕਿ ਈਸ ਬ੍ਰਮਾਦਿਕ ਤਿਨਕੇ ਅਦ ਕਜ਼ਾ ਭਖਜ਼ਨ ਕਰਤਾ ਹੈ
ਮਹਾਕਾਲਰੂਪ ਔਰ ਪੂਰਬਵਤ ਸੁਗਮੰ ॥ ੧ ॥ ਅਭੇਸ ਹੈਂ
॥ ਪੂਰਬਵਤ ਸੁਗਮੰ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਲ
ਮਲਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਧਰ
ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ਼ ਵਿਗਜ਼ਾਨ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕ੍ਯਾਂਪੂਰਬ ਪਖਜ਼ੇ ਪੰਚਮ ਛੰਦ ਚਾਚਰੀਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕ
ਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮਸਪਤਬਿੰਸਤਿਤਮੋਅੰਸੁ॥੨੭॥ਇਤਿ
ਪੰਚਮਛੰਦ ਸਮਾਪਤਃ ਪ ਪ੍ਰਥਮ ਅੰਸੂ ॥ ੧ ॥

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਥ ਖਸ਼ਟਮ ਛੰਦ ਲਿਖਜ਼ਤੇ ॥ ਅਥ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਗਾਧੇ ਅਬਾਧੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਗਾਧ ਨਾਮ ਸਥਲਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਤੜਾਗਾਦਿਕਾ ਅਧਾਭਾ

ਗ ਨਾਮਥਲ ਵੋ ਜਿਸਕਾ ਨਹੀਂਹੈਕਿਉਂਕਿ ਸਰਸਾਮਸਿਮਸਾ
ਗਰਾ ਦਸਮਾਧਜ਼ਾਯਗੀਤਾ ਕੇ ਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੂਨੇ ਅਰਜੁਨ
ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਾ ਹੈ ਸੋ ਸਮੁੰਦ੍ ਕਾ ਥਲਾ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਮੁਦ੍
ਰੂਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਭਾਵਾਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਮਹਾਰਾ
ਜ ਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਕੋਊ ਜਾਨਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਬਿਹਾਗ
ੜਾ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਹਰਿਕੀ ਗਤਿਨਹੀ ਕੋਊ ਜਾਨੈ ॥ ਜੋਗੀਜ
ਤੀਤਪੀ ਪਚਹਾਰੇ ਅਰਬਹੁ ਲੋਗ ਸਿਆਨੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਖਿਨਮਹਿਰਾਉਰੰਕਕੋ ਕਰਹੀ ਰਾਉ ਰੰਕ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਰੀਤੇ
ਭਰੇ ਭਰੇ ਸਖਨਾਂਵੈ ਯਹਤਾਕੋ ਬਿਵਹਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਅਪਨੀ
ਮਾਯਾ ਆਪ ਪਸਾਰੀ ਆਪੇ ਦੇਖਨ ਹਾਰਾ ॥ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਧਰੇ
ਬਹੁਰੰਗੀ ਸਭ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਆਰਾ ॥ ੨ ॥ ਅਗਤਿ ਅਪਾਰ ਅ
ਲੇਖ ਨਿਰੰਜਨ ਜਿਨ ਸਭ ਜਗ ਭਰਮਾਇਓ ॥ ਸਗਲ ਭਰ
ਮ ਤਜ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਰਣਤਾਹਿ ਚਿਤ ਲਾਇਓ ॥ ੩ ॥
੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਗਨਾਮ ਹੈ ਸਥਾਵਰ ਕਾ ਨਗਛਤੀਤਿਅਗਹ ਸੋ
ਕੌਨ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰਬਤਾਦਿ ਤਦੋਪਲਖਜਤ ਸਭ ਮ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤਿਸ
ਕੋ ਜੋ ਧਾਰਨ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਗਾਧੇ ॥ ਵਾ ॥ ਭਗਵਤੀ
ਪਖਜ਼ਮੇਂ ਸੰਝੋਧਨ ਪ੍ਰਸਿਧਹੀਹੈ ॥ ੩ ॥ ਅਬਾਧੇ ਕਿਆ ਨਾ
ਸ਼ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾ ਅਬਨਾਮ ਜਲੋਂਕਾਹੈ ਤਿਨਕੋ ਜੋ ਸਰਬ
ਓਰ ਤੇ ਧਾਰਨ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਬਾਧੇ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਜੋ ਬਾ
ਧ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਆਉਤਾ ਸੋ ਅਬਾਧੇ ਜੋ ਅਗਾਧ ਹੋਇ ਵੋਹੀ ਅ
ਬਾਧ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਗਾਧੇ ਅਬਾਧੇ ॥ ੫

ਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਭੂਖਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਕੀ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਤਦਵਤ ਜੋ ਆਤਮਦਰਸੀ ਸੰਤਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈਂ ਉਨਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੇ ਸੰਸਾਰ ਤੀਨ ਕਾਲ ਕਬੀ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਏਕ ਰੂਪ ਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਏਕਮੇ ਵਾ ਦੁਤੀਯੰ ਬ੍ਰਹਮ। ਅਰਥਾ ਤ ਏਕ ਹੀ ਸਜਾਤੀਯ ਬਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦਸੇਂ ਰਹਿਤ ਦੁ ਭੀਯ ਕੇ ਅਭਾਵ ਤੇ ਪਰਿਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਇਸ ਮੇ ਨਾਨਤ੍ਵ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਚਿਤ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਮੇ ਨਾਨਤ੍ਵ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਭ੍ਰਮਕਰ ਅਰਥਾਤ ਪ ਰਿਪੂਰਨ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਨਮੋ ਅਨਜਤਪੂਰਬਵਤ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਰਬਮਾਨੇ ਕਿਆ ਕਿ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾ- ਨ ਸਬੇਦ ਇਤਹਾਸ ਜਿਸ ਮੇ ਮਾਨ ਕਿਆ ਪਰਿਮਾਣ ਹੈ ਵਾ ਧ੍ਰਤਖਜਾਦਿ ਵਿਧਿ ਪਖਜ਼ਮੇ ਸਭ ਪ੍ਰਮਾਣਜਿਸਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨਮੋਸਰਬਮਾਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਧਰਮਾਤਮਾਕੋਜੋਸਰਬ॥ਮਾ॥ਕਿਆਸੰਪੂਰਨ ਕੋ॥ਮ॥ਮਾਯਾ ਰੂ ਪ ਹੋ ਕਰਕੇ॥ਨੇ॥ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ॥੪॥ ਵਾ ਸਰਬ ਕੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ਮਾ॥ ਕਿਆ ਮਾਤਾ ਰੂਪ ਹੋਕਰਅਰਥਾਤਮਾਤਾ ਕੀ ਨਿਆਂਈ ਪਾਲਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ਪ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਸਰਬ ਨਾਮ ਪਰਿਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੈ ਅਰ ਸਰਬ ਨਾਮ ਪ੍ਰਛਿੰਨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਹੰ ਸਰਬਮਾਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਵੈਤ ਰਹਿਤ ਏਕ ਕੋ ਹੀ ਮੈ ਮਾਨਤਾ ਹੂੰ ਯਹ ਅਨੁਭਵ ਜਾਨੀ ਦ੍ਵੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਤੁਮ ਭੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਐਸੇ ਹੀ ਨਿਸਚੈ

ਮੂਲ—ਅਨੰਦੀ ਸਰੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਨੰਦ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਆਨੰਦੀ। ਅਕਾਰ ਲਪ੍ਰ ਛੰ- ਦੋ ਭੰਗ ਭੈ ਸੇ ਹੈ ਦੀਰਘ ਹੋਯ ਤੋ ਯਗਨ ਨਹੀ ਬਨਤਾ ਅਰ ਚੋਰਯਗਨ ਕਰ ਭੁਗੇ ਪ੍ਰਯਾਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਨੰਦੀ ਹੋਨਾ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਅਨਾਨੰਦੀ ਕਬੀ ਨ ਹੋਨਾ ਯਹੀ ਜਿਸਕਾ ਸ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ਨਮੋ ਸਰਬ ਮਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਸਰਬ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕਲਪਨਾ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕੀ ਹੂਈ ਹੈ ਕੋਊ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋਊ ਅਲਾਖੁਦਾ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ਕੋਊ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿ- ਸ਼ਨ ਕੋਊ ਸ਼ਿਵ ਗਨੇਸ਼ ਦੁਰਗਾ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਕੋਊ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਹ ਕੋਊ ਜਲ ਪਵਨਾਦਿ ਰੂਪਕਰ ਪਰੰਤੂ ਮਾਨਤੇ ਸਭੀ ਹੈਂ ਮੂਢ ਗ੍ਰਾਮੀਨਜਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਕਾ ਹੈ ਨਮੋ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਮਕਾਰ ਔ ਸਕਾਰ ਮੇ ਤੇ ਅਕਾਰ ਨਿਕਾਸ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿਨਮੋ ਅਸਰਬ ਮਾਨੇ। ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਕਿ ਜਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਗਜ਼ਾ ਨਵਾਨ ਤਤ੍ਵਬੇਤਾ ਅਸਰਬ ਕਿਆ ਏਕ ਰੂਪ ਕਰ ਮਾਨਤੇਹੈਂ ਨਾਨਾ ਭਾਵਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਮਧਜ ਅਵਸ- ਥਾ ਮੇ ਭੀ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਨਕ ਜਬ ਕਟਕ ਕੁੰਡਲਾਦਿ ਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਤਪ ਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਸਰਾਫ ਲੋਕ ਕਨਕ ਕਰ

करो अन्नधात ऐसे अपना आप रूप जो परमातमा है तिस के प्रति नमह ॥ ६ ॥

मूल समसती निधाने ॥ ६५ ॥ टीका

नमसकारहोवे समसतीनिधानेकेप्रती॥नी॥और ॥ध॥ का मदेवकावाचकहैतथाकुबेरकावाचकहै अरु धरनीश का बाचकहैमात्रिकाकोशे यथा दोः धमीनेशसात्रृतपतीवाम पदज तलबास। कहियनेशधरनीसकहिदादीकहत प्र कास॥२॥अर अकार नराइणका बाचकहैमात्रिका को शे यथा अनाराइणसथानंतो मुर बित्रुजे गुरुसतथा बिशनसँघातथाशेषो दीरघ अकार ऐवच। न पुना सौ री का बाचक है नरु नदी निखेध का बाचक है अरथ किआ कि निधिआन है ऐसे पाठ छेद कर करके अरथ करना प्रतीलोम कर आ किआ कि हे नाराणण तुझको नमह न करके हे सौरिन हे क्रिशन तुझको नमह ध करके निधीश कुबेर तथा धरनीश प्रिथवीपत प दवी तुझे नमह और अनंत कामना के न कहीऐ इन का प्रापक है जो तूं तुझको नमह किंवा हे भगवती समसती निधाने नमो तुझको अपर पुरबवत ॥

मूल नमसतूं निनाथे ॥ टीका

नमसकार होवै हे वाहिगुरु तुझको जो तूं निनाथ है

नाथ तो रहित है अरथात निरंकुस है ॥ १ ॥ वा नाथी नाधी नाम यांचा का औ उपताप का है सो किसी से यां चनाभी नहीं करता और उपताप तो भी रहित हैं दूसरे शरीक का अभाव होने ते ॥ २ ॥ वा निनाथे किआ नरोंका नाथ अरथात राजा रूपहैसी भगवत गीतायां दसमाधजाए ॥ औरावतो गजोंदाणां नराणांचनराधिपह ॥जो हसति राज है उनमेंते अइरावत नाम कर के जो समुद् सों निकसा है रतन रूप हे अरजुन सो मैं हों नराणांच नराधिपह मनुखजे मे राजा मै हों सो महां राजाधिराज नमो तुझे ॥ ३ ॥ वा निर उपलखजत च राचर सिशटी सभके नाथनै वाला अरथात नास कर ता है तिस काल रूप तुझको प्रति नमसकार होवे जो नि नाथ है अरथात निरंकुश है कालादिक वो भी जिस तुझ को नमसकारें करते हैं अरथात हमारीभी नमसकार होय ॥ ४ ॥ किंवा नि मनुखजों को आशीरबाद का प्रप कु है अरु निपट अनाथ रुप भी असमदादिवत तुहीं है हे भगवन तुझको नमह ॥ ५ ॥

मूल ॥ नमसतूं प्रमाथे ॥ टीका ॥

नमसकार होवे तिसको जो प्रमाथे किआ प्रकरख कर अतजंत कर जो मथन करे सो समुद् मथन कर-

ਤਾ ਖਸ਼ਟਮ ਮਨ੍ਹੰਤਰ ਮੇਂ ਅਜਿਤ ਭਗਵਾਨ ਵਾਜਮ ਰੂਪ ਕਾਲ ਰੂਪ ਮਹਾਂ ਮਾਰਕ ਜੂਰਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਜੋ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਮਨ ਬੁਧਾਦਿ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਖਜੋਭਨ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਤੂੰ ਤੁਝੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਪਰਮਾਥੇ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਆਥ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਭੇ ਜੋ ਪਰੇ ਹੈ ਤਿਸ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਮਥਨ ਸ਼ੀਲ ਮਹਾਂਕਾਲਾਦਿਕ ਭੀ ਜਿਸ ਤੁਝਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ਕਾਮ ਰੂਪ ਭਗਵਤ ਕੋ ਨਮਹ ਜੋ ਸਰਬ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਦੇਵ ਮਾਨੁਖ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਸੂੰਭੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਕੇ ਪ੍ਰਮਥਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਿਆ ਖਜੋਭੋਤਪਾਦਕਹੈ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤ੍ਵੈ ਅਰੀਜੇ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਅ ਕਿਆ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਰੀਜੇ ਕਿਆ ਸਰਬ ਨਾਸ਼ਕ ਮਹਾਂਕਾਲ ਰੂਪ ਨਮੋ ਤੁਝਕੋ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਅ ਨਾਮ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਰੀਜੇ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ਰੂਪ ਰੀਜ ਨਾਮ ਖਜ਼ਾਨੇ ਕਾ ਹੈ ਤਦੋਪਲਖਜਤ ਨਿਧਾਨ ਜਾਨਿਐ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਨਮਹ॥੨॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ ਨਵਕਾ ਬਾਚਕ॥ਮ॥ਕਰਕੇ ਮਾਯਾ ਅਰਥਾਤ ਮਾਯਾ ਸੇ ਰਹਿਤਸ਼ਤ੍ਵੈ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੋ ਤੂੰ ਨਿਰਮਾਯ ਅਰੀਜੇ ਕਿਆ ਨਾਸ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥੩॥ਕਿੰਵਾ ਹੇ ਅਰੀਜੇ ਅਬਿਨਾਸ਼ਨੀ ਭਗਵੰਤੀ ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਹੋਯ ਤੁਝਕੋ ॥ ੪ ॥ ਅਪਰ ਪੂਰਬਵਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤ੍ਵੈ ਅਭੰਜੇ ॥ ਦੀਪ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਅਭੰਜੇ ਕਿਆ ਕਾਲਾਦਿਕਭੀ ਜਿਸਕੋ ਸਗੁਨਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪਕਰਭੰਜਨਨਹੀਂਕਰ ਸਕਤੇ ਪ੍ਰਭੁਯੁਭ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ॥ਕਰਕੇ ਹੇ ਅਹੋਅਕਾਲਪੁਰਖ ਭੰਜੇ ਕਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਲਯ ਸਮਯ ਮੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਕੋ ਭੰਜਕ ਨਾਮ ਨਾਸ਼ਿਕ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਮਹਾਂ ਕਾਲਕੇ ਚਿਛ ਕੀ ॥ਅ॥ਕਰਕੇ ਬਿਸ਼ਨੁ ਤਿਸਤੇ ਆਦਿ ਭੰਜੇ ਕਿਆਸਭ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਨਾਸਕ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਅ॥ਬਿਸ਼ਨੁ॥ਭੰ॥ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ਜ॥ਕਰਕੇ ਉਤਪੱਤੀ ਅਰਥਾਤਹੇ ਅੰਬੁਕੇ ਵਿਸ਼ਨੁ ਆਦਿ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕ ਤੁਝਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਅਪਰ ਪੂਰਬਵਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤ੍ਵੈ ਅਕਾਲੇ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਸਤ੍ਵਨਾਮਪ੍ਰਾਣੀਮਾਤ੍ਰਕਾਹੈਅਰਨਮ॥ਨਮ॥ਸਕਾਰਾਰਥ।ਅ॥ਵਿਸ਼ਨੁ॥ਕ॥ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ॥ਲ॥ਰੁਦ੍ਰਅਰਥਾਤਬ੍ਰਹਮਾਵਿਸ਼੍ਨੁਰੁਦ੍ਰਸੇਲੇ ਕਰ ਸਰਬ॥ਸਤ੍ਵ॥ ਪ੍ਰਾਣੀਮਾਤ੍ਰ ਜਿਸਕੋਨਮਸਕਾਰਕਰਤੇਹੈਂ ਸੋ ਕਹੀਐ ਨਮਸਤ੍ਵੈ ਅਕਾਲੇ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲੇ ਭਗਵਤੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੁਝਕੋ ॥ਨਮ॥ਨਾਮ ਨਮਸਕਾਰੈਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮਸਤੰ ਅਪਾਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਕਿ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਪਾਲ ਹੈ ਅਪਾ

ਲ ਕਿਆ ਕਿ ਜਿਸਕਾ ਪਾਲਨ ਕਰਤਾ ਅਪਰ ਕੋਊ ਈਸ੍ਵਰ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਆਪਨਾਮ ਜਲੋਂ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਜਲੋ ਮੇ ਜਲਕਾਰਨਸਾਰ ਰੂਪਕਰ ਰਸਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਵਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਨਾਰਾਯਨ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਜੋ ਲੀਨ ਰਹੈ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਪਾਲ ਤਿਸ ਅਪਾਲ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਪਆਲੇ ਐਸ਼ੇ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜੋ ਅਪੋਂਕਾਂ ਆਲੇ ਕਿਆ ਆਧਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾ ਕਉ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾਂ ॥ ਕਾਲਰੂਪ ਹੋਕਰ ਸਭਕੋ ਤੁਲਜ਼ ਹੀ ਮਾਰਤਾ ਹੈ ਸਮੈਸਿਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਰਛਜ਼ਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਸਮਕਰ ਮਾਰੇ ਐਸੋ ਕਾਲ ਬਿਡਾਨੀ ਰੇ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਜਲਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰਲੈਕਾਂਲ ਮੇ ਲੀਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਆਪਮੇ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰਹੋਇ ਤੁਝਕੋਜੋ ਤੂੰ ਹੇ ਭਗਵਨ ॥ ਅ॥ ਸ਼ਬਦਕਰ ਵਿਸ਼ਨੁ ਆਦਿ ਤਿਨਕਾ ਭੀ ਪਾਲਕ ਹੈ ਅਪਰਖ੍ਯ ਰਬ੍ਵਤ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਦੇਸੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕੋ ਜੋ ਸਰਬ ਦੇਸ ਹੈ ਸਰਬ ਦੇਸ ਕਜ਼ਾ ਜਿਸਕੇ ਸਰਨਾਮ ਥਾਨਬ ਦੇਸੇ ਕਜ਼ਾ ਬਦੇ ਹੁਏ ਹੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਅਸੋਘਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਦੇਸੇ ਨਾਸ ਜੋ ਪੁਰਖ ਬਦ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਤਾ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਨਾਸਕ ਸਰਨਾਮ ਥਾਨਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ਕਿੰਵਾ॥ਦੀਨਤਾ ਸਾਹਿਬਕਰਤੇਹੈ ਸਰਨਾਮਤੁਲਜ਼ਕਾ ਹੇ ਵਾਰਿ

ਗੁਰੂ ਮੋਸਰ ਕਜ਼ਾ ਮੁਝਕੇ ਤੁਲਜ਼ ਬਦੇ ਕਹੀਏ ਜੋ ਬਦ ਹੈਸੇ ਕਹੀਐ ਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਯਕ ਅ ਰਜ਼ ਗੁਫ਼ਤਮ ਪੈਸ਼ਤੋ ਦਰ ਗੋਸ਼ਕੁਨ ਕਰਤਾਰ ॥ ਹਕਾ ਕਬੀਰ ਕਰੀਮ ਤੂੰ ਬੇ ਐਬਪਰਵਰ ਦਿਗਾਰ ॥ ੧ ॥ ਦੁਨਿਆ ਮੁਕਾਮ ਫਾਨੀ ਤਹਕੀਕਦਿਲਦਾਨੀ ॥ ਮਮਸਰਮੂਇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਗਿਰਫਤੈ ਦਿਲ ਹੇਚ ਨਾਦਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜ਼ਨ ਪਿਸਰ ਪਦਰ ਬਿਰਾਦਰਾ ਕਸਨੇਸਤਦਸਤੰਗੀਰ ਅਖ਼ਰਬਯਫ਼ਤਮ ਕਸਨਦਾਰਦਚੂੰਸ਼ਵਦਤਕਬੀਰ॥ਸ਼ਬਰੋਜ਼ਗਾਸ਼ਤਮਦਰ ਹਵਾ ਕਰਦੇਮਬਦੀਖ਼ਿਆਲ॥ਗਾਹੇਨਨੇਕੀਕਾਂਰਕਰਦਮਮਈਂਚੁ ਨੀਅਹਵਾਲ॥੩॥ਬਦਬਖ਼ਤਹਮ ਚੁ ਬਖ਼ੀਲਗਾਫ਼ਲਬੇਨਜ਼ਰ ਬੇਬਾਕ॥ਨਾਨਕ ਬਗੋਯਦਜਨਤੁਰਾ ਤੇਰੇ ਚਾਕਰਾਂ ਪਾ ਖ਼ਾਕ॥ ੪ ॥ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਕਹੁਨਾਨਕ ਹਮਨੀਚ ਕਰੰਮਾ ॥ ਸ ਰੇਨਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖੋ ਸਰਮਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨੀਚਾ ਅੰਦਰ ਨੀਚਜਾਤ ਨੀਚੀਹੂੰ ਅਤਿ ਨੀਚ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਨਕੇ ਸੰਗ ਸਾਥ ਬਡਿਆ ਸਿਉ ਕਿਆ ਰੀਸਾ ॥ ਜਿਥੈ ਨੀਚ ਸਮਾਲਿਐ ਤਿਥੇ ਨਦਰ ਤੇਰੀ ਬਖਸ਼ੀਸ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਿਖੋਪ੍ਤੀ ਉਪਦੇਸ ਜੋ ਜਪਤ ਪ੍ਰਾਦਿ ਕਰ ਯੁਕ੍ਰ ਹੋਕਰ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਹਮਾਰੇ ਸਾਰਖਾ ਨੀਚ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੀ ਸਰਨ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਜੇਤਾਸਮੁਦਸਾਗਰ ਨੀਰ ਭਰਿਆ ਤੇਤੇ ਅਉਗਨ ਹਮਾਰੇ ॥ ਦਇਆ ਕਰਹੁਕਛੁ ਮਿਹਰ ਉਪਾਵਹੁ ਡੁਬਦੇ ਪਾਥਰ ਤਾਰੇ ॥ਸੋ ਇਸਪ੍ਸੰਗ ਪਰ

ਕੁਛ ਬੇਨਤੀ ਬਾਕਜ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਪਤਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇਂ ਯਥਾ ਭਾਈ ਗੁਰੁਦਾਸਜੀ ॥ ਹਉ ਅਪਰਾਧੀ ਗੁਨਹਗਾਰ ਹੌ ਬੇਮੁਖ ਮੰਦਾ ॥ ਚੋਰ ਯਾਰ ਮੁਆਰਹੌ ਪਰ ਘਰਜੋਹੰਦ॥ ਨਿੰਦਕਦੁਸ਼ਟ ਹਰਾਮ ਖੋਰ ਠਗ ਦੇਸਠਗੰਦਾ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਦ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰੰਦਾ ॥ ਬਿਸੁਆਸਘਾਤ ਅਕਿਰਤ ਘਣ ਮੋਹਿ ਕੋ ਨਰਖੰਦ ॥ ਸਿਮਰ ਮੁਰੀਦਾ ਛਾਛਿਆ ਸਤਗੁਰੁ ਬਖਸਿੰਦਾ ॥ ੧ ॥ ਯਥਾ ਸੁਰਜੀ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਹੌ ਸਭ ਪਤਿਤ ਨਕੋ ਟੀਕੋ ॥ ਔਰ ਪਤਿਤ ਸਭ ਦਿਵਸਚਾਰ ਕੇ ਹੌ ਜਨ ਮੰਤਰਹੀਕੋ॥ ਅਜਾ ਮੇਲ ਗਜ ਗਨਿਕਾ ਤਾਰੀ ਔਰ ਪੂਤਨਾਹੀਕੋ ॥ ਮੋਹਿ ਛਾਡ ਤੁਮ ਔਰ ਉਧਾਰੇ ਮਿਟੈ ਸੂਲਕਜੋ ਜੀਕੋ ॥ ਕੈ ਪ੍ਰਭੁਹਾਰਮਾਨ ਕਰ ਬੈਠੋ ਕੈ ਕਰ ਥਿਰਦਿਸਹੀਕੋ॥ਸੁਰਪਤਿਤ ਜੌ ਝੂਠਕਹਤ ਤੌ ਦੇਖੋ ਖੋਲਬਹੀਕੋ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ਤਥਾਚ ਕਬਿਤ ॥ ਭੀਰ ਸੁਭਾ ਸੁਭ ਨੀਰ ਭਰਜੋ ਹੈ ਮਨੋਰਥ ਕੋ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਸ਼ ਨਕ੍ਰ ਬਕ੍ਰ ਗਨੈ ਕੌ ਨ ਸਾਜ ਕੋ। ਲੋਭ ਕੀ ਲਹਰ ਭ੍ਰਮ ਭ੍ਰਮਰਿ ਕ੍ਰਿਸਾਨਕ੍ਰੋਧ ਗਰਬ ਅਚਲ ਕਾਮਰੂਪ ਦੈਤ ਰਾਜ ਕੋ। ਜੀਵਨ ਮ੍ਰਿਗੰਦ੍ਰ ਭੂਵ ਬਾਰਿਧਮੇਪਰਜੋ ਭੂਲ ਦੇਵੀ ਦੇਵਦੇਖਤਸਹਾਈ ਨਾਹੀ ਆਜਕੋ। ਬੇਦੀ ਬੈਸ ਸਿਰ ਮੌਰ ਸੂਝਤ ਨ ਔਰ ਠੌਰ ਮੋਰੋ ਮਨ ਕਾਕ ਤੇਰੇ ਚਰਨ ਜਹਾਜ ਕੋ॥ ੩ ॥ ੧ ॥ ਧਨ ਗ੍ਰਮਹਿਯੇ ਧਾਮ ਕਰੇ ਨ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਮਨ ਨੌਹੂੰ ਦ੍ਵਾਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਡੋਲਤ ਅਗੋਰੋ ਹੈ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਸ਼ ਸੰਤ ਮਾਰੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਖਿ ਝਾਰੈ ਭਯੋ ਹਰਕਾਯੋ ਕਹਜੋ ਮਾਨਤ ਨ ਮੇਰੋ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਮੰਤ

ਜੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ ਕਰ ਹਾਰਜੋ ਸੰਤ ਸੰਗ ਗੰਗਾਜਲ ਜਾਵਤ ਨ ਨੇਰੋ ਹੈ। ਬੇਦੀ ਬੈਸ ਅਵਤੰਸ ਬਾਂਧੋ ਨਿਜ ਗੁਨੋ ਸਾਥ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਬਦਨਾਮੀ ਨਾਥ ਪਾਲਜੋ ਸ੍ਵਾਨ ਤੇਰੋ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਤਨ ਹਰਿ ਕੋ ॥ ਬਿਖਮ ਪਦ ॥ ਰਘੁਪਤ ਹੌਹੁ ਅਧਮ ਅਤਿ ਖੋਟੋ। ਖਰੇ ਏਕਹੀ ਜਜੋਂ ਤੁਮ ਜਗ ਮੇਂ ਤਜੋਂ ਹੀ ਹੌ ਹੂੰ ਖੋਟੋ। ਅਜਾ ਮਿਲਾਦਿ ਅਮਿਤ ਅਵਗਾਹੇ ਮਿਲਜੋ ਨ ਮੋਸਮ ਜੋਟੋ॥ਹੇ ਹਰਿ ਰਤਨਾਕਰਹੂੰ ਹਾਰਜੋ ਮੋ ਅਘ ਤੇ ਹ੍ਵੈ ਛੋਟੋ। ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਬ੍ਰਿਦ ਯਹ ਅਪਨੋ ਸਿਅਪਤਿ ਸਫਲ ਜੁਕਰਿ ਹੌ। ਮੋ ਸੇ ਅਧਮ ਅਧਮ ਤੇ ਅਧਮਹਿ ਅਧਮ ਉਧਰਿ ਸੋ ਉਧਰਿ ਹੌ। ਨਰ ਬਿਰੰਚ ਸੁਰ ਲੋਕਓਕ ਮੇਂ ਸੁਜਸ ਅਤੋਕ ਪ੍ਰਚਰਿ ਹੌ। ਸਭ ਪਤਿਤਨ ਮੈ ਪਤਿਤ ਰਤਨ ਹਰਿ ਤਾਰਤੁਮਹੁ ਸੁਖ ਭਰਿ ਹੌ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ਕਃ ॥ ਨਾਮ ਤੋ ਸੁਦਾਮਾ ਜਾਂਕੇ ਗਾਂਠਨ ਸੁਦਾਮਾ ਤਾਹਿ ਕੀਨੋ ਜਜੋਂ ਸੁਦਾਮਾ ਜਸੁਦਾਮਾ ਪਹਿਰਾਈ ਹੈ ਨੀਚ ਨਾਰਿ ਬਾਰਿ ਮੁਖੀ ਭਈ ਜਬ ਬਾਰ ਮੁਖੀ ਕੀਨੀ ਸਮ ਬਾਰ ਮੁਖੀ ਜੈਸੇ ਮਨ ਭਾਈ ਹੈ। ਪਾਪੀ ਨਿਸਤਾਰੇ ਜੋਤੇ ਹੈਨ ਨਿਸਤਾਰੇ ਰਤਨ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ਅਬ ਮੇਰੀ ਬੇਰ ਆਈ ਹੈ। ਕੋ ਨੋ ਦੁਖ ਬਾਰ ਨ ਦੁਬਾਰ ਨ ਕਹਨ ਦੀਨੋ ਬਾਰਨਕੀ ਬਾਰ ਜੈਸੇ ਬਾਰ ਨ ਲਗਾਈ ਹੈ॥ ੬ ॥ ੨ ॥ ਬਿਹਾਰੀ ॥ ਜੌ ਹ੍ਵੈ ਹੌ ਤੌ ਹੋਹੁਗੌ ਹੌ ਹਰਿ ਅਪਨੀ ਚਾਲ। ਹਠ ਨ ਕਰੋ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਹੈ ਮੋ ਤਾਰਿਬੋ ਗੁਪਾਲ॥ ੭ ॥ ੧ ॥ ਕਬਕੋ ਟੇਰਤ ਦੀਨ ਰਟ ਹੋਤ ਨ ਸਜਾਮ ਸਹਾਇ। ਤੁਮਹੂੰ ਲਾਗੀ ਜਗਤ

ਗੁਰੁ ਜਗ ਨਾਯਕ ਜਗਬਾਇ ॥ ੮ ॥ ੨ ॥ ਕਰੌ ਕੋਟਿ ਜਗ ਕੁਟਿਲਤਾ ਤਜੋ ਨ ਦੀਨ ਦਯਾਲ। ਦੁਖਿਤ ਹੋਹੁਗੇ ਸਰਲ ਹਿਅ ਬਸਤ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਲਾਲ ॥ ੯ ॥ ੩ ॥ ਮੋਹਿਤੁਮੈ ਬਾਢੀ ਬਹਸ ਕੋ ਜੀਤੈ ਜਦੁਰਾਜ। ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਬਿਰਦ ਕੀ ਦੁਹੁ ਨਿਬਾਹਨ ਲਾਜ ॥ ੧੦ ॥ ੪ ਸਮੈ ਪਲਟ ਪਲਟੈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਕੋ ਨ ਤਜੈ ਨਿਜ ਚਾਲ। ਭੇ ਅਕਰੁਣ ਕਰੁਣਾ ਕਰੌ ਯਹਿ ਕਪੂਤ ਕਲਿਕਾਲ ॥ ੧੧ ॥ ੫ ॥ ਤੌ ਬਲਿ ਹੈ ਭਲਿਐ ਬ-ਨੀ ਨਾਗਰ ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ। ਜੋ ਤੁਮ ਨੀਕੇ ਕਰ ਲਖੋ ਮੋ ਕਰ-ਨੀਕੀ ਓਰ ॥ ੧੨ ॥ ੬ ॥ ਸੋਃ ॥ ਮੋਹੂ ਦੀਜੈ ਮੋਖ ਜਜੋਂ ਅ ਨੇਕ ਪਤਿਤ ਨ ਦਿਯੋ। ਜੌ ਬਾਧੇ ਹੀ ਤੋਖ ਤੌ ਬਾਧੌ ਅਪਨੇ ਗੁਨਨ ॥ ੧੩ ॥ ੭ ॥ ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਸਭ ਤੇਰੀਐ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ਯਹ ਨਾਥ ॥ ਰਚੋ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੋ ਲਾਜ ਤਿਹਾਰੇ ਹਾਥ ॥ ੧੪ ॥ ੮ ॥ ਮੋਹੀਸੋਕੁਊ ਔਰਕਾ ਬਿਰਦ ਬਦੌਗੋਲਾਲ ॥ ਪ ਕਰਲੇਹੁਗੋ ਪਦਮਪਦ ਤਜਿਹੌ ਨਹਿ ਪਰ ਖਜਾਲ ॥ ੧੫ ॥ ੧ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਸਦਨਾ ਕਸਾਈ ਕੌਨ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਮਾਈ ਨਾਥ ਮਾਲਿਨ ਕੇ ਮਨਿਕਾਸੁਫੇਰੇ ਗਨਿਕਾ ਨੇ ਕੌਨ ॥ ਕੌਨਤਪਸਾ ਧਨ ਸੋਂ ਕੁਬਰੀ ਨੇਤੁਸ੍ਰੁ ਕੀਓ ਸੋਚਾਚਾਰਕੋਨਸਬਰੀਨੇਕਿਯੋ ਸੁਖਭੌਨ ॥ ਤਜੋ ਹਰਿ ਸੁਮੇਰ ਜਾਪ ਜਪਜੋ ਕਬ ਅਜਾਮੇਲ ਗਜਨੈ ਪੁਕਾਰਜੋ ਬਾਰਬਾਰ ਕਬ ਮਾਨਜੋ ਜੌਨ ॥ ਏਤੇ ਤੁਮ ਤੁਹਾਰੇ ਸੁਨੋ ਸਾਹਿਬ ਹਮਾਰੇ ਰਾਮ ਬਿਰਦ ਬਿਚਾਰੇਕਹਾ ਮੇਰੀ ਬੇਰ ਔਰ ਤੌਨ ॥ ੧੬॥ ੨॥ ਅਜਾਮੇਲ ਗਜਕੋਹ੍ਹਾਂਕੋਊਧੋਵਕੀ ਲ ਹੁਤੋ ਤਾਹੀ ਕੀ ਵਕਾਲਤ ਪੈ ਸਾਹਿਬ ਲੁਭਾਇਗਾਏ ॥ ਕੌ ਧੌਕੋਊਨਾਂਮਹੀਮੈਤਿਨਕੇਪ੍ਰਭਾਵਔਰਕੈਧੌਨਾਮਔਰਯਾਬਿਚਾਰ ਮੈਭੂਲਾਇਗਏਭਨਤਸੁਮੇਰਹਰਿਕੈਧੌ ਤਬਸਮੋਹੁਤੋਅਬਨਹਿ ਸਮੈਯਾਹਿਸਾਬਮੈਹਿਰਾਯਗਾਏ ॥ ਕਲਿਕੋਕਲੰ ਕਕੈਧੌਕਾਟਿਬੋ ਕਠਿਨਕੂਟਕਾਮਦਕ੍ਰਿਪਾਲੁਖਜਾਲਔਰਮੈਸੁਆਇਗਾਏ ੧੭ ॥੩॥ ਤਾਰਿਬੋ ਪਤਿਤ ਯਹਬਾਨਕੈਧੌ ਭੂਲਿਗਏਕੈਧੌ ਨਾਥ ਭੂ ਲਗੋ ਅਨਾਥਨ ਪੈ ਹਾਥਦੇਨ। ਕੈਧੌ ਪਰਜੋ ਕੁੰਠਿਤ ਹੈ ਖੜਗ ਤਿਹਾਰੋ ਰਾਮ ਕੈਧੌਰਮਾਰਾਨੀ ਸੋ ਰਮਤ ਰਹੇਅਲਸੇਨ। ਸੁਮੇ ਰੇਸ਼ਹਰਿ ਕੈਧੌ ਪਾਪਿਨ ਦੁਖਾਯੋ ਠੀਕਤਾਹੀਤੇਛਿਪੇਹੌ ਛੀਰਸਾ ਗਰ ਮੈ ਕਰਸੈਨ। ਮੈਨਜਾਨੋ ਕੈਧੌ ਵਹ ਪਾਪਹੀ ਨ ਕੀਨੋ ਐ ਨ ਜਾਕੇ ਹੇਤ ਧਾਵਤ ਹੋ ਬਾਹਨ ਬਿਨਾਈ ਲੇਨ ॥ ੧੮ ॥ ੪ ॥ ਬਿਸ਼ਮਪਦ ॥ ਮਨਮਤਿ ਕਰਤ ਕਰਤ ਪਛਤੈਹੈ। ਅੰਤਕਾਲ ਜਮਜਾਲ ਜਾਲੁ ਮੈ ਫਸਫਿਰ ਛੂਟਨ ਐਹੈ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਦ ਮੋਹ ਈਰਖਾ ਯਾਹੀ ਮੈ ਗਲਜੈਹੈ। ਹਰਿ ਸੁਮੇਰ ਬਿਨ ਹਰਿ ਕੇ ਜਾਨੇ ਕੂਕਰ ਕਾਕ ਕਹੈਹੈ ॥ ੨੦ ॥ ੫ ॥ ਕਃ ॥ ਠੀਕ ਮ ਨਮਤ ਕੀਨੀ ਗੁਰੁਮਤਿ ਨਾਹਿ ਚੀਨੀ ਪਾਪਹੂੰ ਅਨੇਕਨ ਕੀ ਗਨਤੀ ਨ ਆਵੈਗੀ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਕੋਤ ਰੰਗਰੰਗ ਰੰਗ ਖੁਲੇ ਤਾਕੀ ਖੂਬੀ ਨਾ ਬਿਹਾਵੈਗੀ। ਔਰ ਸਾ ਧ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਲਿਤਾਰਨੀ ਜੋ ਤਾਹੂੰਕੀ ਸੁ ਸੰਗਤ ਨ ਕੀ ਨੀ ਜੋ ਤਰਾਵੈਗੀ। ਸਿਰਫ ਤਿਹਾਰੋਈ ਭਰੋਸੋ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਗੁ ਰੂ ਤਾਰਿਬੇਕੀ ਬਾਨ ਆਪਕੀਸੋ ਪਾਰ ਲਾਵੈਗੀ ॥ ੨੧ ॥ ੬

॥ बाबूहरि चैदजी कौ ॥ बिखम पद ॥ कहोतुम बजापक होकी नाहीं । जो तुम बजापक हौतो अघकर कजें हमन रकहि जांची । जो नहि पूरन घट घट तो कजें लिखजे पुरानन माहीं॥तासोंरोहरीचैदकौ चरन छत्र की छांही ॥ २२ ॥ हमनहि आपने कौ पछितात । यह सोचत हैं बि न मुहि तारे बात तिहारी जात । अजामिलादिक कौ तारन सो भई अतिहि बिखजात । सो काहु बिधि अबलौं निबही जांनी जगत जगात । हरीचैंदू तुमरो औपापी यह दोऊ अति खजात । तासोंताकहुता कोऊ बिधिरांखहु अपनी बात ॥ २३ ॥ २ ॥इतिपतितपूसंगा समापतह॥

मूल ॥ नमो सरब भेसे ॥ ६६ ॥ ॥ टीका

हे सरब भेसे कालिके नमो सरब नाम पूलघकरता का है अरथात नास करने वाला है भेस जिसकाअपर पूरबवत ॥

मूल ॥ नमो राजराजे ॥ ॥ टीका

नमोरा॥अजराजे॥हेअजरे अजेभगवती नमोरांअरथात तुझकेबिनाकोऊ मोरा नहींहैतथा ॥दोहा॥ सगल दूरकौ छाडकै गहजे तिहारोदूर । बाहगहेकी लाजअसगोबिंद दास तिहार ॥ अपर पूरबवत॥

मूल ॥ नमो साजसाजे ॥ टीका

नमसकार होवै जोसभसाजोंके साजने वाला है। कजाकर

ता है जिस पास कुछ न होइ सुदमादि की नजाई॥ यथा ॥ ज़फ़रनामै॥ नसाज़ोन बाज़े न फ़ौजो फ़रश़। खु दावैद बख़्शिंदओ औज़ुअरश़। साज नाम भिंन भिंन कर नेका है सो अनंत है इसमे इदमिथं नहीं बन सकता अविदजा कौ अनंत रूपा होनेतो यदि कथंचित राज सम ग्री श़सत्र असत्र हसती घोड़ा रथ पैदल छत्रचामरादि यह भी अनंत है जैसे चौदा रतन राजा के लिखे हैं॥ यथा ॥मारकंडेपुराणे। गज १ बाजी २ रथ ३ सत्रीधू ४ निधि ५ मालजां ६ बर ७ दूम८ सकि ९ पास १० मणि ११ छत्र १२ बिमाना१३ नि १४ चतुरदस ॥ रतन है महाराजोंके जोगज ॥ दोहायथा ॥ दूमसकी धनि पासमणिछत्र बिमाना नीक । गज बाजीरथनारि निधि मालांबर रमणीक ॥ १॥ अरु राज साज मे चौ दों भुवनकीरचना आपेखजतहै वासुव तेसाजनामसाध नं का है जैसे कुलालके दंडचक्र चीवरादि अरु कुबिंद के तुरीवजेमादिक लोहकारके अहिरन हथोड़ादिक द रजी के मिकराज सुई गजादिक । बढई के बसोला आरी इतजादिक पृति कारज भिंन भिंन साज है सो सभ साजकै साजने वाला वाहिगुरु से बिना और कोऊ समरथ नहीं है परमेसूर के सरबगज होनेतो दुतीय साज सृजन अरथ यथा यथा पृथक है ॥ २ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਾਹਸਾਹੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮੋ ਸਾਜਸਾਜੇ। ਅਰੁ ਨਮੋ ਸਾਹਸਾਹੇ ਯਹ ਦੋਨੋ ਮੰਤ੍ਰ ਮਿਲਾ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾਕਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਸਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਜਿਸਨੇ ਸਭੀ ਸਾਜ ਹਮਾਰੇ ਸਜੇ ਔਰ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਸਭੀ ਸਾਜਸਜੇ ਦੇਖਕਰ ਰਚਨਾਅਦਭੁਤ॥ਨਮੋਸਾ॥ਹਸਾ॥ਹੇ ਹੇਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਵਾ ਹੇ ਅੰਬਕੇ ਭਗਵਤੀ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਦੇਖਬਿਚਾਰ ਕਰ ਮੈ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਕਹਕਹ ਕਰ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਇਸੀ ਮੰਤ੍ਰਨਮੋ ਸਾਹਸਾਹੇ ਕਾ ਅਰਥ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੇ ਸੰ-ਬੋਧਨਭਗਵਤੀ ਕਾ ਤਿਸਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਪੰਥ ਰਚਨਾ ਕ੍ਰੀਜ਼ਾ ਦੇਖਕਰ ਵਾ ਨਿਜਾਨੰਦਾਨੁਭਵਕਰ ਨਮੋ ਸਾ॥ਹਸਾ ਨਪੀਛੇ ਨ ਅਬ ਨ ਆਗੇ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਮੋਸਾ ਕਜ਼ਾ ਮੇਰੇ ਜੈਸਾ ਅਰਥਾ ਤ ਜੈਸੇ ਕਿ ਮੁਝਕਾ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਸਰਬਥਾ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਅਰੁ ਹਸਾ ਐਸਾ ਔਰ ਨਹੀ ਕੋਊ ਭੀ ਤੀਨ ਕਾਲ ਮੋ ਹਸਾ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਿਸਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਜੈਸਾ ਅਨੰਦ ਭਯਾ ਹੈ ਵਾ ਹੋਕਾਹੈ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਸੋ ਤੁਝਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੀ ਹੋਇ ਔਰ ਨਤੁਲਜ਼ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋਅ ਸ਼ਾਹਸ਼ਾਹੇ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਰੰਕੋ ਕੇ ਸ਼ਾਹ ਔਰ ਸ਼ਾਹੋਂ ਕੋ ਰੰਕ ਕ ਰਤਾ ਹੈ ਨਿਮਖਮੇਂ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸੀਹਾਬਾਜਾ ਚਰਗਾ ਕੁਹੀਆ ਇਨਾ ਖਵਾਲੇ ਘਾਹ। ਘਾਹਖਾਨ ਤਿਨ ਮਾਸ ਖਵਾਲੇ ਏਵ ਚਲਾਏ ਰਾਹ। ਨਦੀਆਂ ਬਿਚਿਟਿਬੇ ਦਿਖਾਲੇ ਥਲੀਂ।

ਕਰੇ ਅਸਗਾਹ। ਕੀੜਾ ਥਾਪ ਦਏ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਲਸ਼ਕਰ ਕਰੇ ਸੁਆਹ। ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਜੀਵਹਿ ਲੈਸਾਹਾ ਜਿਵਾਲੇ ਤਾਕਿਆਸਾ ਹ। ਨਾਨਕ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਚੇ ਭਾਵੈ ਤਿਉਂ ਦੇਇ ਗਿਰਾਹ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸ਼ਾਹਸ਼ਾਹੇ ਭਗਵਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤੁਝਕੋ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਮਾਹਮਾਹੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕੋ ਜੋ ਮਾਹਮਾਹ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਮਾਹੋਕਾ ਮਾਹ ਹੈ ਸੋ ਮਾਹ ਨਾਮ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕਾ ਹੈ ਵਾਕਾ ਭੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਮੇ ਦੇਵਤਾ ਗੰਧ ਰਬ ਪਿਤਰ ਮਨੁਖਜ਼ਾਂਕੇ ਪੋਖਨ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁ ਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹੈ ਸੀਤਲਤਾਈ ਔਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਸੌਂ ਦਰਯਤਾ ਪ੍ਰੀ ਯਤਾ ਏਸਭਿਮਾਹਰਾਜਕੀ ਸਕ੍ਰਿ ਹੈ ਜਾਂਕੇ ਚਾਂਦਨੇ ਸਰਬ ਮੈ ਚਾਂਦਨਾ ਹੋਇ ਗੁਰਸਾਖੀ ਜੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ। ਨਤਤ੍ਰਸੂਰਯੋ ਭਾਤਿਨ ਚੰਦ੍ਰਤਾਰਿਕਾ ਨੇਮਾਵਿਦਜ਼ੁਤਾਭਾਂਤੀ ਕੁਤੋਯਮਗਨਿਤ ਮੇਵਭਾਤਿ ਮਨੁਭਾਤਿ ਸਰਬੰ ਤਸਜ਼ ਭਾਸਾ ਸਰਬੰਮਿਦੰ ਵਿ ਭਾਤਿ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਮਾਹਮਾਹੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਸ ਰਬ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਅਮਾਹਮਾਹ ਹੈ ਜੋ ਇਤਰ ਦੇਵ ਤਾ ਮਾਨੁਖਜ਼ ਹੈ ਉਨੋਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਚੰਦ੍ਰਾਦਿ ਪਦਵੀ ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਪੁਰਣਾਂਤਰ ਮੇ ਜੋ ਪੂਰਬ ਕਲਪ ਮੇ ਵਿਸ਼੍ਵੇਦੇਵਾ ਥੇ ਉਨੋ ਨੇ ਸੰਕਲਪ ਕਿਆ ਕਿ ਹਮ ਸੂਰਯ ਆਦਿਤੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਸਜ਼ਪ ਸੇ ਦੂਵੈਂ ਉਨੋ ਨੇ ਤਪ

कीआ अब वे दुआदश सुरज है ऐसे हीलि
ख। है कि सौ जनम पूर्यंत धरम निरविघन पूरनहोय
जिसका वे ब्रहमं होता है इसी प्रकार करकेजिसजिस
ने वाहिगुरु की आगज़ानुसार किआ है तप जिसजिस
पदवी की इछाकरके उसी उसी पदवी को तात काल
ही प्रापत हुआ है ॥ २ ॥ वा माहे जो हाथ हुती से होय
तिसके माथनेमहोकरनेवाला कज़ा वसी करनेवाला मा
सुक और नेसु करने वाला कज़ा नापैद करनेवाला जै
से कि हरफ को छील देने से महो होजाता है कज़ा ति
सका अभाव हो जाता है और महो ईदूमाकी सज़ामताको
भी कहिते हैं सो महो से माहे हुआ लेकिनमाथनेउसके
वही रहे मीम मे अलफ ज़ाथद लगाथ दिआ वसली
का तो माह हुआ और वाउको निकालकर येइलत की
लगाथदीआ तो माहे हुआ लेकन मानी वोही रहा सो
प्रथमहो अरथमे ते सरब बसी वाहिगुरु है यह बा
त तो प्रसिंध ही है और माहमाहे अरथ मे भी माहचंद्
मा तिसके माहे कज़ा ना पैद करने वाला अरथात
कालरूप नासक तिसको नमह॥ ३ ॥ वा परमतेजरूप
जड़ता का नासक तिसको नमह और तीसरा माथने चं
दूमा की सज़ाही का नाम है इस अरथ मे चंद्मा का
गरब नासक तिसको जो कलंक रूप है तिसको नमसका

र होइ ॥ ४ ॥ किंवा ॥ माहनाम मासका है सो कालका
अवयव है दुआदश मासरूप संबतसर का तथा बसं
तादि रितुओं का अरथात तिस मासका भी जो मासरूप
है सरब नीवों के आधुरूप कासृ का आरा सो तिसको न
मो प्रमान यथा बसंतमहला ९ ॥ माहामाह मुमारखी
चड़िआ सदा बसंत ॥ परफड़ चित समालसोइ सदास
दा गोबिंद ॥ ५ ॥

मूल ॥ नमोगीतगीते ॥ टीका

नमसकार होवै तिस वाहिगुरु जीको जिसको गाइनक
रते हैं रागापाइकर गंधरब सामबेदपाठी जैदेव जी
त गोबिंद रहसज पंचापजाई करके ॥ वा गीतादि सिं
मृतीआं जिसको गाइन करती है तिसको नमह ॥ ऐ
क गीत पद तो रागका बाचक है अरु ऐक रार के
गाइन का बाचक है॥ किंवा ॥ नमो गी ईत गीते गी
नाम बानी का ईती सात जिसको गी कज़ा गाइन
करती हैं अरथात जो भै काभी परम भै है तिसको
नमह ॥ ३ ॥ वा ॥ नमो गी ॥ तगीते ॥ गी नाम बानी
का है नमसकार होवे तिस परमातमा के प्रति जिसको
गी कज़ा बानी बेदबानी अरु गुरबानीकर तगीतेकज़ा
प्रापत होते हैं ॥ ४ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰੀਤੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੧॥ ਵਾ॥ ਨਮੋ ਅਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰੀਤੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜਿਸਕੋ ਅਪ੍ਰੀਤੀ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰੀਤੇ ਕਜਾ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵੋ ਤੋ ਕਿਸੀ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਅਰੁ ਲਖਜ਼ਮੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇ ਕਰ ਸਭ ਜਿਸਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਕੰਗੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਆਸ਼ਕਕੀ ਮਾਸ਼ੂਕ ਕੀ ਮੀਨਜਲਦੀਪ ਪਤੰਗਾਦਿ ਵਤ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਰੋਖਰੋਖੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਜੋ ਰੋਖ ਕੋ ਭੀ ਰੋਖ ਰੂਪਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕ੍ਰੋਧ ਸਭਕੈ ਪ੍ਰਤਿ ਦਗਧ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਥਾਚ ਕ੍ਰੋਧਸਜ ਕਾਲਕੂਟਸਜ ਵਿਦਜਤੇ ਮਹਦੰਤਰੰ॥ ਸ੍ਵਾਸ੍ਯੰਦਹਤਿ ਕ੍ਰੋਧਹ ਕਾਲਕੂਟੰ ਨਚਾਸ਼੍ਯੰ॥ ਪੁਨਾ ਚੰਦ੍ਰਪ੍ਰਬੋਧਨਾਦਕੇ॥ ਅੰਧੀਕਰੋਮਿ ਭੁਵਨੰ ਬਧਰੀਕਰੋਮਿਧੀਰੰਸਚੇਤਨਮਚੇਤਨਤਾਨ ਯਾਮੀ॥ ਕ੍ਰਿਤਜ੍ਞਨਪਸ਼ਜਤਿ ਨਚਾਤਿਮਹਤਿਸ੍ਨੋਤਿ ਧੀਮਾਨ ਧੀਤਮਪਿ ਨਪ੍ਰਤਿਸੰਦਧਾਤਿ॥ ਇਤਿ ਅਰਥਾਤੋ ਜੈਸੇ ਕ੍ਰੋਪਜ ਗਤ ਕਾ ਸੰਤਾਪਕ ਹੈ ਤੈਸੇ ਭਗਵਾਨ ਸੇਵੋ ਸੰਤਪਾਯਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਹੋਯ ਤਿਸ ਸਾਮਰਥਵਾ ਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਜੋ ਅਰੋਖਰੋਖ ਹੈ ਅਰੋਖਰੋਖਕਜਾਂਕਿ ਜਹਾਂ ਨ ਕ੍ਰੋਧ ਹੋਯ ਤਹਾਂ ਭੀ ਕ੍ਰੋਧੋਤਪੰਨ ਕਰ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈਜੈਸੇਕਿ ਦੁਰ

ਯੋਧਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਮਯ ਕ੍ਰਿਤ ਸਭਾ ਮੇ ਜਲ ਸਥਲ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਕਰ ਭੀਮਸੇਨ ਸੇ ਕਹਿਲਾਯਾ ਕਿ ਅੰਧਕਾਅੰਧ ਹੈ ਤਬ ਲੋਟਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕੁਪਿਤ ਹੋਕਰ ਅਰੁ ਇਸੀ ਨਮਿਤ ਕਰ ਅਸ੍ਵਾਦਸ ਅ ਖਜੂਹਨੀ ਨਾਸਭਈਂ ਪੁਨਾਯਦੁਬੰਸਕਾਦ੍ਵਿਧਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਏਕ ਦੁ ਰਬਾਸ਼ਾ ਕਾ ਔਤਤਨਮਿਤਕ ਪਰਸਪਰ ਯਾਦਵੋਂ ਕਾ ਨਾਸ॥੨

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸੋਖਸੋਖੇ॥ ੬੮॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਸੋਖਸੋਖ ਹੈ ਅ ਰਥਾਤ ਸੁਸਕ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਜੋ ਪਵਨਾਦਿਕ ਹੈਂ ਉਨਕੋ ਭੀ ਜੋ ਸੋਖ ਕਰਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ਯਥਾ ਬ੍ਰਹਮਗੀਤਾ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਕਿ ਜਿਸ ਵਕਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸੁਮੇਰ ਕੇ ਊਪਰ ਜੋ ਸਭਾ ਹੈ ਸੋ ਜੋਜਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਅਨੰਤ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਖਜਾਦਿਕੋ ਕਰ ਯੁਕਤ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਨਜਪਖਜੀ ਮਧੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਫਲ ਖਾਇ ਕਰ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਇੰਦ੍ਰਾਂਦਿਕ ਦੇਵ ਤਾ ਅਗਿਨ ਪੁਰੋਗਮ ਜਹਾਂ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਸੋ ਭਾ ਤਿਨਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਰਨੇਲਗੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੁ ਕਤਿ ਪੂਰਬਕ ਤਬ ਕਹਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਤਿਗਜਾ ਕਰਕੇ ਕਿ ਹੇ ਦੇ ਵਤਾਓ ਮੈਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਯਹੀ ਬੇਦ ਕਾ ਸਾਰ ਹੈ ਔਸਪਤਕਰਕੇ ਕਥਨਕਰਤਾ ਹੌਅਨਜਥਾ ਨਹੀ ਔਰ ਜਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਥਨ ਕਰਤਾ ਹੌ ਵਹੀ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਾਖਜਾਤ ਕਜੋ ਨ ਉਤਰ ਦੇਵੈ ਐਸੇ

ब्रहमा जी जब कथन करते भऐ तब तात्कालं जोती रूप पुंजतेजका प्रगट होता भया तब इंद्र ने अगनि को कहा जो पुछो कौन है जब अगिनदेवजा तब महाराज ने पूछा जोकोसि तू कहाउत है इसने कहा कि मै अगिन हों तेरे मे किआ शकति है कहा अगिन ने संपूरन ब्रह मांड को दगध करने की शकति मुझमे है तब एक त्रिन महाराज ने फैंका कि इसको दगधकर संपूरनबल अगनि ने लगाइआ दगध करने को सामरथ न भ या लजत होकर जाता भया पुना पौन को इंद्र ने भेजा वाको बुझा तूं कौन है उसने कहा कि मैं पउन हौं कज़ा शकि है तुझमे कहा पउन ने जो चाहो तो संपूरण ब्रहमां ड को उडाइ देवों त्रिनवत तब वही त्रिनआगे डारा कि इसको उडाओ उसने भी संपूरनबल लगाया तब त्रिन असथान से न चलता भया लजित होक र जाता भ या तब इंद्र आउता भया तब अंतरधान होतेभऐ जो शिव रूप तेजपुंज थे प्रसंगा और बहुत है परंतु इहां अपेखत इतना ही है जो वाहिगुरु सोखसोख है तिसको नमह ॥ १ ॥ अथवा ॥ नमो असोखसोखे जो किसी से भी सो खन न होवै वाकउ सोखकरनेवाला है ॥ जैसे प्रलैकालमै संपत समुद् को तपत तवे की बुंदवत जो सोखन करता है ॥ २ ॥ वा ॥ सोख का अरथ सुख करना नमसकार होवै

तिसको जो वाहिगुरु सुखको भी सुखरूप है जैसे ब्रहमा से लेकर चीटी प्रयंत सब जीव दुख की निबृति औसु ख की प्रापती के लीऐ जतन करते हैं और वहु सुख महाराजकी प्रापती की इछा कर रहा है सुख की प्र पती अरथ ॥ ३ ॥ वा ॥ नमो असोखसोखे ॥ जिसको किसी ओर तो भी सुख की प्रापती नही है उसको भी महाराज सुख की प्रापती करने वाला है जैसे सुग्रीव बिभीखन और जो राजा जरा सिंध ने कैद कीऐ हूऐ थे उनको अ नंद की प्रापती करते भऐ राजादिक की प्रापती कर तथा सरूपादि दरसन कर ॥ ४ ॥

मूल ॥ नमो सरब रोगो ॥ टीका

नमसकारहोवैतिस वाहिगुरुके प्रतिजोसरब रोगरूपहै जितनेरोगधरमराजकेसमीपहैं । करमफलानुसारजी वों कोपीड़नकरतेहैं सोसबभगवत मूरतीहै और धरमरा ज भी भगवत मूरती हैं जगत मरजादा के लिऐ का ल मूरती धारता है जो कदाचित जीवों को डै न होइ तउ सब प्रति सिध करने मे तत्पर हौं जाइ ॥ १ ॥ किंवा ॥ नमसकार होइ वाहगुरुके प्रति जो सरब रोगो कै प्रति रोग रूप है। एक रोग पदका अधज़ाहार कर लेना अरथात जैसे लोक रोगों से डै करते हैं तैसे

ਰੋਗ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਭਯ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾਚਸ਼ਰੁਤੀ ਮਦਭਯਾਤਿ ਵਾਤਿਵਾਤੋਯੰ ਸੂਰਯਸੂ ਪਤਿਮਦਭਯਾਤ। ਮੋਦਭਯਾਦਗ੍ਨਿਸ੍ਤੋਂ ਦ੍ਯਸੂ ਮ੍ਰਿਤਯੁਰ ਧਾਵਤਿ ਪੰਚਮ ॥ ਯਥਾ ਮਾਰੂਮਹਲਾ ੧ ॥ ਡਰ ਪੈ ਧਰਤਿ ਅਕਾਸ਼ਨਖਤ੍ਰਾ ਸਿਰ ਊਪਰ ਅਪਰ ਕਰਾਰਾ । ਸ ਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਡਰਹਿ ਬਿਆਪੀ ਬਿਨ ਡਰ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ । ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪਹੈ॥ਡੈ ਵਿਚ ਇੰਦ੍ ਫਿਰੈ ਸਿਰ ਭਾਰ । ਡੈ ਵਿਚਿ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਦੁਆਰ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਰੋਗੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਅਸਰਬ ਰੋਗ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰਬ ਰੋਗ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਸਰਬ ਰੋਗੇ ਸਰਬਾਨਾਮ ਕਰ ਏਕ ਜੀਵ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਨਮੋਹੋਤਾਹੈਉ ਸਸੇਸਿੰਘ ਹਸ੍ਤੀਆਦਿਕਸਭਡੈਕਰਤੇ ਹੈਂਔਰ ਜੋ ਬ੍ਰਿਖਜਾ ਰੂਢ ਹੋਨੇ ਵਾਲੇ ਬਾਨਰਰਿਖਜਾਦਿਕ ਵੋਭੀ ਭਯ ਕ ਰਤੇ ਹੈਂ ਕਜੋਂਕਿ ਅਪਨਾ ਜੋ ਮੂਤ੍ ਹੈ ਤਿਸਸੇ ਪੂਛ ਭਿਗੋਕਰ ਫੇਰਤਾ ਹੈ ਜਿਸਪਰ ਛੀਟ ਪੜ ਜਾਇ ਵੋ ਦਗਧ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਵੋ ਸਭ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਰੋਗ ਰੂਪ ਕਿਆ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਜਥਲਗ ਸਿੰਘ ਰਹੈ ਬਨਮਾਹਿ। ਤਬਲਗ ਬਨ ਫੂਲੇ ਹੀ ਨਾਹਿ । ਜਬਹੀ ਸਿਆਰ ਸਿੰਘਕੋਖਾਇ। ਫੂਲਰਹੀ ਸਗਲੀਬਨਰਾਇ। ਗੁਰੂਜੀਨੇਸਿਆਰ ਨਾਮ ਤਿਸਕਾਰਖਾਹੈ ਏਕ ਗੰਧਹਸ੍ਤੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਹਸ੍ਤੀ ਕਾ ਬਲ ਉਸਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਉਸਕੀ ਮਲਾਦਿ ਕੀ ਗੰਧੀਕਰ ਸਿੰਘਸੇਆਦਿ ਜੀਵ ਬਨਕੋ ਤਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਬਨਾਂਤਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਵੋ

ਹਸਤੀ ਭੀ ਸਰਭਾਸੇ ਡਰਤਾ ਹੈ ਅਕਾਰ ਉਸਕਾ ਛੋਟਾ ਬਿਲੀ ਵਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਸਰਬ ਸਿੰਘਾਦਿ ਰੋਗਰੂਪਕੋ ਨ ਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਨਾਮ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਤਾ ਅਰਥਾਤ ਰੁਦ੍ ਵਾਕਾਲ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੋਗਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਆਪ ਸਰਭਾ ਕੋ ਭੀ ਰੋਗ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੋਗੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਭੋਗ ਹੈ ਜੋ ਚਾਰਦਸ ਭੁਵਨ ਮੇ ਭੋਗਹੈਂ ਆਨੰਦ ਦਾਤਾ ਹੋਨੇ ਤੇ ਔਰ ਤਪਾਦਿ ਸੁਕ੍ਰਿ ਤਿ ਕਾ ਫਲ ਹੋਨੇ ਤੇ ਸਭ ਭਗਵਤ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਭ ਭੋਗੋਂਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਔਰ ਇੰਦ੍ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਰਬ ਭੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਭੋਗੇ ॥ ਜੋ ਸਰਬ ਭੋਗੋਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਅਸੰਗ ਹੋਨੇਤੇ ਅਸੰਗ ਹੋਜਯੰ ਪੁਰਖਹ ॥ਐਸੇ ਹੀ ਜੋ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭ੍ਯਾਸਕਰਤਾ ਹੈ ਵੋਭੀ ਅਸੰਗ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੈਮੁਤਕਨ੍ਯਾਯ ਕਰ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀਮਦ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾਕੇ ਅਸ੍ਟਾਦਸ ਧ੍ਯਾਯ ਮੋਂ ਯਸ੍ਯਨਾਹੰ ਕ੍ਰਿਤੋਭਾਵੋ ਬੁਧਿਰਯਸ੍ਯਨਲਿਪ੍ਯਤੇ। ਹਤ੍ਵਾਪਿ ਸ ਇਮਾਨ ਲੋਕਾਨ ਨਹੰਤਿਨਾਨੁਬਧ੍ਯਤੇ ਅਰਥ ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਅਹੰਕਰਤਾ ਯਹ ਅਭਿਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਤਿਸਕੀ

ਬੁੱਧੀ ਲਿਪਾਯਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਲੋਕਪਾਲੋਂ ਕੇ ਸਹਿਤ ਸਭ ਲੋਕੋਂਕੋ ਹਨਨ ਭੀ ਕਰੈ ਤਉਭੀ ਹਨਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ ਨ ਦੋਸ਼ਕਰ ਲਿਪਾਯਮਾਂਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੋਗੀ ॥ ਸਰਬ ਨਾਮ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਤਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰੁਦ੍ ਕਾਲਾਦਿਕ ਵੋਜਿਸਕਾ ਭੋਗ ਹੈ ਮੰਤ੍ ਹੈ ਬੇਦ ਕਾ ਇਸ ਅਰ ਥ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਰਤਾ । ਬ੍ਰਹਮਚਖਜਤ੍ਰੰਚ ਯਸਜ ਉਭ ਯ ਭਵਤਹਓਦਨੇ। ਮ੍ਰਿਤਜੁਰਯਸਜਵਸੇਚਨੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਔਰ ਖਜਤ੍ਰੀ ਸਭ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਉਪਲਖਜਨ ਹੈ ਸਭ ਸ੍ਰਿ ਸ਼ਟੀ ਜਿਸਕਾ ਭਾਤ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਜੋਮਾਰਕ ਹੈ ਸੋ ਜਿਸਕੀ ਚਟਨੀ ਹੈ ਖਟਾਈ ਤਥਾ ਹਰਿ ਏਕ ਨਿਰੰਜਨ ਗਾਇਐ ਸਭ ਅੰਤਰ ਸੋਈ । ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸਮਰਥ ਹੈ ਪ੍ਰਭ ਕਰੈ ਸੁਹੋਈ। ਸਭ ਕੇ ਅੰਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਹੈ ਵੋਹ ਜਿਸਕੀ ਰਸੋਈ ਹੈ ॥੫

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਜੀਤੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਵਾਂਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਜੋ ਸਭਕੇ ਜੀਤਨੇ ਵਾ ਲਾ ਹੈ ਇਹ ਭੀ ਕੁਛ ਮਹਿਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਏਕ ਬਿਲਾਸ ਮਾਤ੍ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਜਾ ਉਪਮਾ ਤੇਰੀ ਆਖੀ ਜਾਇ। ਤੂੰ ਸਰਬੇ ਪੂ ਰ ਰਹਿਆ ਲਿਵਲਾਇ। ਸਾਰਾ ਸਬਦ ਇਹਾਂ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਰੂ ਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਜੀਤੰ । ਨਮਸਕਾਰਹੋਇਤਿਸ ਕੋ ਜੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸੋਭੀ ਜੀਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਨਾਮ ਸੰਕਰ ਤਿਸਕਰ ਭੀ ਜੀਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ਸੋ

ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤਕੇ ਦਸਮ ਸ੍ਕੰਧਮੇ ਬਾਨਾਸੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਪ੍ ਸਿੱਧ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਲਾਦਿਕ ਭੀ ਜਿਸਕੋ ਜੈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸ ਕਤੇ ਜਹਾਂ ਸਰਬ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਕਾਲਾਰਥ ਕਿਆ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤ ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਤਾਲਬੀਸਕਾਰ ਜਾਨਨਾ ਇਤਿ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੀਤੰ ॥ ੬੯ ॥ ਟੀਕਾ

ਇਹਾਂ ਭੀ ਵੈਸੇਹੀ ਦੰਤੀਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤੋ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕਾ ਬਾਚਕ ਸਰਬ ਹੈ ਔਤਾਲਬਜ ਹੋਯ ਤੋ ਕਾਲਕਾ ਬਾਚਕ ਜਾਨਨਾ ਅ ਰਥਾਤ ਸਰਬ ਮ੍ਰਿਸਟੀ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਕਾਲ ਜਿਸ ਸੋ ਭੁਯ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਭੈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਕਾਲਕੋ ਵਾ ਸ੍ਰਿਸਟੀਕੋ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਭੀਤ ਨਾਮ ਦੀ ਵਾਰ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਦੀਵਾਰ ਰਖਜਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਭਕਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਭੀਤ ਨਾਮ ਭੋਜਨ ਕਾ ਹੈ ਪਿਛੇ ਭੀ ਤੁਕ ਲਿਖੀ ਹੈ ਪਉ ਦੀ ਭਿਤ ਦੇਖਕੈ ਭਜ ਪਏ ਸਰਨਾਈ। ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਜਿਸਕਾ ਭੋਜਨ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬਕਾਲ ਜਿਸਕਾ ਭੋਜਨ ਹੈ ਤਾਲਬਜ ਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੭ ॥ ਵਾਸਰਬਕੋਜੋਵਾਹਿਗੁਰੂ ਭੀਤ ਨਾਮ ਭੋਜਨ ਪਹੁਚਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥੮॥ ਵਾ ॥ ਅੰਨਾਦਿਭੀ ਆਪ ਹੀ ਹੋਨੇਤੇ ਸਰਬਕਾ ਭੋਜਨ ਭੀ ਆਪਹੀ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਭੀਤੰ । ਜਿਸਕੋ ਭੈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਸੀਕਾ ਸਰ

ਬ ਸੋ ਜੋ ਭੈ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅ
ਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈ ਭੰਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ। ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੇ
ਤਿਸ ਨਿਰਭਉ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ੧੦ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਭੀ
ਈਤੰ ਐਸੇ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ
ਕੋ ਜੋ ਸਰਬ ਕੋ ਈਤਿਵਤ ਈਤੀ ਰੂਪ ਵਾ ਭੈ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥੧੧

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਗਜਾਨੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਗਜਾਨ ਕੋ ਯਹ ਸਰਬ
ਗਜਹ ਸਸਰਬਵਿਤ ਯਸਜਗਜਾਨ ਮਯੰਤਪਹ ਇਸਸ੍
ਤੀ ਤੇ ਸਮਾਨ ਕਰ ਜੋ ਸਭਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜੋ ਬਿਸ਼ੇਸੋ
ਕਰ ਸਭਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਗਜਾਨ ਰੂ
ਪਹੀ ਤਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਸਰਬ ਗਜਾਨਰੂਪਹੀ ਹੈ ਗਜਾ
ਯਤੇਅਨੇਨੇਤਿਗਜਾਨੰ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਗਜਾਯਤੇਇਤਿ ਗਜਾਨੰ
ਜਾਨਿਏ ਇਸਕਰਕੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਗਜਾਨ ॥ ਵਾ ॥ ਜਾਨਿਐ ਜੋ
ਸੋ ਕਹਿਐ ਗਜਾਨ ਸੋ ਸਾਮਾਨ ਕਰ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਾ ਜਿਸ
ਕੋ ਗਜਾਨ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਿਸ਼ੇਸ ਕਰ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਜਿਸਕੋ
ਗਜਾਨ ਹੈ ਇਤਰਯੋਗੀ ਔਰ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਹੈ ਇਨਕੋ
ਸਾਧਨਜਨਜ ਗਜਾਨ ਹੈ ਔਰ ਜਬ ਕੁਛ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜਤ ਬ
ਰਤਮਾਨ ਪਰੋਖਜਾਦਿ ਦੇਖੈਂ ਜਾਨਾ ਚਾਹੈਂ ਤਬ ਦੇਖਸਕਤੇ ਹੈਂ
ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਜਨ ਬ੍ਰਿਧਿ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਬਾਲਕਯੁਵਾਦਿ ਬਿਵ
ਹਾਰ ਕੋ ਦੇਖਾ ਚਾਹੈ ਤੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਔਰ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਤੋ

ਸਰਬਦਾ ਸ਼ਰਬ ਗਜਾਨ ਏਕ ਰਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਰਾਮਲਕਵ
ਤ ਸੋ ਤਿਸ ਸਰਬਗਜ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੩
॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਗਜਾਨੰ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ
ਜਿਸ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਸ਼ਰਬ ਨਾਮ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾ ਅਰਥਾਤ
ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਜਿਸ ਕੋ ਅਮੁਕੀ ਯੋਨੀ ਸੇ ਆਯਾ ਹੈ ਅ
ਮੁਕੀਯੋਨੀ ਮੇ ਜਾਇਗਾ ਅਮੁਕੇ ਕਾਲ ਮੇ ਯਹ ਸਰਬ ਗਜਾ
ਨ ਹੈ ਸਰਬਦਾ ਜਿਸਕੋ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥
੪ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਸ਼ਿਵਕੋ ਗਜਾਨਰੂਪ ਜੋ ਹੈ ਸ਼ਿਵ ਜਿਸ ਗਜਾ
ਨ ਮੇ ਸਰਬਦਾ ਮਗਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥
ਨਮੋਅਸਰਬਗਜਾਨੰ ਸਰਬ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਕਾ ਅਸਰਬਨਾਮ
ਏਕਕਾ ਸਰਬਦਾ ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ
ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਗਜਾਨ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੫ ॥
ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਸਰਬਗਜਾਨੰ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਅ
ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜਿਸਕੋ ਅਸਰਬ ਗਜਾਨ ਅਰਥਾਤ
ਕੁਛ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅਫੁਰ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤਿਸਕੋ
ਨਮਹ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਐਈਕਜ ਹੋਨੇ ਤੇ ਵਸਤੁ ਗਤਜਾਏਕ
ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਭੀ ਦੁਤੀ ਕੀ ਆਪੇਖਜਾ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਯਹ ਭੀ ਨਹੀ
ਸੰਭਵਤਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਸ਼ਬਦ ਕੀ
ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਪਰਮ ਤਾਨੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਪਰਮਤਾਨ ਹੈ ਤਾਨ ਨਾਮ ਬਲ

ਕਾ ਹੈ ॥ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋਵੈ ਬਲ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮ ਤਾਨੰ ॥ ਔਰ ਜਿਸਕਿਸੀ ਮੇ ਬਲਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਹੁਈ ਹੈ ਵਾ ਹੋਗੀ ਸੋ ਇਹ ਹੀ ਸੇ ਗਈ ਹੋਗੀ ॥ ਕਿਉਕਿ ਬਲ ਪਵਨ ਤਤ੍ਵਕਾ ਧਰਮ ਹੈ ਸੋ ਪਰਮਪੁਰਖ ਕਾ ਪ੍ਰਾਨ ਰੂਪਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਤਾਨ ਨਾਮ ਸੰਗੀਤ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਿ ਸੰਧਜ਼ਾ ਔ ਅਲਾਪ ਲਲਤਾਦਿ ਤਾਨੇ ਹੈ ਉਨਚਾਸ ਇਨਤਾਨਨ ਸੋ ਹੀ ਰਾਗ ਰਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭਗਵਤਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ ਇਸ ਮੈਂ ਗਾਂਧਰਬ ਨਾਮ ਉਪਬੇਦ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ ਸਮਗ੍ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਤਾਨਨਾਮ ਬਿਸਤਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵੋਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਹੀ ਸਭ ਪਸਾਰਾ ਹੈ ਕੋਟਾਨਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਉ ਮੇ ॥ ਯਥਾ ਅਕਾਲਉਸਤਤ ਮੇਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ਚੌਪਈ॥ ਪ੍ਰਣਵੋ ਆਦਿਏਕੰਕਾਰਾ ॥ ਜਲਥਲ ਮਹਿਅਲ ਕਿਆਪਸਾਰਾ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਅਬਿਗਤ ਅਬਿਨਾਸੀ॥ ਲੋਕ ਚਤ੍ਰਦਸ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ੧ ॥ ਹਸਤ ਕੀਟਕੇ ਬੀਚ ਸਮਾਨਾ ॥ ਰਾਵਰੰਕ ਜਿਹਇਕ ਸਰਜਾਨਾ ॥ ਅਦ੍ਵੈ ਅਲਖ ਪੁਰਖ ਅਬਿਗਾਮੀ ॥ ਸਭ ਘਟਘਟ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ੨ ॥ ਅਲਖ ਰੂਪ ਅਛੈ ਅਨਭੇਖਾ ॥ ਰਾਵਰੰਕ ਜਿਹ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖਾ ॥ ਬਰਨ ਚਿਹਨ ਸਭਹੂੰ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਅਦ੍ਵੈ ਅਬਿਕਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ਬਰਨ ਚਿਹਨ ਜਿਹ ਜਾਤ ਨ ਪਾਤਾ ॥ ਸਤ੍ ਮਿਤ੍ ਜਿਹ ਭਾਤ ਨ ਮਾਤਾ ॥ ਸਭਤੇ ਦੂਰ ਸਭਨ ਤੇ ਨੇਰਾ ॥ ਜਲਥਲਮਹਿਅਲ ਜਾਹਿ ਬਸੇਰਾ ॥ ੪ ॥ ਅਨਹਦ ਰੂਪ ਅਨਾਹਦਬਾਨੀ

॥ ਚਰਨ ਸਰਨ ਜਿਹ ਬਸਤ ਭਵਾਨੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਬਿਸਨੁ ਅੰਤ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਮੁਖ ਚਾਰਬਤਾਯੋ ॥ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰਉ ਖਇੰਦ੍ਰਬਨਾਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁਦ੍ ਉਪਾਏ ਖਪਾਇ ॥ ਲੋਕ ਚਤੁਰ ਦਸ ਖੇਲਰਚਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰ ਆਪਹੀ ਬੀਚ ਮਿਲਾਯੋ ॥ ੬ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਤਨੂਨਾਮ ਸੂਖਜਮ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਪਰਮ ਸੂਖਜਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੈ ਅਦੋਰਣੀਯਾਨੇਖਆਤਮਾ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਪਰਮ ਤਾਨੰ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਰਮਤਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮ ਕਜ਼ਾ ਮਾਯਾ ਤਿਸਕਾ ਜੋ ਤਾਨ ਬਿਸਤਾਰ ਤਿਸਤੇ ਪਰੇ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇਤਿਸਕੋ ਜੋ ਅਪਰਮਤਾਨੰ ਅਪਰ ਜੋ ਮਾਯਾ ਤਿਸਕਾ ਤਾਨ ਕਜ਼ਾਬਲ ਤਿਸਕੇ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਰ ਬ੍ਰਾਤ ਮਾਯਾ ਮੇ ਜੋ ਬਚਿਤ੍ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ ਬਲ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਨਮਹ ॥੫॥ ਵਾਮਹਾਰਾਜਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰਜੀ ਅਪਨਾ ਅਨੁਭਵ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਨਮੋ ਪਰਮਤਾਨੰ ॥ ਨ ਕਹੀਐ ਨਹੀ ਮੋ ਪਰ ਕਜ਼ਾ ਮੁਝਪਰ॥ਮਤਾਨੰਕਜ਼ਾ ਮਾਯਾ ਕਾ ਤਾਨ ਬਲ ਵਾ ਬਿਸਤਾਰ ਹੈ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਮੰਤ੍ਰੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਚਾਰ ਮੰਤ੍ ਵਾਸੁਦੇਵ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਤਿਨਕੇ ਆਦਿ ਅਖਨਰੋ ਸ਼ਕਤ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਮੈਂ

ਤ੍ਰੈ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਮੰਤ੍ਰੋਉ ਮੇ ਆਕਰਖਨਾਦਿ ਸ਼ਕਤਿ ਹੈ ਸੋਵਾ ਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਨਮੈਜਾ ਕੇ ਨਾਗਮੇਧ ਮੇ ਸਭ ਨਾਗਅੰ ਗੁਸ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੇ ਲੈਕਰ ਕਈ ਯੋਜਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਕਾ ਰਵਾਲੇ ਸਰਪ ਦਗਧ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰ ਇਛਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪੁਨਾਤ ਖਜਕ ਕੇ ਸਹਿਤ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਭੀ ਆਕਰਖਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਦੇਖੋ ਕਿ ਅਲਪਾਖਜਰ ਦੋ ਕੇ ਚਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁਬ੍ਹਮਾ ਬਿਸ਼ ਨੁ ਆਦਿਕ ਸਭ ਬਸ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਤਿਸ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰਕੋ ਨਮਹ ।' ੨ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਲੈਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ॥ ਤਦੋਪਲਖਜ ਤ ਉਤਪਤਿਭੀਲੇਨੀ ॥ ਅਰਥਾਤ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਵਾ ਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜਿਸਕੋ ਪ੍ਰਲੈ ਆਦਿ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਆਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਹਰਨ ਭਰਨ ਜਾਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਫੋਚ ॥ ਤਿਸਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਨਜਾ ਨੇ ਹੋਰ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕਾ ਜੋ ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੈ ਰਾਮਨਾਮ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਸਰਬਮੰ ਤ੍ਰੈ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਸਰਬ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬਨਾਮ ਮ੍ਰਿਤਜ੍ਰ ਕਾ ਅਸਰਬ ਨਾਮ ਅਮਰਕ ਮੰ ਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੈ ਦੇਵਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਮੋਖ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਜੀਵ ਸਰਬਦਾ ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋ ਵਤ ਜਾਗਤ ਖਾਵਤ ਪੀਵਤ ਚਾਲਤ ਬੋਲਤ ਹਸਤ ਸਰਬ ਕਾਲ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰਟਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉ ਨਕੋ ਇਹੀ ਮੰਤ੍ਰ ਮੋਖਜ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮੋਚਾਰਨ ਕ ਰਤਾ ਹੂ ਆ ਚਲਾਜਾਇ ਵੋ ਅਤਜਵਸ਼ਜਕ ਉਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਜੋ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵੋ ਮੋਖ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਦੁਆਰਾ ਮੋਖਜ ਕੇਸਰੂਪਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪ ਤ ਹੋਗਾ ਅਤਜਵਸ਼ਜਕ ਇਸਮੋ ਸੰਸ਼ਯ ਨਹੀ ਹੈ॥੬॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋਸਰਬਮੰਤ੍ਰੈ ॥ ਅਨਭਵਮਹਾ'ਰਾਜਜੀਕਾ ਨ ॥ਮੋ॥ਸਰਬ ਮੰ ਤ੍ਰੈ ॥ ਮੋ ਪ੍ਰਤਿ ਸਰਬਮੰਤ੍ਰੈਨ ਅਰਥਾਤ ਕੋਊਭੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਮੰ ਤ੍ਰ ਮੁਝਕੋ ਨਹੀ ਬਸ ਕਰ ਸਕਤਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ॥ ੭ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਜੰਤ੍ਰੈ ॥ ੭੦ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਜੋ ਸਰਬ ਜੰਤ੍ਰ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਰਥਾਤ ਜੈ ਤ੍ਰੀ ਹੈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰੇਰਯ ਜੰਤ੍ਰ ਹੈ ਜੰਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਸੰਚਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਸਤਾਕਾਦਿਯੰਤ੍ਰਨੇ ਕਾ ਐਸੇਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ ਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕਾ ਜੰਤ੍ਰ ਹੈ ਪੂਰਬ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰਯ ਅਰਥ ਮੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਜੀ ਕੇ ਅਸ੍ਰਾਦਸਾਧਜ'ਯ ਮੇ ਯਥਾ ॥ ਈਸ੍ਰਰਹਸ ਰਬਭੂਤਾਨਾਂ ਹ੍ਰਿਦ੍ਦੇਸ਼ੇਰਜੁਨਤਿਸ੍ਰਤਿ ॥ ਭ੍ਰਾਮਯਨਸਰਬਭੂਤਾਨਿ ਯੰਤ੍ਰਾਰੂਢਾਨਿਮਾਯਯਾ ॥ ਹੇ ਅਰੁਜਨ ਈਸ੍ਰਰ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂਕੇ ਰਿਦੇ ਦੇਸ ਮੇ ਸ੍ਰਿਤ ਹੈ ਮਾਯਾ ਰੂਪੀ ਯੰਤ੍ਰ ਕੇ ਊਪਰ ਆ'ਰੂ ਢ ਹੋਕਰ ਸਭ ਜੀਵੋ ਕੋਭ੍ਰਮਾਉਤਾ ਹੂਆ ਤਮੇਵਸ਼ੁਰਣੰਗੱਛਸ ਰਬਭਾਵੇਨਭਾਰਤ ॥ ਤਤਪ੍ਰਸਾਦਾਤ ਪਰਾਂਸ਼ਾਂਤਿੰ ਸਵਾਨੰਪ੍ਰਾਪ ਸ੍ਰਜਸਿ ਸ਼ਾਸ੍ਰਤੰ ॥ ਹੇ ਅਰੁਜਨ ਤਿਸੀ ਕੀ ਸਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋ ਤਿਸਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਵਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥ ਜੋ ਨਿਤਜਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਕਾਲਕੋ ਭੀ ਯੰਤ੍ਰ ਪੀ

ਭਨ ਕਰਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਜੰਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੇਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੇ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੇ ਕਾ ਯੰਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਮਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸਤਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਧਰਚਰਿਤ੍ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਯਾਂ ਪਰਮਭਕਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂਪੂਰਬ ਪਖਜੇ ਖਸ੍ਰਮ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਅਸ੍ਰਬਿੰਸਤਮੋ ਅੰਸੁ ॥ ੨੮ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰਹੋਵੈਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਜਹੈ ਸਰਬੰਖਲ੍ਵਿਦੰ ਬ੍ਰਹਮੇਤਿ ਸ਼ਰੁਤੇ॥ਖਲੁਕਜਾਨਿਸ੍ਯੋਕਰਕੇਏਹੁਦ੍ਰਿਸ਼ਜਅਕਾਲਪੁਰਖ ਖਹੀ ਹੈ ਤਥਾਚਬਿਲਾਵਲਰਾਗੇਬ੍ਰਹਮਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣਿਐ ਏਕ ਏਕ ਬਖਾਨਿਐ। ਆਤਮਪਸਾਰਾ ਕਰਣਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭ ਖਿ ਨਾ ਨਹਿ ਜਾਨਿਐ। ਪ੍ਰਭ ਆਪ ਕਰਤਾ ਆਪ ਭੁਗਤਾ ਆਪ ਕਾਰਣ ਕੀਆ। ਬਿਨਵੈਂਤ ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਜਾਨਹਿ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਰਸ ਪੀਆ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਮੋ ਸਰਬਦ੍ਰਿਸ਼ੰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਵੈ ਤਿਸਕੋ ਸਰਬ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਜਿਸਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਸਰਬਦ੍ਰਿਸ਼ੰ। ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਜੋ ਅਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸੰ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਭਗਤ ਜਨ ਹੈਂ ਵਾ

ਕਾ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ ਸਗੁਨਰੂਪ ਹੋਕਰ ਜਿਸ ਜਿਸ ਰੂਪਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋਈ ਸੋਈ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਾਤਕਾਲ। ਅਨੰਤ ਜੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਭਗਵਤਕੇ ਸੋ ਭਗਤ ਚਿੰਤਤਹੀ ਹੈਂ ਪੁਰਾਨੋ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਸੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਤਿਸਕੋ ਕਿ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ ਹੈ ਕਿਆ ਸਰਬ ਸੇ ਸੂਖਜਮ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾਸੂ॥ਕਵਿੰਪੁਰਾਣ ਮਨੁਸ਼ਾਸਿ ਤਾਰ ਮਣੋਰਣੀਯਾਂਸਮਨੁਸਮਰੇਦਜਹ॥ਸਰਬਸਜਧਾਤਾਰਮਚਿੰਤਜ ਰੂਪ ਮਾਦਿਤਜ ਬਰਣੰ ਤਮਸਹ ਪਰਸਤਾਤ। ਪ੍ਰਯਾਣਕਾਲੇ ਮਨਸਾਚਲੇਨ ਭਕ੍ਤਜਾਯੁਕ੍ਤੋ ਯੋਗਬਲੇਨਚੈਵ॥ ਭ੍ਰੁਵੋਰਮਧਜੇ ਪ੍ਰਾਣਮਾਵੇਸ਼ਜ ਸਮਜਕਸਤੰ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਮੁਪੈਤਿ ਦਿਬ੍ਜੰ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਵਿਹੈ ਕਿਆ ਸਰਬਗਜ ਹੈ ਔ ਪੁਰਾਨ ਹੈ ਪੁਰਾਤਨ ਹੈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋ ਕਾ ਸਿਖਜਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਅਣੋਅਣੀਯਾਂਸ ਅਣੁਸੇ ਭੀ ਅਤਜੰਤ ਅਣੂ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਹੈ ਅਚਿੰਤਜ ਰੂਪ ਹੈ ਆਦਿਤਜ ਕੀ ਨਜਾਈ ਜਿਸਕਾ ਬਰਣ ਹੈ ਅਰੁ ਤਮਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਦਿਬਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਨਿਸ੍ਚਲਮਨ ਕਰਕੇ ਭਕ੍ਤਿ ਪੂਰਬਕ ਭ੍ਰੁਵੋ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਉਸਕਾ ਸਿਮਰੋਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੋ ਉਸੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਮਿਸ੍ਰਤ ਅੰਨਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਖਿਚੜੀ ਹੈ ਔਰਕਾਰਕਾਲੋਪ ਕ

रके अरथ करना कूमानुसार पाठ कूमादरथ कूमोव
लीयान ॥वा नाग भाखाकरकूिसपाठहै अरथात । यथा
जलमो जलमिसूित होइि दूध मे दूध जलदूधवा किंवा
माखिजक मै जैसे सरब बिछौंके रस मिले हुऐ हैं सिंध
मे नदीआजथा नामरूपको तजागकर मिसूित है तदव
त परम पुरख अभेद है बिसूसों ॥ २ ॥ वा संत इस
पूकार तिसको मिलते हैं नामरूप उपाधी को तजाग क
र॥ ३ ॥ किंवा ॥ ऐसी बिचिउ शकी है परमातमा की
जो पूरब दिसटांतवत देहादिकों के साथ मिशिूत हो र
हाहै पूतीत नहीं होता है जो देह कौन है अरु पुरुख कौ
न है लोह अगनीवत ॥ ४ ॥ नमो असरुब कूिसं ॥ अर
थात जो सरब से सथूल है बिराटरुप कर अकालपुरु
ख ॥ ५ ॥ वा ॥ नमो सरबकूिसं ॥ तालबज शकार
करके मिृतयु का बाचक शरब शबदनिरुपण बहुत
बेरीकिआ है अरथात जो मिृतजु से भी सूखजम है
जैसे मिृतजु अति सूखजम कोऊक जीव ऐसे हैं कि
जोनेउादि का बिशे नहीं है सुंभ पुतकादि ॥ अर
अकाल पुरुख तिससों भी सूखजम है जो तिस
को भी मारता है इसीते मिृतजु का भी मारकहै पुना
मिृतजु से भी अतिसथूल है इसी ते मिृतजुका भी भखजक
है जैसेकितिमी को तिमंगल और तिमंगल को तिमंगा

ल गिलगासता है जैसे इति ॥ ६ ॥

मूल ॥ नमो सरब रंगो ॥ टीका

नमसकार होइि तिसको जो वाहिगुरू जी सरब रंग है
रंग सरब सात पकार का ही है सेत १ नील २ पी
त ३ रकु ४ हरित ५ कपिस ६ । चित्र ७ भेदात चित्र
कोअवांतर सभ आइि जाते हैं जैसे मयूर है सोकूिसम
अकूिसम कर दो पकार का है । कूिसम सो जो परसपर
मेलने कर रंगातरहोताहैरंगरेजलोकरतेहैंऔर अ
कूिसम सो है जैसे हंस कोकिल तितर अंमिृतफल बि
जरा सुक अरनिसखां वा रकु हरित कपिस भूसला चि
त्र मयूरादिक अनंत पंखीपसू फल पुसप है वा कमल
ही जैसे सेत नीलपीतरकूहरितकपिसतरहिकाहोताहै
चित्र सो बिना सरबरंगों मे लावनजता भगवतकी है
जैसे देखो हे खालसा जी वाहिगुरू जीकी बिचिउ शकि
है कि मोरके नेउ से जलगिरताहैजबकिआवेसहोताहै
मोरनीको रतिपुरबक तउ पाइिल पाता है जउतो वह
जलबिंद को मुखमे लेलेवै मोरनी गिरने न देवै तबतो
बडा सुंदर करांइिल मोर होता है जो गिर जाइि जिमी
से उठाइि कर लेवै मोरनी सो उसमे लंडार मोर पैदा
होता है येह आदि सिसटी का निसानीरुप एक वाहि

ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਰਖਾ ਹੁਆ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਮੈਥੁਨੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਨ ਥੀ ਮੈ ਥੁਨੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਸ੍ਵੰਭੂ ਮਨੁ ਸਤਰੂਪਾ ਸੇ ਚਲੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਿਆ ਵੋ ਜਲਕਾ ਬਿੰਦੁ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਮੋਰ ਕੇ ਪੰਖ ਊਪਰ ਬਿ ਚਿਤ੍ਰਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਮਨੁਖਜ ਕਾ ਭੀ ਰਕ੍ਰ ਬੀਰਜ ਬਿੰਦੁ ਐਸੇਹੀ ਹੈ। ਯਥਾਗੁਰੂਰੀਥੇ॥ ਜਲਕੀ ਭੀਤ ਪਵਨ ਕਾ ਥੰਭਾ ਰਕਤ ਬੂੰਦ ਕਾ ਗਾਰਾ। ਹਾਡਮਾਸ ਨਾਰੀਕੋ ਪਿੰਜਰ ਪੰਖੀ ਬ ਸੈ ਬਿਚਾਰਾ। ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਿਆ ਮੇਰਾ ਕਿਆ ਤੇਰਾ। ਜੈਸੇ ਤਰਵ ਰ ਪੰਖ ਬਸੇਰਾ। ਇਤਜਾਦਿ। ਔਰ ਦੀਵਾਨਗੋਯਾ ਜੀ। ਗਾਹ ਸੂੜੀ ਗਾਹਜ਼ਾਹਦ ਗਾਹਕਲੰਦਰ ਮੇਸ਼ਵਦ। ਰੰਗਹਾਏ ਮੁਖ ਤਲਿਫ਼ ਦਾਰਦ ਬੁਤੇਅਯਾਰਮਾ। ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਰੰਗ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮੋ॥ ੧॥ ਵਾ ਨਮੋ ਅਸਰਬ ਰੰਗੇ। ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਰੰਗਰੂਪ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ਯਥਾਜ਼ਫ਼ਰਨਾ ਮਾ॥ ਕਿਬੇਰੂਨ ਬੇਚੂਨ ਚੂੰਬੇਨਮੂੰ॥ ੨॥ ਵਾ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬਰੰਗੇ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬਸਰ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਅਰਥਾਤ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀਕਾਦੂਸਰੇਸੋਂ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬੋਲਨ ਚਾਲਨ ਜੇਤੀ ਕੁਛ ਕ੍ਰਿਆ ਹੈ ਔਰ ਅਦੈਵ ਭੀ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਹੀ ਹੈ ਸਭਕੇ। ਸੋ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਐਸੇ ਅਦਭੁ ਤ ਰੂਪ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਮਾਨਜੋ ਤੂੰ ਹੈਂ ਤੁਝੇ ਨਮਹ॥ ੩॥ ਵਾ ਨਮ ਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਰੰਗਹੈ ਕਜ਼ਾਂ ਜਹਾਂ ਰੰਗ ਕਜ਼ਾ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਤਹਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਨਾਰਦ ਔਬੈਕੁੰਠ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਸੰਬਾਦ ਮੇ ਯਥਾ ਮਦਭਕ੍ਰ

ਜਾਯਤ੍ਰਗਾਯੰਤਿ ਤਤ੍ਰਤਿਸ਼੍ਰੰਮਿਨਾਰਦ । ਤਥਾਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਕੇ ਅਸ਼੍ਰੁਦਸਾਧਜ਼ਾਯਮੇ॥ ਭਕ੍ਰਜ਼ਾਮਾਮਭਿਜਾਨਾਤਿਯਾਵਾਨਯਸ਼੍ਚ ਸਿ-ਮ ਤਤ੍ਰਤਹ। ਭਕ੍ਰੀ ਕਰਕੇ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਸਚਿਦਾਨੰਦਰੂਪ ਜੋ ਕੁਛ ਮੈਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾ ਪੀ ਹੋ ਖੜੈਸ਼੍ਵਰਾਦਿ ਮਾਨ ਅਰ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਵਿਭੂ ਸਚਿਦਾਨੰ ਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ਸ਼੍ਰ ਮੈ ਹੋ ਸੋ ਅਨਨਜ਼ਭਕ੍ਰ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਭਕ੍ਰਵਤਸਲ ਕੋ ਨਮਹ॥ ੪॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬ ਰੰਗੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਰੰਗ ਹੈ ਸਰ-ਬ ਮ੍ਰਿਤ੍ਰ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਜਿਸਰੰਗਰੂਪਾਦਿਕਰਮਾਰਤਾਹੈ ਸੋ ਸਭ ਰੰਗ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਹੈਂ ਯਥਾ ਸਰਬ ਰੰਗ ਇਕ ਰੰਗਮਾ ਹਿ॥ ਇਤਿ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਅਨੰਗੋ॥ ੭੧ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਹੈ ਅਨੰਗਰੂਪ ਮੁਰਲੀ ਵਾਦਨਕਾਲ ਮੇ ਤ੍ਰਿਭੰਗ ਏਕ ਜੰਘ ਔ ਏਕਕਟਿ ਏਕ ਗ੍ਰੀਵਾਮੇ ਵਾਮਵਾਹੁ ਕ੍ਰਿਤਵਾ ਮ ਕਪੋਲੇਵ ਲਗਤਿਭ੍ਰੂਰਧਰਾਰਪਿਤਬੇਣ੍ਹੂ॥ ਔਰ ਸੁੰਦਰ ਕੈ ਸਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੰਗ ਕਾਮੈਂ ਦੇਵਵਾਤ੍ਰਿਭੰਗੀਕਜ਼ਾਜੋਭਗਤਜਨ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਤੀਨ ਕਾਲ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਸੁਖਪਤੀ ਇਨਕੇ ਭੰਗਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਔਰ ਅਨੰਗ ਹੈ ਪਖਜ਼ਪਾਤ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੀਕਾ ਪਖਜ਼ਪਾਤ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰੇਮੀਓਂਕਾ ਪਖਜ਼ਪਾਤ ਸਪਸ਼੍ਟ ਹੀਹੈ ਪ੍ਰਹਲਾਦਆਦਿਕੋਮੇ ਵਾ ਕਾਲ ਰੂਪ

ਹੋਨੇ ਤੇ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਅਰਥਾਤ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਤੀਨਉ ਕੋ ਭੰਗ ਕਜਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਵਸਤੁ ਗਤਜਾ ਅੰਗ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਜਾ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੈ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮਭਗਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂਪੂਰਬ ਪਖੇ ਖਸ੍ਰਮ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗਾਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਨਵਬਿੰਸਤਿਮੋ ਅੰਸੁ ॥ ੨੯ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਜੀਵ ਜੀਵੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜੀਵਜੀਵ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵ ਬਾਦ ਕੇ ਕੇਈਕ ਭੇਦ ਹੈ ਜੋ ਬਿੰਬ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਬਾਦੀਹੈਂ ਵੋਤੇ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਮੇ ਚੈਤਨਜ ਕੇ ਅਭਾਸ ਕੋ ਜੀਵਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੋਊਕ ਅਵਛੇਦਬਾਦੀ ਅੰਤਹਕਰਣਾਵਛਿੰਨਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੀਵ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਕੋਊਕ ਜੈਸੇ ਅਕਾਸ ਹੈ ਜਲਾਵਛਿੰਨ ਕਿਸੀਕ ਪਾਤ੍ਰ ਮੇ ਜੋ ਜਲ ਹੈ ਉਸਜਲਕੇ ਸਾਥ ਜਿਤਨੇਕ ਆਕਾਸਮੇ ਜ਼ਲ ਆਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਵੋ ਜਲਾਵਛਿੰਨਾਕਾਸ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ੍ਰਾਂ ਤ ਮੇਂ ਜਿਤਨੇਕ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਰਿਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਉਤਨੇ ਅਸਥਾ ਨ ਮੇ ਜੋ ਚੈਤਨਜ ਹੈ ਵਾਕੋ ਬੁਧਜਾਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨਜ ਕਹਤੇਹੈਂ ਵੂਹੀ ਜੀਵ ਹੈ ਔਰ ਜਿਤਨੇਕ ਸਥਾਨ ਮੇ ਜਲ ਹੈ ਉਸ ਜਲ ਮੇ ਜੋ ਅਕਾਸ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਹੈ ਉਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅਕਾਸਾਭਾਸ

ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ੍ਰਾਂ ਤ ਮੇ ਜਿਤਨੇਕ ਦੇਸਮੇ ਬੁਧਿ ਅਤਜ਼ੰਤ ਸ੍ਵਛ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਦਰਪ ਨਵਤ ਉਤਨੇ ਦੇਸ਼ ਮੇ ਜੋ ਚੈਤਨਜ ਕਾ ਆਭਾਸ ਹੈ ਵਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਹੈ ਵਾਕੋ ਚਿਦਾਭਾਸ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵਹੀ ਜੀਵ ਹੈ ਔਰ ਕੋ ਊ ਮਹਾਤਮਾਰਾਧੀਯ ਕੋਂਤੇਯਵਤਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਵਾਸਤਵ ਤੇ ਜੀ ਵ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋਊ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਅਗਜਾਨ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤਥਾਚ ਜੀਵੀਸ਼ਵਾਭਾਸੇਨ ਕਰੋਤਿ ਮਾਯਾਚ ਅਵਿਦਜਾਚ ਸ੍ਵਯਮੇਵ ਭਵਤੀਤਿ ਸ਼ਰੂਤੇਹ॥ ਮਾਯਾ ਕਹਿਏਅਗਜਾਨ ਕਹੀਏ ਪ੍ਰਯਾਯਭੇਦ ਹੀ ਹੈ ਕੁੰਭਕਲਸਵਤ ਵਾਸਤਵ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰ ਅਨੰਤ ਭੇਦ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਸਿਧਾਂਤ ਲੇਸ਼ਸੇ ਸੋ ਬਿਸਤਾਰ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਲਿਖੇ ਨਹੀ ਸੋ ਪਿਛਲੇ ਪਖਜਵਾਲੇ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਭੀ ਜੀਵ ਕਲਪਤ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇਕ ਕਿਸੀਕੋ ਸ੍ਵਪਨੇਮੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਮਹੇਸ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਉ ਸੀ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ ਐਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਭੀ ਏਕ ਜੀਵ ਕਾ ਹੀ ਕ ਲਪਾ ਹੂਆ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰ ਬਜਾਕਰਨ ਮੋ ਜੀਵ ਪ੍ਰਾਨਧਾਰਨ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਜੀਵ ਪ੍ਰਾਨ ਧਾਰਨੈ ਧਾਤੁ ਹੈ ਜਿ ਸਕਾ ਜੀਵਤਿ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਨ ਮੇ ਜੋ ਗਮਨਾਦਿ ਕ ਸ਼ਕਤਿ ਔਰ ਜੋ ਏਕ ਹੀ ਪ੍ਰਾਨ ਉਪਾਧਿ ਭੇਦਤੇ ਦਸਪ੍ਰਕਾ ਰ ਔਰ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਨਾਪਾਨ ਸਮਾਨ ਵਿਆ ਨ ਉਦਾਨ ਭੇਦਸੇ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਰਿ ਦੇ ਮੇ ਹੈ ਔਰ ਅਪਾਨ ਕਾ ਗੁਦਾ ਮੇ ਹੈ ਸਮਾਨ ਨਾਭਿ ਮੇ ਰਹ

ਹੈ ਸੋ ਨਾਰਾਯਣ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਪੂਰਬ ਅਰਥ ਕੀਏ ਹੈਂ ਜੀਵ
ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਉਸ ਅਰਥ ਮੇ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਜੈ
ਸੇ ਜੋਤੜਾਗਾਵਾਛਿੰਨਾਕਾਸ਼ ਹੈ ਵਾਕਾ ਵਿਭੂ ਅਕਾਸਾਧਿਸ਼ਠਾਨ
ਹੈ ਤੈਸੇ ਬੁਧਜਾਵਛਿੰਨ ਚੈਤਨਜ ਹੈ ਵਾਕਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਵਿਭੂ
ਚੈਤਨਜ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਭਾਸ ਕਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਭੀ ਵਿਭੂਹੀ ਹੈ
ਸੋ ਆਤਮਾਂ ਅਨਾਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਭੇਦਕਰ ਰਾਮ ਹਿਦੇਮੈਹ
ਨੁਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ
ਸ਼ਙਦੇਵੋ ਬਾਚ ਪਾਰਥਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਤਤੋਹਨੁਮਤੰ ਸੁਰਮਤ
ਤ੍ਰਿਕੋ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਸੁਆਤਮਾ ਅਨਾਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਭਾਨਿ
ਓ ॥ ਅਕਾਸ ਕੀਯਥਾ ਭਿਧਾਤ੍ਰਿ ਧਾਸੁਲੋਕ ਮੇਪਿਖੀ ॥ ਜਲਾ
ਸ੍ਰਯੋ ਨਿਹਾਰੀਏ ਸਮਸਤ ਲੋਕਹੁੰਦਿਖੀ ॥ ਮਹਾ ਅਕਾਸ ਏਕ
ਸੋ ਵਛਿੰਨ ਆਨਜਾਨਿਐ ॥ ਅਕਾਸਭਾਸ ਤੀਸਰੋ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ
ਨਾਮ ਮਾਨੀਐ ॥ ਸੁਬੁਧਮੋਵਛਿੰਨ ਏਕ ਚੇਤਨੰ ਨਿਹਾਰੀਐ ॥
ਸੰਪੂਰਨ ਕਹੈ ਤਿਸੈਦੁਤੀਯਾਭਾਸ ਧਾਰੀਐ ॥ ਸੁਬਿੰਬਰੂਪਤੀ
ਸਰੋ ਤ੍ਰਿਧਾਚਿਤੀ ਸੁਯੋਪਿਖੇ ॥ ਸਭਾਸਬੁੱਧ ਕਾਰਯੋਵਿਛਿੰਨਚੇ
ਤਨੰਬਿਖੇ ॥ ਵਿਕਾਰ ਹੀਨਸਾਖਜਲੀਅਰੋਪਤੇ ਭ੍ਰਮੀਯਥਾ ॥
ਅਰੂਪ ਹੈਸੁਜੀਵਤਾ ਸੁ ਸਾਖਲੀ ਭ੍ਰਮੀ ਤਥਾ ॥ ਅਭਾਸਤੋਮ੍ਰਿਖਾ
ਸਦਾਤਮੋ ਬਿਕਾਰ ਜਾਨਿਐ ॥ ਸੁਬੁੱਧਮੋਵਛਿੰਨਸੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ
ਪਛਾਨਿਐ ॥ ਵਿਛੇਦਿਤੋਵਿਕਲਿਪਤੰਨਰੰਚ ਭੇਦਲੇਖਿਐ ॥ ਪ੍ਰ
ਪੂਰਨੰਸਮੰਤਿਸੇ ਇਕਤ੍ਰਤਾਪ੍ਰੇਖਿਏ ॥ ਸੁਤਤ੍ਵਮਸ਼ਿਵਾਕਜਮੈ
ਸੋਭਾਸਜੀਵਕੀ ਤਥਾ ॥ ਇਕਤ੍ਰ ਬੇਦ ਭਾਖਿ ਹੈ ਸਮਸਤੰਬੇਦ

ਤਾ ਹੈ ਔਰ ਉਦਾਨ ਕੰਠ ਮੋ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਔਰ ਵਿਆਨ ਸਰਬ
ਸਰੀਰ ਬ੍ਰਤਿ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮੁਖ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਔਰ
ਨਿਰਗਮਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਮਲਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਅਧਾ
ਨੈਨ ਸੋ ਅਪਾਨ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋਕੁਛ ਅੰਨਾਦਿਕ ਭੋਜਨ
ਕੀਆ ਹੈ ਉਸਕੇ ਪਰਿਨਾਮ ਕੇ ਲੀਏ ਜੋ ਜਾਠਿਰਾਗਨ ਹੈ
ਉਸਕੇ ਉਦੀਪਨ ਕਰਨੇ ਸੋ ਸਾਮਾਨ ਕਹਾਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋ
ਅੰਨਾਦਿਕ ਕੇ ਰਸਾਦਿਕ ਕੋ ਊਰਧ ਦੇਸ਼ ਮੇ ਮਸਤਕਾਦਿ ਸ
ਥਾਨ ਮੇ ਵੀਰਯਾਦਿ ਭਾਵਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਲੀਏ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕ
ਰਨੇ ਸੋ ਉਦਾਨ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਭਿੰਨਭਿੰਨ ਨਾਡਿਓਂ ਕੋ ਮੁ
ਖਸੇ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਸੋ ਵਿਆਨਕਹੀਤਾ
ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਗਕੂਰਮ ਕ੍ਰਿਕਲ ਦੇਵਦਤ ਧਨੰਜਯ
ਏਤਦ ਰੂਪ ਔਪਾਧਿਕ ਪੌਨ ਕੇ ਭੇਦ ਹੈਂ ਇਨਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਾਨ
ਕੇਹੀ ਅੰਤਰਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਨਾਗ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਡਿਕਾਰ ਆ
ਤਾ ਹੈ ਵਾਂਕੋ ਕੂਰਮ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਉਨਮੀਲਨਾਦਿ ਬਿਵਹਾਰ ਕ
ਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕ੍ਰਿਕਲ ਖਜੁਤਾਦਿਕ ਕਾ ਹੇਤੁ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਛੀਕ
ਕਹਤੇ ਹੈ ਔਰ ਦੇਵਦਤ ਜਿੰਭਨ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਜੰਭਾਈ ਕਰ
ਕੇ ਔਰ ਧਨੰਜਯ ਨਾਮ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨ ਹੈ ਸੋ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਾ ਕਾਰਨ
ਹੈ ਵੋ ਸ਼ਵਕਾਤਜਾਰ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਕਪਾਲ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੇ
ਬਿਨਾ ਅਰਥਾਤ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਨ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਕੀ ਜਿਸਮੇ ਸਾ
ਮਰਥ ਹੈ ਸੋ ਕਹੀਐ ਜੀਵ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਜਿਸਕੋ ਧਾਰਨ
ਕਰੇ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਪ੍ਰਾਨ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਕੀ ਜੋ ਸਾਮਰਥ

ਈ ਪਾਇਓ ਠਉਰ ॥ ਸੋਈ ਫਿਰਕੈ ਤੂੰ ਭਇਆ ਜਾਕਉ ਕ
ਹਿਤਾ ਅਉਰ । ਸੋ ਅਵਿਦਜਾ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇਵਲ ਗਜਾਨ
ਕਰਹੋਤੀ ਹੈਜੈਸੇਕ ਰਸੋਈ ਕੀਸਿਧੀਕੇ ਲਿਏਔਰਭੀ ਸਾਧਨ
ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਮੁਖਜ ਸਾਧਨ ਅਗਿਨ ਹੈ ਕਈਕ ਮੀਮਾਂਸਿਕਾਦਿ
ਕਰਮ ਕਰ ਮੋਖਜਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਅਪ੍ਯੁਕ੍ਤ ਹੈ ਕਿ
ਉਂਕਿ ਕਰਮ ਤਬਹੋਗਾ । ਕਿ ਜਬਅਭਿਮਾਨ ਪ੍ਰਛਿੰਨ ਹੋਗਾ
ਅਪਨੇ ਆਪਕੇ ਤਾਂਈ ਕਰਤਾ ਭੋਗਤਾਦਿ ਰੂਪ ਮਾਨੇਗਾ ਤੌ
ਔਰ ਕਰਮ ਕਾ ਔਰ ਅਵਿਦਜਾ ਕਾ ਬਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ
ਵਿਦਜਾਅਵਿਦਜਾਕੇਪ੍ਰਤਿਨਾਸਕਰਨੇਕੋਸਹਾਇਤਾਸੇਬਿਨਾਹੀ
ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਤੇਜਤਿਮਰ ਸੰਬੂਹਵਤਜੋਕੋਊ ਕਹੈਕਿਅਨਾਦਿ
ਕਾਲਕੀਅਵਿਦਜਾਅਧੁਨਕਵਿਦਜਾਕਰਕੈਸੇਨਾਸਹੋਗੀਇਸ
ਮੈਪੁਰਬੋਕੁ ਤੇਜਤਿਮਰਕਾ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਬਹੁਤ ਹੈ ਜੈਸੇਕਿ ਜ
ਬਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਤਪੰਨ ਹੂਈ ਹੈ ਤਬਕਾ ਅੰਧਕਾਰ ਕਿਸੀ
ਪਰਬਤ ਕੀ ਕੰਦਿਰਾ ਮੇ ਇਸ੍ਥਿਤ ਹੈ ਔਰ ਇਸੀ ਕਾਲ ਮੇ
ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਗਿਨ ਪ੍ਜ੍ਵਾਲਨ ਕੀਆ ਤੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਵੋ ਅੰ
ਧਕਾਰ ਲੀਨ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਭੀ ਕਰਿਐ
ਪਰੰਤੁ ਵੋਤੇਜਕਰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆਹੁਆ ਖਜਣਾਰ
ਧਭਰਭੀ ਨਹੀਂ ਠਹਰਤਾ ਤਥੈਵ ਅਨਾਦਿ ਜੋ ਜੀਵ ਅਨਾਦਿ
ਜੋਅਵਿਦਜਾ ਜੀਵਤ੍ਵ ਭਾਵ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਹੇਤੁ ਭੂਤ ਤਿਮਰ
ਸੰਬੂਹ ਇਸਕੇ ਰਿਦੇਰੂਪ ਕੰਦਰਾ ਮੇ ਸ੍ਥਿਤ ਹੈ ਜਬ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾ
ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਗਜਾਨਰੂਪ ਸੂਰਯ ਉਦੈ ਭਯਾ ਤਬ ਅ

ਸੈ ਕਥਾ ॥ ॥ ਪ੍ਮਾਤਮਾ ਸੁ ਜੀਵਕੋ ਇਕਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਹੈ ਯਦਾ
॥ ਅਵਿਦਿਆਸਕਾਰਯਾਮਰੇਸੁਨੋਹਨੂਤਦਾ ॥ ਸੁ ਇਸਪ੍ਕਾਰ
ਕਾਜੁ ਜੀਵ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਨਿਰੂਪਨਕੀਆ ਹੈ ਬ੍ਰਧਜਾਵਛਿੰਨਾਦਿ
ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸੋ ਤਤ੍ਰ ਮਸਜਾਦਿ ਜੋ ਮਹਾਵਾਕਜ ਹੈ ਤਿਨਦ੍ਵਾਰਾ
ਸਤਿਗੁਰੋ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਪੂਰਬਕ ਜਬ ਅਵਿਦਜਾ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ
ਭਈ ਤਬ ਜੀਵ ਕਾ ਜੋ ਜੀਵ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ ਜਿਸਕੋ ਪਰ
ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ
ਸੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀਤਿਸਕੀ ਇਤਰ ਪਦਾਰਥੋਂਕੀਨਜਾਈਨਹੀਹੈ ਕੇਵ
ਲ ਅਭਾਨਾ ਪਾਦਿਕ ਔ ਅਸਤ੍ਰਾਪਾਦਿਕਾਵਿਦਜਾ ਕੀ
ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਮਾਤ੍ ਹੈ ਅਸਤ੍ਰਾਪਾਦਿਕ ਕਜਾ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਨਹੀ
ਔਰ ਅਭਾਨਾਪਾਦਿਕ ਕਜਾ ਕਿ ਭਾਨ ਨਹੀਹੋਤਾ ਏਹ ਉਭੈਆ
ਤਮਾਕਾ ਅਵਿਦਜਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੀ ਗੁਰੂਕੀ ਔ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੀ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਹੋਗੀ ਔਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੋ ਜੀਵਕਾ ਜੀਵਰੂਪ ਹੈ
ਵੋ ਤੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪਹੀ ਹੈ ਕੰਠਗਤਭੂਖਣ ਕੰਠਾਦਿਕ ਕੀ ਨਜਾ
ਈ ਜੈਸੇ ਲਿਖਾਹੈ ਕਿ ॥ ਚੌਃ ॥ ਚਾਮੀਕਰ ਜਜੋਂ ਕੰਠਨ ਜਾ
ਨਹਿ । ਹਿਰਦੇਰਾਮ ਨ ਤਥਾ ਪਛਾਨਿਹ । ਏਹੁ ਨ ਜ਼ਾਨਹਿ ਮੂ
ਰਖ ਲੋਗ । ਅਵਰੇ ਅਵਿਦਜਾ ਪਾਵਿਹ ਸੋਕ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ
ਗੰਥੇ ॥ ਗੁਰੁਪ੍ਸਾਦਿਜਨ ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਲਾਧਾ ਦੇਹ
ਟੋਲੀਐ ਜਬ ਗੁਰੋਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਇ ਅਨੰਤ ਜਨਮ ਸੰਚਿਤ
ਪੂਰਬ ਪੁਨਜਪੁੰਜੋ ਕਰ ਤਬ ਆਪਹੀ ਏਹੁ ਰੂਪ ਜੀਵ ਜੀਵ
ਕਾ ਹੋਇ ਜਾਇਗਾ ॥ ਯਥਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥ ਜਾਕੋ ਖੋਜਤੇ ਸੋ

विदज़ा के आगे प्रारथना करिऐ भी दीनता पूरथक
हे माता बहुतकाल पर्यंत तूं इस सथानमे रहीहैं अब
किंचित कालतो और क्रिपा कर परंतु वो अविदज़ा वि-
गज़ान रूप सूरज के उदे भऐ हूऐ खज़ाणारथ भी नहीं
सिथत होती सो तिस अविदज़ा के प्रताप करके हीपूछिंन
की नज़ाई मान रहा था वांके नास हूऐहूऐ केवल अ-
दूतीज रूप मारतंड असाढके मधज़ानजज़ाई प्रकाशता
है जैसे मेघ की निवृतीके हूऐहूऐ तथा अगज़ान कर
के कलुखत हूआ जो जीव है सो गज़ानके अभास करके
नईरमलज़ भाव को प्रापत होता है जैसे कतकरेलूका
जलमल को दूर कर आपभी लीन होइ जाती है ऐसे
ही विदज़ा भी जान लीजो अविदज़ा को नास करके वो कु
छ काल भी नहीं रहती जे रहै तो दूैतापती दोख घना
रहै अरथात विदज़ा दूैतसूरूपी है और भिंन कोऊ रूप
नहीं विदज़ा का इतिपुना संसार जो प्रतीतहो रहा था
सूपन कालमे जैसे सूपन सिसटी सतजवत प्रतीत होती
है जागोते असत होइ जाती है तदवत प्रबोध के हूऐ
असत प्रतीती होती है इतनाकाल पर्यंत जगत प्रती
त होता है सिंपी में जैसे रजत प्रतीति होता है सुकी
बोधसे बिना तथाजावत कालपर्यंत जीव जीवरूप प्र-
मातमा का बोध नहीं होता सतबाधिसूंनरूपअदूजका

जो जीव जीव कज़ा कि जो जीवके प्रति जिवावे एक
जीव पदका और अधजाहार करना साक पारथलादिको
की नज़ाई अरथ कज़ाकि जीव सबद करके आतमा।
दुतीज जीव सबद करके परमातमा और त्रिती जीव
सबद करके अधिसूंन बूहमरूप जिसको बेदांत बादी
कहते हैं सो कहिऐ जीव जीव सो अधिसूंनरूप जीव
जीव बिसनु प्रमातमा मे अनेक प्रकार किआ भिंनभिंन
जो बजकुजां प्रतीत हो रहीआं है सो केवलहाटक मै क
टकादिवत हैं। मधजकाल मे भी अनजथा भावको नही
प्रापत हुआ। और आदिअंत की कज़ा बात करनी है य
था सोरठ रविदासजीउ ॥ माधवे किआ कहिऐ भ्रमऐ
सा। जैसा मानिऐ होइ न तैसा ॥ १ ॥ रहाउ ॥ नरप
ति एक सिंघासन सोइआ सपने भइआ भिखारी। अछ
तराज बिछरत दुख पाइआ सो गति भई हमारी ॥ १
॥ राज भुजंगा प्रसंगा जैसे है अब कुछ मरम जनाइआ
। अनक कटक जैसे भूल परे अब कहते कहन न आ
इआ ॥ २ ॥ सरबे एकअनेक है सुआमी सभघट भोगा
वै सोई। कहि रविदास हाथ पै नेरे सहजे होइ सु हो
ई ॥ ४ ॥ जैसे एकही अकाश विभुघट मठादि भेद क
लपना करि बिभधबिधि प्रतीत होता है बसुगतजा
तीन काल मे एकही है परंतु जब घटादि उपाधीका

अभाव हुआ तब केवल एक प्रतीत होता है। तैसे दा
रशटांत मे नानाप्रकार के जाती नामास्मादिक आत
मा मे अरोपित है जैसेक जल मे रस और वरणादिक
भेद होते हैं तैसेही उपाधी रुप पंचीक्रित जो महाभूत
इनउते संभव करम रचित शरीर सुख दुखादिकों के
भोगका आयतन कथन करीता है तथाच प्रानमनोबुधि
दसेंद्रिये गजान करम भेदते इनके सहित अपंचीक्रि
त पंचभूतोंथित सूखजमांग कथनकरीताहैसूखजम भोगों
का साधन और अनादि अनिरवचनीआ अविदजाकार
लोपाधी कथन करीती है चाहिऐ मुमुखजुके प्रति जो इ
स उपाधी तीन से जुदा करके अपने आपके प्रति नि
सै करै पंचजो प्राणमय अंनमय मनोमय आनंदमय
विगजानमय कोशहै इनके संबंध करके तत तत रुप
करके प्रतीतहोताहै है तो सुध आतमा परंतु उपाधीक
र भिंन भिंन प्रतीत होता है जैसेकि जपाकुसमादि संबंध
करके वा नीलपीतादि घसड़ संसरग करके सफटक
मणि शुधभी है। परंतु तदवत प्रतीत होता है सरीर
कोसादिरुप तुखजुक्ति करके तिनसोविवेचन करके आ
तमा को धारन करै जैसेकि तंदुल को तुखसे भिंन करी
ता है जुक्ती अवधात रुपाकर तैसे आतमा सरबत्र पू
रन भी है परंतु प्रतीत नहींहोतासुधांतह करनके हुऐ

हुऐ सरबत्र प्रतीत होताहै शुध दरपणमे प्रतिबिंब
वत चाहिऐ कि हे खालसाजी देहीद्रिय मनबुधिरुप
जो मंडी आदिकहै तिनतेविलखजडरुपआतमाको बुधी
और मन इंद्रियादिकों की बृतीओं का जो साखी है वा
को जाना चहिऐ राजावत जो अगजानी जीवहैउनके प्र
तिइंद्रियोंकेवजापारप्रिजमाणहुऐहुऐआतमावजापार
दूला प्रतीत होता है अक्रसजी की नजाईं जैसे चलते
हैं मेघ है और अगजानी कहते हैं कि चंदमा चलता
है तैसे आतमा को आशूध करके मन बुधि इंद्रिय सब
धेशू करते हैं आपो आपने बिखय मै देह औरइंद्रियों
को गुण और करमोंके शुधाशुध चिदानंद आतमा के अ
विवेक कर अरोपन करते हैं। जैसे अकास मे नीला
दिको कलपते हैं॥ पुना॥ अगजान तेही मनोपाधिक
जो करडूदिक है सो आतमा मे आरोपण करते हैं
जैसे जलके गमन करतेहुऐ जलकेचलनादिकर चं-
दमा में कलपतेहै तथा रागा द्वेस इछा सुख दुखादि
को बुधी के हुऐ हुऐ प्रिति होते है किउकि जिस ते
सुखपती औ सुख दुखादिक नहीं होते बुधी के आ-
भाव ते तिसी ते बुधी के हैं आतमा के नहीं है
जैसे किरविकाप्रकाश जलकी सीतता अगनि की उ
सनता इनके सुभाव हैं तैसे ही सतचितानंद जो आत

मा को स्वभाव है ॥ ननु ॥ मै जानताहउं मै सुखीहउं मै दुखी हउं यो कैसे जानताहै ॥ उतर ॥ इसमे आतमा को शतच्छिदंश औल बुधि की बिजी यो दोनउ के संजोग से अविवेक करके मै जानता हउ ऐसेकहता है आत मा को बिकार नही है और बुधि को बोध कदाचित भी नही है जीवही सब को जानकर मै दुखी हों ऐसे अ ज्ञंतकर मोहित होताहै आतमाकेप्रतिनजानकरकेजीव नरकादिसे भै भीत होताहै रज्जुमे सरपवतमैजीव नही हौंकिंतुआतमाहोंज बऐसेगज्ञान होइ॥असंग होयगंपुरु खह॥इह पुरखजो रिदीसिद्धतहैसोपापपुंनादिकोंसे असं ग है ऐसे सदगुरो की क्रिपाकर जानकर निरभै होता है कज़ोकि दुतीआज़वैभयंभवति॥दुसरेते ही भयहोता है आतमा एक ही बुधि इंद्रियादिको को प्रकाशता है जै सेक दीपक सबका प्रकाशक है बती आदिक जैसे दीप क को नही प्रकाशते तैसे आतमा बुधी आदिक जढोकर नही प्रकाशत होता आतमा को सुते प्रकाश रुप होने ते प्रकाशांतर की इछा नही है प्रकाश रुप दीपक को अ नज पदीपवत सो इसप्रकार प्रकाश सरुप परमात मा को ॥ नेतिनेति नेहनासतिकिंचनयहनानेवपशज़ति मित्रज़हसमित्रज़मापनोति ॥ इति नेतिनेति कज़ा नाम नही रुप नही इतज़ादिक निखल उपाधिउके निखेध

करके तट्टमसज़ादि जो महा वाकज़ है सतज़ंगज़ानमनं तं ब्रहम ॥ सतनाम करता पुरख निरभउ निरवैरु अ कालमूरत अजुनीसैभं गुरप्रसादि ॥ आदि पुरनम ध पुरन अंतपुरन परमेसुरह ॥ सिमरंतिं संतसरबत्र मटं नानक अघनासन जगदीसुरह ॥ पेखन सुनन सु नावनो मनमे दिछिऐ साच ॥ पुररहिउ सरबत्र मै ना नक हरि रंगारंच ॥ सगलबनसपति महि बैसंतर स गल दूध मै घीआ ॥ ऊचनीच महि जोति समानी घटि घटि मांधो जीआ ॥ इतज़ादि जो अनंत बाकज़ है तिन सो जीव परमातमा का ऐहीकज़ जानाचाहीऐ॥अविदज़ा का कारज जो सरीरादिक सो जल बुदबुदावत है इन सो विलखज़न जलवत आतमा को मै ब्रहम हों ऐसे नि सचे कीआ चाहीऐ जो मै देहादिको से निआरा हौं इसी ते जनम जरा मरन क्लिशादि मुझको नही ऐसे ही सब दादि जो बिधे इनसों संबंध नही है निरिंद्रिय होने ते अमनसिक होने ते मुझको दुख रागा द्वैखादिक भै पज़ं त नही है किउकि आतमा अपमान है अमन है सुछहै इतिआदि सुति की आगज़ासे निरगुन निरंजन निस क्रिया निरविकलप निरविकार निराकार नितज़ मुक त मुझका रुप है निरमल है मै अकाशवत संपुरन को अंतरवाहज़ प्रापत हौं अरु अचुत हौं सरबदाकाल

ਸਮ ਔ ਸੁਧਿ ਹੌ ਨਿਰਮਲ ਔ ਅਮਲ ਹੌਂ ਸਤਜ ਗਜ਼ਾਨ
ਰੂਪ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੌਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਦ੍ਰਿਢ ਥਾਸਨਾ
ਕਰਕੇ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਰ ਜੋ ਕੀਏ ਹੁਏ ਵਿਖਜ਼ੇਪ ਹੈਂ ਅਮਿਤ
ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਸਾਭਿਨਿਵੇਸ਼ਾਦਿ ਕਲੇਸ਼ਨ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਜੈ
ਸੋਕ ਰਸਾਇਨਕਰ ਰੋਗ ਦੂਰਕਰੀਤੇਹੈਂ ਨਿਤਨੰ ਪ੍ਰਤਿ ਏਕਾਂਤ
ਦੇਸ਼ ਮੇ ਨਿਸਚਲ ਨੇਤ੍ਰਪਾਣਿਪਾਦਾਦਿ ਚਾਪਲਜਤਾ ਸੇ ਰਹਿ
ਤ ਹੋਕਰ ਵੈਰਾਗਜ਼ਮਾਨ ਜਿਤੇਂਦ੍ਰਿਯ ਹੁਆਹੁਆ ਏਕਜੋਸਜਾ
ਤੀਯਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਨੰਤ ਆਤਮਾ ਕਾ
ਚਿੰਤਨਕਰੈ ॥ ਅਨਨਜਬੁਧੀ ਹੁਆ ਹੁਆ ਵਿਜਾਤੀਯ ਪ੍ਰਤਯ
ਤਿਰਸਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਸਜਾਤੀਯ ਪ੍ਰਤਯਪ੍ਰਵਾਹੀਕਾਰ ਤੈਲ
ਧਾਰਾਵਤ ਮਨੋਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਧੇਯਾਕਾਰਕਰੈ ਜੈਸੇਕਿ ਪਰਬਿਸਯ
ਨੀਸ਼ਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਰਸੰਗ ਰਸਾਇਨ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਗ੍ਰਹ ਕ੍ਰਿ
ਤਜ ਮੇ ਖਚਿਤ ਹੁਈਹੁਈ ਭੀ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ
ਅਭਜ਼ਾਸਕਰ ਆਤਮਾ ਮੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਲੀਨ ਕ
ਰੈ ਸੁਧ ਬੁਧੀਕਰ ਅਕਾਸਵਤ ਸਰਬਦਾ ਏਕ ਆਤਮਾ ਕਾ
ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਪਰਿਪੂਰਨ ਚੈਤਨਜ਼ਾਨੰਦਕਰ ਸਿਥਤ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਗਜ਼ਾਤਾ ਗਜ਼ਾਨਗੋਯ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਦਰਸਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਪ੍
ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਮੇਯਾਦਿ ਭੇਦ ਆਤਮਾ ਮੇ ਕਦਾਚਿਤ ਨਹੀ
ਹੈ ਚਿਦਾਨੰਦ ਕੇ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਆਪਹੀ ਆਪ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਆਤਮਾਰੂਪ ਅਰਿਨੀ ਜੋ ਕਾਸ੍ਠ ਬਿਸੇਸ
ਨਿਰੰਤਰ ਧਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਮਥਨ ਕਰਕੇ ਉਦਿਤ ਹੁਆ ਜੋ ਸ੍ਵਸ੍ਠ

ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਅਗਿਨ ਹੈ ਪੂਰਨ ਸੋ ਅਗਿਆਨ ਰੂਪ ਕਾ
ਸ੍ਠ ਕੋ ਦਗਧ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾਯਾਂ॥ ਯਥੈਯਾਂ
ਸਿ ਸਾਮਿਧੋਗ੍ਨਿਰਭਸਮਸਾਤ ਕੁਰਤੇਰਜੁਨ॥ ਗਜ਼ਾਨਾਂਗ੍ਨਿਸ
ਰਬਕਰਮਾਣਿ ਭਸਮਸਾਤਕੁਰੁਤੇਤਥਾ॥ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਰੁ
ਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਤਮ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਅ
ਨੰਤਰ ਰਵਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਉਦਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਆਤਮਾ
ਕਾ ਆਵਿਰਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਸ਼ੁਮਾਨ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ॥ ਆਤਮਾ
ਤੇਏਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਵਿਦ
ਯਾ ਕਰ ਅਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾਂ ਹੈ ਔਰ ਅਵਿ
ਦਜ਼ਾ ਕੇ ਨਾਸ ਹੁਏ ਪ੍ਰਾਪਤਕੀ ਨਿਆਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵ
ਕੰਠਗਤ ਕੰਠਾਦਿਕਵਤ ਜੈਸੇ ਕਿ ਸਵਾਫ੍ਹੂ ਮੇ ਪੁਰਸ਼ ਭ੍ਰਾਂਤਿ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਦੂਰਦੇਸ਼ ਅੰਧਕਾਰਾਦਿ ਦੋਸ਼ ਤੇ ਐਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ
ਜੀਵਤਾ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਕਰ ਕਲ੍ਪਿਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਵਨ ਮਨਨ
ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਕਰਤਮਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸਮਾਨ ਤੇ ਤਦ
ਨੰਤਰ ਜੀਵਕਾ ਜੋ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ
ਏ ਹੁਏ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤਤ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪਾਨੁਭਵਤੇ
ਸ੍ਰਾਖਜ਼ਾਤ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਅਹੰਮਮ ਇ
ਤਜ਼ਾਦਿ ਅਗਜ਼ਾਨ ਜਾਤ ਸਭ ਨਸ੍ਠ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਸੂਰਜ ਉਦਯ
ਸੇ ਦਿਸਾਭ੍ਰਮਵਤ ਸਮਜ਼ਕ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈ ਸੋਸੰ
ਪੂਰਨ ਜਗਤ ਕੋ ਆਤਮਾ ਰੂਪਕਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਚਖ੍ਸ਼ੂ
ਕਰ ਔਰ ਆਤਮਾ ਜਗਤ ਰੂਪਕਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਹੀ

ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਅਪਰ ਜਾਨਬੇਯੋਗਜ਼ ਨਹੀ ਰਹਤਾ
ਜਿਸਕੋ ਦੇਖਕਰਕੇ ਔਰ ਦੇਖਨੇ ਲਾਇਕ ਕੁਛ ਬਸਤੁ ਨਹੀ
ਰਹਤੀ ਊਰਧ ਅਧਾਤ੍ਰਿਯਕ ਏਕ ਪੂਰਣ ਸਤਚਿਤਾਨੰਦ ਰੂ
ਪ ਜਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਅਨੰਦ ਕੇਲਵ ਕੋ ਆਸ੍ਯ ਕਰਕੇ
ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਭ ਆਨੰਦ ਹੂਏਹੂਏ ਹੈ ਵੋਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦਲੇਸ਼
ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੋ ਰਮਿਆ ਹੂਆ ਹੈ ਸਰਬ ਦੂਧਮੇ ਘ੍ਰਿਤਵਤ
ਨਾਤੋਵੋਅਣੁ ਹੈ ਅਰੁ ਨਾਸਥੂਲ ਹੈ ਨਾਹ੍ਰਸ੍ਵ ਹੈ ਅਰੁ ਨਾ ਦੀਰ
ਘ ਹੈ ਅਜ ਹੈ ਅਵਜ਼ਯ ਹੈ ਅਰੂਪ ਹੈ ਅਗੁਨ ਸ੍ਰਸ੍ਰਿਰੂਪਜੋ ਬ੍ਰ
ਹਮ ਤਿਸਮੇ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਪਮਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਨੰਤਾਨੰਦ
ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਤੋ ਜਗਤ ਸੇ ਬਿਲਖਜ਼ਣ ਹੈ ਅਰੁ ਬ੍ਰਹਮ
ਸੇ ਅਨਜ਼ਤ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਰੁਮਰੀ
ਚਕਾਵਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਦੇਖੀਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਕੁਛ ਸੁਨੀ
ਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਅਨਜ਼ਤ ਨਹੀ ਐਸਾ ਜੋ ਸਰਬਗਤ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਚਿਦਾਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਉਸਕੋ ਜੋ ਗਜ਼ਾਨ ਚਖਜ਼ੂ ਹੈ
ਵੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਚਖਜ਼ੂ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ
ਰੂਪ ਭਾਨਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਲੂਕਾਂਧਵਤ ਯਥਾ ॥ ਲੋਇਨਲੋਈ ਡਿ
ਠ ਪਿਆਸਨ ਬੁਝੈ ਮੂਘਟੀ। ਨਾਨਕ ਸੇ ਅਖੜਿਆ ਬਿਅਨ
ਜਿਨੀ ਡਿਸੰਦੋ ਮਾਪਿਰੀ। ਸੋ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਵ ਜੀ
ਵ ਕੇਪ੍ਰਤੀਸ੍ਵਨਮਨਨਨਿਦਧਜ਼ਾਸਨੋਕਰਕੇਦੀਪਤਿਜੋਗਜ਼ਾ
ਨਾਗਿਨੀ ਤਿਸਕਰ ਸਰਬ ਓਰਤੇ ਪਰਿਤਾਪਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੀ
ਵ ਜੈਸੇ ਮਲਸੇ ਮੁਕੁਸੁਵਰਣਦੇ ਦੀਪਜ਼ਮਾਨ ਹੋਤਾਹੈ ਪੂਰਬ

ਏ ਜਗਤ ਹੈ ਆਤਮਾ ਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ
ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕੇ ਘਟਾਦਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਨਾਮ ਰੂਪ ਘਟ ਸ੍ਵਾਦਿ
ਕਲਪਿਤ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਹੀ ਸਤਜ਼ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ
ਕਰ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਹੂਆਹੂਆ ॥ ਸਤਚਿਤਾਨੰਦ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ
ਮੋਹਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਤਰਕਰ ਔਰ ਰਾਗਦ੍ਵੈਸ਼ਾਦਿ ਰਾਖਜ਼ਸਾਂਕੋ
ਮਾਰ ਕਰ ਸਾਂਤਿਰੂਪ ਸੀਤਾ ਕੇ ਸਹਿਤ ਆਤਮਾਰਾਮ ਬਿਰਾ
ਜਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਹਜ਼ ਸੁਖ ਹੈ ਉਨਕਾ ਪਰਿਤਜ਼ਾਗ ਕ
ਰਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਹੂਆ ਹੂਆ ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਅੰਤਰ ਦੀਪ
ਅਭ੍ਯੰਤਰਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਅੰਤਹਕਰਨਾਦਿ ਉਪਾਧੀ
ਮੇ ਸ੍ਥਿਤਹੂਆਹੂਆਭੀ ਨਿਰਲੇਪਬਰਤਤਾਹੈ ਯਥਾ ਸੁਖਮਨੀ
॥ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨੀ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ॥ ਜੈਸੇ ਜਲਮਹਿ ਕਮਲ
ਅਲੇਪ ॥ ਸਰਬਗਜ਼ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵਾਹਯ ਸੇ ਮੂਢਵਤ ਬਿਚ
ਰਤਾ ਹੈ ਅੰਸੰਗਵਾਯੁਵਤ ਐਸੇ ਤੋ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਹੋਕਰ ਬਿ
ਚਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਰੂਪਕੇ ਖੀਨਹੂਏ
ਹੂਏ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਲਮੇ ਜ
ਲਵਤ ॥ ਯਥਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਹਰਿਜਨ ਹਰਿਸੋ ਮਿਲਤ ਹੈ ਸੁਨ
ਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਗਾਥ॥ ਜਿਉ ਡਾਰਿਓ ਮਿਲਜਾਤ ਹੈ ਨੀਰਨੀਰ
ਕੇਸਾਥ ॥ ਅਕਾਸਮੇ ਅਕਾਸਵਤ ਤੇਜਮੇਤੇਜਵਤ ਜਿਉਜਲ
ਮੇਜਲਆਇਖਟਾਨਾ ॥ ਤਿਉਜੋਤੀਸੰਗਜੋਤਸਮਾਨਾ ॥ ਸਭਤੇ
ਊਚਪਾਏਅਸਥਾਨ ॥ ਬਹੁਰਨਹੋਵੈ ਆਂਵਨਜਾਨ ॥ ਜਿਸਲਾ
ਭਸੇ ਅਪਰਲਾਭਨਹੀਹੈ ਔਰ ਜਿਸ ਸੁਖਸੇਪਰੇ ਅਪਰਸੁਖ

ਮਧਜਮਪਦਲੋਪੀਯ ਸਮਾਸਜੋ ਕਹਾਬਾ ਸਾਕ ਪਾਰਥਵਾਦਿਕੋ
ਕੀ ਨਜਾਂਈ ਸੋ ਐਸੇ ਕਰਨਾਕਿ ਸਾਕ ਪ੍ਰਿਯਹ ਪਾਰਥਵਹ
ਸਾਕਪਾਰਥਵਹ ਦੇਵਪ੍ਰਿਯ ਬ੍ਰਹਮਣਹ ਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮਮਣਹ ਐ
ਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂਪ੍ਰਿਯਹਸਿਖਜਹ ਗੁਰੂਸਿਖਜਹ ਸਸਤ੍ਰਪ੍ਰਿਯਹ
ਸਿੰਘਹ ਸਸਤ੍ਰਸਿੰਘਹ ਆਤਮਪ੍ਰਿਯਹ ਸਾਧੂ ਆਤਮਾਸਾਧੂ ਐ
ਸੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਯੋਗਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਈਹਾਂ ਜਾਨ ਲੀਜੋ ॥ ਜੀਵਪ੍ਰਤਿ
ਗਜਾਤਮਾਨੰਜੀਵੰਇਤ ਪਰਮਾਤਮਾਨੰ ਈਸ੍ਵਰੰਪ੍ਰਤਿ ਜੀਵਯ
ਤਿ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨਰੂਪਤਯਾਪਾਲਜਤੀਤਿਜੀਵਜੀਵਹਜੀਵਕਰਕੇ
ਜੋ ਪ੍ਰਤਜਗਆਤਮਾਹੈ॥ ਪ੍ਰਤਜਗਆਤਮਾਕਜਾਕਿ ਪ੍ਰਆਤਿਲੋ
ਮਜੇਨਅੰਚਤੀਤਿ ਪ੍ਰਤਜਕਅਰਥਾਤਜੋਬੁੱਧਿਇੰਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕੋਂਕੇ
ਪ੍ਰਤਿ ਅੰਚਤੀਕਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕਰੈਸੋਕਹਿਐਪ੍ਰਤਜਕਔਰਈਸ੍ਵਰ
ਕੇਪ੍ਰਤਿ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਰੂਪਤਾਕਰਜੋ ਜੀਵਾਲੇ ਕਜਾਗਜਾਪਨ ਕ
ਰਾਵੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਜੀਵਜੀਵ ਸੋ ਐਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅ
ਕਾਲਪੁਰੁਖ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਏਕਤੋ ਬਿੰਦ ਵਛਿੰਨ ਅਕਾਸ
ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਅਭ੍ਰਾਵਛਿੰਨ ਅਕਾਸ ਕਰਕੇ ਦੂਸਰਾ ਜੀਵਪਦ
ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਈਸ੍ਵਰਸਬਾਨੀ ਔਰ ਤੀਸਰਾ ਜੀਵਪਦ
ਜੋ ਇਨ ਦੋਨੋਂਕੈ ਜੀਵਾਵਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨਰੂਪ ਮਹਾ
ਕਾਸਵਤ ਜੀਵਜੀਵ ਜੀਵ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਪ੍ਰਤਿਮੀਮਾਂਸਿਕ ਕਰ
ਰਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਫਲਪ੍ਰਦਾਤਾ ਸਾਂਖਜੀ ਪੁਰੁਖ ਕਰ ਜਿਸਕੋ ਕ
ਹਤੇ ਹੈਂ ਵੈਯਾਕਰਣ ਸਫੋਟਕਰਕੇਜਿਸਕੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ
ਖਾਂਸਪਤਿ ਜਿਸਕੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਨੈਯਾਯਿਕ ਈਸਰਕਰਜਿਸਕੋ

ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਾਤੰਜਲੀ ਜੋਗਾਧਿਗਮਜ ਜਿਸਕੋ
ਕਹਤੇਹੈ ਭਾਵਾਰਥ ਕਿਆਕਿ ਭਿੰਨਭਿੰਨ ਮਤਵਾਲੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ
ਕਲਪਿਤ ਸੰਕੇਤਕਰ ਜਿਸਕੋ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਵੋ ਜੀਵ
ਜੀਵ ਸਬਦ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਰਨਨ
ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਹੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਇਸ ਕਥਨ ਮੇ ਮੁਝਕੀ ਚਾਪਲਜ
ਤਾ ਕੋ ਆਪਨੇ ਖਜਮਾਪਨਕਰਨਾ ਔਰ ਮੁਝਕਾ ਭੀ ਇਸਮੇ
ਕੁਛ ਸ੍ਵਤਨਹੀ ਹੈ ਬਧੀਕਾ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ
ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀਨੇ ਪੇਰਾ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਮੈਨੇ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ
। ਸੋ ਐਸੇ ਜੀਵਜੀਵ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ
ਵੈ ਮਨਕਾਯਬਾਨੀ ਕਰ ਬਾਰੰਬਾਰ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਬੀਜਬੀਜੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਤਿਸੀਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਪੁਨਾਅਗੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇਹੈਂ ਬੀਜਬੀ
ਜੇ ਕਜਾ ਬੀਜਕੇ ਬੀਜਨੇਹਾਰਾ ਆਪਹੀ ਹੈ ਯਥਾ ਬਿਹਾਗੜੇ
ਕੀ ਵਾਰਕੀ ਪਉੜੀਹੈ ॥ਆਪੇ ਧਰਤੀ ਆਪ ਹੈ ਰਾਹਕ ਆਪ
ਜਮਾਇ ਪਿਸਾਵੇ। ਆਪ ਪਕਾਵੇ ਆਪੇ ਭਾਂਡੇ ਦੇ ਇਪਰੋਸੇ ਆ
ਪੇਹੀ ਬਹਿ ਖਾਵੈ। ਆਪੇ ਜਲ ਆਪੇਦੇ ਛਿੰਕਾ ਆਪੇ ਚੁਲੀ
ਭਰਾਵੈ। ਆਪੇ ਸੰਗਤ ਸਦਬਹਾਲੇਆਪੇ ਬਿਦਾ ਕਰਾਵੈ। ਜਿ
ਸਨੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਇ ਹਰਿ ਆਪੇ ਤਿਸਨੂੰ ਹੁਕਮ ਮਨਾਵੈ। ਇ
ਤਿ ॥ ਵੈਹੀ ਜੋ ਪੁਰਬਤੁਕਮੇ ਜੀਵਜੀਵਰੂਪ ਬਰਨਨ ਕੀਆ
ਹੈ ਵਾਕੇ ਹੀ ਬੀਜ ਬੀਜਰੂਪ ਕਰ ਬਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਅਰਥਾ
ਤ ਸਰਬਰੂਪ ਤੇਰੇ ਨਾਰਾਇਣਾ ਉਸੀਕੇ ਹੀ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ

ਬ੍ਰਹਮਾਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ॥ ੧ ॥ਵਾ॥ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂਤਰ ਕਰਕਥਨ ਕ
ਰਨਾ ਸੋ ਨੈਯਾਇਕਤੋ ਪ੍ਰਮਾਣਓ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਰਣ ਮਾਨਤੇ
ਹੈ ਸੋ ਜੈਸੇ ਤਿਸਕਾ ਉਤਪਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕ੍ਰਮ ਹੈ ਸੋ ਸਮਾਸਤੇ
ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਬਕਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਨੇ
ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਮਾਣੁਓਂ ਮੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੀ
ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤੁਰ ਪਰਮਾਣੁ ਦੋਕਾ ਸੰਜੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸਤੇ
ਅਨੰਤਰ ਦ੍ਵਿਣੁਕੋਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਦਿਣੁਕੋਤਪਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ
ਸਮਵਾਈ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔਰ ਪ੍ਰਮਾਣੂਦ੍ਵੈ ਸੰਜੋਗ ਅਸਮਵਾਈ
ਕਾਰਣ ਹੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪੁਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਗਜਾਨ ਤਦਿਛਾ
ਤਤਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾਲਦਿਕ ਪ੍ਰਾਗਾਭਾਵ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕਾ
ਭਾਵ ਯੇ ਸਭ ਨਿਮਿਤਿ ਕਾਰਣ ਹੈ ਇਨਕੋ ਕਾਰਯ ਮਾਤ੍ਰਮੇ
ਨਿਮਿਤਿ ਕਾਰਣ ਹੋਨੇਤੇ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਤੀਨੋ ਦ੍ਵਿਅਣੁਕੋ
ਮੇ ਕ੍ਰਿਯੋਤਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਤੀਨੋਦ੍ਵੈਣੁਕੋ ਕਾ ਸੰਜੋਗ
ਤਦਨੰਤਰ ਤ੍ਰਿਯਣੁਕੋਤਪਤੀ ਐਸੇ ਹੀ ਚਤੁਰਣੁਕੋਤਪਤੀ ਕ
ਰਕੇ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮਹਾਨ ਆਪ ਮਹਾਨਤੇਜ ਮਹਾਨਵਾਯੁ
ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਨਨੁ ॥ ਤੀਨ ਪਰਮਾਣੁਓਂ ਕਰਕੇ ਦ੍ਵਿਅ
ਣੁਕਕੀ ਕਯੋਨਉਤਪਤੀ ਹੁਇਜਾਇ। ਪੁਨਾ ਦ੍ਵਿਣੁਕਦ੍ਵੈ ਕਰ
ਕੇ ਤ੍ਰਿਅਣੁਕਕਯੋਨ ਉਤਪੰਨ ਹੁਇਜਾਇ ॥ ਇਤਿਚੇਤਨ ॥
ਪ੍ਰਥਮਕੋ ਦ੍ਵਯਾਰੰਭਕਤ੍ਵ ਮੇ ਗੌਰਵ ਹੋਨੇਤੇ ਔਰ ਇਸਮੇ ਪ੍ਰ-
ਮਾਣਾਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਦੁਤੀਯਕੋ ਤਥਾਤ੍ਵ ਕੇ ਹੁਹੇ ਹੁਏ ਤ੍ਰਿਅਣੁ
ਕ ਮਹਤ੍ਵ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਸੇ ਕਾਰਯ ਮਹਤ੍ਵ ਕਾਰਨ ਮਹਤ੍ਵਕੋ

ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ੍ਵਕੋ ਵਾ ਕਾਰਨ ਹੋਨੇਤੇ ਕਾਰਯ ਮਹਤ੍ਵ ਰੂਪ
ਯੋਨਿਜ ਅਯੋਨਿਜ ਭੇਦਸੇ ਦ੍ਵਿਧਾ ਹੈ ਯੋਨਿਜਸੁਕ੍ਰਸੋਣਤ ਕੇਪ
ਰਸਪਰ ਮੇਲਤੇ ਜਨਜ ਹੈ ਤਦਭਿੰਨ ਅਯੋਨਿਜ ਹੈ ਸੋਯੋ ਨਿ
ਜ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਜਰਾਯਜੁ ਔਅੰਡਜ ਜਰਭਾਵਰਕਚਰ
ਮ ਪੁਟਕ ਜਰਾਯੁ ਤਤ ਜਨਜ ਜਰਾਯੁਜ ਹੈ ਸੋ ਅਸਮਦਾਦਿ
ਕੁੰ ਕਾ ਹੈ ਅੰਡਜ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਸਫਰੀਆਦਿਕ ਅਯੋਨਿਜ
ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਅਦ੍ਰਿਸਜ ਵਿਸੇਸ ਜ-
ਨਜ ਸ੍ਵੇਦਜ ਯੂੰਕਾਲਿਖਜਾਦਿਕ ਉਦਭੁਜ ਬ੍ਰਿਖਜਾਦਿਕ ਅ
ਦ੍ਰਸ਼ਟ ਵਿਸੇਸਜਨਜੇ ਮਨ੍ਵਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਜੋ ਕੋਊ ਕਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿ
ਖਜਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਕੌਨਮਾਨਹੈ ਤੋ ਐਸੇ ਮਤਕਹਾ ਚਹਿ
ਐ ਕਜੋਂਕਿ ਬ੍ਰਿੰਖਜਾਦਿ ਸਰੀਰ ਅਧਜਾਤਮ ਵਾਯੁ ਸੰਬੰਧਵਾ
ਨ ਹੋਨੇਤੇ ਜੋ ਕਹੋ ਵਾਯੁ ਸੰਬੰਧ ਮੇਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹਮ ਨਹੀਂ ਦੇਖ
ਤੇ ॥ ਉਤਰ ॥ ਜੋ ਵਾਯੁ ਸੰਬੰਧਨ ਹੋਇ ਤੋ ਬ੍ਰਿਖਜਾਦਿਕ ਕੀ
ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੈਸੇ ਹੋਇ ਏਹੀ ਇਸਮੋ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈਪੁਨਾ ਪ੍ਰੇਤ ਭਾਸ਼ਜਮੈਂ
ਇੰਦ੍ਰਯ ਭੀ ਨਾਸਕਾਦਿ ਦਿਖਾਏ ਹੈਂ ਤਥਾ ਬੋਲਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ
ਕਿ ਜਿਸ ਓਰ ਆਸਰਾ ਹੋਇ ਉਧਰ ਕੋ ਬਢਤੀ ਹੈ ਤਾਸੋ
ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨੇਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਯ ਭੀ ਹੈ ਔਜਬਕਿ ਆਂਬਾਦਿਕ
ਨਫਰੇ ਤਬਵੋਲੋਕ ਐਸੇ ਕਰਤੇਹੈਂ ਡਫਾਦਿ ਬਾਜਾ ਕੋ ਬਜਾ
ਕਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਿਲਕਰ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਇਨਕੋ ਕਾਟ
ਤਾਰੋ ਕੋਊ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਅਬਕੇ ਰਹਨ ਦੇਉ ਜਬ ਆਗੇ ਨ
ਹਰੇਗਾ ਤਬ ਆਤੇ ਸਾਲ ਮੇ ਕਾਟਿਓ ਅਰਥਾਤ ਉਨਕੀ ਜ਼ਾ

ਮਨੀਯਤ ਸੇ ਵੋ ਫਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜਾਨਾ ਚਹਿਐ ਕਿ ਕਾਨਹੂੰ ਹੈਂ ਐਸੇ ਜੋ ਸੰਚਾਤਰਾ ਨਿੰਬੂ ਆਦਿਕ ਨ ਫਰੈ ਫੂਲਹੀ ਵਾਂਕੇ ਰਿਗਰ ਜਾਇ ਤੋਮੰਗਲਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਸ੍ਮਿਰਕੇਦਿਨਮੈਮਰੇਬਿਛੂ ਕਾ ਧੂਪਦੇਨੇਸੇਛੂਤਾਹੈਤਬਜਾਨਾਚਹਿਐਜੁਨਾਸਿਕਇੰਦ੍ਰੈਭੀਹੈਐਸੇ ਹੀ ਧੂਪ ਆਗਕੇ ਸੰਜੋਗ ਸੇ ਸਕੁਚ ਜਾਤਾ ਹੈ ਛਾਯਾ ਸੇ ਦਹ ਕਤਾ ਹੈ ਤੋ ਤ੍ਰਚਾ ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਨਾਲਿਅਰ ਹੈ ਵਾਕੇ ਚਾਵਰ ਧੋਕਰ ਮੂਲਮੇ ਪਾਏਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਨੀਚੇ ਗਿਰਪੜਤਾ ਹੈਤਬ ਜਾਨਾਂ ਚਹਿਐ ਕਿਰਸਨਾ ਭੀ ਹੈ ਮਤਲਬ ਇਸ ਕਹਨ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਵਹਾਭੀ ਪੇ੍ਤ ਭਾਸ਼ਮੇ ਹਨੁਮਾਨ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸੈ ਬਿਨਾਂ ਨਾਕਾਟਾਚਾਹੀਐ ਤਉਦੇਖੋ ਉਨਕਾ ਪਤ੍ ਪ੍ਰਸਪ ਕਾਸ਼ਟਾਦਿਕ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਹੀ ਪਰੋਪਕਾਰ ਕੇ ਲੀ ਏ ਹੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਜਬਤਕ ਸ਼ਸਤ੍ ਕਾ ਸੰਯੋਗ ਰਹੈ ਤਬ ਤਕ ਦੁਖ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੋ ਐਸਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੋਇ ਵਾ ਕਾ ਦਰਦ ਕੀਆ ਚਹੀਐ ਪੇ੍ਤਭਾਸ਼ਕਾ ਪ੍ਸੰਗ ਐਸੇ ਹੈ ਕਿ ਜ ਬ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਪ੍ਤਿ ਗੀਤਾ ਸੁਨਾਈਹੈ ਤਬ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕ ਹਾ ਕਿ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਇਸ ਗੀਤਾਰੂਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਸੁਵਾਦ ਕੋ ਊ ਸੋ੍ਤਾ ਹੋਤਾ ਤਬ ਜਾਨਤਾ ਤੈਨੇ ਯੁਧਕਰ ਵਿਖਜਪਤ ਚਿਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਸੁਨਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜਬ ਐਸਾ ਕਹਾ ਤਬ ਅਰੁਜਨ ਕਾ ਨਾਮ ਕਪਿ ਧ੍ਵਜ ਹੈ ਧ੍ਵਜਾ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹਨੁਮਾਨ ਥਾ ਵਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਮੈਨੇ ਸੁਨਾ ਹੈ ਤਬ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਾਪਦੀਆ ਕਿ ਹੇ ਨੀਚਤੈ ਪਿਸ਼ਾਚ ਹੋ ਕਜੋਕਿ ਬਕਤਾ ਨੀਚੇ ਔ ਸੋ੍ਤਾ ਊਚੇ

ਤਬ ਸ਼ਾਪਤੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕੀਆ ਔ ਸ਼ਾਪਾਂਤ ਬੂਝਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਜਬ ਇਸੀ ਗੀਤਾਪਰ ਭਾਸ਼ਜ ਕ ਰੈਗਾ ਤਬ ਸ਼ਾਪਾਂਤ ਹੋਗਾ ਸੋ ਹਨੁਮਾਨ ਜੀ ਨੇ ਭਾਸ਼ਜ ਕੀਆ ਗੀਤਾ ਪਰ ਪੇ੍ਤ ਯੋਨੀ ਮੇ ਇਸੈ ਸਬਬ ਸੇ ਪੇ੍ਤ ਭਾਸ਼ ਕਹਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸਪ੍ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸਮਸ੍ਟੀ ਤਥਾ ਵਿਯਸ੍ਟੀ ਸਰੀ ਰਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਬ ਪਰਮੇਸ੍ ਰ ਕੀ ਕਾਰਯ ਦ੍ਬਜ ਕੇ ਹਰਣੇਕੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਪੁ ਨਹ ਪ੍ਮਾਣੁ ਮੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਮਾ ਣੁ ਦ੍ਵੈਕਾ ਵਿਭਾਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਮਾਣੁ ਦ੍ਵੈ ਸੰਜੋਗ ਕਾ ਨਾਸ ਤਦਨੰਤਰ ਦ੍ਵਿਅਣੁਕਨਾਸ ਤਦਨੰਤਰ ਤ੍ਰਿਅਣੁਕਨਾਸ ਐਸੇ ਹੀ ਚਤੁਰਣੁਕਾਦਿ ਨਾਸ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਆਦਿ ਕੋ ਕਾ ਨਾਸ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਅਵਾਂਤਰ ਪ੍ਰਲਯ ਕਥਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰਬ ਕਾਰਯ ਦ੍ਬਜ ਨਾਸ ਕੋ ਹੀ ਅਵਾਂਤਰ ਪ੍ਰਲਯ ਹੋਨੇਤੇ ਔਰ ਜੋ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਭਾਵ ਕਾਰਯ ਕਾ ਨਾਸ ਹੈ ਸੋ ਭਾਵ ਕਾਰਯ ਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨਿਤਜ ਦ੍ਬਜ ਅਨਿ ਤ੍ਜਗੁਣ ਔਰ ਕਰਮ ਸ੍ਸ੍ਟੀ ਕੇ ਪ੍ਰਲਯ ਸਦਭਾਵ ਮੇ ਪ੍ਮਾਨ ਕ੍ਰਜਾਹੈਧਾਤਾ ਯਥਾ ਪੁਰਥਮਕਲਪਯਤ॥ਇਤਜਾਦਿ ਸ੍ਤੀ ਪ ਮਾਣ ਹੈ ਪ੍ਮਾਂਣੁ ਕੇ ਸਦਾਭਾਵ ਤੇ ਪ੍ਮਾਣ ਕੌਨ ਐਸੇ ਕੋਊ ਕਹੈ ਤੋ ਝਰੋਖਾਛਿਦ੍ ਮੈ ਰਵਿ ਕਿਰਨਸਥ ਸਰਬ ਓਰਤੇ ਜੋ ਸੂਖ੍ਮਅਰਜ ਕਣਕਾਂਦੇਖੀਤੇ ਹੈ ਵੋ ਤ੍ਰਯਣੁਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਮਾਣੂ ਕੋ ਅਤਿੰਦ੍ਰੈ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਮੀਮਾਂਸਿਕ ਹੈ ਸੋ ਸੰ

सार प्रवाह को बीजांकुरनज्याय करके अनादी होने ते
अनंत होने ते प्रलय सदभाव मे प्रमाण का अभाव है
ऐसे कथन करते है जैमिनी आदिक इसी मै जोतउ
प्राचीन है सोकहुँसमवाईकारन नासमेदूषज नास और
कहूँ असमवाईकारन नासमै दूषय का नास अंगी
कार करते है और जो नवीन है सो लाघव से सरष द्
षज नास अंगीकार करते है॥ इति अलंबिसतरेल
। और सांखज रीती से पुरख प्रकृती संजोग से महतउ
तपती सो महतउ कैसा है संसार बृखज का बीज जो अ
हंकार वाको सूखज्म रूप तदनंतर अहंकार पुना सोअ
हंकार त्रिधा होता है सातुक राजस तामस भेद ते सातु
क सों देवता राजससो इंद्री और तामस से महांपंचभू
त क्रम से पुना पंचीकरन प्रकार करके इनके परस
पर संजोग से देहोतपती पुनर इनके प्रतिलोम से प्र
लय प्रिथी की गंध तनमात्रा का जलोमे लै और जल
की रसतनमात्रा का अगनि मै और अगनि की रुप त
न मात्रा का पवनमेपवनकीसपरसतनमात्राकाअकास
मे अकास की सबद तनमात्राका अहंकार मोअहंकार
महतउ मे महतउ कापकृती मे प्रकृतीका पुरखमे पु
रख परमावधीरुप है पुरख से परे कुछ नही है और
वेदांत मत केवल माया मात्र ही है जैसे निद्रा उपाधी

कर सृपन होता है तथा माया उपाधिकर संसार
है अनंत प्रकारहै उतपती प्रलय के अंगीकार परंतु
मतलब सभिकाएकहीहैजो नैयायकों ने प्रमाणों का
कारण माना संसार कारय का और ईसुर नमित का
रण माना तो हमारे तो वैसे भी बीज का बीज वोहीभया
एक कथनमात्र भेद है इसमे अनुमान भी प्रयोग क
रते है यथा॥ खजतजैकुरादि करत्रिजनजै कारयत्रात
घटवत जो कुछ प्रिथी से अंकुरादि उतपति होता हैइ
सका कोउ करता है एहु किसी करता का ही जनज है
कारय होने ते जो जो कारय होता है सो करता से ही हो
ता है घटवत ऐसे न मानीऐ तो घटपटादि भी आप
से ही उतपंन होहि अंकुरादि उतपति तो करता सेबि
ना प्रिथवी जल संजोग कर होइजाइगी ऐसे आ
शंका मत करी चहीऐ किउकि जो ऐसे मानहिगे तो घ
टादिको की भी उतपती जलसंजोग से हुई चहिऐ जे
बात अजोगज है सो लिखा है॥ दोः॥ जगतन को करता
नजदि घटहै बिना कुलाल॥ चित्रकार चित्रक बिना
मालकारबिनमाल॥ १॥ सो यह बात प्रमान नही है
ऐसे सवीकार कीए हुए नरक सुरग दास सुमज गु
रु सिखजादि मरयादा ही नसृ हुई चहीऐ सो हमारे
सी वाहिगुरु सब करन कारन है और सिधांत मे बीज

ਸ ਚਾਰੋਂ ਕਾ ਧਾਰਕ ਹੋਇ ਸ਼ਬਦਵਾਨ ਹੋਇ ਅਸੰਗਾਦਿ ਗੁ
ਨਕਰ ਯੁਕਤ ਹੋਇ ਐਸਾ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਸੰਕੇਤ ਰੂਪ। ਸ਼ਕ
ਤਿ ਹੋਇ ਤਿਸਕਰਕੇ ਬੀਜਬੀਜ ਕੀ ਪਰੰਪਰਾ ਚਲੀ ਜਾਤੀ
ਹੈ ਅਨਾਦੀ ਔਰ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹਿ ਕਦਾਪਯਨੀ
ਦ੍ਰਿਸ਼ੈਜਗਤ ਕਿੰਤੁ ਈਦ੍ਰਿਸਮੇਵ ਅਰਥਾਤ ਐਸਾ ਹੀ ਹੈ ਜ
ਲਬੀਚੀਨਜ਼ਾਯ ਕਰਕੇ ਨਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹਵਤ ਬੀਜ ਨਾਮ ਪੁਨਜ
ਨ੍ਮ ਭੀ ਹੈ ਲੋਕਿਕਰੀਤੀ ਸੇ ਦੇਖੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਿਤ
ਹੋਇ ਬਹੁਤ ਜੀਵ ਜਿਸਕਾ ਸਨਮਾਨ ਪੂਜਾਦਿ ਕਰੈ ਵਾ ਕੋ
ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਬਹੁਤ ਬੀਜ ਬੀਜਾ ਹੈਅਰਥਾਤ
ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਅਤਯੰਤ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਯਾਂਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਗੀਤਾਕੇ ਦ
ਸਮ ਬਿਭੂਤੀ ਧਜਾਯ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਯਦਯਦਵਿਭੂਤਿਮਤ
ਸਤ੍ਤੰਸ੍ਰੀਮਦੂਰਜਿਤਮੇਵਵਾ॥ਤਤਤਦੇਵਾਵਗੱਛਤ੍ਵੰਮਮਤੇਜੋਂਸ਼ਸੰ
ਭਵੰ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋਜੋ ਬਿਭੂਤਿ ਮਾਨ ਜੀਵ ਹੈ ਸੋਭਾ ਕਰ
ਯੁਕਤ ਵਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਤਿਸ ਤਿਸਕੋ ਮੁਝਕੀ ਅੰਸ਼ਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੂ
ਆ ਜਾਨ ਅਰਥਾਤ ਵੋ ਮੈ ਹੀ ਹੌਂ ਅੰਸ਼ਅੰਸ਼ੀਭਾਵ ਨਹੀ ਜਾਨ
ਨਾ ਅੰਸ਼ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਅਤਯੰਤ ਅਭੇਦ ਜਨਾਯਾ ਹੈ ਭਗਵ
ਤ ਨੇ ਅਲੰਬਿਸੁਰੇਣ ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਖਿੱਜੈ ਅਭਿੱਜੈ ॥ ਟੀਕ

ਅਖਿਜੈ ਇਸ ਪਰਬਕਾ ਨਮੋ ਬੀਜਬੀਜੇ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਬੰਧਕ
ਰਨਾ ਅਖਿਜੈ ਨਾਮ ਕਥਨ ਕਾਹੈ ਬੀਜਬੀਜੇ ਕਥਨ ਕਰੀਤਾ

ਸਬਕਾ ਮਾਯਾ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਵਾਕਾ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਹੈ ਯ
ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤਗੀਤਾਮੇ॥ ਮਯਾਧਜ਼ਖਜ਼ੇਣਪ੍ਰਕ੍ਰੂਤੀਸੂਯਤੇਚ
ਚਰਾਚਰੰ ਹੇਤੁਨਾਨੇਨਕੌਂਤੇਯਜਗਦਵਿਪਰਿਬਰਤਤੇ ॥ ਹੇ ਅ
ਰਜੁਨ ਮੁਝ ਕਰਤਾ ਕੇ ਆਸ੍ਰਿਤ ਹੂਈ ਹੂਈ ਪ੍ਰਕ੍ਰੂਤੀ ਸਹਿਤ
ਚਰਾਚਰ ਕੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਠੀ ਕੋ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤੀ ਹੈ ਇਸ ਨਮਿਤ
ਕਰਕੇ ਜਗਤ ਪ੍ਰਿਬ੍ਰਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਨਮੋਬੀਜਬੀਜੇ
॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਬੀਜ ਕੇ ਬੋਵਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਐਸੇ ਭੀ ਸੁ
ਨਾ ਹੈ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਜੋ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੇ ਬਿਭਾ
ਗ ਕਰ ਬੀਜ ਬੋਏ ਹੂਏ ਹੈ ਔਰ ਪ੍ਰਤਖਜ ਦੇਖੀਤਾ ਭੀ ਹੈ ਜੋ
ਰਿਤੁਰਿਤੁ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੰਤ ਤਰਹ ਕੀ ਔਖਧੀ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸੇ ਪ੍ਰ
ਗਟ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਮੇ ਵੋ ਬੀਜ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾ
ਤੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਮੇ ਔਰ ਐਸੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸੁਰ
ਕੀ ਜੋ ਅਸਮਾਤਪਦਾਦਿਯਮਰਥੋਬੋਧਬਜ਼ਹ ॥ ਇਸਪਦ ਸੇ
ਇਸ ਅਰਥ ਕਾ ਬੋਧ ਹੋਇ ਯਹ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਸੰਕੇਤ ਰੂਪ
ਸ਼ਕਤਿ ਹੈ ਜੋ ਅਗਨਿ ਹੈ ਸੋ ਉਸ਼ਨ ਸ੍ਵਭਾਵਵਾਲਾ ਹੋਇ ਔ
ਰ ਸ਼ੀਤ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਭੈ ਨਾਸਕ ਹੋਵੈ ਊਰਧ
ਗਾਮੀ ਜ੍ਵਾਲਹੋਇ ਔਰ ਜਲ ਸੀਤਲ ਮਧੁਰ ਅਧੋਗਾਮੀ ਹੋ
ਇ ਜਿਸਰਸਰੂਪ ਕੈ ਸਾਥ ਮਿਲੈ ਵੈਸਾਹੀ ਹੋਇ ਵਾਯੁ ਪੁਨਾ
ਤਿਰਯਕ ਗਾਮੀ ਅਨੁਸ਼ਨਾਸੀਤ ਸਪਰਸ ਵਾਲਾ ਹੋਵੈ ਦੇਹ
ਕੇ ਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤਿਮਾਨ ਹੋਵੈ ਬਲਵਾਨ ਹੋਵੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਠਿ
ਨ ਸੁਭਾਉ ਅਉਰ ਸਭਕੇ ਧਾਰਨਵਾਲੀ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਹੀ ਅਕਾ

ਹੈ ਨਮੋ ਬੀਜਬੀਜੇ ਅਖਿੱਜੇ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਬੀਜਬੀਜ ਕਜ਼ਾ ਕਾਰਨ ਕਾ ਕਾਰਨ ਅਖਿੱਜੇ ਕਜ਼ਾ ਆਖੀਤਾ ਹੈ ਕੌਨ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਿਸਨੇ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਬੇਦ ਸਾਮ ੧ ਰਿਗ ੨ ਯਜੁਰ ੩ ਅਥਰਬਣ ੪ ਸਿਖਜ਼ਾ ੧ ਕਲਪ ੨ ਵਜ਼ਾਕਰਣ ੩ ਨਿਰੁਕਤ੪ ਪਿੰਗਲ ੫ ਜਜੋਤਿਖ੬ ਖਲੰਗਸਹਿਤ ਬੇਦ॥ਪੁਰਾਨ ਅਠਾਂਰਹ॥ਮਤਸ ੧ ॥ ੧੪੦੦੦ ॥ ਲਿੰਗ ੨ ॥ ੧੧੦੦੦ ॥ ਬਿਸਨੂ ॥ ੩ ॥ ੨੩੦੦੦ ॥ ਸ਼ੈਵ ॥ ੪ ॥ ੨੪੦੦੦ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ॥ ੫ ॥ ੧੦੦੦੦ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ॥ ੬ ॥ ੧੨੦੦੦ ॥ ਵਾਮਨ ੭ ॥ ੧੧੦੦੦ ॥ ਬ੍ਰਹਮਬੈਬਰਤ ੮॥ ੧੮੦੦੦ ॥ ਮਾਰਕੰਡੇਯ ॥ ੯ ॥ ੯੦੦੦ ॥ ਪਦਮ ੧੦ ॥ ੫੫੦੦੦ ॥ ਸ੍ਕੰਧ॥ ੧੧ ॥ ੮੧੦੦੦ ॥ ਕੂਰਮ ॥ ੧੨ ॥ ੧੭੦੦੦ ॥ ਗਰੁੜ ॥ ੧੩ ॥ ੧੯੦੦੦ ॥ ਬਾਰਾਹ ॥ ੧੪ ॥ ੨੪੦੦੦ ॥ ਭਵਿਖਜ ॥ ੧੫ ॥ ੧੫੦੦੦ ॥ ਅਗਿਨ ॥ ੧੬ ॥੧੫੦੦੦॥ ਭਾਗਵਤ ॥ ੧੭ ॥੧੮੦੦੦ ॥ ਨਾਰਦ ॥ ੧੮॥ ੨੫੦੦੦ ॥ ਸਭ ਪੁਰਾਨੋ ਕਾ ਜੋੜ ॥ ੪੦੦੦੦੦ ॥ ਔਰ ਮਹਾਭਾਰਥ॥ ੧੦੦੦੦੦ ॥ ਔਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ॥ਮੀਮਾਂਸਾ ॥ ੧ ॥ ਨਜਾਯ ॥ ੨ ॥ ਪਾਤੰਜਲ ॥ ੩ ॥ ਸਾਂਖਜ ॥ ੪ ॥ ਬੈਸੇਸਿਕ ॥ ੫ ॥ ਬੇਦਾਂਤ ॥ ੬ ॥ ਸਤਾਈਸ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਯਥਾ ॥ਮਾਨਵੀ॥ ੧ ॥ ਪਾਰਾਸ਼ਰੀ ॥ ੨ ॥ ਭਗਵਤੀ ॥ ੩ ॥ ਯਾਗਵਲਕੀ ॥ ੪ ॥ ਨਾਰਸਿੰਘੀ ॥ ੫ ॥ ਬਾਸਿਸ੍ਠੀ ॥ ੬ ॥ ਕਾਸ਼ਜਪੀ ॥ ੭ ॥ ਗਾਰਗੀ ॥ ੮ ॥ ਗੌਤਮੀ ॥ ੯ ॥ ਔਸਨੇ

ਸੀ॥੧੦॥ਆਤ੍ਰੇਈ॥੧੧॥ਸਾਮਵਰਤੀ॥੧੨॥ਦਖਜਨਾਯਣੀ॥ ੧੩॥ਆਂਗਰਿਸ਼ੀ॥੧੪॥ਸਾਤਾਤਾਪੀ॥ ੧੫ ॥ ਹਾਰੀਤੀ ॥੧੬ ॥ ਆਪਸੁੰਭੀ ॥ ੧੭ ॥ ਸਾਂਖਜੀ ॥ ੧੮ ॥ ਲੋਖਜਤੀ॥ ੧੯ ॥ ਕਾਤਜ਼ਾਯਨੀ ॥ ੨੦ ॥ ਪ੍ਰਾਚੇਤਸੀ ॥ ੨੧ ॥ ਬ੍ਰਹਮੀ ॥ ੨੨ ॥ਸ਼ੈਵੀ ॥ ੨੩ ॥ ਬਾਰੁਸਪਤੀ ॥ ੨੪ ॥ ਆਗਨੇਯੀ ॥ ੨੫ ॥ ਵਾਯਵੀ ॥ ੨੬ ॥ ਵਾਰਾਹੀ ॥ ੨੭ ॥ ਯੇ ਸਭੀ ਆਖਤੇ ਕਜ਼ਾ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਾਰਨ ਕਾ ਬੀਜ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਹੈ ਜਨਮਾਦਯਸਜ਼ਯਤਹ ॥ ਯਹ ਸੂਤ੍ਰਹੈ ਬੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸ਼ਰੀਰਕ ਕਾ ਅਰਥ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਜਨਮਾਦਿ ਜਿਸਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਜਾਨਨੇ ਸੇ ਮੋਖਜ਼ ਹੈ ਪੂਨਾ ਗੌਤਮ ਜੀ ਕਾ ਨਜ਼ਾਯ ਸੂਤ੍ਰਹੈ॥ਕੰਟਕਾ ਬਰਣ ਮਿਦੰਸ਼ਾ ਸਤ੍ਰੰ ਤਤ੍ਰੈਤੁ ਬਾਦਰਾਯਣਾਧੀ ਗੌਤਮ ਜੀ ਸਿਖੋਂ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ॥ ਭੋਸਿਖਜ਼ਾ ॥ ਯੇ ਨਜ਼ਾਯ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਤੋ ਮੈਨੇ ਵੇਦਾਂਤ ਕਾ ਕੰਟਕਾਵਰਣ ਰੂਪਰਚਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਤਤ੍ਰ ਯਥਾਰਥ ਵਸਤੂ ਕੋ ਜਾਨਨਾ ਹੋਇ ਤੋ ਬਾਦਰਾਯਣ ਬੇਦਬਜ਼ਾਸ ਜੀ ਸੇ ਜਾਨੋ ਅਰ ਥਾਤ ਤਤਕ੍ਰਿਤ ਬੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਜਕਾਰਝਕਾਰ ਕਰ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਖਿਜੈ ਕਿਆਕਿ ਅਖਿੱਝ ਹੈ ਖਿਝਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੈਸੇ ਕਿ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਜੀਵ ਖਿਝਤੇ ਹੈਂ ਦੇਖੋ ਕਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਦਜ਼ਾਲੁਤਾ ਜਿਤਨਾ ਕੋਊ ਨਾਮਾਦਿ ਕਾ ਉਚਾਰਲ ਕਰੈ ਤਿਤਨਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਤ ਕਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕੋਊ ਦੋ ਚਾਰ ਬੇਰੀ ਬੁਲਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਕੋਪ ਕਰਤਾ

ਹੈ ਪੁਨਾ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਕੇ ਲੀਏ ਏਕ ਕਾਲਮੇ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਕੇ ਤੀ
ਰੇ ਭ੍ਰਿਗੁ ਆਦਿ ਰਿਖੀ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇਥੇ ਜੋ ਪੂਜਨਤਮ
ਕੌਨ ਹੈ ਦੇਵਤਾ ਤੀਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਸ਼ਿਵ ਏਕਰੂਪਹੀ ਹੈਂ
ਤਬ ਭ੍ਰਿਗੁ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਮੈ ਪਰੀਖਜ਼ਨ ਕਰਤਾ ਹੌਂ ਤਬ
ਰਿਖੀਓਂ ਕੋ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਸੰਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਜਾਤੇ
ਭਏ ਪ੍ਰਥਮ ਕੈਲਾਸ ਪੈ ਗਏ ਜਬ ਸ਼ਿਵਜੀ ਉਠੇ ਕੰਠ ਲ
ਗਾਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਜੋ ਜੋਸ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਯਾ ਹੈ ਜਬ ਸਮੀਪ ਆਏ
ਤਬ ਕਹਾ ਹਟਜਾ ਹਟਜਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਸਰੀਰ ਤੁਝਕਾ ਸ਼ਮ
ਸ਼ਾਨ ਭਸਮਾਦਿ ਕਰ ਜਬ ਐਸੇ ਕਹਾ ਤਬ ਕੁਪਿਤ ਹੋਕਰ
ਤ੍ਰਿਸ੍ਰੂਲ ਮਾਰਨ ਕੋ ਤਯਾਰ ਭਏ ਤਬ ਭਾਗੇ ਭ੍ਰਿਗੁ ਬ੍ਰਹਮਾ
ਜੀ ਪੈ ਗਏ ਉਨਕੋ ਨਮਸਕਾਰਾਦਿ ਕੁਛ ਨ ਕੀਆ ਤਬ ਵੋ
ਕੁਪਿਤ ਹੁਏ ਕਿ ਹੇ ਦੁਸ੍ਰ ਮੁਝਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਕਰ ਤੈਨੇ ਨਮਸਕਾ
ਰਾਦਿ ਕੁਛ ਨ ਕੀਆ ਹੇ ਨੀਚ ਮਰਯਾਦਾ ਕੇ ਉਛੇਦਨ ਕਰ
ਨੇਵਾਲੇ ਉਠ ਜਾਹ ਮੁਝਕੇ ਮੁਖ ਮਤਲਾਵ॥ ਤਬਬਿਸਨੁਜੀ
ਪੈ ਗਏ ਆਗੇ ਅਰਧ ਨਿਦ੍ਰਿਤ ਨੇਤ੍ਰ ਹੁਏਹੁਏ ਔਰਲਖਜ਼ਮੀ
ਜੀ ਅਪਨੇ ਪਾਟ ਪਰ ਚਰਨ ਧਰਕਰ ਸ਼ਨੈਸ਼ਨੈ ਮਰਦਨਕ
ਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਬ ਜਾਤੇ ਹੀ ਵਖਜ਼ਸਥਲ ਮੈ ਚੋਟ ਚਲਾਈ ਤਾ
ਤਕਾਲ ਉਠਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਭ੍ਰਿਗੁ ਜੀ ਕਾ ਚਰਨ ਪਕੜ ਕ
ਰ ਮਰਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰੁ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੋਮਲ ਮਧੁਰ ਬ
ਚਨ ਕਰ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝਕਾ ਸਰੀਰ ਬਜ੍ਰ ਤੁਲਜ਼ ਹੈ ਵੈ
ਤੋਂ ਕੇਸ੍ਰਾਥ ਯੁਧ ਕਰਕਰ ਔਰ ਆਪਕਾ ਚਰਨ ਪਰਮ ਕੋਮ

ਲ ਹੈ ਕਮਲਵਤ ਔਰ ਆਪਨੇ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁ
ਝਕੋ ਸਿਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਸ ਹੁਆ ਹੁਆ
ਆਪਕਾ ਅਭਿਥਜ਼ ਪੂਜਨ ਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਅਨੰਤ ਚਿ
ਤ ਕੇ ਹਰਨ ਹਾਰੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਰੁਨਕਰ ਚਿਤ ਯੰਤ੍ਰਿ
ਤ ਹੋਇਜਾਇ ਔਰ ਅਰਥ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਹੋਇ ਅਖਜ਼ਰਾਲਪ
ਅਭਿਪ੍ਰਾਯਗੰਭੀਰ ਸ੍ਰੁਨਕਰ ਕਹਤੇਭਏ ਕੁਛਮਾਗੋ ਤਬਕ
ਹਾਂ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੋਂ ਤਹਾਂਤਹਾਂ ਆਪਕਾ ਚਰਨ ਚਿ
ਹਨ ਰਹੈ ਤਥਾਸਤੁ ਐਸੇ ਕਥਨ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ਼ਨੁ
ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕਰ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਜਹਾਂ
ਰਿਖੀ ਸਮਗ੍ ਇਸਤ ਥੇਤਹਾਂ ਜਾਇਕਰ ਬਿਸ਼ਨੁਜੀਕੀ ਜੈ ਜੈ
ਕਰਤੇ ਭਏ ਭਾਵਾਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਅਖਿੱਝ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਅਬ੍ਭੀ ਜਿਸਮੇ ਤਿਤਿਖਜ਼ਾ ਪਾਈ ਜਾਇ ਸਮਰਥ ਕੇ ਹੂਏ
ਹੁਏ ਸੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਅੰਸਾਵਤਾਰ ਹੈ ਪਰੰਤੁਤਿਤਿ
ਖਜ਼ਾ ਜੈਸੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਬ੍ਰਿਹਦਬਾਰਤਿਕ ਮੈ ਯਥਾਕਿ॥ ਸਹਨੰ
ਸ੍ਰਰਬਦੁਖਾਨਾਮਪ੍ਰਤਿਕਾਰਪੂਰਬਕੰ ॥ ਪ੍ਰਲਾਪਚਿੰਤਾਰਹਿਤੰ
ਤਿਤਿਖਜ਼ਾਸਾਨਿਗਦਜ਼ਤੇ॥ ੧ ॥ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਹੂਏਹੂਏ ਸਰ
ਬ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਸਹਾਰਾ ਹੋਨਾ ਪਰੰਤੂ ਦੁਰਬਚਨ ਚਿਤਚਿੰਤਨਾਦਿ
ਰਹਿਤ ਸੋਤਿਤਿਖਜ਼ਾ ਕਥਨ ਕਰੀਤੀ ਹੈ॥ ਯਥਾ॥ ਫਰੀਦਾ
ਸ੍ਰਾਹਿਬ੍ਹਦੀ ਕਰ ਚਾਕਰੀ ਦਿਲਦੀ ਲਾਹਿ ਭਰਾਦ॥ ਦਰਵੇਸ਼ਾ
ਨ੍ਹ ਲੋੜੀਐਰੁਖਾਦੀਜੀਰਾਦ॥ ਪੁਨਾ॥ ਥੀਉ ਪਵਾਹੀਦਭਜੇ
ਸ੍ਹਾਈਲੋੜਹਿਸਭ॥ ਹਿਕਛਿਜੈਬਿਆਲਤਾੜੀਅਹਿ ਤਾਸਾ

ਈ ਦੇ ਦਰਬਾੜੀਅਹਿ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਬੀਰ ਰੋੜਾ ਹੋਇ ਰਹੁ ਬਾ
ਟਕਾ ਤਜਮਨ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਐਸਾ ਕੋਈ ਦਾਸ ਹੁਇ ਤਾ
ਹਿ ਮਿਲਹਿ ਭਗਵਾਨ ॥ ਕਬੀਰ ਰੋੜਾ ਹੂਆ ਤੋ ਕਿਆ ਭਇਆ
ਜਉ ਪੰਥੀ ਕਉ ਦੁਖ ਦੇਇ ॥ ਹਰਿਜਨ ਐਸਾ ਚਾਹੀਐ ਜਿਉ
ਧਰਨੀ ਮੈ ਖੇਹ ॥ ਖੇਹ ਭਈ ਤੋ ਕਿਆ ਭਇਆ ਜੋਉ ਡ ਲਾਗ
ਹਿਅੰਗ ॥ ਹਰਿਜਨ ਐਸਾ ਚਾਹੀਐ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ਸਰਬੰਗ ॥
ਪਾਨੀ ਹੂਆ ਭਉ ਕਿਆ ਭਇਆ ਜੋ ਸੀਰਾ ਤਾ ਹੋਇ ॥ ਹਰਿ
ਜਨ ਐਸਾ ਚਾਹਿਐ ਜੈਸਾ ਹਰਿ ਹੀ ਹੋਇ ॥ ਪੁਨਾ ॥

੧ ਓ ॥ ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੩ ॥ ਸਸਤ੍ਰ
ਤੀਖਨ ਕਾਟਡਾਰਿਓ ਮਨਨ ਕੀਨੋ ਰੋਸ ॥ ਕਾਜ ਵਾ ਕਉ ਲੈਸਵਾ
ਰਿਓ ਤਿਲ ਨ ਦੀਨੋ ਦੋਸ ॥ ੧ ॥ ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਉ ਨਿਤ
ਨੀਤ ॥ ਦਿਆਲ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਸੁਨ ਸੰਤਨਾ ਕੀ ਰੀਤ
॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਚਰਨ ਤਲੇ ਉਗਾਹਿ ਬੈਸਜੋ ਸ੍ਮਨ ਰਹਿਓ
ਸਰੀਰ ॥ ਮਹਾ ਸਾਗਰ ਨਹਿ ਬਿਆਪੈ ਖਿਨਹਿ ਉਤਰਿਓ ਤੀ
ਰ ॥ ੨ ॥ ਚੰਦਨ ਅਗਰ ਕਪੂਰ ਲੇਪਨ ਤਿਸ ਸੁੰਗੋ ਨਹਿ
ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਬਿਸ਼ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਖੋਦ ਤਿਲ ਤਿਲ ਮਨਨ ਮਨੀ ਬਿਪਰੀ
ਤ ॥ ੩ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਬਿਕਾਰ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੰ ਲਗਨ ਸ
ਭਿ ਸੁਖ ਛਤ੍ਰ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰੁ ਨ ਕਛੂ ਜਾਨੈ ਸਰਬ ਜੀਅ ਸਮਤ ॥ ੪ ॥
ਕਰੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਅੰਧਕਾਰ ਬਿਨਾਸ । ਪਵਿਤ੍ਰ
ਅਪਵਿਤ੍ਰਹਿ ਕਿਰਨ ਲਾਗੋ ਮਨਨ ਭਇਓ ਬਿਖਾਧ ॥ ੫ ॥
ਸੀਤ ਮੰਦ ਸੁਗੀਧ ਚਲਿਓ ਸਰਬ ਥਾਨ ਸਮਾਨ । ਜਹਾ ਸਾ ਕੁ

ਛ ਤਹਾਂ ਲਗਜੋ ਤਿਲਨ ਸੰਕਾਮਾਨ ॥ ੬ ॥ ਸੁਭਾਇ ਅਭਾਇ
ਜੁਨਿਕਟਆਵੈਸੀਤਤਾਕਾਜਾਇ । ਆਪ ਪਰਕਾਕਛੁ ਨ ਜਾਨੈ
ਸਦਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥ ੭ ॥ ਚਰਨ ਸਰਨ ਸਨਾਥ ਇਹੁ
ਮਨ ਰੰਗਰਾਤੇ ਲਾਲ । ਗੋਪਾਲ ਗੁਣਨਿਧਿ ਗਾਉ ਨਾਨਕ
ਭਏ ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ੮ ॥ ਬੈਤ ॥ ਸ਼ੁਨੀਦਮ ਕਿ ਮਰਦਾਨ
ਰਾਹੇ ਖ਼ੁਦਾ ॥ ਦਿਲੇ ਦੁਸ਼ਮਨਾ ਹਮ ਨਕਰਦੰਦ ਤੰਗ । ਤੁਰਾ ਕੈ
ਮਯਸਰ ਸ਼ਵਦਈਂ ਮੁਕਾਮ । ਕਿਬਾ ਦੋਸਤਾਂ ਤੁ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਸ਼ੁ
ਜੰਗ ॥ ੨ ॥ ਮੈਖ਼ੁਰੇਮਸਹਬ ਸੋਜ਼ੋ ਆਤਸ਼ ਅੰਦਰ ਕਾਬਹ
ਜ਼ਨ । ਸਾਕਿਨੇ ਬੁਤਖਾਨਹ ਸ਼ੋ ਮਰਦਮਾ ਜ਼ਰੀ ਮਕੁਨ ॥ ੩ ॥
ਦਿਲ ਬਦਸਤਾਵਰਕਿਹਜੇ ਅਕਬਰਸੁ । ਸਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂਕਾ ਬੈ
ਯਕ ਦਿਲ ਬਿਹਤਰਸੁ ॥ ੪ ॥ ਦਿਲ ਗੁਜ਼ਰਗਾਹੇ ਖਲੀਲੈ
ਅਕਬਰਸਤ । ਕਾਬਹਬੁਨਗਾਹੇਜ਼ਲੀਲੈਆਜ਼ ਰਸੁ ॥ ੫ ॥
ਔਰ ਬਹੁਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਸ਼ਰੁਤੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪ ਸੋ ਸਰਬ ਸੰਤੋ
ਕੋ ਜਿਹ ਬਾਗ੍ ਹੈ ਔਰ ਐਸੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਸ਼ੰਕਾ ਨਹੀਂ ਕ
ਰਨੀ ਭਗਨੋਪ ਕ੍ਰਮ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਵਜ਼ਾਪਤਿ ਕੋ ਅੰ
ਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲਖਜਨ ਤੋ ਬਰਨਨ ਕਰਨੇ ਲਗੇ
ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਔਰ ਚਲੇ ਗਏ ਜੀਵ ਕੋਟੀ ਮੇ । ਯਹ ਦੋਸ਼ ਇਸ
ਮੇ ਅਸੰਭਵਰੂਪਬਨਤਾਨਹੀਂ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਤ ਅਨੰਤਹਿ ਅੰ
ਤਰ ਨਾਹੀ । ਦਾਸ ਅਨਿਨੰਮੇਰੋ ਨਿਜਰੂਪ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਹਰਿ ਹ
ਰਿ ਜਨ ਦੁਊ ਏ ਕਹੈ ਬਿਬਬਿਚਾਰ ਕਿਛ ਨਾਹਿ । ਜਲਤੇ ਉ
ਪਜਤਰੰਗ ਜਿਉਂ ਜਲਹੀ ਬਿਖੈ ਸਮਾਹਿ । ਪੁਨਾ ਆਸਾਮੇ ਜਿ

ना न बिसरै नामसे किनेहा। ब्रेदन जानै मूल साई जे
हा। अरथात काम क्रोधादिकों का अतज्ञैता भाव है ब्रग
वतके ॥पुनाम्री गुरु अमरसरूप करनकारन जीके जि
स नमित कर धामर की मे छपे हैं और साहिब बुढ़ा
जीने अम्रनी के मिसकर संगत दुखदोख समुद्र मे बही
जाती को जहाजरुप होकर दरसन दिखाया है और भी
नमित महाराज के इसी पखज मे अन्वेखजण कर लेने
तैसे ही स्रीयुतचौथी पातम्राहीजीका नवमीपातम्राहीजी
का तो सरबाचार आदजोपांत ऐसा ही है परंतु बकाले
का प्रसंग और तुरकेसूर दिलीसूर का प्रसंग जान
लेना अरथात अखिश्है जकारश्कार का सबरगी होने
से भी दोश नहीं है और लोक भाम्रासे भी कोऊ श्कार
कोऊ जकार उचारन करतेहैं खिजनाखिश्नाएकही है
और पाठ क्रमादरथ क्रमो बलीयान इस नजाय से भी
दोश नहीं है नमोबीजबीजे इसप्रकारकरकेअखिजे वा
हगुरु बीज बीज कहीता है सारद नारदादिकों ने अ
खवा ॥ अखिजेअखिनामनेत्रकाहैहैतोकरणावछिंनकरण
का बाचक परंतु नेत्र मै तो बालक प्रयंत अखिशबद
की सबकी प्रबितती है ॥ज॥नाम प्रादुरबावका है जनी
प्रादुरबावेधातु है जेकाकथनसपतमीबिबक्ति अरथक
हैसे सपुमी का अरथहैकाबाचकबी होताहै अरु विधेका

बाचक बी होता है अधिकरण का बाचक बीनमित का
बाचक बी होता है प्रसंगानुसार बहुत अरथ होते हैं
सपुमीके इहां सपतमी का अरथ असती अरथक जा
नना अरथ कजाकि पंचतिंसदखजरीकी परविका। जा
गृति सुपनसुखोपति तुरिआ। आतम बूपति की यह पु
रिआ। बैकुंठपुरी जैसे इंद्रपुरी बरनपुरी चंद्रपुरी
जमपुरी इतजादि अनंत पुरिआंहैंतैसेसरब देतारूप
राज मंडल मे जेहबी पुरिआ है जैसेकि राजा की सीत
कालकी उश्नकाल बरखाकाल तथा सबाकाल मंत्
काल सैनकाल अंतचपुर बामनकाल सरबकाल के जो
गज भिंन भिंन पुरी होती है तैसेही जागृत मे नेत्र मे
निवास सुपन मेकंठमे सुखुपती मे रिदे मे और तुरीआ
सरब देस सरबकाल बसतु मे पूरन है तथा तुरीजं
तिखुसंतती जो तुरी है सो चतुरथका प्रयाय है सो इस
का येही लखजण है जो सरब काल मे अनसजुत होना
माला मणि सूत्रवत जैसे भगवत गीतानीके सपुमधजा
य मे मतहपरतरंनानजत किंचदसिुधनंजय। सरब
मिदिमजीपोतंसूत्रे मणिगाणाविव। हे अरजुन मुझसे
अतिरिक्त कुछबी नहीं है सरब मुझमे ओतपोत है जैसे
सूत्रके मणिकों मे बी सूत्र होता है सूत्रसे अनजत कुछ न
हीं होता तदवत। जगृत मे नेत्रों मे आतमा का प्रादुर

ਦੇਸ ੧ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਅਵਸਥਾ ੨ ਉਤਪਤੀ ਕਾਲ ੩ ਤੈਜਸਜੀਵ ੪ ਹਿਰੰਣਯਗਰਭਦੇਵਤਾ ੫ ਸੁਖਜਮਵਾਸਨਾਮਯ ਭੋਗ ੬ ਰਜੋਗੁਨ ੭ ਉਕਾਰ ਅਖਜਰ ੮ ਰਕੁਬਰਣ ੯ ਰਿਦਾਦੇਸ ੧ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ੨ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ੩ ਪ੍ਰਾਗਜ੍ਞ ਜੀਵ ੪ ਈਸ੍ਵਰ ਦੇਵਤਾ ੫ ਆਨੰਦ ਭੋਗ ੬ ਤਮੋਗੁਨ ੭ ਮਕਾਰ ਅਖਜਰ ੮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਨ ੯ ਤੁਰੀਯਅਵਸਥਾ ੧ ਸੁਧ ਸਚਿਦਾਨੰਦਦੇਵਤਾ ੨ ॥ ਇਤਿ ॥ ਅਥਵਾ ਨੇਤ੍ ਨਾਮ ਗਜ੍ਞਾਨ ਕਾ ਹੈ ਲਖਿਤਲਖਜਨਾ ਕਰ ਲਖਿਤ ਲਖਨਾ ਕਜ੍ਞਾਕਿ ਜੈਸੇ ਦੁਰੇਫ ਕਿਸੀ ਨੇ ਕਹਾ ਤੋ ਦੁਰੇਫ੍ ਕਜ੍ਞਾ ਕਿ ਦੋਰਕਾਰਜਿਸਮੇ ਹੋਇ ਐਸ੍ਹਾ ਪਖਜ੍ਞੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਟ ਪਦ ਭ੍ਰਮਰ ਜਿਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਅਖਿ ਨਾਮ ਨੇਤ੍ ਕਾ ਔ ਨੇਤ੍ ਨਾਮ ਗਜ੍ਞਾਨ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਬੀਜ ਬੀਜ ਕਥਨ ਕਿਆ ਹੈ ਪੂਰਬ ਪਦਕਰ ਉਸੀ ਕੋ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਬਸਿਸ਼ਟ ਕਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੈਸੇ ਹੈ ਵੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਖਿਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗਜ੍ਞਾਨ ਉਤਪੰਨ ਹੈ ਉਤ ਪੰਨ ਕਜ੍ਞਾਕਿ ਆਵਿਰ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਗਜ੍ਞਾਨ ਕੇ ਤਿਰੋ ਭਾਵ ਪੂਰਬਕ ਜੈਸੇਕ ਅਰੁਣਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਆ ਵਿਰ ਭਾਵਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਧਕਾਰ ਕੇ ਤਿਰੋ ਭਾਵ ਪੂਰਬਕ ਗਜ੍ਞਾ ਨਾਦੇਵਤੁਕੈਵਲਯੰ ਨਾਨਜ੍ਞਾ ਪੰਥਾ ਵਿਦਜ੍ਤੇ ਅਯਨਾਯ ॥ ਰਿਤੇਗਜ੍ਞਾਨਾਨਮੁਕ੍ਤਿਸਜ੍ਤ॥ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਭ੍ਰਮਭੈ ਮਿਟੈ ਕਥ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾ ਪਤੀ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸੀ

ਭਾਵ ਹੋਤਾਹੈ ਸ੍ਵਪਨਮੇਕੰਠਮੇਂਹੋਤਾਹੈ ਸੁਖਪਤੀਮੇ ਰਿਦੇਮੇਆਵਿ ਰ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਹਾਂਏਤੀਕ ਆਸੰਕਾ ਕੋਊ ਕਰੈ ਕਿ ਇਹਾਂ ਜੋ ਆਵਿਰ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਤਬ ਸੁਧ ਬਜ੍ਞਵਹਾਰ ਕੀ ਕਜ੍ਞੋ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ॥ ਉੱਤਰ ॥ ਇਹੀ ਤੋ ਉਹਾਂ ਆਵਿਰਭਾਵ ਤੁਲਜ੍ਞ ਹੈ ਰਾਜਾ ਕੀ ਨਜ੍ਞਾਈ ਕਿ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਅੰਤਹਪੁਰ ਮੇਂ ਜਾਇ ਤਬ ਬਾਹਰ ਬਿਵਹਾਰ ਕੀ ਕੁਛ ਖਬ੍ਰ ਨਹੀਂ ਰਹਤੀ ਜੋ ਬਾਹਰ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋ ਉਸ ਕਾਲ ਮੇਂ ਤੋ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਸੁਖਨ ਹੋਇ ਨਿਸਚਿੰਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਸੁਖ ਹੈ ਯਦਜ੍ਪਿ ਬਾਹਰ ਬਿ ਵਹਾਰ ਕੀ ਸਭ ਕੁਛ ਖਬਰ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਯਥਾ ਜਲ ਮੇ ਟੁਬਕੀ ਲਗਾਏ ਹੁਏ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਮੋਤੀ ਮਿਲੈ ਤਬ ਅਨੰਦ ਇਤਨਾਕ ਭਯਾ ਜੋ ਬਜ੍ਞਤ ਪਰੰਤੁ ਕਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਤਦਵਤ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤੁਰੀਯਾਤੀਤ ਕੈਵਲ੍ਯਜ ਤੁਰੀਯ ਭੀ ਜਿਸਕਾ ਕ੍ਰੀੜਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਔਰ ਹੇਤੁ ਹੈ ਉਹਾਂ ਆਵਿਰ ਭਾਵ ਹੈ ਤੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੇਂ ਸੁਖਮਹੰਸ੍ਵਾਪਿਸੰ । ਨਕਿੰ ਚਿਤਿਵੇਦਿਖੰ ਔਸੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਸੈਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਜੁ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨ ਰਹੀ ਅਗਜ੍ਞਾਨ ਔਰ ਆਨੰਦ ਸਾਖਜ੍ਤਾ ਇਨ ਤੀਨਉ ਕੋ ਕਥਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਖਿਜੋਪਦ ਜੋ ਹੈ ਇਤਰੋ ਕਾ ਉਪਲਖਜਨ ਹੈ ਕੰਠ ਰਿਦਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਸਾਖਜ੍ਞੀ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇਤ੍ਦੇਸ ੧ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ੨ ਇਸਿਥ ਤੀ ਕਾਲ ੩ ਵਿਸ੍ਵਜੀਵ ੪ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਦੇਵਤਾ ੫ ਸਥ੍ਹੂਲਭੋਗ ੬ ਸਤੋਗੁਨ ੭ ਅਕਾਰ ਅਖਜਰ ੮ ਸੁਕਲਬਰਨ ੯ ਕੰਠ

ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਯਾਵਦਾਯੁਸਤ੍ਯੋਨਤਜਾਬੇਦਾਂਤੋਗੁਰੁ
ਰੀਸ੍ਮ੍ਰਹ ॥ ਆਦੌ ਵਿਦਜਾਪ੍ਸਿੱਧਜਰਥੰਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨਤ੍ਵਾਪਨੁਤਯੇ ॥
ਜਿਗਜਾਸਾਮੇਜੋ ਗਜਾਨਕੀਪ੍ਾਪਤੀਕੇ ਲਿਏ ਪ੍ਾਪਤੀ ਕੇਹੁਏ
ਹੁਏ ਕ੍ਰਿਤਘਨਤਾਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕੇਲਿਏਆਯੁਪ੍ਯੰਤਨਿਤਜ ਹੀ
ਨਮਸਕਾਰਕਰੈਸੋ ਤਿਸ ਗਜਾਨਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਚਤੁਸ੍ਸਾਧਨ
ਸੰਪੰਨ ਹੋਇ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੀ ਸਰਨ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਇ ਤਬ
ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੋ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੋਊ ਮੈ
ਨਾਹੀ ਜਨਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ ॥ ਜੀਅਦਾਨਦੈ ਭਗਤੀ ਲਾ
ਇਨ ਹਰਸੋ ਲੈਨ ਮਿਲਾਏ ਸਾਧਨ ਕੌਨ ਸੁਨਿਏ ਬਿਬੇਕ ॥
੧ ॥ ਵੈਰਾਗਜ ॥ ੨ ॥ਖਟਸੰਪੰਤੀ॥ ਸਮ ੧ ਦਮ ੨ ਉਪਰ
ਤਿ ੩ ਤਿਤਿਖਜਾ੪ ਸ੍ਰਧਾ ੫ ਸਮਾਧਾਨਤਾ ੬ ਮੋਖਜਇਛਾਇ
ਨ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਕਰ ਸਤਿਗੁਰੋਂ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਇ ਨਿ
ਰਾਸਹੋਇਕਰ ਸ੍ਰੁਤਿ ॥ ਤਦਵਿਗਜਾਨਰਥੰ ਸਗੁਰਮੇਵਾ
ਭਿਗਛੇਤ ਸਮਿਤੋਪਾਣੀ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰਿਯੰਬ੍ਰਹਮਨੇਸ੍ਠੰ ਕਸ੍ਸਿਤਧੀਰਹ।
ਸਿੰਮਿਤਿਸ੍ਸ॥ਤਦਵਿਧੀਪ੍ਣਿ ਪਾਤੇਨਪਰਿਪ੍ਸ਼੍ਨੇਨਸੇਵਯਾ ॥ ਉ
ਪਦੇਖ੍ਜੰਤਿਤੇਗਜਾਨੰਗਜਾਨਿਨਸਤਤ੍ਵਦਰਸ਼ਿਨਹ। ਜਬ ਐਸੇ
ਸਰਨਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਇ ਮੁਮੁਖਜੁ ਤਬ ਵਾਕੋ ਸਤਿਗੁਰਬੇਦ ਬਾ
ਕਜ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬੋਧਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਬੋਧਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ
ਕਜਾ ਹੈ ਕਿ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਇਸ ਚਰਮਾਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਉਦਯ
ਹੋਨਾ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿਅੰਤਹਕਰਣ ਔਰਅਗਜਾ
ਨ ਕੇ ਪਰਿਣਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾ ਨਾਮ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਸਿਮ ਯਹ ਬ੍ਰਿ

ਤੀ ਹੈ ਬ੍ਰਿਤਿਆਤੋ ਅਨੰਤ ਹੈ ਅਗਜਾਨਕੀਆਂ ਔਰ ਅੰਤਹਕ
ਰਣ ਕੀਆ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਇਸਵਾਸਤੇ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਪਦ ਦਿਆ
ਗਯਾ ਹੈ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਇਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਕਾਰਯ ਪ੍ਪੰਚ ਸ
ਹਿਤ ਅਗਜਾਨ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਔਰ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਯਹ ਸਰਬ ਬੇਦਾਂਤੋਂ ਕਾ ਸਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਯਦਜਪਿ
ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਅੰਤਹਕਰਨ ਕੇ ਔਰ ਆਕਾਸਾਦਿ ਅਗਜਾਨ ਕੇ
ਪਰਿਣਾਮ ਹੈਂ ਤੋਭੀ ਵਿਖੈ ਕਾ ਪ੍ਕਾਸ਼ਕ ਜੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਔ
ਅਗਜਾਨ ਕਾ ਪਰਿਣਾਮ ਸੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਹਿਐ ਕਿਉਂਕਿ ਕ੍ਰੋਧਾ
ਦਿਕ ਜੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਪਰਿਣਾਮ ਹੈਂ ਇਨਸੇ ਕਿਸੀ ਪ-
ਦਾਰਥ ਕਾ ਪ੍ਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਇਸੀ ਤੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਕਿੰਤੁ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਪਰਿਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਕਾਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕੋ
ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਯਦਜਪਿ ਸੁਖਦੁਖ ਕਾਮ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕ੍ਰੋਧਖਿ
ਮਾ ਧ੍ਰਿਤਿ ਅਧ੍ਰਿਤਿ ਲਜਾ ਭਯ ਇਤਜਾਦਿਕ ਏ ਸਭੰਅਤਹਕ
ਰਣ ਕੇ ਪਰਿਨਾਮ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਰੰਘਨ ਮੈ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸੇ ਹੀ
ਬਜਵਹਾਰ ਲਿਖਾ ਹੈ ਤੋ ਭੀ ਤਤ੍ਵਾਨੁਸੰਧਾਨ ਅਦ੍ਵੈਤ ਕੋਸਤੁਭਾ
ਦਿਕ ਬੇਦਾਂਤ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੇ ਪ੍ਕਾਸ਼ਕ ਪ੍ਣਾਮ ਹੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕੋ
ਲਿਖਾ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਮਾਯਾ ਔਰ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕਾ ਪਰਿਨਾਮ
ਹੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਲਿਖਾ ਹੈ ਅਦ੍ਵੈਤਮਤ ਮੈ ਰੁਢੀ ਰੂਪ ਕ
ਰ ਸੋ ਬ੍ਰਿਤਿਗਜਾਨ ਏਕ ਪ੍ਮਾ ਰੂਪ ਹੈ ਦੂਸਰੀ ਅਪ੍ਮਾਰੂਪ
ਹੈ ਪ੍ਮਾਣ ਜਨਜ ਕੋ ਪ੍ਮਾ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਤੇ ਭਿੰਨ ਕੋ ਅ
ਪ੍ਮਾ ਕਹੈ ਹੈਂ ਜੋ ਪ੍ਮਾ ਗਜਾਨ ਹੈ ਸੋ ਯਥਾਰਥ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ

ओ अप्रमा गजान एक यथारथि है दूसरा भ्रम रूप है
जो दोषजनज होइ वा को भ्रम कहिते हैं पुना जो अदोष ज
नज होइ किंतु द्विदो अनुमानादिक प्रमान तैं अथवा
और किसी कारन ते होय सो यथारथ कहिऐ जैसे प्रि
पी मे रजत गजान सदृश दोशजनज है इसी ते भ्रम
है मिसरी मे कटुकता गजान पित दोशजनज ही है छं
दू मे लघुता गजान अनेक बृखजे मे एकत्व गजान दूर
दोशजनज है सो भ्रम है बिचारसागर मे दोशको अधजा
स की हेतुता खंडन करी है सो तांकां यह अभिप्राय है
प्रमाता प्रमान प्रमेय तीनों दोश अधजास के हेतु नही
कोऊ दोश होय तो अधजास है औ सरब दोश के अभावते
जो अधजास कहा है सो पोछीबाद से कहा है जहां औरको
ऊ दोश न होइ तहां अविदजा ही दोश है इसी ते दोश
जनजको भ्रम कहिते है औ सिंमृत गजान सुखदुख का
प्रतखजगजानईसूरबृति गजानदोशजनजनहीहैइसी
ते भ्रम नही औ प्रमान जनज नहीं इसी ते प्रमा नहीं
किंतु भ्रम प्रमा से विलखज्ण है परंतु यथारथ है कि
सते कि जिस गजान के बिखज का संसारदशा मे बाध
न होय सो यथारथ कहीतहै सो सिंमृतीगजान का हेतु
सैसकार द्वारा पूरब अनुभव हैजहा यथारथ अनुभव
से सिंमृति होइ तहां यथारथ सिंमृतिहै ॥ और भ्रम

रूप अनुभवकेसंसकार सो सिमृतीहोइ ॥ सो अजथारथ
है धरमादिक नमित से अनुकूल प्रतिकूल पदारथ
के संबंध होने ते अंतहकरन के सतोगुन औ रजोगुन
का परिनाम रूप सुखदुख होता है जो सुखदुख का नमि
त है तिसी नमित से सुख दुख को विशै करनेवाली अंत
हकरन की बृति होती है तिस बृति मे आरूढ साखी
सुखदुख को प्रकाशता है सुखाकार दुखाकार अंतहकर
ण की बृति परिमाण जनजनही इसी ते प्रमा नहीं
और ईसूर के गजान इछा परिजतन नजायमत मै
नितज है परंतु सृति मै इनकी उतपती कही है इसी
ते नितज नही किंतु प्राणीओं के करमानुसार सिरजी के
आदिकाल मे सरब पदारथों को विखज करने वा
ला ईसूर का गजान उतपंन होता है सो
गजान भूत भविखजत बरतमान के सरब पदार
थन को बिखज करता है और प्रलज पर्यंत सत्ताई
है इसी ते एक और नितज है तैसे ही ईसूर के इछा
औ प्रजतन भी उतपती मानसत्ताई है इसी ते प्रलज
पर्यंत एकएक वजकति है कोऊ इसमै असंका करै जो
ईसूर की इछा प्रलज पर्यंत सत्ताई होवै तो वरखा
आतप सीत ईसूर की इछा से होते हैं इसी ते प्रल
य पर्यंत बरखा तथा आतप सीत हुऐ चहिऐ सो शंका

ਬਨਤੀ ਨਹੀ ਕਿਸਤੇ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਇਛਾ ਵਜਕਤਿ ਨਾਸ਼ ਹੋਵੈ ਤਬ ਯਹ ਦੋਸ਼ ਹੋਵੈ ਸੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਲਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਾ ਈ ਇਛਾ ਵਜਕਤਿ ਨਾਨਾ ਨਹੀ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਹੈ ਤਿਸਏਕ ਇਛਾ ਤੇ ਆਦਿ ਸਾਰੇਪਦਾਰਥ ਜਿਸ ਰੀਤ ਸੈ ਬਿਖਜ ਕੀਏ ਹੈਂ ਉਸੀ ਰੀਤ ਸੇ ਹੈਂ ਇਤਨਾ ਕਾਲ ਬਰਖਾ ਹੋਇ ਇਤਨਾ ਕਾਲ ਸੀਤ ਔਰ ਆਤਪ ਹੋਇ ਇਸ ਰੀਤ ਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਇਛਾ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਬਿਖਯ ਕਰਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਲਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਛਾ ਏਕ ਹੈ ਸਭਾਈ ਇਸ ਪਖਜਮੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀ ਸ੍ਰਿਤਿ ਮੇ ਗਜਾਨ ਇਛਾ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੀ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਉਤਪਤੀ ਵਾਲੇ ਹੈ ਔਰ ਆਕਾਸ਼ ਕੀ ਨਜਾਈ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਾਈ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਪੰਚਕੋ ਅਨੰਤ ਬਾਰ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਮਾਂਨੇ ਤਿਸਕੋ ਐਸਾ ਪੂਛਾ ਚਹਿਐ ਕਿ ਈਸ੍ਵਰ ਮੇ ਕੋਊ ਏਕ ਗਜਾਨ ਬ੍ਰਿਤਿ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੀ ਸਿਚਤਿਕਾਲ ਮੇ ਸਦਾ ਬਨੀ ਰਹਿਤੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੋਤੇ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਗਜਾਨ ਹੀਨ ਈਸ੍ਵਰਰਹਤਾਹੈ ਜੋ ਕਹੈ ਕਿ ਹਾਂ ਗਜਾਨ ਹੀਨ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਤੋ ਉਸਕਾਲ ਮੇ ਈਸ੍ਵਰ ਅਗਜ ਹੋਵੇਗਾ ਔਰ ਜੋ ਕਹੈ ਕਿ ਕੋਊ ਗਜਾਨ ਬਜਕਤਿਈ ਸ੍ਵਰ ਮੇ ਸਦਾ ਬਨੀ ਰਹਿਤੀ ਹੈ ਤੋ ਅਨੰਤ ਗਜਾਨ ਕੀ ਅਨੰਤ ਉਤਪਤਿ ਅਨੰਤ ਨਾਸ ਮਾਨਨੀ ਨਿਸਫਲ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਏਕ ਗਜਾਨ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਆਦਕਾਲ ਮੇ ਉਤਪੰਨ ਹੁਆ ਮ

ਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਾਈ ਹੈ ਸੋਈ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਇਛਾ ਗਿਯਾਨ ਬ੍ਰਿਤਿ ਵਿਸੰਬਾਦੀ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਸੰਬਾਦੀ ਹੈ ਵਿਸੰਬਾਦੀ ਗਜਾਂਨ ਕੋ ਭ੍ਰਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੰਬਾਦੀ ਕੋ ਯਥਾਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਮਾਨ ਜਨਜ ਯਥਾਰਥ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾ ਕਹਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਜੀਵਕਾ ਗਜਾਨ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਗਜਾਨ ਮਾਯਾ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪ ਹੈ ਜੀਵਨ ਕੋ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਜਨਜ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਨਜਨਹੀ ਹੈ ਯਾਤੇਪ੍ਰਮਾਨਹੀ ਦੋਸ਼ਜਨਜ ਨਹੀ ਔਰ ਨਿਸਫਲਪ੍ਰਿਤੀ ਕਾਜਨਕ ਨਹੀਂਇ ਸੀਤੇ ਭ੍ਰਮ ਭੀ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਯਥਾਰਥ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਨਜਗਜਾਨਕੋਪ੍ਰਮਾਕਹਤੈਹੈਸੋ ਪ੍ਰਮਾਕੇ ਖਟ ਭੇਦ ਹੈ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ੧ ਅਨੁਮਾਨ ੨ ਉਪਮਾਂਨ ੩ ਸ਼ਾਬਦ ੪ ਅਰਥਾਪਤੀ ੫ ਅਨੁਪਲਬਿਧਿ ੬ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਪ੍ਰਮਾਕਾ ਜੋ ਕਰਨ ਸੋ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਹੀਐ ॥ ੧ ॥ ਅਨੁਮਿਤਿ ਪ੍ਰਮਾਕੇ ਕਰਨਕੋ ਅਨੁਮਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਉਪਮਿਤਿ ਪ੍ਰਮਾ ਕੇ ਕਰਨਕੋ ਉਪਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਸਾਬਦੀ ਪ੍ਰਮਾ ਕੇ ਕਰਣ ਕੋਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਹਤੇਹੈਂ॥੪॥ ਅਰਥਾਪਤੀ ਪ੍ਰਮਾਕੇਕਰਣਕੋਅਰਥਾਪਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣਕਹਿਤੇਹੈ ॥ ੫ ਅਭਾਵਪ੍ਰਮਾਕੇਕਰਣਕੋ ਅਨੁਪਲਬਧਿ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਪ੍ਰਤਖਜ ਔ ਅਰਥਾਪਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੇ ਔ ਪ੍ਰਮਾਕੇ ਏਕ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ਭੱਟਕੇਮਤ ਮੈ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਾਨੇ ਹੈ ਔਰ ਬੇਦਾਂਤ ਚੌਥਨ ਮੈ ਭੀ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੀ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਯਦਜਪਿ ਸੂਤ੍ਰਕਾਰ ਭਾਸ਼ਜਕਾਰੋਂ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੈ

ਰਣ ਐਸਾ ਕਪਾਲ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਘਟਕਾ ਕਾਰਣ ਕਪਾਲ
ਹੈ ਔਰ ਕਪਾਲ ਸੰਜੋਗ ਆਸਾਧਾਰਣਤੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵਜ਼ਾਪਾ
ਰ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਇਸੀਤੇ ਕਰਣ ਨਹੀਂ ਕੇਵਲ ਘਟ ਕਾ ਕਾਰ
ਣ ਹੀਹੈਤੈਸੇ ਪ੍ਰਤਖਜਪ੍ਰਮਾਕੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯਕਰਣ ਹੈਕਿ
ਸਤੇ ਜੋ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕਇੰਦ੍ਰਯਨਕਾ ਅਪਨੇਅਪਨੇਬਿਸ਼ਯਮੇ ਸੰਬੰ
ਧਨ ਹੋਯ ਤੋ ਪ੍ਰਤਖਯ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੋ ਇੰਦ੍ਰਯ ਬਿਖਯ ਕਾ ਸੰ
ਬੰਧ ਹੋਇ ਤਬਹੋਵੈਹੈ ਇਸੀਤੇ ਇੰਦ੍ਰਯਔਰਵਿਖਜਕਾਸੰਬੰਧ
ਇੰਦ੍ਰਯ ਔਰਬਿਖਯਤੇ ਉਪਜਕਰ ਪ੍ਰਤਖਜਪ੍ਰਮਾਕੋਉਤਪੰਨ
ਕਰਤਾਹੈਸੋਵਜ਼ਾਪਾਰਹੈਸੰਬੰਧ ਰੂਪਵਜ਼ਾਪਾਰਵਾਲੇਪ੍ਰਤਜਖਜਪ੍
ਮਾਕੇ ਸਾਧਾਰਨਕਾਰਨਇੰਦ੍ਰਯਹੈਇਸੀਤੇਇੰਦ੍ਰਯਨ ਕੌ ਪ੍ਰਤਜ
ਖਜ ਪ੍ਰਮਾਣਕਹਤੇਹੈਂ ਸੋਪ੍ਰਤਜਖਜਾਦਿ ਪ੍ਰਮਾਣਪੂਰਬਨਿਰੂਪਣ
ਕਿਯੇਹੈ ਅਮਾਨਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਅਰ ਅਖਿਜੇ ਇਸ ਪਦ
ਕੇ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾਨ ਮੈ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਤ੍ਰ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਯੇ ਹੈਂ ਤੋ ਭਾਵਾ
ਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁ ਜੀ ਅਖਿਜ ਹੈ ਅਖ ਸ਼ਬਦ ਕਰ
ਗਯਾਨ ਤਿਸਗਜ਼ਾਨਕਰਗਜ਼ਾਕਯਾ ਪ੍ਰਗਟਹੋਤਾਹੈਨਿਰਗੁਣ
ਰੂਪਕਰ ਵਾ ਸਗੁਣ ਰੂਪਕਰ ਨਿਰਗੁਨ ਪਖਜ ਮੇ ਤੋ ਚਰਮਾ
ਬ੍ਰਿਤਿ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨੀ ਆਤਮ ਬਿਸ਼ਯਨੀ ਜਿਸਕੋ ਕਹਤੇ
ਹੈਂ ਵਜ਼ਾਸਾਦਿ ਰਿਖੀ ਮਹਾਤਮਾ ਅਰੁ ਸਗੁਨ ਪਖਜ਼ਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ
ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਸਰਬੰ ਖਲ੍ਵਿਦੰਬ੍ਰਹਮ ਇ
ਸਮੈਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਜੀ ਮੇ ਯਥਾ ਹੋ ਨੇਤ੍ਰੋ ਮੇਰਿ
ਓ ਹਰਿ ਤੁਮ ਮੈ ਜੋਤ ਰਖੀ । ਹਰਿ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਦੇਖਹੁ

ਖਜ਼ਾ ਨਹੀ ਲਿਖੀ ਤਥਾਪਿ ਸਿਧਾਂਤਮਤ ਕਾ ਅਵਿਰੋਧੀ ਜੋ
ਭਟਕਾ ਮਤ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਅਦ੍ਵੈਤਬਾਦ ਮੈ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ
ਵੇਦਾਂਤ ਪਰਿਭਾਖਾ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੇ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੀ ਲਿਖੇ
ਹੈਂ ਔਰ ਨਜ਼ਾਇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਚਾਰ ਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਪ
ਤਿ ਔਰ ਅਨੁਪਲਬਧੀ ਨਹੀ ਮਾਨੇ ਸੋ ਤਹਾ ਨਜ਼ਾਯ ਸ਼ਾਸ
ਤ੍ਰ ਕਾ ਯਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾ ਕਾ ਕਰਣ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਿ
ਐ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਤਖਜ ਪ੍ਰਮਾਂਕੇ ਕਰਣ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ
ਇਸੀ ਤੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਹਿਤੇ
ਹੈਂ ਵਜ਼ਾਪਾਰਵਾਲਾ ਹੋਇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਣ ਹੋਇ ਸੋ ਕ
ਰਣ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਈਸ੍ਵਰ ਔਰ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਇ
ਛਾ ਕ੍ਰਿਤੀ ਦਿਸਾਕਾਲ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਪ੍ਰਾਗਾਭਾਵ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਾ ਭਾਵ
ਏ ਨਵ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜੋ ਇਨਸੇ ਵਿਲਖਜ਼ਣ ਹੋਇ
ਸੋਅਸਾਧਾਰਣਕਾਰਣਕਹੀਤਾ ਹੈ ਅਸਾਧਾਰਣਕਾਰਣਭੀ ਦੋ
ਪ੍ਰਕਾਰਕਾਹੋਤਾਹੈਏਕ ਵਜ਼ਾਪਾਰਵਾਨਏਕਵਜ਼ਾਪਾਰਰਹਿਤ ਜੋ
ਕਾਰਣ ਤੇ ਉਪਜ ਕਰ ਕਾਰਯਕੋਉਤਪੰਨ ਕਰੈਸੋ ਵਜ਼ਾਪਾਰ
ਕਹਿਐ ਜੈਸੇ ਕਪਾਲ ਘਟਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈਔਰ ਕਪਾਲ ਦ੍ਵੈਕਾ
ਸੰਜੋਗ ਭੀ ਘਟਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਤਹਾਂ ਕਪਾਲ ਕੀ ਕਾਰਣਤਾ
ਮੇ ਸੰਜੋਗ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕਾਰਯ ਕੋ ਕਿਸੀ ਦ੍ਵਾਰਾ
ਉਤਪੰਨ ਕਰੈ ਕਿੰਤੁ ਆਪਹੀ ਉਤਪੰਨ ਕਰੈ ਸੋ ਵਜ਼ਾਪਾਰ
ਰਹਿਤ ਕਾਰਨਹੈ ਈਸ੍ਵਰਾਦਿ ਜੋ ਨਵਅਸਾਧਾਰਣ ਕਾਰਣ
ਹੈ ਤਿਨਮੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਵਜ਼ਾਪਾਰ ਵਾਲਾ ਕਾਰਣ ਸੋ ਕਹਿਐ ਕ

॥ १ ਭਰਣੀ ੨ ਕ੍ਰਿਤਿਕਾ ੩ ਰੋਹਿਣੀ ੪ ਮ੍ਰਿਗਸਿਰਾ ੫ ਅ
ਰਦ੍ਰਾ ੬ ਪੁਨਰਬਸੂ ੭ ਪੁਖ੍ਯ ੮ ਸ਼ਲੇਖਾ ੯ ਮਘਾ ੧੦ ਪੂਰ
ਬ'ਫਾਲਗੁਣੀ ੧੧ ਉਤਰਾਫਾਲਗੁਣੀ ੧੨ ਹਸ੍ਤ ੧੩ ਚਿ
ਤ੍ਰਾ ੧੪ ਸ੍ਵਾਤੀ ੧੫ ਬਿਸਾਖਾ ੧੬ ਅਨੁਰਾਧਾ ੧੭ ਜੇਸ੍ਠਾ
ਮੂਲਾ ੧੮ ਪੂਰਬਾਖਾਢਾ ੨੦ ਉਤਰਾਖਾਢਾ ੨੧ ਅਭਿਜਿਤ
੨੨ ਸ੍ਰਵਣ ੨੩ ਧਨਿਸ੍ਠਾ ੨੪ ਸਤਭਿਖਾ ੨੫ ਪੂਰਬਾਭਾਦ੍ਰ
ਪਦਾ੨੬ ਉਤਰਭਾਦ੍ਰਪਦਾ ੨੭ ਰੇਵਤੀ ੨੮ਇਤਜਾਦਿਮਾਸ
ਕੇ ਮਾਸ ਬਾਰੰਬਾਰ ਆਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਅਭਿਜਤ ਰੋਜ ਮਧਜਾਹ
ਮੇ ਆਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਿਧਮਾਹੂਰਤ ਹੈ॥ ਇਸੀਮੇ ਰਾਫਨਾਦਿਕੋ
ਕਾਬਧ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਯਹ ਮਹਾਰਾਜ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾ
ਅਭਿਜਤਮੇ ਜੋ॥ਜੋ॥ ਕਜਾ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅਭਿਜੇ
ਅਰਥਾਤ ਬਿਜਯ ਸੋ ਬਿਜਯ ਫਾਹਗੁਰੂ ਰੂਪ ਕਰ ਸ੍ਰੀ
ਕਲਗੀਧਰ ਜੂਨੇ ਜੋਤਿਸ਼ਬਿਸਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਆ ਹੈ
ਭੁਗਵਤੀ ਕਾ ਸੰਬੋਧਨ ਫ॥ ਕਿੰਵਾ ਭਿਤਨਾਮ ਭੇਦਕਾ ਹੈਨਭਿ
ਤ ਅਭਿਤ ਜੋ ਭਿਤਕਾਤਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸਕਾਜਕਾਰ ਬਜਾਕਰਣ
ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੋ ਹੋਕਰ ਅਗ੍ਰਮਜਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਸੋ
ਅਭਿਤਜੇ ਅਭਿੱਜੇ ਐਸੇ ਪਾਠ ਭਯਾ ਤੋ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਚਾਹੈ
ਜਕਾਰਦ੍ਵਤਹੋ ਜਾਇਗੁਰੁਮੁਖੀਕੀ ਰੀਤੀ ਸੋਚਾਹੈ ਭਕਾਰ ਪਰ
ਅਰਥ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਹੋਇਸੋਕਹੀਏਅਭਿੱਜੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਪਾਠਕਰ
ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਰਨਾਕਿਅਭੇਦ ਸੇ ਜਿਸਕੀਉਤਪਤੀ ਹੋਇਸੋ
ਕਹਿਏ ਅਭਿਜੇ ਸੁਖਾਲਾ ਪਾਠ ਹੈ ਸੋ ਅਭੇਦ ਕੌਨ ਗਜਾਨ ਏ

ਕੋਈ ॥ ਤਥਾ ਗਉੜੀਮੇ॥ਕਥਤਾ ਬਕਤਾਸੁਨਤਾ ਸੋਇ । ਆ
ਪ ਬਿਚਾਰੇ ਸੋ ਗਜਾਨੀ ਹੋਇ ਸੋ ਐਸੇ ਬਿਧੀਰੂਪ ਕਰ ਸ਼ਬਦਾ
ਦਿ ਖਟਪ੍ਮਾਣ ਪ੍ਤਜਖਜ ਅਖਿਜ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ॥ ੪
ਵਾ ਅਖਿਜੇ ਕਜਾਕਿ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕਰਣ ਨੇਤ੍ ਨਾਸਿਕਾ ਘ੍ਰਾਣ
ਤੁਚਾ ਮਨ ਸਹਿਤ ਖਡੇਂਦ੍ਰਿਯ ਤਤਜਨਜ ਜੋ ਗਜਾਨ ਖਟ ਪ੍
ਕਾਰ ਕਾ ਪ੍ਤਜਖਜ ਤਤਦ੍ਵਾਰਾ ਵੋ ਬੀਜਬੀਜ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਐ
ਸਾ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਕੀ ਸਤਾਕਰ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ
ਇੰਦ੍ਰਯ ਸ੍ਵਸ੍ਵ ਬਿਸਯ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇਂ
ਖਟਸ਼ਾਸਤ੍ ਹੀ ਪ੍ਮਾਣ ਹੈ ਔਭੀ ਯਥਾਸਕ੍ਤਿ ਹੀ ਨਿਰੂਪਣ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਜੋਂਕ੍ਰਿ ਅਨੰਤਪਾਰਹੋਨੇਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ॥ ੫।
ਇਤਿ ॥ ਅਥ ਅਭਿਜੇ ਕਜਾਭੀਜਨੇ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਕਾਸਵਤ
ਜੈਸੇ ਅਕਾਸ ਭੀਜਨਾਦਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਦਾਹਜ ਹੈ ਅਸੋਖਜ
ਹੈ ਅਕਲੇਦਜ ਹੈ ਅਛੇਦਜਹੈ ਅਭੇਦਜਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਭਿ
ਨਾਮ ਸਰਬ ਓਰਤੇ॥ਜ॥ਕਿਆ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਿ
ਧੀ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਇ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਖਜ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਭਿੱ
ਜੇ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਭਿੱਜੇ ਨਾਮ ਅਭਿਜਿਤ ਕਰਕੇ ਨਖਜਤ੍
ਜਾਨਿਐ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਤਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀਨੇ ਭਗਤਾਵਲੀ
ਮੇਂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਕਥਨਮੇ ਯਥਾ ॥ਲਗਾ ਪੁਰੁਬ ਅਭੀਰ
ਦਾ ਭਿਠਾ ਚਲਿਤਅਚਰਜਅਮੇਟਾ । ਸੋ ਤਿਸਕਾਲਮੇਜੋ ਕੰਗ
ਨਾਦਿ ਪ੍ਾਪਤਹੁਆ ਸੋਅਭਿਜਤਕਾਹੀਪ੍ਤਾਪਜਨਾਨਾਕਜੋਂਕਿ
ਅਭਿਜਿਤ ਬਿਭੂਤੀ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਤਦਰੂਪ ਔਰ॥ ਅਸ੍ਵਿਨੀ

ਕ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅਭਿੰਜੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਭਿਰਿਦਯ ਸੁਧਮੇ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਭਿੰਜੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ਅਭਿਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਨਿਸਕਪਟ ਭਜਨਪਾਦਿ ਭਿਨਮੈ ਸੋ ਪੁਰੂ ਰੂਪ ਭਤ॥ਜੋ॥ਨਾਮ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਭਿੰਜੇ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਮਸਤੰ ਪੂਸਿਜੇ ॥ ੭੨ ॥ ਟੀਕਾ

ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਬੀਜਬੀਜ ਸਮਸਤੰ ਕਜਾ ਸਰਬ ਸਥਾਵਰ ਜੰ ਗਮ ਕੇ ਸਾਥਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰ ਸਿਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸਿਜਨਾ ਭੀ ਜਨੇਕੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪਸੂਮ ਦੇਸ ਕੀ ਭਾਖਾ ਮੇ ਅਰਥਾਤ ਸ ਭਿ ਜਿਸਸੋਂ ਸਨੇਹ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤੀਕਰਭੀਗਰਹੇਹੈ॥੧॥ਵਾ ॥ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੋਯਤਾ ਰੂਪਬ੍ਰਿਤੀਕਰ ਪੋਖਨ ਭਰਨ ਰੂਪਾਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰ ॥ ੨ ॥ ਵਾ॥ਸਭਸੋਭੀਗਰਹਾਹੈ ਅਰਥਾਤਪਰਸਪਰਅਭੇਦ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰ ਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਰਿਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨਪ੍ਰਕਾਸਕਾ ਯਾਂ ਪੁਰਬ ਪਖਜੇ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤਛੰਦ ਵਜਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾ ਮ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿੰਸਤਿਮੋ ਅੰਸੁ ॥ ੩੦ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ਸਰੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਪਾ ਲਕ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਰਥਾਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਏਹੀ ਤਿਸਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧॥

ਵਾ ॥ ਭਗਵਤੀ ਪਖਜਮੇ ਸੰਬੋਧਨ ਹੇਕ੍ਰਿਪਾਲੰਸਰੂਪੇ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮੁਝਕੋ ਤੋ ਆਪਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ਸਰੂਪੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਰੂਪ ਕੀ ਹੀ ਚਾਹ ਹੈ ਅਪਰ ਚਾਹੋਂਕੋ ਤਜਾਗ ਕ ਰ ਯਥਾਨਵੀਨ ਕਬਿਕ੍ਰਿਤ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸੰਪਤਕੀ ਚਾਹ ਨ ਸੁਦਾਮਾ ਕੀਸਹਾਯਸੁਨ ਬਲਕੀ ਨ ਚਾਹ ਸੁਨਗਾਥਾ ਗਜ ਗ੍ਰਾਹਕੀ। ਸੁਚਿਕੀਨਚਾਹ ਰੁਚਿਸਧਨਾ ਸਦਨਸੁਨ ਰੂਪਕੀਨ ਚਾਹਸੁਨ ਕੁਬਿਜਾ ਨਿਬਾਹਕੀ। ਜਪਕੀ ਨ ਚਾਹਅਜਾ ਮੇਲ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨ ਕਾਨ ਦੈਕੈ ਕਾਨ ਸੁਨਲੀਜੈ ਮੋਉਮਾਹ ਕੀ ॥ ਔਰ ਸਭ ਚਾਹਤੈ ਅਚਾਹ ਹੂੰ ਕੈਚਾਹੋਚਿਤ ਚਾਹ ਰਹੈ ਚਿਤ ਮੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਏਕ ਚਾਹ ਕੀ ॥ ੧ ॥ ੩ ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ॥ਲੰਸ॥ ਰੂਪੇ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਲੰਸ ਕਿਆ ਲਸੇ ਕਜਾ ਪ੍ਰ ਕਾਸੇ ਰੂਪ ਕਿਆ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀਐ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ਸਰੂ ਪੇ ਔਰ ਦਜਾ ਦਿਸ਼ਟਕਰ ਜੈਸੈ ਕਿ ਰੁੰਤੀ ਦੇਵ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਅੰਨਜਲਾਦਿ ਦਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਤੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਮਹੇਸ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ ਟੀ ਕਰ ਲੰਸ ਕਜਾ ਲਸ ਰਹਾ ਹੈ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ॥ ਅਰਥਾ ਤ੍ ਦੀਨਾਨਾਥ ਪਤਤਪਾਵਨਾਂਦਿ ਬਿਰਦਦਜੋਤਕ ਸ਼ੋਭਰਹਾ ਹੈ ਰੂਪਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨਾਦਿ ਜਿਸਕਾ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਲੰ ਅਵਯ ਹੈ ਅਲੰ ਭੁਖਾਯਾ ਨਿਵਾਰਨੇ ਪਰਿਯਾਪਤੇ ਸਾਮਰਥੇਚ ਅਰਥ ਕ੍ਰਜਾ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਅਲੰਕਿਆ ਭੂਖਿਤ ਹੈ ਸਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਸੋਕ ਹੀਐ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ਸਰੂਪੇ ॥ ੬ ॥ ਔਰ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਜੀਵੰ ਕੇ ਪ੍

ਭੀ ਹਿੰਸਾਦਿ ਕਰਮੋ ਸੈ ਨਿਵਾਰਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾ
ਨਕ ਬੇਦ ਬਜ਼ਾਸਾਦਿ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀਐ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ
ਸਰੂਪੇ ਭਥਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਦਯਾ ਬਿਨਸ੍ਰਿਧ ਕਸਾਈ॥ ਹਿੰਸਾ
ਤੋਮਨਤੇ ਨਹਿਛੂਟੀ ਜੀਵਦਯਾ ਨਿਹਪਾਲੀ ॥ ਪਰਮਾਨੰਦਸਾ
ਧ ਸੰਗਤਮਿਲਿ ਕਥਾ ਪੁਨੀਤ ਨ ਚਾਲੀ॥ ੭ ॥ ਵਾ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰ ਪਰਿਯਾਪਤ ਕਯਾ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੈ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕ
ਹੀਐ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ਸਰੂਪੇ ॥੮॥ ਵਾ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰ
ਥ ਹੈ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀਐ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ਸਰੂਪੇ ॥ ੯ ॥ ਖਾਸ
ਬੀੜ ਮੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੱਸਰੂਪੇ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੈ ਇਸਮੇ ਭੇਦ ਕੁਛ ਨ
ਹੀ ਏਕ ਹੀਅਰਥ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਕੁਕਰਮੰਪ੍ਰਣਾਸੀ ॥ ਟੀਕਾ

ਕੁ ਪਦ ਕੁਤਸਿਤ ਅਰਥ ਸੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਖੋਟੇਕਜ਼ਾ
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਿਧਾਰਥ ਮੇ ਬਿਚਰਨੇਵਾਲੇ ਹੈ ਅਧਰਮ ਕਰ
ਤਾ ਰਾਖਜ਼ਸ ਸ੍ਰਭਾਉ ਉਨਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ॥
ਜੋ ਕੁਕਰਮ ਹੈ ਦੁਸਟ ਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥਾਦਿ ਨਾਸਤਕੋਂਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕਾਦਿ ਸੰਕਰਾਦਿ ਰੂਪਕਰ ਉਨਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ॥੨
॥ ਵਾ॥ ਕੁ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਹੈ ਵਾ ਮੈ ਜੋ ਕਰਮ ਕਜ਼ਾ ਜੋ
ਕਿਆ ਹੁਆ ਹੈ ਯਤ ਕ੍ਰਿਯਤੇਤਤਕਰਮ ਜੋ ਕਰਿਐ ਸੋ ਕਰ
ਸ ਸੋ ਕਵਨ ਮੰਦਿਰ ਕੂਪਾਦਿ ਸਰੀਰਾਦਿ ਸਭਕਾ ਕਾਲ ਰੂਪ
ਕਰ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਵਾ॥ ਕੁ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ ਰੂਪ ਜੋ

ਕਰਮ ਇਸਕੋ ਭੀ ਕਾਲ ਰੂਪ ਕਰ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੪
॥ ਵਾ॥ ਕੁ ਕਰਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਕਾਯਾ ਰਮੰ ਸ਼ਬਦ
ਕਰ ਰਮਣੀਕ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਆਦਿਕ ਭਤੋਂਕਰ ਰਚਿ
ਤ ਸ਼ਰੀਰ ਰਮਣੀਕ ਜਿਨਕੋ ਦੇਖਕਰ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਚਤੁਰਦ
ਸ਼ ਭੁਵਨਾਧਿਪਤੀ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਯਥਾ ਅਹਿਲਜਾ ਜੀ
ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੰਖਜਪਤ ॥ਭਾਈ ਜੀ॥ ਗੌਤਮ ਨਾਰ ਅਹਿਲਿ
ਆ ਤਿਸਨੂ ਦੇਖ ਇੰਦ੍ ਲੋਭਾਣਾ ॥ ਪਰਘਰ ਜਾਇ ਸਰਾਪ
ਲੈ ਹੋਇ ਸਹਸ ਭਗ ਪਛੋਤਾਣਾ॥ ਸੁਢਾ ਹੋਇਆ ਇੰਦ੍ਰਲੋਕ
ਸਰਵਰ ਲੁਕਿਆ ਮਨ ਸਰਮਾਣਾ॥ ਸਹਸਭਗੋ ਲੋਇਣ ਸ
ਹਸ ਲੈ ਦੇਹੀ ਇੰਦ੍ ਪੁਰੀ ਸਿਧਾਣਾ॥ ਸਤੀਸਤੋਂ ਟਲਸਿਲਾ
ਹੁਇ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਝ ਪਰਾਣਾ॥ ਰਘੁਪਤ ਚਰਨ ਛੁਹੰ
ਦਿਆ ਗਈ ਸੁਰਗ ਚਢਬਲੇਬਿਬਾਢਾ॥ ਗੁਣਨੋਗੁਣ ਸਭ
ਕੋ ਕਰੈ ਅਵਗੁਣ ਕੀਤੇ ਗੁਣ ਤਿਸ ਜਾਣ॥ ਅਬਗਤਗਤ
ਕਿਆ ਆਖਬਖਾਣਾ॥੧॥ਮਤਲਬ ਕਿਆ ਕਿਐਸੇ ਪਰਾਸ਼ਰ
ਆਦਿ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮਹਾ ਭਾਰਥ ਤਥਾ ਔਰ ਪੁਰਾਨੋ ਮੇ ਬਹੁ
ਤ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿਸੀਕ ਕਾਲ ਮੇ ਦੈਵਨੇਤ ਕਰ ਕੋਊ ਕਰਿਖੀ
ਥਾ ਕੋਊ ਕ ਗੰਧਰਬ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿ
ਸ਼ਟੀ ਹੈ ਸੋ ਬੀਰਜ ਤਿਸਕਾ ਕਿਸੀ ਨਮਿਤਕਰ ਚਲਾਇਆ
ਨ ਭਯਾ ਵਾਕੋ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰਪਰਧਰਕਰਪ੍ਵਾਹਦੀਆ ਵਾ ਐਸੇ
ਭੀ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੀ ਪਰਬਤ ਕੀ ਕੰਦਰਾ ਪਰਨ ਪੁਟਕਾ
ਥਾ ਬੀਰਜ ਕਾ ਵਾ ਕੋ ਪੰਖੀ ਲੇ ਗਿਆ ਆਕਾਸ਼ ਮੇ ਕੋਊ ਉ

ਸਸੇ ਔਰ ਪੰਖੀ ਨੇ ਖੋਸ ਲੀਆ ਐਸੇ ਨਦੀ ਮੇ ਗਿਰ ਗਿਆ ਗਿਰਤੇ ਹੀ ਮਛਰੀ ਕਿਸੀਕ ਨੇ ਵਾ ਕੋ ਖਾਇ ਲੀਆ ॥ ਅਸੇ ਘਬੀਰਜ ਹੋਨੇ ਤੇ ਗਰਭ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸਕੋ ਪੁਨਾ ਵਾ ਮਛ ਰੀ ਕੋ ਖੇਵਟ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਜਾਲ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਕੜਾ ਅਰ ਪੇਟ ਚਾਕ ਕੀਆ ਤੋ ਬੀਚ ਸੇ ਏਕ ਰਤਨ ਰੂਪ ਕੰਨਜਾ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਤ੍ਰੀਕਰ ਵਾਕੋ ਪਾਲਾ ਜਬ ਕਿਸੋਰ ਅਵਸਥਾ ਭਈ ਤਬ ਏਕ ਦਿਵਸਦੈਵਨੇਤਸੇ ਰੋਟੀ ਨਦੀਪੈ ਬਾਪਕੀਲੇਜਾਤੀ ਭਈ ਜਬ ਵੋ ਰੋਟੀ ਖਾਨੇਲਗਾ ਤਿਸੀਕਾਲ ਮੇ ਪਰਾਸ਼ਰਜੀ ਆਤੇ ਭਏ ਰਿਖੀ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਖੇਵਟ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਕੋ ਭੇਜਾ ਕਿ ਹੇਪੁ ਤ੍ਰੀ ਮਤ ਰਿਖੀ ਕੋਪ ਕਰਤੇ ਹੋਵੈਂਕਿਉਕਿ ਰਿਖੀ ਕੋਪ ਕਈ ਲੋਕਉ ਕਉ ਦਗਧ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਕੰਨਜਾ ਜਾਤੀਭਈ ਜਬ ਮਧਜ ਦੇਸਮੇ ਨੌਕਾ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬ ਰਿਖੀ ਕਾ ਚਿਤ ਚਲਾਯਮਾਨ ਹੋਤਾ ਭਇਆ ॥ ਮਛੋਦਰੀ ਕਹਨੇਲਗੀ ਕਿਦਿ ਨ ਹੈ ਲੋਕ ਉਭੈ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਕੁਹੀੜ ਕਰਦੀਆ ਮ ਛੋਦਰੀ ਨੇ ਕਹਾ ਜਲ ਹੈ ਰਿਖੀ ਬਰੇਤੀ ਕਰਦੀਨੀ ਅਰਥਾ ਤ ਵਾ ਸੋ ਬਜਾਸ ਜੀ ਉਤਪਨ ਹੋਕਰ ਤਪ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪਿ ਤਾ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਡਾ ਹੈ ਸੰਤਨੂ ਰਾਜਾ ਸਿ ਕਾਰ ਖੇਲਨੈ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਵਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕਰ ਬਰਤੇ ਭਏ ਰਾ ਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਕੀ ਸੰਤਤਿ ਕੋ ਇਸੀ ਕਰਕੇ ਭੀਖਮਜੀਨੇ ਬਜਾਹ ਕਾ ਤਿਆਗ ਕੀਆ ਪਿਤਾ ਕੀ ਇਛਾਕਰ ਅਰਥਾਤ ਐਸਾ ਸੁੰਦਰ ਜੋ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਸਕੋ ਕਾਲ ਰੂਪ ਕਰ ਨਾਸ਼ ਕਰ

ਤਾ ਹੈ ॥ ਪ ॥ ਵਾ ॥ ਪਰਣਾਸੀ ਐਸੇ ਛੋਦਕਰ ਅਰਥ ਕ ਨਾ ਕਿ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਨਜਾਈ ਬਡੇ ਬਡੇ ਬਲੀ ਔ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤਾਹੈ ਜੈਸੇਸੁਸ਼ਕਪਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਜੀ ਅਗਨਿਪ੍ਰਜ੍ਵਲਿਤ ਭਖਜਨਕਰਤਾਹੈਤਦਵਤਤਥਾਏਕਾਖਜਰਕੋਸਹ ਕਃ ਪ੍ਰਜਾਪ ਤਿਰੁਦਿਸ਼ਃ ਕੁਰਕਵਾਯੁਰਨਲੇਖੁਚਕਸ਼ਾਤਮਨਿਮਯੁਰੇਚ ਕ ਹਪ੍ਰਕਾਸ਼ਉਦਾਰਿਤਹ ਕੀਸਿਰੈਜਲਮਾਖਜਾਤੈਕੇਸੁਖੰਚਪ੍ਰਕੀਰ ਤਿਤੈ ॥ ਪ੍ਰਥਵਜਾਂਕੁਸਮਾਖਜਾਤਹਕੁਸਬਦੇਪਿਪ੍ਰਕੀਰਤਿਤਹ। ਪੁਨਹ ॥ ਅਗਜਾਤੇ ਕੁਤਸਿਤੇਚੈਵ ਸੰਗਜਾਯਾਮਨੁਕੰਪਨੇ ॥ ਤਦਜੁਕੁਨੀਤਾਵਪਜਲਪੇਹ੍ਸੈਵਾਚਯੋਤੁਕਹਸਿਮਿਤਹ ॥ ਇ ਨਕਕਾਰਾਰਥੋਂ ਕੇ ਜੇਤੇ ਅਰਥ ਇਹਾਂ ਕਰੀਐ ਤੇਤੇ ਹੀ ਅ ਖੇਖਜਤ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਕੁਕਰਮੰਪ੍ਰਣਾਸੀ ਕੁ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੇ ਔ ਤਾਰਧਾਰਕਰ ਕਰਮ ਪ੍ਰਣ ਅਸ਼ੀ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਰਮ ਪ੍ਰਣ ਹੈ ਕਰਮ ਕੋ ਹੀ ਕਰਨਾ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕਰ ਯਹੀਹੈਪ੍ਰਣ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਰਮ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਸੌਤ ਔਸ ਮਾਰਤਕ ਸੌਤ ਅਸ੍ਵਮੇਧਾਦਿਕ ਔ ਸਮਾਰਤਕ ਵਾਪੀ ਕੂਪਤੜਾਗਾਦਿ ਤਥਾਚ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ॥ ਵਾਪੀ ਕੂਪਤ ੜਾਗਾਦਿ ਦੇਵਤਾਂਯਤਨਾਨਿਚ ਅੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨਮਾ ਰਾਮ ਮੂਲਮਿਤਜਾਭਿਧੀਯਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਤਬ ਕਰਮਨ ਕੌਨ ਨ ਕਰੈ ਜਗਮੈ ਜਬ ਆਪੁਨ ਸਯਂਮ ਜੂ ਕਰਮ ਕਰੈ ਐਸੇ ਹੀ ਮਨੁਖ ਦੇਹਕਾ ਫਲ ਹੈ ਸੁ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ਇਹੀ ਪ੍ ਣ ਅਸੀ ਕਜਾਹੈ ਕਰਮ ਹੀ ਕਰਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਣਨਿਯਮ ਹੈ ਤਿਸ

ਅੰਤੁ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੌਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ
ਭਕ੍ਰਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜੇ ਖਸ੍ਰ
ਮ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜਾਖਜਾ ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਏਕਤ੍ਰਿੰਸਤਿਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੩੧ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਖਸ੍ਰਮ ਛੰਦੇ ਚਤੁਰ
ਅੰਸੂ ੪ ॥ ਸਮਾਪਤਃ ॥ ੬ ॥

੧ ਓਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਥ ਸਪਤਮ ਛੰਦ ਚਰਪਟ ਵਜਾਖਜਾ ਲਿਖਜਤੇ ॥ ਅਥ ॥ਚ
ਰਪਟ ਛੰਦ ॥ ਤ੍ਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਅਬ ਚਰਪਟ ਛੰਦ ਮੇ ਆਪਕੀ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪਕਾ ਯਸ ਬਰਨਨ ਕਰਤਾ ਹੋਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ ਕਜਾ ਮੋਖਜ ਕਰਮਰੂਪ ਮੋਖਯ ਕਰਮ ਕਯਾ
ਕਿ ਮੋਖਜ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਨਮਿਤ ਰੂਪ ਹੈਂ ਕਰਮ ਜਿਸਕੇ ਸੋ
ਕੌਨ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿ ਲੀਲਾਦਿ ਰੂਪ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਸੁਨਨਾ ਪਢ
ਨਾ ॥ ਵਾ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਤਾ ਤਤਪਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਰੂਪਕੇ ਨ-
ਮਿਤ ਕਰਮ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮ ਸੋ ਐਸਾ ਤੂੰ
ਹੈ ਸੋ ਲੀਲਾ ਰੂਪ ਕਰਮ ਵਾ ਯਾਗਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ
ਦੇਵ ਪਦਵੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਕ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਯਾਗਾਦਿ ਕਰਮੋਂ ਕੋ
ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸੁੱਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮੋਖਜ ਪ੍ਰਾਪਕ ਹੋਨੇਤੇ। ਯਗਜੋ
ਵੈ ਬਿਸ਼ਨੂ ਇਸ ਸ਼ਰੁਤੀ ਤੇ ਯਗਜ ਰੂਪ ਹੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸੋ

ਕਾ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ॥ (ਕੁ) ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਧਾਰਕੇ ਨਿ-
ਬ੍ਰਿਤਿ ਰੂਪ ਫਲਕੋ ਦਿਖਾਨੇ ਕਾਪਰਣਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਕ ਸਬਦ
ਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਕੁ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਕ ਸਬਦ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ
ਸੋਹੀ ਰਮੰ ਕਜਾ ਰਮਣ ਕਰਨਾ ਅਰਥਾਤ ਲੀਨ ਹੋਨਾ ਸਨਕਾ
ਦਿਕਾਦਿ ਰੂਪ ਧਾਰਕਰ ਇਸੀ ਪ੍ਰਣ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ॥
੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਕੁ) ਨਾਮ ਭੂਮੀ ਸੇ ਕਰਮੰ ਕਹਿਐ ਤਪ ਰੂਪ
ਕਰਮ ਬਿਸ੍ਰਾਮਿਤ੍ਰ ਪਰਾਸ਼ਰਾਦਿ ਰੂਪਹੋਕਰ ਅਰੁ ਨਰ ਨਾਰਾ
ਯਣਾਦਿ ਰੂਪਕਰਕਰਰਹਾਹੈ ਅਰ ਪ੍ਰਣਕਹਿਐ ਪਰਣ ਨਾਮ
ਪੜ੍ ਸੋ ਸੂਕੇ ਆਪਹੀ ਗਿਰੇ ਹੂਏ ਤਿਨਕੋ ਆਸੀ ਕਜਾ ਭੋਜ-
ਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤਪਾਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰਹੀ
ਕੁਕਰਮ ਕਹਿਏ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਤਿਸਕਾ ਪ੍ਰਣਾਸ ਨਾਮ ਨਾਸ ਕਰ
ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਦਾਸਰਬਦਾ ਰਿਧਿਸਿਧੰ ਨਿਵਾਸੀ

ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਰਬ ਦੇਸਾਦਿਕ ਮੇ ਰਿਧਆਂ ਔਰ ਸਿ
ਧਿਆਂ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਵੋ ਤੁਝਕਾ ਨਿਵਾਸ
ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ ਆਧਾਰਾਧੇਯ ਕੀ ਨਜਾਈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਨੀਵਾ
ਬੋਲੀ ਨੀਚੇਕੀ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਸਭ ਤੇ ਨੀਚਾ ਸਮੁਦ੍ ਹੈ ਅਰਥਾ
ਤ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਰਿਧਆਂ ਔਰ ਸਿੱਧਿਆਂ ਕਾ ਨਿਵਾ ਕ
ਹਿਐ ਨੀਚਾ ਅਸਥਾਨ ਸਮੁਦ੍ ਅਸਿ ਕਜਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਇਤਿ
ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਾ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾ

ਦਲਨ ਰੂਪ ਹੈ ਕਰਮ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮਾ
ਤਿਸਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਮੇ ਹੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ ॥ ੯ ॥ ਕਿੰਵਾ ਅਮ੍ਰਿ
ਤਾਰਥ ਸਮੁਦ੍ ਮਥਨਾਦਿ ਕਰਮ ਹੋਇ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਿਐ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ ॥ ੧੦ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਮੋਹਨੀ ਅਵਤਾਰ ਰੂਪਕਰ
ਦੇਵੇਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਔਰ ਦੈਤ ਮੋਹਨਾਦਿ ਹੈਂ ਕਰਮ
ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ ॥ ੧੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਗਰੁੜ ਰੂਪ ਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਨੈਨ ਹੈ ਕਰਮ ਜਿਸਕਾ ਸੋ
ਕਹਿਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ ॥ ੧੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰ
ਲੀਲਾ ਗੋਰੂ ਗੋਪਿਕਾ ਗੋਪਇਨਕੋਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰ ਅਮਰ
ਇੰਦ੍ ਤਿਸਕੀ ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਤੇ ਗੋਬਰਧਨਾਦਿ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰ
ਖਜ਼ਾ ਕਾਲੀ ਨਾਗਕੇ ਬਿਖਸੇਅਗਨੀਪਾਨਕਰਤਬਾਬਕਾਸੁਰ
ਅਘਾਸੁਰ ਕੇਸ਼ੀ ਕੰਸਾਦਿਕੋਂ ਤੇ ਰਖਜ਼ਾ ਰੂਪਹੈਂ ਕਰਮ ਜਿਸ
ਕੇ ਵਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁਤ੍ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲਜ਼ਾਵਨਾ ਰੂਪ ਕਰਮ ਔਰ ਅ
ਨੰਤ ਗੋਪਿਕਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅਧਰਾਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨਾਦਿ ਦਰਸ਼ਨ ਸ
ਪਰਸਨਾਦਿ ਕਰਮ ਹੋਹਿ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਰਮੇ
॥ ੧੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਰੂਪ ਯਹ ਮੰਤ੍ ਜਾਨਿਐ ਤਥਾ ਹੇ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ (ਮੇ) ਕਜ਼ਾ ਮੁਝਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਯਥਾ॥ ਜਾਹਜਾਹ ਧ੍ਯਨਾਰਦ ਟੇਕਿਓਨੈਕ ਟਿ
ਕਾਵਹੁ ਮੋਹਿ । ਤਥਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮੰ ਮਰਣ ਨਿਵਾਰ ॥ ੧੪ ॥
ਵਾ ਅਨੁਭਵ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ (ਮੇ) ਕਜ਼ਾ ਮੁਝ
ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ ਕਜ਼ਾ ਹਥਾਲੀ ਮੇ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਹੈ ਨਹੁ

ਖਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜ਼ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿਕ ਕੋ ਅਭੇਦ ਹੋਨੇਤੇ
ਨਾਮਨਾਮੀਵਤ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਕਰਮ ਹੀ ਮੋਖਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਗ
ਯਾਨਾਦਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਕਉਨ ਮੀਮਾਂਸਾ ਭਦ੍ਰਰੂਪਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਤੁਝਕੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਕ੍ਤ ਹੈ ਤਿਨਕੋ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੋ ਕਰਮੈਹੈਚਾਹੈ ਇਛਾ ਕਰੈ ਚਾਹੈ ਨ ਕਰੈ ਸੋ ਅੰ-
ਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਪੇਯ ਸਮੁਦ੍ਰੋਦਭੂਤ ਵਾ ਮੋਖਯ ਰੂਪ ਇਸ ਕਰਕੇ
ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਖਾਲ
ਸਾ ਜੀ ਇਸੀਤੇ ਯਹ ਮੰਤ੍ ਮੋਖਜ਼ ਭੋਗ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਸੇਵ
ਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਬਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ॥ ੪ ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਮ੍ਰਿਤਕਨਾਮ
ਭੂਮੀ ਕਾ ਧਾਤੂ ਪਾਖਾਣਾਦਿ ਰੂਪਜੜ ॥ ਨ ਜੋਹੋਇਮ੍ਰਿਤਕ ਸੋ
ਕਹਿਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕ ਕਜ਼ਾ ਚੈਤਨਜ਼ਅਰਥਾਤਚੇਤਨ ਰੂਪ ਪਾਰ
ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮਾਤ੍ਰਿਣ ਪ੍ਰਯੰਤਰਮੇਕਯਾਰਮਰਹਾਹੈ ਯਥਾਬਨਤ੍ਰਿ
ਣ ਪਰਬਭਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ਬਦ
ਕਰ ਚੇਤਨ ਤਦੋਪਲਖਜ਼ਤ ਜਢ ਅਰਥਾਤ ਜਢ ਚੇਤਨ ਸ੍ਰਿ
ਸਟੀ ਜਿਸਮੈ ਰਮ ਰਹੀ ਹੈ ਜਲਮੇਫੇਨਤਰੰਗ ਬੁਦ ਬੁਦਵਤ
॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪੁਰਖ ਤਿਸਮੇ ਸਰਬ ਤਜਾਗ ਕਰ
ਰਮੇ ਹੈ ਪੀਛੇ ਆਗੇ ਅਬ ਤੇਅੰਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਮ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਹੈ
ਜੈਸੇ ਕੰਚਨ ਮੈ ਜੋ ਭੂਖਨ ਰਮੇ ਹੈਂ ਤੇ ਕੰਚਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੭ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝਮੇ ਅਮ੍ਰਿ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂ
ਪ ॥ਤਕ॥ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖਕਰ ਰਮੇ ॥੮॥ਕਿੰਵਾ॥ ਹੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਮੇ
ਛਿੱਛਕ੍ਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰੰਕੋ ਦੇਵਤਾ ਤਿਨਕੇ ਅਰਥ ਦੈਤ ਦੁਸ਼ਟ

ਰਮੇ ਕਪੋਤੋਕੇ ਜਿਲਾਵਨੇ ਕਾ। ਤਥਾ ਭਗਵਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਾਲ ਮੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰ ਆਨੇਹੂਏ ਅਨੇਕ ਮ੍ਰਿਗ ਪੰਖੀ ਪੰਡਿਤਜੀ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਜਿਵਾਉਤੇ ਭਏ॥ ੧੫॥

ਮੂਲ ॥ ਅਬ੍ਰਿਤ ਧਰਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੀਵੋਕੇ ਪ੍ਰਤੀਆਬ੍ਰਿਤ ਕਰਨੇਕਾ ਅਰਥਾਤ ਮੋਹਿਤ ਕਰਨੇ ਕੇ ਹੋਹਿ ਕਰਮ ਜਿਸਕੋ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅਬ੍ਰਿਤ ਧਰਮਾ ਸੋ ਐਸਾ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤੁਹੀ ਹੈਂ ਸਾਮਰਥ॥ ੧॥ ਵਾ॥ ਅਬ੍ਰਿਤਧਰ ਮੇ ਬ੍ਰਿਤ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਨਾ ਯਹੀ ਜਿਸਕਾ ਧਰਮ ਹੋਇ ਸੋ ਕ ਹਿਐ ਅਬ੍ਰਿਤਧਰਮਾ ਸੋਹੇਭਗਵਨ ਐਸੇ ਆਪ ਹੋ ਨਿਰਗੁਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਯਤੋਵਾਂਹੋ ਨਬਰਤੰਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪਜਮਨਸਾਸਹ॥ਬ੍ਰਿ ਤੁ ਬਰਤਨੇਧਾਤੁ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਰਤਨ ਸੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਹੋਵੈ ਬ੍ਰਿਤ ਧਰਮ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਬ੍ਰਿਤ ਧਰਮਾ ਸੋ ਹੇ ਭ- ਗਵਨ ਤਤ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ॥ ਅਬ੍ਰਿਤ ਧਰਮੇ ਕਜਾਕਿ ਧਰ ਪ੍ਰਿਥੀ ਮੇਂ ਬ੍ਰਿਤ ਬਰਤਨੇ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਰਥਾਤ ਕੂਟਸਥ ਅਕ੍ਰੈ ਹੋਕਰ ਜੋ ਇਸਿਥਤ ਹੋਇ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਜਾਨਿਏ ਹੇ ਅਬ੍ਰਿਤ ਮੇ ਕਜਾ ਮੁਝ ਕੋ ਧਰ ਨਾਮ ਧਾਰਨ ਕਰ ॥ ੪॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਧਰਮੇ ਕਜਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤੇ ਅਬ੍ਰਿਤ ਹੈ ਕਜਾ ਮਾਯਾ ਅਵਿਦਜਾ ਕੇ ਆਵਰਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਹੈ॥ ੫॥ ਕਿੰਵਾ ਧਕਰਕੇ ਧਾਰਕ ਸਭ ਪ੍ਰਪੰਚਕਾ ਤਿਸਮੇਂ ਜੋਰਮੇ ਹੈ ਤੇ ਅਬ੍ਰਿਤ ਹੈਂ ਕਜਾ ਅਪਰ ਬ੍ਰਤਾਦਿਕੋਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਯਥਾ ਰਾਮ ਸੰਗ ਨਾਮਦੇਵ ਜਨ ਕਉ ਪ੍ਰਤ ਗਜਾ ਆਈ॥ ਏਕਾਦਸੀ ਬ੍ਰਤ ਰਹੇ ਕਾਹੇ ਕਉ ਤੀਰਥ ਜਾਈ ॥ ੬॥

ਮੂਲ ॥ ਅਖਲ ਜੋਗੀ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਹੀ ਖਲਉ ਕੀ ਨਜਾਂਈ ਜੋਗ ਬਜਵਹਾਰ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅਖਲ ਜੋਗੀ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਜਿਸਕਾ ਜੋਗ ਨਾਮ ਬਯ ਵਹਾਰ ਖਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਰਸ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਏਕ ਲੋਕੋਕ੍ਰਿ ਭੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਹੁੰਡੀਆਦਿਕ ਬਜਵਹਾਰ ਅਟਕ ਜਾਇ ਉਸਕੋ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਯਾਕੋਂ ਕਰਮ ਖਲ ਗਯਾਹੈ ਖਲੋਇ ਗਯਾ ਹੈ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪ ਕਰਮ ਜਿਸਕਾ ਏਕ ਰਸ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਕੇ ਅਭਾਵ ਤੇ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਅਖਲ ਨਾਮ ਸਭ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਜੁੜ ਰਹਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਰਕ ਅੰਤਰ ਜਾਮੀ ਰੂਪ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਅਖਲ ਨਾਮ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਿਸਕੇ ਸਾਥ ਜੁੜੀ ਹੂਈ ਹੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਖਲ ਜੋਗੀ॥ ੪ ॥ਵਾ॥ ਅਖਲ ਜੋ ਅਗੋ ਐਸੇ ਅਕਾਰ ਨਿਕਾਸਕਰ ਅਰਥ ਕਹਨਾ ਕਿ ਜੋ ਸਭ ਸੇ ਅਗੋ ਹੈ ਸੋ ਅਗੋ ਨਿਰ ਗੁਨ ਰੂਪ ਕਰ ਸ਼ਰੁਤੀ ਯਥਾ ਸਦੈਵ ਸੋਮਜੇਦਮਗ੍ਰਮਾਸੀਤ ਇਤਿ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਸਗੁਨ ਰੂਪਕਰ ਸਭਕੇ ਅਗੋ ਕਯਾ ਮੁਖਜ ਪੁਜਜ ਹੈ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਅਖਲ ਕਰ॥ਗੋ॥ ਨਾਮ ਗਯਾਤਵਜਹੈ।੭॥ ਵਾ ਅਖਿਲ ਜਿਸਕਾ ਗੋਯ ਹੈ ਦ੍ਰਸ਼ਾਕਾ ॥ ੮॥

ਮੂਲ ॥ ਅੱਚਲ ਭੋਗੀ ॥ ੭੫ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਜਿਸ ਤੁਝ ਕੋ ਭੋਗ ਨਿਸ੍ਚੁਲ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਸ੍ਵ ਰੂਪ ਰੂਪੀ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਚਲ ਨਿਸ੍ਚੁਲ ਹੋਇ ਕੇ ਅਰਥਾਤ ਅਸੰਗ ਹੋਇ ਕੇ ਜੋ ਭੋਗ ਭੋਗੀ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਭੋ ਅਚਲ ਅੱਗੇ ਅਚਲ ਭੋਅਗੇ ਐਸੇ ਪਾਠ ਬਨਾਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਭੋ ਅਚਲ ਹੇ ਕੂਟਸਥ ਜਿਥੈ ਜਾਇਐ ਜਗਤ ਮੈ ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਸਾਈ ॥ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਅਚਲ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਤਿਨਕੋ ਤੁਲਯ ਹੋਇ ਅਨੰਤ ਭੋਗ ਜਿਸ ਕੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਚਲ ਭੋਗੀ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਭੋਗ ਨਾਮ ਸਰਪ ਸੋ ਅਨੰਤ ਭਗਵਾਨ ਰੂਪ ਅਚਲ ਕਜਾ ਨਿਸ੍ਚੁਲ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੋ ਧਾ ਰਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਚਲ ਭੋਗੀ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਅਚਲ ਕਯਾ ਅਕ੍ਰੂਯ ਹੁਆਹੁਆ ਜੋ ਭੋਗੀ ਕੋ ਭੋਗੀ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਚਲ ਭੋਗੀ ਅਪਾਣਿਪਾਦੋ ਜਵਨੋਗ੍ਰਹੀਤ੍ਰਾਇਤਜ਼ਾਦਿ ਸ਼ੁਤੀ ਤੇ ਪੈਰਾ ਬਾਝਹੁ ਚਲਣਾ ਬਿਨ ਹਥਾ ਕਰਣਾ ਇਸ ਗੁਰੁ ਗੀਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੇ ਸੋ ਅਚਲ ਭੋਗ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਅ॥ਕਜ਼ਾ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਚਲ ਭੋਗੀ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਭੁ ਵਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਭੋਗ ਚਲ ਨਾਸੀ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਤੂੰ ਨਿਸ੍ਚੁਲ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰਹੀ ਅਚਲ ਭੋਗਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸੇਵਕ ਹੈ ਬਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਤਿਨਕੋ ਅਚਲ ਭੋਗ ਸੰਪਦਾ ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਬਲੀਵਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਵਾ ਅਚਲ

ਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਤਿਸ ਕਾ ਭੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ ਕੋ ਭੋਕਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਵਾ ਕਾਲਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਜੋ ਅਚਲ ਥੇਰਣਾ ਦਿਕੋਂ ਮੇਰੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਭੋਗੀ ਹੈ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਤਿਨ ਕਾ ਹੈ ਪੁਰਾਣੋ ਮੈਂ ॥ ੧੦ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੋਗੀ ਕਜਾ ਗਜ਼ਾਤਬਜ ਮਾ ਨੁਖ ਦੇਹਕਰ ਆਤਮਾਵਾਰੇ ਦ੍ਰਸ੍ਟਵਜਾ ਸ੍ਰੋਤਵਜੋ ਮੰਤਵਜੋ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਤਵਯਹ ॥ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੇ ਅਥ ਭਈ ਪਰਾਪਤ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥ ਇਸ ਗੁਰੁ ਗੀਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕ ਰ ਜਾਨਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਤੂੰ ਅਚਲ ਹੈ ॥ ਅਚਲ ਕਹਨੇ ਕਾ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਔਰ ਜੋਜੋ ਦ੍ਰਿਸਟ ਸ੍ਰਤਗਜ਼ੇ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਸੋ ਚਲੇ ਹੈ ਏਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਚਲਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹ ਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਅਚਲਭੋਗੀ ॥ ੧੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਚਲਚਾਲੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਿਸਚਲ ਹੈ ਸ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪ ਰੂਪਰਾਜ ਜਿਸ ਤੁਝਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਰਾਜੇ ਤੈਨੇ ਮਨੁ ਧ੍ਰੁਵਾਦਿਕ ਕਿਏ ਹੈਂ ਸੋ ਅਚਲ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਤੂੰ ਏਕ ਅਚਲ ਰਾਜਾ ਹੈ ਔਰ ਚਲ ਹੈ ਯਥਾ ਬਿਲਾਵਲ ॥ਕੋਊਹਰਿਸਮਾਨਨਹਿਰਾਜਾ ॥੩॥ ਵਾ ॥ ਅਚਲ ਰਾਜੇ ਕਜਾਕਿ ਅਚਲ ਪਰਬਤ ਤਿਨਕਾ ਰਾਜਾ ਸੁਮੇਰ ਸਰਬ ਕੰਚਨਮਣੀ ਮੈ ਮੇਰੁਸਿਖਰੀਣਾਮਹੰ ॥ ਐਸੇ ਭਗਵਤੋਕ੍ਤਿ ਤੇ ਅਚਲ ਰਾਜ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਰਾਜੀਦੀਪਤੋ ਅਰ ਥੋਂ ਅਚਲਨਾਮ ਅਟਲ ਰੂਪ ਕੂਟਸਥ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਰ

ਹਾ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ ਚੇਤਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸੀ ਤੇ ਅਚਲਰਾਜ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਅਚਲਰਾਜ ਹਿਮਾਲਯ ਤਿਸਕੀ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰੀਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਚਲਰਾਜਾ ਤਿਸਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਮੇ ਹੇ ਅਚਲ ਰਾਜੇ ॥ ੬ ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਟਲਸਾਜੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਪਚਲ ਹੈ ਸਾਜਨਾਮ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਟਲ ਸਾਜੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਤੈਨੇ ਸਾਜੇ ਹੈ ਨਿਵਾਜੇ ਹੈ ਭਗਤ ਤੇ ਅਚਲ ਹੈ ਇਸਕਰ ਤੂੰ ਅਟਲ ਸਾਜ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਵਾ॥ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਸੀ ਜਗਤਤਮਾਸਾਦੇਖਨ ਕੋ ਸਾਜੇ ਅਟਲ ਯਥਾ ਹੋਂ ਤੋ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੋ ਦਾਸਾ ॥ ਦੇਖਨ ਆਯੇ ਜਗਤ ਤਮਾਸਾ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਕਲਜਾਨ ਕੇ ਵਾਸਤੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਕਾਕੁਕਰਕੇ ਸੋ ਸਾਜੇ ਕਜਾ ਜੋ ਰਚਨਾ ਰਚੀ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਸੋ ਕਜਾ ਅਟਲ ਹੈ ਅਭਯਾਤ ਨਹੀ ਨਾਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਟਲਨਾਮਘੰਟਾ ਕਾਹੈ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝਕਾ ਜੋ ਸਾਜ ਹੈ ਸੋ ਘੰਟਾਦਿਕ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਇਤਰ ਰਾਜਾਦਿ ਵਤਨਹੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਦਭੁਤ ਹੈ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਹਮ ਤੈਨੇ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਟਲਸਾਜੇ ਇਸੀ ਤੇ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਅਟਲ ਸਾਜੇ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਖਲਧਰਮੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਹੀ ਹੈ ਖਲੋਂ ਕੀ ਨਜਾਈ ਧਰਮ ਜਿਸਕਾ ਅਰਥਾਤ ਧਰ

ਮਾਵਤਾਰ ਸਦਾਚਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵਿਤ੍ਰਿ ਕੇਲੀਏ ਯਦਿਯਦਾਚਰਤਿ ਸ੍ਰੇਸਟਹ ਤਤਤਦੇਵਿਤਰੋਜਨਹ ॥ ਸਯਤ ਪ੍ਰਮਾਣੰ ਕੁਰੁਤੇ ਲੋ ਕਸਤਦਨੁ ਬਰਤਤੇ ॥ ਯਦਾਯਦਾਹਿਧਰਮਸਜ੍ਰਗਲਾਨਿਰਭਵ ਤਿਭਾਰਤ ॥ ਅਭ੍ਯੁਥਾਨ ਮਧਰਮਸਜ ਤਦਾਤਮਾਨੰਸ੍ਰਿਜਾਮਜ ਹੰ ॥ ਪਰਿਤ੍ਰਾਣਾਯ ਸਾਧੂਨਾ ਵਿਨਾਸ਼ਾਯ ਚਦੁਸਕ੍ਰਿਤਾ॥ ਧਰ ਮਸੰਸਥਾਪਨ ਅਰਥਾਯ ਸੰਭਵਾਮਿ ਯੁਗੇਯੁਗੇ ॥ ਤਥਾਚ ਭਵਿਖਜੋਤਰਪੌਰਾਣੇ ਅੰਬਰੀਖਬੈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਸੰਬਾਦੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜਨਕ ਸੰਬਾਦੇ ॥ ਸੂਤੋ ਬਾਚ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਣੰ ਜਨਕਹਪ੍ਰਾਹ ਸੰਦੇ ਹੋ ਮੇ ਮਹਾਨਭੂਤ ॥ ਕਲੌਲੋਕਾ ਭਵਿਖਨ੍ਤਿ ਦੁਰਾਚਾਰਾਸੁ ਪਾ ਪਿਨਹ ਨਿਸਕ੍ਰਿਤਿਸ੍ਮ ਕਥੰਤੇਖਾਂ ਨਰਕਾਣਾਂ ਮੇਵਦਪ੍ਰਭੋ ॥ ੧ ॥ ਜਨਕਸਜ ਬਚਹ ਸ੍ਰੂਣੂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪੋ੍ਬਾਚਸਾਦਰੰ॥ਸ੍ਰਿਣੁਰਾਜ ਨਕਥਾਂ ਦਿਬਜਾਂ ਕਲਿੰਪਾਪ ਪ੍ਰਣਾਸਨੀ ॥ ੨ ॥ ਪੁਰਥੰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੰ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕੇ ਬੈਕੁੰਠਾਖਜੰਗਤੰਮਯਾ ॥ ਬਿਸ੍ਨੋਸਕਾਸ਼ਾਦਾਸ੍ਰੁਰਯੰ ਰਾਜਨਤੇਨਮਯਾਸ੍ਰੁਤੰ ॥੩॥ ਬਿਸਨੁਲੋਕੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਾਗਜੋ ਰਾਜਾ ਤਤ੍ਰਸ੍ਰਿਤੇ ਮਯਿ ॥ ਸ੍ਰੂਣੂਂਮਰੀਖਹਪਪ੍ਰਛ ਬਿਸ੍ਨੁਸਾਨਿਧਿਰੰਪ੍ਰਭੂ ॥ ੪ ॥ ਬਿਸ੍ਨੋਤੇਮਹਦਾਖਜਾਨੰ ਸ੍ਰੁਤੰਵੁਲੋਕਬਾਸਿਨਹ ॥ ਤ੍ਰਾਵਤਾਰਾਬਹੁਸੋਮਾਯਿਨ ਸ੍ਰੁਵਾਵਿਧਾਰਿਤਾ॥੫॥ ਨਾਮਾਵਤਾਰ ਹ ਸ੍ਰੂਤਹ ਕ੍ਰਿਚ ਯਾਸਜਤਿਤਦਵਦ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਸ੍ਨੋਮਹਾਬਿਸ੍ਨੁ ਪ੍ਰਹਸੋਜ ਚਾਂਬਰੀਸ਼ਕੰ ॥ ੬ ॥ ਰਾਜਰਿਖੇਤ੍ਰੈਮਮਪ੍ਰਿਯਤਮੋ ਮਮ ਭਕ੍ਤਿ ਪਰਾਯਣਹ ॥ ਮਤਹ ਸ੍ਰੂਣੁਕਥਾਂਦਿਬਜਾਂ ਕਥਯਾਮਿ ਤ੍ਰਵਪ੍ਰਿਯਾ ॥ ੭ ॥ ਗਤੇਚਤ੍ਰੁਹਸਹੋਸ੍ਰਾਬਦੇ ਰਾਜਨ ਪੰਚਸ਼ਤੇ

ਸੁਥਾ॥ ਕਲੌਂਸਪ੍ਰਿਤਕੇ ਚਾਪੀਦੁਰਾਚਾਰਹ ਪ੍ਰਬਰਤਤੇ॥ ੮॥ ਤਦਾਨਾਮਾਵਤਾਰੋ ਮੇ ਪੰਚਾਲੇ ਯਾਸਜਤੇਧ੍ਰੁਵੰ॥ ਕਲ੍ਕਿਦੋਖਹਤ ਗਜਾਨ ਲੋਕਸਜੋਧਾਰਹੋਤਵੈ ॥ ੯ ॥ ਖਜੰਤ੍ਰਾਯਸਜਕੁਲੇਭੂਤਾ ਨਾਨਕੇਭਿਚ ਨਾਮਤਹ ॥ ਸੋਸਾਨੰਤੰਗੁਰੰਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾਬਖਯੇ ਸਿੱਧ ਪਥੰਨ੍ਰਿਣਾਂ ॥ ੧੦ ॥ ਸਿਖਜਾਹ ਪਸਜੰਤਿਪਦਵੀ ਮਮਧਜਾਨ ਪਰਾਯਣਹ ॥ ਇਮੰਨਾਮਵਤਾਰੰ ਮੇਬਿਧਿ ਬਿਸ੍ਪਰਾਯਣੰ॥ ੧੧॥ ਅਵਤੀਰਯਚਭੂਲੋਕੇ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮਜ ਮਦਭੁਤੰ ॥ ਪਰਸਪਰ ਵਦਿਖਜਾਮੀਮਤਤੁਲਜਾ ਮਤਪਰਾਯਣਾਹ॥ ੧੨ ॥ ਮਾਮੇਵ ਮਨਸਾਧਜਾਂਤ੍ਵਾਮਾਂਗਮਿਖਜੰਤਿਚਾਦ੍ਯੰ॥ ਤਸਜ ਮਾਰ ਗੰਪ੍ ਵਿਖਜੰਤਿ ਸੋਮਪਾਨਾ ਸੱਜੀਵਤੁ॥ ੧੩ ॥ ਮਰਤਜਲੋਕੇ ਭਵਿਖਜੰਤਿ ਭਕਤਾਮਯਾਸਹ ॥ ਇਤਿ ਨਾਂਮਾਵਤਾਰਸਜ ਕਥਿਤਾਤੇਕਥਾ ਸੁਭਾ॥ ੧੪ ॥ ਐਸੇ ਮਨੁਖਜਾਦਿ ਅਵਤਾਰੋ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਤਮ ਧਰਮੋ ਕੋ ਕਰਨਾ ਇਹੀ ਆਪਕਾ ਧਰਮ ਕਜਾ ਪ੍ਰਲ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅਖਿਲ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੋਇ ਤਉ ਸਰਬ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾ ਤ ਸਰਬ ਧਰਮ ਤੁਝਕੇ ਹੈਂ ਜੋ ਜੋ ਉਤਮ ਧਰਮ ਹੈ ਰਾਜ ਧਰਮ ਬ੍ਰਹਸਤ੍ਥਧਰਮ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਰਮ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ੍ਥ ਧਰਮ ਸੰ ਨਜਾਸ ਧਰਮ ਅਰਥਾਤ ਬਰਨਾਸ੍ਰਮ ਧਰਮੋ ਕੋ ਪ੍ਰਥਿਭਿਕਰ ਨਾਮਨ੍ਹਾਦਿਰੂਪਕਰ॥ ੨॥ ਵਾ ਅੱਖ॥ਲ॥ ਧਰਮੰ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਅਖਜਨਾਮ ਕੀਲਕਾ ਹੈ ਸੋਰਥਾਦਿਕੇ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਖਜਵਤ ਸੰਪੂਰਨ

ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮਰਜਾਦਾਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਰੂਪ ਹੈ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ਔਰਲਧਰਮੰਲਕਾਰ ਅਰਥੀ ਮੇਂ ਨਵਾਰਥ ਕਾ ਬੋਧਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਧਰਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਔਰ ਧਰਮ ਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸੇ ਬਿਨਾਹੀ ਅਖਜਵਤ ਸਰਬ ਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਹੈਂ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਅਖਜਕਰ ਨੇਤ੍ ਗਜਾਨ ਲਦਾਨਾਰਥਮੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਗਜਾਨ ਦਾਨ ਕਰਲਾ ਜੀਵਉ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਯੇ ਇਹੀਧਰਮ ਕਜਾ ਪ੍ਰਨ ਹੈ ਜਿਸਕਾ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ॥

ਮੂਲ॥ ਅੱਲਖ ਕਰਮੰ॥ ੭੫ ॥ ਟੀਕਾ ਲਖਨੇ ਹੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਕਰਮ ਜਿਸਕੇ ਜੈਸੇ ਬਿਜਲੀ ਕਾ ਕਰਮ ਜੀਵ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਤਦ੍ਵਤ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਲੱਖ ਕਰਮੰ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਰਮ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਤੁਝਕਾ ਅਲਖਜ ਹੈ ਅਪ੍ਤਰਕਜਹੈ ਜਾਨਾ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾਕੈਸੇ ਹੁਆ ਹੈ ਕ ਬ ਹੁਆ ਹੈ। ਕਬਤਕ ਰਹੈਗਾ॥ ੨ ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਦਾਤਾ ॥ ਟੀਕਾ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੂੰ ਸਰਬਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈਂ ਆਜੀਵਕਾ ਸਭ ਕੋ ਤੁਝਕੀ ਦਾਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸ਼ਰਬ ਸਿਵਾਦਿਕ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸ਼ਰਬ ਸਿਵ ਜਿਸ ਤੁਝਕਾ ਵਿਸਨ ਰੂਪਕਾ ਸੁ ਦਰਸਨਚਕ੍ਰ ਔਰ ਪੁੰਡਰੀਕਾਖਜ ਇਸ ਨਾਮ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ ਸੌਰ ਸਿਵਪੁਰਾਨ ਮੇ ਏਕ ਕਾਲਮੇ ਬਿਸ਼ਨ ਜੀਨੇ ਸਿਵਪੂਜਾ

ਕਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕੀਆ ਸਵਾਲਾਖ ਕਮਲ ਪੁਸ਼ਪਕਰ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਕਾ
ਰ ਮੇ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰ ਕਰ ਪੂਜਾ
ਕਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕਰਨਾ ਪੂਜਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਕੇ ਲਿਯੇ ਏ
ਕ ਕਮਲ ਸ਼ਿਵਜੀਨੇ ਗੁਪਤ ਕੀਆ ਤਬ ਸਰਬਗਜ਼ ਬਿਸ਼ਨੂ
ਜੀਨੇ ਪੂਜਨ ਭੰਗਭੈਤੇ ਜਾਨਾ ਜੋ ਉਪਮਾਨੋਪਮੇਯਮੇ ਭੇਦ ਨ
ਹੀ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਕਾ ਤਬਨੇਤ੍ਰ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਕਮਲਸਥਾਨ
ਮੇ ਪੂਜਨ ਕੀਆ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਸ਼ਿਵਜੀਨੇ ਸੁਦਰਸਨਚਕ੍ਰਦਿ
ਆਰਖਜ਼ਾਕੇ ਲਿਏ ਅਰੁ ਪੁੰਡਰੀਕਾਖਜਯੇ ਨਾਮਭੀਦਿਆ ਇ
ਸ ਕਰ ਸਰਬਸ਼ਿਵ ਜਿਸਕਾ ਦਾਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ
ਦਾਤਾ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਭਗਤ ਜਨ ਸ਼ੁਧਾ ਪੂਰਬਕ ਪਤ੍ਰ
ਪੁਸ਼ਪਾਦਿ ਦਾਤਾ ਹੋਇ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰਦਾਤਾ ॥
੪ ॥ ਵਾ ॥ ਅਸਰਬੰਦਾਤਾ ਸਰਬੰਦਾਤਾ ਨ ਹੋਯ ਸਰਬ ਜਿਸ
ਪੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਸਰਬ ਦਾਤਾ ਹੋਇ ਰਾਵਨਾਦਿ ਪ੍ਰਤਿ ਸੋ
ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਦਾਤਾ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰੱਬ ਨਾਮ ਅਰਬ ਦੇਸ਼
ਮੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਹੈ ਤਥਾਹਿ ਸਹਿਤ ਰਬਕੇ ਜੋ ਦਾਤਾ ਹੋਇ
ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਦਾਤਾ । ਅਰਥਾਤ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋ
ਖਜ਼ ਪਦਾਰਥ ਚਤੁਸ੍ਰਯ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਏਕ ॥ ੬
॥ ਖ਼ਾਸਬੀੜ ਮੇ ਸਰਬੱਦਾਤਾ । ਸਭ ਪੌੜੀ ਮੇ ਅੰਤ ਤਕ ਟਿਪੀ
ਨਹੀਂ ਚੰਦ੍ਰਕਾਹੀ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਚਬੰਗਜਾਤਾ ਸਰਬੰ ਭਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਯਹ ਸਰਬਗਜਹ ਸਸਰਬਵਿਤ । ਯਸਜ ਗਜਾਨ ਮਯੰਤਮਯ

ਅਪਰ ਪੂਰਬਵਤਸੁਗਮੰ(ਸਰਬੰਭਾਨੇ) ਸਰਬਕਾਜੋਭਾਨਰਵਿ
ਵਤਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਹੋਇ ਸੋਕਹਿਐ ਸਰਬੰਭਾਨੇ॥ ੧ ॥ ਸਰਬ ਕੋ
ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਯਤਾ ਰੂਪ ਕਰ ਜੋ ਪ੍ਰੀਤਨੀ ਲਗਾਹੋਇ ॥ ਸੋਕਹੀਏ
ਸਰਬੰਭਾਨੇ॥੨॥ਵਾ॥ਕਾਲਕਾਲ ਸਰੂਪਯੋਜੋ ਸਰਬਕੋਸੋਭਾਨੇ
ਕਜਾਭੰਜਨ ਕਰੈਘਟ ਮੁਗਦਰਵਤਸੋਕਹਿਐਸਰਬੰਭਾਨੇ॥੩॥
ਵਾ॥ਭਗਵਤੀ ਪਖਜਮੇਂ ਸੰਬੋਧਨ॥੪॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬੰਦਾਤਾਦਿਕ
ਜੋ ਪਦ ਹੈਂ ਤਿਨ ਸਰਬੋ ਕੀ ਅਸਰਬੰ ਐਸੇ ਵਜ਼ੁਤਪਤੀਕਰ
ਲੇਣੀ ਇਹਾ ਭੀ ਅਸਰਬੰਭਾਨੇ ॥ ਜਿਸਦੇਵਮਨੁਖਜਾਦਿਕੋ
ਜੋ ਨ ਸਰਬ ਭਾਨ ਹੋਇ ਤਾਕੋ ਜੋ ਸਰਬ ਭਾਨ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਪ੍ਰਦਾ
ਤਾ ਹੋਇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰਭਾਨੇ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਮਾਨੇ ॥ ੭੬ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਕੋ ਜੋ ਤੁਲਜ਼ਮਾਨਨੇ ਵਾਰਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ
ਮਾਨੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਜਿਸ ਕਾ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਮਾਨੇ ॥੨॥
ਵਾ ॥ ਸਰਬਹੀਮਾਨ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਿਧਿ ਕਰਤਾ ਹੋਹਿ ਜਿਸ
ਕੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਮਾਨੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸ਼ਰਬੰ ॥ ਮਾ ॥ ਮਾ
ਯਾ ॥ਨੇ॥ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਸੋ ਕੈਸੀ ਹੈ ਉਥਾਨਨ ਹੋਇ ਯਾਵਤ ਸਮਾ
ਪਤੀ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮਾਯਾ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਦਜੋਤਨ ਕਰ
ਤਾ ਹੋਇ ਬੇਦ ਬਾਕਜ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮੁਮੁਖਜ ਓਂ ਕੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰ
ਬੰ ਮਾਨੇ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਮਾ ਮਾਯਾ ਅਰਥਾਤ ਮੋਹ ਮਾਯਾ ਰੂਪ
ਕਰ ਸਰਬ ਕੋ ਜੋ॥ਨੇ॥ ਕਹਿਐ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋ ਰਹਾ ਹੋਇਸੋ ਕਹਿ

ਐ ਸਰਬੰਮਾਨੇ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਮਾਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ਕਾ
ਸਿਧਿ ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਮਾਨੈ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਮਾ ਨਾਮ ਲਖਜ਼ਮੀ ਕਾ ਹੈ (ਨੇ) ਪਦਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਸਰਬਤ੍ਰ ਕੋ ਯਥਾ ਜੋਗਜ਼ ਜੋ ਲਖਜ਼ਮੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰਮਾਨੇ ॥ ੭ ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਾਣੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣਵਤ ਜੀਵਾਵਨਵਾਲਾ ਹੋਇਸੋ ਕਹਿਐ ਸ
ਰਬੰ ਪ੍ਰਾਣੰ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਬਲਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਸਰਬ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣਨਾਮ ਬਲਹੈ ॥੨॥ ਵਾ ਸ਼ਰਬ ਸ਼ਿਵਕੋ ਜੋਪ੍ਰ
ਣਵਤ ਪਜ਼ਾਰਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਾਣੰ ਅਰਥਾਤ ਰਾ
ਮਚੰਦ੍ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾ ਸ਼ਿਵਕਾ ਬਲ
ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਾਣੰ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਤ੍ਰਾਣੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਤ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਪਾਲਨ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਪਾਲਕ ਹੋਇ ਤ੍ਰਾ
ਣ ਨਾਮ ਜ਼ਿਰਹਵਤ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਤ੍ਰਾਣੰ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥
ਸਰਬ ਸ਼ਿਵਕਾ ਜੋ ਰਖਜ਼ਕ ਹੋਇ ਭਸਮੰਤਰ ਤਥਾ ਤ੍ਰਿਪੁ
ਰਾਦਿਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੂਪ ਪਾਨਾਦਿ ਕਰਮ ਕਰ ਸੋ ਅਕਾਲ ਪੁ
ਰੁਖ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਤ੍ਰਾਣੰ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਕਾਲਸੇ ਤ੍ਰਾਤਾ ਹੈ
॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਕਾਲ ਕਾ ਭੀ ਤ੍ਰਾਤਾ ਰਖਜ਼ਕ ਜੋ ਹੈ ਤ੍ਰਾਣ ਨਾਮ
ਬਲ ਬਾਚਕ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਕਾ ਬਲਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਭੁਗਤਾ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਾਲਰੂਪ ਕਰ ਸਰਬਕਾ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਕਾ
ਲ ਕਾ ਭੀ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਭੂ ਨਾਮ ਸਤਾ ਕਾ ਹੈ ਤਾ
ਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕ ਹੈ ਸਭਾ ਰੂਪਕਰ ਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸ
ਰਬ ਮੇ ਗਤਿ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਭੂ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇ
ਕਰ ਜਿਸਮੇ ਗਤਾ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ
ਸਰਬ ਕਾ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਭੁਗਤਾ ॥ ੪ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਨਾਮਜੋਭੂਮਜ਼ਤਿਨਕੇ ਨੀਚੇਕੱਛਪ ਸੇਸਨਾਗਾ
ਦਿ ਰੂਪਕਰ ਜੋ ਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹਿਏ ਸਰਬੰ ਭੁਕਤਾ
ਕਿੰਵਾ । ਸਰਬ ਭੂਮ ਕਰ ਚੌਦਾਂ ਲੋਕ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮੰਡੋ ਕਿ
ਆਂ ਭੂਮਿਕਾ ਮੇ ਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜੋ ਆਦਿ ਕਰਤਾਪੁਰਖ ਜੀ ਹੋ
ਇਸੋ ਸਰਬੰ ਭੁਗਤਾ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਭੂਮੀ ਨਾਮ ਅਵਸਥਾ ਕਾ
ਹੈ ਯਥਾ ਸੁਭਇਛਾ ਆਦਿਕ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸਾਤ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ
ਤਿਨਮੇ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪ ਕਰ ਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਸੋ ਕ
ਹਿਐ ਸਰਬੰ ਭੁਗਤਾ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਜੁਗਤਾ ॥ ੭੭ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਕੇ ਸਾਥ ਜੁੜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਅਸਤਿਭਾਂਤਿ ਪ੍ਰਿਯਰੂਪ ਕਰ
ਜੋ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਜੀ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਜੁਗਤਿਆਂ ਜਿਸ
ਮੇ ਪਾਈਤੀਆਂ ਹੈਂ ਅਨੰਤਸ਼ਕ੍ਤਿਹੋਨੇਤੇ ਭਗਵਤਕੋ ਸੋਕਹਿਐ
ਸਰਬੰ ਜੁਗਤਾ ॥ ਵਾ॥ਸਰਬਮੇ॥ਜੁ॥ਕਹੀਏਜੋਵਾਹਿਗੁਰੂਗਤਿ

ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਰੂਪ ਹੈ ਗਤੀਕੋ ਗਜ਼ਾਨਗਮਨਪ੍ਰਾਪਤੀਤੀਨੋਅਰਥਕ
ਰ ਲੇਨੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਮੇ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੂਰ
ਥਕ ਕੋਊ ਕਿਸੀ ਰੂਪਕਰ ਕੋਊ ਕਿਸੀ ਰੂਪਕਰ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਦੇਵੰ ਸਰਬੰ ਭੇਵੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਕਾ ਦੇਵ ਕਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਜੋ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਕਾ
ਦਾਤਾ ਹੈ ਵਾ ਦਿਵਾਦਿਧਾਤੂ ਕੀ ਗਤਿ ਆਦਿਕ ਅਰਥ ਕਲ
ਪਨਾ ਪੂਰਥਵਤ ॥ (ਸਰਬੰ ਭੇਵੰ) ਸਰਬ ਭੇਦਰੂਪਹੈ॥੭॥ਵਾ
ਸਰਬਕੇਭੇਦਨੇ ਵਾਲਾਹੈ ਅਰਥਾਤਸਨੇਹਸੰਯੁਕੁਕਰਨੇਵਾਲਾ
ਹੈ ਅਪਨੇ ਮੇ ਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕਮੇ॥ਵ॥ਸਰਬਜਿਸਕੇਸਾਥ
ਭੀਜ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸਨੇਹਕਰਰਹੇਹੈਂ ॥ ੨ ॥ਵਾ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰ
ਖ ਸਰਬ ਕਾ ਜੋ ਕਾਲ ਤਿਸਕਾ ਭੇਦਨਾਮਭੇਦ ਸੋ ਆਪ ਜਾ
ਨਤੇ ਹੋ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ। ਔਰ ਕੇ-
ਵਲ ਸੁਰਯੋਦਜ਼ ਅਸਤਾਦਿ ਭੇਦ ਕਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਔਪਾਧਿ
ਕ ਭੇਦਕੋ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਸਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰ
ਤ ਕਿ ਸਰਬ ਭੂਤਾਦਿਕਾਲ ਔਰ ਭੂਤਾਦਿ ਕਾਲੋਮੇ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯਾ
ਹੈ ਤਿਨਕੀ ਤਿਸਕੋ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰ
ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਆਦਿ ਮਧਜ਼ ਅੰਤ ਮੇ ਪੂਰਨ ਹੈ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ
ਸਰਬੰ ਭੇਵੰ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਕਾਲੇ ॥ ਸਰਬੰਪਾਲੇ ॥ ੭॥

ਸਰਬ ਕਾਲਰੂਪ ਹੈ ਵਾ ਸਰਬਕਾਲ ਤਿਸਕਾ ਭੀ ਕਾਲ ਹੈ

ਕਾਲ ਹੂੰ ਕੋ ਕਾਲ ਮਹਾਕਾਲ ਹੂੰ ਕੋ ਕਾਲ ਹੈਇਤਿ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ
ਵਾਹੇਭਗਵਤੀਸਰਬੰਕਾਲੇ॥ਸਰਬੰਪਾਲੇ॥ਪੂਰਬਵਤਸੁਗਮੰ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਲਮਲਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀਜਾਪਨਾਮਮਹਾ
ਮੰਤ੍ਰਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ
ਭਗਤਿਬੈਰਾਗਜ਼ ਬਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿ ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖਜੇ
ਸਪਤਮਛੰਦ ਚਰਪਟ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾਕਰਮਨਾਮਬਰਨਨੰ ਨਾਮਦ੍ਵਾ
ਤ੍ਰਿੰਸਤਿਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੩੨ ॥ ਸਪਤਮ ਛੰਦ ਪ੍ਰਥਮ ਅੰਸੂ ੧
ਸਮਾਪਤਹ ॥ ੭ ॥

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖਾਯਨਮਹ

ਅਥ ਅਸ੍ਰਮਛੰਦ ਰੁਆਲ ਲਿਖਜਤੇ ॥ ਅਥ ਰੁਆਲਛੰਦ ਤ੍ਰ
ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਆਪਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ
ਮੈ ਜੋ ਆਪਕਾ ਹੂੰ ਸੋ ਚਰਪਟ ਛੰਦ ਮੇ ਆਪਕਾ ਸੁਵਨਕੀਆ
ਅਬ ਰੁਆਲਛੰਦ ਮੇ ਕਰਤਾ ਹੂੰ॥

**ਮੂਲ ॥ ਆਦਿ ਰੂਪ ਅਨਾਦਿ ਮੂਰਤਿ ਅਜੋ
ਨ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ ॥ ਟੀਕਾ**

ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਸੇ ਆਦਿ ਹੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤੁਝ
ਕਾ ਅਨਾਦਿ ਮੂਰਤਿ ਆਦਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਮੂਰਤ ਜਿਸਕੀ
ਜਿਸਕਾ ਆਦਿ ਹੋਜ ਉਸਕਾ ਅੰਤ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਦੀਵਾਨ
ਚੋਜਾ ਮੇ॥ ਆਂਸੁਬਹਨਦੀਦੇਮਕਿਓਸ਼ਾਮਨਦਾਰਦ॥ ਅਦਲ

ब आखिरनिसबते दारद ॥ दिनते सरपर पउसीरात ॥ इति अरथात आदि अंत से रहित है मुरती जिस की ॥ १ ॥ व्हां ॥ हे भगवन आदि से रहित मुरती मुझ की रति प्रीती तुझमे है और मे नही अजोनी जोन से रहित है ॥ यथा भैरव महला १ ॥ सगलीथीत पास छा चरांखी ॥ असूमी थीत गोबिंद जनमासी ॥ १ ॥ भरम भूले नर करत कचरांइण ॥ जनम मरन ते रहित नरांइण ॥ १ ॥ रहाउ ॥ कर पंजीर खवांइओ चोर ॥ ओह जनम नमरहि रे साकत छोर ॥ २ ॥ सगल अप रांध देहलौरोनी ॥ सो मुख जलउजित कहै ठाकुर जोनी ॥ ३ ॥ ओह जनम नमरै न आवै नजाइ ॥ नानक का प्रभु रहिआ समाइ ॥ ४ ॥ पुना भाई साहिब जी की ॥ कः ॥ आदित औ सोम भोम बुधि हूं बृहसपति सुकर सनिसुर सातो वार खांदलीने हैं ॥ खितपख मास रुति लोगन मे लोकाचार एक एकंकार को न कोऊ दिन छी ने है ॥ जनमासूमी रामनौमी एकादशी भई दुआदसी चतुरदसी जनम ए कीने है ॥ परजा उपारजन को न कोऊ पावै जन अजोनी जनम दिन कहो कैसे चीने हैं ॥ १ ॥ पुना सी जपजी ॥ अकालमूरत अजोनीसैभं इति पुरख पुछपुरसैनांत वा पूरनांत पुरखह ॥ एका पुर ख सबाई नार ॥ पुरुखारथ करजुकु नरकादिडूंडाअ

पार कालकर जिसका अंत नही देस कर जिसका पार नहीं ॥

मूल ॥ सरब मान त्रिमान देव अछेव आदि उदार ॥ टीका

सरब मान त्रिमानदेव अछेव पूरबवत आदिउदार आदि का उदार है और बृमादिक सभजिससेसीखकर हूए हैं ॥ यथा बिलावल कबीर जीउ ॥ जैदेउ नामा बिप सुदामा तिनको किरपा भई है अपार ॥ कहु क बीर तुम समरथ दाते चार पदारथ देत न बार ॥ दोः ॥ जो संपत सिव रावनहि दीन दिए दसमाथ ॥ सो सं पदा बिभीखनै सकुच दीन रघुनाथ ॥

मूल ॥ सरब पालक सरब घालक सरब को पुनकाल ॥ टीका

सरब पाल बिसनु आदि रूपकर सरब घालक उत पंन करता बृहमादि रूपकर सरबको पुनकाल सरब को पुनकाल है रुद्रादि रूपकर इति सैखजेपह ॥

मूल ॥ जत्र तत्र बिराज ही अवधूत रूप रसाल ॥ ७६ ॥ टीका

जत्र तत्र जिसतिस देस दिसाकालादिक मे बिराजमान

ਹੋ ਰਹਾਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਵਿਧੂਤ ਰੂਪ ਰਿਸਾਲਪਰਮਸੁੰਦਰ ॥

ਮੂਃ ॥ ਨਾਮਠਾਮਨਜਾਤਜਾਕਰਰੂਪਰੰਗਨਰੇਖ

ਟੀਕਾ ॥ ਨਾਮ ਠਾਮ ਨਾਮ ਰੂਪ ਸਜ਼ਾਨਾਦਿ ਰਹਿਤ ਜਾਤ ਸੋ ਰਹਿਤ ਵਾ ਉਤਪਤਿ ਸੋ ਰਹਿਤਰੂਪਰੰਗ ਨ ਰੇਖ ਪੂਰਬਵਤ

ਮੂਲ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਉਦਾਰ ਮੂਰਤਿ ਅ ਜੋਨਿ ਆਦਿ ਅਸੇਖ ॥ ਟੀਕਾ

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਉਦਾਰ ਮੂਰਤ ਅਜੋਨਿਆਦਿ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜੋਨਿ ਜੋਨਿ ਨਾਮ ਸਮੈ ਕਾਲ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਉ ਪਾਧਿ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਸੇਖ ਨਿਰਬਾਕੀ ਵਾ ਸੇਖ ਸੇਸਾਦਿ ਕ ਲਪਨਾ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ॥

ਮੂਲ ॥ ਦੇਸ ਔਰ ਨ ਭੇਸ ਜਾਕਰ ਰੂਪ ਰੇ ਖ ਨਰਾਗ ॥ ਜਤ੍ ਤਤ੍ ਦਿਸਾ ਵਿਸਾ ਹੁਇ ਫੈ ਲਿਓ ਅਨੁਰਾਗ ॥ ੮੦ ॥ ਟੀਕਾ

ਦੇਸਭੇਸਾਦਿ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਜਤ੍ ਤਤ੍ ਜਿਸ ਤਿਸ ਦੇਸ ਦਿਸਾ ਕਾਲਾਦਿਕ ਮੋ ਵਿਸਾ ਕੌਨ ਪੂਰਬ ਔਰ ਦਖਜਣ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇ ਅਗਨ ਦਖਜਣ ਔ ਪੂਰਬ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇ ਵਾਯੁ ਉਤਰਔ ਪਸ਼ੁਮ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇ ਈਸ਼ਾਨ ਪੂਰਬੋਤਰ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇਂ ਦਿਸਾ ਪ੍ਰਾਚਜਾਦਿ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੀ ਹੈ ਉਰਧ ਅਧਾਪਾਇਕਰਦਿਸ ਫੈਲਿ ਓ ਅਨੁਰਾਗ ਅਨੁਰਾਗ ਪ੍ਰੇਮਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਫੈਲ ਰਹਾ ਹੈ

ਕਜਾਕਿ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਵਾ ॥ ਅਨਰਾਗ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੋ ਇ ਤਬ ਰਾਗਾਭਾਵ ਹੁਇਕਰ ਫੈਲਰਹਾ ਹੈ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕ ਰਨਾ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਵੈਸ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰ ਵਾ ॥ ਅਨੁਰਾਗ ਉਪਲਖਜਤ ਰਾਗ ਭੀ ਜਾਨ ਲੀਜੀਏ ਅ ਰਥਾਤ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਸ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਚਾਰਦਸ ਭੁਵਨ ਮੇ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਰਹਾ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਾਮਕਾਮ ਬਿਹੀਨ ਪੇਖਤ ਧਾਮ ਹੂੰ ਨਹਿ ਜਾਹਿ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਾਮ ਰੂਪਾਦਿਕ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਔਰ ਕਾਮਕਾਮਨਾ ਸੇ ਬਿਹੀਨ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੋਨੇਤੇ ਪੇਖਤ ਕਜਾ ਕੁਲਗੀਧਰ ਜੀ ਕਹੈ ਹੈਂ ਦੇ ਖੂੰ ਹੈਂ ਹਮ ਹੈ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਨਾਮਜਾਤੀ ਆਦਿਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਔਰ ਨਿਸਕਾਮਹੈਂ ਜੋ ਸੰਤਜਨ ਹੈਂ ਸੋ ਸਰਬਤ੍ਰ ਤਿਸਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਅਥ ਨਾਮਕਾਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਆਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਲੀਲਾਕੋ ਦੇਖ ਰਹਾ ਹੈ ਧਾਮਹੂੰ ਨਹਿ ਜਾਹਿ ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ਨਭਵਤ ਧਾਮਗ੍ਰਿਹ ਬਿਸੇਸ ਕਲਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਧਾਮ ਸ੍ਵਰੂ ਪ ਬਿਸੇਸ ਜਿਸਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰੁ ਗ੍ਰਿਹ ਬਿਸੇਸ ਕਲਪਿ ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤੀਤ ਹੋਨੇਤੇ ਵਾ ਸੁਭ ਸੰਤਜਨ ਐਸੇ ਬਿ ਸੇਸ਼ਨਕਰ ਬਸਿਸ਼ਟਤਿਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਕੋਦੇਖਤੇ ਹੈਂਕਜਾਕਰਾਮ ਲਕਵਤ ਅਪਰੋਖਜਾਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਔਰ ਜੋ ਸਰਨ

ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਉਨ ਕੋ ਭੀ ਦਰਸਨ ਕਰਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥

ਸਰਬ ਮਾਨਸਰਬਤ੍ਰਮਾਨਸਦੈਵਮਾਨਤਤਾਹਿ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਸਰਬ ਮਾਨ ਸਰਬ ਤ੍ਰਮਾਨ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਸੰਤਜਨ ਸਦੈਵ ਮਾਨਤਭਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਮਾਨ ਕਜਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਮਾਂਣੋ ਕਰ ਸਿਧਿ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਤ੍ਰ ਮਾਨਸ ਜੋ ਸੰਪੂਰਨ ਕੇ ਮਨਿ ਮੰਦਰ ਮੋ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਦੈਵ ਮਾਨਤਤਾਹਿ ਦੈਵ ਆਦ੍ਰਿਸ੍ਯ ਰੂਪ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤ ਰੂਪ ਕਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਸੰਤ ਜਨ ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਉ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਜੋ ਸਭ ਕੇ ਮਨਿ ਮੰਦਰ ਮੋ ਅੰਤਰ ਜਾਮੀ ਰੂਪ ਕਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਦੇਵ ਦੇਵਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕਜਾ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖ ਤਿਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਭੋ ਗਤੇ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਦੈਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਕਰ ਤਿਸਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂਜੈਸੇ ਸਹਤ ਸਬ ਰਸ ਮੇ ਪੂਰਨ ਹੈ ਅਰੁ ਸਰਬ ਰਸ ਜੈਸੇ ਸਹਿਤ ਮੇ ਪੂਰਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਏਕ ਪਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੈ ਚਰਾਚਰ ਮੇ ਇਤਿ ਏਕ ਹੀ ਜੋਤਿ ਸਰਬ ਕਾਸ਼ਟ ਮੇਂ ਸਮਾਨ ਤੇ ਤਥਾ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਧੀ ਕਰ ਕਾਸ਼ਟਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਲਤਿਰਯਕ ਲੰਬਾਯਮਾਨ ਅਨੇਕ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦੇਵ ਤਿਰਯਕ ਨਰਪਸ਼ੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿ ਉਪਾ ਧੀ ਮੇਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਏਕ ਮੂਰਤਿ ਅਨੇਕ ਦਰਸਨ ਕੀ

ਨਰੂਪ ਅਨੇਕ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੈ ਤੋ ਵਾਸੁਦ ਤੇ ਭਗਵਤ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਸਤ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ਦਰਸਨ ਕੌਤੁਕ ਕਰ ਨਟਵਤ ॥ ਔਰ ਅਨੇਕ ਹੀਂ ਰੂਪਕਿਏ ਹੈਂ ਜਿਸਨੇ ਕਨਕ ਕਟਕ ਕੁੰਡਲਵਤ ॥ਵਾ॥ ਜਲ ਬੀਚੀ ਬੁਦ ਬੁਦਾਵਤਅਨੰਤ ਔਸ਼ਧੀ ਗਤ ਕੂਪੇਦਕਰਸਵਤ ਏਕਹੀ ਰਸ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੈ ਤੈ ਸਾ ਤੈਸਾ ਮਧੁਰ ਤਿਕ੍ਤ ਲਵਨ ਕਟੁ ਕਖਾਯ ਅਮਲ ਔਰ ਛਤੀਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਾਕੋ ਪੁਨ ਅਨੰਤ ਭੇਦ ਕੋ ਏਈ ਰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ॥ ਮੂਲ ॥

ਖੇਲ ਖੇਲ ਅਖੇਲ ਖੇਲਨ ਅੰਤਕੋਫਿਰਏਕ ॥

॥ ਟੀਕਾ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਬਾਜੀਗਰਡੰਕ ਬ ਜਾਈ ਸਭ ਖਲਕ ਤਮਾਸ਼ੇ ਆਈ ॥ ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਸ੍ਵਾਂਗ ਸਕੇ ਲਾ ਅਪਨੇ ਰੰਗਰਵੈ ਅਕੇਲਾ ॥ ਅੰਤ ਕੌ ਫਿਰ ਏਕ ਅੰਤਕੌ ਏਕ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਜਗਜਾਸੂ ਕੇ ਜਨਾਉਨੇ ਕਉ ॥ ਹਉ ਆਕੋਕੋ ਵਤ ਵਸਤੁ ਗਤਜਾ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੋ ਸਦਾ ਏਕਰਸ ਏਕਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਜਲਵਤ ਕਨਕਵਤ ॥ ੧ ॥

ਦੇਵ ਭੇਵ ਨ ਜਾਨਹੀ ਜਿਹ ਬੇਦ ਔਰ ਕਤੇਬ

॥੧॥ਟੀਕਾ॥ ਦੇਵਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕਜਿਸਕਾਭੇਵਕੁਛਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਸਕਤੇ ॥ ਮਹਾਂਲਾ ੯ ॥ ਹਰਿਕੀ ਗਤਿ ਨ ਕੋਊ ਜਾਨੈ। ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਪਚਹਾਰੇ ਅਰੁ ਬਹੁ ਲੋਕ ਸਿਆਨੇ

कों प्रापत होइ उन कों भी दरसन करावते हैं ॥

सरब मानसरबत्रमानसदेवमानतताहि॥

टीका ॥ सरब मान सरब त्रमान जो वाहिगुरू है संतजन सदेव मानतताहि ॥ १ ॥ वा ॥ सरब मान कजा सरब प्रमाणे करि सिधि जो परमातमा है सो सरब त्र मानस जो संपुरन के मनि मंदर मो बिराजमान हो रहा है देव मानतताहि देव आदिसृ रूप फल प्रदाता रूप करि मानते है संत जन जिस वाहिगुरू जी कउ ॥ २ ॥ वा जो सभ के मनि मंदर मो अंतर जामी रूप करि बिराजमान हो रहा है देव देवता ब्रहमादिक तिस कों मानते हैं कजा समाधि सुख तिस अकाल पुरुख का भी गते हैं ॥ ३ ॥ वा देव प्रकाशरूप करि तिसकों मानते हैं जैसे सहत सब रस मे पूरन है अरु सरब रस जैसे सहित मे पुरन है तैसे एक परि ब्रहम परिपूरन है चराचर मे इति एक ही जोति सरब काशट में समान ते तथा बिशेश उपाधी करि काशटके अनुसार गोलतिरयक लंबाधमान अनेक भाव कों प्रापत हो रहा है तैसे देव तिरयक नरपसू पंखी आदि उपाधी में परमातमा है ॥

मूल ॥ एक मूरति अनेक दरसन की

नरूप अनेक ॥ टीका

है तो वासुदेव ते भगवत की मूरति सत चित अनंद रूप अनेक दरसन करतुक करि नटवत ॥ औ अनेक ही रूपकिए हैं जिसने करनक कटक कुंडलादत ॥ वी ॥ सरब बीची बुद बुदावतअनंत औशधी गात कूपेदकरसवत एकही रस जैसे जिस जिस छुपाधी के साथ मिलै तै सा तैसा मधुर तिकु लवन कटु कषाय अमल और छतीस प्रकार तांकों पुन अनंत भेद कों एही रस प्रापत है तदवत ॥ ॥ मूल ॥

खेल खेल अखेल खेलन अंतकोफिरएक ॥

॥ टीका ॥ यथा गुरु गंथे ॥ बाजीगरडंक ब जाई सभ खलक तमाशे आई ॥ बाजीगर सांग सकेलां अपने रंगारवै अकेला ॥ अंत कों फिर एक अंतकों एक कथन मात्र है जगजासू के जनाउने कउ ॥ हउ आकोको वत वसतु गतजा गाज्ञान वानों की दिशटी सो सदा एकरस एकरूप है सो जलवत कनकवत ॥ १ ॥

देव भेव न जानही जिह बेद और कतेब

९१॥टीका॥ देवब्रहमादिकजिसकाभेवकुछकिसीप्रकार भी नहींजानसकते ॥ महाला ९ ॥ हरिकी गति न कोउ जाने । जोगी जती तपी पचहारे अरु बहु लोक सिआने

॥ तथा ॥ हरि तेरी गति लखि न परै। पिता बचन मे
दै सोइ पापी सुइ प्रहिलाद तरै। इतजादि बेदचार
सामरिग यजुर अथरबण बेदोपलखजत उपबेद
आयुरबेद धनुरबेद सिलपबेद संगीतबेद कतेब जै
बुर तौरेत छुरकान अंजील अवांतर बेशुमार कतेबां
जैसे आतम पुराने ब्रहमगीताणां॥ ब्रहमा जीका कथन
परनिरबाण निसुसज योगीनांपरमासिवतीं सृयंनैवहि
जानाती नहरिरन महेसुरह। नमयापिपर गाजाडुश
कजते योगीनसिवतीं। नापिवेदेनमानेननचसिंमिृति पु
राण कैरिति अरथात बेदादिकों मे जो कुछ लिखा होइ
तब जान सकें ॥ १ ॥ मूल

रूपरंग न जातिपाति सुजानई किहजेब

टीका—इसमे हेतु कहते हैं किउ नही जान सक
ते सो कहतेहैं जातिबजकिुक्रियागुलइिनेमैही बानीकी
प्रबृती होती है ब्रहममैतेइिनमैतेइेकभीनहीं हैगुनही
न है रूपरंग सुजाति पातिसु कहते हैं जानही किहजे
ब किसजेबकर जाणै बेदादिक जेबनाम उपमा का है
सो पारब्रहम अनुपम है॥ १ ॥ किंवा ॥ जिसका रूपरं
ग जातिपाति नहीं है बरनासूम भेद भरम ऐसा। जो
महातमा अती बरणासूमी है सुजानई किहजेब नाम

सो जानता है ॥ई॥ कहिए इसकी जेबकहिए सोछाकिंवा
॥ उपाइि प्रपती का ॥

मूल ॥ तातमात न जात जाकर जनम मर न बिहीन ॥ टीका

पिता बीरज माता जोन जाति ब्रहमनादि जिसकी नही
है मात्रा पिता होहि तब जात भी होइ जनम मरण
बिहीन होतु हेतुमदभाव है अदभुतता दिखलाते हैं क
लंगीधर जी महाराज यदजपि ऐसा भी है तथापि ज
हि तात मात न गात जाकर जनमभरन बिहीन। खास
ब्रीड़ मे ऐसे पाठ है परंतु अप्रसिंध है ॥ मूल

चॅक्रबॅक्र फिरै चतुर चकमानही पुरतीन

॥ ॥ ८२ ॥ टीका—चक्रसुदरशन नाम कालरूप प्र-
सिध वा हुकम रूप बक्रतिरयक टेढ़ातिरछा अरथात
झीखन करड़ा अमोड़ फिरै फिरता है चतुरचक चारु कुं
ट मै ॥पुनह॥ मानहीं पुरतीन तीनपुरमानतेहैं तीन
पुर ऊरध अधहमधज धरन अकास पताल वा पुर
नाम पुरन हुकम मानते हैं कुछ हुकमअदूली नहीं
करते प्रकृितें की नजाईं कुछ मानां कुछ न मानां
ऐसे नहीं तीन तीनें लोक पूरबोकत ॥ वा ॥ मुखज
चोकदेवता ब्रहमाबिसनु महेश वा मानही मानाम

ਮਾਯਾ ਕਾ ਛਲਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਸਕਪਟ ਹੋਕਰ ਮਾਨਤੇ
ਹੈਂ ਵਾ ਮਾਨਹੀਨ ਕਜ਼ਾ ਮਾਨਹੀਨ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਮਾਨ ਹੋਕ
ਰ ਦੀਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਅਗਿਨ ਆਹਵ
ਨੀਯ ਆਦਿਕ ॥ ਕਿੰਵਾ ਜਠਰਾਦਿ ਜਲ ਪਵਨ ਅਗਿਨ ਤੀ
ਨੋਂਹੀ ਸਮਾਨ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਸਭਕੀ ਤੁਲਯ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਕ
ਰ ਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੁਏਹੁਏ ॥ ਵਾ ॥ ਤੀਨਗੁਨ ਅਥਵਾ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁ
ਰਖ ਆਪਕਾ ਚਕ੍ਰ ਚਾਰਕੁੰਟ ਮੇ ਤੀਖਨ ਬੇਗਕਰ ਯੁਕ੍ਤ ਹੁਆ
ਹੁਆਫਿਰਤਾਹੈ ਕਾਲਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਦੀਜੀਵੋਂਕੇਪ੍ਰਤਿਭੈਕੋਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਪਰੰਤੁ ਮਾਨਹੀ ਪੁਰਤੀਨ ਤੀਨ ਜੋ ਪੂਰਬੋਕ੍ਤ
ਦਾਤਾ ਸੂਰਭਗਤ ਇਨ ਤੀਨੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪੁਰ ਕਹਿਏ ਪੂਰਨ
ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਭਗਤ ਅੰਬਰੀਖ ਕੋ ਜੈਸੇ ਮਾਨਾ ਹੈ
ਸੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਭਾਗਵਤਾਦਿ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੇ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹ
ਜੀ । ਅੰਬਰੀਕਮੁਹ ਬਰਤ ਹੈ ਰਾਤ ਪਈ ਦਰਬਾਸ਼ਾ ਆਇ
ਆ । ਭੀੜ ਉਸ ਉਪਾਰਨਾ ਵਹ ਉਠ ਨਹਾਵਣ ਨਦੀ ਸਿਧਾ
ਇਆ । ਚਰਣੋਦਕ ਲੈ ਪੋਖਿਆ ਓਹ ਸਰਾਪ ਦੈਣਨੂ ਧਾਇ
ਆ । ਚਕ੍ਰਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕਾਲਰੂਪ ਹੋਇ ਭੀਹਾਵਲ ਗਰਬ ਗ
ਵਾਇਆ । ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭੰਨਾ ਜੀਅਲੈ ਰਖ ਨਹੰਘਨ ਦੇਵਸਭਾ
ਇਆ । ਇੰਦ੍ਰਲੋਕ ਸ਼ਿਵਲੋਕ ਤਜ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਬੈਕੁੰਠ ਤਜ
ਇਆ॥ਦੇਵਤਿਆ ਭਗਵਾਨ ਸਭਿਸਿਖਦੇਇ ਸਭਨਾ ਸਮਝਾ
ਇਆ । ਆਇ ਪਇਆ ਸ਼ਰਣਾਗਤੀ ਮਾਰੀਦਾ ਅੰਬਰੀਕ ਹੈ

ਜਾਇਆ । ਭਗਤ ਵਛਲ ਹਰਿਬਿਰਦ ਸਦਾਇਆ । ਸੂਰ ਐ
ਦਾਤਾਦਿ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਤ੍ਰਿਮਾਨ ਹੈ ਤ੍ਰਿਮਾਨੇ ਮੇ ਪੂਰਬ ਬਹੁਤ
ਕਹਿਆਏ ਹੈ॥ਵਾ॥ਹੇ ਭਗਵਨਮਾਨਹੀ ਕਜ਼ਾਮਾਨਹੀਨ ਜੋ ਪੁ
ਰੁਖ ਮਾਨਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਭਮਾਨ ਹੈ ਮਹਾਤਮਾ
ਉਨਮੈ ਤੀਨ ਕਾਲ ਮੈ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਬਰਤਮਾਨ ਵਾ ਜਾ
ਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਤਿਨਮੈ ਪੁਰਨਾਮ ਪੂਰਨ ਹੋ ਵਾ
ਜਿਨਮੈ ਮਾਯਾ ਕਪਟ ਨਹੀਂ ਉਨਮੈ ਤੀਨਕਾਲ ਪੁਰਪੂਰਨ ਹੋ

ਮੂਲ ॥ ਲੋਕਚਉਦਹਿ ਕੇ ਬਿਖੈਜਗ ਜਾਪਹੀ

ਜਿਹ ਜਾਪ ॥ ਟੀਕਾ

ਚਤੁਰਦਸ ਭੁਵਨ ਮੇ ਜਿਸਕੇ ਜਾਪਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜਪ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅ
ਰਥਾਤ ਉਚਾਰਨ ਕਰ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਯ
ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਸੁਵਰਾਜ ਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ॥
ਇਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਚੌਦਹ ਭੁਵਨ ਮੈ ਜਗ ਜਾਪੈ ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ ਯ
ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਜੂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਵਾ ॥ ਜਪਤੇ
ਹੈਂ ਔਰਲੋਕੋਂ ਮੈਮਾਤਲੋਕਮੈਨਾ ਥਾ ਅਬਹਮਨੇਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ
ਹੈ ਗਵਾਰਥ ਕਜ਼ਾ ਕਿਨਵੀਨ ਨਹੀਂਹੈ ਸਨਾਤਨ ਹੈਬੇਦਵਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਆਦਿਦੇਵ ਅਨਾਦਿ ਮੂਰਤਿ ਥਾਪਿਜੋ

ਸਭੈ ਜਿਹ ਥਾਪ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਵਹੁ ਪੁਰਖਹੈ ਜਿਸਕਾ ਸੁਵਰਾਜਸ੍ਰੀ ਜਾਪਹੈ ਤਿਸਕੋ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਬਸਿਸ੍ਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਆਦਿ ਦੇਵਹੈ ਸਰਬਕੇ ਆਦਿ

ਹੈ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਅਰ ਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਆ
ਦਿ ਹੈ ਅਰੁ ਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੈ ਅਨਾਦਿ ਮੂਰਤਿ ਕਜਾ ਆ
ਦਿ ਅੰਤਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਮੂਰਤੀ ਜਿਸਕੀ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਨਾਦ ਕ
ਰਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਬਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਮੂਰਤੀ ਜਿਸਕੀ॥ ੩ ॥ ਵਾ
॥ ਸ਼ਬਦਸਪਰਸ ਰੂਪਰਸਗੰਧ ਤਨਮਾਤ੍ਰਉਂਸੇ ਰਹਿਤ ਅ
ਰਥਾਤਿ ਨਿਰਬਿਸ਼ੇ ਹੈ ਮੂਰਤਿ ਜਿਸਕੀ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਆਦਿ
ਭੋਜਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਨਿਰਾਹਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਮੂਰਤੀ
ਹੈਜਿਸਕੀ॥੫॥ ਵਾ ਤਿਸਮੇ (ਮੂ) ਕਹਿਏ ਮੁਝਕੀ ਰਤਿਕਜਾ
ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ॥ ੬ ॥ ਥਾਪਿਓ ਸਬੈ ਜਹਿਥਾਪ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ
ਕੋ ਮਾਯਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਥਾਪਨ ਕਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਵਾ॥ਬੈ॥ਨਾਮ ਕਾ
ਲਕਾ ਸਬੈ ਸਹਿਤ ਕਾਲਕੇ ਜਿਸਨੇ ਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਪਹਿ
ਲੇ ਪਹਿਰੇ ਰੈਣਕੇਬਣਜਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾਧ ਰਪਾਇਤਾ ਉਦਰੇ
ਮਾਹਿ। ਇਸ ਗੁਰੂ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਵਾ ਆਦਿ ਦੇਵਬ੍ਰਹਮਾ ਅਨਾ
ਦਿ ਮੂਰਤਿ ਅਨੰਤ ਭਗਵਾਨ ਸੇਸਨਾਗਜੀ ਸਬੈ ਸਹਿਤਕਾਲ
ਕੇ ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਥਾਪਨਾ ਕੋ ਸਥਾਪਨ ਕੀ
ਆ ਹੈ ਖਾਸਬੀੜ ਮੇ ਥਪਿਓ ਸਭੈ ਜਿਹਥਾਪ॥

ਮੂਲ ॥ ਪਰਮ ਰੂਪ ਪੁਨੀਤ ਮੂਰਤਿ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ ॥ ਟੀਕਾ

ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੈ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਵਾ ਪਰਮ ਮਾਯਾ ਸੇ ਪ
ਰੇ ਹੈ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤੀਤ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ॥ ਵਾ ॥ ਪਰਯੋਗੀਜਨ ਤਿ
ਨੋ ਨੇ (ਮ) ਕਜਾ ਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਵਿਖੈ ਕਰੀਤਾ ਹੈ

ਸਮਾਧੀਕਰ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ॥ ਵਾ ॥ ਪਰਸ਼ਬਦ ਕਰ ਸੂਤ੍ਰ ਦੁਸ੍ਰ
ਦੇਤਜਾਦਿਕ ਤਿਨਕੋ (ਮ) ਕਹਿਏ ਹਿੰਸਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ
ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਵਾ ਪਰਉਤਕਿਸ਼ਹੈ (ਮ) ਸੋਭਾ ਜਿਸਕੀ ਐਸਾ
ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਪੁਨੀਤ ਮੂਰਤਿ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਤੀਰਥ
ਰੂਪ ਹੈ ਮੂਰਤਿ ਜਿਸਕੀ॥ ਵਾ ॥ ਐਸਾ ਜੋ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਰ ਰੂਪ
ਹੈ ਤਿਸ ਵਿਖੈ ਪੁਨੀਤ ਕਜਾ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ (ਮੂ) ਮੁਝਕੀ ਰ
ਤਿ ਕਜਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਕੈਸੀ ਮੁਝਕੀਰਤੀ ਪੂਰਨ ਹੈ ਸ
ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤੈਪ੍ਰਵਾਹੀ ਕਾਰਤੈ ਲਧਾਰਾਵਤ॥ਵਾ॥ ਕੈਸਾਹੈ ਵੋ ਪਰ
ਮਾਤਮਾ ਪੂਰਨ ਹੈ ਅਰੁ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਅਪਾਰ ਪਾਰਾਵਾਰ ਸੇ ਰ
ਹਿਤ ਹੈ ਖਾਸ ਬੀੜਮੇ ਪੁਰਾਨਪੁਰੁਖ ਅਪਾਰ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬ ਬਿਸ੍ਵਰਚਿਓ ਸ੍ਵੈਯੰਭਵ ਗਾਢਨ ਭੰਜਨ ਹਾਰ॥ ੯੩॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਸੰਪੂਰਨ ਚਰਾਚਰ ਬਿਸ੍ਵ ਸਰਬ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਪ੍ਰਯਾਯ
ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਬਿਸ੍ਵਕਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਨਾ ਸਥਾਵਰ ਜੰ-
ਗਮ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੋ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਰਚਾ ਹੈ ਸ੍ਵਪ
ਨੰਵਤ ਹਰਨ ਭਰਨ ਜਾਕਾਨੇਤ੍ਰਫੋਰ। ਤਿਸਕਾਮੰਤ੍ਰ ਨ ਜਾਨੈ ਹੋ
ਰ। ਔਰ ਕੁਲਾਲਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਨਜਾਈ ਦੰਡ ਚਕ੍ਰਚੀਵਰਾਦਿਕ
ਵਤ ਆਰੰਭ ਕਰ ਨਹੀਂ ਰਚਾ ਵਾਹਗੁਰੂ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੋ ਜੈਸੇ
ਕ ਪ੍ਰਤਿਜੀਵ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਵਪਨਸ੍ਰਿਸਟੀ ਸਭ ਜੀਵ ਰਚਤੇ
ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਕੈਸਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਆਪ ਗਢਨ ਭੰਜਨਹਾਰ। ਅਰ

ਅੰਗ ਰਾਗ ਰਚਨਾ ਸੋ ੯ ਬਸਨ ਬਿਛੌਨਾ ਲੌਨਾ ਸਭਾਸਦ
ਪ੍ਰਤਿਕੋ ॥ ੧੦ ॥ ਸਿਹਜਾਸਜਨ ੧੧ ਸੁਬਜਨ ਜਲ ਤਰੰ
ਗਨੀਕੋ ੧੨ ਪੈਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਲ ਨਦੀ ਬਰਖਾਤ ਕੋ ॥ ੧੩
॥ ੧ ਚੇਟਕ ਸੁਮਨ ਕੋ ੧੫ ਸੁਮਨਕੋ ਬਿਖਿਧਿ ਮਾਲ ੧੫
ਪਾਗਪੇਚਦਾਰ ਮੌਲਮੁਕਟ ਸੁਘਟਕੀ ॥ ੧੬ ॥ ਰਤਨ ਜਟ
ਨ ਨਾਰੀ ੧੭ ਭੂਖਨ ਕਰਨਧਾਰੀ ੧੮ ਅਤਰ ਅਨੰਤਰੰਧ
ਗਜਾਨਗੁਨ ਗਟਕੀ ॥ ੧੯ ਭੂਖਨਭੂਖਨ ੨੦ ਇੰਦ੍ਰ
ਜਾਲ ੨੧ ਬਹੁਰੂਪਰੂਪ ੨੨ ਦਸਤ ਕੋ ਚਲਾਕ ੨੩ ਪਾ
ਕ ਪਾਕਨ ਪਚਟਕੀ ॥ ੨੪ ॥ ਮਦਕੋਚੁਆਨ ੨੫ ਛੀਪੀ
ਟੈਲਨ ਕਰਮ ਜਾਨ ੨੬ ਪੁਤਰੀ ਨਚਾਨ ੨੭ ਬੀਨਾ
ਤੰਤੂ ਕੇ ਬਜਟ ਕੀ ॥ ੨੮ ॥ ੨ ॥ ਕਾਬਜ਼ ਛੰਦ ॥
ਧਰਮ ਪ੍ਰਹੇਲੀ ਜਾਨ ॥ ੨੯ ॥ ਚਤੁਰ ਪ੍ਰਤਿਮਾਰ
ਧਿਜ਼ਾਨੈ ॥ ੩੦ ॥ ਸਭਾਚਾਤੁਰੀਚਾਰੁ ॥ ੩੧ ॥ ਪਠਨ ਪੁਸ੍ਤ
ਕ੍ਰਕਰਠਾਨੈ ॥ ੩੨ ॥ ਨਾਟਕ ਆਗਮ ਅਧਿਕ ਅਟਪਟੋਗਿ
ਆਨ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥ ੩੩ ॥ ਕਾਬਜ਼ਕਲਾਸੁਪ੍ਰਬੀਨਸਮਸਜ਼ਾ ਪੂਰ
ਨ ਠਨੈ ॥ ੩੪ ॥ ੩੫ ॥ ਸਰਚਟਾਯਚਾਤੁਰਯ ॥ ੩੫ ॥ ਤਾ
ਰਤੂਨ ਧਾਤ ਸੁਕਰਨੀ ॥ ੩੭ ॥ ਕਾਠਕਰਮ ਸੁਭਜਾਨ ॥ ੩੭
॥ ਰਚਨਗ੍ਰਿਹ ॥ ੩੮ ॥ ਧਾਤਸੁਧਰਨੀ ॥ ੩੯ ॥ ਰਤਨ ਰੰਗ
ਸੁਹਰੰਗ ॥ ੪੦ ॥ ਰਤਨਖਨਿਨਕੋਜਾਨਨ ॥ ੪੧ ॥ ਤਰੂ ਅ
ਨੁਪਨਸਾਯੁ ॥ ੪੨ ॥ ਜੁੱਧਪਸੁਪੰਖਿਸੁਜਾਨਨ ॥ ੪੩ ॥ ੪ ॥
ਸਕੁਸਾਰਕ ਸੁਪਠਾਨ ॥ ੪੪ ॥ ਊਚਾਟਨਗ੍ਰਹਤੇ ਕਰਨੋ ॥

ਥਾਤ ਉਤਪਤਿ ਪ੍ਰਲੈਆਦਿਕ ਮੈਂ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਔਰ ਆਪ ਪੁ
ਨਾ ਸ੍ਵਯੰਭਵ ਹੈ ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੈ ਆਪ ਕਿਸੀ ਕਰਤਾ
ਕਾ ਕਰਮ ਭੂਤ ਨਹੀਂ ਵਾ ਸ੍ਵਯੰਭਵ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ
ਲੇਨਾ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਬਿਸ੍ਵ ਸੰਮਾਰ ਕੇ ਰਚਨ ਪਾਲਨ ਉ
ਪਸੰਹਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਜਿਸਕੋ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ
ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਕਰ ॥ਯਥਾ॥ਕਈ ਬ੍ਰਹਮੇ ਜਗ ਸਾਜਨ ਲਾ
ਏ ਇਤਿ ਗੁਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਾਲਹੀਨ ਕਲਾ ਸੰਜੁਗਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਦੇਸ ॥ ਟੀਕਾ

ਪੁਨਾ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਬਸਿਸ੍ਟ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕ
ਲਗੀਧਰ ਜੀ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾਲਹੀਨ ਕਜ਼
ਕਾਲ ਕਲਨਾ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ (ਕ) ਬ੍ਰਹਮਾ (ਲ)
ਰੁਦ੍ਰ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੋ ਰਹਤ ਹੈ ਔਰ ਕਲਾ ਸੰਜੁਗਤ
ਅਨੰਤ ਕਲਾਕਰ ਸਹਿਤ ਹੈ ਕੈਸੀ ਹੈ ਵੋ ਕਲਾ ਅਪ੍ਰਤਰਕਜ਼
ਹੈ ਨੇਤ੍ਰ ਜਲਬਿੰਦੁ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮਯੂਰ ਕੇ ਅੰਡਾਮੈ ਤੇ ਚਿਤ੍ਰੋਤਪਾਦ
ਨਾਦਿਵਤ ਅਨੰਤ ਜਾਨਿਐ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਚੌਸਠ ਕਲਾ
॥ ਯਥਾ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਗਾਯਨ ੧ ਬਜਾਯਨ ੨ ਨਚਾਯਨ ੩
ਨਟਨ ਨਾਟ ੪ ਚਿਤ੍ਰਕੋਲਿਖਨ ੫ ਸੋ ਤਿਲਕ ਬਹੁ ਭਾਂਤਕੋ
॥ ੬ ਕੁਸੁਮ ਅਨੰਤ ਜਾਤ ਚਾਵਰ ਕੋ ਚਾਰੁਚੌਕ ੭ ਸੇਜਾਕੋ
ਸੁਮਨ ਕੀ ਸੁਮਨਕੀ ਸੁਜਾਤਿ ਕੋ ॥ ੮ ॥ ਦਸਨ ਬਸਨ ਰੰਗ

४५ ॥ केससु धारन ॥ ४६ ॥ बिबिधि मुसृि कौ पूसू ॐ चरनौ ॥ ४७ ॥ पटूपारसी पटन ॥ ४८ ॥ जान बहुदे सन बोली ॥ ४९ ॥ भावी भाखन ॥ ५० ॥ पुसप बाटि का ॥ ५१ ॥ जंत्र पुजोली ॥ ५२ ॥ तंत्रसासत्र पठ ॥ ५३ ॥ रतनबेध ॥ ५४ ॥ मन पूशन बखानै ॥ ५५ ॥ कुसल कोश ॥ ५६ ॥ किलकरमसूचिका सजन सुजानै ॥ ५७॥ जूपजान ॥ ५८ ॥ ठगबाज ॥ ५९ ॥ सूतरेशमरचनास न ॥ ६० ॥ कच आकरखन ॥ ६१ ॥ बालखेल ॥ ६२ ॥ बहु बिधन बिनासन ॥ ६३ ॥ ४ ॥ दोः ॥ बहुत दिखे वन बोरही बिबिधि बिधिन सौं ठाठ ॥ ६४ ॥ सिंघ नि हाल कलाकही सिवआगम चौं साठ ॥५॥ किंवा ॥ खेड स कला जानीऐ ॥ यथा ॥ दोः ॥ जत १ सत २ हठ ३ संजम ४ धरम ५ गजान ६ धजान ७ धुन पेम ८ ॥ बूहमबोध ९ सभ चतुरता १० दजा ११ दान १२ धु त नेम १३ ॥ अधजातमबिदजा १५ अकल १६ खेडश कल पहिचान ॥ देवदजा गुर संत बिन मिलत न कोऊ जान ॥ २ ॥ सो अकालपुरख ए ततकला सुंजुगत हो रामकृिशनादि रूपकर सो पूसिध है जैसे सी रघुनाथ जू आठ या सात दिन मो और कृिशन बलदेव जू चौसठ दिन मे सीखे हैं वसिशट तथा संदीपनी गुरू सौ ॥ वा सी गुरू गूंथे यथा ॥ सरब कला खेलै गोपाल ॥ डंडउ

बंदना अनिकबार सरबकला समरथ ॥ किंवा ॥ अ कल पुरख अ क ल बूहमं बिसन रुद्र पुना अकालनाम काल सो रहित पुरख कजा पूरन है जो ति कौ आदेस किआ नमसकार है ॥ वा ॥ आदेस किआ कि देसकाल वसतु पछेद सो रहित है ॥ किंवा ॥ है तू गुरभित बिसेशन कर अरथ करना कि अकालपुरख जो अदेस किआ देसकाल वसतू पछेद सो सुनज है सो ही ॥ किआ निसचैकरके कालहै वोही उतपतजादि क ता टसत्रलखजन कर अर वासतव तें सुरूप लखज लकर नकला सुंजुगत सतजादिभाव जुकत है ॥किंवा॥ वोही भगत वतसल काल ही नकला सुंजुगत है नक ला सुाजीवत निसिंघादि रूप धारक है ॥ किंवा ॥ सिव रूपसोई अकालपुरख अदेस आपतें काल हीन हैओं सरबका काल रूपकलासुं जुगत कजा महाकालिका कौ सहित कैलास पै बिराजमान है ॥

ਮਲ ॥ ਧਰਮ ਧਾਮ ਸੁਭਰਮ ਰਹਤ ਅਭੂ ਤ ਅਲਖ ਅਭੇਸ ॥ ਟੀਕਾ

धरम धाम सुभरम धाम गृह अरथात जो गृहसत धर मे पृथिवी रूप बिधि निखेध रूप सो भ्रम रूप है वा सो रहित है ॥ तथांच सी कबीर जी ॥ राम सिमर राम

ਮਰ ਰਾਮ ਸਿਮਰ ਭਾਈ ॥ ਰਾਮਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਬਿਨਬ੍ਰਥਾ ਅਧਕਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਨਿਤਾ ਸੁਤ ਦੇਹਗੇਹ ਸੰਪਤ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਇਨਮੈ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਤੇਰੋ ਕਾਲ ਅਵਧਆਈ ॥ ੧ ॥ ਅਜਾਮੇਲ ਗਜ ਗਨਿਕਾ ਪਤਿਤ ਕਰਮ ਕੀਨੇ ॥ ਤੇਉ ਉਤਰਪਾਰਪਰੈ ਰਾਮਨਾਮ ਲੀਨੇ ॥ ੨ ॥ ਕੂਕਰ ਸੂਕਰ ਜੋਨ ਭ੍ਰਮੇ ਤਉਲਾਜ ਨ ਆਈ॥ਰਾਮਨਾਮਛਾਡਅੰਮ੍ਰਿਤਕਾਹੇ ਬਿਖ ਖਾਈ॥੩॥ਤਜ ਭਰਮ ਕਰਮ ਬਿਧਿਨਿਖੇਧਰਾਮਨਾਮਲੇਹੀ॥ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਨ ਕਬੀਰ ਰਾਮ ਕਰਸਨੇਹੀ ॥ ੪ ॥ ਧਰਮਤੇ ਅਨੰਤ ਹੈ ਯਥਾ ਰਾਜਧਰਮ ਪ੍ਰਜਾ ਧਰਮ ਪੁਰਖ ਧਰਮ ਇ ਸਤ੍ਰੀਧਰਮ ਬ੍ਰਹਮਨ ਖਜਤ੍ਰੀ ਸੂਦਰ ਬੈਸ਼ ਆਸ੍ਰਮ ਧਰਮ ਬ ਹੰਮਚਰਯ ਗ੍ਰਹਸਥ ਬਾਣਪ੍ਰਸਥ ਸਨਜਾਸ ਸ੍ਵਾਮੀ ਧਰਮ ਦ ਸ ਧਰਮ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਭਰਮ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਇਨਸੋ ਰ ਹਿਤ ਹੈ ਸ਼ਮਾਨ ਤੇ ਧਰਮ ਧਾਮਾਦਿ ਜੋ ਭਰਮ ਰੂਪ ਹੈ ਵ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਧਾਮ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਗ੍ਰਹਸਥਾਸ੍ਰਮ ਸਰਬ ਬਰਣਾਸ੍ਰਮੋ ਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਕਬੀਰ ॥ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਾ ਕਰੈ ਸ਼ਰੀਰ ॥ ਸੋ ਗਿਰਹੀ ਗੰਗਾ ਕਾ ਨੀਰ ॥ ਗਿਰਹੀ ਮੈ ਜੋ ਰਹੈ ਉਦਾਸ ॥ ਕਹੈ ਕਬੀਰ ਹਉ ਤਾਕੋ ਦਾਸ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਥ ਧਰਮ ਅਪਾਰ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ਉਪਮਾ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਦਸੋਂ ਅਵਤਾਰ ਗ੍ਰਹਸਥਾਸ੍ਰਮ ਮੈ ਹੀ ਪ ਬ੍ਰਿਤਿ ਹੂਏ ਹੈਂ ਤਬ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਧਰਮਧਾਮ ਭਰਮ ਰਹਤ ਜੋ ਧਰਮਧਾਮ ਕਿਆ ਗ੍ਰਹਸਥ ਧਰਮ ਹੈਸ

ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵਾ ਮੇ ਰਮਰਹਤ ਰਮਨ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰਾ ਮ ਏਕ ਨਾਰੀਬ੍ਰਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੋਲਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕ ਸੌ ਆਠ ਮ ਹਾਰਾਨੀ ਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਚੋਨੀਪਤਿ ਕਬੀਰਾ ਦਿ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਗ੍ਰਹਸਥ ਧਰਮ ਮੇ ਇਸਥਿਤਿ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਰਹੇ ਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ਰ੍ਹਸਥ ਧਰਮ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਬੀਰ ਜੀ ਪੀਪਾ ਜੀ ਔਰ ਅਨੰਤ ਭਗਤਾਵਤਾਰੋਂ ਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਆਦਿ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਅਤਿਥਿ ਸੇਵਾ ਮੇ ਲਗਾਇ ਦੀਏ ਤਦਵਤ ॥ ਵਾ ॥ ਸ਼ੁਭ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸ੍ਰਿਸਟ ਜੋ ਗ੍ਰਹ ਧਰਮ ਕੀ ਰਹਤ ਹੈ ਅਭੂ ਤ ਕਨਾ ਅਦਭੁਤ ਵਾ ਮੇ ਰਮ ਰਹਾ ਹੈ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਅਲਖ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਭੇਸ ਹੈ ਭੇਖ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾ ਅਦਭੁਤ ਰਚਨਾ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ਔਰ ਅਲਖਜਹੈਅਭੇਸਹੈ॥

ਅੰਗਰਾਗਨ ਰੰਗਜਾਕ੍ਰਹਿ ਜਾਤਪਾਤ ਨ ਨਾਮ

ਟੀਕਾ ॥ ਅੰਗ ਦੇਹ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਰਾਗ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਜਿਸਕਾ ਅੰਗਰਾਗ ਨਾਮ ਬਟਨਾ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਾਥ ਰੰਗ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀ ਜਿਸਕਾ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਮਾਰਗ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਅਵਧੂਤ ਰੂਪ ਰਿ ਖ੍ਰਭ ਦੇਵ ਦਤਤ੍ਰੇਯਾਦਿਕ ਇਸੀ ਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤਾਦਿਕ ਰੂਪ ਨ ਹੀ ਜਿਸਕਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਅਵਧੂਤ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਰਿਖਭਦੇਵਾ ਦਿ ਰੂਪ ਮੇਂ ਮਲਾਦਿਕਰ ਲਿਪਤ ਹੂਏਹੂਏ ਹੈਂ ਅੰਗ ਜਿਸਕੇ ਔਰ ਰਿਸਟ ਪੁਸਟ ਹੈ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਜਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਮਖ ਕਾ ਸੰਬੂਹਭਣਕਾਰ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਔ ਬਾਲਕੇ ਮਟੀ ਮੂਤ੍ਰਾਦਿ

ਪ੍ਰਖੇਪਨ ਊਪਰ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਸੀਸ ਕੇ ਊਪਰ ਲਟਾਂ ਉਰਝੀ ਹੂਈ ਪਵਨ ਕਰ ਕੰਪਰਹੀ ਹੈ ਔਰਖਾਤ ਊਰਧ ਅਧਾ ਜਲ ਬਨ ਪਰਬਤ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਰੀਰ ਚਲਾ'ਜਾ'ਇ ਪਵਨ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਤ੍ਰਿਣਵਤ ਔਰ ਪਸ਼ੂਓਂ ਕੀ ਨਜ਼ਾਂਈ ਜਲਪਾਨਾਦਿ ਮਲ ਤਿ ਆਗਨਾਦਿ ਜਹਾ ਕਿਆ ਹੈ ਊਹਾਂ ਹੀ ਅੰਗ ਤਿਸਕਰ ਲਿਪ ਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਅਰੁ ਪਰਮੋਤਕਿਸ੍ਰ ਅਤਰ ਚੰਦਨਾਦਿਕ ਕੀ ਕ ਈ ਯੋਜਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਸਕੈ ਬਿਸ੍ਰਾ ਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਆ'ਇਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਜਾ'ਤੀ ਪਾ'ਤਿ ਨਾਮ ਕੋਊਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰਸਕਤਾ ॥ਵਾ॥ ਜਾ'ਤਿਕਾ ਅਰ ਨਾਮ ਕਾ ਪਾਤਨ ਕਜ਼ਾ ਪਤਨ ਹੋਇ ਗਇਆ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਐਸੀ ਅਵਧੂਤ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੀਂ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਪ੍ਰਮੇਯ ਦਿਖਲਾਵਤੇ ਹੂਏ ਇਸਥਿਤ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਹੇ ਖਾ'ਲਸਾ ਜੀ! ਦੇਖੋ ਭਗਤੀ ਕਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਔਰ ਐਸੀ ਭਗਤੀ ਤੁਮਭੀ ਕਰੋ ਜਾ ਕਹਿ ਜਾ'ਤ ਪਾ'ਤ ਨ ਨਾਮ ਜਿਸਕਾ ਜਾ'ਤਿ ਪਾ'ਤਿ ਨਾਮਾਦਿ ਨਹੀ ਐਸਾ ਜੋ ਅਕਾਲ ਅਨੀਹ ਅਜ ਅਕ੍ਰੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸੋ ਭਗਤੋ ਕੇ ਬਸ ਹੋਕਰ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿ ਰੂਪ ਧਾਰਕਰ ਅ ਨੇਕ ਤਰਹ ਕੀ ਲੀਲਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀਮੇ ਭਗਤ ਹੇਤ ਔਤਾਰ ਲੀਓ ਹੈ ਭਾਗ ਬਡੋ ਬਪੁਰਾ ਕੋਰੇ ॥ ਸੋ ਨੰਦ ਨੰਦਨ ਹੋਕਰ ਅੰਗਾਰਾਗਨ ਰੰਗ ਅੰਗ ਕੇਰਾਗ ਜੋ ਗੋ ਪਿਕਾਓਂ ਕੇ ਹੈ ਕੁਚ ਕੁੰਕਮਾਦਿ ਤਿਨ ਅੰਗ ਰਾਗਨਕਰਰੰ ਗ ਕਹੀਏ ਰੰਗਾ ਹੂਆ ਹੈ ਸ਼ਰੀਰ ਜਿਸਕਾ ਰਾਸ ਕ੍ਰੀੜਾ ਮੈਂ

ਸੁਚਤਾਂਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਮਿਤ ਸਰੀਰ ਸਮੈ ਮੇ ਵਾ ਰਾਧਿਕਾ ਕੇ ਮਾਨਸਸਮੈਸੈ ਮਸਤਕ ਚਰਨਸਪਰਸ ਨ ਕਰਨ ਸਮੈ ਮੈ ਮ ਹਾਵਰਾਦਿ ਕਰ ਲਿਪਤਹੈ ਮਸਤਕ ਜਿਸਕਾ॥ ਯਥਾ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਢੂਢਿਓ ਪੁਰਾਨਨਬੇਦਨਭੇਦਸੁਨੈ ਚਿਤ ਚੌਗੁਨੈਚਾ ਇਨ ॥ ਦੇਖਜੋ ਕਬੌਨਕਹੂੰ ਕਿਤਹੂੰ ਵਹ ਕੌਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਕੈਸੇ ਸੁਝਾਇਨ ॥ ਹੋਰਤਹੋਰਤ ਹਾਰਪਰਜੋ ਰਸਖਾਨ ਥਤਾਯੋ ਨ ਲੋਗ ਲੁਗਾਇਨ ॥ ਦੇਖਜੋ ਕਹਾਵਹਕੁੰਜ ਕੁਟੀ ਤਟਬੈਠੋ ਪ ਲੋਟ ਤਰਾਧਿਕਾ ਪਾਇਨ ॥ ੧ ॥ ਖੰਡਿਤਾਧੀਰਾਦਿ ਕੀਉਕ੍ਤਿ ਭੀ ਬਨ ਸਕਤੀਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸਃ ॥ ਭੋਰਹੀਨਜੋਤਗਈਤੀਤੁਮੈ ਕਹ ਗੋਕਲਗਾਮ ਕੀ ਗ੍ਵਾਲਨੀ ਗੋਰੀ ॥ ਆਧਿਕਰਾਤਲੌਂਬੇ ਲੀ ਪ੍ਬੀਂਨ ਕਹਾ ਢਿਗ ਰਾਖ ਕ੍ਯਿਓ ਬਰ ਜੋਰੀ ॥ ਅ ਵੈਹਸੀ ਲੋਹਿ ਦੇਖਤ ਲਾ'ਲਨ ਭਾ'ਲ ਮੈ ਦੀਨੋ ਮਹਾਵਰ ਘੋਰੀ ॥ ਏਤੇ ਥੋੜੇ ਬ੍ਜ ਮੰਡਲ ਮੈ ਨਮਿਲੀ ਕਹੂੰ ਮਾਂਗੋ ਹੂੰ ਰੰਚਕਰੋਰੀ ॥ ਬਿਹਾਰੀ ॥ ਪਲਨਪੀਕ ਅੰਜਨ ਅਧਰਧਰੇ ਮਹਾਵਰਭਾ'ਲ ॥ ਆ'ਜ ਮਿਲੇ ਸੁ ਭਲੀਕਰੀ ਭਲੇ ਬਨੇ ਹੋ ਲਾ'ਲ ॥ ਪਾਵਕ ਸੋ ਨੈਨਨ ਲਗਜੋ ਜਾਵਕ ਲਗਜੋਜਭਾ'ਲਮੁਕਰ ਹੋਹੁਰੋ ਪਲਕ ਮੈਮੁਕਰਬਿਲੋਕਹੁਲਾ'ਲ॥ਇਤਜਾਦਿ ॥ਵਾ॥ ਚਰਨ ਮਰਦਨ ਜੋਕਿਆ ਕੁਚਸੋ ਗੋਪਿਕਾਓਂਨੇ ਤਿਨਕਰਰੰਗਾਹੂਆਹੈਚਰਨ ਜਿਨਕਾ ਸੋ ਐਸਾ ਅਕਾ'ਲਪੁਰਖ ਭਗਤਵਤਸਲਹੈ ਤਿਸਮੇ ਭਗਤਿਕਰੋ ਤਨ ਮਨ ਕਰਹੇ ਖਾ'ਲਸਾ'ਜੀ ਖਾ'ਸਬੀੜਮੇ॥ ਜਹਿ ਅੰਗ ਰੰਗ ਨ ਰਾਗ ਜਾ ਕਹਿ ਜਾ'ਤਪਾ'ਤ ਨ ਨਾਮ ਲਿਖਾ'ਹੈ ॥

ਮੂਲ॥ ਗਰਬ ਗੰਜਨ ਦੁਸ੍ਟ ਭੰਜਨ ਮੁਕਤ
ਦਾਇਕ ਕਾਮ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਕੇ ਨਮਿਤ ਤੌ ਅਨੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਪਰੰਤੁ
ਮੁਖਜ ਨਮਿਤ ਏਹ ਹੈ ਗਰੁਬਗੰਜਨ ਦੁਸ੍ਟ ਭੰਜਨ ਜੋ ਦੁਸਟ
ਵੇਦ ਮਾਰਗ ਦੂਖਕ ਹੈਂ ਵਾਕਾ ਗਰਬ ਜੋ ਬਿਸ਼ੇਸ ਅਭਿਮਾ
ਨ ਬਲਕਾ ਅਨਜ਼ਥਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਧਨਕਾ ਭੁਜਾ ਕਾ ਔ ਸ਼ਕ
ਤਿ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਕਾ ਮਦਵਾ ਕੋ ਗੰਜਨ ਨਾਸ ਕਰਨਾ ਅਰਥਾਤ
ਸ਼ਾਸਨਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਾ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਕਰਨੀ ਭੰਜਨ ਕਿਆ ਉੱਨ
ਦੁਸਟਨ ਕੇ ਅੰਗਨ ਕਾ ਅਭਾਵ ॥ ਯਥਾ ॥ ਅਰਜੁਨ ਕੀ ਭ
ਜਾ ਕਾ ਛੇਦਨ ਪਰਸਰਾਮ ਰੂਪ ਕਰ ਔਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਕਰ
ਬਾਣਾਂਸੁਰ ਕੀ ਭੁਜਾ ਛੇਦਨਾਦਿ॥ ਵਾ ॥ ਭੰਜਨ ਕਾ ਅਰਥ ਭ
ਜਨ ਕਰਨਾ ਭਕਾਰ ਕੀ ਅਨੁਸ੍ਵਾਰ ਛੰਦਾਨੁਸਾਰ ਤੇ ਜਾਨ ਲੈ
ਨੀ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਭਜਨ ਕਰਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈ ਵਾ ਕੋ ਮੁਕ੍ਤਿ
ਦਾਯਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਹੀ ਕਾਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ॥ ਯਥਾ
ਗੀਤਾ ਸੂ॥ ਯਦਾਯਦਾਹਿ ਧਰਮਸਜ ਗਲਾਯਨਿਰ ਭਵਤਿਭਾਰ
ਤ ॥ ਅਭਜ਼ੁਥਾਨ ਮਧਰਮਸਜ ਤਦਾਤਮਾਨੰ ਸ੍ਰਿਜਾਮਜਹੰ॥
ਪਰਿਤ੍ਰਾਣਾਯ ਸਾਧੂਨਾਂ ਵਿਨਾਸਾਯ ਚਦੁਸ਼ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ॥ ਧਰਮਸੰ
ਸਥਾਪਨਾਰਥਾਯ ਸੰਭਵਾਮਿ ਯੁਗੇ ਯੁਗੇ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਆਪ ਰੂਪ ਅਮੀਕਅਨ ਉਸਤਤ
ਏਕ ਪੁਰਖ ਅਵਧੂਤ ॥ ਟੀਕਾ

ਰੂਪੇਤਿ ਅਪਨਾ ਜੋ ਵਾਸਤਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਭੰਸ਼ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ
ਅਮੀਕ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਾਦ੍ਰਿਸ਼ਜ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਦੀਜਾਤੀ ਜਿਸਕੋ
ਐਸਾ ਅਦਭੁਤ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਰੂਪ ਹੈ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ॥ ਏਕ ਕ੍ਰਿਸ਼
ਨੋ ਸਰਬ ਦੇਵਾ ਦੇਵਦੇਵਾਤਆਤਮਾ ॥ ਆਤਮਾ ਵਾਸੁਦੇਵਸਜ
ਜੋ ਕੋ ਜਾਨੇ ਭੇਉ ॥ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰੰਜਨ
ਦੇਉ ॥ ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੇ ਅੰਦਰ ਵੇਖੈ ਵਰਤੈ ਤਾਕੋ ਤਾਕ ॥ ਏ
ਸ੍ਰੀ ਵਾ ਦੁਤੀਯੰਬ੍ਰਹਮ ॥ ਉਸੀਕੋਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਬਸਿਸ਼ਟ ਕਰਤੇ
ਮੀਕ ਅਨ ਉਸਤਤ ਨਾਮ ਉਪਮਾ ਰਹਿਤ ਅਰਥਾਤ ਅਨ
ਜ ਹੈ॥ ਅਮੀਕ ਪਾਰਸੀ ਪਦ ਕਾ ਬਿਬਰਨਹੈ ਅਮੀਕ ਨਾ
ਗਾਹਿਰਗੰਭੀਰ ਅਗਾਧ ਅਥਾਹ ਸਜਾਤੀਯ ਬਿਜਾਤੀਯ
ਸਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜੀਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਅਤਜੰਤ ਐ
ਕ ਹੋਨੇ ਤੇ ਸਜਾਤੀਯ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮਕ
ਧਪੰਚ ਕੋ ਤਦਬਜ਼ਤਿਰਿਕ੍ਤ ਅਤਯੰਤ ਅਸਤਜ਼ ਹੋਨੇ ਤੇ ਰਜ੍ਜੂ
ਸਰਪੰਵਤ ਵਿਜਾਤੀਯ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ਔਰਸਰਬਦਾ ਏਕ
ਰਸ ਹੋਨੇ ਤੇ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਸ਼ੂਨਜ਼ ਹੈ ਪੁਰਖਹੈ ਪੁਰਿਪੁਰਿ ਸੌ
ਨਾਤ ਪੂਰਣਤ੍ਵਾਤ ॥ਵਾ॥ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥੈਕ ਪੁੰਜ ਹੋਨੇ ਤੇ
ਵ ਏਕਾ ਪੁਰਖ ਸਬਾਈਨਾਰਿ ॥ ਅਵਧੂਤ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਮਲ
ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪਰਮ ਸੁਧ ਹੈ ਵਾ ਧੂਞ ਕੰਪਨੇ ਧਾਤੂ ਹੈ ਜਿਸ
ਕਾਧੂਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਪ੍ ਕੰਪ ਹੈ ਕੂਟਵ
ਤੋ ਨਿਤਜ਼ਹ ਸਰਬਗਤਸਥਾਣੂਰਚਲੋਯੰਸਨਾਤਨਹ ॥ ਅਜ਼ਵ

ਸ੍ਰੀ ਤੇ ॥ ਅਨਾਤਮ ਮਨ ਬੁਧਿ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਇਨਸੇ ਸੂਨਜ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਆਤਮ ਸ਼ਬਦ ਕਰਜੀਵ ਤ੍ਰ ਭਾਵ ਤਿਸ ਸੇ ਸ਼ੂਨਜ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਆਤਮ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਆਤਮੀਯ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰ ਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਨਾਦਿਕ ਅਭਿਮਾਨ ਤਿਸਸੈ ਸ਼ੂਨਜ ਹੈ ਏਕ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ ਪੂਰਬਵਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬ ਲਾਇਕ ਸਰਬ ਘਾਇਕ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰ ॥ ੮੫ ॥

॥ ਟੀਕਾ ॥

ਸਰਬ ਲਾਯਕ ਸਰਬ ਕੇ ਯੋਗਜ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਸਾਮਰਥਜ ਹੈ ਕਰਤੁ ਮਕਰਤੁਮਨਜਥਾ ਕਰ ਤੁੰ ਸੰਪੰਨ ਹੈ॥ਵਾ॥ ਲੋਕੋਕ੍ਰਿ ਹੈ ਸਰਬ ਘਾਇਕ ਕਾਲਰੂਪ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਸ ਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਅਰਥਾਤ ਬਿਸ੍ਨੂੰਭਰ ਵਾ ਸਰਬਲਾਇਕਹੈਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਰੂਪਕਰ ਰਜੋ ਅੰਸ਼ਕੋ ਅੰਗੀ ਕਾਰਕਰ ਸਰਬੋਤਪਾਦਿਕ ਹੈ ਪੁਨਾਤਮੋ ਅੰਸ਼ਕਰ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿ ਰੂਪਕਰ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਮੋ ਸਰਬ ਨਾਸਿਕ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰ ਇਸਿਥਤਿ ਕਾਲ ਮੇ ਸਤੋਅੰਸ਼ਕੋ ਸ੍ਵੀਕਾਰਕਰ ਬਿਸਨੁ ਆਦਿ ਰੂਪਕਰ ਸਰਬਪਾਲਕ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਅਯ) ਗਤੀ ਅਰਥਿਕਧਾਤੁਹੈ ਅਰੁਲਾਧਾਤੁ ਦਾਨਾਰਥਕਹੈ ਅਰੁ (ਘਸਲ੍ਰੀ) ਅਦਨੇਅਰਥਾਤਸਰਬਲਾਕਜਾ ਸਰਬ ਚਰਾ

ਕੋਧ ਮਚਿੰਤੋਯ ਮਵਿਕ੍ਰਾਰੋਯ ਮੁਚਯਤੇ ॥ ਨਿਤਜ ਤੀਨ ਕਾਲ ਨਾਸ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਸਰਬਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਪਰਿਪੂਰਣਹੈ ਸਭਾ ਤੂ ਛਿਨ ਸਾਖ ਵ੍ਰਿਖਜਵਤ ਤਿਸਹੀ ਕਾ ਬਿਬਰਨ ਅਚਲ ਹੈ ਯਹ ਆਤਮਾ ਅਨਾਤਨ ਹੈ ਅਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਅਚਿੰਤ ਹੈ ਅਵਿਕਾਰੀ ਹੈ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਰਿਖੀਓਂ ਨੇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਗਰਬ ਗੰਜਨ ਸਰਬਭੰਜਨ ਆਦਿ ਰੂਪ ਅਸੂਤ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਗਰਬੀਓਂ ਕੇ ਗਰਬ ਕੇ ਗੰਜੋ ਕੋ ਸੰਬੂਹੋ ਕੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ (ਭੰਜਨ) ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਨੰਤਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪਰੰਤੁ ਆਪ (ਅਸੂਤ) ਕਿਸੀ ਅਨਜ ਕੇ ਸੂਤ੍ਰ ਸੇ ਬੰਧਾਯਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਦਿ ਰੂਪ ਸਰਬ ਕੀ ਆਦਿ ਸ੍ਵਯੰ ਸਿਧ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅੰਗ ਹੀਨ ਅਭੰਗ ਅਨਾਤਮ ਏਕ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ ॥ ਟੀਕਾ

ਅੰਗਹੀਨ ਸ਼ਰੀਰ ਰਹਿਤ ਵਾ ਕਰ ਚਰਨਾਦਿ ਰਹਿਤ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤੀਤ ਹੋਨੇਤੇ ਵਾ ਪਖਜਪਾਤਰਹਿਤ ਵਾ ਅੰਗ(ਹੀ) ਨਿਸ੍ਚੈ ਕਰ ਨਹੀਂ ਜਿਸਕਾ ਹੇਤੁ ਹੇਤੁ ਮਦਭਾਵ ਹੈ ਅਭੰਗ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅੰਗਹੀਨ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਅੰਗ ਹੀਨ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅਭੰਗ ਹੈ ਇ

ਚਰ ਕਾ ਦਾਤਾ ਏਕ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਔਰ ਦਾਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਗੌਣ ਹੈਂ ਵਾਂ ਸਰਬ ਲਾ ਅਯਕ ਹੈ ਕਿਆ ਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮੋ ਕਾਦਾਤਾ ਰੂਪ ਹੋਯ ਕਰ ਅਯਕ ਕਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਕਿਸੀ ਬਿਲਾਯਤ ਸੇ ਆਇਕਰ ਨਹੀਂ ਦੇਤਾ ਹੈ ਰਿਦੇ ਹੀ ਮੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪ੍ਰਤਜਕ ਰੂਪ ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਐਸੇ ਹੈ ਕਿ ਸਭਕੋ ਕ ਨਾਮ ਸੁ ਖ ਕਾ ਅਯ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪ ਰਿਦੇ ਮੇ ਲ ਕਜਾ ਦਾਤਾ ਵਾ ਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ਼ਰਬ ਨਾਮ ਸ਼ਿਵਾਦਿਕ ਜੋ ਭੇਖ ਹੈਂ ਇਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਕਾ ਘਾ ਕਿਆ ਭੋਜਨ ਕਾ ਅਯਕ ਕਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਾਲਰੂਪ ਸ ਰਬ ਕੋ ਘ ਕਜਾ ਭੋਜਨ ਕਰਤਾ ਅਯਕਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤਹੈ ਨਾਂਭ੍ਰੇ ਪ੍ਰੰਨਾਪਾਨ ਆਸ੍ਰਯ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਯਕ ਕਜਾ ਏਕ ਸਰਬ ਕਾ ਭਖਜਕ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰ ਸਰਬ ਸ਼ਿਵ ਕੋ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰ ਹਮਾ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰ ਬਿਸ਼ਨੁ ਏਕ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰਪਦਕਾ ਅਧਜਾਹਾ ਰ ਕਰਨਾਅਰਥਾਤਤੀਨੋਕਾਪ੍ਰਤਿਪਾਰਕਜੋਹੈਸੋਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬ ਗੰਤਾ ਸਰਬ ਹੰਤਾ ਸਰਬ ਕੋ ਅਨਭੇਖ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬਗੰਤਾ ਕਾਲਰੂਪ ਕਰ ਸਰਬ ਕੋ ਗਨਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾ ਣੂ ਸੇ ਲੇਕਰ ਪਰਾਰਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯਥਾਯੋਗ੍ਯਤਾਕਰ ਪੁਨਾ ਸ

ਰਬ ਕੋ ਹਨਨ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਸਰਬ ਤੇ ਅਨਭੇਖ ਪੂਰਬੋਕ੍ਤ ਸੰਪੂਰਨ ਉਤਪਤਿ ਪਾਲਨਾਦਿ ਸੰਹਾਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਤਤਤਤਾ ਦਿ ਰੂਪਕਰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਅਭੀ ਸਰਬ ਓਰ ਤੇ ਅਭੇਖ ਕਯਾ ਅਪ੍ਰਤਰਕਜ ਹੈ ਭੇਖਾਦਿ ਚਿਹਨ ਬ੍ਰਹਮਾਦਾ ਕੋਊ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਜਿਸਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਅਥਵਾ ਭੇਖ ਨਾਮ ਯੋਨਿ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯੋਨਿਸੋ ਰਹਿਤਹੈ॥ਯਥਾਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਮਾਝ ਕੀ ਵਾਰ ਮੇਂ ਸਲੋਕ ॥ ਪਰਿੰਦਏਨਗਿਰਾਹਜ਼ਰ ॥ ਦਰਖਤਆਬਆਸਕਰਦਿਹੈ ਦਸੁਈ ॥ ਏਕਤੁਈਏਕਤੁਈ ॥ ਨਾਨਕਲਿਲਾਰਲਿਖਿਆ ਸੋਇ॥ਮੇਟਨਸਕੈਕੋਇ॥ਕਲਾਧਰੈਹਰੈਸੁਈ॥ਏਕਤੁਈ॥ਏਕ ਤੁਈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਨ ਜਨੋਂ ਕੋ ਅਭੇਖ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਅਜੋਨਿਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਗਰਭ ਕਾ ਅਭਾਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭਾਵਕਾ ਅਭਾਵ ਕਜਾ ਪੁਰਖ ਰੂਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿਸਕੀ ਸਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤੇਸਭ ਅਨਭੇਖ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥ਕਿੰਵਾ॥ਹੇ (ਅਨਭਏ) (ਖ) ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਸਾਦਿਪੰਚ ਉਪਾ ਧਿਓਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਵਾ ਦਰਸ ਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਵਾ ਸਰਬੰਹੰਤਾ ਹਨ ਹਿੰਸਾਗਤਜੋ ਅਰਥਾਤ ਸ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ ਨ ਜਾਨਹੀਂ ਜਿਹ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਰੁ ਰੇਖ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ ਨਜਾਯ ੧ ਮੀਮਾਸਾ ੨ ਪਾਤੰਜਲ ੩ ਸਾਂਖ੍ਯ ੪ ਵੈਸ਼ੇਸ਼ਿਕ ੫ ਬੇਦਾਂਤ ੬ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਸਬਦ ਪੁਰਾਨ ਇਤਿਹਾ ਸ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਬੇਦ ਉਪਬੇਦ ਅੰਗ ਸਹਿਤ ਸਭਕਾ ਉਪਲਖਜ ਣ ਹੈ ਜਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕਾ ਰੂਪ ਚਤੁਰਭੁਜਾਦਿ ਰੰਗ ਸ੍ਵੇਤ ਪੀਤ ਹਰਿਤਕਪਿਸ ਨੀਲ ਰਕ੍ਤ ਚਿਤ੍ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸ ਕਤਾ ਪੁਨਾਰੇਖ ਰੇਖਾ ਸੰਖਚਕ੍ ਤ੍ਰਿਸ਼ੂਲ ਪਦਮ ਜਵ ਬਜ੍ ਖ ੜਗ ਤਰਾਜ੍ਹੂ ਪੁਰੁਖਸਿਰ ਊਰਧਰੇਖਾ ਮਣਿਬੰਧਾਦਿ ਅਨੰਤ ਸਮੁਦ੍ਰੀਕ ਰਿਖੀਕ੍ਰਿਤ ਚੀਥੋਂ ਮੇ ਜੋ ਹੈ ਚਕ੍ਰਚਿਹ੍ਨ ਕ੍ਰੀ ਵਜਾ ਖਜਾ ਮੇ ਪੂਰਬ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਤਿਨਮੈਂਤੇ ਮੁਖਜ ਚਿਹ੍ਨ ਯਹ ਹੈ ਵਾ ਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਐਸਾ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਕੈਸੇਹੂੰ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਵਾ ਬਿਧਿ ਪਖਜ ਮੇ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਨ ਜਾਨਹੀ ਕਜਾ ਸੰਪੂਰਣ ਪੂਰਬੋਕ੍ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਔਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇਕ੍ਰਤਾਜਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੇ ਰੂਪ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਦ੍ਵਿਭੁਜ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨ ਕਾਦਿ ਸੰਖਚਕ੍ ਖਨਮਾਲਾਕੋਸੁਤੁਛ ਕ੍ਰਿਗੁਲਤਾਮੁਰਲੀ ਮੁਕ ਟ ਪੀਤਬਸਤ੍ ਧਨੁਖਬਾਨ ਮਾਜਿਸ੍ ਬਸਤ੍ ਸੇਲੀਟੋਪੀ ਇ ਤਜਾਦਿਕ ਰੂਪਜੋਜੋਜਿਸਜਿਸਕੋਪਜਾਰਾਹੈਔਰਰੰਗਾਚੀਰ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਤਥਾ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀ ਸਜਾਮ ਬਰਨ ਬਿਸ਼ਨ ਬਾਵਨ ਰਾ ਮਚੰਦ੍ਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਪਿਲ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਜਿਸਕੋ ਬਾਂਛਿਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਯ ਹੈ ਅਰੁ ਰੇਖਾ ਭੀ ਬਜ੍ਜਵ ਪ ਦਮਾਦਿਕ ਜੋਜੋ ਬਾਂਛਿਤ ਹੈ ਭਕੁਮਾਲ ਮੇ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਧਜਾਨ ਛਲਾਦਿ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਭਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕਜੋਂਕਿ ਜਾਨੇਸੇ ਬਿਨਾ

ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਅਯੋਗਜ ਹੋਨੇ ਤੇ ਨਵਿਸ਼ਨੁਕੀਰਤੀਯੇਤ ਬਿਸ਼ਨੂੰ ਨਾਬਿਸ਼ਨੁ ਬਿਸਨਸੰਸਮਰੇਤ। ਨਾਬਿਸ਼ਨੁ ਚਿੰਤਯੇਤ ਵਿਸ਼ਨੰ ਨਾਵਿਸਨੁ ਵਿਸ਼ਨੁ ਮਾਪੁਨਯਾਤ। ਇਸੀਤੇ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਔ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕਰਤਾ ਸਭ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾ ਰੂਪ ਰੰਗਾਦਿ ਜਾ ਨਤੇ ਹੈਂ ਰੂਪ ਰੰਗਨਰੇਖ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੈ ਖਾਸ ਬੀੜਮੇ ਪਰੰਤੁ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਾਠ ਯਹੀ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਅਰਥ ਵਿਲਖਜਣਤਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਪਰਮਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਜਾਕਹਿ ਨੇਤ ਭਾਖਤ ਨਿੱਤ ॥ ਟੀਕਾ

ਪਰਮ ਉਤਕਿਸ੍ ਬੇਦ ਪਰਮ ਉਤਮ ਬਸਤੁ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿਕ ਹੋਨੇ ਤੇ ਔਰ ਪੁਨਾ ਪੁਰਾਨ ਅਸ੍ਟਾਦਸ ਉਪਪੁਰਾਨ ਸਹਿਤ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਤਨੇਂ ਪ੍ਰਤੀਨੇਤਿਨੇਤਿ ਕਰ ਕਥਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ

ਮੂਲ ॥ ਕੋਟ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਪੁਰਾਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਨ ਆਵ ਈ ਵਹ ਚਿੱਤ ॥ ੯੬ ॥ ਟੀਕਾ

ਔਰ ਇਦੰਕਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਕੋਟ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਵਾ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀਓਂ ਕੀ ਜੋ ਕੋਟਿਆਂ ਹੈ ਤਿਨੋਂਕਰ ਔਰ ਪੁਰਾਨੋ ਕੀ ਕੋਟਿ ਆਂਕਰ ਵਾ ਪੁਰਾਤਨ ਬ੍ਰਿਧਿ ਤਿਨਕੀ ਕੋਟਿਓਂਕਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਕੋਟਿਓਂ ਕਰ ਨ ਆਵਈਵਹੁ ਚਿੱਤਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰਭੀ ਚਿਤਬ੍ਰਿਤੀ ਆਰੂਢ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਕੁਤਰਕਕੋਟੀ ਕਰ ਭੀ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ

ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪ
ਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬ ਪਖੇ
ਅਸ੍ਮਮਛੰਦਰੁਆਲ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਤ੍ਰੈਤ੍ਰਿੰਸ
ਤਿਮੋ ਅੰਸੁ ॥ ੩੩ ॥ ਅਸ੍ਮਮਛੰਦਸਮਾਪਤਃ ॥ ੯ ॥ਪ੍ਰਥਮਅੰਸ੍

੧ ਓਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥

ਅਥ ਨੌਮਛੰਦ ਮਧੁਭਾਰ ਲਿਖਜ਼ਤੇ ॥ ਮਧੁਭਾਰ ਛੰਦ ॥ ਤ੍ਰ
ਪ੍ਰਸਾਦਿ। ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਮਧੁਭਾਰ ਛੰਦ ਮੇ ਆਪਕਾ ਸ੍ਤ
ਤ੍ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕਰਤਾ ਹੌਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਗੁਨਗਨ ਉਦਾਰ ॥ ਟੀਕਾ

ਗੁਨਗਨ ਭਗਤਵਤਸਲ ਦੀਨਬੰਧੁ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਦੁਸ਼ਟ
ਨਾਸਨ ਬ੍ਰਹਮੰਨਜਦੇਵ ਪ੍ਰਪੰਨਾਰਤਿਹਰ ਸਰਣਾਗਤਿ ਵਤ
ਸਲ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਗੁਨੋਕੇਗਨ ਸੰਬੂਹ ਜਿਸਕੇ ਹੈਂ ਉਦਾਰ
ਕਹਿਏ ਸੇਸ਼ਟ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ॥ ਟੀਕਾ

ਬ੍ਰਿਅੰਤ ਅਨੰਤ ਬਿਅੰਤ ਬਿਅੰਤ ਬਿਅੰਤ ਕੋ ਕਰੰਤ ਪਾਠ ਪੋ
ਖਿਐ। ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਨ ਅਕਾਸ਼ਵਤ ਪਰਿਪੂਰਨਤਾ ਕਾਲ ਜ
ਰ ਜਿਸ ਭਗਵਤਕੇ ਮਹਤ੍ਵ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਦੇਸਕਰ
ਪਾਰਅਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਆਸਨ ਅਭੰਗ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਕੂਟਵਤ ਦ੍ਰਿਢਕਰ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਵਾ ਨਰ
ਲਵੀ ਧਨਾਦਿ ਰੂਪਕਰ ਜੋਗਾਸਨ ਜਿਸਕਾ ਅਭੰਗ ਨਿਸ੍ਚਲ
ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਆਸਨ ਅਭੰਗ ਤਿਸ ਅਭੰਗਨਾਸ ਰਹਿਤ ਪਾ
ਰਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਕਿਸੀਕੀ ਕੁਛ ਆਸ ਨ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰਿਪੂ
ਰਨਕਾਮ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਆਸੱਨ ਅਭੰਗ ਆਸਨ ਐਸੇ ਦ
ਬਾਕਰ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਮੀਪਤਾ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਅ
ਭੰਗ ਮੁਰਮਾਤਮਾ ਹੈਂ ਸੋ ਆਸਨ ਕਜ਼ਾ ਸਮੀਪ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥
ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਹਾਥ ਪੈ ਨੇਰੇ ਸਹਿਜੇ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਈ । ਆਪ
ਨ ਆਪ ਹੋਨੋ ਤੇ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਉਪਮਾ ਅਨੰਗ ॥ ੯੭ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਭਾਸ ਰਹਿਤ ਦੇਹਾਦਿ ਸੇ ਸ਼ੂਨਜ ਹੈ ਯਹੀ ਹੈ ਉਪਮਾ ਤਿਸ
ਕੀ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਪਖਜ਼ਪਾਤ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਨਾ ਵਡੀ ਵਡਿਆ
ਈ ਹੈ ਨਿਆਉ ਹੈ ਧਰਮ ਕਾ । ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾਕ
ਿਆ ਨ ਸੁਨਈ ਚੁਗ਼ਲਕਾ। ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗਕੀਵਾਰ
ਕੀ ਪਉੜੀ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਨੰਗ ਕਾਮ
ਦੇਵ ਕਈਕੋਟ ਕਾਮਦੇਵਤ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਨਭਵਆਪਹੋਨੇਤੇਅਨੁਭਵਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹੈਜੈਸੇਹੀਰੇਕਰਹੀਰਾ ਬੇਧੀ
ਤਹੈਜੈਸੇਧ੍ਰੁਵਾਦਿਤਾਰਾਕੀਜੋਤਿਕਰਧ੍ਰੁਵਾਦਿਤਾਰਾਦੇਖੀਤੇਹੈਂਚੰ
ਦ੍ਰਮਾਜੋਤਿਕਰ ਚੰਦ੍ ਸੂਰਜ ਜੋਤਿਕਰ ਸੂਰਯ ਐਸੇ ਹੀ ਆਤ

मा अनुभव कर आतमावलोकन होञ है इतरधा ब्र
धि आदिकों के प्रति जह होने ते केवल आवरन भंग
मात्र बुधि का प्रयोजन है ब्रिति बज्रापज होने ते आत
मा को ॥ मलार महला १ ॥ चँद्कुमदनी दुरउनिवस
सि अनुभव कारणरे ॥ यथा कलज्ञान मे॥ नानक तत
ततसिउ मिलिऐ हीरेहीर बिधाइऐ॥

मूल ॥ निस दिन अनास ॥ टीका

रात्रि दिन सरबकाल का उपलखजण है अरथात स
रबकाल सो अनास है ॥ वा ॥ आसा सो रहित है ॥ २ ॥
वा ॥ दिसादिके बिभाग सो रहित है॥ ३ ॥वा॥प्राचज्रादि
दिशा जैसे मलेछो ने पसुम दिशा का संकेत कीआ हुआ
है तदवत नही है आसा नाम दिसा का भी है इसीते
अनास है परम पुरख सो॥ ४ ॥ किंवा ॥ आसु करके
असन भोजन तिससे रहित है मुखादि अवजवाभाव हे
ने ते ॥५॥किंवा ॥ आसुनाम सीघ्रता काहै तिसतो रहित
है अरथात कूटसत्र है निरगुन रूप कर ॥ ६ ॥ वा ॥ स
गुन रूप मे भी शिव आसु तोखन ही है भसमंत्रादि वत्
अरथात बहुत काल पर्यंत सेवन कीए प्रसंन होता है
परंतु फल अथिनासी देता है इसी ते अनास है ॥ ७
॥ किंवा ॥ आसज नाम मुखादि कलपना रहित है ॥ ८

॥किंवा ॥ अनास कज्ञा नास रहितहैजीवासै प्रमाका ल
खजन ही यही है जो अनधिगत अबाधित बिसज्ञा कार
ज्ञन ही यही है जो अनधिगत अबाधित बिसज्ञा कार
अंतहकरन की ब्रिति अरथात पूथम जिसका अनुभव
नहीं हुआ और जब हुआ तब और कर अबाधित ना
म तो रहित होना ॥ ९ ॥ वा ॥ अनास नाम पारसी मे
बिलकुल खिलकत खुदा जाने संपुरन सिसृी का बाच
क है और इसमजमा भी इसको कहिते हैं और अमा
नुत का भीयही माइने है अरथ किआकि चरांचरसब अ
नुभव रुप है अनुभव सो जुदा नही है निसदिन कही
ये सरबदा पूकाश सरुप ऐसे दोनो तुक मिलाकर अ
रथ करना ॥ १० ॥

मूल ॥ आजान बाह ॥ टीका

आसमंतात अरथात सरब ओर है बाह नाम पाप्त
करने वाले जान बाहन जिसके सो कहीऐ आजान बा
हा॥ बिसूक सेन सत ॥ १ ॥ वा आजा न बाह ॥ जिस
का बाह गरुडादि आजा न आने जाने से रहित है अर
थात सरबदा अंग संग है जैसे इतरों के बाहन शा
लादिको मे चले जाते हैं तैसे नही है पुसपक जैसे रा
मचंद्र जीका आकाश मे पाप्त करके लीन रहे था स
रबदा कालतदवतसंकलपानुसारीहै बाहनजिसका सो
कहीऐअजान बाह ॥ २ ॥ वा ॥ आजान जनममरन सो

ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮੋਖਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਬਾਹਨ ਜਿਸਕਾ ਸੋਕ
ਹੀਐ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਜਾਨ ਸਬਦ ਕੀ ਦੇਹ ਮੇ
ਭੀ ਲੋਕਿਕ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਦੇਖੀਤੀ ਹੈ ਮੁਝਕੀ ਜਾਨ ਮਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾ
ਨ ਅਛੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਜਾਨ ਕਜਾ ਜਾਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਤਨਾ
ਕੁ ਨਜੁਨਾਧਿਕ ਛੋਟਾ ਬਡਾ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਦੇਹ ਹੋਇ ਤਿਸਕੇ
ਅਨੁਸਾਰੀ ਛੋਟਾਬਡਾ ਬਾਹੁ ਗਰੁੜ ਹੋਇ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀ
ਐ ਆਜਾਨ ਬਾਹ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਆਜਾਨਬਾਹ ਲੰਬੀ ਭੁਜਾ ਹੋ
ਇ ਜਾਨੁਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਜਤ ਕਰਕੈ ਅਵਤਾਰੋਂਹੀ ਕੀ ਹੋਤੀਹੈਂ ਸੋ
ਕਹੀਐ ਅਜਾਨਬਾਹ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਾਹਾਨਸਾਹ ॥ ੯੮ ॥ ਰਾਜਾਨਰਾਜ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਸਾਹ ਹੈ ਤੌ ਭੀ ਸਾਹ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਰਭਿਮਾਨ ਹੋਨੈ
ਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਸ਼ਾਹ ਤੋ ਭੀ ਸਾਹ ਹੈ ਨਿਤਜ ਵਿਭੂਤੀ ਮਾਨ ਹੋਨੈ
ਤੇ ਔਰ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਰਾਜਾਨਰਾਜ ॥ ਰਾਜ ਰਾਜ ਕੁਬੇਰ ਰੂਪ
ਧਨਾਧਜਖਜ ਵਿੱਤੇਸੋਯਖਜਰਖਜਸਾ ॥ ਇਸ ਗੀਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ
ਤੇ ਕੁਬੇਰ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਤਰ ਰਾਜਾ ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਕਰ
ਰਾਜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰਾਜਕਰ ਰਾਜਾ ਨਹੀ ਹੈ ਸ੍ਵ
ਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਰਾਜਾਨਰਾਜ ॥ ਇਸ ਮਹਾਰਾਜ
ਤੁਲਜ ਔਰ ਰਾਜਾ ਨਹੀ ਹੈ ਰਾਜੋ ਕਾ ਰਾਜਾ ਯਹੀ ਹੈ ਅਰਥ
ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੀ ਹੈ ਰਾਜ ਕੇ ਹੂਏਹੂਏ ਭੀ ਜਿਸਕਾ ਰਾਜ ਨਹੀ
ਹੈ ਕਯੋਂਕਿ ਨਿਰਭਿਮਾਨ ਹੋਨੈ ਤੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰਾਜ ਕੇ ਹੂਏ

ਭੀ ਬਡਾ ਰਾਜ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਐਸਾ ਮਹਾਰਾਜ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥
ਸ੍ਰਗੁਨ ਪਖਜ ਮੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਉਗ੍ਰਸੇਨ ਪ੍ਰਤਿ ਰਾਜਾ
ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਵਾ ॥ ਰਾਜ ਨਾਮ ਕਾਰੀਗਰੋਂ ਕਾ ਤਿਨਕਾ ਰਾ
ਜਾ ਬਿਸ੍ਵਕਰਮਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਬਿਰਾਜਰਹੇ ਹੋ ਅਰਥਾਤ
ਬਿਸ੍ਵਕਰਮਾ ਕੋ ਸਕਤਿ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹੋ ॥

ਮੂਲ ॥ ਭਾਨਾਨਭਾਨ ॥ ਦੈਵਾਨਦੇਵ ॥ ਉ ਪਮਾਮਹਾਨ ॥ ੯੯ ॥ ਟੀਕਾ

ਭਾਨ ਕਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸਮਾਨ ਹੈ ਆਨਨ ਮੁਖ ਜਿਸਕਾ ॥ ਵਾ ॥ਭਾਨ
ਕਜਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਨਨ ਮੁਖਜ ਤਾ ਕਰ ਜੋ ਸੋ ਕਹੀਐ
ਭਾਨਾਨਭਾਨ ਔਰ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਦੇਵਾਨਦੇਵ ॥ ਉਪਮਾਮਹਾਨ
॥ ਪੂਰਬਵਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਨ ਇੰਦ੍ ॥ ਟੀਕਾ

ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰਮੈਸ੍ਵਰ ਯੇਹੈ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦਕੋ
ਲੇਸਮਾਤ੍ਰਕਰ ਆਨੰਦੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਏਤਸਜੈਵਾਨੰਦਸਜਾਅਨਜਾ
ਨਿਭੂਤਾਨਿਮਾਤ੍ਰਮੁਪਜੀਵੰਤਿਇਤਿ ਸ੍ਰਤੇ॥ਇਸਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦਕੀ
ਆਤ੍ਰਾ ਕਿਆ ਲੇਸਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਅਨੰਦੀ ਹੂਏ ਹੂਏਹੈਂ
ਇਸੀ ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇੰਦ੍ਰਾਨ ਇੰਦ੍ ਹੈ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾ
ਨਾਮ ਸਹਸ੍ਰਲਖਜਮੀਕਾਅਰਥਕਿਆਕਿ ਇੰਦ੍ਰਲਖਜਮੀਕੇਨ
ਹੂਏਹੂਏ ਭੀ ਜੋ ਭਗਵਤ ਮਹਾਂ ਇੰਦ੍ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਇੰ
ਦ੍ਰਾਨਇੰਦ੍ਰਕਿਆਕਿਜੋਮਹਾਰੌਕਹੈਤਿਨਕੇਪ੍ਰਤਿਜੋਅਨੰਤਇੰਦ੍ਰਾ

ਦਿ ਪਦਵੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇਵਾਰਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਇੰਦ੍ਰ
ਨ ਇੰਦ੍ਰ ॥ ਯਥਾ ॥ ਜਾ ਕਉ ਅਪਨੀ ਕਰੈ ਬਖਸੀਸ ॥ ਤ
ਕਾ ਲੇਖਾ ਨ ਗਨੈ ਜਗਦੀਸ ॥ ਇਸੀ ਤੇ ਜਾਨਾ ਚਾਹੀਐ
ਕਿ ਯਹ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਪਦਵੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਤਾ ਹੈ
ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਕ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਇ
ਸਤ੍ਰੀ ਭਾਵਕਰ ਜੋ ਮਹਾਂ ਰੰਕਨੀ ਹੋਯ ਅਰੁ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾਂਸੇ
ਵਨ ਕਰੇ ਤੁਰਤ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਇੰਦ੍ਰਾ ਨਾਮ ਲਖਜ਼ਮੀ ਭਾਵ
ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਹੈ ਯਹ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਂਨਇੰ
ਦ੍ਰ ਇਸੀਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ਰਾਨ ਇੰਦ੍ਰ ਹੈ ॥੪॥

ਮੂਲ ॥ ਬਾਲਾਨਬਾਲ ॥ ਟੀਕਾ

ਬਾਲ ਇਹਾਂ ਬਰਸ ਕੈ ਨੀਚੇ ਨੀਚੇ ਕਾ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾਂ ਨਿ
ਸ੍ਚਿੰਤ ਚਿੱਤ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ਤਿਸਕੀ ਹਸਤ ਪਾਦਾਦਿ ਪ੍ਰਕੰ
ਪ ਰੂਪ ਚੇਸ੍ਟਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨੇ ਤੇ ॥ ਯਾਸ੍ਮਾਮੂਢਤਮੋਲੋਕੇ ਯ
ਸ੍ਮਬੁਧੇਃਪਰੰਗਤਹਾ ॥ ਉਭਾਵੇਤੋਸੁਖਮੇਧੇਤੇ ਕਨਿਸਤਜ਼ੰਤਰਤੋ
ਜਨਹ ॥ ਮੂਢ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਵੋ ਬਾਲ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ
ਸੋ ਪਰਮਾਨੰਦ ਰੂਪ ਬਾਲਾਨਬਾਲ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਾਲਕ ਕੋ
ਮੂਢ ਹੋਨੇ ਤੇ ਬਾਲਾਂਨਬਾਲ ਪਦ ਦੀਆ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ॥ ੧
॥ ਵਾ ॥ ਅਖਜ਼ਯ ਬਟਸਤ੍ਰ ਮਾਰਕੰਡੇਯ ਕਾ ਸ੍ਮਾਮੀ ਪਰਣ ਪੁ
ਟਕੋ ਪਰਿਪਾਦਾਂਗੁਸ੍ਠ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਪਾਨ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ
॥ ਬਾਲਾਨਬਾਲ ਬਾਲਾ ਨਾਮ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਬਡੇ ਕਾ ਹੈ ਅਰ

ਜਤ ਬਡੇ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਪਰਮ ਬਡਾ ਹੈ ਆਯੁ ਕਰ ਸ਼ਰੀ
ਰਕਰ ਵਾ ਕਾਕਭਸੁੰਡ ਲੋਮਸ਼ਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਾ
ਲਾਨਾਮ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਾਲ ਪੁਤ੍ਰ ਤਿਸਕੇ ਦੋਨੋ ਨਹੀ ਹੈਂ ॥ ਇ
ਸੀ ਤੇ ਬਾਲਾਨ ਬਾਲ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਨਕਾਦਿ ਅਵਤਾ
ਰ ਪਰਮ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਬਾਲ੍ਹੋਂ ਕੇ ਬਾਲ ਪ੍ਰਥਮ ਸਿਸੁ ਅ
ਵਸ੍ਥਾ ਹੈ ਬਰਸਤਕ ਬਾਲਪਾਛ ਬਰਸਤਕ ਕੁਮਾਰ ਦਸਬ
ਰਸ ਤਕ ਪੌਗੰਡ ਪੰਦ੍ਰਹ ਤਕ ਕਿਸ਼ੌਰ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਜੁਬਾ ਸੋ
ਭਗਵਾਨ ਨ ਬਾਲਾ ਬਡਾਹੀ ਹੈ ਅਰ ਨ ਬਾਲ ਹੀ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂਃ
॥ ਠੰਡੀ ਤਤੀ ਮਿਟੀ ਖਾਈ ॥ ਓਹ ਨ ਬਾਲਾ ਬ੍ਰੂਢਾ ਭਾਈ ॥
ਏ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਾਲਾ ਨਾਮ ਕੁੰਡਲ ਕਾ ਹੈ ਬਾਲੋਪਲਖਿਜ਼ਤ
ਕੇਸ ਸੋ ਨ ਤਿਸਕੇ ਕੁੰਡਲਾਦਿ ਭੂਖਨ ਹੀ ਹੈ ॥ ਬਾਲ ਨਾਮ
ਕੇਸ ਕਾ ਸੋ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂਃ ॥ ਬਰਨ ਚਿਹਨ ਜਿਹਮੁਖ
ਨਮਸਾਰੇ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਕੇਸ ਘੁੰਘਰਾਰੇ ਸ਼ਜ਼ਾਮਹੋ
ਹਿ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਬਾਲਾਨਬਾਲ ॥ ੮ ॥ ਵਾ ॥ ਬਾਲਾਜੀ
ਬਾਲ ਸਖਾ ਜੋ ਹੈ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਔਰ ਬਾਲ ਬਭਿਆਈ
ਜੋ ਉਨਕੀ ਸਿਖੀ ਔਰ ਸਖਾਭਾਵਕੀਹੈ ਸੋਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀਕੀ
ਸੋਕਿਹੈਤਿਸਕੋਮਹਾਰਾਜਕਹਿਤੇਹੈਂ ਬਾਲਾਨਬਾਲਔਨਾਇਹਾਂ
ਪੁਰੁਖਬਾਚੀ ਲਗਾਇ ਲੇਨਾ ॥੯॥ ਵਾ ਬਾਲਾਨਕਹਿਏ ਬਾਲਾ
ਇਕ ਸਿਖ ਤਿਨਕੇ ਬਾਲਬਡੇ ਇਸ੍ਟਦੇਵ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀ ਮ
ਹਾਰਾਜ ॥ ੧੦ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਾਲਾ ਨਾਮ ਰਾਖਜ਼ਸੀ ਕਾ ਹੈ ਜੋ
ਸੋਪੂਤਨਾਦਿਕ ਬਾਲਗ੍ਰਾਹ ਹੈ ਸੋ ਯਹ ਕੈਸਾ ਹੈ ਬਾਲ ਵਾਹਿ

ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਜੂ ਕਹੈ ਹੈ ਬਾਲਾਨ ਬਾਲ ਹੇ ਖਾਲ ਸਾ ਜੀ ਇਸ ਬਾਲਕੇ ਸਮੀਪ ਕੋਊ ਬਾਲਾ ਨਹੀਂ ਆਤੀ॥ ੧੧॥ ਕਿੰਵਾ ਬਾਲਾਨ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸੰਬੁਹ ਹੈ ਤਿਨਮੇ ਬਾਲ ਕਹਿਏ ਸੁੰਦਰ ਬਡਾ ਸਰੂਪ ਹੈ ਭਗਵਤੀ ਜੀ ਆਪਕਾ ਸੀਤਾ ਰਾਧਕਾ ਮਾਤਾ ਸੁਲਖਜ਼ਣੀ ਆਦਿਕ॥ ੧੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਰੰਕਾਨਰੰਕ ਪਦ ਆਗੇ ਪੜਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਾਲਾਨ ਬਾਲ ਧਨਾਢਜੋਂ ਕਾ ਧਨਾਢਜ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥ ੧੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਰੰਕਾਨ ਰੰਕ ॥ ਟੀਕਾ

ਸੁਦਾਮਾਦਿ ਵਾ ਰੰਕਾਨਰੰਕ ਜੋ ਧਨਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਭਕ੍ਤ ਵੋ ਰੰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿ ਰਾਜ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੈ ਤਸਰੀ ਕੀ ਵਾਰਕੀ ਪਉੜੀ ॥ਖ਼ਸਤਾਤੁਟੀਝੋਪੜੀ ਚੀਰ ਸਭ ਛਿਨਾ। ਜਾਤਨ ਪਾਤਨ ਆਦਰੋ ਉਦਿਆਨ ਭੂਮਿਨਾ। ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਇਠਧਨ ਰੂਪਹੀਨ ਕਛੁਸਾਕਨਸਿੰਨ। ਰਾਜਾ ਸਗਲੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਾ ਹਰਿਨਾਮ ਮਨ ਭਿੰਨਾ। ਤਿਸਕੀ ਧੂੜ ਮਨ ਉਧਰੈ ਪ੍ਰਭੁਹੁਇ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨਾ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਸਲੋਕ ॥ ਜਿਨਕੇ ਪਲੇ ਧਨ ਬਸੈ ਤਿਨਕਾ ਨਾਮ ਫਕੀਰ। ਜਿਨਕੇ ਹਿਰਦੇ ਤੂੰ ਬਸੈ ਤੇ ਨਰ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ। ਰੰਕਾਬੰਕਾਵਤ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਾਲਾਨ ਕਾਲ॥ ੯੦॥ ਟੀਕਾ

ਕਾਲ ਜੋ ਮਾਰਕਾ ਮਿਤ੍ਰਜੁ ਤਿਸਕਾ ਭੀ ਮਾਰਕ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਕਾਲਾਨ ਕਾਲ ਕਾਲਿਓਂ ਕਾ ਕਾਲਾ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਸਜਾ

ਮ ਮੂਰਤਿ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਕਾਲਾਨਕਾਲ ਕਾਕੁਕਰ ਅਰਥ ਕ ਰਨਾ ਕਿ ਕਾਲਾ ਕਜਾ ਸਜਾਮ ਮੂਰਤੀ ਮਾੜੂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨ ਕਾਲ ਸਜਾਮਾਦਿ ਮੂਰਤੋਂ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਯਥਾ ਗੁਰੂਃ ਨਸੰਖੰਨ ਚਕ੍ਰੰ ਨ ਚਾਦਾ ਨ ਸ਼ਿਆਮੰ। ਹੁਕਸਚਬਾਲਕ ਖਲਕਮਿਆਨੇ ਸਜਾਮ ਮੂਰਤਿ ਨਾਹਿ ॥ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥੩॥ ਨਿਸਕਲੰਕ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨਭੂਤਅੰਗ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਭੂਤੰ ਅਨਭੂਤੰ ਨ ਹੁਆ ਹੋਇ ਸਰੀਰ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਨਭੂਤ ਅੰਗ ॥ਵਾ॥ ਭੂਤੋਸੋਅਨਕਜਾ ਭਿੰਨਹੋਇਅੰਗ ਸ਼ਰੀਰ ਜਿਸਕਾਸੋਕਹੀਐਅਨਭੂਤਅੰਗ॥੨॥ਜੈਸੇ ਅਸ੍ਨਾਤ ਭਿੰਨੋ ਅਨ ਸ੍ਨਹ ਅਰਥਾਤ ਸਤਚਿਤਅਨੰਦਰੂਪਹੈ ਵਪੁਜਿਸਕਾਸੋਕਹਿਐ ਅਨਭੂਤਅੰਗ॥੨॥ਵਾ॥ਅਨਭੂਤਅੰਗ ਇਸਪਾਠਕਰ ਕਲਗ਼ੀ ਧਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਅਨੁਭਵਜਾਨਨਾ ਸਗੁਨਕਾ ਮਹਾਰਾਜ ਕ ਹੈਤੇਹੈਂ ਕਿ ਅਨਭੂਤਅੰਗਸੋਅਕਾਲਪੁਰਖਜੀਕਾ ਜੋ ਬਪੁਹੈ ਸੋ ਹਮਨੇਅਨੁਭਵਕਿਆਹੈ॥੩॥ਅਥਵਾ॥ ਬ੍ਰਜਪਖਜਮੇਗੋਪਾਦਿਕ ਕਾ ਕਥਨ ਕਟਾਖਜ ਪੂਰਬਕ ਕਬੀਬੀ ਹੁਆਹੈ ਕਿਸੀਕੇਅੰਗ ਇਸਕਾਲੇ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਨਹੀਂ ॥ ੪ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਅਨਭੂਤਅੰ ਥਾ ਹੋਸਖੀ ਕਬੀ ਭੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਨੁਭਵ ਕਿਆ ਥਾ ਅਰ- ਥਾਤਦੇਖਾ ਥਾ ਮਥੁਰਾਬਾਸ਼ੀਕਾ ਅੰਗਭਾਵ ਕਿਆ ਕਿਨਹੀਂ ਦੇ ਥਾ ਥਾ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਯਹ ਮੰਤ੍ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਰਾਹਿ ਤਜਤਾਕੇ ਦੇਨੇ ਵਾਰਾ ਹੈ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਕਿਆ ਹੁਆ ॥੬॥ਅਥਵਾ ਭੁਗਵੈਤੋਕੇਅੰਗਕੇਅਨੁਭਵਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇਕਰਨੇਵਾਰਾਹੈ ॥੭॥

ਮੂਲ ॥ ਆਭਾਅਭੰਗ॥ ਗਤਿਮਿਤਿਅਪਾਰ॥
ਟੀਕਾ—ਸੋਭਾ ਅਭੰਗ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਲੋਕ ਜਿਸਕੀ ਭਾਵ ਕਿਆ
ਕਿ ਇਸਮੇ ਤ੍ਰਿਭੰਗ ਰੂਪ ਬੰਸੀ ਬਾਦਨ ਕਾਲਮੇ ਜੋ ਥੀਸੋ
ਅਬ ਕਹਾਂ ਹੈ ॥ ੧ ॥ (ਗਤਿਮਿਤਿਅਪਾਰ) ਜਿਸਕੀ ਗਤੀ
ਕੀ ਮਿਤਿ ਮਰਜਾਦਾ ਜਾਨੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ ਕਿਸੀ ਕਰ ਭੀ ਗ
ਤਿ ਕੇ ਤੀਨੋ ਅਰਥ॥ ੧॥

ਮੂਲ ॥ ਗੁਨਗਾਨ ਉਦਾਰ॥ ੯੧॥ ਟੀਕਾ
ਗੁਨੋਂਕੇ ਗਾਨ ਸੰਬੂਹ ਹੈਂ ਉਦਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕ-
ਹਿਐ ਗੁਨਗਾਨ ਉਦਾਰ॥ ੧ ॥ ਵਾ॥ ਇਹੁ ਭੀ ਗੋਪਿਕਾਓਂ
ਕੇ ਓਰਤੇ ਕਥਨ ਸਾਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ ਜੋ ਗੁਨਉਨਉਨੇ ਕਥਨ
ਕੀਏ ਹੈਂ ਉਨਕੋ ਸਿਮਰਨ ਕਰ ਕਹਤੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ
॥ ਹੇ ਸਖੀ ਗੁਨਗਜਨ ਉਦਾਰ । ਗੁਨਜਗਜ ਹੋਤਾ ਤੋ ਪੁਨਾ ॥
ਆਵਤਾ ਬ੍ਰਜ ਮੇ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਦਾਰਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਰਥਾਤ ਹੇ
ਦਾਰਾਹੋ ਤਿਸਕੇ ਗੁਨ ਗਨੋਂ ਸਾਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕਥਨ ਗੋਪਿਕਾ ਕਾ
॥ ੪ ॥ ਵਾ ਤਿਸਕੇ ਜੋ ਗੁਨ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨਾਦਿ ਵਾ ਅਣਿਮਾ
ਦਿ ਉਦਾਰ ਨਾਮ ਸ੍ਰੇਸਟ ਸੋ ਕੈਸੇ ਹੈ ਕਿ ਗਨ ਅਰਥਾਤ ਔ
ਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਮੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਅਕ
ਥ ਕਥਾ ਬਹੁ ਕਾਹਿ ਕਹੀਜੈ। ਜੈਸਾ ਤੂੰ ਤੈਸਾ ਤੁਹੀ ਕਿਯਾ ਉ
ਪਮਾ ਦੀਜੈ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਮੁਨਿਮਨ ਪ੍ਰਣਾਮ ॥ ਟੀਕਾ

ਮੁਨਿ ਕਜਾ ਮਨਨ ਸ਼ੀਲ ਸ੍ਰੀ ਮੰਤ ਬੇਦ ਬਜ਼ਾਸਾਦਿ ਕਪਿਲਾ
ਦਿ ਪੁਨਾ ਮਨਹੀ ਮਨਮੇਪ੍ਰਣਾਮਨਮਸਕਾਰਕਰਤੇਹੈਂਜਿਸਕੋ
ਅਰਥਾਤ ਉਨਕੋ ਭੀ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਦਰਸ਼ਨ ਜਿਸਕਾ ॥ ਯਥਾ
ਸਨਕਸਨੰਦਨ ਸਨਾਤਨ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਤਿਨਕੋ ਦਰਸ ਦੁਲ
ਭਾਇਓ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਕਾ ਕਥਨ ਅਪ
ਨੀ ਓਰਸੇ ਮੁਨਿ ਰੂਪਜੋ ਕਪਿਲ ਬਜ਼ਾਸਾਦਿ ਤੁਮ ਹੋ ਆਪਕੋ
ਮਨਕਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੋਵੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗੋਪਿਕਾ ਕਾ ਕਥਨ
ਮੁਨਿਵਤ ਹੈ ਮਨ ਜਿਸਕਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਿਰਭੈ ਨਿਕਾਮ ॥ ਟੀਕਾ
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਬਿਸੇਖਣ ਵਾ ਮੁਨਿਓਂ ਕਾ ਬਿਸੇਖਣ ਕੈਸੇ ਹੈ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਾ ਮੁਨਿ ਨਿਰਭੈ ਭਯਸੇ ਸੂਨਜ ਦੁਤੀਯਾਤਵੈਭ
ਯੰਭਵਤੀਤਿ ਮੁਨਿਯੋਂਕੋ ਅਦ੍ਵੈਤ ਨਿਸ੍ਚ ਹੋਨੇਤੇ ਔਰ ਪਰਮਾਤ
ਮਾ ਕੋ ਭੀ ਨਿਹਕਾਮ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੋਨੇਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤ
ਮਾ ਤਥਾ ਮੁਨਿਯੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਤਿਦੁਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਟੀਕਾ
ਅਤਯੰਤ ਕਰ ਦੁਤੀਪ੍ਰਭਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਜਾ ਤੀਖਨ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਦੁ
ਯਹ ਜਿਸ ਜਿਸ ਕਾਲਮੇ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਛੀਰਸਾਗਰ ਪੇ ਜਾਤੇ
ਭਏ ਤਬ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਆਵਿਰਭਾਵ ਕਾਲਮੇ ਸਬਕੇ
ਨੇਤ੍ਰ ਮੁਦ੍ਰਿਤ ਹੋਇਜਾਤੇਰਹੇਹੈਂਅਤਿ ਤੇਜਸਤ੍ਵਾਤਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅ
ਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਦਯੁਤੀ ਹੈ॥ ੧॥ ਵਾ॥ ਅਤੀ ਪ੍ਰਚੰਡ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਤਾ

ਯਹ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੀਰਘ ਕਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਸਤਕਾ
ਰ ਪੂਰਬਕ ਜਾਪਕਹੈ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਮਿਤਿਗਤਿ ਅਖੰਡ ॥ ੯੨ ॥ ਟੀਕਾ

ਗਤਿ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਮਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਅਖੰਡ ਏਕ ਰ
ਸ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਸਜਾਤੀਯ ਬਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ
। ਸੋ ਕਹਿਐ ਮਿਤਿਗਤਿ ਅਖੰਡ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਦੇਸਕਾਲ ਵ
ਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸੇ ਦੂਨਜ਼ ਵਾਅਪ੍ਯਾਯ ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾ
ਸ਼ਤ੍ਵਕੇ ਹੂਏਹੂਏ ਅਵਿਸਿਸ੍ਟ ਅਖੰਡਾਰਥ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿਕ ਯ
ਹ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਮਤਗਤ ਅਖੰਡ ਖਾਸ ਬੀਜ਼ਕਾ ਪਾਠ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਆਲਸਜ ਕਰਮ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਤਜ਼ੰਤਕਰ ਆਲਸ ਪੂਰਬਕ ਹੈ ਕਰਮ ਜਿਸਕੇ ਅਰਥਾਤ
ਨਿਰਾਯਾਸ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਕਰਮ ਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਭਾਵ ਕਜ਼ਾ ਕਿ ਜੋ
ਕਰਮ ਅਤਜ਼ੰਤ ਤੁਛ ਹੋਇ ਸੋ ਆਲਸ ਪੂਰਬਕ ਕਰੀਤਾ ਹੈ
ਇਸਕਰ ਆਲਿਸਜ਼ ਕਰਮ ਹੈਂ ਭਗਵਾਨ । ਔਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੀ
ਮਹਾਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਅਲਸਾਈ ਭਈ ਰਹਤੀ ਹੈ ਯੋਗਨਿ
ਦ੍ਰਾ ਕਰ ਔਰ ਅਰਧਨੁਮੀਲਿਤ ਨੇਤ੍ਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਲਖਜ਼
ਮੀ ਜੀ ਸ੍ਵਸੁਰ ਚਰਨ ਧਰਕਰ ਸ਼ਨੈਸ਼ਨੈ ਮਰਦਨ ਕਰਤੇ ਰ
ਹੈ ਹੈਂ ਸੇਸ ਸਹਿਜਾ ਪੈ ਐਸੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਬਰ
ਨਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਮਹਾਭਾਰਤਾਦਿ ਗ੍ਰੰਥੋਂਮੇ। ਸਾਂਤਾਕਾਰੰ ਭੁਜਗ
ਸ਼ਯਨੰ ਪਦਮਨਾਭੰਸ੍ਵਰੇਸ਼ੰ। ਬਿਸ੍ਵਾਧਾਰੰ ਗਗਨਸਦ੍ਰਿਸ਼ੰ ਮੇਘ

ਬਰਣੰਸ਼ੁਭਾਂਗੰ। ਲਖਜ਼ਮੀਕਾਂਤੰਕਮਲਨਯਨੰਯੋਗਿਭਿਰਧਜ਼ਾ
ਗਮਜ਼ੰ। ਬੰਦੇ ਬਿਸ਼ਨੁੰ ਭਵਭਯ ਹਰਣੰ ਸਰਬ ਲੋਕੈਕਨਾਥੰ।
ਔਰ ਗਰਗਸੰਹਿਤਾ ਤਥਾ ਔਰ ਪੁਰਾਨੋਂ ਮੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥
ਯਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਦਭਾਗਵਤੇ ਦ੍ਵਤੀਯਸ੍ਕੰਧੇ ਸ਼ਪ੍ਤਮਾਧਜ਼ਾਯੇ ॥
੨੬ ॥ ਸਲੋਕੇ ॥ ਭੂਮੇਸੁਰੇ ਤਰਬਰੂਥ ਬਿਮਰਦਿਤਾਯਾਂ
ਕਲੇਸ਼ ਬਜ਼ਪਾਯ ਕਲਯਾਸਿਤਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੇਸਹ ॥ ਜਾਤਹ ਕ
ਰਿਖਜ਼ਤਿ ਜਨਾਨੁਪਲਖਜ਼ਮਾਰਗਹ ਕਰਮਾਣਿ ਚਾਤਮ ਮਹਿ
ਮੋਖਨਿ ਬੰਧਨਾਨਿ ॥ ਕਿ ਜਬ ਕੰਸਕਰ ਭੀਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਬ੍ਰ
ਹਮਾਦਿਕ ਸਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਗੋਲੋਕ ਮੇ ਤਬ ਸਰਕਾ
ਰ ਨੇ ਦੋ ਕੇਸ ਦੀਏ ਹੈਂ ਸਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਾਵ ਕਿਆ ਕਿ ਯਹ
ਕਾਰਜ ਕਰਨੇ ਕੋ ਤੋ ਮੇਰੇ ਕੇ ਸਭੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਸੋ ਸਜ਼ਾਮ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਸ੍ਵੇਤਬਲਦੇਵ ਜੀ ਅਰਥਾਤਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਕੇ
ਸ ਦੋਨੇ ਹੈਂ ਲੋਕੋਕ੍ਰਿ ਭੀ ਹੈ ਜੋ ਅਤਿ ਤੁਛ ਕਾਰਜ ਹੋਇ ਵਾ
ਕੋ ਲੋਕ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਯਹ ਕਾਰਜ ਤੋ ਮੁਝ ਕਾ ਬਾਲ ਭੀ
ਕਰ ਸਕਤਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹਰਨਾਕਸ ਰਾਵਨ ਕੰਸ ਕੇਸੀਦੰਤ
ਬਕਤ੍ ਸਿਸੁਪਾਲ ਸਾਲ੍ਵ ਸ੍ਵਾਸ ਬੀਰਜ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਾਦਿਕਾ
ਥ ਗੋਬਰਦਧਨੋਧਾਰਨ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮਥਨਸੇਤੁਬੰਦਨਾਦਿ ਜਿ
ਤਨੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਸਭ ਆਲਸ ਪੂਰਬਕ ਹੈ ਅ
ਤਿ ਤੁਛ ਕਾਰਜ ਹੋਨੇ ਤੇ ਬਾਲ ਲੀਲਾਵਤ ਰਤਨ ਉਪਾਇ
ਧਰੇ ਖੀਰ ਮਥਿਆ ਇਸ ਆਸਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗਤ ਚਰਿਤ੍ਰਔ
ਨ ਅਨੰਤ ਲੀਲਾ ਸਭ ਆਲਸ ਪੂਰਬਕ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਇਸੀ ਤੇ

महा'राज का नाम आलसज करम है ॥ १ ॥ किंवा ॥ आ
लिसज करम कहिऐ निरलेप हैं करम जिसके ॥ २ ॥

मूल ॥ आदिसज धरम ॥ टीका

वाहिगुरु जी के जो धरम है सो आदिसज है औ धरम
है भी अदिसज ही जब सृरगादि छल प्रापतहोतहै त
ब जानीत' है जो मैने धरम कीआ था वासतव ते धर
माधरम दोनो अदिशज है विपाक कालमे प्रतीत होते
है तुपक शबदवत तुपक की गोली जब निशाने पर
लगो तो पीछे अवाज़ होता है ॥ २ ॥ वा ॥ और किसी का
सुख औसृरघ देखकर कहीत' है जो इस पुरख ने धर
म कीआ है और अधरम भी ऐसे ही है ॥ वा ॥ अदि
शज रहिना यही जिस वाहिगुरु का धरम है ॥ ३ ॥
किंवा ॥ हे धरम हे लखजमीकेधारकआदिसजकजाजेदि
सजमान जो नामरुप है इसको आदिशज कर अरथात
जनम मरन का अभाव कर हे भगवन ॥ ४ ॥ किंवा ॥
धर नाम चुहण का है अरथात हे भगवन माया अ
दिसज भी है तो भी आपने इसको धरलीआ है ॥ ५ ॥
किंवा ॥ और धरम प्रगट है जीवें के ईसृर का धरम
अदिसज है जो जीव धरम बेद बिहित तथा तदबज
पक सृरगादि यह प्रगट है सासत्र प्रतिपादय होने

अर ईसृर धरमअपृगट है अपृमेय होने ते ॥६॥ किं
वा ॥ अदिसज धरम कजाकि दूसृ होना सरब दिसज
बिसृ का ॥ ७ ॥ किंवा ॥ प्रारथना हे आदिसज भगवन
॥धर॥म॥ मुझके प्रतिपालनकर अरथ भगसागरसमुद्रसे
निकास ॥ यथा ॥ भुजा गहिकू पतेकाढलीजै ॥ नामदेव
कबसंत मो ॥ मोकोबांहदेबाहदेबीठला ॥ ८ ॥ किंवा ॥
धरमभूरते अदिसजभाव यह कि अबतक नही पृगा
ट होते हे भगवन यथा ॥ सातघड़ी जबबीती सुनी ॥अ
जहुंनआयेत्रिभवण धनी ॥ ९ ॥

मूल ॥ सरबाभरणाढय ॥ टीका

आढय सरब भूखन कटक कुंडल कटिसूत्रादि दूादस
तिनकर आढय संजुगत है ॥ १ ॥ वा ॥ सरब आभर
ण का आढय कजा आसूय है ॥ २ ॥ वा ॥ आभरण अ
लंकार असूतरसतादि भेदकर कथित भरतादिमुनि
चीने पूरणोपमादिक वांकर आढय आधार है चमत
कार रूप वा भगवत मे ही पूरन होते हैं और किसीमे
बन नही सकते हैं ॥ ३ ॥ वा ॥ सरब अभरन आढय
सरब करके जो अभरन अपूरती वाकर युकत हैअर
बड़ी अपूरन है नभवत समुद्रवत ॥ ४ ॥ किंवा ॥ ढय
आभरणके का है सरब नाम चौदा भुवन में किसी क

ਰ ਛਰੀਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਅਭਰ ਹੈ ਅਰੁ ਅਢਯ ਹੈ ਕਿ
ਸੀ ਕਰ ਗਿਰਤਾ ਨਹੀਂ ਚਾਤੁਰਮੁਸ੍ਯਕ ਕੂਟ ਸਲ ਤੋਸਲਾ
ਦਿਕਰ ਰੰਗ ਅਖਾੜੇ ਮੋ ਤਥਾ ਅਨੰਤਜ ਔਰ ਰਾਖ਼ਜਸ ਅਰ
ਜਾਂਬਵਾਨਾਦਿ ਵਤ ਯੁਧੋਂ ਮੇ ਗਿਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵ
॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਤਾ ਕਾਲਾਦਿ ਯਹੀ ਬਿਭੂਖਨ ਹੈ ਜਿਸਕੇ
ਤਿਨਕਰ ਆਢਯ ਯੁਕ੍ਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਐਸੈ ਅਨੰਤਮਹਾਕਾਲਾ
ਦਿ ਜਿਸਕਾ ਕੇਵਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਭ੍ਰਣਾਢਿਯ ਖਾਸ ਬੀ
ਝ ਕਾ ਪਾਠ ਹੈ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨਡੰਡਬਾਢਯ ॥ ੯੩ ॥ ਟੀਕ

ਜਬ ਬਢਲੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕੇ ਡੰਡ ਸੇ ਬਿ
ਨਾ ਹੀ ਬਢਤਾ ਹੈ ਜਬ ਬਲੀ ਯਗ੍ਯ ਮੇਂ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਲਗੇ
ਬਢਲੇ ਤਬ ਬਲੀਕੇ ਬਲੀ ਜੋ ਜੋਧਾ ਥੇ ਵੇ ਸੰਪੂਰਨ ਮਹਾਰਾ
ਜ ਕੇ ਜੰਘਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਚੀਟੀਓਂ ਕੀ ਤਰਹ ਚਿਮਟ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤ
ਬ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਜੰਘਕੇ ਕੰਪਾਵਨੇ ਸੇ ਕਈ ਲਾਖ ਯੋਜਨੋਂ
ਪਯੰਤ ਜਾਇ ਪੜਤੇ ਭਏ ਔਰ ਅੰਗ ਉਨਕੇ ਚੂਰਨ ਹੋਇ
ਧਰ ਨਾਮ ਚੌਥੇਕਾਲ ਮੇ ਰਾਵਨ ਖੰਡਾ ਪ੍ਰ ਖੜਾਲਨੇ ਲਗਾ
ਦ੍ਰਿਸਜ ਭੀ ਹੈ ਤੌ ਭੀ ਕਹਾ ਇਸ ਅਮੁਕੀ ਦਿਸਾ ਮੇ ਫਿਰਅਉ
ਕਿੰਵਾ ॥ ਔਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰ ਕਰੀਓ ਜਾਕਰ ਦੇਖੈ ਕਜਾਕਿ ਏਕ
ਅਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਧਰਮ ਲਠਾ ਫਿਰਰਹਾਹੈ ਦਸ ਸਿਰ
ਪਕ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿ ਯਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਵਸਦ੍ਰਿਸਆ

ਕ੍ਰਤੀ ਦੇਖਕਰ ਵਾਂ ਕੋ ਬੂਝਤਾ ਭਯਾ ਕਿ ਤੂੰ ਕੌਨ ਹੈਂ ਵਾ ਨੇ
ਕਹਾਕਿ ਮੈ ਰਾਵਨ ਹੂੰ ਐਸੀ ਦਸਾ ਤੁਝਕੀ ਕਜੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ
ਕਹੇ ਕਿ ਲੰਕਾਪਤਿ ਜੋ ਜੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਂਕੀ ਐਸੀ ਹੀ ਦਸਾ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੂੰ ਕਬ ਛੂਟੇਗਾ ਇਸ ਕਲੇਸ ਸੇ ਕਹਾਕਿ ਜਬਲੰ
ਕਾਪਤੀ ਰਾਵਨ ਇਸ ਜਾਗਾ ਮੇ ਦਿਆਜਾਇਗਾ ਤਬ ਰਾਵ
ਨ ਬੋਲਾ ਕਬੀ ਇਸ ਖੇਦ ਸੇ ਛੂਟੇ ਭੀ ਵਾਨੇ ਕਹਾ ਸਮੀਪ
ਹੀ ਏਕ ਪੰਡਿਤ ਹੈ ਵਾਂ ਸੋ ਬੂਝ ਵੋ ਬਤਾਵੇਗਾ ਆਗੇ ਵੋ ਪੜਾ
ਹੁਆ ਹੈ ਅੰਗ ਵਾਂਕੇ ਚੂਰਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਪ
ਰ ਉਪਰ ਸਿਰ ਧਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਵਾ ਸੋ ਬੂਝਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਪੰ
ਡਿਤ ਨੇ ਕਹਾ ਵੋ ਤਾਕਪਰ ਪੁਸਤਕ ਪੜਾ ਹੈ ਉਠਾਕਰ ਮੁਝ
ਕੋ ਦੇਹ ਜੋ ਪੜ੍ਹਾ ਦੇਖਕਰ ਮੈ ਕਹੋਂ ਪੁਸਤਕ ਲੇਨੇ ਗਿਆ ਸ
ਭੀ ਬਲ ਲਗਾਯਾ ਰਾਵਨ ਨੇ ਪਰੰਤੂ ਪੁਸਤਕ ਨ
ਉਠਾ ਤਾਕ ਮੇਸੇ ਤਬ ਪਰਮਲੱਜਿਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾਂ ਤਬ ਪੰਡਿ
ਤ ਨੇ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕਹਾ ਕਿ ਤੂ ਪੁਸਤਕ ਕੋ ਉਠਾਇ
ਦੇਹ ਯਹ ਤੋ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਕਹਾ ਕਾ ਨਪੁੰਸਕ ਆਯਾ ਹੈ ਜੋ
ਪੁਸਤਕ ਭੀ ਇਸਸੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਯਾ ਜਾਤਾ ਤਬ ਰਾਵਨ ਨੀ
ਚੇ ਗ੍ਰੀਵਾ ਕਰ ਬੈਠਰਹਾ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿਇਸ
ਕੋ ਸਿਰ ਨੈਕ ਅਪਨੀ ਪੱਟਪੈਧਰਜਬਤਕ ਪੁਸਤਕਦੇਤੀਹੋਂ
ਜੈਂ ਜਬ ਸੀਸ ਧਰਾ ਤਬ ਪੀਡਿਤ ਹੂਆ ਅਰੁਨ ਧਰਾ ਗਯਾ
ਤੋ ਤਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਸੀਸ ਧਰੇ ਹੂਏਹੀਂ ਝੁਕਕਰ ਪੁਸਤਕ
ਦੀਆ ਤਬ ਪੜ੍ਹਾ ਦੇਖਕਰ ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਕਹਾ ਤੂੰਤਾ ਮੈਂ ਹੀ

ਜਬ ਰਾਮ ਰਘੁਬੰਸੀ ਹੋਇ ਉਨਸੋਂ ਬੈਰ ਕਰ ਉਨ ਕੇ ਹਾਥ
ਸੋਂ ਮਰੇ ਤਬ ਇਸ ਜੰਤ੍ਰ ਸੋਂ ਛੂਟੇ ਔਰ ਕੋਊ ਉਪਾਵ ਨਹੀਂ
ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਚਿੱਤ ਮੇਂ ਧਰ ਕਰ ਸੀਤਾ ਹਰਨਾਦਿਕਰਨ
ਭਯਾ ਮਤਲਬ ਕਿਯਾ ਕਿ ਜਬਹ ਹਿਰਨੂ ਬਛਨੇ ਲਗੇ ਤਬ
ਕੋਊ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਜਿਸਕੋਸੋ ਕਹਿਐ ਅਨਡੰਡਬਾਛਯ
॥ ੧॥ ਵਾ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਛਾਯਾ ਚਾਹੈ ਤੋ ਉਸਕੋ ਭੀ ਕੋਊ
ਦੰਡ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਅਰਥਾਤ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰ ਨਿਰੰਕੁਸ ਰਾਜਜਾ
ਦਿ ਬ੍ਰਿਧੀਕਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਯੁਕ੍ਤਿ ਪੂਰਬਕਅਨੁਸ੍ਠਾਨਕੀਆਹੂਆ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ
ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ
ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗ੍ਯ ਵਿਗ੍ਯਾਨ ਪ੍ਰਾਸ੍ਤਿਕਾਯਾਂ
ਪੂਰਬ ਪਖ੍ਯੋਨਵਮਛੰਦਮਧ੍ਯਭਾਰ ਵਰ੍ਣਾਖ੍ਯਾ ਕਰਮ ਨਾਮ
ਬ੍ਰਹਨਨੰ ਨਾਮ ਬੇਦ ਤ੍ਰਿੰਸਤਿਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੩੪॥ ਨਵਮਛੰਦ ਸ
ਮਾਪਤਃ ॥ ੯॥ ਪ੍ਰਥਮਅੰਸੂ॥ ੧॥

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤਹ ॥ ਅਥ ਦਸ਼ਮਛੰਦ
ਚਾਚਰੀ ਲਿਖ੍ਯਤੇ ॥ ਅਥ ਚਾਚਰੀਛੰਦ ॥ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਹੇ ਅ
ਕਾਲਪੁਰਖ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਚਾਚਰੀਛੰਦਮੇਆਪਕਾਸ੍ਤੁਵ
ਨ ਕਰਤਾ ਹੌਂ ॥

ਮੂਲ ॥ **ਗੁਬਿੰਦੇ** ॥ **ਟੀਕਾ**

ਅਰਥ ਯਥਾ ਬਿਦਲਰੀ ਲਾਭੇ ਇਸ ਧਾਤੁਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨੈ
ਤੈਹੈ ਗੋ ਨਾਮ ਪੂਰਬਕ ਗੋਸ਼ਬਦਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਇਤਨੇ ਪਦਾਰ

ਥੰ ਮੇਂ ॥ ਯਥਾ ਦੋਹਾ ॥ ਗੋਇੰਦ੍ਰੈ ਗੋਬ੍ਯਾਕਜਲ ਗੋਅਕਾਸ਼ ਦਿ
ਸ਼ਛੰਦ । ਗੋਧਰ ਗੋਤਰੁ ਗੋਕਿਰਣ ਗੋਪਾਲਕਗੋਬਿੰਦ । ਗਾਂ
ਬਿੰਦਯਤੀਤਿ ਗੋਬਿੰਦਃ ਸੋਗੋਨਾਮ ਬੇਦੋਂਕਾ ਮਖ ਮੈਂਖਾਸੁਰ
ਬੇਦਹਰਕਰ ਲੇਗਯਾ ਹੈ ਤਬਮਤਸ ਰੂਪ ਧਰਕਰਯ ਵਾਕੋ ਮਾ
ਰਕਰ ਲੇਆਏ ਹੈਂ ਤਬ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਹੂਆ
॥੧ ॥ ਵਾ ॥ ਗੋਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਿਸਕੇ ਆਨਯਨ ਕਾਲਮੇਂ ਬਾਰਾ
ਹ ਰੂਪ ਧਾਰਕਰ ਲੇਆਏ ਤਬ ਗੋਬਿੰਦਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ
ਹੂਆ ਤੋ ਮਤਲਬ ਕਯਾਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਏਹ ਸੰਪੂਰਨ
ਕੌਤੁਕ ਆਪਕੇ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਗੋ ਬੇਦਬਾਨੀ ਤਿਨਕਰ
ਕੋ ਸੰਤਜਨ ਜਿਸਕੋ ਲਾਭ ਕਰਹਿ ਸੋ ਕਹਿਐ ਗੋਬਿੰਦ ਜੋ
ਪ੍ਰਸਿਧ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਮੇ ਧੂਸਰੀ ਧੌਰੀ ਕੈਰੀ ਕਾਰੀ ਪੀਰੀ ਗੰਗਾ
ਜਮੁਨਾ ਇਤ੍ਯਾਦਿ ਜਿਨਕੇਨਾਮ ਹੈਂ ਮੁੰਜਾਵਟੀ ਸੋ ਦੂਰ ਚਲੀ
ਗਈ ਹੈ ਜਬ ਤਬ ਤਿਨਕੇ ਖੁਰ ਔਰ ਗ੍ਵਾਸਕੇ ਚਿਹ੍ਨੋਂਕਰ ਖੋ
ਜੇਤੇ ਭਏ ਅਹੁ ਪੂਰਬੋਕਤ ਨਾਮਕਰ ਬੁਲਾਵਤੇ ਭਏ ਇਸ
ਤੇ ਭੀ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈਂ ਕਃ ਅਬਹੀ ਇਤੈਹੀ ਗੰਗਾ ਜਮੁਨਾਦਿਕ
ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਾਨ ਮੋਹਨ ਮਹਾਨਰੋਜ ਸ਼ਬਦ ਅਲਾਏ ਹੈਂ । ਕਹਾਂ
ਗਈ ਧੌਰੀ ਕੈਰੀ ਲੋਹੀਲਾਖੀ ਗੌਰੀ ਪੀਰੀ ਧੂਸਰੀ ਸੁਕਾਰੀ
ਲੈਲੈ ਨਾਮਨ ਸੁਨਾਏ ਹੈਂ । ਹਰਿਸੁਮਰੇਸ ਬਾਬਾਨੰਦ ਜੂ ਸੁਨੈ
ਗੋਜ਼ਬਕਹੈਂਗੋਕੁਪੁਤ੍ਰਨੀਕੇਕਾਮਕਰਆਏਹੈਂ । ਦੀਜੀਯੇਬਤਾ
ਇਨਪੂਛੈ ਗੋਬਿੰਦ ਜੂ ਗਾਇਨ ਕੇ ਗਨਕਿਤ ਹਮਰੇ ਹਿਰਾਏ
ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਜਬ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਯਗ ਭੰਗ ਕਰ ਗੋਸਵ ਕਰਾ

ਯਾ ਗੋਬਰਧਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਕਾਪੂਜਨਕਰ ਤਬਇੰਦ੍ਰਕੋਪਕਰ
ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰੀ ਜਬ ਭਗਨ ਸੰਕਲਪ ਹੁਆ ਤਬ ਸਰਣ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਸੁਰਭੀ ਸਹਿਤ ਗਾਈਕਾ ਇੰਦ੍ਰਕਿਆਮਹਾਰਾਜ
ਕੋ ਅਰ ਖਿਮਾਪਨ ਕਰਾਯਾ ਅਪਰਾਧ ਤਬ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ਧ
ਰਾ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗੋਇੰਦ੍ਰੈ ਸੋ ਜਿਸਕੀ ਸਤਾ ਕਰ ਲਾਭ ਕ
ਰੈ ਨੇਤ੍ਰ ਸ੍ਰੋਤਾਦਿ ਰੂਪਾਦਿ ਬਿਖਜਕੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ੫
॥ ਕਿੰਵਾ ਗੋਜਲ ਤਿਨਮੋ ਜੋ ਸੰਦੀਪਨੀ ਗੁਰੂਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਵਾਯਮੁ
ਨਾ ਮੇ ਦੁਆਦਸ਼ੀ ਸਨਾਨਾਰਥ ਗਏ ਬਾਬਾ ਨੰਦਜੀ ਕੋ ਜਬ
ਬਰਨ ਕਾ ਦੂਤ ਲੇਗਾਯਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਨਕੇ ਲਾਭਾਰਥ ਜੋ ਜਾਤੇ
ਭਏ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪ ਇਸਕਰ ਭੀ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਯਮੁਨਾ ਜਲਮੇ ਟੁਬਕੀ ਲਗਾ ਕਰ ਬੀਚ ਬੀਚ ਹੀ ਜਾਕਰ
ਗੋਪਿਕਾਕੇ ਸਾਥ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸਕਰ ਭੀ ਗੋਬਿੰਦ
ਹੈਂ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਕ੍ਰੂਰਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮਥੁਰਾਗਮਨ ਸਮੈ ਮੈਨਿ
ਜਰੂਪ ਸੇਸ ਸਾਈ ਕਾ ਲਾਭ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਇਸ ਕਰ ਭੀ
ਗੋਬਿੰਦ ਹੈਂ ॥ ੮ ॥ ਪੁਨਾ ਅਕਾਸ ਮੇ ਪੂਤਨਾ ਤਥਾ ਤ੍ਰਿਨਾਵਰ
ਤ ਕੋ ਨਿਜਲਾਭ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਵਾ ਗੋਪੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਕਾਸ
ਰੂਪ ਨਿਜ ਬੈਕੁੰਠ ਕਾ ਜੋ ਲਾਭ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਇਸ ਕਰ ਭੀ
ਗੋਬਿੰਦ ਹੈਂ ॥ ੯ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਤਰੁਕਰਕੇ ਕਲਪਬ੍ਰਿਖਜ ਲਾਭ
ਕਰਨਾ ਸ੍ਵਰਗਸੇ ॥ ੧੦ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬ੍ਰਿਖਜੋਂਕਾ ਸੰਬੂਹ ਕੁੰਜ
ਭਵਨ ਤਿਸਸੇ ਗੋਪਸਖਾ ਤਥਾ ਰਾਧਾਦਿਕ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਲੁਕ
ਨਛੀਤੀ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰ ਲਾਭ ਕਰੈ ਸੋਭੀ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈਂ ॥ ੧੧ ॥

ਧਨਾ ॥ ਕਿਰਨ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਸਸੀ ਸੂਰ ਅਪਨੀ ਕਿਰਨਉਂ
ਕਰ ਜਿਸਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਉ ਲਾਭ ਕਰੈ ਇਸਕਰ ਭੀ ਗੋਬਿੰ
ਦ ਹੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗੋਸਬਦ ਕਰਕੇ ਸਮਸਤਵਾਕ
ਰਚਨਾ ਕੋ ਜੋ ਜਾਨੇ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗੋਸ਼ਬਦ
ਕਰਕੇ ਬੈਲ ਤਿਨਕੇ ਦਮਨ ਕਾਲਮੇ ਬੈਲੋਨੇ ਜਾਨਾ ਹੋਯ ਜਿ
ਸਕੋ ਜੋ ਯਹ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ਇਸਕਰ ਭੀ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ
॥ ਗੋਬਿੰਦੇ ਔਰ ਮੁਕੰਦੇ ਇਨ ਦੋਨੋਂਕੋ ਮਿਲਾਕੇ ਅਰਥ ਕਰ
ਨਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੋਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਬੇਦਬਾਨੀ ਤਿਸਕੇ ਗਜਾਤਾ ਬ੍ਰ
ਹਮਾ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਸ਼ਿਵਾਦਿ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਮੁਕ੍ਤੀਦਾਤਾ ਹੋ
ਯ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਗੋਬਿੰਦੇ ਮੁਕੰਦੇ ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਮੁਕੰਦੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸ੍ਰੀਸ੍ਰਤ੍ ਮੇ ਮੁਕੰਦਨਾਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮੁਕ੍ਤਿ ਦਾਤਾਕਾ ॥ ਚੌਂਭਬਾਣੀ
ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ ॥ ਮੁਕੰਦ ਮੁਕੰਦ ਜਪਉ ਸੰਸਾਰ । ਬਿਨ
ਮੁਕੰਦ ਤਨ ਹੋਇ ਅਉਹਾਰ । ਸੋਈ ਮੁਕੰਦ ਮੁਕਤਕਾ ਦਾਤਾ
ਸੁਇ ਮੁਕੰਦ ਹਮਰਾ ਪਿਤਮਾਤਾ ॥ ੧ ॥ ਜੀਵਤ ਮੁਕੰਦੇ ਮਰ
ਤ ਮੁਕੰਦੇ । ਤਾਕੇ ਸੇਵਕ ਕੋ ਸਦਾ ਅਨੰਦੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਮੁਕੰਦ ਮੁਕੰਦਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੰ । ਜਪ ਮੁਕੰਦ ਮਸਤਕ ਨੀਸਾ
ਨੰ । ਸੇਵ ਮੁਕੰਦ ਕਰੈ ਬੈਰਾਗੀ । ਸੁਇ ਮੁਕੰਦ ਦੁਰਬਲ ਧ
ਨ ਲਾਧੀ ॥ ੨ ॥ ਏਕ ਮੁਕੰਦ ਕਰੈ ਉਪਕਾਰ । ਹਮਰਾ ਕਹਾ
ਕਰੈ ਸੰਸਾਰ । ਮੇਟੀ ਜਾਤ ਹੂਏ ਦਰਬਾਰ । ਤੁਹੀਂ ਮੁਕੰਦ ਜੋ

ਗ ਜੁਗਤਾ'ਰ ॥ ੩ ॥ ਉਪਜਿਉਗਿਆਨ ਹੁਓ ਪਰਗਾ'ਸ । ਕ
ਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਲੀਨੇ ਕੀਟ ਦਾਸ । ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਅਬ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ
ਚੂਕੀ । ਜਪ ਮੁਕੰਦ ਸੇਵਾ ਤਾ'ਹੂੰਕੀ ॥ ੪ ॥ ਯਥ' ॥ ਮੁਖੇ ਮੁਕੰ
ਦਹ ਸ੍ਵਵਲੇ ਮੁਕੰਦਹ ਰਿਦੇ ਮੁਕੰਦਹ ਨਯਨੇ ਮੁਕੰਦਹ ਯੇਸ਼ਾਂ
ਸਦਾ'ਸਰਥਗਤੋ ਮੁਕੰਸੁਨਰਾਹ ਕਿੰਨਮੁਕੰਦ ਤੁਲਜਾਹ ॥ ਅ
ਰਥਾਤ ਮੁਕ੍ਤਿੰਦਦਾਤੀਤਿ ਮੁਕੰਦਾਹ ਜੋ ਮੁਕ੍ਤਿਦਾਤਾ ਹੋਯ ਤਿਸ
ਕੋ ਮੁਕੰਦ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਮੁਕੰਦ ਪਾਠਮੇ ਭੀ ਕ਼ਛ ਖਜਤੀ ਨਹੀ
ਹੈ ਅਰਥ ਵੋਹੀ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਾਨਾਮ ਮੁਕ੍ਤਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥
ਵਾ ॥ ਭਗਵਤੀ ਮਹਾਮਾਯਾ ਉਪਨਿਖਿਦ ਰੂਪਾ ਮੁਕ੍ਤਿ ਕੀ ਦਾ
ਤਾਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਉਪਨਿਖਦੈਕ ਗਮਜ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਤੰਤੋਪਨਿ
ਸਿਦੰਪੁਰੁਖੰ ਪ੍ਰਿਛਾਮੀਤਿਸ੍ਤੋਹ। ਨਾਰਦਜੀ ਕਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਸ
ਨਤ ਕੁਮਾਰਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤਿਸ ਉਪਨਿਖਿਦ ਪੁ
ਰੁਖ ਕੋ ਪੂਛਤਾ ਹੋਂ ਉਪਨਿਖਦ ਭਗਵਤੀ ਤਿਸਕੇ ਸੰਬੋਧਨ
ਮੇ ਹੇ ਮੁਕੰਦੇ ਅਰਥਾਤ ਤੁਝਕੋ ਨਮਹ ਮੁਕ੍ਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰ
॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵ੍ਹਾ ॥ (ਮੁ) ਸ਼ਬਦਕੇਸਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਪਾਰਸੀ ਮੇ
ਕੈਨਾਮ ਸੁਖਕਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੀ ਹੈ ਦਾਦਾਨਾਰਥ ਹੈ ਤੋ ਅਰਥ
ਕਜਾਕਿ ਜਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਕੇਸ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹੋਇ ਸੋ
ਕਹਿਏ ਮੁਕੰਦ ਸੋ ਕੇਸ ਅਤਿ ਸੂਖਜਮ ਸਨਿਗਧ ਸਜਾਹ ਲੰ
ਬਾਯਮਾਨ ਵਾ ਬਾਲਜਾਵਸਥਾ ਕੇ ਗਭਜਾਰੇ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਭ
ਕ੍ਤ ਜਨਾਨੰਦ ਦਾਤਾ ਸ਼ਿਵਕਾਕਭਸੁੰਭਾਦਿਕੋ ਦਸਰਥਕੌਸਲਜਾ
ਜੀਕਉ ਵਾ ਜਸੋਮਤ ਨੰਦਬਾਬਾ ਜੂਕਉ ਸੋ ਕਹਿਐ ਮੁਕੰਦੇ

॥੨ ॥ ਵ ॥ ਸਿਤਕ੍ਰਿਸ਼ਨਕੇਸਗੋਲੋਕ ਸ੍ਵਾਮੀਜੂਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬ
ਲਦੇਵ ਰੂਪਸਰਬ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਰਬ ਕੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਹ ਇਸ
ਕਰ ਭੀ ਮੁਕੰਦ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਭਗਵਤੀ ਜੂਕੇ
ਕੇਸ ਨਿਜਸੀਸ ਇਸਵਤ ਦੁਸ਼੍ਟਦੈਤ ਦੁਖਦਾਤਾ ਸੰਤਭਕੁ ਰ-
ਖ਼ਜਕ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ (ਮੁ) ਕੇਸ।ਕੰ॥ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ
ਸੀਸ ਸੋ ਸੀਸ ਮੇ ਕੇਸ (ਦੇ) ਕਜਾ ਦਾਨ ਕਿਏ ਹੋਹਿ ਪੰਥਖਾ
ਲਸਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜਿਸਨੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਮੁਕੰਦੇ ਯਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੌ
ਸਾਖੀ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਜਬ ਦੇਵੀ ਜੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਖ਼ਿੰਧਜਾਚ
ਲ ਮੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਕਿਆ ਹੈ ਔਰ ਦੇਵੀਜੀਨੇਬਰ ਦਿਆ ਹੈ ਸੋ
ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ (ਮੁ) ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਬਰਾਟ ਭਗਵਾਨ ਕੇ
ਤੇ ਕੌਨ ਮੇਘਰੂਪ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈਂ (ਕੰ) ਨਾਮ ਜਲੋਂਕਾ ਤਿਨਕੇ
ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਇ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸੋ ਕ
ਹਿਐ ਮੁਕੰਦੇ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਭਗ
ਵਤੀਜੂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੈਸੇ (ਮੁ) ਕ
ਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕੰ ਕਰਕੇ ਸੁਖਸੋ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਦੇ ਸਥ
ਦ ਸਪਸਟ ਹੀ ਦੇਨੇਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਕੰ) ਸ਼
ਬਦਕਰਬ੍ਰਹਮਾਜਲ ਤ੍ਰਿਣਪਵਨ ਮੇਘਪ੍ਰਾਨ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ
ਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਦਾਨਕਰ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ॥ ੯ ॥ ਵਾ ਭ
ਗਵਤੀ ਇਸੀਤੇ ਅਗੇ੍ਸੰਬੋਧਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਉਦਾਰੇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਉਦਾਰੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਉਦਾਰੇ ਭਗਵਤੀ ॥ਵਾ॥ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਕ੍ਤਿਕਾਦਾਤਾਹੈ ਇ

ਕੇ ਉਧਾਰ ਕੇ ਲੀਏ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਿਚਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਲਿਖੇ ਹੈ ਗਰਗਸੰਘਤਾਦਿ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੇ॥ ਅੰਸਾਵਤਾਰ ੧ ਅੰਸਾਂਸਾਵਤਾਰ ੨ ਕਲਾਵਤਾਰ ੩ ਆਵੇਸਾਵਤਾਰ ॥ ੪ ॥ ਪੂਰਨਾਵਤਾਰ ੫ ਪੂਰਨਤਮਾਵਤਾਰ ੬ ਅੰਸਾਵਤਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ੧ ਅੰਸਾਂਸਾਵਤਾਰਮਰੀਚੀਕਸ਼ਯਪਾਦਿ ੨ ਕਲਾਵਤਾਰ ਕਪਿਲਾਦਿ ੩ ਆਵੇਸਾਵਤਾਰ ਪਰਸ਼ੁਰਾਮਾਦਿ ੪ ਪੂਰਨਾਵਤਾਰ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਪ੍ਰਦਜੁਮਣਾਦਿ ੫ ਪੂਰਨਤਮਾਅਵਤਾਰ ਕ੍ਰਿਸਨਾਦਿ ੬ ਪੁਨਹ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਅਵਤਾਰ ਕੇ ਨਿਤਜ ਨਮਿਤਜ ਭੇਦਕਰ ਨਮਿਤਾਵਤਾਰ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘਾਦਿ ਸ਼ਰਬ ੧ ਔਰ ਸੰਤਨਿਤਜਾਵਤਾਰਹੈ ॥ ਸੋ ਯਥਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸਲੋਕੇ ਮੇ ॥ ਨਹਿਸੀਤਲੰਚੰਦ੍ਰਦੇਵਹ ਨਹਿ ਸੀਤਲੰਬਾਵ ਨ ਚੰਦਨਹ ॥ ਨਹਿਸੀਤਲੰਸੀਤਰੁਤੋਲ॥ਨਾਨਕਸੀਤਲੰਸਾਧ ਸ੍ਰਜਨਹ ॥ ਪੁਨਹਅਗ੍ਮਸਲੋਕਮੇ ਲਖਜਨ ਸੰਤੋਕਾ ॥ਮੰਤ੍ਰੰਤ ਰਾਮਰਾਮਨਾਮੰਧਜਾਨੰਸਰਬਤ੍ਰਪੂਰਣਹ॥ਗਿਆਨੰਸਮਦ੍ਰਃਖਸੁ ਖੰਜੁਗਤਿਨਿਰਮਲਨਿਰਵੈਰਣਹ।ਦਜਾਲੰਸਰਬਤ੍ਰਜੀਅ ਪੰਚ ਦੋਖ ਬਿਬਰਜਤਹ॥ ਭੋਜਨੰਗੋਪਾਲਕੀਰਤਨੰਅਲਪਮਾਇਆ ਜਲਕਮਲਰਹਿਤਹ॥ਉਪਦੇਸ਼ੰਸ੍ਰਮਮਿਤ੍ ਸਤ੍ਰਹ ਭਗਵੰਤ ਭ ਗਤਭਾਵਣੀ ॥ ਪਰਨਿੰਦਿਆ ਨਹਿ ਸੋਤ੍ਰੰਸ੍ਰਵਨੰਆਪਤਿਆਗ ਸਗਲਰੇਣਕਹ ॥ ਖਟ ਲਖਜਣੰ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖਹ ਨਾਨਕਨਾ ਮਸਾਧੁ ਸ੍ਰਜਨਹ ॥ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੀ ਸੰਤ ਔ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮੇਉ ਦਾਰਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ਕਿਸੀ ਮੇ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸਮੇ ਹੇਤੁ ਹੈ ਕਿ ਯ

ਸੀ ਤੇ ਉਦਾਰ ਸ੍ਰਿਸਟ ਹੈ ਔਰ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਏਤੇ ਪ ਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਦਾਤਾ ਬਹੁਤ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਮੁਕ੍ਤਿ ਦਾਤਾ ਬਿਨਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਸਾਖਜਾਤ ਸ਼ਿਵ ਰੂਪ ਪ੍ਰਣਧਾਰ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਜੀ ਮੇ ਸਦਾ ਬ੍ਰਤ ਮੁਕ੍ਤਿ ਕਾ ਦੇਰਹੇ ਹੈਂ ਜੋ ਚਾਰਖਾਨੀ ਪ੍ਰਾਨੀ ਪ੍ਰਾਣ ਇਹਾ ਤਜਾਗੇ ਵਾਂ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਮਲਕਵਤ ਹੈ॥ ਯਥਾ ਕਬੀਰ ॥ ਕੋਈਗਾਵੈ ਕੋ ਸੁਨਹਿ ਹਰਿਨਾਮਾ ਚਿਤਲਾਇ॥ ਕਹੁਕ ਬੀਰ ਸਹਸਾਨਹੀ ਅੰਤਪਰਮਪਦ ਪਾਇ ॥ ਸੋ ਅੰਤਕਾਲਮੇ ਤਾਰਕਖੜ੍ਯਾਖਜਰ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰਰਾਜਕਾ ਸ਼ਿਵਜੀ ਸੋ ਏ ਤਦਰੂਪ ਹੋਕਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਕ੍ਤ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ਸ੍ਰੀ ਮਨ ਨਾਨਕਾਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕਰ ਦੇਸਾਂਤਰੋ ਮੇਂ ਘੂਮਕਰ ਸ਼ਿਵਜੀ ਤੋ ਏਕ ਕਾਸ਼ੀ ਮੇ ਹੀ ਸਦਾ ਬ੍ਰਤ ਲਗਾਯਾ ਹੈ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਚਾਰ ਕੁੰਭ ਮੇਂ ਪ੍ਰਤਿ ਸੰਗਤ ਔਰ ਬੀਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਰੂਪ ਸਿਵਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਦੋਃ ॥ ਸੰਗਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕਾਸਿਕਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਿਸ੍ਵੇਸ ॥ ਗੁਰੁ ਬਾਨੀ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਗਟ ਮੁਕ੍ਤਿਦਬਿਸ੍ਵੇਬੇਸ ॥ ੧ ॥ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਸੰਗਤ ਸਰਬ ਦੇਸ਼ ਮੇ ਸਦਾ ਬ੍ਰਤ ਕਾ ਕਥਨਕੋ ਤੋ ਉਤਕਰਖਕਰ ਅਪਨੇ ਇਸਟ ਕਾਮਤਿ ਕੋਊ ਜਾਨੇ ਕਿਉ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੋਂ ਸ਼ਿਵਜੀ ਭਿੰਨਨਹੀ ਹੈਂ ਸਿਵਜੀ ਸੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਭੇਦ ਜਾਨੇ ਸੋ ਅਗਜਾਨੀਹੈ ਔਰਸਮਾਨਤੇ ਸੰਤਭਗਤ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਜੀਵੋ

ਹ ਪਦਾਰਥ ਹੀ ਐਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਕੇ ਖਰਚ ਮੇ ਕਮਤੀ ਨ
ਹੀ ਹੋਤੀ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਖਰਚ ਹੋਇ ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਬਢਤਾ ਹੈ ਕਮ
ਹੋਨੇ ਸੇ ਕ੍ਰਿਪਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸਮੇ ਯਹੀ ਆਚਰਜਹੈ ਇਸੀ
ਤੇ ਉਦਾਹ ਸ੍ਰਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਉਦਾਰੇਏਕਕਾਲ ਮੇਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਸਾਹਬ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਬੁਡਾ ਜੀ ਸੇ
ਪੂਛਾ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਜੀ ਆਪਨੇ ਖਟ ਪਾਤਿਸਾਹੀਓਂ ਕਾ ਦ
ਰਸਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕੁਛ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈਬੁਢਾ
ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਸੁਨੀਏ ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਨੇ ਜੋਕੁ
ਛ ਅਪਨੀ ਬਸਤੁ ਬਡਿਆਈ ਗਰੀਬੀ ਜੋ ਕੁਛ ਥੀ ਸੋ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੋ ਦੀ ਅਰੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ ਪਾ
ਇਕਰ ਉਸਪਦਾਰਥ ਕੋ ਸੰਚਨ ਕਰ ਰਖਾ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਦੀਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਬਾਈ
ਸ ਬਰਸ ਮੇ ਬਾਈਸਮੰਜੀਥਖਸ਼ੀ ਔਰਦੋਨੋਹਾਥਸੇਉਸਨਾਮ
ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਲੁਟਾਯਾ ਔਰਸੰਪੂਰਨਪਦਾਰਥਜੋਕੁਛਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਅੰਗਦਜੀਨੇ ਦਿਆਥਾ ਸੋ ਸ੍ਰੀਜੇਠਾਜੀਕੋਦੀਆਮਹਾਰਾਜਨੇਪ
ਰੰਤੁ ਵਹ ਕੁਛ ਕਮ ਨ ਭਇਆ ਕਥਾ ਤੋ ਮੁਝੇ ਯਹੀ ਯਾਦ ਹੈ
ਔਰ ਆਪ ਕੀ ਆਪ ਜਾਨੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਃ ਚੌੜੀ ਕੀਵਾਰਮਃ ੪
ਇਸ ਹਰਿਧਨ ਕਾ ਕੋਊ ਸਰੀਕ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਕਾ ਖਤ ਨਾ
ਹੀ ਕਿਸੈਕੀਸੀਵਥੰਨੈਰੋਲਨਾਂਹੀ ਜੇਕੋ ਇਸਹਰਿ ਧਨਕੀ ਥ
ਖੀਲੀ ਕਰੇ ਤਿਸਕਾ ਮੁਹ ਹਰਿ ਚਹੁਕੁੰਟਾ ਵਿਚੋ ਕਾਲਾ ਕਰ

ਇਆ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯਸ੍ਕੰਧੇ ਕਪਿਲ ਜੀ
ਕਾ ਕਥਨ ॥ ਮਾਤਾਦੇਵਹੂਤੀਪ੍ਰਤਿ॥ਤਿਤਿਖਜਵਹ ਕਾਰੁਣਕਾਹ
ਸੁਹ੍ਰਿਦਾ ਸਰਬਦੇਹਿਨਾਂ ॥ ਅਜਾਤਸ਼ਤ੍ਰੂਵਹ ਸਾਂਤਾ ਸਾਧੁਵਹ
ਸਾਧ ਭੂਖਣਾਹ ॥ ੩ ॥ ਅਰਥਾਤ ਸੰਤ ਅਤੀ ਉਦਾਰ ਔ
ਤਾਰ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਕੇ ਜੋ ਗ੍ਰਹ ਗ੍ਰਹ ਭਿਖਜਾ ਯਾਚਨ
ਨਮਿਤ ਕਰਕੇ ਭੀ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਕਲਜਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ
ਬੜਾ ਖੇਦ ਹਾ ਏਡਾਖੇਦ ਹੈ ਕਿ ਅਗਜਾਨੀ ਜੀਵਨ ਜਾਨਤੇ
ਹੁੰਏ ਤਿਨਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦੋਹਾ ਤਥਾ ॥ ਨਮੋ ਸੰਤ
ਸੰਤਤ ਸੁਖਦ ਸੀਤ ਸਸੀ ਕਈਕੋਟਿ ॥ ਸੁਮਨਸ ਸਮਸੁਮਨ
ਸਸੁਗੰਧ ਕਰਕਰ ਹਰਪਰਖੋਟ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਪਾਰੇ ॥ ੯੪ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਪਾਰੇ ਭੀ ਤਿਨ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਹੀ ਬਿਸੇਖਨ ਜਾਨੀਏ ॥ ਯਥਾ
ਦੋਹਾਃ ॥ ਪਾਰਨ ਪਾਵਤ ਬੇਦ੍ਬਦਸਹਸ ਬਦ ਨ ਬਦਨਾਹਿ
ਸਾਰਦ ਪਾਰਦ ਪਾਰਦ ਨ ਪਾਰ ਪਾਵ ਪਗ ਪ੍ਰਾਹਿ ॥ ਭਾਵ
ਇਸ ਕਥਨ ਮੇ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਨਮਿਤਾਵਤਾਰੋਂ ਸੇਨਿਤ ਅਧਿਕ
ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸਫਲ ਜਨਮ ਹਰਿਜਨ ਕਾ ਉਪ
ਜਿਓ ਜਿਨ ਕੀਨੋ ਸਉਤ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ ਇ
ਸਮੇ ਪਰੰਤੁ ਸੰਤਾਵਤਾਰ ਮਹਾਤਮਾ ਅਨੰਤ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਮ
ਹਾਰਾਜ ਅਪਾਰੇ ਹੈ ਐਸਾ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥
ਕ੍ਰਿਪਾਵਤੀ ਸੰਬੋਧਨ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਹਰੀਅੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਹਰਿ ਰੂਪ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ਗਜੇਂਦ੍ਰਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਮੋਖਜ ਕਰਤਾ॥ ਯਥਾਚ॥ ਹਰਿਹਰਤਿਪਾਪਾਨਿਦੁਸ੍ਮਰਿਚਿਤੈਰਪਿਸਿ-ਮ੍ਤਹ ॥ ਅ ਨਿਛਯਾਪਿਸੰਸਪ੍ਰਿਸ੍ਨੋਦਹਤਜੇਵਹਿਪਾਵਕਹ ॥ ਅੰਤਰਵਹਿਰ ਯਦਿਹਰਿਤਪਸਾਤਤਹਕਿੰ ॥ ਨਾਂਤਰਬਾਹਿਰਯਦਿਹਰਿਤਪ ਸਾਤਤਹਕਿੰ ॥ ॥ਗੁਰੂਃ ॥ਹਰਿਹਰਿਕਰਤ ਪੂਤਨਾਤਰੀ ॥ਸਾਰਾ ਸ਼ਬਦਇਤਜਾਦਿ॥੧॥ਵਾ॥ਅੰਕਾਰਜੋਹੈ ਹਰਿਸ਼ਬਦਆਗੇਸੋਯੰ ਕਾਰਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾਹੈਲੇਖਕਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇ॥ਹਰੀਯੰਏਹੁਹਰਿ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈਯੰਕਜਾਂਜਿਸਨੂਗਜੇਂਦ੍ਰਨੈ ਅੰਤਕਾਲਮੇ ਨਿਰਾਸਹੋ ਕਰ ਸਿਮਰਨ ਕਿਆ ਥਾ ਗੀਧ ਹਸਤੀ ਥਾ ਯਹ ਸ਼ਾਪ ਕਰ ਪੂਰਬ ਕਾ ਹਾਹਾ ਹੂਹੂ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਔਰ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਰਾ ਗ ਗਾਇਨ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਕੇ ਲੀਏ ਸਪਰਧਾ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਦੇਵਲਰਿਖਿ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਿਸਕੇ ਕਥਨ ਪੂਰਬਕ ਗਾਯਨ ਕੀਆ ਨਿਰਨੇ ਭੀ ਰਿਖੀ ਨੈ ਕੀਆ ਪਰੰਤੁ ਨਮਾਨਤੇ ਭਏ ਤਬ ਰਿਖੀਨੇਸ਼ਾਪਦੀਆਗਜ ਗ੍ਰਾਹ ਕਾ ਤਿਸ ਸ੍ਰਾਪ ਕ ਰ ਪ੍ਰੇਰਾ ਹੂਆ ਦਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਹਸ੍ਤੀ ਔਰਥਾ ਸਾਹਯਕ ਸਾਥ ਭ ਅਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ॥ ਬ੍ਰਿਖਜ ਸਾਖਾ ਪ੍ਰਤਿ ਮਰੋੜਤਾ ਹੂਆ ਭੰਗਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭਖਜਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਤੀਰੇ ਤ੍ਰਿਕੂਟ ਪਰਬਤ ਪਰ ਸਤ ਜੋਜਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਬਰਨ ਰਾ ਜਾ ਕਾ ਤਲਾਵ ਹੈ ਵਾ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੁੰਡਕਰਜਲ ਕੋਂ ਸੀਸਪੈ ਔ ਬਚੋ ਕੇ ਊਪਰ ਪਾਵਤਾ ਭਯਾ ਮਗਨ ਹੂਆ ਹੂਆ ਮਹਾ ਕੁਟੰਬੀਕਾਮ ਕਰ ਅੰਧ ਹੂਆਹੂਆ ਜਬ ਪਕੜਾ ਦੇਵਨੇਤ ਕਰ ਗ੍ਰਾਹ ਨੇ ਤਬਬਜਾਕੁਲ ਹੂਆ ਇਤਰਹਸ੍ਤੀ ਸਭ ਚਾਰਾਦਿਕਰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਬ ਸਬ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਅਰੁ ਆਪਡੀ ਨਿਰਬਲ ਹੂਆ ਦੇ ਜਲ ਮੈਂਹੁ ਥਾ ਯਹ ਅਸਬਲ ਜੀਵ ਥਾ ਇਸੀ ਕਰ ਬਲੀ ਥਾ ਜਬ ਦੋ ਅੰਗੁਲ ਪ੍ਰਮਾਣਨਾਸਾਰਹੀਤਬਕਮਲਉਠਾਕਰਅਰਪਨਕਰਤਾਭਯਾ ਤਾਤਕਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕਰ ਹਰਿਕਲਜਾਨ ਕਰਤੇਭਏ ਦੋਨੋਕਾ ਸੋ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਸਿਮਰਨ ਕਰਾਉਤੇਹੈਂ ਕਲਗੀਧਰ ਰਜੀ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਹਰੀ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਰੀਅੰ॥ਨਿ੍ਨਾਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

(ਯੰ) ਕਜਾ ਜਿਸਨੋ ਕਰੀਅੰਤ ਕਾਲ ਮੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰ ਮੋਖਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਵਾਸਤਵਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੈਸੇ ਹੈਂ॥ (ਨਿ੍ਨਾਮੇ) ਨਾਮ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਭਗਤੋਂਕਰ ਪ੍ਰਾਰ ਥਿਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਤਤਤਦਰੂਪ ਕਰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੧॥ਵਾ ॥ ਨਿ੍ਨਾਮੇ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਿ੍ਨਾਮ ਹੈ ਕਜਾਕਿ ਨਰ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਸੋਨਰ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਲੋਕੋਕਿਤ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਸੂਰਮਾ ਹੋਯ ਦਾ ਨਸੂਰ ਦਯਾਸੂਰ ਰਣਸੂਰ ਭਕੁਸੂਰ ਸਰਣਸੂਰ ਤਿਸਕੋ ਕ ਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਅਮੁਕਾ ਬਡਾ ਨਰ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਨਾਮ ਸੂਰਬੀਰ ਹੈਂ ਸਾਮਰਥ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹ

ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਨਿ੍ਨਾਮੇ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਕਾਮੇ ॥ ੬੫ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਾਮਨਾਮ ਦਾਸ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਿਸੀਕਾ ਕਾਮਾ ਦਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਕੋ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੨ ॥ ਵਾ (ਅ) ਕਰਕੇ ਅਕਾਲ ਮਹਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹਾਰਾਜਕਹੈਹੈ ਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਹਮ ਤੁਝਕੇ ਕਾਮੇ ਕਜ਼ਾ ਦਾਸ ਹੈਂ ਯਥਾ ਹੌਤੇ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੋ ਦਾਸਾ। ਦੇਖਨ ਆਯੋ ਜਗਤ ਤਮਾਸ਼ਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਮੋਕੋ ਦਾਸ ਤਵਨ ਕਾ ਜਾਨੋ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਛਛਾ ਛੋਹਰੇ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ। ਦਾਸ ਦਾਸਨਕੇ ਪਾਨੀ ਹਾਰੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਅਕਾਮੇ ਭਗਵਤੀ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਕਾਮ ਅਕ ਨਾਮ ਮੰਦਾਰਬਿ੍ਖਜ਼ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਅ ਕੋਪਲਖਜ਼ਤ ਸਭਿ ਬਨਸਪਤੀ ਮੇ ਪੂਰਨ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥੫ ॥ ਵਾ ਅਕਾਮ ਹੈਂ ਤਿਸਕੋ ਕਾਰਯ ਕੁਉ ਨਹੀਂ ॥ ਯਥਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੀਆ ਬਾਤਾ ਜੋ ਕੁਛ ਕਰਨਾ ਸੋ ਕਰ ਰਹਿਆ ॥ ੬ ॥ ਅਪਰ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜ਼ਾ ਨ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕਾਯਾਂਪੂਰਬਪਖਜੋਦਸਮਛੰਦਚਾਚਰੀਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕ ਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਪੰਚਤ੍ਰਿੰਸਤਿਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੩੫ ॥ ਦਸਮਛੰਦ ਸਮਾਪਤਃ ॥ ੧੦ ॥ ਪ੍ਥਮ ਅੰਸੂ ॥ ੧ ॥

੧ ਓਸਤਿਗੁਰਪ੍ਸਾਦਿ ॥

ਅਥ ਏਕਾਦਸਮੋਛੰਦ ਭੁਜੰਗਾਪ੍ਰਯਾਤਲਿਖਜ਼ਤੇ॥ ਅਥ ਭੁਜੰਗਾ ਪ੍ਰਯਾਤਛੰਦ । ਅਥਭੁਜੰਗਾ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦਮੇ ਸਤਵਨ ਕਰਤੇਹੈਂ

ਮੂਲ ॥ ਚਤ੍ਰਚੱਕ੍ ਕਰਤਾ ॥ ਟੀਕਾ

ਚੱਤ੍ ਕਜ਼ਾਚਾਰ ਚੱਕ੍ਰਕਿਆ ਚੱਕ ਅਰਥਾਤ ਚਾਰ ਕੁੰਟਕਾ ਕ ਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਚਤੁਰ ਕਾਲਰੂਪ ਜੋ ਚਕ੍ ਸੁਦਰਸਨ ਭਿ ਸਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਾਰਕੁੰਟ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹਰਤਾ ਭਰਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਤੁਰਨਾਮ ਪਰਮ ਪੰਡਿਤ ਚੱਕ੍ਰਾਦਿ ਸ ਸਤ੍ਰੋਂਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਰਤਾ ਕਜ਼ਾ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਪ੍ਹਾਰ ਕਰਤਾ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਚੱਕ੍ਰਾਦਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਚੱਕ੍ਰਾਦਿ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਜ਼ਾਨ ਸੇ ਨਿਕਾਸੀਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਕਰਤਾ ਨਾਮ ਛੇਦਨ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਚਕ੍ਰਾਦਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਛੇਦਕਹੈਜੋਸੋ ਕਹਿਐਚਤੁਰ ਚੱਕ੍ਰਕਰਤਾ ਪਰਮਚਤੁਰਪੰਡਿਤ

ਮੂਲ ॥ ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ ਹਚਤਾ॥ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ ਦਾਨੇ ॥

ਚੌਰਕੁੰਟ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਕਾਲਰੂਪ ॥ (ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰਦਾਨੇ ॥ ਬਿਸ਼ਨੁਆਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਪਾਲਕ ਚਾਰਕੁੰਟ ਕੋ ਦਾਨ ਕਰ ਤਾ ਹੈ ਮਨਵਾਂਛਿਤ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮਿ੍ਤਜ਼ੁ ਸ਼ਬਦਕਾ ਅਧਜ਼ਾ ਹਾਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਰਥਮੇ ਦੁਸ਼੍ਟਦੈਤਜ਼ੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿ੍ਤਜ਼ੁਕੇ ਦਾਨਮੇ ਚਤੁਰ ਹੈ ਚੱਕ੍ਰ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰਦਾਨੇ ॥੨

ਮੂਲ ॥ ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰਜਾਨੇ ॥ ੯੬ ॥ ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰਵਰਤੀ

ਟੀਕਾ—ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰੂਪਕਰ ਚਾਰਕੂੰਟ ਕੋ॥੧॥ (ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰ ਵਰਤੀ) ਚਾਰਕੂੰਟ ਮੇ ਬਰਤ ਰਹਾ ਹੈ ਸਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪਕਰ ॥ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤੁਰਚੱਕ੍ਰ ਵਰਤੀ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚੱਕ੍ਰਵਰਤੀ ਜੋ ਰਾਜਾ ਭਏ ਹੈਂ ਮਾਂਧਾਤਾਗਯ ਅੰਗਾਦਿਕ ਤਿਨਮੇ ਜੋ ਚਤੁਰ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰਵਰਤੀ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਤੁਰ ਦੁਸ਼ਟੋਂਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇਕਾ ਹੋਯ ਬ੍ਰਤ ਜਿਸਕੇ ਚੱਕ੍ਰ ਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚੱਤੁਰਚੱਕ੍ਰ ਵਰਤੀ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰ ਭਰਤੀ ॥ ਟੀਕਾ

ਚਾਰੋਂ ਕੂੰਟਕੋ ਭਰ ਰਹਾ ਹੈ ਪੋਖਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਵਾ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਜੋ ਚਾਰਕੂੰਟ ਕਉ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰ ਭਰਤੀ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤੀਨਾਮ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਸੋ ਚਾਰ ਚੱਕਕੇ ਭਰਨ ਪੋਖਨ ਕਰਤਾ ਹੋਯ (ਤੀ) ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤੁਰ ਚੱਕ੍ਰ ਭਰਤੀ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ (ਭ) ਨਾਮ ਦੀਪਤੀ ਕਾ ਚਤੁਰ ਜੋ ਚੱਕ੍ਰ ਹੈ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸੋ ਰਤੀਭਰ ਜਿਸਕੇ ਤੇਜ਼ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤੁਰ ਚੱਕ੍ਰਭਰਤੀ ॥ ੪ ॥ ਚਾਰਕੂੰਟ ਕੀ ਰਚਨਾ ਜਿਸ ਕੀ ਰਤੀਮਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰ ਪਾਲੇ ॥ ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰਕਾਲੇ ॥

ਟੀਕਾ—ਚਾਰ ਚੱਕਕੋ ਪਾਲ ਰਹਾ ਹੈ ਰਖਜਾ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਯਥਾ ਯੋਗਜ਼ ਰੂਪਕਰ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਜਿਸ ਰਾਖੈ ਤਿਸੁ ਕੋਇ ਨ ਮਾਰੈ। ਸੋ ਮੂਆ ਜਿਸ ਮਨਹੁ ਬਿਸਾਰੈ ॥ (ਚੱਤ੍ਰਚੱਕ੍ਰ ਕਾਲੇ ॥ ੯੭ ॥) ਚਾਰਕੂੰਟ ਕਾ ਕਾਲ ਹੈ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਰਖਜ਼ਕ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ॥ ਅਰਥਾਤ੍ ਕਾਲ ਹੀ ਰਖਜ਼ਕ ਹੈ ਕਾਲਹੀ ਭਖਜ਼ਕ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ॥ (ਕਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਕਾਯਾਚਾਰੋਂ ਕੂੰਟਕੀ (ਲੇ) ਕਹਿਏ ਲੀਨ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਹੋਇ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤੁਰਚਕ੍ਰ ਕਾਲੇ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਲਾ) ਦਾਨਾਰਥ ਹੈ ਚੱਤ੍ਰ ਨਾਂਮ ਚੱਤੁਰਚੱਕ੍ਰ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਤੀਖਨ ਬੇਗ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕਾਲਪੁਰਖ ਚਾਤੁਰਤਾ ਕੇ ਸਹਿਤ ਚੱਕ੍ਰਵਰਤੀ ਸੁੰਦਰ ਤੀਖਨ ਬਜ਼ਵਹਾਰ ਕਰਤਾ ਕਾਯ ਕਰਮਾਨੁਸਾਰ ਜੋ ਲੇ ਕਹਿਏ ਦਾਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚੱਤ੍ਰ ਚਕ੍ਰਕਾਲੇ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਕਾ) ਨਾਮ ਸੁਖਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋਚੱਕ੍ਰਵਤਜਲਦੀਚਾਰਕੂੰਟਮੇ (ਕ) ਸੁਖਕਾ (ਲੇ) ਕਹਿਏ ਦਾਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤੁਰ ਚਕ੍ਰਕਾਲੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਕ੍ਰਵਤ ॥ ਕ੍ਰ॥ ਸੁਖਚਾਰਕੂੰਟਕਾਜੋਲੇਲੇਵੈਕਜ਼ਾਹਰਤਾਹੋਇਪੁਤ੍ਰਇਸਤ੍ਰੀ ਸੁਖਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤ੍ਰ ਚੱਕ੍ਰਕਾਲੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਚ) ਸ਼ਬਦਕਰ ਚਾਰ ਅਰੁ (ਤ੍ਰ) ਸ਼ਬਦਕਰਤੀਨਅਰਥਾਤ ਸਾਤਲੋਕਕੋ ਚੱਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕਾਲਰੂਪਕਰ (ਲੇ) ਕਜ਼ਾਚਲਾਇਮਾਨਕਰਤਾਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤੁਰ ਚਕ੍ਰਕਾਲੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਤੁਰ ਚਾਰ ਚੱਕ੍ਰ ਅਰਥਾਤ ਕੂੰਟ ਤਿਨਮੇ ਰਮਨ ਰੂਪ ਹੋਕਾਲੇ ਸਜ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਵਾ ॥ ਗੁਰੂਃ ॥ ਚਾਰ ਕੂੰਟ ਚਉਦਹ ਭੁਵਨ ਸਗਲ ਬਿਆਪਤਰਾਮ। ਨਾਨਕ ਊਂਨ ਨ ਦੇਖਿਐ ਪੂ

ਨਾਮ ਰਖਜਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਦੇਵਾਦਿਰੂਪ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ਪਾ॥ਨਾਮ ਹੈ ਸੋਰਕੇ ਚੌਥੇ ਭਾਗਕਾ ਔਰ ॥ਸੋ॥ ਵਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਚਾਰ ਕੁੰਟ ਚੌਦਾ ਭੁਵਨ ਤੈਂ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ਪਾ ਧਾਰਖੇ ਹੈ ਅਰੁ ਤੀਨ ਪਾਉ ਰੂਪ ਤੈਂ ਬਾਕੀ ਸੁੱਧ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈਂ ਮੁਕੁ ਪੁਰੁਖ ਲੀਨ ਹੋਤੇਹੈਸੂਤੀ ਤਥਾ ॥ ਪਾਦੋ ਅਸਜ ਵਿਸ਼੍ਵ ਭੂਤਾਨੀ ਤ੍ਰਿਪਾਦਮ ਮ੍ਰਿੰਤਦਿਵੀਤਿ॥ਪਾਦਏਕ ਤੁਝੈਕਾਕਥਨਮਾਤ੍ਰਹੈਵਾਸਤਵਤੇ॥੯

ਮੂਲ ॥ ਚੱਤ੍ ਚਕ੍ਰਵਾਸੇ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਚੂਰੈਂਕੁੰਟ ਮੇ ਬਾਸ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਤਤ ਤਤ ਦੇਸ ਸਥਾਈ ਦੇਵਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੋ॥ਪਦ ਬਾਚਕ ਜਾਨ ਨਾ (ਵਾ) ਨਾਮ ਵਾਯੁ ਕਾ ਹੈ ਚਤ੍ ਚਕ੍ਰਨਾਮ ਚਾਰ ਕੁੰਟ ਮੇ ਪਦਨਵਤ ਬਜਾਪਕ ਅਸੰਗਹੋ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚਤ੍ ਚਕ੍ਰਵਾਸੇ ॥੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚੱਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਆਪ ਕਾ ਚਾਰ ਕੁੰਟ ਮੈਂ ਵਾਸੇ ਬਸਰਹਾ ਹੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੀਓਂ ਕੇ ਨਾਭੀ ਦੇਸ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਨ ਧਾਨ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚੱਤ੍ ਚੱਕ੍ਰਵਾਸੇ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਚਾਰ ਕੁੰਟੋਪਲਖਜਤ ਦਿਸਾ ਬ੍ਰਿਦਿਸਾ ਤਿਸਮੇਂ ਇਸਿਥਤ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੋ ਤੁਝ ਕਾ ਨਿਵਾਸਹੈ ॥੪ ॥ ਵਾ ॥ ਚਾਰ ਕੁੰਟ ਕਾ ਤੁਮ ਨਿਵਾਸ ਹੈਂ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ॥੫॥

ਚਤ੍ ਚੱਕ੍ਰ ਮਾਨਿਐ ॥ ਚੱਤ੍ ਚੱਕ੍ਰ ਦਾਨਿਐ॥੯੯

ਚਾਰੋ ਕੁੰਟ ਮੇ ਮਾਨੀਤਾ ਹੈ ਕੁੰਡੋਪਲਖਜਤ ਦਿਸਾ ਭੀ ਪੂਰਬ ਪਛਮ ਉੱਤਰ ਦਖਜਨ ਅਰੁ ਅਗਿਨ ਨੈਰਿਤ ਵਾਯੁ ਈਸ਼ਾਨ

ਰਨ ਤਾਕੇ ਕਾਮ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਤਮਾਸ੍ਯ ॥ ੧ ਅਨਯੋ ਨਜਾਸ੍ਯ ੨ ਚੱਕ੍ਰਕਾਤ ਅਨਾਵਸਥਾ ੪ ਇਤਜਾਦਿ ਵਿਕਲਪ ਜਾਲ ਕਰ ਚਤੁਰਨਾਮ ਪੰਡਿਤੋਂ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋਇ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿ ਐ ਚਤੁਰ ਚਕ੍ਰ ਕਾਲੇ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ਚੱਕ੍ਰਾਦਿ ਯੁਕ੍ਤਿਕਰ ਜੋ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੀ ਪਾਂਡਿਤਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ (ਲੇ) ਨਾਮ ਲੇਲੇਵੈਸੋ ਕਹਿ ਯੇ ਚਤ੍ ਚੱਕ੍ਰਕਾਲੇ ॥ ੯ ॥

ਮੂਲ ॥ ਚੱਤ੍ਚੱਕ੍ਰ ਪਾਸੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਚਾਰੋਂ ਚਕਮੇ ਪਾਸਹੀ ਹੈ ਸਭਕੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ॥ ਪਾਸ ਨਾਂਮ ਭਿੰਨ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਆਰਾ ਹੈ ਅਭਕੋਂ ਕੋ ॥੨॥ਵਾ॥ ਚਾਰ ਕੁੰਟਉਪਲਖਜਤ ਜੀਵ ਚਰਾਚਰ ਸੋ ਤੁਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰੁ ਤੁਮ ਤਿਨਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਚਾਰਕੁੰਟਜਿਸਕੀਪਾਸੇਨਾਮਪਾਸੀਫਾਸੀਮੇਹੈਮਾਯਾ ਰੂਪਾ ਮੇਤਥਾ ਦੀਨਦੁਨਿਆਦਰਕਮੰਦੇਆਂਪਰੀਰੁਖਸਾਰ ਮਾ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪਾਸੇ ਨਾਮ ਦਲ ਚੌਪਟ ਕੇ ਤੀਨ ਗੁਨ ਰੂਪ ਚੌਪਟ ਕੇ ਪਾਲੇ ਚਾਰ ਚਾਰਖਾਨੀ ਅੰਡਜਾਦਿ ਨਰਦਾ ਚੌਰਾਸੀਲਾਖ ਅਨੰਤ ਜੀਵ ਚਰਾਚਰ ਰੂਪ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਕਾਲ ਕਾਲੀ ਰੂਪ ਕਰ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਾਰ ਕੁੰਟ ਮੇਂ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖਤੁਝਕੇ ॥ਪਾ॥ਕਜਾਚਰਨ॥ਸੋ॥ਕਜਾ ਸੇਵ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪਾਸੇ ਨਾਮ ਰਖਜਕ ਹੈ ਚਾਰ ਕੁੰਟ ਕੋਂ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਹੇ ਚਤੁਰਜੋ ਚਕ੍ਰ ਤਿਸ ਕੋ ਪਾਸੇ

ਮੈ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਮਾ॥ ਲਖਜਮੀ (ਨਿਯੈ) ਕਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਚਾਰ ਕੁੰਟ ਮੈ ਜੀਵਉ ਕਉਧਰਮਾਦਿ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਮੁਮੁਖਜੂ ਮਨਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈ ਚਾਰ ਕੁੰਟਮੇਂ ਜਿਸ ਕਾ ਸ੍ਵਨ ਦੁਆਰਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਚੱਤ੍ਰ ਚੱਕ੍ਰ ਮਾਨਿਐ॥ ੩ ॥ ਚੱਤ੍ਰ ਚੱਕ੍ਰ ਦਾਨਿਐ॥ ਚਾਰ ਕੁੰਟ ਮੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ॥ ਵਾ ਦਾਤਾ ਹੈ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸਤਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਪੂਰਬਪਖਜੇ ਇਕਾਦਸਮੋ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਯਾਤ ਵਜ਼ਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਟ ਤ੍ਰਿੰਸਤਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੩੬ ॥ ਇਕਾਦਸਮੋ ਛੰਦ ਸਮਾਪਤਃ ੧੧ ਪ੍ਥਮ ਅੰਸੂ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਪੂਰਬਪਖਜਸਮਾਪਤਃ ੧ ਪੂਰਬਾਰਧਃ ॥

ਅਥ ਉੱਤ੍ਰ ਪਖਜ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ਲਿਖਜਤੇ ॥

੧ ਓ ਸ੍ਰੀਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ਗੁੰਗਬਕੈਸੂਤਿ ਚਾਰਪੰਗੁਚਛਹਿ ਗਿਰਵਰ ਗਹਨ ॥ ਜਾਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੱਾਰ ਦ੍ਰਵਹੁਦੀਨਦੁਕ੍ਰਿਤ ਦਲਨ ॥੧॥ਅਥ ਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਛੰਦਚਾਚਰੀ ਲਿਖਜਤੇ ॥ ਅਬ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹਮ ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ ਮੇ ਆਪਕਾ ਸ੍ਤਵਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤ੍ਰਤ ਪ੍ਸੰਨਾਰਥਕ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਸਤ੍ਰੈ ॥ ਨਮਿਤ੍ਰੈ ॥ ਟੀਕਾ॥

ਸਤ੍ਰ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਸ ॥ਨਾਮ ਨਾਡਿਕਾ ਕਾ ਹੈ

ਸੂ ॥ਤ੍ਰੈ॥ਕਹਿਐਤੀਨ ਹੈ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਪ੍ਚਾਰਕ ਜਿਸਕੀ ਤੇ ਕੌਨ ਇੜਾਪਿੰਗਲਾ ਸੁਖਮਨਾ ਰੂਪਸਰਬ ਜੋਗੀ ਜਨਉ ਕੀ ਰਾਜਜੋਗ ਪ੍ਦਾਤਾ ॥ ਵਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੁ ਪੜੀ ਰੂਪ ਜਿਸ ਕੇ ਵਿਸ੍ਵ ਤੈਜਸ ਪ੍ਰਾਗਜ਼ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਬਿਚਰਨ ਕੇ ਸਥਾਨ ਰਾਜਾਵਤ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਸਤ੍ਰੈ ॥ਵਾ॥ ਤੀਨ ਨਾੜੀ ਰੂਪ ਆਪਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਸਤ੍ਰੈ ॥ ਨਮਿਤ੍ਰੈ ਮਿਤ੍ਰ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਹੋਗਾ ਤਿਸ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਭੀ ਹੋਗਾ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮਿਤ੍ਰੈ ਨੋਮਸਕਾਰਕਰਤੇਹੈਤੀਨਲੋਕ ਤੀਨ ਦੇਵ ਬ੍ਹਮਾਦਿ ਵਾ ਸਾਮਾਨਜਤੇ ਦੇਵ ਮਨੁਖਜ ਦੈਤਜ ਜਿਸਕੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਮਿਤ੍ਰੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਭਰਮੰ॥ ਨਭਿਤ੍ਰੈ ॥ ਟੀਕਾ॥

ਭ੍ਰਮ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਨਭਰਮਾ ਅਕਾਸਵਤ ਰਮ ਰਹਾ ਹੈ ਪਰਿ ਪੂਰਨ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਯਹੀ ਬਿਸੇਖਨ ਬਿਸੇਖਰੂਪ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨਭਰਮੰ ਨਾਮ ਭ੍ਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਤੁਮ ਮਤ ਭ੍ਰਮ ਕਰੋ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਨਭ ਆਦਿ ਪ੍ਪੰਚ ਮੇ ਰਮ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਨਭਵਤ ਅਸੰਗਤਾ ਪੂਰਨਤਾਦਿ ਗੁਨੋ ਕਰ ਰਮ ਰਹਾ ਹੈ ਚਰਾਚਰ ਕੋ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਾਇ ਰਹਾ ਹੈ ਅਯਸਕਾਂਤਾਮਣਿਵਤ ॥ ੪ ॥ ਨਭਿਤ੍ਰੈ ॥ ਭ੍ਰਿਤਦਾਸਾਦਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤ੍ਰੈਨਾਮ ਤੀਨ ਸ਼ਬਦ ਬਾਚਜ ਜੋ ਹੈ ਤੀਨ ਲੋਕ ਦੇਵ ਬ੍ਹਮਾਦਿ ਅਗ ਨੀ ਕਾਲ ਬੇਦ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਤੀਨ ਗੁਣਾਤਮਕ ਹੀਹੈ

ਚਰਾਚਰ ਸੋ ਤਿਸ ਮੇਂ ਨਭਿ ਕਜਾ ਨਭ ਧਰਮੀ ਹੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਕਰਮੰ ਨਕਾਏ ॥ ॥ ਟੀਕਾ ਨਕਰਮੰ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਨਾਕਾਦਿ ਅਵੈਵ ਜਿਸਕੇ ਸੁਹਨੜਾਨਕ ਜਿਨ ਲੰਮੜੇ ਵਾਲਾ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ਕਥਨ ਸੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹੇਤੁਇਸ ਮੇਂ ॥ ਨਕਾਏ ॥ ਦੇਹਾਦਿਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਾਈ ਰੂਪ ਅਵਿਦਜਾ ਮਲ ਜਿਸ ਸੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਕਾਏ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜਨਮੰ ॥ ਅਜਾਏ ॥ ॥ ਟੀਕਾ ਜਨਮਸ਼ੂਨਜਹੈਜਿਸਸੇਅਕਾਯਹੈ॥੧॥ਅਜਾਏਉਤਪੰਨਰਹਿਤ ॥ ਜਾਯਾਨਾਮ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਹੈ ਭਾਰਯਾਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ॥੧॥ ਵਾ ਅਜਨਮੰ ਅਜਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕਨਮੰਜਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔਰ ਅਜਾਇਵਿਸੇਸਜਾਗਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਨਚਿਤ੍ਰੈ ॥ ਨ ਮਿਤ੍ਰੈ ॥ ਪਰੈਹੈ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰੈ ॥ ਟੀਕਾ ਕਿਸੀਕਚਿਤ੍ਰਿਤ ਕਰਤਾ ਕਾਕ ਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਨਚਿਤ੍ਰੈ ॥ ਆਸਚਰਯ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਤਸਬੀਰਗਾਰ ਕੀ ਨਜਾਈ ਚਿਤ੍ਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਸਭ ਰਚਨਾ ਰਚੀਹੈ ॥੩॥ ਨਮਿਤ੍ਰੈ ॥ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਪਰੇਹੈਂ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਮਿਤ੍ਰਾਦਿਕ ਲਪਨਾਸੇ ਆਪ ਪਰੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥

ਇਸੀ ਤੇ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰੈ ॥ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਸਾਦਿ ਮਲ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈ॥੧॥ ਵਾ ਪਵਿਨਾਮ ਬਜਰ ਕਾ ਹੈ ਤ੍ਰੈ ਕਜਾ ਲੋਕ ਗੁਨ ਬਿਸ਼ਨੁ ਆਦਿਕਾਲ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਤ੍ਰਿਸ਼ਬਦ ਬਾਚੀ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤਮ ਕਹੈ ਸਭ ਕੋ ਬਜ਼ਵਤ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀਸੈ ॥ਅਦੀਸੈ॥ ਅਦ੍ਰਿਸੈ ॥ ਟੀਕਾ ਭੂਮੀਸਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰਾਜਾ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਕਹੈ (ਅਦੀਸੈ) ਵਸਤੁਗਤਜਾ ਆਦ੍ਰਿਸਟ ਹੈ ਇਸੀ ਮੈ ਹੇਤੁ ਅਦੀਸ ਕਜ਼ੋਂ ਹੈ ਕਿ (ਅਦ੍ਰਿਸੈ) ਜੋ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਨਾਸੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਭਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਕ੍ਰਿਸੈ ॥ ੧੦੨ ॥ ਟੀਕਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਲੀ ਹੈ ਪੁਸ੍ਰ ਹੈ ਸਰਬਦਾ ਸ੍ਰਾਨੰਦ ਰੂਪਾ ਤੁਸਟੀਕਰ ॥ ਵਾ ॥ ਅਕ੍ਰਿਸੈ ਕਿਸੀ ਕੀ ਖੈਂਚ ਨਹੀਂਅ ਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਨਿਰੰਕੁਸ ਹੋਨੇ ਤੈ ਤਥਾ ਦੁਤੀਆਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਵਾ ਸੈ ਪਦ ਹੈ ਪਦਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਮਾਰਵਾੜ ਦੇਸ ਮੇ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਿਥੀ ਰੂਪ ਹੈ ਅਦੀ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਕਾਲਰੂਪ ਕਰ ਸਭਕਾ ਭੁਜੋਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਦ੍ਰਿ ਪਰਬਤ ਰੂਪ ਹੈ ਅਕ੍ਰਿਸੈ ਅਕ੍ਰੈ ਹੈ ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੇ ਸਮਗ੍ਰਛੰਦ ਮੇ ਬਿੰਦੀ ਹੈ ॥ ਨਸੰਤ੍ਰੈ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹੀਮੰਡਲੇਸ੍ਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰ ਭਗਤਿ ਵੈਰਾਗ ਬਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਉਤਰ ਪਖਜੇ

ਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ ਬਜਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਨਾ
ਮ ਪ੍ਰਥਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਛੰਦ ਸਮਾਪਤਃ॥
੧੨ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਅੰਸੂ ॥ ੧ ॥ ੩੭ ॥

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਮਨਨਾਨਕਾਯਨਮਹ ॥ ਅਥ ਤ੍ਰੋਦਸਮੋਭਗਵਤੀ
ਛੰਦ ਲਿਖਜ਼ਤੇ ॥ ਅਥ ਭਗਵਤੀ ਛੰਦ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਥਜ਼ਤੇ ॥
ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਕਥਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰਆ
ਪ ਕਾ ਸ੍ਵਰਨ ਆਪਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪਕੀ ਭਗਤੋ
ਕੇ ਊਪਰ ਹੈ ਸੰਦੇਹਾ ਲੰਕਾਰ ਕੀ ਰੀਤ ਸੇ ਕਜ਼ੋਕਿ ਇਦੰਹੋਯ
ਗੁਣ ਤੋ ਸੰਦੇਹ ਨ ਹੋਇ ਔ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਕਰਮ ਕਹੇ
ਨਹੀ ਜਾਤੇਇਦੰ ਇਸਕਰਕੇ ਸੰਦੇਹ ਹੈ ਕੁਛ ਅਕਾਲਪੁਰਖ
ਮੇ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਆ ਛਿੱਜ ਦੇਸੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਕਾ ਜੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਰੂਪ ਦੇਸ ਹੈ ਸੋ ਅਛਿ
ਜ ਹੈ ॥ਥਿਰੁ ਸਾਧਸਫਰਿਆ ॥ ਇਸਕਥਨਤੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥
ਕਿਆ ਛਜ਼ੁ ਦੇਸ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤੁਮ ਹੀ ਅਛ ਸ੍ਰਿਛ
ਦੇਸ ਹੌ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਦੇਸ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਕਾ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵੰਨ
ਜੋ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਆਪਕਾ ਅਦੇਸ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਸੋ ਅਛਿਜ
ਹੈ ਨਾਸ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ਭਗਤ ਬੀਜਪਲਟੇ ਨਹੀ ਜੋ ਜੁਗ
ਚਾਰੋ ਜਾਹਿ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਦੇਸ ਤੁਝਕਾ ਅ
ਛਿਜ ਹੈ ਨਾਸ ਤੇ ਰਹਿਤ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਆ ਭਿਜਭੇਸੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੋ ਤੁਝ ਕਾ ਭੇਸ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤ ਰੂਪ ਸੰਤਉ
ਕਾ ਜੋ ਬਾਨਾ ਸੋ ਅਭਿਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਲਿਪਤ ਹੈ ਸੰਸਾ
ਰੀ ਪਦਾਰਥ ਵਾ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵਉ ਕੇ ਸਾਥ ਭਿਜਤਾ ਨਹੀ ॥
ਯਥਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ॥ ਵੋਮੋਤੇਸਕੁਚਾਤਹਮਓਤੇਸਕੁਚਾਤ ਹੈ ॥
ਅਰਥਾਤ ਰਹਿਤੇਤੋ ਸੰਸਾਰਹੀ ਮੇ ਹੈ ਸੰਤਜਨ ਪਰੰਤੁ ਖੰਡ
ਮਖਿਜਕਾ ਕੀ ਨਜਾਈ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਮੁਰਗਾਈ ਜਲਵਤ ਜਲ
ਕਮਲਵਤ ਸੀਰੇ ਕੀ ਮਖਿਜਕਾਵਤ ਕਾਰਯੋ ਮੇ ਲੰਪਟ ਨਹੀ
ਹੋਤੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਕਿਆ ਭਿਜ ਭੇਸੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਜ਼ਾ ਆ
ਸ੍ਰੂਰਯ ਰੂਪ ਤੁਝਕਾ ਭੇਖ ਸੰਤੋਕਾ ਤੁਝਕੇ ਸਾਥ ਭੀ ਜਿਆ ਹੂ
ਆ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਿਆਆ
ਸੂਰਯ ਰੂਪ ਆਪਕਾ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰਾਦਿ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਅਤਸੀਕ੍ਰ
ਸ੍ਰਮਸਮ ਸਜ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਭੇਖ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਭਿਜਤਾ ਨਹੀਂ
॥ਅਰਥਾਤ ਐਸਾ ਔਰ ਕੋਊ ਨਹੀ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਭਗਤ ਜੋ
ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੈ ਉਨਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੇ ਸਾਥ ਨਹੀ ਭਿਜਤਾ ॥ਗੁਰੂਃ
॥ਆਪਨ ਨਾਹੀ ਕਿਸੀਕਉ ਬਾਪੈ ਭਾਵਨਕਉ ਹਰਿਰਾਜਾ ॥
ਮੋਹਪਟਲਸਭ ਜਗਤ ਬਿਆਪਿਉ ਭਗਤ ਨਹੀ ਸੰਤਾਪਾ ॥੫

ਮੂਲ ॥ ਕਿਆ ਰੀਜ ਕਰਮੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਕਿਆ ਜੋ ਆਰੀਜ ਕਰਮੈ ਸਰਬ ਓਰਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ
ਕਰਮ ਕੋ ਕਾਲਰੂਪ ਹੋਕਰ ਰੀਜਨ ਕਰਰਹਾ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਆਭਿਜ ਲੋਕੈ ॥ ਟੀਕਾ ਕਿ ਜੋ ਆਭਿਜ ਲੋਕੈ ਚਾਰਦਸ ਭਵਨ ਮੇ ਕਿਸੀਕੇ ਸਾਥਭਿ ਜਤਾ ਨਹੀ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਭਿਜਨਹਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਭਿਜ ਸਰਬ ਓਰੋਂਸੇ ਸਰਬਲੋਰੋਂ ਸਾਥ ਭੀਗਾਹੁਆ ਆਲੋਕੈ ਦੇਖੀ ਤਾ ਹੈ ॥੩॥ ਵਾ ਲੋਕਜੋਆਪਸਮੇ ਭਿਜਰਹੇ ਹੈਂ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਸ੍ਨੇਹਕਰਖਚਿਤਹੂਏਹੂਏਹੈਂ ਕਾਲਭੇਦਸੇਰਹਿਤ ਹੈ ਐਸੇ ਆਲੋਕ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਆਦਿਤ ਸੋਕੈ ॥ ਟੀਕਾ ਕਿ ਕਿਜਾ ਜੋ ਸੂਰਜ ਰੂਪਹੋਕਰ ਰਸੋਕੋ ਸੋਕ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ਵਾ ਕੁਲਗੀਧਰ ਕਹੈ ਹੈ ਕਜਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈਂ ਕਿ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੂਰਜ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਭੀ ਸੋਖਕਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਰਸੋਕਾ ਸੋਖਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਅਵਧੂਤ ਬਰਨੈ ॥ ਟੀਕਾ ਕਿ ਆਸਚਰਯ ਅਵਧੂਤ ਨਾਮ ਹੈ ਸ਼ੁੱਧ ਬਰਨ ਹੈ ਭਗਵਤ ਕਾ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਵਧੂਤ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਰਿਖਭਦੇਵਾਦਿ ਭਾਗਵ ਤਾਦਿਕੋਂ ਮੇਂ ਬਰਨਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ਵਾ ॥ ਅਪ੍ਰਕੰਪਹੈ ॥ ੩ ॥ਵਾ ॥ ਅਵਧੂਤ ਜੋ ਦੱਤਾਦਿ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਬਰਨੈ ਕਜਾਬਰੋਂਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਬਰਨਾਮ ਆਤਮ ਪਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਵਧੂਤ ਦਤਾਦਿ ਤੁਝ ਕੋ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰਜੁਨ ਸਹਸਰਬਾਹੁ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਯ

॥ ਗੀਜਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ਕਾ ਹੈ ਕਿਆ ਆਸਚਰਜ ਰੂਪ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਗੀਜ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ਸਭਕੇ ਕਰਮੈਕਰਾਮਲਕਵਤ ਹੈ ॥੨ ॥ ਵਾ ॥ ਸੰਤਉਕੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਹਮਾਰੇ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਕਿਆ ਗੀਜਕਰਮੈ ਨਿਧਾਨ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਰਮੈ ਰਮਨੀਕ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਆਭੰਜਭਰਮੈ ॥ ੧੦੩ ॥ ਟੀਕਾ ਕਜਾ ਆਸਚਰਜ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਭਰਮ ਕੋ ਭੰਜਨ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਨਾਸ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਹੇ ਗੁਰੋ ਅ ਪਾਰ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਡੂਬਤਾ ਜੋ ਮੈ ਹੋਂ ਮੁਝਕੋ ਕਿਆ ਆ ਸਰਾਹੈਹੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੋਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕਖਨਕਰੀਐਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਸਿਖਜ ਅਕਾਲਪੁਰਖਕਾਚਰਨਾਰੁ ਬਿੰਦਰੂਪਜਹਾਜ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਕਰ ਹੇ ਗੁਰੋ॥ਬੰਧਾਇਮਾਨਕੌਨਹੈ ਉਤਰ ਬਿਸਯਾਨੁਰਾਗੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਮੁਕਤਿਕੌਨ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਵਿਸਜੋ ਸੇ ਜੋ ਬਿਰਕਤ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਨਰਕ ਕੌਨ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਸ੍ਵਦੇਹ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਸ੍ਵਰਗਪਦਕੌਨਹੈ ਹੇ ਗੁਰੋ॥ਉਤਰ॥ ਹੇ ਸਿ ਖਜ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਾ ਖਜਯ ਏਹੀ ਸ੍ਵਰਗ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਦਰਿ ਦ੍ਰੀ ਕਉਨ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਜੋਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਾਨ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਧ ਨਾਢਜ ਕੌਨ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਜੋ ਸੰਤੋਖੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇਗੁਰੋ ਸ਼ਤ੍ਰੂਕੌਨਹੈ॥ਉੱਤਰ॥ਆਪਨੇਹੀਇੰਦ੍ਰਯਪਰਮਸ਼ਤ੍ਰੂਹੈ॥ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਕੌਨ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਵੋਹੀ ਜਯ ਕੀਏ ਹੂਏ ਇਤਜਾਦਿ ਕ ਉਤਰੋਂ ਕਰ ਸਿਖੋ ਕੇ ਸੰਸਜੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂ ਰੂਪਕਰ ਭੰ ਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਰਾਦਿ ਕਰਯੁਕ੍ਤ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਰਾਜੰਪ੍ਰਭਾ ਹੈਂ ਸੋਭਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪ
ਤ ਹੋ ਰਹੀਹੈ ਪ੍ਰਭਾਕਾਂਤੀ ਜਿਸਕੀ॥ ੨ ॥ਖਾਸ ਬੀੜਮੇ ਕਿ ਰਾ
ਜ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈਂ ਯਹ ਪਾਠ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਧਰਮੰਧੁਜਾਹੈਂ॥ ਕਿਆਸੋਕਬਰਨੈ ॥

ਟੀਕਾ-ਕਿਹੇ ਭਗਵਨਧਰਮਕੀ ਧੁਜਾਰੂਪਹੈਂ । ੧ ॥ ਅਥਵਾ ॥
ਧਰਮਧੁਜਾ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਧਰਮਤੁਝਕੀਧ੍ਵਜਾਰੂਪ ਹੈ ॥
੩ ॥ (ਕਿਆਸੋਕ ਬਰਨੈ) ਕਿਆਸੋਕ ਬਰਨੈ ਬਰਨ ਲੋਕ
ਪਾਲ ਸਰਬ ਜਲੋਂਕਾ ਰਾਜਾ ਵਾਕੋ ਭੀ ਸੁਸਕ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ
ਹੈ ਤੇਜ ਤੁਝਕਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ਅਸੋਕ ਨਾਮ ਸੋਕਸੇ ਰਹਿਤ ਸਚਿ
ਦਾਨੰਦ ਸਰੂਪਹੈ ਜਿਸਕਾ ॥੨॥ਕਿੰਵਾ॥ਆਸੋਕਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ
ਜਨ ਤਰਤਿਸ਼ੋਕ ਮਾਤਮਵਿਤਇਤਿਸ੍ਤੋਹ॥ਸੁਕਸਨਕਾਦਿਜਿ
ਸਕੋ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਅਸੋਕ ਤੁਝਸੇ
ਅਨਜਥਾ ਬਰਨਾਮ ਸ੍ਰੇਸਟਨੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੋਊ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਆਸੋਕ ਅਰੁ ਬਰ ਸ੍ਰੇਸਟ ਰੂਪ ਹੈਂ ਤੂੰ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ
ਤਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਸੋਕਬਰਨੇ ਆਸੋਕ ਨਾਮ ਜੋ
ਬ੍ਰਿਖ਼ ਤਿਸਕੇ ਤੁਲ਼ ਹੈ ਬਰਨਾਮ ਬਿਰਦ ਜਿਸਕਾ ਅਰਥਾ
ਤ ਜੋ ਤੁਝਕੀ ਸਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਤਿਸਕੋ ਆਸੋਕ ਕਰ
ਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੋ ਰਸਕਨਕਾ ਸ਼ਹਿਤਕੀ ਸਰਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਇ
ਵੇ ਸਹਿਤ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਰਬਾ ਅਭਰਨੈ॥ ੧੦੫॥

ਦੁਆਦਿਕੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਬਿਭੂਤ ਕਰਨੈ॥ ੧੦੪ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਕਿਆ ਜੋ ਸ਼ਾਮਾਨ ਤੇ ਬਿਭੂਤੀਆਂ ਧ੍ਰੂਵ ਪ੍ਰਹਲਾਦਿ ਆਦਿ
ਅਰਜੁਨ ਰੁਦ੍ ਕੁਬੇਰ ਜਮ ਅਗਨੀਸੂਰੋਯਚੰਦ੍ਰਮਾਹਿਮਾਲਯ
ਸੁਮੇਰ ਸਮੁਦ੍ ਹਨੂਮਾਨ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਿਭੂਤੀ
ਓਂ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਰਾਜੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਰਾਜ ਸੰਪਦਾ
ਦਿਕ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਬਿਭੀਖਨ ਪਾਂਡਵ ਉਗ੍ਰਸੇਨ ਸੁਦਾ
ਮਾਦਿਕ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਸਮਾਨਤੇ ਬਿਭੂਤੀਆਂ ਨਿਧਿਆਂ ਸਿਧਿ
ਆਂ ਕੋ ਰਚਤਾ ਹੈ ਕਲਪਾਦਿ ਮੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਕਜਾ ਆਸਚ
ਰਯ ਹੈ ਕਿ ਐਸੀ ਅਦਭੁਤ ਰਚਨਾ ਕੋ ਰਚ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ॥ ੪
॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਵਾਸਤਵ ਤੇ ਵਿਭੂ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਕੌਤਕਮਾਤ੍ਰ (ਤਕ
ਰਨੈ) ਜੰਗ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘਾਦਿ ਰੂਪਹਿਰੰਨਜ਼ਕਸਜ਼ਪੂ ਰਾ
ਵਨਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਤਿਨਕਾ ਬਲਾਦਿ ਦੇਖਤਾ
ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ਰਾਮਾਦਿ ਰਾਵਨਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਅ
ਰੁ ਨਾਰਦਾਦਿ ਰੂਪਕਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਬਿ) ਨਾ
ਮ ਅਕਾਸ ਕਾ (ਭੂਤਕਰਨੈ) ਕਜ਼ਆਕਾਸਾਦਿ ਭੂਤੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਲਪਾਦਿ ਮੇ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਬਿ) ਅਕਾਸ ਤਿ
ਸਮੇ ਬਿਚਰਨੇ ਵਾਲੇ ਭੂਤੋਂਕੋ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿਰੂਪਕਰ ਰਚਤਾ ਹੈ॥ ੮

ਮੂਲ ॥ ਕਿਰਾਜੰ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਕਿ ਜੋਰਾਜੋਕੀਨਜ਼ਾਈਂ ਤੁਝਕੀ ਪ੍ਰਭਾਹੈ ਛੜ੍ਰਚਾਮ

ਕਿਜਗਤੰਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਜੋ ਸਰਬਾ ਭਰਨ ਹੈ ਪੂਰਬਵਤ ॥ (ਕਿਜਗਤੰਕ੍ਰਿਤੀਹੈ) ਜੋ ਜਗਤ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਛੈਦਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕ੍ਰਿਤੀ ਛੈਦਨ ਅਰਥ ਭੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਯਤਨੇਧਾਤੁ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਜਗਤ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯ ਤਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਗਤ ਤੁਝਕੀ ਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਯਤਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਝਕਾ ਕਿਆ ਹੁਆ ਹੈ। ਕਿੰਵਾ ਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਕਿਰਤੀ ਭਾਖਾ ਮੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਮੇ ਤੋ ਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਭੀ ਵੋਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਗਤ ਕ੍ਰਿਤਜ ਕਰਨੇਵਾਰਾਹੈਭਿੰਨਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਾ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਵਾਸ ਸਤੇ ਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਮਸਕਤੀ ਹੈ ਮਿਹਨਤੀ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਛਤ੍ਰੈਛਤ੍ਰੀ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਛਤ੍ਰੀਛਤ੍ਰ ਚਾਮਰਾਦਿ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਉਨਕੋ ਭੀ ਛਤ੍ਰੀ ਰੂਪ ਰਾਜਾ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਰਾਜਉਕਾ ਰਖਜਕ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਜਤੋਂਸੋਜੋ ਰਖਜਾ ਕਰੇ ਤੇ ਖਤ੍ਰੀ ਤਿਨਉ ਕਾ ਭੀ ਤੂੰ ਰਖਜਕ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮੰ ਸਰੂਪੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿਆ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਿਪੂਰਣ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਬ੍ਰਿਧਿ ਕ ਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਕਾ ਬਡਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਭ੍ਰਿਗੁਆਦਿ ਅ ਗਸਤਾਦਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰੂਪਕਰ ਬਿਦਜਮਾਨ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ॥

ਬ੍ਰਹਮਅੰਸ ਰੂਪਹੈ ਅਰਥਾਤਜੀਵਰੂਪਹੈ ਯਥਾਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਕਹੁ ਕਬੀਰਇਹ ਰਾਮਕੀਅੰਸ ॥ਜਸਕਾਰਾਦਪਰਮਿਟਇਨਮੰਸ। ਮੁਮੈਵਾਂਸੋ ਜੀਵਲੋਕੇ ਜੀਵ ਭੂਤਹ ਸਨਾਤਨਹ॥ਬਿੰਦੀ ਕੀ ਜ ਗਹ ਚੰਦ੍ਰਕਾ ਹੈ ਖਾਸ ਬੀਜਮੇ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਅਨਭੌ ਅਨੂਪੇ ॥ ੧੦੬ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਨਭਵ ਬੋਧ ਹਮਾਰੇ ਕਉ ਵਾ ਸੰਤਉਂ ਕਉ ਅਨੂਪ ਆਸਚ ਰਯ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਅਨੁਭਵ ਜਿਸਕਾ ਅਨੂਪੇ ਕਜਾ ਅਨੁਪਦ ਅਨੁਖਜਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਭਜਾਸ ਕੀਏ ਹੂਏ ਜੈਸੇ ਭੋਜਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਪ੍ਰਤਿ ਗ੍ਰਾਸਖਜੁਧਾ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਤੁਸਟੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਅਸਤ ਸਰੂਪਸੇ ਬਿਰਕਤੀ ਪ੍ਰਤਿ ਖਜਣ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੈਸੇ ਹਿਰੰਨਜਕਸਜਪੁ ਕੇ ਬਧਕਾ ਉਪਾ ਇ ਨਮੁਚੀ ਕੇ ਬਧ ਕਾ ਉਪਾਇ ਤਿਸਨੇ ਬਰ ਮਾਂਗਾ ਕਿ ਨ ਸੁਕੇ ਕਰਮਰਉ ਨਗੀਲੇਕਰ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰਰੂਪ ਨੇ ਅਕਾਸ ਬਾਨੀ ਸੋ ਜਲਫੇਨਕਰ ਮਾਰਾ । ਔਰ ਅਨੰਤ ਐਸੇ ਕਾਰਨ ਹੈਤੁ ਤਿਨਕਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਆਦਿਅਦੇਵ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਦਿ ਹੈ ਸਰਬ ਕੇ ਔਰ ਅਦੇਵ ਹੈ ਤੁਝਕੋ ਉ ਧੀ ਸਜਦੇਵ ਕੋਉ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਦਿ ਸੋ ਹੀ ਅਦੇਵ ਹੈ ਤੁਝਕਾ ਦੇਵ ਆਦਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਬ ਨਹੀਂ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਆਦਿ ਹੈ ਅਰੁ ਅਦੇਵ ਹੈ ਅਦੇਵ ਕਜਾ ਨ ਹੋਵੈ ਦੇਵ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਜਿਸਤੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਦੇਵ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਦਿ ਸੋ ਹੀ ਤੁਝਕਾ ਦੇਵ ਦਾਤਾ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਦਕਾ ਹੀ ਉਦਾਰ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ਹੇ ਆਦਿ ਤੁਝਕੀ ਅਪੇ ਖਜ਼ਾ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਅਦੇਵ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦਿਨਕਰ ਕੀ ਅਪੇਖ ਯਾ ਕਰ ਦਿਨੇ ਦੀਪਕ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਦਿਕਾ ਹੀ ਅ ਦੇਵ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸਾਂਤਰ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਗਿਨ ਕੋ ਦਗਧ ਕਰ ਤਾ ਜੈਸੇ ਅਪਰ ਅਗਨੀ ਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਹੀ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਆਪ ਅਭੇਵ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਆਪ ਹੀ ਆਪ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰ ਹੈ ਅਰੁ ਅਭੇਵ ਹੈ ਭੇਵ ਤੁਝਕਾ ਜਾਨਾ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਕਿਸੀਸੇ ॥ਗੁਰੂ॥ਹਰਿ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹਿ ਕੋਊ ਜਾ ਨੈ । ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਪਚਹਾਰੇ ਅਰੁ ਬਹੁ ਲੋਕ ਸਿਆਨੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਆਪ ਜਲੋਂਵਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਪ ਅਭੇਵ ਹੈ ਜਲੋਂਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਆਦਿਅੰਤ ਊਰਧ ਅਧੈ ਤਥਾ ਤਿਨਮੇ ਰਤਨਾਦਿ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਪਜਲ ਤਿਨਕਰ ਅਭੇਵ ਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਭੀਗਤਾ ਨ ਹੀਂ ਹੈ ਅਕਲੇਦਜ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਪਜਲੋਂਵਤ ਅਭੇਵਹੈਂਜੈਸੇਜਲਕਿਸੀਕਰਭੀਗਤੇਨਹੀਂਜਲਾਂਤਰਕਾਅਭਾ ਵਹੋਨੇਸੇ ਜੈਸੇ ਸ਼ਨੈਸ੍ਚਰਾਦਿਗ੍ਰਹ ਗ੍ਰਹਾਂਤਰਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਤਿ ਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸੀ ਕੀ ਦਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ॥ ੪ ॥ ਤਦਵਤ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਚਿਤ੍ਰੰ ਬਿਹੀਨੈ ॥ ਟੀਕਾ

(ਬ੍ਰ) ਨਾਮਨਭਮੇ ਜੈਸੇ ਚਿਤ੍ਰਹੈਨਹੀ ਤੈਸੇ ਤੁਝਮੇ ਚਿਤ੍ਰਨਹੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਅਤਜੰਤਾ ਭਾਵਹੈ ਇਹਾ ਭੀ ਪੂਰਬਵਤ ਚਿਤ੍ਰੰ ਪਰਚੰਦ੍ਰਕਾ ਜਾਨਨੀ ਅਪਰ ਪੂਰਬਵਤ

ਮੂਲ ॥ ਕਿਏਕੈ ਅਧੀਨੈ ॥ ੭੦੭ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿਆ ਜੋ ਏਕ ਭਗਤ ਕੇ ਹੀ ਅਧੀਨ ਹੈ॥ ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਭ੍ਰਾਤ ਕਰ ਪਾਇਆ ॥ ਭੋਲੇ ਭਾਇ ਮਿਲੇ ਰਘੁਰਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਿਯੇਕੈ ਅਧੀਨੈ ਕੀਯਾ ਨਾਮ ਕਰਤਬਜ਼ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸਾਧਨਸੰਪੰਨ ਹੈ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸੀਲੀ ਜੋਗੀਜਨਤਿ ਨਕੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਹੋਇ ਸੁ ਕਹਿਐ ਕਿਏਕੈ ਅਧੀਨੈ॥੨॥ ਕਿੰ ਵਾ ॥ ਅਧਿ ਨਾਮ ਅਧਿਕ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਹੈ ਅਧੀਨੈ ਕਜ਼ਾ ਅਧਿਕ ਨਹੀ ਹੈ ਤੁਝਸੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਮਾਨ ਪਰਿਪੂਰਨ ਏਕ ਹੈ ਅਧਿਕ ਨਜ਼ੂਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਰੋਜ਼ੀ ਰਜ਼ਾਕੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਕਜ਼ਾ ਜੋ ਰੋਜ਼ੀ ਕੇ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਤਿਸਕਾਨਾਮ ਰਜ਼ਾਕ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਰਹੀਮੈ ਰਿਹਾਕੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਰਹੀਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੈ ਰਿਹਾਕ ਖਲਾਸੀ ਦੇਨੇਵਾਰਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮੋਖਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਪਾਕਬਿਐਬ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਜੋ ਪਾਕ ਹੈ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਅਸੰਗ ਹੈ ਕਿਸਤੇ ਜਿਸਤੇ ਕਜ਼ਾ

ਬਿਐਬ ਹੈ ਐਬ ਨਾਮ ਦੋਖਕਾ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਪਾਕ ਮਾਨੇ ਸਫਾਕਾਹੈਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਬੇ ਐਬ ਜ਼ਾਤ ਖੁਦਾ ਕੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਜਿਤਨੇ ਐਬ ਨਾਮ ਬਿਕਾਰ ਗਿਨੇ ਜਾਹਿਤਿ ਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਅਲਾਹ ਪਾਕੰਪਾਕਹੈ ਸ਼ਕਕਰੈਜਿਦੂ ਸਰ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਇਹਾ ਭੀ ਪੂਰਬਵਤ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਜਾਨਨੀ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਗੈਬੁਲਗੈਬ ਹੈ ॥ ੧੦੯ ॥ ਟੀਕਾ

ਗੈਬ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਗੁਪਤਤਰਗੁਪਤ ਹੈ ਅਦ੍ਰਿਸਯ ਜੋ ਮਾਯਾ ਆਦਿਕ ਉਨ ਕੋ ਅਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ੧ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੇ ਬਾਬਾ ਸਰੂਪਚੰਦ ਜੀ ਨੇਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀਕੇ ਸਿਖਜ ਗੁਪਤੋਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਭਏ ਹੈਂ ਗੁਪਤ ਲੋਕ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਹੈਂ ਤਿਨਕੇ॥ ਸੋਡਲੇ ਕਾ ਏਕ ਪਠਾਨ ਸੌਦਾਗਰੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜਹਾਜ ਭਰ ਕਰ ਚਲਾ ਥਾ ਦੇਫਨੇਤ ਸੋ ਜਹਾਜ ਫੂਟਗਯਾ ਅਰੁ ਏਕ ਪ ਟੜੇਪਰ ਪਠਾਨ ਬਹਤਾ ਬਹਤਾ ਏਕ ਨਗਰਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾ ਲਗਾ ਉਹਾਂ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਹੈ ਸੋ ਉ ਨੋਨੇ ਇਸਕੋ ਬੁਲਾਕਰ ਬਿਠਾਕਰ ਸਬ ਹਾਲ ਪੂਛਾ ਜਬ ਇ ਸਨੇ ਅਪਨਾ ਅਸਥਾਨ ਪੰਜਾਬ ਬਤਲਾਯਾ ਤਬ ਤਿਨਹੁ ਨੇ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਕਾ ਹਾਲ ਪੂਛਾ ਤਬ ਤੋ ਪਠਾਨ ਕੋ ਜਾਨਦਾ ਨ ਮਿਲਾ ਅਰੁ ਊਚੇ ਊਚੇ ਸਾਂਸ ਲੇਕਰ ਬੋਲਾ ਜੀ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਵੈ ਤੋ ਮੇਰੇਈ ਨਗਰ ਮੇ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਮੈ ਉਨ ਨੀ ਕੇ ਕਦਮੋਂ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਰਖਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਗੁਪਤੋ ਨੇ ਉਸਕੋ

ਬਨ ਬਿਨ ਉਦਾਸ ਦੇਖਕਰ ਕਹਾ ॥ ਚੌਃ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਧਨਚਾਹ ਕੁ ਸੋ ਲੀਜੈ ॥ ਕਛੁਚਿੰਤਾਚਿਤਮੇਨਹਿ ਕੀਜੈ ॥ ਦੋਃ ॥ ਹਮਲਾ ਲੂਕੇ ਸਿਖ ਹੈਂ ਇਹੁ ਲਾਲੁਦੁਹਮਰੇ ਲੇਹੁ ॥ ਲਾਲੂ ਜੀ ਪਹਿ ਜਾਇਕੈ ਪੂਜਾ ਹਮਰੀ ਦੇਹੁ ॥ ਚੌਃ ॥ ਤਿਨਸੁ ਪਠਾਨ ਲਾਲ ਦੁਇਲੀਨਾ ॥ ਅਵਰ ਸੁਰਤ ਨ ਗਾਂਠ ਨਿਜ ਕੀਨਾ ॥ ਤਬਗੁ ਧਤਨ ਤਿਨ ਆਂਖ ਛਪਾਈ ॥ ਦੇਸਪੰਜਾਬ ਦੀਆ ਧਹੁੰਚਾਈ ॥ ਸੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਗੁਪਤ ਤਿਨਕਾ ਭੀ ਗੁਰੂਓਂ ਕਾ ਗੁਰੂ ਅਮਰਰੂਪ ਤਿਸਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰ ਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਗੈਬਲਗੈਬ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗੈਬਗੁਪਤ ਤਿਸਸੇਭੀ ਗੁਪਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਅਨਾਧਿਕਾਰੀ ਬਿਸ਼ਈ ਉਨਕੋ ਅਦ੍ਰਿਸਯ ਸੋ ਅਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ ਜੋ ਲਫਜ਼ ਦੋ ਵਾਰੀ ਆਵੈ ਵੋ ਬੇ ਇੰਤਹਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗੁਪਤ ਸੋ ਗੁਪਤ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਅਫੁਅਲਗੁਨਾਹ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਗੁਨਾਹ ਪਾਪ ਤਿਸਕੋ ਅਫੁਅਲ ਕਯਾਕਿ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਹੈ ਅ ਰਥਾਤ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਹੈ ॥ ਇਸਮ ਫਾਯਲ ਯਾਨੇ ਬਖਸਨਾ ਜੋ ਫਯਲ ਯਾਨੇ ਕਾਮ ਹੈ ਉਸਕੇ ਕਰਨੈ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਫੁਅਲ ਗੁਨਾਹ ਜੋ ਅਖਤਿਆਰ ਸਜ਼ਾਦੇਨੇ ਕਾ ਰ ਖੈਕਰ ਗੁਨਹਗਾਰ ਕੋ ਬਖਸ਼ੇ ਵਹ ਅਫਅਲ ਗੁਨਾਹ ਪਾਠ ਸੈਧਤੋ ਅਫੁਅਲਗੁਨਾਹ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਖਾਸਬੀੜ ਮੇ ਅਫੂਅ ਲੈ ਗੁਨਾਹ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਬੁਨਹ ਉਸਕੇ ਸਗਲ ਆਢੂਤੇਰੇ ਜਨ ਦੇਖੈ ਦੀਦਾਰ ॥ ਪੁਨ ॥ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਮਾਧਉ ਬਿਰਧ ਤੇਰਾ ॥ ਧੰਨਤੇਵੈਮੁਨਿਜਨ ਜਿਨ ਧਿਆਇਓ ਹਰਿਪ੍ਰਭ ਮੇਰਾ ॥ ਅਰਥਾਤ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਥਲ ਪਾਪਪਰਬਤ ਪਵੀਹੈਬ੍ਰਹਮਾਹਤਜਾਦਿਕਅਨੰਤਜਨਮੋ ਕੇ ਪਾਪ ਪੁੰਜ ਨਾਸਕ ਭਾਵ ਕਿਆ ਕਿ ਜੋ ਕਿਸੀਨੇ ਕੁਛ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪਾਦਿ ਸਿਧ ਕਰਨਾ ਹੋਯ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਪਾਪ ਪੁਰਖ ਪੂਰਬ ਲਿਖਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰ ਦਗਧ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੰਭ ਕਰੇ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਸਿਧ ਹੋਯ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਾਹਾਨਸਾਹ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਾਹਨਸਾਹਹੈ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਨਸ਼ਾ ਨਾਮ ਅਮਲਕਾਹੈਸੋ ਇਹਾਂ ਅਮਲਕਰਕੇਮਦਜਾਨਨਾਸੋ ਰਾਜਮਦ ਧਨਮਦਬਾਹੁਮਦਬਿਦਜਾਮਦਇਹੁਮਦਜੋਹੈ ਸਾਹਨਕੋ।ਹਾ ਕ ਹੀਏ ਹਨਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ॥ ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਯਥਾ ॥ ਕਿ ਸਾਹਿਬਸ਼ਉਰਸਤਆਜਿਜ਼ ਨਿਵਾਜ਼॥ਗਰੀਬੁਲ ਪਰਸਤੋਗ਼ਨੀਮੁਲਗੁਦਾਜ਼ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹ ਨਾਮ ਗਤੀਕਾ ਹੈ ਗਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕ ਹੈ ਤੋ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਸ਼ਾਹਨ ਕੋ ਰਾਜਾਦਿ ਮਦ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੋ ਕਹੀਏ ਸ਼ਾਹਨ ਸ਼ਾਹ ਹੈ॥ ੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਿਸਹਾਨ ਕਿਸੇ ਸੰਬੂਹ ਕਥਾ ਕ ਹਾਨੀ ਇਤਿਹਾਸ ਮਹਾ ਭਾਰਤਾਦਿ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਸਾਹ ਨਾਮਸ਼ਾਹਿਬ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਕਿਸਹਾਨਸਾਹ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਇਤਿਹਾਸ ਰੂਪਹੈ ਭਰਤ ਕੋ ਪੰਚਮ ਬੇਦ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ

॥ ਤਿਨਕਰ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਨ ਹੈ ਸੋ ਯਹ ਅਰਥਤੋ ਅਤੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਪਉੜੀ ਗੂਜਰੀ ਕੀ ਵਾਰਕੀ ॥ ਤੁਧੋਧਿਆਇਨ ਬੇਦਕਤੇਬਾਸਨਖੜੇ ॥ ਗਨਤੀਗਨੀਨਜਾਇਤੇਰੇਦਰਪੜੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਤੁਧਧਿਆਇਨਇੰਦ੍ਰਇੰਦ੍ਰਾਸਨਾ॥ ਮੰਕਰ ਬਿਸਨੁ ਅਵਤਾਰ ਹਰਿਜਸਮੁਖਭਣਾ ॥ ਪੀਰਪਕੰਬਰਸੇਖ਼ ਮਸਾਇਕ ਅਉਲੀਏ ॥ ਓਤਪੋਤ ਨਿਰੰਕਾਰਘਟੋਘਤਮੋਲੀਏ ॥ ਕੂੜੁਕਰੈ ਬਿਨਾਸ ਧਰਮੇਤਗਿਐ ॥ ਜਿਤਜਿਤਲਾਵਹੁ ਆਪ ਤਿਤੇ ਤਿਤਲਗੀਐ ॥ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਪੁਰਾਨ ਇਤਿਹਾਸ ਜਿਸਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਨ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹੀਐ ਕਿ ਸਹਾਨਸਾਹ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤਮਾਮ ਕਿਸਿਓਂ ਕੋ ਜੋ ਬਨਾਉਨੈ ਵਾਲਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਕਿਸਹਾਨਸਾਹ ॥ ਸੋ ਕਉਨ ਬਜਾਸਾਦਿ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ਜਫਰਨਾਂਮਹ ਯਥਾ ॥ ਸਰੀਅਤਪਰਸਤੋਫਜੀਲ ਤੁਮਆਬ ॥ ਹਕੀਕਤਸ਼ਨਾਂਸੋਨਬੀਉਲਕਿਤਾਬ ॥ ੫ ॥ ਅ ਪਰ ਪੂਰਬਵਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਕਾਰਨਕੁਨਿੰਦ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਕਜਾ ਜੋ ਕਾਰਨ ਕੁਨਿੰਦ ਹੈ ਕਾਰਨ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਸਬਬੁਲਸਬਾਬ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਬਬਾਂਕੇ ਬਨਾਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਕਾਰਨ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਮਹਤਤ੍ਵ ਅਹੰਕਾਰ ਪੰਚ ਭੂਤਾਦਿਕ ਤਿਨਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਕਿ ਕਾਰਨ ਕੁਨਿੰਦ ਹੈ ॥ ਕਿ ॥ ਨਾਮ ਕਿੰ ਅਰਥਾਤ ਕਜਾ ਅਤਿ ਤੁਛ ਜੋ ਕਾਰਨ ਕਜਾ

ਨਮਿਤ ਕਰਮ ਜਪਤਪਾਦਿਕੋਂ ਸੋ ਸੁਰਗਾਦਿ ਕਾਮਨਾ ਤਿਸ
ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੋ ਨਿੰਦ ਹੈ ਕਜਾ ਨਿੰਦਾ ਕਰ ਰ
ਹਾ ਹੈ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰਮੇ ਯਥਾ ॥ ਮਤਿਥੋੜੀ ਸੇਵਗਵਾਈਐ
॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕੁਤਿਸਿਤ ਜੋ ਕੁ ਭੂਮੀ ਸੋ ਵਾ ਕੁਰਨਛਲ
ਯੁਧ ਤਿਸਕੋ ਨਿੰਦ ਹੈ ਮਨੁ ਰੂਪਕਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿਓਂ ਸੇ ॥

ਕਿਰੋਜ਼ੀਦਿਹੰਦਹੈ।੧੦੯।ਕਿਰਾਜਾਕਰਹੀਮਹੈਂ

ਟੀਕਾ ॥ ਅਰਥਾਤ ਬਿਸ੍ਭੰਭਰਹੈ ਰੋਜ਼ੀਨਾਮ ਰਿਜ਼ਕਕਾ ਦਾਤਾ
ਹੈ ਕਿ ਰੋਜੀਦਿਹੰਦਹੈਇਤਜਾਦਿ ਪਦੋਕੇ ਆਦਿਮੇ ਜੋ ਕਾਫ ਹੈ
ਤਿਸਕੇ ਓ ਕੇ ਮਾਨੇ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਇਸਕਾਫ ਕੋ ਅਤਫ ਕ
ਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਵੋ ਰੋਜੀ ਦਿਹੰਦ ਹੈ ਵੋ ਰਾਜਕ ਰਿਹੰਦ ਹੈ
॥ ਇਤਜਾਦਿ ॥ ੪ ॥ ਕਿ ਰਾਜ਼ਕਰਹੀਮੈ ॥ ਰਿਜਕ ਕਾ ਦਾਤਾ
ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੈ ਔਰ ਰਹੀਮਨਾਮ ਖੁਦਾ ਕਾ ਪਹਿਲੇ ਕੁਰਾਨ ਸੇ
ਬਿਸਮਿਲਾ ਕੇ ਸਾਥ ਆਯਾ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੇ ਇਸਕੇ ਰਹਮ ਕਰ
ਨੇਵਾਲਾ ਜੋ ਰਹਿਮ ਕਰੇ ਸੋ ਰਹੀਮ ॥ ੨ ॥ ਮੂਲ

ਕਿਕਰਮੰਕਰੀਮਹੈਂ ॥ ਕਿਸਰਬੰਕਲੀਹੈਂ ॥

ਟੀਕਾ—ਕਿ ਜੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿ ਸਰਬੰ
ਕਲੀਹੈ ॥ ਕਲੀਨਾਮ ਛੰਦ ਕੀ ਤੁਕ ਕਾ ਹੈ ਸੋਸਰਬਛੰਦ
ਮੇ ਤੁਕ ਰੂਪਕਰ ਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਛੰਦਕੋ ਬੇਦ
ਕਾ ਚਰਨ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਪੜੁਪੁਸਪ ਕਲੀ ਸੇ ਜੋ
ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਸਰਬੰ ਕਲੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਕਲੀ

ਪੁਸ਼ਪਕੀ ਪੂਰਬ ਅਵਸਥਾ ਅਰੁ ਫਲਕੀ ਅਰਥਾਤ ਕਾਰਨ
ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਪੂਰਬਵਤਚੰਦ੍ਰਕਾਜਾਨਨੀਬਿੰਦੀਕੀਜਗਹਤ
ਮੂਲ ॥ **ਕਿਸਰਬੰ ਦਲੀ ਹੈਂ ॥ ੧੧੦ ॥ ਕਿ ਸ**
ਰਬੱਤ੍ਰ ਮਾਨਿਐ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਕੋ ਦਲਨੇ ਵਾਲਾ ਨਾਸਕ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਦੇਵ
ਦਲ ਤੁਝਕੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਤੇ ਸਰਬੰ ਦਲੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ (ਕਿਸਰ
ਬੱਤ੍ਰਮਾਨਿਐ) ਜੋ ਸਰਬ ਦੇਸਕਾਲਾਦਿਕ ਮੇ ਮਾਨੀਤਾ ਹੈ ॥
ਕਿੰਵਾ॥ਸਰਬੱਂ॥ਤ੍ਰ॥ਨਾਮ ਤ੍ਰਾਤਾ ਰਖਜ਼ਕ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਮਾਨੀ
ਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਨਾਮ ਬਾਨਬੱਤ੍ਰ ਨਾਮ ਸਮਾਸਥਾਨ
ਦੇਸ ਵਾ ਪਰਮ ਜੈਸੇ ਬੀਜ ਕੋ ਬੋਵਨੇ ਕਾ ਬਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ
ਜ਼ਿਮੀਨ ਬਹੁਤ ਸੂਕੀ ਹੋਇ ਨ ਗੀਲੀ ਹੋਇ ਤੈਸੇ ਜੋ ਪਰਮ
ਪੁਰਖ ਮਹਾਂਸੂਰ ਹੈਂ ਜੋ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਜਾਨਤਾ ਹੈ
ਇਸੀਤੇ ਸਰਬਤ੍ਰ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਚੂਕਤਾ ਨਹੀਂ ਕਬੀ ਭੀ ਇ
ਸੀ ਤੇ ਸਰਬ ਦੇਵ ਦੈਤ ਮਨੁਖਜ ਤਿਸਕੋਮਾਨਤੇਹੈਂ ॥੩॥ਵਾ॥
ਜੁਹ ਮੰਤ੍ਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਪਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸਕੀ ਕਾਮ
ਨਾ ਹੋਯ ਕਿਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਮੁਝਕੋ ਸਭਮਾਨੈ ਸੋ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ
ਗੁਰੁਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਸੁਨਕੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਜਾਪਕਰੈ ਸੋ ਸ
ਰਬ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਤ ਹੋਇ ਇਸਮੇ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਨਿਸਚਾ ਚਹਿਐ

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਰਬਤ੍ਰ ਦਾਨਿਐ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬਤ੍ਰ ਬਾਨਕੇ ਬ

ੜ੍ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਯਥਾ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਧੀਚੀਕੇ ਅਸਥਕਾ ਬਜ੍ ਬਨਾਯਾ ਤਥਾ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪੁਰ ਬਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾਨ ਕਿਆ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਜਾਨ ਲੀਜੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਸ਼ਿਵ ਜਿਸਕਾ (ੜ੍) ਨਾਮ ੜ੍ਾਤਾ ਦਾਨਿਐ ॥ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਤ੍ਰਿਪੁਰ ਬਧਾਕਾਲ ਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੂਪ ਪਾਨਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬਿਕਾਸੁਰਸੇ ਰਖਜਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਾਨਿਐ ॥ ੩ ॥ ਮੂਲ

ਕਿਸਰਬੱਤ੍ ਗੌਨੈ ॥ ਕਿ ਸਰਬੱਤ੍ਭੌਨੈ ॥੧੧॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ ਦੇਸੈ ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਭੇਸੈ। ਕਿ ਸਰ ਬੱਤ੍ ਰਾਜੈ। ਕਿ ਸਰਬੱਤ੍ ਸਾਜੈ ॥੧੨॥ਟੀਕਾ

ਚਾਰੋਂ ਤੁਕ ਪੂਰਬਵਤ ॥ (ਕਿ ਸਰਬੱਤ੍ ਰਾਜੈ) ਕਿਜੋ ਸਰਬ ਮੇ ਰਾਜਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਕਾ ਰਾਜਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਜੋ ਸਰਬ ਮੇ ਸੋਭਰਹਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਸਰਬਕੋ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਖਾਸ ਬੀੜਮੇ ਰਾਜੇ ਪਾਠ ਹੈ ॥ (ਕਿਸਰ ਬੱਤ੍ ਸਾਜੈ ॥ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸ ਟੀ ਕੇ ਸਾਜਨ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਕਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਾਜਪਦ ਸਾਧਨ ਕਾ ਬਾਚੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੁਠਾਰ ਵਸੋਲਾ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਣ ਬਰਛੀ ਕਟਾਰੀ ਇਤਜਾਦਿ ਸਭ ਬਿਵਹਾਰੋਂਕੇ ਸਾਧਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਰਬ ਸ਼ਾਧਨੋਂ ਮੇ ਸਤਾਰੂਪ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ਸਰਬੱਤ੍ਸਾਜੈ ਕਜਾਕਿ ਸਰਬ ਕੋ ਦਾਤਾ ਅਰ

ਹੈ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਨਾਮ ਬਾਨੋਂਕਾ ਬੱਤ੍ਰਕਾ ਸਾ ਜਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਧਨੁਰਬੇਦ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੱਤ੍ ਨਾਮ ਸਰਬ ਦੇਸ ਸਰਬ ਕਾਲ ਮੇਂ (ਸਾ) ਨਾਮ ਸੋ ਪੁਰਮ ਪੁਰੁਖ (ਜੈ) ਕਿ ਜੀਤਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਤੁਝਕਾ ਸਰਬੱਤ੍ ਜਯ ਹੋਇ ॥ ੭ ॥

ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਦੀਨੈ ॥ ਟੀਕਾ ਮੂਲ ॥

ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਦੀਨ ਪਾਰ ਜੋ ਮੇ ਧਰਮ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸਰਬ ਧਰਮਰੂਪਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਧਰਮੋਂ ਮੇ ਸਤਾਰੂਪ ਕਰ ਸਰਬ ਦੀਨ ਕਾ ਉਤਪਾ ਦਿਕਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਦੀਨ ਹੈ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਬਿਭੀਖਨਸੁਦਾਮਾ ਦਿਕਤਦਰੂਪ ਹੈ॥੪॥ਵਾ॥ (ੜ੍) ਪਦ ੜ੍ਾਣਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅ ਰਥਾਤ ਰਖਜਾ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਜੋ ਦੀਨ ਹੈ ਤਿ ਨੋਂਕਾ ੜ੍ਾਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਕਿ ਸਰਬੱਤ੍ ਲੀਨੈ ॥ ਟੀਕਾ ਮੂਲ ॥

(ਕਿ) ਕਜਾ ਜੋ ਅਕਾਲ ਸਿੰਘਜੀ ਸਰਬ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋਰਹੇਹੈਂ ਤਤਤਦ ਰੂਪਕਰ ਪੁਸਪ ਮੇਗੀਧਰੂਪ ਕਰ ਜਲਮੇ ਰਸਰੂਪ ਕਰ ਭੂਮੀਮੇ ਗੀਧਰੂਪ ਕਰ ਤੇਜ਼ਮੇ ਰੂਪਤਨ ਮਾੜ੍ਾਕਰ ਖਵ ਨੇ ਮੇ ਸਪਰਸ ਰੂਪਕਰ ਨਭਮੇ ਸਬਦਰੂਪ ਕਰ ਸੂਰਜ ਮੇ ਪ੍ਰ ਭਾਰੂਪਕਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾਮੇ ਕਾਂਤੀਰੂਪ ਕਰ ਸੂਰਮਾ ਮੇ ਬ੍ਰੀਰਰੂਪਾ ਸ਼ਕਤੀਕਰ ਐਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੇ ਤਤ ਤਤ ਸਤਾ

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਪੇਖੀ। ੧੧੫ ॥ ਕਿਸਰਬੱ
ਤ੍ਰ ਕਾਜੈ। ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਰਾਜੈ। ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਸੋਖੈ
ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਪੋਖੈ ॥ ੧੧੬ ॥ ਟੀਕਾ

ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪੇਖੀਤਾ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨੋਂ ਨੇ ਗਜ਼ਾਨ
ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰ ॥ ਵਾ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਦੇਸਕਾਲ ਮੇ ਪੂਰਿ
ਪੂਰਨਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰੂਪਕਰਸਾਖੀ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ
ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ॥ (ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਕਾਜੈ) ਕਿ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾਰ੍ਜੋਂ
ਮੇ ਕਰਮ ਰੂਪਕਰ ਸ੍ਰਿਜਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਭਕਾ ਜੋ ਕਰ੍ਤਾ
ਹਾਰੈ ਅਰਾਧਿਤ ਹੁਆ ਹੁਆ ਭਗਵਤੀਅਗਨੀ ਸੂਰਯਾਦਿਰੂਪ
ਕਰ ਵਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਹੀ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਕਾਕੂਕਰ ਸਰਬ ਦੇਸ
ਕਾਲ ਮੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਕਜਾ ਕੁਛ ਕਾਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨ
ਹੀਂ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੩ ॥ (ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਰਾਜੈ) ਪੂਰੰਬਵ
ਤ ॥ (ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਸੋਖੈ) ਅਗਿਨ ਸੂਰਜ ਪਵਨਾਦਿ ਰੂਪਕ
ਰ ਸਰਬਕੋ ਸੁਸ੍ਕ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਸੋਖੈ ਤ
ਤ ਤਤ ਰੂਪਕਰ ਸੁਖ ਦੇ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ (ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਪੋਖੈ)
ਪੋਖਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਓਦ੍ਰਾਦਿ ਰੂਪਕਰ ॥ ੧ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ
ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ
ਅੰਕਮ ਕੁਕ੍ਰਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂ ਤ੍ਰਯੋਦਸਮੋ
ਛੰਦ ਭੁਗਵਤੀਬਜਾਖਜ਼ਾ ਉਤਰ ਪਖਜੇ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ

ਕਰਲੀਨ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਦੀਨੈ ਲੀਨੈਕਾ ਸੰਬੰਧ ਕ
ਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਜੋ ਸਭ੍ਰਬ ਸਥਾਨੋਂ ਮੇ ਕਹੀਂ ਦੇਰਹਾ ਹੈ ਕ
ਹੀਂ ਲੇਰਹਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ ਮੈ ਕਤ੍ਹੂੰ ਭਿਖਾਰੀ
ਹ੍ਹਇਕੈ ਮਾਂਗਤ ਫਿਰਤ ਭੀਖ ਕਹੂੰ ਮਹਾਂਦਾਨਾ ਹ੍ਹ੍ਹਇਕੈ ਮਾਂਗਿ
ਓ ਧਨਦੇਤ ਹੋ ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਜਾਹੋ। ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰਭਾਹੋ।
੧੧੭ ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰਦੇਸੈ। ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰਭੇਸੈ।
ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰਕਾਲੈ। ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰਪਾਲੈ ॥ ੧੧੪
॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਹੰਤਾ। ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਗੰਤਾ। ਕਿਸ
ਰਬੱਤ੍ਰ ਭੇਖੀ॥ ਟੀਕਾ

ਛੈਤ੍ਰੁਕਪੂਰਬਵਤਸੁਗਮੰ॥(ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਹੰਤਾ) ਕਿ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁ
ਰੂ ਸਰਬ ਦੇਸਕਾਲਵਸਤੁ ਮੇ ਹੰਤਾ ਕਹਿਐ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ॥ ੧
ਾ ॥ ਹਨਨ ਕਰਤਾ ਕਾਲਰੂਪ ਹੈ ੨ ॥ (ਕਸਰਬੱਤ੍ਰ ਗੰਤਾ)
ਰਬਵਤ ॥ (ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਭੇਖੀ) ਕਿ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ
ਸੀ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਭੇਖੋਂ ਮੇ ਹੈਂ। ਈਂਗੁਮਾਨ ਹਰਬੇਸਹ
ਰ ਕਿ ਖ਼ਾਲੀਸੁ ॥ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਪਲੰਗਖ਼ੁਫ਼ਤਹਬਾਸ਼ਦ॥੧
॥ ਭੇਖ ਭਗਵਾਨ ਕਰ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਦਾਸ ਕੋ ਉ
ਆਦਿ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਭੇਖ ਨਾਮ ਯੋਨੀ ਕਾ ਹੈ ਸਰਬ
ਮੇ ਹੈ ਜੀਵਰੂਪ ਕਰ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਰਬਤ੍ਰ ਭਾਨੈ ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਮਾਨੈ॥ ਕਿਸਰਬਤ੍ ਇੰਦ੍ਰੈ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ ਚੰਦ੍ਰੈ ॥ਟੀਕਾ

ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੂਰਜਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਭਾਨੈ ਨਾਸ ਕਰਤਾਹੈ ॥ ਕਿ ਸਰਬੱਤ੍ ਮਾਨੈ ॥ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰੈ ॥ ਸਰਬਤ੍ ਸਰਬ ਦੇਸ ਕਾਲ ਮੈ ਪਰਮ ਐਸ੍ਵਰਯ ਵਾਨ ਹੈ ॥ ਕਿ ਸਰਬੱਤ੍ ਚੰਦ੍ਰੈ ॥ ਦੁਤੀਆ ਕੇ ਚੰਦ੍ਵਤ ਬੰਦਿਤ ਹੈ ਵਾ ਪੋਖਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕ ਹੈ ਵਾ ਸੀਤਲ ਸਾਂਤੀ ਕ੍ਰਿਤ ਅਹ ਲਾਦਿ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ॥ ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੈ ਇੰਦ੍ਰੈਚੰਦ੍ਰੈ ਪਾਠ ਹੈ ॥

ਮੂਲ॥ ਕਿਸਰਬੰਕਲੀਮੈ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਕਲੀਜੁਗ ਮੈਂ ॥੧॥ ਵਾ ॥ ਕਲੀ ਨੈ ਸਰਬੰ ਸਰਬਕੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈਂ ਯਤਨ ਚਹਿ ਐ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਰਬੰ ਕਲੀਮੈ ਕਿ ਸਰਬੰ ਅਕਲੀਮੈ ਪਾਠ ਸ਼ੁਧ ਕਰ ਅਰਥ ਬਿਲਾਇਤਕਾ ਕਰਨਾ ਸੋ ਬਿਲਾਇਤ ਸ਼ਾਤ ਹਿੰਦ ੧ ਚੀਨ ੨ ਤੁਰਕਿਸ੍ਤਾਨ ੩ ਖੁਰਾਸਾਨ ੪ ਮਾਰੂਨ ਪ

ਨਾਮ ਦੁਤਿਓ ਅੰਸੁ ॥ ੨ ॥ ੩੯ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ ਤ੍ਰਾਣੈ। ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰ ਦੇਸੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਅਸਥਾਨੋਂ ਮੈ ਤ੍ਰਾਣ ਰਖਜਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੂਰਬ ਲੋਕਾਲੋਕ ਪਰ ਅਸ੍ਤੁਭੁਜ ਰੂਪਕਰ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੱਤ੍ ਤ੍ਰਾਣੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸਮਾਨਜਤੇ ਤਿਸਤਿਸ ਦ੍ਵੀਪ ਖੰਡਾਦਿਕ ਮੈ ਯਥਾ ਯੋਗਜਾਵਤਾਰ ਧਾਰਕਰ ॥ ੨ ॥(ਕਿਸ ਰਬੱਤ੍ਰਪ੍ਰਾਣੈ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਭ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਪੰਚਵਾਦਸ ਬਿਧਿਕਾ ॥ (ਕਿਸਰਬੱਤ੍ ਦੇਸੈ) ਜੋ ਸਰਬ ਦੇਸਮੇ ਤ੍ਰ ਕਜਾ ਤ੍ਰਾਤਾ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਦੇਸ ਉਪਦੇਸ ਗੁਰੂ ਰੂਪਕਰ ਕਥਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰਭੇਸੈ ॥ ੧੧੭ ॥ ਕਿਸਰਬੱਤ੍ ਮਾਨਿਐ। ਸਦੈਵੰ ਪ੍ਰਧਾਨਿਐ। ਕਿ ਸਰਬੱਤ੍ ਜਾਪਿਐ॥ ਟੀਕਾ

ਦੋਨੋ ਤੁਕ ਪੂਰਬਵਤ ॥ (ਸਦੈਵੰ ਪ੍ਰਧਾਨਿਐ) ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਏਵੰ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਮੁਖਜ ਹੈ ਖਾਸ ਬੀੜਮੇ ਵਕਾਰਪਰ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਹੈ ਨਕਾਰਪਰ ਬਿਆਰੀ ਹੈ ॥ (ਕਿਸਰਬੱਤ੍ਰਜਾਪਿਐ) ਜਪੀਤਾ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰਰੂਪ ਸਤੋਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ॥ ੧ ॥ਵਾ ॥ਜਾਪਿਐ ਜਾਪਤਾ ਹੈ ਮੁਤਖਜ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਨਹਰ ਰੂਮ ੬ ਬਲਖ ੭ ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਰਾਜਾ ਸਨਿਸ੍ਚਰ ੧ ਬ੍ਰਿ
ਹਸਪਤਿ ੨ ਮੰਗਲ ੩ ਸੋਮ ੪ ਐਤਵਾਰ ੫ ਸੁਕ੍ਰ੬ਬੁਧ ੭
॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਕਲੀਮ ਨਾਮ ਕਲਾਮ ਕਰਨੇਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸ
ਰਬਕਲਾਮ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਬੇਦਿਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਤਿਸਕਾਕਰਤਾ
ਹੈ ਸ੍ਵਾਸਾਦਿ ਦ੍ਵਾਰਾ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਮੁਖਮੇ ਕੈ
ਠ ਤਾਲ੍ਵ ਸੰਜੋਗਾਦਿ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਰਬ ਬਾਣੀਓਂ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥
੫ ॥ ਵਾ ॥ ਕਲੀਮ ਮੂਸਾ ਪੈਕੰਬਰ ਕਾ ਲਕਬ ਹੈ ਸਬਬਯ
ਹ ਕਿ ਜੋ ਮੂਸਾ ਮਜ਼ਹਬ ਵਾਲੇ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਕੋ
ਹਤੂਰ ਪਰਬਤ ਪਰ ਕਿ ਜੋ ਮੂਸਾ ਕੇ ਤਪ ਕਰਨੇ ਕਾ ਪਹਾ
ੜ ਹੈ ਤਿਸਪਰ ਖੁਦਾ ਸੇ ਕਲਾਮ ਕਰਤੇ ਥੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕ
ਲੀਮ ਨਾਮ ਹੁਆ ਥਾ ਮੂਸਾ ਜੀ ਕਾ ਔ ਸ੍ਰੀਕਲਗੀਧਰ ਜੀ
ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸਰਬੰ ਕਲੀਮੈ ਜੋ ਜਨ ਨਿਸ੍ਵੈਰੂਪ ਪਰਬਤਾਰੂ
ਢਬੇਦਬਾਨੀਪਾਠਕਹੈਤਿਨ ਸਰਬਕਾ ਕਲੀਮ ਲਕਬਹੈ ॥ ੬

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਪਰਮੰਢਹੀਮੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਜੋ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਢਹਮਵਾਨ ਹੈ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੈ ਤਿ
ਸਕੋ ਸਰਬਗਜ਼ ਹੋਨੇ ਤੇ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਰਮਢਹੀਮ ਹੈ ॥੧
॥ ਵਾ ॥ ਵਾਸਤਵ ਤੇ ਢਹਮੀਦਨਮਸਦਰ ਕਾ ਇਸਮਢਾਯਲ
ਢਹੀਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗਜ਼ਾਨ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪਕਰ ਕਰਮ ਕਾ ਗਿ
ਆਤਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਹੀਐ ਢਹੀਮ ਸਰਬ ਕਾ ਢਹਮ ਹੈ ਜਿ
ਸਕੋ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮੰਢਹੀਮੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਢਹਿਮ ਸੋ ਜੋ ਪੰ

ਰੇ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮੰਢਹੀਮੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸੰਸਾਰੀ ਰੂ
ਪ ਹੋਕਰ ਪਰਮ ਦੁਸਤਰ ਮੋਹਰੂਪ ਮ ਯਾ ਕੀ ਫ ਹੀ ਮੇ ਫਸ
ਰਹਾ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮੰਢਹੀਮੈ ॥੪॥ ਮਕ ਰ ਮਰ ਬਿੰਦੀ
ਨਹੀਂ ਚੰਦ੍ਰਕਾ ਹੈ ਖਾਸ ਬੀਜ ਮੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਆਕਲ ਅਲਾਮੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਕਜ਼ਾ ਜੋ ਆਕਲ ਬੁਧਿਮਾਨ ਹੋ ਅਰ ਅਲਾਮ ਬੜਾ ਹੋ
ਸੋ ਕਹੀਐ ਆਕਲਅਲਾਮੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਬੁਧਿਮਾਨ ਅਲਾਮ
ਜਾਨਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ਸਭਕੇ ਬੁਧੀਕਾ ਜੋ ਸੋ ਕਹੀਐਆਕਲਅਲਾ
ਮੈ ॥ ੨ ॥ ਔਰਜੋ ਕੋਊ ਅਕਲ ਕਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ
ਆਕਲ ਔਰ ਅਲਾਮ ਉਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕੋਊ
ਹਮਹਦਾਂ ਯਾਨੇ ਸਭ ਇਲਮ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਇ ਕਜ਼ਾ
ਫਾਜਿਲ ਹੋਇ ॥ ਗਿਯਾਸੁਲਲੁਗਾਤਮੈਲਿਖਾਂਹੈ ॥ ਕੁਅਤਨਾ
ਤਿਕ ਔਰ ਉਸਕੁਅਤਕਾ ਯਹ ਕਾਮ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀਕੀ ਹਰਕਾ
ਮੋ ਕੀ ਦੇਖਨਾ ਔਰ ਸਮਝਨਾ ਔਰ ਕਹਨਾ ॥ ਔਰ ਸੁਰਹਨਿ
ਸਾਬ ਮੇ ਲਿਖਾਹੈ ॥ ਕਿ ਅਕਲਕੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਨੇਕੋ ਆਕਿਲ
ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਪਾਬੰਦ ਹੋਨੇ ਸੋ ਯਹ ਮੁਰਾਦ ਹੈ ਕਿ ਅਕਲ ਜੋ
ਏਕ ਬੰਧਨ ਹੈ ਇਸਸੇ ਜਿਸਕਾ ਪੈਰ ਬੰਧ ਜਾਇਗਾ ਵਹ
ਬਿਅਕਲੀ ਕੇ ਰਾਹ ਨ ਜਾਇਗਾ ਔਰ ਯਹ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ
ਕਿ ਆਕਿਲ ਏਕ ਫਰੇਸ਼ਤੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ
ਆਕਿਲ ਅਲਾਮ ਹੈ ਫਰੇਸਤਿਓਂ ਕੇ ਭੀ ਸਭ ਇਲਮ ਕੇ
ਜਾਨਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਾਹਿਬਕਲਾਮੈ ॥ ੧੨੦ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਕਲਾਮ ਹੈ ਪਰਮ ਬਕਤਾ ਸਰਸ੍ਰਭੀ ਬ੍ਰਹਸ ਪਤਿਕੀਨਜਾਈ ॥੧॥ ਔਰਸਾਹਿਬਕਲਾਮਵਹਕਿ ਜਿਸਕੋ ਸ ਭਲੋਕਮਾਨੈ ਜੈਸੇਕਲਾਮੁਲਾਹਹੈਖੁਦਾਕਾਕਲਾਮਮਾਨਕਰ ਸ ਭੀਫਿਰਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੋਕੇ ਤਿਸਕੇਤਾਬੇਹੈਂ ਇਸੀਤਰਹ ਜਿਸ ਕਾਕਲਾਮ ਜਿਸਕਾ ਹੁਕਮ ਲੋਗ ਮਾਨੈ ਵਹ ਸਾਹਿਬ ਕਲਾ ਮਹੈ ਜੈਸੇਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੈ ਬੇਦ ਔਰ ਭਗਵਤਗੀ ਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਕਲਾਮ ਕਲਮ ਕਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਬਿਧਾਤਾ ਰੂਪ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੀਓਂ ਕਾ ਸੁਭਾਸੁਭ ਲੇਖਕ ॥੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਾ ਹਿਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੈ ਕਲਾ ਮੈ ਕਲਾ ਚੌਸਠ ਵਾ ਖੋੜਸ ਤਿਨਕਾ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਹੁਸਨਲਵਜੂਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿ ਜੋ ਹੁਸਨਸੌਂਦਰਯਤਾ ਅਰੁ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾਕਰ ਯੁਕ੍ਰ ਹੈ ਵਜੂਦ ਜੁਸਾ ਅਰਥਾਤ ਸਰੀਰ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀਏ ਹੁਸਨਲ ਵਜੂ ਸੋ ਕਈ ਕੋਟ ਕਾਮਕੀ ਲਾਵਿਨਤਾ ਪਾਈਤੀਹੈ ਏਕ ਏ ਕ ਅੰਸ ਮੇ ਸੋ ਐਸਾ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਹੁਸਨ ਮਾਯਨੇ ਖੂਬੀ ਔਰ ਵਿਜਾਹਤ ਸੇ ਜਾਨਾ ਜਾਤਾਹੈ ਵਿ ਜਾਹਤ ਮਾਨੇ ਖੂਬੀ ਆਜਾ ਯਾਨੇ ਸਰਬ ਔਗੋਕੀ ਸੁੰਦਰਯਤਾ ਜੈਸਾਕਿ ਸੁੰਦਰ ਆਦਮੀ ਕੋ ਵਜੀਹ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਵਜੂਹੈ ਕਿਆ ਵਜੂਹਾਤ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਬਬ ਵਜਿਹ ਕਾਰਨ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਆਪਕਾ ਜੋ ਹੁਸਨਲ ਕਜ਼ਾ ਹੁਸ

ਨ ਸੌਦਰਯਤਾ ਸਜ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰਾਦਿਕਾ ਹੋਨਾ ਇਸਮੇ ਅਨੰਤ ਵ ਜਹ ਕਾਰਨ ਨਾਰਦਾਦਿ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਸਜ਼ਾ ਮ ਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਾਦਿ ਹੋਯ ਸਰਬ ਮਨਰੰਜਨ ਕਰ ਤਾ ਸੋ ਕਹੀਐ ਹੁਸਨਲਵਜੂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਤਮਾਮੁਲਰੁਜੂਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਤਮਾਮ ਮਾਨੇ ਦੁਰਸ੍ਤ ਕਾਮਿਲ ਵ ਕਾਫੀ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਮਾਨੇ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਾਹਤਮਾਮ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਕੇ ਚੰਦ੍ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਮਾਹਕਾਮਲ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕਾਫੀ ਉਸਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਜੈਸੇ ਮਸਲਿਨ ਏਕ ਘੋੜੇ ਕੋ ਦੋਸੇਰ ਦਾਨਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਤਨਾ ਹੀ ਚਹਿਐ ॥ ਵਾ ॥ ਤਮਾ ਮੁਲ ਸਰਬ ਮੇ ਰੁਜੂ ਹੈ ਹਾਜਿਰ ਹੈ ਵਾ ਰੁਜੂ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੈ ਤ ਮਾਮੁਲਤਮਾਮ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਵਾ ਲੋਭੀ ਜੀਵ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਤਮਾ ਮੁਲ ਰੁਜੂ ਹੈ ਜੋ ਕੋਊ ਤਮਾਲੋਭ ਦੇਕਰ ਮੋਲ ਲੇਵੈ ਵਾਂ ਕੇ ਹਾਜਿਰਹੈ ॥ਅਧਮਾਧਨਮਿਛਿਤਧਨਮਾਨੋਹਿਮਧਮਾ॥ ਉਤਮਾ ਮਾਨਮਿਛੰਤਿਮਾਨੋਹਿਮਹਤਾਂਧਨੰ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਹਮੇਸੁਲਸਲਾਮੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਹਮੇਸ਼ ਮਾਰੂਫ ਹੈ ਨਿਤਕਰਕੇ ਔਰ ਸਲਾਮ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਜੋ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਕੋਂਕਾ ਜੈਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤਹ ਬੋਲ ਵਾਹਗੁਰੂਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤਹ

ਮੇਂ ਤਥਾ ਭਾਰਥ ਮੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਸਵਰੀਬਿਭੀਖਨ ਸੁ
ਗ੍ਰੀਵ ਬਾਲਖਿਲ ਸਾਠ ਹਜ਼ਾਰ ਔਰ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਇ
ਸਮੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹਮੇ ਅਸੁਲਸਲਾਮੈ ਐਸੇ ਏਕ ਅਕਾਰ ਔਰ
ਨਿਕਾਸਕੈ ਅਰਥਾਪਤੀ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੋ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਹੇ ਅ
ਬਾਸਦੇਵ ਅਸੁਲ ਕਹੀਏ ਅਸੂਲ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਸਲਾਮੈ ਕਜਾ
ਹਮਾਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕੋ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਲੀਖਤਮੁਦਾਮੈ ॥ ੧੨੧ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਲੀਖ ਔਸਲਖ ਮਾਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ
ਦਿਨ ਦੁਤਿਆ ਕਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਚਢੈ ਔਰ ਬਕਰੇ ਕੀ ਖਾਲ ਖੈਂਚ
ਨੇ ਕੋ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਮੁਦਾਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਵੋ
ਪਰਮ ਅਨੰਦ ਦਾਤਾ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੂਜਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਦ
ਰਸਨ ਸੋ ਨਿਸਕਲੰਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਸਰਬ ਪੂਜਯਤਮ ਅਕਾਲਪੁ
ਰਖ ਹੈ ॥ ਸਲੀਖਤਮੁਦਾਮ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਕਰੇ ਕੀ ਖਾਲਉ
ਤਾਰਨੇ ਕਾ ਭਾਵ ਯਹ ਕਿ ਮਹਾਕਾਲ ਰੂਪ ਜੈਸੇ ਬਕਰੇਕੋ ਕ
ਸਾਈ ਹਨਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬੇਦਰਦੀ ਸੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਕਾ
ਲਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੋ ਮਾਰਤਾ
ਹੈ ਤੁਲਜ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰ ਯਥਾ ॥ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਸਮਕਰ ਮਾ
ਰੇ ਐਸੋ ਕਾਲ ਬਿਡਾਨੀ ਰੇ ਅਰਥਾਤ ਮਹਾਕਾਲ ਅਕਾਲਪੁ
ਰਖ ਹੈ ਸਲੀਖਤਮੁਦਾਮ ਨਾਮ ਕਰ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਸਲੀਖਤ
ਪ੍ਰਗਟ ਮੁਦਾਮ ਹਮੇਸ਼ੈ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ॥ ਵਾ ॥ ਸਲੀਖਤਮੁ

ਯਥਾ ਗੁਰਬਰਅਕਾਲ ਸਤਸ੍ਰੀਅਕਾਲ ਸੀਤਾਰਾਮ ਜੈਸੀਤਾ
ਰਾਮ ॥ ਐਸੇਐਸੇ ਸਬ ਮਜ਼ਹਬ ਕਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇਹ
ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਸਲਾਮ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿਤਾਬੋਂ
ਮੇ ਔਰ ਲਾਖਕੋ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਨਾਮਾਰਥ ਮੇ ਹੈ ਭਗਵਨ
ਤੂੰ ਹਮੇਸ਼ ਹੀ ਖੁਦਾ ਹੈ ਕਜਾ ਨਿਰੰਕੁਸ ਹੈ ਔਰ ਲਾਖਾਲਥ
ਮੇ ਲਾਲੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨੀ ਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਹਮੇਸ਼ ਸਭ ਕੋਉ
ਤੁਝਰੰਜਿਤ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਵਾ ਤੂੰ ॥ ਹਮੇਸੁਲਸਦੀਵ ਤੁਝਕੋ ਸ
ਲਾਮੈ ਸਲਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਗੁਰੁਬਰਅਕਾਲ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤਹ ਵਾ ਹਮੇਸੁਲਸਲਾਮੈ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਹਮੇ ਕਜਾ ਹਮਾਰੀਅਸੁਲਸਲਾਮੈਯਥਾਰਥ ਮਨਬਾਨੀ
ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਸੁਲਕਾਸੂਲ ਅਰਥਾਤ ਦੁ
ਖ ਹੇਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹਮਾਰੀ ਅਸੂਲਅਨੰਦਪੂਰਬਕਸਲਾਮ
ਹੈ ਨਮਸਕਾਰ ਸੁਖ ਮੈ ਰਾਮ ਅਰਾਧਿਐ ਦੁਖ ਕਾਹੇ ਕਉ ਲਾ
ਗੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਾਮ ਪਰੈ ਹਰਿ ਸਿਮਰੀਐ ਐਸਾ ਸਿਮਰਹੁ ਨਿ
ਤ ॥ ਅਮਰਾਪੁਰ ਬਾਸਾ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਗਯਾ ਬਹੋਰੈ ਬਿਤ ॥
ਸੂਲੋਪ੍ਰਲਖਜਤ ਅਨੰਤ ਦੁਖ ਜਬ ਜਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੁਖਬਨਤਾ
ਹੈ ਤਬਤਬ ਅਰਾਧਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਹਮਾਰੀ
ਅਨੰਦਪੂਰਬਕ ਸਲਾਮ ਹੈ ਵਾ ਸਲਾ ਮੈ ਸਲਭੀ ਦੁਖਕਾਬਾ
ਚਕ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮੇ ਕਹੀਏ ਤਮਾਮ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ
ਸਲਾਮੈ ਅਸੁਲ ਕਜਾ ਅਸੂਲਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤਅਨੰਦਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤੇ ਹੋ ਅਨੰਤ ਦੁਖੋ ਮੇ ਪ੍ਰਸੰਗ-ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪੁਰਾਨੋ

ਹਕਮਮੁਦਾਮ ਹਮੇਸ਼ਹ ਮੁਹਕਮ ਧ੍ਰੁਵ ਹੈ ਸਦੀਵ ਹੈ ॥੩॥ ਕਿੰ ਵਾ ॥ ਸਲ ਈਖਤ ਕਜਾ ਸਲਨਾਮ ਦੁਖਕਾ ਹੈ ਈਖਤ ਨਾਮ ਥੋੜਾ ਸਾ ਮੁਦਾਮ ਨਾਮ ਅਨੰਦ ਕਾ ਹੈ ਮੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਪਰਮਪੁਰਖ ਮੁਦਾਮੈ ਕਜਾ ਅਨੰਦ ਮੈ ਹੋ ਸਲ ਨਾਂਮ ਦੁਖ ਈਖਤਨਾਮ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਕੋ ਨਵ ਪਦ ਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਨਾ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਈਖਤਨਾਮ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੋ ਸਲ ਦੁਖ ਮੁਦਾਮੈ ਮੈ ਪਦਕਾ ਬਿਧੈ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਅਰ ਥਾਤ ਦੁਖਸੁਖ ਕਾ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੋ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਲਵਾਨ ਜੋ ਹੋ ਯ ਸੋ ਕਹੀਏ ਸਲੀ ਅਰਥਾਤ ਦੁਖੀ ਸੋ ਕਹੀਤੋ ਸਲੀ ਨਾਮ ਦੁਖੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ ਔ ਕਹੀ ਮੁਦਾਮੈ ਕਜਾ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਹੋ ਗਜਾ ਨਵਾਨ ਹੋ ਸਮਾਨ ਸੇ ਐਸੇ ਈਖਤ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀਕਲ ਗੀਧਰ ਜੂ ਅਪਨਾ ਅਨੁਭਵ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇਭਗ ਵਨ ਸੰਤਤਵ੍ਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਐਸੇ ਦੇਖਰਹੇ ਹੈਂ ਆਪਕੋ ॥ ੮ ॥ਮੂਲ

ਗਨੀਮੁਲਸ਼ਿਕਸਤੈ ॥ ਗਰੀਬੁਲਪਰਸਤੈ ॥

ਗਨੀਮੋ ਕੇ ਸ਼ਿਕਸਤੈ ਕਜਾ ਤੋੜਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ਸੋ ਗਨੀਮ ਨਾਮ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਔਰ ਲੁਟੇਰੇ ਭਾਕੂ ਭੀ ਗਨੀਮ ਕ ਹੀ ਕਹਲਾਤੇ ਹੈ ਉਨਕੇ ਤੋੜਨੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਗਨੀਮੁਲਸ਼ਿਕਸਤੈ ॥੧॥ ਗਰੀਬੁਲਪਰਸਤੈ ॥ ਗਰੀਬ ਕਾ ਪਾਲਕ ਹੈ ॥੧॥ ਵਾ ॥ ਗਰੀਬ ਮੁਸਾਫਰ ਬੇਕਸ ਲਾਚਾਰਐ ਸਜੋ ਕਾ ਪਰਸਤਿਸ਼ ਪੂਜਨੇਵਾਲਾ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਗਰੀ ਬੁਲਪਰਸਤੈ ਸੋ ਐਸਾ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਸਾਹਿਬ

ਨੇ ਗਰੀਬੁਲ ਪਰਸਤੈ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀਆ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਬਿਲੰਦੁਲਮਕਾਨੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਬਿਲੰਦ ਨਾਮ ਉੱਚੇਕਾ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਚੀਜ ਉੱਚੀ ਹੋਵੈ ਉਸਕੋ ਬੁ ਲੰਦ ਕਹੈਂਗੇ ਜੈਸੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੀ ਉੱਚੀ ਲਕੜੀ ਉੱਪਰ ਕੀ ਉੱਰੰਗਕੀ ਉਸਕੋ ਭੀ ਬੁਲੰਦ ਲਿਖਾ ਹੈ ਔਰ ਮਕਾਨ ਰਹਿ ਨੇ ਕੀ ਜਗਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਬਿਲੰਦੁਲਬਡੇ ਪੰਚਾਸ ਕੋਟ ਜੋ ਜਨ ਪ੍ਰਮਿਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਰੂਪ ॥ ਮਕਾਨਹੈ ਵਾ ਖੀਰਸਾਗਰ ਬੈਕੁੰਠਾਦਿ ਅਥਵਾ ਬਿਲਨਾਮ ਪਤਾਲੋਕਾ ਹੈ ਦੁਲਕਜਾ ਦੁਰ ਅਰਥਾਤ ਛਪੇ ਹੂਏ ਅਤਲ ਬਿਤਲ ਸੁਤਲ ਤਲਾਤਲ ਮ ਹਾਤਲ ਰਸਾਤਲ ਪਤਾਲਾਦਿ ਮਕਾਨ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਜਬ ਚਹਾ ਤਬ ਬਲਿਰਾਜਾ ਕੋ ਸੁਤਲਰੂਪ ਭੀਸਰੇ ਪਤਾਲ ਪਠਾਦੀਆ ਜਹਾਂ ਸੁਰਗ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਦੁਰ ਨਾਮ ਮੋਤੀ ਕਾ ਹੈ ਬਿਲ ਪਤਾਲੋਂ ਮੈ ਮੋਤੀ ਮਣਿਓਂ ਕਰ ਖਚਿਤ ਹੈਂ ਮਕਾਨ ਜਿਸਕੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਲੰਦੁਲ ਬਡੇ ਹੋ ਸਰਬ ਸੇ ਵਿਭੁਮਕਾਨੇ ਕਜਾ ਮਕਾ ਮਦੀਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਆਪਕਾਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਮਥੁਰਾ ਅਜੁਧਜਾਦਿਕਜਾਨਿਐ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਉੱਚਾ ਬੈਕੁੰਠ ਰੂਪ ਖੀਰਸਾਗਰ ਮੇ ਵਾਲੋਂ ਕਾਲੋਕ ਸੇ ਪਾਰ ਜਹਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਪ੍ਰਪੁਤ੍ਰਾਨੈਨਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਇਹਾਂ ਬਿਲੰਦ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੋ ਬਿਲੰਦ ਕਾਅਭਾਵਾਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਲਾਮਕਾਨ ਲਾਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਜਿਮੀਨੁਲਜਮਾਨੈ ॥ ੧੨੨ ॥ ਟੀਕਾ

ਜਮੀਨ ਨਾਮ ਉਸਕਾਹੈ ਜਿਸਮੇ ਜ਼ਮ ਯਾਨੇ ਸਰਦੀ ਪੈਦਾਹੋਯ
ਔਰ ਜ਼ਮ ਨਾਮ ਜਾੜੇਕਾ ਹੈ ਔਰ ਵਹਭੀ ਨਿਸਬਤ ਰਖਤਾ ਹੈ
ਸਾਥ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇ ਇਸਸਬਬ ਸੇ ਯੇ ਔਰ ਨੂਨ ਨਿਸਬਤ ਕਾ
ਜ਼ਮ ਮੇ ਲਗਾਯਾ ਤਬਵਹ ਜਮੀਨ ਹੂਆ ਲੇਕਿਨ ਜਬ ਜ਼
ਮੀ ਔਜ਼ਮਾ ਸਾਥ ਹੋਯ ਤਬ ਆਸਮਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇ ਮਾਨੇ ਹੋ
ਜਾਇਗੇ। ਜਮੀਨੁਲ ਭੂਮੀ ਔਰ ਜਮਾਨ ਆਸਮਾਨ ਅਰਥਾ
ਤ ਭੂਮੀ ਅਕਾਸ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੧॥ ਵਾ॥ ਦੋਨਉ ਲੋਕਉ ਮੇ ਨਿ
ਵਾਸ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ ਦੇਵਤਾ ਮਨੁਖਜਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਤਮੀਜੁਲ ਤਮਾਮੈ।ਰੁਜੂਅਲਨਿਧਾਨੈ

ਤਮਾਮ ਤਮੀਜ ਸਮਝ ਗਜਾਤ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ॥੧॥ਵਾ॥ਤਮਾਨਾਮ
ਲੋਭ ਜੋ ਤਮਾਮੈਜੋ ਅਤਯੰਤਲੋਭੀ ਹੈ ਤਦੁਪਲਖਜ਼ਤਸੰਤੋਖੀਭੀ
ਜਾਨਿਐ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੋ ਲੋਭੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤੋਖੀ
ਹੈ ਸਭਕੀ ਆਪਕੋ ਤਮੀਜ਼ ਹੈ॥ ੨ ॥ (ਰੁਜੂਅਲ ਨਿਧਾਨੈ)
ਰੁਜੂਨਿਧਾਨ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰੁਜੂ ਕਹਿਐ ਹਾਜ਼ਿਰ ਅਰਥਾਤ
ਸਾਖਜ਼ਾਤਅਲ ਅਤਜਰਥ ਪੂਰਨਵਾ ਕਿੰਵਾ ਅਲ ਭ੍ਰਮਰੋਵਤ
ਜੋ ਆਪਕੇ ਰੁਜੂ ਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੋ
ਆਪਮੇ ਸਮਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤਿਨਕੋ ਨਿਧਿ ਰੂਪਚਾਰ ਪਦਾ
ਰਥ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਹਰੀਫਲ ਅਜੀਮੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਹਰੀਫ ਚਤੁਰ ਅਜੀਮੈ ਭਾਰੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬਗਜ਼ ਹੈ ਹ
ਰੀਫ ਮਾਨੈ ਹਰਪੇਸ਼ੈ ਚਲਾਕ ਦੁਸ਼ਮਨ ਅਲ ਹੁਸਨ ਕਲਾਮ
ਔਰ ਅਜੀਮ ਬਡਾ ਸੋ ਕੌਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕੰਸਾਦਿਕੋਂ
ਕਾ ਹਰਪੇਸ਼ੈ ਚਲਾਕ ਕਜਾ ਜੈਸੇ ਮਰੈ ਤੈਸੇ ਮਾਰਨੇ ਕੋ ਹੁਸ਼ੀ
ਯਾਰ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਜੈਸੇ ਹਿਰੰਣਯਕਸਜਪੁ ਕੋ ਔਰ ਅਨੰਤ ਐਸੇ
॥੧॥ਕਿੰਵ॥ ਤਤਪੁਰੂਪਦਜ਼ੁਮ ਅਰਥਾਤ ਕਾਮਦੇਵ ਰੂਪ ਸੋ
ਹਰਪੇਸ਼ੈ ਚਲਾਕ ਦੁਸ਼ਮਨ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੰਬੰਧ ਬਿਸ਼
ਯ ਕਾ ਕਾਮਨਾ ਰੂਪ ਸੋ ਦੇਵਦੈਤ ਮਨੁਖਜ ਰਾਜਾਦਿਕ
ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਵਿਰਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੈਸੇ ਕੋਪੀਨ
ਮੇਹੀ ਕਾਮਨਾ ਹੋਨੀ ਜੋ ਐਸਾ ਹੀ ਬਖੇਦਾਰ ਕਛਹਰਾ ਚੁਸਤ
ਹੋਯਕਿਸੀਕਾਦੇਖਕਰ ਸੰਕਲਪਹੋਨਾਵਾਕਮੰਡਲਰੰਗੀਨਹੋਯ
ਯਸ਼ੀ ਸਮਦਾਰ ਹੋਇ ਗੋਦਰੀਅਤਲਸਾਦੀਪੁਰਜ਼ੋ ਸੋਜਟਿਤ
ਕਰਨੀ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਕਾਮਨਾਰੂਪ ਕਾਮਰੂਪਹਰਪੇਸ਼ੈ ਚਲਾਕ
ਦੁਸ਼ਮਨ ਹੈ ਦੁਰਜੈਸ਼ਤ੍ਰ ਸੋ ਆਪ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਹਰੀਫਲ
ਅਜੀਮੈ ਫਕਾਰ ਮੇ ਉਕਾਰ ਹੋਯ ਤਬ ਪੁਸਪਾਰਥ ਕਰਨਾ ਔ
ਰ ॥ਫ॥ਮੁਕਤਾਹੋਯਤਬ ਫਲਨਾਮਪ੍ਰਸਿਧਹੈਅਰਥਾਤਹਰੀ ਪਾ
ਪ ਨਾਸਨ ਅਦਭੁਤ ਬਡਾ ਉਤਕਿਸ੍ਟ ਫਲ ਹੈ ਮੋਖਜਰੂਪ ਸੁਖ
ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਖਜ ਕਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਯਥਾ ॥ ਬਿਖ
ਮੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਤਾਰ ਉਪਾਏ। ਸੰਸਾਰ ਬ੍ਰਿਖਜ ਕੈ ਦੁਇਫਲ

ਲਾਏ। ਸੋ ਵਾਸੁਵ ਤੇ ਆਪਹੀ ਬ੍ਰਿਖਜ ਹੈ ਆਪਹੀ ਫਲਕਰਮ ਸੁਭਾਸੁਭ ਅਰੁ ਆਪਹੀ ਫਲ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਅਜੀਮ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪੁਸਪਨਹੀ ਹੋਤਾ ਫਲਾਵਸਥਾ ਮੇ ਫੁਲ ਨ ਹੀਂ ਔਰ ਫੁਲਾਵਸਥਾ ਮੇ ਫਲਨਹੀਂ ਔਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਫਲਾ ਵਸਥਾ ਮੇ ਫਲ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰੁ ਫੂਲ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਫੂਲਰੂਪਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹਰੀਫਲ ਅਜ਼ੀਮੈਹਰੀ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਫਲ ਅ-ਜ਼ੀਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਮਨਾਮ ਭੋਜਨ ਕਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸੈਧ ਵ ਮਾਂਗਜੋਜੀਮਤੈਘੋੜੇ ਕੋ ਨਹਿਕਾਮ। ਅਰਥਾਤਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁ ਭਾਸੁਭ ਫਲਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਜੀਵ ਭੋਕ੍ਤਾ ਹੈ ਇਤਨਾ ਹੀ ਤੋ ਜੀਵ ਈਸ੍ਵਰ ਮੇ ਭੇਦ ਹੈ ਸੂਤ੍ਰਪਾਤੰ ਜਲੀ ਯਥਾ॥ਕਾਯਕਲੇਸ਼ ਕਰਮ ਵਿਪਾਕ ਸਪਰਸ ਰਹਿਤ ਪੁਰਖ ਬਿਸੇਖਹ ਈਸ੍ਵਰਹ ਇਸੀਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਾਪ ਨਾਸਨ ਫਲ ਅਜੀਮ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮੰਤ੍ ਕਾ ਸੇਵਕ ਹੋਯ ਵੋ ਸੁਭਾਸੁਭ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਭੋਗਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਯ ਪਾਠਭੀ ਸਮਜ਼ਕ ਹਰੀਫਲ ਹੈ ਹਰੀਫੁਲ ਲੇਖਕਕੀ ਕ੍ਰਿ ਪਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਾਕੁਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾਕਿ ਪਤ੍ਰੁਪੁਸ ਪ ਫਲਾਦਿ ਜੋ ਸ੍ਵਾਭਕ੍ਰਿ ਕਰ ਅਰਪਣ ਕਿਏ ਹੈਂ ਭਕ੍ਤੋਂਨੇ ਸੋ ਹਰੀ ਅਜੀਮੈ ਕਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਜੀਮਤਾ(ਨ) ਅਰਥਾਤ ਜੀਮਤਾਹੈ ਗੀਤਾਸ੍ਵੀਮੁਖਵਾਕ॥ਯਥਾ॥ਪਤ੍ਰੰਪੁਸਪੰ ਫਲੰਤੋਯੰਯੋਮੇਭਕਤਜਾ ਪ੍ਰਯਛਤੀ ਤਦਹੰਭਕ੍ਯੁਪਹ੍ਰਿਤਮਸ੍ਨਾਮਿਪ੍ਰਯਤਾਤਮਨਇਤਿ

ਮੂਲ॥ ਰਜਾਇਕਯਕੀਨੈ॥ ੧੨੩ ॥ ਟੀਕਾ ਰਿਜ਼ਕ ਦਾਤਾ ਹੈ ਯਕੀਨੈ ਨਿਸ੍ਚੈਕਰ ਵਾ ਰਜਾ ਕਜ਼ਾ ਖ਼ਲਾਸੀ

ਇਕਯਕੀਨੈ ਏਕਯਕੀਨੈ ਦ੍ਰਿਢਤਰ ਨਿਸਚੈਵਾਨ ਹੈ ਜੋ ਬਿ ਸ੍ਵਾਸ ਕਰ ਮੁਕ੍ਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਭਵਾਨੀ ਸੰਕਰੋਬੰਦੇ ਸ੍ਵਧਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪਿਣੌ। ਯਾਭਜ਼ਾਂਬਿਨਾਨ ਪਸ਼ਜ਼ੰਤਿ ਸਿਧਾ ਸ੍ਵਾਂਤਸਥਮੀਸ੍ਵ ਰੰ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਜੀਕੇ ਸਤਾਰਹੇ ਧਜ਼ਾਯ ਕੇ ਅੰਤਮੇ ਅਸ੍ ਧਯਾਹੁਤੰਦਤੰ ਤਪਸਤਪਤੰ ਕ੍ਰਿਤੰਚਯਤਅਸਦਿਤਜ਼ੁਚਜ਼ਤੇ ਪਾ ਰਥਨਤਤਪ੍ਰੇਤਨੋਇਹਿ। ਰਜ਼ਾਇਕਨਾਮ ਰਿਜ਼ਕ ਵਾਲੇਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲਾਇਕ ਨਾਮ ਲਿਆਕਤ ਵਾ ਲੈਕਾ ਹੈ ਸ਼ਾਇਕ ਨਾਮ ਸ਼ੌਕੀਨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਰਿਜਕ ਵਾਲਾ ਕਜ਼ਾਕਿ ਰਿਜਕ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਜਿਸਕੇ ਹਾਥ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਦੁਹਕਰ ਕਾ ਮੇ ਹੈ ਕਿ ਤਿਸਕੇ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਔਰ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਸਾਮ ਰਥ ਕਰਨੇ ਕੋ ਇਸੀਤੇ ਸਤਗੁਰੂ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਕਿਯ ਕੀਨੈ ਸਨਿਸਿਚਤ ਯਹਿ ਬਾਤ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰਜਾਇਕ ਨਾਮ ਰਜਾਨੇ ਵਾਲੇਕਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਸ ਭੁਕਾ ਯਥਾ ਗੁਰੂਰੀਥੇ॥ ਜੈਸੀ ਭੂਖਤੈਸੀਕਾਪੂਰਕ ਸਗਲ ਘ ਟ ਮੈਤਾਚਾ। ਯਹ ਬਾਤ ਯਕੀਨੈ ਕਜ਼ਾਸਨਿਚਿਤ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਰਜਾ ਨਾਮ ਹੁਕਮ ਕਾ ਹੈ ਸੋਦਰਮੇ ਸੋ ਪਾਤਸਾਹ ਸਹਾ ਪਾਤਸਾਹਿਬ ਨਾਨਕਚਲਹ ਰਜਾਈ। ਅਰਥਾਤ ਹੁਕਮ ਕ ਰਤਾ ਏਕ ਵਾਹਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ ਯਹ ਬਾਤ ਯਕੀਨ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ॥ਅਨੇਕੁਲਤਰੰਗਹੈਂ।ਅਭੇਦਹੈਂਅਭੰਗਹੈਂ

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਸਾਰਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਅਨਿਕ ਕਾ

ਤਿਸਕੇ ਸੰਤ ਭਗਤਜਨ ਵਾਸ੍ਤੁਵਤੇ ਜੋ ਨੇਕ ਹੋਗਾ ਵੋਹੀ ਪਜਾਰਾ ਹੋਗਾ ਵਾਹਿਰੁ ਰੂ ਕੋ ਤਥਾ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੋ ਤਿਨ ਪਰ ਨਿਵਾਜਿਸ਼ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਾ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਅਜੀ ਜੁਲ ਨਿਵਾਜ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮਿਸਰ ਕੋ ਭੀ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਮਿਸਰ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਤਿਨ ਕਾ ਬਾਦ ਸ਼ਾਹ ਦਿਜ ਰਾਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਮਾਨਤੇ ਬ੍ਰਿਪ੍ਰਾਜ ਬਜਾਸ ਕਪਿਲਾਦਿਕ ਵਾ ਪਰਸਰਾਮ ਜੀ ਰੂਪ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਗਨੀਮੁਲ ਖਿਰਾਜ ਹੈਂ ॥ ੧੨੪ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਗਨੀਮ ਗਨੀ ਲੁਟੇਰੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਰਾਹਜਨ ਡਾਕੂ ਬਟਵਾਰੇ ਸੋ ਤਿਨ ਕੋ ਹੈ ਭਗਵਨ ਗਨੀਮੁਲ ਧਨਾਦਿ ਮਦ ਕਰਮਤ ਦੁਸ਼ਟ ਤਿਨਕੋ ਖਿਰਾਜ ਯਾਨੇ ਮਹਸੂਲ ਦੰਡ ਲੇਨੇ ਵਾਲਾ ਯਮਰੂਪ ਹੋਕਰ ਨਰਕਮੇਂ ਤਿਨਕੋ ਸਾਸਨਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਾਸ੍ਯਾਦਿਵਤ ਛੇਦਨਾਦਿ ਧਮੋਂਕਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੈ ਗਰੁੜਪੁਰਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰੇਤਖੰਡ ਮੇਂ ਸੋ ਪਤਿਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਨਹਾ ਹੈ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਨ ਕੀ ਭਾਵਨਾਨੁਸਾਰ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ਗਨੀ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕਾਮਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਅਰੁ ਲੁਟੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਨਾਮ ਭਜਨ ਕੀਰਤਨਕੇ ਔਰ ਡਾਕੂ ਰਹਿਜ਼ਨ ਜਨਮ ਮਰਨ ਮਾਰਗ ਕੇ ਭਗਤਜਨ ਮੁਲਖ ਰਾਜ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਤੁਝ ਕਾ ਜੋ ਮੁਲਖ ਬੈਕੁੰਠ ਤਿਸ ਮੈ ਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਬਿ ਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈ ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਅੰਬਰੀਖ ਜਨਕ ਸ਼ੁਕ ਸਨਕਾਦਿ

ਮਾਦਿ ਤਰੰਗ ਹੈਂ ਤੁਝਕੇ ਮਾਇਆ ਕੇ ਵਾ ਤੂੰ ਅਨੇਕ ਤਰੰਗ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ (ਅਭੇਦਹੈਂ ਅਭੰਗ ਹੈਂ) ਸਜਾਤੀਯ ਬਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦਸੇ ਸੂਨਯ ਹੈਂ ਅਰੁ ਅਭੰਗ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਦੇਸਕਾਲ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦਸੇ ਸੂਨਯ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਭੇਦਹੈ ਅਰਥਕਰਨਾਕਿਅਭੈ॥ਦ॥ਹੈਂ ਅਭੈਪਦ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਆਪ ਅਭੰਗ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਭੰਗ ਹੋਇ ਕਜ਼ਾ ਨਾਸੀ ਹੋਇ ਸੋ ਅਭੈਦਾਤਾ ਕਬੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤਾ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੰਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾ ਗਹਨਾਮ ਗ੍ਰਹਨਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾਕਿ ਅਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਅਵਿਦਜਾ ਤਤਕਾਰਯ ਵਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੇ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਗਜ਼ਾਨਰੂਪ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਤਿਸ ਕੇ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸਾਖੀ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅਭੇਦ ਕਜ਼ਾ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੈ ਏਕਰਸ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜੀਜੁਲ ਨਿਵਾਜ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਖਜ਼ਾਨੋਂਕੀ ਪਾਲਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਾ ਹੇ ਖਲਸਾਜੀ ਦੁਸ਼੍ਟਦਲ ਕਰ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਹਿਰੰਣਜਕਸਜ ਪੁ ਕੋ ਮਾਰਕਰ ਬਾਲੀਕੋ ਮਾਰਕਰ ਸੁਗ੍ਰੀਵ। ਰਾਵਨਕੋ ਮਾਰਕਰ ਬਿਭੀਖਨ। ਕੰਸ ਕੋ ਮਾਰ ਕਰ ਉਗ੍ਰਸੇਨ ਦੇਵਲ੍ਹੁਤਾਦਿ ਕਮਲਨੈਨਾਦਿਕ ਸੋਧਰਸੇਨੇ ਕੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਅਨੰਤ ਔਰ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨਾਮ ਨੇਕਕਾ ਹੈ ਔਰ ਪਜਾਰੇ ਕਾ ਸੋਨੇਕ ਔਰ ਪਜਾਰੇ

ਕ ॥ਭੈਰਉਨਾਮਦੇਉਜੀਉ ਯਥਾ ॥ ਊਹਾਂਗਨੀਂਬਸਹਿਮਾਮੂ
॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੰਤਉਕਾ ਹੀ ਰਾਜ ਹੈ ਕਬੀਰ ਧਰਤੀਸਾ
ਕੀ ਤਸਕਰਬੈਸਹਿਗਾਹਿ ॥ ਧਰਤੀ ਭਾਰ ਨ ਬਜ਼ਾਪਈ ਉਨ
ਕਉ ਲਾਹੂ ਲਾਹ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਖਿਰਾਜ ਛੀਲਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ
ਕਾਸ੍ਰਾਦਿ ਯੰਤ੍ਰ ਰੂਢਕਰ ਕਾਸ੍ਰਾਦਿ ਜੈਸੇ ਛੀਲੀਤਾ ਹੈ ਤਦ
ਵਤ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਗਨੀਮੁਲ ਖਿਰਾਜ ਹੈ ਜੋਗਨੀ ਹੈ ਉਨਕੇ
ਮੁਲਖ ਮੇ ਰਾਜ ਹੈ ਤੁਝਕਾ ਖਕਾਰ ਕੋ ਕਬਰਜੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਵ
ਲੋਕ ਭਾਖਾ ਤੇ ਦੋਸਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ
ਸ੍ਵਾਮੀ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਗਨੀ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਮੁ
ਲਖੀ ਕਜਾ ਮੈਨੇ ਲਖਾ ਹੈ ਤੁਝਕੋ ਕੈਸੇ ਜੋ ਰਾਜ ਹੈਂਸਚਾ ਪਾਤ
ਸ਼ਾਹ ਹੈ ਤੂੰ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਮੁਝ ਕੋ ਆਪ ਲਖਤੇ ਹੋ
ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਜੈਸਾ ਮੈ ਦਾਸ ਆਪ ਕਾਹੂੰ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਜੋ ਤੁਮ ਹੋ
ਸੋ ਮੈਂ ਹੌਂ ਕੁਛ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ॥ ੭ ॥

ਨਿਰੁਕ ਸਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ਤ੍ਰਿਮੁਕਤਬਿਭੂਤ ਹੈਂ ॥

ਟੀਕਾ—ਉਕਤ ਬਾਨੀ ਤਿਸਕਾ ਅਵਿਸ਼ੈ ਤੁਝ ਕਾ ਸਰੂਪ ਹੈ
ਯਤੋ ਵਾਚੋਨ ਬਰਤੰਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪਜ ਮਨ ਸਾਸਹ॥ ੧ ॥ਤ੍ਰਿਮੁਕਤ
ਬਿਭੂਤ ਹੈਂ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕਉ ਸੇ ਬਿਲਖਜਣ ਅਸਾਧਾਰਣਤੁਝ
ਕੀ ਬਿਭੂਤੀ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤਿਹਨਾਮ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾ ਹੈ
ਹੇ ਵਿਭੂ ਕਜਾ ਹੇ ਪਰਿਪੂਰਣ ਤੂੰ ਤੀਨ ਲੋਕ ਤੀਨ ਗੁਨਤੀਨ
ਕਾਲ ਕੀ ਤਿਹ ਕਜਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਪ੍ਰਭੁ ਗਤ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ॥ ਸੁਜੁਗਤਸੁਧਾਹੈ॥੧੨੬

ਟੀਕਾ—ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰ ਭੋਗਨੇ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾ ਸੋਭਾਕਾਹੈ ॥ ੧ ॥
ਵਾ॥ ਪ੍ਰਭੁਗਤਿ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਜੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਇੰਦ੍ਰ
ਦਿ ਉਨਮੇਂ ਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ ਪ੍ਰਭਾ ਸੋਭਾ ਜਿਸਕੀ ॥ ੨ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਗਤਿ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ
ਅਮਾਯ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਪ੍ਰਭਾਮੇ ਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ
ਸੁਰਸਸੀ ਅਗਨੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀਮੇ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ
॥ ੪ ॥ ਸੁਜੁਗਤ ਸੁਧਾ ਹੈ ॥ ਸੁਸੁਸ਼ਟ ਜੁਗਤ ਸੁਧਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਸੁੱਧ ਸ੍ਵੇਤ ਨਿਰਲਮਹੈ ਜੁਗਤਿ ਜਿਸਕੀ
ਮੁਮੁਖਨੂੰਓਂ ਕੀ ਕਲਜਾਨ ਕਰਤਾ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੁਜੁਗਤ
ਸੁਧਾ ਹੈ ਸੁਸ਼ਟੂਯੁਕ੍ਤਿ ਵਾਰੀ ਸੁਧਾਹੈ ਰਚੀ ਜਿਸ ਕੀ ਸੁਸਟੂ
ਜੁਗਤੀ ਕਜਾ ਕਿ ਅਜਰ ਅਮਰ ਨਿਰੋਗ ਕਰਤਾ ਸਕੂੀ ॥
ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੇਂ ਐਸੇ ਪਾਠ ਹੈ ॥ ਨਿਰੁਕੱਤ ਸਰੂਪਹੈ ਤ੍ਰਿਮੁੱਕਤ
ਬਿਭੂਤ ਹੈਂ ਪ੍ਰਭੁਗੱਤ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ਸੁਜੁਗੱਤ ਸੁਧਾ ਹੈ ॥੧੨੫॥

ਸਦੈਵੰ ਸਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ਅਭੇਦੀ ਅਨੂਪ ਹੈਂ ॥

ਟੀਕਾ—ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਸਚਿਦਾਨੰਦ
ਕਰ ਪਰਿ ਪੂਰਨ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਦੈਵੰ ਦੇਵਤਾ
ਕੇ ਸਹਿਤ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਦੈਵੰ ॥ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ
ਜੀਵ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਦੇਵ ਸਹਿਤ ਬਰਤਮਾਨ ਹੈ ਅਗਨੀ
ਸੁਰਜਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਕੇ ਉਪਾਸਿਕ ਤੇ ਸਭ

ਕੀ ਬਾਰਮੇ ॥ਕੀਤਾ ਪਾਇਐ ਆਪਨਾ ਸਾਘ'ਲ ਬੁਰੀ ਕਿਉ
ਘਾਲੀਐ । ਮੰਦਾ ਮੂਲ ਨ ਕੀਚਈ ਦੇਲੰਮੀ ਨਜ਼ਰ ਨਿਹਾਲਿ
ਐ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਿਸੇਸ ਜੁ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਮ
ਹਾਭਾਰਤਾਦਿ ਯੁੱਧਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਸੋ ਮੁੰਜਕੀ ਔਲੇਹੋਕੀ ਤਥਾ ਐ
ਧਾਤੁ ਮਯਭੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਗਕਾਰ ਕੀ ਦੀਰਘਤਾ ਪੂਰਬਵਤ
ਜਾਨਨੀ ਅਰਥਾਤ ਗਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰਰੂਪ ਹੋਕਰ ਪਰਮ ਕਾਲਵਤ
ਜਿਨਕੇ ਪੁਨਜਖਜੀਣ ਹੂਏ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਭੈਦਾਤਾ ਅਰੁ ਨਾਸ
ਕਰਤਾ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਨਮਹ ਪ
ਦਕੀ ਅਨੁਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰ ਲੇਨੀ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਗਦ ਵਜਕ੍ਯਾਂ
ਬਾਚੀ ਧਾਤੁਪਾਠ ਮੇ ਗਦ ਧਾਤੁ ਪ੍ਰਗਟ ਬਾਨੀ ਕੇ ਉਚਰਨਾਰ
ਥ ਹੈ ਇਹਾ ਗਕਾਰੋਤ੍ਰ ਬਰਤੀ ਅਕਾਰਕੀ ਦੀਰਘਤਾਕਾ ਐਸੇ
ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਗਦਤੰ ਵਜਕ੍ਯੰ ਪ੍ਰਗਟੀਭੂਤ ਯਥਾ ਭਵਤੀ
ਤਥਾਵਿਧਿਪ੍ਰਤਿ ਸ਼ੋਧਮੋਖਜਰੂਪੰ ਸਬਦਮੁਚਰਿਤੰ ਅਰਥਾਤ ਬਿ
ਧਿਰੂਪ ਬ੍ਰਹਸਪਤਿਸਵਜੇਨਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਯਜੇਤ॥ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀਸ-
ਵਜਨਾਮ ਜੋ ਯਾਗਜ ਹੈ ਤਿਸਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਯ
ਜਨ ਅਰਥਾਤ ਪੂਜਨ ਕਰੈ ਐਸੇ ਤੀਨ ਬਰਨੋਕੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ
ਕਹੁ ਹੈ ਪੁਨਹ ਸਾਮਾਨਜ ਸੇ ਦਰਸ਼ਪੌਰਨ ਮਾਸਾਭਜਾਂ ਸ੍ਵਰਗ
ਕਾਮੋ ਯਜੇਤ ਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਕਾਮਨਾਵਾਨ ਹੈ ਸੋਦਰਸ਼ ਅਮਾ
ਵਸ੍ਯਾ ਕਾ ਯਾਗ ਪੂਰਨਮਾਮੇ ਕਰੇ ਯਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਪੌਰਨ
ਮਾਸ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਯਾਗੋਂ ਕਰ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ
ਪੂਜਨ ਕਰੈ ਚਹਿਐ ਤੋ ਹਰਵਕਤ ਜਿਸਵਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਕ੍ਰੀੜਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰ ਕੀਏ ਹੂਏ ॥ ੨ ॥ ਅਭੇਦੀ
ਅਨੂਪ ਹੈ ॥ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਸ੍ਵਨਜ
॥ ੧ ॥ ਵਾ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੁ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸੇ ਸ੍ਵਨਜਅਰੁ ਅਨੂਪ
ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਹੈ ਆਸ੍ਵਰਯਵਤ ਪਸ਼ਜਤਿ ਕਸ੍ਮਿਦੇਨ ਮਾਸ੍ਵਰ
ਯਵਤ ਬਦਤਿ ਤਥੈਵ ਚਾਨਜਹ ਆਸ੍ਵਰਯਵਚ੍ਹੈਮਨਜਹ ਸ੍ਵੋ
ਤੋਤਿ ਸ੍ਵਤ੍ਰ' ਪਜੇਨੰ ਵੇਦਨਸ੍ਵੈਵ ਕਸ੍ਮਿਤ ਇਤਿ ॥ਅਰਥ ਪੂਰਬ
ਇਸ ਸਿੰਮ੍ਰਤੀ ਕਾ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਭੇਦੀ
ਕਜਾ ਅਭੈ॥ਦੀ ਅਰਥਾਤ ਅਭੈਦਾਤਾ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਹੈ ਯਥਾ
ਗੁਰੂਃ ਤਿਥੈ ਤੂੰ ਸਮਰਥ ਜਿਥੈ ਕੋਇ ਨਾਹਿ ॥ ਉਥੈ ਤੇਰੀ ਰਖ
ਅਗਨੀ ਉਦਰ ਮਾਹਿ ॥ ਇਤਜਾਦਿਅਨੂਪਅਭੈਦਾਤਾਰੂਪਹੈ॥੩

ਮੂਲ ॥ ਸਮਸਤੋਪਰਾਜਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬੋਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ
ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾਕਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਸਮਸਤੋ
ਪਰਾਜੈ ਹੈ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋ ਪਰਾਜੈ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥
ਸਮਸੱਤਾ ਉਪਰਾਜ ਹੈ ਸਮਾਨ ਪਰਿਪੂਰਨ ਨਭੋਵਤ ਸਤਾਕਰ
ਉਪਸਮੀਪ ਹੀ ਸਭ ਕੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਸਭ ਊਪਰ ਰਾਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੁਰੁਖ ਆਦਰ ਸਮੇਂ ਅਨੰ
ਦਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਭ ਜੀਵਨ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਪਰਮ
ਰੰਮਜਮੂਰਤੀ ਮਨ ਮੋਹਨ ਅਰੁ ਸਰਬ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੋਨੇ ਤੇ
ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੇ ਸਦੈਵ ਸਰੂਪੇ ਸਮਸਤੋ ਪ੍ਰਾਜ ਹੈ ਐਸੇਪਾਠਹੈ॥

ਪਾਤ੍ਰ ਮਿਲੈ ਰਹਤਵਾਨ ਸਿੰਘਸਾਧੂਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮਣਰਹਤਵਾਨ
ਜਿਸਕਾਲ ਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਉਸੀ ਵਕਤ ਭੋਜਨ ਛਾਦਨ ਕੀ
ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਹਿਐ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੂਪ ਜਾਨਕਰ ਯਥਾ
ਸਵੈਪੁਨਜਤਮੋਦੇਸਹ ਸਤਪਾਤ੍ਰੰਯਤ੍ਰਲਭਜਤੇ ਸਰਬ ਸ਼ੁਤੀਸਿੰ
ਮ੍ਰਿਤੀਕਾਮਤ ਹੈ ਔਅਤਿਥੀ ਅਭਜਾਗਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂੱਪ ਹੈ
ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੂਪ ਜਾਨਕਰ ਸਿਖਸਾਧ ਕਾ ਪੂਜਨ ਸ੍ਰਧਾਭ
ਕ੍ਰਿ ਕਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਹੋਕਰ ਜੋ ਇਸ ਪੁਰਖਨੇ ਮੁਝਕਾ ਪੂਜਨ ਕਿਆ ਹੈ ਸਭ ਪ-
ਦਾਰਥ ਭਕ੍ਰਿ ਸਹਿਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਅਭ
ਯਾਗਤ ਕੇ ਆਏ ਹੂਏ ਭੇਦਸੇ ਰਹਿਤ ਇਸਤ੍ਰੀਆਦਿਕਸਭਸੇ
ਵਾ ਮੈ ਲਗਾਵੈ ਇਸਪਰ ਏਕ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸਹੈ ॥ਕਿ
ਏਕ ਰਿਖੀ ਥਾ ਤਿਸਨੇ ਕਾਲਕੇ ਜਯਕਾ ਉਦਜਮ ਕੀਆ ਇ
ਸਤ੍ਰੀ ਤਿਸਕੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਥੀ ਤਿਸਕੋ ਬਹੁਤ ਤਾ'ਕੀਦ ਕਰੀ
ਹੂਈ ਥੀ ਤਬਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਤਿਸਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਕੇ ਲਿਯੇ
ਅਰੁ ਮਾਰਨਮੇ ਛਿਦ੍ ਅਨ੍ਵੇਖਣ ਕੇ ਲੀਏ ਅਤਿਥਿ ਰੂਪਧਾਰ
ਕਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਕਹੀਂ ਗਏ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਅਰੁ ਕ
ਹਾ ਕਿ ਹੇ ਪਜਾਰੀ ਮੈ ਅਭਜਾਗਤ ਹੋਂ ਅਰੁ ਕਾਮਾਗਿਨ ਕਰ
ਪੀੜਿਤ ਹੋਂ ਸੋ ਤੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨੇ ਕੇ ਯੋਗਯ ਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਨ ਕ
ਰੈਂਗੀ ਤਬ ਮੈ ਚਲਾ ਜਾਵੋਂਗਾ। ਐਸੇ ਹੀ ਕਜੋਂਕਿ ਖਾਲੀ ਗ੍ਰਿ
ਹਸੇ ਖਾਲੀ ਹੀ ਜਾਈਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾਚ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਚੰਥੇ॥ਮੁੰਵੇਘਰ
ਕ ਪਾਹੁਣਾ ਜਿਉ ਆਇਆ ਤਿਉਂ ਜਾਇ। ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਬਿ

ਚਾਰਾ ਸੀਤਾਜੀਕੀ ਨਜਾਂਈ ਜੈਸੇ ਰਾਵਨ ਆਇਆ ਅਰੁ ਵਾ
ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਬਧੀ ਹੂਈ ਭਿਖਜਾ ਮੈ ਨਹੀਂ ਲੇਤਾ ਸੀਤਾਜੀ
ਬਿਚਾਰਾ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੇ ਨਹੀਂ ਖਾਲੀ ਗਯਾ ਤੋ ਕ
ਹੈਂਗੇ ਕਿ ਦੇਖੋ ਲਖਮਨ ਆਜਹੀ ਹਮ ਨ ਥੇ ਗ੍ਰਹ ਮੇ ਏਕ
ਅਤਿਥੀ ਭੀ ਸੀਤਾ ਸੇ ਨ ਸਮਾਲਾ ਗਯਾ ਐਸੇ ਹੀ ਸ੍ਵਾਮੀਕੇ
ਬ੍ਰਤਭੰਗ ਭੈਸੇ ਡਰਤੀ ਹੂਈ ਤਥਾਸਤੁ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਜਬ ਏ
ਕਾਂਤ ਦੇਸਮੇ ਹੂਈ ਤਬਲਗ ਰਿਖੀ ਆਵਤਾ ਭਇਆ ਅਰੁ
ਕਿਵਾੜੇ ਕੋ ਭੁੜਕਾਯਾ ਤਬ ਵਾਨੇ ਕਹਾਕਿ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਮੈ ਅ
ਭਜਾਗਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਲਗੀ ਹੋਂ ਅਰੁ ਸਰੀਰ ਮੁਝਕਾ ਅਧ
ਵਿਤ੍ ਹੈ ਤਬ ਰਿਖੀਨੇ ਕਹਾ ਅਛਾ ਧੰਨ ਭਾਗ ਹੈਂ ਦੇਹਾਦਿ ਪ
ਦਾਰਥ ਅਨਿਤਜ ਹੈ ਗਿਲਾਨੀ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਕਰ ਸੇਵਾ ਕਰ
ਨੀ ਮੈ ਬਾਹਰ ਬੈਠਾ ਹੋਂ ਅਰਥਾਤ ਜਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਔਰ ਰਿ
ਖੀ ਕੇ ਚਿਤਮੇ ਗਿਲਾਨੀ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬਕਾਲ ਭਗਵਾਨ
ਪ੍ਰਗਟ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਅਰੁ ਕਹਾ ਹੇ ਬਿਪ੍ ਤੂੰ ਧੰਨਜ ਹੈਂ
ਅਰ ਧੰਨਜ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਧਰਮ ਤੈਨੇ ਗ੍ਰਹਸਥਾਸ੍ਮ
ਮੈ ਹੀ ਮੁਝਕੋ ਜੋ ਕਿਆ ਹੈ ਕੈਸਾਹੋਂ ਮੈ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ
ਅਨੰਤ ਬਾਰੀ ਭਖਜਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਜਿਸਨੇ ਔਰ ਬਾਨਿਪਰਸ
ਥ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਸੰਨਜਾਸਾਦਿ ਆਸ੍ਮੋਂ ਮੇ ਭੀ ਜਪਤਪਾਦਿ
ਕੋਰ ਜੋ ਨਹੀਂ ਕਿਸੀਸੇ ਜੀਤਾ ਗਯਾ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ
ਜੀ ਕਹੈ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਥ ਧਰਮ ਅਪਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਬੀਰ
ਗ੍ਰਹਸਤ ਕਰਹਿ ਤਉ ਧਰਮ ਕਰਨਾ ਹਿਤਕਰ ਬੈਰਾਗ। ਸੈ

ਰਾਚੀ ਬੰਧਨ ਕਰੈ ਤਾਕੇ ਬਡੇ ਅਭਾਗ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜਹਿਘਰ ਸਾਧੁ ਨ ਸੇਵਿਐ ਹਰਿਕੀ ਪੂਜਾ ਨਾਹਿ। ਤੇਘਰ ਮਰਹਟ ਸਾ ਰਖੇ ਭੂਤ ਬਸਹਿ ਤਿਨ ਮਾਹਿ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਹਿੰਸਿਯਾਤਸਰਬ ਭੂਤਾਨਿ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੀ ਜੀਵਕੀ ਹਿੰਸਾ ਨ ਕਰੇ ਕਬੀਭੀ ਹਿੰਸਾ ਤੋ ਮਨਬਾਨੀ ਸਰੀਰ ਭੇਦ ਕਰ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨਬਿਯੋਗਾਨੁਕੂਲ ਬਜਾਪਾਰਰੂਪਾ ਪਹਿਰਾਤਕੇ ਰਹੇ ਉਠ ਕਰ ਆਲਸ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਕਰ ਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸ੍ਰਦੇਵਤਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਪਰਾਯਨ ਹੋਵੈ ਤਥਾਚ॥ਰਜਨੀ ਪਾਦੰਪ੍ਰਵਿਸ਼ਜਸਨਾਨ ਮਾਚਰੇਤ ਇਤਿਸ੍ਰੂਤੇਃ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਬਿਧੀ ਨਿਸ਼ੇਧ ਰੂਪ ਬਾਕਜ ਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਜੀਮੋ ਗੁਜਰੀ ਰਾਗ ਮੇ ਸਾਖਜਾਤ ਸ਼ੁਭੀ ਰੂਪਮਾਤਾਭਾਨੀ ਜੀਕਾਕਥਨਹੈ ਆ ਸੀਰਬਾਦਬਿਧੀਰੂਪ॥ਪੁੱਤਮਾਤਾ ਕੀਆਸੀਸ। ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰੈਤੁਮਕੋਹਰਿਹਰਿਸ਼ਦਾਭਜੋ ਜਗਦੀਸ ॥ ਪੁਨਾ ਬਿਹਾਗੜਾ ਮੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀਕਾਕਥਨਹਿਤੋਪਦੇਸਰੂਪਸਰਬਜੀਵੋਂ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਹਰਿਜਪਦਿਆਂਖਿਨਛਿਲਨਕੀਜਈਮੇਰੀਜਿੰਦੁੜਿਏ ਮਤਕਿਜਾਪੈਸਾਹੁਆਵੈਕਿਨਆਵੈ ਰਾਮ॥ਪੁਨਾਕੀਰਤ ਨ ਸੋਹ ਲਾਮੇ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਉ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ਸੰਤ ਟਹਲ ਕੀ ਬੇਲਾ ॥ ਈਹਾਂ ਖਾਟ ਚਲਉ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ਆਗੈ ਬਸਨ ਸੁਹੇਲਾ॥ ੧ ॥ ਅਉਧਘਟੈ ਦਿਨਸੁ ਰੈਨਾਰੇ ਮਨ ਗੁਰੁ ਮਿਲਕਾ ਜਸ ਵਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰ ਬਿਕਾਰ ਸਹਸੇ ਮਹਿ ਤਰਓ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ॥ ਜਿਸਹਿ

ਜਗਾਇ ਪਿਆਵੈ ਹਰਿ ਰਸ ਅਕਥ ਕਥਾ ਤਿਨ ਜਾਨੀ ॥੨॥ ਜਾਕਹੁ ਆਏ ਸੁਈ ਬਿਹਾਝਹੁ ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਤੇ ਮਨਹੁ ਬਸੇਰਾ॥ ਨਿਜ ਘਰ ਮਹਲ ਪਾਵਹੁ ਸੁਖ ਸਹਜੇ ਬਹੁਰ ਨ ਹੋਇਗੋ ਫੇਰਾ ॥ ੩ ॥ ਅੰਤਰ ਜਾਮੀ ਪੁਰੁਖ ਬਿਧਾਤੇ ਸਰਧਾ ਮਨ ਕੀ ਪੂਰੇ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਇਹੈ ਸੁਖ ਮਾਗੈ ਮੋ ਕਉ ਕਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ ॥ ੪ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸਾਰੰਗ ਸੂਰਦਾਸ ਜੀਉ ॥ ਛਾਡਿ ਮਨ ਹਰਿ ਬਿਮੁਖਜਨ ਕੋ ਸੰਗ॥ ਕਹਾਂ ਭਇਓ ਪਯ ਪਾਇ ਪ੍ਰਿਆਏ ਬਿਖਨਤ ਜੈ ਭੁਅੰਗ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਾਗਾ ਕਹਾਂ ਕਪੂਰ ਚੁਗਾਏ ਸੁਆਨ ਨਹਾਏ ਗੰਗ ॥ ਖਰਕੋ ਕਹਾਂ ਅਗਰ ਕੋ ਲੇਪਨ ਮਰਕਟ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ॥ ੧ ॥ ਪਾਹਨ ਪਤਿਤ ਬਾਨ ਨਹੀਂ ਬੇਧਤਰੀਤੇ ਭਏ ਨਿਖੰਗ॥ ਸੂਰਦਾਸਉਹਕਾਰੀ ਕਮਰਿਆ ਚਢਤਨ ਦੂਜੋ ਰੰਗ ॥ ੨ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ਅਨੰਤ ਮਹਾਵਾਕਜ ਹੈ ਅਨੰਤ ਭਾਖਾ ਤਥਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਜੋ ਬੇਦ ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਜੀਵੋਕੇ ਉਧਾਰਅਰਥ ਪ੍ਰਗਟ ਉਚਾਰਨ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਗਾਦਿ ਜੁ ਕਹਿਐ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗਾਦੀ ਹੈ ਗਦਨੰਗਾਦਿ ਸੋ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਗਾਦਿ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹਿਤੋ ਪਦੇਸ਼ਟਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯਹ ਭੀ ਏਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗਾਦੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕਾ ਹੈ ਹਿੰਦੀ ਮੇ ਗੱਦੀ ਵਾ ਗਾਦੀ ਕਹਤੇਹੈਂਅਰਬੀਮੇਕੁਰਸੀਕਹਤੇਹੈਂਪਾਰਸੀਮੇਤਖਤਔ ਰਸੰਸ੍ਰਕ੍ਰਿਤਮੇਂਸਿੰਘਾਸਨਕਹਤੇਹੈਂਸਭਘਟਕੁੰਭਕਲ ਸਾਦਿਵ

ਦੇਵਤਾ ਹੋ ਬ੍ਰਿਥਾਖਜਣ ਭੰਗੁਰ ਵਿਖਜੋਂ ਕੇ ਲਿਏ ਆਯਰ
ਦਾਮਤਗਵਾਵੈ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨ ਸਤ ਮੰਗਤ ਕਰੋ ਜਿਸ ਕਰ
ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਵੈ ॥ ਅਰੁ ਤੁਮਾਰਾ ਜੋ ਪੂਰਬਸਤ
ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੈ ਜਿਸ
ਕੀ ਅਪੇਖਜਾ ਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਅਪਸ੍ਵਰਾਦਿ ਭੋਗ ਅਤਿ
ਤੁੱਛ ਹੈ ਅਖੰਡਾ ਨੰਦ ਏਕ ਰਸ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕਹਾਂ
ਅਰੁ ਮਰੁਮਰੀਚਕਾਵਤ ਯੇਸ੍ਵਰਗ ਲੇਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਖ ਕਹਾਂ
ਯਹਿਚਿਤ ਮੇਂ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਦੇਖੋ ਜੋ ਬਡੇ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਸੌ
ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇੰਦ੍ਰ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀ
ਕੇ ਏਕ ਦਿਨਮੇਚਤੁਰਦਸਇੰਦ੍ਰ ਅਪਨਾਅਪਨਾਬਡੋ ਪਰਿਸ੍ਰਮ
ਕਾ ਫਲ ਭੋਗ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਹ ਕੀਟ ਕ੍ਰਿਮਾਦਿਕਯੋਨੀ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਕੋਊ ਇੰਦ੍ ਮੋਖਜ ਭੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸ
ਤਸੰਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਰੰਤੁ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਭੀ ਇੰਦ੍ ਗਜਾ
ਨੱਵਾਨ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਮਾਯਣ ਮੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਪ੍ਰਤਿ ਵਸਿਸ਼
ਟ ਜੀਕਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਯੇਹ ਜੋ ਕੀਟ ਚਲਾ ਜਾ
ਤਾ ਹੈ ਮਲਬਟਿਕਾ ਕੋ ਲਿਏ ਏਕ ਟਾਂਗ ਜਿਸਕੀ ਟੂਟੀ
ਹੁਈ ਹੈ ਸੋ ਯਹ ਤੇਰਹ ਬੇਰ ਮੈਨੇ ਇੰਦ੍ ਦੇਖਾ ਹੈ ਅਬ ਇਸ
ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਅਰਥਾਤ ਭੋਗ ਅਤਿਤੁਛ
ਆਪਾਤ ਰਮਣੀਕਹੈ ਚਹਿਐ ਕਿ (ਭੋ) ਦੇਵਤਾ ਹੋ ਦਮਨਕ
ਹੋ ਅਰਥਾਤ ਇੰਦ੍ਰਜੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਿਸਯ ਸੇ ਰੋਕਨਾ ਕਰੋ ਔਰ
ਸਮਾਦਕਾਰ ਮਾਤਲੋਕ ਕੇ ਮਨੁਖਜੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਾਨਕਾ ਉਪ

ਤ॥ਏਕਸ਼ ਬਦਕੇਪ੍ਰਯਾਯਹੈਂ॥ਸੋਨਿਰਣੈਸਿੰਧੂਆਦਿਗ੍ਰੰਥੋਂਮੇਂਮੰ
ਤ੍ਰਭੀਲਿਖੇਹੈਭਿੰਨਭਿੰਨਸਿੰਘਾਸਨ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮਰਾਦਿਕੇਅਰਥਾਤ
ਜੋਪਰਮੇਸਰਕਾਅਉਤਾਰਹੋਇਸੋਈਸਿੰਘਾਸਨਾਰੂਢਹੋਤਾਹੈਯ
ਥਾਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਨਾਵਿਸ਼ਨੁਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀਪਤੀਤਥਾਦਸਮਾਧਜਾਯੇ॥ਉਚੈਸ੍
ਵਸਮਸ੍ਵਾਨਾਂਵਿਧਿਮਾਂਮਮ੍ਰਿਤੇਦਭਵੈ॥ਔਰਾਵਤਿਰਾਜੇਦ੍ਰਾਣਾਂਨਰਾ
ਣਾਂਚਨਰਾਧਿਪੰ॥ਅਰਥਾਤ ਜੁ ਕਹਿਐਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂਗਾਦੀਰੂਪ
ਹੈ ਪੁਨਃ ॥ਤਤ੍ਵਮਸੀਪ੍ਰਗਜਾਨਮਾਨੰਦੰਬ੍ਰਹਮਸਤਜੰਗਜਾਨਮਨੰ
ਤੰਬ੍ਰਹਮ ਅਯਮਾਤਮਾਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮਵਿਤਬ੍ਰਹਮੈਵਭਵਤੀ
ਨੇਹਨਾਨਾਸ੍ਤਿ ਕਿੰਚਨ ਮ੍ਰਿਤਜੋਹਸਮ੍ਰਿਤਜੁ ਮਾਪ੍ਰੋਤਿਯਹਨਾਨਜੇ
ਵਪਸ਼ਜ਼ਤੀ ਅਸੰਗੋਹਜ਼ਯੰਪੁਰੁਖਃ ਇਤਜਾਦਿ ਅਨੰਤਬਾਕਜ
ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗਾਦੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉੱਚੈਰੁਚਾਰਨ ਕਰਤਾ
ਹੈ ਐਸੇ ਜਿਸ ਪਰ ਇਸ੍ਥਿਤ ਹੋਕਰ ਬੰਦਜਨੀਯ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਵਾਕੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਅਦਨਾਮ
ਭਖਜਣ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਲ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਤਾਦਿ ਜੁਗੋਂ ਕੇ
ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਆਦਨ ਭਖਜਨ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਜੁਗਾਦਿ ਜੈਸੇਕ
ਬੇਦ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ਦ ਦ ਦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰ ਸ਼ੁਨਯਿਤਨੁ
ਨਾਮ ਮੇਘ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਤੀਨ
ਦਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵਤਾ ਮਨੁਖਜ ਦੈਤਜੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ਼ਨ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬਰਖਾਦਿਕ ਮੇ ਤੀਨ ਦਕਾਰੋਂ ਕੀ ਐਸੇ ਬਿਵਸਥਾ
ਕਰਨੀ ਕਿ ਦੇਵਤਾ ਯਦਜਪਿ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਹੈ ਤਦਜਪਿ ਭੋਗ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭੋਗੋਂ ਮੇਂ ਰੁਚੀ ਅਧਿਕ ਹੈ ਤਿਨ ਕੀ
ਤੂੰ ਤਿਨੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਕਾਰਦਮਨਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਹੋ

ਨ ਕਰਣਾਦਿਕੋ ਨੇ ਦਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਲਗ਼ੀ
ਧਰ ਜੀਕੇ ਦਾਨਕੀ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਹੈਸਰਾਮ ਕ੍ਰਿਤ ॥ ਦੁੰਦਭੀਧੁ
ਕਾਰੇ ਬਾਜੇ ਮਾਨੋ ਜਲਧਰਗਾਜੇ ਛਾਜਤ ਨਿਸਾਨ ਭਯਭਾਨ
ਛਪੇਜਾਤ ਹੈ । ਹਾਥਿਨ ਕੇ ਹਲਕਾ ਹਜ਼ਾਰਨ ਗਿਨੈ ਕੋਹਯਜ
ਟਿਤ ਜਵਾਹਿਰ ਸੋ ਜਗਮਗ ਗਾਤ ਹੈ । ਕੋਰਸਾਜੇ ਜ਼ੋਰਕਰ
ਨਾਲਨਕੋਸ਼ੋਰ ਸੁਨੇ ਕੰਪਤ ਸੁਰੇਸ ਭਜੋਨਰੇਸ ਬਿਲਖਾਤ ਹੈ
ਹੈਸਰਾਮ ਕਹਤ ਬਿਰਾਜੋ ਜਿਨ ਭਾਜੋ ਗੁਰਗੋਬਿੰਦ ਕੋ ਮਾਂਗੋ
ਕਬਿਰਾਜ ਚਲੇ ਜਾਤ ਹੈ ॥ਤਥ॥ਯਾਚਕਾਨਹਿਯਾਚੀਤੈਉਪ
ਦਿਸੈਤਿਗ੍ਰੇਗ੍ਰੇ । ਦੀਯਤਾਂਦੀਯਤਾਂਧਨਮਦਾਤੁਃ ਗਤੀਰੀਦ੍ਰਿ
ਸ੍ਰੀ ਐਸੇ ਹੀ ਤੀਸਰਾਦਕਾਰ ਅਸੁਰਦੈਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇ
ਸ ਕਰੈ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਤੁਲਜ ਪ੍ਰਜਾਹੋਨੇਤੇ ਅਸੁਰੋਂਮੇਂ
ਹਿੰਸਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਨਉ ਪ੍ਰਤਿ ਦਯਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ ਦਕਾਰ ਤੀਸਰੇਕਰ ਤਥਾਚਸ਼ਤੀ ਨਹਿਹਿੰਸਯਾਤ ਸਰਥਾ
ਭੂਤਾਨੀ ਇਤਿਹੇਕਸਜਪਕੇਪੁਤ੍ਰਪੌਤ੍ਰਪਰਪੌਤ੍ਰ ਰੂਪਪ੍ਰਜਾ ਹੋ ਹਿੰ
ਸਾਕਾ ਪਰਿਤਜਾਗ ਕਰੋ ਸਰਬ ਭੂਤਉਂਮੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜਾਨ
ਕਰ ॥ ਤਥਾ ॥ ਕਬੀਰ ਜੀਅ ਜੁਮਾਰਹਿ ਜ਼ੋਰ ਕਰ ਕਹਤੇ ਹ
ਹਿਜੁਹਲਾਲ । ਦਫਤਰ ਲੇਖਾ ਮੰਗਿਐ ਤਬ ਹੁਇਗੋ ਕਵਨ
ਹਵਾਲ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਝਮਹਲਾ ॥ ੧ ॥ ਜੋ ਰਤ ਲਗੈ ਕਪੜੈ ਜਾ
ਮਾ ਹੋਇ ਪਲੀਤ । ਜੋ ਰਤ ਪੀਵਹਿ ਮਾਨਸਾ ਤਿਨ ਕਿਉਂ
ਨਿਰਮਲ ਚੀਤ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬੇਦ ਪਢਹਿ ਮੁਖ ਮੀਠੀ ਬਾਣੀ
ਜੀਆਂ ਕੂਹਤ ਨ ਸੰਗਹਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥ ਪਨਾ ॥ ਜੀਅ ਬਧਹੁ

ਦੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿ ਹੇ ਮਾਨੁਖੋ ਮਨੁਖਜਾਦੇਹੀ ਭਾਰਥਖੰ
ਡ ਭੂਮੀਮੇ ਅਤਜੰਤਦੁਰਲਭ ਹੈ ਅਰੋਗਜ਼ ਸਰੀਰ ਯੁਵਾ ਅਵ
ਸਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਜਤ੍ਰਿਆਦਿ ਘਰਮੇ ਉਤਮ ਜਨਮ ਹੋਨਾ ਅ
ਤਜੰਤ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਯਥਾ ਏਕਾਦਸ਼ਸ੍ਕੰਧੇਵਸੁਦੇਵ ਨਾਰਦਸੰਬਾ
ਦੇ ॥ ਦੁਰਲਭੋ ਮਾਨੁਖੋ ਦੇਹੋ ਦੇਹਿਨਾਂਖਜਣਭੰਗਰਹ ਤਤ੍ਰਾਪਿ
ਦੁਰਲਭੰਮਨਜੇ ਬੈਕੁੰਠ ਪ੍ਰਿਯਦਰਸ਼ਨੰ ॥ ਪੁਨ ਆਸਾ ਮਹਲਾ
੫ ॥ ਭਈ ਪਰਾਪਤ ਮਾਨੁਖਦੇਹੁਰਿਆ। ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਨਕੀ
ਯਹ ਤੇਰੀ ਬਰਿਆ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਇਸਦੇਹੀ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਦੇ
ਵ । ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜ ਹਰਿਕੀ ਸੇਵ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਬੀਰ ਮਾਨੁਖ ਜ
ਨਮ ਦੁਲੰਭ ਹੈ ਹੋਇ ਨ ਬਾਰੰਬਾਰ । ਜਿਉਂ ਬਨ ਫਲਪਾਕੇ
ਭੂਇ ਗਿਰਹਿ ਬਹੁਰ ਨ ਲਾਗਹਿ ਡਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ॥ਅਨਿਤਜ਼ਾ
ਨਿ ਸ਼ਰੀਰਾਣਿ ਵਿਭਵੋਨੈਵਸਾਸ੍ਵਤਹ। ਨਿਤਜੰ ਸੰਨਿਹਤੋ ਮ੍ਰਿ
ਤਜੁਹ ਕਰਤਬਜੋ ਧਰਮ ਸੰਗ੍ਰਹ॥ਅਰਥਾਤਭਾਰਥਖੰਡਭੂਮੀ
ਅਨੰਤ ਗੁਨ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਖਜੋਤ੍ਰ ਹੈ ਯਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀ
ਤਾਯਾਂ ਯੋਹਿ ਸੰਸਪਰਸ਼ਜਾਭੋਗਾਃ ਦੁਃ ਖਯੋਨਯਹ ਏਵਤੇ ਆ
ਦਜੰਤ ਵੰਤਹ ਕੌਂਤੇਯ ਨਤੇਖੁਰਮਤੇਬੁਧਾਃ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਨ ਸਿੰ
ਮ੍ਰਿਤੀ ਮੇ ਮਹਾਤਮ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੋ ਕਥਨ ਮੇ ਨਹੀਂ ਆਤਾ ਪੁਨਾ
ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਭੀ ਉਤਮ ਖਜੋਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸੀ ਖਜੋਤ੍ਰਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ
ਕਰ ਇੰਦ੍ਰਯਮ ਵਰਣ ਕੁਬੇਰਾਦਿ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭ
ਏ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਜੀਵੋ ਮਾਨੁਖਜ ਦੇਹਕੋ ਪਾਇਕਰ ਦਾਨ
ਕਰੋ ਦੇਹਾਦਿ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੈਸੇ ਕਿ ਦਧੀਚੀ ਸਿਵ ਬਲੀ ਵਿਰੋਚ

ਸੁ ਧਰਮ ਕਰ ਥਾਪਹੁ ਅਧਰਮ ਕਹੁ ਕਤ ਭਾਈ। ਆਪ
ਸ ਕੋ ਮੁਨਿਵਰ ਕਰ ਥਾਪਹੁ ਕਾਕਉ ਕਹਉ ਕਸਾਈ॥
॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ॥
ਸੀਹਪਜੂਤੀ ਬਕਰੀ ਮਰਦੀ ਹੋਈ ਹੜਹੜਹਸੀ ॥ ਪੁਛੈ ਸੀ
ਹ ਬਿਸਮਾਦ ਹੁਇ ਇਤ ਅਵਸਰ ਕਿਤ ਰਹਸਰ ਹਸੀ ॥ ਬਿ
ਨਉ ਕਰੇਂਦੀ ਬਕਰੀ ਪੁਤ ਅਸਾਡੇ ਕੀ ਚਨਖਸੀ ॥ ਅਕਧ
ਤੂਰਾ ਖਾਦਿਆ ਕੁਹਕੁਹ ਖਲਹੁ ਖਲ ਬਿਣਸੀ ॥ ਮਾਸਖਾਨ
ਗਲਵਢਕ ਹਾਲ ਤਿਨਾੜਾ ਕਉਨ ਹੁਵਸੀ ॥ ਗਰਬ ਗਰੀ
ਥੀ ਦੇਹਖੇਹ ਖਾਜ ਅਖਾਜ ਅਕਾਜ ਹੁਵਸੀ ॥ ਜਗ ਆਇਅ
ਸਭ ਕੋਇਮਰਸੀ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸੁਕ੍ਰ ਸੋਣਤਿ ਸੰਭੂਤੰ
ਯੋਨਰਾਭੁੰਜਿਤੇਪਲੰ ॥ ਨਰਕਾਤਨਨਿਵਰਤੰਤੇ ਯਾਵਤ
ਇੰਦ੍ ਚਤੁਰਦਸ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਵਸੇਤਸਨਰਕੇ ਘੋਰੇ ਦਿਨਾਨਿ
ਪਸੁਲੋਮਭਿਹ ॥ ਸੰਮਤਾਨਿ ਦੁਰਾਚਾਰੋਯੋਹੰਤਜਵਿਧਿਨਾਪਸੂ
ਨੇਤਿ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸਰਬੰ ਸੁਕ੍ਰੰਭਵੇਦਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁਰਮਾਂਸੰਪ੍
ਥਰਤਤੇ ਰੁਦ੍ਰਾਸ੍ਰ ਅਸਿਥ ਸੰਘਾਤਹ ਤਸਮਾ ਨਮਾਂਸੰ ਬਿਥਰ
ਜਯੋਦਿਤਿ ॥ ਪੁਨਾ ਮਨੁਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿਹ ॥ ਨਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਪ੍ਰਾਣਿਨਾਂਹਿੰ
ਸਾ ਮਾਂਸ ਮੁਤਪਦਜਤੇਕ੍ਵਚਿਤ ਨਚਜੀਵ੍ਵਧਹ ਸ੍ਵਰਗਜਹ ਤ
ਸਮਾਨਮਾਸੰ ਨਭਖਜਯੇਤ ॥ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈਂ ਐਸੇ ਹੀਅ
ਰਥਾਤ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਅਸੁਰੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ ਅਸੁਰ ਕੇਵਲ ਦੈਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਨੇ ਜੁ ਅਸੁਰ ਸੁਭਾ
ਉ ਵਾਲੇ ਹੋਇ ਵੋਈ ਅਸੁਰ ਹੈਂ ਚਾਹੇ ਦੈਵ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਕੋਈ

ਹੋਇ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਜੀਵੋ ਦਿਯਾ ਕਰੋ ਯਹੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ
॥ ਯਥਾ ॥ ਖਜ਼ਾਂਤਜ਼ਾਸਮੰਤਪੋਨਾਸ੍ਤਿ ਸੰਤੋਖਾਤਨਪਰੰਸੁਖੰ॥ ਨਾ
ਸ੍ਤਿਬਿਦਜ਼ਾ ਸਮੰਦਾਨੰ ਨਾਸ੍ਤਿ ਧਰਮੋ ਦਯਾ ਪਰਹ॥ ਯਥਾ ਜ਼ਿੰ
ਦਗੀ ਨਾਮਹ॥ ਸ਼ਰਮਕੁਨਹਾਂ ਸ਼ਕ੍ਰਮਕੁਨਹਾਸ਼ਰਮਕੁਨ॥ ਈਂ
ਦਿਲੇਚੂੰ ਸੰਗਖ਼ੁਦਰਾ ਨਰਮਕੁਨ॥ ਮਾਨਿਏ ਨਰਮੀ ਗਰੀਬੀ
ਆਮਦਹ॥ ਦਰਦ ਹਰ ਸਰਰਾ ਤਬੀਬੀ ਆਮਦਹ ॥ਪੁਨਾ॥
ਦੁਰਦਰਾਦਰ ਹਿੰਦਵੀਗੋਯੰਦਪੀਰ॥ ਜ਼ੀਂ ਸਬਬ ਬੇਦਰਦਰਾ
ਬੇਪੀਰਦਾਂ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਤੈ ਨਰਕਿਆ ਪੁਰਾਨ
ਸੁਨ ਕੀਨਾ॥ ਅਨਪਾਵਨੀ ਭਗਤ ਨਹਿ ਉਪਜੀ ਭੂਖੇ ਦਾਨ
ਨ ਦੀਨਾ॥ ਕਾਮਨ ਬਿਸਰਿਓ ਕ੍ਰੋਧ ਨ ਬਿਸਰਿਓ ਲੋਭ ਨ ਛੂ
ਟਿਓ ਦੇਵਾ॥ ਹਿੰਸਾ ਤੋ ਮਨ ਤੇ ਨਹਿ ਛੂਟੀ ਨਿਫਲਭਈ ਸ
ਭ ਸੇਵਾ॥ ਬਾਟਪਾਰ ਘਰਮੂਸਬਿਰਾਨੇ ਪੇਟਭਰੈ ਅਪਰਾਧੀ॥
ਜਹਪਰਲੋਕ ਜਾਇ ਅਪਕੀਰਤਿ ਸੁਈ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਸਾਧੀ॥
ਹਿੰਸਾ ਤੋ ਮਨ ਤੇ ਨਹਿ ਛੂਟੀ ਜੀਅ ਦਯਾ ਨਹਿ ਪਾਲੀ॥ ਪਰ
ਮਾਨੰਦ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਕਥਾ ਪੁਨੀਤ ਨ ਚਾਲੀ॥ ਪੁਨਾ
ਮਹਲਾ ੯॥ ਕਰਨੋ ਹੁਤੋ ਸੁਨਾਕਿਓ ਪਰਿਓ ਲੋਭ ਕੇ ਫੰਧ॥
ਨਾਨਕ ਸਮਿਓ ਰਮਗਇਓ ਅਬਕਿਆ ਰੋਵਤ ਅੰਧ॥ ਪੁ
ਨਾ॥ ਮਨਕੀ ਮਨਹੀ ਮਾਹਿ ਰਹੀ॥ ਨਾ ਹਰਿਭਜਜੋ ਨ ਤੀਰ
ਥ ਸੇਵਿਓ ਚੋਟੀ ਕਾਲ ਗਹੀ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਇਸ
ਅਰਥ ਕਾ ਕਿਆ ਕਿ ਗਦ ਧਾਤੂ ਕਾ ਪ੍ਰਗਟ ਊਂਚੇ ਉਚਾਰਨ
ਅਰਥ ਹੈ ਜੁ ਕਹੀਏ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬੇਦ ਰੂਪਕਰ ਅਨੰ

ਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕੇਲੀਏ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਬਾਨੀ
ਕਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਇਸਕਰਕੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ
ਜੋਗਾਦਿ ਹੈ ॥ਈ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਦੋ ਆਵਯਖੰਡਨਾਰਥ ਹੈਅਰਥ ਕਿ
ਆ ਕਿ ਜੋ ਕਾਲ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੁਗ ਕ੍ਰਿਤਾਦਿਕੋਂ ਖੰਡਨ
ਕਰੈ ਜੈਸੇ ਚਾਰਲਾਖ ਬਤੀਸ ਹਜਾਰ ਕਲਜੁਗ ਕੀ ਆਰਬ
ਲਾ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਤ੍ਰੇਤਾ ਦੁਆਪੁਰ ਸਤਿਜੁਗ ਇਨਕੇ ਖੰਡਨ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਕ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ॥ ੭ ॥ ਵਾ ॥ ਜੁਗ ਨਾਮ ਜੋੜੇ ਕਾ ਹੈ
ਜੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਹੈ ਦੇਵ ਤਿਰਯਗ ਮਨੁਖਜ ਪਸੁ ਪੰਖੀ
ਸਭੀ ਦੰਪਤੀ ਰੂਪਕਰ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਨੰਦ ਮੇ ਮਗਨ
ਹੂਏ ਹੂਏ ਅਰੁ ਅਦ ਕਹਿਏ ਕਾਲਭਗਵਾਨ ਉਨਕੇ ਜੁਗਕੋ
ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭਖਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਾ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਯਾ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਥਮ ਮਰਨ ਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰ
ਵਾ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਪਰਸਪਰ ਬਜੋਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਾਲਰੂ
ਪ ਭਗਵਾਨ ਉਨਕੇ ਮਨੋਰਥ ਕੋ ਨ ਪੂਰਨ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਕਿ
ਮੂਸਰੀਮੂਸਾ ਪਰਵਾਰ ਸਹਿਤ ਕਲੋਲ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਉਨਕੋ
ਅਕਸਮਾਤ੍ ਬਿਲਇਆ ਰੂਪਕਰ ਨਾਸਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਿ
ਲਾਵਲ ਕਬੀਰਜੀਉ ॥ ਐਸੋ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਪੇਖਨਾ ਰਹਨ
ਨ ਕੋਊ ਪਇਹਰੇ॥ ਸੁਧੇ ਸੁਧੇ ਰੇਗ ਚਲਹੁ ਤੁਮ ਨਤਰੁ ਕੁ
ਧਕਾਦਿਵਇਅਹਿਰੇ॥ ੧॥ ਬਾਰੇਬੂਢੇ ਤਰੁਨੇ ਭਇਆ ਸਭ
ਹੂ ਜੰਮਲੈ ਜਇਹਰੇ ॥ ਮਾਨਸਬਪੁਰਾ ਮੂਸਾਕੀਨਾ ਮੀਚ
ਬਿਲਇਆ ਖੁਇਹੈਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਧਨਵੰਤਾ ਅਰੁ ਨਿ

ਰਧਨ ਮਨਈ ਤਾ ਕੀ ਕਛੂਨ ਕਾਨੀਰੇ ॥ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਸਮ
ਕਰ ਮਾਰੈ ਐਸੋ ਕਾਲ ਬਿਡਾਨੀ ਰੇ ॥ ੨ ॥ ਹਰਿਕੇ ਸੇਵਕ ਜੋ
ਹਰਿਭਾਏ ਤਿਨਕੀ ਕਥਾ ਨਿਰਾਲੀ ਰੇ ॥ ਆਵਹਿ ਨ ਜਾਹਿਨ
ਕਬਹੂੰ ਮਰਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੰਗਾਰੀ ਰੇ ॥ ੩ ॥ ਪੁਤ੍ਰਕਲਿਤ੍ਰਲ
ਛਮੀ ਮਾਇਆ ਇਹੈ ਤਜਹੁ ਜਿਅਜਾਨੀ ਰੇ ॥ ਕਹਤ ਕਬੀਰ
ਸੁਨਹੁਰੇ ਸੰਤਹੁ ਮਿਲਿਹੈ ਸਾਰੰਗਪਾਨੀ ਰੇ ॥ ੪ ॥ ਪੁਨਾ ॥ਦ
ਰਿਯਾਵੈਕੰਨੇ ਬਗੁਲਾ ਬੈਠਾਕੇਲ ਕਰੇਇ ॥ ਕੇਲਕਰੰਦੇਹੰਝ
ਨੂ ਅਚਿੰਤੇ ਬਾਜਪਏ ॥ ਬਾਜਪਏ ਤਿਸਰਬਦੇ ਕੇਲਾਂਬਿਸਰਿ
ਆਹ ॥ ਜੋ ਮਨ ਚਿਤ ਨ ਚੇਤਸਨ ਸੇ ਗਾਲੀਰਬ ਕਿਆਹਾ
॥ ਪੁਨਾ ॥ ਮਛਲੀ ਜਾਲ ਨ ਜਾਨਿਆ ਸਰਖਾਰਾ ਅਸਗਾਹ ॥
ਅਤਿ ਸਿਆਨੀ ਸੋਹਣੀ ਕਿਉ ਕੀਤੋ ਬੇਸਾਹ ॥ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨ
ਪਾਕੜੀ ਕਾਲ ਨ ਟਲੈ ਸਿਰਾਹ ॥ ਭਾਈਰੇ ਇਉ ਸਿਰਿ ਜਾ
ਨਹੁ ਕਾਲ ॥ ਜਿਉ ਮਛੀ ਤਿਉ ਮਾਨਸਾ ਪਵੈ ਅਚਿੰਤਾ ਜਾਲ
॥ਪੁਨਾ ॥ ਏਕ ਪੰਖੀ ਸਮੁਦ੍ ਤੀਰੇ ਰਹਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋੜਾ ਹੀ
ਦੋਹੁ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਕੇ ਅਭਾਵ ਹੂਏ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਭੀ ਅਭਾਵ
ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਕਾਰਨ ਕਜਾ ਕਿ ਉਨਕੇ ਏਕ ਪੰਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੂਸ
ਰੇ ਕੀ ਬਾਜੂ ਮੇ ਕੁੰਡੇ ਕੀ ਤਰਹ ਫਿਸਾਨੇ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਜਬ ਉੜਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਦੋਨੋ ਹੀ ਉੜਤੇ ਹੈਂ ਇਸਕਰ ਭੀ ਔਰ
ਅਤਿਸਨੇਹ ਹੋਨੇਕਰ ਵਿਯੋਗਹੂਏ ਏਕਕੇਦੋਨੋ ਮਰਨਭਾਵ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਮਦਭਾਗਵਤ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ
ਪੰਵਨਜੈਸੇ ਮੇਘਉ ਕੋ ਸੰਬ੍ਰਹਉਕੋ ਤ੍ਰਿਣ ਸੰਬ੍ਰਹਕੋ ਧੂਲੀਕੋ

ਏਕਤ੍ਰਭੀ ਕਰਦੇਤਾਹੈਬਿਯੋਗਭੀਕਰਦੇਤਾਹੈਐਸੇਹੀਂ ਅਕਾਲ
ਪੁਰਖਜੀਵੋਂਕੇਪ੍ਰਤਿਸੰਯੋਗਬਿਯੋਗਕਰਦੇਤੇਹੈਅਰਥਾਤ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਜੁਗਾਂਕੇਕਿਆ ਸੰਜੋਗਉਕੇਕਾਲਰੂਪਕਰਾਲਕਿਆਖੰਡ
ਨਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇਜੁਗਾਦਿ ਕਹੀਐਹੈ॥੯॥ਕਿੰਵਾਂ॥ ਜੁ
ਗਾਦਿ ਹੈ ਪਦ ਨਾਸਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰੁਗਤੀ ਕਾ ਭੀ ਬਾਚ
ਕ ਹੈ ਸੋਗਤੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਗਾਮਨ ਪ੍ਰਾ
ਪਤੀ ਰੂਪ ਅਰਥ ਕਿਯਾ ਕਿ ਜੁਗਾਦਿ ਰਚਨਾ ਜੋ ਹੈ ਅਰਥਾ
ਤ ਪਰਪੰਚ ਰੂਪ ਤਿਸਕੇ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁ
ਰੂ ॥ ੧੦ ॥ ਵਾ ॥ ਤਿਸ ਰਚਨਾਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗਜ਼ਾਨ ਗਾਮਨ ਗਾ
ਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਹੈਨਾਮ ਘੋੜੇਕਾ
ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੁਗਾਦਿ ਕਜ਼ਾ ਸਤਜੁਗ ਦ੍ਵਾਪੁਰ ਤ੍ਰੇਤਾ
ਕਲਿ ਹੈ ਕਿਆ ਘੋੜੇ ਹੈ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕਰਨੇ ਕੇ॥ ੧੨ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਜੁਗਾਦਿ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ
ਤੂੰ ਜੁਗਾਦਿ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਆਦਿ ਯੁਗ ਸਤਜੁਗ ਰੂਪ ਹੈ ਕਜੋਂਕਿ
ਸਤਜੁਗ ਮੇ ਸਤ ਸੰਤੋਖਾਦਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂਃ
॥ ਸਤਜੁਗ ਸਤਸਤ ਸਭਬੋਲੈ ॥ ਪਵਨ ਅਹਾਰੀ ਮਨ ਨ
ਹਿ ਡੋਲੈ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ॥ ਵਾ ॥ ਆਦਿ ਜੁਗ ਕਲਿਜੁਗ ਭੀ
ਬਨਜਾਤਾ ਹੈ ਜੁਗੋਂ ਕੇ ਆਦਿ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਜੁਗਾਦਿ ॥ ਤ
ਥਾ ਆਸਾ ਰਾਗ ਮੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਨ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਕਥਨ ਕਰ
ਤੇ ਭਏਹੈਂ ॥ਕਲਕੀ ਪ੍ਰਾਧਾਨਜਤਾ ॥ ਕਲਿਯੁਗਉਤਮੋ ਜੁਗਾ
ਮਾਂਹਿ॥ ਅਹਿ ਕਰਕੈ ਸੁ ਅਹਿਕਰਪਾਏ ਕੰਈ ਨ ਪਕੜੀਐ

ਕਿਸੈ ਥਾਂਇ ॥ ੧੩ ॥ ਯਦਵਾ ॥ ਯੁਗਨਾਮ ਚਾਰੋਂ ਕਾ ਹੈ ਅ
ਰਥ ਕਿਆ ਕਿ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸਖੋਪਤ ਤੁਰੀਆ ਏ ਚਾਰੋਂ
ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਕੇ ਆਦਿ ਤੁਰੀ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ
ਜੋ ਤੀਨੋ ਮੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਵਾ ॥ ਜੁਗਾਦ
ਯੁਗਨਾਮ ਚਾਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ
ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅਰਥਾਤ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਭਲੇ ਸੋਢੀ ਇਨ
ਜੁਗੋ ਕੇ ਨਾਮ ਚਾਰੋਂ ਕੇ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਹੈ ॥
੧੫ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਜੁਗ ਨਾਮ ਚੌਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ
ਤਿਨਕੇ ਜੋ ਆਦਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹੀਏ ਜੁਗਾਦਿ ਸੋ ਕਉਨ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਰੂਪ ਹੈ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਕਥਨ ਕਾ ਭਾਵ
ਯਹ ਕਿ ॥ ਤੀਨ ਜਨਮ ਹਮ ਹੂੰ ਜਬ ਧਰਿ ਹੈਂ ਚੌਥੇਜਨਮ ਗੁ
ਰੂ ਤੁਹਿ ਕਰਿ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਸੰਕੇਤ ਕਰਨੇ ਤੇ ਅਰੁ ਸੋਢ ਬੰਸ
ਮੇ ਇਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੁਰਸੀ ਬਕੁਰਸੀ ਪਾਤ
ਸਾਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ਯਦਜਪਿ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਭੇਦ ਦ੍ਰਿਸਟੀ
ਕਰ ਬਰਨਨ ਕਰਨਾ ਨਰਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਨ ਹੈਇ
ਸਮੇ ਨਜ਼ੂਨ ਅਧਿਕਤਾ ਕਾ ਕਥਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਰੁ ਅਤਿਉਦਾਰ ਗੁਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਯਥਾ ਸਵੈ
ਯੇਂ ਮੇ ॥ ਘਨਹਰਬੂੰਦਬਰਸਰੋਮਾਵਲ ਕੁਸਮ ਬਸੰਤ ਗਨੰਤ
ਨ ਆਵੈ ॥ ਰਵਿਸਸਿ ਕਿਰਨ ਉਦਰ ਸਾਗਰਕੋ ਰੀਗਤਰੰਗ
ਅੰਤਕੋਪਾਵੈ ॥ ਰੁਦ੍ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੇ ਕਬਿ
ਜਨਕਲ ਉਨਹਿ ਜੋਗਾਵੈ ॥ ਭਲੇ ਅਮਰਦਾਸਗੁਣ ਤੇਰੇ ਤੇ

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਬੈ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਅਬਜ਼ਯ ਹੈ ਨਾਂਸ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਖਰਿਚ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮੋਲ ਨਹੀਲੀ ਆ ਹੁਆ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਬੈਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਅਬੀਹੈਂ ਜੋ ਕੋਊ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੋਨ ਤੇ ਜੈਸੇ ਏਕ ਕਾਲ ਮੇ ਕੋਊ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਸਸੁਰਾਰ ਕੋ ਚਲਾ ਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚਲੀ ਪੁਰਖ ਸਹਿਤ ਪਰੰਤੂ ਭੂਖਨੋਕਰ ਭੂਖਿਤ ਥੀ ਕੋਊਕ ਦੁਸਟ ਪੁਰਖ ਸਾਥ ਲਗਪੜੇ ਉਨੋਨੇ ਪੂਛਾ ਕਿ ਤੁਮ ਕਹਾਂ ਜਾਓਗੇ ਜਿਸ ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਨੇ ਜਾਨਾ ਥਾ ਉਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਨਾਮ ਉਨੋਂ ਨੇ ਲੀਆ ਸੋ ਹਮ ਭੀ ਤਹਾਂ ਹੀ ਜਾਹਿਗੇ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕੋ ਕਿਸੀਕ ਸੰਗਤ ਮੇ ਰਹੇ ਜਬ ਆਧੀਰਾਤ ਗੁਜਰੀ ਤਬ ਦੁਸਟ ਪੁਰ ਖੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਉਠੋ ਚਲੋ ਅਬ ਚਲਨੇ ਕਾ ਵਕਤ ਹੈ ਪੁਰਖ ਨੇ ਕਹਾਕਿ ਅਬੀ ਸਵੇਰਾ ਹੈ ਦੁਸਟੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਅਭੀ ਵੇਲਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਤ ਥੋਰੀ ਕਹਾ ਤਬ ਚਲਪੜੇ ਪਰੰਤੂ ਚਿਤਮੇ ਸੰਦੇਹ ॥ ਪੁਨਾਜਾਮਨੀਯਤਲੀਨੀਗੁਰੋਂ ਕੀਜਬਮਧਜ ਮਾਰਗਮੇ ਗਏ ਤਬ ਪੁਰਖ ਕੋ ਮਾਰਦੀਆ ਅਰੁ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਘੋੜੇ ਕੇ ਸਹਿਤ ਲੇ ਚਲੇ ਤਬ ਵਹਇਧਰਉਧਰਦੇਖਨੇਲਗੀ ਤਬਦੁਸਟੋਂਨੇਕਹਾਕਿਕਿਆਦੇਖਤੀਹੈ ਤਬਵਹੁਕਹਿਨੇਲਗੀ ਕਿ ਜੋ ਪੁਰਖ ਬੀਚ ਜਾਮਨ ਹੈ ਉਸਕੋ ਦੇਖਤੀ ਹੋਂ ਤਬ ਦੁਸਟੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਚਲੋ ਜਾਮਨ ਕੌਨ ਹੈ ਯਾ ਤੂੰ ਹੈ ਯਾ ਮੈਹੂੰ ਏਤੇ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਉਸਕੀ ਦ੍ਰਿਢ ਭਾਵਨਾ ਕਰ ਘੋੜੇ ਪਰ ਸਵਾਰ ਤਾਤਕਾਲ ਨੇਜਾ ਹਾਥ ਮੇ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ

ਰੀ ਉਪਮਾ ਤੁਹਿ ਬਨਿਆਵੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਦਸੋਂ ਰੂਪ ਏਕ ਹੀ ਸਰੂਪ ਹੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਦਸੋ ਅਵਤਾਰੋਂ ਮੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਉਸਤ ਤੀ ਕਰੈ ਤਿਸਕਰ ਸਭ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰਕਾ ਸੁਵਨ ਕੀਆ ਤਉਭੀ ਪੁਰਖ ਉਸਤਤੀ ਹੈ ਔਰ ਐਸੇ ਮਸਤਕ ਕੰਠ ਕਪੋਲਾਦਿ ਸੁਵਨ ਕਰ ਪੁਰਖ ਉਸਤੁਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵ ਰੂਪ ॥ ੧੬ ॥ ਵਾਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਰੂਪ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀ ਅਨੁਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਚਾਂਚਲਜ਼ਤਾ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇਂ ਮੁਝਕੀ ਖਜ਼ਮਾਪਨ ਕਰਨੀ ਹੇ ਖਾਲਸਾਜੀਆਪ ਬਖਸ਼ਿੰਦਹੈਂ

ਮੂਲ ॥ ਅਜੈਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਜੈ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਜੈਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਜਨਮ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਅਜੈ ਸ਼ਬਦ ਅਬਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਕਿ ਆ ਬਰਤਮਾਨ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹਾਜਿਰ ਹਜੂਰ ਹੈ ॥ ਯਥਾਕਿ ॥ ਅਜੈਚੀਗਜਲ ਅਟਲਸਿਖ ਸੰਗਤ ਸਭ ਨਾਵੈ ॥ ਨਿਤ ਪੁਰਾਨ ਬਾਚੀਐ ਬੇਦਬ੍ਰਹਮਾ ਮੁਖਗਾਵੈ ॥ ਅਜੈ ਚਵਰ ਸਿਰ ਢੁਲੈ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਖਲੀਓ ॥ ਗੁਰ ਅਰਜੁਨਸਿਰ ਛਤ੍ ਆਪ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀਓ ॥ ਮਿਲ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸ ਹਰਿਪੈ ਗਯੋ ॥ ਹਰਿਬੰਸ ਜਗਤ ਜਸ ਸੰਚਰੈ ਸੁ ਕਉਨ ਕਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਮੁਇਓ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਬੈਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਮਹਾਰਾਜ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਦੁਸ਼ਟ ਕੋ ਮਾਰਕਰ ਵਾਂ ਕੇ
ਪੇਤੀ ਕੋ ਜਿਵਾਇਕਰਉਨਕੋਪ੍ਰਾਪ੍ਤੀਯ ਸਥਾਨਪਰ ਭਾਤਕਾ
ਲ ਪਹੁਚਾਕਰ ਅੰਤਰਧਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋ ਕੋਊ
ਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਮਤਲਬ ਏਕ
ਹੀ ਹੈ ਇਸਮੇ ਕੁਛ ਹਾਨੀ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਚੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਏਕ
ਸਾਖੀ ਔਰ ਸੁਨੀਏ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਂਜ
ਜਬ ਇਸ ਲੋਕਕੋ ਤਜਾਗਕਰਨਿਜਲੋਕ ਮੇ ਗਮਨ ਕਰਤੇ
ਭਏ ਤਬ ਕੁਛ ਕਾਲ ਬਾਦ ਬਾਲੇ ਰਾਏ ਔ ਰੁਸਤਮਰਾਇ
ਰਹਿਨੇ ਵਾਰੈ ਜਨਵਾਰੇ ਕੇ ਇਨਕਾ ਯਹ ਕਾਇਦਾ ਥਾ
ਮਰਹਟੋਂ ਕਾ ਮੁਲਕ ਲੂਟਕਰ ਗੁਜਰਾਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤੋ
ਏਕ ਦਫਾਂਤ ਮਰਹਟੇਸ ਨੇ ਪਕੜਕਰ ਕੈਦ ਕੀਆ ਏ ਤੋ
ਬੜੇ ਸੂਰਬੀਰ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਲਾਚਾਰ ਹੋਕਰ ਲਰੇ ਦੇਵੀਦੇਵਤਾ
ਇਕੋਂ ਕੋ ਮਨਾਨੇ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਨ ਕੀਆ
ਬੜੇ ਦੁਖੀ ਥੇ ਤਬ ਏਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸਕਿਲੇ ਪਰ ਨੌਕਰ
ਥੇ ਉਨਸੇ ਜੋ ਬਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਸੁਨਾ ਤੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ
ਪੂਛਾ ਕਿ ਤੁਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਸਭ ਕਥਾ
ਕਹਿ ਸੁਨਾਈ ਗੁਆਲਿਯਰ ਕੇ ਕਿਲੈ ਸੇ ਜਿਸ ਤਰਹ ਸੇ
ਰਾਜੋਂ ਕੋ ਛੁੜਾਯਾ ਥਾ ਤਬ ਬਾਲੇਰਾਇ ਰੁਸਤਮਰਾਇ ਨੇ
ਕਹਾ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰੋ ।ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ
ਕੀਆ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਬਿਰਦ ਕੀ ਅਰੁ
ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਭਾਈਓਂ ਨੇ ਨਿਸ੍ਚਾ ਕੀਆ ਤੋ ਆਧੀ ਰਾਤ ਕੋ

ਆਪ ਜਾਗਤੀਜੋਤ ਸੋਢੀ ਬੰਸਾਧਿਪਤੀ ਦਰਸਨਦੇਤੇ ਭਏ
ਅਰ ਕਹਾਕਿ ਰਿਕਾਬਪਕੜੋ ਘੋੜੇਕੀ ਅਰੁ ਸਿਪਾਹੀਓਂ ਕੋ
ਜਗਾਦੇਓ ਜੋ ਹਮਜਾਤੇ ਹੈ ਤੈਸਹੀ ਹੁਆ ਸਿਪਾਹੀਓਂ ਨੇ
ਕਿਆ ਕਰਨ ਥਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਾਹਰ ਲਿਆਕਰਕਹਾ ਕਿ
ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇਹੈਂ ਅਬਤੁਮਨੇ ਇਸਰੂਪਕਾ ਹਠਨਹੀਕਰਨਾ
ਐਸਾਕਹਿ ਗੁਪਤਭਏ ਅਰਬਾਤ ਅਬੈਕਿਆ ਅਬਹੀਂ ਹੈ
ਪ੍ਰੇਮਕੀ ਦੇਰੀਹੈ ਕਜੋਂਕਿ ॥ ਸਾਚਕਹੋ ਸੁਨਲੇਹੁ ਸਬੈ ਜਿਨ
ਪ੍ਰੇਮਕੀਓ ਤਿਨਹੀ ਪ੍ਰਭੁਪਾਯੋ॥ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਬੀਭੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰ
ਾਪਤ ਹੋਤਾ ਸੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਦੇਰੀ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੇ
ਦੇਰੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਸਪ ਕੇ ਮਲਨ ਮੇ ਭੀ ਦੇਰੀਹੈ ਪਰੰਤੂਸ੍ਵਰੂਪ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੇ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਜੈਸੇਕ ਰਤਨ ਸੇਮੋਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਦੇਖੋ ਹੇਖਾਲਸਾਜੀ ਚਿਤਮੇ ਬਿਚਾਰਕਰਕੇ ਕਬਰ ਮੜੀ
ਮਸਾਨਾਦਿਕ ਮੇਂ ਅਗਯਾਨੀ ਜੀਵ ਮਨੋਰਥ ਕਰਤੇਹੈਂ ਅਰੁ
ਉਨਕੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਕੋਊ ਪ੍ਰੇਮਕਰੈ
ਤਿਸਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਇਸਮੇ ਕਿਆ ਆਸ੍ਚ-
ਰਯਹੈ ਸੋਤੋਪ੍ਰਾਪਤਰੂਪਹੀਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਪੂਰਨ
ਹੈਸ੍ਰਬਦੇਸਕਾਲ ਵਸਤੁਮੇ ਜਹਾਂਜਿਸਨੇਨਿਮ੍ਹੇ ਕਰ ਏਕਾਗ੍
ਚਿਤਕੀਆ ਉਹਾਂਸੇਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆਵਤਾਹੈ ॥ ਲਿਖਾਹੈਕਿਦੋਃ॥
ਸਿਧਹੋਤਕਾਰਜਸਭੈ ਜਾਕੋਜੀਅਬਿਸ੍ਵਾਸ ॥ ਪੂਜਤਆਪਨਕੋਹ
ਥਾਤੀਯਪੀਜਪੂਰੇਆਸ। ੧॥ਅਰਥਾਤਅਕਾਲਪੁਰਖਪੂਰਨਹੈ॥
ਮੂਲ ॥ ਅਭੂਤਹੈਂ ॥ ਅਪੂਤਹੈਂ ॥ ੧੩੫ ॥

ਅਨਾਸਹੈਂ ॥ ਉਦਾਸਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਦਭੁਤ ਅਸਚਰਯਰੂਪਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਭੂਤ ਰਚਨਾਂ ਰਹਿਤ ॥ ਵਾ ॥ ਜਨਮਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਅਧੂਤਹੈਂ ॥ ਕਿਆ ਸੁੱਧਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਧੁਵ ਕੰਪਨੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਪ੍ਰਕੰਪਹੈ ਅਪ੍ਰਚੁਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਅਨਾਸਹੈ ॥ ਨਾਸਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਆਸਾਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪਰਿਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੋਨੇਤੇ ॥੨॥ ਵਾ ॥ ਆਸਾਨਾਮ ਦਿਸਾਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੂਰਬਾਦਿ ਦਿਸਾਭੇਦ ਕਲਪਨਾਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੩ ॥ ਉਦਾਸ ਹੈਂ ॥ ਨਿਤਜ ਬੈਰਾਗਜ ਹੋਨੇ ਤੇ ਉਦਾਸੀਨ ਹੀਂ ਹੈ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸੇ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ਉਤ ਨਾਮ ਊਰਧ ਕਾ ਹੈ ਆਸ ਨਾਮ ਆਸਾ ਕਾ ਕਾਮਨਾਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਸਾਸੇ ਊਰਧ ਊਪਰ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਰਹਿਤ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਦਿਸਾ ਸੇ ਭੀ ਜਾਨਲੇਨਾ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਉਤਕਰਕੇ ਊਰਧਅਰੁ ਆਸ ਕਰਕੇ ਆਸਾ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੰਸਾਰਸੈ ਉਤਊਰਧ ਹੋਕਰ ਅਰਥਾਤ ਉਦਾਸ ਹੋਕਰ ਤੇਰੀਆਸ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਧੰਧ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਧੰਧਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਕਾਰਯੋਂਕਾ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸੰਸਾਰ ਕਾਰਯੋਂ ਸੈ ਰਹਿਤ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ਯਦਿਵਾ ਧੰ ਨਾਂਮ ਧਾਰਨਾਕਾ ਹੈ ਦੂਸਰਾ (ਧ) ਭੀ ਐਸੇਹੀ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਨਕਿਸੀ ਸੇ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਜਾਇ ਤਿਸਕੋ (ਧ) ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥

ਯਥਾਚ ਏਕਾਖਜਰ ਕੋਸ਼ੇ ॥ ਧੰਧਨੇਸਧਨੇਧਸਜਾਦ ਵਿਧਾ ਤਾਰੰਮ ਨਾਵਪਿ ॥ ਧਿਖਣਾਧੀ ਸਮਾਖਜਾਤਾ ਧੂਸ੍ਰੈਵੈ ਭਾਗਬੰਤਯੋਹ । (ਧੰ) ਕਰਕੇਧਨ ਦੁਤੀਯ ਜੋ (ਧ) ਹੈ ਸੋ ਧਾਰਨਾਰਥਜ ਜਾਨਨਾ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੋ ਅਧੰ ਕਜਾ ਅਧਨ ਹੈਂ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਵੈਰਾਗਜਵਾਨ ਤਿਨ ਕੇ (ਧ) ਕਹਿਐ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਤੁਝਸੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਨੈ ਵਾਰੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਜੋ ਧਨਕੇ ਹੀ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੀਤਵਾਨ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਸੰਸਾਰਗਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸੋਰਠਾ ॥ ਲਖਮੀ ਬਾਂਛੈ ਲੋਗ ਲਖਮੀ ਪਤਿ ਬਾਂਛੈ ਨਹੀਂ । ਕੁਸਲ ਕਹਾਂ ਹੋਗ ਬੈਰਬਿਸਾਹਿਓ ਬੀਠਲਾ । ਇਹੁ ਤੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਾਤ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੋਊ ਕਿਸੀ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਨਾਦਿ ਕੇ ਸ਼ਾਥ ਹਿਤ ਕਰੈ ਤਿਸਪੈ ਤਿਸਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕੁਪਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਕੋਈ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੇ ਹਿਤ ਕਰੈ ਤਿਸਕੋ ਸਰਬਸ੍ਵ ਦੇਤਾ ਹੈ ਅਰ (ਧ) ਸਧਨਾਰਥਮੇ ਹੈ (ਧ) ਕਾ ਧਾਰਨਾਰਥ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜੋ ਧਨਾਢਜ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਅਧੰ ਕਹਿਏ ਨਹੀਂ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਨਿਹਕਿੰਚਨ ਪਰਮਪ੍ਰਿਅ ਹੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਪਰਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ । ਸਨੈਸਨੈ ਤਾਕੇ ਧਨ ਕੋਹਰੋ । ਭਾਈ ਮੰਝਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਾਨਲੇਨਾ ॥ਪੁਨਾ ॥ ਪਰੀਖਯਤ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਸੁਕਦੇਵਜੀ ਆਗੇ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰ ਮੇ । ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਤਉ ਸਿਵ ਭਗਤ ਹੈਂ ਵੋਤੋ ਧਨਧਾਨਜ ਸੰਪਦਾ ਕਰ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਜੋ ਬਿਸ਼ਨ ਭਕ੍ਤਿ ਹੈਂ ਸੋ ਦਰਿ

ਦ੍ ਕਰ ਪੀੜਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸਮੇ ਕੌਨ ਕਾਰਨ ਹੈ ॥ ਉਤਰ॥
ਸ੍ਰੀ ਸੁਕ੍ਰੋਬ ਚ ਸੋਰਠਾ ॥ ਰੁਦ੍ਰਭਗਤ ਜਬ ਮਾਹਿ ਸੁਖਕੇ
ਦਿਵਸ ਸਦਾ ਭਰੈਂ। ਮਰੈਫੁਨਆਵਹਿ ਜਾਂਹਿ ਭਲ ਕੁਛਲਹਹਿ
ਨ ਮੁਕਤ ਕੋ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸੁਨ ਭੂਪਤ ਯਾ ਜਗਤ ਮੈ ਦੁਖੀ
ਰਹਤ ਹਰਿਸੰਤ। ਅੰਤ ਲਹਤ ਹੈ ਮੁਕ੍ਤ ਫਲ ਪਾਵਤ ਹੈਂ ਭਗ
ਵੰਤ ॥ ਜੈਸੇ ਏਕ ਲੋਕਿਕਇਤਿਹਾਸ ਹੈ॥ਏਕ ਕਾਲ ਮੇ ਸ਼ਿਵ
ਅਰ ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕੌਤੁਕ ਪੂਰਬਕ ਬਿਚਰਤੇ ਬਿਚਰਤੇ ਭਕਤ
ਖਜੀਖਜਾਕੇਲਿਏਇਖਜੁਰਸਪਾਨਕਾਨਮਿਤ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਰੂਪਧਾਰੇ ਹੁਏ ਏਕ ਭਕਤ ਕੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿਹੇਭਕ੍ਤ ਹਮਾਰੇਕੋ
ਪ੍ਰਯਾਸਲਗੀ ਹੈ ਹਮਊਖਰਸ ਪੀਐਂਗੇਕਹਾ ਤਿਸ ਭਕ੍ਤਕੇ
ਸੰਪਦਾ ਧਨਧਾਨਜ ਪੌਤ੍ਰਪਰਿਵਾਰ ਬਹੁਤ ਥ ਪਾਂਚਸਾਤ ਯੰਤ੍
ਫਿਰ ਰਹੇ ਥੇ ਕਈਕ ਬੈਲੋਂਕੀ ਜੋੜਿਆਂ ਪਰ ਬੈਠਾ ਥਾ
ਵੋ ਸਿਵਭਗਤ ਕਹਨੇ ਲਗਾਕਿ ਹੇ ਬਿਪ੍ਰੋਇਹਾਂਬੈਠਜਾਵੋਜਬ
ਸਭਕੋ ਬਟੇਗਾ ਤਬ ਤੁਮਭੀ ਲੀਜੋ ਕੋਊਨ ਨਮਿਤ ਕਰਕੇ
ਪੀਛੇ ਜਲ ਪਾਇਕਰ ਅਭਜਾਗਤੋਂ ਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਗ੍ਰਹਸਥੀਓਂ
ਕੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ਜਬ ਐਸੇ ਕਹਾ ਤਬ ਸ਼ਿਵ ਕੁ ਪੇਤਹੁਏ ਕਿ ਇ
ਸ ਦੁਸ਼ਟ ਕੋ ਹਮ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਬਿਸ਼ਨ ਕਹਨੇ ਲਗੇ
ਯੇਹ ਆਪਕਾਭਕ੍ਤਿ ਹੈ ਇਸਕੋ ਹਮ ਕੁਛ ਕਹੈਂਗੇ ਆਪ ਮਤ
ਕਹਿਐ ਤਬ ਬਿਸ਼ਨ ਕਹਤੈ ਭਏ ਕਿ ਹੇ ਸ਼ਿਵਭਕਤ ਤੁਝਕਾ
ਜੋ ਕੁਛ ਬਜਵਹਾਰਹੈ ਸੋ ਆਗੇਸੇ ਧਨ ਧਾਨਜਾਦਿ ਚਤੁਰਗ
ਣ ਹੋਇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਬਰਜਨ ਕਰਤੇਹੀ ਰਹੈਪ ਤੈਤੁ ਬਿਸ਼ਨਜੀਐ

ਉਸਕੋ ਸ਼ਾਪਾਤਮਕ ਬਰ ਦੈਕਰ ਚਲਤੇ ਰਹੇ ਜੈਸੇ ਗੁਰੁ
ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਜਾਤੇ ਰਹੇ ਉਨ ਅਭਾਗੀ ਲੋਗਨ
ਨੈ ਸੇਵਨ ਕੁਛ ਨ ਕੀਆ ਤਬ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਮਰਦਾਨਾ ਯਹ
ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਤ ਰਹੇ ਐਸੇ ਕਹਿਕਰ ਚਲੇ ਆਗੇਕਓ ਅਰੁ ਏਕ
ਗ੍ਰਾਮ ਆਇਆ ਉਨੋਂਨੇ ਖੂਬ ਸੇਵਨ ਕੀਆ ਤਬ ਉਨਕੋ ਕ
ਹਾ ਹੈ ਮਰਦਾਨਿਆ ਏਹੁ ਗ੍ਰਾਮ ਉਜੜ ਜਾਇ ਐਸੇ ਕਹਿਕ
ਰ ਚਲੇ ਤਬ ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯ
ਹਕ੍ਯਾਕਿ ਜਿਨੋਨੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਉਨਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਅਰੁ ਜਿਨੋਨੇ
ਪੂਛਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਉਨਕੋ ਬਰ॥ ਉਤਰ॥ ਸ੍ਰੀਨਾਨਕੋਬਾਚ॥ ਸੁ
ਨੋ ਹੇ ਮਰਦਾਨੇ ਜੋ ਕ੍ਰੂਰਹਿਦੇ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਜਹਾਂਜਾਇਗੇ ਤਹਾਂ
ਔਰਨ ਕੋ ਭੀਸ੍ਰਸੁਦ੍ਰਿਸ਼ੈ ਕਰੈਂਗੇ ਇਸਲਿਏ ਉਨਕੋ ਕਹਾ
ਕਿ ਬਸਤੇ ਰਹੋ ਯੇਹ ਜੋ ਭਗਤਜਨ ਹੈਂ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ
ਏਕ ਭੀ ਜਾਵੈਗਾ ਤਬ ਸ਼ਰਬਤ੍ਰ ਗ੍ਰਾਮਕੋ ਭਕ੍ਤੀਸ੍ਧਾ ਦ੍ਰਿਢਾਵੈ
ਗਾ ਅਰਥਾਤ ਕੇਈਕ ਜੀਵਨ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੈਂਗੇ ਐਸੇਹੀ
ਬਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਔਰ ਸ਼ਿਵਜੀ ਚਲੇ ਤਬਏਕਬਿਸ੍ਨਭਗਤ
ਥਾ ਏਕ ਤੋ ਬੈਲੋਂਕੀ ਜੋਗਵਾਪੈ ਵੋਭੀ ਸਾਬਤਨਹੀਂ ਏਕ ਕੋਲ੍ਹੂ
ਚਲ ਰਹਾ ਥਾ ਅਰੁ ਬੂਢੇਬੈਲਕੇਸਬਨਮੋ ਵੋ ਖੈਂਚ ਰਹਾ ਥਾ ਅ
ਰੋ ਗਾਦੀਕੇ ਸਥਾਨ ਮੇ ਭੀ ਮਿਟੀ ਅਰ ਪਾਥਰ ਕਾ ਬੁਤ ਜੈਸਾ
ਬੈਠਾ ਹੁਆ ਹੈ ਏਕਤੋ ਭਕਤਿ ਆਪ ਹੈ ਏਕ ਭਾਰਯਾ ਵਾਂਕੀ
ਏਕ ਬੂਢਾ ਬਾਪ ਹੈ ਥੋੜੀਸੀ ਭੂਮ ਹੈ ਦਰਿਦ੍ ਕਰ ਪੀੜਤ ਹੈਂ
ਜਬ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਰੂਪਧਾਰੇ ਹੂਏ ਰਸਕਾ ਯਾਚਨ ਕ

ਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਵਾਂਭਕਤਿ ਨੇ ਖ਼ੂਬ ਭਕ੍ਰੀਸੋ ਪਾਦਪ੍ਰਖਜ਼ਾਲ ਨ
ਕੀਏ ਆਸਨਾਦਿ ਬਿਛਾਕਰ ਊਪਰ ਬੈਠਾਕਰ ਅਛਾਰਾ ਢਾ ਮ
ਧੁਰਰਸ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪੂਰਬਕ ਪਾਨ ਕਰਾਯਾ ਤਬ ਚਲਤੇ ਹੂਏ
ਬਿਸ਼ਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕਿ ਹੇ ਭਕਤ ਯੇਹ ਤੁਝਕੇ ਬੈਲ ਮਰਜਾਂਹਿ
ਅਰੁ ਤੈਭੀ ਭਾਰਯਾ ਕੇ ਸਹਿਤ ਮਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਅਰੁ
ਰਸਕਸ ਸਭ ਤੁਝਕਾ ਲੂਟਾਕੂਟਜਾਇ ਅਰੁ ਯੇਹ ਬੂਢਾ ਅ
ਤਜੰਤ ਕਲੇਸ਼ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਇ ਸਿਵਜੀ ਤੋ ਬਰਜਨ ਕਰਤੇ ਹੀ
ਰਹੇ ਪਰੰਤੁ ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ ਔਸੇ ਕਹਿਕਰ ਚਲਤੇ ਭਏ ਤਬ ਥੋਰੇ
ਹੀ ਦਿਨਨ ਮੈ ਵੈਸੇ ਹੀ ਹੂਆ ਕਿਸੀ ਨਮਿਤ ਕਰ ਜੋਕੁਛਥਾ
ਸੋ ਕੁਛ ਰਾਜ ਪੁਰਸ਼ ਕੁਛ ਚੋਰਾਦਿਕੋ ਨੇ ਲੂਟ ਲਿਆ । ਭਕ
ਤਿ ਮਰਤਾ ਭਯਾ ਕਿਸੀਕ ਖੇਦਕਰ ਭਾਰਯਾ ਸਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ
ਅਰੁ ਬ੍ਰਿਧ ਦੁਖਿਤ ਹੂਆ ਹੂਆਤੀਰਥਯਾਤ੍ਰਾਕੋਜਾਤਾਭਇਆ
ਆਗੇ ਦੈਵਨੇਤ ਸੋਂ ਬਨਮੋ ਕੋਊ ਏਕ ਕੂਆਥਾ ਪਰੰਤੁ ਬਡ਼ਾ
ਕਠਿਨ ਅਸਚ੍ਹਾਨ ਥਾ ਤਿਸਮੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਅਰੁ ਸਰਪ ਏਕ
ਸੁਨਾਰ ਪਡ਼ੇ ਥੇ ਉਨੋਂਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਕਿ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਨਿ
ਕਾਸ ਤਬ ਦਯਾਲੁ ਜੋ ਭਗਤ ਹੈਂ ਵਾਨੇ ਬਸਤ੍ਰਾਦਿ ਲਮਕਾਯਾ
ਤਬ ਸਿੰਘ ਨਿਕਸਾ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਔਰਨ ਕੋ ਨਿਕਾਸਨਾ
ਪਰੰਤੁ ਸੁਨਾਰ ਕੋ ਮਤ ਨਿਕਾਸਨਾ ਐਸੇਹੀ ਉਨਕੋ ਬਰਜਨ
ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਦਯਾਲੁਤਾ ਕੇ ਬਸਤੇ ਸੁਨਾਰ ਕੋ ਭੀ ਨਿਕਾਸਾ
ਤਬ ਸਿੰਘਨੇ ਕਈਕਪੁਰਖ ਮਾਰਕਰ ਭੂਖਨ ਧਰੇ ਥੇ ਉਸਨੇ
ਭਕਤਿ ਕੋ ਦੀਏ ਸਰਪ ਨੇਹੂੰ ਦਿਏ ਤਬ ਭਕ੍ਰਨੇਸੁਨਾਰ ਕੋ ਦਿ

ਖਲਾਏ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਕੋ ਲਿਏ ਤਬ ਵੋ ਭੂਖਨ ਏਕ ਰਾਜਾ
ਕੇ ਪੁਰੂਕੇ ਥੇ ਸੁਨਾਰ ਊਹਾਂ ਲੇਗਯਾ ਰਾਜ ਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਪਕ
ੜ ਅਰੁ ਦੰਡ ਦਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀ ਖੋਦਕਰ ਨੀਚੇ ਗਾਡ਼ਦਿਆ
ਤਬ ਭਕ੍ਰਨੇ ਸਰਪ ਕੋ ਸਿਮਰਨ ਕੀਆ ਸਰਪਨੇ ਭਕ੍ਰਰਖਜ਼ਾ
ਕਰੀ ਅਰੁ ਰਾਜਾ ਕੋ ਕਾਟ ਕਰ ਮਾਰਾ ਪੁਨਾ ਭਕਤ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰ
ਥਨਾ ਕਰੀ ਵਾਕੋ ਭੀ ਜਿਵਾਯਾ ਪੁਨਾਂ ਸਰਪ ਹੀ ਬਿਸ਼ਨਰੂਪ
ਹੋਕਰ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਵਿਮਾਂਨ ਪੈ ਚਢਾਇ ਕਰ ਵਿਸ਼ਨਲੋਕ
ਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਆ ਔਰ ਜੋ ਸਨਬੰਧੀ ਥੇ ਵੋਭੀ ਚਤੁਰਭੁਜਾਦਿ
ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਮਿਲਤੇ ਭਏ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏ
ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਅਬੰਧ ਹੈਂ ਕਿਆ ਨਿਸਕਿੰਚਨ ਪ੍ਰਿ
ਅਹੌ ਧਨਮਦ ਤੁਝਕੋ ਪ੍ਰਿਅ ਨਹੀਂ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਬੰਧ ਹੈਂ ॥ ੧੩੬॥ ਟੀਕਾ

ਬੰਧਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕਿਉਂ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬੰਧਨ
ਕਰ ਤੋ ਭਕ੍ਰੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਛੋਡ਼ਾ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੂਃ॥
ਜੋ ਤੁਮ ਬਾਂਧੇ ਮੋਹਫਾਸ ਹਮ ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਧਨ ਤੁਮ ਬਾਧੇ। ਅਪਨੇ
ਛੂਟਨ ਕੋ ਜਤਨ ਕਰੋ ਹਮ ਛੂਟੇ ਤੁਮਆਰਾਧੇ। ਅਰਥਾਤ ਮਾ
ਇਆ ਬੰਧਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਜੋਂਕਿ ਮਾਯਾ ਅਨਾਧੀਨ ਹੋਨੇ
ਤੇ ਪ੍ਰਤਜੁਤ ਜੋ ਔਰ ਜੀਵ ਸਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਵੋਭੀ ਮੋਖਜ
ਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀਗੀਤਾਸ੍ਵਾਮੀਦੈਵੀਹਯੇਸ਼ਾਗੁਣਮਈ ਮ
ਮੀਮਮਾਯਾ ਦੁਰਤਯਾ॥ ਮਾਮੇਵਯੇਪ੍ਰਪਦਯੰਤੇਮਾਯਾਮੇਤਾਂਤਰੰਤਿ
ਤੇ ਇਤਿ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਪਨਾ ਅਨੁਭਵ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਮ

ਧਾਰਾਜ ਕਹੈ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਹਮ ਅਬੰਧ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਹਮ ਅਬੰਧ ਹੈਂ ਤੁਮ ਭੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਭਗਤੀ ਕਰੋ ਤੁਮਭੀ ਮੋਖਜ ਹੋ-ਵਹੁਗੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਬੰਧ ਹੈਂ ਕਿਆ ਬੰਧੂ ਨਾਮ ਸਨਬੰਧੀ ਭ੍ਰਾਤਾਦਿਕ ਤਿਨਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤੁਝਕਾ ਕੋਊ ਬੰਧੂ ਨਹੀ ॥੩॥ ਵਾ ॥ ਤੂੰ ਕਿਸੀਕਾ ਬੰਧੂਨਹੀ ਹੈ ਕਾਲ ਰੂਪ ਸਰਬਕਾ ਮਾਰਕ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਗੁਰੂਃ ॥ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਸਮ ਕਰਮਾਰੈ ਐਸੋਕਾਲਬਿਡਾਨੀ ਰੇ ॥ ਇਸੀ ਤੇਅਬੰਧ ਹੈ ਇਹੀ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸਤਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਗਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਚਤੁਰਦਸ ਛੰਦ ਭਗਵਤੀਬਯਾਖਯਾ ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰਪਖਯੇ ਚਤੁਰਥੋ ਅੰਸੁ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭਗਤ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅਭਗਤ ਕਿਆ ਭਗਤੀਸੇ ਰਹਤ ਹੈਸ੍ਵਾਮੀ ਅੰਤਰਕੇ ਅਭਾਵਸੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਭਿ ਨਾਮ ਰਿਦੇਕਾਹੈਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬਭੂਤੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੇ ਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਗਤਿ ਗਯਾਨ ਹੋ ਭਗਵਨ ਰਿਦੇ ਮੇ ਤੁਝਕਾ ਗਯਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਭਗਤਿ ਹੈ ਭਗਤਨਵਧਾ ਸ੍ਵਨ ਕੀਰਤਨਾਦਿ ਸੋ ਸਭਕੇ ਸਰੀਰਾਦਿਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਦਾਤ ਹੈ ਭਯਗਤਿ ਕਾ ਕਯਾ ਕੋਊ ਅਭਿਮਾਨ

ਕਰੈਗਾ ਬਿਨੋਦਪਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸੋ ਬਿਨੋਦਪਾਤ੍ਰ ਹੈ ਵੋ ਜੋ ਪੁਰਖ ਭਗਤੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈ ਭਗਤਹੋਂ ਇਸਕਰ ਕੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਭਗਤਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ ਬਾਸਦੇਵ ਕਾ ਬਾਚਕਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਾਸਦੇਵ ਆਪ ਭਗਤ ਹੈ ਭਗਤੋਕਾ ॥ਜੋ ਮੋਹਿਭਜਿ ਹੈ ਮੈ ਤਿਹਭਜਿਹੌਂ ॥ ਇਸ ਢਾਕਯਤੋ ਖਾਸਥੀਤ ਮੇ ਅਭਰਤਹੈ ਪਾਠ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਬਿਰਕਤ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਰਕਤ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਾਹੈ (ਬਿ) ਗਤਾਰਥਹੈ ਬਿ ਕਯਾ ਗਤਾ ਰਕ੍ਰਿ ਪ੍ਰੀਤੀ ਯਸਮਾਤ ਅਰਥਾਤ ਦੂਰ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤ ਜਿਸਤੇ ਸੋ ਕਹਿਲ੍ਯੈ ਵੈ ਬਿਰਕ੍ਰ ਕਿਸਤੇ ਕਿ ਐਸਾ ਪਦਾਰਥ ਚਤੁਰਦਸ ਭਵਨਮੇ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਪਰਮੇ ਸ੍ਵਰਾਕਰਖਨ ਸ਼ਕ੍ਰਿ ਹੋਇ ਕਯੋਂਕਿ ਸਰਬ ਅਪਨਾਆਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਰੁ ਦੂਤੀਆਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਵਾ ਬਿਸ਼ੇਸਕਰ ਜਾਨ ਲੀਜੇ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਿਨਰਕਤਾ ਬਿਰਕਤਾ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਰਕ੍ਰਿ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੋਇ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਐ ਬਿਰਕਤ ਸਰਬ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੋਨੇਤੇ ਐਸੇਕ ਚਰਪਨ ਹਾਥ ਮੇ ਲੇਕਰ ਪੁਰਖ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰ ਕੋਪੈਲ ਅਵਯਵਾਦੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦੇਖਦੇਖ ਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ਵਾ॥ਹੇ ਭਗਵਨ ਵਿਰਕਤ ਵੈਰਾਗਜਵਾਨਮੁਮੁਖਜੂਹੈ ਕਯਾਕਿ ਜੋ ਅਪਨੇ ਮੋਖਜ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਨਿਤਨੂੰਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੈ ਕਿ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਬਮੈ ਸੰਸਾਰ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਵੈਗੀ॥ਯਾਚ॥ ਕਬਆਵਹਿ

ਥਾਲੀ ਮੇ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਰੂਪ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆ ਹੈਸਤਿਗੁਰੋ
ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਪਰੰਤੁ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀਅ ਦਿਕ ਕਾ ਜੋ ਬਿਖਜੇ
ਪ ਸੋ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖਕੇ ਪ੍ਰਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਹੋਨੇਦੇਤਾਤਿਸ ਕੀ
ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਲੀਏ ਕਿਆ ਜੋ ਸੰਨਜ਼ਾਸ ਸੋ ਬਿਦ੍ਵਤ ਸੰਨਜ਼ਾਸ
ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਿ ਯਾਗਵਲਕ ਜੀ ਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਯਾਗਵਲਕ
ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਜਬ ਬਿਦਜ਼ਾ ਪਢੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨਮਿਤ ਕਰ
ਗੁਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਦ੍ਵੇਸ਼ ਹੂਆ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਜਬ
ਪਿਤਾਕੋ ਕੁਛ ਕ੍ਰਿਤਿਜ਼ਹੋਇ ਅਰ ਪਿਤਾਕਰਨੇਕੋ ਅਸਮਰਥ
ਹੋਯ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਕਰੇ ਅਰ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਅਸ਼ਾਨ ਪਿਤਾ ਕਰੈ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਥਾਨ ਪਤਿ ਪਤਿ ਕੇ ਸਥਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਸਥਾਨ ਮੇ ਸਿਖਜ ਸਿਖਜ ਸਥਾਨ ਮੇ ਗੁਰੂ ਅਰਥਾਤ ਜਬ
ਗੁਰੋਂ ਨੇ ਕੁਛ ਪ੍ਰਾਯਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਥਾ ਉਨਕੇ ਸਥਾਨ ਸਿਖੋਂ
ਨੇ ਕਿਆ ਜਬ ਯਾਂਗਵਲਕ ਜੀ ਆਏ ਤਬ ਕਹਿਨੇਲਗੇ
ਕਿ ਇਨ ਅਲਪ ਸਾਰੋ ਨੇ ਕੀਆ ਜੋ ਦ੍ਰਤ ਹੈ ਤਿਸਕਰ ਬਸ
ਹੈ ਦੇਖੇ ਤੋ ਸਹੀ ਮੈ ਕੈਸਾ ਉਤਮ ਬ੍ਰਤਾਚਰਣ ਕਰੋਂਗਾ ਜਬ
ਐਸੇ ਕਹਾ ਤਬ ਇਤਰ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਅਨਾਦਰ ਨ ਸਹਾਰਤੇ
ਹੂਏ ਜੈਮਿਨੀ ਕਹਿਤੇ ਭਏ ਬਸ ਹੈ ਤੁਝ ਸਿਖਕਰ ॥ ਹਮਾਰੀ
ਅਧਯਯਨ ਕਰੀ ਹੂਈ ਜੋ ਵਿਦਜ਼ਾ ਹੈ ਵਾਂਕੋ ਤਜ਼ਾਗਦੇਹਤਬ
ਗੁਰੂਕ੍ਰਿ ਕੋ ਅਸਹਮਾਨ ਹੂਆ ਯਾਗਵਲਕ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋਛਰਦ
ਕੇਰਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਇਤਰ ਜੋ ਰਿਖੀ ਥੇ ਉਨੋਨੇ ਬਿਚਾਰ
ਕੀਆ ਜੋ ਉਤਮ ਬਿਦਜ਼ਾ ਹੈ ਤਜ਼ਾਗਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ

ਗੋ ਮਮਊਪਰਤੇ ਦਿਨਦੇਹਿਯਅਟੇਮਮਗੰਗਾਕਿਨਾਰੇ॥ਸੋਵੈਰਾ
ਗ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਮੰਦ ਅਰ ਤੀਬ੍ ਅਰੁ ਤੀਬ੍
ਤਰ ਮੰਦ ਕਜ਼ਾਕਿ ਜਬ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਰਖਧਨਾਦਿਕਾਨਾਸਹੂਆ
ਤਬ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਜੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਐਸੇ ਬ੍ਰਿਤਿਕਰ
ਜੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਸੋ ਮੰਦ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਕਾਬਜ਼
ਵਾਲੇ ਰਸਾਭਾਸ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਸਾਂਤਰਸਕਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਇਸ
ਜਨਮ ਮੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਧੰਧਨ ਰੂਪ ਮੁਝਕੋ ਮਤ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸਥਿਰ ਬੁਧਿ ਕਰ ਜੋ ਬਿਖਜੋਂ
ਕੇ ਤਜ਼ਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਸੋ ਤੀਬ੍ ਹੈ ਅਰ ਇਸਕੋ ਇਸ
ਲੋਕ ਸੇ ਲੇਕਰ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਪ੍ਯੰਤ ਬਿਖਯ ਮਤਹੋਵੈ ਇਸ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸਿਥਰ ਬੁਧਿ ਜੋ ਬਿਖਜੋਂ ਕੇ ਤਿਆਗ ਕੀ ਇਛਾ
ਹੈ ਸੋ ਤੀਬ੍ਤਰਹੈ ਸੋ ਮੰਦਮੈਤੋ ਸੰਨਜ਼ਾਸਕਾਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ
ਹੈ ਇਤਰੋ ਮੈ ਸੰਨਿਆਸਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਸੰਨਜ਼ਾਸ ਦੋ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਏਕ ਬਿਦ੍ਵਤ ਸੰਨਜ਼ਾਸ ਹੈ ਦੂਜੋ ਵਿਵਿਦਿਸ਼ਾ
ਸੰਨਜ਼ਾਸ ਹੈ ॥ ਵਿਦਜ਼ੁਤਸੰਨਜ਼ਾਸ ਕਜ਼ਾਕਿ ਪ੍ਰਥਮ ਗ੍ਰਹਸਥ
ਮੈ ਸਤਸੰਗਕਰ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਗਈ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਵਿ
ਖਜੇਪ ਹੈ ਤਿਸ ਵਿਖਜੇਪਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿਲੀਏ ਕਿਆ ਜੋ ਸੰਨਿ
ਯਾਸ ਸੋ ਵਿਦ੍ਵਤਸੰਨਜ਼ਾਸ ਹੈ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ॥ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕਰ ਅਤਯੰਤ ਉਤਮ ਭੋਜਨ ਥਾਲੀ ਮੇ ਪੜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਪਰੰਤੁ
ਮਖਿਜ਼ਕਾ ਕੇ ਭਿਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸਭੋਜਨ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਨਹੀ
ਆਤਾ ਯਦਜ਼ਪਿ ਉਦਰ ਪੂਰਤੀ ਹੋਇ ਜਾਇ ਸੋ ਰਿਦੇ ਰੂਪ

ਸਰੀਰਕਰ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨਾ ਭੀ ਅਯੋਗਜਹੈ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ
ਕਰਕੇ ਤਿਤਰ ਮੰਡੂਕਾਦਿ ਰੂਪਕਰ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੋ
ਤੈਤਰਈ ਅ ਦਿਕ ਮੈਗਜਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਭਈ ਪੁਨਾ ਚਿਤ
ਮੇ ਬਿਚਾਰ ਕੀਆ ਯਾਗਵਲਕ ਜੀ ਜੋ ਐਸੀ ਬਿਦਜਾ ਕੋ
ਆਧਜਯਨ ਕਰੈਂ ਜੋ ਤ੍ਰਿਸੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨ ਹੂਈ ਹੋਇ ਤਬ
ਬੇਦਮੰਤ੍ਰੋ ਕਰ ਸੂਰਜ ਕਾ ਉਪਸਥਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ
ਸੂਰਜਭਗਵਾਨ ਅਸ੍ਵਰੂਪ ਧਰਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇਭਏ ਅਰੁ
ਬ੍ਰਿਦਜੋਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਾਜਿਸਨੇਹੀ ਉਸ ਬਿਦਜਾ ਕਾ
ਨਾਮ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਰ ਸੂਰਜ ਭਗਵਾਨ ਬਰ ਦੇਤੇ ਭਏ
ਕਿ ਤੁਝਪਰ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੈਗਾ ਉਸਕਾ ਸਿਰ ਗਿਰ ਪੜੈ
ਗਾ ਐਸੇਹੂਆ ਕਿ ਜਬਰਾਜਾ ਜਨਕ ਨੇ ਸਭਾਕਰੀ ਔ ਗਉ
ਆਦਿਬਹੁਤ ਪਦਾਰਥ ਧਰਾ ਕਿ ਮੁਝਕਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰਕਰੈ ਸੋ
ਯਹ ਪਦਾਰਥ ਲੇਜਾਇ ਤਬ ਯਾਗਵਲਕ ਉਤਰ ਦੀਆ
ਅਰ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਲੀਆ ਤਬ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਅਤਿ
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਤਬ ਵਾਕਾ ਸਿਰ ਗਿਰਤਾਭਯਾ ਤਬ ਯਾਗ
ਵਲਕ ਜੀ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕਰ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜੋ
ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਕਹਿਤੇਭਏ ਸੋ ਉਪਨਸ਼ਿਦ ਬੇਦਕਾ
ਬ੍ਰਹਮਭਾਗ ਹੈ ਬ੍ਰਿਹਦਾਰੰਨਜਕ ਤਿਸਮੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਕਿ ਹੇ
ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਅਬ ਮੈ (ਅਪਨਾ) ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਤਾ ਹੋ
ਅਰ ਜੋ ਧਨ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਬਿਭਾਗ ਕਰਤਾਹੋ ਜਿਸਕਰ ਦੁਸਰੀ
ਜੋ ਕਾਤ੍ਯਾਯਨੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਵਿਵਾਦ ਨ ਹੋਇ ਪੁਨਾ

ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਬੋਲਤੀਭਈ ਹੇ ਭਗਵਨਜੋ ਯਹ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀਧਨ
ਕਰਪੂਰਨ ਮੁਝਕੇ ਪਾਸਹੋਇ ਤਬਕਜ ਮੈਅਮਰ ਹੋਇਜਾਵੋਂ
ਗੀ ਤਬ ਯਾਗਵਲਕਜੀਨੇ ਕਹਾ ਯਹ ਬਾਤ ਤੋ ਧਨਕਰ ਨ
ਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਜੈਸੇਕ ਧਨਵਾਨੋ ਕਾ ਜੀਵਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੈਸਾ
ਹੀ ਤੁਮਾਰਾ ਭੀ ਹੋਗਾ ਅਮਰ ਪਦਵੀ ਭੋ ਧਨ ਸੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪ
ਤਹੋਤੀ ਤਬਮੈਤ੍ਰੇਈ ਕਹਤੀ ਭਈ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸਸੇ
ਮੈਅਮਰ ਨ ਹੋਵਉਂਗੀ ਤਿਸਕਰ ਮੁਝਕੋ ਕਜਾ ਹੈ ਜਿਸਕਰ
ਮੈਅਮਰ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਉ ਸੋ ਬਤਾਇਏ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ
ਕੈਤਬ ਯਾਗਵਲਕਜੀ ਬੋਲੇ ਕਿ ਹੇ ਪ੍ਰਿਯੇ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਮੁਝਕੋ
ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰਿਯਥੀ ਅਰੁ ਅਬਭੀ ਤੁਮ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰਿਅਬਾਤ ਕ
ਹਤੀ ਹੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕਾ ਚਿਤ ਤੁਝਪੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਮੁਝਕੇ ਸ
ਮੀਪ ਆਕਰ ਬੈਠਤੇ ਰੇਕੋਂ ਅਮਰ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਕਾ ਉ
ਪਾਉ ਕਹਿਤਾਹੋਂ ਹੇਮੈਤ੍ਰੇਈਪਤੀ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਪਤੀ ਪਜਾ
ਰਾਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੇ ਲਿਏ ਪਤਿਪ੍ਰਿਅ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਅਰੁ ਭੋਮੈਤ੍ਰੇਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰ ਇਸਤ੍ਰੀਪ੍ਰਿਯ
ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਅਹੋਤੀ ਹੈ ਅ
ਰਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਿਯ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ
ਕਿੰਤੁ ਅਪਨੀ ਇਛਾ ਕੇ ਲੀਏ ਪੁਤ੍ਰਪ੍ਰਿਯ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਭੋਮੈਤ੍ਰੇਈ
ਸਰਬ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਿਅਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਅਪਨੈਹੀ
ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਿਅ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕਜੋਂਕਿ ਪਤੀ ਦਰਿ
ਦ੍ਰੀ ਹੋਗੀ ਮੂਰਖ ਸੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਰਖਤੀ ਕਿਜੈਸਾ ਕਮ

ਨੋ ਵਾਲੇ ਅਰਿਣੀ ਅਰੋਗੀ ਬੁਧਿਮਾਨ ਸੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਤੀ ਹੈ ਐਸੇ
ਪੁਰਖ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਲਿਏ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਇ
ਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਲਿਯੇ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਕ੍ਯੋਂਕਿ ਕੁਰੂਪਾ ਕਲਹ ਹਾਰੀ
ਸੇ ਐਸੇ ਉਸਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ
ਮੇਂ ॥ਉਤਮ ਸ੍ਤਿਤੰ ਕੁਰਯਾਤ ਪ੍ਰੋਕਤਕਾਰੀ ਤੁਮਧਜਮਹ। ਅ
ਧਮੋ ਸ੍ਰਧਜਾ ਕੁਰਯਾਦ ਕਰਤੋ ਚਰਿਤੰਪਿਤ੍ਰੁਰਿਤਿ। ਪ੍ਰਥਮਤੋ
ਉਤਮ ਪੁਤ੍ਰਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਅਰ ਜਬ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਹਿ ਭੀ ਤਬ ਅਨਿਤਜ਼ਦੁਃ ਖਦਾਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ
ਅਰਥਾਤ ਯਹ ਸਭ ਝੂਠ ਹੈ ਅਰੁ ਖਜ਼ਲਭੰਗਰ ਹੈ ਇਸਿ ਹੇਤੁ
ਸੇ ਇਨ ਸਭੋਂਮੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੀ ਮਿਤ੍ਰਾਈ ਹੈ ਅਰੁ ਵਾਸਤਵਕ
ਪ੍ਰੇਮ ਤੋ ਆਤਮਾ ਸੋਹੀਹੈ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੇ ਕਿ ਆਤਮਾ ਸਤਜ਼
ਹੈ ਅਰੁ ਅਪਨੇ ਮੇ ਸਦੀਵ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਜੈਸੇ ਪੰਖੀ
ਅਪਨੇ ਬਚੋਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੰਖੋਕੇ ਨੀਚੇ ਦਬਾਕਰ ਸੋਤਾ ਹੈ ਅਰੁ
ਪੁਸ੍ਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਰਬਦਾ ਅਪਨੀ ਰ-
ਖਜ਼ਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸਬਬ ਸੇ ਉਸੀ ਮੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੋ ਕਿਉਂ
ਕਿ ਆਤਮਾ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਹੈ ਅਰੁ ਸਦੈਵ ਤੁਮਾਰਾ ਸੰਗੀ ਹੈ
ਇਸੀਤੇ ਆਤਮਾਵਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਵ੍ਯੋ ਸ੍ਰੋਤਵ੍ਯੋ ਮੰਤਵ੍ਯਹ ਨਿਦਿ
ਧਜ਼ਾਸਤ ਵਜ਼ਾਸ੍ਯੁਤਿ ॥ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਸੋ ਆਤਮਾਹੀ ਸ੍ਰਵਨਕਰਨੇ
ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਮਨਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਨਿਰੰਤਰ ਬਿਚਾਰ
ਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਅਰੁ ਰਿਦੇਮੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਦੇਖਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ
ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਜੋ ਤੁਮ ਅਮਰ ਹੁਆ ਚਾਹਤੀ ਹੋ ਤਬ ਤਿਸ ਪਰਮਾ

ਤਮਾ ਕਾ ਹੀ ਰਿਦੇ ਮੇ ਸ਼੍ਰਵਨ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਸਾਖਜ਼ਾ
ਤ ਕਰੋ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰੁਏਹੁਜਗਤਤੋ ਮਿਥਜ਼ਾਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸ਼ੁ
ਕ੍ਤੀਮੇ ਰਜਤ ਰਜ਼ੁਮੇ ਸਰਪਵਤ ਅਤ੍ਯੰਤ ਅਸਤਜ਼ ਹੈ ਜੈਸੇਕ
ਇਕ ਕੋਊ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਥਾ ਵੋ ਬਨਮੇ ਲਕੜੀ ਲੇਨੇ ਗ
ਯਾ ਅਰੁ ਲਕੜੀ ਕਾਟਤੇ ਹੁਏ ਬੜਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਪਾਉਤਾ ਭਯਾ
ਅਰੁ ਤ੍ਰਿਖਾ ਕਰ ਆਤੁਰ ਹੁਆ ਕੂਏ ਕੋ ਖੋਜਤਾ ਭਯਾ ਸੋ
ਖੋਜਕਰ ਕਿਸੀਕ ਸਬਬਸੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰਬ੍ਰਿਖਜ਼ ਕੀ ਛਾਯਾ
ਕੇ ਨੀਚੇ ਸ਼ੈਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਸ੍ਵਪਨਾਵਸ੍ਥਾ ਪ੍ਰਾ
ਪਤ ਭਈ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖੇਕਿ ਏਕ ਰਾਜਕੰਨਜ਼ਾ ਪ੍ਰਮ ਸੁੰਦਰੀ ਰਾ
ਕਾਚੰਦ੍ਰਵਤ ਮੁਖ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਸ਼ਾਦੀ ਹੁਈ ਹੈ ਅ
ਰ ਦ੍ਵਿਰਾਗਮਨ ਹੁਆ ਹੈ ਅਰੁ ਬਹੁਤ ਧਨਧਾਨਜ਼ਾਦਿ ਸੰਪਦਾ
ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁਈ ਹੈ ਅਰੁ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਉਤਪੰਨ ਹੁਆ ਹੈ
ਏਕ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਸੋਏ ਪੜੇ ਹੈਂ ਦੋਨੋ ਮਧਜ਼ਮੇ ਲੜਕਾ ਸੋਯਾ
ਪੜਾ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਰਾਜਕੰਨਜ਼ਾ ਕਹਤੀ ਭਈ ਕਿ ਥੋੜਾਸਾ ਢਰ
ਕ ਸੇ ਹੋਜਾਉ ਲੜਕਾ ਦਬਤਾ ਹੈ ਜਬ ਐਸੇ ਰਾਜਕੰਨਜ਼ਾ ਅ
ਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕੇ ਕਹੇ ਤਿਸਨੇ ਕਰਵਟ ਲੀਆ ਤਬ ਕੂਪਮੇ
ਗਿਰਪੜਾ ਅਰ ਬੂਡਗਯਾ ਤੋ ਦੇਖੋ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਸੋ
ਆਦਿ ਪਦਾਰਥ ਸਭ ਅਨਿਤਜ਼ ਹੈ॥ ਯਥਾ ਪਾਰਸਨਾਥੇ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਮਿਕੋ ਕੌਨ ਗੁਮਾਨ ਹੈ ਭੂਪਤ ਸੋਨਹਿ ਕਾਹੂੰਕੇ
ਸੰਗ ਚਲੈ ਹੈ। ਹੈ ਛਲਵੰਤ ਬੜੀ ਬਸੁਧਾਯਹ ਕਾਹੂਕੀ ਹੈ ਨ
ਹਿ ਕਾਹੂ ਕੀ ਹ੍ਵੈਹੈ। ਭੌਨਭੰਡਾਰ ਸਬੈਬਰਨਾਰ ਸੁਅੰਤਸਮੇ ਕੋ

ਊ ਸਾਥ ਨ ਦੈਹੈ। ਆਨਕੀ ਬਾਤ ਚਲਾਤ ਹੈ ਕਾਹੇ ਕਉ ਸੰ
ਗ ਕੀ ਦੇਹ ਨ ਸੰਗ ਸਿਧੈਹੈ ॥ ਤਥਾ ਜੈਜਾਵੰਤੀਮਹਲਾ ॥ ੯ ॥
ਬੀਤਿਜੈ ਹੈ ਬੀਤਿਜੈਹੈ ਜਨਮ ਅਕਾਜਰੇ। ਨਿਸਿਦਿ
ਨ ਸੁਨਕੈ ਪੁਰਾਨ ਸਮਝਿਓ ਨਹਿਰੇ ਅਜਾਨ ਕਾਲਤੋ ਪਹੂਚਿ
ਓ ਆਨਕਹਾਂ ਜੈਹੈ ਭਾਜਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਸਥਿਰ ਜੋ ਮ
ਨਿਓ ਦੇਹ ਸੋਤੋ ਤੇਰੋ ਹੁਇਹੈ ਖੇਹ ਕਿਉਂਨ ਹਰਿਕੋ ਨਾਮ ਲੇ
ਹ ਮੂਰਖ ਨਿਲਾਜਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਭਗਤ ਹਿਯੇਆਨ ਛਾਡਦੈ
ਤੈ ਮਨਕੋ ਮਾਨ ਨਾਨਕਜਨ ਕਹਿ ਬਖਾਨ ਜਗਮੈ ਥਿਰਾਜਰੇ
॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ॥ ੯ ॥ ਜਿਹ ਬਿਖਿਆ ਸਗਲੀ
ਤਜੀ ਲਿਓ ਭੇਖ ਬੈਰਾਗ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ ਤਿਹ
ਨਰ ਮਾਥੇ ਭਾਗ ॥ ੧੧ ॥ ਜਿਹ ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਤਜੀ ਸਭ
ਤੇ ਭਇਓ ਉਦਾਸ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਰੇ ਮਨਾ ਤਿਹਿ ਘਟ
ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਵਾਸ ॥ ੧੯ ॥ ਜਹਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਉਮੈ ਤਜੀ ਕਰਤਾ
ਰਾਮ ਪਛਾਨ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਵਹ ਮੁਕਤ ਨਰ ਇਹੁ ਮਨ ਸਾਚੀ
ਜਾਨ ॥ ੧੯ ॥ ਰਾਮ ਗਇਓ ਰਾਵਨ ਗਇਓ ਜਾਕਉ ਬਹੁ
ਪਰਿਵਾਰ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉਂ ਸੰ
ਸਾਰ ॥ ੨੦ ॥ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਇਸਮਜ਼ਮੂਨੋਂਸੇ ਐਸੇ ਉਪਦੇ
ਸ਼ ਕਰ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਪ੍ਰਤਿ ਅਰੁ ਅਮਰ ਪਦਵੀ ਕਜਾ ਮੋਖਜ ਪਦ-
ਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਕੇ ਸਰਬਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰੁ ਮੈ
ਤ੍ਰੇਈ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਸੋ ਇਸ ਪ੍
ਕਾਰ ਵਿਖਜੇਪ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਲਿਏ ਕੀਆ ਜੋ ਤਜਾਗ ਹੈ ਯ

ਹ ਵਿਦਯੁਤ ਸੰਨਜ਼ਾਸ ਕਹਲਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸਮੇ ਭਰਥਰਿ ਰਿ
ਖ਼ਭਦੇਵ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈਂ ਅਰੁ ਆਤਮ ਬੋਧਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕੇ ਲਿਏ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਜੋ ਸੰਨਜ਼ਾਸ ਹੈ ਸੋ ਵਿਵਿਦਿਖਾ ਸੰਨਜ਼ਾ
ਸ ਹੈ ਵਿਵਿਦਿਖਾ ਨਾਮ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਸੋ ਇਸਮੇ ਕਚਬ੍ਰਿ
ਹਸਪਤੀ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਰੁਮੰਕੀ ਰਿਖਿਆਦਿ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ
ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਰਕ੍ਰ ਪੁਰੁਖ ਜੋ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਮਹਾਤਮ ਐਸੇ ਲਿ
ਖਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਆਜਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਲਿਏ ਪ
ਰਿਤ੍ਰਜਾਗ ਕਿਆ ਹੈ ਜਗਤ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਉ
ਮਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਤੇ ਧੰਨਜ ਵੋ ਪੁਰੁਖਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥
ਸੰਨਜ਼ਾਸ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਜਨਮਾਪਾਦਿ ਕਰਮ ਤਜਾ
ਗਤਮਕ ਅਰੁ ਏਕ ਪ੍ਰੈਸਮੰਤ੍ਰੋਚਾਰਣ ਪੂਰਬਕ ਸਿਖਾਸੂਤ੍ਰ
ਤਜਾਗਾਤਮਕ॥ਜੋ ਆਦਿ ਹੈ ਤਿਸਮੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਦਿਕੋਂਕਾ ਭੀ
ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਤਿ ਸੰਖਜੇਪਹ ॥ ਔਰ ਐਸੇ ਭੀ ਲਿਖਾਹੈ ਕਿ
ਭੋਜਨਾਂਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਾਂਤੇ ਮੈਥੁਨਾਂਤੇਚਯਾਮਤਿਃ ਸਾਮਤੀਚੇਤ ਸਰ
ਬ੍ਰਦਾ ਸਜ਼ਾਤ ਭਰਗਹ ਸਾਖਜਾਤ ਨਰਾਕ੍ਰਿਤੀ॥ਸ਼ਿਵਹੈ ਯਦੁਪੀ
ਨਰਾਕ੍ਰਤੀਹੈਤੋਭੀ ਸੋ ਵਿਰਕ੍ਰ ਕੋ ਭਾਵੀਰੂਪ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀ
ਧਰ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਰਕ੍ਰ ਹੈਂ ਪ੍ਰਲੈ
ਕਾਲਕੀ ਅਪੇਖਜਾ ਕਰ ॥ ਵਾ ॥ ਵਰਤਮਾਨ ਮੇ ਭੀ ਨਿਤਜ ਬੈ
ਰਾਗ ਹੋਨੇਤੇ ਜਿਸਤੇ ਭਗਵਾਨ ਹੈਂ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਵੈਰਾਗਜ
ਮੈ ਥਿਤੀ ਹੋਨੇ ਕਰ ॥

ਪਲੋਕ ॥ ਅਨਾਸ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਸਿਨਾਮ ਖੜਗ ਕਾ ਹੈ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁ ਖੜਗ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ॥ ੧॥ ਵਾ ॥ ਨਾਸ ਨਾਮ ਨਾਸਿਕਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਾਸਾ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿ ਇੰਦ੍ਰੈ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂਃ ॥ ਸਹਸਤਵਨੈਨਨਨਨੈਨ ਹੈ ਤੋਹਿ ਕਉ ਸਹਸ ਮੂਰਤ ਨਨਾ ਏਕਤੋਹੀ॥ ਸਹਸ ਪਦ ਬਿਮਲ ਨਨਏਕ ਪਦਗੰਧਬਿਨ ਸਹਸਤਵ ਗੰਧ ਇਵਚਲਤਮੋਹੀ॥ ਇਤਿ ॥ ੨॥ ਵਾ॥ ਅਸਘੋਟਿਕਾਦਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪਰਿ ਪੂਰਨ ਹੋਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਣੀਯ ਦੇਸਾਂਤਰ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੈ ॥ ੩

ਮੂਲ ॥ ਪ੍ਰਕਾਸਹੈਂ ॥ ੧੩੭ ॥ ਟੀਕਾ ਪ੍ਰਕਰਖਕਰ ਅਤਿਸਯ ਕਰ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸਮਾਨ ਦੇਦੀਪਜਮਾਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈਂ ਸੰਪੂਰਨ ਜੋ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰਯਾਦਿ ਜਜੋਤਿਗਨ ਹੈ ਸੋ ਤੁਝਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਸਰਬਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸੂਰਯ ਅਗਨੀ ਆਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਯ ਹੈ ਅਰੁ ਆਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੋ ਸੂਰਯਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਅਪੇਖਜਾ ਕਰ ਜੈਸੇ ਘਟਪਟਾਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਜ ਹੈ ਅਰ ਅਗਨਿ ਸੂਰਯਾਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਹੈਤਦਵਤ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਿਚਿੰਤ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੈਂ ਜੈਸੇਕ ਇਤਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਤਪਤਜਾਦਿਕ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਆਪ ਰਹਿਤ ਹੋ ॥੧॥ਵਾ॥ਨਿ॥ ਨਿਸ਼ੇਧਾਰਥ ਜਾਨਨਾ ਅਰਥ ਕਿਅ

ਕਿ ਜੋ ਕੌਤੁਕ ਰਚਨਾ ਰਚੀ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰਕੇਚਿੰਤਾ ਆਪਕੋ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਬਿਘਨ ਦੁਸਟ ਦੈਤਜਾਦਿ ਕ੍ਰਿਤ ਤਿਨਸੇ ਰਖਜਾ ਕਰਣੀ ਜੈਸੇ ਲੋਕਾਲੋਕ ਪਰਬਤ ਸਾਢੇ ਤੇਰਹਕੋਟ ਯੋਜਨ ਊਂਚਾ ਹੈ ਭੂਮੀ ਸੇ ਅਰ ਏਕ ਓਰ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਸੂਰਯਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਅਰ ਏਕ ਓਰ ਅੰਧਕਾਰ ਹੈ ਲੋਕ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾ ਹੈ ਅਲੋਕਨਾਂਮ ਅੰਧਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਇਸੀ ਨਮਿਤਕਰ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਲੋਕਾਲੋਕ ਹੈ ਇਸ ਓਰ ਤੇ ਉਸਕੇ ਧ੍ਰੁਵਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਰਸਮੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਰ ਪਾਰ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕਤੀ ਅਤਯੰਤ ਊਂਚਾ ਹੋਨੇ ਤੇ ਲੋਕਾਲੋਕ ਕਹੁ ਕਿਉਕਿ ਲੋਕਾਲੋਕ ਤੇ ਸਾਰਧ ਤ੍ਰੈਜੋਦਸ਼ਕੋਟ ਯੋਜਨ ਅਰੁਧ੍ਰੁਵ ਏਕ ਕੋਟ ਭਰ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਵੋ ਪਰਬਤ ਸੰਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕਾ ਸਫੀਲ ਰੂਪਹੈ ਜੈਸੇਕਿਲਾਂਕੇਚੌਫੇਰੈ ਕੋਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ॥ ਸੋ ਤਿਸੀਪਰਬਤਪਰ ਦਿਗਜਹੈਬਡੇਪਰਬਤਕੇ ਤੁਲਯ ਜਿਨਕੇ ਆਕਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਕਹੀ ਚਾਰ ਲਿਖੇਹੈਂਕਹੀਆਠ ਲਿਖੇਹੈਂ ਐਰਾਵਤ ਬਾਮਨਾਦਿ ਅਰਥਾਤਬਡ਼ੇ ਦ੍ਰਿਢ ਬਜ੍ਰਵਤ ਜਿਨਕੇ ਅੰਗ ਅਰੁ ਦੰਤ ਹੈ ਸੋ ਦਾਂਤੋਂਕਰ ਦਬਾਰਹੇ ਹੈਂਤਿਸ ਪਰਬਤ ਕੋ ਅਰੁ ਆਪ ਭੀ ਪਰਮਸੰਤੋਖ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਕਰਕੇ ਚਾਪਲਜਤਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਕਰ ਇਸਥਿਤ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇਕ ਬਸਤ੍ਰ ਧੋਕਰ ਸੁਕਾਨੇ ਕੋ ਬਿਛਾਈਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਤਿਸ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਪਾਖਾਨ ਕੰਕਰਾਦਿ ਸਥਾਪਨ ਕਰੀਤੇ ਹੈਂ ਉੜ ਨੇ ਕੇ ਭੈਸੇ ਤਦਵਤ॥ ਅਰੁ ਆਪ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤਿਨਕੀ

ਮੈ ਕਲਿਕੇ ਨਹਿਕਰਮ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਦੀਨਦਜ਼ਾਲ ਦਜ਼ਾਨਿਧਿ
ਦੇਖਨ ਦੇਖਤ ਹੈ ਪਰਦੇਤ ਨਹਾਰੈ ॥ ਇਤਿ ॥੪॥ ਵਾ ॥ ਲੋਕ
ਸੋ ਲੋਕਾਂਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਨੇ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੋਨੇ
ਤੇ ॥੫॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ (ਨਿ) ਕਾਨਿਸ਼ੇਧਾਰਥਹੀਰਖਨਾ ਅ
ਰਥਾਤ ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਪਾਲਨ ਪੋਖਨ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਅਰੁ
ਲੋਕਾਂਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਚਿੰ
ਤ ਹੈ ਕਿਉਕਿ ਅਨੰਤ ਸ਼ਕਿ ਹੋਨੇਤੇ ਜੋ ਆਦਿਨੇਤ ਕਰਛੋੜੀ
ਹੈ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਭ ਕਲਪਪ੍ਰਯੰਤ ਚੇਸ਼ਟਾ ਹੋਤੀਜਾਤੀ ਹੈ
ਅਗਨਿਜਲ ਪਵਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਕਾਸ ਬਰਖਾ ਉਸ਼ਨ ਸੀਤਾ
ਦਿਵਤ ॥੬॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਿੰਦ ਚਯਨੇ ਧਾਤੂ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਵਕਾ
ਰ ਚਲ਼ਾਜਾਤਾ ਹੈ ਉਭੈ ਪਦਾਰਥ ਚਿੰ ਬਾਕੀ ਰਹਿਜਾਤਾ ਹੈ
ਆਗੇਕੁ ਪ੍ਰਤਯ ਆਯਕਰ ਕਕਾਰ ਚਲਾਜਾਤਾ ਹੈ ਤਮਾਤ੍
ਰਹਿਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਚਿੰਤ ਐਸੇਪ੍ਰਯੋਗਭਯਾ ਪੁਨਾ (ਨਿ) ਪੂਰਬ
ਉਪਸਰਗ ਹੈ ਅਰੁ ਹੈ ਪਦ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਜੈਸੇ
ਭਵਤਿਯਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ ਸੋ ਅਰਥ ਕਿਆਕਿ ਚਿੰਤਨਾਮਰਹਾ
ਚਯਨਕਰਤਾਕਾ ਜੈਸੇ ਮੰਦਰਰਚਨਾਮੇ ਇਸ਼ਟਕਾ ਚਯਨ
ਕਰੀਤੀ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਰਤਾ ਐਸੇ ਆਰੰਭਕ ਨਹੀ
ਹੈ ਕੁਲਾਲਵਤ ॥ ਕਿੰਤੁ ਅਨੰਤ ਅਪ੍ਤਰਕ ਸ਼ਕਿਹੈ ਇਸੀਤੇ
ਸਾਹਿਬ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਨਿਸ਼੍ਚਿੰਤ ਹੈ
ਸ੍ਰਪ੍ਟਿ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਤ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਤੁਝਕੋ
ਕਿਸੀ ਕਾਲਾਦਿਕ ਨੇ ਅਵੈਵ ਚੈਨਕਰ ਅਵੈਵੀਨਹੀ ਕੀਆ

ਰਖਿਆ ਕੇ ਲੀਏ ਅਸ਼ਟਭੁਜ ਰੂਪ ਅਸਟਾਯੁਧ ਸਹਿਤ
ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਘੂਮਤੇ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕੋਤਵਾਲਵਤ ॥ ਜੈਸੇ ਕਿ
ਬਾਲਕ ਕ੍ਰੀੜਾਕਰ ਮਟੀਕੇ ਹਸਤੀ ਘੋੜਾਦਿਕ ਬਨਾਵਤੇ
ਹੈਂ ਅਰੁ ਪਰਮ ਯਤਨਕਰ ਤਿਨਕੀ ਰਖਿਆ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ
ਕੋਊ ਬਿਘਨ ਕਰੇ ਤੋ ਰੁਦਨਾਦਿ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਕਾ
ਏਕ ਅੰਗ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਿਆ ਚਾਹਿਐ ਅਰੁ ਬਾਲਜ਼
ਕਾ ਰੁਦਨ ਹੀ ਬਲ ਹੋਤਾਹੈ ਜੈਸੇ ਲਿਖਾਹੈ ਕਿ ॥ ਮੂਰਖਸਜ਼
ਬਸਲੰਮੌਨਨੰ ਤਸਕਰਸਜ਼ਾਨਿਰਤੋਬਲੰ ॥ ਦੁਰਬਲਸਜ਼ਬਲੰ
ਰਾਜ਼ਾ ਬਾਲਸਜ਼ਰੁਦਨੰਬਲੰ ॥ ਇਤਿ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਕੋ ਕ੍ਰੀੜ਼ਾ ਕਰਰਚੀ ਜੋ ਰਚਨਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੀ ਰਖਿਆ ਕੇ
ਲੀਏ (ਨਿ) ਕਜ਼ਾ ਬਿਸ਼ੇਸਕਰ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ॥੨॥ਵਾ॥ ਪਾਲਨ
ਪੋਖਨਾਦਿ ਕੀ ਯਥਾ ॥ ਨਾਨਕ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰਹੁ ਚਿੰਤਾ
ਤਿਸਹੀ ਹੇ ॥ ਜੰਤ ਉਪਾਏ ਸਾਇਰਾ ਤਿਨਾਭਿਰੋਜੀਦੇ ॥ ਇਤਿ
ਪੁਨਾ ਸਲੋਕ ॥ ਸੋ ਕਰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਕਰੇ ਜਿਨ ਉਪਾਇਆ
ਜਗ ॥ ਤਿਸ ਜੁਹਾਰੀਸੁਅਸਤ ਤਿਸਤਿਸਦੀਬਾਣਅਭਗ ॥
ਨਾਨਕਸਚੇ ਨਾਮਬਿਨ ਕਿਆ ਟਿਕਾਕਿਆਤਗ ॥ ੩ ॥ ਵਾ
॥ ਨਿ॥ਪ੍ਰਾਪਨੇਧਾਤੂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਕਰਨੇ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅੰਨੋਦਕ
ਕੀ ॥ ਯਥਾ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੀਨਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕਰੈ ਨਿਤਸੰਤ
ਉਬਾਰ ਗਨੀਮਨਗਾਰੈ ॥ ਪਛਪਸੂਨਗਨਾਗਨਰਾਧਿਪ ਸੁਰ
ਬ ਸਮੈ ਸਭਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੈ ॥ ਪੋਖਤ ਹੈ ਜਲਮੈ ਥਲਮੈ ਪਲ

ਇਸੀਕਰ ਨਿਚਿੰਤ ਹੈ ਕਿਆਚਿੰਤਾਕਾਬਿਸ਼ੈਨਹੀ॥੯॥ਕਿੰਵਾ॥ ਨਿਚਿੰਤ ਹੈਂ ਨਿਨਿਸੇਧਾਰਥਕ ਜਾਨਨਾ ਅਵਯੋ ਕੋ ਅਨੇਕਾਰ ਥ ਹੋਨੋਤੇ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਨਿਚਿੰਤ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਹਮ ਨਿਚਿੰਤ ਹੈਂ ॥ ੧੦ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸੁਨਿੰਤ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਸੁ ਸੁਸ਼ੂ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ਅਰੁ ਨਿੰਤਕਾਨਿਤਜਾਰਥ ਜਾਨਨਾ ਨਿੰਤ ਪੂੰਰਬਕ ਚਿੰਤ ਕੀ ਸਾਦ੍ਰਿਸਜਤਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾ ਤ ਸੁਸ਼ੂ ਸੁੰਦਰ ਜੈਸੇ ਹੋਵੈ ਤੈਸੇ ਨਿਤਜ ਹੈ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਬਾਧ ਸੇ ਸ਼ੁਨਜ ਹੈ॥੧॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀ ਜੋ ਜੀਵਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰ ਥਨਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਸੁਨਿੰਤ ਕਜਾ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਯਥਾਗੁਰੂਃ ॥ ॥ ਹਾਥੀ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਪਲਪਾਛੇ ਪਹੁਚਤ ਤਾਹਿ ਚੀਂਟੀ ਕੀ ਚਿੰਘਾਰ ਪਹਲੇ ਈ ਸੁਨਿਯਤਹੈ॥ਸ੍ਵਛੋਪਲਖਜ਼ਤ ਦਰਸਨ ਭੀ ਜਾਨਲੇਨਾ ਜੈਸੇ ਧਰਮਰਾਜ ਅਰੁ ਚਿਤਰਗੁਪਤ ਜੀ ਸੰਜਮਨੀ ਨਾਮ ਜੋ ਪੁਰੀ ਹੈ ਮਾਨ ਸੋਤ੍ ਪੈ ਵਾ ਸੁਮੇਰਪੈ ਵਾ ਰਸਾਤਲ ਮੈ ਉਹਾ ਇਸਥਿਤ ਹੁਏ ਸਮਗ੍ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਜੋ ਕਰ ਮ ਹੈਂ ਗੁਪਤਕੀਏ ਹੁਏ ਭੀ ਅਰੁ ਏਕਾਂਤ ਦੇਸਮੈ ਗੁਹਯ ਸੰਭਾਸ਼ਨ ਗੁਹਯਮੰਤ੍ ਅਪਨੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਪਰਹਿੰਸਨਾਦਿਕ ਕਾ ਵਾ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕਾਂਤ ਦੇਸਮੇਗੁਹਜ ਸੰਭਾਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਤਿਸ ਸੰਪੂਰਨ ਬਿਵਹਾਰੋਂ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਅਰੁ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਅਤੀ ਸਮੀਪਤਾਵਤ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਦੋਇ ਕਿਵਾਰ ਅਨਿਕ ਪਰਦੇ ਮੈ ਪਰਦਾਰਾ ਸੰਗ ਢਾਕੈ॥ ਚਿਤ੍ਰਗੁ

ਪਤ ਜਬ ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ਤਬ ਕਉਨ ਪਰਦਾ ਤਰਾਢਾਕੈ॥ ਸੋ ਧਰਮ ਭੀ ਸਾਖਜਾਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੂਪਹੈ ਅਰੁ ਆਪ ਭੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਰੂਪਕਰ ਸਰਬ ਬਿਵਹਾਰ ਜੀਵਉ ਕਾ ਦੇਖਤੇ ਸ਼ੁਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ ਸੰਤ ਦੁਆਰਾ ਦੀਨਾਨਾਥ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਬਿਰਦ ਤੁਝਕਾ ਸੁਨੀਤਾ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਿਤਜਹੈ ਬਿਰਦਤੁਝੁਕਾ ॥ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾਘਟਘਟਨਾਥ ਅਨਾਥ॥ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਆਇਓ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਥ ॥ ੪ ॥ ਫ੍ਰਾ ॥ (ਸੁ) ਨਾਮ ਜਲ ਕਾ ਹੈ ਤੋਰਕੀ ਭਾਖਾ ਮੇ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਸੁ ਕਹਿਐ ਜਲੋਂ ਮੈ ਨਿੰਤ ਕਹਿਏ ਨਿਤੰਪ੍ਰਤੀ ਨਾਰਾਯਣ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਬਿਰਾਜ ਰਹਾ ਹੈ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਲਿੱਖ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਲਿਖਨਾਮ ਲੇਖਕਾ ਹੈ ਸੋ ਮਸਤਕ ਲੇਖ ਵਾ ਹਾਥਪਾਉਂ ਕਾ ਤਿਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਲਿਖਕਰਕੇ ਉਲੇਖ ਜਾ ਨਨਾ ਉਲੇਖ ਨਾਮ ਫੁਰਨੇ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਫੁਰ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਲੇਖਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਸਰਬ ਪੂਕਾਰ ਕਰ ਯਥਾ॥ਤੇਰੇ ਦਾਨੈ ਕੀਮਤ ਨ ਪਵੈ ਤਿਸਦਾਤੈ ਕਵਨ ਸੁਮਾਰ। ਕੈਮੁਤਿਕਨਜ਼ਾਯ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਜਿਹ ਮਾਰੁਤਗਿਰਮੇਰਉਡਾਹੀ। ਕਹਹੁਤੂਲਕਿਹ ਲੇਖੇ ਮਾਹੀ। ਕਿੰਤੜੁਪਰਮਾਣੁਰ ਵੈ ਯਤ੍ਮਜਤਿ ਮੰਦਰਹ॥ ਇਤਿ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਲੇਖ ਜੀਵਵਤ ਜੈਸੇਕ ਜੀਵ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇਰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁਏ ਹੁਏ ਭ੍ਰਮਤੇਹੈਂ ਤਿਸਲੇਖ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈਂ ਯਥਾ

पाउंजलका शूत्रहैइीशूरपूतिपादिक॥का यकलेशकरम
विपाकसपरस रहितहपुरुषबिसेखइीशूरह ॥इति॥४
॥ किंवा॥ अलिभ्रमर(ख)नाम भखजनकाहै अरथात खट
पदवत सारभुकहै ॥५॥ वा ॥ भ्रमरवत भोगता हूआ भी
असंग है ॥ यथा ॥ असंगोहजयं पुरुषह ॥ इति गुरुः॥
अलरोजोइमधूकड़े सारंगपाण सबाइ ॥ ६ ॥ वा ॥
अलिख हैं हे अकालपुरखअलिजों के(ख) कजाधैकरनेहा
रा है बिजमे आपके बिजोग करके बिलाप करती हूई
धैको अरथात नासको प्रापतहोतीभइीहै औसेकुछ उनका
अदिसट कि पुना दरसन को न प्रापत होती भई ॥ ९
वा ॥ अलिशबद तो पूरब ही खटपद का बाचिक है अ
रु खकार दो प्रकार का है एक कुबरगी एक मुरधी है
सो तिन दोनोंका क्रमानुसारभिंन भिंनअरथएकाखजरको
शमों लिखा है सो लिखते हैं ॥ यथा कुवरगी॥ दोहा ।
इंदीखं आकासखं खंपुनशूरगा कहंत। सामानजे पुनशू
नज मै कहत खकारहिसंत॥ इति अथमूरधी॥ दोहा
लोचन गहरगंभीर मै सेसट अरथमैआहि॥ पुनउप
सरगा परोखज मे मूरधिखाकोप्रहि। इंदिसारथ मे अ
लि भ्रमरवत॥इंदिघ नामरसना इंदेसो भ्रमरवतहैं
जिसकी असंगता अकासारथ मे अलिवत जो आकास
मे बिचरने वाला होइ शूरगारथ मे भी असंगा है और

समान शूनजनारथ जान लेने अरु सेसटारथ मे अ
लि खटपदतुलजसजामवाचंचलऔरसेसट तथा गंभीर
होहि नेत्र जिसके उपसरगा अरथ मे संगा अंगीकार
करना सो भ्रमर जैसे कि॥ जैसेखटपद अंबुजदलनमे ब
सति निशारत मान । दिनकर उदै अनतउठ बैठत फि
रत करत पहिचान॥ ८ ॥ वा ॥ अलिआं तुझको गंभीर
नेत्रों कर देखती हैं ॥ ९ ॥ किंवा ॥ तुम तिनको गंभीर
नेत्रों कर देखते हों ॥ १० ॥ वा ॥ अलिवत सुंदर नेत्रों
वालिआं आपको देखती हैं ॥ ११ ॥वा(ख)नामइंदिघों
का है नासका और तजागका अरथात अली लो
चन के नेत्र आपके बिजोग कर नास भइेहैं वा तजागो
गइे हैं तिनसे रहित हूईहैं अरथात आपको देखक
र और रूपादिक देख नहीं सकतीं आपका नादबंसी
कर शुकु ॥ १२ ॥ वा ॥ औसेही सामान ते सुनकर और
सुनती नहीं है सपरस आपके पदम पादका करकर
अपर को सपरश नहीं करती हैं आपका छिसू रूप
जो बनमालादिक आपके अंग पैचरचित चंदन कुंक
मादिक वाकी गंधकछु अवघ्राण कर अपर को नहीं
सूंघती हैं और आपका सीत प्रसाद रूप रास क्रीड़ादि
के मे चरबण कीआ हुआ पानादि वाको आसादन कर
कुछके और किसी का रस गहण नहीं करती हैं ॥ १३

॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਵੋਹੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਰਥ ਅਰਥਾਤਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਲਿਲੋਕਨਕੇ॥ਖ॥ਕਹਿਏ ਨੇਤ੍ਰਇੰਦ੍ਰੈ ਸ੍ਵਣਾਦਿ ਕ ਗਜਾਨੇਂਦ੍ਰਿਯ ਪੰਚ ਅਰੁ ਹਸਤ ਪਾਦਾਦਿ ਕਰਮੇਂਦ੍ਰਿਯ ਪੰ ਚ ਤਿਨਕੇ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰਿਯਨ ਮੇ ਹੈ ਕਜਾ ਵਰਤਮਾਨ ਹੋ ਰਹੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਆਪਸੇ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸ੍ਵਨ ਗਮਨ ਇਤਜਾਦਿਕ ਨਹੀਂ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ਜੈਸੇ॥ ਸੁਨੋਸਿਖ ਕਾਨਬਸੈ ਸ ਭਨਾਂ ਕਜਰਾ ਬਿਨ ਨੈਨ ਭਏ ਕਜਰਾਰੇ। ਹੈ ਸ਼ਬਦ ਅਸਤੀ ਕਾ ਬਾਚਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੋ ਜੈ ਸੀ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ਪੂਤਨਾਬਧ ਕਾਲੀਯ ਨਥਨ ਕੇਸੀ ਧੇਨੁਕਾਦਿਕ ਬਧ ਗੋਬਰਧਨੋਧਰਨਾਦਿਕਸਭੀ ਉਸੀ ਪ੍ਰ ਕਾਰ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ਇਸੀ ਕਰ ਉਨਕਾ ਜੀਵਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਥਾਤ ਆਪਹੀ ਆਪ ਹੋਰਹੀਹੈਐਸੇ ਉਧਵਜੀ ਬ੍ਰਜਸੇ ਆਇ ਕਰ ਸੰਦੇਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਅਰਥਾਤ ਉਧਵਨੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਗੋਪਿਕਾ ਕੀ ਓਰਸੇ ਪਰੰਤੁ ਨ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔਰ ਪੜ੍ਹਿਕਾ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਲਿਖਤੇ ਭਏ ਇਸਤੇ ਅਲਿਖ ਹੈ॥ ੧੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਦਿਖ ਹੈਂ॥ ੧੩੯॥ ਟੀਕਾ ਯਦਯਪਿ ਆਪਉਨਕੋ ਅਦਿਖ ਕਜਾ ਅਦ੍ਰਿਸਜ ਭਏ ਹੋ ਹੇ ਭ ਗਵਨ ਤੋਭੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਪਰੋਖਜ ਹੋ ਤਥਾਪਿ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਉਧਵ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜਕਾ ਹੇ ਪਜਾਰੇ ਔਰ ਲੋਕਭੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਦੇਖਤੇ ਹੋਂਹਿਗੇ ਗੋਪਿਕਾ ਕੀਤ

ਬ ਉਧਵ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਦਿਖ ਹੈ ਅਰਥਾ ਤ ਉਨਕਾ ਯਹ ਬਿਵਹਾਰ ਵੋਹੀ ਜਾਨਤੀ ਹੈਂ ਔਰ ਕੋਊ ਨ ਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਕਾ ਕਥਨ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਅਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ ਦ੍ਰਸਟਾ ਹੋਨੇਤੇ ਜੋ ਕਥੀ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੋਇ ਤਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੇ ਆਂਧਜ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋ ਜਾਇ ਇਸ ਤੇ ਅਦਿਖ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਅਦ ਭਖਜਣੇ ਜੋ ਸਰ੍ਬ ਕੇ ਅਦਨ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਲਾਵੈ ਅਦੀ ਅਰਥਾਤ ਕਾਲ ਤਿ ਸਕੇ (ਖ) ਕਹਿਏ ਜੋ ਖਾਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਇ ਅਰਥਾਤ ਕਾਲਕਾ ਭੀ ਭਖਜਕ ਹੈ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ (ਖ) ਨਾਮ ਅਕਾਸ਼ ਕਾ ਹੈ ਅਰ ਥਾਤ ਅਦਿ(ਖ) ਹੈਕਜਾ ਆਕਾਸਾਦਿ ਪੰਚਭੂਤ ਪ੍ਰਿਤੀ ਸਰਬ ਕੋ ਅਦਿ ਕਜਾ ਭਖਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰਾਜੋ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂ ਚਤੁਰਦਸ ਛੰਦ ਚਾਚਰੀ ਬ੍ਰਜਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰ ਪਖਜੇ ਪੰਚਮੋ ਅੰਸੁ ॥ ਪ ॥ ੪੧

ਮੂਲ ॥ ਅਲੇਖਹੈਂ। ਅਭੇਖਹੈਂ। ਅਢਾਹ ਹੈਂ ॥ ਦੋਨੋਂ ਤੁਕ ਪੂਰਬਵਤ ॥ (ਅਢਾਹਹੈਂ) ਅਰਥਾਤ ਅਡਿਗ ਹੈਂ ਅਚਯੁਤ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕਮਲਾਖਾੜੇ ਮੇ ਚਾਂਡੂਰ ਮੁਸ੍ਟਿਕ ਸ਼ਲਤੋਸ਼ਲ ਅਰੁਔਰਜੋਇਨਕਾਸ਼ਾਗਿਰਦਪੇਸ਼ਾਹੈਸਭਕੋਕ੍ਰਮਕਰਕਿਸੀਕੋ ਅਪ ਕਿਸੀਕੋ ਬਲਦੇਉਜੀ ਗਿਰਾਉਤੇ ਭਏਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਣ ਰਹਿਤਕਰਤੇ ਭਏ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਜੋ ਥੇ ਸੋਭਾਗੀਭੈਕਰਤਥਆਪਮਹੋਂ

ਰਾਜਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਉ ਸਖਾ ਜੋਗੋਪਥੇਤਿਨਕੇਸਾਥਮਲਕ੍ਰੀੜਾਕਰਤੇ
ਭਏ ਆਖਾੜੇ ਕੀ ਸੋਭਾ ਕੇ ਲਿਏ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜੋ ਮੱਲ
ਵਿਦਜਾਕੇਦਾਵ ਮਾਰਗ ਹੈਂ ਕਲਾਜੰਗਾਦਿਕ ਤਿਨਕੌ ਕਰਤੇ
ਹੂਏ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਉਸੀ ਮੁਖਸੋ ਸਿੰਘਨੀ ਔਰ ਪਸੁਓਂ
ਕੋ ਪਕੜਤੀ ਹੈ ਉਸੀ ਮੁਖਸੇ ਬੱਚੋਂ ਕੋ ਪਕੜਤੀ ਹੈ ਤਦ
ਵਤ ਗੋਪ ਬਾਲਕੋਂ ਸੇ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਦਾਵੰ
ਸੇ ਚਾਂਡੂਰ ਸੇਂ ਯੁੱਧ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰੀ ਥੀ ਪੁਨਾ ਸਰਬੋਪਰਿ
ਮੰਚ ਪਰ ਜੋ ਕੰਸ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਵਿਮਨ ਅਰੁ ਅਤਿ ਭੀ
ਤੀ ਕਰ ਯੁਕ੍ਤ ਹੂਆਹੂਆ ਬਾਜੰਤ੍ਰੀਓਂ ਕੋ ਬਰਜਨ ਕਰਤਾ
ਭਯਾ ਅਰੁ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕੋ ਦੁਰਬਚਨ ਬੋਲਤਾ ਭਯਾ ਅਰ
ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਪਕੜ ਲੇਉ ਸੰਪੂਰਨ ਗੋਪੋਂ ਕਉ ॥ ਅਰੁ
ਏਹੁ ਜੋ ਦੁਸ਼ਟ ਬਾਲਕ ਹੈ ਦੋਨੋ ਨੰਦ ਕੇ ਇਨਕੌ ਮਾਰ
ਡਾਰੋ ਪਕੜ ਕਰ ਜਬ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਤੁਸਨੀ ਹੂਏ ਅਰ ਇਸ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੰਸ ਕਸਾਈ ਕਾ ਬਾਕਜ ਸੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ
ਤਬ ਸਰਬ ਸਭਾ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਅਦਭੁਤ ਕੇਸਰੀ
ਸਿੰਘ ਬਾਲਕਵਤ ਕੂਦ ਕਰ ਮੰਚ ਪਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕੰਪਾ ਹੋ
ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਪਸੀਨਾ ਜਿਸਕੇ ਅੰਗੋ ਸੇ ਚਲਰਹਾ ਹੈ ਐਸਾ
ਜੋ ਕੰਸ ਤਿਸਕੋ ਅਪਨੇ ਬੰਧੁਓਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਖਲਾਤੇ ਹੂਏ
ਕੇਸੋਂ ਸੇ ਪਕੜ ਕਰ ਗਿਰਾਉਤੇ ਹੂਏ ਜੈਸੇ ਹਿਰੰਨਜ ਕਸ਼ਪੂ
ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਘਗਿਰਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਚਤੁਰਦਸਭੁਵਨ
ਭਾਰ ਕੇ ਸਹਿਤ ਵਾਕੇ ਦੇਹ ਪਰ ਪੜਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਨੰ

ਨਿਕਸ ਗਏ ਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਤਿਸਕੋ ਕੇਸੋਂ ਸੇਂ ਪਕੜ ਕਰ ਖੀਚਤੇ
ਭਏ ਮਲਾਖਾੜੇ ਮੇਂ ਜੈਸੇ ਗਰੁੜ ਸ੍ਰਲਪ ਸਪੇਲਾ ਸੋਂ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕ
ਰੈ ਤਦਵਤ ਔਰ ਕੁਅਲਿਆ ਪੀੜ ਤਥਾਧਨਖ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕ
ਹੈ ਤੋ ਵੋ ਭੀ ਆਪੇ ਖਜਤ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਬਿਸਤਾਰ ਭੈਸੇਬਸ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਅਢਾਹ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਕਿਸੀ ਕਰਢਾਹਿਆ ਨਹੀ
ਜਾਤਾ ਸਗੁਨ ਲੀਲਾਮੇ॥ ਔਰ ਨਿਰਗੁਨ ਪਖਜਮੇ ਤੋ ਢਹਿਨ
ਢਾਹਨ ਬਨਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਢ
ਕਾਰ ਏਕਾਖਜਰ ਕੋਸ਼ ਮੇਂ ਨਿਗੁਣਾਰਥਕ ਲਿਖਾ ਹੈ ਅਰ
ਬ੍ਰਾਤ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਿਰਗੁਣ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸਰੂਪ ਤੁਝਕਾ
ਅਰੁ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਨਿਰਗੁ
ਣ ਨਿਸ੍ਚੈ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਾਫ਼ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਤਥਾ
ਸੁਨਾਰ ਕੇ ਸਰਬਥਾ ਭੂਖਨਾਵਸਥਾ ਮੇ ਭੀ ਸ੍ਮਰਨ ਦਿਸ੍ਟੀ ਹੀ
ਰਹਤੀ ਹੈ॥ਯਥਾ॥ ਸਭ ਗੁਬਿੰਦ ਹੈ ਸਭ ਗੁਬਿੰਦ ਹੈ ਗੋਬਿੰਦ
ਬਿਨ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥ ਔਰ ਅਗਜਾਨੀ ਪ੍ਰਤਿ ਭ੍ਰਮ ਕਰ ਜਗਤ
ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਵਾਸਤ੍ਵਤੇਹੈਨਹੀਂਬਿਚਾਰ ਕੀਏਹੂਏ ਕਨਕ
ਮੇਂ ਭੂਖਨਰਜੂਮੇਂ ਸਰਪਵਤਜੈਸੇਬਾਸਿਸ੍ਟੋਬਾਚ॥ਹੇਰਾਮਚੰਦ੍ਰਮਨ
ਕੋਭ੍ਰਮਕਰ ਸੰਸਾਰਜਾਲਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾਹੈਮਨਕੇ ਸੰਯਮਤੇਸਾਂਤੀ
ਕੋਪ੍ਰਾਪ੍ਤਹੋਤਾਹੈ ਯਾਸੰਸਾਰਭ੍ਰਮਜੈਸੇਕਮਦ੍ਰਾਚਲਕਰਖਜੀਰਸ
ਮੁਦ੍ਰ ਖਜੋਭਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਸਾਂਤੀ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕੇਵਲ ਚਿਤ ਕੇ ਫੁਰਨੇ ਕਰ ਜਗਤ
ਉਤਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਚਿਤ ਕੇ ਸਾਂਤ ਹੂਏ ਸਾਂਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ
ਇਸ ਕੇਵਲ ਚਿਤ ਕੇ ਸਾਂਤ ਕਰਨੇ ਕਾ ਉਪਾਵ ਚਾਹਿਐ ਸੋ

ਕਿ ਘੋਰ ਨਿਦ੍ਰਾ ਮੇ ਸੋਈ ਪੜੀ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮਤੋ ਆਸਤੇ ਆ
ਸਤੇ ਬੋਲਨੇ ਲਗੀ ਕਿ ਅਬਤੋਮੈਂ ਛੋਟੀਸੀਹੌਂਜਬ ਬੜੀ ਹੋ
ਵਉਗੀ ਤਬ ਸੰਜੋਗ ਕਰ ਮੇਰਾ ਬਿਵਾਹ ਹੋਇਗਾ ਤਬ ਮੈ
ਸਸੁਰਾਰ ਮੇ ਜਾਉਂਗੀ ਤਬ ਕ੍ਰਮ ਸੋਂ ਵਾ ਦੋਨੋਂਹੀ ਮੁਝਕੋ
ਮੂੜ ਉਤਪਨਿ ਹੋਹਿਗੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਕਾ ਨਾਮ ਲੋਕਾ ਅਰ
ਏਕ ਕਾ ਦੇਸਾਧਰੂੰਗੀ ਜਬ ਕਿ ਵੈ ਖੇਲ ਮੇ ਪਰਚੇ ਹੂਏ
ਰੋਟੀ ਖਾਨੈ ਕੋ ਨ ਆਵੈਂਗੇ ਅਰੁ ਮੈਂ ਉਨਕੋ ਬਾਰੰਬਾਰ
ਜਲਦੀ ਸੇ ਬੁਲਾਵੋਂਗੀ ਉੱਚੀ ਸੁਰ ਕਰ ਕਿ ਅਰੇ ਦੇਸਾ ॥
ਵੇ ਲੋਕਾ ॥ ਜਬ ਐਸੀ ਉੱਚੀ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਕਨਜਾ ਨੇ ਤਬ
ਜਬ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਇ ਗਏ ਜਲਦੀ ਸੇ ਤਬ ਉਨਕੋ ਮਾ
ਲੂਮ ਹੀ ਥਾ ਜੋ ਸੰਬੰਧੀ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾਦਿਕ ਨਹੀ ਹੈ ਇਹਾਂ
ਤਬ ਉਸ ਦੁਸ਼ੂ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪਕੜ ਲੀਆ ਅਰੁ ਰਾਜ ਪੁਰ
ਖੇਂ ਕੋ ਸਪੁਰਦ ਕੀਆ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਾਹਕਾਲ ਹੂਆ ਤਬ ਰਾਜਾ
ਨੇ ਦਰਯਾਫਤ ਕਰਵਾਂਕੋ ਫਾਂਸੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਜਬ ਵੋ
ਚਲਾ ਫਾਂਸੀ ਕੋ ਤਬ ਕਬੀ ਰੋਵੈ ਅਰੁ ਕਬੀ ਹੱਸੈ ਤਬ ਲੋ
ਗਉ ਨੇ ਪੂਛਾ ਕਿ ਤੂੰ ਹਸਤਾ ਔਰ ਰੋਤਾ ਕਿਉਂ ਹੈਂ ਤਬ
ਵੋ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਕਿ ਰੋਤਾ ਤੋ ਇਉਂ ਹਉਂ ਕਿ ਬੇਤਰਹ ਅ
ਰ ਬੇਜਰਥ ਮਰਨ ਹੂਆ ਅਰੁ ਹਸਤਾ ਇਸ ਕਰ ਹੌਂ ਜੋ ਅ
ਨਹੂਏ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਨੇ ਮੁਝਕੋ ਫਾਂਸੀ ਦਿਲਾਯਾ ਸੋ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਜ਼ਾ
ਕਿ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਦੇਖਿਐ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਕਹੀ ਲੇਸ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ
ਉਤਪੰਨ ਨਹੀ ਹੂਆ ਕੇਲੇ ਕੇ ਖੰਭਵਤ ਅਰੁ ਅਗਜਨੀ ਜੀ

ਪ੍ਰਾਨਾਯਾਮ ਕਰ ਚਿਤ ਸਾਂਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥
ਵਾ ॥ ਵਾਸਨਾਯਾਮ ਕਰ ਦੋਨੋ ਹੀਚਿਤ ਸਾਂਤਕੇ ਉਪਾ
ਇ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਚਿਤ ਵਿਕਲਪ ਸੇ ਹੀ ਉ
ਤਪੰਨ ਹੂਆ ਹੈ ਸੂ ਬਿਕਲਪ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਚਿਤਨਿਹ
ਸਾਰਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦਗਧ ਪਟਵਤ ਏਹ ਸੰਤੋ ਕਾ
ਨਿਸ੍ਚੈ ਹੈ ਜੈਸੇਕ ਚਿਤ੍ ਕਾ ਸਰਪ ਹੈ ਵਾ ਰਜੁਮੇਸਰਪੱਭ੍ਰਾਂਤੀ
ਭਈਹੈਅਵਿਦਜਾਕਰਸੋਰਜੁਕੇਪਰਿਗਜ਼ਾਨਸੇਨਾਸ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ
ਤਦਵਤ ਸੰਸਾਰ ਇਸੰਬਿਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੀ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋ
ਤਾ ਹੈ ਇਸਪੁਰਖ ਕੇ ਮਨੋਮੋਹ ਕਰਹੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ
ਬੈਤਾਲ ਕਲਪਾ ਹੈ ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ ਦੁਖਦਾਤਾ ਹੈ ਬਿਚਾਰ ਕਰ
ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਨਹੂਆਹੀ ਦੁਖਦਾਤਾ ਹੈ ਇਸਮੇ
ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੋਊਕ ਕਨਯਾ ਥੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਤਿਸ
ਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸਭ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੇ ਲੀਏ ਕਹੀ ਜਾਤੇ ਭਏ
ਅਰੁ ਵੋ ਏਕ ਲੀਹੀਂ ਗ੍ਰਹਮੇਂ ਥੀ ਸੋ ਦੁਸ਼ੂ ਪੁਰੁਖਨੇ ਐਸਾ ਬਿਚਾ
ਰਕਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੈ ਤਿਸਕੇ ਗ੍ਰਹਮੈਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਆ ਜਬ ਕਿ
ਖੜ ਖੜ ਹੋਨੇ ਲਗੀ ਤਬ ਕੰਨਜਾ ਨੇ ਬਿਚਾਰਾ ਜੋ ਕੋਊਕ
ਪੁਰਖ ਹੈ ਦੁਸ਼ੂ ਬੁੱਧੀ ਪਰੰਤੁ ਅਬ ਮੈ ਜੋ ਕੁਛ ਬੋਲਤੀ ਹੋਂ ਤੋ
ਝਟਤੀ ਮੁਝਕੋ ਮਾਰ ਡਾਲੇਗਾ ਅਰ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਭੀ ਲੂਟਕਰ
ਲੇਜਾਇਗਾ ਇਸਮੇ ਕੁਛਯੁਕੀਚਾਹਿਐਜਿਸ ਕਰਗ੍ਰਿਹਭੀ ਬ
ਚੈ ਅਰੁ ਮੈ ਭੀ ਬਚ ਜਾਵੋਂ ਤਬ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰਕਰ ਵਾ ਕਨਜਾ
ਨੇ ਬੜਬੜਾਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਆ ਅਰੁ ਵੋ ਪੁਰਖ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ

ਵ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਨਮ ਮਰਨਾਦੀ ਦੁਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੋ ਐ
ਸੀ ਏਹੁਮਾਯਾਹੈ ਇਸਕੇ ਨਾਸ ਕਰ ਆਨੰਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ
ਤੀ ਹੈ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪਾ ਇਸਕ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਮਾਤ੍ ਕੀ ਹੈ ਦੁਖ
ਮਾਤ੍ ਪੁਤ੍ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇਵਾਲੀ ਸੋ ਕੋਪ ਕਰ ਜਿਸ ਸੋ ਚਲੀ
ਗਈ ਹੈ ਸੋ ਸੁਖੀ ਹੈ ਇਸ ਮਾਯਾ ਕਾ ਕੁਛ ਸ੍ਰਭਾਉ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ
ਹੀਂਹੋਤਾ ਦੇਖਤੇਦੇਖਤੇਹੀ ਨਾਸ ਹੋਤੀ ਜਾਤੀਹੈ ਅਪੂਰਬਾ ਏਹ
ਭਗਵਤ ਕੀ ਮਾਯਾ ਹੈ ਅਪੂਰਬਤ੍ਵ ਇਸਮੇ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਤੋ
ਇਸ ਕਰ ਬਾਂਧਾ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਧਾਵਤਾ ਫਿਰਤਾ ਹੈ ਅਰੁ
ਜੋ ਇਸਸੇ ਛੂਟਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਪਰਮ ਸਾਂਤਵਾਂਨ ਬ
ਡਾ ਆਸ਼ ਚਰਜ ਹੈ ਕਿ ਦੇਖੋ ਯਹ ਮਾਯਾ ਕੈਸੀ ਹੈ ਕੀ ਜਿਸਕੇ
ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰ ਓਤ ਪੋਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ
ਜੀਵ ਐਸਾ ਜਾਨਾ ਚਾਹਿਐ ਕਿ ਜੋ ਕੁਛ ਇਸ ਮੇਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ
ਤਾ ਹੈ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮਕ ਸੋ ਕਦਾ ਚਿਤ ਬਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ
ਕ ਮਾਰੂਸਥਲ ਮੇਂ ਜਲਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਅਰੁਗੰਧਰਬਨਗਰਵਤ
ਜਿਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਬਾਲਕਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰਕਲਪਿਤਬੈਤਾਲਅਤ੍ਯੰ
ਤ ਦੁਖਦਾਤਾ ਹੋਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਸਾਰ ਅਸੱਤ ਸਤਕੀ ਨਜ਼ਾਈ
ਜਗਤ ਮੂਢਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅਤ੍ਯੰਤ ਦੁਖਦਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਬੁੱਧ
ਪੁਰਖ ਕੋ ਕਨਕ ਮੇ ਕਟਕ ਕੁੰਡਲਾਦਿ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਤੈਸੇਹੀ ਅਗਜ਼ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪੁਰਾਗਾਰ ਨਗਨਾਗੋਂਦ੍ਰਾਦਿ ਜਗਤ
ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਹੈ ਤਿਨਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ
ਕੇਵਲ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੀ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਏਹੀ ਜਗਤ

ਅਗਜ਼ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਤੋ ਦੁਖਦਾਤਾ ਹੈ ਅਰ ਤਤ੍ਵਗਜ਼ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਆ
ਨੰਦਦਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇਕ ਅੰਧਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਭਵਨ ਭੀ ਅੰਧ ਪ੍ਰਤੀਤ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਸ਼ਚਖਜ਼ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈਉਲੂ
ਕ ਤਥਾ ਇਤਰ ਹੰਸਾਦਿਵਤ ਜੈਸੇਕ ਸੁਧਾਕਾਸ ਮੇਂ ਹਜਾਰ
ਹਾ ਅਭ੍ਰਮੰਡਲ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆ
ਤਮਾ ਮੇ ਜਗਤ ਹੈ ਜੈਸੇਕ ਪਟਕੋ ਬਿਚਾਰੀਏ ਤੋ ਤੰਤੂ ਸੇ ਬਿ
ਨਾ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਸਤਾ ਐਸੇ ਅਖਿਲਬਿਸ੍ਵ ਬਿਚਾਰ
ਲੀਏ ਹੁਏ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਤਿਰਿਕ੍ਤ ਕੁਛਨਹੀ ਹੈ ਆਤਮਾ
ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਬਿਸ੍ਵਖਿਲ ਬੀਚੀਬਿਲਾਸ ਹੈ ਪੁਨਾ ਲੀਨ
ਹੁਆ ਭਿੰਨਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ ਮਧੁਮੈਲੀਨਹੁਏ ਅਨੰਤਰਸੋਂਵਤ
ਜੈਸੇ ਜਲਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੈ ਫੇਨ ਬੁਦਬੁਦਾਦਿ ਤੈਸੇ ਬਿਸਵ
ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਜੈਸੇਜਲ ਤੇ
ਬੁਦਬੁਦਾ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈਨੀਤ ॥ ਜਗਰਚਨਾ ਤੈਸੇ ਰਚੀ ਕ
ਹੁਨਾਨਕ ਸੁਨਮੀਤ ॥ ਜੈਸੇ ਕਿਰਨਾਸੂਰਜਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਂ ਹੈ
ਤ੍ਦ੍ਵਤ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸੂਰਜਕਿਰਨ ਮਿਲੀ ਜਲਕਾਜਲ ਹੁਆ
ਰੂਮ ॥ ਮ੍ਰਿਤਕਾਮੇ ਕੁੰਭ ਜਲਮੇਬੀਚੀ ਕਨਕਮੈ ਕੁੰਡਲਾਦਿ
ਜੈਸੇ ਉਤਪਤਿ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਬਿਸ੍ਵ ਭੀ ਸੰਪੂਰਨਆਤ
ਮਾਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾਹੈ ਅਰੁ ਆਤਮਾ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ
ਸੇਲੀਨਹੋਇਜਾਤਾਹੈਜਗਤਐਸੇਈਸ੍ਵਰਸੇ ਉਤਪੰਨਔਰਲੀ
ਨਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਜ਼ੂਭੁਜੰਗਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਅਛਾਹਹੈਂ
ਕਿਆ ਕਿ ਨਿਰਗੁਨਹੈ ॥ ਤਥਾ ॥ ਢਕਾਰਃਸ਼ੰਕਰੇਤ੍ਸੇਧ੍ਰੁਨੋ ਭੀ

मे निरुचज़ते छकारहकीरतिता॥ छक्रा निरगुछे निर
धने मतह इति छकारका निरगुनारथ कीआ अर
अकार जो पुरबहै सो बिधि मेंं लगाउना निखेधी मे
न लगाना अरथात नथारथ न करना जैसे संसक्रित
मे जो किसीके उपकार को न मने उसको क्रितघनी
कहते हैं अर गुरुगींथ जी मे अक्रितघन लिखा है
यथा जैतसरी की वार मे॥ अकिरतघना हरि बिस
रिआ जोनी भरमेत॥ पुना भाई गुरदास जी का भी
कथन है॥ मदविच रिधा पाइके कुतेदा मास॥ धरि
आ मानस खोपरी तिसमंदीवास॥ रतु भरिआ कपड़
करकजनतास॥ छकलिचली चुहड़ी कर भोचा बिलास
पुछे आख सुनाइआ लाहे बिसुआस॥ नदरी पवै
अकिरतघन मत होइबिणास॥ अरथात स्री गुरुमत
नुसार इसमे बिरोध नही है अुर जो सासत्रनुसार
अरथ करें तअुभी बिरोध नही है नछ अछ अरथात
सगुनरुप है वाहिगुरु सो सगुनरुप अकालपुरख के
चरित्रों का कुछ अंतनहीं है॥ ३॥ वा॥ सासत्र मे भी
सारसूत के उत्रारध के अंतमे अकार हूसूको बिधि
कर लिखाहै अरु छक्रा नाम बिसेश बाजंत्रका है छक्रे
पलखिजत सरबबाजंत्र जानलैना अरथातबजंत्री रुप
स्री वाहिगुरु है बजंत्र के मंगलरुप होने ते अरु बाल

बुध जुबा इसत्री पुरख अंधसचखजू सरबके चित
प्रसन होने ते बजंत्र सूवलानंतर तात्कालही॥ ४॥
वा॥ वाहिगुरु निरधन है निरधन अजाकि जो लोकिक
धन है सूरन मुकुमली आदिक इस धनते वाहिगुरु
रहित है अरथात अपत्रकजहै अनंत योगेसूरज
रुप धनकरजुकु है॥५॥ वा॥ कामादिकों कर वाहिगु
रु अढाह है जैसेक बदकासम मे नरुनारांइण मूर
ती दूै अरु अवतार धेक पिता धरम मूरती माता से
प्रगट होकर बदिकासम मे जातेभए केवल भारत
खंडकी प्रजा के कुशलखजेम को प्रापती के लीए सांत
रुप निरदूंद तपकरते भए हैं अबतक सो इंदूने
अपने पद प्रापती की इछा के सैकाकर कामादि सर
ब समिरी भेजी तब वोह कामादि अपने कौतुक का
बिसतार करते भए तब महाराज हसते हूए अनंत
अपसुरां के प्रति दिखलावते भए जिनकी अपेखजाकर
वे अतजंत तुछलगौं जैसे दिनको ससीहोता है॥ किंवा॥
दीपजजोति होइ॥तब वह कामादिक प्रकंपत हूए हूए
अति दीनता पूरबक खिमापन कराउते भए॥ तथ च
॥ कामादिकों की उकि कहतेभए कि हे भगवन कोई
कारुदादिक भूख अर त्रिखा अर तीनै काल के गुन
रहसन लिंग इहजो हम अपारसमुंदर है तिनको तजा

ਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਜੌ ਪਦਮੈ ਡੂਬਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਕੌਨ ਨਿਸਫਲ ਜੋ ਕ੍ਰੋਧ ਤਿਸਕੇ ਬਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕ੍ਰੋਧ ਜੋ ਦਗਧ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋਦਗਧ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਤਬਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਨਕੋ ਕਹਿਤੇ ਭਏ ਕਿ ਏਕ ਅਪਸ੍ਵਰਾ ਇਨਮੇਤੇ ਲੇ ਜਾਵੋ ਹਮਾਰਾ ਆਸ੍ਮ ਸੂਨਜ ਮਤਕਰਹੁ ॥ ਸੁੰਞੇਘਰ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ ਜਿਉਂ ਆਇਆ ਤਿਉ ਜਾਇ ॥ ਸ੍ਵਰਗਕਾ ਭੂਖਨ ਰੂਪ ਹੋਇਗੀ ਸੋਰੰਭਾ ਨਾਮਕਰ ਅਪਸ੍ਵਰਾ ਕੋ ਅਗ੍ਰਭਾਗਕਰ ਕਰ ਸ੍ਵਰਗਕੋਜਾਤੇਭਏਅਰੁ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕਸੁਨਕਰ ਅਸਚਰਜ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅਰਥਾਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾਮ ਕਰ ਅਢਾਹ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਢਾਹ ਨਾਮ ਢਾਲਨੇ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੰਚਨਾਦਿ ਅਗ ਨੀਕਰ ਢਲਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ॥ ਲੋਹਾ ਮਾਰਨ ਪਾਈਐ ਢਲੈ ਨ ਹੋਇ ਕਪਾਸ ॥ ਇਤਿ ਅਰਥਾਤ ਕੂਟਸਥ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਗਨਿ ਆਦਿਕ ਤਿਸਕੋ ਢਾਹ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਇਸੀ ਤੇ ਅਢਾਹ ਹੈ ਜੁਤੁਰਕੇ ਸ੍ਵਰ ਅਰੁ ਪਰਬ ਤੇਸ੍ਵਰ ਸਭ ਅਪਨਾ ਬਲ ਨਖਸਿਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲਗਾ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਅਢਾਹ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਏਕਰੋਮ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਬਕ੍ਰ ਹੂਆ ॥ ਤਥਾਚ ਜਫਰਨਾਮਾ ॥ਕਸ਼ੇਪੁਸ੍ਰ ਅਫਤਦਪਸ਼ੇਸ਼ੇਰ ਨ ਰ ॥ ਨਗੀਰਦ ਮਜ਼ੋ ਪੇਸ਼ਆਹੂਗੁਜਰ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਪੇਚੀਦ ਮੂਏ ਨਰੰਜੀਦੈ ਤਨ ॥ ਕਿਬੇਰੂੰ ਖੁਦਾਵਰਦ ਦੁਸ਼ਮਨ ਸ਼ਿਕਨ ॥ ੨ ॥ ਖਸਮਰਾ ਚਕੋਰੋ ਕੁਨਦ ਵਕੁ ਕ਼ਾਰ ॥ ਯਤੀਮਾਨਬੇਰੂੰ ਬੁਰਦ ਬੇ ਅਜ਼ਾਰ ॥ ੩ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਹਮਜ਼ਪੀਰਮੀਰੋਹਮਜ਼ਫੀ

ਲੁਤਨ ॥ ਕਿਆਜਿਸ਼ਨਿਵਾਜਸ੍ਵਗਾਫਿਲਸ਼ਕਿਨ ॥ ੪ ॥ ਮ੍ਰਿਗੀ ਖੰਖੰਤ ਬਧਿਕ ਪ੍ਰਹਾਰੇਣ ਲਖਜਆਵਧਹ ॥ ਅਹੋਯਸਜਰ ਖਜੇਨਗੋਪਾਲਹਨਾਨਕਰੋਮਨਛਿਦਜਤੇ ॥ਕਃ॥ ਬਾਧਜੋ ਨਾਹਿ ਸ਼ਿੰਧ ਪ੍ਰਣ ਬਾਂਧਜੋ ਦਾਸਤਾਰਬੇਕ ਛੂਟੀਨਾਹਿ ਲੰਕ ਛੂਟਜੋ ਖੰਧਸੁਰਸਾਮਾਕੋ ॥ ਬਢਜੋ ਨਾਹਿ ਪਾਸਾ ਬਢੇਦ੍ਰੁਪਤਸੁਤਾ ਕੇ ਚੀਰ ਸ਼ਿਲਾ ਨਾਹਿ ਉਠੀ ਉਠਜੋਸਾਪ ਰਿਖਿ ਬੋਮਾ ਕੋ ॥ ਖੰਭਾਨਾਹਿ ਫਟਜੋ ਫਟਜੋ ਉਰ ਹਰਨਾਕਸ ਕੋ ਧਨ੍ਹਾਨਾਹਿਤੋਰਜੋ ਤੋਰਜੋ ਮਾਨ ਪਰਸਰਾਮਾ ਕੋ ॥ ਅਚੁਜਤਅਨੰਤਗਤਿ ਦੇਖਿਯੇ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਚਾਵਰਨ ਚਾਬਜੋਚਾਬਜੋ ਦਾਰਿਦਸੁਦਾਮਾਕੋ॥੧॥ ਜਿਸਰਾਖੇ ਤਿਸ ਕੋਇ ਨ ਮਾਰੈ॥ਸੋ ਮੂਆ ਜੋ ਮਨਹੁਬਿਸਾਰੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਅਹੋ ਅਚੁਜਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਬਿਚਿਤ੍ਰਗਤੀ ਹੈ ਸੋਭਾਵ ਕਜਾ ਕਿ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰ ਅਢਾਹ ਨਾਮ ਕਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅ ਢਾਹਤਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਯੁੱਧਾਦਿਕਮੇ ਤਥਾ ਅਨੰਤ ਘਾਟ ਬਾਟਾ ਦਿਕ ਮੇ ਰਖਜਕ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਗਾਹਹੈਂ । ਅਸੰਭਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਰਣ ਭੂਮੀ ਕਾ ਮਧਜਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਗਾਪੁਰੁਖਾ ਦਿਕ ਕਾ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਿਸਟ ਅਮੰਗਲਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਗਾ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਗਾਹ ਨਾਮ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਬਸਤੁਓਸੇ ਅਗਾਹਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਅਪਰ ਸਪਸ੍ਰ ਪੂਰਬਵਤ ॥ (ਅਸੰਭ ਹੈਂ) ਕਜਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਸੰਭਵ ਹੈਂ ਨਸੰਭਵਤੀਤਿ ਅਸੰਭਵਹ

ਵਨ ਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਹੈਂ॥ ੨॥
ਵਾ॥ ਅਗੰ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਸਾਖਜਾਤ ਅਗਨੀ (ਭ) ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾ
ਸ਼ ਅਰਥਾਤ ਅਗਿਨ ਸੂਰਜਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ॥ ੩ ॥
ਵਾ ॥ (ਭ੍ਰਾ) ਨਾਮ ਪੰਜਾਬਦੇਸ ਸੇ ਮੁਲਭਾਨਾਦਿ ਮੈਂ ਅਗਿਨ
ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਮਹਲਾ ॥ ੫ ॥ ਭਖਟੇ
ਈਂਧਨ ਕੀਤੋ ਮੂਘਣਾ ਭੋਰੀ ਦਿਤੀਮੁਭਾਹ। ਮਨ ਬਸੰਦੜੇ ਸ
ਚ ਸੋ ਨਾਨਕਹ ਭੇ ਭੁਖੜੇ ਉਲਾਹ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਭਾਹ ਬਲੰਦੜੀ
ਬੁਝ ਗਈ ਰਖੰਦੜੇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪ। ਜਿਨ ਉਪਾਈ ਮੇਦਨੀ ਨਾ
ਨਕ ਸੋ ਸ਼ਹੁ ਜਾਪ॥ ਪੁਨਾ ਫਰੀਦਜੀ ॥ ਕਿਝ ਨ ਸੁਝੈ ਕਿਝ
ਨ ਬੁਝੈ ਦੁਨੀਆ ਗੁਝੀ ਭਾਹਿ। ਸਾਈਂ ਮਹਿਡੇ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ
ਨਹੀਂ ਤਾਂਹੰਭੀ ਦਝਣਾਹਿ। ਹਕਾਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਭੀ ਅਗਿਨ
ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈਅਰੰਨਾਮ ਭੀ ਅਗਿਨ ਕਾ ਭ੍ਰਾ ਨਾਮ ਭੀ ਅਗ
ਨਿ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਹੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਅਗਿਨ ਕੋ ਭੀ ਅਗਿ
ਨ ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇਕ ਅਗਿਨਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸੋਖਕ ਭਖਜਕ
ਅਰੁ ਕ੍ਰੈ ਸੀਤਾਦਿਕ ਨਾਸਕ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਗਿਨ ਆਦਿਕੋਂ
ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸਾਦਿ ਰੂਪ ਹੈਂ॥

ਅਨੀਲ ਹੈਂ। ਅਨਾਦਿਹੈਂ ॥ ੧੪੦ ॥ ਅਛੈ ਹੈਂ

ਟੀਕਾ—ਦੋਨੋਂ ਤੁਕ ਪੂਰਬਵਤ (ਅਛੈਹੈਂ) ਹੇ ਅਕਾਲਪੁ
ਰੁਖ ਅਛੈ ਹੈ ਛਕਾਰ ਖਕਾਰਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੇਹੈ ਜੈਸੇ ਲਖਮਨ
ਲਛਮਨ ਸੋ ਖੈ ਨਾਮ ਨਾਸਕਾ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਨਾਸਸੇ
ਰਹਿਤ ਹੋ ਕਯੋਂਕਿ ਖੜੈ ਕਰਤਾ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਸੇ ਕਾਲਕਾ

ਜਨਮਾਦਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ॥ਵਾ॥ਅਸਚਰਯ ਰੂਪ
ਹੈ॥ ੨ ॥ ਵਾ॥ ਅਸੰਭ ਕਜ਼ਾ ਅਸਾਂਭ ਹੈ ਕਿਆਕਿ ਕਿਸੀ ਸੇ
ਸੰਭਾਲਾ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਦੇਖੋਕਿ ਬਲੀ ਬੰ
ਧਨ ਸਮੈ ਮੈ ਜਬ ਬਢਤੇ ਭਏ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਕੋਊ ਨ ਭਇ
ਆ ਜੋ ਤਿਸ ਕਾਲਮੈ ਭਗਵਤ ਕੋ ਬਢਨ ਨ ਦੇਵੈ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘਾਵ
ਤਾਰ ਸਮੈ ਹਿਰਣਕਸਜਪੂ ਸੇ ਆਦਿ ਕੋਊ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਬੇ
ਗਕੋ ਨ ਸੰਭਾਲ ਸਕਤਾ ਭਯਾ ਤਥਾ ਸਿੰਧੁਸੇਤ ਬੰਧਨਕਾਲ
ਮੇ ਰਾਵਨਾਦਿ ਤਥਾ ਰੁਕਮਿਣੀ ਹਰਣ ਸਮੇਮੈਂ ਐਸੇ ਅਨੰਤ
ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਰੂਪ ਪੌਰਾਣ ਔਰ ਭਾਰਤਾਦਿ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰ
ਗ ਇਸੋਰਥ ਮੇ ਵਾ (ਭ) ਨਾਮ ਭੁਵਨ ਕਾ ਏਕਾਖਜ਼ਰ ਕੋ
ਸ਼ਮੇ ਹੈ ਯਥਾ ਨਖਜ਼ਤ੍ਰੇਭੰਬੁਧਾ ਪ੍ਰਾਹੁਰਭਵਨੇਭਹ ਪਰਿਕੀਰਤਿ
ਤਹ। ਅਸੰਭਵਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਭਗਵਨ ਭੁਵਨਾਦਿ ਰਚਨਾਸੇ
ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਰੀਯਾ ਅਤੀਤ ਰੂਪ ਹੈਂ ਬਹੁਸਜਾਮੇ
ਇਸ ਫੁਰਨਾ ਸੋ ਭੀ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਸ਼ੁੱਧਸ੍ਵਰੂਪਹੈ ਸਚਿਦਾ
ਨੰਦਾਤਮਕ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਗੰਭਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਜ਼ਾ ਅਗਰਭ ਹੈਂ ਪੂਰਬਾਰਥ ਕੀ ਪੌਂਛਤਾ ਕਿ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਉਦਰਾਦਿ ਅੰਗੋਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਜਅਕ੍ਰੈ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਅਚਯੁਤ
ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਗੀ ਕਜ਼ਾਅਗਾਸਥਾਵਰ ਜਛ ਬ੍ਰਿਖਜ
ਪਰਬਤਾਦਿ (ਭ) ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾ ਹੈ ਅਗੋਪਲਖਜਤ ਜਗ
ਭੀ ਜਾਨ ਲੀਜੋ ਅਰਥ ਕਜ਼ਾਕਿ ਅਗਜਗ ਭਹੈ ਕਿ ਹੇ ਭਗ

ਭਕੁੰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨੇਤ੍ਰ ਸਫੁਰਨ ਮੇ ਦਰਸਨ ਦੇਨਾ ਤਥਾ ਛਠੇ ਪਾ
ਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੂਕੀ ਲਾਘਵਤਾ ਅਤੀ ਬੇਗਸੋਂ
ਤਥਾ ਦਸਮੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੂਕੀ ਜੁਧਜਵਤਾ ਛਕਾਰ ਕਾ ਅਰ-
ਥ ਤਰਲਤਾ ਮੋ ਬਰਨਨ ਕੀਆ ਅਛਵਾਲਾ ਜੋ ਅਕਾਰ ਹੈ ਵਾ
ਕੋ ਬਿਧੀਮੇ ਲਗਾਨਾ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਜੈਸੇ ਅਢਾਹ ਮੇਂ ਲਗਾ
ਯਾ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਅਕਾਰੋ ਬਾਸੁਦੇਵਸਜ਼ ਇਸ ਬਚਨ ਤੇ ਅਕਾ
ਰਕਾ ਅਰਥ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਅਛੈ ਏਹ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਜਾਨਨਾ
ਕੈਸਾ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਹੈ ਛੈਕਜਾ ਅਤਿ ਸਫੁਰਤੀ ਕੇ ਜੋਗਜਹੈ
ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘਾਦਿਕੋਂਨੇ ਜਿਸਸੇਂ ਲਾਘਵਤਾ ਸੀਖੀ ਹੈ ਵਿਦਜ਼
ਤ ਪਵਨ ਗਰੁੜ ਮਨਾਦਿਕ ਜਿਸਕੀ ਸਫੁਰਤੀ ਆਗੇ ਅਤਿ
ਤੁਛ ਬੇਗਵਾਨ ਹੈਂ ਅਪਾਣਿਪਾਦੋਜਵਨੋ ਗ੍ਰਹੀਤਾ ਮਨਸੋਜਵੀ
ਯਾਨ ॥ ਇਸਮੰਤ੍ਰਤੇ ਔਰ ਜੋਨਿਸ਼ੇਧਾਰਥ ਅਕਾਰ ਕਰਿਐ ਤੋਭੀ
ਅਤਿ ਅਛਾਹੈ ਨਛੈ ਅਛੈ ਅਰਥਾਤ ਅਤਜੰਤ ਧੈਰਯਵਾਨ ਹੈ
ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀ ਕਈਕੋਟ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਗੰਭੀਰੁ ਹੈ। ਅਰੁ
ਕਈਕੋਟ ਅਖਜੋਭ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਅਤਰਲ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਕਈਕੋ
ਟ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਅਪ੍ਰਕੰਪ ਹੈ। ਕੂਟਸਥ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਛਾਦਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਜਾ ਸਭ ਜੀਵਨ ਕਾ ਅਛਾਦਕ ਹੈ ॥ ਅਛਾਦਨ ਬਸਤ੍ਰਾਦਿ
ਪ੍ਰਦਾਨਕਰ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਛਿਦ੍ਰ ਦੇਖਤੇ ਹੁਏ ਭੀ
ਨਹੀਂ ਦੇਖਤਾ ॥ ਯਥਾ ॥ ਦੀਨਦਯਾਲਦਯਾਨਿਧਦੋਖਨਦੇਖਤ
ਹੈ ਪਰ ਦੇਤਨਹਾਰੈ । ਇਤਿ ॥ ਅਥਵਾ ਅਦਨਾਮ ਭਖਜਣ

ਭੀ ਕਾਲ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਲਕਾ
ਕਾਲ ਨਿਰੰਜਨ ਜਚਨਾ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ਅੱਛਸ੍ਵੱਛੇ ਇਤਿ ॥ ਅੱਛ
ਸ੍ਵੱਛਤਾ ਕਾ ਬਾਚਕਹੈ ਅਛਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਤੂੰ ਅਤਿ
ਸ੍ਵੱਛਸੱਚਿਦਾਨੰਦ ਅਵਿਦਜ਼ਾਮਲ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਤੁਧ ਲੇਪ
ਨ ਲਗੈ ਤਿਲੇਤਿ॥ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰਕੀ ਪਉੜੀ ਕੀ ਤੁਕਾਰ
ਧ ॥ ਵਾ ਅਛਨਾਮ ਅੱਖ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੈਸੇ
ਕ ਅਖਜ਼ ਨੇਤ੍ਰ ਪੁਰੁਖਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਹੈ ਅਰੁ ਭਿੰਨ ਰੂਪਾਦਿ ਸੇ
ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਆਪ ਸਰਬਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੂਏ
ਹੂਏਭੀ ਅਸੰਗ ਹੈਂ ਔਰ ਏਕਾਖਜਰ ਕੋਸ਼ੇ ਨਿ ਰਮਲ
ਅਰੁ ਚਪਲ ਛੈਦਕ ਅਰਥ ਮੇ ਛਕਾਰ ਕਹਾ ਹੈ ਵਿ
ਦਜਵਾਨੋ ਨੇ ਤਥਾਚ ਨਿਰਮਲੰਛਹ ਸਮਾਖਜਾਤੰ ਤਰਲੇਛਹ
ਪਰਿਕੀਰਤਿਤਹ ਛੈਦਕੇ ਛਹਸਮਾਖਜਾਤੋ ਵਿਦਜ਼ਤਭਿ ਸ਼ਬ
ਦ ਕੋਬਿਦੈਰਿਤਿ । ਸੋ ਨਿਰਮਲਾਰਥ ਤੋ ਊਪਰ ਕਰ ਆਏ
ਹੈਂ ਤਰਲਾਰਥ ਮੇ ਅਤਿਲਾਘਵਤਾ ਜਾਨਨੀ ਜੈਸੇਕ ਐਸੀ ਸ
ਫੁਰਤੀ ਕਰੀ ਕਿ ਹਿਰੰਣਜ਼ਕਸਜ਼ਪੂ ਕੋ ਝਪਟ ਲੀਆ ਅਰੁ
ਚੋਪੋਂਸੇ ਆਂਖੈ ਮਿਚਵਾਇ ਕਰ ਝਟਤੀ ਅਗਨੀ ਕੋ ਪਾਨ ਕੀ
ਆ ਧਨੁਖ ਕੋ ਝਟਤੀ ਤੋੜ ਦੀਆ ਜਨਕ ਜਗਸਾਲਾ ਮੇ ਤ
ਥਾ ਕੰਸ ਕੀ ਧਨੁਖ ਜਗਸਾਲਾ ਮੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕੰਸਕੋ ਝਪਟ
ਲੇਨਾ ਕੇਸੀਕੋਕੌਨ ਕੌਨਸਫੁਰਤੀਬਰਨਨਕਰਿਐਦੀਨਾਨਾਥ
ਕੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਨਕ ਦੇਵਜੂਕਾ ਅਨੰਤਯੋਜਨ ਸੋ
ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਂ ਜੀ ਤਥਾ ਬੇਬੇ ਨਾਨਿਕੀ ਜੀਕੀ ਔਰ ਅਨੰਤ

ਕਾ ਹੈ ਅਛਸ੍ਵਛਾਰਥ ਮੇ ਅਛ ਸ੍ਵਛਾਦਿ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸ੍ਧਾ ਭਕ੍ਰਿ ਕਰ ਪਤ੍ਰੁਪੁਸ਼ਪ ਤੋਯਾਦਿ ਭਕ੍ਰਾਦਿ ਕਰ ਦੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਸੁੱਧ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਭੁਖਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾਯਾਂ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜੋ ਕੋਊ ਮੁਝਕੋ ਪਤ੍ਰ ਪੁਸਪਾਦਿ ਭਕ੍ਰ ਕਰ ਅਰਪਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਭਕ੍ਰਿ ਕਰ ਅਰਪਣ ਕੀਏ ਹੂਏ ਕੋ ਮੈਂ ਭਖਜਣ ਕਰਤਾਹੌਂ ॥ ਤਥਾਚ ਭੀਲਨੀਕੇ ਬੇਰ ਕਰਮਾ ਬਾਈ ਕੀ ਖਿਚੜੀ ਸੁਦਾਮਾ ਜੁਕੋ ਤੰਦਲ ਬਿਦੁਰ ਜੁਕੋ ਸਾਗ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਮਾਰੂਰਾਗੇ॥ ਰਾਜਨਕੌਨਮੁਤਾਰੇ ਆਵੈ। ਐਸੋ ਭਾਉ ਬਿਦਰ ਕੇ ਦੇਖਜੋ ਓਹੁ ਗਰੀਬ ਮੁਹਿ ਭਾਵੈ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਹਸਤੀ ਦੇਖ ਭਰਮਤੇ ਭੂਲਿਆ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨ ਜਾਨਿਆ। ਤੁਮਰੋ ਦੂਧ ਬਿਦੁਰ ਕੋ ਪਾਨੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ ਮੈ ਮਾਨਿਆ ॥ ੧ ॥ ਖੀਰ ਸਮਾਨ ਸਾਗ ਮੁਖ ਪਾਇਓ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਰੈਣ ਬਿਹਾਨੀ। ਕਬੀਰ ਕੋ ਠਾਕੁਰ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦੀ ਜਾਨਤ ਕਾਚੁਕੀ ਮਾਨੀ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਭਗਤਾਵਲੀ । ਆਇਆ ਸੁਣਿਆ ਬਿਦੁਰਦੇ ਬੋਲੇ ਦੁਰ ਜੋਧਨ ਹੁਇ ਰੁਖਾ ॥ ਘਰ ਅਸਾਡੇ ਛਡ ਕੇ ਗੋਲੇ ਦੇ ਘਰ ਜਾਇ ਕਿ ਸੁਖਾ ॥ ਝੁਗੀ ਜਾਇ ਵਲਾਇਓ ਨ ਸਭਨਾ ਦੇ ਜੀਅ ਅੰਦਰ ਧੁਖਾ॥ਹਸ ਬੋਲੇ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਸੁਨਹੋ ਰਾਜਹੁਇ ਸਨਮੁਖਾ ॥ ਤੇਰੇ ਭਾਉਨ ਦਿਸਈ ਮੇਰੇ ਨਾਹੀ ਅਪਦਾ ਦੁਖਾ॥ ਭਾਉ ਜਿਵੇਹਾ ਬਿਦਰ ਦੇ ਹੋਰੀ ਦੇ ਚਿਤ ਚਾਉ ਨ ਚੁਖਾ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਭਾਉ ਭਗਤ ਦਾ ਭੂਖਾ ॥ ੧ ॥

ਪਨਾ ॥ ਉਧਵ ਚਲਹੁ ਬਿਦਰ ਘਰ ਜਾਈਐ॥ ਦੁਰਜੋਧਨ ਕੋ ਕੌਨ ਕਾਮ ਜਹਿ ਆਦਰ ਭਾਉ ਨਪਾਇਏ ॥ ਟੂਟੀ ਛਾ ਨ ਮੇਘ ਜਲ ਬਰਸੈ ਟੂਟੇ ਪਲੰਘ ਬਿਛਾਇਐ ॥ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਾ ਵਤਾਹੇ ਭਾਗੋ ਕੀ ਪੂਰੀ ਕਚੌਰੀ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕਰ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਕੇਕੋਧ੍ਰੇ ਕਾ ਟੁਕੜਾ ਖਾਤੇ ਭਏ ਅਰੁ ਰੁਧਿਰ ਪੂਰੀ ਸੇ ਦੁਗਧ ਕੋਧ੍ਰੇ ਸੇ ਦਿਖਲਾਤੇ ਭਏ ਭਗਤ ਵਛਲ ਵਾ ॥ ਅਛ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਅਛ ਸਿਥਰ ਹੈ ਅਰੁ ਆਦਿ ਹੈਛਕਾਰ ਕਾ ਅਰਥ ਚੰਚਲ ਕੀਆ ਅਕਾਰ ਕਾ ਨਵਾਰਥ ਕੀਆ ਅਰਥਾਤ ਕੂਟਸਥ ਅਰੁ ਆਦਿ ਹੈ ਵਾ ਸ੍ਵਛ ਹੈ ਅਰੁ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ਆਦਿਹੈ ਵਾ ਯਥਾ ਅੰਬਰ ਸਰਬ ਕੋ ਆਛਾਦਿਕ ਹੈ ਤਦ ਵਤ ਸਰਬ ਕਾ ਆਵਰਕ ਹੈ ਵਿਭੂ ਰੂਪ ਸਰਬ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੋਨੇ ਤੇ ਅਰੁ ਯਹ ਦੋਨੋਂ ਤੁਕ ਹੈਂ ਕਹੀਂ ਔਰ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਛਿਤਕ ਕੀ ਪਉੜੀ ਹੈ ਪੈ ਪਾਠਾਂਤਰ ਭੇਦ ਹੈ ਕੁਛ ਭਿੰਨ ਕਾਰਨ ਨਹੀ ਹੈ

ਮੂਲ॥ ਅਜੈਹੈਂ ॥ ਅਜਾਦ ਹੈਂ ॥ ੧੪੧ ॥

ਟੀਕਾ—ਪੂਰਬਵਤ॥ ਅਜਾਦ ਹੈਂ ॥ ਅਜ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸੇ ਆਦਿ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਜ ਜਨਮ ਸੇ ਸੂਨਜ ਹੈ ਅਰੁ ਆਦਿ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਜ਼ਾਦ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਖਲਾਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਖਾਲਸ ਹੈ ਹੇ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਮੋਖਜ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਅਜਾਜ਼ ਹੈ ਕਜਾ ਇਜ਼ਤਵਾਲਾ ਹੈਂ ਪੂਰਬ ਕਹਿਆਏ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜ ਬ੍ਰਹਮਾਤਦੋਪਲਖਿਜਤ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਤਿਸਕਾ ਅਦ

ਨ ਭਖਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਾਲਰੂਪ ॥ ੪ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰਸਤਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਕਾਯਾਂ ਪਰਮਭਗਤਿਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਚਤੁਰਦਸ ਛੰਦ ਚਾਚਰੀ ਵਜ਼ਾਖਜਾ ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰਪਖੜੇ ਖਸਟਮ ਅੰਸੁ ॥ ੬ ॥ ੪੨ ॥ ਇਤਿ ਚਾਚਰੀਛੰਦ ਸਮਾਪਤਹ ॥ ੧੪ ॥ ਤ੍ਰਿਤਿਓਅੰਸੁ ॥ ੩ ॥

੧ ਓ ਸਤਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥
ਅਥਪੰਚਦਸ਼ਮੋ ਛੰਦ ॥ਚਰਪਟਲਿਖਜਤੇ ॥ ਅਥਚਰਪਟਛੰਦ ॥ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਚਰਪਟ ਛੰਦਮੇ ਆਪਕਾ ਸੁਵਨ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਕਰਤਾ ਹੋਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਹੰਤਾ ॥ ਟੀਕਾ
ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸਰਬ ਨੂੰ ਹਨਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਾਲਰੂਪ ਕਰ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਹ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਕ ਭੀ ਹੈ ॥ ਹਨ ਹਿੰਸਾ ਗਤਜੋ ਹਨ ਧਾਤੁ ਕਾ ਹਿੰਸਾ ਅਰਥ ਅਰਗਤਿ ਅਰਥ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਗਤੀ ਤ੍ਰਿਧਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਗਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ॥ ਸਰਬਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਦੇਸਕਾਲ ਵਸਤੂ ਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਗਮਨਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬਦੇਸਕਾਲ ਵਸਤੂ ਮੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਦੇਸ਼ਕਾਲਵਸਤੂ ਕੋ ਜਾਨਤੇਹੈਂ

॥ ੪ ॥ ਸ਼ਰਬ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਤਾ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿ ਤਿਨਕਾ ਭੀ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਰੀਤਾ ॥ ਸ੍ਰਰਬੰਖਜਾਤਾ ॥ ਟੀਕਾ
ਸਰਬੰ ਸਰਬਨੂੰ ਰੀਤਾ ਕਜ਼ਾ ਭਵਿਖਜਤ ਪਦਾਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਤਯ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਲਰੂਪ ਹੋਕਰ ਸਰਬ ਅੰਤਮੇ ਰੀਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇਵਾਰਾ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਮਮੁਖਜੁ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀਦ੍ਵਾਰਾ ਵੋਹੀ ਰੀਤਾ ਹੈ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬੰਰੀਤਾ ਗਣ ਸੰਖਜਾਨੇ ਕਾਲਰੂਪਕਰ ਸੰਖਜਾ ਸਭਕੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੇ ਲੇਕਰ ਪਰਾਰਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਚੂਕ ਹੋਨੇ ਤੇ ਕਾਲਭਗਵਾਨ ਜੈਸਾ ਸੰਖਜਾਯਕ ਕੋਊ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਸ੍ਰਰਬੰਖਜਾਤਾ ॥ ਸਰਬੰ ਕਜ਼ਾ ਸਰਬਕੋ ਖਜਾਤ' ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਐਸਾ ਕੋਊ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਤਿ ਨ ਜਾਨੈ ਮੂਢਪ੍ਰਯੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਭ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਜਾਂਨਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਜਢ ਚੇਤਨ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਭੀ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸ੍ਰਭਘਟਰਾਮ ਬੋਲੈ ਰਾਮਾਬੋਲੈ ਰਾਮਬਿਨਾ ਕੌ ਬੋਲੈ ਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਏ ਕਲਮਾਟੀ ਕੁੰਚਰ ਚੀਟੀ ਭਾਜਨ ਹੈ ਬਹੁਨਾਨਾਰੇ ॥ ਸਥਵ ਰ ਜੰਗਮ ਕੀਟਪਤੰਗਮ ਸਭਘਟ ਰਾਮਸਮਾਂਨਾ ਰੇ ॥ ੧ ॥ ਏਕਲਚਿੰਤਾ ਰਾਖਅਨੰਤਾ ਅਉਰ ਤਜਹੁਸਭ ਆਸਾ ਰੇ ॥ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਾਭਏ ਨਿਹਕਾਮਾ ਕੋ ਠਾਕੁਰਕੋ ਦਾਸਾ ਰੇ ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ ਕਾਨੜਾ ॥ ਐਸੋ ਰਾਮਰਾਇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਜੈਸੋ ਦੇਹਪਨਮਾਹਿ ਬਦਨ ਪਰਵਾਨੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਸੈਘਟਾ

ਨਿਰੰਜਨ ਭੀਠਾ ॥ ੪ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਿ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਖਜ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸਰਬ ਕੋ ਦੇਖੈ ਅਰ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਕਰ ਭਾਵਨਾਕਰੈ ਊਠਤਾਬੈਠਤਾ ਖਾਤਾਪੀਤਾ ਬੋਲ ਚਾਚਲਤਾਸਰਬ ਅਵਸਥਾਮੇ ਮਾਨੋ ਬ੍ਰਹਮਕਵਚੀ ਹੂਆਹੂਆ ਜੋ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋਸੁਖੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਰਹ ਨੀ ਸਿਖੀ ਕੀ॥ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿਖ ਅਖਾਏ। ਸਾਰੀ ਪਉੜੀ ਮਹਲੇ ਚਉਥੇਕੀ॥ਸਰਬਾਤੀਤਪਦਕੋਆਸ੍ਯ ਕਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਪੂਰਨੇਂਦੁ ਕੀ ਨਿਜਾਈਂ ਸਾਂਤਚਿਤ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਸਾਖਜਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸ਼ਰਬੋਪਨਿਸਿਧੋਂ ਕਾਸਾਰ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਤਿਸੀਕੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੇਂ ਸਰਬਦਾ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਮਹਲਾ ॥ ੯॥ ਭੈਕਾਹੂੰਕਉ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤਆਨ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨ ॥ ੧ ॥ ਇਸ਼ਟਬਸਤੂਕੋਵਿਯੋਗ ਕਰ ਤੋ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਅਰੁ ਇਸ਼੍ਟ ਬਸਤੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰ ਸੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਅਸੰਗ ਬਿਚ ਰਤਾ ਹੂਆ ਕਲੇਸ਼ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ॥ ਯਥਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੈ ਕਮਲ ਅਲੇਪ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਲਕੁਕੁਟ ਮੁਰਗਾਬੀ ਜਿਸਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਵੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਜਲਮੇਹੀ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਪੰਖ ਤਿਸਕਾ ਜਲਕਰ ਭੀਗਤਾ ਨਹੀਂ ਤਦਵਤ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਹੈਂ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰ ਅਗਜ਼ਾਨੀਓਂ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈਂ

ਘਟ ਲੀਯਨਛੀਯੈ॥ ਬੰਧਨਮੁਕਤਾ ਜਾਤਨਦੀਸੈ ॥੧॥ ਪਾਨੀ ਮਾਹਿ ਦੇਖ ਮੁਖ ਜੈਸਾ ॥ ਨਾਮੇ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ਬੀਠਲਐਸਾ ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀਰ ॥ ਮੁਲਾਂ ਮੁਨਾਰੇ ਕਿਆ ਚਢੈ ਸਾਈ ਨ ਬਹਿਰਾ ਹੋਇ॥ ਜਿਸਕਾਰਨ ਤੂੰ ਬਾਂਗਦੇਇ ਘਟਹੀ ਭੀਤਰ ਸੋਇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦਿਲ ਅਗਰ ਦਾਨਾ ਬਵਦ ਅੰਦਰ ਕਿਨਾ ਰਸ਼ ਯਾਰਹਸਤ ॥ ਚਸ਼ਮਗਰਬੀਂਨਾ ਬਵਦ ਦਰ ਹਰਤਰਫ ਦੀਦਾਰਹਸੁ ॥ਪੁਨਾ॥ ਚਿਰਾਬੇਹੂਦਹਮੇਗਰਦੀਬਸਹਰਾਓਬ ਦਸ਼ਤੇ ਦਿਲ॥ ਚੁਆਂਸੁਲਤਾਨ ਖ਼ੂਬਾਂਕਰਦਅੰਦਰਦੀਦਹਮੰ ਜ਼ਿਲਹਾ ॥ ਰੁਬਾਈ ॥ ਮੌਜੂਦ ਖ਼ੁਦਾਸੁਤੁਕਿਰਾਮੇਜੋਈ ॥ ਮ ਕਸੂਦ ਖ਼ੁਦਾਸਤਤੁਕਿਰਾਮੇਗੋਈ ॥ ਈਂਹਰਦੁਜਹਾਂਨਸਾਨਦੌ ਲਤ ਤੁਅਸਤ ॥ ਯਾਨੇ ਸੁਖਨ ਅਜ਼ਜ਼ੁਬਾਨਹਕਮੇਗੋਈ ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪਰਭਾਤੀ॥ ਅਉਅਲਅਲਹ ਨੂ ਰ ਉਪਾਇਆ ਕੁਦਰਤ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ ॥ ਏਕ ਨੂਰ ਤੇ ਸਭ ਜਗ ਉਪਜਿਆ ਕਉਨਭਲੇ ਕਉਨਮੰਦੇ ॥ ੧ ॥ ਲੋਕਾ ਭ ਰਮ ਨ ਭੂਲਹੁਭਾਈ ॥ ਖ਼ਾਲਕ ਖ਼ਲਕ ਖਲਕਮਹਿ ਖ਼ਾਲਕ ਪੂਰਰਹਿਆ ਸਭਥਾਂਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਾਟੀ ਏਕ ਅਨੇ ਕ ਭਾਂਤਕਰਸਾਜੀ ਸਿਰਜਨ ਹਾਰੇ ॥ ਨਾਤਿਸਪੋਚਮਾਟੀਕੇਭਾਂ ਡੇਨਾਤਿਸਪੋਚਕੁੰਭਾਰੇ ॥ ੨॥ ਸਭਮੈ ਸਾਚਾ ਏਕੋਸੋਈ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭਕਿਛਹੋਈ ॥ ਆਪਪਛਾਨੈ ਤ ਏਕੋਜਾਨੈ ਬੰਦਾ ਕਹੀਐ ਸੋਈ ॥ ੨ ॥ ਅਲਹ ਅਲਖ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆਗੁਰੁ ਗੁੜਦੀਨਾ ਮੀਠਾ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮੇਰੀ ਸੰਕਾ ਨਾਸੀ ਅਕਲ

ਕਲਪ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰੀਰ ਰਹੇ ਤਿਨਕੋ ਕੁਛ ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਨਹੀਂ
ਹੈ ਸਦਾ ਨਿਸਕਲੰਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਨਕ ਪੰਕਾਦਿਕਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ
ਤਾ ਭੀ ਹੈ ਕਲੰਕ ਪਰੰਤੁ ਸੁਧ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਮਹਾਤਮਾ
ਕਾਸ਼ੀ ਮੇ ਦੇਹ ਤਜਾਵੇ ਢਾ ਚਾਂਡਾਲ ਕੇ ਚ੍ਹਮੇ ਢਾ ਚੌਸ਼ਾਲਾ
ਮੇ ਤਿਸਕੋ ਕੁਛ ਹਰਖ ਸੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਜੋਂਕਿ ਤਿਸਕਾ ਦੇਹ
ਤੋ ਗਜ਼ਾਨਸਮ ਕਾਲੀਨਹੀ ਨਸ਼ੂ ਹੋ ਗਜਾ ਹੈ ਸਰੀਰਾਭਾਸਮਾ
ਤੂ ਕਿਸੀਕੀ ਕਲਜਾਨਕੇਨਮਿਤਅਰਜੁਨਰਥਵਤਮੁਮੁਖਜੂਓਂ
ਕੋ ਪੁੰਨੋ ਕਰ ਇਸਿਥਤ ਹੁਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਤੇ
ਨਹੀਂ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਸਦਾ ਮੁਕ੍ਤਿਰੂਪ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਬਿਜ਼ਕ੍ਤਿ ਇ
ਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਕ੍ਰਿਤਜਕ੍ਰਿਤਜ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈਂ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ
ਤਿਨਕੋ ਗੋਪਦਵਤ ਹੈ ਅਰੁ ਅਨੇਕ ਰਤਨੋਕਰ ਪੂਰਨ ਸੁਮੇਰ
ਧਰਬਤ ਤਿਸਕੋ ਸਥਾਣੂ ਕੀ ਨਜਾਈ ਹੈ ਅਰੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ
ਤਿਸਕੋ ਤ੍ਰਿਣਤੁਲਜ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਨਿਰਾਸਤਾ ਰੂਪ ਭੂਖਨ
ਕਰ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅੰਤਰ ਸੋ ਭੀ ਸ਼ੂਨਜ ਹੈ ਅਰ ਬਾਹਰਸੋਭੀ
ਸ਼ੂਨਜ ਹੈ ਸ਼ੂਨਜ ਕੁੰਭਵਤ ਅੰਬਰ ਕੀ ਨਜਾਈ ਪੁਨਹ ਅੰਤਰ
ਪੂਰਨ ਹੈ ਅਰ ਬਾਹਰ ਮੈ ਭੀ ਪੂਰਨ ਹੈ ਜੈਸੇਕ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਪੂ
ਰਨ ਕੁੰਭ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨ ਤਿਸਕੋ ਕਿਸੀ ਬਸਤ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਨ
ਅਨਿਛਾ ਹੈ ਸਰਬਦਾ ਅੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ ਅਰੁ ਸ੍ਵਪਤਵਤ
ਬਾਹਰ ਭੀ ਬਜਵਹਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਰਿਦਯਗ੍ਰੰਥੀ ਜਿਸਕੀ ਦੂ
ਰ ਹੋਇਗਈਹੈਇਸੀਤੇਸਾਂਤਾਤਮਾਹੈ ਅਰੁ ਗਤਸੰਦੇਹਹੈ ਜੀਵ
ਨ ਮੁਕਤ ਸ੍ਵਭਾਉ ਨਹੀਂ ਭੀ ਨਿਰਬਾਣ ਕੈਵਲਜ ਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰ

ਰੰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਜੈਸੇਕ ਬਨ ਵਾ ਪਰਬਤ ਕੋ ਅਗਿਨ ਲਗੇ
ਤਬ ਮ੍ਰਿਗ ਪੰਖੀ ਸਭ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆ
ਨੀਓਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਦੋਖ ਭੀ ਆਸ੍ਯ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਕਦਾ
ਚਿਤ ਭੀ ਯਦਯਪਿ ਸੰਤਜਨ ਭੀ ਅਸੰਤੋਂਕੀ ਨਜਾਂਈ ਕੁਪਿਤ
ਖਜੁਭਿਤ ਲੁਭਿਤ ਖਜੁਧਿਤ ਹੁਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਰੀਖਜਾ
ਕਰਨੇ ਕੋ ਲੀਏ ਪਰੰਤੁ ਅੰਤਰ ਤੇ ਪਰਮ ਗੰਭੀਰ ਸਮੁਦ੍ ਪ
ਵਨ ਖਜੋਭ ਸੇ ਰਹਿਤ ਜੈਸੇ ਹੋਵੈ ਤੈਸੇ ਅਪ੍ਕੰਪ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ।
ਯਥਾ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ॥ ੫ ॥ ਸਾਚ ਨਾਮ ਮੇਰਾ ਮਨ ਲਾਗਾ
। ਲੋਚਨ ਸਿਉਂ ਮੇਰਾ ਠਾਠਾਬਾਗਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮੁਖਕੀ
ਬਾਤ ਸਗਲ ਸਿਉਂ ਕਰਤਾ। ਜੀਉ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਧਰ
ਤਾ ॥ ੧ ॥ ਦੀਸ ਆਵਤ ਹੈ ਬਹੁਤ ਭੀਹਾਲਾ। ਸਗਲ ਚਰਨ
ਕੀਇਹੁ ਮਨਰਾਲਾ ॥ ੨ ॥ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਏਕ ਦਿਖਾਇਆ
। ਨਾਨਕ ਜਨ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਇਤਿ ॥ ਜੈਸੇਕ
ਸਫਟਕ ਮਣਿ ਜਪਾਕੁਸੁਮਾਦਿ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਕਰ ਰੰਜਿਤ
ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਤੈਸੇ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਆਪਕਰਮਫਲਾਦਿ ਸੁਖਦੁਖਾਦਿ
ਕਰ ਰੰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ । ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਅੰਤਰਮੁਖ ਬ੍ਰਿਤਿ
ਹੁਆਹੁਆ ਵਹਿਰਬ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਹੁਆ ਹੁਆ ਪਰਿਸਾਂਤਾਤਮਾਂ
ਨਿਤਜ਼ੰ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿੰਦ੍ਾਲੁਵਤ ਦੇਖੀਤਾ ਹੈ ਅਦ੍ਵੈਤਭਾਵ ਕੇ ਸਿਤ
ਰ ਭਾਵਕੇ ਹੁਏ ਅਤਾਏਵ ਚਿਤਕੇ ਪ੍ਰਸ੍ਮ ਕੇ ਪ੍ਾਪਤ ਹੁਏ ਬ੍
ਹਮਬੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਭੀ ਜਗਤ ਕੋ ਸ੍ਵਪ
ਨਵਤ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਆਜਹੀ ਮਰਨ ਹੋ ਜਾਇ॥ ਵਾ ॥ ਕਈਕੋਟ

ਤੇ ਸ਼ਾਂਤਾਤਮਾ ਹੈ ਨਿਰਮਲ ਅਰੁ ਸੋਮਜ ਸੁਭਾਵ ਅਕਾਸਵਤ ਹੈ ਸਰਬ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਰਹਿਤ ਸੋ ਮੁਕ੍ਤਾਤਮਾ ਸਾਖਜਾਤ ਪਰਮੇ ਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਹਰਿ ਹਰ ਜਨ ਦੁਇ ਏਕ ਹੈਂ ਬਿਬਧਿ ਚਾਰ ਕਛੁ ਨਾਹਿ। ਜਲਤੇ ਉਪਜ ਤਰੈਂਗ ਜਿਉਂ ਜਲਹੀ ਬਿਖਇ ਸਮਾਹਿ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦਾਸਅਨੰਨ ਮੇਰੋ ਨਿਜਰੂਪ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜਿਨ ਜਾਤਾ ਸੋ ਤਿਸਹੀ ਜੇਹਾ। ਅਤਿ ਨਿਰਮਾਇਲ ਸੀਝਸਿਦੇਹਾ। ਕਬੀਰ ਜਾਕਉ ਖੋਜਤੇ ਪਾਇਓ ਸੋਈ ਠਉਰ ॥ ਸੋਈ ਫਿਰਕੈ ਤੂੰ ਹੁਆਜਾਕਉਕਹਤਾਅਉਰ। ਸੋਪ੍ਰਭੁ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹਰਿਤੂਹੈਂ॥ਇਤਜਾਦਿ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾ ਖਾਦਿ ਬਾਨੀ ਮੈ ਅਰਥਾਤ ਐਸੇ ਪੂਰਨ ਪੁਰੁਖ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਕੁਛ ਕਰਣੀਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਮਾਧੀ ॥ ਵਾ ॥ ਕਰਮਾ ਕੋ ਕਰੈ ਵਾ ਨ ਕਰੈ ਤਿਸਕੋ ਬੇਦਕਾ ਬਿਧਿ ਨਿਖੇਧਰੂਪ ਅੰਕੁਸ਼ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਗਜ਼ਾਨਰੂਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ ਜੋ ਤ੍ਰਿਪਿਤ ਹੁਆ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਕੁਛ ਕਰਤਤ੍ਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯਦਿ ਹੈ ਤਦ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਨ ਹੀਂ ਅਨਾਤਮਾ ਮੇ ਆਤਮ ਬੁਧਿ ਹੋਨੀ ਯਹੀ ਬੰਧਨ ਹੈ ਅਰੁ ਇਸ ਬੁਧੀ ਕਾ ਨਾਸ ਇਹੀ ਮੋਖਜ ਹੈ ਵਾਸੁਦਤੇ ਨਿਤਜ ਮੁਕ੍ਤ ਰੂਪਤਮਾ ਕੋ ਬੰਧਨ ਮੋਖਜ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੁਮੁਖਜੁਓਂ ਕੇ ਜ-ਗਾਵਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕੇਵਲ ਕਥਨਮਾਤ੍ਰਹੈ ਪੰਚਦਸ਼ੀਮੇ ਯਥਾ॥ ਅਧਯਾਰੋਪਾ ਪਵਾਦਭਯਾਂ ਨਿਸਪ੍ਰਪੰਚੰ ਪ੍ਰਪੰਚਤੇ । ਸਿਖਯਾ ਨਾਂ ਬੋਧਸਿਧਜਾਰਥੰਤਤ੍ਵਗਯੈਕਲਪਿਤਹਕ੍ਮਹ । ਦ੍ਰਿਸਯ ਕ ਦਾਚਿਤ ਹੁਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਸਬੋਧਕਰਮਨਰੂਪ ਦਰਪਣ ਕਾ

ਪਤ ਹੁਆ ਤੈਂਭੀ ਨਿਰਬਾਣ ਰੂਪਹੈਚਿਤ੍ਪ੍ਰਦੀਪਵਤ॥ਭਿਦਜਤੇ ਰਿਦਯ ਗੰਥੀ ਛਿਦਜਤੇ ਸਰਬ ਸ਼ੰਸ਼ਯਹ। ਖਜੀਯੰਤੇ ਚਾਸਜ ਕਰਮਾਣਿ ਤਸਿਮਨ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੇ ਪਰਾਵਰੇ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇਃ॥ ਪ੍ਰਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਜਿਸਨੇ ਪਰਿਤਜਾਗ ਕੀਆ ਹੈ ਔਰ ਬੋਸਨਾ ਕੋਭੀ ਲੀਲਾਮਾਤ੍ ਜਿਸਨੇ ਭਜਾਗ ਦੀਆ ਹੈ ਲੋਕ ਬਾਸਨਾ ਦੇਹ ਬਾਸਨਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਬਾਸਨਾ ਤੀਨ ਤੀਨਹੀ ਈਖਨਾ ਵਿਤਸੁਤ ਲੋ ਕਾਦਿਕ ਜਿਸਨੇ ਤਿਆਗੀ ਹੈ ਅਰੁਧੇਯ ਕਾ ਭੀ ਤਜਾਗ ਕੀ ਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਅਰੁ ਦੂਸਰੇ ਬੰਧੁਬਰਗ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਅੰਧਵਤ ਅਰੁ ਸਰਪਵਤ ਜੋ ਸੰਗਸੇ ਭਯ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰੇਗਜ਼ਵਤ ਭੋਗੋਂ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਅਰੁ ਮਿ ਤ੍ਰਸ਼ਤ੍ ਜਿਸਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈਂ ਮਹਲਾ ॥ ੯ ॥ ਉਸਤਤ ਨਿੰਦਿ ਆ ਨੋਹਿ ਜਿਹ ਕੰਚਨ ਲੋਹ ਸਮਾਨ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨ ॥੧੫॥ ਭੈ ਕਾਹੂਕੋਦੇਤਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈਮਾਨਤ ਆਨ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨ॥ ੧੬ ॥ ਸੋ ਐਸਾ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਮੰਗਲਰੂਪ ਹੈ ਇ ਸ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਮੈ॥ ਯਥਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਉ ਖੋਜ ਹਿ ਮਹੇਸ਼ੁਰ। ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਆਪ ਪਰਮੇਸੁਰ। ੧੭ ॥ ਸਲੋਕ ਮਃ॥ ੫ ॥ ਵਾਰਾਤੇਵਧੀਕ। ਨਾਮ ਧਿਆਵਨ ਸਾਜਨਾ ਜਨਮ ਪਦਾਰਥ ਜੀਤ। ਨਾਨਕ ਧਰਮ ਐਸੇਚਵਹਿ ਕੀਤੋਨ ਭਵਨ ਪੁਨੀਤ। ਅਰਥਾਤ ਮੋਖਜ ਰੂਪ ਹੈ ਰਿਦੇ ਕਰ ਕੇ ਸਰਬਾਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਕਾ ਪਰਿਤਜਾਗ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਸ

ਮਾਰਜਨਹੂਆਹੈਜਿਸਕਾਸੋਨਿਰਬਾਣਰੂਪਹੈਔਰਮੋਖਯ ਕੋਊ ਨ ਅਕਾਸ਼ ਮੇ ਹੈ ਨਾ ਪਾਤਾਲਮੇ ਨ ਭੂਤਲਮੇ ਹੀ ਹੈ ਚਿਤਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਬਾਸਨਾ ਕੇ ਖਜੀਣ ਹੂਏਹੂਏ ਜੋ ਨਿਸ੍ਚਿਤਾਭਾਵ ਹੈ ਯਹੀ ਮੋਖਜ ਹੈ ਅਨੰਤ ਸਚਿਦਾਨੰਦਨਿਰਵਿਕਲਪ ਏਕਰੂਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੇ ਦੁਤੀਆਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਬੰਧ ਕਜਾ ਅਰ ਮੋਖਜ ਕਜਾ ਕਥਨ ਕਰੀਐ ਏਕ ਬਿਲਾਸਮਾਤ੍ ਹੈ॥ ਮਨਕੇ ਬੰਧਤਾ ਕੇ ਪ੍ਾਪਤ ਹੂਏਹੂਏ ਬੰਧ ਹੈ ਅਟ ਮਨਕੇ ਪ੍ਰਮਨਮਾਤ੍ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਮੋਖਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸਪ੍ਕਾਰ ਸਰਬਦੇਸ਼ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਮੇ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਪ੍ਾਪਤ ਰੂਪਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਸਤਿਗੁਰੋਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਜਿਸਕੋ ਭਈਹੈ ਸੋ ਗੁਰੁਮੁਖਿ ਕ੍ਰਿਤਜਕ੍ਰਿਤਜ ਹੈ ਔਰ ਬਿਖਜਾਤਾ॥ ਇਸ ਪਦਕਰ ਜਿਸਕਾ ਪ੍ਰਿਪਾਦਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਸਹੀ ਕੀ ਪੂੱਛਤਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਚਜਾਤਾ॥ ੧੪੨ ॥ ਟੀਕਾ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬਕਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੇਹਪ੍ਾਣ ਮਨ ਬੁਧਿ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰਾਦਿ ਸਰਬ ਗੋਯਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਰੂਪ ਹੈਂ ਸੋ ਜੋਜੋ ਦ੍ਰਿਸਜ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਸੋ ਅਨਿਤਜ ਜੜਦੁਖ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਰਯ ਕਾਰਨ ਸੰਘਾਤ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਹੈ ਜੈਸੇਜੋਖੇਤ੍ਰਜ ਹੋਤਾਹੈਖੇਤ੍ਰਵਾਲਾ ਸੋ ਖੇਤ੍ਰਕਾ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾਯਾਂ॥ ਤ੍ਰੈਜੋਦਸਾ ਧਜਾਇ॥ਇਦੰਸ਼ਰੀਰੰਕੌਂਤੇਯ ਖਜੇਤ੍ਰਮਿਤਜਭਿਧੀਯ

ਤੇ॥ ਏਤਦਜੋਵੇਤਿਤੰਪ੍ਾਹੂਃ ਖਜੇਤ੍ਰਗਜਮਿਤਿਤਦ੍ਵਿਦਃ॥ ੧ ॥ ਖਜੇਤ੍ਰਗਸੰਚਾਪਿਮਾਂਵਿਦਿਧ ਸਰਬ ਖਜੇਤ੍ਰੰਸੁਭਾਂਰਤ॥ ਖਜੇਤ੍ਰ ਖਜੇਤ੍ਰਗਜੋਰਗਜਾਨੰ ਯਤਤਦਗਜਾਨੰਮਤੰਮਮ॥ ੨॥ ਤਤਖਜੇ ਤ੍ਰੈਯਚੁਯਾਦ੍ਿਕਚਯਤਵਿਕਾਰੀਯਤਸ੍ਮੁਯਤ ॥ ਸਚਯੋਯਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸਚ ਤਤਸਮਾਸੇਨਮੇਸ੍ਰਿਣ੍ਹੂ॥ ਰਿਖਿਭਿਰਬਹੁਧਾਗੀਤੰਛੰਦੋਭਿਰਬਿਬਦੈਃ ਪ੍ਥਕ ॥ ਬ੍ਰਹਮਸੂਤ੍ਰਪਦੈਸ੍ਚੈਵਹੇਤੁਮਦਭਿਰ ਬ੍ਰਿਨਿਸ੍ਚਿਤੈਃ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਯਹ ਸ਼ਰੀਰਤੋ ਖਜੇਤ੍ ਹੈ ਅਰ ਇਸਕੋ ਜਾਨਨੇਵਾਲਾ ਜੋ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਖਜੇਤ੍ਰਗਜ ਕਹਿਤੇਹੈਂ ਜੋ ਖਜੇਤ੍ ਖਜੇਤ੍ਰਗਜ ਕੇ ਜਾਨਨੇਵਾਰੇ ਹੈਂ ਯੋਗੀਜਨ ਸੋਖਜੇਤ੍ਰਗਜ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਖਜੇਤ੍ਰੋ ਮੇ ਹੋ ਅਰਜੁਨ ਖਜੇਤ੍ ਖਜੇਤ੍ਰਗਜ ਕਾ ਜੋ ਗਿਆਨ ਹੈ ਸੋ ਮੁਝਕੋ ਅਭਿਮਤ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਸ੍ਵਰੁਪ ਸੇ ਜਢ ਅਰੁ ਇਛਾਦਿ ਜਿਸਕੇ ਧਰਮ ਹੈਂ ਅਰੁ ਬਿਕਾਰ ਰੂਪ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਰ ਯੁਕਤ ਅਰੁ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਉਤਪਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਖਜੇਤ੍ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਅਚਿੰਤ ਐਸ੍ਵਰਯਾਦਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਪਰਿਪੂਰਨ ਸੋ ਖਜੇਤ੍ਰਗਜ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕਾ ਰੂਪ ਸੰਖਜੇਪ ਸੇ ਮੁਝਸੇ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰ ਵਸਿਸ਼ ਟਾਦਿਕ ਜੋ ਮਹਾਂਰਿਖਿਓਂ ਨੇ ਯੋਗਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਮੇਂਅਰੁ ਧਾਰਨਾ ਧਜਾਨ ਬਿਖਯਰੂਪ ਗਜਾਨ ਮੇ ਵੈਰਾਗਯ ਕਹਾ ਹੈ ਅਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਨਿਤਜ ਨੈਮਿਤਜਕ ਕਾ ਮਜਵਿਖੈ ਮੈ ਵੇਦ ਬਾਕ੍ਯੋਂ ਮੈ ਯੋਗਜ ਕਰਨੇ ਯੋਗਜ ਨਾਨਾ ਦੇਵਤਾਦਿ ਰੂਪ ਸੇ ਪ੍ਰਿਪਾਦਨ ਕੀਆ ਹੈ ਅਰੁ ਬ੍ਰਹਮ ਸੂਤ੍ ਅਦ੍ਵੈਤ ਪ੍ਰਿਪਾਦਕ

ਬੇਦਾਂਤ ਵਾਕਯੋਂ ਸੇ ਭੀ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਜੋ ਵਾਕਯ ਯੁਕ
ਔਰ ਪੂਰਬਪਖਯ ਔਰ ਸਿਧਾਂਤੋਂ ਸੇਂ ਨਿਰਨੈ ਕੀਆ ਗਿ
ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਨ ॥ ४ ॥ ਮਹਾਭੂਤਾਨਯਹੰਕਾਰੋਬੁਧਿਰਵਯਕ
ਮੇਵਚ ॥ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿਦਸੈਕੰਚ ਪੰਚਚੇਂਦ੍ਰਿਯਗੋਚਰਾ ॥ ५ ॥
ਇਛਾ ਦ੍ਵੈਖਸੁਖੰਦੁਃਖੰ ਸੰਘਾਤ ਸ੍ਯੇਤਨਾਧ੍ਰਿਤੀ ॥ ਏਤਤਖਯੇ
ਸਮਾਸੇਨ ਸਵਿਕਾਰ ਮੁਦਾਹ੍ਰਿਤੰ ॥ ६ ॥ ਇਛਾ ਦ੍ਵੇਸ਼ ਸੁਖਦੁ
ਚੇਤਨਾ ਧਾਰਨਾ ਯੁਕਤਿ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਕੇ ਸਹਿ
ਸੰਖਯੇਪ ਤੇ ਖਯੇਤ੍ਰ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ॥ ६ ॥ ਅਮਾਨਿਤ੍ਵਮਦੰਭਿ
ਤ੍ਰ ਮਹਿੰਸਾ ਖਯਾਂਤਿਰਾਰਜਵੰ॥ ਆਚਾਰਯੋਪਾਸਨੰਸ਼ੋਚੰਸਥੈਰਯ
ਮਾਤਮਵਨਿਗ੍ਰਹਃ ॥ ७ ॥ ਅਬ ਗਯਾਨ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ
ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਗਯਾਨ ਕਾ ਸਾਧਕ ਹੋਨੇ ਤੇ ਗਯਾਨਕਰ ਹੀ
ਕਹਾਯਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਸਤੁ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਸੇਰ ਅਰੁ ਤੋਲਕ
ਨਾਮ ਭੀ ਸੇਰਹੀ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਗੁਨੋਂ ਕਾ ਕਥਨਨ ਕ
ਨਾ ਅਰੁ ਕਪਟ ਕਾ ਤਿਆਗਕਰਨਾ ॥ ਅਰੁ ਔਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਪੀ
ਸ਼ਨਨ ਕਰਨਾ ਖਿਮਾ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਧੇਮਾਰਗਮੇ ਚਲਨਾ ਅਰੁ
ਗੁਰੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾਕਰਨੀ ਅਰੁ ਬਾਹਰ ਸੇ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾਕ
ਅਰੁ ਅੰਤਰ ਸੇ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕਰ ਅੰਤਰ ਬਾਹ
ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਹਨਾ ਅਰੁ ਸ੍ਥਿਰ ਹੋਕਰ ਮਨਕੋ ਰੋਕਨਾ ॥ ८ ॥
ਇੰਦ੍ਰੀਯਾਰਥੇਸ਼ੁ ਬੈਰਾਗਯਮਨਹੰਕਾਰਮੇਵਚ ॥ ਜਨਮਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ
ਰ ਜਰਾਬਯਾਧਿਰ ਦੁਃਖ ਦੋਖਾਨੁਦਰਸ਼ਨੰ ॥ ९ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ
ਕੇ ਅਰਥ ਜੋ ਬਿਖਯ ਤਿਨਮੈ ਵੈਰਾਗਯ ਹੋਨਾ ਅਰੁ ਅਹੰਕਾ

ਕਾ ਪਰਿਤਿਯਾਗ ਅਰੁ ਜਨਮ ਮਰਨ ਬ੍ਯਾਧਪਨਾਦਿ
ਵ੍ਯਾਧਿਯੋਂ ਮੇਂ ਦੁਃਖ ਅਰ ਦੋਖਨੂ ਦੇਖਨਾ ॥ ९ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਅ
ਸ਼ਕ੍ਤਿਰਨਭਿਖ੍ਵੰਗਃਪੁਤ੍ਰ ਦਾਰ ਗ੍ਰਿਹਾਦਿਖੂ ॥ ਨਿਤ੍ਯੰਚਸਮ
ਚਿਤਤ੍ਵ ਮਿਸਟਾ ਨਿਸਟੋਪਪਤ੍ਤਿਖੂ ॥ ਅਰੁ ਪੁਤ੍ਰ ਦਾਰਾਗ੍ਰਿ
ਹਾਦਿਕੋ ਮੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਾ ਤਿਯਾਗ ਕਰਨਾ ਅਰੁ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕੋਂ
ਕੇ ਦੁਖ ਸੇ ਅਪਨੇ ਮੇ ਦੁਖਕੋ ਨ ਅਰੋਪਨ ਕਰਨਾ ਅਰੁਇਸ੍ਟ
ਅਨਿਸ਼ਟ ਵਸਤੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਸਰਬਦਾ ਸਮਾਨ ਰਹਿਨਾ
ਦ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਮਯਿਚਾਨੰਨਯਯੋਗਯੇਨਭਕ੍ਤਿਰਵ੍ਯਭਿਚਾਰਣੀ
॥ ਵਿਵਕ੍ਤ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਿਤ੍ਵ ਮਰਤਿਰਜਨਸੰਸਦਿ ॥ ੧੦ ॥ ਅਰੁ
ਅਝ੍ਯਮੇ ਅਨਨਯਯੋਗ ਕਿਆ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤਕਰ ਭਕਤਿ ਕੋ
ਕਰਨਾ ਔਰ ਏਕਾਂਤ ਦੇਸਕਾ ਸੇਵਨਕਰਨਾ ਜਿਸਮੇ ਚਿਤ
ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹੇ ਅਰੁ ਮੂਰਖਜਨੋਂ ਕੀ ਸੰਸਦੀ ਅਰਥਾਤ
ਸਕਾਮੇ ਅਰਤਿ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕੋ ਨ ਕਰਨਾ ॥ ਦੋਃ ॥ ਠੀਕ ਠੀਕਰਾ
ਹਾਥਮੈ ਸ੍ਪਚਦਰਨ ਪਰਭੀਖ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਜਸਮਾਜ ਮੋ ਪੈ
ਛਿਤ ਹੈ ਜਿਮਈਖ ॥ ੧੦ ॥ ਅਧ੍ਯਾਤਮ ਗਿਆਨਨਿਤਯਤ੍ਵੰ
ਤਤ੍ਵਗਿਆਨਾਰਥ ਦਰਸ਼ਨੰ ॥ ਏਤਦ੍ਗਿਆਨ ਮਿਤਿ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤ
ਮਗਿਆਨੰਯਦਤੋਅਨਯਥਾ ॥ ਅਰੁ ਅਧਿਆਤਮ ਗਿਆਨਕਾ
ਈਸ੍ਵਰਬਿਖਯ ਗਿਆਨ ਕਾ ਨਿਤਯ ਹੀ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਔ
ਤਤ੍ਵਗਿਆਨਾਰਥ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵ ਈਸ੍ਵਰ
ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਅਰਤਿਸ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਜੋ ਮੋਖਯ ਹੈਤਿਸ
ਕੋ ਸਿਰਬਦਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾਯਏਨਪੁਰਬਕ ਸੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ

ਕਰ ਅਮਾਨ ਤ੍ਰਾਦਿਕ ਜੋ ਗਿਆਨ ਕੇ ਸਾਧਨ ਕਹੇ ਹੈਂ ਸੋਈ ਗਿਆਨ ਹੈ ਅਰ ਇਸਤੇ ਬਿਯਤਿਰਿਕਤ ਮਾਨਾਦਿਕ ਯੇ ਅਗਿਆਨ ਹੈ ਅਬ ਜੋ ਗਜ਼ੇਯਵਸਤੁ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੧ ॥ ਗਜੇਯੰਯਤੜਤਪ੍ਰਵਿਖਿਯਾਮੀ ਯਤ ਗਿਆਤ੍ਰਾਮਿਤ ਮਸ਼ੁਨਤੇ ॥ ਅਨਾਦਿ ਮਤਪਰੰਬ੍ਰਹਮਨ ਸਤਤਨਾਸ ਦੁਚਜਤੇ ॥ ੧੨ ॥ਵੋਕੈਸਾਗਯੋਯਵਸਤੂਹੈਜਿਨਕੇਜਾਨਨੇਸੇਪੁਰਖਮੋਖਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾਹੈ ਜੋ ਉਤਪਤਿ ਅਰੁ ਨਾਸ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰੁ ਨਿਰਤਿਸੈ ਪਰਿਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਰੁ ਸੱਤ ਅਸੱਤ ਕਰ ਕਹਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਕਾ ਬਿਖਯ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੧੨ ॥ ਸਰਬਤਹਪਾਣਿ ਪਾਦੰਤਤ ਸ਼ਰਬਤੋਅਖਿ ਸਿਰੋ ਮੁਖੰ ॥ ਸ਼ਰਬਤਹਸ਼੍ਰੁਤਿਮਲ੍ਲੋਕੇ ਸਰਬਮਾਬ੍ਰਿਤਜ਼ਤਿਸ਼੍ਰੁਤਿ ॥ ੧੩ ॥ ਅਰੁ ਸ਼ਰਬ ਓਰਹੈ ਹਾਥ ਪਾਵ ਨੇਤ੍ਰ ਜਿਸਕੇ ਅਰੁ ਸ਼ਰਬਓਰ ਸੋਤ੍ਰਾਦਿ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕਰ ਯੁਕਤ ਹੈ ਅਰ ਸਰਬ ਕੋ ਬਯਾਪਕਰ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੋਕਰ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸਹਸਤਵਨੈਨਨਨ ਨੈਨਹੈਤੋ ਹਿਕਉ ਸਹਸ ਮੂਰਤਨਨਾ ਏਕਤੋਹੀ ॥ ਸਹਸਪਦ ਬਿਮਲ ਨਨ ਏਕਪਦ ਗੰਧ ਬਿਨ ਸਹਸਤਵ ਚੰਧ ਇਵਚਲਤਮੋਹੀ ॥ ਸਭਮੈ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਹੈਸੋਇ ॥ ਤਿਸਦੇ ਚਾਂਦਨੇ ਸਰਬ ਮੈ ਚਾਂਦਨਾਂ ਹੋਇ ॥ ਇਤਿ ॥ ੧੩ ॥ ਸਰਬੇਂਦ੍ਰਿਯ ਗੁਣਾਭਾਸੰਸਰਬੇਂਦ੍ਰਿਯ ਬਿਬਰਜਤੰ ॥ ਅਸਕ੍ਤੰ ਸਰਬ ਭ੍ਰਿਚੈਵ ਨਿਰਗੁਣੰ ਗੁਣ ਭੋਕਤ੍ਰੀਚ ॥ ੧੪ ॥ ਸੰਪੂਰਨ ਚਖਜ਼ੁ ਆਦਿ ਇੰਦ੍ਰ

ਜੋ ਕਰ ਰੂਪਾਦਿ ਗੁਣੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਗੁਨ ਹੈ ਸੰਪੂਰਨ ਗੁਣੋਕਾ ਭੋਗਤਾ ਅਰੁ ਸੱਤਾਸੰਪਾਦਿਕ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਬਹਿਰੰਤਸ਼ਭੂਤਾਨਾਮਚਰੰਚਰਮੇਵਚ ॥ ਸੂਖਜ਼ਮਤ੍ਵਾਤਦ ਵਿਗਜ਼ੇਯੰਦੂਰਸਥੰਚਾਂਤਿਕੇਚਤਤ ॥ ੧੫ ॥ ਬਾਹਰਅੰਤਰਕ ਰ ਸਰਬ ਭੂਤੋਂ ਕੇ ਬਜਾਪਤ ਹੈ ਅਰ ਸਥਾਵਰਜੰਗਮ ਰੂਪਭੀ ਸੋਈ ਹੈ ਅਰਪਰਮਸੂਖਜਮਸਰੂਪਹੋਨੇਤੇਸੋ ਜਾਨਾ ਨਹੀਜਾਤਾ ਵਿਵਹਾਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਵਿਵੇਕਿਓਂ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਕਟ ਹੈ ਯਥਾ ਜਪਜੀ ਮੈ। ਗਾਵੈਕੋ ਜਾਪੈ ਦਿਸੈਦੂਰ। ਗਾਵੈ ਕੋ ਵੇਖੈ ਹਾਦਰਾ ਹਦੂਰ॥ ੧੫ ॥ ਅਵਿਭਕ੍ਤੰਚਭੂਤੇਖੂ ਵਿਭ ਕ੍ਤਮਿਵਚਾਸਿਥਤੰ । ਭੂਤਭਰਤ੍ਰਿਚ ਤਦਗਜ਼ੇਯੰਗ੍ਰਸਿਸ਼੍ਨੂ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ॥ ੨੬ ॥ ਅਰ ਸੰਪੂਰਨ ਭੂਤੋਂ ਮੇ ਕਾਰਨ ਰੂਪੈ ਕਰ ਆਪੈ ਭਿੰਨ ਹੈ ਅਰੁ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀ ਨਯਾਈਂ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਅਰੁ ਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਭੂਤੋਂਕਾ ਪਾਲਕ ਹੈ ਅਰ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਮੇ ਨਾਸਿਕ ਹੈ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾਲਮੇ ਉਤਪੰਨਕਰਤਾਭੀਆਪਹੀਹੈ ॥ ੧੬॥ ਜਜੋਤਿਸ਼ਾਮਪਿਤਤਜਜੋਤਿ ਸਤਮਸਃਪਰਮੁਚਯਤੇ । ਗਜ਼ਾਨੰਗਜ਼ੇਯੰ ਗਜ਼ਾਨਗਮਜ਼ੰ ਹ੍ਰਿਦਿ ਸਰਬਸਜ਼ਧਿਸ਼੍ਠਿਤੰ ॥ ੧੬ ॥ ਅਰੁ ਸੋ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਗੋਯਰੂਪ ਸੰਪੂਰਨ ਅਗਿਨ ਸੂਰਜਾਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕੋਂ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਅਰੁ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਅਰੁ ਗਜ਼ਾਨਗਯੋਯ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਅਰੁ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਣੀਓਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੇ ਨਿਯੰਤਾਰੂਪ ਕਰ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ॥ ੧੭ ॥

ਕਰ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਕਰਤਾ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ਬੰਕਰੂਪ ਬਾਨ ਕੇ ਸਾਥ ਪਟੇਬਾਜ਼ੀ ਸੋ ਜੋ ਰਭਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਰਬੰ ਕਰਤਾ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਪ੍ਰਾਣੰ ॥ ਟੀਕਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਜੀਵਨਰੂਪ ਹੈ ਅਰੁ ਪ੍ਰਾਣ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸ਼ਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਤੁਲਜ ਪ੍ਰਿਯ ਹੈ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾਸੁਦੇਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਉਪਾਧਿ ਭੇਦਤੇ ਪੰਚਪ੍ਰਕਾਰ ਤਥਾਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਥਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਬਜ਼ਾਸਾਦਿ ਮਹੰਤਮਾ ਨੇ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕਲਗੀ ਧਰਜੂ ਔਪਾਧਿਕ ਪਖਜਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਾਣੰ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵੰਨ ਨਮਿਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣਰੂਪ ਹੋਕਰ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨਾਦਿ ਕ੍ਰਿਆ ਕੋ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਮਸ੍ਟੀ ਪ੍ਰਾਣਾਦਿ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਣਾਦਿ ਚੇਸ੍ਟਾਸੋਂ ਸਰਬਜੀਵਜੰਤਓਂਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਚੇਸ੍ਟਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਣਨਾਮਇੰਦ੍ਰਯੋਂਕਾਭੀਹੈਸੋ ਸਮਸ੍ਟੀ ਪ੍ਰਾਣਰੂਪ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਇੰਦ੍ਰਯਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਪੂਰਬ ਜੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਪਖਜ ਹੈ ਤਿਸੀਕੋ ਅਗ੍ਰੇਸਪਸ੍ਟ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਤ੍ਰਾਣੰ ॥ ੧੪੨ ॥ ਟੀਕਾ ਸਰਬ ਕਾ ਰਖਜਕ ਹੈ ਜ਼ਿਰਹਿਵਤ ਵਾ ਸਹਾਓਜ ਬਲ

ਇਤਿਖਯੇਤ੍ਰੈਤਥਾਗਯਾਨੰਗਜੇਯੰਚੋਕ੍ਰੰਸਮਾਸਤਃ ॥ ਮਦਭਕ੍ਰਏ ਤਦ ਵਿਗਯਾਯ ਮਦਭਾਵਾਯੋਪਪਦਯਤੇ ॥ ੧੮ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਸੰਖਯੇਪ ਤੇ ਖਯੇਤ੍ਰ ਅਰੁ ਤਥਾ ਗਯਾਨ ਅਰੁਗਯੇਯ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਮੁਝਕਾ ਭਕ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਕੋ ਜਾਨਕਰ ਮੁਝਕੇ ਸਰੂਪਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵਕੇ ਯੋਗਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰਬੰਗੀਤਾ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀ ਧਰਜੂਕੀਕਥਨਕੀਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋ ਜੋ ਕੋਊ ਸਤਿਗੁਰੂਕਾ ਸਿਖਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸਰਬ ਗਜ਼ਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਅਰੁ ਸਤਸੰਗ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਸ੍ਵਨ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਯਾਸਨ ਕਰੈਗਾ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋਗਾ ਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਭਵਤੀਤਿਸ਼੍ਰੁਤੇਃ ॥ ਅਰਥ ਸ਼੍ਰੁਤੀਕਾ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਬੇਤਾ ਕਯਾ ਗਜ਼ਾਤਾ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਸੋ ਨਿੱਸਚੈ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਹੈ ਇਸਮੈ ਅਤੀ ਸੰਖਯੇਪ ਸੇ ਬਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਹਰਤਾ। ਸਰਬੰਕਰਤਾ ॥ ਟੀਕਾ ਸਰਬ ਕੇ ਹਨਨ ਕਰਨੇਵਾਰਾ ਹੈ ਮਹਾਕਾਲ ਰੂਪ ਸੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਅਰੁ ਸਰਬ ਕੇ ਪਾਪੋਂਕੋ ਨਾਸ਼ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਾ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈ (ਸਰਬੰਕਰਤਾ) ਪੂਰਬਵਤ ਸਪਸ੍ਟ ਹੀ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੰਕਰਤਾ ਐਸੇ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਬੰਕ ਨਾਮ ਟੇਢੇਕਾ ਅਰਥਾਤ ਭੀਖਨ ਬਾਨੋਂਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸਕੀ ਰਤੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਰਾਮਾਦਿਕ ਰੂਪਕਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਾਦਿ ਰੂਪ

ਸ਼ਿਸੁ ਦੁਖੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਰੁਦਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਦੇਖਤੇ ਹੀ
ਤਿਨਕੋ ਮਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਵੈਦਕੇ ਔਖਧੀ ਕਰਤੇ ਮਰ ਜਾਤਾ ਹੈ
ਨੌਕਾ ਜਹਾਜਕੇ ਹੂਏਹੂਏ ਬੂੜ ਜ ਤਾ ਹੈ ਦੇਵਾਦਿ ਕੋਬਰ ਦੀਏ
ਹੂਏ ਭੀ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਰੰਟਸ਼ਕਸਜਪੁ ਰਾਵਣ
ਦਿਵਤ ਇਸੀਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਰਖਜਕ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਕਰਮੰ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਨਾਮਰੂਪਾਤਮਕ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਪੰਚ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੂਪ
ਕਰਤਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਰੂਪ ਕਰਮ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥
ਸਰਬੰ ਕਰਮੰ ਕਾਲਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਭੋਕ੍ਤਾ ਜੋ ਕਰਤਾ ਤਿਸ
ਕਾ ਭੋਗਜਰੂਪ ਕਰਮ ਹੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਭਰਤਾ
ਰੂਪ ਸਰਬ ਕਰਮ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਗਜਰੂਪ ਯਗਜੋਵੈ ਬਿਸ਼੍ਨੂ
ਰਿਤਿਸ਼੍ਤੇ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬੰਕਰਮੰ ਮੀਮਾਸਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਨੁ
ਸਾਰ ਸਰਬ ਕਰਮ ਹੀ ਹੈ ਕਰਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤ
ਥਾਚ ॥ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਜੀਕਾ ਸ਼ਬਦ ॥ ਨਾਰਾਇਣ ਨਿੰਦਸ ਕਾਹੇ
ਭੂਲੀ ਗਵਾਰੀ । ਦੁਕ੍ਰਿਤਸੁਕ੍ਰਿਤਥਾਰੋ ਕਰਮਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾ
ਉ ॥ ਸੰਕਰਾਮ ਸਤਕ ਬਸਤਾ ਸੁਰਸਰੀ ਇਸਨਾਨ ਰੇ । ਕੁਲ
ਜਨਮਧੇ ਮਿਲਿਓ ਸਾਰੰਗਪਾਣਰੇ । ਕਰਮ ਕਰ ਕਲੰਕ ਮ
ਫੀਟਸਰੀ ॥ ੧ ॥ ਬਿਸ੍ਮਕਾ ਦੀਪਕ ਸੁਆਮੀ । ਤਾਚੇਰੇ ਸਾਰ
ਥੀ । ਪੰਖੀਰਾਇ ਗਰੁੜਤਾਚੇ ਬਾਂਧਵਾ । ਕਰਮ ਕਰ ਅਰੁਣ
ਪਿੰਗੁਲਾਰੀ ॥ ੨ ॥ ਸਗਲ ਪਾਤਿਕ ਹਰਤਾ ਤ੍ਰਿਭੁਵਣਨਾਥ
ਰੀ । ਤੀਰਥ ਤੀਰਥ ਭ੍ਰਮਤਾ ਲਹੈਨਪਾਰਰੀ । ਕਰਮ ਕਰ ਕ

ਰੂਪ ਹੈ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਣ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਰੂਪ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਲ ਰੂ
ਪ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਹੀ ਸਰਬ ਕਾ ਰਖਯਕ ਹੈ ਜਬ ਕਾਲ ਰ
ਖਯਕ ਹੈ ਤਬ ਤਕ ਕਿਸੀਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਨਹੀਂ ਜੋਰੋਮਭੀ ਵਕ੍ਰਕ
ਰ ਸਕੇ ਜਬ ਕਾਲਹੀ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕੀ ਕੁ
ਛ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਨਹੀਂ ਜੋ ਰਖਜਾ ਕਰ ਸਕੇ ਤਥਾਚ ॥ ਨਮੰਤ੍ਰਾਣਿ ਨ
ਤਪੋਦਾਨੰ ਨਮਿਤ੍ਰਾਣਿ ਨਬਾਂਧਵਹ। ਸ਼ਕਨਵੰਤੁ ਪਰਿਤ੍ਰਾਤੁੰ ਨ
ਰੰ ਕਾਲੇਨਪੀੜਿਤੰ ॥ ਅਰਥ ਕਾਲਕਰਪੀੜਿਤ ਜੋ ਪੁਰੁਖਹੈਂ
ਤਿਸਕੋ ਮਿਤ੍ਰ ਬੰਧੂ ਤਪਦਾਨ ਕੋਊ ਰਖਿਆ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਮਰ
ਥ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇਕ ਅਕਾਸ ਘਟਾ ਟੋਪਕਟਾਹਾ ਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ
ਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਅਛਾਦਿਕ ਤਦਵਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ
ਕਾ ਰਖਯਕ ਹੈ ਜੀਵੋਂਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਮੋਹਮਾਯਾ ਕਰ
ਇਸੀਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕਰਤੇ ਇਸੀਸੇ ਕਿਲਿਸ੍ਟ ਹੋਤੇ ਹੈਂ
॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਰੂਪਹੋਕਰ ਰਖਯਕ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ
॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਵਾਸਤਵਤੇ ਖਿਚਾਰਿਐ ਤੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭੀ ਰਖ੍ਯ
ਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੋਹਰੂਪ ਬੰਧਨ ਕਰ ਨਰਕ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੋਨੇਤੇ ਇ
ਸੀ ਤੇ ਏਹੁ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਸਰਬ
ਕਾ ਰਖਯਕ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਦੋਹਾ ॥ ਮਾਤਪਿਤਾ ਪੁਨਇਸਟ ਸੁਭ
ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਮਿਤ੍ਰ ਪਹਿਚਾਨ । ਅਨਾਥ ਸੁ ਗੁਰੁ ਸਭਤੇ ਅਧਿਕ
ਦਾਨ ਗਯਾਨ ਵਿਗਯਾਨ ॥ ਇਸੀਤੇ ਗੁਰੂਗੰਥੇ ॥ ਸਤਿ ਸ
ਤਿਸਤਿਸਤਿਸਤਿਗੁਰਦੇਵ। ਝੂਠਝੂਠਝੂਠਝੂਠਆਨ ਸਭ ਸੇਵ
। ਜੋ ਕਹੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਰਖ੍ਯਕ ਹੈ ਸੋ ਅਯੋਗਜ ਹੈ ਜਿਸਤੇ

ਪਾਲਮ ਫੀਟਸਰੀ ॥ ੩ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਸਿਅਧੇਨ ਲਖਮੀ ਕ
ਲਪਤਰੁ ਸਿਖਰੁ ਸੁਨਾਗਰ ਨਦੀਚੇਨਾਬੰ । ਕਰਮ ਕਰ ਖਾਰ
ਮਛੀਟਸਰੀ ॥ ੪ ॥ ਦਾਧੀ ਲੋਲੰਕਾਗਛਉਪਾੜੀ ਲੇਰਾਵਣ
ਬਨ ਸਲਬਿਸਲ ਆਨਭੋਖੀਲੇਹਰੀ । ਕਰਮ ਕਰ ਕਛੋਟੀ
ਮਛੀਟਸਰੀ ॥ ੫ ॥ ਪੂਰਬਲੇ ਕਿਰਤ ਕਰਮ ਨਾ ਮਿਟੈਰੀ
ਘਰਗੋਹਨ ਤਾਂਚੇ ਮੋਹਿ ਜਾਪਿਅਲੇ ਰਾਮਚੇ ਨਾਮੰ। ਬਦਤ ਤ੍ਰਿ
ਲੋਚਨ ਰਾਮਜੀ ॥ ੬ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦਦਾ ਦੋਸ ਨ ਦੇਊ ਕਿਸਹੀ
ਦੋਸ ਕਰੰਮਾ ਆਪਣਿਆ । ਜੋ ਮੈ ਕੀਆ ਸੋ ਮੈ ਪਾਇਆ ਦੋਸ
ਨ ਦੀਜੈ ਅਵਰ ਜਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬਿਨ ਕਰਮਾ ਕਿਛੁ ਪਾਇਐ
ਨਾਹੀਂ ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਧਾਇਐ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਾਹੂੰ ਜੁਗਤਿ ਕਿਤੈ
ਨ ਪਾਇਐ ਧਰਮ । ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਮਿਲੈ ਜਿਸ ਲਿਖਿਆ ਧੁ
ਰ ਕਰਮ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਰਮ ਕਰਤੂਤਬੇਲ ਬਿਸਥਾਰੀ ਰਾ
ਮ ਨਾਮ ਫਲ ਹੂਅਉ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬਿਨਾ ਪੁਨਯ ਜਗ ਸੁਖ
ਕਹਾਂ ਮੋਖ ਕਹਾਂ ਨਰ ਹੋਇ ॥ ਭੋਗ ਮੋਖ ਜਗ ਜੋ
ਚਹੈ ਪੁੰਨ ਕਮਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ਕਾਹੇ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤ ਕਾਹੇ ਹੋ
ਤ ਬਿਹਾਲ ॥ ਬਿਨ ਕਰ ਮੈਂ ਕਰ ਮੈਨੇ ਲਖ ਭਾਲਆਹਿ ਸੋ
ਭਾਲ ॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖਜ ਰੂਪ ਪਦਾਰਥ ਚਤੁਸ੍ਰੈ
ਕਰਮਾ ਧੀਨ ਹੈ ਖਜੇਤ੍ਰੀਵਤ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ ਕੇ ਬਿ
ਨਾ ਕਰਮ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸ੍ਵਰਗ ਨਰਕ ਸਭ ਧਰਮਾਧਰਮ
ਰੂਪ ਕਰਮਾਧੀਨ ਹੈ ਤਥਾ ਚਰੀਤਾਯਾਂ ਕਰਮ ਲੈਵਹਿ ਸੰਸਿ
ਧਿਹ ਮਾਸਿਚਤਾ ਜਨਕਾਦਯਹ ॥ ਲੋਕਸੰਗ੍ਰਹਮੇਵਾਪਿ ਸੰਪ

ਸ਼ਜਨ ਕਰਤੁ ਮਰੁਸੀਤਿ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨਜਨਕਾਦਿਸਭ ਰਿਖੀ
ਮਹਾਤਮਾਕਰਮ ਕਰਹੀਂ ਸਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਤਿਨਕੀ
ਓਰ ਦੇਖ ਕਰ ਤਥਾ ਲੋਕ ਸੰਗ੍ਰਹਾਰਥ ਤੁਝਕੋ ਦੇਖ ਕਰ ਅ
ਪਰਸਮਾਨ ਜੀਵ ਭੀ ਕਰੈਂਗੇ ਅਰੁ ਸੁਭਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ
ਇਗੇ॥ਸੋ ਇਸ ਰੀਤ ਕਰ ਸਰਬਕਰਮ ਰੂਪ ਹੀਂ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੈ
ਇਸੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕਲ ਗੀਧਰ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸ
ਰਬੰ ਕਰਮੰ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਛੰਦ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿਸਰ
ਬੰਕ ਰਮੰ ਸਰਨਾਮ ਬਾਨ ਕਾ ਬੰਕ ਨਾਮ ਬਾਂਕਾ ਸੁੰਦਰ ਵਾ
ਬਅੰਕ ਜੋ ਸੁਰੋ ਕੇ ਰਾਮਾਦਿ ਕੇ ਬਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋਬਅੰਕ ਨਾ
ਮਾਦਿਕਰ ਅੰਕਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸਹਿਤਅੰਕਉਕੇ॥ ਜੈ
ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਕੇ ਬਾਨ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਰਚਨਾ
ਅੰਕਾਦਿ ਕਰ ਯੁਕ੍ਰ ਮੁਦ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸ੍ਵਰਣ ਕਰ ਯੁਕ੍ਰ ਥੇ
॥੨॥ ਵਾ॥ਸਰਬਾਨ ਕੀਨਜਾਈਬੰਕਪਰਮਸੁੰਦਰਅਰੁਰਮੰਕਹਿ
ਏਕ੍ਰੀੜਾਸੋਬੇਗਾਦਿਕ੍ਰੀੜਾਕਰ ਯੁਕ੍ਰ ਦੁਸ਼੍ਰ ਦੈਤਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਨਾ
ਸ਼ਕ ਕਾਲ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰ ਕਰ ਸਰੋ
ਵਰ ਯਥਾ ਮਾਨਸਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੋ ਕੋਊ ਕਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿ
ਤਸਰ ਨਾਮ ਕੈਸੇ ਭਯਾ ਕ੍ਰਿਤ ਤੋ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕਾ
ਹੈ ਤੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਜੀਨੇ ਨਿਜ ਰੀਖ
ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ॥ਕਿ ਜਬ ਸਰਖੋਦਾ ਗਯਾ
ਔ ਜਲਨਾ ਨਿਕਲਾ ਤਾ ਸਮੈ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿ
ਤ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੋ ਦੇਖਾ ਤੋ ਸਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਕਰ ਭਰ ਗਯਾ

ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਮ ਧਰਾ ਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤਾਥਾ ਸਮੁਦ੍ ਰੂਪ ਯਥਾ ਗੀਤਾਯਾਂ ਬਿਭੂਤੀ ਅਧਜਾਯੇ॥ ਪੁਰੋ ਧ ਸ਼ਾਂਚ ਮੁਖਯੰ ਮਾਂ ਵਿਧਿ ਪਾਰਥ ਬ੍ਰਹਸਪਤੀਂ ਸੇਨਾ ਨੀ ਨਾ ਮਹੰ ਸ੍ਕੰਧਹ ਸਰਸਾਮਸਮਿ ਸਾਗਰਹ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਪ ਰੋਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤਪੁਰਾਕਿਆ ਪਰਲੋਕ ਮੇ ਯਜਮਾਨਕਾ ਹਿ ਤ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਹੈ ਤਿਨੋਂ ਮੇ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਸਰਬ ਦੇਵ ਗੁਰੂ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨ ॥ ਮੁਖਜ ਉਤਮ ਪੂਜਜ ਅਰੁ ਜੋ ਸੇਨਾਨੀ ਕਜਾ ਸੇਨਾ ਕੇ ਪ੍ਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੇਨਾਪਤੀ ਤਿਨੋ ਮੇ ਸਕੰਧ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕਾਰਤਕੇਯ ਖਟ ਮੁਖ ਅੰਬਿਕਾਪੁਤ੍ ਸ ਰਬ ਦੇਵ ਸੇਨਾ ਕਾ ਪਤੀ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨ ਸਰ ਸਾਮਸਮਿ ਸਾਗਰਹ ਸਰਜੋ ਤੜਾਗ ਮਨੁਖਜ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਕ੍ਰਿਤ ਤਿਨ ਸੰਪੂਰਨ ਮੇ ਤੈ ਸਾਗਰ ਸਮੁਦ੍ ਹੈ ਪਰਮ ਗੰਭੀਰ ਦੁਸਤਰ ਸੋਬੰਕ ਕਰਕੇ ਬੰਕਾ ਕਜਾ ਕਠਿਨ ਹੈਂ ਤਰਨਾ ਜਿਸਕਾ ਅਰੁ(ਰਮੰ)ਕਹੀਏ ਰਮਣੀਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਕਾਰ ਕੇ ਰਤਨੋ ਕਰ ਪਰਿਪੂਰਨ ਸੋ ਐਸਾ ਰਮਣੀਕ ਅਰੁ ਦੁਸਤਰ ਗੰ ਭੀਰ ਸਰ ਸਮੁਦ੍ ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਸੰ ਸਾਰ ਰੂਪ ਸਸੁਦ੍ ਬੰਕ ਕਜਾ ਬੰਕਾ ਦੁਸਤਰ ਅਰੁ ਅਪਾਤ ਰ ਮਣੀਯ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਧਰਮੰ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਧਰਮ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਧਰਮ ਰੂਪ ਕਜਾ ਧਰਮ ਸਰਬ ਕਰਮ ਤੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਕਾਰ ਕਾ ਸੁਭਾ ਸੁਭ

ਪੁਨ ਪਾਪ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰ ਧਰਮ ਕੇਵਲ ਬੇਦ ਬਿਹਿਤ ਸਨਜ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬੰਧਰਮੰ ਇਸਬਾਕਜ ਕਾ ਭੀ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥਕਰਨਾਂ ਕ੍ਰਿ॥ਸਰਬੰਧ॥ਰਮੰ॥ਸਰਕਜਾ ਬਾਣ ਤਿਸਕਾ ਬੰਧ ਕਾ ਸਬੰਛਨਾਦਿ ਰੂਪ ਜੋਸਤ੍ਰੁਓਂ ਨੇ ਪ੍ਹਾਰ ਕਿਆ ਹੈ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਸਬੰਭਨ ਤਿਸਕੋ ਕੈਂਰ ਦੇ ਨਾ ਯਥਾ ਦੂਸਰੀ ਪਾਤ ਸਾਹੀ ਜੀ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਜਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੁਮਾ ਦਰਸਨਯੂੰ ਕੋ ਆਯਾ ਅਸ਼ਰਫੀਓਂ ਕੀ ਥੈਲੀ ਪੇਸ਼ ਤਜ਼ ਕਰੀ ਅਰ ਖੜਾ ਰਹਾ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਨ ਭਏ ਉਸੀ ਪ੍ਕਾਰ ਬਾਲ ਕ੍ਰੀੜਾ ਮੈ ਆਸ਼ਕ੍ ਰਹੇ ਜਿਸ ਤਰਫ ਬਾਲਕ ਘੂੰਮੈ ਤਿਸੀ ਤਿਸੀਤਰਫ ਘੂੰਮਤੇ ਰਹੇ ਔਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹਜਿਸ ਜਿਸ ਤਰਫ ਮੁਖਹੋਤਾ ਭਯਾ ਗੁਰੋਂ ਕਾ ਤਿਸੀ ਤਿਸੀ ਓਰ ਘੂਮਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੁ ਤਿਸਕੇ ਓਰ ਦ੍ਿਸ੍ਟੀ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕ੍ਰੁਪਿਤ ਹੋ ਕਰ ਖੜਗ ਸੋ ਸੀਸ ਕਾਟਨੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀ ਆ ਖੜਗ ਕੀ ਮੁਸਟੀਪਰ ਹਾਥ ਧਰਕਰ ਖ਼ੈਂਚਨੇ ਕਾ ਯਤ ਨ ਕੀਆ ਪਰੰਤੁ ਖੜਗਕੀ ਮੁਸਟੀ ਪਰ ਹੀ ਹਾਥ ਧਰਾ ਰਹਾ ਭੁਜਾ ਨ ਚਲਤੀਭਈ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਾ ਜਹਾਂ ਜੁੱਧ ਭ੍ਰੂਮੀ ਹੋਇ ਤਹਾਂ ਤੋ ਚਲਸਕਤੀ ਨਹੀ ਤਰਵਾਰ ਅਰੁ ਫਕਰੋਂ ਪੈ ਚਲਾਤਾ ਹੈ ਅਛਾਚਲਾਇ ਤਬ ਸਰਨ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਰੁ ਖਜਮਾਪਨ ਕਰਾਉਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਐਸੇ ਹੀ ਪਹਿਲੀਪਾਤ ਸਾਹੀ ਜੂ ਜਬ ਬਗਦਾਦ ਕੋ ਗਏ ਹੈਂਤਬ ਬਗੁਦਾਦ ਸ਼ਹਿਰ

ਮੇ ਬਾਹਰ ਜੰਗਲ ਥਾ ਤਿਸਮੇ ਬੈਠਤੇ ਭਏ ਅਰ ਮਰਦਾਨੇ
ਕੋ ਰਬਾਬ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਸ਼ਬਦ ਪੜਨੇਲਗਾ ਤਬ ਤੁਰਕ
ਲੋਕ ਸੰਗਸਾਰ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਏ ਅਰਥਾਤ ਪਾਥਰ ਉਠਾਕ
ਰ ਮਾਰਨ ਕੋ ਆਏ ਪੀਰਦਸਤਗੀਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਥਾ ਜੋ ਮਰੇ
ਦ ਕੋਊ ਨ ਕਰੈਜੋਕਰੈਗੀਰਸ਼ਰਾ ਹੋਕਰ ਤਿਸਕੋ ਸੰਗਸਾਰ
ਕਰਨਾ ਸੋ ਜਬ ਸਮੀਪ ਆਏ ਤਬ ਜੈਸੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਰਹਗਏ
ਜਹਾਂਜਹਾਂ ਜਿਸ ਜਿਸਕਾ ਹਾਥ ਪਾਂਉਥਾ ਤਹਾਂਤਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿ
ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬਦਸਤਗੀਰ ਸੁਨਕਰ ਆਇਆ ਅਰੁ ਬੰਦਗੀ
ਕਰੀ ਅਦਬ ਸੋ ਬੈਠਤਾ ਭਯਾ ਹੁਕਮਪਾਕਰ ਅਰਉਨ ਤੁਰ
ਕਨ ਕੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਸਾਨਕਰਾਈ ਮਹਾਰਾਜਸੋ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਵਾਰਕੀ ਪਉੜੀ ॥ ਜਾ ਬਾਬਾ ਗਇ
ਆ ਬਗਦਾਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਇ ਕਿਆ ਅਸ਼ਥਾਨਾ ॥ ਇਕ
ਬਾਬਾ ਅਕਾਲਰੂਪ ਦੂਜਾ ਰਬਾਬੀ ਮਰਦਾਨਾ ॥ ਦਿਤੀ ਬਾਂਗ
ਨਿਮਾਜ਼ਕਰ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧ ਹੋਇਆ ਜਹਾਨਾ ॥ ਫਿਰਕੈਪੁਛਿਓ
ਨ ਦਸਤਗੀਰ ਕਉਨ ਫਕੀਰ ਕਿਸਕਾ ਘਰਿਆਣਾ ॥ ਨਾਨ
ਕ ਕਲਿ ਵਿਚ ਆਇਆ ਰਦ ਫਕੀਰ ਇਕੋ ਪਹਿਚਾਨਾ ॥
ਧਰਤ ਅਕਾਸ ਚਹੁੰ ਚਕ ਜਾਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜਬ ਦਧੀਚ
ਰਿਖੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਇੰਦ੍ਰ ਨੇ ਬਜ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੋ ਉਠਾਇਆ ਤਬ
ਭੁਜਾ ਊਰਧ ਹੀ ਸਥੰਭਨ ਹੋਤੀਭਈ ਐਸੇ ਕਥਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰ
ਨੈ ਕਿਸੀਕ ਨਮਿਤਕਰ ਅਸ਼ਵਨੀਕੁਮਾਰ ਜੋ ਦੇਵ ਵੈਦ੍ਯ ਹੈ
ਤਿਨਕਾ ਯਗਜਭਾਗ ਬਰਜਨ ਕੀਆਥਾ ਦਧੀਚੀ ਜੀ ਨੇ

ਦਿਆ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ ਨੇ ਕਹਾ ਥਾ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀਐਸੇ
ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈਂ ਪੁਰਾਨਕ ਤਥਾ ਭਾਰਤ ਮੇ ਅਰਥਾਤ ਸਰ
ਬਾਨ ਕਾ ਸਥੰਭਨ ਰਮੰ ਕਹੀਏ ਰਮਣੀਕ ਅਦਭੁਤ ਆਸ
ਚਰਯ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜਿਸ ਸਥੰਭਨ ਮੇ ਕੋਊ ਦੇਵ
ਰਿਖੀ ਆਦਿਕ ਸਥੰਭਨ ਕਰਤਾਭਯਾ ਹੈ ਔਰ ਕਰੈਗਾ ਔਰ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਸੋ ਬਾਨ ਅਨੰਤ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਪਵਨ ਅਗਨਿ ਜਲ ਜ਼ਹਰ ਆਦਿਕ ॥ ੨ ॥
ਵਾ ॥ ਦੋਨੋ ਵਾਕਯੋਂਕਰ ਕਾਲਰੂਪ ਬਿਸੇਸਨ ਬਿਸੇਸਜ਼ ਰੂਪ
ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਰਬੰਕਰਮੰ ਸਰਬੰ ਕਿਆ ਪ੍ਰਲੈਕਰਤਾ
ਕਾਲਰੂਪ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਨਾ ਯਹੀ ਹੈ ਕਰਮ ਜਿਸਕਾ ਸਰਬੰਧ
ਚਮੰ ਕਿਆ ਸਰਬੰ ਪ੍ਰਲੈਕਰਨ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਧਰਮ ਜਿਸਕਾ
॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ਼ਰਬੰ ਸ਼ਿਵ ਤੁਦਵਤ ਕਰਮੰਕਰ ਮੁਝਕੋ ਅਰ
ਥਾਤ ਵੈਸੀ ਭਗਤੀ ਦੇ ਸਰਬੰਸਿਵ ਤਦਵਤ ਧਰਮੰ ਧਾਰਨਾ
ਕਰ ਮੰ ਮੁਝਕੋ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈਭਗ
ਤੀ ਕੀ ਤਦਵਤ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਜੁਗਤਾ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਕੇ ਸਾਥ ਜੁੜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਕਾਰਨਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰਖ
ਜੈਸੇ ਆਕਾਸਾਦਿਕ ਪੰਚ ਮਹਾਭੂਤ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਰਚ
ਨਾ ਕੇ ਬਾਹਰਭੀਤਰ ਯੁਕਤ ਤਦਵਤ॥ਕਨਕ ਜੈਸੇ ਕਟਕ
ਕੁੰਡਲਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰਬਾਹਰ ਯੁਕਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੰਤੂ ਬਸਤ੍ਰ
ਰੂਪੀ ਕਾਰਜ ਕੇ ਓਤਪੋਤ ਬਾਹਰਭੀਤਰ ਯੁਕਤ ਹੈ ਤਦਵਤ

ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਪਦਛੇਦ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਸਰਬੰ ਜੁਗਤਾ ਸਰਬੰ ਕਜਾ ਸਰਬ ਮੇ ਜੁ ਕਹਿਏ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਗਤਾਕਹੀਏ ਪ੍ਰਾਪਤਰੂਪ ਹੈ ਗਤਿ ਤ੍ਰਿਧਾ ਗਜਾਨ ਗਾਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪਾ ਪੂਰਬਵਤ ਭੀਨੋ ਅਰਥ ਜਾਨਲੇਨਾ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬੰ ਕਿਆ ਸਰਬ ਜੋ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਤਾ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿਕ ਹੈਂ ਤਿਨਮੇ ਜੁਗਤਾ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਸ਼ਕਤਿ ਰੂਪਕਰ ਤਿਨਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬੰ ਜੁਗਤਾ ॥ ਸਰਬੋ ਜੋ ਰੀਤੀਆਂ ਰਹਿਤਾਂ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਜੋ ਅਨੰਤ ਅਪ੍ਰਤਰਕਿ ਸ਼ਕ੍ਤਿਆਂ ਹੈਂ ਤਿਨਕਰ ਜੁਗਤਕਿਆ ਸੰਜੁਗਤ ਹੈ ਜੋ ਸੋ ਕਹੀਐ ਸਰਬੰਜੁਗਤਾ ॥੪

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰ ਮੁਕਤਾ ॥ ੧੪੪ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬ ਕੋ ਮੁਕਤਿਦਾਤਾ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸਰਬਕੋ ਕੈਸੇ ਮੁਕਤਿਦਾਤਾ ਹੈ ਅਸਛੋਟਕਵੈਦਾਂਤ ਮੀਮਾਂਸਾ ਸਾਖਜ਼ ਨਿਯਾਯ ਪਾਤੰਜਲ ਬੈਸ਼ੇਸ਼ਿਕ ਔ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਪਾਂਸੁਪਤੀ ਹੈਰੰਨਜਗਾਰਭ ਮਤ ਗਾਣਪਤਜ਼ ਸ਼ਾਕ੍ਤਿਕ ਬੌਧਯ ਜਾਮਨੀਯ ਵੈਰੋਚਨ ਤਥਾ ਬੈਸ਼ਨਵ ਬੈਸ਼ਨਵੋਂ ਕੇ ਭੀ ਅਨੰਤਭੇਦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਜੋਜੋ ਮਤ ਜਿਸਜਿਸ ਨੇ ਆਸੂਯ ਕੀਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਨ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਕਤਦਾਤਾਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਸਰਬਜੁਗਤਿਕਰਕੋਊਨਕੋਊਜੁਗਤ ਦ੍ਰਿਢਤਰਕਰੀਹੂਈ ਹੈ ਸ੍ਵਰਨਸਥੰਭਵਤ ਸਭਨੋਨੇ ਗ੍ਰਹਨ ਕੀਆ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕੋ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬਮੁਕਤਾ ਕਿਆ ਸਰਬ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੈ ਕਜਾ

ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ ਅਸੰਗੋਹਜੰਪੁਰੁਖਹ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਿ ॥ ਨਾਨਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਲੇਪਾ ॥ ਵਾਰਿ ਜੈਸੇ ਤਰੰਗ ਬੁਦਬੁਦਾ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੈ ਕਨਕ ਭੂਖਨੋ ਸੇ ਰਜੁ ਸਰਪਸੇ ਸਿਪੀ ਰੁਪਾ ਸੇ ਅਕਾਸਨੀਲਮਾ ਸੇ ਜੈਸੇ ਤੰਤੁ ਪਟ ਸੇ ਐਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਮੁਕਤਾ ਨਾਮ ਮੋਤੀਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਰਬੰਮੁਕਤਾ ਕਿਆ ਮੋਤੀ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਭੂਖਨਾਦਿਕੋਂ ਮੇ ਉਤਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਲਯਕਰਤਾ ਕਾਲ ਵਾਸੋ ਮੁਕਤ ਕਿਆ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਵਾਂ ॥ ਸਰਬੰਮੁਕਤਾ ਕਿਆ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿਕੋ ਕੇ ਮੁਕਤਿਕਾ ਕਾਰਣਹੈ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਦੇਹਿ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪ੍ਰਾਨ ਮਨ ਬੁਧ ਅਹੰਕਾਰ ਇਨਸੇਮੁਖਜ਼ ਅਰੁ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਸਾਖਜੀ ਸੱਤਾ ਸੰਪਾਦਿਕ ਹੈ ਅਰੁ ਮੁਕਤ ਇਨਸੇ ਭਿੰਨ ਭੀ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਔ ਖਾਸਬੀੜਮੈ ਐਸੇ ਪਾਠਹੈ ਸਰਬੱਖਜ਼ਾਤਾ ॥ ਸਰਬੱਪ ਗਜ਼ਾਤਾ ॥ ਸਰਬੱਪ ਪ੍ਰਾਣੰ ॥ ਸਰਬੱਪੜ੍ਰਾਣੰ ॥ ਸਰਬੱਕਰਮੰ ॥ ਸਰਬੱਧਰਮੰ ॥ ਸਰਬੱਪਜੁਗਤਾ ॥ ਸਰਬੱਪਮੁਕਤਾ ॥ ਸੋ ਅਰਥ ਮੇ ਵਿਲਖਜ਼ਣਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਅਨਸ੍ਵਾਰ ਸਹਿਤ ਹੀ ਪਾਠ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲਮਲਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸਤਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂਪਰਮਭਕਤਿਵੈਰਾਗਜ਼ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂਚਤੁਰਦਸ ਛੰਦ ਚਰਪਟ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਉਤਰਪਖਜ਼ੇ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਸਪਤਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੭ ॥ ਪੰਚਦਸਛੰਦ ਸਮਾਪਤਃ੧੫ ਪ੍ਰਥਮਅੰਸੂ ॥੧॥ ਅਫਜੂ॥ ੪੨

ਪਾਪਕਮਾਵੈ ਦੁਰਮਤ ਦਹਿਆ ॥ ਛੇ ਪੁਤਜਾਏ ਬੇਸਵਾ ਪਾਪਾ
ਦੇਫਲਇਛੇਲਹਿਆ ॥ ਪੁਤ ਉਪੰਨਾ ਸਤਵਾਂ ਨਾਮ ਧਰਨ ਨੂ
ਿਤਉਮਹਿਆ ॥ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ਜਾਇਕੇ ਗੁਰਮੁਖ ਨਾਮ ਨ
ਾਇਣ ਕਹਿਆ ॥ ਅੰਤਕਾਲ ਜਮਦੂਤ ਦੇਖ ਪੂਤਨਰਾਇਣ
ਬੋਲੇਛਹਿਆ ॥ ਜਮਗਣਮਾਰੇ ਹਰਿਜਨਾ ਰਾਜਾਸੁਰਗ ਜਮ
ਭੁੜਨਸਹਿਆ ॥ ਨਾਮਲਏ ਦੁਖ ਡੇਰਾਢਹਿਆ ॥ ਹਾਰਾਮ ਐ
ਸੇ ਉਚਾਰਣਕਰ ਮਲੇਖਜ ਮੋਖਜਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾਸੋਪੈਰਾ
ਟਿਕ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਹੈ ॥ ਕਦਾਚਿੱਛੂਕਰ ਸਾਵਕੇਨ ਨਿਹਤੋ ਮ
ਲੋਛੋ ਜਰਾਜਰਜਰਾ ॥ ਹਾਰਾਮੇਤਿਹਤੋਂਸਿਮਭੂਮਿਪਤਿਤੋ ਜਲ
ਧੰਸੁਨੂਤਜਕੁਵਾਨ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤੋਸੋਗਤਿਮੁਤਮਾਂ ਤਦੀਯਾਂ ਨਾਮ੍ਰਿ
ਪ੍ਰਭਾਵਤਾ ਪੁਨਾ ਕਿੰਚਿਤ੍ਰੈਯਦਿ ਰਾਮਨਾਮਰਸਿਕਸ੍ਯੈਯਾਤਿ
ਪਰਮਾਂਗਤਿੰ॥ ਯਥਾ ਗੁਸਾਂਈ ਜੀ ਭਾਉਕੁਭਾਉ ਅਨਖ ਅ
ਲਸਹੂੰ ॥ ਨਾਮ ਜਪਤ ਮੰਗਲਦਿਸਦਸਹੂੰ ॥ ਤਥਾ ਪੂਤਨਾ ਕੇ
ਨਰਕ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਾਵਤਾਰੇ॥
ਦਸਮਸਕੰਧੇ॥ਅਤਿਪਾਪਿਨਜਗਨਾਥਪੈਬੀੜਾਲੀਯੋਉਠਾਇ॥
ਕਪਟਰੂਪਸੋਰਹਸਜੇ ਗੋਕੁਲਪਹੁਚੀ ਆਇ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਪਾਪ
ਕਰਜੋ ਬਹੁਪੂਤਨਾ ਜਾਸੋ ਨਰਕਛਰਾਇ ॥ ਅੰਤ ਕਹਜੋ ਹਰਿ
ਛਾੜਦੈ ਬਸੀ ਬਿਕੁੰਠਹਿ ਜਾਇ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤ ਪੂਤਨਾ
ਤਰੀ ॥ ਬਾਲਘਾਤਨੀ ਕਪਟਹਿਭਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਦਭਾਗਵਤੇ ॥
ਸ਼ੁਕੋਕ੍ਤਿ॥ਅਹੋਬਕੀਯੰਸਤ੍ਰਨ ਕਾਟਕੂਟੰਜਘਾਂਸਯਾ ਪਾਯਦਪਜ
ਸਾਧ੍ਵੀ ॥ ਲੇਭੇਗਤਿ ਧਾਤ੍ਰਯੁਚਿਤਾਂਤਤੋਨਜੰਕੰਵਾ ਦਯਾਲੁੰਸਰ

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਾਚਾਰਯਾਯਨਮਹ ॥
ਅਥ ਖੋੜਸਮੋ ਰਸਾਵਲਛੰਦ ਲਿਖਯਤੇ ਰਸਾਵਲਛੰਦ ॥ ੴ
ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰਸਾਵਲ ਅਰਥਾਤ ਰਸਕੀ ਪੰਕ੍ਰਿ
ਰੂਪ ਜੋ ਛੰਦ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰਸਕੀ ਬਲੀ ਕਿਆ ਬੋਲਿ ਰੂਪ
ਕਯੋਂਕਿ ਰਸੋਕਾ ਰਸਰੂਪ ਰਸਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਿਸਕਾ ਬਰ
ਨਨ ਤਿਸ ਛੰਦਮੇਕਰਨਾਹੈਤਿਸੀਤੇਪ੍ਰਤਿਪਾਦਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿਕਕਾ
ਅਭੇਦ ਹੋਨੇਕਰ ਛੰਦਨਾਮ ਭੀ ਵਹੀ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ
ਰਸਾਵਲ ਨਾਮਕਰ ਜੋ ਛੰਦ ਹੈ ਤਿਸਮੇ ਤੁਝਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਾ
ਸੁਫਨ ਕਰਤਾ ਹੌਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਨਰਕਨਾਸੈ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਨਰਕਨਾਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਰਕਨਾ
ਮ ਦੁਖਬਿਸ਼ੇਖ ਕਾ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਅਤਲਬਿਤਲ ਸੁਤਲ ਤਲਾਤ
ਲ ਮਹਾਤਲ ਰਸਾਤਲ ਪਾਤਾਲ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਪੰਚਮ
ਸ੍ਕੰਧ ਮੇਂ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਪਰੀਖਜਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸੋ ਅਧਾ
ਰਸਾਤਲਰੌਰਵਕਾਲਸੂਤ੍ਰ ਅਸੀਪਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਮੀਭੋਜਨਾਦਿ ਨਰਕ
ਬਰਨਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਸੋ ਪਤਿਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਯਾਤਨਸਥਾਨ ਹੈਂ
ਸੋ ਤਿਨਕਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਜਾਮੇਲਾਦਿਵਤ ਜੋ
ਅਕਸਮਾਤ੍ ਸੇ ਜਿਨੋਂਸੇ ਨਾਮ ਉਚਾਰਾਹੁਆ ਹੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੋ
ਇਗਾ ॥ ਯਥਾ ਭਗਤਾਉਲੀ ਮੇ ॥ ਪਤਿਤਅਜਾਮਿਲ ਪਾਪ
ਕਰਜਾਇਕਲਾਉਤਲੀਦੇਰਹਿਆ ॥ ਗੁਰੁਤੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਇਕੈ

ਠੰ ਬ੍ਰਜੇਮ ਤਥਾਚ ॥ ਭਗਤਾਉਲੀ ਮੇ ॥ ਆਈ ਪਾਪਿਨ ਪੂ
ਤਨਾ ਦੁਹੀਥਣੀ ਵਿਹੁ ਲਾਇਵਹੇਲੀ ॥ ਆਇ ਬੈਠੀ ਪਰਿਵਾ
ਰਬਿਚ ਨੇਹੁਲਾਇ ਨਿਵਹਾਣ ਨਿਵੇਲੀ ॥ ਕੁਛੜਲਏ ਗੁ
ਬਿੰਦਰਾਇ ਕਰਚੋਟਕ ਚਤੁਰੰਗ ਮਹੇਲੀ ॥ ਮੋਹਨਮਮੇ ਪਾਇ
ਓ ਨ ਬਾਹਰਆਈ ਗਰਬਗਹੇਲੀ ॥ ਦੇਹਬਧਾਇਓ ਚਾਇ
ਓਨਤਿਹਚਰ ਆਰਨਾਰ ਅਠਖੇਲੀ ॥ ਤਿਹੁਲੋਆਂਦਾ ਭਾਰਦੈ
ਚਮੜਿਆਗਲ ਹੋਇ ਦੁਹੇਲੀ ॥ ਖਾਇਪਛਾੜ ਪਹਾੜ ਵਾਂਗ
ਜਾਇ ਪਈ ਉਜਾੜ ਧਕੇਲੀ ॥ ਕੀਤੀ ਮਾਊਤੁਲ ਸਹੇਲੀ ॥
ਪੁਨਾ ॥ ਗਨਿਕਾਕੇ ਨਰਕ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸੋ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਦਭਾਗਵਤਾਦਿਗ੍ਰੰਥੋਂਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ
ਹੈ ਸੋਗਣਿਕਾ ਦੋ ਭਈ ਹੈਂ ਏਕ ਤੋ ਪਿੰਗੁਲਾ ਦੂਸਰੀ ਤੋਤ
ਕਾ ॥ ਸੋ ਪਿੰਗੁਲਾ ਪ੍ਰਸੰਗਤੋ ਪ੍ਰਸਿਧਹੀਹੈ ਏਕਾਦਸ ਮੇਂ ਬਿਦੇ
ਹਰਾਜ ਰਿਖੀ ਜਨਕ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਨਗਰ ਮੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰ
ਤੀ ਭਈ ਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋਕੁਛ ਬੇਸ੍ਵਾ ਬਿਵਹਾਰ ਹੈ ਤਿ
ਸਕੋ ਕਰਤੀ ਹੁਈ ਏਕਦਿਨ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਪ੍ਰਹਰ
ਮੇ ਸਿੰਗਾਰਕੋ ਰਚਕਰ ਜਿਨ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰਨ ਮੈ ਰੋਗ ਹੈ
ਰੂਪ ਰੰਜਨਾਤਮਕ ਤਿਨਕੇ ਮੋਹਿਤ ਕਿਆ ਫਸਾਨੇ ਕੋ ਮਾਨੋ
ਜਾਲ ਰਚਤੀ ਭਈ ਔਰ ਅਪਨੇ ਦ੍ਵਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਉੱਚਾਸਨ
ਬਿਛਾਇਕਰ ਬੈਠਤੀ ਭਈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਕਰਤੀ ਥੀ
ਤਿਸਦਿਨ ਮੇ ਅਰਧਰਾਤ੍ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਤੀਖਜਣ ਕਰਤੀ ਭਈ
ਧਨਵਾਨ ਜੁਬਾ ਪੁਰਖ ਕੋ ਏਕ ਚਲਾ ਜਾਇ ਤਬ ਦੂਸਰੇ

ਔਰਕੇ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕਰੇ ਜੋ ਏ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਜੁ
ਬਾਪੁਰਖ ਹੈ ਯਹ ਮੁਝਕੋ ਧਨ ਦੇਵੇਗਾ ਅਰੁ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕਰੇਗਾ
ਜਬ ਵੋ ਚਲਾਜਾਇ ਤਬ ਔਰਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰਤੀ ਭਈ
ਕੋ ਅਰਧਰਾਤ੍ ਬਿਤੀਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਕਬੀ ਬਾਹਰ ਕਬੀ ਭੀ
ਤਰ ਬਜਾਕੁਲ ਹੁਈ ਹੁਈ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਵੈਰਾਗਜ਼ ਕਾ ਕਨ
ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਅਰੁ ਕਥਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਮੁਝ
ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਮੈ ਸੱਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪ ਸਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪ ਪਤਿ
ਕੋ ਤਿਆਗਕਰ ਜੋ ਮਰਨ ਧਰਮਾ ਅਰੁ ਅਨੰਤ ਕਲੇਸ਼ੋਕਰ
ਯੁਕਤ ਹੈਂ ਤਿਸ ਸੇਮੈ ਸੁਖਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੀ
ਭਈ ਰੋਮ ਤ੍ਵਚਾ ਮਾਂਸ ਮਲ ਮੂਤ੍ ਦੁਰਗੀਧ ਅਪਵਿਤ੍
ਬਸਤੁ ਸਮੁਦਾਯ ਕਰ ਦੁਰਗੰਧਤ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾ
ਰ ਨਿੰਦਨ ਕਰਕਰ ਨਿਸ੍ਪ੍ਰਿਤ ਹੋਕਰ ਸਿਹਜਾ ਪਰ ਸ਼ੈਨ
ਕਰਤੀ ਭਈ ਅਰੁ ਗਾਯਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਯਥਾ ਸ਼ਲੋਕ ॥
ਆਸਹਿ ਪਰਮੰਦੁਃ ਖੰਨੈ ਹਾਸਜੈ ਪਰਮੰਸੁਖੰ ॥ ਯਥਾਸੰਛਿਦਜ
ਕਾਂਤਜਾਸਾਸੁਖੰ ਸੁਖ੍ਵਾ ਪਿਪਿੰਗੁਲਾ ॥ ਐਸੇ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜੀਨੇ ਤਿ
ਸਕੋ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਅਰੁ ਗਾਇਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਯਹਭੀ
ਪਰਮਾਨੰਦ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਨਰਕ ਨਾਸਕਰ ਅ
ਰੁ ਨਰਕ ਜੋ ਪੰਚਮ ਸ੍ਕੰਧ ਮੇ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਸੋਭੀ ਨਰਕ ਹੈ ਅਰੁ
ਜੋ ਗਰਭ ਜੋਨ ਹੈ ਸੋ ਏਭੀ ਚੌਰਾਸੀਲਾਖ ਨਰਕ ਕਥਨ ਕੀ
ਏ ਹੈਂ ਇਸੀਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਜੀਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ
ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਰੂਪ ਬਾਕਜ ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਿਵਾਰ। ਹਾਰ

ਪਰਿਓ ਦੁਆਰ ॥ ਸਮਗ੍ਰਸ਼ਬਦ ॥ ਸੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾ ਨਾ
ਸ ਹੋਨਾ ਏਹੀ ਨਰਕ ਨਾਸ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਿਸ
ਉਦਰ ਤਿਸ ਮਾਇਆ । ਤਬ ਛੂਟੇ ਜਬ ਸਾਧੂ ਪਾਇਆ । ਸੋ
ਸਾਧੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੇ ਕੁਛ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀ
ਧਰਜੂ ਕਾ ਕਥਨ ॥ ਜਿਹ ਨਾਮ ਅਧਾਰਤਰੀਗਨਿਕਾ ॥ ਸੁਏ
ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਬਿਚਾਰ ਹਮਾਰੇ । ਅਰਥਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾ
ਮਹੀ ਸਾਧੂ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਕਹਜੋ ਕਰੀਰ ਪਰੀਤ ਸੋ ਲੇਅੱਲਹ
ਕੋ ਨਾਉ । ਮੋਹਨ ਮਾਨੀ ਬੰਦਗੀ ਗਜ਼ਾਨ ਗਾਇ ਬਲ ਜਾਉ
॥ ਤਥਾ ਦੂਸਰੀ ਗਨਿਕਾ ਕਾ ਨਰਕ ਨਾਸ ਕੀਆਹੈ ਸੋ ਭਾਈ
ਜੀਨੇ ਭਗਤਾਉਲੀ ਮੈ ਦਰਜ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਗਨਿਕਾ ਪਾ
ਪਿਨ ਹੋਇਕੈ ਪਾਪਾਂਦਾ ਗਲ਼ ਹਾਰ ਪਰੋਤਾ । ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਅ-
ਚਾਨਚਕ ਗਨਿਕਾ ਬਾਂਡੇ ਆਇ ਖਲੋਤਾ । ਦੁਰਮਤਿ ਦੇਖਿ ਦ
ਇਆਲ ਹੁਇ ਹਥੋਂ ਉਸਨੋ ਦਿਤੋਸੁ ਤੋਤਾ । ਰਾਮ ਨਾਮ ਉ-
ਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਖੇਲ ਗਇਆ ਦੇਬਣਜ ਸਹੋਤਾ । ਲਿਵ ਲਗੀ
ਤਿਸ ਤੇਤਿਓਂ ਨਿਤ ਪਛਾਏ ਕਰੇ ਅਸੋਤਾ । ਪਤਿਤ ਉਧਾਰ
ਨ ਰਾਮਨਾਮ ਦੁਰਮਤਿ ਪਾਪ ਕਲੇਵਰ ਧੋਤਾ । ਗਈ ਬਿਕੁੰਠ
ਬਿਮਾਨ ਚੜ ਨਾਮ ਰਸਾਇਨ ਛੋਤਅਛੋਤਾ । ਥਾਵ ਨਿਥਾਵੇ
ਮਾਣ ਮਣੋਤਾ ॥ ੫ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਬਸੰਤ ਮਹਲਾ
੫ ॥ ਸੁਨ ਸਾਖੀ ਮਨ ਜਪ ਪਿਆਰ । ਅਜਾਮਿਲ ਉਧਰਿਆ
ਕਹਿਏਕਬਾਰ । ਬਾਲਮੀਕਹਿਹੋਇਆਸਾਧੁਸੰਗ।ਧ੍ਰੁਅਕੋਮਿ
ਲਿਆ ਹਰਿ ਨਿਸੰਗ। ਤੇਰਿਆਂ ਸੰਤਾਂ ਜਾਚਉਚਹਨੂੰ ਰੇਣ।

ਲੈ ਮਸਤਕ ਲਾਵਉ ਕਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੇਣ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗ
ਨਿਕਾ ਉਧਰੀ ਹਰਿ ਕਹਤ ਤੋਤ । ਗਜਿੰਦ੍ ਉਧਾਰਿਓ ਹਰਿ
ਕਿਓ ਮੋਖ । ਬਿਪ ਸੁਦਾਮੇ ਦਾਲਿਦ ਭੰਜ । ਰੋਮਨ ਤੂੰਭੀ ਭਜ
ਗੁਬਿੰਦ । ਬਧਿਕ ਉਧਾਰਿਓ ਖੰ ਪ੍ਰਹਾਰ । ਕੁਬਿਜਾ ਉਧ
ਰੀ ਅੰਗੁਸ਼ਟ ਧਾਰ । ਬਿਦੁਰ ਉਧਾਰਿਓ ਦਾਸਤ ਭਾਇ । ਰੋਮ
ਨ ਤੂੰਭੀ ਹਰਿ ਧਿਆਇ । ਤਾਰੇਗਨੇ ਜਾਤ ਹੈ ਨ ਤਾਰੇਗਨੇ ਜਾ
ਤ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਧਧਕ ਜਰਾਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਯਥਾ ॥ ਜਾਇ ਸੁਤਾ
ਪ੍ਰਭਾਸ ਵਿਚ ਗੋਡੇ ਉਤੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ । ਚਰਨਕਮਲ ਵਿਚ
ਪਦਮ ਹੈ ਝਲਮਲ ਝਲਕੇ ਵਾਂਗੂ ਤਾਰੇ । ਬਧਕ ਆਇਆ
ਭਾਲਦਾ ਮਿਰਗੇ ਜਾਣ ਬਾਣਲੈ ਮਾਰੇ । ਦਰਸ਼ਨ ਡਿਠੋ ਸੁ
ਜਾਇਕੇ ਕਰਣ ਪਲਾਹ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰੇ । ਗਲਵਿਚ ਲੀਤਾ ਕ੍ਰਿ
ਸ਼ਨ ਜੀ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਬਿਰਦ ਬਿਚਾਰੇ । ਭਲੇ ਭਲੇ ਕ
ਰ ਮੰਨਿਅਨ ਬੁਰਿਆਂ ਦੇ ਹਰਿ ਕੰਮ ਸਵਾਰੇ । ਪਾਪ ਕਰੰਦੇ ਪ
ਤਿਤ ਉਧਾਰੇ । ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਨ
ਰਕ ਨਾਸ ਕਿਏ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜਨਕ ਜੀਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ। ਭਗ
ਤ ਬਡਾ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖ-ਮਾਇਆ ਬਿਚ ਉਦਾਸੀ
। ਦੇਵ ਲੋਕਨੂੰਚਲਿਆ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਸਭਾਸੁਖ ਵਾਸੀ । ਜ
ਮਪੁਰ ਗਇਆ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਬਿਲਲਾਵਣ ਜੀਅਨਰਕ ਨਿ
ਵਾਸੀ । ਧਰਮਰਾਇਨੋ ਆਖਿਅਨੁ ਸਭਨਾ ਦੀ ਕਰ ਬੰਦਖਲਾ
ਸੀ । ਕਰੈ ਬੇਨਤੀ ਧਰਮਰਾਇ ਹੋਂ ਸੇਵਕ ਠਾਕੁਰ ਅਬਿਨਾ
ਸੀ । ਗਹਣੇ ਧਰਿਓ ਨ ਏਕ ਨਾਮ ਪਾਪਾਨਾਲ ਕਰੇ ਨਿਰਜ

ਸੀ। ਪਾਸੰਗ ਪਾਪਨ ਪੁੰਜਨੀਂ ਗੁਰੁਮੁਖਿ ਨਾਮ ਅਤੁਲਨ ਤੁ
ਲਾਸੀ। ਨਰਕਹੁ ਛੁਟੇ ਜੀਅਜੰਤ ਕਾਟੀ ਗਲਹੁ ਜਿਲਕ
ਜਮਫਾਸੀ । ਮੁਕਤ ਜੁਕਤ ਨਾਮੇ ਕੀਦਾਸੀ॥ ਪੁਨ॥ ਸੋਰਠ
ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਮਨਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਸਰਨ ਬਿਚਾਰੋ। ਜਿਹ ਸਿਮ
ਰਤ ਗਨਿਕਾ ਸੀ ਉਧਰੀ ਤਾਕੋ ਜਸ ਉਰਧਾਰੋ॥੧॥ਰਹਾਉ
ਅਟਲ ਭਇਓ ਧ੍ਰਮ ਜਾਕੇ ਸਿਮਰਨ। ਅਰੁ ਨਿਰਭੈ ਪਦ ਪਾ
ਇਆ। ਦੁਖ ਹਰਤੌ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੋ ਸੁਆਮੀ ਤੈਕਾਹੇ ਬਿਸ
ਰਾਇਆ॥ ੧ ॥ ਜਬਹੀ ਸਰਨ ਗਹੀ ਕਿਰਪਾਨਿਧ ਗਜ ਗ
ਰਾਹ ਤੇ ਛੂਟਾ। ਮਹਿਮਾ ਨਾਮ ਕਹਾਲਗ ਬਰਨਹੁਰਾਮਕਹਤ
ਬੰਧਨ ਤੇ ਤੂਟਾ॥ ੨ ॥ ਅਜਾਮਿਲ ਪਾਪੀ ਜਗਜਾਨੈ ਨਿ
ਮਖ ਮਾਹਿ ਨਿਸਤਾਰਾ। ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਚੇਤ ਚਿੰਤਾਮਨ ਤੈਭੀ
ਉਤਰਸ ਪਾਰਾ॥ ੩॥ ਪੁਨਾ॥ ਜਹਿ ਮਾਰਗ ਲੂਟੀ ਪਨਿਹਾ
ਰੀ। ਸੋ ਮਾਰਗ ਸੰਤਨ ਦੂਰਾਰੀ ਪੁਨਾ॥ਤੇ ਜਮਨ ਪੇਖਹਿ ਨੈਨ
। ਇਤਜਾਦਿ ਅਨੰਤ ਬਾਕੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਨਰਕ
ਨਾਸਨ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀਪੁਰਾਨਸ੍ਰੀਭਾਗਵਤਭਾਰਤਾਦਿਮੇ
ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਹੈਂ ਸਮਗ੍ਰ ਕਹੇ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ ਕਿਸੂਸੋ ਅਰਥਾਤ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਰਕ ਨਾਸ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ੧ ॥ ਵਾ॥ ਨਮੋ ਨਰਕਨਾਸੇ
ਨਰਕ ਨਾਮ ਦੈਤਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਜੀ ਮਾਰਤੇ ਭਏ
ਹੈਂ ਯਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਆਪੇਖਜਤ ਹੈ ਭਾਗਵਤਕਾ ਇਸ ਕਰਭੀ
ਨਰਕਨਾਸ ਨਾਮ ਹੈ ਭਗਵਤਕਾ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਸੁ ਧਾਤੂ ਭੋ
ਜਨਾਰਥ ਮੇ ਹੈ ਨਮੋ ਨਰਕਨਆਸੇ ਐਸੇ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕ

ਰਨਾ ਕਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤ੍ਰਿਸ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਜੋ ਪਤਿਤ ਪਾ
ਵਨ ਦੀਨਨਾਥ ਭਕ੍ਤਿਵਤਸਲ ਨਰਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਆਸੇ ਕਜਾ
ਭੋਜਨ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾ ਹੈ ਭਾਵਾਰਥ ਕਜਾਕਿ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ
ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਕਿਛੁਕੰਟਕਾਦਿ ਬਸਤੂ ਪ੍ਰਿਅਪੁਤ੍ਰਕੇ ਪਾਦਮੇ ਗਡੇ
ਤੋ ਉਸਕੋ ਚਾਬਛੋੜਤੇ ਹੈਂ ਦਾਂਤੋਂ ਕਰ ਜੋ ਪੁਨਾਮਤ ਗਡੇ ਐ
ਸੇ ਹੀ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪਿਆਰਿ
ਓਂ ਕੇ ਦੁਖਕੋ ਨਖਿਵਤੇ ਹੂਏ ਜੋ ਮੁਝਕੇ ਪਿਆਰਿਓਂ ਕੋ ਦੁਖ
ਦਾਤਾ ਹੈ ਇਸਲਿਏ ਉਨਕੇ ਨਰਕੋਂ ਕੋ ਭੁਖਜਨ ਕਰ ਲੇਤੇ
ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਅਗਿਨ ਸੁਚੀਬਨਮੇ ਮੁੰਜਵਟੀ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ
ਮਰਨ ਕਾ ਅਭਾਵ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਐਸਾ ਮਹਾ ਨਰਕੋਂ ਕਾ
ਨਰਕ ਅਗ੍ਯਾਨ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਗ੍ਯਾਨ ਮੂਰਤਿ ਭਖਜ
ਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਮਵਤ। ਇਸਤੇਭੀ ਨਰਕ ਨਾਸ ਨਾਮ
ਹੈ ਭਗਵਤ ਕਾ ॥ ੩ ॥ਵਾ॥ ਆਸੂਵਜਾਪਾਤੋਂਧਾਤੁਹੈਨਰਕਾਨ ਅ
ਸਨਾਤਿ ਵਜਾਪਨੋਂਤੀਤਿ ਨਰਕ ਨਾਸਹ॥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਅਵੈਵ
ਹੋਨੇਤੇ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਭਗਵਾਨ ਨਰਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਵਿਜਾਪਕਰ ਬ
ਰਤਮਾਨ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਵਾ॥ ਆਸਾ ਨਾਮ ਦਿਸਾ ਕਾ ਹੈ ਨਮੋ ਨਰ
ਕਨਾਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿ
ਜਿਸਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਨਰਕ ਕੀ ਦਿਸ਼ਾ ਭੀ ਦੂਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨ
ਸ੍ਰੀ ਨਰਕ ਨਆਸੇ । ਐਸੇਛੇਦ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ॥ ਤਥਾਚ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ॥ ੫ ॥ ਜਹ ਲਾਲਚ ਜਗ
ਤੀ ਘਾਟ। ਦੂਰ ਰਹੀ ਓਹ ਜਨਤੇ ਬਾਟ। ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਕੀ ਮੁ

ਕਤੀ ਬੀਥੀ ਜਮਕੰ ਮਾਰਰਾਦੂਰ ਰਹਿਆ। ਸਮਗ੍ਰ ਸ਼ਬਦ॥ ਪ॥ ਵਾ॥ ਨਮੋ ਨਰਕਨਾਸੇ (ਕ) ਨਾਮ ਸੁਖਕਾ ਸੋ ਬਿਸ਼ਯ ਸੁਖ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਨਰ ਕਹਿਏ ਮਾਨੁਖ ਗਜਾਤ ਗਜੇਯ ਹੈ ਨਰੁਸ਼ਬਦਕੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਤਿਸੀਮੇਹੋਇਗੀ ਜੋਗਜਾਤ ਗਜੇਯ ਹੋਇਗਾ ਯਥਾਚ ॥ ਆਹਾਰੋਨਿਦ੍ਰਾ ਭਯ ਮੈਥੁਨੰਚ ਸਾਮਾਨਮੇਤਤ ਪਸ਼ੁਮਾਨਵਾਨਾਂ। ਗਜਾਨੰ ਨਰਾਣਾਮਧਿਕੋ ਵਿਸੇ ਸੋ ਗਜਾਨੇਨ ਹੀਨਾ ਪਸ਼ੁਭਹਿ ਸਮਾਨਹ॥ ਇਤਿ ਅਰਥਾ ਤ ਨਰੋਂ ਕਾ ਬਿਖਜ ਸੁਖ ਨਾਸ ਕਰ ਭਜਨਾ ਨੰਦ ਵਾ ਬ੍ਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੬॥ ਵਾ॥ ਨਮੋ ਅਨਰਕ॥ ਨਾਸੇ॥ ਐਸੇ ਅਕਾਰ ਬਿਸਲੇਸ਼ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਅਨਰਕ ਨਾਸ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਰਕ ਕਾ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਨਜਥਾ ਨਿਰਭੈ ਭਏ ਹੂਏ ਜੀਵ ਪਾਪ ਕਰਮ ਮੈ ਪ੍ਰਬਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇਹੈਂ॥ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਸਿਖਜ ਮਰਯਾਦਾਦੂਰ ਹੋ ਜਾਇ॥ ਮੁਕਤ ਆਦਿਕ ਭੀ ਜੀਵਉ ਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਤਉਭੀ ਨਰਕ ਦੁਖ ਭੀ ਮ੍ਰਯਾਦਾ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਸ਼ੀ ਮੈ ਸ਼ਿਵਜੀ ਮੋਖਜ ਸਦਾ ਬ੍ਰਤ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਭੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਮ੍ਰਯਾਦਾ ਕੋ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਾਸ਼ੀ ਖੰਡ ਮੇਂ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਾਰੋ ਖਾਣੀ ਮੈ ਤੇ ਕਾਸ਼ੀ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜਾਗਾਤਮਕ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਤਾਰਕ ਖੜਾਖਜਰ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼

ਕਰ ਦਖਜਣ ਕਰਣ ਮੈ ਮੋਖਜ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕੋਊ ਕਹੈ ਕਿ ਰਿਤੇਗਜਾਨਾਨਮੁਕ੍ਤਿਃ ਸਜਾਤ ॥ ਗਜਾਨਾਦੈਵਤੁਕੈਵਲਜੰ॥ ਨਾ ਨਜਾਪੰਥਾਵਿਦਜਤੇਅਯਨਾਯ ਇਤਜਾਦਿ ਸ਼੍ਰੁਤਿਕੀਕਜਾ ਬਜਵ ਸਥਾਹੋਗੀ ਤੋ ਤਿਸ ਮੇਂ ਉਤਰਯਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਤਾਪਨੀ ਮੇਂ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੋ ਤਾਰਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਬਿਵੇਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਬਜਵ ਸ਼ਤ੍ਰਾਪੂਰਬਕ ਨਿਰਗੁਨ ਤਥਾ ਸਗੁਨ ਪਖਜ ਮੇਂ ਲਗਾਕਰ ਨਿਰੁਕ੍ਤਿ ਪੂਰਬਕਸਗੁਨ ਮੇਂਤੋ ਰਾਖਜਸਮਾਰਨਾਦਿਨਿਰੁਕਤਿ ਕਰੀ ਹੈ ਅਰੁ ਯੋਗੀ ਰਮਨਾਦਿ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜ ਮੇਂ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਆ ਹੈ ਔਰ ਨਿਰਗੁਣ ਪਖਜ ਮੇਂ ਤਤ੍ਵਮਸਜਾਦਿ ਜੋ ਮਹਾਵਾਕਜ ਹੈ ਤਤ ਤੁਲਜਅਰਥ ਕਿਆਹੈ ਨਿਸਚੈਦੇਹ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਸਦਾ ਚਾਰ ਗਤੀ ਕੇ ਲਿਏ ਸ੍ਰੀ ਸੰਕਰਮਹਾਰਾਜਭੈਰਵ ਦਾਰਾਜੋਦੁਃਖ ਅਨਿਤਜ ਅਨੰਤ ਸੰਮਤਸਰਾਨੁਭਾਵਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਮਹੂਰਤ ਮਾਤ੍ਰ ਮੇਂ ਭੁਗਾਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕਰ ਵੈਰਾਗਜ ਨ ਸੰਪਤੀ ਭੀ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਨਹੁਕਠੋਰਮਰੈ ਥਾਨਾਰਸ ਨਰਕਨ ਥਾਛਿਆ ਜਾਈ ॥ ॥ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਭੀ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੋਊ ਬਨਾਰਸ ਜਤਜਾਗਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪੋਤ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕਰ ਭੈਰਵ ਹਵਾਲੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕੋਊਕ ਦਿਨ ਸੰਕੇਤ ਕਿਆ ਹੈ ਆਠਯਾ ਸਾਤਵੇਂ ਦਿਨਦੰਡ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਭੈਰਵਜੀ ॥ ਤਦ ਨਤਰ ਸ਼ੰਕਰ ਜੂ ਕੀ ਅਸਵਾਰੀ ਕੈਲਾਸ ਸੇ ਆਤੀ ਹੈ ਇਸ ਮੇਂ ਭੀ ਕਸੀਕ ਦਿਨਕਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜੋ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਤਾਰਕ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਾਧਿ ਰਾਜ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਾਥਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਯਹ ਬਾਤ ਸਮਾਨਜ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈਂ ਸੋ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਦੇਹ ਤਜਾਗਕਰੈ ਕਾਸ਼ੀ ਕੁਰਖਜੇਤ੍ਰ ਧਾਰੀਗਾ ਸ੍ਰਪਚਰਿਹੁਗੌਸ਼ਾਲਾ ਕਲਹਰਭੂਮੀ ਮੈਂ ਅਨੰਤ ਸੁਭਾਸੁਭ ਸਥਾਨ ਮੇ ਸੋ ਮੋਖਜ ਰੂਪ ਹੈ ਤਥਾਚ ਹਰਿਕਾ ਸੰਤ ਮਰੈ ਹਾੜੈਬੈਸਗਲੀਸੈਨਤਰਾਈ ਇਤਿ ॥ਐਸੇ ਭੀ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਤਾਪਨੀ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ਯਤ੍ਰ ਕੁਤ੍ਰਾਪਿਤਦਭਕ੍ਰੁਹ ਪ੍ਰਾਣਾਨ ਤਜਜਤਿ ਤਤ੍ਰਦੈਵਹ ਤਾਰਕ ਮੰਤ੍ਰੋਪਦਿਸਤਿ ਇਤਿ ॥ ਜਹਾ ਤਹਾਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਭਗਤ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜਾਰੀ ਤਿਸੀ ਦੇਸ਼ ਮੈ ਦੇਵ ਨਰਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨ ਤਾਰਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਲੰਬਿਸਤਰੋਣ ॥ ਸੋਨਮੋ ਅਨਰਕ ਨਾਸੇ ਅਕਾਰ ਬਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾ ਅਰਥ ਕਥਨ ਹੁਆ ਪੂਰਬੋਕ੍ਤ ਕਰ ਅਬ ਅਪਰਵਜਾਖਜਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਕਾਖਜਰਕੋਸ਼ਾਨਸਾਰ ॥ ਤਥਾਚ॥ ਕਹਪ੍ਰਜਾਪਤਿਰੁਦਿਸ਼ੋਕੋਰਕਵਾਯੁਨਲੋਖੂਚ ॥ ਕਸ੍ਯੁ ਤਮਨਿਮਯੂਰੇਚਕਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹੋ ਉਦਾਹ੍ਰਿਤਹ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕੰਸ਼ਿ ਰੋਜਲਮਾਖਜਾਤੰ ਕੰਸੁਖੰਚਪ੍ਰਕੀਰੰਤਿਭੰਃ ਨਮੋਨਰਕ ਨਾਸੇਤਿ ਨਮੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਨਰ ਕਹਿਏ ਮਾਨੁਖਜ ਅਰ ਕ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਅਰਥਾਤ ਮਾਨੁਖਜੋਂ ਸੇ ਲੇਕਰਬ੍ਰਹਮਾਪਰਿਯੰਤਨਾਸੇਕਹਿਏ ਨਆਸੇਤਿ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੀ ਆਸਾ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਤਥਾ ਕ ਸ਼ਬਦ ਵਾਯੁ ਅਰੁ ਅਨਲਾਰਥ ਮੇਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਮੋ ਨਰਕਨਾਸੇ ਨ

ਆਸੇ ਅਰੁ ਕ ਸੂਰਜ ਅਰੁ ਵਾਯੁ ਅਨਿਲ ਅਗਿਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਸਾ ਅਰਥਾਤ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀ ਇਛਾ ਜਿਸ ਕੋਂ ਨਰਮਨੁਖਜਾਦਿਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕਹ ਭੀ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰਕ ਨਾਸੇ ॥ ੯ ॥ ਵਾ ਤੁਝ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋਂ ਨਰਮਨੁਖਜੋ ਸੇ ਆਦਿਲੇ ਕਰ (ਕ) ਪ੍ਰਜਾਪਤਿਸੂਰਯਅਗਿਨੀ ਆਦਿਕੋਂਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਤਿਸ ਤੁਝ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ੧੦ ॥ਪੁਨਾ॥ ਕ ਸ਼ਬਦ ਆਤਮਾਰਥ ਭੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਰਜੋ ਮਨੁਖਜ ਹੈ ਕ ਕਹਿਏ ਆਤਮਾ ਮੇਂ ਕਿਆ ਮਨਮੇਂ ਨਾਸੇਨਹੀ ਹੈ ਆਸਾ ਕਰਤੇ ਆਤਮਪਦਕੋਂ ਪਾਇਕਰਤਥਾਚਗੀਤਾਯਾਂ॥ ਯਸਤ੍ਵਾਤਮਰਿਤਿਰੇਵਸਜਾਦਾਤਮਤ੍ਰਿਪ੍ਰਤਸ੍ਯੁਮਾਨਵਹ॥ਆਤਮ ਨਜੇਵਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟਹ ਤਸਜਕਾਰਯੰਨਵਿਦਜਤੇ ॥ ਹੇ ਅਰੁਜਨ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਆਤਮਾ ਰਤੀ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਆਤਮਾ ਮੇਹੀਂ ਹੈ ਰਤੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਜਿਸਕੀ ਵਾਹਜਵਿਸ਼ਯੋਂ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਆਤਮ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਾਸ੍ਯੁਮਾਨਵਹ ॥ ਜੋ ਮਨੁਖਜ ਆਤਮ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੈ ਕਜਾ ਆਤਮਾ ਮੈਹੀ ਹੈ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰੀਤੁਸ਼੍ਰੀਜਿਸ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵਾਹਜ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਮੇਂ ਤਸਜਕਾਰਯੰਨਵਿਦਜਤੇ ਤਿਸਕੋਂ ਪੁਨਾ ਔਰ ਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਯ ਅਹਿਜਕਪਾਰਲੌਕਿਕਵਾਕਜਸ਼੍ਰੁ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਅਰਥਾਤ ਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤਜਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ਪੁਨਾ ਕ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਇਹਾਂਨਰੁ ਕਰਕੇ ਗਜਾਤਗਜੇਯ ਮਹਾਤਮਾ (ਕ) ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਿਸ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਸੇ ਨ ਆਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਪਰਆਸਾਕਿਸੀਕੀ ਜਿਸਕੋ॥ਵਾ॥ ਜਿਸ

की क्रिपाकर तिसकों नमह ॥ ११ ॥ वा ॥ नमो अनरक
नासे न अरकह नरकह न जो होय सूरज सो कहिऐ
अनरक अरथात चंद्रमा तदोपलखजत ग्रहतासीकार
करनी अरथात नमसकारहोवै भगवानके पूती भगतों
के रिदेकी जहतता किजा अगजतता कों नाश करतहै ॥वा
॥क॥नामसुरघ का है तेजके वासते नरु मानुखज सों ले
कर सूरयकी आपेखजा नहीं जिसकों सो कहिऐ नरक
नासे ॥ १२ ॥ वा ॥ नरोंके पूती तेजकी पूापती अरथ
सूरज की आसा नहीं है ऐसेही शांतीके पूापत के ली
ए । और सौंदरयता की पूापती के लिए चंद्रमाकी आ
पेखजा नहीं है जिसकों किउंकि वाहिगुरु कईकोट
सूरयवत तेजसी होनेते अरु कईकोट चंद्रतुलज सीत
ल पूकाशक अरु लावनजता की अवधी होनेते ऐसेही
पवनकी आपेखजा बेगके लिए नहीं है कईकोट पव
न तुलज बेगवान होनेते अरु अनलकी आपेखजा दाह
पूकाश के लीए नहीं है कईकोट अगिन तुलज दाह
क पूकाशक होनेते ॥१॥अरु (क) शबद की पूथ्वी मधु
रमे भी है सोमधुरोपलखजत मधुरका सूमीकारतकेय
खटमुख सरब देव सैनापती सूीकार करना अरथात
नरोंसे लेकर कारतकेय पूजंत पेरना शकी लिए
किसी की आपेखजा नहीं है जिसकों तिसकों नमह ॥ वा

॥अगजातेकुतसितेचैव संगजाघामनुकंपने । तदजुकूो
नीतावापजलपेहूसे वाचजेतु कहसिमूतह॥अगजात अ
रथ मे ऐसे संबंधकरना नमोनरकनासेनमसकारहोइ
तिस अकालपुरखके पूती जिसकी माया कों तापकर
नरु जो अगजात गजान से रहित सो नासे कजा वारं
वार नासकों अरथात जनम मरन कों पूापत होते
हैं ॥ तथाच सी गुरुगंथे ॥ मानुख बिन बुझे बिर-
था आइआ ॥ अनिक साज सिंगार बहु करता
जिउ मिरतकओढाइआ ॥ आवनआए सिसट मे बिन
बुझे पसुढोर ॥ नानक गुरुमुख सो बुझै जाके भागमथो
र॥ पुना अकाल उसततों कः ॥ धूकम लहारीगज
गदहा बिभूत धारी गिदुआ मसान बास करिओही
करत है ॥ घुघू मट बासी लरी चलत उदासी मृग
तरुवर सदीव मोन साधेही मरत है ॥ बिंद के सध
इआ ताहि हीज की बछिआ देत बंदरा सदीव पा
इ नागेहीफिरत है ॥ अंगनाअधीन कामकूोधमेपूबीन
ऐक गजानके बिहीन छीन कैसे कैतरतहैभूतबनचारी
॥१॥छित छैना सडै दूधा धारी पौन के अहारीसो भुजैग
जानिजुत है ॥ तिन के भछइआ धनलोभकेत जइआ
तेतोगउअनकेजइआबिख भइआमानियतुहै ॥ नभके
उडइआ भांहि पंछी की बडाई देत बकुला बिना

ਤਬਾਇ ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ॥ ੯ ॥ ਮਨਰੇ ਕਹਾ ਭਇਓ ਤੈ ਬਉਰਾ ॥ ਅਹਿ ਨਿਸ ਅਉਧ ਘਟੈ ਨਹਿ ਜਾਨੈ ਭਇਓ ਲੋਭ ਸੰਗਹਉਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੋ ਤਨ ਤੈ ਅਪਨੋ ਕਰ ਮਾਨਿਓ ਅਰੁ ਮੁੰਦਰ ਗ੍ਰਿਹਨਾਰੀ ॥ ਇਨਮੈ ਕਛੁ ਤੇਰੋ ਰੇ ਨਾਹਿਨ ਦੇਖਹੁ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਤਨ ਜਨਮ ਅਪ ਨੋ ਤੈ ਹਾਰਿਓ ਗੋਬਿੰਦ ਗਤ ਨਹਿ ਜਾਨੀ ॥ ਨਿਮਖਨਲੀਨ ਭਇਓ ਚਰਨਨ ਸਿਉ ਬਿਰਥਾ ਅਉਧ ਸਿਰਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਨਰ ਸੁਖਿਆ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥ ਅਉਰ ਸਗਲ ਜਗ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਨਿਰ ਭੈ ਪਦ ਨ ਹਿ ਪਾਵੈ ॥ ੨ ॥ ੯ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਐਸੇ ਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ॥ ਦੇਸਮੁਤਸ੍ਰਿਜਤ ਚੱਛਿਤੀ ਸਿੰਘਃ ਸਤ ਪੁਰੁਖਃ ਗਜਾਃ ਤੜ੍ਵੈਵਨਿਧਨੰਯਾਂਤਿਕਾਕਃ ਕਾਪੁਰਖਃ ਮ੍ਰਿਗਾਃ॥ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤੁਝਕੋਂ ਜੋ ਤੇਰੀ ਮਾ ਇਆ ਕਰ ਮੋਹਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੀਸਰਾ ਸੰਗਜਾ ਬਾਚੀ ਭੀ ਕਸ਼ਬ੍ਰਹੈ ਤਿਸਕਾ ਐਸੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਕਿ ਨਮੋ ਨਰਕ ਨਾਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤੁਝਕਉ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਿ ਤੁਝਕੀ ਮੋਹਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰ ਬਿਰਥਾ ਜੋ ਸੰਗਜਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈ ਬੇਦੀ ਹੋਂ ਤੈ ਹੁਣ ਹੋਂ ਭਲਾਹੋਂ ਸੋਢੀ ਹੋਂ ਮੈ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਂ ਮੈ ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਹੋਂ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮਨ ਹੋ ਮੈ ਖਤ੍ਰੀ ਹੋਂ ਬੈਸ਼ਜ ਹੋਂ ਸੂਦਰ ਹੋਂ ਉਦਾਸੀ ਹੋਂ ਬੈਰਾਗੀ ਹੋਂ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੋਂ ਬਾਂਣਪ੍ਰਸਥੀ ਹੋ ਪੰਡਿਤ ਹੋਂ ਗਾਯਕਹੋਂ ਗੁਣੀ

ਲ ਬ੍ਰਿਕਧਜਾਨੀ ਠਾਨੀਜਤੁ ਹੈ ॥ ਜੋਤੇ ਬਡੇ ਗਜਾਨੀ ਤਿ ਨੋ ਜਾਨੀ ਪੈ ਬਖਾਨੀ ਨਾਹਿ ਐਸੋਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮਨ ਭੂਲਆ ਨਿਯੁਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਅਰਥਾਤ ਗਜਾਨ ਬਿਨਾ ਵਿਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤਤ੍ਰਮਸੀ ਮਹਾ ਵਾਕਜ ਜਨਜ ਐਕਜ ਰੂਪ ਬਿਨਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕਰ ਮੋਹਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਜੀਵ ਨਾ ਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਔਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਸੀ ਪਖ ਮੇ ਹੈ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਬਡੋ ਚਿਤ ਕੋ ਉਦਾਰ ਰਾਜ ਨੀਤਖ ਬਰਦਾਰ ਸਮੈ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਣੀ ਬੋਲਤ ਲਪੇਟ ਕੀ ॥ ਕਰੈ ਪਾਵਕ ਅਹਾਰ ਫੇਰੈ ਨਖ ਸਜੈ ਪਹਾਰ ਜਲਕੀ ਬਹਾਇ ਧਾਰਜਗ ਮਾਹਿ ਬਡੋ ਚੇਟਕੀ ॥ ਜੋਗ ਕਲਾਸੈ ਪ੍ਰਪਕ ਯਾ ਮੈ ਕਛੂ ਨਾਹਿਸ਼ੱਕ ਸਿੱਧ ਬਰਹੱਕ ਜਾਨ ਲੇਤ ਪਰ ਪੇ ਟ ਕੀ॥ ਐਸੋ ਤੋ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਬ੍ਰਹਮ ਬੋਧ ਬਿਨ ਪਾਪੀਯਾਂ ਕੀ ਯਾਵਤ ਹੈ ਕ੍ਰਿਆ ਸੋ ਤੋ ਸਭ ਅਲਸੇਟਕੀ ॥ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੇਰੀ ਆਗਜਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਐਸੇ ਐਸੇ ਜਤਨ ਸੀ ਲੀ ਨਰ ਭੀ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਗਜਾਤ ਅਰਥ ਮੇ ਐਸੇ ਹੀ ਨਿਰਬਾਹ ਕੀਆ ਹੈ ਅਬ ਕੁਤਸਿਤਾਰਥ ਮੇ ਲਗਾਤੇਹੈਂ॥ ਨਮੋ ਨਰਕ ਨਾਸੇਤਿ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤੁਝਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋਨਰ ॥ਕ॥ ਕਸ਼ਬ੍ਰ ਕੁਤਸਿਤਾਰਥ ਮੇਪ੍ਰਸਿੱਧਹੀਹੈਕਭੀਅਰੁਕੁਭੀਯਥਾਕੁਤਸਿਤਃਪੁਰਖਃਕੁਪੁਰ ਖਃ॥ ਇਤਿ ਤੁਝਕੀਮਾਇਆ ਕਰ ਜੋ ਕੁਪੁਰੁਖ ਹੈ ਵਿਖਯੀ ਸੋ ਵਿਖਜ ਰੂਪ ਬਿਖਕਰ ਬਾਰੰਬਾਰ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ

ਯੁਕਤਭੀ ਕਕਾਰਕਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤਤਜੁਕਤ ਕਿਆ ਤਿਸ ਕ੍ਰਿ
ਹ ਕੁਟੰਬ ਪਾਲਨ ਪੋਖਨ ਕੀ ਵਾ ਸ੍ਵਸ਼ਰੀਰਕੇ ਪਾਲਨ ਕੀ॥
ਵਾ ॥ ਤਿਸ ਬਜ਼ਵਹਾਰਕੀ ਹੀ ਸਮਾਨੇਸੇ ਜੋ ਜੁਗਤ ਹੈ ਜੁਰਾ
ਤ ਕਿਆ ਤਿਸਕਾ ਚਿੰਤਨ ਯਹ ਐਸੇ ਹੋਇ ਇਸਕੋ ਐਸੇ
ਪ੍ਰਕਾਰਕਰ ਕਰੈਂ ਤੋ ਐਸਾ ਹੋਇ ਪੂਰਬਕੋਚਲੈਂ ਤਹਾਂਤੇ
ਸੁਫੇਦੀ ਆਦਿਕ ਲਿਆਵੈ॥ਕਾਸ਼ਮੀਰਸੇਕੇਸਰਕਸਤੂਰੀ ਪਸ਼
ਮੰਬਰਾਦਿ ਲਿਆਇਕਰ ਪੂਰਬ ਮੇ ਬੇਚਹਿ ਤੋ ਅਧਿਕ ਲਾਭ
ਮਿਲੇਗਾ ਵਾ ਪਸ਼ੁਮ ਕੋਚਲੈ ਵਹਾਂ ਸੇ ਅਨੇਕ ਤਰਹ ਕੇ ਮੇਵੇ
ਅਰੁ ਬਸਤ੍ ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਲਿਆਵਹਿਤਬ ਅਧਿਕ ਹੀਲਾਭ
ਮਿਲਹਿ ਐਸੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕਰ ਜੁਗਤਕੋ ਚਿੰਤਨ
ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਰਸਾਇਨੀ ਮਿਲੇ ਤਬ ਰਸਾਇਨ ਸੀਖੀ
ਏ ਤਬ ਅਧਿਕ ਧਨ ਹੋਇ ਯਾ ਪਾਰਸ ਮਿਲਜਾਇ ਕਿਸੀ
ਤਰਹ ਸੇ ਪੁਨਾ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਮੇ ਮੰਤ੍ ਅਨੇਕਤਰਹ ਕੇ ਸਾਧਤਾ ਹੈ
ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਜਹਾਜ ਭਰਕਰ ਦੇਸਾਂਤਰ ਕੋ ਜਾਤਾਹੈ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ
ਕਰ ਅਭਿਭੂਤਹੂਆਹੂਆ॥ਯਥਾ ਸ੍ਰੀਭਰਥਰੀਜੂ ॥ਉਤਖਾਤੈਨਿ
ਧਿਸ਼ੰਕਯਾ ਖਜ਼ਤਿਤਲੰਧਮਾਤਾਗਿਰੇਰਧਾਤਵੋ॥ਨਿਸਤੀਰਣਹ
ਸਰਤਾਂਪਤਿ ਯਤਨੇ ਨ ਸੰਤੋਖਿਤਾ ਨ੍ਰਿਪਤਿਯਹ ॥ ਮੰਤ੍ਰਾਰਾਧ
ਨਤਤਪਦੇ ਨਮਨਸਾ ਨੀਤਾਸ਼ਮਸ਼ਾਨੇਨਿਸਾ ॥ ਲਬਧਾਕਾਨ
ਬ੍ਰਿਰਾਟ ਕੋਪਿਨਮਯਾ ਤ੍ਰਿਸ੍ਵੈਧੁਨਾਂਮੁੰਚਮਾਂ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਸੋਃ ॥ ਕਿ
ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਤੇ ਜੀਵ ਚਾਹੇ ਅਬਚਾਹੇਕਹਾਂ ॥ ਕਿਧੋਕਰੈ ਨਿਰ
ਜੀਵ ਆਸੇਤਵ ਆਸੇ ਕਵਨ॥ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ

ਹੋਂ ਇਤਜਾਦਿਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜੋ ਸੰਗਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋਗੀ ਜ਼ਤੀ
ਆਦਿ ਇਸਮੇ ਨਰੁ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਛਿੰਨ ਅਭਿ
ਮਾਨਕਰਪੁਨਾਜੋਅਨੁਕੰਪਕੰਪਨ ਅਰਥ ਹੈ ਕਕਾਰਕਾ ਨਮੋ
ਨਰਕ ਨਾਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤੁਝਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ
ਤੁਝਕੀ ਮੋਹਮਾਇਆਮੇ ਜੀਵਬ੍ਰਿਥਾਹੀ ਨਾਸ਼ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤੇ
ਹੈਂਸੋ ਅਨੁਕੰਪਾਕਿਆਹੈ ਕਿਅਹੋਏਮੁਝਕੇ ਬਾਲ ਪੁਤ੍ਪੌਤ੍ਾਦਿ
ਕ ਹੈਂ ਅਰੁ ਬ੍ਰਿਧ ਮਾਤਾਪਿਤਾ ਹੈ ਇਨਕੀ ਪਾਲਨਾ ਮੈ ਕੈਸੇ
ਨ ਕਰੋਂ ਮੁਝਕੋ ਅਵਸ਼ਜ਼ ਕਰਨੀਯ ਹੈ ਮੁਝਬਿਨਾ ਇਨਕਾ
ਕੌਨਹੈ ਐਸੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਹੀ ਜੀਵ ਮੋਹਰੂਪ ਪੰਕਮੇ ਫਸਾ ਹੂਆ
ਪਾਰਬ੍ਹਮ ਜੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਤਿਸਸੇ ਵੈਮੁਖਜ਼ਤਾ ਕੋ
ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤਾਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕਬੀਰਜੀਉ॥ ਬਹੁ
ਪਰਪੰਚਕਰ ਪਰਧਨ ਲਿਆਵਹਿ॥ ਸੁਤਦਾਰਾ ਪੈ ਆਨ ਲੁ
ਟਾਵਹਿ॥ ਭੂਲੇਮਨਮੇਰੇਕਪਟਨ ਕੀਜੈ॥ ਅੰਤਨਿਬੇੜਾ ਤੇਰੇ
ਜੀਅਪਹਿ ਲੀਜੈ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਛਿਨਛਿਨ ਤਨ ਛੀਜੈਜਰਾ
ਜਨਾਵੈ ॥ ਤਬਤੇਰੀਓਕ ਕੋਊਪਾਨਿਓਨਪਾਵੈ ॥੧॥ ਕਹਤ
ਕਬੀਰ ਕੋਊ ਨਹੀਤੇਰਾ ॥ ਹਿਰਦੈ ਰਾਮ ਕੀਨ ਜਪਸ ਸਵੇਰਾ
॥੨॥ ਪੁਨਾ ॥ ਪ੍ਾਨੀ ਤੂੰ ਆਇਓਲਾਹਾਲੈਨ ॥ ਲਗਿਓ ਕਿਤ
ਕੁਫਕੜੇ ਸਭ ਮੁਕਤੀ ਚਲੀਰੈਨ ॥ ੧ ॥ ਐਸੇ ਮੋਹਰੂਪ ਪੰਕ
ਮੇ ਖੁਭਾਹੂਆ ਸਾਧਸੰਗਤ ਗੁਰੋਂਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੂਆ ਹੂਆ ਨਰ
ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਨੁਕੰਪਾਕਰ॥ਇਹੀ ਅਨੁਕੰਪਾ ਜੋ
ਕਰ ਦੁਖੀ ਦੀਨੋ ਪੈ ਕਰੈ ਤੋ ਇਸਕਾ ਕਲਜ਼ਾਨ ਹੋਇ ਤਤ

ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਕਰਕੇਵਿਆਕੁਲ ਹੂਏਹੂਏਨਰਤਿਸਧਨਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕੇ ਜੁਗਤੀਕੇ ਚਿੰਤਨਕਰ ਹੀਂ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਮਾਇਆ ਕਰਮੋਹਿਤ ਵਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ਇਤਿ ॥
ਪੁਨਾ॥ਨੀਤੀਮੇ ਭੀ (ਕ) ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਸੋ ਛੀਤੀ ਸਾਮਦਾਮ ਦੰਡ
ਭੇਦ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਪਾਦੋਂਕਰ ਯੁਕਤਹੈਂ ਸੋ ਨਮੋ ਨਰਕਨਾਸੇ
ਨਸਸਕਾਰਹੋਵੈ ਤਿਸ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋਥਕਿ ਜਿਸਕੀ ਮਾਇ
ਆਕਰ ਮੋਹਿਤ ਹੂਏਹੂਏ ਬੇਮੁਖ ॥ ਯਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥
ਦੇਦੇਥਾਵਹੁਦਿਤਾਚੰਗਾਮਨਮੁਖਐਸਾ ਜਾਣਿਐ॥ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ
ਚਤੁਰਾਈਤਾਕੀ ਕਿਆਕਰਆਖਬਖਾਣਿਐ॥ ਇਤਿ ਜੋ ਕੂਛ
ਰਾਜਯਾਦਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਨੇ ਦੀਆਹੈਤਿਸੀਮੇਲੰਪਟਹੂਏ ਹੂਏ
ਭੋਗ ਲਾਲਸਾਕਰ ਬਧੇਹੂਏਨੀਤੀਕੇਚਿੰਤਨਮੇਹੀਬ੍ਰਿਥਾਕਾਲ
ਗਵਾਉਤੇਹੈਂ ਤਿਸਪਰਇਸਥਿਤਜੋ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਤਿਸਕੋ
ਨਚਿੰਤਨ ਕਰ ਕਰ ॥ ਯਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀਮਦਭਾਗਵਤੇ। ਭੂਮੀਵਾਕ੍ਯੰ
ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਵਾ ਆਤਮਜਏ ਵਿਗ੍ਯਾਨ ਨ੍ਰਿਪਾਨਹਸਤਿਭੂਰਯੰ ਅਹੋ
ਮਾਂ ਵਿਜਿਗੀਖੰਤਿ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯਜੋ ਕ੍ਰੀੜਨ ਕਾ ਨਰਾਃ। ਭੂਮੀ ਹਸਤੀ
ਹੂਈ ਅਪਨੇ ਜੈਮੇ ਜੇ ਲਰੇ ਹੂਏ ਰਾਜਾ ਹੈਂ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਦੇਖ
ਕਰ ਕਹਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬੜਾ ਆਸਚਰਯ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮ੍ਰਿਤਕੇ
ਖਿਡਾਵਨੇ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕੇ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਹੂਏਹੂਏ ਮੁਝਕੇ ਜੈਕੀ ਇ
ਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇਕ ਸਰਪ ਮੁਖਮੈ ਮੈਂਡੁਕ ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ ਅ
ਮਸਕੋਂ ਕੇ ਖਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅ
ਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਅਰੁ ਕਾਮ ਭੋਗਕੇ ਲੀਏ ਜੋ ਜੀਵ ਮ

ਨੋਰਥ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਦੈਵੀਮਾਇਆ ਕਰ ਮੋਹਿਤ ਹੂਏਹੂਏ ਸੋ ਭ
ਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵਜੂ ਗੀਤਾਕੇ ਥੋੜਸਾ ਧਜਾਯ ਮੇ ਕਥਨ ਕ
ਰਤੇ ਹੈਂ॥ਤਥਾਹਿ॥ਦ੍ਵੌਭੂਤ ਸਰਗੌਲੋਕੇ ਸ੍ਮਿਨ ਦੈਵਸੁਰ ਏਵ
ਚ । ਦੈਵੋ ਵਿਸਤਰਸ਼ਹ ਪ੍ਰੋਕਤਹ ਆਸੁਰੰਪਾਰਥਮੇਸ਼੍ਰਿਨੁ॥ ੫
॥ ਅਰਥ ਹੇਪਾਰਥ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਇਨ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਸਰਗ
ਇਸ ਲੋਕਮੇਂ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਏਕਤੋ ਦੈਵ ਅਰੁਏਕ ਆ
ਸੁਰ ਸੋਦੈਵਤੋ ਬਿਸੰਤਾਰੁ ਪੂਰਬਕਤੁਝਕੋਕਹਾਹੈਅਰੁ ਆਸੁਰ
ਸ੍ਵਭਾਵਕਰ ਮੁਝਸੇ ॥੬॥ਤਥਾ॥ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵਿੰਚ ਨਿਰ੍ਭੀਚਜਨਾਨ
ਵਿਦੁਰਾਸੁਰਾਃ। ਨਸ਼ੌਚੰਨਾਪਿਚਾਚਾਰੋਨਸਤਯੰਤੇਖੁਵਿਦਜ਼ਤੇ॥੭
ਹੇ ਅਰੁਜੁਨ ਜੋ ਆਸੁਰ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖਹੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ
ਔਨਿਰ੍ਵ੍ਰਿਤਿਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਅਰੁ ਸ਼ੌਚਕੋ ਹੀਨਜਾਨਤੇਹੈਂ ਨ
ਅਚਾਰ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁਨਸਤਜ਼ਹੀ ਤਿਨਮੇ ਵਿਦਜ਼ਮਾਨ
ਹੈ ॥ ਅਸ਼ਤਜ਼ਮਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠੰਤੇ ਯਗਜ਼ਦਾਹੂ ਰਨੀਸ਼੍ਵਰੰ। ਅਪਰਸਪ
ਰ ਸੰਭੂਤੰ ਕਿੰਮਨਜ਼ਤ ਕਾਮਯਹੈਤੁਕੰ ॥ ੮ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ
ਅਸੁਰ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲੇ ਲੋਗਹੈਂ ਸੋਜਗਤਕੋ ਅਸਤ੍ਯ ਅਰੁਨਿ
ਰਾਸ਼੍ਰਯ ਅਰੁਨਿਰੀਸ਼੍ਵਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਇਸਕੀ ਉਤਪੱਤੀ
ਕੇਵਲਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖਕੇ ਸੰਜੋਗਸੇ ਕਹਿਤੇਹੈਂ ਕਿ ਔਰਇਸ
ਮੈ ਹੇਤੁ ਕੋਊਨਹੀਂ ਕੇਵਲ ਕਾਮਹੀ ਹੇਤੁਹੈ ॥ਏਤਾਂਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਵ
ਸ੍ਟਭਜ ਨਸ੍ਮਾਤਮਾਨੌਲਪਬੁਧਿਯਹ। ਪ੍ਰਭਵੰਤਯੁਗ੍ਕਰਮਾਣਹ
ਖਯਾਯ ਜਗਤੋਹਿਤਾਹ ॥ ੯॥ ਅਰਥ ਯਹ ਜੋ ਪੂਰਬਨਾਸ
ਤਿਕ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਥਨ ਕਰੀਹੈ ਤਿਸਕੋ ਆਸ੍ਯਕਰਕਰਕੇ

ਨਜਾਯਕਰ ਅਰਥਕੇ ਸੰਚਯੋਂ ਕੋ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੨ ॥ ਅਰੁ ਅੰ
ਤਰ ਸੇ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ਇਦਮਦਜ ਮਯਾਲਬਧ ਮਿ
ਮੰਪ੍ਯਾਪਜਸੇਮਨੋਰਥੰ। ਇਦਮਸ੍ਤਿ ਇਦਮਪਿਮੇਭਵਿਖਜਤਿਪੁਨ
ਰਧਨੰ ॥ ੧੩ ॥ ਯਹਧਨਤੋ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋ ਚਾਇਆ ਹੈ
ਆਜ ਅਰੁ ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਕੋ ਭੀ ਸਿਧ ਕਰੈ ਗੇ ਜਿਸਕਿਸ
ਪ੍ਕਾਰ ਕਰ ॥ ੧੩ ॥ ਅਸੌ ਮਯਾ ਹਤਾਸ਼ਤ੍ਰੂਰ ਹਨਿਖਜ਼ੇਚਾ ਪ
ਰਾਨਪਿ। ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੋ ਮਹੰਭੋਗੀ ਸਿਧੋਹੰ ਬਲੱਵਾਨਸੁਖੀ॥ ੧੪
॥ ਯਹ ਸ਼ਤ੍ਰੂਤੋ ਆਜਮੂਆ ਮਾਰਾਹੈ ਮੈਨੇਔਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰੋਂਗਾ
ਕਬੀ ਨ ਛੱਡੋਂਗਾਮੈ ਈਸ੍ਵਰਸਾਮਰਥਹੂੰਮੈ ਭੋਗੀ ਹੋਂ ਮੁਝਸੈ
ਸੇ ਭੋਗ ਕਿਸਕੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਮੈ ਆਜ ਸਿਧਹੋਂ ਬ
ਲਵਾਲਾ ਹੋਂ ਸੁਖੀਭੀ ਮੈਹੀ ਹੋਂ ਔਰ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ॥ ੧੪ ॥ ਆ
ਢਜੋਅਭਿਜਨਵਾਨਸਿਮਕੋਨਜੋਸ੍ਤਿਸਦ੍ਰਿਸ਼ੋਮਯਾ॥ਯਖਜ਼ੇਦਾਸਜਾ
ਮਿਮੋਦਿਖਜ ਇਤਜ ਗਜਾਨਵਿਮੋਹਿਤਾ॥ ੧੫ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁ
ਨ ਤੇ ਅਸੁਰ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲੇਐਸੇਧਨਕੁਲਕਾਅਭਿਮਾਨਕਰਤੇ
ਹੈਂਕਿਹਮਧਨਾਢਜਹੈਂਹਮਕੁਲਵਾਨਹੈਂਹਮਬਹੁਤਭੁਜਾਵਾਲੇਹੈਂ
ਏਕਹੁੰਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰ ਹਜਾਰਾਂ ਇਕੱਤ੍ਰ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਜੋ
ਚਾਹੈ ਸੋ ਕਰੈਂ ਔਰ ਹਮਾਰੇ ਸਮਾਨ ਕੌਨ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਅਪਨੇ
ਪਾਸ ਚਲਕਰ ਨਹੀਂ ਆਉਤੇ ਬ੍ਾਹਮਣਾਦਿ ਤਿਨਕੋ ਜਗਜ਼
ਕਰ ਬਸੀ ਕਰੈਂਗੇ ਅਰੁ ਪ੍ਰਿਸ੍ਤ ਹੋਇਗੇ ਅਰੁ ਆਨੰਦ ਕੋ
ਪ੍ਾਪਿਤ ਹੋਇਗੇ ਐਸੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਰ ਮੋਹਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ॥
੧੫॥ ਅਨੇਕ ਚਿਤਵਿ ਭ੍ਾਂਤ ਮੋਹਜਾਲ ਸਮਾਬ੍ਤਾਃ ॥ ਪ੍ਸ

ਨਿਸ਼ੇਧਾਚਾਰ ਕਰ ਜਗਤ ਕੈ ਖਜਯ ਕਯਾ ਨਾਸਕੇ ਵਾਸਤੇ
ਕੇਵਲ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੇਹੈਂ ਅਲਪਹੈ ਬੁਧਿ ਜਿਨਕੀ ਅਰੁ ਨਸ਼੍ਟ
ਹੋਇ ਗਇਆ ਹੈ ਆਤਮਾ ਜਿਨਕਾ ਸੋ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਨੋ ਸ਼ਤ੍ਰੂ
ਭਏ ਹੈਂ ਅਤਿਉਗ੍ ਕਰਮੋ ਕੋਕਰਤਾ ॥੯॥ ਕਾਮਮਾਸ਼੍ਰਿਤਦੁਃ
ਪੂਰੰ ਦੰਭਮਾਨ ਮਦਾਨ੍ਵਿਤਹ। ਮੋਹਾਦਗ੍ਹੀਤ੍ਵਾ ਸਦਗ੍ਾਹਾਨ
ਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇ ਸੁਚੀਬ੍ਰਤਾਃ॥ ੧੦ ॥ ਦੁਃਕਰ ਪੂਰਤੀਹੋਇ ਜਿਸ
ਕੀ ਐਸੇਕਾਮਕੋ ਅਰਥਾਤ ਮਨੋਰਾਜ ਕੋ ਆਸ੍ਯਕਰਕੇ ਔਰ
ਦੰਭਮਾਨ ਮਦਕਰ ਯੁਕ੍ਤ ਹੂਏਹੂਏ ਮੋਹਸੇਆਸਿਤ ਮਿਥਜਾ ਜੋ
ਹਠ ਤਿਸਕੋ ਵਾ ਖੋਟਾਹਠ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਅਪਵਿਤ੍ ਜੋ ਭੈਰਵ
ਭੂਤ ਬੈਤਾਲਾਦਿ ਬ੍ਰਤ ਹੈ ਹਿੰਸਾਪ੍ਾਯ ਤਿਨਮੈ ਪ੍ਾਬ੍ਤਹੋਤੇ
ਹੈਂ ॥ ੧੦ ॥ ਚਿੰਤਾਮਪਰਿਮੇਯਾਂਚ ਪ੍ਰਲਯਾਤਾਮੁਪਾਸ਼੍ਰਿਤਾਹ।
ਕਾਮੋਪਭੋਗ ਪਰਮਾਇਤਾਵਦਿਤਿ ਨਿਸਚਿਤਾਃ ॥ ੧੧ ॥ ਜਿ
ਸਕੀ ਪ੍ਰਲਯਪ੍ਯੰਤਹੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੈ ਐਸੀ ਚਿੰਤਾਕੋ ਆਸ੍ਰਯ
ਕਿਆਹੈਜਿਨੋਨੇ॥ਅਰਕਾਮ ਭੋਗਾਹੀਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥਹੈਯੇਹੀ
ਨਿਸ੍ਚੈ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਨੋਨੇ ॥ ਯਥਾਚ ॥ ਕਾਮਸਾਸਤ੍ਰੇ ਯਾਵੱਜੀਵੰ
ਸੁਖੀਜੀਵੇਤ ਰਿੰਣੰਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਘ੍ਰਿਤੰਪਿਵੇਤ । ਭਸਮੀਭੂਤਸਜ ਦੇ
ਹਸਜ ਪੁਨਰਾਗਮਨੰ ਕੁਤਹ ॥ਇਤਿ॥ ੧੧॥ ਆਸ਼ਾਪਾਸ਼ ਸ਼ਤੈਰ
ਬਧਾਕਾਮਕ੍ਰੋਧਪਰਾਯਣਾਃਈਹੰਤੇ ਕਾਮਭੋਗਾਰਥਮਨਜਾਏਨਾ
ਰਥ ਸੰਚਯਾਨ ॥ ੧੨ ॥ ਹੇਅਰਜੁਨ ਆਸਾਰੂਪ ਜੋ ਫਾਹਿਆ
ਹੈ ਸਹਸ੍ਰੋਂਕੜੇ ਤਿਨਕਰ ਦ੍ਰਿਢਬਧੇ ਹੂਏ ਅਰੁਕਾਮਕ੍ਰੋਧ
ਏਹੀ ਪਰਮਾਸ਼੍ਰਯ ਹੈ ਜਿਨਕਾ ਅਰੁ ਕਾਮ ਭੋਗਕੇ ਲਿਏ ਅ

ਕ੍ਰਾ ਕਾਮਭੋਗੋਸ਼ੁ ਪਤੇਤਿ ਨਰਕੇ ਸ਼ੁਚੌ॥ ੧੬ ॥ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰ
ਕਾਰ ਕਰ ਭ੍ਰਾਂਤ ਹੁਆ ਹੁਆ ਹੈ ਚਿਤ ਜਿਨਕਾ ਮੋਹਰੂਪ ਜਾ
ਲਕਰ ਆਢਰੇ ਹੁਏ ਅਰੁ ਕਾਮ ਭੋਗੋਂਕਰ ਪ੍ਰਸਕਿਤ ਹੁਏ
ਹੁਏ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਨਰਕਮੇਂ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ਅੰਤਕੋ॥ ੧੬॥ ਆਤਮ
ਸੰਭਾਵਿਤਃ ਸਤਬਧਾਃ ਧਨਮਾਨ ਮਦਾਨ੍ਵਿਤਃ ॥ ਯਜੰਤੇ ਨਾਮ
ਯਗਯੈਸੇ ਦੰਭੇਨਾ ਬਿਧਿਪੂਰਬਕੰ ॥ ੧੭ ॥ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ
ਆਪਕੋ ਅਛਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਖੁਦਪਸੰਦਹੈਂ ਧਨੁਅਰਮਾ
ਨਾਦਿ ਕਰ ਯੁਕਤ ਹੈਂ ਨਾਮਮਾਤ੍ਰ ਜੋ ਜਗਜ ਹੈ ਤਿਨੋ ਕਰ ਯ
ਜਤੇ ਹੈਂ ਅਵਿਧਿ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਹਾ ਲਿਏ ਕੇਵਲ ਕਪਟ
ਸਿਉਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ਅਹੰਕਾਰੰ ਬਲੰ ਦਰਪੰ ਕਾਮੰਕ੍ਰੋਧੰਚ ਸ਼ੰਸ਼੍ਰਿ
ਤਾਹ । ਮਾਮਾਤਮ ਪਰਦੇਹੇਖੁ ਪਰਦ੍ਵਿੰਸੰਤੋ ਭਜਸੁਯਕਾਃ॥ ੧੮
॥ ਬਲਸਰੀਰਕਾ ਭੁਜਾਕਾ ਧਨਕਾ ਬਿਦਜਾਕਾ ਰਾਜਕਾ ਸ਼ੀਲ
ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕਜਾਕਿ ਅਹੰਬਲੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿਤਬ੍ਰਿ
ਤੀ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰੁਦਰਪ ਕਜਾਕਿ ਜੈਸੇ ਮਦਿਰਾਦਿਤ੍ਰ ਕੇ ਪਾਨ
ਕਰਨੇ ਸੇ ਚਿਤਬ੍ਰਿਤੀ ਬਿਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਬਲ ਜੋ ਅ
ਹੰਕਾਰਾਦਿਕ ਬੁੱਧਨਿਸ੍ਹਹੈ ਤਤਜਨਜ ਬਿਕਾਰ ਬਿਸੇਸ ਤਥਾ
ਹਿ॥ਬਿਦਜਾਬਿਬਾਦਾਯ ਧਨੰਮਦਾਯ ਸ਼ਕ੍ਰਿਪਰੇਸ਼ਾਂ ਪਰਿਪੀੜ
ਨਾਯ। ਖਲਸਜ ਸਾਧੋ ਵਿਪਰੀਤਮੇਤਤ ਗਜਾਨਾਯ ਦਾਨਾਯ
ਚ ਰਖਜਣਾਯ। ਜੋ ਆਸੁਰੀ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕੀ ਬਿ
ਦਯਾ ਕੇਵਲ ਬਿਬਾਦਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਅਰੁ ਧਨਮਦਕੇ ਲਿਏ
ਅਰੁ ਸ਼ਕ੍ਰਿਜੀਵੋਂਕੇਪੀਡਨਾਰਥ ਹੈਅਰੁ ਸੰਤੋਂਕੀਬਿਦਜਾ ਗਜਾ

ਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਧਨਦਾਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਅਰੁ ਸ਼ਕ੍ਰਿ
ਜੀਵੋਂਕੀ ਰਖਜਾ ਕੇ ਲਿਏ॥ ਪੁਨਾ॥ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ ਮਦਦਰਪਹਰੰ
ਮਾਦਜੰਤਿਯਸਤੇਨ ਤਸਜ ਕੋਵੈਦਜਹ। ਅੰਮ੍ਰਿਤੰਯਸਜ ਵਿਖਯਾ
ਯਤੇ ਤਸਯ ਚਿਕਿਤਸਾਕਬੰਕ੍ਰਿਯਤੇ ॥ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮਦਅਭਿਮਾਨ
ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਮਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਇਆ
ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਬੈਦਯ ਕੌਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਿਸਕੋ ਬਿਖ ਤੁਲਯ ਹੋਇ ਤਿਸਕੀ ਔਖਦੀ ਕਯਾ
ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਅਰੁ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਕੀਆ
ਹੈ ਜਿਨੋਂਨੇ ਅਰਥਾਤ ਜਬ ਕਿਸੀਕ ਇਸ੍ਹਬਸਤੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰੀ ਤਬ ਤਿਸਮੇ ਜੋ ਕੋਊ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਹੁਆ
ਤਿਸ ਪਰ ਤਾਤਕਾਲ ਮਾਨ ਜੋ ਹੈ ਤਪਤ ਅਰੁ ਮੈ ਜੋ ਆ-
ਤਮਾ ਹੋਂ ਪਰਦੇਹੋਂ ਮੇ ਪਸੁਆਦਿਕੋਂ ਮੇਂ ਮਨੁਖਜੋਂ ਮੈਂ ਮੁ
ਝਕੋ ਸਾਥਹੀ ਸਾਖਯਾਤ ਦ੍ਵੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਅਭਯਸੂ
ਯਾਂ ਗੁਣੇਸ਼ੁ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣੰ॥ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਜਾਕਿ ਜੋ ਗੁਨਵਾਨ ਭੀ
ਮਹਾਤਮਾ ਹੈਂ ਤਿਨਮੇਭੀ ਮਖਿਜਕਾਵਤ ਮਾਖੀ ਚੰਦਨ ਪਰਿ ਹ
ਰੈ ਜਹਬਿਰੀਧਤਹਜਾਇ ॥ ਤਥਾ ॥ ਮੂਰਖੋ ਮ੍ਰਿਗਯਤੇਦੋਸ਼ਾਨ
ਜਨੇਸ਼ੁ ਗੁਣਵਤਸ੍ਵਪਿ ॥ਬਨੇਪੁਸਪਲਤਾਕੀਰਣੇਪੁਰੀਖਮਿਵ
ਸੂਕਰਹ॥ ਅਰਥ ਮੂਰਖੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਉ ਹੈ ਕਿ ਗੁਨਵਾਨ ਪੁ
ਰੁਖ ਮੇਭੀ ਦੂਖਨਹੀ ਖੋਜਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸੁੰਦਰਬਾਗ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ
ਹੁਆਹੁਆ ਹੈ ਅਨੇਕ ਤਰਹਕੇ ਪੁਸਪਫਲੋਂਕਰ ਸੁਕਰਕਾ
ਸੁਭਾਵ ਹੀਹੈ ਕਿ ਬਿਸਟਾਹੀ ਖੋਜਨ ਕਰਤਾਹੈ ਫਲਉਨਕੋ

ਕਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਹੈ ਐਸੀ ਅਰਜੁਨਕੀ ਚਿਤਬ੍ਰਿਤੀ ਜਾਨ
ਕਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ੧੮॥ ਤਾਨਹੀਂਦ੍ਵਿਖਤਹਕ੍ਰੂਰਾਨ
ਸੰਸਾਰੇਖੂ ਨਰਾਧਮਾਨ ॥ ਖਿਜ਼ਪਾਮਜ਼ਜਸ੍ ਮਸ਼ੁਭਾਨੋਂਸੁਰੀ
ਖ਼ੈਵ ਯੋਨਿਖੂ ॥ ੧੯॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ
ਭੂਤੋਂ ਮੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਮੁਝਕੇਸਾਥ ਜੋ ਦ੍ਵੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ
ਕ੍ਰੂਰੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਧਮੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਰੰਤਰ ਜਨਮ ਮ.
ਰੈਨ ਰੂਪ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਗਰਭਸੇ ਨਿਕਰ ਪੁਨਾ
ਅਪਰ ਐਸੇ ਹੀ ਕ੍ਰਿਮੀ ਕੀਟਾਦਿਵਤ ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਸੁਭ ਯੋਨੀਮੇ
ਅਸੁਰਯੋਨੀਮੇ ਮੈਹੀਂ ਫੈਕਤਾ ਹੋਂ ਅਰਥਾਤ ਕਿੰਚਿਤ ਯੋਨੀਮੇ
ਭੀ ਕਿੰਚਿਤਸੁਖਕੋ ਨਹੀ ਲਾਭਕਰਤੇ ਕੇਵਲ ਦੁਖਹੀਂਕੋ
ਅਨੁਭਵਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ੧੯॥ ਆਸੁਰੀਯੋਨਿ ਮਾਪੰਨਾਮੂਢਾ ਜਨ
ਮਨਿ ਜਨਮਨਿ ॥ ਮਾਮਪ੍ਰਾਪਜ਼ੈਵ ਕੌਂਤੇਯ ਤਤੋਯਾਂਤਜ਼ਧਮਾਂ
ਗਤਿੰ ॥ ੨੦ ॥ ਹੇ ਕੁੰਤੀਪੁਤ੍ਰਾਰਜੁਨ ਤੇ ਅਧਮਲੋਕ ਇਸ ਪ੍ਰ
ਕਾਰਕਰ ਆਸੁਰੀਯੋਨੀਤਥਾ- ਕ੍ਰਿਮਕੀਟਾਦਿਯੋਨੀਕੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਕਰਕੇ ਮਹਾਂਮੋਹਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੁਏਹੁਏ ਜਨਮਜਨਮਾਂਤਰ ਮੇ
ਪੁਨਹ ਮੁਝਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏਹੁਏ ਤਿਸਸੇਭੀਜੋ ਅਧਮਯੋਨੀ
ਹੈ ਬਿਖ ਬ੍ਰਿਖਜਾਦਿ ਸਰਪ ਬਿਛੁਬਿਖ ਪਾਖਾਣਾਦਿ ਤਿਸਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨੦ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਅਰਜੁਨਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ
ਅਸੁਰ ਸੁਭਾਵਵਾਲੇ ਲੋਗਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਨਿਸ੍ਚੈ ਅਰੁਤਿਨਕੇ
ਨੀਚਨਿਸ੍ਚੈਕਾ ਮਹਾਂਨੀਚ ਫਲ ਕਥਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪਰਮ
ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵਜੂ ਅਰਜੁਨ ਨਮਿਤਕਰ ਸਰਬ

ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਹੁਏ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ
ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਐਸੇ ਨਿਸ੍ਚੈਕਾ ਸਰਬਥਾ ਪਰਿਤਿਆਗ ਕਰਨਾ
ਪਰੰਤੁ ਯੇ ਤੀਨਤੋਅਤਜ਼ੰਤਬਿਬੇਕਕੋਨਾਸਕਹੈਸੋਈਕਹਿਤੇਹੈਂ
ਤ੍ਰਿਵਿਧੰਨਰਕਸਜ਼ੇਦੰਦ੍ਵਾਰੰਨਾਸ਼ਨਮਾਤਮਨਹ॥ ਕਾਮਹ ਕ੍ਰੋਧਸ੍ਤ
ਥਾ ਲੋਭਸ੍ਤਸ੍ਮਾਦੇਤਤ੍ਰਯੰਤਜ਼ਜੇਤ ॥ ੨੧॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਇਹ
ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਰਕ ਕਾ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੋ
ਨਾਸ਼ ਕਰਨੇਵਾਲਾਹੈ ਪਾਂਚੋਂ ਮੇ ਤੇ ਮੁਖਜ਼ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਹੈਂਤੋ ਏਕ
ਸੇ ਏਕਬੜਾ ਛੋਟਾਕੋਊਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆਥਾ
ਮਹਾਤਮਾਪੈ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਹੰਕਾਰ
ਇਨ ਪੰਚੋਂ ਮੇ ਤੇ ਕੌਨਬਲੀ ਹੈਂ ਤਬ ਉਨੋਂ ਨੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ
ਦੀਆ ਬਿਛੂ ਕੀਪੰਕ੍ਤਿਕਾ॥ਕਿ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਇਨਪਾਂਚ ਬਿਛੂਆਂ
ਮੇ ਤੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਪੂਛਪੈਹਾਂਥਲਗਾਕਰਦੇਖਜੋਕੋਨਸਰਦਾਰਹੈ
ਅਰਥਾਤਪਾਂਚੋਹੀ ਬਲੀ ਹੈਂਤਥਾਚਆਸ਼ਾਮਹਲਾ॥੫॥ਜਿਨਮਿ
ਲਮਾਰੇ ਪੰਚ ਸੂਰਬੀਰ ਐਸੋ ਕਉਨ ਬਲੀਰੇ ॥ ਜਿਨ ਪੰਚ
ਮਾਰ ਬਿਦਾਰਗੁਦਾਰੇ ਸੋਪੂਰਾ ਇਹਲਕੀਰੇ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਮ੍ਰਿਗ
ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗਪਤੰਗਕੁੰਚਰ ਏਕਦੋਖ ਬਿਨਾਸ॥ ਪੰਚਦੋਖਅਸਾ
ਧਜਾਮਹਿ ਤਾਕੀ ਕੇਤਕ ਆਸ ॥ ਅਰਥਾਤ ਹੈਂ ਤੋ ਸਭੀ ਬਲੀ
ਪਰੰਤੁ ਸਰਬਗਜ਼ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ
ਅਰਜੁਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਤੀਨ ਅਤਜ਼ੰਤ ਬਲੀਹੈਂ ਇਨ
ਤੀਨੋਂਕਾ ਸਰਬਥਾ ਮੁਮੁਖਜ਼ੂ ਤਿਆਗਕਰੈਂ॥੨੧॥ਏਤੈਰਵਿਮੁ
ਕ੍ਤਃਕੌਂਤੇਯਤਮੋਦ੍ਵਾਰੈਸ੍ਤ੍ਰਿਭਿਰਨਰਹ॥ਆਚਰਤਜ਼ਆਤਮਨਹ

ਸ਼੍ਰੇਯਸ੍ਤੋਯਂਤਿ ਪਰਾਂਗਤਿੰ ॥ ੨੨ ॥ ਇਨਤੀਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ
ਪੁਰਖ ਜੋ ਹੈ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਵੋ ਅਪਨੇ ਕਲਜ੍ਞਾਨ ਮੇ ਯਤਨ ਕਰ
ਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਪਰਮਗਤੀ ਮੋਖਜ਼ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਕੈਸੇਹੈਂ ਏ
ਤੀਨ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਨਰਕਕੇ ਦ੍ਵਾਰਹੈਂ ॥ ੨੨ ॥ ਜੇਕਰ ਅਰਜੁਨ
ਕਹੈ ਇਨਸੇ ਮੁਕਤ ਕਿਸਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਵਉ ਤੋ ਤਿਨਸੇ ਮੁਕਤੀ
ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਤਾਉਤੇ ਹੈ ॥ ਅਨ੍ਹੈ ਬਜ਼ਤਿਰੇਕੋਂ ਕਰ॥ਯਃ ਸ਼ਾ
ਸਤ੍ਰ ਵਿਧਿਮੁਤਸ੍ਰਿਜ਼ ਵਰਤਤੇ ਕਾਮਕਾਰਤਃ॥ ਨਸਸਿਧ੍ਧਿੰ
ਮਵਾਪ੍ਨੋਤਿ ਨਸੁਖੰਨਪਰਾਂ ਗਤਿੰ ॥ ੨੩ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਪੁ
ਰਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਧਿਕੋ ਤਿਆਗਕਰ ਅਪਨੀ ਇਛਾਅਨੁਸਾਰ
ਬਰਤਤਾਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖਨਾਤੋਸਿਧਿਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਹੈਅਰੁਨਾਸੁਖ
ਕੋਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਹੈਅਰੁਨਾਪਰਮਾਗਤਿਮੋਖਜ਼ਕੋਂਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋ
ਤਾਹੈ॥ਤਥਾਚਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ਮਾਇਆ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤਛੋੜਗਵਾਈਭ
ਗਤੀਸਾਰਨਜਾਣੈਬੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੋਤਰਕਨਲਾਗਾਤਤਜੋਗਨਪ
ਛਾਨੈ॥੨੩॥ਤਿਸਕਾਰਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਨੁਸਾਰਆਚਾਰਚਹਿਐ ॥ ਤ
ਸਮਾਚਛਾਸਤ੍ਰੰਪ੍ਰਮਾਣੰਤੇਕਾਰਯਾਕਾਰਯਵਿਵਸਿਤੌ। ਗਜ਼ਾਤ੍ਵਾ
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਬਿਧਾਨੋਕ੍ਤੰਕਰਮਕਰਤੁੰਮਿਹਾਰਹਸਿ ॥ ੨੪॥ ਇਸੀ ਤੇ
ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਕਾਰਜ ਜੋ ਕਰਨੇਕੋ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਅਪਨੇ ਅਧਿਕਾ
ਰਪੂਰਬਕ ਅਰੁ ਅਕਾਰਯ ਜੋ ਨਹੀ ਕਰਨੇ ਕੇਯੋਗਜ਼ ਅਪਨੇ
ਅਧਿਕਾਰ ਮੇਂ ਤਿਸ ਕਾਰਯ ਅਕਾਰਯਕੀ ਜੋ ਬਿਵਸਥਾ ਹੈ
ਤਿਸਮੇਂ ਜੋ ਅਰਜੁਨ ਤੁਝਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਾ
ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਕੀਆ ਚਾਹਿਐ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਧ

ਥਾ ॥ ਮਤਿਵਿਜ਼ਾਖਜ਼ਾਨ ਕਿਆ ਹੈ ਇਤਿ॥ਇਸਮੇ ਪੂਰਬ ਜੋ
ਤਤਯੁਕਤਿਰੂਪ ਕਕਾਰ ਕਾ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਇਹਾਂ
ਦੋਨੋਕੋ ਮਿਲਾਕਰ ਅਰਥ ਜਾਨਲੇਨਾ ਕਿਉਕਿ ਦੋਨੋ ਮੇ ਆ
ਸੁਰੀ ਹੀ ਨਿਸ੍ਚੈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ
ਤੁਝਕੋ ਤੁਝਕੀ ਦੁਸਤਰ ਜੋ ਮਾਯਾ ਹੈ ਤਿਸਕਰ ਮੋਹਿਤ ਹੂਏ
ਹੂਏ ਜੀਵ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੁਕਤਿਸੰਸਾਰਿਕ ਤਥਾ ਨੀਤੀ
ਭੀ ਆਸੁਰੀਭਾਵ ਕੋ ਲਿਏਹੂਏ ਅਤਯੰਤ ਨਾਸ਼ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ
ਹੈਂ ॥ ੨੦ ॥ ਪੁਨਰਅਤਿਅਲਪਅਰਥ ਮੇ ਭੀ (ਕ) ਸ਼ਬਦ
ਹੈ ਅਰੁ ਹ੍ਰਸ੍ਵਅਰਥਮੇਂਭੀਸੋ ਅਲਪਅਰਥ ਕਜ਼ਾਕਿਵਿਖਯ
ਸੁਖ ਅਤਯੰਤਤੁਛ ਕੰਭੂਤੀਵਤ ਸੋ ਭੀ ਭ੍ਰਾਂਤਿਕਰਹੈ ਹੈਤੋਆਪ
ਮੇ ਆਨੰਦ ਅਰੁ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਆਦਿਕੋਂ ਮੇ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵਾਨ
ਅਸ੍ਤਵਤ ਵਾਸਤਵਤੇ ਬਿਚਾਰਕਰ ਦੇਖੀਐ ਤੋ ਆਤਮਪੁਰਾ
ਲ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰਕੋ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਕਾ ਜੈਸੇ ਅਨੰਦਹੈ ਤੈਸੇ
ਸ੍ਵਾਨ ਅਰੁਸ੍ਵਾਨੀ ਕਾ ਹੈ ਕੁਛ ਭੀ ਨਜ਼ੂਨ ਅਧਿਕ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ
ਪੁਨਾ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ ਰੂਪ ਮਾਨੁਖਾਵਤਾਰ ਧਾਰਕਰ ਤਿਸ
ਤੁਛ ਬਿਖਯ ਕੇ ਲਿਏ ਬ੍ਰਿਥਾਹੀ ਤਿਸਕੋ ਗਵਾਵਤੇ ਹੈਂਜੀਵ
ਅਹੋਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤੁਝਕੀ ਬਿਚਿਤ੍ਰ ਮਾਯਾਸ਼ਕ੍ਤਿ ॥ ਤਥਾਚਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਮਾਇਆ ਐਸੀਮੋਹਨੀ ਭਾਈ ॥ ਜੇਤੇ ਜੀਵ ਤੇਭੈ
ਭਹਕਾਈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸਰਪਨੀ ਤੇ ਊਪਰ ਨਹੀ ਬਲਿਆ ॥
ਜਿਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼੍ਨੁਮਹਾਦੇਉਛਲਿਆ ॥ ਸਮਗ੍ਰਸ਼ਬਦ ॥ ਕ
ਬੀਰਮਾਇਆ ਨਾਗਨੀ ਜਗਤਚਹੀਲਪਟਾਇ ॥ ਜੋਤਿਸਕੀ

ਸੇਵਾਕਰੇ ਤਿਸਹੀਂ ਕੌ ਫਿਰਖਾਇ ॥ਪੁਨਾ॥ ਅਤਯੰਤ ਬਿਖ
ਤੁਛਤਾ ਮੇ ਦ੍ਰਿਸਟਾਤ ਸ੍ਰੀ ਮਦਭਾਗਵਤੇ ॥ ਯਦਿਗ੍ਰਿਹਮੇਧਿ
ਖੀਹੰਤੁਛੰ ਕੰਡੂਯਨੇਨ ਕਰਯੋਰਿਵ ਦੁਃਖ ਦੁਃਖੰ ॥ ਤ੍ਰਿਪੜੰਡਿ
ਕ੍ਰਿਪਣਃਨੇਹਿਬਹੁਦੁਃਖਭਾਜਾ ਕੰਡੂਤਿਵਤ ਮਨਸਿਜੰ ਵਿਖ
ਦਧੀਰਹ ॥ ਇਤਿ ਅਰਥ ਜੋ ਗ੍ਰਹ ਸੁਖ ਹੈ ਸੋ ਅਤਯੰਤ ਤੁਛ
ਹੈ ਜੈਸੇਕ ਹਾਥੋਂ ਕੋ ਖਾਜ ਹੋਤੀਹੈ ਖਾਜਕਰਨੇ ਸੇ ਪੁਨਾ ਅਧਿ
ਕ ਖਾਜ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਿਪਨਕਾਮੀ ਪੁਰਖ ਹੈ ਸੋ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕੋ
ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਇਸੀਤੇਜੋ ਧੀਰਜਮਾਨਪੁਰਖਹੈ ਸੋਖਾਜਵ
ਕਾਮਾਦਿ ਬੇਗਕੋ ਸਹਾਰੇ॥੨੧॥ਪੁਨਹ॥ ਕਕਾਰਕੇਰਹਸ੍ਵਾਰਥ
ਮੇਰਹਸ੍ ਭੀ ਅਲਪ ਅਰਥ ਕਾਹੀ ਪ੍ਰਯਾਯਹੈਪਰੰਤੂ ਰਹਸ
ਸਾਰਕਾ ਭੀ ਬਾਚਕ ਹੈ ਤੋ ਅਰਥ ਕਿਆ ਕਰਨਾਕਿ ਨਮੋਨਮ
ਕ ਨਾਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇਪ੍ਰਤਿਜਿ
ਸਕੀ ਮਾਯਾਕਰ ਮੋਹਿਤ ਹੂਏਹੂਏ ਜੀਵਵਿਸ਼ੈ ਸੁਖਕੋ ਹੀ ਸ
ਰਰੂਪ ਜਾਨਕਰ ਭ੍ਰਮਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕ
ਵਜਾਕੁਲਮ੍ਰਿਗੋ ਕੀ ਨਿਆਈ ਭਟਕ ਭਟਕ ਕਰ ਨਾਸਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯਥਾ॥ ਮਾਰੂ ਸੋਹਲੇ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ਮਨਮੁਖ ਆਵੈ ਮਨਮੁਖ ਜਾਵੈ ਮਨਮੁਖ ਫਿਰਫਿਰ ਚੋਟਾ ਖਾ
। ਜਿਤਨੇ ਨਰਕ ਸੁਮਨ੍ਮੁਖ ਭੋਗੈ ਗੁਰਮੁਖ ਲੇਪਨ ਮਾਸਾਹੈ
। ਇਸ ਸਤਿਗੁਰ ਮਹਾਵਾਕਜ ਤੇਂ ਜੋ ਗੁਰੂਕੀਸਰਨ ਕੋ ਪ
ਪਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਤੇ ਸਦਾ ਅਨੰਦਰੂਪ ਹੈਂ ਅਰੁ ਜੋ ਬੇਮੁਖ ਹੈਂ ਸੰਪੂ
ਰਨ ਨਰਕ ਤਿਨਕੇ ਲੀਏ ਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਰਚੇ ਹੈਂ ਜੋ

ਤਿਨਕੇ ਨਾਮ ਤਤਪੁਰੁਖ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ
ਸ੍ਰੀਮਤਭਾਗਵਤ ਕੇ ਪੰਚਮ ਸ੍ਕੰਧਾਨੁਸਾਰ ॥ ਤਥਾਔਰ ਪੁਰਾਨੋਂ
ਮੇ ਭੀ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਤਾਮਿਸ੍ਰਾਦਿ ਸੰਯਮਨੀਮੇ ਯਥਾ ॥ ੨੮ ॥
ਨਰਕ ॥ ਤਾਮਿਸ੍ ੧ ਅੰਧਤਾਮਿਸ੍ ੨ ਰੌਰਵ ੩ ਮਹਾਰੌਰਵ
੪ ਕੁੰਭੀਪਾਕ ੫ ਕਾਲਸੂਤ੍ ੬ ਅਸੀਪਤ੍ ੭ ਸੂਕਰਮੁਖ ੮
ਅੰਧਕੂਪ ੯ ਕ੍ਰਿਮੀਭੋਜਨ ੧੦ ਸੰਦੰਸ ੧੧ ਤਪ੍ਤਭੂਮੀ ੧੨
ਬਜ੍ਰਕੰਟਕ ੧੩ ਸਾਲਮਲੀ ੧੪ ਵੈਤਰਨੀ ੧੫ ਸੁਪੋਦਨ
੧੬ ਪ੍ਰਾਨਨਿਰੋਧ ੧੭ ਵਿਸੇਸਨ ੧੮ ਲਾਲਾਭਖਜਨ ੧੯
ਸਾਰਮੇਯਾਦਨ ੨੦ ਅਵੀਚੀਰਯ ੨੧ ਪਾਨਕਰਦਮ ੨੨
ਰਖਜੋਗਨਭੋਜਨ ੨੩ ਸ਼ੂਲਪ੍ਰੋਤ ੨੪ ਦੰਦਸੂਕਾ ੨੫ ਕੂਪ
ਨਿਰੋਧਾ ੨੬ ਪਰਯਾਵਰਤਨ ੨੭ ਸੂਚੀਮੁਖ ੨੮ਜੋ ਪੁਰੁਖ
ਬੇਦਬਾਛਜ ਸੇ ਅੰਧ ਹੈਂ ਅਰੁ ਅਪਨੀ ਕਲਪਿਤ ਬਾਨੀਕੋ ਸਿ
ਧ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਤੇਤਾਮਿਸ੍ਰਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਜੋ
ਕੇਵਲ ਸਿਸਨੋਦਰ ਪਰਾਯਨ ਹੈਂ ਤੇ ਅੰਧਤਾਮਿਸ੍ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਜੋ ਸਰਬ ਨਿੰਦਕ ਹੈ ਤੇ ਰੌਰਵ ਮੇ ਪਰਤੇ ਹੈਂ
॥ ੩ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਦਕਰ ਪਰਹਿਤਕੋ ਨਿਰਾਰਥਕ ਨਾਸ ਕਰ
ਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਯੋਜਨਬਿਨਾਸੋ ਮਹਾਰੌਰਵਮੇ ਪੜਤੇਹੈਂ॥ ੪ ॥ ਜੋ ਕਿ
ਸੀਕਾ ਬਿਘਨਦੇਖਤੇਹੈਂ ਅਰ ਹੂਏ ਤੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੇਕੁੰਭੀ
ਪਾਕਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਜੋ ਕਿਸੀਸੋਂ ਛਲ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ ਤੇਕਾਲਸੂਤ੍ਰਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਜੋ ਜੀਵੋਂਕੋ ਅਬਿਧਿਹਿੰ
ਸਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇਅਸੀਪਤ੍ਬਨਮੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੭ ॥ ਜੋ ਭਖਜਾ

ਰ ਕਰੈ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਔਰਗੁਰੁਅਸਥਾਨ ਜਹਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਬਾਨੀ
ਕੇ ਪਾਠਕੇ ਅੰਤਮੋ ਬੇਨਤੀ ਕਰੈ ਨਮੋ ਨਰਕਨਾਸੇ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ
ਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਿਵਾਰ। ਹਾਰ ਪਰਿਓ ਦੁ
ਆਰ। ਹੇ ਗੁਬਿੰਦ ਕਰਹੁ ਦਯਾ ਨਾਨਕ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ
ਸਾਧ ਸੰਗਮਹ। ਇਤਜਾਦਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਬਾਕਯ ਕਹੈ ਤੋ ਸ੍ਰੀ
ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀ ਉਸਕਾ ਨਰਕ ਨਾਸ ਕਰ ਸ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤੇਹੀ ਹੈਂ ॥ ਅਲੰਬਿਸਤਰੇਣ ॥ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰ-
ਕਾਰ ਨਮੋ ਨਰਕਨਾਸੇ ਇਸ ਵਾਕਯ ਕਾ ਬਜਾਖਜਾਨ ਮੈਨੇ ਸ੍ਰੀ
ਕਲਗੀਧਰ ਜੂਕੇ ਪ੍ਰੇਰੇ ਹੂਏ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬਤ੍ਰ ਖਾਲਸਾ
ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰਜੂ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੁਝ ਬਾਲਕ ਕੇ ਬੁਧਿ
ਕੀ ਚਾਪਲਜਤਾ ਕੋ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾਪਿਤਾ ਤਾਤਕੀ ਭੋਤਰੀ ਬਾਨੀ
ਸੁਨਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਆਪ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਹੈਂ ॥ ੨੨

ਮੂਲ ॥ ਸਦੈਵੰਪ੍ਰਕਾਸੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਏਵੰ ਕਹਿਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰ
ਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਪ੍ਰਾਪ੍ਤ ਹੈ ਕੋਊ ਕਦਾਚਿਤ ਐ
ਸਾ ਨਹੀਂ ਹੂਆ ਨਾਹੈ ਨਹੋਗਾ ਜੋ ਤਿਸਕੇ ਤੇਜਕੋ ਪ੍ਰਧਰਖਨ
ਕਰੇ ਨਾਤੋ ਆਪ ਹੀ ਕਰਕਟੀਫਲਵਤਬਿਜਲੀਵਤਦੀਪਕ
ਕੀ ਨਜਾਈਂ ਅਰੁਨ ਔਰਹੀ ਕਿਸੂਕਰ ਘਟ ਮੁਗਦਰਵਤ
॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਕਾਲਾਂਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਕਾਸ੍ਯਾਦਿਕ ਕੀ
ਨਜਾਈਂ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ
ਸਦਾ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਸਦੈਵੰਪ੍ਰਕਾਸੇ ॥ ਦੇਵੈਨਸਹ

ਥ੍ਰਤਤੇ ਇਤਿ ਸਦੈਵੰ ॥ ਅਰਥਾਤਬ੍ਰਹਮਾਦਿਦੇਵਤਾ ਸੇ ਲੇਕ
ਰ ਮਨੁਖਜ ਪਸੁਪੰਖੀ ਤਿਰਯਕ ਕੀਟ ਕ੍ਰਿਮਪ੍ਰਯੰਤ ਸਥਾਵਰ
ਜੰਗਮਕੋ ਏਕਰਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦੈਵੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਹਿ
ਐ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਦੈਵਸ਼ਬਦ ਕਰ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ
ਅਰੁ(ਸ) ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਸਹਿਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੈਵ
ਕਰਾ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਅਰੁ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਭੋਗਤਾ ਜੀਵ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾ
ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭੋਗਤਾ ਅਰ
ਭੋਗਜ ਅਰੁ ਭੋਗਕਾ ਕਾਰਨ ਰੂਪ ਅਦ੍ਰਿਸਟਸਰਬਕਾ ਪ੍ਰਕਾ
ਸ਼ਕ ਹੈ ਏਕਰਸ ਸਾਖੀ ਕੂਟਸਥ ਕੈਸਾ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਰੂਪ ਸਰਬ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ॥ ਨਤਤ੍ਰਸੂਰਯੋਭਾਤਿ ਨਚੰਦ੍ਰਤਾ
ਰਕਾ। ਨੇਮਾਵਿਦਜੁਤਾਭਾਤਿ ਕੁਤੋਯਮਗਨੀ ਤਮੇਵਭਾਤਿ ਮਨੁ
ਭਾਤਿਸਰਬੰ ਤਸਜਭਾਸਾ ਸਰਬਮਿਦੰ ਬਿਭਾਤਿ॥ਅਰਥ ਇਸ
ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਪੂਰਬ ਕਰਿਆਏ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਜੇਕਰ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨਜ
ਕਰਕੇ ਚੈਤਨਜ ਕੋ ਆਸ੍ਯ ਕਰਕਰਕੇ ਇਸਿਥਤੀ ਹੋਇ
ਤਬ ਅਤਜੰਤ ਸੁਖਜਮ ਪਰਮਅਛੂਰੂਪ ਆਪਹੀਆਪਏਕਹੈ
ਦੂਸਰਾ ਕੋਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਅੰਤਰਮੁਖ ਹੋਕਰ ਦੇਖੀਤਾ ਹੈ
ਜਿਸਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦ ਰਸਰੂਪਗੰਧ ਸਪਰਸ ਜਾਨੀਤੇ ਹੈਂ ਸੋ
ਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪ ਆਤਮਾ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਸੰਪੂ
ਰਨ ਭਾਵ ਸਫੁਰਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਜਿਸਕਰ ਪਮਾ
ਨ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋਈ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਚੈਤਨਜ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਹੈ ਸੋ ਤਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰੂਪਗਜੇਯਹੈ ਨੇਤਿਨੇਤਿਯੁਕ੍ਤਿਕਰਜੋ ਪ੍ਰਾਪ

ਨੇਕ ਬਿਘਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਅਵੀਚੀਰਯ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥੨੧
॥ ਜੋ ਮਦਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪਾਨਕਰਦਮ ਮੇ ਜਾਤੇਹੈਂ॥੨੨॥
ਜੋ ਪਰਧਨ ਕੋ ਅਪਨਾ ਜਾਨਕਰ ਖਾਲੇਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਰਖਜੋਗਣ
ਭੋਜਨ ਮੈ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨੩ ॥ ਜੋ ਅਹਿਨਿਸ ਮੋਹਮੇ ਮਗਨ
ਹੈਂ ਸੋ ਸੂਲਪ੍ਰੋਤਿ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥੨੪ ॥ ਜੋਤੋਰਮੋਰਹਰਖਸੋਕ
ਹਾਨੀਲਾਭ ਸੁਖਦੁਖ ਇਸੀਮੇ ਰਾਤ੍ਰਿਦਿਨ ਪੜੇ ਹੈਂ ਧਰਮਤੇ
ਬੇਮੁਖ ਹੈਂ ਤੇਦੰਦ ਸੂਕਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨੫ ॥ ਜੋਵਾਹਜਾਂਤਰ
ਗ੍ਰਾਹਸ਼ਕ ਹੈਂ ਸੋ ਕੂਪਾਨੁਰੋਧ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨੬ ॥ ਜੋ ਦੰਭ
ਪਾਖੰਡ ਕਰ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਵਜਾਮੋਹਿਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪਰਯਾਵ
ਰਤਨ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨੭ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਬਚਨ ਕਿਸੀ
ਕੋ ਕਹਿਕਰ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਆਸ੍ਵਾਸ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਵੋ
ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਤੇ ਸੂਚੀ ਮੁਖਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨੮ ॥ ਸੋ ਸੂ
ਚੀਮੁਖ ਸਨਮੁਖ ਜੋ ਹੈ ਤਿਨਕੀ ਰਸਨਾ ਕਾ ਬਰਨਨ ॥ ਕਃ
॥ ਏਰਫੇਰ ਫੇਰਨ ਅਫੁਰ ਫਿਰੈ ਫਿਰਨੀਸੀਨਟਨ ਮੈਨਟਨੀ
ਸੀ ਪਾਪਨ ਕੀ ਪੂਤਰੀ। ਕੂਰਕੀ ਕੁਟੀਸੀ ਸੰਪੁਟੀਸੀ ਛਲ
ਬਲਕੀ ਤਜੋਂਲੋਭਹੁਕੀਗੋਭ ਦਾਸਛੁਅਤ ਅਛੂਤਰੀ। ਸੋਹਨ
ਕੀ ਖਾਨਹਾਨ ਹਿਤਕੀ ਬਖਾਨਵਾਨਰਾਵਰੀ ਜ਼ੁਬਾਨਕੀ ਸੁਜਾ
ਨਤਾ ਅਕੂਤਰੀ। ਨਿਪਟਕਪਟ ਪਟਪੈ ਕੈਕਲਾਕੋਟ ਕੋਟ
ਲੋਟਲੋਟ ਜਾਤ ਜੈਸੇ ਲੋਟਨ ਕਬੂਤਰੀ। ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕਰ ਜੋ ਨਰਕ ਹੈ ਤਿਨਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਲਿਏ ਪ੍ਰਾਰਥ
ਨਾ ਕਰੀ ਚਾਹਿਐ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਜਬ ਨਮਸਕਾ

ਭਖਜ ਭਖਜਕ ਹੈ ਅਰੁ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਸੂਕਰ ਮੁਖ
ਮੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਛਲਛਿੱਦ੍ਰ ਕਪਟ ਕਰ ਪਰਧਨ ਹਰਕਰ ਕੇ
ਵਲ ਸ੍ਵਤਨ ਔਕੁਟੰਬਕੋਭਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਅੰਧਕੂਪ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ
॥ ੯ ॥ ਜੋ ਅਪਨੇ ਨਮਿਤ ਪਾਕਕਰ ਛਪਕਰ ਭੋਜਨ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ ਮਿਸ਼੍ਰਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀ ਭਖਜ ਨਰਕ ਮੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੦ ॥ ਜੋ
ਈਰਖਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੀਵਨਸੋਂ ਤੇਸੰਦੰਸ ਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥
੧੧ ॥ ਜੋ ਬਿਨਾ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਤਪ੍ਤਭੂਮੀ ਨਰਕ
ਮੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ੧੨ ॥ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਬਜ਼ੰਗ ਕਰਕੇ ਕੁਢੰਗ ਕਰ
ਕੇ ਕੁਤਰਕ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਬਜ੍ਰਕੰਟਕ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ।
॥ ੧੩ ॥ ਜੋ ਕੇਵਲ ਲੋਭੀ ਹੈਂ ਅਨੇਕ ਦ੍ਰਬਜ ਕਾ
ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰਮਾਰਥ ਰਹਿਤ ਪਰੋਪਕਾਰ ਬਿਨਾ
ਤੇ ਸ਼ਾਲਮਲੀ ਨਰਕ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੪ ॥ ਜੋ ਦਾਨ ਪੁੰ
ਨ ਕਰਤੈ ਬਾਧਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਵੈਤਰਨੀ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੫
ਜੋ ਚੋਰੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੂਪੋਦਨ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ॥ ੧੬॥ ਜੋ
ਛਲ ਕਰ ਬਿਖ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤੇਪ੍ਰਾਨਰੋਧ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈ
॥ ੧੭ ॥ ਜੋ ਪਰਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਬਿਸਿਸਨ
ਰਕ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੮ ॥ ਜੋ ਸਭਸੈਰਾਤ੍ਰਿ ਦਿਨ ਅਨੇਕ ਤ੍ਰਿ
ਸਨਾ ਮੈ ਗ੍ਰਸਿਤ ਹੈਂ ਤੇ ਲਾਲਾਭਖਜਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੯ ॥
ਜੋ ਸੰਤਜ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰ ਅਸਤਜ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ
ਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਾਰਮੇਯਾਦਨ ਮੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ॥ ੨੦ ॥ ਜੋ ਕਿਸੀਕੇ
ਬਿਘਨ ਕੋ ਚਿਤਮੇ ਰਾਖਕਰ ਜਬ ਅਵਸਰ ਮਿਲੈ ਤਬ ਅ

ਤ ਅਵਸਿਸ੍ਟ ਹੈ ਅਰੁ ਚੈਤਨਜ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਮੈਹੀ ਹੌਂ ਮੇਰੇ
ਪ੍ਰਥਕ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਰੀ ਚਾਹਿਐ ਹੇ ਖਾਲਸ
ਜੀ ਇਸੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੇਲੀਨ ਹੋਈਤਾ ਹੈ ॥
ਥਾ ਸ੍ਰੀਚੰਦਸ੍ਰੀਸਤਿਗੁਰਪੁਤ੍ਰਪਰਮਸੋਚੀ ਜੂਕਾ ਕਥਨ ॥ਕਿ
ਸਤਿਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਹੰਸਾਰਾ ॥ ਇਤਿ ਗਜ਼ਾਨ ਭੀ ਤੁਮਾਰੇ ਸੋ
ਨ ਨਹੀਂ ਅਰੁ ਗਜੇਯ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਤਿਸ ਪ੍ਰਕਾ
ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਅਰੁ ਤੁਮਸੇ ਕੁਛ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਕਿੰਚਿ
ਭੀ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਅਰੁ ਚਖਜ਼ੂ ਅਰੁ ਰੂਪ ਏ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਪ ਸੂਰਜ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਬੁੱ
ਔਰ ਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ਬਦਾਦਿ ਅਰ ਇੰਦ੍ਰੈ ਯਹ ਸਭਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ
ਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਿ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਹੈ ਸੋ
ਕਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਰੁ ਸ਼ਿਵਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ
ਚੇਸ਼ਟਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਓਰ ਤੇ ਸੋ ਮੈਹੀ ਚੈਤਨਜ
ਪ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਐਸੀ ਦ੍ਰਿਢ ਭਾਵਨਾ ਕਰੀ ਚਾਹਿਐ ਖਾਲਸ
ਜੀ ਏਕ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਸਜਾਤਿਯ ਬਿਜਾਤੀਯਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ
ਰਹਿਤ ਬ੍ਰਹਮ ਚਿਦਾ ਕਾਰ ਸਰਬਾਤ੍ਮਕ ਅਖੰਡੈਂਤ ਨਿਸ
ਪ੍ਰਕੰਪ ਮੇਰੂ ਵਤ ਸੋ ਮੈ ਹੌਂ ਐਸੀ ਅਖੰਡਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ
ਵਾਤ ਦੇਸ ਦੀਪ ਵਤ ਤੈਲ ਧਾਰਾਵਤ ਸਰਬਦਾ ਰਹੈ ਭੀ
ਰ ਤੇ ਅਰੁ ਕਥਨ ਭਕ੍ਤਿ ਕਾ ਅਰ ਬਰਤਨ ਬੈਰਾਗਜ਼ ਰੂ
ਹੋਇ ਸਰਬਦਾ ਜਿਸਕਾਸੋਮਹਾਤਮਾਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤਜ਼ ਰੂਪਹੈ ਪ
ਮ ਸ਼ਿਵ॥ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਯਤਨ ਸਾਧਜ਼ ਹੈ ਯਹ ਬ੍ਰਿਤਜ਼ ਪੁਨਾ

ਦ੍ਰ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰ ਸ੍ਵਭਾਵ ਭੂਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਮੈ ਜੋ
ਹੌਂ ਅਰੁ ਇਹੁ ਜੋ ਬਿਸ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਮੈ
ਹੀ ਹੌਂ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਬਰਤਮਾਨ ਮੁਝਸੋ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਕਦਾ
ਚਿਤ ਨਹੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਐਸੇ ਭਾਵਨਾ ਕਰੈ ਜੁਨਮੈਂ ਹੌਂਨਔਰ
ਕੁਛ ਹੈ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮਹੀਂ ਨਿਰੰਤਰ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਪੂਰਨਹੈ
ਆਨੰਦ ਰੂਪਸਰਬਤ੍ਰਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਭੈਹੋਇਦ੍ਰਿਢਅਭਜ਼ਾਸ
ਜੋਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪਵਾਹਿਗੁਰੂਮੈ ਲੀਨਤਾਕਾ ਕਾਰਨਹੈ ਇਸ
ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਿਬੇਕੀ ਸਿੰਘਨਿਸ੍ਚੈਵਾਲੈਨਾ ਭੀਮੁਕ੍ਤਿਕੀਇਛਾਕਰੈ
ਤੋਭੀਮੁਕ੍ਤਿਰੂਪਾਦੇਵੀਤਿਸਕੋਬਰੈਗੀਰਣਭੂਮੀਮੈਂ ਤਜਕੁ ਦੇਹ
ਸੂਰਮਾਵਤ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸਰਬਦੇਹੀਓਮੇਗ੍ਰਾਹਕਗ੍ਰਾਹਜ਼
ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਮਾਨ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੈ ਇਹੀ ਸਦਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੈ ਦੇਹ ਆਤਮਾ
ਗਜ਼ਾਨਵਤ ਜੋ ਬਿਗਜ਼ਾਨਹੈਸੋਦੇਹ ਆਤਮਾਗਜ਼ਾਨਕਾਬਾਧਕ
ਹੈ ਸੋ ਜਿਸ ਗੁਰੁਮੁਖ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਦ੍ਰਿਢਹੋਇ ਸੋ ਨ ਭੀ ਮੁਕ੍ਤਿ
ਕੀਇਛਾਕਰੈਤੋ ਭੀ ਮੁਕ੍ਤਿ ਅਤਜ਼ਾਵਸਜ਼ਕਤਿਸਕੀਹੋਤੀਹੈ ਜੈਸੇ
ਬ੍ਰਿਖਜ਼ਾ ਰੂਢ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਪਾਦ ਔ ਹਾਥ ਛੁਟ ਗਜ਼ਾ ਹੈ ਫੇ ਨਾ
ਭੀ ਇਛਾ ਕਰੈ ਤਬ ਗਿਰੈ ਹੀਗਾ ॥ ਕਃ ॥ ਪੂਰਨ ਪਯੂਖ
ਕੀ ਸੁਪਜ਼ਾਲੀ ਭਰ ਪੀਜੀਐ ਜੋ ਜਾਨੇਯਾਅਜਾਨੇ ਵਹ ਅਮਰ
ਕਰੈਈਗੀ॥ ਦੈਬੋਦਾਨਮਾਨਸੋ ਅਜਾਨਨਕੌ ਜਾਨਨਕੌਕੀਰਤਿ
ਬਿਚਿਤ੍ਰ ਦੇਸਦੇਸਨਢਰੈਈਗੀ॥ਗ੍ਵਾਲਕਬਿਯਾਤੈਬਾਤੈਬਿਬਿਧ
ਬ੍ਰਿਧਾਰੋਬੀਨ ਨਾਤੋ ਪਢਤਾਇ ਫੇਰ ਸੁਮਤਿਲਰੈਈਗੀ॥ ਰ੍ਯਮ

ਰੂਪਸਾਚੇ ਮਧ ਸਾਚੇਰ ਚੁਕਾਚੇਰਚ ਬਾਂਚੇ ਗੋਨਯਾਰਗਰੈ ਮੁਕ
ਤਿ ਪਰੈਈਗੀ॥ ਵਾਸਤਵਤੇ ਦੋਨੋ ਨਿਸਚੈ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ
ਜੋ ਸਰਬਮੈਹੀਹੌਂ ਮੁਝਸੇ ਭਿੰਨਕੋਊਨਹੀਹੈਂ ਵਾਮੈਕੁਛ ਨਹੀਂਹੌਂ
ਕੇਵਲਵਾਹਿਗੁਰੂਹੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ॥ਯਦਜ਼ਪਿਦੋਨੋਤੁਲਹੈਂ ਪ੍ਰੰਤੂ
ਮੈਂ ਨਹੀਹੋਂ ਸਰਬਦਾਵਾਹਿਗੁਰੂਹੀਹੈ ਯਹਨਿਸਚੈਸੁਖਦਾਈਹੈ
ਸੋਵਾਰੰਵਾਰਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸਾਰੰਗ॥
ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ॥ ਬਦਉਕੀਨਹੋਡਮਾਧਉਮੋਸਿਉਠਾਕਰ ਤੇ
ਜਨ ਜਨਤੇ ਠਾਕੁਰ ਖੇਲ ਪਰਿਓ ਹੈ ਤੋ ਸਿਉ ॥ ੧ ॥ ਰ
ਹਾਉ ॥ ਆਪਨ ਦੇਉ ਦੇਹਰਾ ਆਪਨ ਆਪ ਲਗਾਵੈ ਪੂ
ਜਾ॥ ਜਲਤੇ ਤਰੰਗ ਤਰੰਗ ਤੇ ਹੈ ਜਲ ਕਹਨ ਸੁਨਨਕ
ਉ ਦੂਜਾ ॥ ਆਪੇ ਨਾਚੇ ਆਪੇ ਗਾਵੈ ਆਪ ਬਜਾਵੈਤੂਰਾ॥ ਕ
ਹਤ ਨਾਮ ਦੇਊ ਤੂ ਮੋਰੋ ਠਾਕੁਰ ਜਨ ਊਰਾ ਤੂੰ ਪੂਰਾ॥ ੨॥
ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈਂ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮੇ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਭੀ ਏ
ਕ ਸਾਖੀ॥ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਰਾਇ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘਜੀ ਪਰਮ ਬਿਬੇ
ਕੀ ਔਰ ਸਤ ਸੰਗੀ ਸੋ ਸਾਹਿਬ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ
ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹੈ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਬਜ਼ੇ ਗੁਰਮੁ
ਖ ਸੋ ਮੈਨੇ ਆਪ ਬਹੁਤਕਾਲ ਤਿਨਕੀ ਸੰਗਤਕਰੀ ਹੈ ਪੋਠੋ
ਹਾਰਦੇਸਮੇ ਦਰਮਿਆਨ ਜਿਹਲਮ ਔਰ ਅਟਕਕੇ ਜ਼ਿਲੇ
ਪਿੰਡੀਰਾਵਲਕੇ ਮੇ ਸੁਖੋਨਾਮਕਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਸਤੀ ਸਦਾ ਸੰਤ
ਮਹਾਤਮਾ ਕਰ ਜੋ ਸੇਵਿਤਹੈ ਜਹਾ ਅਬਭੀ ਪੰਡਿਤਗੁਨੀ ਮਹਾ
ਤਮਾ ਅਰੁ ਸਿਖ ਭਗਤ ਲੋਗ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੂ ਕਾ ਦਮਦਮਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਤ ਸਿਖ
ਜਿਸਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਰੁ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਸਿਧਿ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਸਭਿਕੀ ਤਿਸਅਸਥਾਨ ਸੁੰਦਰਮੋਰਚਾ ਕਰਤੇਥੇਸਦੀਵਸੋਏਕ
ਦਿਨ ਬਾਸਿਸ਼ਟ ਜੂ ਕਾ ਪਾਠ ਹੋਰਹਾ ਥਾ ਉੱਨੇ ਸਾਹਿਬ ਜੂ
ਮੈ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਉੱਨਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ॥ ਦੋਃ॥ ਜੋਨਹਿਉੂਨੇਜਾਤ
ਹੈ ਤੇਉੂਉੂਨੇਜਾਤ ॥ ਜੇਉੂਉੂਨੇ ਜਾਤ ਹੈ ਤੇਨਹਿਉੂਨੇਜਾਤ ॥੧
॥ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਸੰਗਚਲਾ ਕਿ ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਯਾ ਕਹੁਮੈਹੀਹਉੂਂ
ਯਾ ਕਹੁ ਮੈ ਨਹੀਂ ਸਾਹਿਬੋਂਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਪਾਠਕ ਕੇਪ੍ਰਤਿ
ਕਿ ਫੇਰ ਪਾਠਕਰੋ ਇਸ ਪੰਗਤਿਕਾ ਜਬ ਫੇਰਪਾਠ ਕੀਆ
ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਆਨੰਦ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏਹੂਏ ਪੂਛਤੇਭਏ ਬਿ
ਲਾਸਪੂਰਬਕ ਰਾਇਧੰਨਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਕਿ ਰਾਇਜੀ ਕੌਨ
ਥਾਤ ਅਛੀਹੈ ਤਬ ਰਾਇ ਜੀ ਏਲੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਫੁਰ
ਮਾਈਏ ਤਬ ਹੁਕਮ ਹੂਆਕਿ ਤੁਮਹੀ ਕਹੋ ਤਬ ਰਾਇਜੂਨੇ
ਕਹਾ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਿਵਾਜੀ ਪ੍ਯੰਕਹੈ ਤਬਬਚਨ ਹੂਆ
ਅਛਾਕਹਾ ਤੁਮਨੇ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਯਦਜ਼ਪਿ ਏਕਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ
ਹਮਾਰੇਘਰਕਾ ਨਿਸਚਾ ਯਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੈ ਨਹੀ ਤਬ ਸੁਨਕਰ
ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨਭਏ ਜੋ ਬਿਬੇਕੀ ਸਿੰਘ
ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਥੇ॥ ਸੋ ਹੇਖਾਲਸਾ ਜੀ ਏਹੀ ਨਿਸਚੈ ਸੁਖਦਾਈ
ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਸਦਾਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮੋਹੋਇ ਸ੍ਰੀ
ਕਲਗੀਧਰਜੂ ਕਹੇਹੈਂ ਕਿ ਸਦੈਵੈ ਕਿਆ ਸਦਜੈਵੈਪੂਕਾਸ਼ੇ
ਪਾਠ ਕ੍ਰਮਾਦਰਥਕ੍ਰਮੋ ਬਲੀਯਾਨ ਇਤਿਨਜਾਯਾਤ॥ ਨਮੋਨਰ

ਕਨਾਸੇ ਇਸੀਕੇ ਸਾਥ ਸੰਬੰਧ ਮੋ ਲਾਵਨਾ ਕਿ ਨਮੋਨਰਕਨਾ
ਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਨਰਕ ਨਾ
ਸੇ ਸਦਜੈਵੰਪ੍ਰਕਾਸੇ ਨਰਕਕੇ ਨਾਸਹੁਏਹੁਏ ਸਦਜ ਨਾਮ ਸ਼ੀ
ਘ੍ਰਕਾ ਹੈ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਰਕਹੀ
ਪਾਪਕਾਰਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕਹੈ ਜਬਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰ ਨਰਕਨਾਸੇ ਕਿਆ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੁਆ ਤਬ ਸਦਜ
ਨਾਮ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀਂ ਏਵੰ ਅਵਧਾਰਨਾਰਥ ਜਾਨਨਾ ਅਰਥਾਤ
ਐਸੇਹੀਂ ਇਸਮੇਕੁਛ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀ ਹੈ ਯਕਾਰ ਬਸ਼ਿਸ਼ਟ ਨ
ਹੋਇ ਤਬਭੀ ਯਹ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਤਾਹੈ ॥੪॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋਨਰਕ
ਨਾਸੇ (ਅਸੁ) ਖਜੇਪਣੇ ਧਾਤੁਹੈਖਜੇਪਨਾਮ ਚਲਾਵਨਕਾਹੈਨਮੋ
ਕਜਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸਸਾਮਰਥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਜੋ
ਨਰਕਨ ਆਸੇ ਆਛ ਨਾਮ ਸਰਬਓਰਤੇ ਜੋ ਦਾਸੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ
ਨਰਕ ਸੇ ਖਜੇਪਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਨਿਕਾਸ ਦੇਤਾ ਹੈ ਗਜੇਂਦ੍ਰ
ਆਦਿਵਤ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭਕੁੋਂ ਕੇ ਨਰਕਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਖਜੇਪਣ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇਕ ਰਾਵਨ ਦਿਗਬਿਜੈ ਮੇ ਸੁਤਲਨਾਮੇ ਪਤਾਲ
ਮੇ ਗਿਆਉੂਪਰਸੇਸੁਰਯਚੰਦ੍ਰਾਦਿਕੋਂ ਕੋਜੈਕਰਕੇ ਬਲੀਰਾਜਾਕੇ
ਜੈ ਕਰਨੇਕੋਤਬਵਾਮਪਾਦਕੇਅੰਗੁਸ਼ਟਸੇਖਜੇਪਣਕੀਆ ਅੰਤ
ਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੂਏਕੋ ਬਾਵਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਅਨੇਕਯੋਜਨੋ
ਪ੍ਰਯੰਤਜਾਇਪੜਾਤਦਵਤਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨਰਕਨਾਸ ਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਊਰਧਅਧਾਤਿਰਯਕ ਕਿਸੀਓਰਸੇਭਗਤਨਕੋਭਯ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋ
ਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤੇਯਥਾ ਕਿ ਜਬਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮਹਾਰਾਜਦ੍ਵਾਰਕਾ ਕੋਚਲੇ

ਹਸਤਨਾਪੁਰਸੇ ਪ੍ਰੇਮਪੂਰਬਕ ਬੁਲਾਏ ਹੂਏ ਕਿੰਚਿਤਕਾਲ
ਕੁੰਤੀ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪਰਿਵਾਰ ਕੀ ਭਗਤੀ ਕ
ਰਯੋਤ੍ਰਿਤ ਹੂਏਹੂਏ ਰੁਕਮਨੀਆਦਿ ਪਰਿਵਾਰ ਸਹਿਤ ਜਬ
ਨਿਕਰੇ ਹਸੁਨਾਪੁਰਸੇਸਭਬਿਦਾਕਰਨੇਕੋਸੰਗਚਲੇਜਬਬਹੁਤ
ਬਾਰੀ ਹਟੇ ਪੀਛੇ ਲੋਟੇ ਮੁੜੇਜੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਆਏਹੋ ਐਸੇ
ਬਾਰੰਬਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੂਕੇ ਕਹੇ ਹੂਏ ਮੁੜੇ ਤਬ ਅਸ੍ਵਸਥਾਮਾ
ਜੋ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਤਿਸਨੇ ਬਦਲਾ ਲੇਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ
ਨਿਸਚੈ ਕਿਆ ਨਿਰਬੀਜਕਰਦੇਂਉ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕਾ ਤਬ ਪਾਥ
ਬਾਨਤੋ ਪਾਂਚੋ ਹੀ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕੀ ਓਰ ਅਰੁ ਏਕ ਉਤਰਾਕੇ ਗਰ
ਭਕੀ ਓਰ ਚਲਾਯਾ ਤਬਤ੍ਰਾਹਿਤ੍ਰਾਹਿਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਹੇਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੀਨ
ਬੰਧੋ ਐਸੇ ਬਾਰੰਬਾਰ ਕਹਾ ਜਲਦੀ ਸੋ ਤਬਤਾਤਕਾਲ ਸਾਮ
ਰਥ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਉਤਰਾਕੇ ਸਹਿਤ ਤਿਨ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਤੇ
ਭਏ ਅਰੁ ਉਤਰਾਕੇ ਗਰਭ ਕੀ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਭਕਤਵਾਤ
ਸਲਜਤਾ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੂਏ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਚਕ੍ਰ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕੀਏ
ਹੂਏ ਨੌ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਖਜਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸਤੇ ਭੀ ਪਰਮੇ
ਸ੍ਵਰ ਨਰਕਨਾਸਹੈ॥ ੬॥ ਵਾ॥ ਆਸੁ ਉਪਵੇਸਨੇ ਧਾਤੁ ਹੈ
ਨਮੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਨਰ
ਕਨ ਆਸੇ ਕਜਾ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਦੰਡ ਧਰਮ
ਰਾਜ ਜਮਰਾਜ ਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਪਤਿਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤਿ
ਭਯ ਦਾਯਕ ਨਰਕੋਂ ਮੇਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾਹੈ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਅਸ ਭੁਵੀ ਧਾਤੁ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਤਾਅਰਥਕਹੈ ਨਮੋ ਨਰਕ

ਕਾਯੰ ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੰ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕਲਪ ਦਰੁਮੰ ਵੈਭਜਾਮਿ ॥ ਜਗੱਧਾਰਕੰ ਧਾਰਨਾਧਜ਼ਾਨਗਮਜੰ ॥ ਜਗਲ੍ਲੀਲ ਯਾ ਮਾਯਯਾ ਆਤਦੇਹੰ ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੰ ॥ ੭ ॥ ੪ ॥ ਨਯਾਵਤ ਕਲੌਚੋਟਿਨਾਥੰਭਜੰਤਿ ॥ ਨਤਾਵਤ ਸੁਖੰ ਸ਼ਾਂਤਿਮੁਪਯਾਂਤਿਮਰ ਤਜ਼ਾ ॥ ਮਹੀਮੰਡਨੰਖੰਡਨੰਕਿਲ ਕਲੇਸ਼ੰ ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੰ ॥੪॥ ੫॥ਨਿਃਸਰਗਤੋਲਮਾਦਜੈਸ਼ੂਰਯਯੁਕੰ॥ ਯੋਗਾਸਨਸਥੰਸਥਵਿ ਰਟੰਚਸਥਾਣੁੰ ॥ ਮਹਾਯੋਗਵਰਯੈਕਨਤੁਪਾਦਪਦਮੰ ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੰ ॥ ੬ ॥ ਨਾਮਾਵਤਾਰੰਚ ਹ੍ਰਿਤਿਭੂਮਿ ਭਾਰੰ ॥ ਨਨਾਮੰ ਨਰੂਪੰਨਕਾਮੰ ਨਧਾਮੰ॥ਸਦਾਜਯ ਸਦਾਜਯਸਦਾਸੌਖਜ਼ਸਿੰਧੋ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੰ ॥ ੭ ॥ ਪ੍ਰਪੰਨਾਰਤਿਹਾਰੀ ਸਦਾ ਸੌਖਜ਼ਕਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰੁਚਾਬਿਹਾਰੀਸਦਾਗਮਨਾਹਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਪਾਤੁ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਜਗਨ ਮੋਖਜ਼ਕਾਰੀ ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੰਃ ॥੮॥ ਨਿਪੁਰ ਥਸੇਸ ਸਸਤ੍ਰੋਣ ਮ੍ਰਿਗਾਧੀਸ਼ਚਰਮੇਣਚ ॥ ਕ੍ਰਿਤੰਸਤਵਮਿਦੰਭਕ੍ਰਜ਼ਾਪਠਨਮੁਕ੍ਰੋ ਭਵੇਨ੍ਨਰਹ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਮਨਨਰਕ ਨਾਸਨ ਨਾਨਕਾ ਸ੍ਰੁਕੰ ਸੰਪੂਰਣੰਸੁਭੰ ॥ ਇਤਿ ਨਰਕ ਨਾਸਨ ਪ੍ਰਕਰਣ ਸਮਾਪ ਤੰਹ ॥ ਸਦੈਵੰਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਸਦ ਨਾਮ ਅਵਾਜ਼ਕਾ ਹੈ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਸਦਾਨਦਾ ਅਵਾਜ਼ ਕੇ ਬਾਚਕ ਹੈਂ ਕਿਆ ਧੁਨਿ ਅਰਥਕ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸੰਬੋਧਨ ਸੇ ਬੁਲਾਇਐ ਕਿ ਹੇ ਦੇਵ ਦਤ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਰ ਦੇਸਭਾਸਾ ਪਸ੍ਰਿਮ ਮੇ ਸਦ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੰਬੋਧਨ ਪੂਰਬਕ ਬੁਲਾਨੇ ਕੋ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਪੁਰਖ ਬੁਲਾਇਐ ਅਰੁ ਵੋ ਝਟਤੀ ਅਪਨੇਪਾਸ ਆਇਜਾਤਾ ਹੈ ਯਦਜਪਿ

ਨਾਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਭਗਵਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਨਰਕਨਾਸੇ ਕਜ਼ਾਨਰਕੋਂ ਮੇਂ ਭੀ ਪਤਿਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਃਖ ਦਾਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਰੂਪਾ ਵਾ ਦੁਃਖਾਨੁਭਵ ਰੂਪਾ ਨਾਰਕੀਯੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਤਾਜਿਸ ਕੀ ਹੈ ॥ ਨਹੀ ਤੋ ਅਤਜ਼ੰਤ ਜਢਰੂਪ ਅਧਰਮ ਜਨਜਜੋ ਨਰ ਕ ਹੈਂ ਤਿਨ ਮੇ ਕਜ਼ਾ ਸ਼ਕ੍ਤਿਹੈ ਪੀੜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀ ਇਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਪਾਉ ਕੇ ਬੱਟੇ ਵਤ ਤਥਾ ਸਧਨਾ ਜੁ ਕੇ ਸਾਲਿਗਰਾਮਵਤ ਜੈਸਾ ਜੈਸਾ ਕਰਮ ਹੋਇ ਤਿਸਕੇ ਅਨੁ ਸਾਰ ਫਲਕੋ ਦੇਨਾ ਇਹੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਹੀ ਸਤਾ ਹੈ ਵਾਸੁਵ ਤੇ ਮੁਝਕੋ ਤੋ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਨਰਕ ਨਾਸਨਾਵ ਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮੂਰਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਤਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿ ਕ ਸ਼ਤੋਤ੍ਰਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਜੋ ਨਾਰਕੀ ਜਾਤਨਾ ਸੇ ਭੀ ਭਾਰੀ ਭੀਰੂ ਭੂਤ ਹੈ ਤਿਨੋਂ ਨੇ ਅਤਜ਼ਵਸ਼ਜ਼ਕ ਯਾ ਕੋ ਪਾਠ ਨਿਤਜ਼ੰਪ੍ਰਤੀ ਕੀਆ ਚਾਹਿਐ ਪੁਰੁਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧਿ ਮੂਢ ਪੰਡਿਤ ਸਰਬ ਕੋ ॥ ਓਅੰ ਸ੍ਰੀ ਸਦ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੇ ਭਜੋ ਨਮਹ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਾਸ੍ਰਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਹ ॥ ਸ਼ਾਂਤੰ ਸੁਭੰ ਸਤਿਗੁਰੰ ਸਤਜ਼ਸਿੰਧੰ ॥ ਸਦਾਸੱਜਨਾਨੰਦ ਕੰਦੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁੰ ॥ ਪਰੇਸ਼ੰ ਪ੍ਰਭੂੰਪਾਪਮੱਤੇਭਸਿੰਹੰ ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੰ ਨਰਕ ਨਾਸੰ ਨਮਾਮਿ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਭੋਪਾਹਿ ਪਾਪੌਘ ਪਾਪਚਜ਼ਮਾਨੰ ॥ ਬਰੇਣਜ਼ੰ ਬ੍ਰਿਣੇਬੇਦਬੰਸ਼ਾਵਤੰਸੰ ॥ ਸਦਾ ਸੌਖਯ ਸੰਦੋਹਮੋਹਾਪਹਾਰਿੰ ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੰ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ਨਿਰੀਹੰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਮੋਂ ਕਾਰਮਾਦਿੰ ॥ਭਵੱਛੇਦਕੰ ਭੇਦਕੰਜਨਵਿਪਖਜ਼ੰ॥ਜਗਨ੍ਨਾਸ਼ਕੀਨਾਸ਼ਨਾਸ਼ੰ ਨ੍ਰਿ

ਵੋ ਪੁਰਖ ਨ ਹੋਇ ਪਰੰਤੁ ਨਾਮ ਮੇ ਸ਼ਕਿ ਹੈ ਸ਼ਕਿ ਕਿਆ
ਈਸ਼੍ਵਰੇਛ ਬਿਸ਼ੇਸ ਜੈਸੇ ਏਕਹੀ ਨਾਮਵਾਲੇ ਦੈਚਾਰਪੁਰਖ
ਹੋਹਿ ਤਬ ਏਕਕੇ ਬੁਲਾਏ ਹੂਏ ਸਭ ਉਸਨਾਮ ਵਾਲਿਓ
ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਸੀ ਓਰ ਹੋਇਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ
ਕਾ ਨਾਮ ਕੋਊ ਕੈਸੇ ਕੈਪੁਕਾਰੈ ਤਬ ਝਟਤਹੀ ਪਰਮਾਤਮ
ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਧਰ ਹੋਇਜਾਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਮੁਝਕੋ ਬੁਲਾ
ਇਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੋਃ ॥ ਤੁਲਸੀ ਸੀਤਾਰਾਮ ਕੋ ਰੀਝ ਭਜਉ
ਕੋਊ ਖੀਝ ॥ ਉਲਟਾ ਸੀਧਾ ਜਾਮਿਹੈ ਖੇਤ ਪਰੇ ਜਯੋ ਬੀਜ ॥
ਪੈਜਪਰੇ ਪ੍ਰਲਾਦਹਿਕੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਹਨਤੇ ਨਹਿਯੇਤੇ ॥
ਪੂਰਬ ਸਮਰ੍ਥ ਲਿਖਾਹੈ ਅਜਾਮਿਲ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ॥ ਪੂਰਬ
ਦਿਯੋਹੀ ਹੈ॥ਜੋ ਲਘੁਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਿਅ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮਰਨਸਮੈ ਜਮਦੂ
ਤ ਦੇਖਕਰ ਸਨੇਹ ਪੂਰਬਕ ਬੁਲਾਤਾ ਭਯਾਕਿਹੇ ਨਾਰਾਯਣ
ਯ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਸ੍ਰੀ ਮਨ ਨਾਰਾਯਣ ਅਪਨਾਨਾਮ
ਮਾਨਕਰ ਨਿਜਪਾਰਖਦ ਭੇਜਤੇਭਏ ਸੋ ਜਮਗਣੋ ਕੋ ਤ੍ਰਿਸਕਾ
ਰ ਕਰ ਅਜਾਮਿਲਕੋਪਾਸਿਓਸੇਮੁਕ੍ਰ ਕਰ ਬਿਮਾਨਾਰੂਢ ਕਰ
ਬੈਕੁੰਠਕੋ ਲੇਜਾਤੇਭਏ ਅਤਿਮੰਗਲਪੂਰਬਕ ਸੰਖ ਅਰੁਭੇਰਿਓ
ਕੀ ਧ੍ਵਨੀ ਸਹਿਤ ਗੰਧਰਬ ਗਾਇਨ ਔਰ ਅਪਛਰਾ ਕੀ
ਨ੍ਰਿਤਕਾਰੀ ਛਤ੍ਰਚਾਮਰਾਦਿ ਅਨੰਤ ਮੰਗਲਸੋਂ ਦਿਬ੍ਯਰੂਪ
ਚਤੁਰਭੁਜਕੋ ਲੇ ਜਾਤੇਭਏ ਤੋ ਦੇਖੋਖਾਲਸਾਜੀ ਐਸੇ ਨਾਮਕਾ
ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਲਮੀਕੀ ॥ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਨਾਮਕਾ ਅਧਿਕਾ
ਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸਕੋ ਸੋ ਸਿਧ ਅਵਸਥਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ

॥ਜਾਨਿਆਦਿਕਵਿਨਾਮਪ੍ਰਤਾਪੂ॥ਭਯੋਸਿਧਕਰਉਲਟਾਜਾਪੂ ॥
ਪੁਨਃ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ॥ਵਾਟੇ ਮਾਨਸਮਾਰਦਾ ਬੈਠਾਬਾਲ
ਮੀਕ ਬਟਵਾਰਾ ॥ ਪੂਰਾਸ਼ਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਮਨਵਿਚ ਹੋਆ
ਖਿੰਜੋ ਤਾੜਾ ॥ ਮਾਰਣ ਨੂ ਲੋਚੈਘਣਾ ਕਢਨਹੰਘੈਹਥ
ਉਘਾੜਾ ॥ ਸਤਗੁਰ ਮਨੂਆਰਖਿਆ ਹੋਇਨਆਵੈ ਉਛੋਹਾੜਾ
॥ਅਉਗਨ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਸਿਓਨ ਰੋਜਗਾਰ ਹੈ ਏਹ ਅਸਾੜਾ ॥
ਘਰਵਿਚ ਪੁਛਨਘਲਿਆ ਅੰਤਕਾਲ ਹੈ ਕੋਇ ਅਸਾੜਾ ॥ ਕੋ
ਝਮੜਾਚਉਕੰਨੀਐ ਕੋਇਨ ਬੇਲੀ ਕਰਦੇ ਝਾੜਾ ॥ ਸਚਦ੍ਰਿਢਾ
ਇਉਧਾਰਿਓਨ ਟੱਪਨਿਖਤਾਉਪਰਵਾੜਾ ॥ ਗੁਰਮੁਖਲੰਘੇ
ਪਾਪ ਪਹਾੜਾ ॥ ਸੋ ਦੇਖੀਐ ਚਿਤਮੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿ ਜੋ
ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਮਰਾਮਰਾ ਐਸੇ ਉਲਟਾ ਜਾਪਕਰ ਬਾਲਮੀ
ਕ ਜੂ ਜੋਆਦਿਕਬਿਰਾਜਹੂਏ ਔਰ ਸਤਕੋਟ ਰਾਮਾਇਣ
ਰਚਤੇਭਏ ਔਰ ਅਨੰਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਭਾਖਾਦਿਕ ਕਵਿ ਜਿਨਕੀ
ਛਾਇਆ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯਕਰ ਰਾਮਾਯਣ ਕੋ ਰਚਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕੋਊ
ਕ ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਸੀਕ ਮਹਾਨਦੀਪੈ ਸੇਤਰਚੈ ਤਬ ਤਿਸਪਰ
ਅਤਿ ਤੁਛ ਚੀਟੀਆਦਿਕ ਜੀਵਭੀ ਪਾਰ ਹੋਇਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥
ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈਬਾਲਾ ਜੂਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਕਹੇ ਜੋ
ਜਨਮਸਾਖੀਰੂਪਜਹਾਜਰਚਾਤਿਸਕੇਆਸ੍ਰੇਅਬਅਨੰਤਸੰਖ ਬ
ਨੈਹੈਂਐ ਬਨਤੇਜਾਤੇਹੈਂ ਪੁਨਾਗੁਸਾਂਈਜੂ॥ਭਾਇਕੁਭਾਇ ਅਨਖ
ਆਲਸਹੂੰ । ਨਾਮਲੇਤ ਮੰਗਲਦਿਸਦਸਹੂੰ॥ ਪੁਨਾ॥ਹਰਿਹਰਤਿ

ਪਾਪਾਨਿ ਦੁਸ੍ਰਚਿਤੈਰਪਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤਹ ਅਨਿਛਯਾਪਿ ਸੰਸਪ੍ਰਿ-
ਸ਼ਟੋ ਦਹਤਜ਼ੇਵ ਹਿਪਾਵਕਹ । ਅਰਥਾਤ ਸਦੈਵੰਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ। ਸ੍ਰੀ
ਕਲਗੀਧਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੂ ਬਰਨਨਕਰਤੇਹੈਂ ਕਿ ਏਵੰ ਕਯ
ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਅਜਾਮੇਲ ਬਾਲਮੀਕ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ
ਨਜਾਈਂ ਸਦਕਯਾ ਸੱਦਿਆ ਹੂਆ ਬੁਲਾਯਾ ਹੂਆ ਜੈਸੇ ਕੋਊ
ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਇ ਤਦਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਦਾਹੀ ਜੈਸੇ ਸ
ਭਜੁਗਾਦਿ ਮੈ ਭਗਤੋਂ ਕਰ ਬੁਲਾਯਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਥਾ
ਤੈਸੇ ਅਬ ਭੀ ਅਰੁਆਗੇ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇਗਾਐਸੇਹੀ ਯਥਾ॥ਆਦਿ
ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿਸਚੁ ਹੈਭੀਸਚੁ। ਨਾਨਕ ਹੋਸੀਭੀਸਚੁ॥ ਯਥਾ
ਜੈਤਸਰੀ ਕੀ ਵਾਰਮੇ ਸਲੋਕ ॥ ਆਦਿਪੂਰਨ ਮਧਪੂਰਨ ਅੰ
ਤ ਪੂਰਨ ਪਹਮੇਸ਼ੁਰਹ। ਸਿਮਰੰਤਿਸੰਤਸਰਬਤ੍ਰਮਣੰਨਾਨ
ਕ ਅਘਨਾਸਨ ਜਗਦੀਸਰਹ। ਅਰਥਾਤ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤਕਰ
ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਬਕ ਜੈਸੇਕੈਸੇ ਨਾਮੋਚਾਰਨ ਕਰੈ ਤਬ ਨਿਕਟ ਹੀ
ਜਾਨੈ ਅਕਾਲਪੁਰੁਰਖ ਕੋ ॥ ਯਥਾ॥ ਦਰੋਗ ਪਛਪਛ ਖ਼ੁਸ਼ੀ
ਹੋਇ ਬੇਖਬਰ ਬਾਦ ਬਕਾਹਿ। ਟੁਕਦਮ ਕਰਾਰੀ ਜੋ ਕਰੈ
ਹਾਜ਼ਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਖ਼ੁਦਾਇ ॥ਪੁਨਾ॥ਰੇਚਿਤਚੇਤਚੇਤ ਅਚੇਤ। ਕਾ
ਹਿਨ ਬਾਲਮੀਕਹਿ ਦੇਖ। ਕਹਿਜਾਤ ਤੇ ਕਿਹਿਪਦਹਿ ਅਮਰਿ
ਉ ਰਾਮ ਭਗਤ ਬਿਸੇਖ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਾਮਧਰੀਕ ਉਧਾਰੇ ਭਗ
ਤਹਿ ਸੰਸਾ ਕਉਨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਦੈਵੰਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਸਦ ਨਾਮ ਸੀ
ਪ੍ਰਕਾ ਜਬ ਗੁਰੋਂਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਯ
ਤਬ ਸਦਜ਼ਕਜ਼ਾਝਟਤਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾਹੈ ਜੈਸੇਸੂਰਜਕੇ ਉਦੇ ਹੂ

ਏਹੂਏ ਝਟਤਹੀ ਅੰਧਿਕਾਰ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਘਟਪਟਾ
ਦਿ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤੇ ਹੈਂ ਕੁਛ ਦੇਰੀਨਹੀਂ ਲਗਤੀ॥ ਵਾ॥
ਅਰੁਣੋਦਯ ਕਰ ਜੈਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਅੰਧਕਾਰ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਅਰੁ ਸੂਰਯਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਤਾਹੈ ਤਿਸਕਾ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ
ਜੋ ਪੂਰਬੋਕ੍ਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਰਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾਕਜ਼ਾਸਰੂਪਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨੰਗੀਸਰੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅੰਗਾਅਵੈਵ ਹਸਤ ਚਰਨਾਦਿਕ ਤਿਨਸੇ ਰਹਿਤ ਅਰਥਾਤ
ਨਿਰਗੁਣਰੂਪ ਪਰਿਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਸਗੁਨ ਪਖਜ਼ ਮੇ
ਅੰਗ ਪਖਜ਼ਪਾਤ ਤਿਸਤੇ ਰਹਿਤ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਭਜਨ ਕਰੈ
ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਜਾਤੀ ਬਰਨਾਦਿਕ ਕਾ ਕੁਛਨੇਮ
ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਪਨਨਾਹੀ ਕਿਸੀਕਉ ਬਾਪੈ ਭਾਵਨਕਉਹਰਿ
ਰਾਜਾ ॥ ਮੋਹਪਟਲਸਭਜਗਤ ਬਿਆਪਿਆ ਭਗਤਨਹੀ
ਸੰਤਾਪਾ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅੰਗਾਨਾਮ ਬਸਤ੍ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾ ਹੈ
ਸੋ ਨਾ ਹੋਵੈ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਨੰਗ ਅਰਥਾਤ ਦਿਗੰਬਰ
ਅਕਾਸ਼ਵਤ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਰੂਪ
ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਮੁਰਲੀ ਮੁਕਟਾਦਿ ਸਹਿਤ ਅਨੰਗ ਜੋਕਾਮ
ਦੇਵ ਤਿਸਵਤ ਔਰ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪਕਰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤਾ
ਹੈ॥੩॥ ਨਿਰਗੁਨ ਪਖਜ਼ ਮੇ ਭੀ ਨਾਮ ਬਾਣੀਕੋ ਹੈ ਅਨੰਗੀ
ਕਿਆ ਬਾਣੀਸੇ ਰਹਿਤ ਅਵਾਛ ਮਨਸਗੋਚਰ ਜਿਸਕੋ ਕਹਿ
ਤੇ ਹੈਂ ॥ਬੇਦਸੰਤ॥ਯਤੋਵਾ ਚੋਨਿਵਰਤੰਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪਜ਼ਮਨਸਾਸਹੇ
ਤਿ॥ਆਸਾਮੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਬੇਦਕਤੇਬ ਸੰਸਾਰਹਭਾਹੂੰਬਾਹਿਰਾ

॥ ਨਾਨਕਕਾਪਾਤਸਾਹ ਦਿਸੈ ਜਾਹਿਰਾ॥ਪੁਨਾ ਗੀਤਾਯਾਂ ਯਥਾ॥
॥ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿਪਰਨਜ਼ਾਹੁਰਿੰਦ੍ਰਿਯੇਭਜ਼ਃਪਰੰਮਨਹ॥ ਮਨਸਸੁ
ਪਰਾਬੁਧਿਹਯੋਬੁਧੇਹ ਪਰਸੁਸੁਸਹ ॥ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਨਿਰਦ੍ਰੈ
ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਐਸਾ ਅਨੰਗੀ ਮਨਬਾਣੀ ਕਾ
ਅਭਿਸ਼ਯ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨੰਗੀ ਜੋ ਨਰਾਇਨ
ਕਿਆਜਾਇ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਵਹੀ ਅਰਥ ਪਰੰਤੁ ਕਥਨ
ਕਾ ਭੇਦ ਹੈ॥ ਤਿਸੀਕੋ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਵਿਸਿਸ੍ਟ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੰਗੀ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ੧੪੫ ॥ ਟੀਕਾ ਅਭੰਗ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਬਿਭੂਤੀ ਅਪ੍ਤਰਕ ਐਸ੍ਵਰਯ ਜਿ
ਸਕਾ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਭਿਨਾਮ ਰਿਦੇਕਾ ਗੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਭਗਵਤੀ ਕੇ ਰਿਦੇਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਬਿਭੂਤੀ ਜਿਸ
ਕੀ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਮਰ੍ਥ ਭਗਵਤੀ ਜੀ ਕੇ ਓਰ ਲਗਾਉ
ਨਾ ਸੰਬੋਧਨ ਮੇ ਹੇ ਸਦੈਵੰਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਨਮੋਨਤ੍ਰਕਨਾਸੇ ਹੇ ਅਨੰਗੀ
ਸਰੂਪੇ ਹੇਅਭੰਗੀਬਿਭੂਤੇ ਮਹਾਮਾਯੇਨਮਹ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ
ਸਕਲਕਲਿਕਲਮਲਪ੍ਧੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰਸੁਵ
ਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ ਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਗਤਿ
ਵੈਰਾਗਜ਼ ਵਿਗਜ਼ ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਖੋੜਸਮੋਛੰਦ ਰਸਾਵਲ
ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰਪਖਜ਼ੇ ਨਾਮ ਅਸ੍ਟਮੋ
ਅੰਸੁ ॥ ੮ ॥ ੪੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਪ੍ਰਮਾਥੰ ਪ੍ਰਮਾਥੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਪ੍ਰਮਾਥ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਥ ਜੋ ਸ਼ਿਵਗਣਹੈਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾ
ਰ ਕੀ ਤਾਮਸੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪ੍ ਕਹੀਏ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਮਥਨ ਸੀ
ਲ ਖਜੋਭ ਕਰਤਾ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਜੋ ਪ੍ਰਮਥਨਸ਼ੀਲ ਹੋਵੈ
ਕਾਲਕਾਲ ਸੋਕਹੀਐਪ੍ਰਮਾਥੰ ਪ੍ਰਮਾਥੇ॥ ੧॥ਵਾ॥ਹੇਅਕਾਲਪੁਰ
ਖ ਜੋ ਬਡੇਬਡੇ ਬਲਾਂ ਥੇ ਇੰਦ੍ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਥੀ
ਖਜੋਭਕ ਸੁੰਦੋਪਸੰਦ ਸੇਆਦਿਲੇਕਰ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਆਪ
ਨੇ ਪ੍ਰਮਥਨ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਕਰਖ
ਕਰ ਮਥਨ ਕਰਤਾ ਕਜਾ ਖਜੋਭਨ ਕਰਤਾ ਮਨਤਿਸਕੋ ਭੀ
ਖਜੋਭਨ ਕਰਤਾਹੈਂ ॥ ਤਥਾਹਿਸ੍ਰੀਗੀਤਾਯਾਂ ਖਸ੍ਮ੍ ਧਜਾਏ॥ਅਰ
ਜੁਨੋਬਾਚ ॥ ਓਂਚਲੰਹਿਮਨਹਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਪ੍ਰਮਾਥੀਵਲਵਦਦ੍ਰਿਢੰ॥ਤ
ਸਜਾਹੰ ਨਿਗ੍ਰਹੰ ਮਨਜੇ ਵਾਯੁਰਿਵਸੁਦੁਃਕਰੰ ॥ ਅਰਥਾਤ ਮਨ
ਕੇ ਭੀ ਸੱਤਾਸੰਪਾਦਕ ਹੋ ਸਰਬੇਂਦ੍ਰਿਯੋ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਜੋ ਮਨ
ਜਿਸਤੁਝਕੀ ਸੱਤਾਸੇ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਅਤਜੀਤ
ਜਛ ਹੋਨੇ ਤੇ ਇਸੀਤੇਹੇਭਗਵਨ ਤੁਮਪ੍ਰਮਾਥੰਪ੍ਰਮਾਥ ਹੈਂ ॥ਵ

ਮੂਲ ॥ ਸਦਾਸਰਬਸਾਥੇ ॥ ਅਗਾਧਿਸਰੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਮ ਸਰਬਕੇ ਸਾਥ ਹੋ ਅਕਾਸ਼ਵਤ
ਪਰਿਪੂਰਨ ਅਕਾਸੋਪਲਖਜ਼ਤ ਪੰਚਮਹਾਭੂਤ ਵੋ ਜੈਸੇ ਸਰਬ
ਕਾਰਯ ਬਰਗ ਕੇ ਸਾਥਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਅੰਤਰ ਵਾਹਜ ਪੂਰਨ
ਹੈ ਅਰੁ ਭਿੰਨ ਭੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸਰਬ ਕੇ
ਸਾਥ ਹੋ ਅਰੁ ਸਰਬ ਸੇ ਅਸੰਗਹੋ॥ ਅਸੰਗੋਹਜ਼ਯੰਪੁਰਖਹ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ਼ਰਬਨਾਮ ਕਾਲਰੂਪ ਸਭਕੇ

ਸਾਥ ਹੋ ਏਕ ਸਰਬਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਰਥਮੇ ॥ ਅਗਾਧਿਸਰੂਪੇ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਗਾਧਿਹੈ ਸਰੂਪਤੁਝਕਾ ਗਾਧਿ ਨਾਮ ਸਥਲ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਨਹੋਵੈ ਜਿਸਕਾ ਅਰਥਾਤ ਪਰ ਮਗੀਭੀਰ ਅਖਜੋਭ ਅਪ੍ਰਤਰਕ ਰੂਪਸਰੂਪ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਗਾਧਿਸਰੂਪੇ ਅਗਨਾਮਸਥਾਵਰਬ੍ਰਿਖਜ ਪਰਬਤਾਦਿਤਦੋਪ ਲੱਖਿਤ ਸਰਬਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ (ਅਧਿ) ਨਾਮਆਸ੍ਰਯਕਾਹੈਅਰਥਾਤ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਸਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਗਾਧ ਸ-ਰੂਪੇ ॥ ਕੇਵਲ ਅਗ ਪਰਬਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਆਸ੍ਰਯ ਹੋਇ ਕਛਪਬਰਾਹਾਦਿ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਗਾਧਿਸਰੂਪੇ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਅਗਸ਼ਬਦ ਕਰ ਅਗਨ ਤਦੋਪਲਖਿਜਤ ਸੂਰਜ ਬਿਜਲੀ ਆਦਿ ਸਰਬ ਤੇਜ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਅਧਿਆਸ੍ਰਯ ਰੂਪ ਹੋਇ ਅ-ਰਥਾਤ ਸਰਬ ਤੇਜੋਕਾ ਤੇਜ ਜੈਸੇ ਅਗਿਨੀ ਆਦਿ ਸਰਬਕੇ ਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕ ਹੈਂ ਸੋ ਅਗਾਧਿ ਸਰੂਪਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ। ਅਗਸ਼ਬਦ ਅਗ੍ ਕਜਾਸੁਖ ਤੇ ਕੌਨ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਤਿਨਾਕਾ ਅਧਿਆਸ੍ਰਯਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਗਾਧਸਰੂਪੇ ॥ ੪ ॥ਕਿੰਵਾ ਅਧਿਕਰਕੇ ਆਧੀਨਾਮਪੀੜਾਅਰਥਾਤਅਗਿਨੀਆਦਿਕੋਂਕਾ ਜੋ ਪੀੜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ॥ ਭੈਵਿਚਅਗਿਨ ਕਛੈਵੇਗਾਰ ਭੈ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਦੱਬੀਭਾਰ॥ਤਥਾਚ ॥ ਸ਼ਰੁਤੀ॥ਭੀਖਾਸਮਾਤਵਾਤਹ ਪਵਤੇਭੀ ਖੋਦਯਤਿਸੂਰਯਹ ॥ ਭੀਖੰਸਮਾਦਗ੍ਨਿਸ੍ਚੇਂਦ੍ਰਸਚਮ੍ਰਿ ਤਜ਼ੁਰਧਾਵਤਿ ਪੰਚਮਾ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨ੍ਰਿਬਾਧ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ੧੪੬ ॥ ਟੀਕਾ

ਬਾਧਨਾਸ਼ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਬਿਭੂਤੀ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਬਿਭੂਤੀ ਅਣਮਾਦਿ ਐਸ਼੍ਵਰਯ ਅਬਾਧ ਕਿਸਤੇ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਸਹਜ ਹੈ ਔਰਮੇ ਯਤਨਸਾਧਜ ਹੈ ਅਰੁ ਤਿਰੋਹਿਤ ਭੀਹੋਇਜਾਤੀਹੈ ਮਾਹਾਰਾਜ ਮੇ ਏਕਰਸ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਅਬਾਧ ਬਿਭੂਤੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਬਿਭੂਤੀ ਦਸਮਾਧਜ਼ਾਯ ਕਬਿਤ ਮੁਖਜ਼ਾਂਸ ਯਥਾ ਮਾਰੂਕੀ ਪ-ਉੜੀ ਥਿਰਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰੋਂ ਸੇਵਕ ਥਿਰਹੋਸੀ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿਬਾਧਬਿਭੂਤੇ ॥ ਕਾਲਰੂਪਕਰਜੋਭਗਵਾਨਨ੍ਰਿਮਾਨੁਖਜ ਰਾਜਾਦਿ ਤਿਨਕੀ ਬਿਭੂਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਬਾਧ ਨਾਸ ਕਰ ਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨ੍ਰਿਬਾਧ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ਗਿਰੰਬਾਰੀਬਡਸਾਹਬੀ ਸਭ ਨਾਨਕ ਸੁਪਨ ਥੀਆ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿਬਾਧ ਬਿਭੂਤੇ ਨ੍ਰਿਮਾਨੁਖਜ ਰਾਜਾਦਿਕ ਤਿਨਮੈਵੈ ਨਿਸਚੈਕਰ ਅਧਿਆਸ੍ਰਿਤ ਹੋਇ ਬਿਭੂਤੀ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨ੍ਰਿਬਾਧ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਬਿਭੂਤੇ ਨ੍ਰਿ ਕਜਾ ਤੁਝਕੇ ਨਰ ਅਰਥਾਤ ਭਕਤ ਜਨ ਪਾਰਖਧ ਬਾਧਕਜਾ ਕਾਮਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਬਾਧਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔਬਾਧਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਨਾਸ਼ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਥਿਵਸਥਾਕਰਨੀ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਤੇ ਅਤਿਰਿਕ੍ਤ ਜੋ ਕਾਮਾਦਿਕ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿ ਬਿਖਯ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਨਾਸ ਕਰਤੈ ਹੈਂ ਅਰੁ ਤੁਝਬਿਖਯ ਕਾਮਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੁਝਕੇ ਭਜਨ ਦਰਸਨ ਕਾ ਕਾਮ ਨਾਮ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਤੁਝਕੇ ਭਜਨ ਤੇ ਬੇਮੁਖ ਹੈਂ ਤਿਨਪੈ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਲੋਭ ਭੀ ਭਜਨ ਕਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਮੋਹ ਤੁਝਕੇ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਮੇ

ਕ ਨਾਮ ਅਨਗੀਯ ਹੈ ਗਾਯਨ ਨਹੀਂ ਕਿਏ ਜਾਤੇ ਅਨੰਤ ਹੋ
ਨੇਤੇ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਅਨਾਮੇ ਭਗਵਤੀ ਤੂੰ ਅਨੰਗੀ ਹੈਂ
ਕਜਾ ਨਿਰਾਵਯਵ ਨਿਰਗੁਨ ਚੇਤਨਸ਼ਕ੍ਤਿ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਪਖਜਪਾਤ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਵਾਸਤਵਤੇ ਦੇਵਾਦਿਕੋਂਕਾ ਪਖਜ
ਪਾਤ ਕਲਪਬ੍ਰਿਖਜਵਤ ਹੈ ॥ ੯ ॥

ਮੂਲ ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤ੍ਰਿਕਾਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਕਯਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੇ ਇਸ
ਤੀ ਪੁਰੁਖ ਜਿਸਕੀ ਇਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਯਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ ॥ ਯਥਾ ॥ ਨਿ
ਰੰਕ੍ਰ ॥ ਕ੍ਰਿਖੀਭੂਝਾਚਕੋਸ਼ਬਦੋਲਸ੍ਯ ਨਿਰਬ੍ਰਿਤ ਬਾਚਕਹ ॥ ਤ
ਯੋਰੈਕਜੰਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਇਤਜਭਿਧੀਯਤੇ। ਕ੍ਰਿਖੀਭੂਕਜਾ
ਸਤਾਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰੁਣਕਾਰ ਆਨੰਦ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਆ-
ਨੰਦ ਉਭਯਓਰ ਗ੍ਰਹੀਤਦੰਡ ਮਧਜਵਤ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ
ਰੂਪ ਹੈ ਤ੍ਰਿਕਾਮੇਜੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪਸਰਬਤ੍ਰਿਕੋਂ
ਮੇ ਹੈਂ ਅਸਤਿਭਾਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਰੂਪਤਾ ਕਰ ਤ੍ਰਿਕਕੌਨ ਗਜਾਤਾ
ਗਜਾਨ ਗਜੇਯ ਧਜਾਤਾ ਧਜਾਨ ਧੇਯ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਪ੍ਰਸਾਣ ਪ੍ਰਮੇ
ਯ ਦ੍ਰੁਸਟਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਦਰਸਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੋਪਤਿ ਸਤ
ਰਜ ਤਮ ਭੂਤਭਵਿਖਜ ਬਰਤਮਾਨ ਉਤਪਤ ਇਸ੍ਥਿਤੀ ਪ
ਲੁਯ ਇਤਜਾਦਿਕ ਜੋ ਅਨੰਤਤ੍ਰਿਕਹੈ ਤਿਨਮੈ ਅਨੁਯ ਬਜਤ
ਰੇਕਕਰ ਬਿਦਜਮਾਨ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਤ੍ਰਿਭੰ ਤ੍ਰਿਕਾਨੀ ਅ
ਨੁਕੋਸੇਕਿਜੋ ਏਸਭੀਤ੍ਰਿਕ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਜਿਨਕੋ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ

ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਹੰਕਾਰ ਦਾਸਤ੍ਵ ਭਾਵਕਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਾ ਸ਼ੁੱਧ ਅ
ਹੰਕਾਰ ਨਿਸਚੈ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਾਧਾ ਬ੍ਰਿਧੀ ਸੋ ਸ
ਭ ਸੰਤੋਖਾਦਿਕੋ ਕੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੭ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨੰਗੀ ਅਨਾਮੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਨੰਗੀ ਅੰਗਸ਼ਰੀਰ ਤਿਸਤੇ ਰਹਿਤ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅੰਗਹਸ
ਤ ਚਰਨਾਦਿਕ ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਇਸੀਤੇ ਅਨਾਮੇ ਨਾਮ ਰੂਪ
ਸੇ ਰਹਿਤ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਨੰਗੀ ਅੰਗਹੀਨ ਕਜਾ ਦੇਹ ਇਸੀ
ਤੇ ਅਨਾਮੇ ਕਜਾ ਨਿਰੋਗ ਜੋ ਦੇਹਾਦਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਪਦਾਰਥ ਹੈਂ
ਸੋਈ ਰੋਗੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ਜੋ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋਸੋ ਰੋਗੀ
ਰੋਗ ਰਹਿਤ ਮੇਰਾ ਸਤਗੁਰੁ ਜੋਗੀ। ਤ੍ਰੈਗੁਣਜ ਵਿਸ਼ਯਾਵੇਦਾ
ਨਿਸਤ੍ਰੈਗੁਨਜੋਂ ਭਵਾਰਜੁਨ। ਜੋ ਜੋ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤਮਕ ਹੈ ਸੋ ਸੋ
ਨਾਸੀਪ੍ਰਣਾਮੀ ਹੈ ਜੋ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤੀਤਹੈ ਸੋ ਅਜਰਾਮਰਹੈ ਅਰੁ
ਅਕ੍ਰੈ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਸਰਬ ਕਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਵਾਹਿਗੁ
ਰੂ ਅਨੰਗੀ ਅਨਾਮ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬਦਾ ਅਨੰਗੀ
ਕਾਮਦੇਵ ਤਦ੍ਵਤ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਅਰਅਨਾਮ ਨਿਰੋਗ ਹੈਂ
ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨੰਗੀ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀ
ਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਗਹੋਇ ਤਿਸਮੇ ਸ੍ਵਗਤ
ਭੇਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹਸ੍ਤਚਰਨਾਦਿ ॥ ਯਥਾ ॥ ਬ੍ਰਿਖਜਸਾਖਾ ਪਤ੍ਰਪੁ-
ਸਪਾਦਿ। ਜਿਸਤੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਸ੍ਵ
ਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਸ਼ੂਨਜ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਅਨਾਮੇ ਨਾਮਰੂਪ ਰਹਿਤ॥
ਵਾ ॥ ਨਿਰੋਗਜ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨੰਗੀਅਨਾਮੇ ਕਜਾ ਤੁਝ

ਇਨੋਕਾ ਆਤਮਾਸੈਬਜਤਰੇਕ ਹੈ ਅਰੁ ਆਤਮਾ ਕਾ ਇਨਕੇ ਸਾਥਅਨ੍ਵਯਹੈ॥ਯਤਸਤ੍ਰੈਯਤਸਤ੍ਰੈਤਦਨ੍ਵਯੰ॥ਜਿਸਕੇ ਹੁਇ ਹੁਏ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਅਨ੍ਵਯ। ਜੈਸੇ ਪਟਕਾਤੰਤੁਓਸੇ ਬਜਤਿਰੇਕ ਹੈ ਅਰੁਤੰਤੁਓਕਾਪਟਸਿਉ ਅਨ੍ਵਯ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਘਟਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੋ ਬਜਤਰੇਕ ਹੈ ਅਰੁ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਾ ਘਟ ਸੌ ਅਨ੍ਵਯ ਹੈ ਰਜੁਸੋ ਸਰਪਾਦਿਕੋਂ ਕਾਬਜਤਿਰੇਕ ਹੈ ਅਰੁ ਸਰਪਾਦਿਕੋਂ ਮੇ ਰਜੁਕਾ ਅਨ੍ਵਯਹੈ ਤਥਾ ਰਜਤਕਾ ਸ਼ੁਕ੍ਤਿ ਮੇ ਬਜਤਰੇਕਹੈ ਸ਼ੁਕ੍ਤਿ ਕਾਰਜਤਮੇਅਨ੍ਵਯਹੈ ਐਸੇ ਅਨੰਤਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਹੈ ਅਰਥ ਤ ਜੋ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੱਚਿਦਾਨੰਦ ਮੂਰਤੀ ਤ੍ਰਿਕਾਮੇ ਕਜਾ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀਓਂਮੇ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀਤ੍ਰਿਕਾ ਮੇ॥ ੨॥ ਕਿੰਵਾ ਜੋ ਤ੍ਰਿਕੋਂ ਮੇ ਪੂਰਨ ਹੈ ਅਰੁਕਾਲਰੂਪ ਕਰ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਹੈ ਤੀਨੋ ਕਜਾ ਤ੍ਰਿਕੋਂਕੋ ਭੰਗ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਲਯ ਮੇ॥ ੩॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀਤ੍ਰਿਕਾਮੇ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤੀਨ ਲੋਕਕੇ ਨਾਸਿਕ ਮਹਾਕਾਲ ਰੂਪ ਇਸੀਤੇ ਤ੍ਰਿਕਾਮੇ ਕਜਾ (ਤ੍ਰਿ) ਤੀਨੋ ਦੇਵਮਾਨੁਖਜ ਦੈਤਜਾਦਿਕ ਜਿਸਸੇ ਭੀਤੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏਹੁਏ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮਰੂਪਤ੍ਰਿਬਰਗ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮਾਰੇ ਤ੍ਰਿਬਰਗਕਾ ਯੋਗਖਜੇਮ ਰਹੈ ਸਰ- ਬਦਾ॥ ੪॥ ਯਦਿਵਾ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਾਤ ਮਯਜਾਨ ਸਾਯੰਕਾ ਲ ਤੀਨੋ ਮੇ ਜੋ ਭੰਗਭਖਜਨ ਕਰੈਸੋ ਕਹਿਐ(ਤ੍ਰਿ) ਭੰਗੀਪਰ ਤਖਜੇਕਿੰਪ੍ਰਮਾਣੰ। ਜਹਾਸ਼ਿਵਮਹਾਰਾਜਕੀਤਸਬੀਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਹਾਂਰਗਾਰ ਲਗ ਰਹਾ ਹੈ ਯਾਕਿ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਸਾਫਕਰਾਇ ਕ

ਹੈ ਹੈਂ ਯਾ ਛਕ ਰਰੇ ਹੈਂ ਸ਼ਿਵਜੀ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਛਕਾਇ ਰਹੈ ਹੈਂ ਤਥਾਚ॥ਰਾਜਬੱਲਭੇ ॥ ਜਾਤਾ ਮੰਦਿਰਮੰਥਨਾਤੁਜਲ ਨਿਧੌਪੀ ਸੁਖ ਰੂਪਾਪੁਰਾ। ਲੋਕਾਨਾਂਹਿਤ ਕਾਮਯਾ ਖਿਜਤ੍ਰਿਤਲੈ ਪ੍ਰਾਪਤਾ ਸੁਰੈਃ ਸੇਵਿਤਾ। ਤ੍ਰੈਲੋਕਜੇ ਬਿਜਯ ਪਰਦੇਤਬਿਜਯਾ ਸ੍ਰੀ ਦੇ ਵਰਾਜਪ੍ਰਿਆ। ਸਰਬਾਂਤਕਬਿਨਾਸਹਰਖ ਜਨਨੀਯੈਃ ਸੇਵਿ ਤਾ ਸੰਤਤੰ॥ ੧॥ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਰਾਜ ਇਹਾ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨਕਉ ਮਹਾਦੇਉ ਨਾਮ ਕਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬਿਜਯਾ ਕਲਪ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾਣ॥ ਗਯਾ ਨਧਜਾਨ ਬਿਬੋਧਨੀ ਬਿਕਲਤਾਂ ਸ਼ੋਕੈਕਪ੍ਧੈਸਨੀ॥ ਗੀਤੰਨਾ ਦਬਿਨੋਦਮੰਗਲਕਰੀਕਲੋਲਧੀਰੰਜਨੀ॥ ਦੁਰਾਦੁਹਕ੍ਰਿਤਨਾ ਸਨੀ ਬਿਜਯਤਾਂ ਚਾਗਜਾਨਬਿਧ੍ਵੈਸਨੀ ॥ ਤਾਂਦੇਵੀਂਬਿਜਯਾਂ ਜਯਾਂਭਗਵਤੀਂ ਧਜਾਏਸ਼ਿਵਾਂਸੰਭੂਨਾ ॥ ਤਿਸੀਕੋ ਨਿਰਗੁਨ ਸਰੂਪ ਕਰ ਸਪਸਟਕਰਤੇਹੈਂ ਵਸਤੁਗਤਜਾਨਿਰਭੰਗੀਹੈਕਜੋਂ ਕਿ ਭੰਗਾਦਿ ਬਿਕਾਰ ਸਗੁਨ ਮੇਹੀ ਬਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਬਕ੍ਰੁਤਾ ਦਿ ਬਿਕਾਰ ਭੀ ਬੰਸੀਮੁਕਟ ਬਨਮਾਲਾ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰਾਦਿ ਧਨ ਖ ਬਾਨਾਦਿ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਸਭਸਗੁਨਮੇ ਹੀ ਬਨਸਕਤੇ ਹੈ ਅਰੁ ਭੰਗ ਭਖਜਨਾਦਿ ਭੀ ਸਗੁਨਮੇਹੀ ਹੈਂ ਇਸੀਤੇ ਸ੍ਰੀਕਲਗੀਧ ਰਜੁਕਹੇਹੈਂ ਨ੍ਰਿਭੰਗੀ ਨ੍ਰਿਭੰਗੀਸਰੂਪੇ ਨ੍ਰਿਮਾਨੁਖਜਤਿਨਮੇ ਜੋ ਭੰਗੀਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨ੍ਰਿਭੰਗੀ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਮਨਨਾਨਕਾਵਤਾਰ ਦੇਖਿਏ ਬਿਚਾਰਕਰਕੇ ਕਿ ਸਾਤਮੁਠੀ ਭਾਂਗਕੇਬਦਲੇ ਸਾਤ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਾਹੀ ਬਖਸ਼ਤੇਭਏ ਸੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸਰਬਖਾਲ

ਸਾ ਜੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਹਾਰਾਜਭਾਂਗਪ੍ਰਿਯਥੇ ਤੋ ਸ੍ਰਿ
ਕਿਆ ਭਯਾ ਕਿ ਦੇਵਤੋਂਮੇਂ ਤੋ ਮਹਾਂਦੇਵਰੂਪਭੰਗੀਹੈ ਅਰੁ ਨ
ਰਾਵਤਾਰੋਂ ਮੇਂ ਨਾਨਕਾਦਿ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁਖੇਕੇ ਸਾ
ਬਹੁਤ ਰਹੀਹੈ ਸੋਜ਼ਫਰਨਾਮੇ ਮੇ ਆਪਹੀ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜ
ਭਾਂਗਕਾ ਸੁਵਨ ਕੀਆਹੈ ਅਰੁਜੋਕੋਊ ਕਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ
ਜੀ ਮੇਂ ਤੋ ਭਾਂਗਕਾ ਨਿਸ਼ੇਧ ਲਿਖਾ ਹੈ ਤੁਮ ਸੁਵਨ ਕਰਤੇ ਹੋ
ਤੁਮ ਭਾਗ ਕਾਪਾਨਕਰਤੇ ਹੋਹੁਗੇਇਸੀਤੇਭਾਂਗਕਾ ਉਤਕਰਖ
ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਸਤਜਹੈ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਜੂ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੂ
ਕਾ ਸ਼ਲੋਕ ॥ ਭਾਗਮਾਛਰੀ ਸੁਰਾਪਾਨ ਜੋਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀਖਾਹਿ ॥ ਤੀ
ਰਥਨੇਮ ਜਪਤਪ ਕੀਏਸਭੈਰਸਾਤਲਜਾਹਿ ॥ ਸੋ ਇਸਸ਼ਲੋ
ਕ ਕੇ ਅਰਥ ਤੋ ਬਹੁਤਸੇ ਕਰੀਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਭਾਗ ਮਾਛਰੀ
ਇਤਨਾ ਜੋਪਦਹੈ ਇਕਠਾ ਸੋਮਾਸਕਾਹੀਨਾਮਹੈਭਾਂਗਮਾਛਲੀ
ਕਿਆਮਛਲੀਕਾਮਾਸਅਰੁਸੁਰਾਮਦਰਾਕਾਪਾਨਇਨ ਦੋਨੋਕਾ
ਹੀਨਿਖੇਧਸ੍ਰੀਕਬੀਰਜੀਨੇਕੀਆਹੈ (ਨਨੂ) ਭਾਂਗਨਾਮਨਾਮ ਕਾ
ਕਹਾਲਿਖਾਹੈਤੁਮਜੁਭਾਂਗਕਾਮਾਸਾਰਥ ਕਰਤੇਹੋ॥ਤੋਇਸਮੇਸ੍ਰੀ
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸਜੂਕਾਬਾਕਜਪ੍ਰਮਾਨਹੈਸੋਈਹਮਾਰੇਮਤਮੇਆਪ
ਤਥਕਤਾਭਏ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾਬੇਦਬਜ਼ਾਸਜੀ ਤਥਾ ਪਉੜੀ॥ਜੇਕਰ
ਉਧਰੀਪੁਤਨਾਵਿਹੁਪੀਆਵਣਕੰਮਨਚੰਗਾ॥ ਗਨਿਕਾਉਧਰੀ
ਆਖਿਐ ਪਰ ਘਰ ਜਾਇ ਨ ਲਇਐ ਪੰਗਾ ॥ ਬਧਿਕਉ
ਧਰਿਆਖਿਐਢਾਹੀਪਾਇਨਫੜਿਐਟੰਗਾ ॥ ਬਾਲਮੀਕਨਿਸੰ
ਤਾਰਿਆਮਾਰੈਬਾਣਨਹੋਇਨਿਸੰਗਾ ॥ ਜੇਕਸਾਈਉਧਰਿਆ

ਜੀਆਘਾਇਨਖਾਇਐਭੰਗਾ ॥ ਇਤਭਰਵਾਸੈਰਹਨਕੁਢੰਗਾ॥
ਅਰਥਾਤ ਭੰਗਨਾਮ ਮਾਸਕਾ ਹੈ ਸੋ ਮਾਛੀ ਕਾ ਮਾਸ ਸਭਸੇ
ਨਿਸ਼ਿਧਹੈ ਜਿਸਨੇ ਮਛਰੀਮਾਸ ਖਾਇਆ ਤਿਸਨੇਸਭੀ ਮਾਸ
ਖਾਇਆ ਇਸਮੇ ਮਨੁਸਿੰਮ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਮਾਨਹੈ ॥ ਯੋਜਸਜ਼ਮਾਂਸਜ਼
ਮਸ੍ਯਾਤਿਸਤਨ ਮਾਸਾਂਦਜ਼ਉਚਜਤੇ॥ ਮਤਸਜ਼ਾਦਸਰਬਮਾਸਾਦ
ਹ ਤਸਮਾਨਮਤਸਜ਼ਾਨ ਬਿਥਰਜਜੇਤ ॥ ਅਰਥਜੋਜਿਸਕਾਮਾਂ
ਸ ਭਖਜ਼ਨ ਕਰੈ ਸੋ ਤਨਮਾਂਸਭਖਜੀ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮਤਸਸ
ਕਥਨਾਂਮਭਖਜੀਹੈ ਇਸੀਤੇ ਜੋ ਮਤਸਭਖਜੀਹੈਂ ਸੋ ਸਰਬਮਾਂ
ਸ ਭਖਜੀ ਹੈ ਇਸੀਤੇਕਬੀਰਜੂਨੇਮਛਰੀਕਾਨਿਖੇਧ ਕੀਆਹੈ
ਅਰੁਸੁਰਾਪਾਨ ਕਾ ਭੀ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ੇਧ ਕਹਾਹੈ ॥ ਨਵੇਤਿ
ਮਦਜ਼ਪਾਨਤਹ ਸਮਰੇਣ ਬਿਕ੍ਰਲੀਕ੍ਰਿਤਹ ॥ ਸ੍ਮਾਤਰੰਸ੍ਮੁਜੋਖ
ਯਤੰਸਮਾਨਮੇਵਮਨਜ਼ਤੇ॥ ਪੁਨਾ ॥ਮਦਜ਼ਪਾਨਾਤ ਪਰੰਪਾਪੰਨਭੂ
ਤੋਨਭਵਤਿਖਜ਼ਤਿ॥ਮਦਤਜ਼ਾਗਾਤਪਰੰਪੁਨਜੰਨਨਭੂਤੋਨਭਵਿਖਜ਼
ਤੀ॥ਔਸ੍ਰੀਕਲਗੀਧਰਜੂਕਾਕਥਨਹੈ।ਮਦਜ਼ਪਾਨਕੀਸੰਗਤਜ਼
ਹਾਂ ॥ ਮੇਰਾਬਾਸਾਹੋਇਨਤਹਾਂ ॥ਅਰੁ ਯੇਹਬਾਤਪ੍ਰਸਿਧਹੈਕਿ ਮੁ
ਖਜ਼ਸਬਾਨਤਖਤਹੈਤਹਾਂਸੁਖੇਕੀਦੇਗਹੋਤੀਹੈਅਰੁਭੋਗ ਲਗਤਾ
ਹੈ ਅਰੁ ਮਛਰੀਮਦਕਾਕਹੀਭੋਗਨਹੀਲਗਤਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪੂਰ
ਬ ਜੋ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀਤ੍ਰਿਕਾਮੇਹੈ ਅਰੁਨ੍ਰਿਭੰਗੀਸਰੂਪੇ ਇਨਪਦੋਂ ਕਾ
ਅਪਰ ਬਜਾਖਜ਼ਾਨਕਰਨਾ (ਤ੍ਰਿ) ਸ਼ਬਦਕਰਕੇਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤਮਕ
ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸਾਤ੍ਰਿਕੀਦੇਵਤਾ ਰਾਜਸੀਮਾਨੁਖਜ਼ ਤਾਮਸੀਦੈਤਜ਼
ਤ੍ਰਿਯਕਾਦਿ ਏਜੋ ਤ੍ਰਿਸ਼ਬਦਬਾਚਜ਼ਹੈਂਇਨਕੋ (ਭੰ) ਕਿਆਪ੍ਰਕਾ

ਸ਼ੇ ਸੱਤਾ ਸਫੁਰਤੀਦਾਨਕਰ ਤ੍ਰਿਕੇ ਸਾਥ ਗੀਕਾ ਸੰਬੰਧਕਰ
ਨਾ ਤੀਨੋਂਕਰ ਜੋ ਗਾਇਨ ਕਰੀਤਾ ਹੋਇ ਅਰਥਾਤ ਤੀਨੋਂਕਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਰੁ ਤੀਨੋਂਕਰ ਗਾਇਕ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੋਕਹੀਐ
ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਅਰੁ ਇਸੀਤੇ ਤ੍ਰਿਕਾਮੇ ਤੀਨੋਂਜਿਸਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪ੍ਰ
ਪਤੀਕੀ ਇਛਾਕਰੈ ਸੋਕਹੀਐ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀਤ੍ਰਿਕਾਮੇ ਐਸੇਹੀ ਨ੍ਰਿ
ਭੰਗੀ ਨ੍ਰਿਸ਼ਬਦਕਰਗਜਾਨਮਾਨਮਾਨੁਖਜਪ੍ਧਾਨਨ੍ਰਿਭੰਗ ਕਿ
ਆਨ੍ਰਿਮਨੁਖਜੋਂਕਾਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਹੋਇ ਅਰੁਮਨੁਖਜੋਂਕਰਗੀਤਹੋਯ
ਸਰੂਪਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀਐ ਨ੍ਰਿਭੰਗੀਸਰੂਪੇ ਵਾ ਭਗਵੰਤੀਜੀ
ਕਾ ਸੰਬੋਧਨ ਵਾ ਨ੍ਰਿਸ਼ਬਦਕਰ ਮਾਨੁਖਜ ਅਰੁ ਭੰ ਸ਼ਬਦਕਰ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਰੁ ਗੀ ਸ਼ਬਦਕਰਬਾਣੀ ਅਰਥਾਤ ਨ੍ਰਿਮਾਨੁਖਜ
ਆਦਿ ਜੋ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੰ ਕਿਆ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ
ਜੋ ਬਾਣੀ ਅਰਥਾਤ ਬੇਦਬਾਨੀ ਇਹੀ ਹੈ ਸਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਸੋ
ਕਹੀਐ ਨ੍ਰਿਭੰਗੀਸਰੂਪੇ ਬੇਦਅਰੁਬੇਦਬਾਣੀ ਕਾ ਭੇਦਹੈ ਅਰ
ਥ ਬਾਣੀਵਤ ਰਾਹੁਸਿਰਵਤ ਸੂਰਜਪ੍ਭਾਵਤ ਭਾਵਾਰਥ ਕਜ਼
ਕਿ ਬਾਣੀਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅੰਬਾਹੀ ਸਾਖਜ਼ਾਤ
ਜਾਨਲੀਜੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿਭੰਗੀ ਈਸਰੂਪੈ ਨ੍ਰਿ ਸ਼ਬਦਕਰ
ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸੋ ਭੰ ਕਹੀਐ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਪੁਨਾ
ਕੈਸਾਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖਗੀ ਈਸਰੂਪੇਗੀਬਾਣੀਤਿਸਕਾਈਸਸ੍ਵਾਮੀ
ਪ੍ਰੇਰਕ ਬਾਣੀਕੋ ਜਢਹੋਨੇ ਤੇ ਇਹੀਹੈ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ॥ ਕਿੰਵਾ
॥ ਬਾਣੀਕਾ ਈਸ਼ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਿਸਕੋ ਰੂਪਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤੇ ਇਤਿ
ਨ੍ਰਿਭੰਗੀਸਰੂਪੇ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮਪੁਰਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਅਰੁ ਬਾ

ਣੀਪਤਿਜੋਬ੍ਰਹਮਾਤਿਨਕਾ ਭੀਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥
ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਗੀਅਨੂਪੇ॥ ੧੪੭ ॥ ਟੀਕਾ
ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਰਬੰਗੀ ਹੈ ਕਿਆ ਸਰਬਓਰ ਸਰਬ ਹੀ ਨੇਤ੍ਰ
ਨਾਸਿਕਾ ਕਰਨ ਮੁਖ ਤੁਚਾ ਰਸਨਾ ਹਸਤ ਪਾਦਾਦਿਕ ਸਭ
ਤਿਸਕੇਹੀ ਸਰੂਪਤੇ ਅੰਗ ਹੈਂ ਜੋ ਭ੍ਰਾਂਤਿਕ ਭਿੰਨਭਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਤ
ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਥਾਚ ਸਹਸ੍ਸੀਰਖਾਮੰਤ੍ਰੰ ॥ ਸਹਸ੍ਸ਼ਿਰਸਾਪੁਰੁਖਹ
ਸਹਸ੍ਾਖਜ਼ਹ ਸਹਸ੍ਪਾਦਇਤਿ ਪੁਨਾਮਹਾਭਾਰਤੇ ਸਾਂਤਿਪਰਬ
ਣੀ॥ ਨਮੋਸਤ੍ਵਨੰਤਾਯਸਹਸ੍ ਮੂਰਤਯੇਸਹਸ੍ਪਾਦਾਯ ਸਿਰੋਰੁ
ਵਾਹਵੇ॥ ਸਹਸ੍ਨਾਮਨੇ ਪੁਰਖਾਯ ਸਾਸ੍ਵਤੇਸਹਸ੍ਕੋਟੰਜੁਗਧਾ
ਰਨੇਨਮਹ॥ ਪੁਨਹ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰੀਥੇ॥ ਸਹਸਤਵਨੈਨਨਨਨੈਨਹੈ
ਤੋਹਿਕਉਸਹਸਮੂਰਤਨਨਾਏਕਤੋਹੀ॥ ਸਹਸਪਦਬਿਮਲਨ
ਨਏਕਪਦਗੰਧਬਿਨਸਹਸਤਵਗੰਧਇਵਚਲਤਮੋਹੀ ॥ ਬਿ
ਸ਼ੇਸ਼ਨਤਿਸਕਾ ਕੈਸਾਹੈ ਸਰਬੰਗੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀ
ਧਰਜੂਕਹੈਹੈਂ ॥ਅਨੂਪੇ॥ ਨਿਰੁਪਮਹੈਏਕਮੇਵਾਦ੍ਵਿਤੀਯੰਬ੍ਰਹਮ
॥ ਪੁਨਾ ॥ ਏਕਰੂਪਸਗਲੋਪਾਸਾਰਾ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੰਗੀ
ਅਨੂਪੇ ਗੀ ਨਾਮਬਾਨੀ ਸਰਬਕੀ ਗੀ ਬਾਨੀ ਰੂਪ ਆਪ ਹੈ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਾਣੀਕੋ ਭੀ ਅਨੰਤ ਹੋਨੇਤੇ ਸੋ ਕੈਸੀ ਬਾਣੀ ਹੈ
ਅਨੂਪੇ ਅਨੁਪਮੇਯਰੂਪਾਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਸਰਬੰਗੀ ਬਰਾਟ
ਰੂਪ ਪਦਪਾਤਾਲ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਮਸਤਕ ਹੈ ਕਰਨਦਿ
ਸ਼ਾਹੈਦਿਗਪਾਲ ਇੰਦ੍ਾਦਿਕ ਭੁਜਾਹੈ ਸਸੀ ਸੂਰ ਨੇਤ੍ ਹੈ ਬਨ
ਸਪਤੀ ਰੋਮਾਵਲੀਹੈ ਅਠਾਰਹਭਾਰ ਅਗਿਨਮੁਖ ਹੈ ਬਰਨ

ਰਸਨਾ ਹੈ ਪਰਜਾਪਤੀ ਉਪਸਥ ਹੈ ਮਿਤ੍ਰ ਗੁਦਾ ਹੈ ਕਾਲ
ਜਿਸਕੀ ਚੇਸ਼ਟਾ ਹੈ ਜਮਰਾਜ ਜਿਸਕੀ ਦਾੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਧਰਮ ਪ੍ਰ
ਸ੍ਰੁਹੈ ਧਰਮ ਜਿਸਕਾ ਦਖਜਣ ਅਸਤਨ ਹੈ ਮੇਘਮਾਲਾ ਛਾਨ
ਬੇਕੋਟੀਬਸਤ੍ਰੈਹੈਜਿਸਕੇਹਾਸਜਿਸਕੀ ਮਾਯਾ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰੋਨਮੀਲ
ਨਅਨੁਮੀਲਨਉਤਪਤੀਪ੍ਰਲਯਹੈ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਅਗਨੀਜਿਸ
ਕੇਮੁਖਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੁਆ ਹੈ ਬਾਨੀਕੇ ਸਹਿਤ ਬਰੁਨ ਜਿਸਕੇ
ਰਸਨਾ ਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੁਆ ਹੈ ਰਸੋ ਕੇ ਸਹਿਤ ਦਿਗਪਾਲ
ਜਿਸਕੀ ਭੁਜਾ ਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੁਏ ਹੈਂ ਬਲਕੇ ਸਹਿਤਪਾਤਾਲ
ਚਰਨੋਂ ਸੇ ਚੰਦਸੂਰਯ ਨੇਤ੍ਰੋਸੇ ਰੂਪਕੇ ਸਹਿਤ ਪਵਨ ਤੁਚਾਸੇ
ਸਪਰਸ਼ ਕੇ ਸਹਿਤ ਇਤਜਾਦਿ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਲਪ
ਨਾ ਜੋਗੀਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਧਜਾਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੋ ਯਹ
ਸ੍ਰਬੰਗੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕੈਸਾ ਹੈ ਅਨੂਪੇ ਕਜਾ ਨਹੀ ਹੈ
ਊਪਰ ਜਿਸਕੇ ਔਰ ਕੋਊ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨ ਨਾਮਸਕਟੇ
ਕਾ ਹੈ ਗਾਡੀ ਜਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਉਪਨਾਮ ਉਪਮਾਕਾ
ਪ੍ਰਸਿਧਹੀ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸਕਟੇ ਕੀ ਉਪਮਾ ਜਿਸਕੋ ਦੀਜੀ
ਏ ਕਜਾ ਅਨ ਨਾਮ ਸਕਟਾ ਜਿਸਕਾ ਊਪੇ ਉਪਮਾਨ ਹੈ ਸੋ
ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਕਟਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਕਾਲਚਕ੍ਰਜਿਸ
ਕਾ ਪਹਿਆ ਹੈ ਏਕ ਵਾ ਤੀਨ ਭੂਤਾਦਿ ਜਿਸਕੇ ਪਹਿਏ ਹੈ
ਖਟਰਿਤੁ ਜਿਸਕੀ ਨੇਮੀ ਹੈ ਏਕ ਅਖਜਰ ਹੈ ਅਖਜ ਜਿਸਕਾ
ਜਿਸਕੋ ਕੀਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਧੁਰਾ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੀਨ ਗ
ਤ੍ਰੂਰ ਮਾਸ ਸੀਤਾਦਿ ਜਿਸਕੀ ਨਾਭੀ ਹੈ ਤੀਨ ਗੁਨ ਜਿਨ ਕੇ

ਬਾਂਸ ਹੈ ਜੁਲੇਕੇ ਜੁਟਕੇ ਜੋਗਜ ਅਰੁ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ਬੈਲ ਵਾ
ਘੋੜੇ ਬਾਹਨ ਸ੍ਰੁਤ ਬੁਧੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਅਰੁਮਨਹੈ ਬਾਗਾਂਜਿਸ
ਕੀ ਸੰਕਲਪ ਬਿਕਲਪਰੂਪੀਸੋ ਸ੍ਰਮਸਟੀ ਵਜਸਟੀ ਰੂਪਕਰ
ਜਾਨ ਲੀਜੀਐ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪਸਕਟਾ
ਵਾਸਤਵਤੇ ਅਨੰਗੀ ਹੈ ਗ੍ਰਾਮਨਗਰਾਦਿ ਵਤ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ
ਗ੍ਰਹਆਦਿ ਰਚਨਾ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਦੇਖਿਐ ਤੋ ਨਿਕਸਤਾ ਕੁਛ
ਨਹੀ ਇਸਕਾ ਕਾਠ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਕਟੇ ਕਾ ਪਹਿਯਾ ਆਦਿ
ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰਦੇਖਿਐ ਤੋ ਗਾਡੀਕਹੂੰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਸਤੀ ਤਦ
ਵਤ ਉਸੀ ਕੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਪੋਤ੍ਰੈਨਪੁਤ੍ਰੈ ॥ ਨਸਤ੍ਰੈਨਮਿਤ੍ਰੈ ॥ ਨ ਤ੍ਰਾਤੈ ਨ ਮਾਤੈ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਜਿਸਕੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵਾਸਤਵਤੇ ਭੂਤ
ਪੰਚ ਅਰੁ ਚੈਤਨਜ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੧ ॥
॥ ਨਸਤ੍ਰੈਨਮਿਤ੍ਰੈ ॥ ਸਤਰੁ ਮਿਤ੍ਰਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਜਿਸਕੇਨਹੀ
ਹੈ॥ ੧ ॥ ਨਤ੍ਰਾਤੈ ਨ ਮਾਤੈ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ
ਰਹਿਤ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ॥

ਨਜਾਤੈਨਪਾਤੈ ॥ ੧੪੯॥ ਨ੍ਰਿਸਾਕੰਸਰੀਕ ਹੈ॥ ਅਮਿਤੋਅਮੀਕਹੈ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਸਪਸ਼ਟ ਹੈਂ ॥ ਨ੍ਰਿਸਾਕੰਸਰੀਕ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਾਕ
ਸਰੀਕਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁਖਜ ਏਹੀ

ਸਖੀ ਗੋਪਿਕਾਹੋ ਯੋਕਾਰਾਕਰ ਕਾਰਾ ਅਮਿਤ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਿ
ਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰੁ ਨਿ੍ਸਾਕੰ ਕਜ਼ਾ ਕਿਸੀਕਾ ਸਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਾ
ਤ੍ਰਾਪਿਤਾ ਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀਕੀ ਕਜ਼ਾ ਬਾਤ ਹੈ ਹਮਕਜ਼ਾ
ਹੈਂ ਕਿ ਨਤੀਨਮੋ ਨਤੇਰਹਮੋ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸਰੀਕ
ਹੈ ਸਰੀ ਕਜ਼ਾ ਦਗਧ ਹੁਈ ਹੁਈ ਬਿਰਹ ਅਗਨੀ ਕਰ
ਕਥਨ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ਆਪਸਮੋ ਦੇਖੋਕਿ ਪੂਰਬ ਸੀਤਾਕੇ ਸਾਥ
ਇਸਨੇ ਕਜ਼ਾ ਧਰਮ ਕਿਆ ਹੈ ਨੀਚ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਕਹੇ ਤਜ਼ਾਗ
ਦੀਆ ਦੀਵਾਰਪੈ ਚਿਤ੍ਰਾਵਨ ਲਿਖਨ ਕਰਨਤੇ ਔਰ ਬਾਲੀ
ਕੇ ਸਾਥ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਇਨਕੇ ਚਰਿਤ੍ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਮੂਲ ॥
ਸਦੈਵੈ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈਂ । ਅਜੈਹੈਂ ਅਜਾ ਹੈਂ ॥ ੧੪੯ ॥
ਟੀਕਾ ॥ ਸਦਾਇਸਕਾਐਸਾਹੀਸੁਭਾਉਹੈ ਕੁਛਨਈ ਬਾਤਨਹੀ
ਹੈ॥ਵਾਸਦੀਛਕਾਲਪ੍ਰਭਾਹੈਜਿਸਕੀ॥ ਅਜੈਹੈਂ ਕਿਸੀਕੇਬਸਹੋਬੇ
ਵਾਰਾਨਹੀਹੈਂਅਰਥਾਤਕੂਬਰੀਕੋਭੀਗੁਮਾਨਨਹੋਇਸ੍ਵਾਧੀਨ ਪ
ਤਿਕਾਕਾਅਜਾਹੈਦੇਖੋਹੇਸਖੀਹੋਦੇਖਾਨਹੀਂਜਾਤਾਹੈ ਕਿਕਬੀਜਾ
ਯਾਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁਆ ਬ੍ਰਜ ਮੇਂ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰ
ਸੰਗ ਮੇ ਅਗ੍ਮ ਬਾਕਜ਼ ਭੀ ਲਗਾਲੇਨਾ ॥ ਤਥਾ ਅਮੀ ਬ੍ਰਹ
ਮਾਦਿਕ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੁਝਕੋ ਅਮਿਤਕਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਕ
ਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਦੈਵੈਪ੍ਭਾ ਹੈਂ ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ
ਏਵੰ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਤੁਝਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ਸੱਚਿਦਾਨੰਦਾਦਿ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਦੈਵੈ ਸਰਬ ਜੋ ਦੇਵ ਸਭਾ ਤਿਨਕੇ ਸਹਿਤ ਤੁਝਕੀ
ਸੋਭਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵਤੇ ਅਜੈਹੈਂ ਅਪਰਾਜੈਹੈ (ਅਜਾਹੈ) ਜਨਮਾਦਿ

ਹੈ ਸਾਕਜ਼ ਜਿਸ ਕਾ ਅਰੁ ਮਾਨੁਖਜ਼ਹੀਹੈ ਸਰੀਕ ਜਿਸ ਕੇ
ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੇ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਅਮਿਤੋ ਅਮੀਕ
ਹੈ॥ ਅਮਿਤ ਮਰਜਾਦਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਇਸੀਤੇ ਅਮੀਕ ਹੈ
ਅਮਿਤ ਅਤੇ ਅਮੀਕਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਮਿਤ ਮਰਜਾਦਾ ਰ
ਹਿਤ ਤੁਝ ਕੌ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੇਦ ਸੰਤ ਅਮੀ ਅਦਸ ਸ਼ਬਦ
ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ ਅਰਥ ਅਮੀਕਜ਼ਾ ਏ ਬੇਦਬਜ਼ਾਸਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹ
ਮਾ ਬਾਲਮੀਕਾਦਿਕ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਤੁਝ ਕੋ ਅਮਿਤੋ ਕਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਰਕਥਨਕਰਤੇਹੈਂਜੋਵਾਹਿਗੁਰੂਅਮਿਤ
ਹੈ ਮਰਜਾਦਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਮਿਤਹੈ ਕਜ਼ਾ
ਅਮਿਤ੍ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਿਤ੍ ਨਹੀ ਹੈ ਤੋ ਭਾਵ ਕਜ਼ਾ ਇਸ
ਅਰਥ ਮੇਂ ਕਿ ਭੈ ਕਿਆ ਚਾਹੀਐ॥ ਯਥਾ ॥ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ
ਸਮ ਕਰ ਮਾਰੈ ਐਸੋ ਕਾਲ ਬਿਡਾਲੀਰੇ॥ਦੇਖੋ ਕਿ ਜਬ ਅਨੀ
ਤੀ ਮੇ ਬਰਤਨੇ ਲਗੇ ਜਾਦਵ ਅਪਨਾਬੰਸਭੀਥੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ
ਤਉਭੀ ਮਹਾਕਾਲ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੁਰਬਾਸਾਦਿਕ ਸੇ ਪ੍ਰੇਰ
ਕਰ ਨਸਟਕਰ ਵਾਇਦਿਆ ਜਦਜ਼ਪਿ ਸ਼ਾਪ ਅਨਜ਼ਥਾ ਕਰ
ਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥਥੇ ਪਰੰਤੂ ਨਕੀਆ ॥ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਯਥਾ ॥
ਜਿਤਦਰਲਖ ਮਹੰਮਦਾ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੇ ਬਿਸ਼ਨ ਮਹੇਸ਼ ॥ ਲਖ
ਲਖ ਰਾਮ ਬਡੀਰਿਐ ਲਖਰਾਈ ਲਖਵੇਸ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ
ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੀ ਜਪਤਪਾਦਿਕਰਨੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਨ ਕੀ
ਆ ਚਾਹਿਐ ॥ ਕਰਕਰਭੀ ਦੀਨਤਾ ਚਾਹਐ ਇਹੁ ਭਾਵ ਹੈ
॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਮੀਯੇ ਗੋਪਿਕਾ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਕਹੈ ਕਿ ਹੇ

ਸੂਨਜ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਵਿਸੇਸ ਕਲਿਪਤ ਜਾਗਾਂਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਪਰਿਪੂਰਨ ਅਪਛਿੰਨ ਹੋਨੇਤੇ। ਇਸ ਛੰਦਕਾ ਪਾਠ ਖ਼ਾਸਬੀੜ ਮੇ ਐਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਦੈਵੱਪ੍ਰਕਾਸੇ । ਅਨੰਗੱਸਰੂਪੇ। ਅਭੁਗੱਪ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ੧੪੫ ॥ ਪ੍ਰਮਾਥੱਪਪ੍ਰਮਾਥੇ ॥ ਅਗਾਧਸੱਰੂਪੇ ॥ ਨ੍ਰਿ ਬਾਧਿੱਪਬਿਭੂਤੇ॥ ੧੪੬॥ ਸੁਬਗੀਅਨੂਪੇ॥ ੧੪੭॥ ਨ੍ਰਿ-ਸਾਕਸੱਰੀਕ ਹੈਂ ॥ ਸਦੇਵਪੱਭੁਹੈ ॥ ਅਜੈਹੈਅਜਾਹੈਂ ॥ ੧੪੯ ॥ ਪਰੰਤੁ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਾਠ ਯਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਬ ਲਿਖਾ ਹੈ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰੋਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪ-ਰਮ ਭਕ੍ਤੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜ੍ਞਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਖੋਡਸਮੋ ਛੰਦ ਰਸਾਵਲ ਵਜ੍ਰਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰ ਪਖਜੇ ਨਵ ਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੯ ॥ ਇਤਿ ਖੋਡਸਛੰਦ ਰਸਾਵਲ ਸਮਾਪਤਃ ॥ ੧੬ ॥ ਦੁਤਿਯੋ ਅੰਸੂ ॥ ੨ ॥ ਅਫਜੂੰ ॥ ੪੫ ॥

੧ ਓਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਅਥ ਸਪੁਦਸਮੋ ਭ-ਗਉਤੀ ਛੰਦ ਲਿਖਜਤੇ॥ ਭਗਉਤੀਛੰਦ ॥ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਭ ਗਉਤੀਛੰਦ ਕਜਾ ਭਗਵਤੀ ਕੇ ਛੰਦਨਾਮ ਪ੍ਰੇਰਾਹੁਆ ਹੇ ਭਗ ਵਨ ਅਰੁ ਤੁਝਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਤੁਝਕਾ ਸੁਵਨ ਕਰਤਾ ਹੋਂ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਜ਼ਾਹਰਜ਼ਹੂਰ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਜਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈਂ ਜਹੂਰਾ ਜਿਸਕਾ ਜਹੂਰਾ ਕਜਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਰਚਾਨਾਰੂਪ ਐਸ੍ਵਰਯ ਸੋ ਜ਼ਾਹਰ ਫ਼ਾਰਸੀ ਮੇ ਉ-ਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਜੋ ਕਸਬਹ ਖ਼ਾਸ ਰਹਨੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਯ

ਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕਾ ਕੋਊ ਖਾਸ ਰਹਨੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਜੋਂਕਿ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੋਨੇਤੇ ਇਸੀਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਰੂਪ ਜ਼ਹੂਰੇ ਮੇ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਹੂਰਾ ਨਾਮ ਬਿਰਦ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਬਿਰਦ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨਾਦਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਜਹੂਰ ਹੈ । ਔਰ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਜਹੂਰ ਕਾ ਜ਼ਹੀਰ ਭੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ (ਯੀ) ਯੇਕਾ ਬਦਲਾ ਵਾਵਕੇ ਸਾਥ ਹੋਗਾ ਔਰਮਾਨੇ ਜ਼ਹੀਰਕੇ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹ ਮਦ ਦਗਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਵੁਹੀ ਜ਼ਹੂਰ ਕੇ ਭੀ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾ ਹੋਂ ਕਾ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹ ਮਦਦਗਾਰਹੋਂ ਕਾ ਮਦਦਗਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਦਸਤਗੀਰ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਜਹੂਰਤ ਜਿਸਕੀਯਹਸਰਬਗਜ਼ਹਸ ਸਰਬਵਿਤਯਤ ਸਾ-ਖਜਾਤ ਪਰੋਖਜਾਦਿ ਤਿਸ਼੍ਤੇਃ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ ਅਕਾ ਲਪੁਰੁਖਸੋ ਸਨਮੁਖ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜੋ ਬੇਮੁਖਹੈ ਤਿ ਨਸੇਅਤਿਦੂਰਹੈਜੈਸੇਪਛਿਮਜਾਨੇਵਾਰੇਸੇਪੂਰਬਅਤਿਦੂਰਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜ਼ਾਹਿਰਹੈਜਹੂਰਾਮੇਜਹੂਰਾਨਾਮਸੰਸਾਰਕਾਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਵਾ ਜਹੂਰਾ ਜਿਸਮੇ ਜ਼ਾਹਿਰਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਹਾਜ਼ਰ ਹਜ਼ੂਰ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕ

(ਕਿ) ਕਜਾ ਜੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਾਜ਼ਿਰ ਸੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ ਦੀਵਾਨ ਗੋਯਾ ॥ ਯਥਾ ॥ ਐਕਿਨਜ਼ੀਦਕਤਰਅਜ਼ਸ਼ਾਹਰਗ ਆਲਮ ਹੈਰਾਂਯਾਰਮਾਈਂਬਿਖਿਆਲਸੁਖਿਆਲਸੁਖਿਆਲੁ। ਕੁਰਾਨ ਆਇਤ॥ਨਹਨਅਕਬਰੋ ਅਲੈਮਿਨ ਹਵੁਲ ਬੁਰੀਦ ॥ ਮਾਨੈ

ਲੀਪਤਿਜੋਬ੍ਰਹਮਾਤਿਨਕਾ ਭੀਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਗੀਅਨੂਪੇ॥ ੧੪੭ ॥ ਟੀਕਾ

ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਰਬੰਗੀ ਹੈ ਕਿਆ ਸਰਬਓਰ ਸਰਬ ਹੀ ਨੇਤ੍ਰ ਨਾਸਿਕਾ ਕਰਨ ਮੁਖ ਤੁਚਾ ਰਸਨਾ ਹਸਤ ਪਾਦਾਦਿਕ ਸਭ ਤਿਸਕੇਹੀ ਸਰੂਪਤੇ ਅੰਗ ਹੈਂ ਜੋ ਭ੍ਰਾਂਤਿਕ ਭਿੰਨਭਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਥਾਚ ਸਹਸ੍ਰੀਰਖਾਮੰਤ੍ਰੰ ॥ ਸਹਸ੍ਰਿਰਸਾਪੁਰੁਖਹ ਸਹਸ੍ਰਾਖਜ਼ਹ ਸਹਸ੍ਰਪਾਦਇਤਿ ਪੁਨਾਮਹਾਭਾਰਤੇ ਸਾਂਤਿਪਰਥ ਲੀ॥ ਨਮੋਸਤ੍ਵਨੰਤਾਯਸਹਸ੍ਰ ਮੂਰਤਯੇਸਹਸ੍ਰਪਾਦਾਯ ਸਿਰੋਰੁ ਵਾਹਵੇ॥ ਸਹਸ੍ਰਨਾਮਨੇ ਪੁਰਖਾਯ ਸਾਸ੍ਵਤੇਸਹਸ੍ਰਕੋਟੰਜੁਗਧਾ ਰਨੇਨਮਹ॥ ਪੁਨਹ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਸਹਸਤਵਨੈਨਨਨਨੈਨਹੈ ਤੋਹਿਕਉਸਹਸਮੂਰਤਨਨਾਏਕਤੋਹੀ॥ ਸਹਸਪਦਬਿਮਲਨ ਨਏਕਪਦਗੰਧਬਿਨਸਹਸਤਵਗੰਧਇਵਚਲਤਮੋਹੀ ॥ ਬਿਸ਼ਸ਼ਨਤਿਸਕਾ ਕੈਸਾਹੈ ਸਰਬੰਗੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀ ਧਰਜੂਕਹੈਹੈਂ ॥ਅਨੂਪੇ॥ ਨਿਰੁਪਮਹੈਏਕਮੇਵਾਦ੍ਵਿਤੀਯੰਬ੍ਰਹਮ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਏਕਰੂਪਸਗਲੋਪਾਸਾਰਾ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੰਗੀ ਅਨੂਪੇ ਗੀ ਨਾਮਬਾਂਨੀ ਸਰਬਕੀ ਗੀ ਬਾਨੀ ਰੂਪ ਆਪ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਾਣੀਕੋ ਭੀ ਅਨੰਤ ਹੋਨੇਤੇ ਸੋ ਕੈਸੀ ਬਾਣੀ ਹੈ ਅਨੂਪੇ ਅਨੁਪਮੇਯਰੂਪਾਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੰਗੀ ਬਰਾਟ ਰੂਪ ਪਦਪਾਤਾਲ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਮਸਤਕ ਹੈ ਕਰਨਦਿ ਸਾਹੈਦਿਗਪਾਲ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਭੁਜਾਹੈ ਸਸੀ ਸੂਰ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਬਨ ਸਪਤੀ ਰੋਮਾਵਲੀਹੈ ਅਠਾਰਹਭਾਰ ਅਗਿਨਮੁਖ ਹੈ ਬਰਨ

ਨਹੀਂ ਮੈ ਦੂਰ ਬੰਦੇਕੇ ਤਾਗੇਸ਼ਹਰਗਕੇਸੇ । ਅਰਥਾਤ ਅਪ੍ਰਤਰਕਜ਼ ਹੈ ਅਪਨਾਆਪ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਜਪਜੀ ॥ ਗਾਵੈਕੋ ਜਾਪੈ ਦਿਸੈਦੂਰ। ਗਾਵੈਕੋਵੇਖੈ ਹਾਦਰਾਹਦੂਰ । ਦੂਰਤੋ ਛਤੀਸਹੈ ਬੇ ਮੁਖੋਂਸੇ ਸਨਮੁਖੋਂਸੇ ਤ੍ਰਿਸਾਠ ਹੈ॥ਖੁਦਾਯਰਾਸੁ ਮੁਸਲਮ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਾਰੀ ਵਹਿਲਮ। ਕਿਜੁਰਮ ਬੀਂਨਦ ਵਾਨਰਕਰਾਰਮੇ ਦਾਰਦ ॥ ਵਾ ॥ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਉਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਵੈ ਹੈ ਜੋ ਸਾਮਨੇ ਹੋਯ ਗ਼ਾਯਬ ਨ ਹੋਇ ਔਰ ਹਜ਼ੂਰ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਨੇਕੀ ਜਾਗਹਿ ਸੋਸਤ ਪੁਰੁਖ਼ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਭਕੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਅਪਰੋਖਜ਼ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨੀਤ੍ਰ ਬੇਤਾਕੇ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪਕਰ ਔਰ ਸਗੁਨ ਉਪਾਸਿਕ ਭਕ੍ਤਜਨੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਪ੍ਰੇਮਰੂਪਾਡੋਰੀਕਰਯੰਤ੍ਰਿਤਹੁਆਹੁਆਜਿਸਜਿਸਰੂਪਕਰਚਾਹੈ ਉਸੀਉਸੀਰੂਪਕਰ ਹਾਜ਼ਿਰਹੈ ਉਨਕੇ ਔਰਵੈਤਿਸਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹੈਂ ਭਕ੍ਤਜਨ ਔਰ ਹਜ਼ੂਰ ਬਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕੋ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਉਨ ਬਜ਼ੁਰਗੋਂ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਰਹਿਨੇ ਵਾਲਾ ਹਾਜ਼ਿਰ ਜੈਸੇਕ ਖੁਦਾਵੰਦਮੈ ਹਜ਼ੂਰਮੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਈਹਾਂ ਐਸੇਮਾਨੇ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰਜੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਰਖ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਇਸਾਰਾ ਰਾਖਕਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹਮ ਹਜ਼ੂਰ ਮੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਭਗਵਤੀ ਜੂਕੀ ਓਰ ਲਗਾਉਨਾ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬਤ੍ ਅਪਨੀ ਸੰਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੂਰਬਕ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ ਯਹਿ ਹਜ਼ੂਰ ਮੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ ॥

ਬ੍ਹਾਂਸ ਹੈ ਜੁਲੇਕੇ ਜੁਟਕੇ ਜੋਗਜ਼ ਅਰੁ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ਬੈਲ ਵਾ
ਘੋੜੇ ਬਾਹਨ ਸੂਤ ਬੁਧੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਅਰੁ ਮਨਹੈ ਬਾਗਾਂ ਜਿਸ
ਕੀ ਸੰਕਲਪ ਬਿਕਲਪਰੂਪੀਸੋ ਸਮਸਟੀ ਵਜ਼ਸਟੀ ਰੂਪਕਰ
ਜਾਨ ਲੀਜੀਐ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪਸਕਟਾ
ਵਾਸਤਵਤੇ ਅਨੰਗੀ ਹੈ ਕ੍ਰਾਮਨਗਰਾਦਿ ਵਤ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ
ਗ੍ਰਹਆਦਿ ਰਚਨਾ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਦੇਖਿਐ ਤੋ ਨਿਕਸਤਾ ਕੁਛ
ਨਹੀ ਇਸਕਾ ਕਾਠ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਕਟੇ ਕਾ ਪਹਿਯਾ ਆਦਿ
ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰਦੇਖਿਐ ਤੋ ਗਾਡੀਕਹੂੰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਸਤੀ ਤਦ
ਵਤ ਉਸੀ ਕੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਪੋਤ੍ਰੈਨਪੁਤ੍ਰੈ ॥ ਨਸਤ੍ਰੈਨਮਿਤ੍ਰੈ ॥ ਨ ਤਾਤੈ ਨ ਮਾਤੈ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਜਿਸਕੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵਾਸਤਵਤੇ ਭੂਤ
ਪੰਚ ਅਰੁ ਚੈਤਨਜ਼ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੧ ॥
॥ ਨਸਤ੍ਰੈਨਮਿਤ੍ਰੈ ॥ ਸਤਰੁ ਮਿਤ੍ਰਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਜਿਸਕੇਨਹੀ
ਹੈ॥ ੧ ॥ ਨਤਾਤੈ ਨ ਮਾਤੈ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ
ਰਹਿਤ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ॥

ਨਜਾਤੈਨਪਾਤੈ ॥ ੧੪੮॥ ਨ੍ਰਿਸਾਕੰਸਰੀਕ ਹੈ॥ ਅਮਿਤੋਅਮੀਕਹੈ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਸਪਸ਼ਟ ਹੈਂ ॥ ਨ੍ਰਿਸਾਕੰਸਰੀਕ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ਼ਾਕ
ਸਰੀਕਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਾ ਨ੍ਰਿ ਮਨੁਖਜ ਏਹੀ

ਰਸਨਾ ਹੈ ਪਰਜਾਪਤੀ ਉਪਸਥ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ ਗੁਦਾ ਹੈ ਕਾਲ
ਜਿਸਕੀ ਚੇਸ਼ਟਾ ਹੈ ਜਮਰਾਜ ਜਿਸਕੀ ਦਾੜ੍ਹ ਹੈ ਅਧਰਮ ਪ੍ਰਿ
ਸ੍ਰਹੈ ਧਰਮ ਜਿਸਕਾ ਦਖਜ਼ਣ ਅਸਤਨ ਹੈ ਮੇਘਮਾਲਾ ਛਾਨ
ਬੇਕੋਟੀਬਸਤ੍ਰਹੈਜਿਸਕੇਹਾਸਜਿਸਕੀ ਮਾਯਾ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰੋਨਮੀਲ
ਨਅਨੁਮੀਲਨਉਤਪਤੀਪ੍ਰਲਯਹੈ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਅਗਨੀਜਿਸ
ਕੇਮੁਖਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੁਆ ਹੈ ਬਾਨੀਕੇ ਸਹਿਤ ਬਰੁਨ ਜਿਸਕੇ
ਰਸਨਾ ਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੁਆ ਹੈ ਰਸੌ ਕੇ ਸਹਿਤ ਦਿਗਪਾਲ
ਜਿਸਕੀ ਭੁਜਾ ਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੂਏ ਹੈਂ ਬਲਕੇ ਸਹਿਤਪਾਤਾਲ
ਚਰਨੋਂ ਸੇ ਚੰਦਸੂਰਯ ਨੇਤ੍ਰੋਸੇ ਰੂਪਕੇ ਸਹਿਤ ਪਵਨ ਤੁਚਾਸੇ
ਸਪਰਸ਼ ਕੇ ਸਹਿਤ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਲਪ
ਨਾ ਜੋਗੀਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਧਜ਼ਾਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੋ ਯਹ
ਸਰਬੰਗੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕੈਸਾ ਹੈ ਅਨੂਪੇ ਕਜ਼ਾ ਨਹੀ ਹੈ
ਊਪਰ ਜਿਸਕੇ ਔਰ ਕੋਊ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨ ਨਾਮਸਕਟੇ
ਕਾ ਹੈ ਗਾਡੀ ਜਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਉਪਨਾਮ ਉਪਮਾਕਾ
ਪ੍ਰਸਿਧਹੀ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸਕਟੇ ਕੀ ਉਪਮਾ ਜਿਸਕੋ ਦੀਜੀ
ਏ ਕਜ਼ਾ ਅਨ ਨਾਮ ਸਕਟਾ ਜਿਸਕਾ ਊਪੇ ਉਪਮਾਨ ਹੈ ਸੋ
ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਕਟਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਕਾਲਚਕ੍ਰਜਿਸ
ਕਾ ਪਹਿਆ ਹੈ ਏਕ ਵਾ ਤੀਨ ਭੂਤਾਦਿ ਜਿਸਕੇ ਪਹਿਏ ਹੈ
ਖਟਰਿਤੁ ਜਿਸਕੀ ਨੇਮੀ ਹੈ ਏਕ ਅਖਜ਼ਰ ਹੈ ਅਖਜ਼ ਜਿਸਕਾ
ਜਿਸਕੋ ਕੀਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਧੁਰਾ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੀਨ ਚ
ਤੁਰ ਮਾਸ ਸੀਤਾਦਿ ਜਿਸਕੀ ਨਾਭੀ ਹੈ ਤੀਨ ਗੁਨ ਜਿਨ ਕੇ

ਸ਼ਖੀ ਗੋਪਿਕਾਹੋ ਯੇਕਾਰਾਕਰ ਕਾਰਾ ਅਮਿਤ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਿ
ਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰੁ ਨਿਸਾਕੰ ਕਜ਼ਾ ਕਿਸੀਕਾ ਸਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਾ
ਤਾਪਿਤਾ ਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀਕੀ ਕਜ਼ਾ ਬਾਤ ਹੈ ਹਮਕਜ਼ਾ
ਹੈਂ ਕਿ ਨਤੀਨਮੋ ਨਤੇਰਹਮੋ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਸਰੀਕ
ਹੈ ਸਰੀ ਕਜ਼ਾ ਦਗਧ ਹੂਈ ਹੂਈ ਬਿਰਹ ਅਗਨੀ ਕਰ
ਕਖਨ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ਆਪਸਮੋ ਦੇਖੋਕਿ ਪੂਰਬ ਸੀਤਾਕੇ ਸਾਥ
ਇਸਨੇ ਕਜ਼ਾ ਧਰਮ ਕਿਆ ਹੈ ਨੀਚ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਕਹੇ ਤਜ਼ਾਗ
ਦੀਆ ਦੀਵਾਰਪੈ ਚਿਤ੍ਰਾਵਨ ਲਿਖਨ ਕਰਨਤੇ ਔਰ ਬਾਲ਼ੀ
ਕੇ ਸਾਥ ਐਸੇ ਅਨੰਤ ਇਨਕੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਮੂਲ ॥

ਸਦੈਵੰ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈਂ । ਅਜੈਹੈਂ ਅਜਾ ਹੈਂ ॥ ੧੪੯ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਸਦਾਇਸਕਾਐਸਾਹੀਸੁਭਾਉਹੈ ਕੁਛਨਈ ਬਾਤਨਹੀ
ਹੈ॥ਵਾ।ਸਦੀਵਕਾਲਪ੍ਰਭੂਹੈਜਿਸਕੀ। ਅਜੈਹੈਂ ਕਿਸੀਕੇਬਸਹੋਬੇ
ਵਾਰਾਨਹੀਹੈਂਅਰਥਾਤਕੁਬਰੀਕੋਭੀਗੁਮਾਨਨਹੋਇਸ੍ਵਾਧੀਨ ਪ
ਤਿਕਾਕਾਅਜਾਹੈਦੇਖੋਹੇਸਖੀਹੋਦੇਖਾਨਹੀਂਜਾਤਾਹੈ ਕਿਕਬੀਜਾ
ਯਾਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੂਆ ਬ੍ਰਜ ਮੋਂ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪੂਰਬ ਪ੍
ਸੰਗ ਮੇ ਅਗ੍ਰਮ ਬਾਕਜ਼ ਭੀ ਲਗਾਲੇਨਾ ॥ ਤਥਾ ਅਮੀ ਬ੍ਰਹ
ਮਾਦਿਕ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੁਝਕੋ ਅਮਿਤਕਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਕ
ਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਦੈਵੰਪ੍ਰਭੂ ਹੈਂ ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ
ਦੇਵੰ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਤੁਝਕੀ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਸੱਚਿਦਾਨੰਦਾਦਿ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਦੈਵੰ ਸਰਬ ਜੋ ਦੇਵ ਸਭਾ ਤਿਨਕੇ ਸਹਿਤ ਤੁਝਕੀ
ਸੋਭਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵਤੇ ਅਜੈਹੈਂ ਅਪਰਾਜੈਹੈ (ਅਜਾਹੈ) ਜਨਮਾਦਿ

ਹੈ ਸਾਕਜ਼ ਜਿਸ ਕਾ ਅਰੁ ਮਾਨੁਖਜਹੀਹੈ ਸਰੀਕ ਜਿਸ ਕੇ
ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੇ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਅਮਿਤੋ ਅਮੀਕ
ਹੈ॥ ਅਮਿਤ ਮਰਜਾਦਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਇਸੀਤੇ ਅਮੀਕ ਹੈ
ਅਮਿਤ ਅਤੇ ਅਮੀਕਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਅਮਿਤ ਮਰਜਾਦਾ ਰ
ਹਿਤ ਤੁਝ ਕੋ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੇਦ ਸੰਤ ਅਮੀ ਅਦਸ ਸ਼ਬਦ
ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ ਅਰਥ ਅਮੀਕਜ਼ਾ ਏ ਬੇਦਬਜ਼ਾਸਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹ
ਮਾ ਬਾਲਮੀਕਾਦਿਕ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਤੁਝ ਕੋ ਅਮਿਤੋ ਕਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਰਕਥਨਕਰਤੇਹੈਂਜੋਵਾਹਿਗੁਰੂਅਮਿਤ
ਹੈ ਮਰਜਾਦਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਮਿਤਹੈ ਕਜ਼ਾ
ਅਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ ਤੋ ਭਾਵ ਕਜ਼ਾ ਇਸ
ਅਰਥ ਮੇਂ ਕਿ ਭੈ ਕਿਆ ਚਾਹੀਐ ॥ ਯਥਾ ॥ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ
ਸਮ ਕਰ ਮਾਰੈ ਐਸੋ ਕਾਲ ਬਿਡਾਣੀਰੇ॥ਦੇਖੋ ਕਿ ਜਬ ਅਨੀ
ਤੀ ਮੇ ਬਰਤਨੇ ਲਗੇ ਜਾਦਵ ਅਪਨਾਬੰਸਭੀਥੇ ਸਾਖਜਾਤ
ਤਉਭੀ ਮਹਾਕਾਲ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੁਰਬਾਸਾਦਿਕ ਸੇ ਪ੍ਰੇਰ
ਕਰ ਨਸਟਕਰ ਵਾਇਦਿਆ ਜਦਜ਼ਪਿ ਸਾਪ ਅਨਜ਼ਥਾ ਕਰ
ਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥਥੇ ਪਰੰਤੂ ਨਕੀਆ ॥ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਯਥਾ ॥
ਜਿਤਦਰਲਖ ਮਹੰਮਦਾ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੇ ਬਿਸ਼ਨ ਮਹੇਸ਼ ॥ ਲਖ
ਲਖ ਰਾਮ ਬਡੀਰਿਐ ਲਖਰਾਈ ਲਖਵੇਸ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ
ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੀ ਜਪਤਪਾਦਿਕਰਨੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਨ ਕੀ
ਆ ਚਾਹਿਐ ॥ ਕਰਕਰਭੀ ਦੀਨਤਾ ਚਾਹਐ ਇਹੁ ਭਾਵ ਹੈ
॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਮੀਜੇ ਗੋਪਿਕਾ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਕਹੈ ਕਿ ਹੇ

ਸੂਨਜ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਵਿਸੇਸ ਕਲਿਪਤ ਜਾਗਾਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਪਰਿਪੂਰਨ ਅਪਛਿੰਨ ਹੋਨੇਤੇ। ਇਸ ਛੰਦਕਾ ਪਾਠ ਖ਼ਾਸਬੀੜ ਮੇ ਔਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਦੈਵੱਪ੍ਰਕਾਸੇ । ਅਨੰਗੱਸਰੂਪੇ। ਅਭਗੱਪ ਬਿਭੂਤੇ॥ ੧੪੫॥ ਪ੍ਰਮਾਥੱਪਪ੍ਰਮਾਥੇ॥ ਅਗਾਧਸੱਰੂਪੇ ॥ ਨ੍ਰਿ ਬਾਧਿੱਪਬਿਭੂਤੇ॥ ੧੪੬॥ ਸ੍ਵਭਗੀਅਨੂਪੇ॥ ੧੪੭॥ ਨ੍ਰਿ-ਸਾਕਸੱਰੀਕ ਹੈਂ ॥ ਸਦੇਵਪੂੱਭਾਹੈ॥ ਅਜੈਹੈਅਜਾਹੈਂ॥ ੧੪੯॥ ਪਰੰਤੁ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਾਠ ਯਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਬ ਲਿਖਾ ਹੈ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿਕਲ ਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪ-ਰਮ ਭਕ੍ਤੈਰਾਗਜ਼ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਿਕਾਯਾਂ ਖੋਡਸਮੋ ਛੰਦ ਰਸਾਵਲ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰ ਪਖਜ਼ੇ ਨਵ ਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੯ ॥ ਇਤਿ ਖੋਡਸਛੰਦ ਰਸਾਵਲ ਸਮਾਪਤਃ॥ ੧੬ ॥ ਦੁਤਿਯੋ ਅੰਸੂ ॥ ੨ ॥ ਅਫਜੂੰ ॥ ੪੫ ॥

੧ ਓਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਅਥ ਸਪੁਦਸਮੋ ਭ-ਗਉਤੀ ਛੰਦ ਲਿਖਜ਼ਤੇ॥ ਭਗਉਤੀਛੰਦ ॥ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਭ ਗਉਤੀਛੰਦ ਕਜ਼ਾ ਭਗਵਤੀ ਕੇ ਛੰਦਨਾਮ ਪ੍ਰੇਰਾਹੁਆ ਹੇ ਭਗ ਵਨ ਅਰੁ ਤੁਝਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਤੁਝਕਾ ਸੁਵਨ ਕਰਤਾ ਹੌਂ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਜ਼ਾਹਰਜ਼ਹੂਰ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈਂ ਜਹੂਰਾ ਜਿਸਕਾ ਜਹੂਰਾ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਰਚਾਨਾਰੂਪ ਐਸ੍ਵਰਯ ਸੋ ਜ਼ਾਹਰ ਛਾਰਸੀ ਮੇ ਉ ਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਜੋ ਕਸਬਹ ਖ਼ਾਸ ਰਹਨੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਯ

ਸੋ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕਾ ਕੋਊ ਖਾਸ ਰਹਨੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਜੋਂਕਿ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੋਨੇਤੇ ਇਸੀਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਰੂਪ ਜ਼ਹੂਰੇ ਮੇ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਹੂਰਾ ਨਾਮ ਬਿਰਦ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਬਿਰਦ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨਾਦਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਜਹੂਰ ਹੈ। ਔਰ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਜਹੂਰ ਕਾ ਜ਼ਹੀਰ ਭੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ (ਯੀ) ਯੇਕਾ ਬਦਲਾ ਵਾਵਕੇ ਸਾਥ ਹੋਗਾ ਔਰਮਾਨੇ ਜ਼ਹੀਰਕੇ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹ ਮਦ ਦਗਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਵੁਹੀ ਜ਼ਹੂਰ ਕੇ ਭੀ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾ ਹੋਂ ਕਾ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹ ਮਦਦਗਾਰਰੋਂ ਕਾ ਮਦਦਗਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਦਸਤਗੀਰ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਜਹੂਰਤ ਜਿਸਕੀਯਹਸਰਬਗਜ਼ਹਸ ਸਰਬਵਿਤਯਤ ਸਾ-ਖਜ਼ਾਤ ਪਰੋਖਜ਼ਾਦਿ ਤਿਸ਼ਟੇਃ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ ਅਕਾ ਲਪੁਰੁਖਸੋ ਸਨਮੁਖ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜੋ ਬੇਮੁਖਹੈ ਤਿ ਨਸੇਅਤਿਦੂਰਹੈਜੈਸੇਪਛਿਮਜਾਨੇਵਾਰੇਸੇਪੂਰਬਅਤਿਦੂਰਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜ਼ਾਹਿਰਹੈਜਹੂਰਾਮੇਜਹੂਰਾਨਾਮਸੰਸਾਰਕਾਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਵਾ ਜਹੂਰਾ ਜਿਸਮੇ ਜ਼ਾਹਿਰਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿ ਹਾਜ਼ਰ ਹਜ਼ੂਰ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕ

(ਕਿ) ਕਜ਼ਾ ਜੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਾਜ਼ਿਰ ਸੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ ਦੀਵਾਨ ਗੋਯਾ॥ ਯਥਾ ॥ ਐਕਿਨਜ਼ੀਦਕਤਰਅਜ਼ਸ਼ਾਹਰਗ ਆਲਮ ਹੈਰਾਂਯਾਰਮਾਈਂਚਿਖਿਆਲਸੁਖਿਆਲਸੁਖਿਆਲੁ। ਕੁਰਾਨ ਆਇਤ॥ਨਹਨਅਕਬਰੋ ਅਲੈਮਿਨ ਹਵ੍ਰਲ ਬੁਰੀਦ॥ ਮਾਨੈ

ਨਹੀਂ ਮੈ ਦੂਰ ਬੰਦੇਕੇ ਤਾਰੀਸ਼ਹਰਗਕੇਸੇ । ਅਰਥਾਤ ਅਪ
ਤਰਕਜ਼ ਹੈ ਅਪਨਾਆਪ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਜਪਜੀ ॥ ਗਾਵੈਕੋ ਜਾਪੈ
ਦਿਸੈਦੂਰ। ਗਾਵੈਕੋਵੇਖੈ ਹਾਦਰਾਹਦੂਰ । ਦੂਰਤੋ ਛਤੀਸਹੈ ਬੇ
ਮੁਖੋਂਸੇ ਸਨਮੁਖੋਂਸੇ ਤ੍ਰਿਸਾਠ ਹੈ॥ਖੁਦਾਯਰਾਸੂ ਮੁਸਲਮ ਬਜ਼ੁ
ਰਗ ਵਾਰੀ ਵਹਿਲਮ। ਕਿਜੁਰਮ ਬੀਂਨਦ ਵਾਨਰਕਰਾਰਮੇ
ਦਾਰਦ ॥ ਵਾ ॥ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਉਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹਾਜ਼ਿ
ਰ ਹੋਵੈ ਹੈ ਜੋ ਸਾਮਨੇ ਹੋਯ ਗ਼ਾਯਬ ਨ ਹੋਇ ਔਰ ਹਜ਼ੂਰ
ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਨੇਕੀ ਜਾਗਹਿ ਸੋਸਤ ਪੁਰੁਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਭਕੇ
ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਅਪਰੋਖਜ਼ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨੀਤਰ੍ਹ ਬੇਤਾਕੇ ਨਿਰਗੁ
ਣ ਰੂਪਕਰ ਔਰ ਸਗੁਨ ਉਪਾਸਿਕ ਭਕੁਜਨੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ
ਪ੍ਰੇਮਰੂਪਾਡੋਰੀਕਰਯੰਤ੍ਰਿਤਹੁਆਹੁਆਜਿਸਜਿਸਰੂਪਕਰਚਾਹੈ
ਉਸੀਉਸੀਰੂਪਕਰ ਹਾਜ਼ਿਰਹੈ ਉਨਕੇ ਔਰਵੋਤਿਸਕੇ ਹਜ਼ੂਰ
ਹੈਂ ਭਕੁਜਨ ਔਰ ਹਜ਼ੂਰ ਬਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕੋ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ
ਔਰ ਉਨ ਬਜ਼ੁਰਗੋਂ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਰਹਿਨੇ ਵਾਲਾ ਹਾਜ਼ਿਰ ਜੈ
ਸੇਕ ਖੁਦਾਵੰਦਮੈ ਹਜ਼ੂਰਮੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਈਹਾਂ ਐਸੇਮਾਨੇ ਕਰਨਾ
ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰਜੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਰਖ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਇ-
ਸਾਰਾ ਰਾਖਕਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹਮ ਹਜ਼ੂ
ਰ ਮੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਭਗਵਤੀ ਜੁਕੀ ਓਰ ਲਗਾ-
ਉਨਾ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬਤ੍ਰ ਅਪਨੀ ਸੰਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੂਰਬ
ਕ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ ਯਹਿ ਹਜ਼ੂਰ
ਮੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ ॥

ਹਮੇਸੁਲਸਲਾਮ ਹੈ। ਸਮਸਤੁਲਕਲਾਮ ਹੈਂ

ਟੀਕਾ—ਹਮੇਸੁਲ ਸਰਬਦਾ ਸਲਾਮ ਹੈ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ
ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝਕੋ । ਡੰਡਉਤ ਬੰਦਨਾ ਅਨਕਬਾਰ ਸਰਬ
ਕਲਾ ਸਮਰਥ। ਡੋਲਨਤੇਰਾਖੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਨਕ ਦੇਕਰਹਥ ॥੧
॥ ਵਾ ॥ ਹਮੇਸੁਲ ਸਲਾਮ ਕਜ਼ਾ ਸਲਾਮਤਿ ਹੈ ਕਾਯਮ ਹੈਂ
ਕਜ਼ਾ ਸਿਥਰ ਹੈਂ ਤੂੰ ॥ ੨ ॥ (ਸਮਸਤੁਲ ਕਲਾਮ ਹੈਂ ॥ ੧੫੦
॥ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਸਮਸਤੁਲ ਕਜ਼ਾ ਸਰਬ ਕੀ ਕਲਾਮ
ਕਜ਼ਾ ਬਾਨੀ ਸੋ ਤੁਹੀਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਅਰਥਾਤ ਤੁਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹਾ
ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਕਲਾਮ ਪੂਰਨ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥
ਕਾ ॥ ਸਭਕੇ ਸਿਰਲੇਖਕ ਕਲਾਮ ਨਾਮ ਕਲਮ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਾਹਿਬਦਿਮਾਗ਼ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਦਿਮਾਗ਼ ਹੈਂ ਕਜ਼ਾਦਿਮਾਗ਼ ਕਾ ਸਾਹਿਬ
ਹੈ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਝਸਾ ਦਿਮਾਗ਼ ਕਿਸੀਕਾ ਨਹੀ ਹੈਂ
ਦਿਮਾਗ਼ ਨਾਮ ਮਗ਼ਜ਼ ਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਕੀਮੋਨੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਮਹ
ਲੂਰੂਹ ਨਫ਼ਸਾਨੀ ਕਾ ਹੈ ਔਰ ਸਾਹਿਬ ਦਿਮਾਗ਼ ਬਡੇ ਹੋਸ਼
ਵਾਲੇ ਕੋ ਕਹਤੇਹੈਂਸੋਵਾਹਿਗੁਰੂਹੀਸਾਹਿਬਦਿਮਾਗ਼ਹੈਸਪਸ੍ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਹੁਸਨੁਲ ਚਿਰਾਗ਼ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੁਸਨਮਾਨੇ ਖ਼ੂਬੀ ਔਰ ਚਿਰਾਗ਼ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਸਿ
ਧ ਹੋਯ ਦੇਵ ਮਾਨੁਖ ਦੈਤ ਪਸੂ ਪੰਖਿਓਂ ਮੇਉਸਕੋਤਿਸ ਤਿਸ
ਚਿਰਾਗ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਜਿਸ ਖਾਨਦਾਨ ਮੇ ਲਾਯਕ ਹੋਯ

ਉਸਕੋ ਚਰਾਗ਼ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਜੀ ਸਬ ਖ਼ੂਬੀ ਕੋ ਰੋਸ਼ਨੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦ ਹੈਂ ॥ ਵਾ ॥(ਕਿ ਕਹਿਐ ਜੋ ਚਰਾਗ਼ ਦੀਪਕਵਤ ਹੁਸਨ ਜੋਬਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਹੁਸਨੁਲਚਿਰਾਗ਼ੁ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਹੁਸਨ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕਾ ਚਰਾਗ਼ ਤੂੰਹੈਂ ਜੈਸੇ ਚਰਾਗ਼ ਸਭਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਕਾ ਚਰਾਗ਼ ਹੈ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਤੁਝਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸਿਤ ਹੈ ॥ ਮੂਲ

ਕਿਕਾਮਲਕਰੀਮਹੈਂ।ਕਿਰਾਜਕਰਹੀਮ ਹੈਂ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾਮਲ ਕਹੀਏ ਬੜਾ ਕਰੀਮ ਕਹਿਏ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਹੈਂ ਕਮਾਲ ਕਰੀਮ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਬੜਾ ਦਾਤਾ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ (ਕਿਰਾਜ਼ਕ ਰਹੀਮ ਹੈਂ ॥ ੧੫੧॥) ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਰਾਜ਼ਕ ਕਹਿਏ ਰਿਜਕ ਦਾਤਾ ਅਰਥਾਤ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਹੈ ਰਹੀਮ ਕਜ਼ਾਕ੍ਰਿਪਾਲੂਹੈ ॥ ਸਃ ਤੋਸੋਨਨਾਥਅਨਾਥਨਮੋਸਰ ਤੋ ਸੋ ਨਦਾਤਾਨਮੋਸੋਭਿਖਾਰੀ ॥ ਮੋਸਰਦੀਨਦਯਾਲਨਤੋਸਰਮੋ ਸੋ ਅਬਿਚਾਰਨਤੋਸੋਬਿਚਾਰੀ ॥ ਮੋਸਰਪਤਿਤਨਪਾਵਨਤੋਸਰ ਮੋਸੋਅਪਕਾਰਨਤੋਸੋਉਪਕਾਰੀ॥ ਮੇਰੇਹੀਔਗੁਨਤੂੰਗੁਨਸਾਗ ਰਜਾਤਰਸਾਤਲਓਟਤਿਹਾਰੀ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜੋਗਰਬੈਬਹੁਬੂੰਦ ਚਿਤੰਤਰਸਨਮੁਖਸਿੰਧਨਅੰਭਕੋਪਾਵੈ ॥ ਜਿਉਬਹੁਉਡੈਖਗ ਧਾਰਮਹਾਬਲਪੇਖਅਕਾਸਰਿਦੈਸਕੁਚਾਵੈ ॥ ਜਿਉਬ੍ਰਹਮੰ ਅਖੰਡ ਬਿਲੋਕਤ ਬ੍ਰਹਲਰਜੰਤ ਉਡੰਤ ਲਜਾਵੈ ॥ ਤੂੰ ਕਰਤ ਹਮਕੀਏ ਤਿਹਾਰੇ ਤੋਪਹਿਬੋਲਨ ਕਿਉਬਨਆਵੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਰੋਜ਼ੀਦਿਹੰਦਹੈਂ ॥ ਕਿਰਾਜ਼ਕਰ ਹਿੰਦਹੈਂ ॥ ਕਰੀਮੁਲਕਮਾਲਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਰੋਜ਼ੀਦਿਹੰਦਹੈ ਕਜ਼ਾ ਜੀਵੋਂਕੋ ਅਨੰਤਪ੍ਰਕਾਰਕਰ ਅਜੀਵਕਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿਰਾਜ਼ਕਰਹਿੰਦਹੈਂ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਰਾਜ਼ਕ ਕਹੀਏ ਰਿਜ਼ਕਕਾਦਾਤਾਹੈਪੂਰਬਵਤ ਰਹਿੰਦ ਕਜ਼ਾ ਰਹਬਰ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰਾਜਕਰਹਿੰਦਹੈਂ ॥ ਹਿੰਦ ਕਾ ਰਾਜਕਰਤਾ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਹੈ॥ ਹੇ ਅੰਬ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਿੰਦੂਕਾਰਾਜ ਕਰੀਏ ॥ ੩ ॥ ਕਰੀਮੁਲਕ ਮਾਲਹੈਂ ॥ ਕਰੀਮੁਲ ਕਹੀਏ ਬਖਸਿੰਦ ਕਮਾਲਬਡਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਡਾ ਦਾਤਾ ਹੈਂ ਤੇਰੇਦਾਨੇ ਕੀਮਤਿਨਾਪਵੈ ਤਿਸਦਾਤੇ ਕ ਵਨ ਸੁਮਾਰ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰੀਮੁਲਕਮਾਲ ਹੈ ਹਸਤਿ ਰਾਜਚਿਹ੍ਨ ਹੈ ਇਸਤੇ ਕਰੀ ਹਸਤੀਸੇ ਆਦਿ ਸਭ ਤੁਝਕਾਹੀਂ ਮੁਲਕਮਾਲਹੈ॥੨॥ਅਥਵਾ॥ਕਰਨਾਮਹਾਲੇਕਾਹੈ ਮਾਮਿਲੇਕਾ ਜਿਸੇਪੋਤਾਕਹਤੇਹੈਂਜੋਕਰਲੇਨੇਵਾਲਾਹੋਇ ਸੋਕਰੀਹੇਭਗਵਨ ਕਰੀਮੁਲਕਮਾਲਹੈਂ ਸਭਤੁਝਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਲਨ ਰੂਪਪੋਤਾ ਭਰਤੇ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਵਾ ਪਤ੍ਰ ਪੁਸ਼ਪਾਦਿਕਰ ਭਕਤਜਨ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸੰਪੂਰਨ ਮੁਲਕ ਕਾਮਾਲ ਲੇਨੇਵਾਲਾ ਕਰੀਹਾ ਕਮਤੂਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਤੇਰਾਹੀ ਰਾਜ ਹੈਹੇਅਕਾਲਪੁਰਖਸਦਾ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਹੁਸਨੁਲਜਮਾਲਹੈਂ ॥ ੧੫੨ ॥ ਗਨੀਮੁਲਖਿਰਾਜਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਦੁਸ਼ਮਨ ਸੋ ਹਰੀਫ ਜੋ ਚਤੁਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਦੁਸ਼ਮਨ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਸ਼ਿਕੰਨ ਕਿਆ ਤੋੜਨੇਵਾਲਾਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਵਨਾਦਿਕਾਕੋ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਹਿਰਾਸੁਲਫਿਕੰਨਹੈਂ ॥ ੧੫੩॥ ਟੀਕਾ

ਹਿਰਾਸਨਾਮ ਭਯਕਾ ਜੋਦਾਸਹੈ ਤਿਨਕਾ ਹਿਰਾਸ ਭਯ ਫਿਕੰਨ ਕਿਆ ਫੈਕਨੇਵਾਲਾਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਦੂਰਕਰਤਾਹੈਂ॥ ਯਥਾਬਾਲਮੀਕੀਯੇਰਾਮਾਯਣੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਬਿਭੀਖਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵਸੰਬਾਦੇ॥ ਸਕ੍ਰਦੇਵਪ੍ਰਪੰਨਸਤਵਾਸਮੀਤਿਯਾਚਨੇ ਅਭਯੰਸਰਬਭੂਤੇਭਯੋ ਦਦਾਮਜੇਤਤਬ੍ਰੱਤੰਮਮੇਤਿ॥ ਪੁਨਾ ਸਵੈਯਾ ॥ਰੋਗਨਤੇ ਅਰੁਸੋਗ ਨਤੇਜਲਜੋਗਨਤੇਬਹੁਭਾਂਤਬਚਾਵੈ ॥ ਸਤ੍ ਅਨੇਕ ਚਲਾਵਤ ਘਾਵਤਊਤਨਏਕਨ ਲਾਗਨਪਾਵੈ ॥ ਰਾਖਤਹੈਅਪਨੋਕਰਦੈ ਕਰਪਾਪਸੰਬੂਹਨਭੇਟਨਪਾਵੈ ॥ ਅਉਰਕੀਬਾਤਕਹਾਂਕਹੋਤੋ ਸੋਸੁਪੇਟਹੀਂਕੇਪਟਬੀਚਬਚਾਵੈ ॥ ਦੋਃ ॥ ਜੇਜੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸਰਨੀਪ ਰੇ ਤਿਨਕੇ ਕਉਨਬਿਚਾਰ ॥ ਦੰਤਜੀਭਜਿਮਰਾਖਿਹੈ ਦੁਸਟ ਅਰਿਸਟ ਸੰਘਾਰ ॥ ਵਾਸਤਵ ਤੇ ਹਿਰਾਸ ਡਿਰਾਨੇਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇਕ ਬਾਗਮੇ ਯਾਖੇਤਮੇ ਕਾਲੀਹਾਂਡੀ ਯਾਕਿ ਕੰਬਲ ਕਾ ਲੇ ਕਾ ਟੁਕੜਾ ਲਕੜੀ ਉੂਪਰ ਟਾਂਗਤੇ ਹੈ ਜਿਮੀਦਾਰ ਲੋਗ ਚਿੜੀ ਗੀਦੜੋਂ ਕੇ ਡਰਾਨੇ ਕੋ ਸੋ ਜੈਸੇ ਅੰਮਰੀਖਰਾਜਾ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕੇ ਲੀਏ ਦੁਰਬਾਸਾਦਿ ਚਿੜਿਆ ਉੜਾਨੇ ਕੋ ਰਖਾਬਾ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਚਕ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਭਕਤਖਜੇਤ੍ਰਰਖਜਕਨੇ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੰਸਾਰਰੂਪ ਬਾਗਮੇ ਨਰਕ ਰੂਪ ਕਾਲੀਹਾਂਡੀ ਹੈ ਪਾਪ ਪੰਖੀ ਉੜਾਨੇਕੋ ਜਿਸਨੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਹਿਰਾਸੁਲਫਿਕੰਨ ਹੈ ॥

ਹੇ ਭਗਵਨ ਹੁਸਨ ਜੋਬਨਜਮਾਲਅਰਥਾਤ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਤੁਝ ਕੀ ਬਡੀ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੁਸਨਕਾਜਮਾ ਹੈਅਲਅਤਜ਼ੰਤ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ॥ ੨ ॥ ਗਨੀਮੁਲਖਿਰਾਜ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗਨੀਮਜੋ ਹੈਂ ਦੁਸ਼ਟਬਲੀ ਤਿਨਕੇ ਖਿਰਾਜਕਹਿਏ ਛੀਲਨੇਵਾਲਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਮੁਲਕਕੋ ਹਿੰਦੀ ਮੇ ਮੁਲਖਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਕਿਆਕਿ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗਨੀ ਕਹੀਏ ਬੜਾਧਨੀ ਮੁਲਖਰਾਜਹੈ ਮੁਲਕੋਂਕਾ ਰਾਜਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੁਹੀ ਹੈਂ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਗਨੀਜੋ ਹੈ ਮੁਲਕਮੇ ਸਭ ਤਿਨਕਾ ਰਾਜਹੈ॥ ੩ ॥ ਵਾ ਗਨੀਮਨਾਮ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕਾ ਤੋ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਔਰ ਡਾਕੂਕੋ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਖਿਰਾਜਨਾਮ ਮਾਸੂਲਕਾ ਜੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਰਇਅਤ ਸੇ ਲੇਤੇਹੈਂ ਔਰਾਜਾ ਰਾਜੋਂ ਸੇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਗਨੀ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਕਾਮਾਦਿਕ ਵਾ ਯਮਾਦਿਕ ਸੋ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਰਇਯਤ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਵਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਮਹਤਤ੍ਵ ਅਹੰਕਾਰ ਮਹਾਭੂਤ ਸਭਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਰ ਪੂਜਜ ਸੋ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੀ ਰਇਯਤ ਹੈਂ ਆਗਜ਼ਾਪਰਿਪਾਲਕ ਇਸਕਰਕੇ ਗਨੀਮੁਲਖਿਰਾਜਹੈ॥ ਡਾਕੂ ਕਾਮਾਦਿ॥ ਵਾ ॥ ਜਮ ਯਥਾ ਕਰਮ ਧਰਮ ਪਾਖੰਡ ਜੋ ਦੀਸੈ ਤਿਸਜਮ ਜਾਗਾਤੀ ਲੂਟੈ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ਗਰੀਬੁਲਨਿਵਾਜਹੈਂ ॥ ਹਰੀਫੁਲਸਿਕੰਨਹੈਂ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਗਰੀਬ ਜੋਹੈਂ ਦੀਨ ਤਿਨਕਾ ਪਾਲਕਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੁਸ਼ਟਨਾਸ਼ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਪਾਲਨਾਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੧॥ ਹਰੀਫੁਲਸਿਕੰਨਹੈਂ ॥ ਹਰੀਫ਼ ਨਾਮ ਹਰਪੇਸ਼ੇ ਚਾਲਾਕ

॥ ਸ਼ਪਸ਼ਟ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਸਮਸਤੁਲਜੁਬਾਹੈਂ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸੰਪੂਰਨਦੇਵ ਮਾਨੁਖਜ ਪਸ਼ੁਪੰਖੀ ਤਿਰਯਕਕੀ ਜਿਹਬਾ ਹੈਂ ਤੂੰ ਅਰਥਾਤ ਤੂਹੀ ਸਰਬਘਟੋਂ ਮੇਬਸਰਹਾਹੈ ॥ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਮਾਲੀਗਉੜਾ ਨਾਮਦੇਉਜੀਉ ॥ ਸਭੈਘਟਰਾਮਬੋਲੈ ਰਾਮਬੋਲੈ ਰਾਮਬੋਲੈ ਰਾਮਬਿਨਾ ਕੋ ਬੋਲੈਰੇ ॥ ਦੁਈਅਜ਼ ਖੁਦਬੇਰੂੰਕਰਦਮਯਕੇਦੀਦਮਦੁਆਲਮਰਾ ॥ ਵਾ ॥ ਤੇਰੀ ਹੀ ਜ਼ੁਬਾਂਹੈਸਭਜਿਹਬਾਮੈਦੈਸਕ੍ਰਿਹੈਂ ਏਕਤੋ ਸ਼ਬਦੋਚਾਰਣ ਕਰ ਨਾ ਏਕਰਸਾਵਲੰਬਨਕਰਨਾ ਦੈਕ੍ਰਿਆ ਔਰ ਕਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕੀ ਨਹੀਹੈ ਇਸੀਤੇ ਸਬਕਾ ਜ਼ਬਾਨਹੈ ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਕਾਲਰੂਪ ਸਭਚਰਾਚਰ ਪਸ਼ੁਪੰਖੀਓਂ ਕੋ ਜਬਾਕਜਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੁਬਾਨਾਮ ਬਾਨੀਕਾ ਜੈਸੇਕ ਅਰਬੀ ਜ਼ਬਾਂ ਫਾਰਸੀ ਜ਼ਬਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਜ਼ਬਾਂ ਪਰਬਤੀਜ਼ਬਾਂ ਅਫ਼ਗਾਨੀਜ਼ਬਾਂ ਤੋਰ ਕੀ ਜ਼ਬਾਂ ਪਹਿਲਵੀਜ਼ਬਾਂ ਪਸਤਵੀ ਜ਼ਬਾਂ ਨਾਗ ਬਾਨੀਂ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਜੁਬਾਂ ਅਰਥਾਤ ਇਨ ਸਭ ਕੇ ਜੋ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸਾਹਿਬ ਜੁਬਾਂ ॥ ਵਾਰ ਆਸਾ ਕੀ ਮੇ ॥ ਯਥਾ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾਣੈ ਆਲਾਉ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਾਹਿਬ ਕਿਰਾਂਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ ਕਿਰਾਂ ਨਾਮ ਬਿਲਾਇਤ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਬਿਲਾਇਤੋ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹਫਤ ਕਲੀਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਯੇ ਮਾਨੇ ਕਰੈ ਕਿਸਾਹਿਬਕਿਰਾਂਕਿਆ ਕਿਸਕਾਹੈ ਤੋ ਯੇਬਨ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦਾ ਕੋ ਜਬਾਬ ਤੋ ਨਹੀਂ ਮਿਲਸਕਤਾ ॥ ੧ ॥

ਕਲੰਕੰਪ੍ਰਣਾਸਹੈਂ ॥ ਬਹਿਸਤੁਲਨਿਵਾਸਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਲੰਕ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਯਥਾ ॥ ਕਾਠਹੁ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀਓ ਦੁਖਦਰਿਦ੍ ਤਿਨਕੇ ਗਇਆ ॥ ਭਾਈਰੇਖਰਾਇਜੀ ਕਾ ਕਲੰਕਨਾਸ ਕੀਆ ਪੰਜਵੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੀਨੇ ਪੈਸੇਪੰਚ ਉਧਰਉਧਰਧਰਕਰ ਕਾਬਲਮੇ ਬਟਾ ਪੂਰਨਕਰਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਥੈਲੀ ਰਖਨੇ ਕਰ ਮੁਗਲਸੇ ਸਿਖਕੀ ਤਪਤ ਤੇਲਮੇ ਤੇ ਰਖਜਾਕਰਨੀ ਭਾਈਭੀ ਮਚੰਦਤੇ ਰੂਪਚੰਦ ਕੀ ਫਤੇਗਢਮੇ ਪੁਨਾ ਸਜ਼ਮੰਤਕਮਣੀ ਜਾ ਮਵੰਤ ਸੇ ਲਿਆਇਕਰ ਅਪਨਾ ਕਲੰਕਨਾਸਕਰਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਅਰਜੁਨ ਕਾ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਨਮਿਤ ਕਲੰਕਸ਼ਮਨ ਕਰਾ ਵਾ ਕਲੰ ਸੁੰਦਰ ਸੁਸ਼ੂ ਕੰ ਸੁਖਨੂ ਪ੍ਰਣਾਸ ਕਿਆ ਭੋਗਰਹਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਨੰਦਭੋਗੀਤਾ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਕੰ ਬ੍ਰਹਮਾਤ੍ਰਿਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕਾ ਕਾਲਰੂਪ ਨਾਸਕ ਹੈ ਕਲੰ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ॥ ਖਾਸਬੀੜ ਮੇਕਲੱਕ ਪ੍ਰਣਾਸਹੈਂ ਪਾਠ ਹੈ ॥ ਬਹਿਸਤੁਲਨਿਵਾਸਹੈਂ ॥ ਸੰਪੂਰਨ ਮੇ ਤੁਲਜ਼ ਨਿਵਾਸ ਕਰਰਹਾਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਮਤੁਲਜ਼ਸੁਤ ਲਾਦਿਕ ਪਾਤਾਲ ਮੇ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਤੁਝਕਾ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਰੀਜੁਲਗਨੀਮਹੈਂ ॥ ਰਜ਼ਾਇਕਰ ਹੀਮਹੈਂ ॥ ੧੫੪ ॥ ਸਮਸਤੁਲਜੁਬਾਹੈਂ ॥ਟੀਕਾ ਦੁਸ਼ਟਦੁਸ਼ਮਨ ਝਾਕੂ ਕਾਮਾਦਿ ਹਿਰਨਜ਼ਕਸ਼ਜ਼ਪੂ ਆਦਿ ਵਾ ਜੋ ਗਨੀਮਹੈ ਤਿਨਕਰ ਅਰੀਜ ਹੈ ॥ ਰਜਾਇਕ ਰਹੀਮ ਹੈਂ

ਭਗਵਨ ਨਾਸ਼ਕਰਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਵ ਸੇ ਰਹਿਤ ਵਹ ਜੋ ਸੁਖ
ਮੇ ਖਚਿਤ ਹੁਏ ਹੁਏ ਜਾਨਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਬਕ
ਬਾਜਵਤ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਿੰਨਰਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਕੈ ਪ੍
ਲਾਸ ਹੈ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ ਕੋ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਅਸਨ ਕਰਰਹਾ ਹੈ
॥ ਇਸੀ ਤੇ ॥ ੩ ॥ ਬਹਿਸਤੁਲਨਿਵਾਸ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਵਰਗ ਮੇਂ ਨਿ
ਵਾਸ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭਗਤੋਂ ਕੋ ਜਿਨ ਕੋ ਕੁਛ
ਵਾਸ਼ਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਨਕਾ ਨਰਕ ਨਾਸ ਕਰ ਕਜਾ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ
ਕਰ ਬਹਿਸਤੁਲ ਕਜਾ ਸ੍ਵਰਗਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ
ਨਰਤੇ ਉਪਜਸੁਰਗ ਕਉ ਜੀਤੇ ਸੋ ਅਉਖਧਮੁਹਿ ਪਾਈ ॥
ਖਾਸ ਬੀੜਮੇਂ ਕਿਨਰਕੱ ਪ੍ਰਲਾਸ ਹੈ ॥ ਬਹਿਸਤੁਲਨਿਵਾਸ ਹੈ
ਮੂਲ ॥ ਕਿਸਰਬੁਲਗਾਵੰਨ ਹੈਂ ॥ ਹਮੇਸੁਲ
ਰਵੰਨ ਹੈਂ ॥ ਤਮਾਮੁਲ ਤਮੀਸ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ ॥
ਕਿ ਕਜਾ ਜੋ ਸਰਬੁਲ ਸਰਬ ਦੇਸਕਾਲ ਬਸਤੁ ਮੇਂ ਗਵੰਨ ਹੈ
ਕਜਾ ਗਤੀ ਹੈ ਤੁਝ ਕੀ ਗਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕਰੂਪਕਰ ॥੧॥
ਵਾ ॥ ਸਰਬਕਾ ਗਜਾਨਹੈ ਸਰਬਗਜ਼ ਹੋਨੇ ਤੇ ਯਹ ਸਰ
ਬਗਜਹ ਸ ਸਰਬ ਵਿਤ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਸੇ ॥ ੨ ॥ਵਾ॥ ਸਰਬੁਲ
ਗਵੰਨ ਹੈਂ ਵਕਾਰ ਕਾ ਅਨੁਸ੍ਵਾਰ ਅਨੁਗਕਾਰ ਕਾ ਅਕਾਰ
ਦੋਨੋ ਕੇ ਨਿਕਾਲਕਰ ਵਕਾਰ ਕੋ ਵਿਸਜਾਰੀ ਬਨਾਕਰ ਸਰ
ਬੁਲ ਰਾਵਿਨ ਹੈ ਐਸੇ ਭੀ ਪਾਠ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਸਰਬ ਮੇ ਰਵਿਰਹਿਆ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬਕੋ ਕ੍ਰੀੜਾਕਰਾ

ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕਿਰਾਂਹੈ ਕਿਕਹਿਏਜੋ ਸਾਹਿਬ ਰਾ ਹੈਂ ਐਸੇ
ਅਰਥ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜੋਂ ਕੇ ਜੋ ਬਡਾ ਪੁਤ੍ਰਹੈ ਤਿਸਕੋ ਟਿਕਾ ਕਹੀ
ਤਾ ਹੈਂ ਅਰੁ ਛੋਟੇ ਕੋ ਰਾਇ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤੀਓਂ ਮੇ
ਮੀਆਂ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਬੰਗਾਲੇ ਮੇਂ ਬਾਬੂ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਹੇ
ਭਗਵਨ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਭ ਰਾਇ ਹੈਂ ਤੁਮਸਭਕੇ ਸਾਹਿਬ
ਮਹਾਰਾਜ ਸਾਰਬਭੌਮਹੌ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਕਿਰਾਂ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਕਾ
ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਮ ਸਰਬ ਬਾਣਿਓਂ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਮਾਲਕ ਹੌ
॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕਿਰਾਂ ਉਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ
ਗਰਭਾਧਾਨ ਕਾਲਮੇਂ ਜੁਹਰੈ ਔਰ ਮੁਸ਼ਤਰੀ ਜੋ ਸਿਤਾਰੇ ਹੈਂ
ਸਾਦੈਨ ਕਜਾਨੇਕ ਇਨਕੇ ਏਕ ਰਾਸੀ ਮੈ ਇਕਤ੍ਰ ਹੁਏ ਹੁਏ
ਗਰਭ ਠਹਿਰੇ ਜਿਸਕਾ ਵਾ ਜਿਸਕੇ ਜਨਮ ਕਾਲਮੇਂ ਏਕ
ਰਾਸੀ ਮੇਂ ਦੋਨੋ ਯੇ ਸਿਤਾਰੇ ਹੋਹਿ ਵੋ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਕਿਰਾਂ ਕਹ
ਲਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਚਕ੍ਰ ਬਰਤੀ ਹੈ
ਸ੍ਵੈਭੂਮਨ੍ਵਾਦਿ ਰੂਪ ॥ ੪ ॥

ਕਿਨਰਕੰਪ੍ਰਲਾਸਹੈਂ॥ਬਹਿਸਤੁਲਨਿਵਾਸਹੈਂ॥

੧੫੫ ॥ ਟੀਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਨਰਕਨਾਸ ਹੈ ਭਗਤੋਂ ਕਾ
॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਿ ਨਰਕੰਕਜਾਕਿਜੋ ਕਿੰਨਰਹੈ ਦੇਵ ਬਿਸ਼ੇਸ਼
ਬਜੰਤ੍ਰੋ ਕੇ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਕਿੰਨਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਕਿੰਚਿਤਨਰਹ
ਕਿੰਨਰਹ ਕਿੰਚਿਤ ਥੋੜੀ ਸੀ ਜਿਨਕੀ ਨਰਾਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਔਰ
ਅਸ੍ਵਾਦਿ ਬਾਨਰਾਦਿਆਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਜੈਸੇ ਕਿੰਪੁਰੁਖ
ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਜੋ ਕੰ ਸੁਨਤਾ ਧਮ ਹੈ ਤਿਨਤੋ

ਪੂਰਣ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਹਮੇਸੁਲਰਵੈਨਹੈਂ ॥ ਸਰਬਦਾਰਿਧ
ਰਹਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਤਜ ਹੈ॥੧॥ਤਮਾਮੁਲਤਮੀਜਹੈ॥ਤਮਾਮ
ਸਭ ਕੀ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੁਝਕੋ ਤਮੀਜਹੈਕਜਾਗਜਾਤਹੈ॥੧॥ਵਾ
ਸਭ ਚਰਾਚਰ ਤੁਝ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂਤਿਨਕੋਤੁਝਕੀਤਮੀਜਹੈ॥

ਸਮਸਤੁਲ ਅਜੀਜ ਹੈਂ ॥ ੧੫੬ ॥ ਪਰੰਪਰ ਮਈਸ ਹੈਂ ॥ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਰਬ ਕਾ ਪਜਾਰਾ ਹੈ ਸਭ ਤੁਝ ਕੋ ਪ੍ਰਿਯ
ਹੈਂ ਅਰੁ ਤੂੰ ਸਭ ਕੋ ਪ੍ਰਿਯ ਹੈ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਮਾਝ ਮੇ
ਸਭੇ ਸਾਂਝੀ ਵਾਲ ਸਦਾਇਨਤੂੰ ਕਿਸੈ ਨ ਦਿਸੈ ਬਾਹਰਾਜੀਉ
॥ ਔਰ ਸਭ ਸੋਨੇਕਹੈ ਅਜੀਜ ਨਾਮ ਨੇਕਕਾਪੜਾਰੇਕਾ ਅਉਰ
ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਿਸਰ ਕੋ ਭੀ ਅਜੀਜ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਪਰੰਪਰਮਈ
ਸਹੈਂ ॥ ਪਰੰ ਕਜਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋ ਭੀ ਔ ਪਰੰਮਈਸਹੈਕਜਾ ਬ੍ਰਹ
ਮਾਕੋ ਸਿਖਜਾਕਰਤਾ ॥੧॥ ਵਾ ॥ ਪਰੰਕਹਿਏਕੇਵਲਅਦ੍ਵਤੀਯ
ਪਰਮ ਕਹਿਏ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਈਸਕਹਿਏ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ॥੨॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਪਰੰ ਪਰਮ ਕਜਾ ਪਰੰ ਪਰਾਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਸਨਾ
ਤਨ ਈਸਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰੰਕੁਸ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਪਰਮਪਰ
ਪਰਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਤਿਨਸੋਂ ਪਰ ਪਰੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਮਈਸ ਹੈ ਮ
ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਮਾਯਾ ਤਿਸਕਾ ਈਸ ਸ੍ਵਾਮੀਸੱਤਾਸੰਪਾਦਕ॥੪॥

ਸਮਸਤੁਲ ਅਦੀਸਹੈਂ ॥ ਅਦੇਸੁਲਅਲੇਖਹੈਂ ਹਮੇਸੁਲਅਭੇਖਹੈਂ ॥ ੧੫੭ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਸਮਸਤੁਲ ਕਜਾ ਸਰਬ ਅਦੀਸਹੈਂ ਕਜਾ ਅਦ੍ਰਿਸਜਹੈ ਸਰਬ
ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਮਨ ਬੁਧਿ ਇੰਦ੍ਰਯਾਦਿਕ ਤਿਨਕਰ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟਹੈ
ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਹੋਨੇ ਤੇ ਤੁਝਕੋ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾਂਤਰ ਕੇ ਅਭਾਵਸੇ ॥੧॥ਕਿੰਵਾ
ਅਦੀਸ ਕਾ ਅਰਥ ਆਦੇਸ ਕਰਨਾ ਸਮਸਤੁਲ ਅਦੀਸ ਹੈ
ਕਜਾ ਸਮਸਤੁਲ ਆਦੇਸ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖਸਰਬਦੇਵ
ਦੈਤ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਮਾਨੁਖ ਆਪਕੋ ਆਦੇਸ ਕਜਾ ਨਮਸਕਾਰ
ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਅਦੇਸੁਲ ਅਲੇਖ ਹੈਂ ॥ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਹਮੇ
ਸੁਲ ਅਭੇਖਹੈਂ ॥ ਹਮੇਸੁਲ ਸਦੀਵ ਅਭੇਖ ਭੇਖ ਨਾਮ ਮੁਦ੍ਰਾ
ਕਾ ਮੁਦ੍ਰਾਸੰਖ ਚਕ੍ਰਾਦਿ ਮੁਰਲੀ ਮੋਰ ਮੁਕਟਾਦਿ ਧਨੁਖ ਬਾਨਾ
ਦਿ ਇਨਸੇ ਰਹਿਤਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਭਿਨਾਮ ਰਿਦਾ ਤਿ
ਨਮੇ ਏਖ ਹੈ ਰਿਖੀ ਬੇਦ ਬਜਾਸ ਨਾਰਦਾਦਿ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ
ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਐਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਰਿਦੈ ਮੈ ਸਦੀਵ ਦੇਖਤੇ
ਹੈ ਤੁਮਭੀ ਤਿਸੀ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋਨੇ ਕਾ ਜਤਨ ਕਰੋ ਜਤਨਕਜਾ
ਹੈ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਸੁਆਮੀਕੋ ਗ੍ਰਿਹਜਿਉ
ਸਦਾ ਸੁਆਨਿਤ ਜਤਨਹਿਨਿਤ ॥ ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਿਧਿ ਹਰਿ
ਭਜਹੁ ਇਕ ਮਨਹੁਇ ਇਕ ਚਿਤ ॥ ੩ ॥

ਜਿਮੀਨੁਲਜਮਾਹੈਂ ॥ ਅਮੀਕੁਲਇਮਾਂਹੈਂ ॥

ਜਿਮੀਰੂਪਹੈ ਅਰੁ ਜਮਾਂ ਆਸਮਾਨ ਰੂਪਹੈਂ ਅਰੁ ਜ਼ਿਮੀਆਂਸ
ਮਾਨ ਮੇ ਰਹਿਨੇਵਾਲੇ ਏਤਦਰੂਪਤੁਹੀ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ॥ ੧॥
ਅਮੀਕੁਲਇਮਾਹੈਂ ॥ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੁਝਕਾ ਜੋ ਇਮਾਨਧਰ
ਮ ਹੈ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਦੀਨਾਨਾਥ ਦੁਖਹਰਨ ਇਤਿ

ਯਾਦਿਕ ਸੋਅਮੀਕੁਲ ਕਿਆ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਮੀਕੁਲਇਮਾਂਹੈ ਤੁਝਕਾ ਜੋ ਅਮਾਨਧਰਮ ਹੈ ਸੋਕੁਲਅਮੀ ਕਜ਼ਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਮੀਕੁਲਇਮਾਹੈਂ ਮਾਕਜ਼ਾ ਮਾਯਾ ਤਿਸ ਅਘਟਘਟਨਾ ਪਟੀਯਸੀਮਾਯਾਕਰ ਅਮੀਕਜ਼ਾ ਏਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ਼ਮਾਨ ਘਟਪਟਾਦਿ ਨਾਮਰੂਪ ਆਤਮਕ ਸੋ ਸਭਕੁਲ ਯਹਿ ਸੰਪੂਰਨ ਕੂ ਭੁਮੀ ਤਿਸਮੇ ਲਯ ਤਿਸੀਮੇ ਲੀਨਹੋਇਗੇ ਕਾਰਨਰੂਪਹੋਨੋਤੇ ਭੂਮੀਕੋ ਯਥਾ ਸਿਰੀਰਾਗੇ ॥ ਹਮਜ਼ੇਰਜਿਮੀਦੁਨਿਆਂਪੀਰਾਮਸਾਇਕਾਰਾਇਆ ॥ ਮੇਰਵ ਦਬਾਦਸ਼ਾਹਾ ਅਫਜੂੰਖੁਦਾਇਆ ॥ ਬੈਤ ॥ ਬਸਨਾਮਵਰਬਜ਼ੇ ਰਜਮੀਦਫਨਕਰਦਅੰਦ ॥ ਕਜਹਸਤਿਅਸਬਰੂਇਜਮੀ ਯਕਨਿਸਾਨਮਾਂਦ ॥ ੧ ॥ ਜ਼ਮੀਉਪਲਖਜ਼ਤ ਪੰਚੋ ਮਹਾ ਭੂਤ ਜਾਨਲੀਜੈ ॥ ਤਥਾਚ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਪੰਚਤਤਕੋਤਨ ਰਚਜੋ ਜਾਨਹੁ ਚਤੁਰ ਸੁਜਾਨ । ਜਿਸਤੇ ਉਪਜਿਓ ਨਾਨਾਕਾ ਲੀਨ ਤਾਹਿ ਮੈ ਮਾਨ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰੋ ਪਾਖਜਾਨੇਦੋਹਾ ॥ ਕੋਮਾਤਾ ਬਨਿਤਾ ਪਿਤਾ ਪੰਚਤਤ ਕੀ ਦੇਹ। ਦਿਵਸਚਾਰ ਕੋ ਪੇਖਨਾ ਅੰਤ ਖੇਹਕੀ ਖੇਹ। ਸੋ ਪੂਰਬ ਕਹਾ ਭੀ ਹੈ ਜਿਮੀਨੁ ਲਜਮਾ ਹੈਂ ਜਿਮੀ ਅਕਾਸ ਕਹਨੇ ਤੇ ਪੰਚਜਾਨ ਲੇਨੇ ਅਮੀਕਜ਼ਾ ਏਹੁ ਅਮੀਕ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਗਹਰੇ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋਇ ਔਰ ਈਮਾਨ ਨਾਮ ਕਸਮ ਸੁਗੰਧ ਕੂ ਵਤ ਦਹਿਨਾਅੰਗ ਅਰਥ ਐਸੇ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਮੀਕ ਨਾਮ ਅਤਿ ਗੰਭੀਰ ਔਰ ਈਮਾਨ ਸੁਗੰਦ ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲਪੁਰ

ਖ ਸਤ ਪ੍ਰਤਜਗਜ ਹੈ ਕੂਵਤ ਅਰਥ ਮੇ ਅਤਿ ਗੰਭੀਰ ਮਰਯਾਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਔਰ ਦਹਿਨੇ ਅੰਗਾਰਥ ਮੇ ਗੰਭੀਰ ਧਰਮਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਨਿਐ ਅਤਿ ਬਲਿਸ੍ਯ ॥ ਵਾ ॥ ਦਹਿਨੇ ਅੰਗਮੇ ਬਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਨੇਤੇ ਔਰ ਧਰਮ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਨੇਤੇ ਦਹਿਨੈ ਅੰਗਮੇਂ ਤਥਾ ਦਹਿਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮੇ ਵਿਸ੍ਵਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਨੇਤੇ ॥

ਮੂਲ ॥

ਕਰੀਮੁਲਕਮਾਲਹੈਂ। ਕਿਜੁਰਅਤਿਜਮਾਲਹੈਂ

ਕਰੀਮੁਲ ਬਖਸਿੰਦ ਕਮਾਲ ਬਡਾ ਹੈਂ ਪੂਰਬਵਤ ਕਰਲੇਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਬਲਿ ਜੈਸੇ ਬਲੀਬੈਲ ਆਦਿਕਾ ਨਾਸਕਰ ਬਿੱਧ ਹੂਏ ਹੂਏ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂਤਿਸਕਾਸ੍ਵਾਮੀਧੂਪਛਾਹਮੇਂਇਸਿਥਤਕਰੈ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਸੂਕਾਗੀਲਾਜੈਸਾ ਭੂਸਕੋਈ ਪਾਏ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾਹਿ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਨੇ ਅਸਥਾਪਨਜਿਸਜਿਸਕੋ ਜਹਾਂਜਹਾਂ ਕੀਆ ਹੈ ਤਹਾਂਤਹਾਂਸੁਤੰਤ੍ਰਤਾ ਸੋ ਰਹਿਤਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਇਥਿਤ ਹੈਂ ਯਹੀ ਭੇਟਾ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕੋ ਦੇਤੇ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰੀਮ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਕਰਤਾ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਅਰਥਾਤ ਮੂਲਕਮਾਲ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੨ (ਕਿਜੁਰਅਤਿਜਮਾਲ ਹੈਂ ॥ ੫੮ ॥) ਜੁਰਅਤਿ ਦਬਦਬਾ ਜਿਸਕਾ ਅਤਿ ਰੋਸ਼ਨ ਹੈ ਜੁਰਅਤਿ ਨਾਮ ਦਿਲੇਰੀ ਔਜਮਾਲ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਸੋ ਸਗੁਨਰੂਪਸ੍ਰੀਰਾਂਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿਕਮੇ ਦਿਲੇਰੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੈਇਸੀਕਰ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖਕਾਨਾਮਜੁਰਅਤਿ ਜਮਾਲ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਖਾਸਬੀੜ ਮੇ ਜੁਰਿਅਤ ਜਮਾਲ ਹੈਂ

ਮੂਲ ॥ ਕਿਅਚਲੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ (ਕਿ) ਕਜ਼ਾ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਚਲ ਤੁਝਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਅਨੁਕੰਪਾਮੇ ਅਰੁ ਅਕਾਰ ਬਾਸੁਦੇਵ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਚਸਚੰਦ੍ ਸਮਾਖਜ਼ਾਤੋ ਭਾਸ਼ਕਰੇ ਤਸਕਰੇ ਸਿ ਮਿਤਹ। ਲੋਦੀਪੋ ਦਯਾਲਸ੍ਯ ਭੂਮਉਭਯੇ ਚਾਹਲਾਦਨੇਪਿਚ। ਲੋਵਾਤੋ ਲਵਣੇ ਚਾਸਜ਼ਾਤ ਲੋਦਾਨੇਚ ਪ੍ਰਕੀਰਤਿਤਹ। ਲ-ਹਸਲੇਖੇਚਾਸਯੇਚੈਵ ਪ੍ਰਲਯੇਸਾਧਨੇਪਿਲਹ। ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਨਕੰਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਚੰਦ੍ਮਾ ਅਰੁਸੂਰ ਜੋ ਤੁਝਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕੇ ਅਰੌ੍ਅਤਿ ਤੁਛਤਾਰੋਂਵਤ ਤੁਝਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤੇ ਹੈਂ ਲਕਾਰ ਕੇ ਏਕ ਖਜ਼ਰਕੋਸ਼ਮੇ ਏਤੇ ਅਰਥ ਏਕਤੋ ਦੀਪਤੀ॥ ੧ ॥ ਅਰੁ ਸ੍ਵਰਗ ੨ ਭੂਮੀ ੩ ਅਰੁਭਯ ੪ ਅਹਲਾਦਨ ੫ ਪਵਨ ੬ ਲਵਣ ੭ ਦਾਨ ੮ ਮਿਲਾਪ ੯ ਆਸਯ ੧੦ ਸੋ ਆਸਯ ਨਾਮ ਅਭਿਪ੍ਾਯਕਾ ਹੈ ਵਾਸਥਾਨ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਕਾ ਅਰੁ ਪ੍ਰਲਯਕਾ ਬਾਚਕ ਅਰੁ ਸਾਧਨ ਕਾ ਬਾਚਕ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਜੋ ਲਕਾਰਕ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰੁ ਚਕਾਰਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਅਨੁਕੰਪਾਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਹਮ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਅਚਲੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਚਲ ਭੂਮੀ ਪਰਬਤਾਂਦਿ ਤਿਨਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕ ਹੈ ॥ ੩॥

ਕਿਅਮਿਤੋਸੁਬਾਸ ਹੈਂ। ਕਿਅਜਬਸਰੂਪ ਹੈਂ॥ (ਕਿ) ਕਜ਼ਾਜੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਮਿਤ ਮਰਜਾਦਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਸੁਸ਼ੂ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਬੈਕੁੰਠਾਦਿ ਬਾਸ ਤੁਝਕੇ ਮੰਦਿਰ ਹੈਂ॥ ੧

॥ ਵਾ ॥ ਬਾਲਮੀਕੀ ਜੀਨੇ ਜੋ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੁਝਕੇ ਸੁੰ ਦਰ ਨਿਵਾਸ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਮਿਤੋ ਸੁਬਾਸ ਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਮਿਅੰਮ੍ਿਤ ਤੁਝਕਾ ਬਾਸਸਥਾਨ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਮਿਤੋ ਸੁਬਾਸਹੈ ਕਜ਼ਾ ਹੇ [ਅ] ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕਰੀਹੈ ਮਿਤੋਮਿਤ੍ਤਾ ਤੁਝ ਸੇ ਜਿਨੋਨੇ ਵਹੀ ਭਕ੍ਤਜਨ ਤੁਝਕਾ ਸੁਬਾਸਹੈਂ॥ ੪ ॥ (ਕਿਅਜਬ ਸਰੂਪ ਹੈਂ) ਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਆਸਚਰਜ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਕਿ ਜੋ ਅਜ ਕਜ਼ਾ ਹੇ ਅਜਨਮ ਬਸ ਰੂਪ ਹੈਂ ਸਭ ਚਰਾਚਰ ਮੇ ਬਸ ਰਹਾ ਹੈ ਇਹੀ ਤੁਝਕਾ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਸਕਾ ਬਾਸ ਕਰਲੇਨਾ ਅਰਥ ਕਿਆ ਸਭਕਾ ਬਾਸਰੂਪ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਖਾਸਬੀੜਮੇ ਕਿ ਅਜ ਬੱਜ਼ ਰੂਪ ਹੈਂ ਪਾਠ ਹੈ॥ ੧੫੯॥

ਕਿਅਮਿਤੋਬਿਭੂਤ ਹੈਂ ॥ ਕਿਅਮਿਤੋਪਸਾ ਹੈਂ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਮਿਤ ਮਰਜਾਦਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਤੁਝ ਕੀ ਬਿਭੂਤੀ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਐਸ੍ਵਰਯ ਹੈ॥ ੧ ॥ਵਾ॥ ਮੁਖਜ਼ਬਿਭੂਤੀ ਜੋ ਦਸਮਾ ਧਜ਼ਾਇ ਗੀਤਾ ਮੇ ਕਹੇਹੈਂ ਸੋ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ ਮਿਤੋਬਿਭੂਤਿ ਹੈ ਕਿ ਕਿਆ ਹੈ ਮਿਤੋਮਿਤ੍ ਜਿਨੋਨੇ ਹੇ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਤਿਨਕੀ ਬਿਭੂਤੀਰੂਪ ਤੂੰ ਹੈਂ (ਕਿਅਮਿਤੋਪਸਾ ਹੈਂ) ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਮਿਤ ਮਰਜਾਦਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਤੁਝਕੀਪਸਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੈ ਜੋ ਧ੍ਰੁਵ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਬਿਭੀਖਨ੍ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਸੁਦਾਮਾ ਸਧਨਾ ਸੁ-ਧਨ੍ਨਾਧੰਨੋਂ ਬੇਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਕਬੀਰ ਨਾਮਦੇਵ ਜਯਦੇਵ ਸੁ ਕਦੇਵ ਮੀਰਾਬਾਈ ਰਾਮਾਨੰਦ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸੂਰਦਾਸ ਗੁਰਦਾ

ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖਤਮਕੜਾ ਅਰੁਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰਕਾਸ ਕੜਾ ਸਰਬਰੂਪ
ਤੁਹੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕਿ ਕੜਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰ ਕਰੀ
ਜੋ (ਮ) ਮਾਯਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕੜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਖਾ
ਸ਼ਬੀੜਮੇ ਅਮਿਤ ਪ੍ਰਭਾਹੈ ਪਾਠ ਹੈ॥ (ਕਿਅਚਲੰ ਅਨੰਗ ਹੈਂ
ਕਿਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਅਚਲੰ ਕੜਾ ਅਚੁੜਤ ਰੂਪ ਹੈ ਕਿੰਤੁ
ਹੇਤੁ ਗਰਭਿਤ ਬਿਸੇਖਣ ਹੈ ਕਿ ਅਨੰਗ ਹੈ ਅਨੰਗਭਾਤ ਜੋ
ਕੋਊ ਅੰਗਮਾਨ ਹੋਇਗਾ ਸੋ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਇਗਾ ਜੋ ਨਿਰਾ
ਵੈਯਵ ਹੋਗਾ ਸੋ ਅਚੁੜਤ ਹੋਗਾ ਯਹ ਨਿਯਮ ਹੈ ॥ ੧ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਚਲੰ ਅਨੰਗ ਹੈ ਅਨੰਗ ਜੋ ਕਾਮਦੇਵ ਤਿਸਤੇ
ਅਚਲ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰ ਮੇ ਰਾਸ ਪੰਚਾਧਜਾਈ
ਮੈ ਕਾਮਕਾਜਯ ਬਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨੰ
ਗ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਸਕਟਾਲੇਨਾ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰੀਰ
ਰੂਪ ਰਥਾਰੂਢਹੋਇਕਰ ਭੀ ਅਚਲਰੂਪਹੋਇ ਰਹਾਹੈ ਗਕਾ
ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨਾ ਅਚਲੰਅਨੰਗ ਹੈ ਅਚਲ ਨਿਸ੍ਚਲ
ਕੂਟਸਥ ਕੂਟਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਝੂਠਰੂਪ ਜੋ ਦੇਹ ਸੰਘਾਤ ਤਿਸ
ਮੈ ਜੋ ਇਸਿਥਤ ਹੋਇ ਸੋਕਹੀਐ ਕੂਟਸਥ ਸੋ ਅਚਲਰੂਪ
ਅਚੁੜਤ ਅਨੰਗਕਿਆ ਸਰੀਰਰਥਮੇ ਗਾ ਕੜਾਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕਰ
ਇਸਿਥਤ ਹੋਰਹਾਹੈ॥੩॥ਖਾਸਬੀੜਮੇਅਚਲਅਨਗਹੈਪਾਠ ਹੈ
ਮੂਲ ॥ ਕਿਅਮਿਤੋਅਭੰਗਹੈਂ ॥ ੧੬੦ ॥ ਟੀਕਾ
ਅਮਿਤਹੈ ਅਰੁ ਅਭੰਗਹੈ ਨਾਸ਼ਰਹਿਤ ਹੈ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ
ਮਿਤੋ ਕਿਆ ਅਨੰਤਹੈ ਅਰੁ ਅਭੰ ਕਿਆ ਰਿਦੇ ਮੋ ਗਾ ਕਹੀਏ

ਸ ਬੁਢਾ ਮੰਝ ਮਥੋਮੁਰਾਰੀ ਹੰਦਾਲ ਲਾਲੋ ਔਰ ਅਨੰਤ ਪਰ
ਮੇਸ੍ਵਰ ਪਜਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਰੇ ਹੈਂ ਪੁਰਾਣ ਭਾਰਤਾਦਿ ਗ
ਮਾਯਣੋਂਮੇ ਭੀਲਨੀ ਕੂਬਰੀ ਜਿਨਕੇ ਊਪਰ ਅਨੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਨੇ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਮਿਤ ਅਨੰਤ
ਹੈਂ ਪਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਰਚਨਾਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ
ਮਿਤੋਪਸਾਹੈ ਅਮਿਤਓਪਸਾਹੈ ਅਮਿਤਅਨੰਤਹੈਉਪਮਾਜਿਸ
ਕੀਐਸਾ ਸਾਹਹੈ ਕੜਾ ਪਾਤਸ਼ਾਨ ਹੈ॥੩॥ਕਿੰਵਾ॥ ਕਿਜੋਅਮਿਤ
ਯਹ ਪਰਤਖਜ ਜੋ ਦੇਖੀਤਾ ਹੈ ਤੋਪਸਾ ਹੈ ਤੁਝਕਾ ਪਸਾਰਾ ਹੈ
॥ ੪ ॥ ਖ਼ਾਸਬੀੜਮੇ ਅਮਿਤੋਪਿਸਾ ਹੈ ਪਾਠਹੈ॥

ਕਿਆਤਮਪ੍ਰਭਾ ਹੈ। ਕਿਅਚਲੰ ਅਨੰਗ ਹੈਂ॥

ਟੀਕਾ—ਕਿ ਕੜਾ ਜੋ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਤਮਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ਕੜਾ
ਸ੍ਵੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਤੁਝਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਸੱਚਿਦਾਨੰਦਾ
ਤਮਕ ਸੋ ਆਤਮ ਕੜਾ ਅਪਨਾਹੀ ਤੁਝਕਾ ਹੈ ਕੜਾ ਪਰਕਾ
ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਵਾ ਆਤਮ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਅਰਥ ਚਾਰ ਹੈਂ ਆਤਮਾ
ਆਤਮੀਯ ਧਨੰ ਗਜਾਤੀ (ਆ)ਤਮ ਕਰਕੇਆਪਆਤਮੀਯ
ਅਪਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਨਾਦਿ ਅਰੁ ਗਜਾਤਿ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਭ
ਗਵਨ ਜੋ ਆਤਮਾਰਥ ਕਾ ਬਾਚਜ ਹੈ ਸੋ ਤੁਝਕੀ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾ
ਸੋਭਾ ਹੈ ਕਿ ਕੜਾਜੋ ਆਸਰਬ ਓਰਸੇ ਤਮ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ਤਮ
ਅੰਧਕਾਰ ਅਗਜਾਨ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਗਜਾਨ ਕਰਤਾ
ਗੁਰੂਰੂਪ ਹੈਂ ਗੁਰੂਨਾਨਕ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕੜਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ
ਇਕੱਠਾ ਆਸਚਰਯ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਤਮਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ

ਚਤ ਪ੍ਰਾਪਤਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਿ ਜੋਅਮਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੋਅ ਕਿਆ ਤੁਝਕੀਭੰਗਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਭੀ ਮਾਦਿਕ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿਕਲ੍ਮਲਪ੍ਰੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀਜਾਪਨਾਮਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸੁਵਰਾਜੇਸ੍ਰੀਚਕ੍ਰਧਰਚਰਿਤ੍ਰ'ਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾਗ੍ਯਵਿਗ੍ਯਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਸਪਤਦਸਮੋਛੰਦਭਗਵਤੀਬਜਾਖਜਾਕਰਮਨਾਨਬਰਨਨੰਉਤਰਪਖਜੇਦਸਮੋਅੰਸੂ ॥ ੧੦॥ ਇਤਿਸਪਤਦਸਮੋਭਗਭਤੀਛੰਦਬਜਾਖਜਾਸਪਤਦਸਹ ੧੭ ਪ੍ਰਥਮੋਅੰਸੂ ॥ ੧ ॥ ਅਫਜੂੰ ॥ ੪੬ ॥

੧ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਅਥਅਸ਼ਟਾਦਸਮੋ ਛੰਦ ਮਧੁਭਾਰ ਲਿਖਜਤੇ ॥ ਮਧੁਭਾਰਛੰਦ ॥ ਤ੍ਵਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੁਝਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਮਧੁਭਾਰਛੰਦਮੇ ਤੁਝਕਾ ਸਤ ਵਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਮੁਨਿਮਨ ਪ੍ਰਣਾਮ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਨਿਜਨ ਮਨਨਸ਼ੀਲੀ ਮਨਮੈ ਹੀ ਤੁਝਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮੈ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰੂਪ ਜਾਨਕਰ ਔਰ ਵਾਹਜਤੇ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗ ਕੇਵਲ ਲੋਕ ਦਿਖਿਲਾਵੇ ਕੇ ਲੀਏ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਕਜੋਂਕਿ। ਲੋਕਪਤੀਨੇਕਛੁਨਹੋਈਹੈਨਾਹੀਰਾਮਇਆਨਾ॥੧॥

ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਨੀ ਜੋ ਮਨਨਸ਼ੀਲੀ ਅਰੁ ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਲਾਪ ਸੋ ਜਿਨੋਂਨੇ ਮੌਨ ਗ੍ਰਹਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਨਕਾ ਮਨ ਤੁਝਮੇ ਹੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੋਂ ਕਜਾ ਪਰਿਣਾਮ ਕੋ ਸਜਾਂਤੀ ਪ੍ਰਤੈਪ੍ਰਵਾਹੀ ਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਹੈ ਅਰੁ ਇਤਰ ਜੋਹੈਂ ਤਿਨ ਕਾਮਨ ਵਾਹਜ

ਵਿਸ਼ਯੋਂਕੀਓਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਹੈ ॥੨॥ਕਿੰਵਾ॥ ਮੁਨਿਮਨ ਪ੍ਰਣਾਮ ਅਰਥਾਤ ਮੁਨਿਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋ ਮਨਨਸੀਲੀਹੈਂ ਸੋ ਮਾਨਪ੍ਰਨਾਮੇ ਮਾਯਾਕੀਓਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕੋਪ੍ਰਾਪਤਨਹੀ ਹੋਤੇ ਕਿੰਤੁ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਓਰ ਤਿਨਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਕਾਰ ਹੋਤੀਹੈ ਸੰਸ ਰਸੇ ਬੇਮੁਖਹੋਇਕਰ ਯਥਾ॥ਜਗਤੇਰਹਛ ਤੀਸਹ੍ਵੈਰਾਮਚਰਨਤ੍ਰੈਸਾਠ ॥ ਯਹਪਦ ਕੋ ਸੋ ਜਾਨਿਹੈਪਢੈਕਿ ਜਾਨੈਪਾਠ ॥ ਤਥਾ ਬਿਹਾਗੜੇਮੇ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ॥ ਜੋ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਚਿਤਲਾਇਦੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ ਤੇ ਮਨਮੁਖ ਮੂਢ ਇਆਣੇ ਰਾਮ ॥ ਸੋ ਜੋ ਸਿਆਨੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਾਇਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀਤੇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਗੁਨਗਨਮੁਦਾਮ ॥ ਟੀਕਾ

ਮੁਦਾਮ ਕਿਆ ਹਮੇਸ਼ ਸਰਬਦਾ ਗੁਨਗਨ ਜੋ ਭਗਵਤ ਕੇ ਗੁਨ ਉਪਕਾਰ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਗਨ ਕਿਆ ਸਮਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਥਾ ਸੁਖਮਨੀਮੇ ॥ ਰਮਈਆ ਕੇ ਗੁਣ ਚੇਤ ਪਰਾਂਨੀ ॥ ਕਵਨਮੂਲਤੇ ਕਵਨਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਨੀ ॥ ਜਿਨਤੂ ਸਾਜ ਸਵਾਰ ਸਿਗਾਰਿਆ ॥ ਚਾਰਬ੍ਰਅਗਨ ਮੈ ਜਿਨੈ ਉ ਬਾਰਿਆ॥ ਬਾਰ ਬਿਵਸਥਾ ਤੁਝੈ ਪਿਆਰੈ ਦੂਧ ॥ ਭਰ ਜੋਬਨ ਭੋਜਨ ਸੁਖ ਸੂਧ ॥ ਬਿਰਧ ਭਇਆ ਊਪਰ ਸਾਕਸੈਨ ॥ ਮੁਖ ਅਪਿਆਉ ਬੈਠਕੁਉਦੈਨ ॥ ਇਹ ਨਿਰਗੁਨ ਗੁਨ ਕਛੁ ਨ ਬੂਝੈ ॥ ਬਖਸ ਲੇਹੁ ਤਉ ਨਾਨਕ ਸੀਝੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਪ੍ਰਭੂਜੀ ਮੁਹਿ ਕਵਨ ਅਨਾਥ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਕਵਨਮੂਲਤੇ ਮਾਨੁਖ ਕਰਿਆ ਇਹ ਪਰਤਾਪ ਤੁਹਾ

ਰਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਗੁਨ ਗੁਬਿੰਦ ਗਾਇਓ ਨਹੀ ਜਨਮ ਅਕਾਰ ਥ ਕੀਨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜ ਮਨਾ ਜਿਹਿਬਿਧ ਜਲ ਕਉ ਮੀਨ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਪੁਰਖ ਗੁਨਗਨ ਮੁਦਾਮ ਮੁਦ ਮ ਕਿਆ ਸਰਬਦਾ ਤਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਗੁਨਗਨ ਕਿਆ ਸਮਰਨ ਕਰ॥੨॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਗੁਨ ਤੀਨ ਸਤਜਾਦਿਕ ਤਿਨਮੇ ਗਨ ਕਜਾ ਨਹੀ ਗਮਨ ਕਰਤਾਕਹਾਂਜਾਤਾਹੈ ਮੁਦਆਮ ਆਮਕਜਾ ਬਹੁ ਤ ਮੁਦ ਕਜਾ ਅਨੰਦਰੂਪ ਪਰਿਪੂਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੇ ਗਮਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਲਤਰੰਗਵਤ ਕੌਨ ਕਿ ਗੁਨਗਨਮੁਦਾਮ ॥ ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਏਕਰਸ ਜਲਤਰੰਗਵਤ ॥ ਜਲਮੀਨਵਤ ॥ ਹਮੇ ਸ਼ਹ ਭਗਵਤ ਗੁਨ ਗਨਹੈ ਨਾਮ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾਹੈ ਵੋ ਕਿ ਗੁਨਗਨਮੁਦਾਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਓਰ ਸੇ ਕ ਥਨ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਗੁਨਗਨ ਕਜਾ ਮੁਝਕੇ ਗੁਨੋਂ ਕਾ ਗਨ ਹੈ ਸੰ ਬ੍ਹੁਹ ਵਾ ਉਚਾਰਨ ਸੋ ਮੁ॥ਦਾਮ ਕਿਆ ਮੁਝਕੇ ਬਾਂਧਨੇਕੀਦਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰੇਮਫਾਸੀ ਹੈ॥ ਇਸੀਤੇ ਭਗਵਤ ਕਾ ਨਾਮ ਗੁ ਨਗਨਮੁਦਾਮਹੈ ॥ ੯ ॥

ਮੂਲ

ਅਰਬਰਅਰੰਜ ॥ ਹਰਿਨਰਪ੍ਰਭੰਜ ॥ ਟੀਕਾ

ਸੋ ਕੈਸਾਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰ ਅਰਿਬਰ ਹੈ ਅਰਿ ਕਜਾ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਜੋ ਹੈਂ ਬਰਬਲੀ ਹਿਰੰਨਜਕਸਜਪੂ ਹਿਰੰਨਜਾਖਜ ਰਾਵ ਨ ਕੰਸ ਸਿਸੁਪਾਲਾਦਿਕ ਤਿਨਕਰਅਰੰਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅ ਜਰ ਅਮਰ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿਆ ਕਿ ਨਾਮਹੀ ਹੈ ਅਮਰ ਜਿਨ

ਕਾ ਵਾਸਤਵ ਤੇ ਜੋ ਮਰਨ ਧਰਮਾਹੈ ਤੁਛ ਦੇਵਤਾ ਤਿਨਕਾ ਸਿਮਰਨ ਮਤ ਕਰ ਜੋ ਅਜਰ ਅਮਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੈ ਤਿਸੀਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਜੋ ਤੂੰ ਭੀ ਅਜਰ ਅਰੁ ਅਮਰਭਾਵਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਪਾਂਡਵਗੀਤਾ ਮੇ ਯਥਾ ॥ ਵ ਸੁਦੈਵੰਪਰਿਤਜਜਯੋਨਜਦੇਵਮੁ ਪਾਸਤੇ ॥ ਤ੍ਰਿਖਿਤੋਜਾਹ੍ਵੀਤੀਰੇਕੂਪੰਖਨਭੀਦੁਰਮਤਿਹ ॥ ੧॥ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਰਿਬਰ ਅਰੀਜ ਜੋ ਅਰੀਜ ਹੈ ਕਿਸੀ ਸੇ ਰੀਜੋ ਨਹੀਜਾਤੇ ਹਰਨਾਕਸ ਰਾਵਨਾਦਿਕ ਵਾ ਕਾਲਹੀ ਸਾਧਜਾਤ ਤਿਨਕਾ ਅਰਿਬਰ ਹੈ ਨਾਸਕ ਜੋ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਰਿਬਅਰੀ ਜ ॥ ਅਰਥਾਤ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਨਵਲਾਖ ਜਾਪ ਕਰੈ ਪਚੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਊਪਰ ਪੂਰਬ ਮੁਖਕਰ ਸਿੱਧ ਪੀਠਪੈ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਪੂਰਬਕ ਗੁਰੂ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਪੀਛੇਪੂਰਨ ਹੂਏ ਦਸਾਂਸਹਵ ਨ ਮਾਰਜਨ ਬ੍ਰਹਮਭੋਜ ਕਰੈ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪੂਰਬਕ ਔਰ ਨਵਕਨਜਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨੀਯੋਂ ਕਾ ਭਗਵਤੀ ਰੂਪਕਰ ਭੋਜਨ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰਾਦਿ ਕਰ ਪੂਜਨ ਕਰੈ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿੱਧ ਹੋਯ ॥ ਪੁਨਾ ॥ਜੁਧਾਦਿਕਮੈਜੈ ਹੋਯ ਤਿਸਕੀ ਔਰ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਸਸਤ੍ਰਾਦਿਕ ਤਿਸਕੇ ਘਾਵ ਨ ਕਰੈ ਪਰੰਤੁ ਗੁਹਜ਼ਰਖੈ ਤਥਾ ਜਪੈ ਮੰਤ੍ਰੂਕੌ॥

ਹਰਿਨਰਪ੍ਰਭੰਜ ॥ ਹਰਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹੈ ਨਰਨਾਮ ਮਾਨੁਖਜ ਕੋ ਹੈ ਹਰਿ ਕਜਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਹੋਇ ਅਰੁ ਮਾਨੁਖਜ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਹਰਿ ਨਰ ਅਰਥਾਤ ਨਰਸਿੰਘਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਭੰਜਨ ਕਿਆ ਮਾਰਾ ਤਿਸਕੋ ਪਰ ਕਿਆ ਸਪਟਕਰ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋ ਅਰਿਬਰ ਅਰੰਜ ਥਾ ਹਿਰਿਨਾਖਜਸ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥

ਹਰਿ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਨਰਪ੍ਰਭੁਜ ਹੈ ਨਰ ਉਪਲਖਿਤ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਚਰਾਚਰ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਾਲਰੂਪ ਪਰਮੇਸੁਰ ਪ੍ਰਭੁਜ ਹੈ ਨਾਸ ਕਰਤਾਹੈ॥੨॥ਕਿੰਵਾ॥ ਹਰਿਸਿੰਘ ਨਰ ਮਾਨੁਖਜ ਸਿੰਘੋ ਨਾਮ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਪੁਰਖੋਂ ਮੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੋਇ ਮਹਾਤਮਾ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁਜ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਜੈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਸਵਰ ਭੀ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਵਾ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਤਾ ਹੈ ਧ੍ਰੁਵ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਆਦਿਵਤ॥ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿੱਧ ਹੋਇਤੋ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਨੱਸਕ ਔਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੰਸੇ ਨੱਹੀਹੈ ਇਸਮੇ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨਗਨਪ੍ਰਨਾਮ॥ ਮੁਨਿਮਨਸਲਾਮ

ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਨਗਨ ਅਸੰਖ ਹੀਂ ਤੁਝਕੋ ਪ੍ਰਨਾਮ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਦੀਵਾਨ ਰੋਯਾ ॥ ਹਜ਼ਦਹ ਹਜ਼ਾਰ ਆਲਮਸਿਜਦੈਤੁਮੇਕੁਨੰਦ॥ਹਰਦਮਤਵਾਫਕਾਬਹਕੂ ਏਤੁਮੇਕੁਨੰਦ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ਅਨਗਨਪ੍ਰਨਾਮ ਅਕਾਰਵਾਸੁਦੇਵ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਅ ਕਿਆ ਹੇ ਵਾਸੁਦੇਵ ਨਗਨ ਪ੍ਰਨਾਮ ਨਹੀ ਗਨੇ ਜਾਤੇ ਜੋ ਆਪਕੋ ਨਮਸਕਾਰੈਂ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ॥ ਮੁਨਿਮਨਸੱਲਾਮ॥ ਮੁਨਿਜਨ ਮਨਮੇ ਹੀ ਸਲਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸਕੋ ਸੁ ਕਹੀਐ ਮੁਨਿਮਨਸਲਾਮ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਮੁਨਿਮਨਸਲਾਮ॥ ਮੁਨਿ ਕਪਲਾਦਿ ਰੂਪ ਜੋ ਆਪ ਹੋ ਸੋ ਆਪਕੋ ਮਨ ਸਲਾਮ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਮਨਮੇ ਮਨ ਕਰਵਾ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੁਨਿਮਨ ਸੱਲ ਆਮ ਆਮ ਕਿ ਆਕਿ ਅਨੇਕ ਮੁਨਿਓਂ ਕੇ ਮਨਮੇ ਕਰੇ ਹੋਹਿਸੱਲ ਜਿਸਨੇ

ਸੋ ਕਹਿਯੇ॥ਮੁਨਿਮਨਸਲਾਮ ॥ ਅਰਥਾਤ ਅਨੰਤ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ ਥਾਨਕਰ ਬੇਧਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਹੈ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨੰਤ ਮੁਨਿਓਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਪ ਥਾਨਕਰ ਸੱਲਾ ਹੈ ਕਜਾ ਬੇਧਤ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਸੋ ਕਹਿਏ॥ ਮੁਨਿ ਮਨਿਸਲਾਮ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਲਾਮ ਨਾਮ ਨਮਨਮਾਤ੍ਰ ਕਰਹੀ ਮਨ ਮੁਨਿ ਰੂਪ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਮੁਨਿ ਮਨ ਸੱਲਾਮ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਲਾਮ ਨਾਮ ਪੰਗਤਿ ਕਾ ਜੈਸੇ ਸਤਰ ਅਖਜ਼ਰੋਂ ਕੀ ਹੋਇ ਤੈਸੇ ਮੁਨਿਮਨਸ ਕਜਾ ਮੁਨੀਯੋਂ ਕੇ ਮਨ ਅਨੰਤ ਹੀ ਧਜ਼ਾਨ ਧਾਰਨਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਲਾਮਲਗਾ ਕਰ ਤਥਾ ॥ ਜਿਤ ਦਰ ਲਖ ਮਹੰਮਦਾ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੇ ਬਿਸ਼ਨ ਮਹੇਸ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੁਨਿਯੋ ਕੇ ਮਨ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਲਾਮ ਨਾਮ ਯੁਧ ਕਰਰਹੇ ਹੈ ਕਾਮਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸੋ ਕਹਿਏ ਮੁਨਿਮਨ ਸਲਾਮ ॥ ੮ ॥ ॥ ਮੂਲ ॥

ਹਰਿਨਰਅਖੰਡ ॥ ਬਰਨਰਅਮੰਡ ॥ ੧੬੧ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਰੂਪ ਮਹਾਰਾਜ ਅਖੰਡ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ॥ ਹਰਿ ਨਰੋਂਕਰ ਕਜਾ ਸਰਬ ਨਰ ਰਾਜਾਦਿ ਕਰ ਅਖੰਡ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰ ਜੋ ਭਗਤ ਹੈਂ ਸੋ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹਰਿ ਸੇ ਅਖੰਡ ਕਿਆ ਅਜਰ ਅਮਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਨਰ ਮਾਨੁਖਜ ਗਜ਼ਾਨਮਾਨ ਹਰਿਰੂਪ ਜੋ ਅਖੰਡਹੈ ਸਜਾਤੀਯ ਬਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਯਦਿਵਾ ਦੇਸਕਾਲ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦ ਸ਼ੂਨਜ਼ ਤਦਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਹਰਨਰੁ

ਅਖੰਡ ਅਖੰਡ ਕਜ਼ਾ ਏਕਰਸ ਹਰ ਕਜ਼ਾ ਸਰਬ ਨਰੋਂ ਮੇ ਪੂਰਨ ਹੈਂ ॥ ੫॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਨਰੁ ਕਾਮਾਦਿ ਵਿਕਾਰੋਂ ਕਰ ਅਖੰਡ ਹੈਂ ਤੇ ਹਰਿਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ॥ ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਦਾਰਾ ਪਰਿ ਹਰੀ ॥ ਤਾਕੇ ਨਿਕਟ ਬਸੈ ਨਰਹਰੀ ॥੬॥ ਬਰਨਰਅ ਅਮੰਡ ॥ ਜੋ ਸਰਬ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀ ਕਰ ਮੰਡਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਕਿਆ ਭੂਖਿਤ ਕੀਆ ਚਾਹੈ ਕੋਊ ਭੂਖਨਾਦਿਕੋ ਕਰ ਤੌ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰਗੁਨੋ ਕਰਹੀ ਭੂਖਿਤ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ॥ ਨਰਸਜ਼ਾਭਰਣੰਰੂਪੰਰੂਪਸਜ਼ਾਭਰਣੰਗੁਣੰ ॥ ਗੁਣਸਜ਼ਾਭਰਣੰ ਗਜ਼ਾਨੰਗਜ਼ਾਨਸਜ਼ਾਭਰਣੰਖਜ਼ਮਾ ॥ ਵੋ ਸਤਸੰਤੋਖ ਗਜ਼ਾਨ ਖਜ਼ਮਾਦਿਕ ਗੁਣੋ ਕਰ ਭੂਖਿਤਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨਾਦਿਕੋਂ ਕਰ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੰਡਨ ਸ਼ਬਦ ਮਰਦਨ ਕਾ ਬਾਚਕਹੈ ਜੋ ਬਰ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਵੋ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕੋਂ ਕਰ ਮੰਡਿਤ ਕਜ਼ਾ ਮਰਦਿਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਅਰਥਾਤ ਸੰਗ ਦੋਖ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇਕ ਚੰਦਨ ਸਰਪਾਦਿਕਉਕਰ ਵੇਸ੍ਰਿਤ ਭੀ ਹੋਇ ਪਰੰਤੁ ਵਿਸ਼ਕਰ ਯੁਕਤਨਹੀ ਹੋਤਾ ਪ੍ਰਤਯੁਤ ਸਰਪਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸੀਤਲ ਕਰਦੇਤਾ ਹੈ॥ ੨ ॥ ੨ ॥ ਯਥਾ ਕਬੀਰ ॥ ਸੰਤਨ ਛਾਡੈ ਸੰਤਈ ਜਉ ਕੋਟਿਕ ਮਿਲੈ ਅਸੰਤ ॥ ਮਲਿਆਗਰਭੁਜੰਗਮਵੇੜਿਆਸੀਤਲਤਾਨ ਤਜੰਤ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਾਕੂ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਬਰਨਰ ਅਮੰਡ ਜੋ ਬਰ ਸ੍ਰੇਸਟ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਕਿਆ ਅਮੰਡ ਹੈਂ ਨਰ ਅਰਥਾਤ ਅਨੰਤਗੁਨੋਂਕਰ ਭੂਖਿਤ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਾਮ

ਰੂਪ ਕੰਠਮੇ ਜਿਨਕੇ ਕੰਠ ਰੂਪ ਭੂਖਨ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਅਰੁ ਚੰਦ੍ਰ ਯਹੀ ਤੇ ਦੋਨੋਂਓਰ ਮੁਕਤਾਫਲ ਹੈਂ ਅਰੁ ਮਧਜ ਮੇ ਰਾਮਰੂਪ ਮਹਾਮਣੀ ਅਰੁ ਏਕਰਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰ ਐਸਾ ਅਜਰ ਅਮਰ ਰੂਪ ਜੋ ਭੂਖਨ ਤਿਸਕਰ ਭੂਖਿਤ ਕਜ਼ਾ ਮੰਡਿਤ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਕਬੀਰਜੀਉ ॥ ਪਰਭਾਤੇ ਤਾਰੇ ਖਿਸਹਿ ਤਿਉ ਇਹਖਿਸੈ ਸਰੀਰ ॥ਏਦੁਇਅਖਰਨਾਖਿਸ ਹਿਸੋਗਹਿਰਹਿਓ ਕਬੀਰ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਬਾਨੀਰੂਪ ਭੂਖਨੋਕਰਭੂਖਿਤਹੋਇਰਹੇਹੈਂ॥ ਯਥਾਸ੍ਰੀਮਾਤਾਗੰਗਾਜੁਕੋਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵਜੂ ਬਾਵਨਅਖਰੀ ਰੂਪ ਕੰਠ ਭੂਖਨ ਕਰ ਭੂਖਿਤ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ੨ ॥ ਯਦਿ ਵਾ ॥ ਬਰਨਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਰਥਾਤ ਨਰੋਤਮ ਸੋ ਅਮੰਡ ਹੈ ਕਿਸੀਕਰ ਮੰਡਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਨ ਹੂਆ ਹੈ ਨ ਹੋਗਾਕਿਉਕਿ ਤਿਸਕੋਮੰਡਿਨਕਰਨੇਕੀ ਕਿਸਕੀ ਸ਼ਕਤਿ ਹੈ ਮਹਾਮਾਯਾ ਪਤੀ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੰਡਨ ਨਾਮ ਮਰਦਨ ਸੋ ਤਿਸਕਾ ਕੋਊ ਕਾਲਾਦਿਕ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਇਸਕਰ ਭੀ ਅਮੰਡ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸਮੇ ਅਨੰਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈਂ ॥ ਅਰੁ ਨਰਬਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਪੁਰਖੋਤਮ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਕਾਲਕਰ ਅਮੰਡ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨਭਵਅਨਾਸ ॥ ਟੀਕਾ

ਤਿਸਵਾਹਿਗੁਰੂਕਾਜੋਅਨੁਭਵਹੈਅਨੁਭਵਕਿਆਨਿਤਜਗਜ਼ਾਨ ਸੋ ਅਨਾਸ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਸ੍ਰੁਤਹ ਪਰਤਹ

ਕਾਲਵਤ॥ਸ੍ਵਤਃ ਕਰਕਟੀ ਫਲਵਤ॥ਪਰਤਹ ਮੁਗਦਰ ਘਟ
ਵਤ ਵਿਦਜੁਤ ਵਤ ਕਾਲ ਤੇ॥ ਯਹ ਸਰਬਗਜ਼ਃਸਸਰਬਵਿ
ਤਿ ਯਸਜ਼ਗਜ਼ਾਨਮਯੰਤਪਃ ਕੈਮੁਤਕਨਜ਼ਾਯਕਰ ਯਹ ਬਾਤ
ਸਪਸ਼ਟਹੈਕਿਜਿਨਪੁਰਖਨਕੋ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾਕਾ ਅਨੁਭਵ
ਹੁਆਹੈਸੋਨਾਸ਼ਕੋਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਅਰੁ ਵਾਹਗੁਰੂ ਅਨੁਭਵਨਾ
ਸ ਨ ਹੋਇਤਿਸਮੇਪ੍ਰਮਾਨ ਕਿਆ ਕਹਿਨਾਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ
ਕਿਸੀ ਪੁਰਖਨੇਵਾਇਸਤ੍ਰੀਨੇਗੁੜਖਾਯਾਹੈਅਨਿਤਜ ਵਿਸ਼ੈਰਸ
ਵਾ ਤਿਸਕੋ ਕੋਊ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਚਾਹੇਮਾਰੈਕੂਟੈ
ਪੀਟੈ ਤਨਤਨੀਤਨੀ ਕਰ ਕਾਟ ਦੇਵੈ ਪਰੰਤੁ ਜੋ ਉਸਕਾ
ਸੁਆਦ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਦੂਰ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤਾ ਜੈਸੇਕ ਬਸਿਸ਼ਟ
ਮੇ ਅਹਿਲਜ਼ਾ ਅਰੁ ਇੰਦ੍ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ
ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ
ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ॥ ਯਥਾ॥ ਪਰਵਜ਼ਸਨਨੀ
ਨਾਰੀ ਵਿਗ੍ਰਾਪਿਚ੍ਹ ਕਰਮਣੀ। ਅੰਤਹਸ੍ਵਾਦਯਤਜ਼ੇਵ ਪਰ-
ਸੰਗਰਸਾਯਨੰ॥ਯਥਾ ਮ੍ਰਿਚੀਅਤੀ ਤੀਖਨਕੋਊ ਖਾਇ ਤੋ ਵਾ
ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਔਰ ਆਤਮਾਨੁਭਵ ਕੈਸੇ
ਨਬ੍ਰਿਤ ਹੋ ਅਨੰਤ ਕਲੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਹਿ ਪਰਬਤ ਪਰਸਪਰ
ਭਿੜੈਂ ਸਾਤੋ ਸਮੁਦ੍ ਏਕਰੂਪ ਹੋਇਜਾਹਿ ਔਰ ਅਨੰਤ ਭੈਕੇ
ਹੇਤੁ ਹੋਹਿ ਤੋ ਭੀ ਅਨੁਭਵ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ
ਸੋ ਕੈਸਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ ਸ਼ੁੱਧ ਨਿਰੰਜਨ ਅਨੰਤ ਹੈ ਬੋਧ ਜਿਸਕਾ
ਅਰੁ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪਰੇ ਹੈ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਚੇਸ੍ਮਾਨ ਹੁਏ ਹੁਏ

ਮਹਾਤਮਾ ਅਨਜ਼ ਸ਼ਰੀਰਵਤ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਯਹ ਜੋ ਸੰਪੂਰਨ
ਮਨ ਬੁਧਿ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕ ਹੈਂ ਸੋ ਚੈਤਨਜ਼ ਕੇ ਬਿਨਾ ਸਭ ਅ
ਸਤਹੀਹੈਂ ਵਾਸਤਵਤੇ ਸਤਰੂਪ ਸਭ ਕੀਸਤਾਕਰਸਭ ਪ੍ਰਤੀਤਿ
ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਰਜ਼ੂ ਸਰਪਵਤ ਸੋ ਆਪਦੇਕਰ ਚਲ ਚਿਤ ਨਹੀਂ
ਹੋਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਅਰੁ ਸੰਪਤ ਕਾਲਮੇ ਜਗਤ ਕੋ ਮਿਤ੍ ਦੇਖਤੇ
ਹੈਂ ਭਾਵਭਾਵ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਨੰਦਰੂਪ ਸਦੀਵ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਨਿ
ਰੀਹ ਹੈਂ ਨਿਰਾਸ ਹੈਂ ਅਕਾਸਵਤ ਨਿਰਛਿੱਤ ਇਸਿਥਤ ਹੈ
ਇਸੀਤੇ ਸ਼ਾਂਤਰੂਪ ਹੈਂ ਥਿਰਾਯੂ ਹੈਂ ਅਚਲ ਹੈਂ ਕੂਟਵਤ ਅਰੁ
ਜੋ ਪੰਚ ਭੂਤ ਹੈਂ ਏਕੀ ਚੈਤਨਜ਼ ਹੈਂ ਅਰੁ ਥਰਨਾਸ੍ਮਾਦਿ ਸਭ
ਚੈਤਨਜ਼ ਰੂਪ ਵਿਗਜ਼ਾਨਮਯ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਸਰ
ਬਾਤੀਤ ਅਰੁ ਸਰਬਗਤ ਅਕਾਸਵਤ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਐਸਾ
ਨਿਸ੍ਚਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਮੈਹੈਂ ਸੋਮੈਹੀਹੈਂ ਮੁਝਕੋ ਨਿਸ੍ਚੈਕੋ
ਔਰ ਕੋਊ ਕਥਨ ਕੋਂ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਕਈ ਕ-
ਲਪ ਭਰ ਭੀ ਜੋ ਕਥਨ ਕਰੈ ਮੈਜੋ ਅਨੰਤ ਚਿਤ ਸਮੁਦ੍ ਹੈਂ
ਮੁਝਮੈਂ ਆਸਚਰਜ਼ ਰੂਪ ਜੀਵ ਬੀਚੀਆਂ ਵਿਲਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋ ਰਹੀ ਹੈਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੀ ਹੈਂ ਖੇਲਤੀਹੈਂ ਬਿਲਾਸਤੇ ਲੀਨ
ਹੋਤੀ ਹੈਂ ਮੁਝ ਅਨੰਦਚਿਤ ਸਮੁਦ੍ ਵਿਸ਼੍ਵਬੀਚਜ਼ਾਦਿ ਜੋ ਕਲਪ
ਨਾ ਹੈ ਸੋ ਉਦੈਹੋਵੈ ਭਾਵੈ ਲੀਨ ਹੋਵੈ ਸੋ ਤਿਸਕਰਨ ਮੁਝਕੀ
ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੈ ਨ ਹਾਨੀ ਹੈ ਮੁਝਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਤੇ ਹੀ ਬਿਸ਼੍ਵ ਉਦੈ
ਹੁਆ ਥਾ ਅਬ ਮੁਝਮੈਹੀ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰਲੈਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ
ਹੈ ਅਪਰੋਖਜ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਮਹਾਚਕ੍ਵਰਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈ ਹੈਂ

ਸਭ ਭੂਤਾਂਤਰ ਸਿਥਤ ਨਿਤਜ਼ਯੁਕੁ ਚਿਦਾਤਮਾ ਜੋ ਮੈਹੈਂ ਪ੍ਰ
ਤਜ਼ੁਤ ਤਿਸ ਮੁਝਕੇ ਤਾਂਈਂ ਹੀਂ ਨਮਸਕਾਰਹੋਵੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਅਨਾਸ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਕੈ ਧੀਰ
ਜ ਏਕ। ਜਿਉ ਚਸੁਧਾ ਕੋਊ ਖੋਦੈ ਕੋਊ ਚੰਦਨ ਲੇਪ। ਪੁਨਾ
॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਨੌਵੀ ਵਾਰਕੀ ਪਉੜੀ॥ ਜਿਉ
ਧਰਤੀ ਧੀਰਜ ਧਰਮ ਹੈ ਮਸਕੀਨੀ ਮੂੜੀ। ਸਭਤੇ ਨੀਵੀ
ਹੁਇਰਹੀਤਿਸੁਮਣੀ ਨ ਕੂੜੀ। ਕੋਈਹਰਿਮੰਦਿਰਕਰੈਕੋਕਰੈ
ਅਰੂੜੀ। ਜੈਸਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈਫਲਅੰਬਲਸੂੜੀ। ਜੀਉਦਿਆਂ
ਮਰ ਜੀਵਣਾ ਜੁੜਿ ਗੁਰੁਮੁਖਿ ਜੂੜੀ। ਲਤਾਂ ਹੇਠ ਲਤਾੜਿਐ
ਗਤਿ ਸਾਧਾ ਧੂੜੀ। ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਧਰਤੀ ਕੇ ਧੀਰਜ ਕੋ ਚ-
ਲਾਇ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਕੋਊ ਅਰੁ ਪ੍ਰਿਥੀ ਮੇ ਜੋ ਗੁਨ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ
ਮਹਾਤਮਾ ਮੇ ਚੁਨ ਹੈ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਔਰ
ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ ਅਭੇਦ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਉਡੈ ਕਥਨ ਸਮਜ਼ਕ
ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨਭਵ ਅਨਾਸ ਐਸੇ ਨਕਾਰ ਮੇ ਉਕਾਰ ਨ
ਹੋਇ ਤਬ ਅਨਭਵਕਿ ਜਨਮ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿ
ਤ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਿਉਂਕਿ ਭਵਨਾਮ ਜਨਮ ਕਾ ਹੈ ਨਭਵ ਅ
ਨਭਵ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਭਵ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਦੋਹਾ ॥ ਸ਼ੰਕਰ
ਭਵ ਕਲਜ਼ਾਨ ਭਵ ਭਵਸੰਸਾਰ ਕਹੰਤ। ਭਵਜਨਮਾ ਜਗਸੈ
ਸਫਲ ਜਬ ਭਜਿਐ ਭਗਵੰਤ ॥ ਕਿਆਅਰੂ ਹੈ ਪਰਿਣਾਮ
ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਸਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ਅਰ ਅਨਾਸ ਹੈਂ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਹੈ
ਕਿੰਵਾ ਅਨਭਵ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜਨਮਜਰਾਦਿ ਭਾਵ ਸੇ ਸ਼ੂ

ਨਜ ਹੈ ਅਰੁ ਅਨਾਸ ਕਿਆ ਆਸਾਇਛਾ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਨਿਰੀ
ਹ ਹੈ ਦੁਤੀਯਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਸੇ ਇਛਾ ਦੂਸਰੇਸੇ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਅਪਨੇ ਆਪਮੇਂ ਇਛਾ ਕਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਸਾਦਿ
ਸਾਪੂਰਬਾਦਿ ਤਿਸ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਕ
ਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਤਿਸਕੋ ਨਭਵ ਸੰਸਾਰ ਜਨਮ ਮਰਨਾਤਮਕ
ਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਅਨਾਸ ਕਜਾ ਨਾਸਾਦਿਕ ਕਲਪਨਾ
ਅਵੈਵ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਏਕਾਖਜ਼ਰਕੋ ਸ਼ੇ ॥ਨੇਤਾਨਸੁ
ਸਮਾਖਜ਼ਾਤਸੁ ਰਲੋਨਹਪ੍ਰਕੀਰਤਿਤਹ। ਨਕਾਰਹਸੌਗਤੇਬੁੱਧੌ
ਸੁਤੌਬੁੱਧੇ ਪ੍ਰਕੀਰਤਿਤਹ ॥(ਅਨ) ਅਕਾਰਤੋ ਵਾਸੁਦੇਵ ਕਾ ਬਾ
ਚਕ ਹੈ ਅਰੁ ਨਕਾਰ ਕੇ ਜੇਤੇ ਅਰਥਹੈਂ ਸੋ ਬਿਸੇਖਨ ਰੂਪ ਜਾ
ਨਨੇ ਸੋ ਵਾਸੁਦੇਵਰੂਪਵਾਹਗੁਰੂਜੀਕੈਸਾਹੈਕਿਨਨੇਤਾਨੇਤਾਨਾਮ
ਪ੍ਰੇਰਕ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੈਸੇ ਮਦਾਰੀ ਪੁਤਲੀ ਕਾ ਤੰਤੂ
ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥ ਚਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰੀਂਖ॥ਕਾਠਕੀਪੁਤਰੀ
ਕਹਾਕਰੈਬਪਰੀਖਿਲਾਵਨਹਾਰੋਜਾਨੈ॥ਜੈਸਾਭੇਖਕਰਾਵੈਬਾਜ਼ੀ
ਗਰਉਹ ਤੈਸੋਹੀਸਾਜਆਨੈ॥ਪੁਨਾ॥ ਜਿਉਂ ਸੁਪਨਾ ਅਰੁ ਪੇਖ
ਨਾ ਤੈਸੇ ਜਗਕਉ ਜਾਨ ॥ਸ੍ਵਪਨੇਮੋ ਭੀ ਸ੍ਵਪਨ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਅਰੁ
ਤਿਸ ਸ੍ਵਪਨ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਵਾਹਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕਰੂਪ ਸ੍ਵ
ਪਨ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਦਚ
ਕਰ ਹਸਤੀ ਘੋੜਾ ਨਦੀ ਪਰਬਤਾਦਿ ਤਿਨੋਂਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ
ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਬਿਸ੍ਵ ਤੈਸੇ
ਸ੍ਵਪਨ ਮੇ ਵੋਹੀ ਤੈਜਸ ਸੰਗਜ਼ਾਵਾਲਾ ਹੁਆ ਹੁਆ ਅਰਥਾਤ

ਵਾਹਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੈ॥ਤਰਣੌਨਹਪ੍ਕੀਰਤਿਤਹ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨ-
ਕਾਰ ਮੇ ਸੁਰਜ ਕੀ ਭੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਹੈ ਅਰਥ ਕਿਆਕਿ ਕੈਸੇ ਪੇ
ਰਕ ਹੈਂ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿਨ ਸੂਰਜਵਤ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਪ੍ਕਾਸ਼
ਕਰ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵੋਂਕੋ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਿਵਹਾਰ
ਮੇ ਜੋੜਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਵਾਹਗੁਰੂ ਅਸੰਗਹੈ ਅਕ੍ਰੈਹੁਆਹੁਆ
ਹੀ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਕਾਰਹ ਸੌਗਤੇਬੁਧੌ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਵਾਹ
ਗੁਰੂ ਯਗ੍ਯਾਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਰਖ੍ਯਕ ਸੌਗਤ ਨਾਮਬੁਧ ਕ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਬੁਧਾਦਿ ਅਵਤਾਰ ਧਰਕਰ ਧਰਮ ਰਖ੍ਯਕ ਹੈ ॥
ਪੁਨਾ ॥ ਬੁਧਿਰੂਪ ਵਾਹਗੁਰੂ ਹੈ ਬੁਧਿਕ੍ਯਾ ਨਿਸ੍ਚੈ ਆਤਮਕ
ਨਿਸਚੈ ਕਾ ਕਾਰਨ ਵਾ ਅਰਥਾਤ ਗ੍ਯਾਨਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਤੌਬ੍ਰਿਖ੍ਜੇ ਪ੍ਕੀਰਤਿਤਹ॥ ਸ੍ਤੁਤੀਰੂਪ ਅਰੁ ਬ੍ਰਿ
ਖ੍ਜਰੂਪ ਵਾਹਗੁਰੂ ਹੈ ਸਾਮਾਨ੍ਯਤੇ ਭੀ ਅਰੁ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਸ੍ਤੁ
ਤੀ ਸਤੋਕ੍ਰੂਪਬੇਦਮੰਤ੍ਰਰੂਪ ਬੇਦਸ੍ਤੁਤੀ ਆਦਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਸਹਸ੍
ਸੀਰਸਹ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਮਨਾਮੀ ਸ੍ਤੁਤੀ ਸਤੋਤ
ਵ੍ਯ ਏਕਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰੁ ਬ੍ਰਿਖ੍ਜਰੂਪ ਅਸ਼੍ਵਥਸ੍ਯਾਸ੍ਮਿਂਬ੍ਰਿ-
ਖ੍ਜਾਨਾਂ ਇਸਭਗਵਤੋਕ੍ਤੇ ਵਾ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਖ੍ਜਰੂਪ ਸ੍ਵਾਗਤ
ਸਨਮਾਨ ਰੂਪ ਅਰੁਬੰਧੁਰੂਪ ਆਪਹੈ ॥ਨਖ੍ਜਤ੍ਰੈਭੁਬੁਧਾਪ੍ਹੁਰ
ਭੁਵਨੈਭ੍ਯਃ ਪ੍ਕੀਰਤਿਤਹ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਵਾਸੁਦੇਵ ਰੂਪ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਭਕਿਆਨਖ੍ਜਤ੍ਰ ਰੂਪਹੈ ਨਖ੍ਜਤ੍ਰਜੋ ਸਤਾਈਸ
ਅਸ੍ਵਨੀਭ੍ਰਨੀ ਆਦਿਕ ਸੰਪੂਰਨ ਜਗਤ ਕੀ ਮਰਜਾਦਾ ਜਿ
ਨਕਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ੁਭ ਰਾਜਰੰਕਾਦਿ ਫਲਪ੍ਦਾਤਾ ਰੂਪ

ਵਾ ਪ੍ਕਾਸ਼ਾਂਸ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨੀ ਭ ਨਾਮ ਭੁਵਨਕਾ ਭੀ ਹੈ
। ਸੋ ਭੁਵਨ ਕਿਆ ਆਧਾਰ ਮੰਪੂਰਨ ਚਰਾਚਰ ਕਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਤੁਰਦਸ ਭੁਵਨਾਤਮਕ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਵਕਾਰੋ
ਬ੍ਰਹ੍ਮਣਹ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਹਕਲਸੋਵਃ ਫਲੇ ਪਿਚ॥ਵਖ੍ਜਸ੍ਚਖਲੇਚਵਹ
ਪ੍ਰੋਕ੍ਤੋ ਗਦਾਯਾਂਸਮੁਦਾਰਹਤਹ ॥ਇਤਿ ਪੁਨਃ ॥ ਵਾਸੁਦੇਵ ਕੈਸਾ
ਹੈ ਵ ਕਿਆ ਵਰੁਣਰੂਪ ਹੈ ਲੋਕ ਪਾਲ ਸਰਬ ਜਲਪਤਿ
ਤਥਾਚਸ੍ਮੀ ਗੀਤਾਯਾਂ॥ਅਨੰਤਸ੍ਚਾਸਿਮਨਾਗਾਨਾਂ ਵਰੁਣੋਯਾਦਸਾ
ਮਹੰ । ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਨਾਗੋਂਕੇ ਮਧ੍ਯ ਮੈਤੇ ਸ਼ੇਸਨਾਗ ਮੈ ਹੌਂ ਵ
ਰੁਣੋਯਾਦਸਾਮਹੰ ਯਾਦਾਂਸਿ ਜਲਜੰਤਵਹ॥ਯਾਵੈਨਾਮ ਜਲਜੰ
ਤੂਓਂ ਕਾਹੈਅਰਥਾਤਜਲਜੰਤੂਓਂ ਕੈਮਧ੍ਯਮੈਤੇਬਰੁਨ ਮੈ ਹੌਂ ।
ਪੁਨਾ ॥ ਕਲਸੇਵਹ ਪ੍ਕੀਰਤਿਤਹ॥ਵ ਸ਼ਬਦ ਕੁੰਭਕਾਬਾਚਕ
ਹੈ ਸੋ ਕੁੰਭਨਾਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਸਹਸ੍ ਨਾਮਮੇਹੈ ਪ੍ਸਿੱਧ ਹੀ
ਹੈ ਅਰਚਸ਼ਮਾਨਰਚਤਹਕੁੰਭੋਵਿਸੁਧਾਤਮਾਵਿਸ਼ੋਧਨਹ ॥ ਫ
ਲੇਪਿਚਵ ॥ ਪੁਨਃ ਫਲਾਰਥ ਮੇਭੀ ਵਕਾਰ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ
ਸੋ ਫਲਰੂਪਤੋ ਸਾਖ੍ਜਾਤ ਨਾਰਾਯਣ ਹੈ ਹੀਂ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਰੂਪ
ਵਖ੍ਜਸ੍ਚਖਲੇਚਵਃਪ੍ਰੋਕ੍ਤੋ ਗਦਾਯਾਂਸਮੁਦਾਹ੍ਰਿਤਹ॥ਵਖ੍ਜਸ੍ਚਖਲਦ
ਖ੍ਜਨਭਾਗ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਜਹਾਂ ਸਾਖ੍ਜਾਤ ਧਰਮ ਕਾ ਨਿਵਾ
ਸ ਹੈ ਵਾ ਧਰਮੋਤਪਤਿਸ੍ਥਾਨ ਹੈ ਵਾ ਵਾਮ ਵਖ੍ਜਸ੍ਚਖਲ ਜਹਾਂ
ਲਖ੍ਜਮੀ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭ੍ਰਿਗੁਲਤਾ ਜਹਾਂ ਬਿਰਾ
ਜਮਾਨ ਹੈ ਗਦਾਕਾਮੋਦਕੀ ਸਾਖ੍ਜਾਤ ਦੁਸ਼ਟਦੈਤ ਨਾਸਕਰ
ਤਾ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਵਾਸੁਦੇਵ ਅਕਾਰਬਾਚ

ਕ ਅਨਾਸ ਅਕਰਕੇ ਫੋਹੀ ਬਿਸੇਸਜ਼ ਅਰੁ ਸ ਕਰਤਾ ਐਸੇ ਬਿਸੇਖ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸ ਅ ਕਿੰਭੂਤਹ ਪੁਨਹ ਅਰਥਾਤ ਸੋ ਅ ਕਾਰ ਕਾ ਬਾਚਜ ਵਾਹਗੁਰੂ ਪੁਨਹ ਕੈਸਾਹੈਕਿ ਨਾ ਕਜਾ ਪੁਰਖ ਹੈ ਪਰਿਪੂਰਨ ਪਰਿਪੂਰਨ ਸਭਿਥਿਰਾਜਮਾਨ ਪੁ ਰਿਪੁਰਿਸ਼ੈਨਾਤ ਵਾ ਪੁਰਖਃਨਾ ਨ੍ਰਿ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਬਨਤਾਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਮੁਨਿਮਨਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਗੁਨਗਨਪ੍ਰਨਾਮ॥

ਟੀਕਾ—ਪੁਨਾ ਤਿਸੀਕੋ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਬਸਿਸ਼ੂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਕਹਾਂ ਰਹਿਤਾਹੈ ਸੋਭਗਵਾਨ ਕਿ ਮੁਨਿਮਨਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੁਨਿਮਨ ਨ ਸ੍ਵਭਾਵਵਾਲੇ ਮਹਾਤਮਾ ਅਸ਼ੂਪ੍ਰਹਰ ਜੋ ਬੇਦਾਰਥ ਮਨਨ ਕਰਤੇਰਹਿਤੇਹੈਂ ਤਿਨਕੇਮਨਮੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾਹੈ ਸਰਬਦਾ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੁਨਿਯੋਂ ਕਾ ਜੋ ਮਨ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਸਰ ਬਦਾ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੁਨਿਯੋਂ ਕਾ ਮਨ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁ ਕਹੀਏ ਮੁਝਕਾ ਨਿਮਨ ਕਜਾ ਨਮਸਕਾਰ ਪ੍ਰਕਾ ਕਹਿਏ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕਜਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਿਏ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੁ ਮੁਝਕੋ ਨਿਮਨ ਕਜਾ ਨਮ੍ ਅਸਥਾਨ ਗੰਭੀਰ ਅਰਥਾਤ ਰਿਦਾ ਤਿਸ ਮੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈਏ ॥ ਪ ॥ ਗੁਨਗਨਪ੍ਰਨਾਮ ॥ ਵੋ ਮੁਨਿਜਨ ਕੈਸੇਹੈਂ ਤਿਸਕੇ ਗੁਨੋਂਕੋ ਗਨ ਕਜਾ ਸਮਰਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਜਲਥਲਮੁਦਾਮ ॥ ੧੬੨ ॥ ਟੀਕਾ

ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਦਾਮ ਸਰਬਦਾ ਜਲੋਂ ਮੇ ਸਥੋਲੋਂ ਮੇ ਬਨੋਂ ਮੇਂ ਪਰਤੋਂ ਮੇਂ ਪੂਰਨ ਹੈ ॥ ੧ ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਸਰਬਠੌਰ ਪਰਿਪੂਰਨਹੈ ਹਮੇਸ਼ ਜੈਸੇ ਜਲ ਸਰਬ ਸਥਲਮੇ ਹੈ ਕਹੀਦੂਰ ਕਹੀਂਨੇੜੇ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਨਿਸ੍ਚਾਹੈ ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਦੂਣਨੇੜੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾਹੈ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ॥ ਯਥਾ ਜਪੁਜੀ ॥ ਗਾਵੈਕੋਜਾਪੈ ਦਿਸੈਦੂਰ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਯਥਾ ਜਲ ਸਰਬਠੌਰਮੇ ਹੈ ਤਥਾ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬਠੌਰ ਮੇ ਹੈ ਮੁਦਾਮ ਕਜਾ ਮੂੰਦਾਹੂਆ ਅਛਾਦਾ ਹੂਆ ਨਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਲ ਥਲਮੁਦਆਮ ਅਰਥਾਤਕਹੀਂ ਜਲਰੂਪਹੈਂਕਹੀਂ ਸਥਲਰੂਪਹੈਂਕਹੀਮੁਦਨਾਮ ਆਨੰਦਰੂਪਹੈਂ ਸ੍ਵਰਗਵੈਕੁੰਠਾਦਿਕਮੇ ਔਰਕਹੀਂ ਆਮਨਾਮ ਰੋ ਗ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ੋਕਰੂਪਹੋ ਨਰਕਾਦਿਕੋਂਮੇ ॥ ਐਸੇਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖਾਦਿ ਅਨੰਤ ਦ੍ਵੈਦ ਕਲਪਨਾ ਜਾਨਲੀਜੈ ॥ ਕਹੁੰਜਤੀ ਕਹੂੰ ਕਾਮੀ ਕਹੂੰ ਦਾਸ ਕਹੂੰਸ੍ਵਾਮੀ ਕਹੂੰ ਏਕਠੌਰਬਾਸੀ ਕਹੂੰ ਸਰਬ ਠੌਰਗਾਮੀ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨਛਿੱਜਅੰਗ ॥ ਆਸਨਅਭੰਗ ॥

ਟੀਕਾ--ਨਹੀ ਛੀਨ ਹੋਤਾ ਸਚਿਦਾਨੰਦਰੂਪ ਅੰਗਵਪੁ ਜਿਸ ਕਾ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨਛਿੱਜ ਅੰਗ ਨ ਜੋਹੋਇ ਅਛਿੱ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਨਛਿੱ ਤਿਸਸੇ ਜ ਕਹੀਏ ਜਾਨੇਵਾਰਾ ਵਾ ਜਨੀਪ੍ ਦੁਰਭਾਵੇ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਕਟ ਹੋਨੇਵਾਰਾ ਸੋ ਯਥਾ ਸਧਨਾ ਕੇ ਬਧਨਾ ਮੇ ਸਾਲਗਰਾਮ ਰੂਪ ਹੈ ਅੰਗਦੇਹ ਜਿਸਕਾ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅੰਗ ਸੰਬੋਧਨ ਹੈ ਪਰਾਏ ਪਰਾਏ

ਨਛਿੱਜਅੰਗ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭਗਵਤੀ ਰੂਪਕਰ ਨ ਅਛਿੱਜਾਗਾ ਰਕਤਬੀਜ ਕਾ ਰੁਧਰ ਤਿਸਮੇ ਜਾਨੇਵਾਰਾ ਹੋਇ ਅੰਗ ਜਿਹ ਬਾ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਨਛਿੱਜਅੰਗ ॥ ੨ ॥ ਖਾਸਬੀੜ ਮੇ ਅਨਛਿਜਅੰਗ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਆਸਨਅਭੰਗ ॥ ਆਸਨ ਅ ਸਥਾਨ ਜਿਸਕਾ ਅਭੰਗ ਹੈ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਆਸਨ ਬੈਕੁੰਠ ਵਾਸਾਧੁਸੰਗਤਿ ਖੀਰਸਾਗਰ ਗੋਲੋਕ ਸਾਕੇਤ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਲੋਕ ਵਾ ਸੰਤਰਿਦਾ ਤਥਾ ਭਗਤਜਨ ਸਮਾਜ ਯਥਾ ॥ ਕਹੁਕਬੀਰ ਅਬ ਕਹੀਏ ਕਾਹਿ ॥ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬੈਕੁੰਠੈ ਆਹਿ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਹਰਿਜਨ ਰਾਮਰਾਮਧਿਆਇ॥ਏਕਪਲਕ ਸੁਖ ਸਾਧਸਮਗ ਮਕੋਟਿਬੈਕੁੰਠੈਪਾਏ॥ਤਥਾ॥ਬੈਕੁੰਠੇ ਨਚਤਿਸ੍ਮਿਯੋਗਿਨਾਂਹ੍ਰਿਦ ਯੋਨਚ ॥ ਮਦਭਕ੍ਤਯਤ੍ਰਗਾਯੰਤੀਤਤ੍ਰਤਿਸਟਾਮਿਨਾਰਦ ॥ ਅਥਵਾ ਆਸੰਨ ਐਸੇ ਨਾਮ ਸਮੀਪ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਅਭੰਗ ਨਾਸ ਰਹਿਤ ਵਾਹਗੁਰੂ ਹੈ ਸੋ ਆਸੰਨਅਤੀਸਾਮੀਪ ਹੈ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੂਰਮਤਿ ਜਾਨਹੁ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਆ ਸਰੂਪ ਹੈ ਤਿ ਸਕਾ ॥ ਉਤਰ ॥ ॥ ਮੂਲ ॥

ਉਪਮਾਅਪਾਰ ॥ ਗਤਿਮਿਤਿਉਦਾਰ ॥ ੧੬੩

ਟੀਕਾ—ਅਪਾਰ ਪਾਰਾਵਾਰ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਇਹੀ ਉਸਕੀਉਪ ਮਾਹੈ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਉਪਮਾਅਪਾਰ ਅਕਾਰ ਭਿੰਨਕਰ ਲੇਨਾ ਸੋ ਜੋ ਅ ਕਿਆ ਅਕਾਰ ਬਾਚਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਸੋ ਉਪਮਾ ਪਾਰ ਉਪਮਾਨੋਪਮੇਯ ਬਾਚਕ ਧਰਮਾਦਿਕੋਂ ਸੇ ਪਾਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ॥ ਗਤਿਮਿਤਿਉਦਾਰ ॥ ਜਿਸਕੀ

ਗਤਿ ਕਿਆ ਗਜਾਨ ਕੀ ਮਿਤਿ ਮਰਯਾਦਾ ਅਪਾਰ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਉਦਾਰਸ੍ਸ਼ਟਹੈਖਾਸ ਬੀੜਮੇਗਤਿਮਤਿਉਦਾਰਲਿਖਾ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਜਲਥਲਮਹਿੰਡ ॥ ਦਿਸਵਿਸਅਭੰਡ ॥

ਟੀਕਾ—ਜਲੋਂਮੇ ਅਰਸਥਲੋਂ ਮੇ ਅਮੰਡ ਹੈ ਕਜਾ ਅਜੈਹੈਜਲੋਂ ਮੇ ਹਿਰੰਨਾਖਜਸੋ ਭੂਮੀਆਨੈਨਕਾਲ ਮੇ ਮੱਛਕੱਛਾਦਿ ਅਵਤਾ ਰ ਮੇ ਮਧੁਕੈਟਭਾਦਿਸੋਂ ਕਿਸੀਕਰ ਮੰਡਿਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਕਜਾ ਮਰਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਔਰ ਜੋ ਜਲਚਰ ਹੋਇ ਤਿਸਕਾ ਬਲ ਸਥਲ ਮੇ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਸਥਲਚਰਕਾਜਲਮੇ ਨਹੀਹੋਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂਸਰਬਠੌਰ ਸਰਬਕਾਲ ਮੇ ਸਰਬ ਪੂਕਾਰ ਸਾਮਰ ਥਜ ਹੈ ਵਾ ਸ਼ੇਸ਼ਸੈਨ ਪੈ ਭੀ ਅਮੰਡਹੈਂ ਅਰੁਸਥਲਮੈ ਹਿਰੰਨਜ ਕਸਜਪੁ ਰਾਵਨ ਕੁੰਭਕਰਨ ਕੰਸਾਦਿਕ ਕਿਸੀ ਸੋਂ ਨਹੀ ਮਰ ਦਤ ਹੋਤਾ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤਗੀਤਾ ਸੂ ॥ ਨੈਨੰਛਿੰਦੰਤਿਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰਾਣਿਨੈਨੰਦਹਤਿਪਾਵਕਃ ॥ ਨਚੈਨੰਕ੍ਲੇਦਜੰਤਜਾਪੋਨਸ਼ੋਖਯਤਿ ਮਾਰੁਤਃ ॥੧॥ ਅਛੇਦਜੋਯ ਮਦਾਹਜੋਯ ਮਕ੍ਲੇਦਜੋਸ਼ੋਖਜਏਵਚ ॥ ਨਿਤਜਃ ਸਰਬਗਤੋ ਮਾਣੁਰਚਲੋਯੰਸਨਾਤਨਃ ਇਤਿ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਲੋਂ ਮੇ ਬਰਨਾਦਿਕ ਸਥਲੋਂ ਮੇ ਕੁਬੇਰਾਦਿਕ ਕੋਊਕਭੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਮੰਡਿਤ ਭੂਖਤਿ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤਾ ਅਨੰਦ ਵਪੁ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ॥ ਮੂਲ ॥

ਦਿਸਵਿਸਅਭੰਡ ॥ ਜਲਥਲਮਹੰਤ ॥ ਟੀਕਾ

ਦਿਸਾ ਪੂਰਬ ਪਸਚਮ ਉਤਰ ਦਖਿਣ ਵਿਸਾ ਕੋਣ ਅਗਿਨ

ਤੇ ਅਮਾਯ ਨਿਰੰਜਨ ਹੋਨੇਤੇ ॥੨॥ ਜਲਥਲ ਮਹੰਤ ॥ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜਲੋਂਥਲੋਂ ਮੇ ਮਹੰਤ ਹੈ ਮਹਾਨ ਹੈ ਮੁਖਜਪੂ ਜਜ਼ਤਮ ਹੈ ਸੋ ਜਲੋਮੇ ਥਰਨਰੂਪ ਮੱਛਕੱਛ ਰੂਪ ਜਲਸਾਈ ਰੂਪ ਵਾ ਸਥਲੋਂ ਮੇ ਬਿਸ਼ਨੁ ਵੈਕੁੰਠਬਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੋਲੋ ਕ ਬਾਸੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਬਾਸੀ ਵ। ਮਾਰਤਲੋਕ ਮੇਂ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿ ਰੂਪ ਮਹੰਤ ਹੈਂ ਵਾ ਸਾਮਾਨਜ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤੋਕੁ ਦਸਮਾਧਜ਼ਾਯ ਮੇ ਯਥਾ ॥ ਯਦਯਦਬਿਭੂ ਤਿਮਤਿਸਤੂੰ ਸ੍ਰੀਮਦਦੂਰਜਿਤਮੇਵਵਾ ॥ ਤਤਦੇਵਾਵਗਛਤੂੰਮ ਮਤੇਜੋਂਸ਼ਸੰਭਵੰ ॥੧॥ ਜੋਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਮਤਕ੍ਰਿਤੀਵਾਨਪੁਰਖ ਹੈਂ ਸੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਅੰਸ ਹੈਂ ਦੇਵਤਿਰਯਕ ਪਸੁ ਪੰਖੀਦੈਤ ਸਰਪਾਦਿਕੋਂ ਮੇਂ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਲਥਲ ਰੂਪਾ ਜੋ ਮ ਮਾਯਾ ਹੈ ਨਾਮਰੂਪਾਤਮਕ ਤਿਸਕਾ ਅੰਸਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤ ਮਾ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਹੁਆਹੁਆ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮ ਨਾਮ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੋ ਹੈ ਜਲਥਲ ਮੇ ਚੰਦ੍ਰਵਤ ਹੰਤ ਨਾਮ ਗਤੀਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਲਸਥਲ ਸਰਬਠੌਰ ਮੇ ਚੰਦ੍ਰਵਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਦਿਸਵਿਸਬਿਅੰਤ ॥ ੧੬੪ ॥ ਅਨ ਭਵਅਨਾਸ ॥ ਧ੍ਰਿਤਧਰਧੁਰਾਸ ॥ ਟੀਕਾ

ਪ੍ਰਾਚਜ਼ਾਦਿ ਦਿਸਾ ਈਸਾਨਾਦਿ ਕੋਨੋ ਮੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਬਿਅੰਤਹੈ ਭਗਵਤ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਦਿਸਾ ਅਰੁ ਕੋਨਾ ਤਿਸਕੀ

ਨੈਰਿਤ ਵਾਯੁ ਈਸਾਨ ਊਰਧ ਅਧਃ ਸਰਬ ਸਥਾਨ ਮੇਅਭੰਡ ਹੈ ਕਿਸੀਕਰ ਭੰਡਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਜੈਸੇਕ ਰਾਜਾਦਿਕ ਕੋ ਯਾਚ ਕਲੋਕ ਨ ਕਾਂਮਨਾ ਪੂਰਨ ਹੋਨੇਕਰ ਭੰਡਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਥਾਤ ਨਿੰਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕਾਤੈਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕੋ ਨਹੀ ਕੋ ਊ ਕਰਸਕਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੜਾਦਾਤਾ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਅਰਥ ਕਈ ਕੋਟ ਕਾਮਧੇਨੁ ਬ੍ਰਿੰਦਪਤੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਮਹਾ ਮਾਯਾ ਪਤਿ ਕੋ ਜੋ ਜੀਵ ਹੋਇ ਅਰੁ ਕ੍ਰਿਪਨ ਕਠੋਰ ਕ੍ਰੂਰ ਹੋਇ ਵਾਂ ਕੋ ਯਾਚਕ ਆਦਿ ਭਾਂਡਤੇ ਹੈ ਵਾਂ ਕਾ ਭੜਉਆ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਅਰੁ ਮਹਾਰਾ ਜਕੋ ॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਦਾਤੇ ਚਾਰਪਦਾਰਥਦੇਤ ਨਥਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ਜਪਜੀ ॥ ਦੇਦਾਦੇਲੈਦੇਥਕਪਾਹਿ ॥ ਸੁਦਾਮਾ ਜੂਕੋ ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਸਕੁਚ ਪਠਾਏ ॥ ਇਸਕਰ ਅਭੰਡ ਹੈ ਵਾ ਭੰਡਨਾਮ ਭਾਂਡਾ ਅਰਥਾਤ ਪਾੜ ਕਾ ਨਾਮਹੈ ਸੋ ਜਲ ਥਲੋਂ ਮੇ ਦਿਸਾ ਮੇ ਕੋਨੋ ਮੇ ਕਿਸੀ ਮਕਾਨ ਮੇ ਕੋਊਪਾੜਨਹੀ ਹੈ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਜੈਸੇ ਰਾਜੋਂਕੇ ਰਸੋਈ ਅਸਥਾ ਨ ਮੇ ਭਾਂਡੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵਿਭੂਵਪੁਹੋਨੇ ਤੇ ਤਥਾ ॥ ਨਾਮਦੇਵਜੂ ਸਾਤ ਸਮੁਦਜਾਂਕੀਹੈਕਿਰਨੀਧਰਨੀਜਾਕੋਬੇਟੋ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਦੀਰਘ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਹੋਨੇਤੇ ਸੋ ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਧਨੀ ਯੇ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਰੂਪ ਹੈ ਮਲਾਰ ਕੀ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੰਡਾ ਨਾਮ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਅਭੰਡ ਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਦਿਸਵਿਸ ਸ਼ਬਦਕਰ ਦੇਸਕਾਲ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਵਿਸੇਸ਼ ਯਾ ਕਾਲਮੇਂ ਭੰਡਾਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨਰੂਪ ਹੋਨੇ

ਕਰੀਹੂਈ ਬਿਅੰਤ ਹੈਂ ॥੨॥ ਦਿਸਾ ਮੇ ਅਰੁ ਕੋਨਾ ਮੇ ਜੋ ਇ ਸਿਵਤ ਹੈ ਇੰਦ੍ ਅਗਨਿ ਜਮਰਾਜ ਨੈਰਿਤ ਪਵਨ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਈਸ੍ਵਰ ਊਰਧ ਅਧਾ ਦੈਵ ਦੈਤਜਾਦਿਕ ਔਰ ਜੋ ਅਨੰਤ ਜੀਵ ਹੈਂ ਦਿਸਾ ਕੋਨੋਂ ਮੇ ਰਹਿਨੇਵਾਰੇ ਸੋ ਸਭੀ ਬਿਅੰਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਬਿਅੰਤ ਬਿਅੰਤ ਕਥਨ ਕਰ ਰਹੇਹੈਂ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਕਰ ਬਿਅੰਤ ਬਿਅੰਤ ਬਿਅੰਤ ਕੋ ਕਰੰਤ ਪਾਠਪੇਖਿਐ ॥੩॥ ਅਨਭੁਵਅਨਾਸ ॥ ਪੁਰਬਵਤ ॥ ਧ੍ਰਿਤਧਰਧੁਰਾਸ ॥ ਹੇ ਧ੍ਰਿਤਧਰ ਕਿਆ ਧ੍ਰਿਤੀਧਰ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਨੰਤਭਗਵਾਨ ਸੇਸਨਾਗਰੂਪ ਬਾਰਾਹਰੂਪ ਧਰਮ ਧਵਲਾਦਿ ਰੂਪ ਧੁਰਾਸ ਧੁਰਸੇ ਆਦਿਸੇ ਹੀ ਤੁਝਕੀ ਆਸ ਹੈ ਯਥਾਚ ॥ ਮੈਨ ਗਨੇਸ ਹਿਪ੍ਰਥਮਮਨਾਊਂ ॥ ਕਿਸ਼ਨਬਿਸ਼ਨਕਥਹੂੰਨਹਿਧਿਆਊਂ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਧ੍ਰਿਤਧਰਮਹਾਧੀਰਧਰਧੁਰ ਜੋ ਮਹਾਧੀਰਧਰਹੈ ਪਰਮ ਧੀਰਯਵਾਨ ਅਨੰਤਾਦਿ ਭੂਮੀ ਆਦਿ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਧੁਰ ਕਜਾ ਮੁਖਜਰੂਪ ਇਸਮੇ ਭ੍ਰਿਗੁਲਭਾਦਿ ਪ੍ਰਹਾਰ ਪ੍ਰੀਗਹ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਧੁਰਨਾਮ ਮਰਜਾਦਾ ਕੋ ਹੈ ਹੇ ਧ੍ਰਿਤਧਰਧੁਤਾਸ ਧਰਾਕੇ ਧਾਰਕ ਜੋ ਸੇਸਾਦਿ ਤਿਨਕੋ ਭੀ ਧਰਕੀ ਆਦਿ ਕੀ ਆਸਾ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਸ ਉਪਵੇਸਨੇ ਹੈ ਸੇਸਨਾਦਿਕੋਂ ਮੇ ਜੋ ਸ਼ਕਤਿਰੂਪ ਕਰ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ।' ਆਜਾਨਬਾਹੁ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਮ ਕੈਸੇ ਹੋ ਆਜਾਨਬਾਹੁ ਆਛ ਆ ਮਰਯਾਦਾ

ਰਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਾਨੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੈਂ ਲੰਬਾਯਮਾਨ ਭੁਜਾ ਜਿਸਕੀ ਸਾਮਦ੍ਰਿਕੋਕੁਾਵਤਾਰਲਖਜਣ ਅਥ ਭੁਜਾ ਲਖਜ਼ਣ ॥ ਨਿਰਮਾਂਸੋਚੈਵਭੁਗਨਾਲਪੋਸ੍ਰਿਮੁੰਚਵਿਪੁਲੌਭੁਜੌ ॥ ਆਜਾਨੁ ਲੰਬਿਨੌਵਾਹੂਬ੍ਰਿਤੌਪੀਨੌਨ੍ਰਿਪੋਸ੍ਮਰੇ ॥ ਅਰਥ ਜਿਸਕੀ ਭੁਜਾਕੋ ਊਪਰ ਮੋਮਾਂਸ ਥੋੜਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੈ ਅਰੁ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੈ ਸੋ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਭੁਜਾ ਹੈਂ ਸੁਖਦਾਇਕ ਹੈ ਯਦਿ ਜਾਨੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲੰਬਾ ਯਮਾਨ ਦੀਰਘਬਾਹੁ ਹੋਵੈ ਤੋ ਅਤੀਵ ਉਤਮ ਰਾਜਾ ਹੋ ਕੇ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਸਾਰਕੇ ਸੁਖਭੋਗਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਹੋਵੈ ਵਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਹੋਇ ਰਾਜਾ ਭੀ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਈਸ੍ਵਰਾਂਸ ਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਗਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਭੁਜਾ ਕਾ ਭੀ ਲਖਜਨ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥ਨਿਃਸ੍ਨਾਰੋਮਸਦ੍ਰਿਸ਼ੌਭੁਜੌਦਾਰਿਦ੍ਰਕਾਰਕੌ ॥ ਅਰੋਮਸ਼ੌਤੁ ਸੁਖਿਨੌ ਸੋਸ੍ਰੋਕਰਿਕਰਪ੍ਰਭੌ ॥ ਅਰਥ ਜਿਸਕੀ ਭੁਜਾ ਪੈ ਰੋਮ ਅਧਿਕ ਹੋਵਹਿ ਅਰੁ ਅਲਪਮਧੁਰੀ ਭੁਜਾ ਹੋਹਿ ਸੋ ਛੋਟੀ ਭੁਜਾ ਦਾਰਿਦ੍ ਦੁਖਕਾ ਕਾਰਕ ਹੈਂ ਅਸੁਭ ਹੈਂ ਅਰੁ ਯਦਿ ਹਸਤ ਕੇ ਸੁੰਡਕੇ ਸਮਾਨਲੰਬਾਯਮਾਨਹੋਹਿੰ ਔ ਰੋਮਥੋੜੇਹੋਹਿੰ ਸੋਸੁਖੀਹੋਨੇਕਾਲਖਜਨਹੈ ਅਰਥਾਤਸ੍ਰੇਸ਼ਟਭੁਜਾਵਹੀਹੈਂ ਜਿਸ ਮੇਰੋਮਥੋੜੇ ਹੋਹਿਮਾਸਥੋੜਾਹੋਇ ਅਰਲੰਬਾਯਮਾਨਹੋਇਸੋਸੁਖ ਦਾਇਕਅਰੁਸ੍ਰੇਸਟਪ੍ਰਤਾਪਕਾਦਜੋਤਕਹੈਂ ਸੋਜਿਸਕੇਜਾਨੁਪ੍ਰਯੰਤ ਲੰਬਾਯਮਾਨ ਹਸਤੀ ਸੁੰਡਾਕਾਰ ਅਰੁ ਅਲਪਰੋਮ ਅਲਪ ਮਾਸਵਾਲੀ ਹੋਇ ਵੇ ਅਵਤਾਰਹੋਤਾਹੈ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਜਾਨਬਾਹੁ। ਅਰਥਾਤਜੋਪੁਰੁਖਆਜਾਨਹੈਕਜਾਸੰਸਾਰਕੀਚਾਤੁ

ਰਯਤ'ਸੋਰਹਿਤਹੈ ਔਰ ਭਕ੍ਰੁਹੈ ਸ੍ਰਧ'ਲ੍ਰੁ ਤਿਨਕੀਭੁਜਾ'ਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀਤੇਕਹਾ'ਹੈਕਿ'ਰੇਮਨਮ'ਧੋਸੋਲ'ਈਐ।ਚਤੁਰ'ਈਨਚਤੁਰ ਭੁਜ ਪਾਇਐ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਹੁ ਕਬੀ'ਰਭਗਤਕਰਪਾਇਆ॥ ਭੋਲੇ ਭ'ਉ ਮਿਲੇ ਰਘੁਰਾ'ਇਆ। ਔਰ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਇਸਮੈ ਦੇਖੋਜੋ ਧ੍ਰੂਵਅਭ੍ਰੀਤ ਅਜਾ'ਨ ਕੁਛ ਬਿਦ੍ਰਾ'ਦਿਕ ਕਾ ਬਲ ਜਿਸ ਕੋ ਨੱਹੀਂਹੈ ॥ ਯਥਾ' ਸ੍ਰੀ ਭਾ'ਈਜੀ ॥ ਧ੍ਰੂਵ ਹਸਦਾ ਘਰੁ ਆਇਆ ਕਰ ਪਿਆ'ਰ ਪਿਉ ਕੁਛੜ ਲੀਤਾ'। ਬਾ'ਹੋ ਪ ਕੜ ਉਠ'ਲਿਆ ਮਨ ਵਿਚਰੋਸ ਮਤ੍ਰੇਈ ਕੀਤਾ'। ਡੁਡੋਲਿਕਾ ਮਾ ਪੁਛੈ ਤੂ ਸਵਾ'ਣੀ ਹੈ ਕਿਸੁਰੀਤਾ'। ਸਾ'ਵਾ'ਣੀਹਾਂ ਜਨਮ ਦੀ ਨਾ'ਮ ਨ ਭਗਤੀ ਕਰਮ ਵ੍ਰਿਛੀਤਾ'। ਕਿਸ ਉਦਮ ਤੇ ਰਾ'ਜ ਮਿਲੈ ਸ਼ਤ੍ਰੂਤੇ ਸਭ ਹੋਵਨਮੀਤਾ'। ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਰਾਧੀਏ ਜਿਦੂ ਹੋਈਐ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤਾ'। ਬਾ'ਹਰ ਚਲਿਆ'ਕਰਨ ਤਪ ਮਨ ਬੈਰਾ'ਗੀ ਹੋਇ ਅਤੀਤਾ'। ਨਾ'ਰਦ ਮੁਨਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਨਾ'ਮ ਨਿਧਾ'ਨੁ ਅਮਿਓ'ਰਸੁ ਪੀਤਾ'। ਪਿਛੈ ਰਾ'ਜੇ ਸੱਦਿਆ ਅਬਚਲ ਰਾ'ਜ ਕਰਹੁ ਨਿਤਨੀਤਾ'। ਹਾ'ਰਚਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਗਜੀਤਾ'॥ ਪੁਨਾਃ ॥ ਮਾ'ਰੂ॥ਪੰਚਬਰਖਕੋ ਅਨਾਥ ਧ੍ਰੂਅਬਾ'ਲਕ ਹਰਿ ਸਿ ਮਰਤਿ ਅਮਰ ਅਟਾ'ਰੇ।ਸਮਗ੍ਰ ਸ਼ਬਦੈ॥ ਪੁਨਾ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜੂਕੀ ਭੀ ਐਸੇਹੀ ਬਾਤ ਹੈ॥ ਤਥਾ ॥ ਘਰ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਦੈਤ ਦੇ ਕਲਰ ਕਉਲ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦਿ। ਪਢਨ ਪਠਾਇਆ ਚਾ'ਟਸਾ'ਲ ਪਾਧੇ ਚਿਤ ਹੋਇਆ ਅਹਿਲਾਦ। ਸਿਮਰੈ ਮਨਵਿ ਚ ਰਾ'ਮਨਾ'ਮ ਗਾ'ਵੈ ਸ਼ਬਦ ਅਨਾਹਦਨਾਦ। ਭਗਤ ਕਰਨ

ਸਭ ਚਾ'ਟੜੇ ਪਾਧੇ ਹੋਇ ਰਹੇ ਬਿਸਮਾ'ਦੁ। ਰਾ'ਜੇ ਪਾਸ ਰੁਆ'ਇਆ ਦੋਖੀ ਦੈਤ ਬਧਾ'ਇਆ'ਵਾ'ਦ। ਜਲ ਅਗਨੀ ਬਿਚ ਘ ਤਿਆ ਜਲੈ ਨ ਭ੍ਰੁਯੈ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾ'ਦਿ। ਕਾਢ ਖੜਗਸਦ ਪੁੱਛਿਜਾ ਕਉਨ ਸੁਤੈਰਾ ਹੈ ਉਸਤਾ'ਦ। ਥੰਭ ਪਾੜ ਪਰਗਟਿਆ ਨਰ ਸ਼ਿੰਘਰੂਪ ਅਨੂਪ ਅਨਾ'ਦਿ। ਖੈਮੁਖ ਪਕੜ ਪਛਾੜਿਅਨੁ ਸੰਤ ਸਹਾ'ਈ ਅਦਿਜੁਗਾ'ਦਿ। ਜੈਜੈਕਾ'ਰ ਕਰਨ ਬ੍ਰਹਮਾ'ਦਿ। ਸੋ ਈਹਾਂ ਗਜੇਂਦ੍ਰ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਚੰਦ੍ਰਹਾ'ਸ ਸੁਧੰਨ੍ਹਾ'ਦਿ ਅਨੰਤ ਵ੍ਰਿਸਟਾਂ ਤ ਹੈ ਸੋ ਵਾ'ਹਗੁਰੂ ਕੇ ਅਜਾ'ਨ ਜੋ ਭਗਤ ਹੈਂ ਸੰਸਾ'ਰਕ ਚਾ'ਤੁ ਰਯਤਾ' ਤੇ ਰਹਿਭ ਤਿਨਕੀ ਭੁਜਾ ਅਕਾ'ਲਪੁਰੁਖਹੈ ॥ ਪੁਨਃ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੰਨਜਾ' ਕੇ ਕਾ'ਰਨੈ ਇਕ ਭਇਆ ਭੇਖਧਾ'ਰੀ। ਕਾ'ਮਾ'ਰ ਥੀ ਸੁਆ'ਰਥੀ ਵਾ'ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾ'ਰੀ। ਤਵਗੁਨ ਕਹਾ ਜਗਤ ਗੁਰਾ' ਜੋ ਕਰਮਨਨਾ'ਸੈ। ਸਿੰਘ ਸਰਨ ਕਤਜਾਇਐ ਜਉ ਸੰ ਬੁਕਗ੍ਰਾ'ਸੈ। ਏਕ ਥੂੰਦ ਜਲ ਕਾ'ਰਨੈ ਚਾ'ਤ੍ਰਿਕ ਦੁਖ ਪਾ'ਵੈ। ਪ੍ਰਾਨ ਗਏ ਸਾ'ਗਰ ਮਿਲੈ ਫੁਨਕਾ'ਮ ਨ ਆ'ਵੈ। ਪ੍ਰਾਨਜੁ ਥਾ'ਕੇ ਥਿਰ ਨਹੀਂ ਕੈਸੇ ਥਿਰਮਾ'ਵਉ। ਬੂਡ ਮੂਏ ਨੌਕਾ ਮਿਲੈ ਫੁਨ ਕਾਹਿ ਚਢਾ'ਵਉ। ਮੈ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਹਉ ਨਹੀਂ ਕਿਛੁਅ ਆਹਿ ਨਮੋਰਾ। ਅਉ ਸਰਲਜਾ ਰਾਖਲੇਹੁ ਸਧਨਾ'ਜਨ ਤੋਰਾ ॥ ਇਤ ॥ ਸੋ ਹੇ ਵਾ'ਹਗੁਰੂ ਜੂ ਆ'ਜਾ'ਨਬਾ'ਹੁਹੈਂ ਅਰਥਾ'ਤ ਅਬਲੌਂਕਾ ਬਲ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਆ'ਜਾ'ਨਬਾ'ਹੁ। ਜੋ ਮਹਾ'ਤਮਾ ਅਜਾ'ਨ ਹੈਂ ਕਿਆ (ਆ) ਸਰਬ ਓਰਤੇ ਜੋ ਜਾ'ਨ ਕਿਆ ਗਜਾ'ਨਵਾ'ਨ ਹੈਂ ਅਰਥਾ'ਤ ਸਰਬ ਦੇਸ਼ਕਾ'ਲ ਵਸਤੂ ਮੈਂ ਪਰਮਾ'ਤਮਾ ਕੋ

ਪਰਿਪੂਰਨ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਆਜਾਨਬਾਹੁ ਕਿਆ
ਭਿਨਕਾ ਬਲ ਆਸਰਾ ਹੈ ਭੁਜਾਕੀ ਨਜਾਈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਾਹ
ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂਜੀਕੀਸਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ
ਤੇ ਆਜਾਨ ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨਤੇਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਜਿਨਕੋ ਬਾਹਕੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ॥ਕਿੰਵਾ
ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈਂ ਤਿਨੋਕਾ ਲਖਨ ਮਹਾਰਾ
ਜ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਜਾਆਜਾਨ ਅਰਬਾਤ ਆ॥ਜਾ॥ਨ॥ ਆਤੇ ਜਾਤੇ
ਨਹੀਂ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਰਹਿਤਹੈਂ ॥ ਹਰਿਕੇਸੇਵਕ
ਜੋਹਰਿਭਾਏਤਿਨਕੀਕਥਾਨਿਰਾਰੀਰੇ । ਆਵਾਹਿ ਨ ਜਾਹਿਨ
ਕਬਹੂੰ ਮਰਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੰਗਾਰੀਰੇ ॥ ਇਤਿ॥ਬਾਹਕੜਾ ਪ੍ਰਾ
ਪਤ ਰੂਪਜੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਸੋਕੈਸਾਹੈ ਕਿ॥ਆ॥ਜਾ॥ਨ ਅਨੇਜਾਨੈ
ਸੋ ਰਹਿਤਹੈ ਅਜਅਕ੍ਰੈ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਹੈ ਤਥਾ ਜਨਮ ਮਰਨ
ਤੇ ਰਹਿਤ ਨਾਰਾਇਨ ॥ ਇਤਿ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੈਸਾ
ਹੈ ਕਿ ਆਜਾਨ ਆਵਨ ਜਾਨਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕੈਸੇਕਿ ਬਾਹ ਪ੍ਰਾ
ਪਤ ਰੂਪ ਹੈ ਜਾਨਾ ਆਨਾ ਤਬ ਹੋਇ ਜੋ ਆਗੇ ਨ ਹੋਇ ਅਕਾ
ਸਵਤ ਪੂਰਨ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਜਾਨਬਾਹੁ ਭਗਵਤ ਕੀ
ਜੋ ਭਗਤ ਰਛਕ ਭੁਜਾਹੈਵਿਚਿਤ੍ਰਸ਼ਕ੍ਰਿਰੂਪਜੋ ਆ॥ਜਾ॥ਨ॥ਆ
ਵਨ ਜਾਨੇ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਜਹਾਂ ਕਹੀ ਭਗਤ
ਜਨ ਕੋ ਦੁਖ ਹੋਇ ਉਹਾ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕਰ ਰਛਾ ਕਰਤੀ ਹੈ
ਕਿਸੀ ਬੈਕੁੰਠਾਦਿ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਮੇ ਪਸਾਰ ਕਰ ਨਹੀਂ ਰਛਾ
ਕਰਤੀ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਜਾਨਬਾਹੁ ਜਹਾਂਤਕ ਕਿਸੀਕਾ ਆਵਨ

ਜਾਨ ਹੋਇ ਤਹਾਂਤਕ ਪਹੁਚਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ
ਜੈਸੇ ਕਾਕਭਸੁੰਡਜੂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਬਾਲਰਾਮਚੰਦ੍ ਰੂਪ ਕੀ ਭੁਜਾ
ਕਈ ਅੰਡ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਾਤੀ ਭਈ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ

ਮੂਲ ॥ ਏਕੈਸਦਾਹੁ ॥ ੧੬੫ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਕਬੀ ਭੀ ਵਿਭਚਾਰ ਕੋ ਨਹੀਂ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਏਕਰਸ ਹੈਂ ਏਕਮੇਵਾਦੁਤੀਯੰਬ੍ਰਹਮ॥ਏਕ ਸ-
ਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤਭੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਏਕੋਦੇਵਹ ਸ
ਰਬਭੂਤੇਖੁ ਗੂਢਹ ਇਤਜਾਦਿਸ੍ਰੁਤੀਤੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਏਕੈਸਦਾਹੁ
ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਤਿਸਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕੋ ਏਕੈਆਹੁ ਆਹੁਕ੍ਰਿ
ਯਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੌਨ ਬੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ ਸਿੰਮ੍ਰਿ
ਤਿਪੁਰਾਨ॥ਏ॥ਕੈਸ॥ਦਾਹੁ॥ਏਸੰਬੋਧਨੇਯਥਾ ਹੇ ਕੈਸਨਾਮਕੈਸਾ
ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਦਾਹੁ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਦਗਧ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ
ਬਾਚਕ ਹੈ। ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਪਰਿਪੂਰਨ
॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੰਬੋਧਨ ਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਲੇਨਾ ਅਰੁ ਏਕਾਰ
ਕਾ ਅਰਥ ਏਹੁ ਕਰਨਾ ਅੰਗੁਲੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਰੂਪਾ ਹੇ ਅਕਾਲ
ਪੁਰੁਖ ਪਰਿਪੂਰਨ ਏਕੈਸਦਾਹੁ (ਏ) ਕਜਾ ਏਹੁ ਜੋ ਸਾਖਜਾਤ
ਦੈਖੀਤਾ ਹੈ ਕੈਸ ਕਿਆ ਕੈਸਾਦਾਹੁ ਸਾੜਾ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਸੰਸਾਰ
ਮੇ ਜੀਵੋਂਕੋ ਤੁਝਕੇ ਪੂਰਨਰੂਪ ਕੇ ਹੁਏਹੁਏਵਿਯੋਗ ਸੇ ਬਿਨਾ
ਹੀ ਵਿਯੋਗ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਅਰੁ ਜੀਵ ਅਨੰਤ ਕਲੇਸ਼ਕੋਂ ਪ੍ਰਾਪ
ਤ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਭਾਈਨੰਦਲਾਲ ਜੀ ॥ ਐਕਮਾਲੇ ਤੁਕ
ਮਾਲਸਤ ਕਮਾਲ । ਐਜਮਾਲੇ ਤੁਜਮਾਲਸਤ ਜਮਾਲ ॥ ੧

ਯ ਇਨਮੈ ਰੁਚੀ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀ ਹੈ ਓਅੰਕਾਰ ਅਰੁ ਓਅੰਕੇ ਉਚਾਰਨ ਮੇ ਅਥ ਓਅੰਕਾਰਹ ਸਰਬਬੇਦਾਂਨਾਸਾਰਸਤਤ੍ਰੂਪਕਾਸ਼ਕਹ ॥ ਤੇ ਨਾਦੌਮੁਮੁਖਜੁਣਾਂ ਤਤਸ੍ਵਰੂਪੰਨਿਰੂਪਜਤੇ ॥ਸੋ ਮੰਪੂਰਨ ਸਾਮ ਰਿਗ ਯਜੁਰ ਅਥ ਰਬਨ ਸਰਬ ਕਾ ਸਾਰ ਹੈ ਅਰੁ ਤਤ੍ਰੂਜੋ ਸਾਰਬਸਤੂ ਹੈ ਬੇਦ ਤ੍ਰਿਪਾਦਯ ਤਿਸਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਮੁਮੁਖਜੂਓਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਯਥਾਵਤ ਸਰੂਪ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਆ ਚਾਹੀਐ ਸੋ ਯਥਾਮ ਤਿ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਪੂਰਬ ਨਿਰੂਪਨਕੀਆਹੈ ਮੰਗ ਲਮੇ ਤਿਸਸੇ ਬਿਲਖਜਣ ॥ ਤਥਾ ॥ ਸੋ ਜੋ ਵਿਸ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਵਿਭੂ ਹੈ ਅਰੁ ਵਹਿ ਪ੍ਰਗਜਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਤੈਜਸ ਹੈ ਸੋ ਅੰਤਹ ਪ੍ਰਗਜ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਪ੍ਰਾਗਜਹੈ ਸੋ ਘਨ ਪ੍ਰਗਜ ਹੈ ਏਕਹੀ ਐਸੇ ਉਪਾ ਧਿ ਭੇਦਕਰ ਤ੍ਰਿਧਾ ਹੈ ਜੋ ਤੋ ਵਿਸ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਦਖਜਣਾਖਜ ਕੇ ਮਧਜ ਕੀ ਧੀਵੀਮੇ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਤੈਜਸ ਹੈ ਸੋ ਮਨਕੇ ਅੰਤਰ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਪ੍ਰਾਗਜ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਸ਼ਰਿਦੇ ਮੇ ਐਸੇ ਤ੍ਰਿ ਧਾ ਰੂਪਕਰ ਦੇਹਮੇ ਇਸਿਥਤਹੈ ਪੁਨਾ ਜੋ ਵਿਸ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਸਥੂਲ ਭੁਕਹੈ ॥ ਨਿਤਜ ਹੀ ਅਰੁ ਤੈਜਸ ਵਿਵਿਕੁਭੁਕਹੈ ਅਰੁਜੋ ਪ੍ਰਾ ਗਜ ਹੈ ਸੋ ਆਨੰਦਭੁਕਹੈ ॥ ਐਸੇ ਤ੍ਰਿਧਾ ਜਾਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਖ ਲਸਾ ਜੀ ਸਥੂਲ ਭੋਗਤੇ ਵਿਸ੍ਵ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅ ਰੁ ਵਿਵਕ੍ਰ ਭੋਗ ਤੈਜਸਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਆਨੰਦ ਭੋਗ ਪ੍ਰਾਗਜ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਤਾਹੈ ਤ੍ਰਿਧਾਭੋਗ ਐਸਾ ਜਾਨਿਐ ॥ ਤੀਨੋਧਾਮਮੈ ਤੋ ਜੋ ਭੋਗਜ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਭੋਗਤਾਹੈ ਸੋ ਇਨ

॥ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਚਿ ਬਾਸ਼ਦ ਕਾਰਯਾਰਮਾ। ਬਐ ਨੋ ਵਸਲਮੇਸੋਜ਼ਮ ਅਜਬਕਾਰੇ ਕਿ ਮਨਦਾਰਮ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕ੍ਰਿਕਲਮਲਪ੍ਧੰਸ ਨੇਸ੍ਰੀਜਾਪਃਸ੍ਰੀਚਕ੍ਰਃ ਪਰਮਃ ਅਸ੍ਰਾਦਸੀ ਮਧੁਭਾਰਛੰਦ ਵਰਾਖਜਾ ਕਰਮਃਉਤਰਪ ਖਜੇ ਨਾਮ ਇਕ ਦਸਮੋਅੰਸੂ ॥ ੧੧ ॥ ਅਫਜੂੰ ॥ ੪੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਆਦਿ ॥ ਟੀਕਾ

ਓਅੰਕਾਰ ਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਹੈ ਕੈਸਾ ਹੈ ਓਅੰਕਾਰ ਆਦਿ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਆਦਿ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕੈਸਾ ਹੈ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਓਅੰਕਾਰਆਦਿ ਓਅੰਕਾਰ ਸੋ ਆਦਿ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਓ ਅੰਕਾਰਅਕਾਲਪੁਰੁਖਕੇਆਦਿਹੈਕਿਉਂ ਕਿਓਅੰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਨੇ ਤੇ ਜੈਸੇ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਇ ਤਬ ਨਾਮੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਓਅੰਕਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਆਦਿ ਹੈ ॥ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਓਅੰਕਾ ਰ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਆਦਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਿਏ ਓਅੰਕਾਰ ਆਦਿ ਐਸੇ ਅਭੇਦਾਅਰਥ ਕਰਨਾ ਪੂਰਬ ਅਰਥ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਓਅੰਕਾਰ ਕਾ ਅਰੁ ਯਹ ਤੋ ਮੰਗਲਵਾਦ ਮੇ ਮੂਲਪਾਠ ਹੈ ਪਰਮ ਮੰਤ੍ਰਰੂਪ ਓਅੰਕਾਰ ਕਾ ਅਰੁ ਓਅੰਕਾ ਕੁਛ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਕੋਊਕ ਸਿੰਘ ਏਕ ਇਕ ਓਅੰ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੋਊ ਏਕ ਓਅੰਕਾਰ ਐਸੇ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਇਸਮੇ ਕੁਛ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਭ ਬਰਨ ਕਾ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਿ ਜਕਾਰ ਕਕਾਰ ਹਕਾਰ ਉਕਾਰ ਸ ਕ ਹ ਜ ਝ ਫ ਮ

ਅਰੁ ਅਦ੍ਵੈਤਹੈ ਵਿਭੂਹੈ ਤੁਰੀਯਹੈ ਕਾਰਯਕਾਰਨ ਭਾਵਕਰ
ਵੱਧਹੈਂ ਵਿਸ੍ਵ ਅਰਤੈ ਜਸ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਅਰੁ ਪ੍ਰਾਗਜ ਕਾਰਨਵਤ
ਵਸਤੁ ਹੈ ਦੋਨੋ ਤੁਰੀਯਕਰਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਨਆਪਕੋ ਨਪਰਕੋ
ਨਸਤਜਕੋ ਨਅਸਤਜਕੋਂ ਪ੍ਰਾਗ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਅਰੁ ਤੁਰੀਯ
ਸਰਬਦਾ ਸਰਬਦ੍ਰਿਕ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਦ੍ਵੈਤਵਸਤੁਕਾ ਜੋਅਗ੍ਰਹਨ ਹੈ
ਸੋ ਤੁਰੀਯ ਅਰ ਪ੍ਰਾਗਜ ਦੋਨੋਕੋਂ ਤੁਲਜਹੈਪਰੰਤੁ ਜੋ ਪ੍ਰਾਗਜ
ਹੈ ਬੀਜ ਨਿੰਦ੍ਰਾਕਰ ਯੁਕਤਹੈ ਅਰੁ ਤੁਰੀਯ ਮੇ ਨਿਦ੍ਰਾ ਕਾ ਅ
ਅਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਆਦਜ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਵਪਨ ਨਿੰਦ੍ਰਾਕਰ ਯੁਕਤ ਹੈ ਅਰ
ਨ ਨਿਦ੍ਰਾ ਨਸ੍ਵਪਨ ਤੁਰੀਯ ਮੇ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਅਨਜ
ਥਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤਾ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਵਪਨ ਨਿਦ੍ਰਾ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ
ਸੋ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਵਿਪਰਯਾਸ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਖੀਣਹੁਏ ਤੁਰੀਯਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਨਾਦੀ ਜੋ ਮਾਯਾ ਹੈ ਤਿਸਕਰ ਸੁਤਾ ਹੁ
ਆ ਜੋ ਜੀਵ ਹੈ ਜਬ ਸ਼ਦਗੁਰੂਈਸ੍ਵਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ
ਰ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤੁਰੀਯਤਤ੍ਵ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ
ਅਜਨਮ ਹੈ ਅਨਿਦ੍ ਹੈ ਅਸ੍ਵਪਨਹੈ ਅਦ੍ਵੈਤਹੈ ਪ੍ਰਪੰਚ ਜੋ ਪੂਰ
ਥ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਰਹਾ ਥਾ ਸੋ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸਮੇ
ਸੰਸੇ ਨਹੀ ਹੈ ਵੇ ਭੀ ਨਿਰਸੰਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਮੰਤ੍ਰਹੈ ਸਾ
ਖਜਾਤ ਬੇਦਕਾ ॥ ਭਿਦਜਤੇ ਰਿਦਯਗ੍ਰੰਥੀ ਛਿਦਜੰਤੇ ਸਰਬ
ਸੰਸ਼ਯਃਖਜੀਯੰਤੇਚਾਸਜਕਰਮਾਣਿਤਸਮਿਨਦ੍ਰਿਸ੍ਟੇ ਪਰਾਵਰੇ
ਇਤਿ ॥ ਮਾਯਾਮਾਤ੍ਰਜੋਯਹਦ੍ਵੈਤ ਹੈ ਸੋ ਪਰਮਾਰਥਤੇ ਅਦ੍ਵੈਤਹੈ
ਜੋ ਵਿਕਲਪ ਕਿਸੀਨੇ ਯਦਿ ਕਲਪਾ ਹੋਯ ਸੋ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਯ

ਦੋਨੋਕੋ ਜੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੋਗਤਾ ਹੁਆ ਭੀ ਲਿਪਿਤ ਨਹੀ
ਹੋਤਾ ਸੋ ਸਰਬਭਾਵੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਭਵਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾਂ ਨਿਸ੍ਚੈ
ਹੈ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾ ਉਤਪਨ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਾਣਹੈ ਪ੍ਰਾਣਨਾਮ ਸੂਰਜ
ਕਾਂ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਚੈਤਨਜਕੇ ਕਿਰਨਕੋ ਉਤਪਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੁ
ਰਖਭਿੰਨਭਿੰਨ ਅਰੁ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਚਿੰਤਕ ਹੈ ਵਿਭੂਤੀਪ੍ਰਸ
ਵਮਾਂਨਤੇ ਹੈ ਔਰਉਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸ੍ਵਪ੍ਨਮਾਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪਹੈ ਐਸੇ
ਵਿਕਲਪਨਾਕਰੀਤੀਹੈ ਔਰ ਕੋਊਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ
ਇੱਛਾਮਾਤ੍ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੈਐਸੇਨਿਸ੍ਚੈਕੀਆਹੈਔਰਸ੍ਮੀਕਲਗੀਧਰ
ਮਹਾਰਾਜ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ॥ਕਾਲਸੇਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੈ ॥ ਯਥਾ ਬੇਨਤੀ
ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਲਪਾਇਬ੍ਰਹਮਾਬਪੁਧਰਾ ॥ਕਾਲਪਾਇਸ਼ਿਵਜੀ
ਅਵਤਰਾ ॥ ਕਾਲਪਾਇਕਰਬਿਸ਼ਨੁਪ੍ਰਕਾਸਾ॥ਸਕਲਕਾਲਕਾ
ਕੀਆਤਮਾਸਾ ॥ ਜਵਨਕਾਲਜੋਗੀਸ਼ਿਵਕੀਓ ॥ ਬੇਦਰਾਜਬ੍
ਹਮਾਜੋਥੀਯੋ ॥ ਜਵਨਕਾਲਸਭਲੋਕਸਵਾਰਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰਹੈ
ਤਾਹਿਹਮਾਰਾ ॥ ਜਵਨਕਾਲਸਭਜਗਤਬਨਾਯੋ ॥ ਦੇਵਦੈਤਦ
ਛਨਉਨਪਜਾਯੋ॥ਆਦਿਅੰਤਏਕੈਅਵਤਾਰਾ॥ ਸੋਈਗੁਰੂਸਮ
ਝੀਓਹਮਾਰਾ ॥ਨਮਸਕਾਰਤਿਸਹੀਕੋਹਮਾਰੀ ॥ ਸਕਲਪ੍ਰਜਾ
ਜਿਨਆਪਸਵਾਰੀ ॥ ਐਸੇ ਔਰ ਕੋਊ ਕਹਿਤੇਹੈ ਕਿ ਜੀਵਕੇ
ਭੋਗਾਰਥ ਯਹ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੈ ਅਰੁ ਕੋਊਕ ਕ੍ਰੀੜਾਕੇ ਵਾਸਤੇ
ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਬਾਲਵਤ ਅਰੁ ਕੋਊਕ ਕਹਿਤੇਹੈਂ ਕਿ ਦੈਵਕਾ ਸ੍ਵ
ਭਾਵਹੀ ਐਸੇਹੈ ਆਪਤਕਾਮਕੋ ਕਜਾਇਛਾ ਹੈ ਸੰਪੂਰਨਦੁਖੋਂ
ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਸਰਬਭਾਵੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਹੈ

ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਪਵਿਸਤੇ ਯਹਿ ਬਾਦਭੀ ਗਜ਼ਾਨ ਤੇ ਪੂਰਬ ਹੋਨੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਗੁਰਸਿਖਜ਼ਾਦਿ ਭੇਦਹੈ ਸੋ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਇਜਾਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਤੇ ਕਜੋਂਕਿ॥ਗਜ਼ਤੇਦ੍ਵੈਤੰਨਵਿਦਜ਼ਤੇ॥ਪਰੰਤੂ ਸਦਾ ਚਾਰਮਾਂਤ੍ਰ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ਯਾਵਦਾਯੁਸਤ੍ਰਯੋਨਤਜ਼ਵੇਦਾਂ ਤੋ ਗੁਰਰੀਸ੍ਵਰਹ ॥ਅ ਦੌਵਿਦਜ਼ਾਪ੍ਰਸਿਧਜ਼ਰਥੰਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨੂੰਪਨੁ ਤਯੇ ॥ ਅਰਥ ॥ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਯੁ ਹੈ ਤਾਵਤਵੇਦਾਂ ਭ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਰ ਗੁਰ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਕੋਊ ਕਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਤੌਂ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕਿਆ ਨਮਸਕਾਰਾਦਿ ਅਨੰਤਰ ਕਰਨੇ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਸਾਲਾਦਿ ਪ੍ਰਜ੍ਵਾਲਨ ਕੀਆ ਵਸਤੁ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਕੌਂ ਜਬਦੇਖ ਲੀਆ ਤਬ ਉਲਕਾ ਸੋਂ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਤਥਾਸ੍ਤੁ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰਯਦਿ ਨਕਰੇਗਾਤਬ ਕ੍ਰਿਤਘਨੰਤਾਹੋਗੀ ਔਰ ਕ੍ਰਿਤਘਨਤਾ ਸੇ ਊਪਰ ਕੋਊ ਪਾਪਨਹੀਹੈ ਅਰੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਤੇ ਕੁਛ ਬੁਰਾ ਨ ਭਯਾ ਐਸੇ ਲਖਜਣ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾਲ ਮੇ ਤੋ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਸੇ ਨਮਸਕਾਰਾਦਿ ਤਦਨੰਤਰ ਸਿੱਧ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਤੌਂ ਸ੍ਵਭਾਵ ਭੂਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਯਦਜ਼ਪਿ ਗਿਆਨਵਾਨਕੋ ਕਛੁ ਲੇਪ ਨਹੀ ਹੈ ਅਨੰਤ ਯਗਜ਼ਾਦਿ ਕਰੇ ਚ ਹੇਨਿਖਿਧ ਕਰਮਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਨਿਖਿਧਕਰਮ ਹੋਤਾਨਹੀਂਹੈ ਤਤ੍ਵਬੇਤਾਸੌਂ ਅਰ ਲੋਕਸੰਗ੍ਰਹ ਕੇ ਲੀਏਭੀ ਉਤਮਕਰਮ ਸਨਾਂਨ ਧਜ਼ਾਨ ਪੁੰਨਜ਼ਪਾਠਾਦਿ ਤਪਸਚਰਨ ਕਰਤਾਹੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਦੋਸ਼ ਬਾਲਮੀ

ਕੀਯ ਰਾਮਾਯਣਮੇ ਕਿਸਕਿੰਦਾ ਕਾਂਡਮੇ ਲਖਮਨ ਜੂਨੇ ਸੁ ਗ੍ਰੀਵ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਾਹੈ ਜਬ ਪ੍ਵਰਖਣ ਪਰਬਤ ਪੈ ਰਘੁਨਾ ਥ ਜੂ ਚਤੁਰਮਾਸ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਰ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਰਾਜਮਦਕਰ ਵਿਖੈ ਲੰਪਟ ਹੋਇਗਿਆ ਹੈ ਅਰੁ ਸੀਆ ਜੂ ਕਾ ਖੋਜਨ ਨਹੀ ਕੀਆ ਸਰਦ ਰਿਤੁ ਆਇ ਗਿਆ ਤਬ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜੂ ਨੇ ਲਛ ਮਨ ਜੂ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਾਕਿ ਹੇ ਲਛਮਨ ਦੇਖ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕੌ ਜਿਸ ਬਾਨਕਰ ਬਾਲੀਕੋ ਮਾਰਾ ਹੈ ਉਸੀਬਾਨਕਰ ਮਾਰੋਗਾ ਰਾਜ ਪਾਯਕਰ ਮੁਝਕਾ ਕਾਰਜ ਭੁਲਾਇਦੀਆ ਹੈ ਵਾਨੈ ਜਬਐਸੇ ਸੁਨਾ ਤਬ ਧਨਖਬਾਨ ਲੇਕਰ ਪਰਮਸੇਵਕ ਲਛਮਨ ਜੂ ਤਈਆਰ ਭਏ ਸੁਗ੍ਰੀਵਓਰ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਲਛਮਨ ਮਾਰੀਓ ਮਤ ਭਯ ਦਿਖਾਇਕਰ ਲੇ ਆਈਓ ਕਜੋ ਕਿ ਮੈਨੇ ਮਿਤ੍ ਕਹਾਹੈ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰੰ ਤੂ ਜਬ ਲਛਮਨ ਜੂ ਕੁਪਿਤ ਹੋਕਰਗਏ ਹੈਂ ਤਾਰਾ ਭੀਤਰ ਲਗਾਈ ਹੈ ਹਨੂਮਾਨ ਕੇ ਸਹਿਤ ਤਬ ਲਛਮਨ ਜੂ ਕਾਵਾਕ ਹੈ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਗੋਘ੍ਨੇਚੈਵ ਸੁਰਾਪੇਚਘੋਰੇਭਗਨਬ੍ਰਤੇਤ ਥਾ॥ਨਿਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸਦਭਿਰਵਿਹਿਤਾਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨੋਨਾਸ੍ਤਿਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥ॥ ਲਛਮਨ ਜੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਜੋ ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ਘਨ ਹੈਂ ਕਿ ਦੇਖੋ ਬਾਲੀਕੋ ਤੁਝਕੇ ਲੀਏ ਮਾਰਾ ਜੋ ਮਹਾਬ ਲੀ ਥਾ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਚਾਹਤੇ ਕਾਰਜ ਔ ਕਹਿਤੇ ਸੋ ਸਾਮਰ ਥਥਾ ਕਰਨੇਕੌ ਔ ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਤਘਨਹੁਆਤੁਝਕੀਕੈਸੇਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਤੀ ਹੋਗੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਨੇ ਗੋਹੰਤਾ ਕੀ ਔਰ ਮਦਰਾਪੇਯੀਕੀ ਤਥਾ ਘੋਰ

ਸੰਤਸੇਵਤੇਜੋਹੈਤਜਾਗੀ॥ ਸਮਗ੍ ਧਜਾਯਹੀ ਪ੍ਮਾਂਣ ਭ੍ਤ ਹੈ
ਸੋ ਵਾਸਤਵ ਤੇ ਭੇਦ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸ੍ਸ੍ਮ੍ਰਾਚਾਰ ਭ੍ਤ
ਰਹਿਤਾਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਨਦੀਕਾ ਪ੍ਵਾਂਹ ਪ੍ਥਮਕਿਸ੍ਤੁਓਰਯਤਨਸੋ
ਪਾਈਤਾ ਹੈ ਖੋਦਕਰ ॥ ਪੁਨਹ॥ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਚਲਾਜਾਤਾ
ਹੈ ਤਦਵਤ ਜੋ ਸਾਧਨਕਾਲ ਮੋ ਪ੍ਯਤਨ ਸਾਧਜਥੇ ਸੋ
ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹ੍ਵਏਹ੍ਵਏ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਵਿਸ੍ਮ੍ਰੌ ਅਰ੍ ਕੇ ਕਥਨ ਕੀ
ਇਛਾਕੇ ਹ੍ਵਏਹ੍ਵਏ ਆਦਿ ਸਮਾਨ ਉਤਕਟਹੋਤਾਹੈ ਤਦਨੰਤਰ
ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਤੀ ਪੱਤੀ ਗਜ਼ਾਨਕੇਹ੍ਵਏਹ੍ਵਏ ਅਪੱਤੀਸਾਮਾਨਜ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੈਜਸਕੇ ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਗਜ਼ਾਂਨ ਕੇ ਹ੍ਵਏਹ੍ਵਏ ਉਤ੍ਤਕ
ਰਖਸਫੁਟਦੇਖੀਤਾ ਹੈ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਤੀ ਪੱਤੀ ਕੇ ਹ੍ਵਏਹ੍ਵਏ
ਦੋਨੋ ਹੀ ਤਥਾਵਿਧਿ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਗਜ ਕੇ ਮਕਾਰ
ਭਾਵਕੇ ਹ੍ਵਏਹ੍ਵਏ ਮਾਨਸਾਮਾਨਜਉਤਕਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਮਾ
ਤ੍ਰਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਤੀਪੱਤੀਕੇ ਹ੍ਵਏਹ੍ਵਏ ਲੈਸਾਂਮਾਨਜ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਤੀਨਜੋ ਧਾਂਮ ਹੈਂ ਜਾਗ੍ਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸਖੋਪਤੀ ਤੀਨੋਮੇ ਜੋ ਤ੍ਰੁਲਜ
ਹੈ ਸੋ ਸਾਮਾਨਜ ਹੈ ਯਹਿ ਨਿਸ੍ਚੈ ਹੈ ਸੋਈ ਸਰਬਭ੍ਤ ਪ੍ਰਜ ਹੈ
ਅਰ ਸਰਬ ਭ੍ਤੋਂ ਕੋ ਬੰਦਜਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ਨਿਸ੍ਚੈਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ
ਹੈ ਅਬਕ੍ਰਮ ਕਹਿਤੇਹੈਂ॥ ਅਕਾਰਤੋ ਬਿਸ੍ਮ੍ਰੌ ਪ੍ਪਤੀ ਕਰਤਾ
ਹੈ ਅਰੁ ਉਕਾਰ ਤੈਜਸਕੋ ਪ੍ਪਤਿ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰ ਮਕਾਰ
ਪ੍ਗਜ ਕੋ ਪ੍ਪਤਿ ਕਰਤਾਹੈ ਅਰ ਅਮਾਤ੍ਰਾ ਮੇ ਗਤੀ ਹੀਨਹੀ
ਹੈ ਓਅੰਕਾਰਕੌ ਪਾਦੌਕਰ ਯੁਕਤ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹਿਏ ਜੋਪਾਦ
ਹੈਂ ਸੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ ਇਸਮੇ ਸੰਸੈ ਨਹੀ ਹੈ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਪਾਦ ਸੰਯੁ

ਜੋ ਭਗਨਬ੍ਤ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਨਿਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਪ੍ਯਸ੍ਮਿਤ
ਲਿਖਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨ ਕਾ ਕੋਊ ਪ੍ਯਸ੍ਮਿਤ ਨਹੀਂ ਲਿਖਾ
॥ ਤਥਾ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਕਾ ਕੇਸ਼ਵਕ੍ਰਿਤਮੇ॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਵਾਕ੍ਯੰਮਾਤਾ
ਪ੍ਤੀ॥ਅਨ੍ਯਦੇਯਸੀਖਦੇਯਰਾਖਲੇਯਪ੍ਨਜਾਤ ॥ ਰਾਜਬਾਪ
ਮੋਲਲੈਕਰੈਜੁਦੀਹਪੋਖਗਾਤ ॥ ਪੁਤ੍ਰੋਯ ਸ਼ਿਖਹੋਯ ਦਾਸਹੋਯ
ਕੋਯਮਾਇ॥ ਸਾਸਨਾਨਮਾਨਈਤੇਕੋਟਜਨਮ ਨਰਕਜਾਇ॥
੧ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਭਾਈਗੁਰਦਾਸਜੀਕੀਚੌਤੀਸਵੀ ਵਾਰਕੀ ਆ
ਠਵੀ ਪਉੜੀ ॥ ਨਾਤਿਸਭਾਰੇਪਰਥਤਾਆਸ਼ਮਾਨਖਹੰਦੇ॥
ਨਾਤਿਸਭਾਰੇਕੋਟਗਜ਼ਘਰਥਾਰਦਿਸੰਦੇ ॥ ਨਾਤਿਸਭਾਰੇਸਾਯ
ਰਾਨਦਵਾਹਵਹੰਦੇ ॥ ਨਾਤਿਸਭਾਰੇਜੀਅਜੰਤੁਅਗਣਤਫਿਰੰ
ਦੇ॥ ਨਾਤਿਸਭਾਰੇਤਰਵਰਾਫਲਸੁਫਲਫਲੰਦੇ ॥ ਭਾਰੇਭੁਇ
ਅਕਿਰਤਘਨਮੰਦੀਹੁੰਮੰਦੇ॥ ੮ ॥ ਪੁਨਾ ਨਵਮੀਪਉੜੀ॥ ਨ
ਦਰੀਪਵੈਅਕ੍ਰਿਤਘਨਮਤਹੋਇਵਿਨਾਸ॥ ੯॥ ਪੁਨਾ ਤੇਤੀਸ
ਵੀਵਾਰ ਕੀ ਯਾਰਵੀ ਪਉੜੀ ਕੀ ਤੁਕ ॥ ਮੂਲਨਉਤਰੈਹਤਿ
ਆਬੇਮੁਖਗੁਰਦੁਆਰੇ॥ ਸੋ ਇਤਜਾਦਿਕ ਗੁਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਈਸ੍
ਰ ਬੇਮੁਖਤਾ ਮਹਾ ਅਪਕਰਮ ਪ੍ਕ੍ਰਿਤੀ ਜੀਵੋਂਕੋ ਭੀ ਅਨੁ
ਚਿਤ੍ ਹੈ ਤੋ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸਿਰੋਮਣੀ ਭ੍ਤ
ਭਿਸ਼ਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਕਰਮਹੋਨਾ ਅਤਿ ਅਯੋਗਜ਼ਹੈ ਬਚਿੱਤ੍ਰਨਾ
ਟਕ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ॥ ਜੋ ਅਪੁਨੇਗੁਰਤੇਮੁਖਫਿਰਹੈਂ॥ ਇਹਾਂ
ਊਹਾਂ ਤਿਨਕੇ ਘਰ ਗਿਰਹੈਂ ॥ ਈਹਾਂ ਉਪਹਾਸਿਨਪ੍ਭੁਪੁਰਬਾ
ਸ ॥ ਦੁਹੂੰਠੌਰਰਹੈਨਿਰਾਸ ॥ ਦੂਖਭੂਖਤਿਨਕੋਰਹੈਲਾਗੀ ॥

ਕਤ ਜਾਨਕਰ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਨਚਿੰਤਨ ਕਰੈ ਪ੍ਰਣਵਮੇ ਚਿੱਤ
ਕੌ ਜੋੜੈ ਅਰ ਪ੍ਰਣਵ ਜੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਭੈ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਣਵ ਮੈ
ਨਿਤਜਹੀ ਯੁਕ੍ਰ ਹੈ ਤਿਨਕੌ ਕਭੀਭੀ ਕੁਛਭੀ ਭੈ ਨਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਣ
ਵਹੀ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਪ੍ਰਣਵਹੀ ਅਪਰਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਪੁਨਹ ਅਪੂ
ਰਬ ਹੈ ਅਨੰਤਰ ਹੈ ਅਵਾਹਯਹੈ ਅਨਪਰ ਹੈ ਅਵਜ ਹੈ ਔਰ
ਸਰਬਕਾ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੈ ਅਰ ਸਰਬ ਕੇ ਮਧਜ ਹੈ ਸਰਬਕੇ ਅੰਤ
ਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਣਵ ਕੋ ਜਾਨਕਰ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰਣਵਕੋਹੀ ਈਸ੍ਵਰ ਜਾਨਾਂਚਾਹਿਏ ਕੈਸਾ
ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੇ ਇਸ੍ਥਿਤ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ
ਜੋ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸਨੂੰ ਜਾਨਕਰ ਜੋ ਧੀਰਜਵਾਨ ਹੈ ਸੋ ਸ਼ੋਕ
ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਓਂਕਾਰ ਅਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਅਰੁ ਅਨੰਤਮਾ
ਤ੍ਰ ਹੈ ਅਰ ਦ੍ਵੈਤਕਾ ਉਪਸ਼ਮ ਹੈ ਸ਼ਿਵਹੈ ਐਸੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ
ਜਿਸਨੇ ਜਾਨਾ ਹੈ ਸੋਈ ਮੁਨਿ ਹੈ ਇਤਰ ਮੁਨੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥
ਪੁਨਹ ॥ ਤਿਸੀਕੌ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਸਦਗੁਰੁ ਸ੍ਵਾਂਮੀ ਬਿਸ਼ੇ
ਸ਼ਨ ਬਸਿਸ਼ਟ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਥਨੀ ਅਨਾਦਿ ॥ ਟੀਕਾ

ਕੈਸਾ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਕੀ ਕਪਨੀ ਅਨਾਦ ਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਆਦਿ ਅੰਤ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਥਨੀ ਅਨਾਦ
॥ ਤਿਸਕੀ ਕਥਨੀ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਅਨਾਦਿ ਹੈ ਨਾਦ ਸ਼ਬਦ
ਤਿਸਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਨਬਾਨੀ ਕਾ ਵਿਸ਼ੇ ਨਹੀ ਹੈ
॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਥਨੀ ਅਨਾਦਿ ॥ ਜੋ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੀ

ਕਥਨੀ ਹੈ ਸੋ ਅਨਾਦਿ ਹੈ ਆਦਿ ਮਧਜ਼ਵਸਾਂਨ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ
ਬੇਦਕੋ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ॥੩॥ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇਜਿਹ
ਬ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਥ ਨੀ ਅਨਾਦਿ ਐਸੇਛੇਦਕਰ ਅਰਥਕਰਨਾ
ਕਥ ਸ਼ਬਦਕਰਕਥਾ ਨੀ ਸ਼ਬਦਕਰਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਰੋਅਨਾਦਿ
ਪੂਰਬਵਤ ਪੂਰਬੋਕਤ ਓਂਕਾਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜ ਜੋ ਪ੍ਰ
ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਕਥ ਕਜ਼ਾ ਕਥਾਕਰਨਕਰ ਨੀਕਿ ਯਾ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੋ ਅਨਾਦਿ ਹੈ ਪਰੰਪਰਾ ਕਰਨਵੀਨ ਹੈ ਇਸੀਤੇ
ਸ੍ਰੀਸਹਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਕਥਅਨਾਦਿ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਥਸ਼ਬਦਕਰ ਕਥਨੀਬਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਔਰਨੀ ਸ਼ਬਦਕ
ਰਕੇ ਨੀਵ ਅਰਥਾਤ ਓਅੰਕਾਰ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਜੋਕਥ
ਨੀ ਹੈ ਕਥਨੋਪਲਖਜਤ ਸ੍ਵਨ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਜਾਨ
ਲੀਜੈ ਸੋਅਨਾਦਿ ਕਿਜ਼ਾ ਆਦਿਅੰਤਸੇ ਸੂਨਜ਼ ਪਰਮਾਤਮਪਦ
ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੀ ਕਜ਼ਾ ਨੀਵਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ
ਸਾਧਨ ਨੀਵਹੋਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਖਲਖੰਡ ਖਜਾਲ ॥ ਟੀਕਾ

ਯਦਜਪਿ ਐਸਾ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਪਰੰਤੁ ਖਲਖੰਡ ਖਜ਼ਾਲ
ਖਲਦੁਸ੍ਟ ਭਗਵਤ ਆਗਜ਼ਾਵਲੰਘਤਿਤਥਾਚ ॥ਸ੍ਰਤੀਸਿੰਮ੍ਰਤੀ
ਮਮੈਵਾਗਜ਼ਾਯਸ੍ਤੁਉਲੰਘਜ਼ਬਰਤਤੇ।ਆਗਜ਼ਾਛੇਦੀਮੋਮਦ੍ਵੈਖੀਭ
ਕੋਪਿਨਸਵੈਸ਼ਨਵਹ ਇਤਿਬਿਸਨੁਪੁਰਾਣੇ। ਸੋਤਿਨਕੇ ਖੰਡਨ
ਕਜ਼ਾ ਨਸ਼੍ਟਕਰਨੇਕਾ ਹੈ ਖਜ਼ਾਲ ਜਿਸਕੋ ਅਨੰਤਾਵਤਾਰਧਾਰ
ਕਰ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਖਲਖੰਡ ਖਜ਼ਾਲ ॥ ਗੀਤਾਮੇਯਥਾ ॥ ਯਦਾ

ਯਦਾਹਿਧਰਮਸਜ ਗਲਾਨਿਰਭਵਤਿਭਾਰਤ॥ਅਭੁਜੁਥਾਨਮਧ
ਰਮਸਜ ਤਦਾਤਮਾਨੰਸ੍ਰਿਜਾਮਯਹੰ ॥ ੧ ॥ ਪਰਿਤ੍ਰਾਣਾਯਸਾਧੂ
ਨਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਾਯਚਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਧਰਮਸੰਸਥਾਪਨਾਰਥਾਯਸੰਭਵਾ
ਮਿਯੁਗੇਯੁਗੇ ॥੨॥ਇਤਿ ਖਜਾਲਨਾਮ ਧਜ ਨ ਕਾ ਅਰਥ ਤ
ਏਕ ਏਹੀ ਚਿੰਤਨ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਔਰਕੋਊ ਨਹੀਂ ਇਸਮੇ ਭਕ੍ਤ
ਵਤਸਲਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਪਾਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਲ
ਦੁਸਟ ਅਨੰਤ ਗੋਸਾਧਬ੍ਰਹਮਨ ਭੂਮੀ ਦੁਖਦਾਤਾ ਬੇਦ ਸੰਤਗੁ
ਰਨਿੰਦਕਰਾਜਾ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਖੰਡਨ ਤਿਸਕਾ ਜੋ ਖਜਾਲ ਹੋਇ
ਜਿਸਕੋ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਖਲਖੰਡ ਖਜਾਲ ਆਪਹੀ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ
ਜੂਨੇ ਮਲੇਛ ਰਾਜਪ੍ਤੀ ਜੈਸੇ ਕਹਾ ਹੈ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮੇਮੇ ਕਿ॥
ਜ਼ਨਤੇਗ਼ਬਰ ਖ਼ੂਨਕਸਬੇਦਰੇਗ਼। ਤੁਰਾਨੀਜ਼ ਖ਼ੂਨਸਤੁ ਬਾਚ
ਰਖ਼ਤੇਗ਼॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਜਾਲਨਾਮ ਖਿਲਾਨੇ ਕਾ ਜਾਨਿਯੇ
ਦੇਸਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਖਾ ਕਰ॥ਅਰਥਕਰਜਾਕਿ ਭਗਵਤਕੀਕ੍ਰਿਪਾਲੁ
ਤਾ ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜੋ ਖਲਅਤੀਨੀਚ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ
ਪ੍ਤੀ ਭੀ ਖੰਡਾਦਿਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਕਾਰਕੇ ਰਾਜਭੋਜਨ ਖਿਲਾਤਾ
ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਦੀਨਦਜਾਲ ਦਜਾਨਿਧਦੋਖਨ ਦੇਖਤ ਹੈ ਪਰਦੇ
ਤਨਹਾਰੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਬਾਰਾਨ ਰਹਮਤ ਬੇਹਸਾਬਸ਼ਹਮਹਜ਼ਾਰ
ਸੀਦਹ ॥ ਵਖ੍ਾਨਹ ਨੇਮਤਬੇਦਰੇਗਸ਼ ਹਮਹਜ਼ਾਕਸ਼ੀਦਹ ॥
ਪਰਦੇਹਨਾਮੂਸਬੰਦਗਾਨ ਬਗੁਨਾਹਿ ਫਾਹਿਸ਼ਨਦਰਰਦ । ਓ
ਵਜ਼ੀਫਹ ਰੋਜ਼ੀ ਬਖ਼ਤ ਯਮੁਨ ਕਿਰਨਬੁਰਰਦ । ਐਸਾ ਕ੍ਰਿ
ਪਾਲੁ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਇਸੀਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਖ

ਲਖੰਡ ਖਜਾਲ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਲ ਜੋ ਅਤ੍ਰੰਤ ਕਾਮੀਪੁਰ
ਖ ਹੈ ਵੈਭੀ ਖੰਡਵਤ ਅਤੀਪ੍ੇਯਤਾ ਕਰ ਜਿਸਕਾ ਖਜਾਲਕਜਾ
ਚਿੰਤਨਕਰੈਂ ਦਸਮ ਚਾਰਿਤ੍ਰਾਸ ਕ੍ਰੀੜਾਦਿਕਰ ਗੀਤਾਦਿ
ਕਰ ਗੀਤਾਦਿਕ ਮੇ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਖਲਖੰਡ ਖਜਾਲ ਇਥੰਭੂਤ
ਗੁਨ ਵ ਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮੁਕ੍ਤ ਮੁਮੁਖਜੁਕਾਮੀਸਭਿਕੋ ਜਿਸਕਾ
ਜਸਪ੍ੇਯ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਲਦੁਸ਼੍ ਕੰਸਾਦਿਕ ਯੇਜਿਸ
ਕੋਨੰਦਕ ਨਾਮਕਾਲਰੂਪ ਖੰਡੇਕਾ ਖਜਾਲ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਿਯੇ
ਖਲਖੰਡ ਖਜਾਲ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਾਲਰੂਪ ਖੰਡਾ ਜਿਸਕਾ
ਅਪਨਾ ਭਖਜਰੂਪ ਜਾਨਕਰ ਖਲਾਕੋ ਚਿੰਤਨ ਕਰੈ ਜੈਸੇ ਗ-
ਰੁੜ ਸਰਪੋਂ ਕਉ ਔਰ ਸਿੰਘਸਸਾਦਿਕਮ੍ਰਿਗੋਂਕਉ ਤਦਵਤ
ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਖਲਖੰਡ ਖਜਾਲ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਖਲਖੰਡ ਅ
ਕਾਲਪੁਰਖ ॥ ਵਾ ॥ ਭਗਵਤੀ ਆਪਕਾ ਖਜਾਲ ਨਾਮ ਧਜਾਨ
ਅਰਥਤ ਹਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ੮ ॥

ਮੂਲ ॥ ਗੁਰਬਰਅਕਾਲ ॥ ੧੬੭ ॥ ਟੀਕਾ

ਗੁਰੂਹੈ ਗੁਰੂਕਜਾ ਅਗਜਾਨਾਂਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸਕਰ ਗਜਾਨ ਕੋ
ਪ੍ਕਾਸ਼ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ਗੁਰੂ ਬਡਾ ਹੈ ਆਕ੍ਤਿਕਰ
ਭੀ॥੨॥ਅਰਗੁਰੂ ਨਾਮਹੈ ਬੋਝਕਾ ਅਰਥਾਤ ਅਨੰਤ ਕਈਕੋ
ਟੀਸੁਮੇਰਤੁਲਜ ਭਾਰੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪੂਜਜਤਮਹੈ ਪੂਜ
ਕੋ ਯੋਗਜ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗੁਕਾਰੋ ਅੰ
ਧਕਾਰਸਜਾਦ੍ਕਾਰਸ੍ਤੁਨ ਨਿਰੋਧਕਹ । ਤਜੋਰੈਕਨੰ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ
ਗੁਚਰਿਤਜਭਿਧੀਯਤੇ ॥ ਅਰਥਾਤਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈ ਇਸੀਤੇ

ਕਰਮ ਪੁੰਨਜ ਪਾਪ ਮਿਸ੍ਰਿਤਰੂਪ ਤਿਨਕਾਂਜੋਫਲ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿ
ਕਾਂਦਿ ਤਦਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿ ਜੋ ਫਲ ਹੈਂ ਸੋ ਕੈਸਾ
ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਲੋਭਕਰ ਜੀਵ ਸੁਭਕਰਮ ਯਗ੍ਯਾਦਿ ਦਾਨਾਂਦਿ ਕਰ
ਤੇ ਹੈਂ ਅਰਪੁਨਾ ਨਰਕਰੂਪ ਜੋ ਫਲਹੈ ਸੋ ਕੈਸਾਹੈ ਜਿਸਕੇ
ਭੈਸੇ ਜੀਵਦੁਕ੍ਰਿਤ ਸੇ ਭੈਕਰਤੇਹੈਂ ਸੋ ਤਦਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂਹੈ
ਪੁਨਹ ਵਖ੍ਯਸਥ੍ਯਲਮੇ ਸੰਪੂਰਨਅਵੈਵੌਂਮੇ ਜੋਉਤਮਹੈ ਜਿਸਕ
ਰ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਸੋਭਾ ਹੈ ਅਰਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਅੰਗੁਸ਼ਟ
ਪ੍ਰਮਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਸ਼ਰੀਰ ਵਖ੍ਯਸਥ੍ਯਲ
ਮੇਂ॥ਸਾਰਗੀਤਾਮੇਜੇਹਸਭਪੂਕਾਰਲਿਖਾ ਹੈ ॥੧੦॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਧ
ਰਮਕਾਨਿਵਾਸਦਖ੍ਯਨਵਖ੍ਯਸਥ੍ਯਲਮੇ॥੧੧॥ਕਿੰਵਾ॥ਲਖ੍ਯਮੀ
ਕਾਨਿਵਾਸਹੋਨੇਤੇ ॥੧੨॥ ਕਿੰਵਾ॥ਵਿਪ੍ਰਚਿਹਨਹੋਨੇਤੇਵਖ੍ਯਸਥ੍ਯ
ਲਰੂਪ ਹੈ ਤਹਾਂਨਿਵਾਸ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਜਹਦ ਲਖ੍ਯਨਾਕਰ
ਪੁਨਾ ਗਦਾਅਰਥਮੇ ਗੁਰੂ ਗਦਾਰੂਪਹੈਂ ਵਾਹਯਾਭ੍ਯੰਤਰਸੇ ਦੁਸ਼੍ਟ
ਦਮਨ ਕਰਤਾ ॥੧੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗਦਾਕੇ ਗੁਰੂਹੈਂਗਦਾਭਿਮਾਨੀ
ਜੋਦੇਵਤਾ ਤਿਸਪ੍ਤੀ ਦੁਸ਼੍ਟਨਾਸਨ ਪ੍ਰਕਾਰੋਪਦੇਸ਼ਟਾ ਹੈਂ॥
ਪੁਨਾਰਕਾਰਾਰਥ ਏਕਾਖ੍ਯਰਕੋਸ਼ਾਨੁਸਾਰ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਰਕਾਰ
ਰਾਮ ਅਨਿਲੋਅਨਲ ਭੂਮੀਧਨ ਨਿਰਦੋਸ਼। ਚਾਰ ਰਕਾਰਸੁ
ਅਰਥਹੈਂ ਕਹਿਤ ਇਕਾਖਰਕੋਸ਼ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮਾਰਥਮੇਤੋ ਰਾਮ
ਰੂਪਹੀਹੈਂਸਤਿਗੁਰੂਪ੍ਰਗਟ॥੧੫॥ਕਿੰਵਾ॥ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਕੇ ਗੁਰੂ
ਹਿਤੋਪਦੇਸ਼ਟਾ ਬਸਿਸਟਾਦਿਰੂਪ॥੧੬॥ਕਿੰਵਾ॥ਰਮਨਰੂਪਹੈਂ
ਗੁਰੂ॥੧੭॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋ ਰਮਾਯਰਹੇ ਹੈਂ ਅ

ਗੁਰੂਰੀਂਥੇ॥ ਸਤਸਤਸਤਸਤਸਤਗੁਰਦੇਵ । ਝੂਠਝੂਠਝੂਠਝੂਠ
ਆਨਸਭਿਸੇਵ। ਸੋ ਗੁਰਤਾਮੇ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ਸ੍ਰੁਤਿਸਿੰ
ਮ੍ਰਿਤੀਰੂਪ ਬਰਨਾਮਸ੍ਰੇਸ੍ਟ ਹੈ ਸਰਬ ਸੇ ਸਰਬਕਾਂ ਸਾਖੀ
ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਹੋਨੇਤੇ ਸਰਬ ਮਾਯਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੇ ਪਰੇ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਪ
॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਵਰਪਤੀ ਮਾਯਾਪਤੀ ਹੋਨੇਤੇ ਇਸੀਮੇ ਹੇਤੂ ਅਕਾ
ਲ ਹੈ ਹੇਤੁਹੇਤੁਮਦਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅਕਾਲ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਬਰ
ਹੈ ਜਿਸਤੇਬਰ ਹੈਇਸੀਤੇਅਕਾਲ ਹੈ॥ ੬ ॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਰਅ-
ਕਾਲ ਅ॥ਕਾ॥ਲ॥ ਬਿਸ਼ਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸ਼ਿਵ ਤੀਨੋਂਕਾਬਰਪਤੀ
ਪਤਿਤ੍ਵਸੇਹੀਬਰਸ੍ਰੇਸ਼ਟਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ॥ਕਾ॥ਲ ਤੀਨਬਿਸ਼ਨ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਸ਼ਿਵ ਇਨਕਾ ਗੁਰੂ ਹੈ ਹਿਤੋਪਦੇਸ਼ਟਾ ਹੈ ਅਰਬਰ
ਪ੍ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਰਨਾਮਊਪਰਕਾ ਹੈ ਪਾਰਸੀਮੇ
ਗੁਰੂਹੈਅਰਬਰਊਪਰ ਅ॥ਕਾ॥ਲ ਬਿਸ਼ਨਬ੍ਰਹਮਾਸ਼ਿਵੋਂਕੋ॥੮॥
ਕਿੰਵਾ ॥ਗੁਰੂਬਰਅਕਾਲਗੁਰੂਕੈਸੇਹੈਂਏਕਾਖ੍ਯਰਕੋਸ਼ਾਨੁਸਾਰ
ਬਰਸ਼ਬਦਕਾ ਅਰਥ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਬਕਾਰਬਰਨਐਂ
ਕਲਸ ਫਲ ਵਖ੍ਯਸਥ੍ਯਲ ਪੁਨਿਹੋਇ ॥ ਗਦਾਗੁਬਿੰਦ ਕਮੋਦ
ਕੀ ਯਹ ਜਾਨਤਸਭਕੋਇ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥ ਕਯ ਕਿ ਗੁਰੂ॥ਬ
ਬਰਨਕੇਗੁਰੂ ਹੈਂ ਬਰਨੋਂਪਲਖ੍ਯਤਲੋਕਪਾਲਆਠੋ ਤਿਨਕਰ
ਪੂਜਯ ਪੁਨਿਤਿਨਕੇ ਹਿਤੋਪਦੇਸ਼ਟਾਹੈ ॥ ਔਰ ਕਲਸਾਰਥ ਮੇ
ਕਲਸਮੈਜੈਸੇ ਜਲ ਦੁਗਧਾਦਿ ਪਦਾਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ
ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਸਹਿਤ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਜਿਸਕੇ ਉਦਰਮੇ ਹੋਇ
ਕੁੰਭਵਤ ॥ ੯ ॥ ਔਰ ਫਲਾਰਥਮੇ ਫਲਸੁਭਾਸੁਭ ਮਿਸ੍ਰਿਤਜੋ

ਰਥਾਤ ਰਮਾਯ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਾਸਟ ਪੁਤਲੀਵਤ ਬਿਦੂਖਕ ਕੇ ॥ ੧੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨਿਲ ਪਵਨ ਰੂਪਹੈਂ ਸੀਤਲਮੰਦ ਸੁਗੰਧਤਸਰਬਸੁਖਦਾਤ॥੧੯॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਅਸੰਗਹੈਂ ਪਵਨਵਤਜੈਸੇ ਪਵਨਸੁਭਾਸੁਭ ਸਰਬ ਸਪਰਸ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਅਸੰਗ ਹੈ ਤਦਵਤ॥੨੦॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਨਰੂਪਸਰਬਕਾਜੀਵਨਰੂਪਹੈਂ ਸਤਿਗੁਰੂ॥ਤਥਾਚ ਜਪਜੀਮੇ॥ ਸ਼ਲੋਕ ॥ ਪਵਨ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਮਹਤ । ਦਿਵਸੁਰਾਤਿ ਦੁਇ ਦਾਈਦਾਇਆ ਖੇਲੈ ਸਗਲ ਜਗਤ । ਉਪਦੇਸ਼ਨਕਾਲਮੇ ਕਾਨਮੇਮੰਤ੍ਰ ਫੂਕ ਨ ਕੌ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਵਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਸਕਤੀ ਇਸ ਹੇਤੁਕਰ ਗੁਰੂ ਪਵਨਰੂਪ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਧਰਤੀ ਕੇ ਗੁਰੂਹੈਂ ਵਾ ਧਰਤੀ ਰੂਪ ਹੈਂ ਪਾਨੀਕੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਵਾ ਪਾਨੀਰੂਪ ਹੈਂ ਅਗਨੀਕੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਵਾ ਅਗਨੀਰੂਪ ਹੈਂ ਪਵਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਵਾ ਪਵਨਰੂਪ ਹੈਂ ਅਕਾਸ਼ ਕੇ ਗੁਰੂਹੈਂ ਵਾ ਅਕਾਸ਼ਰੂਪ ਹੈਂ ਅਹੰਕਾਰਕੇਗੁਰੂ ਹੈਂ ਵਾ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈਂ ਵਾ ਸ਼ੁਧਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈਂ ਮਹਤਤ੍ਵਕੇਗੁਰੂ ਹੈਂ ਵਾ ਮਹਤਤ੍ਵ ਰੂਪ ਹੈਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਵਾਪ੍ਰਧਾਨਰੂਪਹੈਂ ਪ੍ਰਥਮਪਵਨਹੀ ਹੂਆਹੈਪਵਨਤੇਸਰਬੇ ਤਪ ਭੀ ਭਈ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਸਾਚੇਤੇਪਵਨਾਭਇਆ ਪਵਨੈ ਤੇ ਜਲਹੋਇ। ਜਲਤੇਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਜਿਆ ਘਟਿਘਟਿ ਜੋਤਿਸਮੋਇ ॥ ਅਥਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਗਨੀਰੂਪਹੈਂਅਗਨੀਧਰਮਕਿਆ ਕਿਜੈਸੇਅਗਨਿ ਸਰਬਕਾਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਹੈ ਸੀਤਭੈਕਾ ਨਾਸ਼ਕਹੈ ਤਥਾਸਤਿਗੁਰੂਅਤਿਤੇਜਸ੍ਵੀਹੋਨੇਕਰਦਾਹਕਹੈਂਅਰ

ਥਾਤ ਅਪ੍ਰਧਰਖ ਹੈਂ ਅਰਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਹੈਂ ਸੀਤ ਜਢਕੇਨਾਸ਼ਕਹੈਂ ਨਰਕਾਦਿਭੈਕੇ ਨਾਸ਼ਕਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਅਸੰਗ ਹੈਂ ਅਗਨਿਵਤ॥ਯਥਾ ਰਾਮ ਚਰਿਤਮਾਨਸੇ॥ਸਮਰਥ ਕੌ ਨਹ ਦੋਸ਼ ਗੁਸਾਂਈ ॥ ਰਵਿ ਪਾਵਕ ਸੁਰਿ ਸਰਿਕੀ ਨਜਾਈ ॥੩੬॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੁਖਜਪੁਜਜਤਮ ਹੈਂ ਅਰ ਸਾਖਜੀ ਹੈਂ ਸਰਬ ਦੇਵ ਮੁਖਜ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੩੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਗਨਿਕੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਗੁਰੂ (ਰ) ਐਸੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਅਗਨਿਪ੍ਤੀ ਅਸੰਗਤਾਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਦਿ ਪ੍ਰਕਾਰੋਪਦੇਸ਼੍ਰਾ ਅਗਨਿ ਕੇ ਪ੍ਤੀ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇ ਪ੍ਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਅਗਨੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਹੈ॥ਪੁਨਾ ਭੂਮੀ ਰੂਪ ਸਰਬ ਕੇ ਧਾਰਕਹੈਂਗੁਰੂ ਸਹਨ ਸੀ ਲਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੂਮੀਕੇਗਰੂ ਹੈਂ ਸਰਬਧਾਰਨ ਅਰ ਸਹਿਸ਼ ਨੁਤਾਦਿ ਧਰਮੋਪਦੇਸ਼੍ਰਾ ਹੈਂ ਭੂਮੀਕੇ ॥ਪੁਨਾ॥ ਧਨਰੂਪ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਕੈਸਾਹੈ ਧਨ ਜਿਸਕਰ ਸਰਬਕਾ ਬਿਵਹਾਰ ਚਲਤਾ ਹੈ ਯਥਾ ਗੁਰੂਃ ॥ਜੇਤੇਦੇਵੀਦੇਵਤਾਮਾਇਆਬਿਨਢੀਕੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਧਨਕੇ ਭੀ ਗੁਰੂਹੈਂ ਸੰਪੂਰਣ ਕੇ ਬਿਵਹਾਰਕੌ ਚਲਾਵਤਾ ਹੂਆ ਆਪ ਅਸੰਗਰਹਿਤਾਹੈ ਸਰਬਦਾ ਸੋ ਯਹ ਸਤਿਗੁਰੂਸਿਖਜਾਹੈ ਧਨ ਕੌ ਸੋ ਗੁਰੂ ਬਰਏਤੇ ਅਖਜਰੋਕਾਬਜਾਖਜਾਨਹੂਆ॥ਅਕਾਲਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਅਕਜਾ ਵਾਸਦੇਵਰੂਪ ਹੈਂ ਅਕਾਰੋਵਾਸੁਦੇਵਹਸਜਾ ਦਾਕਾਰਸੁਪਿਤਾਮਹਃ॥ਪੂਜਾਯਾਮ ਪਿਮਾਂਗਲਜੇ ਆਕਾਰਹਪਰ ਕੀਰਤਿਤੋਹ ॥ ਸੋ ਵਾਸੁਦੇਵਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪਹੈਂਗੁਰੂ॥ਵਾ॥ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਕੇ ਭੀ ਦੁਰਬਾਸਾ ਸੰਦੀਪਨੀਨਾਮਕਰਗੁਰੂਹੈਂ॥ਅਗੇ ਗੁਰੂਕਾ ਐਸੇ

ਕਕਾਰਕੌ ਜੋੜ ਤਰ ਗੁਰਪਦਕੇ ਆਗੇ ਅਰਥਕਰਨਾ ਕਿ ਕਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਮਰੀਚੀ ਕਸ਼ਯਪ ਅਤ੍ਰਿ ਦਖਜ਼ ਕਰਦਮਾਦਿ ਸਭਿ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾ ਤਿਨਕੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਉਭਪਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰੋਪਦੇਸ਼ਾ ਸੰਸਾਰਰਚਨਾਕੇ ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਗਜ਼ਾਨੋਪਦੇਸ਼ਟਾਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਤੇਹੁਏਭੀਅਸੰਗਤਾਰਹੈਤਿਸਰੀਤਿਕੇਉਪਦੇਸ਼ਟਾਹੈਂ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਤਦਰ੍ਹੋ(ਲ)ਹੈ(ਗੁਰੂਲ)ਐਸੇ ਲਕਾਰ ਜੋੜ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਦੋਃ॥ਦਿਵ ਦੀਪਤਿ ਭੈਭੂਮਿਭਨ ਅਹਲਾਦਨਪੁਨਪਵ ਨ॥ ਦਾਨਮਿਲਾਪਾਸੈਜਪੂਲੈਯ ਸਾਧਨਲਾਪੁਨਲਵਨ॥ ੧॥ ਮਾਨਸਵਰਨਲਕਾਰ ਭਨ ਸ੍ਰਾਂਤਿਨ ਭੀ ਪੁਨ ਹੋਇ ॥ ਪੰਦ੍ਰਹ ਅਰਥਲਕਾਰਕੇ ਜਾਨਤਹੈਂ ਕਬਿਲੋਇ ॥ ੨॥ ਪੁਨਾ ॥ਲਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਗੁਰੂ ਪਦਕਾਸੰਬੰਧਕਰ ਅਰਥਕਰਨਾ(ਗੁਰੂਲ) ਅਰਥ ਗੁਰੂਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੈਸੇ ਹੈਂ (ਲ) ਕਹਿਯੇਦੀਪਤੀ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪਹੈਂ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੇ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਹੈਂ ਦਿਵ ਸੂਰਗ ਅਰਥਮੇਂ ਇੰਦ੍ ਲੋਕ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੋਖਜ਼ਤਦਰੂਪਹੈਂ ਪੂਨ ਭੈਰੂਪਹੈਂ ਦੁਸ਼ਟ ਅਰਧਮ ਕਰਤਾ ਅਸੁਰਭਾਵਨਕੇਪ੍ਰਤੀਯਮਰਾਜਾਦਿਰੂਪਕਰ ਕਿਉਂਕਿ ਭੈਕੋਹੀ ਧਰਮ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ਭੈ ਨ ਹੋਇ ਤੌ ਜੀਵੋਂਕੀ ਧਰਮਮੇਂ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਨ ਹੋਇ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੈਕੇਗੁਰੂਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਭੈਕੌਭੈਰੂਪ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸਿਖਜ਼ਕੋ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਭੈ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਪੁਨਾ ਭੂਮਿਰੂਪਹੈਂ ਪੂਰਬਵਤ ਪੁਨਾ ਅਹਲਾਦਨ ਕਰ ਆਨੰਦਦ ਤਾਹੈਂ ਸਭ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਚੰਦ੍ਰਾਦਿਰੂਪਕਰ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥

ਆਨੰਦ ਕੌ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਪਵਨਰੂਪ ਹੈਂ ਪੂਰਬਵਤ ਪੁਨਾਦਾਨਰੂਪਹੈਂ ਦਾਨ ਨਾਮ ਦੰਡ ਕੋ ਭੀਹੈ ਔਰ ਧਨਾਦਿ ਦਾ ਤ੍ਰਿਤ੍ਵਮੇਭੀ ਹੈ ਸੋਉਭੈਬਨਸਕਤਾਹੈ ਦਾਨਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖਯ ਯੁਕ੍ਰੀ ਹੈ ਜੋ ਮੇਘਵਾਰਿਦ ਹੈ ਤਿਸੁਕੀਤੌ ਸਭਿਕੋਊ ਰਾਵਰੰਕਇਛਾ ਕਰਤਾਹੈ ਅਰ ਸਮੁਦ੍ਰਵਾਰਿਧਹੈ ਤਿਸਕੀਕੋਊ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਸੀਤੇ ਸਰਬ ਕੌ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਯਦਾਨਰੂਪਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਦਾਨਕੋਦਾਨਗੁਰੂਰੂਪਹੈਂ ਅਰਥਾ ਤ ਜੈਸੇ ਦਾਨ ਕੌ ਸਭਿ ਕੋਊ ਚਾਹਿਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਦਾਨ ਨਾਮ ਗਜਮਦਕਾਭੀ ਹੈ ਗਜ ਰਾਜ ਭੂਖਨ ਰੂਪ ਸੋ ਅਈਰਾਵਤ ਵਾ ਗਨੇਸ਼ ਰੂਪ ਜਗਤ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਸੋ ਇਨ ਕਾ ਦਾਨਰੂਪ ਹੈਂ ਵਾ ਯਹੀਰੂਪ ਹੈ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ॥ ੪੬ ॥ਪੁਨਾ॥ ਮਿਲਾਪਰੂਪਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਨ੍ਵਿਤ ਹੈਂ ਚਰਾਚਰ ਕੇ ਸਾਥ ਅਕਾਸ਼ਵਤ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਮਿਲਾਪਵਤਆਨੰ ਦਦਾਤਾਹੈ ਜੈਸੇ ਮਿਤ੍ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿਮਿਲਾਪ ਸੇਂ ਆਨੰਦ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਪ ਸੇ ਆਨੰਦ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਪ ਮਿਲਾਪਕੋ ਭੀ ਮਿਲਾਪ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਦਾਤਾਹੈਂ ॥ ਅਰ ਮਿਲਾਪਕਰ ਸੰਯੋ ਗਾਭਿਮਾਨੀ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀਆਨੰਦ ਜਨਕਾ ਸਿ ਖਜ਼ਕਹੈਂ ਤਥਾ ਸੰਯੋਗ ਵਿਜੋਗ ਦੁਇਕਾਰਚਲਾਵੈਲੇਖੇ ਆਵ ਹਿਡਾਗ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਲਖਜ਼ਨਾਕਰ ਤਤ੍ਵੰਪਦਕਾ ਬ੍ਰਹਮਸੌਂਪਰਿ ਸੋਧਨਦੁਆਰਾ ਅਈਕਕਰਤਾਹੈਂ ਸੋਗੁਰੂਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਆਸ

ਯਨਾਮ ਗਿਆਨਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇਜਲਾਸ਼ਯ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾਸ਼ਯ ਅ
ਰਥਾਤ ਅਧਿਸ੍ਥਾਨਰੂਪਹੈਂ ਚਰਾਚਰਕੇਗੁਰੂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਸ
ਯ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯਕੋਨਾਮ ਭੀ ਹੈ ਸੋਆਸਜਪਰਮ ਗੰਭੀਰ ਕਥਨ
ਸੇਬਿਨਾ ਕਿਸੀਸੋਂਜਾਨਾ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ਅਰਥਾਤ ਦੁਸਤਰਹੈ
ਸੋਤਦਰੂਪਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ॥ਯਥਾ ਗੀਤਾਸੂ॥ਮੋਨੰਚੈਵਾਸਮਿਗੁਹਜਾ
ਨਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਪ੍ਲਜ਼ਰੂਪ ਹੈਂ ਪ੍ਲਯਕਰਲੈਕਰਤਾ ਹੈਂ ਕਾਲਾ
ਦਿਕੋਂਕੇਭੀ॥ਕਿੰਵਾ॥ਜੋਲੈਕਰਤਾਹੈ ਸ਼ਿਵਾਦਿਕ ਤਿਨਕੇਭੀਗੁਰੂ
ਹੈਂ ਗਜ਼ਾਨਾਦਿਉਪਦੇਸ਼੍ਟਾਰਮਾਦਿਰੂਪ॥ਕਿੰਵਾ॥ਪ੍ਲਜ਼ਕਾ ਪ੍ਰਕਾ
ਰਸਿਖਜ਼ਕਹੈਂ ਯਮਕਾਲਾਦਿਕਾਕੋਂ।ਪੁਨਾ।ਸਾਧਨਰੂਪਹੈਂ ਵਾ ਸਾ
ਧਨਤ੍ਵਾਵਛਿੰਨਸਾਧਨਕੇਗੁਰੂਹੈਂ ਮੋਖਜ਼ਪ੍ਯੰਤ॥ ਕਿੰਵਾ॥ਲਵਨ
ਰੂਪਹੈਂ ਲਵਨਰਸਰੂਪ ਸਰਬਕੋਪਰਮਪ੍ਰਿਯ॥ਵਾ॥ਲਵਨ ਜਿ
ਸਕਾਖਾਯਾ ਜਾਇ ਤਿਸਕਾ ਬੁਰਾਨਹੀਂਹੋਯ ਸਕਤਾ ਕਿਸੀਸੋਂ
ਸਪਤਵਤ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਮਧੁਰਾਦਿ ਰਸੋਂਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਹੋਜਾਇ ਤੋ
ਹੋਇਜਾਯ ਪਰੰਤੁ ਯਹਰਸ ਤਜ਼ਾਗਨਾ ਕਠਨ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਲਵਨਵਤ ਸਭਿਕੋ ਪ੍ਰਿਯਹੈਂ ਜੈਸੇ ਅਨੰਤਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਜ਼ੰਜਨਾ
ਦਿਕ ਕਿਸੀ ਕਾਂਮ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਲਵਨ ਬਿਨ ਤੈਸੇਗੁਰੂਬਿਨਾ
ਕੋਊ ਬਜ਼ਵਹਾਰ ਮੋਖਜ਼ਪ੍ਯੰਤਸਿੱਧਨਹੀਂਹੋਤਾ ॥ ਯਥਾ ॥ਬਿਨ
ਗੁਰਘਾਲਨਪਵਈਥਾਇ॥ਯਹਤੋ ਸਰਬਵਾਦੀਪ੍ਰਤਿਵਾਦਿਯੋਂ
ਕਾਸਿਧਾਂਤ ਸਰਬਕਾਇਸ਼ਟਹੈ॥ਇਹਾਂਗੁਰੂਪਦਮੈਅਨ੍ਵੈਵਯਤਿ
ਰੇਕਕਰਬਹੁਤ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਅਪੇਖਜ਼ਤ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗੁਰਬ
ਰਅਕਾਲ ਜੈਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀਫਤਹ ਤੈਸੇ ਯਹਭੀ ਖਾਲ

ਸਾਜੂਕਾ ਮਿਲਾਪਮੈਏਕ ਸਦਾਚਾਰ ਹੈ ਜੈਸੇਇਤਰਪੰਥੋਕੇ ਹੈਂ
ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੀਤਾਰਾਮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰਹਰਾਸ ਗੁਰਪੁਰਬਾਦਿ
ਸਮਾਜਮੇ ਜਬਾਬਸ੍ਥਾਲਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗ਼ੀਧਰਜੂਨੇ ਉਚਾਰਨ
ਕੀਯਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ॥ ਗੁਰਬਰਅਕਾਲ ਯਹਿਤੋ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੈਸੇ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀਫਤਹ ਅਰਸਤਿਸ੍ਰੀਅਕਾਲ ਯਹ ਜਬਾਬਹੈ
ਜੈਸੇ ਬੋਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀ ਫਤਹ ਇਸ ਜੁਵਾਬ ਸਵਾਲ
ਵਤ ਯਹਭੀਬੋਲਾਹੈ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾਖ਼ਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਜੀਕੀਫਤਹ ॥ ਤਥਾ ਬੋਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾਖ਼ਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ
ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤਹ॥ ਯਹ ਜਵਾਬਹੈਸੋਇਹਤੋਸਾਮਾਨਜ਼ਤੇ
ਸਰਬਤ ਖ਼ਾਲਸੇ ਜੀਕੇ ਲੀਏਹੈ॥ਅਰ ਗੁਰਬਰਅਕਾਲ ਯਹ
ਸਵਾਲ ਔਰ ਸਤਸ੍ਰੀਅਕਾਲ ਇਹੁਜਵਾਬ ਜੋਦੁਮਾਲੀਏ ਸਿੰ
ਘਹੈਂ ਦੁਮਾਲਾਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਬੀਰਰਸ ਮੇਲੀਨ
ਜਲਮਛਲੀਵਤ ਤਿਨਕੇਵਾਸਤੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਕਲਗ਼ੀਧਰ
ਜੂ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏਹੈਂ ਐਸੇ ਜਾਨ ਲੀਜੀਐ ॥ ਕਿੰਵਾ
॥ ਗੁਰਬਰਅਕਾਲ ਦਸਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਜੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਹੈਂ
ਕਿ ਗੁਰਬਰ ਹੇਪੁਰਖ ਗੁਰੋਂਕੋਂਬਰ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੋਂਕੀ ਸਰ
ਨਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਇ॥ਜੈਸੇਕਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਰਕੀ ਸਰਨਕੋਂ ਪ੍ਾਪ
ਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ॥ ਤਬ ਅਕਾਲਕਜ਼ਾਕਿ ਅਕਾਲਰੂਪ
ਹੋਵਹਿਗਾ ਅਨਜ਼ਥਾ ਕਾਲਤੁਝਕੋ ਕਬੀ ਨ ਛੋਡੈਗਾ ਅਨੰਤ
ਜਨਮੋਮੇ ਨਿਸ਼ਪੀਡਨ ਕਰੈਗਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗੁਰਬਰਅਕਾਲ
ਯਹ ਉਪਦੇਸ਼ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿਹੋਜੀਵ ਜੇਕਰ ਤੁਝਕੋ

ਘਰਘਰਪ੍ਰਣਾਮ ॥ ਚਿਤਚਰਨਨਾਮ ॥ ਟੀਕਾ ਤਿਸ਼ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੋ ਘਰਘਰ ਪ੍ਰਤਿ ਗ੍ਰਹ ਮੇ ਪ੍ਰਣਾਮਨਾਮ ਨਮਸਕਾਰਾਂ ਸਭਿਜੀਵ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਬਾਨੀ ਮੇ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਰੀਤੀਕਰ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਘਰਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਹੈ ਸੋ ਸਭਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਮਧਯਾਂਤਮੇ ਨਮਸ ਕਾਰੈ ਕਰਿਰਹੇਹੈ ॥ ਭਿੰਨਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਘਰਨਾਮ ਰਿਦੇ ਕਾ ਸੋ ਰਿਦੇ ਮੈ ਨਮਸਕਾਰੈ ਕਰਰਹੇਹੈਂ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਘਰਨਾਮ ਰਿਦਾ ਦੂਸਰਾ ਘਰਨਾਮ ਸ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪ ਤਿਸ ਮੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਨਾਮ ਪਰਿਣਾਮ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਰਿਦੇਕੋ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੇ ਪ੍ਰਵਾਹੀਕਾਰ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਮੋਖਜ਼ਾਦਿ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਇੱਛਾ ਕਰ ਜਿਸਕੀਸੋ ਇਸੀਤੇਮਹਾਰਾਜ ਕਥਨਕਰਤੇਹੈਂ ਕਿ ਘਰ ਘਰਪ੍ਰਣਾਮ ॥ ੪ ॥ ਚਿਤਚਰਨਨਾਮ ॥ ਚਿਤ ਮੇ ਚਰਨੋਂ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਮੁਖਕਰ ਨਾਮੋਚਾਰਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਭਗਤਜਨ ਚਾਰਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ॥੧॥ਕਿੰਵਾ ॥ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹਮਾਰੇ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਯਹ ਦਾਨ ਯਥਾ ॥ਰਾਜਨਚਾਹੋਮੁਕਤਿਨ ਚਾਹੋ ਮਨਪ੍ਰੀਤਿਚਰਨਕਮਲਾਰੇ ॥ ਚਰਨਕਮਲਕੀਮੌਜਕੋ ਕਹੁਕੈਸੇਅਨੁਮਾਨ ॥ ਕਹਿਬੇਕਉ ਸੋਭਾਨਹੀਦੇਖਾਹੀਪਰਵਾਨ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਕਲਜ਼ਾਨਮਹਲਾ ੫ ॥ ਚਰਨਕਮਲਸੰਗਲਾ ਗੀਡੋਰੀ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਮੇਰੇਮਾਥੇਲਾ ਗੀਲੇਧੂਰਗੋਬਿੰਦਚਰਨਨਕੀ ॥ ਸੁਰਨਰਮੁਨਿਜਨਤਿਨਹੂੰਤੇਦੂਰਿ॥੨॥ਕਿੰਵਾ॥ ਰਕਾਰਕਾਲ ਕਾਰਕਰਕੇਅਰਥਕਰਨਾ (ਚਲਨ) ਨਾਮਤੁਝਕੇਨਾਮਸੇ ਚਿਤ

ਕਿਸੀਬਰਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤੋ ਇਤਰਦੇਵਤਾ ਕੋਂ ਛੋਡਕਰ ਬਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂਕੀ ਸ਼ਰਨਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕਜੋਂ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰ ਅਕਾਲ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ॥ ਨਾਨਕਦਾਸ ਕਹੁਗੁਰ ਵਾਹਿ । ਸਾਰਾਸ਼ਬਦ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ॥ਔਰ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੋ ਸਦੀਵਕਾਲ ਕਾ ਭੈ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰਚਹਿਯੇ ਕਿ ਜਿਨਕੋ ਆਪਹੀ ਕਾਲਕਾ ਭੈ ਹੈ ਅਰੁਜੋ ਤਿਨਕੀ ਸਰਨਕੋ ਜਾਹਿਗਾ ਤਿਸਕੋ ਕੈਸੇ ਬਚਾਇਸਕੈਂਗੇ ਔਰ ਗੁਰੂਕੈਸੇਕਿ॥ ਜੋਜੋਦੀਸੈ ਸੋਸੋਰੋਗੀ । ਰੋਗਰਹਿਤ ਮੇਰਾਸਤਿਗੁਰ ਜੋਗੀ॥ ਜੋਗੀਸ਼ਬਦਕਰ ਕਾਲਕੇਭੀ ਜੇਤਾਹੈਂ ਸਤਿਗੁਰੂ॥ ਔਰਸਭਕੋ ਕਾਲਚਿੰਤਾ ਰੂਪ ਰੋਗ ਲਗਾਹੂਆ ਹੈ ਕਾਸਟਕੋ ਘੁਨਵਤ । ਪਰੰਤੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਕਾਲਪੁਰਖਹੀ ਨੀਰੋਗ ਹੈਂ ਤੋ ਤਿਸਕੀ ਸਰਨ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੀ ਚਹਿਯੇ ॥ ਤਥਾ ਕਬਿਤ॥ ਰਿਧਸਿਧਨਿ ਧਸੁਧਾਪਾਰਸਕਲਪਤਰੁਕਾਮਧੇਨਚਿੰਤਾਮਨਿਲੱਛਮੀ ਸ੍ਵਮੇਵ ਕੀ। ਚਤੁਰਪਦਾਰਥਸੁਭਾਵਸੀਲਰੂਪਗੁਨਭਕ੍ਤਿਜੁਗਤਿ ਮਤਿ ਅਲਖਅਭੇਵ ਕੀ । ਜ੍ਵਾਲਾ ਜੋਤਿ ਜੈਜੈਕਾਰ ਕੀਰਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛਬਿ ਤੇਜਤਪ ਕਾਂਤਿਬਿਭੌ ਸੋਭਾਸਾਧਸੇਵਕੀ ॥ ਆਨੰਦਸਹ ਜਸੁਖ ਸਕਲਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋਟਿਕਿੰਚਿਤ ਕਟਾਖਜ਼ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਾਹਿ ਗੁਰਦੇਵ ਕੀ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਗੁਰੋਰਧਿਕੰ ਨਗੁਰੋਰਧਿਕੰ ਨਗੁਰੋਰਧਿਕੰ ਨਗੁਰੋਰਧਿਕੰ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ਾਸਨਤਹ੪ ਇਦਮੇਵ ਸ਼ਵੰ ੪ ਮਮਸ਼ਾਸਨਤਹ ੪ ਸੋਇਸਪ੍ਰਕਾਰਗੁਰਬਰਅਕਾਲ ਪਦਕਾ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੰਖਜੇਪ ਤੇਯਥਾਮਤਿ ॥ ੧ ॥

ਛਿਜ ਹੈ ਕਜਾ ਨਾ ਸਤੇ ਰਹਿਤਹੈ॥ ਆਜਜਨਬਾਤ॥ ਅਕਾਲਪੁ
ਰਖਕੀ ਆਜ਼ਜ਼ੀ ਕਿਆਕਿ ਦੀਨਤਾਕੀ ਬਾਤਨਹੀ ਹੈ ਸੁਤੰਤ੍ਰ
ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਜਜ਼ ਕਿਆਕਿ ਆਜਜ਼ੀ ਗਰੀਬੀ ਅਰ
(ਨਬਾਤ) ਨਾਮਮਿਸਰੀਕਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ॥ਫਰੀਦਾਸ਼ਕਰਖੰਡਨਿ
ਵਾਤਗੁੜਮਾਖਿਓਂ ਮਾਝਾਦੁਧ ॥ ਅਰਥਾਤ ਗਰੀਬੀ ਨਿਬਾਤ
ਮਿਸ਼ਰੀਵਤ ਮਧੁਰ ਮਨੋਹਰਗਿਆਨੀ ੧ ਮੁਮੁਖਤ੍ਵ ੨ ਅਰ
ਵਿਖਈ ੩ ਸਰਬਕੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਯ ਮਨ ਮੋਹਿਤ ਕਰਤਾ ਹੈਂ
ਬਾਤਾਂ ਜਿਸਕੀਆਂ ਬਾਵਨਰੂਪ ਕੀ ਬਲਕੋਯਾਗਮੇ ਵਾ ਭ੍ਰਿਗੁ
ਪਾਦ ਮਰਦਨ ਸਮੈ ਵਾ ਸਨਕਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਅਜੋਵਿਜੈ ਕੇ ਸਾਪ
ਸਮੈ ਮੇ ਔਰ ਅਨੰਤਸਮੇਮੋਂ ਆਜਜ਼ੀਕੀ ਅਰੁ ਮਧੁਰਹੈਬਾਨੀ
ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਆਜਿਜਨਿਬਾਤ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਯਜਦੇਵ
ਪੂਜਾਸੰਗਤਿਕਰਣਦਾਨੇਖੁ॥ਜਜਨਨਾਮ ਪੂਜਨਾਦਿ ਆ ਕਜਾ
ਸਰਬਓਰਤੇ ਜਜਨ ਕੀ ਬਾਤ ਹੋਰਹੀਹੋਹਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਮੇ ਜਿਸ
ਕੀ॥ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਆਜਜਨਬਾਤ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਿਸਕੇ ਆਜਜ਼ਜੋ
ਦੀਨਭਕੂਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਬਾਤਨਾਂਮ ਪਵਨ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਭੀ ਨਹੀਂ
ਸ੍ਪਰਸ਼ ਕਰਤਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਜਜ਼ਗਰੀਬ ਤਿਨਹੀਕੇਸਾਥ
ਹੈ ਬਾਤ ਜਿਸਕੀ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਹੋਨੇਤੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਆਜਜ
ਨਬਾਤ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਜਜ਼ੋ ਕੋ ਨਿਬਾਤ ਮਿਸਰੀਰੂਪ ਜੋ
ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਆਜਜਨਬਾਤ ॥ ੧੩ ॥

ਮੂਲ ॥ਅਨਝੁੰਝਗਾਤ॥ਅਨਰੰਜਬਾਤ॥ ਟੀਕਾ

ਭਗਵਤ ਕਾ ਜੋ ਗਾਤਸ਼ਰੀਰਹੈ ਸੋ ਅਨਝੁੰਝ ਹੈ ਕਜਾ ਅਪੂਕੰ

ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਇ ॥ ਯਹਦਾਨ ਦੀਜੀਏ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਚਿਤਕਾ ਚਲਨਨਾਮਮੇ ਹੀ ਹੋਇ ਅਨਜ਼ਤਮਤ ਹੋਯ ਕਿਸੀ
ਵਿਸ਼ੇਮੈ ॥੪॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਉਪਦੇਸ਼ਖਾਲਸਾਜੂਕੇਪ੍ਰਤਿਹੈਜੋਹੇ ਖਾਲ
ਸਾ ਜੀ ਸਰਬਕਾਲ ਮੇਏਹੀ ਯੇਹੀਕਾਮ ਚਹੀਏ ਕਿ ਚਿਤ
ਚਰਨਨਾਂਮ ਚਿਤਤੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕੇ ਚਰਨੋਂਮੇਂ ਲਗਾਰਹੇ ਅਰੁ
ਰਸਨਾਕਰ ਔਰਮਧੁਰਾਦਿ ਰਸਕੋ ਤਜਾਚਾਕਰਨਾਮਹੀਕੇ ਰ
ਸਿਕਹੋਈਐ॥੫॥ਕਿੰਵਾ॥ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਆਪਕਾਜੋ ਨਾਮ
ਹੈ ਔਰ ਚਰਨ ਆਪਕੇ ਜਗਤ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰਕ ਸੰਸਾਰ
ਸਾਗਰਮੇ ਜਹਾਜ਼ ਰੂਪ ਸੋਚਿਤਕਿਆਕਿ ਚੈਤਨਜ਼ਰੂਪਹੈਂ ਨਾ
ਸੀਪਰਿਣਾਮੀ ਨਹੀਹੈ॥੬॥ਕਿੰਵਾ॥ ਰ ਕਾ ੜ ਜਾਨਿਏ ਅਰਥ
ਕਿਆਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਤ ਚਿਤਮੇ ਨਾਮਕਾ ਚੜਨ
ਹੋਯ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬਕਾਲ ਨਾਮਆਪਕਾ ਚਿਤਰੂਪ ਸਿੰਘਾਸ
ਨ ਪੈ ਆਰੂਢਰਹੇ ॥੭॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਚੜੇਨਚਿਤਨਾਮਸੇ ਕਿਆ
ਉਪਰਾਮ ਨ ਹੋਯ ॥੮॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਨਾਂਵ ਔਨਾਵ
ਕਰਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਨਿਏ ਅਰਥ ਕਿਆਕਿਹੋ ਭਗਵਾਨ ਆਪ
ਕੇ ਚਰਨਰੂਪ ਜਹਾਜਪੈ ਚਿਤ ਆਰੂਢਰਹੈਘਰਘਰਪ੍ਰਣਾਮ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਛਿਜਗਾਤ ॥ ਆਜਜਨਬਾਤ॥ ੧੬੯

ਟੀਕਾ— ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਸਚਿਦਾਨੰਦ
ਰੂਪਗਾਤ ਅਨਛਿੱਜ ਹੈ ਵਾ ਤੁਮਅਨਛਿਜਗਾਤ ਹੋਵੋਗੇ ॥੧॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਤਿਸਕੀ ਸਰਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵਹੁ ॥
॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋਗਾਤ ਕਜਾ ਗਾਯਕ ਹੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਤੇ ਅਨ

ਪ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਝੂਝਨੇ ਸੋ ਰਹਿਤਹੈ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਝਗੜੇ ਸੋ ਰਹਿਤ ਅਦ੍ਵੈਦ੍ਰਹੈ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਬ੍ਰਿਸ਼ਟੀਪਵਨਕਾਨਾਮ ਝੰਝ'ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਵਨਾਦਿ ਸੰਬੰਧਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥੪॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਭਗਵਤ ਕੇ ਗਾਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਜਸ ਗਾਇਨ ਕਰਤਾਹੈਂਸੋ ਅਨਝੰਝਹੈਂਤਿਨਕੋ ਸੰਸਾਰਝਗੜਾ ਝਾਂਝਾਂ ਕੋਊ ਨਹੀ ਹੈ ॥੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਪ੍ਰਕੰਪਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਬ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਵਨ ਕਾ ਨਾਮਝੰਝਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੁਖਦਾਤਾਂ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਹੋਤਾਹੈ ਜੋ ਭਗਵਤਕੇ ਜਸਕਰ ਗਾਤਾ ਕਿਆ ਗਾਇਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੌ ਅਨਝੰਝਹੈ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਪਵਨ ਭੀ ਨਹੀ ਸਪਰਸ ਕਰਤਾ ਔਰ ਕਿਆਕਥਨ ਕਰਨਾਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਰੇਮਨਗਹੁ ਹਰਿਨਾਮਕਾਓਲਾ ॥ ਤੁਝੈਨਲਾਗੈਤਾਤਾਝੋਲਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਝੰਝ ਨਾਮ ਝਗੜਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸੰਸਾਰਕ ਝਗੜਿਓਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਤੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਗਾਯਨਕਰਤੇਹੈਂ ॥ਝਗੜੇ ਔਰ ਭਗਵਤ ਕੀਰਤਨ ਕਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਨੇਤੇ ਪੂਰਬ ਪਛਮ ਵਤ ਇਸੀਤੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨਝੰਝਗਾਤਹੈ॥ ਇਸੀਤੇ ਅਨਰੰਜਬਾਤ॥ ਰੰਜਰਾਗੋ ਧਾਤੂਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰੰਜ ਪ੍ਰੀਤੀਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਨਰੰਜ ਹੈ ਰਾਗਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿਸੀ ਸੋ ਰਾਗ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਵਸਤੂਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰੰਜਨਾਮ ਖਫਕੀ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਮੁਕਾ ਅਮੁਕੇ ਪੈ ਰੰਜ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਗੁਸੇਹੈ ਸੋ ਭਗਵਤਅਨਰੰਜ ਹੈ ਸਦਾਸ ਚਦਾਨੰਦ ਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ਦ੍ਵੈਸ਼ਵਿਸ਼ੈਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ॥

੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਵਾਤਨਾਮ ਮੁਖਕਾ ਹੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਨਰੰਜਬਾ ਤ ਨਹੀ ਕਿੰਤੁ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਬਦਨ ਹੈ ਸਰਬਦਾ॥ਰੰਜ ਫਾਰਸੀ ਲਫਜ਼ ਹੈ ਅਰੁ ਬਾਤ ਹਿੰਦੀ ਹੈ ਸੋ ਜਹਾਂ ਏਕ ਸੌਦੇਵਿਖੈ ਦੋ ਖਰੀਦਾਰ ਹੋਵਹਿ ਤਹਾਂ ਰੰਜਗੀਕੀ ਬਾਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾ ਰਾਜ ਪੂਰਨਕਾਮ ਹੈ ਇਸਕਰ ਰੰਜਗੀ ਕੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਕੌਤਕ ਮਾਤ੍ਰ॥ਜਿਸਕੀ ਇਛਾ ਕਰੈ ਤਿਸਕਾ ਕੋਊ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਨਹੀਹੈ ਰੁਕਮਣੀਆਦਿ ਹਰਣਕਾਲ ਮੇ ॥ਪੁਨਾ॥ ਕਿਸੀ ਦਾਸਪਰ ਕੋਊਖਫੇਹੋਇਤਬ ਰੰਜਗੀ ਕੀ ਬਾਤਹੋਤੀਹੈ ਸੋ ਯਹਐਸੀਸਰਕਾਰਹੈ ਕਿਦਾਸੋਂਪੈ ਕਬੀਖਫੈ ਹੋਤੀਨਹੀਚਾਹੇਕੇਤਾਅਪਰਾਧਕਰੈ॥ਤਥਾ॥ਮਿਠਬੋਲੜਾਜੀਹ ਰਿਸਜਣਸੁਆਮੀਮੋਰਾ ॥ ਹਉਸੰਮਲਥਕੀਜੀਓਹਕਦੇਨਬੋ ਲੈਕਉੜਾ ॥ ਕਉੜਾਬੋਲਨਜਾਨੈ ਪੂਰਨਭਗਵਾਨੈ ਅਉਗਨ ਕੋਨਚਿਤਾਰੇ॥ਪਤਤਪਾਵਨਹਰਿਬਿਰਦਸਦਾਏ ਇਕਤਿਲਨ ਹੀਭੰਨੈਘਾਲੇ॥ਪੁਨਾ ਦੋਹਾ ਪ੍ਰਭਤਰੁਤਰੁਕਪੜਾ ਰਪਰਤੇਕੀਏ ਆਪਸਮਾਨ ॥ ਤੁਲਸੀਕਹੁੰਨਰਾਮਸੇ ਸਾਹਿਬ ਸੀਲਨਿਧਾਨ

ਅਨਟੁਟਭੰਡਾਰ ॥ ਅਨਠਟਅਪਾਰ ॥੧੬੬॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਜੋ ਭੰਡਾਰਹੈ ਸੋ ਅਨਟੁਟਹੈ॥ਤਥਾ ਜਪਜੀ ਮੇ॥ ਦੇਦਾਦੇਲੈਦੇਥਕਪਾਹਿ ॥ ਜੁਗਾਜੁਗੰਤਰਖਾਹੀਖਾਹਿ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕਹੁਕਬੀਰਤੁਮਸਮਰਥਦਾਤੇਚਾਰਪਦਾਰਥਦੇਤਨਾ ਬਾਰ ॥ ਜੈਸੇ ਸਮੁੰਦਰਹੈਸਾਤ ਤਥਾਲਵਨ ਸੂਰਨਾਦਿ ਅਨੰਤ ਅਨੰਤਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂ ਕੀਖਾਨਿਆ ਹੈਂਸੋ ਜਬਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

ਰਚੀਹੈ ਤਬ ਕੇ ਲੋਕਲਗੇਹੈਂ ਪਦਾਰਥ ਇਨਖਾਨਿਓ ਮੇਤੇ ਬਰਤਨ ਮਹਾਂਪ੍ਰਲੈ ਪ੍ਰਯੰਤ ਐਸੇਹੀ ਬਰਤਤੇ ਜਾਇਗੇ ਮੁਕਨਮੈ ਨਹੀਂ ਆਵੈਂਗੇ ॥ ਤਥਾ ॥ ਅਮੋਲਕ ਪਦਾਰਥ ਰਚੇ ਹੈਂ ਅਕਾਲਪੁਰਖੇਨੇ ਜਿਨਮੇ ਆਪ ਮਹਾ ਕ੍ਰਿਪਨਭਾਵ ਕਜਾ ਮਮਤ੍ਵਕਰਕੇ ਤੁਛਰਾਜਾ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵੇਂਸੇ ਦੰਡਲੇਕਰ ਬਰਤਨੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਸਮੁਦ੍ਰਚਾਹੈ ਅਨੰਤਰਤਨੋਕਾ ਭੰਡਾਰ ਤਥਾ ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਭੰਡਾਰਾ ਔਰ ਅਨੰਤਪਦਾਰਥ ਰਚੇਹੈ ਜੀਵਕੇ ਲਿਯੇ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀਸੁਖਮਨੀ ਜੀਮੇ ॥ ਜਹਿਪ੍ਰਸਾਦਿਪੀਵਹਿਸੀ ਤਲਜਲਾ। ਸੁਖਦਾਈਪਵਨਪਾਵਕਅਮੁਲਾ। ਇਤਆਦਿ ॥ (ਅਨਠਟਅਪਾਰ) ਬਹੁੜੇ ਅਨਠਟਹੈ ਭਗਵਤ ਕਿਸੀਕਰ ਠਟਾਹੁਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਜਾਕੀਆ ਹੁਆ ਕਿਸੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਪਾਰ ਹੈ ਪਾਰਾਵਾਰਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਆਡੀਠ ਧਰਮ ॥ ਅਤਿਢੀਠ ਕਰਮ॥

ਅਦ੍ਰਿਸਹੈ ਧਰਮਜਿਸਕਾ ਕਿਆ ਆਦ੍ਰਿਸ਼ਜਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਰਸਟਾਹੈ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਜਕਾ ਸਰਬਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੋਨਾ ਯਹੀ ਹੈ ਧਰਮ ਜਿਸਕਾ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਧਰਮਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤਿਸਕਾ ਧਰਮ ਅਡੀਠਹੈ ਡੀਠਚਾਖਕੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਜਾ ਕਿਸੀਕੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਲਗਤੀ ਤਿਸਕਉ ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਮ ਹੀ ਆਦ੍ਰਿਸਜਹੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲਨਾਦਿ ਕੋਊ ਮਾਲੂਮ ਨਹੀਂਕਰਸਕਤਾਜੋਕੈਸਾਹੈਕਿੰਵਾ॥(ਆ)ਨਾਮ ਸਰਬ ਓਰਤੇਦੇਖੀਤਾਹੈਸਰਬਸ੍ਰਿਸਟੀਪਾਲਨਰੂਪਧਰਮਜਿਸਕਾਵਾ

ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਰਚਨਾ ਯਹੀ ਪ੍ਰਗਟਦੇਖੀਤਾਹੈ ਧਰਮਜਿਸਕਾਸੋਕਹਿਯੇਆਡੀਠਧਰਮਖਾਸਬੀੜਮੇਅਤਢੀਠ ਕਰਮ ਲਿਖਾ ਹੈ ਪਾਠ (ਅਤਿਢੀਠਕਰਮ) ਅਤਜੰਤ ਢੀਠਤਾਈ ਕੇ ਕਰਮਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਜੈਸੇਕ ਗੋਪਿਕਾਸੇ ਦੁਗਧਦਧੀ ਕੀ ਜਾਗਾਤੇਂ ਲੇਨੀ ਔਰ ਅਨੰਤ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਗਰਗਸੰਘਿਤਾਮੇ ਲਿਖਾਹੈ॥ਕਿਕਾਹੂੰ ਗੋਪਿਕਾ ਕੀਦਧੀ ਮਾਖਨਾਦਿ ਚੁਰਾਇਕਰ ਖਾਤੇ ਰਹੇ ਬਹੁਕਾਲ ਜਬ ਏਕਦਿਨ ਵਾਨੈਪਕੜਾ ਅਰ ਜਸੋਧਾਕੇਪਾਸ ਤਾੜਨਾਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤਹੂਈ ਹਾਥਸੇਪਕੜਕਰ ਲੇ ਜਾਤੀਭਈ ਜਬਜਸਮਤ ਕੇ ਪਾਸ ਗਈ ਅਰ ਹਾਥਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਕੋ ਪਕੜੇਹੂਏ ਉਪਲੰਭ ਦੇਤੀਭਈ ਕਿ ਤੁਝਕਾਪੁਤ੍ ਰੋਜ਼ਹਮਾਰੇ ਮਾਖਨਕੋ ਚੋਰਚੋਰਾਇਖਾਤਾਹੈ ਕੇਤੇ ਲਾਖ ਤੁਝਕੇ ਗੋਰੂ ਹੈਂ ਅਰਖਾਨੇਕੋ ਨਹੀਂ ਦੇਤੀ ਇਸਕੋ ਹਮਾਰੇ ਘਰੋਂ ਮੇ ਡੋਲਤਾ ਫਿਰਤਾਹੈ ਮਾਖਨਚੋਰਚਪਲ ਤਥਾ ਤੂੰ ਜਿਸੋਧਾ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਨਹੈ॥ਮਾਈ ਗਊ ਲਾਖਨੋ ਤੁਮਰੇ ਸੁਨੀਅਤ ਮਾਖਨ ਦੇਤਨਰਾਈ। ਡੋਲਤ ਹੈ ਗੋਪਨਕੇਘਰਮੋਂ ਤੁਮਕੋਦਜਾ ਨਆਈ। ਸੂਰਦਾਸ ਪ੍ਰਭੁਕੀ ਯਹਿ ਇਛਾ ਮਾਖਨਖਾਤ ਚੁਰਾਈ॥ ੧॥ ਤਬ ਜਸਮਤ ਕਹਿਤੀ ਭਈ ਕਿ ਦੇਖੋਕੌਨਹੈ ਜਬ ਪੈਲਟਕਰ ਦੇਖੈ ਤੌ ਵਾਹੀਕਾਪੁਤ੍ਰਹੈ ਤਬਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਦੇਖ ਕਰ ਲਜਿਤ ਹੋਤੀਭਈ ਜਬਲਜਿਤ ਹੋਇਕਰ ਹਟੀ ਤਬ ਪੀਛਹੀ ਵਾਕੇਜਾਇਕਰ ਕਹਿਤੇ ਭਏ ਮਾਰਗਮੇ ਆਜਤੋਂ ਤੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਾਹੈ ਜੋ ਫਿਰ ਕਬੀ ਐਸੇ ਕਰੈਂਗੀ ਤੋ ਤੇਰੇ

ਸ਼ਸਮਕਾਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰੋਂਗਾ ਜਬ ਐਸੇ ਕਹਾ ਤਬ ਵੋਹਸੀ ਐਸੇਹੀ ਜਬ ਗੋਪਿਕਾ ਨੇ ਮਨੇਕਰਨਾ ਤਬਵਾਕੋਕਹਿਨਾ ਕਿ ਤੂੰ ਕੌਨਹੈਂ ਗ੍ਰਹਤੋਂ ਮੇਰਾ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਿਕਰ ਦਧਿਮਾਖਨ ਆਪ ਖਾਨਾ ਔਰ ਬਾਂਦਰੋਂ ਕੋ ਔਰੋਪਾਲੋਂਕੋ ਖਿਲਾਨਾ ਅਰ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਬਰਤਨ ਫੋੜਦੇਨੇ ਔਬਛੋਂਕੋ ਖੋਲਦੇਨਾ ਬੇਵਕਤ ਸੋਏ ਹੂਏ ਜੋ ਬਾਲਕ ਹੈ ਪ੍ਯੰਕਪੈ ਵਾਕੋ ਚੂੰਢੀ ਭਰਕਰ ਜਗਾ ਕਰ ਰੁਆਇ ਜਾਨਾ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਅਨੰਤ ਐਸੇ ਕਰਮ ਹੈਂ ਸੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰ ਦਸਮਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੂਕੇ ਤਥਾ ਗਰਗਸੰਹਿਤਾ ਸ੍ਰੀਮਦਭਾਗਵਤ ਸੂਰਸਾਗਰ ਮੈ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ਅਣਬ੍ਰਣਅਨੰਤ।ਦਾਤਾਮਹੰਤ॥ ੧੭੦

ਅਣਬ੍ਰਣ ਕਿਜਾਕਿ ਅਨਬ੍ਰਣ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨੀਰੋਗ ਹੈ ਤਥਾ ਨਿਸਛਿਦ੍ ਹੈ ਅਰ ਅਨੰਤ ਹੈ ਦੇਸਕਾਲ ਵਸਤੂ ਪਰਛੇਦ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜੋ ਅਨਬ੍ਰਣ ਐਸੇਪਾਠ ਹੋਇ ਤਬ ਸ੍ਵਯੰਸਿੱਧ ਸ੍ਵਯੰਭਵ ਸ੍ਵਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਨਿਰੰਕੁਸ ਨਿਸਕੰਟਕਨਿਰੀਹ ਨਿਰਬਾਣ ਨਿਰਲੰਭ ਅਨੰਤ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਅਰ ਅਨੰਤਕਾਵੋਹੀ ਪੂਰਬਵਤ ਅਰਥ ਖਾਸ ਬੀੜ ਮੇਂ ਅਣਬ੍ਰਣ ਅਨੰਤ ਪਾਠ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਦਾਤਾ ਮਹੰਤ ॥ ਮਹੰਤ ਕਜਾ ਬਡਾ ਦਾਤਾ ਹੈ॥ਤਥਾ ਜਪਜੀ ॥ ਬਡਾਦਾਤਾਤਿਲਨਤਮਾਇ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਅਨੰਤ ਜੋ ਪੂਜਜ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਤਿਨ ਕਾ ਭੀ ਦਾਤਾ ਹੈ ਦਾਤਾਰੋਂ ਕਾ ਮਹੰਤ ਵਾ ਮਹੰਤੋਂ ਕਾ ਭੀ ਦਾਤਾਰ ॥ ੩੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿ ਕਲਮਲ ਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ

ਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸੁਵਰਾਜੋ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਯਾਂ ਪਰਮਭਕਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਅਸ੍ਟਾ ਦਸਮੋ ਛੰਦ ਮਧੁਭਾਰਬਜਾਖਜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰਉਤਰ ਪਖਜੇ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧੨ ॥ ਅਸ਼ਟ ਦਸਮੋਛੰਦ ਮਧੁਭਾਰ ਬਜਾਖਜਾ ਸਮਾਪਤਃ॥੧੯॥ਦੁਤੀਓਅੰਸੂ॥੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥੪੯॥

੧ ਓਸਤਿਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਤਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ॥ ਅਥ ਉਨੀਸਮੋ ਛੰਦ ਹਰਿ ਬੋਲਮਨਾ ਲਿਖਜਤੇ ॥ ਹਰਿ ਬੋਲਮਨਾ ਛੰਦ ॥ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੋਂਹਰਿਬੋਲ ਮਨਾ ਛੰਦ ਮੇਂ ਤੁਝ ਕਾ ਸ੍ਤਵਨ ਕਰਤਾ ਹੌਂ ਤਥਾਹਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਰੁਣਾਲਯਹੈਂ ॥ ਅਰਿਘਾਲਯਹੈਂ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਰੁਣਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਾ ਗ੍ਰਹ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰੁਣਾਲਯਹੈ ॥ ਦੈਤਦਾਨਵੋ ਕੀ ਦੇਹਰੂਪ ਉਪਾਧਿ ਆਂ ਨਿਬ੍ਰਿਤਕਰਕੇ ਆਪ ਮੇਲਯਕਰਲੇਵੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਕਰੁਣਾਲਯ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਿਸ ਕੀ ਲੀਨ ਹੁਈ ਹੋਇ ਕਰੁਣਾ ਸੁਭ ਮੇਂ ਕਾਸ੍ਹਾਗ ਨਿਵਤ ॥ਜਲ ਰਸਵਤਭੂਮੀ ਗੰਧ ਵਤ ॥ ਰੂਪਾਗਨਿਵਤ ਨਭ ਸ਼ਬਦਵਤ ਚੈਤਨਜਸ਼ਕ੍ਤਿਵਤ ਸੋ ਕਹਿਐ ਕਰੁਣਾਲਯ ਅਰਥਾਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੈ ॥ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਦਯਾ ਨਿਧਿ ਦੋਖਨ ਦੇਖਤ ਹੈ ਪਰਦੇਤਨਹਾਰੈ ॥ ਰੋਜੀਹੀ ਰਾਜੀ ਬਿਲੋਕਤ ਰਾਜ਼ਿਕ ਰੋਖਰੁਹਾਨਕੀ ਟੋਜ਼ੀਨਟਾਰੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰੁਣਾਨਾਮ ਦੀਨਤਾ ਕਾ ਹੈ ਇਸ਼ਟ ਬਸਤੂ ਕੇ ਬਿਸੋਗਕੇ ਹੂਏ ਬਿਲਾਪ ਪੂਰਬਕਜੋ ਪੁਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਕਰੁਣਾ ਹੈ

ਤੇ ਹੈਂ ਸਿਸੁਪਾਲਕੰਸ ਰਾਵਨਾਦਿਕੌਂ ਕੋ ਤਿਨਕਉ ਕਜ਼ਾ ਖੰਡ
ਨਹੈ ਖੰਡ ਨਾਮ ਚੀਨੀਵਤ ਮਧੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਨ ਕਜ਼ਾ
ਪ੍ਰੇਮਹੈਂ ਕਜੈਂਕਿਤਿਨਕੋ ਭੀ ਭਕੂਹੋਨੇਤੇਵੈਰਭਾਵਕਰਅਧਿਕ
ਭਜਨ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਵਾਸਤਵਤੇ ਬਿਚਾਰਿਐ ਤੌ ਖਲੌਕਾਭੀ ਕ
ਲ੍ਯਾਨ ਕਰਤਾਹੈ ਇਸੀਤੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾਕਿ ਖਲ ਖੰਡ ਨਹੈ
ਖੰਡ ਨਾਮ ਹੈ ਭਿੰਨ ਕਰਨੇ ਕਾ ਸੋ ਭਿੰਨ ਕੋਈਹੋਹੀਨਹੀਂ ਸਕ
ਤਾ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਇਸੀ ਤੇ ਖਲ ਖੰਡਨਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥
ਖਲੇਹੀਂ ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਕੋ ਖੰਡਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਭਾਗਨੇਨਹੀਂਦੇਤੇਇਸੀ
ਤੇ ਖਲਖੰਡਨ ਹੈ ॥੪॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖੰ ਨਾਮ ਅਕਾਸ਼ਕਾ ਹੈ ਅਰ
ਥਾਂਤ ਜੋ ਅਕਾਸਤੁਲਜ ਵਾ ਅਕਾਸ ਪ੍ਯੰਤ ਬਢਨੇ ਵਾਲੇ ਥੇ
ਤਿਨਕੇਪ੍ਰਤਿ (ਭਨਹੈ) ਕਜ਼ਾਦੰਡਦਾਤਾਹੈਂ॥ਗੁਰੂਰੀਥੇਯਥਾ॥ ਜੋ
ਆਸਮਾਨਨਮਾਵਨੀ ਤਿਨਨਕਨਥਾਂ ਪਾਇ ॥ ਸੋ ਸੁੰਦੋਪਸੁੰਦ
ਮਧੁਕੈਟਭਾਦਿ ਅਨੰਤਜਾਨ ਲੀਜੀਏ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਲ
ਕਰਕੇ ਕਰੂਰ ਸ੍ਵਭਾਵ ਔਰ ਖੰਡਨ ਕਰਕੇ ਸੰਤਜਨ ਮ ਧੁਰ
ਸੀਤਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸ੍ਵਭਾਵ ਯੇ ਦੋਨੋ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਜਿਸ ਮੇ ਨ
ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਖਲ ਖੰਡਨ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਖ॥ਨਭੁਜਿਸ ਮੇਂ
(ਲ) ਕਜ਼ਾ ਲੀਨ ਹੋਇ ਆਕਾਸੋਪਲਖਜ਼ਤ ਪੰਚਮਹਾਭੂਤ
ਔਰ ਖੰ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ਰਯਮਨਾਦਿਕ ਜਿਸਮੇਂ ਲਗਾਏ ਹੁਏ ॥੭॥
ਨਾਮ ਰੁਦ੍ਰ ॥ਪੁਨਾ ॥੭॥ ਨਾਮ ਤ੍ਰਾਸ ਸੋ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿ ਕਾਲਰੂਪਕਾ
ਹਰਨ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹਿਏ ਖਲ ਖੰਡਨ (ਹੈ) ਸਤਾਕਾ ਬਾਚਕਹੈ
॥੮॥ ਮਹਿਮੰਡਨ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀ ਕਾ ਭੂਖਨ ਹੈ ਸਗੁਨਮੂਰਤੀ

ਸੋ ਜੋ ਭਗਤੋਂਕੀਦੀਨਤਾਕੀਲੀਨਤਾਕਰੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਕਰੁਣਾ
ਲਯਹੈਂ ॥ ਹੈ ਅਸ੍ਤਿਕਾ ਬਾਚਕਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭਗਤਜਨੋ
ਕੀਜੋਕਰੁਣਾ ਕਜ਼ਾ ਦੀਨਤਾਸੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤਿਸ ਕਾ ਆਲਯ
ਕਜ਼ਾ ਪਾਤ੍ਰਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਭਗਤ ਜਨ ਜਿਸਕੀ ਕਰੁਣਾ ਕਾ
ਪਾਤ੍ਰ ਹੋਹੈਂ ਸੋ ਕਹਿਐ ਕਰੁਣਾਲਯ ॥ ੬ ॥ ਅਰਿਘਾਲਯਹੈਂ
॥ ਅਰਿਸ਼ਤ੍ਰੁਨਕਾ ਨਾਸ਼ਕਹੈਂ ਅਰੁ ਭਗਤ ਵਛ੍ਛਲਦੀਨਬੰਧੁ ਹੈਂ
ਪਤਿਤ ਪਾਵਨਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਛ॥ ਘਕਾਰਕੇਵਲ ਬਧਾਰਥ ਮੇਂ
ਅਰੁਲਯ ਲੀਨਤਾਮਹੈਂ ਅਰਥਾਂਤ ਅਰਿ ਰਾਵਨਕੰਸਾਦਿਕੌਂ
ਕਾ ਘਾ ਕਜ਼ਾ ਨਾਸ ਕਰ ਜੋ ਲੈ ਕਰਲੇ ਆਪਮੈਂ ਤੇ ਕਹਿਐ
ਅਰਿ ਘਾਲਯ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਰਿਘਾ ਨਾਮ ਅਰਘ ਪ੍ਰਦਾਨ
ਪਾਤ੍ਰਕਾ ਤਦਪੁਲਖਜ਼ਤ ਪ੍ਰੋਖਜ਼ਣੀ ਪਾਤ੍ਰ ਸਰੁਵਾਦਿਸੰਪੂਰਣ
ਯਾਗਕੇ ਤਦੋਪ ਲਖਿਤ ਕ੍ਰਿਆ ਸਰਬ ਪਾਤ੍ਰੋ ਕਿਆਂ ਯਜਮਾਨ
ਅਰੁ ਹੋਤਾ ਰਿਤ੍ਵਿਜ ਆਧੁਰਯੂਯਜਮਾਨ ਪੁਰੋਹਿਤ ਸਰਬਪਾਤ੍ਰੋ
ਕੇ ਸਹਿਤ ਕ੍ਰਿਆਸਹਿਤ ਫਲੌਂਕੇ ਯੇ ਜਿਸ ਮੇਂ ਲੀਨ ਹੋਇ
ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਯਗਜ਼ਮੂਰਤੀ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਰਿ ਘਾਲਯ ॥ ੩ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਘਾ ਲੈ ਨਾਮ ਪਾਵਨਕਾ ਸੋ ਅਰਿ ਦੁਸ਼ਟ ਦੈਤਾਸੁਰ
ਸ੍ਵਭਾਵ ਵੇਦਸੰਤ ਨਿੰਦਕ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਨਰਕਜਾਲ ਮੇਂ
ਘਾਲਨ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਰਿਘਾਲਯ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਖਲਖੰਡਨਹੈਂ॥ਮਹਿਮੰਡਨਹੈਂ॥੧੭੧

ਟੀਕਾ—ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਕੇ ਖੰਡਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਲ
ਖੰਡ ਨਹੈਂ ਕਾਕੁਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਲੋਕ ਜਿਨਕੋ ਖਲ ਕਹ

ਰਥਕੁਸਾਦਿ ਕੀਏਹੂਏਹੂਏ ਭੀ ਸਤਿਨਾਮਾਦਿਰੂਪ ਅਕਾਲ
ਪੁਰਖਤੇਬਿਨਾ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਕੁਛ ਹੋਤਾਹੀ ਨਹੀ ਰੰਚਕ ਭੀ
ਇਸੀਤੇ ਭਗਵਤਕਾਨਾਮ ਮਹੀਮੰਡਨਹੈ ॥੨॥ ਵਾ ॥ ਮਹੀ ਮੰ
ਡ ਨ ਹੈ ਕਿਆਜਿਸਕੀਮਹਿਮਾਂਕੋਕਿਸੀਕਾ (ਡ) ਨਾਮਡਰਨ
ਹੋਇ ਸੋਮਹੀਮੰਡਨਹੈ ॥੩॥ ਵਾ ॥ ਮ ॥ ਲਖਜਮੀ ਤਿਸਕੇ ਹੀ
ਕਹੀਏ ਰਿਦੇਕੋ ਮੰਡਨਹੈਂਅਰਥਾਤ ਰਾਧਾਰੁਕਮਣਿਆਦਿਕੇ
ਛਾਤੀਕਾਭੂਖਨਹੈਂ ਭੁਜਾਕਰ ਆਲਿੰਗਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥੪॥ ਵਾ ॥
ਮ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੇ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਨਾਮਰਿਦੇ ਮੇ ਰਿਦੇਕਾ
ਭੂਖਨਹੈਂ ॥੬॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮਹਿਮੰਡਨ ਹੈਂ ਮਹੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੇ
ਕੋਊ ਤੁਝਕੋ ਮੰਡ ਨਹੈ ਮੰਡਨ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤਾ ॥੭॥ ਕਿੰਵਾ
॥ ਭੂਖਿਤਨਹੀ ਕਰਸੱਕਤਾ ॥੮॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮੰਡਨ ਮਰਦਨ
ਕੋਊ ਕਰਨਹੀ ਸਕਤਾਹੈ ਮੰਡਨਭੂਖਨਾਰਥ ਮੇ ਸਰਬਦਾਬਜ
ਕਾ ਅਭਾਵਹੋਨੇਤੇਸਭਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਦਾਨਹੋਨੇਤੇਕੋਊਭੂਖਤਨ
ਹੀਕਰਸਕਤਾਰਾਜਾਕੋਊਬਿਸੇਸ਼॥ਦਾਸਵਤਅਰਮਰਦਨਅਰ
ਥ ਮੇ ਅਧਿਕਬਲਿਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਮਹੀਮੰਡਨ ਹੈਂ ॥੯॥

ਮੂਲ ॥ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰਹੈਂ ॥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨਜਗਤਕਾਸ੍ਵਾਮੀਤੂੰ ਹੈਂ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕੋਂ
ਮੇ ਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਵ ਅਰੋਪਿਤਹੈ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਕੀ ਅਪੇਖਜਾ ਕਰਕੇ
ਖੰਡਮੰਡਲੇਸ੍ਵਰਵਤ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਗਤੇ ਕਜਾ ਜਗਤ ਮੇ
ਸ੍ਵਰਹੈ ਕਜਾ ਆਪਸਾਖਜਾਤ ਜਗਤਮੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈਂ ॥ ਕਾ
ਰਨਕਾਰਯਰੂਪਕਰ ਨਿਰਗੁਣਰੂਪਕਰ ਵਾ ਸਾਖਜਾਤ ਔਤਾਰ

ਕਰ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੂਖਮਸੱਤਾਰੂਪਕਰ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਮਹੀਪੂਜਾਰਥ ਮੇ ਹੈ ਪੂਜਾਕਾ ਮੰਡਨ ਭੂਖਨਹੈਂ ਪੂਜਾਇਤਰੋਂ
ਕੋ ਭੂਖਿਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਅਰੁ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪੂਜਾ ਕੋ ਭੀ ਭੂਖਿਤ
ਕਰਤਾਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੀਤਾਸੂ ਸਪੁਦਸਾਧਜਾਯੇ ॥ ਓਂਤਤ ਸਦਿਤਿ
ਨਿਰਦੇਸ਼ੋ ਬ੍ਰਹੱਮਣਸਤ੍ਰਿਬਿਧਹ ਸਿਮ੍ਰਤਹ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣਸਤੇਨ
ਵੇਦਾਸ੍ਚਯਗਜਾਸ੍ਚ ਵਿਹਿਤਾਪੁਰਾ ॥੨੩॥ਤਸਮਾਦੋਮਿਤਯੁਦਾਹ੍ਰ
ਤਯਯਗਜਦ ਨ ਤਪਹ ਕ੍ਰਿਯਾਹ ॥ ਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇਵਿਧਾਨੋਕ੍ਤਾਸਤ
ਤੰਬ੍ਰਹਮਵਾਦਿਨਾਂ ॥੨੪॥ ਸਦਭਾਵੇਸਾਧੁਭਾਵੇਚ ਸਦਿਤਯੇਤਤ
ਪ੍ਰਯੁਜਯਤੇ॥ਪ੍ਰਸ਼ਸ੍ਤੇਕਰਮਣੀਤਥਾਸਛਬਦਃਪਾਰਥਯੁਜਯਤੇ॥
੨੫॥ਯਗਜੇਤਪਸਿਦਾਨੇਚਸਿਥਤੀ ਸਦਿਤਿਚੋਚਯਤੇ॥ ਕਰਮ
ਚੈਵਤਦਰਥੀਯਸਦਿਤਯੇਵਾਭਿਧੀਯਤੇ॥੨੬॥ਅਰਥ ਹੇ ਅਰ
ਜਨ ਓਂਤਤਸਤ ਯਹ ਤੀਨਪ੍ਰਕਾਰਬ੍ਰਹਮਕਾ ਨਾਮ ਕਹਾਹੈਸੋ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਔਰ ਬੇਦ ਔਰ ਯਾਗਜ਼ਯਹ ਰਚੇ ਹੈਂ
ਤੀਨੋਪੂਰਥ ॥੨੩॥ ਇਸੀਤੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਬਾਦੀ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈ
ਤਿਨੋਨੇ ਯਗਜਦਾਨ ਤਪਾਦਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬਿਧਿਪੂਰਬਕ ਕਰੀਤੀ
ਹੈ ਓਂ ਤਤਸਤ ਐਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ॥ ੨੪ ॥ ਤਥਾ ਸਦ
ਭਾਵਮੇ ਸਾਧੁਭਾਵਮੈ ਸਤ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੀਤਾਹੈ ਔਰ ਪ੍ਰਸ਼ਸ੍ਤ ਕ
ਰਮ ਮੇ ਭੀ ਸਤ ਜੋੜੀਤਾਹੈ ॥੨੫॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਯਗਜ਼ ਮੇ ਤਪ
ਮੇ ਦਾਨਮੇ ਸਤਸ਼ਬਦਕਰ ਸਿਥਤੀ ਸਤ ਐਸੇਉਚਾਰਣਕਰੀ
ਤਾ ਹੈ ॥੨੬॥ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬਯਗਜਾਦਿ ਪੂਜਨਕੇਪ੍ਰਤਿ ਓਂ
ਅੰਕਾਰਾਦਿ ਰੂਪਵਾਹਿਗੁਰੂ ਭੂਖਤਕਰਤਾਹੈ ਚਾਹੇ ਅਨੰਤ ਭੀ

ਸੋ ਪਰੇ ਹੈ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਪਰ(ਮੇ)ਮੁਝਕੋਸ੍ਵਰਨਾਂਮ ਮੋਛਰੂ ਪਪ੍ਰੀਤ ਹੋਤੇਹੋ ॥੪॥ ਵਾ ॥ ਪਰਬ੍ਰਹਮਾ ਮ ਲਛੰਮੀ ਤਿਨਕਾ ਈਸ੍ਵਰਹੋ ॥੫॥ ਵਾ ॥ ਭੂਮੀਜਲ ਅਨਲਅਨਿਲ ਅਕਾਸਾ ਦਿਰੂਪ ਅਪਰਪਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਸੁੰਦਰਹੈ ਅਰਆਪਪਰਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਚੇਤਨਰੂਪ ਕਾਰਨਹੈ ਜਿਸਕਰ ਜਗਤਧਾਰਨ ਕੀਆਹੈ ॥੬

ਕਲਿਕਾਰਨਹੈਂ ॥ ਸਰਬਉਬਾਰਨਹੈਂ॥੧੭੨

ਟੀਕਾ ॥ ਕਲ ਕਜ਼ਾ ਸੁੰਦਰ ਕਾਰਨਹੈ ਅਰਥਾਂਤ ਔਰ ਜੋ ਕਾਂਰਨ ਹੈ ਸੋ ਅਸੁੰਦਰ ਹੈ ਜੈਸੇਬੀਰਜਬਿੰਦ ਰਕਤਾਦਿ ਅਰ ਤੂ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਮ ਸੁੰਦਰ ਕਾਰਨ ਹੈ ॥੧॥ ਵਾ ॥ ਕਲਕਾ ਰਨਹੈਂ ਕਲਕੀ ਤੁਝਕੀ ਕਾਂਰਨਹੀਂਹੈ ਕਜ਼ਾਉਤਮਕਾਂਰ ਕਜ਼ਾ ਕਰਮਹੈਤੁਝਕਾ॥੨॥ਵਾ॥ਕਲਜੁਗਾਦਿਕੋਕਾਕਾਂਰਨਹੈ।੩॥ਵਾ ਕਲਕਾ ਰਨਹੈਕਲਸਾਧਜ਼ਾਤਕਲਹ ਤਿਸਕਰਜੋ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਜੁੱਧਹੋਨਾ ਪਰਸਪਰਸੋਤੂਹੈਜੁਧਪ੍ਰਿਆ॥੪॥ਕਿੰਵਾ॥ ਕਲਕਾਂਰ ਨਹੈ॥ ਕਸ਼ਬਦਕਰਕੈਪੂਜਾਪਤੀਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ(ਲ)ਸ਼ਬਦ ਕ ਰਕੇ ਲਛਮੀਇਨਕਾ ਜੁ ਕਾਰਨਹੋਇ ਸੁ ਕਹੀਐ ਕਲਕਾ ਰਨਹੈ॥੫॥ਕਿੰਵਾ॥ ਕ ਸ਼ਬਦਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਔ ਲ ਸ਼ਬਦ ਕਰਦਾਤਾ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਕੋਕਾ ਦਾਤਾ ਹੋਇ ਅਰ ਕਾ ਰਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਕਲਕਾਂਰਨ ॥੬॥ ਸਰਬਉਬਾਂਰਨ ਹੈ ॥ ਸਰਬਜੋ ਹੈ ਸਰਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੁਏਹੈ ਤਿਨਕਾ ਸੰਸਾਂਰ ਸਮੁ ਦਰਸੇ ਉਧਾਂਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥੭॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਸੰਸਾਂਰ ਕਾ ਉਬਾਂਰਕ ਰਖਜ਼ਕ ਹੈ ਸੋ ਅਠੰਤ ਪਰਸੰਗ ਹੈ ਪੁਰਾਨਕ ਐਸੇ

ਰਾਮਾਦਿਰੂਪ ਸੰਤ ਨਿਤਜ਼ਾਵਤਾਂਰ ਰੂਪਕਰ ਵਾ ॥੨॥ ਵਾ ॥ ਜ ਗਤ ਸ੍ਵ ਕਹੀਏ ਆਪ ਤੁਝਮੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕੰਚਨ ਮੇ ਭੂਖਨ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰਹੈ ਜਗ (ਤ)ਤੇ ਨਾਮ ਤੁਝਕੇ ਸ੍ਵਰਤੇ ਕਜ਼ਾ ਧੁਨੀਤੇਹੂਆ ਹੈ॥ਏਕੋਹੈ ਬਹੂ ਸਜ਼ਾਮਇਸਤੇ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਏਕਕਵਾਵੈਤੇਸਭਹੋਆ ਅਨਜ਼ਤ ॥ ਕੀਤਾਪਸਾਉਏਕੋਕਵਾਉ ॥ ਤਿਸਤੇਹੋਇਲਖਦ ਰਿਆਉ ॥੪॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਗਤੇ ਸ੍ਵਰਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੇ ਕਜ਼ਾ ਤੁਝਕੇ ਚਿਤ੍ ਰਥਾਦਿਗੰਧਰਬ ਰੂਪਕੀ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਰੂਪ ਸ਼ਿਵ ਰੂਪ ਨਾਰਦਾਦਿਰੂਪਕਰ ਪ੍ਰਤਖਜ਼ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਵਤਾਂਰ ਰੂਪਕੇ ਵਾ ਸ੍ਵਰਜਗਤੇਹੈ ਕਜ਼ਾਜਾਗਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤੈਰਵਮੇ ਧਈਵਤ ਤਿਸਕਾ ਬਾਦੀ ਸ੍ਵਰ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਮਾਲਕੌਸਮੇ ਮਧਮਜਾਗਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾਬਾਦੀਸ੍ਵਰ ॥ ਪੁਨਾ ਕਾਨੜਾ ਔਰ ਦੋਡੀ ਮੇ ਗੰਧਾ ਰ ਸ੍ਵਰਬਾਦੀ ਹੈ ਔਰ ਧੈਵਤਸਮਬਾਦੀ ਔਰ ਪੰਚਮਾਦਿ ਅ ਨੁਬਾਦੀ ਸ੍ਵਰਜਾਗਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਾਗਨਾਕਜ਼ਾਕਿ ਨਿਖਾਲਸ ਕ ਰਕੇ ਦੰਡਾਇਮਾਨ ਕਰਨਾ ਇਸੀਤੇ ॥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਜਗਤਕਾਸੁਆਮੀਹੈ ਵਾ ਹੇ ਭਗਵਨਤੁਝਕੇ ਸ੍ਵਰ ਪ੍(ਮੇ)ਕਜ਼ਾ ਪਰਮੇਯਨਹੀਹੈ ਅਪ੍ਤਰਕਹੈ ਏਕਕਾਲਾਵਛਿੰਨ ਸਪਤਕੋ ਉਚਾਰਯਮਾਨਹੋਨੇਤੇ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਸੁਰਬੰਸਰੀ ਕੀ ਕਬ ਸਜ਼ਾਮਕਹੈਮੁਖਕਾਨਰਕੇ ਅਤਹੀ ਸੁਰਸੀ ਹੈ॥ ਸੋਰੱਠਦੇਵਰੀ ਧਾਰਬਿਭਾਂਸਬਿਲਾਵਲਹੁੰਕੀਸੁਤਾਨਬਸੀਹੈ ॥ ਵਾ ਪਰਮ ਉ ਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟਹੈ ਸੁਰਖਰਜਾਂਦਿਕ ਤੁਝਕੇ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਸੁਰਜ਼ਾ

ਬ੍ਰਿਕਾਸ਼ੁਰਭਸਮਾਂਤਰਤ੍ਰਿਪੁਰਾਦਿਨਿਮਿਤਮੇਉਬਾਰਾਹੈ ਸ਼ੰਕ੍ਰ ਕੋ

ਮੂਲ ॥ ਧ੍ਰਿਤਕੇਧਰਨਹੈਂ ॥ ਜਗਕੇਕਰਨਹੈਂ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਭੂਮੀਕਾ ਧਾਰਕਹੈਸੇਸਕਛਪਬਰਾਹਾਦਿਰੂਪਕਰ ॥੧॥ਕਿੰਵਾ॥ ਧ੍ਰਿਤਧੀਰਜ ਕੋਕਰਤਾਹੈਬਿਸ਼ਨਸਾਖਜਾਤਭ੍ਰਿਗ ਪਾਦਪ੍ਰਹਾਰ ਸਹਾਰਨਵਤ॥੨॥ਕਿੰਵਾ॥ਸਿਸੁਪਾਲੁਵਾਕਜਪ੍ਰਤਿ ਸਹਾਰੇਮੇ ਧ੍ਰਿਤਧਾਰਾਹੈ ਸੌਗਾਰੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੋ ਸਮਗ੍ਰਮਾਘਕਾ ਬਯਨਾਮ ਰੀਥਮੇ ਜੋ ਸਰਬਕਾਬੈ ਮੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਸਿਸੁਪਾਲਬ ਧਪ੍ਰਕਰਨ ਹੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਧੀਰਜ ਜੈਸੇ ਇਤਰ ਨ ਕੌਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਧੀਰਜਕੋ ਆਪ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥੪॥ ਜਗਕੇ ਕਰਨ ਹੈਂ ॥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜਗਕਾ ਇਸੀ ਤੇ ਕਰਤਾਹੈ ਕਰਨੇਵਾਲਾ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰਨਹੈ ਬਿਵਹਾਰਕੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕੌ ਕਰਨ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿਆ ਸਾਧਨ ਭੂਤਹੈ ਅਨਨ੍ਯਹੋਨੇਤੇ ਅਰਥਾਤ ਅਭਿੰਨ ਨਮਿਤੋਪਾਦਾਨ ਹੈ ਤੈਤਕਾਰਵਤ॥ ਚੈਤੰਨਜ ਪ੍ਰਧਾਨਕਰਨਮਿਤਹੈਅਰਮਾਘਾਪ੍ਰਧਾ ਨਕਰ ਉਪਾਦਾਨਹੈ ॥੨॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਗਨਾਮ ਜੰਗਮਤਦੇਪ ਲਖਿਤ ਅਗ ਕਜਾ ਅਗਜਗ ਕਾਂ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕੋਈਇਕ ਨਾਸਤਿਕ ਸ੍ਵਭਾਵਕੌ ਹੀਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ਯਥ॥ਅੰਨ ਅੰਨਤੇਹੋਤਹੈ ਘਾਸਘਾਸਤੇਹੋਇ ॥ ਤੈਸੇ ਮਾਨੁਖਮਾਨੁਖਤੇ ਔ ਰਨਕਰਤਾਕੋਇ ॥ ਤਿਨਕੇ ਨਿਖੇਧ ਕਰਤਾਹੂਏ ਕਥਨਕਰ ਤੇ ਹੈਂ ਕਲਗੀਧਰਜੂ ਕਿ ਜਗਕੇ ਕਰਨਹੈਂ ਈਸ੍ਵਰ ਇਸੀ ਕੋ ਉਤਰਰੂਪਜਾਨਨਾ ਕਿ ਕਰਨਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥

ਓ॥ ਵਾ ॥ ਰਾਮਾਦਿਰੂਪ ਹੋਕਰ ਜਗ ਨਾਮ ਜਗਯੋ ਕਾਕਰਤਾ ਹੈ ਅਸ੍ਵਮੇਧਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ॥੫॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਗ ਕਰਕੇ ਜਾਗ ਸੋਤੇਰੀਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕੋ ਕਰਨ(ਹੈ) ਕਿਆ ਕਰਸਕਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਤ ਤੁਝਕੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜਾਗ ਭੀ ॥ ੬ ॥ ਇਤਿ ॥

ਮੂਲ ॥ ਮਨਮਾਨਿਯਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਇਸੀਤੇ ਜੋ ਮਨਮੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮਾਨਿਏ ਹੈ ਕਿਆ ਜੋ ਮੁਮੁਖਜੁਜਨ ਹੈ ਤਿਨੋਨੋ ਗੁਰੂ ਸੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਵਣ ਕਰ ਮਨਨ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵਣ ਕਿਆ ਕਿ ਜੋ ਅਰਥ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਯੁਕਤੀਯੋ ਕਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾਸੋਸ੍ਵਨ ਕਜਾ ਕਿ ਉਪਕ੍ਰਮੋਪਸੰਘਾਰ ਅਭਯਾਸ ਅਪੂਰਬਤਾਫਲ ਅਰਥ ਬਾਦਉਪਪਤਿ ਇਨਖਟਲਿੰਗੋਂ ਕੇ ਸਹਿਤ ਗੁਰਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੋਸ੍ਵਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਨਨ ਅਰਥਾਤ ਮਨਮੋ ਮਨਨਾਦਿਕਰੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੀ ਜਗਕਾ ਨਮਿਤਕਾਰਨਹੈ ਜਿਸਕੋਬ੍ਰਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵਹੀ ਜਗਤਕਾ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਨ ॥ ਹੈ ਨਮਿਤ ਜੈਸੇ ਘਟਕਾਕੁਲਾਲ ਹੈ ਅਰੁਬਸਤ੍ਰਕਾ ਕੁਬਿੰਦ ਹੈ ਉਪਾ ਦਾਨਜੈਸੇਘਟਕਾ ਮ੍ਰਿਤਕਾਕਾਰਨਅਰੁ ਬਸਤ੍ਰਕਾਤੰਤੂ ਕਾਰਨ ਇਸੀਕੋ ਸਮਵਾਇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸੋ ਜੈਸੇਯੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨਮਿਤ ਉਪਾਦਾਨਹੈ ਤੈਸੇ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਜਗਤਕਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਜਗਤਕਾ ਅਭਿੰਨ ਨਮਿਤ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਨਹੈ ਸੋਤੰਤੂ ਕਾਰਬਬੂਹਾਹੋਤਾ ਹੈ ਜੀਵਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਪਹੀਤੋਵੇਤੰਤੂ ਨਿਕਾਸੈ

कर मुखतें प्रसारता है जालारचनेकों सोआपहीतिसका । नमितकारनहै कुलालकुबिंदकी तरै अर आपही उपादन कारनहै जालेका मृतकंतुवत ॥ तैसेही वाहि गुरु पारब्रह्म जगतका अभिंननमितोपादन कारनहै शक्ति प्रधानकर तो उपादानहै अरचैतनज प्रधानकर नमितहै सो इस प्रकारकर जो गुरुके सिखज मुमुखहुहैं कजा मोखजकी इछावान है जो कब हमारा संसार रूप जनम मरन सें मोखज होगा तें ऐसेगुरोंके मुखारबिंद सें श्रवनकर मनन करतें हैं ॥ पुना ॥ निदधजासनकरकें साखजात दुआरा मोखजकों प्रापत होतेहैं ॥ सो स्री कलग़ी धर महाराज कहैहैं कि जे बात प्रसिध है सरब शास त्रों मे सिमृतीपुरानोमे ॥ किंवा ॥ मनमानीजहै मानीना मबजान खाने अरथ सों हे भगवन हमारे मनमे निस चित है जो आपके नामके वा आपके वा आपकों वा छित जे कजा जह अरथ है आपकोंप्रिज ॥

मूल ॥ जगजानिजहै ॥ १७३ ॥ टीका

इस बतकों जगत अछी प्रकार जानता है कजा अनभ वगामजहै अर अनभवही इसमे प्रमान है ॥किंवा॥ जो पूरब कथन कीअ है अरथ कि मुमुखज मनमे मननादि कर मोखजकों प्रापत होताहै यहीबात जगतकों जनाने ॥ किंवा ॥ मनमे मनन करने के जोगज यही बात है औ

रकोउ नहींहै इसीतें जानजहै कजा जानने जोगज है किजोंकि इसबातके जानने सें बिनाकदाचित किसी प्र कार करभी खलासी नहीं होइगी औरकोउ उपाज न हीं है ॥ किंवा ॥ जगजानिजहै जगतका जानिपिजारा वाहिगुरुही है और कोउनहीं किउंकि जिसका बाग होताहै तिसीकोपरम प्रिजहोता है अर तिसीकों एकएक पेड़ की जुदजुदा सिंमिृती होती है अर सभीकी पालन पोखन वोही करताहै ॥तथासीगुरुरींधे॥सिंचनहार एक है माली । खबर करत है पातपत डाली । सोई कह तें हैं सपशट महाराज ॥वा॥ हे खालसाजीजगजानीज है अकालपुरख ही जगत का जानीज है औरपुरु इस स्री आदिक सभ सारथीहैं अरझूठे हैं इसके प्रमेसर प्रेम मे विघन रूप है ॥ २ ॥ इसीतें कैसा भगवत जगा जानीअरथात जगत ही जिसका जानीहै किशीकाएक दो दस बीस पचास होजगे जह सरकार जगजानी है मासूक जगत का ॥

मूल ॥ सरबंभरहैं ॥ टीका

हे वाहिगुरु सरब सिृसटी कों तुहीभरहैधार रहा है अ रथात बिसंभर हैं ॥ १ ॥ किंवा ॥ हे खालसाजी सरब कों वोही वाहिगुरु भररहा है तिसीतें तिसका मननादि क चहिअे ॥ जथा ॥ स्री गुरुसिंमृती में ॥ जिसका दिता

ਖਾਵਨਾ ਤਿਸਕਹਿਐ ਸਾਬਾਸ ॥ ਬਜਤਰੇਕ ਮੇ ॥ ਵਜਹੁ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸੇਵਬਿਰਾਨੀ। ਐਸੇ ਗੁਨਹਿਅਛਾ ਦਿਓਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦੋਦੇਥਾਵਹੁਦਿਤਾਚੰਗਾ ਮਨਮੁਖ ਐਸਾ ਜਾਨਿਐ ॥ ਸੁਰਤਿਮਤਿ ਚਤੁਰਾਈ ਤਾਕੀ ਕਿਆ ਕਰ ਆਖ ਬਖਾਨਿਐ ॥ ਇਤਿ ॥ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀਕੇਭਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਇ ਸੋ ਭਰਤਾ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂਸਰਬਕਾ ਭਰਤਾਹੈ ਇਸੀਤੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀਵਤ ਚਿੰਤਨਚਹਿਐ ॥ ਹਨੂਨਾਟਕੇ ਸੋਰਠਾ ॥ ਯਥਾ ॥ ਏਕ ਸਰਨ ਬ੍ਰਤ ਹੋਇ ਜਪਤਪ ਨੇਮ ਸਭੀ ਰਹੈ। ਨਾਰਿਪੁਰੁਖਨਹਿ ਦੋਇ ਕਜੋਂ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਸਰਾਹਿਐ। ਰਾਮਚਰਿਤਮਾਨਸੇ। ਬਿਧੁਬਦਨੀਸਭ ਭਾਂਤਿਸਵਾਰੀ। ਸੋਹਿਨਬਸਨ ਬਿਨਾਬਰਨਾਰੀ ॥ ਚੌਬੋਲਾ ਯਥਾ ॥ ਸਖੀਕਾਜਰ ਹਾਰ ਤਬੋਲ ਸਭੀ ਕਛੁ ਸਾਜਿਆ। ਸੋਲਹ ਕਿਏ ਸਿੰਗਾਰ ਕਿ ਅੰਜਨ ਪਾਜਿਆ ॥ ਜੇਘਰ ਆਵੈ ਕੰਤ ਸਭੀ ਕੁਛਪਾਇਐ। ਹਰਿਹਾਂਕੰਤੈਬਾਝ ਸਿੰਗਾਰ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇਐ। ਭਾਵ ਕਜਾਕਿ ਸ੍ਵਾਮੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕੇ ਚਿੰਤਨ ਬਿਨ ਜੋ ਕੁਛ ਜਪਤਪਾਦਿਕ ਹੈਂ ਸਭ ਨਿਸਫਲ ਹੈ ਜੇਕਰਤੋਂ ਭਗਵਤ ਭਜਨ ਸੰਜੁਕੁਹੈ ਜਪਤਪਾਦਿਕ ਤਬਤੋ ਕਈ ਗੁਨੋਤਰਤਿਨਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੈ ॥ ਦੋਹਾ ਯਥਾ ॥ ਰਾਮਨਾਮ ਹੈ ਅੰਕਨਿਧਿ ਸਾਧਨਤਾ ਸਭਸੁੰਨ। ਅੰਕਸਹਿਤ ਦ ਸਗੁਨਅਹੈ ਅੰਕਰਹਿਤਸਭਸੁੰਨ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਜਪਤਪਾਦਿਕਰ ਪੁਨਾ ਸਾਥਹੀ ਐਸੇ ਦੀਨਤਾਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਇਹੀਜੁਗਤਿ ਹੈ ਅਪਨੇ ਔਗੁਨ ਔਵਾਹਿਗੁਰੂਕੇ ਉਪਕਾਰ

ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਨੇ ਅਰੁ ਗਦਗਦ ਹੋਕਰ ਭਜਨ ਸਾਧੁਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਸਰਬਦਾ ॥ਤਥਾਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ॥ ਭਗਤਵਛਲ ਸੁਨਹੋਤਹੋਂ ਨਿਰਾਸਰਿਦੈ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਸੁਨ ਆਸਾਉਰਧਾਰਿਹੋਂ। ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੁਨ ਕੰਪਤ ਹੈਂ ਅੰਤਰਗਤਿ ਦੀਨਕੇ ਦਯਾਲ ਸੁਨ ਕ੍ਰਮ ਭੈ ਟਾਰਿਹੋਂ। ਜਲਧਰ ਸੰਗਮਕੈ ਅਫਲ ਸੇ ਮਲ ਦ੍ਰਮਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧਸਨਬੰਧ ਮਲਗਾਰਹੋਂ। ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਨੀ ਕਰਨਰ ਕਹੁੰਨਪਾਵੈਂਠਉਰ ਤੁਮਰੇ ਬਿਰਦਕੋ ਸੁਆਸੁਰਸੋਂਭਾਰਹੋਂ ॥ ਤਥਾ ॥ ਸਿਮਰ ਮੁਰੀਦਾ ਢਾਢਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦਾ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੰਕਰਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਤੁਮ ਕਰਤਾ ਹੋ ਸਰਬਕੇ ॥ ੧ ॥ ਅਥਵਾ। ਕਰਕੇ ਕਕਾਰਕੋ ਅੰਕੁਜ਼ਜੋ ਹੋਇ ਤੋ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਰਬੰਕੁਰਹੈਂ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਬੀਜਕਾ ਤੁਹੀ ਅੰਕੁਰ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਲਖਜ਼ਨਾਕਰ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਦੇਵਤਾ ਜਿਸਜਿਸ ਕਾਰਮੈ ਤੈਨੇ ਲਗਾਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਤੈਸੇਹੀ ਸਰਬੰਕਰਹੈਂ ਸਭ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੰ॥ ਕਰਹੈਂਸਰਬੰਸੰਕਰ ਰੁਦ੍ ਤਿਸਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਤਾਕਾ ਕਾਲਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੰਨਾਮ ਸੰਕਰਾਦਿਕ ਭੀ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਕੋ ਪਾਇਕਰ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੋ ਕਰੇਹੈਂ ਕਜਾਕਰਤਾ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ॥ਅੰਕ॥ ਰਹੈ॥ਹੇਪਰਮਾਤਮਨਸਰਬਰੂਪ ਆਪ

ਨਹੀ ਘਟਭੂਮੀਸੇ ਜੁਦਾਨਹੀਂ ਹੈਅਰੁਭੂਮੀਘਟਸੇਜੁਦਾ ਹੈਐਸੇ
ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਹੈ ਅਰੁ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ
ਸਰਬਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬਪ੍ਰਲਯਕਰ
ਤਾ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਸਰਬਦਾਤਿਸਕੇ ਪਾਸ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਸਰਬ
ਦਾ ਤਿਸਕੇ ਪਾਸਹੈ ਤੈਸੇਜੋ ਪ੍ਰਾਨਾਪਾਨ ਕੀ ਗੰਠ ਹੈ ਨਾਭੀ ਕੇ
ਨੀਚੇ ਤਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਜੁਕਾਨਿਵਾਸਲਿਖਾਹੈਸੋਜਬਸਮੈਪੂਰਨਹੋਤਾ
ਹੈਤਬ ਵਹੁ ਗੰਠਕੋ ਛੋੜਦੇਤਾ ਹੈ ਪੁਰਖ ਮਰਨਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾ
ਹੈ ॥ਤੈਸੇਹੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸਦੀਵ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਕੇ ਅਸ੍ਤਿ ਭਾਂਤਿ
ਪ੍ਰੇਯਤਾਕਰ ਪਾਸਰਹਤਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਜੀਵਉਕੋ ਮ੍ਰਿਤਜੁ
ਕਾ ਭਯਰਹਿਤਾਹੈ॥ਤੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਕੋ ਸ਼ਰਬਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਕਾਲ
ਕਾ ਭਯ ਰਹਤਾ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹੈ ਹੈਂ ਕਿ ॥ ਸਰਬ
ਪਾਸਿਯ ਹੈਂ (ਪਾ) ਪਦਪਾਲਨਾਰਥਹੈਤਦੋਪਲਖਜਤ ਉਤਪ
ਤਿ ਪ੍ਰਲਯ ਜਾਨਨੇ ਸੋ ਸਰਬਦਾ ਪਾ ਕਹੀਏ ਸ਼ਰਬਕਾਪਾਲ
ਨਾਦਿ ਕਰਤਾ (ਸਿਯਹੈ) ਸੀਤਾਭਗਵਤੀ ਪਾਲਨਾਦਿਕਰਤੀ
ਮਹਾਮਾਯਾਹੈ ॥ਅਰੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬਦਾ ਅਸੰਗਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾਂ
॥ ਪਾਦੋ ਅਸਜ ਵਿਸ਼੍ਵਾਭੂਤਾਨਿ ਤ੍ਰਿਪਾਦਮਮ੍ਰਿਤੰਦਿਵੀਤਿ॥ਜੈਸੇ
ਸੇਰਸੇਪਾਹੋਤਾਹੈ ਚੌਥਾਭਾਗ ਸੋਤੀਨਭਾਗ ਸੁਧ ਹੈਂ ਏਕਪਾਦ
ਪ੍ਰਪੰਚ ਰੂਪ ਸਿਆ ਹੈ ॥ਤਥਾਚ॥ਅਧਜਾਤਮਰਾਮਾਯਣੇ ਦੁਤੀ
ਯਾਧਜਾਯ ਰਾਮਹ੍ਦਯੇ ਸੀਤਾ ਜੁ ਕੀ ਉਕਤ ਹਨੁਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀ
॥ ਸੁਰਾਮਸੰਨਿਧਾ ਸਤੀ ਸ੍ਰਿਜਾਮੀਸੈ ਨਿਰਾਲਸਾ ॥ ਅਰੇਪ੍ਰ
ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਸੈ ਕਥੈਂ ਸੁ ਜੀਵਬਾਲ੍ਸਾ ॥ ਪੁਨਾ ਜਥਾਉਤਪ੍ਰਤਿ

ਕੇ ਗੋਦਮੈਂ ਰਹੈਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਕਰਕੇ
ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਆਪਕੇ ਅੰਕ ਗੋਦਮੈ ਰਹਤੀਹੈ ਮਾਤਾ ਪੁ
ਤ੍ਰਵਤ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬੰਕਨਾਮ ਤਿਰਯਕਟੇਢੇਹੋ ਭਗਵਨ
ਆਪਕੇ ਜੋਸਰਹੈ ਬਾਨਤੇ ਬੰਕਰਹੈਂ ਸਰਬਦਾਤੀਖਨਰਹਤੇਹੈਂ
ਕਿਸੀਸਮੇ ਭੀ ਕੁੰਠਿਤਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬਅੰ
ਕ ਤੁਝਮੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੯ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਅੰਕੋਮੇ ਆਪ ਰ
ਹਤੇ ਹੋ ਯਥਾ ੯ ਨੌਅੰਕਕੋਨੌਅੰਕਗੁਨਕਰ ਨਵਹੀ ਰਹਤਾਹੈ
ਤਦਵਤ ॥ ੧੦ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਕਰਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਤੜਾਗ ਆਪ
ਕਾ ਤਿਸਮੇਬਕ੍ਰਰਹੈ ਨਕ੍ ਤਿਮੰਗਲਾਦਿ ਅਨੰਤ ਤਿਰਯਕ
ਬਰਨਕੇ ਪਾਸੀਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੧੧ ॥ ਪੂਰਬ ਜੋਗੋਦੀਗਤ ਅਰ
ਥ ਕਿਆਹੈਤਿਸਕੋਸ੍ਰੀ ਸਹਿਤਅਵਤੰਸਧਰਪ੍ਰਗਟਕਰਤੇਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬਪਾਸਿਯਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬਕੇਪਾਸਹੀਹੈ ਅਤਿਸਮੀਪ ਨੇਤ੍ਰਵਤ ਇਸੀਤੇ ਦੇਖੀਤਾ
ਨਹੀਹੈ ਜੋਵਸਤੂ ਸਮੀਪਹੋਇ ਵਹੁਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੇ ਨਹੀਆਤੀ
ਨੇਤ੍ ਯਥਾ ਅਤਿ ਸਮੀਪਹੈ ਔਰ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕਰ ਅ
ਰੁ ਨੇਤ੍ ਕਿਸੀਕਰ ਦੇਖੀਤੇ ਨਹੀ ਨੇਤ੍ਰਾਂਤਰਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ
ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨਾਆਪ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ
ਜੀ ॥ਕਹਿਰਵਿਦਾਸਹਾਥਪੈਨੇਰੇਸਹਜੇਹੋਇਸੁਹੋਈ॥ਪੁਨਾ॥ਸੋ
ਪ੍ਰਭੁਨੇਰੇਹੂੰਤੇਨੇਰੈ॥ ੧॥ਕਿੰਵਾ॥ਪਾਸ ਕਿਨਾਰੇਕੋਕਹਤੇਹੈਸਰਬ
ਪਾਸਿਯਹੈਕਜਾਸਰਬਸੇਭਿੰਨਹੈਪੰਚਭੂਤਕਾਰਨਰੂਪਸਰਬਕਾ
ਰਯੋਂਸੇਭਿੰਨਹੈਂ॥ਜੈਸੇਘਟਿਮ੍ਰਿਤਕਾਮੇਹੈਅਰਮ੍ਰਿਤਕਾ ਘਟ ਮੇਂ

ਪਾਲਨ ਸੰਘਾਰਮਾਯ ਆਸ੍ਯਹੈ ਅਬਿਕਾਰ ॥ ਉਪਾਇਪਾਲ ਸੰਹਰੌਨਰਾਮਹੋਤਠਾਨਿਐ ॥ ਜਗਤਮੂਲਕਾਰਨੰਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਮੋਹਿ ਮਾਨਿਐ ॥ ਸੋ ਇਸੀਤੇਜਗਤਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਸੰਹਾਰਸੀਆ ਮਹਾਮਾਯਾ ਕਰਤੀ ਹੈ ਆਪ ਅਕ੍ਰੈਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਔਰ ਇਸੀਤੇ ਤਿਨਕਾਨਾਮਪੀਛੇਆਗੇਭੀ ਅਰੁਅਬਭੀ ਸਰਬਪਾਸਿਯਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬਨਾਸਿਯਹੈ ॥ ੧੭੪ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਕਾ ਨਾਸਕਹੈ ॥੧॥ਕਿੰਵਾ॥ਸਰਬ (ਨਾ) ਸਰਬ ਮਾਨੁਖਜ ਤਿਨਕਾ ਆਸਯ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤਿਸਮੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ॥ਵਾ॥ ਆਸਯਕ੍ਰਿਯਾਹੀ ਜਾਨੀਐ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਸਰ) ਬਨਆਸਯਹੈਂ॥ਸਰ ਤਲਾਬਬਨਬਨਸਯਤੀਆਸ਼ਯ ਕਰਕੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤਦੋਪਹਿਤ ਦੇਵਮਾਨੁਖਜ ਦੈਤਜ ਪਸ਼ੁ ਪੰਖੀ ਸਭ ਗੁਬਿੰਦ ਹੈ ਸਭਘਟਰਾਮਬੋਲੈ॥ਸਰਬੰਖਲ੍ਵਿਦੰਬ੍ਰਹਮ॥ਇਤਜਾਦਿ ਸ਼੍ਰੁਤਿਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜਬਸਤੂ ਇਸਪਦਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਦਿਖਾਇਦੀਨੋ ਹੈ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਾ ਕਰ ਨਰ ਨਰੋਪਲ ਖਜਤ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ॥੪॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪੁਰਖਮਾਤ੍ਰ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਆਸਯ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ ਹੇਭਗਵਨ ਅਜਹਤ ਲਖਜਣਾਕਰ ॥ ਧ॥ ਵਾ ॥ ਯਹਜੋ ਸੰਸਾਰ ਸਰ ਬਨਾਹੈ ਸੋ ਸੀਆਜੀ ਨੇ ਰਚਾ ਹੈ ਇਸੀਤੇਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਸਰਬਨਾਸਿਯ ਹੈਂ॥੬॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਸ਼ੀਯਾ ਨਾਮ ਚੱਕੀ ਸੋ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰਜੀਵ ਰੂਪਦਾਨਾ ਕੋ ਪੀਸਬੇਕੋ ਚਕੀ ਹੈ ਕਾਲਰੂਪ ॥੭॥ ਵਾ ॥ ਦੁਵਿਧਾਰੂਪ ਚਕੀਕਰਕਾਲਰੂਪ ਜੀਵ ਦਾਨੋਂ ਕੋ ਪੀਸ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥

ਦੋਪੁੜਚਕੀਜੋੜਕੈਪੀਸਨਆਇਬਹਿਠ ॥ ਜੋਦਰਰਹੇਸੂਉਬਰੇਨਾਨਕਅਜਬਭਠਿ॥ ੮ ॥ ਖਾਸਬੀੜਮੇਂ ਸ੍ਰਬਪਾਸਿਯੰ ਹੈਂ ਸ੍ਬਨਾਸਿਯਹੈਂ॥ਪਾਠਹੈਸਕਾਰਕੋਪੈਰਮੈਰਕਾਰਹੈਏਤਾਭੇਦ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਰੁਣਾਕਰਹੈਂ ॥ ਬਿਸ੍ਭਰਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇਭਗਵਨ ਕਰੁਣਾ ਕਰਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰੁਣਾਆਕਰਹੈਂ॥ਕਜਾ ਖਾਨੀ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਅਰਥਾਤ ਯਤ ਕਿੰਚਿਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੋਕੁਛਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਈਹੈ ਹੋਤੀਹੈ ਹੋਇਗੀ ॥ ੨ ॥ ਵਾ॥ ਕਰੁਣਾਕਰਕੀਰਨਾ ਕਹੂੰ ਪਰਮਦੁਖੀ ਇਸ਼ਟ ਬਿਯੋਗ ਕਰ ਪੁਰਖਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਰੂਪਕਰ ਬ੍ਰਿਲਾਪ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਕਹੂੰ ਆਨੰਦਤਿ ਹੋਇਰਹਾਹੈ ॥੨॥ ਵਾ ॥ ਪ੍ਰੇਮੀਰੂਪ ਬੈਰਾਗਜ ਕਰ ਕਹੀਂ ਸਾਂਤਰਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ॥੩॥ ਬਿਸ੍ਭਰ ਹੈਂ ॥ ਸਰਬਕਾ ਭਰਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਪੋਖਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥੧॥ ਵਾ ॥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਵਾ ਪਤੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾਵਤ ॥ ਔ ਬਿਸ੍ਭਰਪਰ ਏਕਅਖਾਯਕਾ ਹੈ ॥ ਚੌਃ ॥ ਹੁਤੋਏਕਪੰਡਤਬਨ ਹੀਨਾ ॥ ਬਿਦਜਾਬਿਦਿਤਬਜਾਸਬਪੁਚੀਨਾ ॥ ਤਾਕੀਤਿਅਤਿ ਹਤਰਕਤਰਹਈ ॥ਤੁੰਧਨਧਾਂਮਨਲਜਾਵਤਅਹਈ॥੧॥ਪੂਜਾ ਪਕਪੂਜਾਧਰਕਰਈ ॥ ਦੂਜਾਕਾਮਨਮਨਮਹਿਧਰਈ ॥ ਨਹਿਦਰਿਦ੍ਹਰਿਤੇਰਨਸਾਵਾ ॥ ਜਾਪਜਾਪਜਿਹਜਨਮਬਿਤਾਵਾ ॥ ੨ ॥ ਸੁਨਿਸੁਨਿਸੋਸੁੰਦਰਿਕੇਬੈਨਾ ॥ ਹ੍ਵੈਚੁਪਚਾਪਕਹੈਕਛੁਹੈ ਨਾ ॥ ਇਕਦਿਨਭੀਯਤਾਦੁਰਮਤਿਦਾਗੀ ॥ ਤਾਕੋਨਿੰਦਨਨੀਕ ਲਾਗੀ ॥੩॥ਤਬਹਿਤਮਕਦਿਜਤਹਭੇਜਾਈ ॥ ਸ੍ਰੀਧਰਾਕਿਸ

ਸਰਿਤਾਤਟਛਾਈ ॥ ਬਿਸੁਨਸਹਸ੍ਰਨਾਮਜੋਬਾਨੀ ॥ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ
ਤਹਨਾਮਬਖਾਨੀ ॥੪॥ ਦੁਖਿਤਦਿਜਹਿਤਿਹਅਰਥਨਸੂਝਾ ॥
ਮਿਥਜਾਨਾਮਬਜ਼ਾਸਕ੍ਰਿਤਬੂਝਾ ॥ ਜੋਹਰਿਬਿਸ੍ਵੰਭਰਬਰਹੋਈ ॥
ਤਉਮੋਸੇਕੀਅਭਰਰਹਿਗੋਈ ॥ ੫ ॥ ਤਾਛਿਨਛਿਪ੍ਰਲਾਇਹ
ਰਤਾਲੂ ॥ ਪੂਰਨਪਾਠਕੀਓਦ੍ਵਿਜਖਜ਼ਾਲੂ ॥ ਤਬਹਰਿਪੀਤੰਬ
ਰਬਰਪਾਈ ॥ ਸਮਝੀਪ੍ਰੀਤਬਿਰਦਬਡ਼ਿਆਈ ॥੬॥ ਤਬਤਾ
ਕੇਬਨਬਿਦਜ਼ਾਅਰਥੀ ॥ ਪਹੁਚੇਜਹਾਨਾਰਦਿਜਬਰਥੀ ॥ ਰੀ
ਮਾਤਾ ਅਬਖੋਲਕਿਵਾਰਾ ॥ ਧਨਗਨਭੇਜਜੋਪੰਡਿਤਭਾਰਾ ॥ ੭
॥ ਸੁਨਸੁਨਸੋ ਸੁੰਦਰਿਸਕੁਚਾਈ ॥ ਸਮਝਸਮਝਮਨਮਿਥਜ਼ਾ
ਪਾਈ ॥ ਪੁਨਿਪੁਨਿਹਰਿਕਹਿਖੋਲਤਨਾਹੀ ॥ ਮੈਬਿਦਜ਼ਾਰਥਿ
ਤਵਪਤਆਂਹੀ ॥੮॥ ਤਬਤਿਨਦ੍ਵਾਰਕਿਵਾਰਉਘਾਰਾ ॥ਲਖਜੋ
ਰੂਪਦਿਜਹਰਿਕੋਥਾਰਾ ॥ ਤਵਕੋਨਾਮਬਾਮਸੁਖਧਾਮੂ ॥ ਬੋਲੇ
ਬਿਹਸਿਬਿਰਦਧਰਰਾਮੂ ॥੯॥ ਮੈਬਿਸੰਭਰਾਮਾਤਤਵਦਾਸਾ ॥
ਪੰਡਿਤਕੋਬਿਦਜ਼ਾਰਥਿਖਾਸ॥ ਯਹਧਨਅਨਗਨਧਾਮਹਿਰਾਖੀ
॥ ਕਹਿਹੁਮਾਤਬਿਦਬਰਸਨਸਾਖੀ ॥੧੦॥ ਤਵਭੇਜਜੋਧਨਹ
ਮਪਹੁਚਾਵਾ ॥ ਪੀਤਾਂਬਰਅਬਲੇਹੁਸੁਹਾਵਾ ॥ ਮਮਨਾਮਹਿਮਿ
ਥਜ਼ਾਕੋਕਰਈ ॥ ਯਹਨਬਜ਼ਾਸਬਪੁਸ਼ਕ੍ਰਿਹਧਰਈ ॥ ੧੧ ॥
ਦਿਜਦਯਿਤਾਦੁਖਦ੍ਰਗਜੋਜ਼ੁਆਯੋ ॥ ਅਗ੍ਰਸੁਦਾਮਾਵਤਧਨਪਾ
ਯੋ ॥ ਸਮਝਸਮਝਹਰਿਭਗਤਬਡ਼ਾਈ ॥ ਉਰਦਿਜਕੇਉਰਭ
ਗਤਿਆਈ ॥ ੧੨ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਹਰਿਨਿਹਾਲਯਾਚਰਿਭਹਰਿ
ਜਾਨਤਕੁਉਮਤਿਮੰਤ ॥ ਭਜਿਅਤਾਹਿਸ੍ਰੀਖਲਸਜੋਹਰਿਬਪੁ

ਧਰਸੰਤ ॥ ੧੩ ॥ ਸੁਨੈਪਢੈ ਯਾਕਥਾਕੋਉਪਜੈਪ੍ਰੀਤਬਿਸਾਲ
॥ ਰਸਿਕਨਕੇਬਸਕਰਨਕੀਯਹਮੁਕਤਾਮਣਿਮਾਲ ॥ ੧੪॥
ਇਤਿ ॥ ਪੁਨ ਇਕਦਿਜਬਰਕੀਬਰਸਾਖੀ ॥ ਸੁਨਹੁਜੁਬਾਲ
ਮੀਕਕਬਿਭਾਖੀ ॥ ਰਾਮਚੰਦਰਘੁਨਾਥਗੁਸਾਈ ॥ ਦੇਸਦੇਸ
ਜਬਫਿਰੀਦੁਹਾਈ ॥ ਦੁਖਦਰਿਦ੍ਰਸਭਕੇਰਪਰਾਵਾ ॥ ਦੰਡਏ
ਕਕਰਯਤਿਨਸੁਹਾਵਾ ॥ ਬੰਧਨ ਤ੍ਰਿਨ ਪਸੁਬਾਂਧ ਸੁਨੀਜੈ ॥
ਜਿਤੀਬੈਸ ਸੁਖ ਸੋ ਸਭਜੀਜੈ ॥ ੨ ॥ ਰਘੁਬਰ ਜਸਕਰ
ਜਵਾ ਪੁਰਾਨੇ ॥ ਸੁਨੈ ਸਾਧੁ ਸੰਤਤਸੁ ਪੁਰਾਨੇ ॥ ਬਿਪ੍ਰ ਏਕ
ਬਰ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਨਾ । ਕਥਾ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਾਨਾ ॥
੩ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਏਕਜੀਵਤਤਹਿਮੁਆ । ਸੁਨਸਭ ਲੋਕਨ ਅਚ
ਰਜਹੂਆ । ਆਨਧਰਜੋ ਤਿਨ ਰਾਮ ਦੁਆਰੇ । ਕਹਜੋ ਉੱਚਸ੍ਵਰ
ਕੂਕਪੁਕਾਰੇ ॥ ੪ ॥ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਤੁਹਿ ਨਾਮ ਸੁਨੀਜੈ । ਸੋ ਅਬ
ਨਾਹਿ ਕਹਾਵਨ ਕੀਜੈ । ਭਰੋ ਮੋਹਿਕੈ ਅਨਤਨਿਕਾਸੋ । ਬਿਸ੍ਵੰ
ਭਰ ਤਬ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸੋ ॥ ੫ ॥ ਮਰਜੋਸੁਪੁਤ੍ਰ ਪਾਪਮੋਹਿਨਾਹੀ
। ਕਰੋਹੁਬਾਤ ਜੁਤੁਮਹਿ ਸੁਹਾਹੀ । ਬਿਸ੍ਵਬਹਿਰ ਮੁਹਿ ਥਾਨ ਬ
ਤਾਵਹੁ । ਤਾਤਤਾਤ ਨਹਿ ਤਾਤਜਿਆਵਹੁ ॥ ੬ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਪੁ
ਖਕਰਮੋਪੁਖਕਰਹੁ ਤੋ ਪੁਖਕਰ ਮੁਖਚਿਤ ਚਾਹਿ । ਪੁਖਕਰ
ਬਿਤੁਪੁਖਕਰਚਲੇ ਪੁਖਕਰ ਆਸੇਆਹਿ ॥ ੭ ॥ ਤਪਤਤਾਪ
ਤਰੁਤਰਹੁਤੋਤਾਰਸੀਸ ਤਰਵਾਰ । ਸੁਰਪੁਰਸੂਦ੍ ਪਠਾਇਪੁਨ
ਦਿਅਦਿਜ ਪੁਤ੍ਰਜਿਵਾਰ ॥ ੮ ॥ ਧਨਮਨਿਗਨਅਨਗਨਲਦਿ
ਲੋਕਓ ਰਥਿ ਸੋਕ । ਬਿਸ੍ਵੰਭਰਨਿਜਨਾਮਕੋ ਤਬਜੋਪ੍ਰਗਟ

ਸਭ ਲੋਕ ॥ ੯ ॥ ਚੌਃ ॥ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਜੀਅਨਕੋ ਦਾਤਾ। ਗਦ ਤਰ੍ਹੰਥ ਗੁਰੁਅਤਿ ਅਵਦਾਤਾ। ਕਰਭਰੋਸਹਰਿ ਨਾਮਜਪੀਜੈ। ਉਦਰਭਰਨ ਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਕੀਜੈ ॥ ੧੦ ॥ ਦਸਮਗੁਰੂ ਕਰ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸਾ। ਸੁਨਹੁ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸੁਖਦਸੁਦੇਸਾ। ਨਿਸਦਿਨ ਨਾਮ ਜਪੋ ਕਰਤਾਰਾ। ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਹੈ ਬਿਰਦ ਅਪਾਰਾ ॥ ੧੧

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰਹੈਂ। ਜਗਤੇਸ੍ਵਰਹੈਂ॥ ੧੭੫

ਕਰਤੁਮ ਕਰਤੁਮਨਜਥਾ ਕਰਤੁੰ ਸਮਰਥਹ ਈਸ੍ਵਰਹ। ਸਰਬ ਕਾ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਸਰਬਦੇਵ ਰੂਪਤੁਹੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਯਦਿਵਾ॥ਸਰਬੇ(ਸ੍ਵਰ)ਖਰਜਰਿਖਭਗੀਧਾਰ ਮਧਮ ਪੰਚਮਧੈਵਤ ਨਿਖਾਦ ਏਤਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਸ੍ਵਰਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਬਾਚਕਹੈ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰਹੈਂ ਸਰਬ ਜੋ ਭਿੰਨਭਿੰਨ ਸ੍ਵਰਗਹੈਂਉੂਰਧਅਧਾਭੇਦਕਰ ਪੁਨਜ਼ਤਾਰਤਮਜਤਾ ਕੈ ਅਨੁਸਾਰ ਤਦਰੂਪਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰਹੈਂ ਆਤਮਾ ਆਤਮੀਯ ਧਨੰ ਗਜਾਤੀ ਸ੍ਵਸ਼ਬਦਾਰਥ ਚਤੁਸ੍ਵੰ ॥ਸਰਬੇ ਦੇਵਤਿਰਯਕ ਮਾਨੁਖਜ ਦੈਤਜ ਆਤਮਾ ਰੂਪਕਰ ਤੂਝਮੇਹੀ ਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬੇ ਆਤਮੀਯ ਤੁਝਕੋ ਹੈਂ ਅੰਸ ਦਾਸਵਾ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਧਨਰੂਪ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਜਾਤੀਰੂਪਹੈ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬੇ ਸ੍ਵ ਅਰਥ ਬਾਚਕ ਸ੍ਵ ਤੁਝਮੇਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਸਰਬਕਾ ਅਧਿ ਸ੍ਵਾਨ ਹੋਨੇਤੇ ॥ ੮ ॥ ਖ਼ਾਸਬੀੜਮੇਂ ਸਰਬਏਸ੍ਵਰਹੈਂ ਪਾਠਹੈ॥ (ਜਗਤੇਸ੍ਵਰਹੈਂ) ਪੂਰਬਵਤ ॥

ਮੂਲ ॥ ਬ੍ਰਹਮੰਡਸਹੈਂ। ਖਲਖੰਡਸਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੈ ਭਗਵਨ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਰੂਪ ਤੁਝਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੈਰਾਟਰੂਪ ਹੈ ਸਭ ਚਰਾਚਰ ਤੁਝਕੇ ਉਦਰ ਮੇ ਹੈਂ ਗੁਲਰਫਲਵਤ॥ (ਖਲਖੰਡਸ ਹੈਂ) ਕਜਾ ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ ਹੈ ਤੇਰਾ ਨਾਉਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਲੁਨਿਸ੍ਵੇਕਰ ਖੰਡਰੂਪ ਹੈ ਖੰਡਇਖਜੁਰਸ ਸਾਰਰੂਪਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖੰਡਭਰਖਰੂਪ ਜੈਸੇ ਜੰਬੂਦੀਪ ਲਾਖਯੋਜਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕੇ ਭਾਰਤਾਦਿ ਨਵਖੰਡ ਹੈਂ ਏਤਤ ਖੰਡੋਂ ਕੇ ਭੀ ਤੁਰਜੋ ਅਵਾਂਤਰ ਹੈ ਨਰ ਨਾਰਾਯਣ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਨ੍ਰਸਿੰਘਾਦਿਕ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਲਖੰਡ ਸਹੈ ਖਲ ਦੈਤਜਹਿਰੈਣਜ ਕਸਜਪੂ ਹਿਰੈਨਜਾਖਜ ਰਾਵਨ ਕਾਲਨੇਮੀ ਸ੍ਵਾਸਬੀਰਜ ਪ੍ਰਭਿ ਤੀ ਤਿਨਕਾ ਜੋ (ਖੰਡ) ਕਜਾਖੰਡਹੈਸੋ ਤਿਸਕੋਸਹੈ ਸਹਾਰੇਨੇ ਕੀ ਤੁਝਕੀਸ਼ਕ੍ਤਿਹੈ ਤੁਹੀਸਹੈ ਸਹਾਰਤਾ ਹੈਂ ਕ੍ਰੀੜਾਕਰ ਗਰੁੜ ਲਘੁਸ੍ਵਰੂਪਵੰਤ॥ਜੈਸੇ ਗਰੁੜਲਘੁਬਜਾਲ ਕੇ ਦੰਤਦਸਨਸਹੈ ਤਦਵਿਭ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ਖਲ॥(ਖੰ)ਡਸਹੈ॥ਖੰ ਨਾਮਇੰਦ੍ਰਯਕਾ ਹੈ ਬਾਨਸ਼ਬਦਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਨਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਖਲਖੰਡ ਸ਼ਹੈਂ ਬਲਦ੍ਰਸਟਦੈਂਤ (ਖੰ) ਤਿਨਕੇਜੋਇੰਦ੍ਰਯਹੈਂਨੇਤ੍ਰਕਰਲਾ ਦਿਕ ਕੋਮਲ ਕਮਲ ਮਰਮਸ਼ਥਾਨ ਤਿਨਕੋ ਤੁਝਕੇ ਬਾਨਰੂਪ ਸਰਪਡਸਹੈਂ॥੫॥ਵਾ॥(ਖ) ਨਾਮ ਅਕਾਸ ਕਾ ਅਕਾਸਮੇ ਭੀ ਖਲਡਸਹੈਂ ਅਰਥ ਕਜਾ ਕਿ ਅਕਾਸ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਭੀ ਛਿਦ੍ਰਾਕਾ ਤ੍ਰਿਸ੍ਕਾਰ ਕਰ ਜੋ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਕਰੈ ਤੰਭ੍ਰ ਤਿਸੀਕੋ ਤੁਝਕੇਬਾਨ ਸ੍ਵਰਗਡਸਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ਗਖੰਡੇ ਨਤੋ

ਆਕਾਸ ਕਾ ਹੈ ਔਰ ਖੰਨਾਮ ਬਾਨਕਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੇ ਜੋ ਬਾਨ ਹੈਂ ਤੇ ਖਲਡਸਹੈਂ ਡੰਸ ਸ਼ਬਦਕੀਪ੍ਰਿਤੀ ਕਾਟਨੇ ਮੇਹੈ ਪਰੰਤੁ ਸਾਂਪਕੇ ਕਾਟਨੇ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਾਗੋਂਕੀ ਨਜਾਈਂ ਸ਼ੁੰਕਾਰਕਰਤੇ ਹੂਏ ਡੰਸਤੇਹੈਂ ਦੁਸਟਾਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਾਨ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਖਲਖੰਡਸਹੈਂ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ (ਖ) ਕਰਕੇਬਾਨ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੇ ਜੋ ਬਾਨਹੈਂ ਲਖੰਡਸਹੈਂ ॥ਅਰਥਾਤ॥ ਲਾਖਨ ਸ਼ਤ੍ਰੂਕੋਂ ਡਸਤੇਹੈਂ ਨਾਗਰੂਪ॥ ੮ ॥ ਵਾ॥ ਲਖੰ॥ਡਸਹੈਂ ਕਜਾ ਲਖ ਨੋਂਮ ਦੇਖਤੇਸਾਰਹੀ ਤਾਤਕਾ ਲਕਬਾਚੀਕਥਨ ਜਾਨਨਾ ॥ ੯ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਖਲ ਸਿਸੁਪਾ ਲਾਦਿਕਕੀਗਾਰੀਖੰਡਸਹੈਂ ਕਜਾ ਖੰਡਕੇਤੁਲਜਸਹੈਂ ਸਹਾਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐਖਲਖੰਡਸ॥੧੦॥ਕਿੰਵਾ॥ ਖੰਡਨਾਮ ਸੰਬੂਹ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਖਲੋਕੇਖੰਡ ਸੰਬੂਹ ਜਬ ਚਢਕਰ ਆਵਹਿ ਤਬ ਤਿਨਕੇ ਬੇਗਕੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂਸਹੈਂ ਸਹਾਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੧ ॥

ਮੂਲ ॥ ਪਰਤੇਪਰਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖਪਰਤੇਪਰ ਹੈਂਪਰਬ੍ਰਮਾਮਾਯਾ ਤਿਨਸੇਪਰੇਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇਪਰ ਹੇਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਪਰੇਹੈਂ ਤੇ ਨਾਮ ਤੁਝਕੇ ਜੋ ਹੈਂ ਦਾਸ ਤੇਭੀ ਪਰਹੈ ਤੁਝਕਾ ਰੂਪਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਗਵਨ ਪਰ ਸ਼ਬਦਕਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਔਮਾਯਾ ਵਾ ਮਾਯਾ ਅਵਿਦਜਾ ਯੇਤੁਝਪਰਮਾਤਮਾ ਪੰਖੀਕੇ ਪਰਨਾਮ ਪੰਖਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਨ ਆਨੰਦ ਮਯਜੋ ਪੰਖੀਹੈ ਸੋ ਮੋਦ ਪ੍ਰਮੋਦ ਰੂਪ ਦੋਨੋ ਤਿਸ ਤੁਝਕੇ ਪਰਨਾਮ ਪੰਖਹੈ ਬੇਦਮੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ

॥ ੪ ॥ ਵਾ ਹੇਪਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹਮਤੋ ਤੇਪਰਹੈਂ ਤੇਰੇ ਪਰਾਇਨ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਤੁਝਕੀ ਸਰਣ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇਪਰਤੇਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਯੇਤੁਝਕੀ ਅਪੇਖਜਾਕਰ ਅਪਰਹੈਂ ਔਸੇ ਅਕਾਰ ਵਿਸਲੇਸ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਹੇਪਰਤੇਈਪੁ ਰੁਖ ਅਪਰ ਹੈਂ ਤੇਕੇਕਿਜੋਤੇਪਰਹੈਂ ਜੋਤੇਰੀ ਸਰਨ ਹੈਂ ॥ ੭

ਕਰੁਣਾਕਰਹੈਂ ॥ ੧੭੬ ॥ ਅਜਪਾਜਪ ਹੈਂ ॥

ਪਰਤੇਪਰਜੋ ਕ੍ਰਿਪਾਹੈ ਤਿਸਕੇਕਰਨੇ ਵਾਲਾਹੈਔਸੇਦੋਨੋਂਬਾਕਜ਼ ਮਿਲਾਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ (ਕ) ਕਹਿਏ ਕਹੂੰ ਰੁਣਾ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਰੋਨਾ ਜਾਨਿਐ ਸੋ ਕਹੀ ਬਿਧਵਾਪਨ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇਰੋਇਰਹਾਹੈਰੋਨਾਕਰਰਹਾਹੈ॥੨॥ ਵਾ ॥ ਰੁਨਾਕਰਹੈ॥ਰੁਨਾਕਰ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿਜਿਸਕਾਸ੍ਵਭਾਉਰੋਨੇਵਾਰਾ ਹੋਇਸੋਕਹੀਜੀਵਭਾਵਕੋ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਕੈਹਰਖਸੋਕਾਦਿਦਸਾ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਨ ॥ ੩ ॥ (ਅਜਪਾ ਜਪਹੈ) ਅਜਪਾਜਪ ਪ੍ਰਣਵਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜ ਏਹਮਾ ਤਿਸਕੀ ਜੋ ਰਖਜਾ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਜਪ ਸੋਹੇ ਅ ਜਪ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਪਾਲਕ ਅਜਪ ਹੈ ਜਪਾਦਿਕੋਂ ਕਾਬਿਸਯਨਹੀਂਹੈਂ॥੨॥ਕਿੰਵਾ॥ਅਜ॥ਪ॥ ਜਪ ਐਸੇ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਹੇਅਜਜਨਮਾਦਿਸੂਨਜ(ਪਾਜਪਹੈਂ)ਪਾਜ ਨਾਮ ਪਾਖੰਡ ਕਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਸੋ ਪਾਖੰਡੀ ਹੈਂ ਤੁਝਕਾ ਆਸ੍ਯ ਕਰ ਜਗਤ ਕੋ ਬੰਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਤਿਨਕਾਭੀ ਜੋਪਾਲਕਹੈ ਜੋਪ੍ਰੇਮਪੂਰਬਕਤੁਝਕਾਭਜਨਕੀਰਤਨਕਰਤੇਹੈਂ ਤਿਨਕੀਰਖਨ

ਕਿੰਵਾ ॥ ਪਥਨ'ਮ ਸਮਾਨਤੇਮਾ'ਰਗੋਂ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਮਾ'ਰਗ ਕੌਉ
ਨ ਭੇਖ ਖਟਦਰਸਨਾ'ਦਿ ਤਿਨਮੇਜੋ ਦ੍ਰਿਢਹੋਇ ਸੋਕਹਿਐ
ਪਾ'ਥ ਅਰਥਾ'ਤ ਭਗਤਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਬੰਦੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਰੂਪ ਭਗਵ
ਤ ਆ'ਗਜਾ'ਮੇ ਚਲਨੇਵਾ'ਰੇ ਤਿਨਕੀ ਜੋ ਪਾ'ਲਨਾ'ਕਰੈ ਸੋ ਕਹੀ
ਐਪਾ'ਥਪਸੋ ਭਗਵਾ'ਨ ਪਾ'ਥਪਹੈ ॥ ਅਥ ਮੰਗਲਰੂਪਹੈ ਅਥ
ਮੰਗਲਾ'ਰਥੰ ॥ ੨ ॥ ਵਾ'॥ ਪਾ'ਥਪਰੂਪ ਬਰਨ ਹੈ ਮੰਗਲ
ਰੂਪ ਕਜੋਂ ਕਰ ਹੈ ਕਿ ਜਲਹੀ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਜਬ ਬਰਖਾ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਸੰਸਾ'ਰ ਮੇ ਮੰਗਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸੀ
ਤੇ ਸਰਬਮੰਗਲਰੂਪਬਰਨਹੈ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਵੁਠੇਹੋਇਐ
ਹੋਇਬਿਲਾ'ਵਲ॥੩॥ਕਿੰਵਾ॥ ਅਥਮੰਗਲਰੂਪਪਾ'ਥਪਜਲਸਾ'
ਈ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜ਼ਪਰਮਮੰਗਲਰੂਪਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਵਾ' ॥ ਅਥਮੰਗਲ
ਰੂਪ ਸ੍ਰਬ੍ਹਕੇ ਔਰਪ ਸ਼ਜਲ ਜਲਕਰਕੇ ਸਰਬਰਸਤਿਨ ਕਾ'
ਜੋਪਾ'ਨਕਰਤਾ'ਹੋਇਸੋ ਕਹਿਐਪਾ'ਥਪਸੋਕੌਨਸੂਰਜਰੂਪਵਾ'ਹਿ
ਗੁਰੂ॥੫॥ਕਿੰਵਾ॥ਪਥਨਾ'ਮਮਾ'ਰਗਸੋਮਾ'ਰਗ ਕਰਕੇ ਔਖਧਕੇ
ਅਨੁਕੂਲ ਸੰਜਮ ਤਿਸਕੇ ਜੋ ਨਿਰੂਪਕ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਾਥ ਸੋ
ਕੌਨ ਆ'ਦਰ ਬੋਦ ਸਹਿਤ ਚਕਿਤਸਾ' ਸ਼ਾ'ਸਤ੍ਰ ਅਥਮੰਗਲਰੂਪ
ਅਥਮੰਗਲਰੂਪ ਜਿਸਕ ਨਾ'ਮਚਾ'ਰਨਮਾਤ੍ਰ ਕਰ ਸਰਬ ਰੋਗ
ਨਾ'ਸਕੋਂ ਪਾ'ਪਤਹੋਹਿਂ ਸ ਕੌਨ ਧਨੰਤ੍ਰੀ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜ ਵਾ'ਸਤ੍ਰ
ਤੇ ਪਥਨਹੀ ਔਖਧਰੂਪ ਹੈ ਪਥਬਿਨਾ ਔਖਧੀ ਨਿਸਫਲ ਹੈ
ਯਥ॥ ਪਥ ਤੇ ਸਤਿਗਾ'ਰਤ ਸਜਕਿਮੌਖਧਨਿਖੀਵਟੈਂ॥ ਪਾਠ
ਸਤਿਗਾ'ਰਤ ਸਜਕਿਮੌਖਧਨਿਖੀਵਟੈਂ॥ ਪੁਨ ਸ੍ਰੀਵਾਹਗੁਰੂ

ਬਾ'ਤਹੈ॥ਜੈਸੇ ਸਧਨਾ'ਜੀ। ਨਿ੍ਪਕੰਨਜਕੇਕਾ'ਰਨੇਏਕਭਯਾ ਭੇਖ
ਧਾ'ਰੀ। ਸਮਗ੍ਸ਼ਬਦਤਥਾ'ਅਨੰਤਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈਇਸਪ੍ਸੰਗਮੇ
ਜੋ ਪਾ'ਜਕਜਾ ਪਾਖੰਡੀ ਹੈ ਤਿਨਕੇਭੀ (ਪਾ) ਕਹਿਏਪਾ'ਲਕਹੈਂ
ਪੂਤਨਾ'ਕੋ ਦੇਖੋ॥ ਕੀਤੀਮਾ'ਉ੍ਲੂਲਸਹੈਲੀ ॥ ਔਰ ਜੋਜੋਕੰਸ
ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਨੰਤਭੇਖਧਰਕੇ ਆਵਤੇਭਏਤਿਨ ਸਭੀ ਕੌਂ
ਅਪਨੇਆ'ਪਮੇ ਲੈਕ ਰਤੇਭਏ ॥ ਪੌਂ੍ਕ ਪ੍ਯੰਤ ਤੈਸੇਹੀ॥ ਰਘੁ
ਨਾ'ਥ ਵਤਾ'ਰਮੇ ਭੀ ਅਨੰਤਜਾ'ਨਨੇ ਸੋ ਇਸੀਤੇ ਵਾ'ਹਿਗੁ੍ਰੂ ਅ
ਜਪਾ'ਜਪਹੈ ॥੩॥ ਵਾ' ॥ ਜਿਸਤੇ ਅਜਪਾ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਅਜਪ
ਹੈ ॥੪॥ ਵਾ' ॥ ਜੋ ਅਜਪਹੈ ਕਿਆ ਬੇਮੁਖ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਅਜਪ
ਹੈਂ ਕਜਾ ਅਜਾ'ਪਹੈ ਅਰਥਾ'ਤ ਗ਼ੈਬਹੈ ਛਪਾਹੁਆ ਹੈ ॥੫॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਪਹੇਤੁ ਹੈ ਅਜਪਾ'ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਇਸੀਤੇਅਜਪਹੈਂ
ਅਰਥਾਤ ਮਨਬਾ'ਨੀਕਾ ਬਿਖਜ ਨਹੀਹੈਂ ਭਾ'ਵਯਹਹੈ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਥਪਾਥਪਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਥਪਹੈਂ ਕਿਆ ਜੋ ਅਤੀਦੀਨਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਉ
ਥਪ ਹੈਂ ਕਜਾ ਉਚਸਥਾ'ਨਪੈ ਸਥਾ'ਪਨ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਧ੍ਰੁਵ ਬਿ
ਭੀਖਨਾ'ਦਿਕਉ ਕੌਂ ॥ ਯਥਾ ਰਵਿਦਾ'ਸਜੀਉ ॥ ਸੋਰਠ ॥ ਐ
ਸੀਲਾ'ਲਨਤੁ੍ਝਬਿਨਕਉਨਕਰੈ॥ਗਰੀਬਨਿਵਾ'ਜਗੁਸਇਆਂ
ਮੇਰੇਮਾ'ਥੈਛਤ੍ਰਧਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਾ'ਕੀਛਿਤਜਗਤਕਉਲਾ
ਗੈਤ੍ਪਰਤੁ੍ਹੀਢਰੈ ॥ ਨੀਚਹੁ ਉ੍ਚਕਰੈ ਮੇਰਾ'ਗੋਬਿੰਦਕਾ'ਹੁਤੇਨ
ਡਰੈ ॥ ੧ ॥ ਨਾ'ਮਦੇਵ੍ਜੈਦੇਵ੍ਤ੍ਰਿਲੋਚਨਸਧਨਾ'ਸੈਨਤਰੈ ॥ ਕ
ਹਿ੍ਰਵਿਦਾ'ਸਸੁ੍ਨਹੁਰੇਸੰਤਹੁਹਰਿਜੀਤੇਸਭਹਿਸਰੈ ॥ ੨ ॥ ੧॥

ਲਾਮੇ॥ ਸੰਜਮਰਹੈਨਬਿਨਸੈਸੂਤ ॥ ਨਾਨਕਕਹੈਸੋਈਅਵਧੂ ਤ॥ ਸੋ ਪਥ ਉਭਯਾਤਮਕਜਾਨਿਐ ਬਿਵਹਾਰਕ ਪਾਰਮਾਰ ਥਿਕ॥ਵਾਰਸ੍ਰੀ ਆਸਾ ਜੁਕੀ ਯਥਾ ॥ ਇਨੀਤੋੜੇਦੁਨਿਆਬੰਧ ਨਾਅੰਨ ਪਾਨੀਥੋੜਾਖਾਇਆ ॥ ਤੂੰਬਖਸੀਸੀਅਗਲਾਨਿਤ ਦੇ ਵਹਿਚਢਹਿਸਬਾਇਆ ॥ ਤੋ ਭਾਵਇਸ ਬਜ਼ਾਖਜ਼ਾਨ ਮੇ ਯਹ ਜਾਨਨਾ ਪਰਮ ਸੁਹਿਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਉਭਯਰੂਪ ਹਿਤੋਪਦਿਸ਼ਾ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਅਥਪਾਥਪਹੈਂ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਮੰਗਲ ਕੋ ਨਾਸਕਰ ਨਿਰੋਗਤਾ ਕੇ ਦੇਨੇਵਾਲ ਹੈ ਸਿੱਧ॥ ੬॥

ਅਕ੍ਰਿਤਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਅਮ੍ਰਿਤਾਮ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥੧੭॥

ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਅਕ੍ਰਿਤਕਾਰਨ ਕ੍ਰਿਤਕਾਰਯ ਅਰਥਾ ਤ ਕਾਰਯ ਕਾਰਨ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਕ੍ਰਿਤੀਛਿਦਨੇ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਤੋ ਅਕ੍ਰਿਤੀ ਕਜਾ ਅਛੇਦਜਹੈ ਔਰ ਇਤਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਰਬਓਰਤੇ ਕਾਲਰੂਪ ਛੇਦਕਹੈ॥੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਕ੍ਰਿਤਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝਕੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਕਜਾ ਮੂਰਤੀ ਅਕ੍ਰਿਤਹੈਅਕਰਤ੍ਰਿਕਹੈਕਿਸੀਕਰਤਾਕਾਕਰਮ ਰੂਪਨਹੀਹੈ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਅਛੇਦਜਹੈ ਪੂਰਬਵਤ॥੪॥ ਵਾ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਕ੍ਰਿਤ ਜੋ ਪ੍ਰਪੰਚਹੈ ਸੋ ਅਕ੍ਰਿਤਹੈ ਕੁਲਾਲਾਦਿਵਤ ਕਿਸੀ ਕਰਤਾਕਾ ਕੀਆਹੁਆ ਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੁ ਬਜ਼ਵਰੰਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਜੂਮੇ ਜੋਸਰਪਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀ ਮਾਤਾਪਿਤਾਦਿਕਾ ਕਰਮ ਨਹੀਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਜਗਤਹੈ ਇਸੀਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਕ੍ਰਿਤਾਕ੍ਰਿਤ

ਹੈ ॥੫॥ ਵਾ ॥ ਅਕ੍ਰਿਤ ਅਕ੍ਰਿਤਹੈ ਕਾਰਨਹੀ ਕਾਰਨਹੈ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਅਕਰਤਾਹੀਂ ਅਕਰਤਾਹੈ ਔਰਕਲਪਨਾ ਕੁਛਨਹੀ ਚਹੀਐ ਕਰਨੀ॥੭॥ ਅਮ੍ਰਿਤਾਮ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਮ੍ਰਿਤਾਮ੍ਰਿਤਹੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪਹੈਂ ਔ ਮ੍ਰਿਤਰੂਪਹੈਂ ਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪ ਦੇਵਤਾ ਅਰੁ ਮ੍ਰਿਤਰੂਪ ਮਾਨੁਖਜ਼ਾਦਿ ਏਤਦਰੂਪਹੈਂ ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਕਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਰੁ ਮ੍ਰਿਤਬੱਧੇ ਕ੍ਰਿਪਨ ਸੰਸਾਰੀ ਅਰਥਾਤ ਮੋਖਜ਼ਰੂਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਔ ਸੰਤਦਾ ਔਰਮ੍ਰਿਤ ਤ ਸੰਸਾਰੀਰੂਪਭੀ ਤੂਹੀਹੈ ਸੋ ਬੱਧਕੌਨਹੈ ਬਿਸ਼ਯਾਨੁਰਾਗੀ ਮੁਕਤਕੌਣ ਵਿਸੈਵਿਰਕਤ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਅੰ ਮ੍ਰਿਤਰੂਪਹੁਏਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਬਰਕਰ ਤਿਨਕਾ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥੩॥ ਵਾ ॥ ਅਮ੍ਰਿਤਕੋਂ ਭੀ ਅਮ੍ਰਿਤਰੂਪ ਹੈਂ ਸੋ ਅਮ੍ਰਿ ਤ ਦੇਵਤਾ ਸੂਰਯਾਦਿ ਤਿਨਕੋ ਭੀ ਦੇਵਰੂਪਹੈਂ ॥੪॥ ਵਾ ॥ ਅੰ ਮ੍ਰਿਤ ਸਰਬਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮਥਨੋਦਭੂਤ ਰਸਾਇਨਰੂਪ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸਮੇ ਨਿਰੋਗਤਾਦਿ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਰੂਪਹੈਂ ॥੫॥ ਤਥਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮੋਖਜ਼ ਗਜ਼ਾਨੋਦਭਵ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾ ਸ਼ਤ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰਮੇਯਰੂਪ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਮੋਖਜ਼ਰੂਪਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਤਿ ਸ਼ਕ੍ਆਧਿਸ਼੍ਠਾਨਰੂਪਤ੍ਰਿਪਾਦਾਂਮ੍ਰਿਤਦਿਬਜ਼ਰੂਪਅਮ੍ਰਿਤਾਮ੍ਰਿਤਹੈ

ਮੂਲ ॥ ਅਮ੍ਰਿਤਾਮ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਕਰਣਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਅਕ੍ਰਿਤਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਧਰਣੀਧ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥੧੮॥

ਟੀਕਾ—ਤੀਨੋਂਤੁਕ ਪੂਰਬਤੁਲਜ਼ ਔ ਖਾਸਬੀੜਮੈਂ ਅਕ੍ਰਿਤਾ

ਕ੍ਰਿਤਿਹੈਂ ॥ ਅਮ੍ਰਿਤਾਮ੍ਰਿਤਿਹੈ ਇਸਤਰਹ ਤਕਾਰਕੋ ਸਿਆ
ਰੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥ ਧਰਣੀਧ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਸੇਸਨਾਗਾਦਿਰੂਪ ਕਰ
ਧਰਨੀਕਾ ਧਾਰਕਹੈਂ ਹੋਭਗਵਨ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਧਰਨੀ ਮੇ
ਧੀਰਜਰੂਪਹੈਂ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਧਰਨੀਤੁਲ੍ਯ ਧੀਰਜਧਰਹੈਂ
॥੩॥ ਕਿੰਵਾਂ ॥ ਧਰਨੀਧ੍ਰਿਤਹੈਂ ਕਜਾ ਧਰਨੀਕਰਧ੍ਰਿਤਿਹੈਂ ਧ
ਰਨੀ ਤੁਝਕੋ ਧਾਰਨਕੀਏ ਠਾਢੀਹੈ ॥੪। ਵਾ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਧ
ਰਣੀਧ੍ਰਿਤਹੈ ਕਜੋਕਿ ਧਰਣੀਧ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥੫॥ਵਾ॥ (ਣੀ) ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ
ਅਰਥਕਹੈ ਔਰ (ਧਰ) ਧਰਨੀਕਾਬਾਚਕਹੈਅਰਥਾਤਹੇਭਗ
ਵਨ ਜੋ ਵਸਤੂ ਚਰਾਚਰ ਧਰਨਾਮ ਭੂਮੀਸੇ ਲੀ ਕਜਾ ਪ੍ਰਾਪ
ਤ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਧ੍ਰਿਤ ਹੈਂ ਕਜਾ ਧਾਰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸੀ
ਤੇ ਧਰਣੀਧ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ੬ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਮਿਤੇਸ੍ਵਰਹੈਂ ॥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈ ॥ਟੀਕਾ

ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਮਿਤਮਰਜਾਦਾ ਸੇ ਰਹਿਤਹੈਂ ਅਰੁ ਈ
ਸ੍ਵਰਹੈਂ ॥੧॥ ਵਾ ॥ਅਮਿ॥ਤੇ॥ਸ੍ਵਰਹੈ॥ਐਸੇਛੇਦਕਰਅਰਥ ਕ
ਰਨਾ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ (ਅਮਿ) ਕਜਾਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪ (ਤੇ) ਤੁਝਕੀ
ਸ੍ਵਰ॥ਬਾਨੀ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਸ੍ਵਰਕਰ ਗੋਪਿਕਾ ਅਨੰਤ ਮੋਹਿਤ
ਹੋਤੀਭਈਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਸ੍ਵਰਸੁਨਕਰ ਬੰਸੀਕੀ ਸਭ ਸੁਧ ਭੂਲ
ਜਾਤੀਭਈ ਅਰੁ ਸ੍ਵਨ ਕੀ ਇਛਾ ਗੋਪਿ ਕਾਦਿਕੋਕੀਨ ਨਿ
ਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥੨॥ ਵਾ ॥ ਮੋਹਨੀਵਤਾਰਮੇ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ
॥ ਬੁਧਾਵਤਾਰਮੇ ॥ ਦੈਂਤਮੋਹਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਤੁਝਕੀ ਸ੍ਵਰ
ਸੇ ॥੪॥ ਵਾ ॥ ਅਮੀਯਹ ਸ੍ਵਰਤੁਝਕੇ ਹੈਂ ਖੜਜਾਦਿ ॥੫॥ ਵਾ

॥ ਸ੍ਵਰਗਤੁਝਕੇਕੀਏਹੂਏਹੈਂ॥੬॥ਵਾਦੇਵਤਾ॥੭॥ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈਂ

ਮੂਲ ॥ ਅਕ੍ਰਿਤਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਅਮ੍ਰਿਤਾਮ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥੧੭॥ ਅਜਬਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ॥ ਟੀਕਾ

ਭੀਨੋਤੁਕ ਪੂਰਬਵਤ॥ਅਮ੍ਰਿਤਾਮ੍ਰਿਤਕੀਜਗਹਖਾਸਬੀੜਮੇ ਅ
ਬ੍ਰਿਤਾਬ੍ਰਿਤਹੈਂ ਐਸੇ ਪਾਠਲਿਖਾਹੈ॥ਅਜਬਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ॥ਅਜਬਆ
ਸਚਰਯਕਾਬਾਚਕਹੈ ਆਕ੍ਰਿਤਨਾਮ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਆਸ੍ਚਰਯਮੂਰਤੀ ਹੈ ਤੁਝਕੀ ਨਿਰਗੁਨ ਸਗੁਨਰੂਪ ਵਾ ਆ
ਕ੍ਰਿਤੀ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਬ ਆਸ੍ਚਰਯਰੂਪ ਕ੍ਰਿਤੀਕਾਰਯ
ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਸੰਸਾਰਾਤਮਕ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਜਬਾਕ੍ਰਿਤ ॥੨॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਅਜ (ਬਾ) ਗਤੀਗੰਧਨਾਰਥਹੈ॥ਅਰਥਾਤਹੇ ਅਜ
ਨਮਗੰਧਗ੍ਰਹਨਾਦਿ ਸਰਬਬਜਵਹਾਰਤੁਝਕੀ ਸਤਾਕਰਹੋਤਾ
ਹੈ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਅ ਜ ਬਾ ਕ੍ਰਿਤਹੈ ਬਾ ਬਿਕਲਪਾਰਥੇ
ਤਰਕਕੀਅਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਹੋਨੇਤੇਔਰਅਨੰਤਹੋਨੇਤੇਬਿਕਲਪਜਾਲ
ਕੋ ਵਿਕਲਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵ ਦੀਪ੍ਤੀ ਬਾਦੀਰੂਪ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਪ੍ਰਤਿ
ਪਾਦਿਕ ਅਜਬਾਕ੍ਰਿਤਹੈ ਇਸੀਤੇ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਬਾ ਕਾ
ਲਾਦਿਕ ਤੁਝਕੋਜਬਾ ਕਜਾਨਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਇਸਤੇ
ਅਜਬਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਮ੍ਰਿਤਾਮ੍ਰਿਤਹੈਂ। ਨਰਨਾਇਕ ਹੈਂ ॥

ਪੂਰਬਵਤ॥ਮਹਾਰਾਜਹੈਪ੍ਰੇਰਕ ਸਰਬਕਾਨਰੋਮੇਨਾਯਕਵਾਨਹੋਂ
ਕਾਨਾਯਕ॥੨॥ਕਿੰਵਾ॥ਨਰੋਮੇਂ ਜੋ ਨਰੁਨਾ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮੇਤਮਾ

ਪਰਮਭਕ੍ਤਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੇਤਿਨਕਾਆਯਕਕਜਾਪ੍ਰਾਪਕਹੈਸ੍ਵਸ੍ਵ ਰੂ
ਪਕਾਰ ਕਿੰਵਾ।ਤਿਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਨੰਤੋਂਕਾਆਯਕਹੈ।ਯਥਾ।੩੮ਸ੍ਲੋਕ
ਜਿਨੀਨਾਮਧਿਆਇਆਗਏਮਸਕਤ ਘਾਲ। ਨਾਨਕਤੇ ਮੁਖ
ਉਜਲੇਕੇਤੀਛੁਟੀਨਾਲ ॥੩॥ਕਿੰਵਾ॥ਸਰਬ ਜੋ ਨਾਯਕਾ ਹੈਸ੍ਵ
ਕੀਆ ਪਰਕੀਆ ਸਾਮਾਨਜਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਇਨਕੇ ਆਠ ਭੇਦ
ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਨੰਤ ਭੇਦ ਤਿਨਕਾ ਤਿਨਨਾਯਕਾਕਾ ਸਰਬ ਨਰੋਂਮੇ
ਨਾਯਕਹੈ ਸਰਬ ਨਾਯਕ ਕਾ ਨਾਯਕਹੋਨਾ ਯਹ ਸ਼ਕ੍ਤਿਕਿਸੀਮੇ
ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਨਰੁਨਾਯਕ ਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਨ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਖਲਘਾਇਕਹੈਂ ॥੧੮੦॥ ਬਿਸ੍ਭੰਭਰਹੈਂ ਕਰੁਣਾਲਯ ਹੈਂ। ਨ੍ਰਿਪਨਾਇਕ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ ਦੁਸਟ ਨਾਸਕ ਹੈ ਧਰਮ ਬਿਰੁਧਾਚਾਰਿਕੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ
ਹੈਂ॥(ਬਿਸ੍ਭੰਭਰਹੈਂ। ਕਰੁਣਾਲਯਹੈਂ) ਪੂਰਬਵਤ (ਨ੍ਰਿਪਨਾਇ
ਕਹੈਂ) ਨ੍ਰਿਪਨਰੁਪਾਲਕ ਰਾਜਾ ਤਿਨਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੈ ਅਰਥਾ
ਤ ਮਨੁਰੂਪਹੈਂ ਸ੍ਵਯੰਭੂਆਦਿਕ॥੧॥ਕਿੰਵਾ॥ਹੇਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਤੁ
ਝਕੋ ਨ੍ਰਿਪਨਾਕਿ ਕਹੈ ਰਿਖਿਔਰਬੇਦ ਤੁਝਕੋ ਨ੍ਰਿਪਨਾਇਕ
ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਨ੍ਰਿਪਨਾਇਕ ਕਜਾ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਮਨ੍ਹਾਦਿਕ
ਜਿਸਕੋ ਨਮਨ ਨਮਸਕਾਰਾਦਿ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿ
ਪ ਨਾ ਇਕਹੈ ॥ਔਰਜੋਅਨੰਤ ਨ੍ਰਿਪਹੈਂ ਰਾਜਾ ਨਰਪਤਿ ਫੋਤੇ
ਇਸਤ੍ਰੀਤੁਲਜਹੈਅਰੁਤੁਮਹੋਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਇਕਹੋ (ਨਾ) ਨਾਮ
ਪੁਰਖਕੋਹੈ ਏਕਤੁਮ(ਨਾ) ਕਹਿਐ ਤਿਨਕੇਪੁਰੁਖਪਤੀਹੋ॥੩

॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿ(ਪਨਾ) ਇਕਹੈਂ ਐਸੇਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ
ਨ੍ਰਿਪਦਮਨੁਖਜ ਸਭੀਅਰ (ਪੰਨਾ) ਨਾ ਸਮਣੀ ਕੋਹੈ ॥ ਅਰਥਾ
ਤ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀ
ਚਤਨ ਰੂਪ ਇਕਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ਪਨਾਇਨਾਮ ਪਸਾਉਨੇ
ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗਾਈਬਛੀ ਬਛਾਕੇਛੜੇਨੇ ਕਰ ਦੂਧਛੋੜਤੀ ਹੈ
ਨੀਚੇਕੋ ਤਿਸਕੋ ਪਨਾਯ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ। ਧਾਵਤਧੇਨੁ ਪਨਾ
ਯਲਵਾਇ ਜਜੋਂ ਬਾਲਕ ਬੋਲਨ ਕਾਨਕਿਏਤੇ। ਅਰਥਾਤ
ਜੋ (ਨੀ) ਸ਼ਬਦਕਰ ਭਕ੍ਤਰੂਪਬੱਛਾਹੈਤਿਨਕੋਦੇਖਕਰ ਧਰਮ
ਪਾਦਰੂਪਸਤਨੋਂਤੇ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖਜ ਚਤੁਸ੍ਵਧਪਾਦ
ਰੂਪਦੁਗਧ ਦੇਨੇ ਵਾਲੀ ਭਗਵਤਨ੍ਰੂਪਾਗੌ ਹੈਂ ॥ ਵਾ ॥ਭਗਵਤੀ
ਰੂਪਾ ਸੋ ਤਿਸ ਅਨੰਤ ਕਾ ਮਧੇਨੁਬਿੰਦ ਪਤਿ ਜੋਗੌਹੈਂ ਤਿਸਕੋ
ਕਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਰਿਖੀਸੰਤਜਨ ਤਥਾ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰੋਂਮੇ
ਪੰਨਾਸਿਰੋਮਣੀਰੂਪ ਏਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਨਨ੍ਯਭਕ੍ਤ ਹੈ ਵਾ ਗਜਾਨ
ਵਾਨਏਕ ਯਥਾ ਤੇਰਾਜਨਕੋਈਏਕਆਧ। ਇਸੀਤੇ ਕਹਾਹੈ
ਕਿਏਕੈਅਧੀਨੈ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨ੍ਰਿਮਨੁਖਜ ਧਰਮਾਤਮਾਤੇ
ਈ ਭਏਗਾਈਰੂਪ ਸੋ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤਿਥੀ ਅਭ੍ਯਾਗਤਾਦਿ
ਵਤ ਸਰੂਪਕਰ ਧਰਮਾਦਿ ਦੁਗਧਕਾ ਪਨਾਯਕਹੈ ਜੈਸੇਬਛ
ਰਾਗਾਈ ਕਾ ਪਨਾਇਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਪਨਕਰਕੇ
ਪ੍ਰਨਜਾਨਿਐ ਸੋ ਜੋ ਨ੍ਰਿਮਨੁਖਜੋਂਮੇ ਪਨ ਆਯਕ ਕਜਾ ਪ੍ਰਾਪਕ
ਹੋਇ ਸੋ ਰਾਮਾਦਿ ਅਵਤਾਰ ਕਰ ॥ ਵਾ ॥ ਸਾਮਾਨਤੇ ਨਰੋਤਮ
ਸੋ ਕਹਿਐ ਨ੍ਰਿਪਨਾਯਕ ਮਨੁਖਜੋਂਮੇ ॥ ੮ ॥ ਕਿੰਵਾ ਨ੍ਰਿਪ

ਪਾਦਸੁਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ਸਰਬਪਾਇਕ ਹੈ ਸ
ਰਬ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿਕ ਯਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤੁਝਕੇ ਪਾ
ਇਕ ਆਸ੍ਹੈ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਸਰਬ(ਪਾਇ) (ਕਹੈਂ) ਸਰਬ
ਸੰਤਭਗਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੌ ਪਾਇਕਰ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦੁਆਰਾ
ਕਹੈਂ ਆਚੋ ਸਿਖੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਹੈਂ॥ਕਿਹੇ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਅਕ੍ਰੈਹੈਂ ਅਚੁਤਹੈਂ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀਹੈਂ ਅਜਹੈਂ ਆਦਿਹੈਂ
ਅਨਾਦਿਹੈਂ ਪਰਿਪੂਰਨਹੈਨਭਵਤਅਛੇਦਜਹੈਂ ਅਦਾਹਜਹੈਂ ਅ
ਸ਼ੋਕਜਹੈਂ ਸਰਬਸੱਚਦਾਨੰਦ ਰੂਪਹੈਂ ਦੇਸ਼ਕਾਲ ਬਸਤੁਪ੍ਰਛਿੰਦ
ਰਹਿਤ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ਸਜਾਤੀਯ ਬਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤਭੇਦਸ਼ੂ
ਨਜਹੈਂ ਅਰੁਅਪਨਾਆਪਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਪ ਨਿਸ੍ਚੈਕਰੈ ਤੁਮਭੀ
ਅਜਰਅਮਰ ਹੋਵੋਗੇ ਐਸੇ ਆਪ ਪਾਇਕਰ ਅਨੁਭਵ ਅਪ
ਰੋਖਜਕਰ ਯੁਕ੍ਰ ਹੂਏਹੂਏ ਇਤਰ ਸਰਨਾਗਤੋਂਕੇ ਕਹਤੇਹੈਂ
ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ਸਰਬਰਬਕੇ ਸਹਿਤ ਜੋਹੈ
ਜਮਨਾਦਿਕ ਵੈਹਭੀ ਐਸੇਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੮ ॥

ਮੂਲ ॥ ਭਵਭੰਜਨਹੈਂ ।ਅਰਿਗੰਜਨਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਭਗਵਨ ਭਵਸੰਸਾਰ ਜਨਮ ਮਰਨਾਤਮਕ ਤਿਸਕੇ ਭੰਜਨ
ਕਰਤਾਹੈ ਆਪ ਭਗਤੋਂ ਕਾ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭਵਨਾਮ ਕਲਜ਼ਾ
ਨ ਮੰਗਲਕੌ ਸੋ ਭਗਤਨ ਕੇ ਭਵਕਲਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਮੰਗਲਕੋ
ਭੰਜ(ਨਹੈਂ) ਭੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਕਿੰਤੁਤਿਨਕੇਯੋਗਖਜ਼ੇਮਕਾ
ਰਖਜਕਹੈ ਅੰਬਰੀਖਾਦਿਵਤ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭਵਕਲਜ਼ਾਨ
ਜੋ ਭੰਜਨ ਕਜ਼ਾ ਭਜਨ ਕਰਤਾਹੈ ਭਗਤਜਨ ਤਿਨਕਾ ਕਲਜ਼ਾ

ਰਾਜਾ ਪੌਡ੍ਰਕਾਦਿ ਔਰ ਅਨੰਤ ਸਿਸੁਪਾਲਾਦਿਕ ਜਿਸਕੋ ਜੰ
ਗਮੇਂ ਨਪ੍ਰਾਪਤਿਹੂੈਸਕੈਂ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨ੍ਰਿਪ
ਨਾਯਕ ॥ ੯ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਾਲਰੂਪ ਨ੍ਰਿਪਨਾਯਕ ਮਹਾਰਾਜ
ਅਨੰਤ ਤਿਨਕੇਪ੍ਰਤਿ (ਹੈ) ਕਜ਼ਾ ਨਾਸਕਰਨੇਵਾਰਾਹੈ ॥ ੧੦ ॥
ਕਿੰਵਾ ਭਕ੍ਰ ਅੰਬਰੀਖ ਪ੍ਰਿਯਬ੍ਰਤਾਦਿ ਰਾਜਾਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪ
ਮੇਂ ਆਯਕ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਵਾਰਾਹੋਯ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨ੍ਰਿਪ
ਨਾਯਕ ॥ ੧੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਿਸਕੈਤੁਲ੍ਯ ਨ੍ਰਿਪਰਾਜਾ ਏਕੀ ਕੋ
ਊ ਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨ੍ਰਿਪਨਾਇਕ ॥ ੧੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬਪਾਇਕਹੈਂ ॥ ੧੯੧ ॥ ਟੀਕਾ

ਇਮੀਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਤੁਝਕੇਪਾਇਕ ਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਦਾਸਹੈਂ
ਪਾਯਕ ਨਾਮ ਪਿਆਦੇਕੋਹੈ ਸੋ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਹੋਤੀ
ਹੈ ਹਸਤੀ ਘੋੜਾ ਰਥ ਪੈਦਲ ਇਸਮੈ ਪੈਦਲ ਚੌਥਾ ਦਰਜਾਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਭ ਤੁਝਕੈ ਦਾਸਨੀਚਹੈਂ ਜਿਸਕੋ ਤੂੰ
ਚਾਹੈਂ ਤਿਸਕੋ ਤੂੰਬਡ੍ਹਾਈ ਦੇਇਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਕਹਾਕਰੈ ਕੋਊ ਕ
ਛੁ ਹੋਤਨਾ ਕਾਹੂਕੇਕਿਏ ਜਾਕੀਪ੍ਰਭੁ ਮਾਨਲੇ ਇਸਭੈਸੁਖਤਾ
ਹਿਜੂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬ ਪਾਇਕਹੈਂ ਸਰਬਕਾ ਪਾਲਕ
ਇਕਤੁਹੀਂਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਤਾ ਜੋ ਰੁਦ੍
ਗਣਹੈਂ ਕਾਦਸਹੈ ਵੋਤੁਝਕੇ ਪਾਇਕ ਦਾਸਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਸਰਬ ਪ ਇਕ ਹੈ ਸਰਬਸ੍ਰਿਸਟੀ ਤੁਝਕੇ ਪਦਮੇਹੈ ਇਸਮੇਂ
ਸ਼ਰੁਤਿਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ਪਾਦੋਅਸਜ਼ ਵਿਸ੍ਵਾਭੂਤਾਨਿ ਤ੍ਰਿਪਾਦਮ੍ਰਿਤੰ
ਦਿਵੀਤਿ॥ਏਕਪਾਦ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕੇ ਸਰਬ ਭੂਤ ਹੈ ਅਚੁਤੀਨ

ਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬਕੇ (ਭੰ) ਕਜ਼ਾ ਸੂਰਜਾਦਿ ਕ ਤਿਨਕੌ ਹੇ ਭਗਵਨ ਭਜਨਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾਹੈ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ਸਰਬ(ਭੰਜ)ਨਹੈ॥ਸਰਬਕਾਭੰਜਕਨਾਸਕਨਹੀਂ ਹੈਂ ਅਪਨਾ ਆਪਹੋਨਾਤੇ ਸਰਬਕੌ ॥ ੫ ॥ (ਅਰਿਗੰਜਨਹੈਂ) ਅਰਿਦੁਸ਼ਟਦੈਤਜਾਦਿਕ ਤਿਨਕਾਨਾਸ ਔਰ ਕਲਜ਼ਾਨਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਰਿਕਾਮਾਦਿਕ ਭਗਤੋਂਕੇ ਤਿਨਕਾ ਗੰਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਅਰਿ ਤੁਝਕਾ ਕੋਊ ਗੰਜਨ ਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਤੁਮ ਕਿਸੀਕਾ ਗੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਪਰਿਪੂਰਨ ਰੂਪ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਰਿਪਤਾਪਨਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਵਾਹਜ਼ਾਭਜੰਤਰ ਸ਼ਤ੍ਰੂਓਂਕਾ ਤਾਪਕਸੰਤਾਪਕਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਰਿਪੁਤਾ ਸ਼ਤ੍ਰੂਤਾ ਤਿਸੋਂਕਰ ਆਪਨਹੈ ਕਜ਼ਾ ਜੁਕ੍ਤ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ਰਿਪੁਤਾਏਕੌ ਪਨਕਜ਼ਾ ਪੰਨਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰਿਪਸਿਰੋਮਣੀ ਰੂਪਹੈ ॥੨॥ਕਿੰਵਾ ਰਿਪੁਤਾਪ(ਨਹੈ) ਸ਼ਤ੍ਰੂਓਂਕਾਤਾਪਨਾਮ ਸੰਤਾਪ ਭਯ ਜਿਸਕੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਕਹਿਐ ਰਿਪੁਤਾਪਨ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰਿਪੁਤਾਪਨਜੋਹੈ ਦੁਸ਼ਮਨਪਨਾਤਿਸਕੇ(ਹੈ) ਕਜ਼ਾਨਾ ਸਕਰਨੇਵਾਰਾਹੈ ॥ ੪॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਜੈਸੇਅਗਿਨੀਤਾਪੀਤੀਹੈ ਤੈਸੇ ਰਿਪੁਰੂਪਅੰਗਾਰੋਂਕਾਤਾਪਨਹੈ ॥੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ਜੋ ਦੁਸ਼ਟ ਦੁਮਨ ਬ੍ਰਾਹਮਨਕੇ ਦੋਖੀਹੈਂ ਤਿਨਕਾਰਿਪੁਹੋਨਾਯਹੀਹੈਪਨ ਕਜ਼ਾਪ੍ਰਾਣ ਜਿਸਕਾਅਰਥਾਤਭਕ੍ਤਦੋਖੀਕਾਸਰਕਾਰਮੁਦਈਹੈ॥ ੬॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਰਿ॥ਨਾਮਲਜਾਵੋਪੁਤਾਕਜ਼ਾਪੁਤ੍ਰੀਤਿਸ ਕਰਕੇਆਪਨ ਕਜ਼ਾਜੁ

ਕ੍ਤੁਹੋਇਜੋ ਸੋ ਕਹਐਿ ਰਿਪੁ ਤਾਪਨ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾਰਿਪੁਤਾ(ਪਨ ਹੈਂ) ॥ ਪਨ ਬਿਵਹਾਰੇਸ੍ਤੁਤੌ ਬਿਵਹਾਰ ਔਰ ਉਸਤ੍ਤੁਤੀ ਪਨ ਕਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਰਥ ਕੌਜ਼ਾਕਿ ਰਿਪੁਤਾਹੀ ਹੈ ਬਿਵਹਾਰ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹੀਏ ਰਿਪੁਤਾਪਨ ਸੋ ਐਸੇ ਰਿਪੁਓਂਕੇ ਸਾਥਬਜ਼ਵਹਾ ਰਹੋਇ ਜਿਸਕਾ ਸੋਕਹੀਐ ਰਿਪੁਤਾਪਨ ਸੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਵਾ॥ ਸ਼ਤ੍ਰੂਤੀਰੂਪ ਕਰੈ ਖੜਗਸਿੰਘਾਦਿ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਐ ਰਿਪੁਤਾਪਨ ॥ਟਬ॥ ਧੰਨਭਾਗਮੇਰੇ ਤਿਹਿਹਰਿਸਿਉ ਅਤਹੀਂ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ੯ ॥ ਵਾ ॥ ਸ਼ਤ੍ਰੂਤਾਪਨ ਅਰਥਮੇਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਨਵ ਸਿਸ੍ਰੂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਕੌ ॥

ਮੂਲ ਜਪਜਾਪਨਹੈ॥ ੧੯੨॥ ॥ ਟੀਕਾ ॥

ਕੈਸੇਵੇ ਰਿਪੁਹੈ ਤਿਨਕੋ ਕਹੈਹੈਂਜਪਜਾਪ(ਨਹੈ) ਜੋਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੌ ਜਪ ਮੰਤ੍ਰਾਦਿਕਰ ਨਹੀਂ ਜਪਤੇ ਭਜਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਤਿ ਨਕਾ ਤਾਪ ਕਹੈ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ਰਿਪੁ(ਤਾਪਨਹੈਂ) ਤਪ ਨਾਮ ਅ ਲੋਚਨ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿਪੁਹੈਂ ਕੰਸਸਿਸੁਪਾਲਾਦਿਕ ਵਰਤਮਾਨ ਭਾਵੀਵਾ ਤਿਨਕੌ ਤਾਪਨਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾਹੈ ਤਿਨਕੌਭੀ ਭਗਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂਭਾਵਮੇ ਪ੍ਰਤੁਜ਼ਤ ਅਧਿਕ ਭਜਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ਼ਤਰੂਕੌ ਸਿੰਮ੍ਰਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਿਤ੍ਰਕੌ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਰਿਪੁਤਾਪਨਹੈਂਨਕਾਰਕਾਦ੍ਵਿਧਾਦੇਹਰੀਦੀ ਪਕਨਜ਼ਾਇ ਕਰ ਸੰਬੰਧਕਰਨੌ ਹੇ ਭਗਵਨ ਨ ਤੋ ਕੋਊ ਤੁਝਕਾ ਰਿਪੂ ਹੈ ਅਰੁਇਸੀਤੇਨਕੋਊਤੁਝਕੋਸੰਤਾਪਹੈਜਿਨਕੌ ਸ਼ਤ੍ਰੂਹੋਇਤਿਨਕੌ ਹੀਸੰਤਾਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਜ਼ਾਤਮਾਦਿ ਇਸੀ

ਜਾਪਨਹੈ ਅਸ੍ਰ ਪ੍ਰਹਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪ ਜਾਪਕਰ ਵੋ ਜਾਪਤ ਹੈ ਜਪਤੇ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਪਜਾਪਨਹੈ ਜਪਕਰ ਜਾਪਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾਜਾਨੀਤਾਹੈ ਅਨ੍ਹੈਬਜ਼ਤਰੇਕਕਰ ਜਪਜਾਪਨ ਹੈਂ ਜਪ ਜਾਪਨ ਹੈਂ ਜੋਜਪਕਰਜਾਪਕਰਤੇਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਜਾਪਤਾਹੈਪ੍ਰਤੀ ਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀ ਜਪਤੇ ਤਿਨਕੋਨਹੀਂ ਜਾਪਤ॥੪॥ ਕਿੰਵਾ ਜਪਜਾਪਨ ਹੈਂ ਜਪਸੋਹੀ ਜਾਪ ਪ੍ਰਗਟਹੋਨਾ ਯਹੀਤੁਝਕਾਪਨ ਹੈਕਜ਼ਾਪ੍ਰਣਹੈ॥੫॥ਅਥਵਾ॥ਹੇਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਪੂਰਨਜਪਜਾਪ ਨਹੈਪੂਰਨਹੋਨੇਤੇਤੁਝਕਾਨਕੋਊਜਾਪਹੀਹੈਨਕੋਊਜਾਪਨੇਕੋਜਾ ਪਕਹੀਹੈਨਤੂੰ ਜਾਪਹੀਹੈਉਭੈਪ੍ਰਯੁਕੁਵਸਿਸ੍ਰਾਭਾਵਹੈਯਥਾਦੰਡੀ ਜੋਤਉ ਦੰਡਹੈ ਤਥ ਦੰਡੀ ਹੈ ਜਥ ਦੰਡਹੀ ਨਹੀਂਹੈਤਥਦੰਡੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰੁ ਜਥ ਦੋਨੋ ਨਹੀ ਤਥ ਭੀ ਦੰਡੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ॥ ਨਨਿਰੋਧੋ ਨਚੋਤਪਤਿਰ ਨਵਧੋਨਚਸਾਧਕਹ ॥ ਨ ਮੁਮੁਖਜੁਰ ਨਵੈਮੁਕ੍ਰਹ ਇਤਜ਼ੇਖਾਪਰਮਾਰਥਤਾ ॥ ਨਪ੍ਰਲਯਹੈ ਨ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਨਬੰਧ ਹੈ ਨ ਮੋਖਜ਼ਹੈ ਨਮੁਮੁਖਜੁਹੈ ਨਮੁਕ੍ਰਹੈ ਇਹੀਪਰਮਾਰਥਤਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਪਹੀਆਪਹੈ ਜਪਜਾਪਜ ਜਾਪਕ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਸੂਨਜ਼ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ ਪੂਰਥਵਤ ਪਨਕਾ ਅਰਥ ਬਜ਼ਵਹਾਰ ਔਰਸ੍ਤੁਤੀ ਅਰਥ ਕਰ ਲੇਨਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਦੋਨੁਤੁਕਮਿਲਾਕਰ ਅਰਥੋਕਰਨਾਕਿ ਜੋਜਪਜਾਪ(ਨਹੈ) ਜਪ ਜੀ ਜਾਪਜੀ ਨਹੀਹੈ ਕੰਠ ਜਿਸਕੇ ਵਾ ਜੋ ਨਹੀ ਪੜ੍ਹਤੇ ਅਰੁ ਹੈਕਾਰ ਪੂਰਥਕ ਗੁਰੂਕੇ ਸਿਖ ਸਿੰਘ ਕਹਲਾਤੇ ਹੈਂ ਪਾਠਕੋ ਪ੍ਰਤਿਤਰਕਤੇਹੂਏ ਮਾਯਕੀ ਤਿਨਕੋ ਰਿਪਵਤਤਾਪਨਹੈ ਅਰ

ਥਾਤ ਰਿਪਵਤ ਜਾਨ ਕਰਤਾਪਨ ਤਾਪ ਦਾਤਾ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁ ਰੁਖ ॥ਯਥ॥ਬਿਨਜਪਜਾਪ ਜਪੇ ਬਿਨਾਜੋ ਜੇਵੈ ਪਰਸਾਦ ॥ ਸੋਬਿਸ੍ਰਾਕਾਕਿਰਮ ਹੈ ਜਨਮ ਗਵਾਵੈ ਬਾਦ ॥ ਤਾਤੇਅਤ੍ਰਵ ਸ਼ਜ਼ਕ ਸਿਖ ਕੋ ਪਾਠ ਕਿਆ ਚਾਹੀਐ ਯਹ ਤਾਤ ਪਰਯ ਹੈ

ਮੂਲ ਅਕਲੰਕ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੈ ਭਗਵਨ ਅਕਲ ਹੈਂ ਕਲਾਮਾਯਾ ਸੇਰਹਿਤਹੈਂਅਕਰਤਾਹੈਂ ਇਸਮੇ ਏਹੁ ਅਸੰਕਾਨਕਰੀਚਾਹਿਏ ਕਿ ਬਾਰੰਬਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਕਹਕਰ ਪੁਨਾਅਧਜ਼ਾਰੋਪ ਪੁਨਾਅਪਬਾਦਕਰਨਾ ਕਜ਼ੋਂਕਿਸੂੰ ਤ੍ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਯਾ ਗ੍ਰੰਥਕੋਂ ਪੁਨਰੁਕ੍ਤੀਦੋਖਨ ਹੀ ਹੈ ॥ ਪੂਰਥ ਭੀ ਕਹਿਆਏਹੈਂ ਅਰੁ ਇਸ ਸ੍ਰੀਜਾਪਰੂਪਮਹਾਮੰਤ੍ਰਾਤਮਕਗ੍ਰੰ ਥਕਾ ਜੋਏਕ ਮੰਤ੍ ਹੈ ਸੋ ਕਲਜ਼ਾਨਕਲਪਦ੍ਮਹੈ ਚਾਰਪਦਾਰ ਥ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੈ ਧਰਮਾਦਿ ਪ੍ਰਸਿਧ॥ਵਾ॥ ਸੋਚਾਰੋ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀਮੇ ਜਨਸ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥਨਾਮਪਦਾਰਥ ਗਜ਼ਾਨਪਦਾ ਰਥ ਅਰੁਬਾਰੰਬਾਰਸਤੁਨੀਖਨਨ ਨਜ਼ਾਯਕਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂਪਰ ਮਪੁਰੁਖ ਸ੍ਰੀਕਲਗ਼ੀਧਰਜੂ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਕਲਜ਼ਾਨਾਰਥ ਤੁਛਬੁਧੀ ਅਲਪਾਯੁਜੀਵਜ਼ਾਨਕਰ ਯਾ ਗ੍ਰੰਥਕੋਂ ਰਚਤੇਭਏਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਅਧਜ਼ਾਰੋਪਾਪਬਾਦਾਭਯਾਂਨਿਸਪ੍ਰਪੰਚੰਪ੍ਰਪੰਚਤੇ । ਸ਼ਿਖਜ਼ਾਨਾਂਬੋ ਧਸਿਧਜ਼ਾਥੰਤਤ੍ਰ ਰੈਃਕਲਪਤਹਕ੍ਰਮਹ॥ਅਪ੍ਰਪੰਚਸਤਸਰੂਪਬ ਸਤੁਕੋਅਧਜ਼ਾਰੋਪ ਅਰੁਅਪਬਾਦੋਕਰ ਪ੍ਰਪੰਚਨਕੀਆ ਹੈ ਮਹਾ ਤਮਾਪਰੋਪਕਾਰੀਸੰਤੋਂਨੇਸਿਖੋਂਕੇਬੋਧਾਰਥਏਕਕ੍ਰਮਰਚਾਹੈ ਸੋ ਅਕਲੰਕ੍ਰਿਤ ਹੈਜੋਤੇ(ਕ੍ਰਿ) ਮੇਰਨਹੋਇਤਥਤੋਸਪਸ਼ਟਹੀਹੈਕਿ

ਅਕਲੰਕਿਤਹੈ ਕਿਕਲੰਕਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ
ਕਲਪਾਰਸੀਮੇਂ ਬੁਧਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਹੇਭਗਵਨ ਅਕਲਬੁੱਧੀ
ਕਾਕਰਤਾਹੈ ਅਰਥਾਤਤਿਸਕਾਪ੍ਰਕਾਸਕਹੈਜੈਸੇਸੂਰਜਸੇ ਉਤ
ਪੰਨ ਹੁਏ ਮੇਘ ਸੂਰਜਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ॥ ੨
ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਕਾਰ ਸੰਬੋਧਨੇ (ਹੇ ਅ) ਕਜ਼ਾ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਲੰ
ਕ੍ਰਿਤਕਹਿਏ ਕਲੰਸੁੰਦਰ ਕ੍ਰਿਤਕਜ਼ਾ ਕਾਰਯ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰ
ਥਾਤ ਅਤੀ ਸੁੰਦਰ ਤੁਝਕੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਯਥਾ
ਪੂਰੇਕਾ ਕੀਆ ਸਭਕਿਛ ਪੂਰਾਘਟਬਧ ਕਿਛ ਨਾਹੀਂ ॥ ੩ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ (ਕ) ਨਾਮਸੁਖਕਾਹੈ (ਨਕ) ਅਕਨਜੋਹੋਇਸੋ ਕਹਿਐ
(ਅਕ) ਅਰੁਲਦੀਪੋਂ (ਲ) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾਰਥਹੈਅਰਥਾਤਹੇਭਗਵ
ਨ ਅਕਦੁਖ ਤਿਸਕੋਲੰਕਹਿਏ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਰਨੇ ਵਾਲਾਹੈ ਅਰ
ਥ ਕਜ਼ਾਕਿ ਸਾਖੀਰੂਪ ਸਮਸੁਖਦੁਖ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਪ੍ਰਦੀਪ
ਵਤ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ਅਕਦੁਖ ਕਜ਼ਾ ਨਰਕ ਲਕਾਰਸ੍ਵਰਗਕਾ
ਭੀ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾੜ ਅਕ ਨਰਕੰ ਲੰਸ੍ਵਰਗ ਸ੍ਵਰਗ ਨਰ
ਕ ਦੋਨੋਕਾ ਕ੍ਰਿਤਿਨਾਮ ਕਰਤਾਹੈ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਕਿਆਸੁਰਗ
ਕਿਆ ਨਰਕ ਬਿਚਾਰਾ ਸੰਤਨ ਦੋਊਰਾਦੇ। ਹਮਕਾਹੂੰ ਕੀ ਕਾ
ਣਨੂੰਕਛਤੇਅਪਨੇਗੁਰੁਪਰਸਾਦੇ॥੫॥ਕਿੰਵਾ॥ਕ੍ਰਿਤੀਛੇਦਨੇਹੈਜੋ
ਦਾਸਹੈਂਭਗਤਜਨਤਿਨਕੇਅਕਨਰਕਅਰੁ(ਲੰ) ਕਹਿਏ ਸ੍ਵਰ
ਗਦੋਨੋਕੋਕ੍ਰਿਤਕਹਿਏਕਾਟਨੇਵਾਲਾਹੈਦੋਨੋਕੋਬੰਧਨ ਰੂਪ ਅਰ
ਦੁਖਰੂਪਹੋਨੇਤੇਸ੍ਵਰਨਲੋਹਸ੍ਰਿੰਖਲਾਵਤਅਰਥਤਿਨਕੋਮੋਖਜ਼
ਪ੍ਰਦਾਤਾਹੈ॥੬॥ਕਿੰਵਾ॥ਅਕਲੰ ਕ੍ਰਿਤਹੈ ਦਾਸੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਕਲ

ਕਜ਼ਾ ਕਲਹਰਹਿਤ ਕ੍ਰਿਤਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੭ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ। ਕਰਤਾਕਰਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬਆਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪਹੈ ਮਭਿਸਤ੍ਵਾਵਰ ਜੰਗਮ ਤੁਝਕੀਆਕ੍ਰਿ
ਤੀਆਂਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਮੂਰਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ੧॥ ਵਾ॥ ਸਰਬਕਾ ਅਕਰਤਾ
ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਸਰਬਾਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ (ਕਰਤਾਕਰਹੈਂ) ਕਰਤਾ
ਰੂਪਹੋਕਰ ਸਰਬਕੋਕਰਹੈ ਯਜਮਾਨ ਪਰੋਹਿਤਰੂਪਹੋਕਰ ॥ ੧
ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰਤਾਕਰਹੈਂ ਕਰਤਾਜੋਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਕੋ
ਤਿਨਕਉਕਰਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਉਤਪਾਦਕਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਯ-
ਗਜ਼ਾਦਿਕਰਤਾਜੋਹੈਂ ਤਿਨਮੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਕਰ
ਤ੍ਰਿਤ੍ਰਿਸ਼ਕ੍ਰੀ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰਤਾ ਬ੍ਰ
ਹਮਾਜੀਤਿਨਕਾ ਕਰਹੈ ਕਜ਼ਾਕਰਤਾਹੈ ॥ ੪ ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਕਰਤਾ
ਕਰਹੈਹੇਭਗਵਾਨਕਰਬਿਧੀਹੈਅਰਥਾਤਅਨੰਤਪ੍ਰਕਾਰਕੀਲੀ
ਲਾਤੁਮਕਰੋਅਰੁਹਮਤਿਸਕੋ (ਤਾਕਰਹੈ) ਕਜ਼ਾਦੇਖਰਹੇਹੈ ਔਰ
ਦੇਖਦੇਖਕਰਆਨੰਦਿਤਹੋਯਰਹੇਹੈ।੫।ਕਿੰਵਾਕਰਤਾਕਰਹੈ। ਅ
ਰਥਾਤਖੇਲਖੇਲਅਖੇਲਖੇਲਨਅੰਤਕੋਫਿਰਕੋਏਕ॥ਇਸਕਥ
ਨਤੇ ਅਨੰਤਲੀਲਾ ਕਰਕੇ ਫਿਰਅੰਤਮੇਤਾਕਰਹੈ॥ਨਾਨਕਹਕ
ਮੈਂ ਅੰਦਰਵੇਖੈ ਵਰਤੈਤਾਕੋਤਾਕ। ਇਸਕਰਕੇ ਕਰਤਾਕਰਹੈ
॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ਕਰਤਾਕਰਹੈ ਹੇਭਗਵਨ (ਕ) ਸੁਖ ਸੋ ਕੌਨ
ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਤਿਸਕੇਸਾਥਰੱਤਾਹੈਅਰੁ(ਕ) ਰਹੈਤਿਸੀਸੁਖਮੇ ਰ
ਹਤਾ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਕਰਤਾਕਰਹੈ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਮਹਾਤਮ
ਸੰਤਜਨ (ਕ) ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਜਿਨਕੀਪ੍ਰੀਤੀ

ਹੈ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ (ਕਰਹੈ) ਅਰਥਾਤਤਿਸੀ ਸੁਖਮੇਰਹੈਜੀਵਨਮੁ
ਕ੍ਤਾਵਸਥਾਮੇਂ ਭੀ ਔਰਕੈਵਲਜ ਵਸਥਾਮੇ ਭੀ ਅਨਜਤ੍ ਸ਼ਬਦਾ
ਦਿਕਮੇ ਨਹੀਰਤ ਹੋਤੇ ਔਰਨਹੀ ਤਿਨਕੀਗਤਿ ਅਨਜਤ ਹੈ
॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤਗੀਤਾਮੇ ਯਥਾ ॥ ਯਸਤ੍ਵਾਤਮਰਤਿਰੇਵਸਜਾਦਾ
ਤਮਤ੍ਰਿਪੁਸ੍ਯਮਾਨਵਹ॥ ਆਤਮਨਜੇਵਚਸੰਤੁਸ੍ਤੁਸਜਕਾਰਯੰਨ
ਵਿਦਜਤੇ ॥ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਆਤਮਰਸਜਿਨਜਾਨਿਆਹਰਿਰੰਗ
ਸਹਜੇਮਾਣ ॥ ਕਹੁਨਾਨਕਵਹਮੁਕਤਨਰਯਹਮਨਸਾਚੀਜਾਨ
॥ ਅਰਥਾਤ ਵੋਹੀ ਕਰਤਾਰੂਪਹੋਕਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵੋਹੀ ਭਰਤਾ
ਰੂਪਹੋਕਰ ਭਰਤਾਹੈ ਵੋਹੀ ਹਰਤਾਰੂਪ ਹੋਕਰਹਰਤਾ ਹੈ
ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀਆਪਪਰਮੇਸੁਰ ॥ ਇਸਗੁਰੂਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀਤੇ ॥
੮ ॥ ਵਾ ॥ ਕਰਤਾਕਰਹੈਂ ਹੋਭਗਵਨ ਜੋ ਕਰਤਾਹੈ ਕਰਮ
ਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜੋ ਯਗਜਾਦਿ ਨਿਸਕਾਮਕਰਤੇ
ਹੈਂ ਵਾ ਭਕਤਿ ਕੀਰਤਨਾਦਿ ਤਿਨਕੇ ਤੋ ਕਰਕਹੈ ਹਾਥਮੇਂਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਕਰਾਮਲਕਵਤ ਅਪਰੋਖਜਹੈ ॥ ਕਹਰਵਿਦਾਸਹਾ
ਥਪੈਨੇਰੇਸਹਜੇਹੋਇਸੁਹੋਈ॥ਅਰਥ ਇਸ ਪੰਕ੍ਤੀਕਾ ਕਰਨਾ
ਕਿ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਹੋਵੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥ ਕਰਨੈਹਾਰ ਪਛਾਨੈਸੋਇ
॥ ਅਰਥਾਤ ਸਹਿਜੇਹੋਇਸੁਹੋਇ ਯਹ ਜਿਨਕੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ
ਤਿਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਮੇ ਹੈ ਵੋ ਪੁਰਖ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਜਹੈ
ਹੈ ਬੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰਾਨ ਤਿਸੀਕੋ ਗਾਇਨ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ ॥ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀਕਉਖੋਜਹਿਮਹੇਸੁਰ ॥ ਇਸੀਤੇ ਕਰਤਾ
ਕਰਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥੯॥ ਕਿੰਵਾ ॥

ਕਰਤਾ ਹੂਆਭੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਦਿਕਾ ਅਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰਤਾਆਕਰ ਹੈਂ ਕਰਤਾ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਹੈਅਨੰ
ਤ ਤਿਨਕੀ ਆਕਰ ਨਾਮ ਖਾਨੀ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਯਥਾ ॥
ਅਨਿਕ ਬ੍ਰਹਮੇ ਜਗ ਸਿਰਜਨ ਲਾਏ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕੋਟਬਿਸ਼ਨ
ਅਵਤਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦੋ ॥ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੀ ਦੇਹਮੇ ਕੋਟਿਕ
ਬਿਸ਼ਨਮਹੇਸ ॥ ਇਸਤੇਕਰਤਾਕਰਹੈ ਨਾਮ ਸਰਕਾਰਕਾ ॥
੧੧ ॥ ਵਾ ॥ ਕਰਤਾਸ਼ਬਦਕੁਰਬ੍ਰਹਮਚੀਟੀਪ੍ਯੰਤਸਭਸੁਭ
ਸੁਭਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈਂਤਿਨਕੇਕਰਹੈਂ ਕਜਾਹਸਤਰੂਪਹੈਂ ਅਰਥਾਤ
ਹਾਥੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਜੋ ਇੰਦ੍ ਤਿਸਇੰਦ੍ਰਕਾ ਭੀ ਕਰਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਸ਼ਕ੍ਤਿ
ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਤਥਾ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ ਇਸੀਤੇਕਰ
ਤਾਕਰਹੈਂ ॥ ੧੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰਤਾਕਰਹੈਂ ॥ ਵਾਸਤਵਤੇ ਤੋ
ਅਕਰਹੈਂ ਅਰੁਕਰਤਾ ਹੈਂ ਬਚਿਤ੍ ਸ਼ਕਤਿ ਹੋਨੇਤੇ ਬੇਦਮੰਤ੍ਰ
ਯਥਾ ॥ ਅਪਾਣਿਪਾਦੋਜਵਨੋਗ੍ਰਹੀਤਾ॥ ਪੁਨਾ॥ ਸ੍ਰੀਮਤਿਸ੍ਰਿ
ਮ੍ਰਿਤੀ ॥ ਪੈਰਾਂਬਾਝਹੁ ਚਲਨਾ ਬਿਨ ਹਥਾਂਕਰਨਾ ॥ ਸ੍ਰਵਣ
ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੀ ਐਸੇ ਹੀ ਬਿਵਸਥਾ ਜਾਨਨੀ॥ ਇਸਤੇ ਭੀ ਕਰ
ਤਾਕਰਹੈਂ ॥ ੧੩ ॥ ਵਾ ਕਰਨਾਮ ਰਸਮੀਕਾ ਸੋ ਸੁਰਜ ਸੁਸ੍ਮੀ
ਰੂਪ ਅੰਸਮਾਲੀਰੂਪਹੈਂ ॥ ੧੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰਨਾਮੁਕ੍ਰਿਤਨ
ਸੋਕਰ ਜੋ ਭਾਵ ਸੋ ਕਰਤਾ ਅਰਥਾਤ ਰਸਮੀਪੁੰਜਰੂਪ ਸੂਰ
ਸਸੀ ਤਿਨਕੇ ਜੋ ਕਰਨੇਵਾਰਾ ਹੋਇ ਸੋਕਹੀਬੁਕ੍ਤਬੁਕ੍ਤਕਰਹੈ
॥ ੧੫ ॥ ਵਾ ਜੋ ਪਾਪਪੁੰਨ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਕਰਮੋਂ ਕੋਕ੍ਰਤ ਹਾਰੀ
ਕਰਤਾਹੈ ਤਿਨਕੋ (ਤਾਕਰਹੈਂ) ਸਾਖੀ ਹੋਕਰ

ਜਲ ਅਗਨੀ ਪਵਨ ਸੂਰਸਸੀ ਧਰਮਗਾਈ ਕਾਲ ਯਹ
ਜੀਵਕੇਕਰਮਸਾਖੀਹੈਸੋਇਤਦਰੂਪਹੋਕਰ ਵਾ ਸਾਖਜਾਤ।੧੬।

ਮੂਲ ॥ ਹਰਤਾਹਰਹੈਂ ॥੧੮੩॥ ਪਰਮਾਤਮਹੈਂ

ਹਰਤਾ ਨਾਸ਼ਕ ਕਾਲਰੂਪ ਹੋਕਰ ਹਰਹੈਂ ਨਾਸ਼ਕਰਹੈਂ ॥ ਅ
ਰਥਾਤ ਉਤਪਤਿ ਕਾਲਮੇ ਰਜੋਸ਼ਕਤਿ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਕੇ
ਬ੍ਰਹਮਾਮਰੀਚੀਕਸਜ਼ਪ ਦਖਜਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਉਤਪੰਨ
ਕਰਤਾ ਹੈ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਏਕੋਹੰਬਹੁਸਜ਼ਾਮਪ੍ਰਜਾਯੇਯ ਏਤ
ਦ ਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਮਾਯਾ ਸਬਲਹੋਇਕਰ ਰਜੋਮਾਤ੍ਰਾਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ
ਹੋਇਕਰ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਇਸਥਿਤੀਕਾਲਮੇਸਤੋ
ਗੁਨ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਕਰਬਿਸ਼ਨੁਇੰਦ੍ਰਾਦਿਰੂਪਕਰਪਾਲਨ
ਕਰਤਾਹੈਅਰੁ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲਮੇਤਮੋਮਾਤ੍ਰਕੋਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕਰ
ਰੁਦ੍ਰਾਦਿ ਰੂਪਹੋਕਰ ਹਰਤਾ ਹੈ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹਰਤਾਹਰਹੈ
ਹਰਤਾਜੋ ਹੈ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿ ਤਿਨਕਾਭੀ ਹਰਤਾ ਹੈਂ ਮਹਾਕਾਲ ਰੂਪ
ਹੋਨੇਤੇ ॥੩॥ ਵਾ ਹੈ ਹਰਤਾਕਾਲਰੂਪਹੈਂ ਜਿਸਤੇ ਹਰਹੈ ਇਸੀ
ਤੇ ਹਰਤਾ ਹੈਂ ॥ ਜਿਸਤੇ ਹਰਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਹਰ ਹੈ ॥
॥ ੪ ॥ ਪਰਮਾਤਮ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪਰਮਾਤਮ ਰੂਪ
ਹੈ ਆਤ੍ਮ ਅਨਾਤਮ ਪਰਮਾਤਮ ਭੇਦਕਰ ਪੂਰਬ ਨਿਰੂਪਨ
ਕੀਆਹੈਤਦਵਤਹੀਏਆਂਭੀਜਾਨਨਾ ਪਰਮਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟਜੋ ਹੋ
ਇਵੋਹੀਆਤੁਮਾਹੋਇਸੋ ਕਹੀਐਪਰਮਾਤੁਮਾ॥੧॥ ਵਾ ਪਰਾਉ
ਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਹੋਇ ਮਾਲਖਜਮੀਸੋਭਾ ਕਾਤੀਵਾ ਜਿਸਕੀ ਸੋ
ਕਹਿਐ ਪਰਮਾ ਪਰਮ ਹੋਇ ਸੋਈ ਆਤਮਾ ਹੋਇ ਸੋ

ਕਹੀਐ ਪਰਮਾਤਮਾ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਪਰਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਸ਼ਰ
ਬ੍ਰਸ਼ੰਸਾਰਸੇ ਯੋਗੀਜਨ ਸੋ ਜਿਸਕੋ ਧਜਾਨਾਦਿ ਕਰ ਮਾਨ
ਕਜਾ ਪ੍ਰਮਾਣਕਰੈ ਸੋ ਕਹੀਐਪਰਮਾ ਸੋ ਯੋਗੀਓਂਕਰ ਗਮਜ
ਜੋ ਆਤਮਾਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮਾਤਮਾ ॥੩॥ ਵਾ ਪਰ ਸ਼ਤ੍ਰ
ਦ੍ਵੈਤ ਦੁਸ੍ਟ ਤਿਨਕੋ ਜੋ ਮਾਰੇ ਨਸ਼੍ਟਕਰੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮਾਪਰੈਂ
ਮਾ ਔਰ ਆਤਮਾ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪਰਮਾਤਮਾ ॥੪॥ ਵਾ ॥ ਮਾਧਾ
ਸੋ ਜੋ ਪਰੇ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਪਰਮਾ ਪਰਮਾ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਹੋਵੈ
ਆਤਮਾ ਸੋ ਕਹੀਏ ਪ੍ਰਮਾਤਮ॥ ੫ ॥ ਅਨਾਤਮਾ ਚਿਦਾਭਾਸ
ਆਤਮਾ ਬੁਧਜਾਵ ਛਿਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਭੂ ਪਰਿ ਪੂਰਨ ਨਭੋ
ਵਤ ਤਿਸੀ ਕੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਦਜੈਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਖਾਸਬੀੜ ਮੇ
ਪ੍ਰਮਅਾਂਤਮ ਐਸੇਪਾਠ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਰਬਾਤਮਹੈਂ ॥ ਆਤਮਬਸਹੈਂ ॥

ਟੀਕਾ—ਸਰਬਕਾ ਜੋ ਆਤਮਾਹੋਇ ਅਪਨਾਆਪ ਸੋ ਕਹੀਐ
ਸਰਬਾਤਮ ਪਰਮਾਤਮ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬਹੋਇ ਵੋਹੀਆ
ਤਮ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਸਰਬਾਤਮ ॥੨॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬਨਾ
ਮ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਤਾਕਾਲਕਾ ਤਾਕੋ ਆਤਮਾ ॥੩॥ ਵਾ ॥ ਕਾਲ
ਜਿਸਕਾ ਆਤਮਾ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਸਰਬਾਤਮ ॥੪॥ ਸ੍ਰੁਤੀ
ਸਬੀੜਮੇ ਸਰਬ ਆਤਮ ਪਾਠਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਆਤਮਬ੍ਰਸਹੈਂ ॥
ਆਤਮਾਅੰਤਾਕਰਣ ਤਾਮੋ ਬਸਹੈਂ ॥੧॥ ਵਾ ॥ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਸ਼ਬਦ
ਕਰ ਅਸ੍ ਅਮਚਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵੋ ਆਠ ਜਿਸਕਾ ਆਤਮਾ ਨੌਵੋ
ਕਹੀਐ ਆਤਮਬਸ ਹੈਂ ॥ ਜੋਕਾ ਆਤਮਾ ਸ਼ਬਦ ਸਬੰਧੀ

ਪ੍ਰਿਯ ਹੈਂ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾਜੀ ਭੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਯ ਗੌਰ ਮੂਰਤੀ ਕੀਰਤੀਰੂਪ ਹੈ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵਜੂਕੀ ਔ ਰੁਕਮ ਣੀ ਜੂ ਲਖਜਮੀਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਕੀਰਤੀ ਜੂ ਕੇ ਪਰਮ ਪਿਆਰੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਸਕੇ ਜਸਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕੇ ਜੈਸੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤਜਜੋਂਕੇ ਤਜੋਂ ਹੈਕੁਛਘਟੇਬਢੇਨਹੀਂ ॥ ੩ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿ ਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀਜਾਪ ਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂਪਰਮਭਕ੍ਤਿਵੈਰਾਗਜ੍ਞਾਨਵਿਗਜ੍ਞਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂ ਏਕੋਨਬਿੰਸਤਮੋਛੰਦਹਰਿਬੋਲਮਨਾਬਜਾਖਜਾਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰਪਖਜੇ ਤ੍ਰਜੋਦਸਮੋਅੰਸੂ੧੩ਅਫਜੂ੪੯ ੧ ਓਸ਼ਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਅਥ ਅਪਰਬਜਾਖਜਾ ਹਰਿਬੋਲ ਮਨਾਛੰਦਕੋਨਵਤੁਕਕੀ ਰਸਨਿਰਣੈ ਲਿਖਜਤੇ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਰਸਿ ਕਨਕੇ ਸੁਖਪਾਲ ਕਵਿਅਨਕੇ ਕਾਮਦਕਪਿਲ। ਕਲਿਕਲੰ ਕ ਕੇਕਾਲਕਲਗੀਧਰ ਕਲਜਾਨ ਕਰ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਰਸਿ ਕਨਕੇ ਬਸਕਰਨਕੀ ਬਸੀਕਰਨਕੀ ਬਾਤ। ਕਵਿਤਾਸ਼ਵਿਤਾ ਸ੍ਰੀਸੁਬੀ ਸੋਢੀਸਾਹਿਬਖਜਾਤ ॥ ੨ ॥ ਤਿਹਪਗਾਪਰ ਪਰਨਾਮ ਕਰ ਜਾਖਜਾਪ ਜਪਜਾਪ। ਆਪਹਿਕੋ ਪ੍ਰੇਰਤਕਹੌਂ ਰਸਲਛ ਨਸੁਅਮਾਪ ॥ ੩ ॥

ਮੂਲ ॥ ਮਹਿਮੰਡਨ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਰਥਾਤ ਮਹਿਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀਮੇਂ ਮੰਡਨਹੈਂ ਕਜਾਂਸਿੰਗਾਰਰੂਪ ਰੂਪਹੈ ਹੈ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਸੋਇਹਾਂਸਾਹਬਕੇ ਲਛਨੰਕਾਰੂਪ

ਬੁਧ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਸ੍ਵਭਾਵ ਦੇਹ ਯੇ ਸਭ ਆਤਮ ਸ਼ਬਦ ਬਾਚਕ ਜਿਸਕੇ ਬਸਮੇ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਆਤਮਬਸਹੈ ॥੩ ॥ ਵਾ ਬਸ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਬਹੁਤਕਾ ਬਾਂਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਤ ਮ ਸੇ ਹੀ ਬਸ ਬਹੁਤ ਹੁਆ ਹੈ ਜੋ ਸੋ ਕਹੀਐ ਆਤਮਬਸ ਹੈ ॥੪॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬਸਨਾਮ ਪੂਰਨਕਾ ਬਾਚਕਹੈ ਦੇਸਬਿਸੇਸ਼ ਭਾਖਾ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਆਤਮਪਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਹੀਂ ਬਸ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਤਮਬਸ ਨਾਮ ਸ੍ਵੰਤਰ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਵਾ ॥ (ਆ)ਤਮ ਆਸਰਬਓਰਤੇ ਤਾਮਸੀਅਸੁਰ ਨਾਗਾਦਿਯੇਸਰ ਬ ਹੋਇ ਬਸਜਿਸਕੇ ਸੋਕਹੀਐ ਆਤਮਬਸਹੈਂ ਇਸੀਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਰਬਦਾਸੇਸ ਸਾਈ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਤਾਮਸੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰਬਲਹੈ ਇਸਕੋ ਸਰਬਦਾ ਨੇਤ੍ਰਾਗੋਰਖਾ ਚਾਹੀਐ ॥੭ ॥ ਵਾ ਸਿਹਜਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਦੇਵਤਾਸਾਥ ਹੀਂ ਰਹਤੇਹੈਂ ਸਰਬਦਾ ॥ ੮ ॥ ਵਾ ॥ ਅਤਿਭਕੁ ਹੈ ਅਨਨਜ ਸੋ ਸਰਬਸ੍ਰਸਾਰਸੇਸਜੀ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਸੰਗਹੀ ਰਾਖਤੇਹੈਂ ਲਖ਼ਨ ਬਲਦੇਵਾਦਿ ਰੂਪਕਰ ਭੀ ਬਿਸਾਸ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਆਸ਼ੇਯਹ ॥

ਮੂਲ ॥ ਜਸਕੇਜਸਹੈਂ ॥ ੧੯੪ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜਸਕੋਂਭੀ ਜਸਰੂਪਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇਜਸ ਜਗਤਕੋਂ ਪ੍ਰਿਯਹੈ ਤੈਸੇ ਜਸਕੋਂ ਆਪ ਪ੍ਰਿਯ ਹੋ ਜਸ ਸੁਕਲ ਰੂਪਹੈ ਤਿਸਤੇਭੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੋ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੇਸ ਰੂਪਹੀ ਸਾਖਜਾਤ ਜੋ ਸਮੂਰਤੀ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜਕੀ ਗੌਰ ਬਰਨ ਹੋਨੇਤੇ ਇਸਤੇ ਭੀ ਸਾਥਹੀ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਸਰਕਾਰ ਜਸ

ਭਾਵ ਮੁਝੇ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕਲਗ਼ੀਧਰਜੂਨੇ
ਨਵੇਰਸਇਸ ਹਰਿਬੋਲਮਨਾ ਛੰਦਮੇ ਕਹੇਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ॥ ਕਰੁ
ਣਾਲਯਹੈਂ ਇਸਮੇ ਕਰੁਣਾਰਸ ਕਾ ਨਾਮਹੀ ਕਹਿਦਿਆ ਹੈ
ਸੋ ਕਹੀ ਤੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖਾਹੈ ਔਰ ਕਹੀ ਉ
ਸ ਤੁਕਕੇ ਮਤਲਬਸੇ ਯਹਬਾਤ ਪਾਈਜਾਤੀਹੈ ਕਿ ਯਹ ਅਮ
ਕਾਰਸਹੈ ਸੋ ਰਸਕੇਕਹਨੇਕਾ ਤਾਤਪਰਜ ਯਹ ਹੈ ਕਿਰਸ਼ਕੋ
ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਬੇਦਮੇਲਿਖਾਹੈ ॥ਰਸੋਵੈ ਰਸੰਬ੍ਰਹਮ ਰਸੋਵੈ ਸਹ
ਯਰੀ ਲਬਧ੍ਵਾਅਨੰਦੀਭਵੜ੍ਰਿਤਿਸ੍ਤੇ ॥ ਅਰਥਾਤ ਰਸਜੋਹੈ ਸੋ
ਅਨੰਦਮਯਹੈ ਅਰੁ ਇਸੀਤੇਬ੍ਰਹਮੰ ਹੈ ਅਬਹਮਾਰਾ ਇਰਾਦਾ
ਯਹਹੈ ਕਿਨਵੇਰਸੋਕੋ ਥੋੜੇ ਸੇਮੇਲਛਨਲਛਕਰ ਦਿਖਲਾਂਦੇਂ
ਕਜੋਂਕਿਰਸਹੀ ਸਰਬ ਕਾਬਜ਼ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾਰਸ ਹੈ ਰਸ ਬਿਨਾ
ਬਸਹੈ ਤਤ੍ ਪ੍ਰਥਮ ਰਸਕੋ ਲਛਨ । ਜੋ ਸੁਖਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਓਂ
ਕੋ ਰੋਕਕਰਕਰਕੇ ਔਰਏਕਅਲੌਕਿਕ ਅਨੰਦਦਾਇਕਸੁਖਕੋ
ਉਤਪੰਨ ਕਰੈਔਰ ਕਿਸੀ ਓਰਖਜ਼ਾਲਨ ਜਾਇਕੇਵਲ ਤਿਸੀ
ਰਸਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਇ ਔਬਿਭਾਵ ੧ ਅਨੁਭਾਵ ੨ ਸੰਚਾਰੀ ੩
ਔਰਪੂਰਨਸਥਾਈ ੪ ਜਿਸਮੇ ਹੋਇ ਸੋਈਰਸਹੈ ॥ ਅਥਭਾਵ
ਕੇ ਪ੍ਰਥਮਕਹਿਬੇਕੋਹੇਤੁ ॥ ਅਰਥਾਤ ਭਾਵਹੀ ਸੇ ਰਸਹੋਤਾ ਹੈ
ਭਾਵਅਤਿਰਿਕ੍ਤਰਸ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾਂ ਇਤਿ ॥ ਅਥਭਾਵਲਖ਼ਣ ॥ ਜੋ
ਰਸਕੇ ਅਨਕੂਲਬਿਕਾਰ ਔਰ ਬਿਨਾਬਸਤੇ ਬਦਲ ਜਾਇ
ਰਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸੋਭਾਵ ਸੋਤ੍ਰਿਧਾਕਾਰਨਭਾਵ ਬਾਚਜ਼ਭਾ
ਵ ਅੰਤਰੀਯਭਾਵ ਇਸੀਕੋਬਿਭਾਵਅਨੁਭਾਵ ਸਞਾਈਸੰਚਾਰੀ

ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਬਿਭਾਵਲਖ਼ਣ॥ਜੋਭਾਵਰਸ ਕਾ ਮੁਖਜ਼ਕਾਰਨਹੈ ਅਰ
ਥਾਤ ਜਿਸਕਰ ਸਥਾਈ ਉਪਜਤਾ ਹੈ ਜਿਸਬਿਨਾ ਰਸਕੀ ਉ
ਤਪਤੀਨਹੀਂ ਹੋਸਕਤੀ ਸੋਦੁਧਾ॥ਆਲੰਬਨਉਦੀਪਨ॥ ਜੋਰਸ
ਕੋ ਅਲੰਬਨਕਰ ਅਰਥਾਤ ਆਸ੍ਰਯਕਰ ਅਨਾਯਾਸਹੀ ਉਪ
ਜੈ ਸੋਆਲੰਬਨ ਸੋਦੁਧਾ॥ਆਸ੍ਰਯਲੰਬਨਬਿਸਯਾਲੰਬਨ ॥ਜਾ
ਮੈ ਰਸਰਹੈ ਸੋ ਆਸ੍ਰਯਾਲੰਬਨ ਜੋ ਰਸਕੋ ਬਿਸ਼ਯਹੋਯਸੋ ਬਿ
ਸਯਾਲੰਬਨ॥ਅਰਥਾਤ ਨਾਯਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਨਾਯੂਕਬਿਖਯ ਨਾ
ਯਕਾਬਿਖੈਨਾਯਕਾ ਆਸ੍ਰਯ । ਸੋਨਾਯਕਾਤੀਨਤਿਨਕੇਲਛਨ
ਯਥਾਭੁਖਾਭੂਖਨੇ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸੁਕਿਆਬਜਾਹੀ ਨਾਇਕਾ ਪਰ
ਕੀਆਪਰਬਾਮ । ਸੋ ਸਾਮਾਨਜ਼ਾ ਜਾਨਿਐ ਜਾਕੋਧਨਸੋਂ ਕਾਮ ॥
੧ ॥ ਸੂਕਿਆਭੇਦ ॥ ਬਿਨਜਾਨੇ ਅਗਜ਼ਾਤ ਹੈ ਜੋਬਨਜਾਨੇ
ਗਜ਼ਾਤ॥ਮੁਗਧਾਕੇਦ੍ਵੈਭੇਦਹੈਕਬਿਬਰਬਰਨਤਜਾਤ॥੨॥ਮਧਜ਼ਾ
ਸੋਜਾਮੈ ਦੁਊਲਜਜ਼ਾ ਮਦਨਸਮਾਨ । ਅਤਿਪ੍ਰਬੀਨ ਪੌਢ਼ਾਵਹੈ
ਜਾਕੇਪਤਿਮੈਪ੍ਰਾਨ ॥ ੩ ॥ ਅਥ ਪਰਕਿਆਕੇਛਭੇਦ । ਕ੍ਰਿਆ
ਬਚਨਮੈ ਚਾਤੁਰੀਯਹੈਬਿਦਗਧਾਰੀਤ । ਬਹੁਤ ਦੁਰਾਏਹੂਸਖੀ
ਲਖੀਲਛਤਾਪ੍ਰੀਤ ॥ ੪ ॥ ਗੁਪਤਾਰਤਿ ਗੋਪਿਤ ਕਹੈ ਤ੍ਰਿਪਤ
ਨਕੁਲਿਟਾ ਮਾਹਿ । ਨਿਸ੍ਚੈ ਜਾਨਤ ਪਿਅਮਿਲਨ ਮੁਦਿਤਾ ਕਹਿ
ਐ ਤਾਹਿ ॥ ੫ ॥ ਬਿਨਸੈਠੈਰਸਹੈਟਕੀ ਆਚੋਹੋਇਨ ਹੋਇ।
ਜਾਇਸਮੈਨਸਹੈਟਮੈ ਅਨੁਸੰਯਨਾਹੈ ਸੋਇ ॥ ੬ ॥ ਅਥਨਵ
ਨਾਯਕਾ ॥ ਪੋਖਿਤਪਤਿਕਾਬਿਰਹਨੀਅਤਿ ਰਿਸਖਤਿਸੋਹੋਇ
ਪੁਨਪਾਛੈ ਪਛਤਾਇਮਨ ਕਲਹੰਤਰਿਤਾ ਸੋਇ ॥ ੭ ॥ਖੰਡਿਤ

ਆਵੈਕਹੁੰਰੈਨਵਸ ਪ੍ਰਾਤਖੰਡਿਤਾਖੇਹ। ਜਾਤਮਿਲਨ ਅਭਿਸਾ
ਰਿਕਾਕਰਸਿੰਗਾਰ ਸੁਠਦੇਹ ॥ ੮ ॥ ਪਿਅਸਹੇਟਆਯੋ ਨਹੀਂ
ਚਿੰਤਾਮਨ ਮੈ ਆਨ। ਸੋਚਕਰੈ ਸੰਤਾਪਸੋ ਉਤਕੰਠਿਤਾ ਬਖਾ
ਨ ॥ ੯ ॥ ਬਿਨਆਏ ਸੰਕੇਤਪਿਯ ਬਿਪ੍ਰਲਬਧ ਸੰਤਾਪ। ਬਾ
ਸਕਸੱਜਾਤਨ ਸਜੈ ਪਿਅਆਵਨ ਕੀ ਥਾਪ ॥ ੧੦ ॥ ਜਾਕੋ
ਪਤਿਆਧੀਨਕਹਿ ਸ੍ਵਾਧਿਨਪਤਿਕਾ ਤਾਹਿ ॥ ਭੋਰਸੁਨੈ ਪਿਯ
ਕੋ ਗਮਨ ਪ੍ਰੋਖਿਤ ਪਤਿਕਾਆਹਿ ॥ ੧੧ ॥ ਅਥਬਕ੍ਰੋਕ੍ਰਿਗ
ਰਬਿਤਾ ॥ ਰੂਪਭੇਦ ਅਭਿਮਾਨ ਸੋ ਦੁਬਿਧਗਰਬਿਤਾ ਜਾਨ।
ਅਨਸੰਭੋਗਦੁਖਿਤਾ ਕਹੀ ਅਨਤਗਮਨਪਿਯਮਾਨ ॥ ੧੨ ॥
ਅਥਧੀਰਾਦਿਭੇਦ ॥ ਗੋਪਕੋਪਧੀਰਾ ਕਰੈਪ੍ਰਗਟਅਧੀਰਾਕੋਪ
। ਲਛਨਧੀਰ ਅਧੀਰ ਕੇ ਕੋਪ ਪ੍ਰਗਟਅਰੁਗੋਪ ॥ ੧੩ ॥ ਤ੍ਰਿ
ਬਿਧਮਾਨ ॥ ਸਹਜੈ ਹਾਸੀ ਖੇਲਤੇ ਬਿਨਯ ਬਚਨ ਸੁਨਕਾਨ
। ਪਾਇਪਰੇਤਿਅਕੋਮਿਟੈ ਲਘੁਮਧਯਮ ਗੁਰੁਮਾਨ ॥ ੧੪ ॥
ਅਥਚਤੁਰਬਿਧਿਨਾਯਕ ॥ ਏਕਨਾਰਿ ਮੋਹਿਤ ਕਰੈ ਸੋ ਅਨ
ਕੂਲ ਬਖਾਨ। ਬਹੁਨਾਰਿਨ ਸੋਂ ਪ੍ਰੀਤਸਮ ਤਾਕੋ ਦਖਿਨਜਾ
ਨ ॥ ੧੫ ॥ ਮੀਠੀ ਬਾਤੈਂ ਸਠਕਰੈ ਕਰਕੇ ਮਹਾਂਬਿਗਾਰ।
ਆਵਤ ਲਾਜਨ ਧ੍ਰਿਸਟ ਕੋ ਕਿਏ ਕੋਟਿਧਿਕਾਰ ॥ ੧੬ ॥
ਪਤਿਉਪਪਤਿ ਬੈਸਕ ਤ੍ਰਿਬਿਧਨਾਯਕਜਾਨਮਹਾਨ। ਸ੍ਵਕਿਆ
ਪਤਿਪਰਕੀਯ ਪਤਿਬੇਸਜਾਪਤਿ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੧੭ ॥ ਅਥਉ
ਦੀਪਨਬਿਭਾਵਲਛਃ ॥ ਜੋਰਸਕੀ ਦੀਪਤਿਕਰੈ ਰਸਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਕਰੈ ਸੋ ਉਦੀਪਨ ਯਥਾ ਸਿੰਗਾਰਮੈ ਫੂਲਸੁਗੰਧਸੇ ਸੁੰਦਰ

ਚੰਦ੍ਰਚਾਦਨਜਾਦਿਅਰਥਾਤਇਨਆਲੰਬਨੋਦੀਪਨਕਰਜੋਸਥਾ
ਈ ਉਪਜਾ ਹੈ ਸੋਈ ਰਸਹੋਗਾ ਬਾਹਜਭਾਵ ਅੰਤਰੀਯ ਭਾਵ
ਕੋਲੇਕੇ ਇਸਕਰ ਬਿਭਾਵ ਕਾ ਨਾਮ ਕਾਰਨਭਾਵਹੈਅਰਥਾਤ
ਯਹਕਾਰਨਹੈਰਸ ਕਾਅਥਵਾਵਾਹਜਭਵਅਨੁਭਾਵ ਕੋ ਲਖਜਣ
॥ ਜੋ ਰਸਕੇ ਉਦਯਭਏ ਉਪਜਤਾ ਹੈ ਬਹੁਰੋਰਸਹੀਕੋ ਪੁਸ਼
ਟਕਰਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇਜੋ ਚਿਤਕਾ ਬਿਕਾਰ ਬਾਹਰ ਫੈਲਤਾ ਹੈ
ਸੋ ਅਨੁਭਾਵ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਬਿਕਾਰੋਮਾਨਸੋ ਭਾਵੋਅਨੁ
ਭਾਵੋਭਾਵਬੋਧਕਹ ਇਤਜ਼ਮਰਹ ॥ ਸੋ ਚਤੁਰਬਿਧ ਕਾਯਕ ੧
ਮਾਨਸਕ ੨ ਆਹਾਰਜ ੩ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ੪ ॥ਕਾਯਕਮੇ ਭੁਜਪ੍ਰਖੇ
ਪਾਦਿ ਕਟਾਖਜ਼ਕਰਨਾਦਿ ਅਧਰਸੀਸਕੰਪਾਦਿਸੋਕਾਯਕ ੧॥
ਜੋਮਨਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਕੋਬਾਹਰ ਦਿਖਲਾਵੈ ਸੋ ਮਾਨਸਕ॥੨॥ ਔ
ਜੋਬਲਾਤਕਾਰਸੋਂ ਚੇਸ੍ਟਾ ਕਰਨੀਨ੍ਰਿਤਜ਼ਾਦਿਮੈਂ ਸੰਗੀਤਕੀਗ
ਤਨ ਕੋਲੈਬੋਸੋ ਆਹਾਰਜਹੈ॥ ੩ ॥ ਆਨੰਦਾਦਿਤੈ ਉਪਜਜੋ ਜੋ
ਸ੍ਵੇਦਾਦਿ ਸੋ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਸੋ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰਕੋਹੈ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸ੍ਤੰਭ ੧
ਸ੍ਵੇਦ ੨ ਰੋਮਾਂਚ ੩ ਸੁਰਭੰਗ ੪ ਕੰਪ ੫ ਬੈਬਰਨ ੬ ਅਸ੍ਰ
੭ ਪ੍ਰਲਯ ੮ ਯਥਾ ਸਭਾਮੰਡਨੇਬਰਨਨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾ
ਵਲੀਓਤਸਬੀਰਕੋਭ ਵਤੀ੧॥ਆਨਨਸ੍ਵੇਦਕੇਸੀਕਰਭਾਰੋ ੨
ਰੋਮਉਠੇ ॥ ੩ ।ਬਤਰਾਤਨਨੀਕੇ ਕੈ ੪ ਕੰਪਤਹੈ ਕਬਹੂੰ ਕ-
ਕਰਾਰੇ ॥ ੫॥ ਪੀਰੀਪਰੀ ॥ ੬ ॥ ਅਖਿਆਂ ਭਰਿਆ ਦੀਂ
॥ ੭ ॥ ਭਯੋ ਮਨ ਲੀਨ ਸਯਾਨ ਸ੍ਰਿਧਾਰੇ ॥ ੮॥
ਬੀਰਬਿਚਾਰਯ ਹੈਚਿਤਆਵਤਆਜਕਹੂੰਬ੍ਰਜ਼ਚੰਦੁਨਿਹਾਰੇ॥

੧ ॥ ਅਥ ਆਂਤਰੀਯਭਾਵਸਞਾਈਸੰਚਾਰੀਲਖ਼ ॥ ਜੋਭਾਵ ਅੰਤਰਭੁਯਕੋਨਿਵਾਸਤ੩ ਯਹ ਬਿਭਚਾਰੀ ਤੈਂ ਤਿਸਕੋ ਕੌਸੂਭ ਬਿ
ਰ ਹੋਕਰ ਰਸਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੈ ਬਹੁਰੋ ਰਸਰੂਪਹੀ ਹੋ ਰਹੈ ਸੋ ਚਾਰਿਓਹੈ ॥ ਭਾਵਰ।ਤਿਚਾਲੈ ਸੋਈ ਰੂਪ ਅੰਗੀਕਰੈ ਪੁਨਥਾ
ਆਂਤਰੀਯਭਾਵ ॥ਸੋਦੁਧਾਸੰਚਾਰੀ ਸਞਾਈ॥ਜੋ ਅੰਤਰ ਉਪਜੈ ਈਹੀਮੈ ਬੂਢਤ ਪ੍ਰਗਟ ਨਿਰਧਾਰਜੋ ਹੈ ॥ ਨਿਰਬੇਦ ਅਪਸ
ਹੈ ਭਾਵ ਸੋ ਕਾਰਨ ਪਾਇਕਰ ਬਢੈ ਅਰੁਨਵੈਰਸਮੈਸੰਚਰਿਤ ਮਾਰ ਮਰਨਕਹਤਕੋਈ ਸਾਂਤਹੂੰ ਕੋ ਅੰਗ। ਸੋ ਸਿੰਗਾਰ ਕੋ ਨਿ
ਹੋਇ ਸੋ ਸੰਚਾਰੀ ਤੇਤੀਸਪ੍ਰਕਾਰ ॥ਯਥਾ ਕਬਿੱਤ ਸਭਾਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਵਾਰਜੋਹੈ ॥ ੩ ॥ ਔਯਾਕੇ ਉਦਾਹਰਣ ਲਿਖਨੇ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢ
॥ ਨਿਰਬੇਦਹੈ ਸ੍ਵਨਿੰਦਾ੧ ਰੂਪਕੋਬਿਕਾਰਗਲਾਨਿ੨ ਸੰਕਾਨਿ ਭ ਹੈ ਯਾ ਤੇ ਨਹੀਲਿਖੇ ॥ ਇਤਿ ॥ ਔਰ ਜੋ ਸਞਾਈ ਨਵ ਹੈਂ
ਦਜਾਸੰਕ ੩ ਮਦਰਾਦਿਮਦ ੪ ਜਾਨਿਐ ॥ ਆਸੂਯਾਦੋਖਦ੍ਰਿ ਰਤਿ੧ ਹਾਸ੨ ਸੋਕ੩ ਕ੍ਰੋਧ੪ ਉਤਸਾਹ੫ ਭਯ੬ ਨਿੰਦਾ੭
ਸ੍ਰਪ ਪਰਿਸ਼੍ਰਮਕੋਕਹੈਸ੍ਮਏ ਸਕ੍ਰਿਛਤੋਆਲਸ੭ ਦੈਨਜਦੈ ਬਿੰਸਮੈਦ ਸਮਏ ਸੋ ਇਨਕਾ ਲਖਜਨ ਲਖਜਨਾਮੇਹੀਂਤੇਪ੍ਰਤ
ਨਜਦ ਮਾਨਿਐ ॥ ਅਯੋਗਬੁਧਚਿੰਤਾਦ ਕਹਾਹ੍ਵੈਹੈ ਜਹਾਂ ਐਸੋ ਖਜ ਹੈ ਅਪੂਰਨਹੋਨੇਕਰਇਨਕੀਭਾਵਸੰਗਜਾਹੈ॥ ਅਰੁਪੂਰਨ
ਮੋਹ੧੦ ਸੋਅਚੇਤ ਪੁਰਬ ਚਿੰਤਾ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ੧੧ ਕੋਆਨਿਐ ॥ ਹੋਨੇਕਰ ਯਹੀ ਰਸਹੈ॥ਇਤਨੋ ਭੇਦਸੋ ਜੈਸੇ ਆਦਮੇ ਲਖਜਨ
ਧ੍ਰਿਤਿਧੀਰਤਾਈ੧੨ ਬ੍ਰੀੜਾਲਾਜ੧੩ ਚੰਚਲਾਈਤਾਹਿਚਪ ਕਰ ਆਏਹੈਂ ॥ ਰਸਕਾ ਸੋ ਰਸਦੁਧਾ ਅਲੌਕਿਕ ਲੌਕਿਕ ॥
ਲਤਾ੧੪ ਹਰਖਚਿਤਾਵੈਭਵ ੧੫ ਬਖਾਨਿਐ॥ ੧ ॥ ਆਵੇਗ ਯਥਾ ਰੂਪਬਿਲਾਸੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਅਖੰਡਜੋਹਿਅਹੁਲਸਤਲ
ਮਦ੧੬ ਆਹੁਟਾਈਤੈਚਲਤਤਾਹਿਜੜਤਾ੧੭ ਚਲੈਨਕਛੁ ਹਿਗਜਾਨ ॥ ਸਾਤਅਲੌਕਿਕ ਰਸਕਹਜੋਜਾਨਤਸਾਧੁਸੁਜਾਨ॥
ਬਿਖਾਧ੧੮ ਦਸਾਦੇਖੀਐ ॥ ਔਤਸੁਕਜਲਾਲਸ੧੯ ਗਰਭ ੧ ॥ ਲੌਕਿਕਬਿਖਯ ਸੁਨਿਰਖਜਹਿਹਿਏ ਅਨੰਦ ਜੁਹੋਯ ॥
ਹੰਕਾਰ੨੦ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਨੀਂਦ ੨੧ ਮੁਖਫੇਨਸੋਅਪਸਮਾਰ੨੨ ਤੀਨਭਾਂਤਕੋ ਸੁਕਬਿ ਕਹਲੌਕਿਕਰਸਹੈ ਸੋਇ ॥੨॥ਸ੍ਵਾਪਨਿ
ਲੇਖਿਐ ॥ ਨੀਂਦਬਿਨਾਜੋ ਬਿਚਾਰਸੋਬਿਮਰਖ੨੩ ਨੀਂਦਹੀ ਕਸੁਮਾਨੋਰਬਿਕਔਪਨਾਯਕਹਿਜਾਨ ॥ ਲੌਕਿਕਰਸਰਸਕ
ਨਸੁਪਤ੨੪ ਔਅਮਰਖਕੋਪਬੁਧਿ੨੫ ਤੈਂਪਰੇਖਿਐ ॥ ਅਵ ਰਹਰਸਕਬਿਜਨਕਹਤਸੁਜਾਨ ॥੩॥ ਊਖਾਕੌ ਜੈਸੇ ਅਨੁਰੂਧ
ਹਿਥਾਦੁਰਾਵੈਰੁਪ੨੬ ਉਗ੍ਰਤਾ ਪ੍ਰਚੰਡਤਾਈ੨੭ ਚਿਤਭ੍ਰਮ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਮਿਲੇ ਔਰਮੇਤੋਂ ਪ੍ਰਾਤਸਖਿਨਤੈਲਜਿਤਨਯਨਹੋਯ
ਉਨਮਾਦ੨੮ ਲਛਨਬਿਸੇਖਿਐ ॥ ੨ ॥ ਹਿਯੈ ਬਜਾਧਆਧ ਚਿੰਤਾਹਰਖ ਪ੍ਰਯੁਕੁਮਿਲੀਸੋਸ੍ਵਾਪ੍ਨਿਕਔਰ ॥ ਲਲਿਤਲਤਾ
ਬਜਾਧ੨੯ ਸਿਮਰਨ ਜਥਾਰਥਮਤਿ ੩੦ ਬਿਤਰਕ ਕੋਸੰਸ ਅਲਿਬਲਿਤਜਹਜਮੁਨਾਲਹਰਉਦਾਰ ॥ ਸਖੀਮਨੋਰਥਬਸ
ਯ੩੧ ਕਬਿਨਨੈਉਚਾਰਜੋਹੈ ॥ ਮਰਨਪ੍ਰਾਣ ਤਜਾਗ੩੨ ਤ੍ਰਾਸ ਤਤਹਿਹਰਿਹੰਸਮਿਲੇਉਦਾਰ ॥ ੪ ॥ ਕਹਜੋ ਔਪਨਾਇਕਵਿ

ਨਆਠਭਾਂਤਚਿਤਦੇਹੁ ॥ ਨਜਾਰੇ ਨਜਾਰੇ ਭੇਦ ਅਬ ਨਵ
ਮ ਸਹਿਤ ਸੁਨਲੇਹੁ ॥ ੫ ॥ ਅਥ ਨਵਰਸ ਤਰੁਂਦਿ ਸ੍ਰੀਸ੍ਰਿੰ
ਗਾਰ ਰਸਰਾਜਕੋਲਃ ॥ ਮਧੁਰਿਤ ਆਂਦਿ ਪੁਸਪਕੀ ਮਾਲਾ
ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੀ ਚਾਂਦਨੀ ਬਨਬਿਹਾਰਪ੍ਰਿਅਜਨਗੀਤਾਦਿਤੈਂ ਦੀਪ
ਤਿ ਮੈ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰੀਤਕੀ ਪੂਰਨਤਾ ਹੋਇ ਮਧੁਰਾਰਤਿਕੌ
ਲਿਏਹੂਏ ਔਰ ਤਿਸਮੈ ਨੇਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੰਦਮੁਸਕਾਨ ਮਧੁਰ
ਬਚਨ ਕਟਾਖਜ ਭੁਜ ਪ੍ਰਖਜੇਪਨਾਦਿਕੋ ਹੈ ਬੋ ਸੋ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ
ਯਾਕੋ ਸਜਾਮ ਬਰਨ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵਤਾ ਸੋ ਦੁਧਾ ਸੰਯੋਗ
ਬਿਯੋਗ ॥ ਜਹਾਂਪਤਿ ਸਮੀਪ ਹੋਇ ਸੋ ਸੰਜੋਗ ॥ ਜਹਾਂ ਦੂਰ
ਹੋਯ ਸੋ ਬਿਯੋਗ ॥ ਸੰਜੋਗ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰੋ ਪਾਖਜਾਨ ਕੇ
ਏਕਸੈ ਆਠਮੇ ਚਰਿਤ੍ਰਮੇਂ ॥ਕਬਿੱਤ॥ਜੋਬਨਕੇ ਜੋਰਜੋਰਾਵਰੀ
ਜਾਗੀ ਜਾਲਮ ਸੋਜਗਤੇਅਨਿਆਰੀਯੌਬਿਸਾਰੀਸੁਧਚੀਤਕੀ
॥ ਨਿਸਦਿਨ ਲਾਗਿਐ ਰਹਿਤਤਾਸੋ ਛਪਕੀ ਜਜੋਏਕੈਹੈ
ਗਈਸੁਮਾਨੋਐਸੀ ਰਾਜਨੀਤਕੀ ॥ ਆਪਨੇਹੀ ਹਾਥਨ ਬਨਾ
ਵਤ ਸਿੰਗਾਰ ਤਾਕੇ ਪਾਸਕੀਸਖੀਨਕੀਨ ਨੈਕਪਰਤੀਤਕੀ
॥ ਅੰਗਲਿਪਟਾਇ ਮੁਖਚਾਪ ਬਲਜਾਇ ਤਾਕੋ ਐਸੀਹੀ ਪਿ
ਆਰੀਜਾਨੈ ਪ੍ਰੀਤਮਸੋ ਪ੍ਰੀਤਕੀ ॥ ੧ ॥ ਇਹਾਂ ਨਾਇਕਾ ਆ
ਸ੍ਰਯਨਾਯਕ॥ਬਿਖਯ ਬਿਭਾਵ ਚਿਤਕੀ ਸੁਧ ਬਿਸਰਾਇਬੇ
ਸੋ ਪ੍ਰਲਜ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਅਨੁਭਾਵ ॥ ਨਪਰਤੀਤ ਔਰ ਕੀਕਰਬੇ
ਸੋ ਔਤਸੁਕਜਸੰਚਾਰੀਰਤਿਸਥਾਈ ਪ੍ਰਗਟਹੀ ਹੈ ਸੋ ਇਸ
ਪਕਾਰ ਬਿਭਾਵ ਅਨੁਭਾਵ ਸੰਚਾਰੀ ਸਥਾਈ ਕੇ ਹੋਨੇ ਸੋ ਪੂਰ

ਨ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰਰਸਭਜੋ ਔਰ ਜੋ ਭੇਦ ਇਸਕਥਿਤ ਮੇ ਨਿਕਾਲੈ
ਤੌ ਬਹੁਤਹੈ ਪਰੰਤੁ ਅਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈਂ ਇਸਕਰਕੇ ਇਹਾਂ ਇਤਨਾ
ਹੀ ਦਿਖਲਾਇ ਦੀਆ ਗਿਆ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰਰਸ ॥
ਅਥ ਹਾਸਜਰਸ ਲਖਜਣਃ ॥ ਤੁਕਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜਬਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਜਬ ਆਕ੍ਰਿਤੀਵਾਲਾ ਹੈਂ ਜੈਸੇਭੰਡਲੋਕ
ਅਨੇਕ ਤਰਹਕੇਰੂਪਰਚਰਚਕਰਧਨੀਲੋਗੋਂਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ ਤਥਾਹਿ ਆਪ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਨਮਿਤ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਧਰਤੇਹੈਂ
ਕਿ ਜਿਸਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇ ਹਾਸਜਰਸ ਹੋਤਾਹੈ ਯਥਾ ਦੇਹੀਦੂਧ
ਕਪੋਲਨਪੈ ਲਗਾਹੈ ਔਰ ਕਛੁਕਬਹਿ ਆਇਆ ਹੈ ਕਾਮਰੀ
ਪੈ ਦਾਲਭਾਤ ਭੀ ਮੁਖਮੇ ਲਗਾਹੈ ਔਰ ਗਾਤੇ ਨਾਚਤੇ ਦੌੜਤੇ
ਹੂਏ ਚਪਲਤਾ ਸੇ ਇਸ ਮੰਦਿਰਸੇ ਉਸਮੰਦਿਰ ਮੇ ਜਾਕਰ
ਦਾਤ ਨਿਕਾਸਕਰ ਹਸਾਉਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਰੋਪੋਂ ਕੋ ਹਾਸਜਰਸ
ਕੀ ਪੂਰਨਤਾ ਭਈ ਹੈ ਐਸੀ ਅਜਬਹਾਸਜਆਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਜਿ
ਸਕੀ॥ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਹਾਸਜਰਸ ਰੂਪਤੁਹੀਹੈਂ ॥
ਸੋ ਹਾਸਜ ਅਕਾਰਬਚਨ ਬੇਖਕੀ ਬਿਕ੍ਰਤਤਾ ਤੇ ਉਪਜੀ ਜੋ
ਮੁਸਕਾਹਟਤਾ ਮੇ ਬਿਕ੍ਰਿਤਬਚਨ ਨਾਸਿਕਾ ਨੇਤ੍ਰਦਿਕ ਕੋਚ
ਲਬੋ ਚਿਤਵਨ ਕੋ ਫੈਲਾਇਬੋ ਸੋ ਹਾਸਜ ਯਾਕੋ ਪਾਂਡੁ ਬਰਨ
ਪ੍ਰਿਥੁਦੇਵਤਾ ॥ ਉਦਾਹਰਨ ਯਥਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਦਾਦੁਰੀ ਚ
ਬਾਈਤਾਕੇਮੂਰਿਐਧਸਾਈਘਨੇਛੇਰਿਨਚੁਗਾਈ ਵਾਹਿਜੁਤਨ
ਕੀਮਾਰਕੈ॥ ਰਾਖਸਿਰਪਾਈਤਾਕੀਮੋਛੈਭੀਮੁੰਡਾਈਦੇਉਐਸੀ

ਹੈ। ਰੋਵਤ ਰਾਘਵਜੋਵਤਸੀਮੁਖ ਮਾਨਹੁ ਮੋਤਿਨ ਮਾਲਤੁਰੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਇਹਾਂਕੋਕਈ ਦਸਰਥ ਮਹਾਰਾਜ ਬਿਭਾਵ ਰੋਇਬੇ ਸੋਂਅਸੂਸਾਤ੍ਰਕ ਹਾਂਥਕਟਧਰੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਸੋਂ ਬੂਝਨੇਤੇਸੁਮਾਦਿ ਸੰਚਾਰੀ ਇਸ੍ਰਬਿਯੋਗਮੰਦਰਾਦਿਕ ਤਾਸੋਂ ਕਰੁਣਾਸਬਾਈਕੇ ਪੂਰਣਹੋਨੇਤੇ ਕਰੁਣਾਰਸ ਪੂਰਨ ਭਯੋ॥ ਇਤਿ ਕਰੁਣਾਰਸ ਸਮਾਪਤਃ ॥੩॥ ਅਥਰੌਦ੍ਰਰਸਲਖਜ਼ਣ॥ਤੁਕਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਰਿਘਾਲਯ ਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਰਿਦੁਸ਼ਟਤਿਨਕਾ ਘਾਲਯ ਕਜਾ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸ਼ਤ੍ਰੁਕੁਬਚਨ ਸੁਨਕ੍ਰੋਧਕਰਬੇਸੋਂ ਰੌਦ੍ਰਰਸਰੂਪਹੋ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਤੁਹੀ ਹੈਂ ॥ ਤਹਾਲਃ ॥ ਜਹਾਂ ਤਰਵਾਰਾਦਿਕੇ ਸੰਘਾਰਤੇ ਸ਼ਤ੍ਰੁਕੇ ਕੁਬਚਨ ਸੁਨਨੇ ਇਤਜ਼ਾਦਿਸੇ ਭਈਜੋ ਕ੍ਰੋਧਕੀ ਪੂਰਨਤਾ ਸੋਰੌਦ੍ਰ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਮੈ ਉਗ੍ਰਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਨੋ ਤਾਮੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰਗ੍ਰਹਨਕਰਨੋਸਿਰਕੰਪਨੋਕਰਮੀਡਨੋ ਮੁਖਪੈ ਅਰੁਨਤਾ ਦਸਨਸੋਂਅਧਰ ਚਾਬਨੋਂ ਸ੍ਵੇਦਾਦਿਹ੍ਵੈਬੇਸੋ ਰੌਦ੍ਰਾਦਿਰਸ ਯਾਕੋ ਅਰੁਨਬਰਨ ਰੁਦ੍ਰਦੇਵਤਾ ॥ ਯਥਾ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਖੜਗੋ ਸਪ੍ਰਬੰਧੇ ਕਃ॥ ਭੁਖਜੈਹੌਭੂਤਨ ਭਜਾਇਦੈਹੌ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸਜਾ ਮ ਪਟਕੈਹੌ ਭੁਮਭੁਜਾਅਸਜੋਗਹੌਂ। ਭੈਰਵਨਚੈ ਹੌਂ ਭਾਗੀਜੁਧ ਹਿਮਚੈਹੌ ਪੁਨਭਾਜਿਹੁੰਨਜੈਹੌ ਸੁਨਸਾਚੀ ਹਰਿਹੌਕਹੌਂ। ਕਹਾਂ ਦ੍ਰੋਣਦਿਜਕੋ ਸੰਘਾਰਤਨਲਾਗੈ ਪਲਮਾਰੌਂਦਲਬਲੀ ਜਮ ਇੰਦ੍ਰ ਰੁਦ੍ਰ ਜੈਚਹੌਂ। ਰਾਧਿਕਾਰਮਣਤਉਤੇਰੇ ਚਲਜੁਰੇਆਜ ਛਤ੍ਰੀਖੜਗੋਸਹੋਇ ਐਸੇ ਬੋਲਹਉਸਹੌਂ। ਇਹਾਰਣਭੂਮਕਾ

ਲੀਕੈਲਾਈਕੋਊਸਕੈਨਉਚਾਰਕੈ ॥ ਗੋਦਰੀਭਰਾਈਤਾਤੇ ਭੀਖਭੀਮੰਗਾਈਤਾਹੀਐਸੋਕੈਚਰਿਤ੍ਰ ਯਾਰਗ੍ਰਹਤੇ ਨਿਕਾਰਕੈ ॥ ਤ੍ਰਿਯਕੋਐਸੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਵਾਹਿਕੋਦਿਖਾਇਯਾਰ ਆਪਟਰਗਜੋ ਮਹਾਮੂਰਖਕੋ ਟਾਰਕੈ ॥ ਇਹਾਂਮੂਰੀਆਦਿਕ ਕੋ ਧਸਾਵੇਨੋ ਬਿਭਾਵ ॥ ਰਾਖਸਿਰਪਾਉਂਨੇਸੋਬੈਬਰਨ॥ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਅਨੁਭਾਵ ਭੀ ਖਾਦਿਕ ਮਗਾਇਬੇਸੋਦੈਨਜਚਿੰਤਾਸੰਚਾਰੀਹਾਸਜਸਬਾਈ ਪੂਰ ਨਹੋਨੇਸੋ ਹਾਸਜ਼ਰਸਪੂਰਨ ਭਜੋ ॥ ਔਰ ਯਾ ਹਾਸਜਰਸਕੇ ਹਸਿਤ ਅਪਹਸਿਤਾਦਿ ਬਾਰਹਭੇਦਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੁ ਬਿਸਥਾਰ ਹੈ ਇਸਕਰ ਕੁਛ ਕਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਹੈ ਖਾਲਸਾਜੀ ਜਾਨ ਲੇਹਿਗੇ ਅਪਰ ਗ੍ਰੰਥੋਂਮੇ ॥ਇਤਿ ਹਾਸਜ਼ਰਸ ਸਮਾਪਤਃ ॥੨॥ ਅਥ ਕਰੁਣਾਰਸ ਲਖਜ਼ਣ ॥ ਤੁਕ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਕਰੁਣਾਲਯਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਰੁਣਾਰਸ ਕਾ ਆਲਯ ਘਰ ਹੈਂ ॥ ਅਰਥਾਤ ॥ ਕਰੁਣਾਰਸਰੂਪ ਤੁਹੀਂਹੈਂ ਹੇਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਤਹਾਲਃ ॥ ਜਹਾ ਜੋਬਸੁ ਇਸਟਹੈ ਤਾਸੈਬੰਧਨਖੋਸਨਾਦਿ ਦੇਖਨੋਤਾਮੈ ਜੋਸ਼ੋਕ ਕੀ ਪੂਰਨਤਾ ਹੋਨੀ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਮਨਕੋਨਿਰਾਸਹ੍ਵੈਬੋ ਤਾਸੈਊਕੁ ਸ੍ਵਾਸਬੈਬਰਨ ਤਾ ਹਾਹਾਕਾਰ ਸੰਤਾਪਰੋਦਨ ਸੋਕਰੁਣਾ ਯਾਕੋ ਕਪੋਤਬਰੇਨ ਬਰਨਦੇਵਤਾ ॥ ਯਥਾ ॥ ਰਾਮਗੀਤੇ ॥ ਸੋਃ ॥ ਏ ਬਨਬਾਸ ਚਲੇ ਦੁਊ ਸੁੰਦਰ ਕੌਤਕ ਕੋਸਿਅਸੰਗਜੁਟੀ ਹੈ ॥ ਪਾਇਨਪਾਇਨ ਕੋਸ ਚਲੀ ਅਜਹੂੰ ਨਹਿਗਾਂਉਕੀਸੀਉਛੁਟੀ ਹੈ। ਹਾਥਧਰੇ ਕਟਬੂਝਭ ਰਾਮਹਿਨਾਥ ਕਹੋਕਹਾਂ ਕੁੰਜਕੁਟੀ

ਮੈ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੋ ਬਚਨ ਉਦੀਪਨ ਬਿਭਾਵ। ਨਭਾਜਿਬੇ ਸੋ ਸਞਭਸਾਤ੍ਵਿਕ ਅਨੁਭਾਵ। ਗਰਬਕਰਬੇਸੋਂ ਗਰਬ ਸੰਚਾਰੀ। ਔਪੂਰਨਕੋਪ ਹੋਨੇਸੋਂ ਰੌਦ੍ਰਰਸਭਯੋ॥ ਇਤਿਰੌਦ੍ਰਰਸਹ॥ ੪ ਅਥਬੀਰਰਸਲਖਜ਼ਣ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂਤੁਕ ॥

ਮੂਲ ॥ ਖਲਖੰਡਨਹੈਂ। ਸਰਬਉਬਾਰਨਹੈਂ

ਖਲੋਂ ਕੇ ਖੰਡਨ ਕਰਨੇਕਾ ਸੁਭਾਵਹੈ ਜਿਸਕਾ ਅਰਥਾਤ ਉਤ-ਸਾਹ ਪੂਰਬਕ ਖਲੋਂਕਾਖੰਡਨ ਕਰਨਾ ਸੋ ਬੀਰਰਸ ਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤੁਹੀਹੈਂ ॥ ਤਹਾਲਃ ॥ ਉਤਸਾਹ ਅਬਿਖਾਦ ਅਬਿਸਮਯ ਅਮੋਹਤਾਬਲਾਦਿਤੇ ਉਤਸਾਹਕੀ ਜੋ ਪਰਿਪੂਰ ਨਤਾ ॥ ਕਿੰਵ॥ ਸਰਬਇੰਦ੍ਰਯ ਮੈ ਹਰਖਕੀਬਾਹੁਲਜਤਾ ਹੋਨੀ ਤਾਮੈ ਧੀਰਜ ਬਲ ਬਦਨਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਬਿਨਯਬਚਨਸੂਰਤ੍ਵਆਦਿਕੋ ਹ੍ਵੈਬੋ ਸੋਬੀਰ ਯਾਕੋ ਗੌਰਬਰਨ ਸ਼ੁਕ੍ਲਦੇਵਤਾ ਸੋਤ੍ਰਿਧਾ ਦਯਾ ਦਾਨਜੁਧ॥ਦਯਾ ਬੀਰਕੀਤੁਕ॥(ਸਰਬਉਬਾਰਨਹੈਂ) ਸੋ ਸਰਬਭਗਤੋਂਕਾਉਬਾਰਨਾਬਿਨਾਦਯਾਕੇਨਹੀਂਹੋਤਾ (ਦਾਨ)

ਮੂਲ ॥ ਅਥਪਾਥਪ ਹੈਂ ॥ ਧ੍ਰਿਤਕੇਧਰਨ ਹੈਂ ॥

ਯਾਨੇਜੋ ਅਥਪ ਹੈਂਗ਼ਰੀਬਲੋਗ ਤਿਨਕੇਥਾਪਨੇਵਾਰਾਦਾਨਬੀ ਰਸੋਅਕਾਲਪੁਰਖਰੂਪ ਹੈ ਜੁਧਬੀਰ(ਧ੍ਰਿਤਕੇਧਰਨਹੈਂ) ਧ੍ਰਿਤ ਧੀਰਜ ਉਤਸਾਹ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇਹਾਰੇ ਹੈਂ ਜੁਧਮੈਂ ਹੇਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਆਪ (ਔਖਲਖੰਡਨ ਹੈਂ) ਯਾਕਰਬੀਰਰੂਪਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਸਫੋਟਕਸਵੈਯੋਮੇ ॥ਕਬਿਤ॥ ਪੂਰਣਬੀਰਰਸਕੀ ॥ ਹਲਕਾਹ

ਜ਼ਾਰਹਾਲੇਹਯਨਹਵੇਲੈਹਾਲੀਹਾਕਗਿਰਹਾਲਜੋ ਹਕਮਾਰੈਗਿ ਰਹਹਲਜੋ ॥ ਹਲਾਹਲਧਰਹਾਲਜੋਹਾਲਜੋ ਭੁਅਲੋਕ ਸਭਹਰੀ ਹੂਸਮੇਤਹਰਿਜੀਹੂ ਆਪਦਹਿਲਿਜੋ ਮਹਾਹਾਲਚਾਲ ਮੈ ਹਿਰਾ ਸਭੈਨਸੰਗੋਆਨ ਐਸੇ ਮੈ ਹਿਰਉਲਨਕੋ ਹਾਕਹਾਕ ਤੈਦਲਿ ਉ। ਹਿੰਗੁਲਾਹਿਮਾਲੈ ਹਾਲ ਹਥਬਹਰੇਵਹਾਲਿਯੋਹੇਮਗਿਰ ਹਾਲਿਓਹਾਠੀਤੈਨਹਠਤੇਹਲਿਯੋ॥ ੪੫ ॥ ਰਣਭੂਮਕਾਸ਼ਤ੍ ਆਦਿਕ ਬਿਭਾਵ। ਗਿਰਕੇਹਹਲਬੇਸੋ ਕੰਪਅਨੁਭਾਵ ਹਠ ਤੈਨਹਲਿਯੋਯਾਸੋ ਧ੍ਰਿਤਸੰਚਾਰੀ ਔਉਤਸਾਹਸਤ੍ਵਾਈਕੀ ਪੂਰ ਨਤਾ ਪ੍ਰਗਟਹੀਹੈਯਾਸੋ ਪੂਰਨ ਜੁਧਬੀਰ ਰਸਭਯੋ॥ ਇਤਬੀ ਰਸਸਮਾਪਤਹ ॥ ੫ ॥ ਅਥ ਭਯਾਨਕਰਸਲਖ਼ਃ॥ ਤੁਕਹੈ (ਰਿ ਪਤਾਪਨਹੈ) ਹੇ ਪ੍ਰਾਣੀਓ ਵਾਹਿਗੁਰੂਰਿਪਤਾਪਨਹੈਂ ਅਰਥਾ ਤ ਉਸਤੇ ਭੈ ਕਿਆ ਚਹਿਐ ਕਿਯੋਂਕਿ ਉਸਕੇ ਅਪਰਾਧ ਤੇ ਫੇਰਕੋਈ ਬਚਾਨੇ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਅਪਰਾਧ ਕਿਆਹੈਕਿ ਭਗਵਤ ਆਗਿਜ਼ਾ ਭੰਗਨ ਕਰਨੀਵਿਸ਼ਨੁ ਪੁਰਾਨੇ ਯਥ॥ ਅਗਜ਼ਾਛੇਦੀਮਮਦ੍ਵੇਖੀਭਕੁੋਪਿਨਸਬੈਸ਼ਨਵਹ। ਵਾਸਤਵਤੇ ਸ਼ ਤ੍ਰੂਤੇ ਭਗਵਤ ਕਾ ਕੋਊਨਹੀਂ ਹੈ ਕਜੋਂਕਿ ਤੁਲਜ਼ਬਲ ਬਿਭੂਤ ਯੋਂਦਿਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ॥ਸੋ ਵੈਰਯਹੀਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੁਤੀਸਿੰਮ੍ਰੁਤੀ ਰੂਪ ਆਗਿਜ਼ਾਨਮਾਨਨੀ ਸ੍ਵਧਰਮ ਨਿਸ੍ਠਭਕਤੀ ਭਜਨਾਦਿ ਰੂਪਇਸੀ ਤੇ ਭਗਵਾਨਕੁਪਤਹੋਤ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕਾ ਭਜ਼ਨ ਕੀ ਯਾਚਹੀਯੇ। ਨਹੀਂ ਤੋ ਯਦਪ ਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਪਰੰਤਸਤ੍ਰੂਵਤ੍ ਤਪਾਵੇਗਾ ਨਰਕਾਗਨੀਮੈ ਸੋਬਿਸ਼ਕਰਭੀ ਭੈਵਾਤੇ ਚੈਦ੍ਰਿਗੇ

ਰੂ ॥ਵਾ॥ ਸੰਤਨਦੁਖਪਾਏਤੇਦੁਖੀ॥ਇਸ ਕਥਨਤੇ ਜੋ ਸ੍ਰਭਕੁਦੋ
ਖੀ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰਸਤ੍ਰਜਾਨਕਰ ਤਪਾਵੇ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਯੇ
ਰਿਪਤਾਪਨ ਨ੍ਰਿਸ਼ਿੰਘਾਦਿਰੂਪ। ਸੋਹੈ ਭਗਵਨ ਨ੍ਰਿਸ਼ਿੰਘਾਦਿ
ਰੂਪ ਕਰ ਭਯਾਨਕ ਰਸਮੂਰਤੀ ਹੈ ਵਾ ਸਾਖਜਾਤਰਸਾ ਭਿਮਾ
ਨੀ ਦੇਵਤਾਵਿਸੇਖਸੋ ਭਯਾਨਕ ਰਸਰੂਪਤੂਹੈਂ ਅਥਲਃ ਭਯਾ
ਨਕ ਜੀਵਕੇ ਦਰਸਨ ਤੇ ਭਯਾਨਕ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਰਨਮੈ ਥਨਮੇ
ਸੂਨੇਸਦਨਮੇ ਜਾਨੇਤੇ ਗੁਰੂਕੇ ਨ੍ਰਿਪਤ ਕੇ ਅਪਰਾਧਤੇ ਇਤਜਾ
ਦਤੇ ਜੋ ਪੂਰਨਭਯੋਹੈਭਯਃ।ਕਿੰਵਾ।ਇੰਦ੍ਰਯਮੈਬਿਸੇਸਕਰਖਜੋਭ
ਹੋਇਤਾਸੈਸਿਰਲੋਚਨ ਕਰਚਰਨਹ੍ਰਿਦਯਕੰਪਹੋਯਅੰਗ ਅਸ
ਥੰਭਹੋਇ ਤਾਲੂਔਕੰਠ ਸੂਕੈ ਸਭਅੰਗਨਮੈਪਜ਼ਕਾਹੋਇਸ੍ਵੇਦਬੈ
ਬਰਨਾਦਿਹੋਇਦਸੋਦਿਸਾਕੀਓਰਦੇਖੈਸੰਭ੍ਰਮਹੋਇ ਸੋਭਯਾਨਕ
ਰਸ ਯਾਕੋਕਜਲ ਬਰਨਜਮਦੇਵਤ॥ਯਥਾ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ
ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ਯੁਧਪ੍ਰਬੰਧੇ ॥ ਸੁਨਹਭੂਪਹਲਾਯੁਧਕੀਬਤਿਆਂਅਪਨੈ
ਮਨ ਮੋ ॥ ਅਤਹੀਡਰਮਾਨਜੈ । ਮਾਨਖਰੂਪਲਖਜੋਨਬਲੀ
ਨਿਹਚੈਬਲਕੋਜਮਰੂਪਪਛਾਨਜੋ।ਸ੍ਰੀਜਦੁਬੀਚਕੀਓਰਚਿਤੈ ਤ
ਜਆਯੁਧ ਪਾਇਨਸੈਲਪਟ ਨਿਜੋ॥ਮੇਰੀਸਹਾਯਕਰੋਪ੍ਰਭੂਜੂ ਕ
ਬਿਸਿਜਾਮਕਹੈਕਹਿਯੋਘਿਘਿਯਾਨਜੋ॥੧੬੯੦।ਇਹਾਹਲਾਯੁ
ਧ ਕੀਬਤੀਆਂਬਿਭਾਵਘਿਘਿਯਾਇਬੈਸੋਕੰਪਬੈਬਰਨਾਦਿਅਨੁ
ਭਾਵਡਰਮਾਨਬੈਸੋਤ੍ਰਾਸਾਦਿਸੰਚਾਰੀਤਾਸੋਭਯ ਪੂਰਨਭਯੋਯਾਤੇ
ਭਯਾਨਕ ਰਸਪੂਰਨਜਾਨਨੋ ॥ ਇਤਭਯਾਨਕਰਸਸਮਾਪਤਃ
॥ ੬ ॥ ਅਥ ਬਿਭਤਸਰਸਲਖਜਣ ॥ ਤੁਕਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਕਲੰਕ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਟੀਕਾ
ਅਰਥਕਲਨਾਮਸੁੰਦਰ(ਨਕਲ) ਅਕਲਅਰਥਾਤ ਸੁੰਦਰਤਾ
ਸੋਰਹਿਤਜੋ ਬਿਭਤਸਰਸਕਾਰੂਪਅਰਥਾਤਜਿਨਸੂਰਮਿਓ ਕੋ
ਆਪਨੇਮਾਰਾਹੈਅਰਉਨਕੇਮੁਖਤੇ ਫੇਨਮਸਤਕਤੇਮਜਾ ਆਦਿ
ਨਿਕਰੀਹੈ ਤਾਪਰਮਾਖਿਨ ਭੀਭਿਨਕਾਰਵਾਜੋਆਪਕੇਅਪਾਧੀ
ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਗਿਲਾਨਹੋਤਹੈਂ ॥ਅਪਨੋ ਔਗੁਨ ਸਮੁਝ
ਅਪਨੇ ਉਪਰ ਅਰਥਾਤ ਔਸ਼ੇ ਜੋ ਅਕਲ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਰਹਿ
ਤ ਤੇ ਕਹਿਏ ਅਕਲੰ ਤਿਨਕੋ ਕ੍ਰਿਤਯਾਨੇ ਬਨਾਨੇਵਾਲਾਐਸਾ
ਬਾਭਤਸ ਰਸ ਰੂਪ ਤੁਹੀਹੈ ਹੇ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ॥ਅਥਲਖਜ਼ਣ
ਮਨਭਾਵਤੀਬਸੁ ਕੋਜਿਮਰਨਦਰਸਨਸਬਦਸਪਰਸਰੂਪਰਸ
ਗੀਧ ਇਨ ਕੇ ਜੋ ਦ੍ਵੈਸ ਅਰੁ ਨਾਸਕਰਤਾ ਕੋਊ ਪਦਾਰਥ ਹੋ
ਇ ਤਾ ਸੋ ਉਪਜੀ ਜੋ ਗਿਲਾਨ ਕੀ ਪੂਰਨਤਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥
ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕੇ ਸੰਬੂਹਨ ਕੋ ਸੰਕੋਚਬੋ ਤਾਸੋ ਬਦਨ ਨਾਸਾ ਕੋ
ਬਿਸੇਸ਼ ਸੰਕੋਚਬੋ ਚਾਲ ਅਟਪਟਕੋਹ੍ਵੈਬੋਸੋਬੀਭਤਸ ਰਸ
ਯ ਕੋ ਨੀਲ ਬਰਨ ਮਹਾਕਾਲ ਦੇਵਤਾ ॥ ਉਦਾਹਰਨ ਯਥਾ
ਕਬਿੱਤ ॥ ਖੋਪਰੀ ਸੋਮਗਜ ਕੀ ਮੱਜਾ ਨਿਕਸਤ ਜਾਪੈ
ਮਾਖਿਨ ਕੇ ਮਾਨਸ ਅਮਿਤ ਤਰਸਤ ਹੈ ॥ ਸ੍ਵਾਨ ਔ ਸ੍ਰਿਗਾਲ
ਕਾਲ ਕੂਕਤ ਕੁਬਾਕਨਕੈ ਕਾਟੈ ਬੈਚਆਂਤੈ ਤਾਂਤੈ ਲੋਹੂ ਪਰ
ਸਤ ਹੈ ॥ ਨਿਖਲ ਨਿਹਾਲ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਰਾ
ਵਰੇ ਸੋ ਦੇਖ ਕੇ ਦਰਦ ਦਰਸਤ ਹੈ ॥ ਅਤਿ ਅਡਿ ਮੰਦੇ ਸ੍ਵਾਦੀ
ਚੰਦ ਦੁਰਗੰਦ ਪੇਖਨਾ ਸਾਹੂੰ ਕੇ ਮੇਰਤ ਛਰਦਾ ਨਿਕਲਤ ਹੈ

॥ ੧ ॥ ਇਹਾਂਮਜਾ ਦਿ ਨਿਕਰਬੇ ਸੋ ਸ੍ਵਾਹੀ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਭਾਵ ॥ ਨਾਸਾ ਮੋਰਬੋ ਅਨੁਭਾਵ ਸ੍ਵਾਨ ਸ੍ਰਿਗਾਲਾਦਿ ਕਾਕਕੂਕ ਸੋ ਅਸੂਯਾਸੰਚਾਰੀ ਯਾਸੋ ਛਰਦਾਦਿਕਰ ਸੋਉਪਜੀਜੋ ਗਿਲਾਨ ਕੀ ਪੂਰਨਤਾ ਤਾਸੋ ਬੀਭਤਸ ਰਸਪੂਰਨਭਜੋ ॥ ਇਤੀਬੀਭਤ ਸਰਸਮਾਪਤਃ ॥ ੭ ॥ ਅਥ ਅਦਭੁਤ ਰਸਲਃ ॥ ਤੁਕਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਕ੍ਰਿਤਾਕ੍ਰਿਤਹੈਂ ॥ ਸਰਬਾਤਮਹੈਂ ॥

ਅਰਥਾਤ ਅਕ੍ਰਿਤਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਅਕ੍ਰਿਤ ਜੋ ਨ ਹੋ ਸਕੈ ਉਸ ਕਾ ਕਰਨਾ ਯਹੀ ਅਦਭੁਤ ਰਸਕਾ ਬੀਜ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਅ ਕਾਲਪੁਰਖਤੂੰਹੈ ॥ਤਾਕੋਲਃ॥ ਅਤਸੈ ਅਰਥ ਸਮੇਤ ਜੋ ਕਰਮ ਔ ਬਚਿਤ੍ ਬਚਨ ਅਚੰਭੋ ਕੋ ਦੇਖਨੋ ਸੁਨਨੋ ਵਾ ਇੰਦ੍ਰਜਾਲਾ ਦਿ ਮਾਯਾ ਤੇ ਭਈ ਜੋ ਬਿਸਮਯ ਕੀ ਪਰਿਪੂਰਨਤਾ ਤਾਮੈ ਪਰੁਖ ਬਚਨ ਮਨਮੈ ਉਲਾਸ ਗਦ ਗਦ ਕੋਹੈਬੋ ਹਾਹਾ ਕਾਰ ਕਰਬੋ ਅਸ੍ ਆਦਿ ਹੈਬੋ ਸੋ ਅਦਭੁਤਰਸ ਯਾਕੋ ਪੀਤ ਬਰਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇਵਤਾ ॥ ਯਥਾਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨਾਵਤਾਰੇਖੜਗਸਿੰਘ ਯੁਧੇ ॥ ਕਃ ॥ ਭਾਰੇ ਭਾਰੇ ਸੂਰਮਾ ਸਿੰਘਾਰ ਡਾਰੇਮਹਾਰਾਜਜਮਕੀਜ ਮਨ ਕੀ ਘਨੀਹੀ ਸੈਨਾਛਈ ਹੈ ॥ ਸਸਿ ਕੀ ਸੁਰੇਸ ਕੀ ਦਿ ਨੇਸਕੀ ਧਿਨੇਸਕੀਲਕੇਸਹੂਕੀ ਸੈਨਾਮ੍ਰਿਤਲੋਕ ਕੋ ਪਠਈ ਹੈ ॥ ਭਾਜਚੋ ਜਲੇਸ ਸੇ ਗਨੇਸ ਸੇ ਗਨਤਕਉਨ ਅਉਰਹ ਉ ਕਹਾ ਕਹਉਪਸੇਸਪੀਠ ਦਈ ਹੈ ॥ ਜਾਦਵ ਸਭਨਤੇ ਨ ਡਰਜੋ ਰੀਝ ਲਰਜੋ ਹਾਹਾ ਦੇਖੋ ਨ੍ਰਿਪ ਹਮਤੇ ਬਜਾਈ ਲਈ ਹੈ ॥ ਇਹਾਂ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੇ ਜੁਧ ਕੀ ਲਾਘਵਤਾਤੇ ਬਿਭਾਵ

ਹੈ ॥ ਔਰ ਹਾਹਾ ਪਦ ਸੋਂਕੰਪਅਨੁਭਾਵ ॥ ਔਸ੍ਰਨਿੰਦਾਕਰਬੋ ਸੋਂਨਿਰਬੇਦ ਸੰਚਾਰੀ ਯਾਮੋ ਬਿਸਮਯ ਸਭਾਈ ਕੀ ਪੂਰਨਤਾ ਸੋ ਅਦਭੁਤ ਰਸ ਪੂਰਨਭਯੋ ॥ ਇਤਿਅਦਭੁਤਰਸਸਮਾਪਤਃ ੯ ॥ ਅਥ ਸਾਂਤ ਰਸ ਅਲੌਕਿਕ ਲਿਃ ॥ ਸਰਬਾਤਮ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਸ਼ਰਬ ਕਾ ਆਤਮਾ ਤੁਹੀ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਆਤਮਾ ਜਾਨਨਾ ਇਹੀ ਸਾਂਤ ਰਸ ਹੈ ਸੋ ਆਪਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਲਃ॥ਕਾਹੂੰ ਕਾਰਨ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਬਯਰਾਗ ਹੋਇ ਜੋ ਯਹ ਮਿਥ੍ਯਾ ਪਰਿਣਾਮੀ ਜਗਤ ਹੈ ਯਾਕੋ ਤਜਾਗਕਰ ਗੁਰੁਸਰਣ ਜਾਇਅਰੁ ਗੁਰੁ ਬਚਨ ਸੋ ਮਾਯਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਤੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਇ ਭਗਵਤ ਭਜਨ ਮੇਂ ਰੁਚਿ ਹੋਇ ਕਾਮਾਦਿਕ ਮੇਂ ਗਿਲਾਨ ਹੋਇ ਬਨਾਦਿਕ ਮੇ ਹਰਖ ਅਪਨੇ ਉਧਾਰਕੀ ਚਿੰਤਾ ਹਰਿ ਚਰਣ ਮੇਂ ਮੋਹਦੀਨਤਾਆਨੰਦ ਸੰਤਨ ਸੋਰਤਿ ਉਤਸਾਹ ਤ੍ਰਾਸ ਤਾਮੋ ਏਕਾਂਤ ਦੇਸ ਮੋ ਰਹਨੋ ਔ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਚਿੰਤਨਕਰ ਨੋ ਤਾਮੈ ਰੋਮਹਰਖਨੋ ਰੁਦਨ ਕਰਨੋ ਕਬਹੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਨ੍ਰਿਤਜ ਕਰਨੋ ਇਤਜ਼ਾਦਿਤੈਂ ਸਮਭਾਵ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਸੋ ਸਾਂਤ ਰਸ ਯਾਕੋ ਉਜਲ ਬਰਨ ਨਾਰਾਯਣ ਦੇਵਤਾ॥ ਯਥਾਸੋਰਠ ਮਹਲਾ ੯॥ ਮਾਈਮਨਮੇਰੋਬਸਨਾਹਿ ॥ ਨਿਸਬਾਸਰਬਿਖਿ ਅਨਕੋਧਾਵਤਕਿਹਬਿਧਿਰਕੋਉਤਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਕੇਮਤ ਸੁਨ ਨਿਮਖ ਨਹਿਮੈਬਸਾਵੈ ॥ ਧਰਧਨ ਧਰਦਾਰਾ ਸਿਉ ਰਚਿਓ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਸਿਰਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਮਦ ਮਾਇਆ ਕੋ ਭਯੋ ਬਾਵਰੋ ਸੁਝਤ ਨਹਿਕਛੁ ਗਿਆਨੁ

ਨਾ ॥ ਘਟ ਹੀਂ ਭੀਤਰ ਬਸਤ ਨਿਰੰਜਨ ਤਾ'ਕੋ ਮਰਮੁਨ ਜਾ
ਨਾ ॥ ੨ ॥ ਜਬਹੀ ਸਰਨ ਸਾਧਕੀ ਆਇਓ ਦੁਰਮਤਿ ਸਕਲ
ਬਿਨਾ'ਸੀ ॥ ਤਬ ਨਾਨਕ ਚੇਤਿਓ ਚਿੰਤਾਮਨਕਾ'ਟੀ ਜਮਕੀ
ਫਾ'ਸੀ ॥ ੩ ॥ ਇਹਾਂ ਸਾਧ ਕੀ ਸਰਨ ਬਿਭਾ'ਵ ॥ ਦੁਰਮਤਿ
ਸਕਲ ਬਿਨਾ'ਸੀਯਾ ਪਦਸੋ ਮਨ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਮਾਨ
ਸਿਕ ਅਨੁਭਾ'ਵ ॥ ਔਮਨਕੋਨਬਸਹੈਬੋਯਾ ਸੋ ਚਿੰਤਾਸੰਚਾ'ਰੀ
॥ ਔ ਚੇਤਬੇ ਸੋ ਗੁਰੁ ਬਚਨ ਸਰਬ ਚਰਾ'ਚਰਮੈ ਸਮਸਭਾ'ਈ
ਪੂਰਨ ਹੋਨੇ ਸੋ ਸਾਂਤਰਸ ਭਯੋ ॥ ਸੋ ਸਮਗ੍ ॥ਸ੍ਰੀਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ
ਹੀ ਰਸਨ ਸੋਂ ਭਰਜੋ ਹੈ ॥ ਅਲਮ ॥ ਇਤਸਾਂਤਰਸਸਮਾਪ੍ਤ
ਮ੍ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਏਨਵਰਸਰਸਰਾ'ਜਜਾ'ਨਹਿਰਸਿਕਨਔਉ੍ਰ
ਕੋ ॥ ਰਸਬਸਸ੍ਰੀਰਸਰਾ'ਜ ਰਮਤਰੈਨ ਦਿਨਤਾ'ਸ ਮੈ ॥ ੧ ॥
ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਰ ਕਾ'ਬਜ ਭੇਦ ਭੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਪ੍ਥਮ ਤੋ ਕਾ'ਬਜ
ਕਾ ਕਾ'ਰਨ ਸੁਨਿਐ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭਾ'ਮੰਡਨੇ ॥ ਸ਼ਕ੍ਤਿਕਹੂ
ਪ੍ਰਾ'ਚੀਨ ਔ ਸੰਸਕਾ'ਰਬਜਤਪੱਤ ॥ ਕਹੂੰਕਵਿਨਕੇਸੰਗਤੇਹੋਤ
ਕਾ ਬਜਆਪੱਤ ॥ ੧ ॥ ਔ ਕਾ'ਬਜਕਾ ਪ੍ਯੋਜਨ ਯਥਾ ਕਾ'ਬਜ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ॥ ਕਾਬਜੰਯਸਸਾ'ਰਥਕ੍ਤਿਤੇਬਜਵਹਾ'ਰਬਿਦੇਸਿਵੇਤ੍ਰਿਰ
ਖਜਤਏ ॥ ਸਦਜਹਪਰਨਿਰਬ੍ਤਯੇ ਕਾਂਤਾ ਸਮਿਤਤਯੋਪ
ਦੇਸ਼ਯੁਜਜੇ ॥ ਅਥ ਕਾਬਜਲਖਜਣ ਕਃ ॥ ਬਾਨੀਸਾਨੀਸੁਰ
ਸਸੁਹ੍ਰਿਦਿਕਬਿਮੁਖ ਕਢੀ ਪਦ ਔ ਅਰਥ ਕੀ ਬਚਿਤ੍ ਸੋਇ
॥ ਭਾ'ਵਕੋ ਪ੍ਰਭਾ'ਵਨੀ ਕੇ ਭੂਖਨਤੈ ਭੂਖਿਤ ਸੋ ਨਿਖਲ ਨਿਹਾ'ਲ
ਸਿੰਘ ਛੰਦ ਬੰਦਨੀਕੇ ਜੋਇ ॥ ਦੂਖਨ ਤੈ ਦੂਖਿਤ ਨਹਰਖਹਿ

ਜੋ ਕੋ ਕਰੈ ਰਾ'ਮ ਨਾ'ਮ ਅੰਕਿਤ ਯੋ ਜਾ'ਨਤ ਸਯਾ'ਨੇ ਲੋਇ ॥
ਔਸੀ ਕਵਿਤਾ'ਈ ਭਾ'ਈ ਪਾ'ਈ ਜਾ'ਤ ਹ੍ਵਾਂ'ਈ ਜਹਾਂ ਸ਼ਾ'ਹਿਬ
ਗੁਰੂ ਗੁਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਇ ॥ ਸੋਕਾ'ਬਜਤੀਨਤਰ
ਹਿਕੋਹੈ ਉਤਮ ਮਧਜਮ ਅਧਮ ॥ ਜਹਾਂ ਸ਼ਬਦ ਔ ਅਰਥ ਸੈ
ਕੁਛ ਔਰ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਮਤਕਾ'ਰ ਅਨੰਦਦਾਯਕ ਨਿਕਲੈ ਸੋ
ਉਤਮ ਕਾ'ਬਜ ਹੈ ਔਅਭਬਬਰਾ'ਬਰਹੋਇ ॥ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨਹੋਇ
ਸੋਮਧਮ॥ਅਧਮਦੋ ਪ੍ਕਾ'ਰਕਾ ਹੈ ਸ਼ਬਦ ਅਰਥ ਕਰਕੇਜਹਾਂ
ਅਨੁਪ੍ਰਾ'ਸਾਦਿਚਛਨਾ ਕੀ ਪੋ੍ਛਤਾਹੋਇ ਕੁਛ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਅਰਥ
ਚਮਤ ਕਾ'ਰਕੀਨ ਹੋਇਿਸੋਸ਼ਬਦਾ'ਧਮ ਚਿਤ੍ਰਾਦਿ ਯਥਾ'ਔਜਹਾ'
ਅਰਥ ਰਚਨਾ ਹੀ ਹੋਇ ਧੁਨਿਨ ਹੋਇ ਸੋ ਅਰਥਾ'ਧਮ॥
ਔਰ ਉਤਮ ਕਾ'ਬਜ ਕੀ ਜੋ ਧ੍ਵਨੀ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ਧ੍ਵਨਿ ਕੀ ਲ
ਖਾ'ਯਕ ਜੋ ਲਖਨਾ ਬਿੰਜਨਾ ਅਭਿਧਾਬ੍ਤੀਆਂ ਸੋ ਬਿਸ਼ਤਾ
ਰ ਕੈ ਸੋ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਸਾਹਿਤਯ ਗ੍ਰੰਥਨ ਮੈ ਦੇਖਲੇਨਿਆ'॥
ਦੋਃ ॥ ਹਰਿਰਸਿਕਨਕੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਯਰਸਕੀਕਥਾ'ਰਸਾ'ਲ
॥ ਹਰਿਨਿਹਾ'ਲ ਬਰਨਨ ਕਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਕੋਖਜ'ਲ ॥੨॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿ ਕਲਮਲ ਪ੍ਧ੍ਵੰਸ਼ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾ'ਪ ਨਾ'ਮ
ਸਹਾ'ਮੰਡ੍ਰੇਸ਼ੁਵਰਾ'ਜ੍ਞੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ ਚਾ'ਰੁਚੰਦਿਕਾ'ਯਾਂ ਪ੍ਰ
ਥਮ ਭਕ੍ਤਿ ਵੈਰਾ'ਗ੍ਯ ਵਿਗ੍ਯਾ'ਨ ਪ੍ਕਾ'ਸ਼ਿਕਾ'ਯਾਂ ਏਕੋ ਨਬਿੰਸ਼ਤ
ਤਮੋਛੰਦ ਹਰਬੋਲਮਨਾ ਬਜਾ'ਖਜਾ ਕਚਮਨਾ'ਮ ਬਰਨਨੰ ਉ੍
ਤਰਪਖਜੇ ਚਤੁਰੰਦਸਮੋ ਅੰਸ੍ ॥ ੧੪ ॥ ਇਤਿ ਹਰਿਬੋਲਮਨਾ
ਏਕੋਨਬਿੰਸ਼ਤਿਮੋਸਮਾ'ਪਤਃ॥੧੯॥ਦੋ'ਓਅੰਸ੍ਰਅਛਤ੍ਰੀਪਥੰ

੧ ੳ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਅਥ ਬੀਸ ਮੋ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਲਿਖਜਤੇ ਤਵਥਲਸੋਂ ॥ ਪੂਰਬਹਰਿ ਬੋਲਮਨਾਛੰਦ ਮੇ ਅੰਤਮੇ ਜਸਕੇਜਸ ਹੈਂ ਇਸ ਵਾਕਜ ਕਰ ਜੋ ਬੀਪਸਾ ਹੈ ਸੋਈ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤ ਮੇ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਸੂਰਜਸੂਰਜੇ ॥ ਨਮੋਚੰਦ੍ਰਚੰਦ੍ਰੇ ॥

ਨਮੋ ਇਤਿ ਸੂਰਜ ਸੂਰਜੇ ਅਰੁ ਚੰਦ੍ਰਚੰਦ੍ਰ ਕੋ ਨਮਹ ॥ ਜੋ ਸੂਰਜਰੂਪਹੈ ਯਥਾ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੋ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸੂਰਜ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ਅਰਥਾਤ ਸੂਰਜ ਮੇ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਕਤਿ ਹੈ ਸੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੁਤਿ॥ਯੋਨੇਧਾਸੂਰਯਸ੍ਰੁਪਤੀ॥ ਤਿਸ ਕਰ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੂਆਂਹੂਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ਕਿੰਵਾ॥ਨਮੋਸੂਰਜਸੂਰਜੇ(ਰਜ)ਨਾਮ ਧੂਲੀਕਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਅਰਥਕਰਤਾ ਕਿ (ਸ੍ਰੁ) ਸਸ਼ਟੂ ਅਰਥੇ ਸੁਸ਼ਟੂ ਕਰਤਾ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪਾਵਨ ਪਾਪਨਾਸ਼ਿਕਹੋਇ ਰਜ ਜਿਸਕੀ ਤੇ ਕਹੀਐ ਸੂਰਜ ਵੋ ਕੌਨਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕਸੰਤਸ ਮੂਹ ਸਨਕਾਂਦਿਕ ਤਿਨਕੋਭੀ ਪਰਮਪਾਵਨ ਮੰਗਲਰੂਪਹੋਯ ਰਜ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਐ ਸੂਰਜਸੂਰਜੇ ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੂਰਜ ਹੇ ਅੰਬੇ ਸੂਰਜ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਤਿਨਕੋ ਭੀ ਸੁਸ੍ਰੁਟੂ ਆਦ੍ਰਿਤ ਹੋਇ ਰਜਜਿਸਕੀ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੂਰਜੇਮਾਤਾਅੰਬਕੋ (ਨ) ਮੋਸੂਰਜ ਮੋ ਕਜਾ ਮੁਝਕੋ ਐਸੀ ਸੁਸ੍ਰੁਟੂਰਜ ਔਰ ਕਿਸ੍ਰੁ ਕੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀ

ਭ ਹੋਤੀ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਇਸੀਤੇ ॥ ਪਾਇਜਹੇਜਬਤੇਤੁਮ ਚੇਤਬਤੇਕੁਉਆਖਿਤਰੇਨਹੀਆਨਿਓ ॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਸ੍ਰੁਰਜ ਸੂਰਜੇ ॥ਨਮਸਕਾਰਹੋਇਤਿਸਕੋਜਿਸਕੀ(ਰਜ) ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਸ੍ਰੁਰਜੋਂ ਕੋ ਭੀ ਸੂਰਜ ਕਰਤੀਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਨੋਂਨੋ ਤੁਝ ਕੀ ਰਜਕੋ ਤਿਲਕਕੀਆ ਹੈ ਹੇ ਪਟਬੀਜਨੇ ਅਨੰਤ ਸੂਰਜ ਸਰਬਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸਕੋ ਕਿ ਜਿਨੋਨੇ ਤਿਸਕੀ ਰਜਕੋ(ਸ੍ਰੁ)ਕਜਾ ਸ੍ਰੁਸਟ੍ਰੁਕਰ ਜਾਨਾ ਹੈ ॥ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਤੇ ਸੂਰਜ ਅਰਥਾਤ ਸੰਤੋਖ ਕਰ ਸ੍ਰੁਸ੍ਰੁਰਜੋਹੈ ਕਜਾ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਨਮੋ ਚੰਦ੍ਰੇਚੰਦ੍ਰੇ ॥ਚੰਦ੍ਰਚੰਦ੍ਰੇਨਮਹ ਚਦਿਅਹਲਾਦੇ ਅਨੰਦਾਰਥ ਮੇ ਚ ਦਿ ਧਾਤੁਹੈ ਜਿਸਕਾ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇ ਸਾਂਤਔਰੁਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਜਗਤਕੋਆਨੰਦਦਾਤਾਚੰਦ੍ਰਮਾਹੈ ਤਿਸਤਰ ਹ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਸਾਂਤਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਜਗਤਕੋਆਨੰਦ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋਚੰਦ੍ਰਚੰਦ੍ਰੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਚੰਦ੍ਰਿਓਂ ਕੋ ਚੰਦ੍ਰ ਕਰਤਾਹੈ ॥ ਚੰਦ੍ਰਾ ਨਾਮ ਜਗਤਮੋ ਨਿਖਧਕਾ ਹੈ ਅਤਿ ਦੁਸ਼ਟ ਦੁਖਦਾਤਾ ਪਰਮ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਦੁਖੀ ਹੋਯ ਕੁਰੂਪਹੋਯ ਰੋਗੀਸੋਗੀ ਸੋ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਜੋ ਤਿਨਕੋ ਚੰਦ੍ਰਪਦਵੀਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇਵਾਰਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋਬਾਰੰ ਬਾਰ ਨਮੋਨਮਹ ॥ ਵਾ ॥ ਨਮੋਸੂਰਜ ਸੂਰਜੇ ਕਜਾ ਅਸ੍ਰੁਰਜ ਸੂਰਜੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਜੋ ਅਸ੍ਰੁਰਜ ਹੈ ਸਮਾਨਦੇਵ ਵਾ ਮਾਨੁਖਜਾਦਿ ਤਿਨਕੋ ਸਰਜ ਸੂਰਜ ਰੂਪ

ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਰਾਗਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਹਰਿਕੀ ਗਤਿ ਨਹਿਕੋਊਜਾਨੈ ॥ ਜੋਗੀਜਤੀਤੁਪੀਪਚਹਾਰੇ ਅਰੁ ਬਹੁਲੋਕ ਸਿਆਨੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਖਿਨਮਹਿਰਾਉਰੰਕਕੋਕਰਈਰਾ ਉਰੰਕਕਰਡਾਰੇ ॥ ਰੀਤੇਭਰੇਭਰੇਸਖਨ ਵੈ ਯਹਤਾਕੋਬਿਵਹਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਅਪਨੀਮਾਇਆਆਪਪਸਾਰੀਆਪੇਦੇਖਨਹਾਰਾ ॥ ਨਾਨਾਰੂਪਧਰੇਬਹੁਰੰਗੀਸਭਤੇਰਹੈਨਿਆਰਾ ॥੨॥ ਅਗਨਤ ਅਪਾਰ ਅਲੇਖ ਨਿਰੰਜਨ ਜਿਨ ਸਭ ਜਗ ਭਰਮਾਇਓ ॥ ਸਗਲਭਰਮਤਜ ਨਾਨਕਪ੍ਰਾਣੀ ਚਰਣਤਾਹਿਚਿਤਲਾਇਓ ॥੩॥ ਜੈਸੇ ਬਿਸ੍ਵੈਦੇਵਾ ਜੋਥੇ ਪੁਰਬਕਲਪ ਮੇ ਸੋ ਅਬ ਸੂਰਜ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਮਾਨਤੇ ਜੋ ਅਤੀਨੀਚ ਹੋਇ ਤਿਸ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇਂ ਯਹੀ ਅਸੂਰਜ ਤੇ ਸੂਰਜ ਭਾਵ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਿਸ ਨੀਚ ਕੋ ਕੋਉ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਨਾਮਜਪ ਤੇਊਚਹਉਕੁੰਟਮਾਨੈ ॥ ਜਾਕਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟਕਛੁਨ ਆਵੈ ॥ ਤਿਸਤ ਭਕਾਲਦਹਦਿਸਪ੍ਰਗਟਾਵੈ ॥ ਜਾਕਉਅਪਨੀਕਰੈ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ॥ ਤਾਕਾ ਲੇਖਾ ਨ ਗਨੈ ਜਗਦੀਸ਼ ॥ ਇਤਿ ॥ ਐਸੇਨਮੋ ਅਚੰਦ੍ਰਚੰਦ੍ਰੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਸਾਰਥ ਭਗਵਤ ਕੋ ਜੋ ਅ ਚੰਦ੍ਰ ਹੈ ਪਟ ਬੀਜਨੇਵਤ॥ਅਤੀਤੁਛ ਤਿਨਕੋਜੋ ਚੰਦ੍ਰਾਦਿ ਪਦ ਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨਕੋ ਸਰਬਗੁਨ ਸੰਪੰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਮਰਥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਰਾਜਰਾਜੇਨਮੋਇੰਦ੍ਰਇੰਦ੍ਰੇ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਰਾਜਾਨਰਾਜਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਰੰਜਨਾਤ ਰਾਜਾ ਜੋ

ਸਭ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਰਖਜਨਾਦਿ ਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਰੰਜਨਕ ਹੈ ਕਰਤਾ ਆਨੰਦਕਰੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਰਾਜਾ ॥ ਸੋ ਕੌਨ ਸ੍ਯਾਦ ਦੇਵ ਮਨੁ ਤਿਨਕਾ ਜੋ ਰਾਜਾਹੋਇ ਰੰਜਨ ਕਰਤਾ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਯੰਭੁਵ ਕੀ ਤਪਸ੍ਵਰਨ ਕਾਲਮੇ ਹਯਗ੍ਰੀਵ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਆਨੰਦਦਾਤਾ ਭਏ ਨਾਨਾ ਜੁ ਕੌਂ ॥ ਤਿਨੋਂਨੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਰਾ ਜਾ ਕਹਾ ਅਰੁ ਇੰਦ੍ ਭਏ॥ਸੋ ਜੈਸੇ ਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ਰਾਨ ਪੁਰਬ ਕ ਹਾ ਹੈ ਵਾ ਰਾਜੀ ਦੀਪਤੀ ਅਰਥਕ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਜੋ ਅਗਿ ਨਤਿਨਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਰਾਜਰਾਜਾ ਤਿਨ ਕੋ ਨਮਹ ਨਮੋ ਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ (ਇਦੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਯੇ) ਪਰਮੇਤਕ ਦ ਐਸ੍ਵਰਯਮਾਨ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਇੰਦ੍ ਸੋ ਭੂਤਭਾਵੀ ਬਰਤਮਾਨ ਤੀਨੋਕਾਲਕੇਜੋ ਇੰਦ੍ਰਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾਕੇਏਕਏਕਦਿਨ ਮੇ ਹੋਨੇਵਾਰੇ ਚਾਰਦਸ ਤਿਨਕਾ ਭੀ ਇੰਦ੍ ਹੋਇ ਪਰਮਐਸ੍ਵਰ ਯਮਾਨ ਤਿਨਕੀਅਪੇਖਜਾ ਕਰ ਸੋ ਕਹਿਐ ਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ ਤਿ ਸ੍ਹਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ਸੋ ਇਤਰ ਮਾਤ ਲੋਕ ਰਾਜਾ ਅਰੁ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਤਿਨਕੀ ਅਪੇਖਜਾਕਰ ਇੰਦ੍ ਧਰਮ ਐਸ੍ਵਰਯਮਾਨ ਅਰੁ ਰਖਜਕ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਵਾਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮ ਤਿਨਕਾ ਰਖਜਕ ਅਰੁ ਤਿਨਕੀ ਆਪੇਖਜਾਕਰ ਧਰਮਐਸ੍ ਰਯਮਾਨ ਹੈ ਮਹਾਮਾਯਾ ਪਤੀਹੋਨੇ ਤੇ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਅੰਧਕਾਰੇਨਮੋਤੇਜਤੇਜੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਯ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਸਰਬਰੂਪ ਅੰਧਿਕਾਰਰੂਪਹੈਕਿਆਰਾਹੀਰੂਪਹੈਸਿਨੀਬਾਲੀਰੂਪਕੁਹੂਰੂਪ

॥ किंवा ॥ अविदजा'रूप है पुना' नमोतेजतेजेनमसका'र होइ तिसपरमेसूर कौं जो तेजका'भी तेजरूपहै॥ किंवा॥ जो अतेज से तेजसूी करता'है सोलिखा' है कि॥आ'विदजा मिूतजुंती ऱड़ा विदजा'मिूतमशनुते। अविदजा'करमिूतजु कौंतरकरकेविदजा'करअंमिूतना'ममोखजकोपू'पत होता'है किंवा ॥ अतेजतेज पृहला'द धूव बिभीखन सुगीव सुदा'मा उगूसेना'दि तिनकों जो परमतेजसूी पृसिधकर ता'भया'है॥ किंवा॥ तेजना'मतेजनका जबसा'नधै शशत्र तेज करीता'है तदवत॥ जोअतेजनकोतेजकरता' होइ सो कहिऐ तेजतेजे ॥ यथा' ॥ धूवके कपोलसा'ब सैंखसपर स करनेकर बेदबकत्रिडशोंकी तथा' अनंत शकी पृथ त होतीभई तथा सुगीवको बा'लीके सा'थ जंगकरा'या वा बुधी परमकुंठित के पृति तेजना'म तीखनकरता'है देवता अनंत कंठित हुऐ हुऐ पुना' दैंतउको जीतते भऐ अनंत ऐसे दृिसटांत हैं॥ सोभगावतकीउर ॥वा॥ भगावतीकीउर यह मंत्र लगा'वना'॥ किंवा॥ जुगल सरकारको नमसकार करीहै सूी सोढीसुलतान जूने तथा'नमोतेे(अज)तेे(अजे)हेअजजनमसूनजअकूैतुझको नमह अथ हेअजे भगावती जनमसूनज तुझको नमह॥

नमो बिंदबिंदे नमो बीजबीजे ॥ १८५ ॥

नमसकार होइवा'हिगुरूकोजोबिंदें का'भीबिंदहैसंभुहोका

संभूहकजा'अतजंत बिसतार सहितहै अरथा'तबहुतों की जगहेतीहैसोजोसंभूहमेजगशकूीहैतदरूपतुझकोनमोपुना' नमसकार होइ तिस वाहिगुरूकौं जो बीजबीजहै अभजंत सूखजमकारणरूपहैसतूलसूखजमअरुबीजतेपृसि धगीहैअरुवासतवतेसंभूहसंसा'रतमकबीजजोअहंकार तिसका भी जो बीजमहतत्रूरूपहै॥किंवा॥महतत्रूका बीज भीसूखजमबहुसूजमगहसफुरनरूप ॥ किंवा ॥ नमोबिंद बिंदे नमोबीजबीजे। जो बिंदोंकेबिंदही बीजोंके बीज ने वाला है देखो सो अनंतखानी कनक रजतलवनगो रुकादिकी अरु अनंत औखधी अपने अपनेसमग अनुसार सभ पृदुरभा'वको पृापत होतीहैसो तिनका बी जकवाहिगुरूहै॥किंवा॥ नमो अबिंदबिंदे॥ जहां बिंदन होइ तहां बिंदसंभूह करता है जहां बिंद होइ तहां सू नजकरता'है (नमो अबीजबीजे) जिसका बीज भिंन होइ तिसके बीज कजासंततीके सत्व पन करता है॥ किंवा॥ नमो (अबी) जबीजे॥अबीइसकालमेअरुजबीजिसका लमे (ज) कजा उतपंन करनेवारा होइसो अबीजबी जे तिसुअबीजबीजे कउ नमसकार होइ॥ अरथात जो आदिअंत मधजा सरबकालमें कारनकारज रूपकर विदजमान है परमा'तमा॥ किंवा॥ बीजना'म बीजरीका तैसें वाहिगुरू बीजरी लेभी बीजरीरूप है सो बीजरी

ਕੀ ਚਾਪਲਜਤਾ ਸੀਘ੍ਰਤਾਦਿ ਜੋ ਅਨੰਤ ਸ਼ਕ੍ਤਿਆਂਹੈਂ ਤਿਸਕਾ ਜੋ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਤਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਚੰਡਕਾ ਜਗਨਮਾਤਾ ॥ ਵਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖਜੀ ਤਿਨਕੇਪ੍ਰਤੀ ਨਮਹ ॥ ਵਾ ॥ ਬੀਜਕਰ ਕੇ ਬੀਜ ਤਿਸਮੇਜੋ ਅਨੰਤ ਅਤਯੰਤ ਸੁੰਦਰ ਅਵੈਵਾਦਿ ਰਚ ਨਾਸ਼ਕ੍ਰੀ ਯੇ ਜਿਸਕੀ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹਿਐ ਬੀਜਬੀਜੇ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ਖਾਸਬੀੜਮੇ ਨਮੋ ਬਿੰਜਬਿੰਜੈ ਪਾਠਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਰਾਜਸੰਤਾਮਸੰਸਾਤਰੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤਮਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਰਜੋ ਰੂਪਬ੍ਰਹਮਾ ਮੂਰਤਿਚਤੁਰਮੁਖਸਰਬਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕਰਤਾਕੇਪ੍ਰਤੀ ਜੋਰ ਕੁਬਰਨ ਹੈ ਔਰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਮੋਰੂਪਸੰਕਰਜੂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋਤ੍ਰਿਨੇਤ੍ਰਪੰਚਾਨਨ ਅਸ਼ਟ ਮੂਰਤਿ ਵਾਸਤਵ ਸਜਾਮ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਔਰ ਨਮਿਤਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਸਾਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿ ਖਾਨੇਕੋ ਜਿਸਨੇ ਸਰਬ ਬਿਭੂਤੀ ਗੁਰੂਰੂਪ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਰਪਣ ਕਰਦੀਆ ਹੈ ਉਸੀਤੇ ਦਿਗੰਬਰ ਰਹਤਹੈਂ ਤੁਜਕੁ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕੋ ਦਜੋਤਨ ਕਰਤਾ ਭਗਵਾ ਨ ਗੌਰਵਰਨ ਜਟਾਂਕਪਰਦ ਗੰਗਾਸਸਾਂਕ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਧਾਰਨ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਸਦਾ ਯੋਗੀਨਦਰਾਜਰਾਜ ਸਰਬ ਬਿਦਜਾਕਾ ਆਚਾਰਯਨੀਲਕੰਠ ਭਗਵਾਨ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਤਮੋਰੂਪਸੇਸ ਅਨੰਤਭਗਵਾਨ ਜੋਫਣੋਂਕੇਸਹਸ੍ ਕੇ ਮਥਜਮੇਤੈਏਕਸੰਰਖਪ ਕੇਦਾਨੇਵਤ ਸਮੁਦ੍ਰਦ੍ਵੀਪ ਪਰਬਤੋਂਕੇ ਸਹਿਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਧਾਰਨ ਕਰਰਹਾਹੈ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਅਰਥ

ਅਹੀਰਾਜਕੰਨਜਾ ਕੁੰਕਮਾਦਿਕਰ ਜਿਸਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਰਹੀ ਚੌਂ ਸੋਹਲਮੂਸ਼ਲਕੋ ਧਾਰੇ ਸਪਤ ਪਾਤਾਲਕੇ ਨੀਚੇ ਅਚੁਤ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ।ਪੁਨਾ ।ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋਵੈ ਜੋ ਸਾਂਤਰੂਪ ਚਤੁਰਭੁਜ ਵਾਸਤਵਤੇ ਅਨੰਤਨੇਤ੍ਰਮੁ ਖਨਾਸਿਕਾ ਕਰਨਪਾਦਿ ਹਸਤਾਦਿ ਹੈ ਅਰੁ ਕੌਤਕਕਰ ਜੋ ਚਤੁਰਭੁਜ ਸੇਸਸਾਈਅਰੁ ਬੈਕੁੰਠਬਾਸੀ ਹੈਂ ਵਾਸਤਵਤੇ ਸ੍ਵੇਤ ਉਜਲ ਮਹਾਬਰਨ ਕਰਪੂਰ ਬਿਲੌਰਵਤਹੈ ਅਰੁ ਨਮਿਤਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿਖਲਾਉਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਜੋ ਸਿਵਜੂਕਾ ਸਜਾਮਬਰਨ ਧਾਰਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਨਮਹ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਛਿੰਨ ਭਿੰਨ ਜੋ ਰਾਜਸ਼ੀਰੂਪ ਹੈਂ ਰਾਜਰਿਖੀ ਮਹਾਤਮਾ ਨਿਮੀ ਜਨਕਮਹਾਰਾਜ ਰਘੁਰਾਜ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੂਸੇਆਦਿ ਜੋ ਰਜੋਰੂਪ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਮਹਾਤਮਾ ਬਿਸ਼੍ਵਾਮਿਤ੍ਰਾਦਿਤਿਨਕੋ ਨ ਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਅਰੁ ਤਾਮਸੀ ਦੁਰਬਾਸ਼ਾਜੀਅਰੁ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਬਲੀ ਬਿਭੀਖਨ ਬਿਰੋਚਨ ਮਯ ਮਹਾਮਾਯਾਵੀ ਤਿਨਤੇ ਆ ਦਿਲੇਕਰ ਔਰ ਜੋ ਅਨੰਤਰੂਪ ਭਕ੍ਤਹੈਂ ਤਿਨਕੋ ਨਮੋ । ਪੁਨਾ ਸਾਂਤਰੂਪ ਨਵੇਂਪਾਤਸ਼ਾਹੀਓ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਯਥਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਭੁਰਾ ਉਤੀ ਸ੍ਮਿਰਕੈ ਗੁਰੁਨਾਨਕ ਲਈ ਧਿਆਇ । ਤਬਾ ਦਤਸੰ ਕਰ ਕਬੀਰਾਦਿਪ੍ਰਤੀ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀਚੰਦ੍ਰਸੂਰਯਾਇੰਦ੍ ਵਾ ਧਰ ਨ ਅਨਲ ਵਸੂ ਵਿਸ੍ਵੇਦੇਵਾ ਗੰਧਰਬ ਅਰੁ ਪਿਤ੍ਰਰਾਣਅਰਯ ਮਾਦਿਕ ਤਿਨਪ੍ਰਤੀ ਸਨਕਾਦਿਕ ਅਰੁ ਨਾਰਦਾਦਿ ਉਕ੍ਤਰੂਪ ਹੈਂ ਤਿਨਮੈਂ ਦਤ੍ਰਤ੍ਵ ਅਰੁਮਾਨਖੜਭਾਵ ਭੀ ਪ੍ਰਾਯਾਜ਼ਾਤਾ

ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀਭੀਨਮਸਕਾਰਹੋਵੈਇਸਤ੍ਰੀਓਂਮੇਸ੍ਰੀਲਖਜਮੀਜੂ ਅਰੁ ਬਾਲੀ ਲਜਾਧ੍ਰਿਤੀਤੁਸਟੀਪੁਸਟੀਜਯਾਬਿਜਯਾ ਖਜਮਾ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਿਤਾ ਆਪੇਖਜ਼ਾ ਕਰੁਣਾ ਸ੍ਰੀਸੀਤਾਜੂ ਰੁਕਮਿਣੀਜੂ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸੋਲਾਹਜ਼ਾਰਏਕਸੌ ਆਠਸਭੀ ਔਰਤੀਨੋ ਜੋਮਹਾ ਦੇਵਿਆਂ ਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਅਰੁ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਮੇਧਾਕੀਰਤੀ ਅਰਰਜੋਰੂਪ ਮਾਨੁਖਜੋਂ ਮੇਮੰਦੋਦਰੀ ਮੰਦਾਲਸਾ ਤਾਰਾ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਮੀਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਜੀ ਚੋਲੀ ਮਾਤਾ ਮਾ ਭਾਖੀਵੀਜੀਮਾਤਾਭਾਨੀਜੀਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੂਸ੍ਰੀਨਾਨਕੀਜੀਮਰ ਵਾ- ਹੀਜੀ ਦਾਮੋਦਰੀਜੀਮਾਤਾਗੁਜਰੀਜੀ।ਲੋਈਜੂਆਦਿਅਨੰਤਰਾ ਜਸੀਤਾਮਸੀਸਾਂਤਕੀਸੁਭਾਉਕੋਲਿਏਹੂਏਦੇਵਦੇਦੇਵੀਤਿਰਯ ਕਮਾਨੁਖੀਰੂਪਹੈਂਹੂਏਹੈਂਹੋਂਇਗੋਸਭਕੇਪ੍ਰਤੀਨਮਸਕਾਰਹੋਇ ਯਹਮਹਾਰਾਜਜੂਕਅਭਿਪ੍ਰਾਯਹੈ ਕਿ ਮਹਾਕਾਲ ਕਾਲੀਰੂਪਜ ਗਤਪ੍ਰਤੀਨਮਹ ॥ ੧ ॥ਕਿੰਵਾ॥ਨਮੋਰਾਜਸੰਤਾਮਸੰ(ਸੰ)ਨਾਮਸੁ ਖਕਾ ਹੈ ਔਰ ਕਲਜਾਨ ਕਾ ਅਰਥ ਕਜਾਕਿ ਰਜੋ ਰੂਪ ਮੇਂ ਆਨਦ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ ਵਾ ਰਾਜਸੀ ਸੁਖ ਮੈ ਰਾਜਾ ਹੌਂ ਸੁਖੀ ਹੌਂ ਗਜਾਨੀ ਹੌ ਮੈਂ ਇਤਜਾਦਿ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਹ ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਜੋ ਰਾਜੋਂਕੋ (ਸੰ) ਸੁਖਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮੋ ਜੋ ਤਮੋ ਕੋ (ਸੰ) ਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮੋ ਵਾਸਵਤ ਤੇ ਜੋ ਸਾਂਤ ਰੂਪ ਹੈ ਕਜਾ ਸਾਂਤ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮੋ ॥੨॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਪਰਮਤਤੰਅਤਤੰਸਰੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਪਰਮ ਤਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਮ ਤਤ੍ਵ

ਕਜਾ ਕਿ ਪਰਮ ਸਾਰ ਬਸਤੂ ਜੋ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰਾਣ ਇਤਿਹਾਸ ਤੰਤ੍ਰਾਦਿਕੋਂ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜਹੈਂ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜਿਸਕੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪਾਤੰਜਲੀ ਜੋਗਰੂਪ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੈ ਯਾਯਕ ਸਾਂਖਜੀ ਕਪਿਲਾਦਿਕ ਪੁਰੁਖ ਕਹਤੇ ਹੈਂਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕ ਕਾਲਦਿਕ ਨਾਸਿਤਕ ਸੂਨਜਹੀ ਜਿਸਕੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਵੋ ਪਰਮ ਤਤ੍ਵ ਰੂਪ ਹੈ ਤਤ੍ਵਮਸੀ ਇਤਜਾਦਿ ਮਹਾਬਾਕਜ ਦ੍ਵਾਰਾ ਚਤੁਸ੍ਟੈ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਕੋ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਅਤਤ੍ਵਰੂਪ ਕਜਾ ਕਿ ਤਿਸ ਕੀ ਸਤਾਕਰ ਜੋ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਰਹਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ਼ਿਕੁ ਕਰ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਜੁ ਸਤਾਕਰ ਸਰਪ ਸੁਕਤ ਕੀ ਸਤਾਕਰ ਰਜਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਰਹਾ ਹੈ॥ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਮੇ ਕਲ ਸਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਕਨਕਮੋਕਟਕ ਕੁੰਡਲਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ਜੋ ਅਤਤ੍ਵ ਹੈ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰੈ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨ ਬੁਧ ਅਹੰਕਾਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੋ ਸ੍ਰਬ ਅਤਤ੍ਵਰੂਪ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਿਸ ਕੀ ਆਪੇਖਜਾਕਰ ਯੇ ਸਭੀ ਅਤਤ੍ਵ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਪਰਮ ਤਤੰ ਅਤ ਤੰ ਸ੍ਵਰੂਪੇ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਜੋ ਪਰਮ ਤਤ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪੇਬਿਸੇਖਨ ਤਿਸਕਾਹੈ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸੋ ਪਰਮ ਤਤ੍ਵ ਕਿਅਤਤੰ ਅਤਤ੍ਵਹੈ ਕਜਾ ਤਤ੍ਵ ਜੋ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਪਤੇਜਵਾਯੂ ਆਕਾਸ ਇਸ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਅਪਰਮਤਤੰ ਅਤਤੰ ਸ੍ਵਰੂਪੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੋਂ ਜੋ ਅਪਰਮਕਜਾ ਅਪਰ ਨਾਮ ਉਚ

ਹੈ ਮਾਯਾ ਜਿਸਤੇ ਇਸੀ ਤੇ ਮਾਯਕ ਜੋ ਤਤ੍ਵਾਦਿਕ ਹੈ ਤਿਨ
ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਸੋ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇਕਿ
ਜੋ ਪਰਮ ਤਤ੍ਵ ਰੂਪ ਹੈ ਭੂਮੀ ਆਦਿਕੋਂ ਮੇਰੰਧਾਦਿ ਰੂਪ ਹੈ
ਜਿਸਕਾ ਇਸੀ ਤੇ ਅਤਤ੍ਵੰ ਸਰੂਪੇ ਅਰਥਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਤਤ੍ਵ
ਭੂਮੀ ਆਦਿਕ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ॥ ॥ ਮੂਲ ॥

ਨਮੋ ਜੋਗ ਜੋਗੇ ਨਮੋ ਗ੍ਯਾਨ ਗ੍ਯਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਅਥ ਗ੍ਯਾਨ ਮਨੀ ਲਿਖ੍ਯਤੇ ॥ ਦੋਃ ॥ ਗ੍ਯਾਨ ਮਨੀ ਮਨਸੁ
ਕਹਨੀ ਮਨੀ ਸੁਖ ਮਨੀ ਨਾਮ ॥ ਰਾਜਤ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਤਜ
ਸੰਤ ਅਨੰਤ ਅਕਾਮ ॥ ੧ ॥ ਚੌਃ ॥ ਪਰਬਤ ਬੇਦ ਬਿਦਿ
ਤਿਸੰ ਸਾਰਾ ॥ ਅਤਿ ਉਤੰਗਪਰਪਰਤਨ ਪਾਰਾ ॥ ਚਾਰੁ ਚਾਰ
ਬਰਸ੍ਰਿੰਗ ਸੁਭਾਏ ॥ ਨਾਮ ਰੂਪ ਸੁਨ ਮੁਦਿ ਮਨ ਪਾਏ ॥ ੨ ॥
ਨਾਮ ਸ਼੍ਯਾਮ ਰਿਗ ਯਜੁਰ ਅਥਰਬਨ ॥ ਸੇਤ ਰਕ੍ਤ ਪੁਨ ਪੀਤ
ਨੀਲਭੁਨ ॥ ਪੁਨਉਪਸ੍ਰਿੰਗਚਾਰ ਚਹੁ ਕੋਨੇ ॥ ਨਾਮ ਬਰਨ
ਬਰਨਤ ਬਰਲੋਨੇ ॥ ੩ ॥ ਆਯੁਰ ਧਨੁਰ ਸਿਲਪਸੰਗੀਤਾ ॥
ਪਰਮਪੁਨੀਤ ਜਗਤ ਜਗਨੀਤਾ ॥ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਸਾਮ ਰਜੋ ਰਿਗ
ਰਿਖਗ੍ਯਾਨ ॥ ਸਤਰਜ ਮਿ ਸ੍ਰਿਤਜਜੁਰਬਾਨਬਨ ॥ ੪ ॥ ਤਮ
ਸੁਭਾਵਸੁਭ ਆਹਿ ਅਥਰਬਨ ॥ ਇਮਉਪਸ੍ਰਿੰਗਸੁਭਾਉਸੁਭ
ਗਗਨ ॥ ਪੁਨਖਟ ਸ੍ਰਿੰਗਸਿੰਗਾਰ ਸੁਹਾਏ ॥ ਨਾਮ ਸੁਨਤ
ਅਘਓਘਉਘਾਏ ॥ ੫ ॥ ਨਜ਼ਾਯ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਕ ਸਾਂਖ ਮਿਮਾਸ ॥
ਬਿਦਿਤ ਬਿਦਾਂਤ ਪਤੰਜਲਖਾਸਾ ॥ ਏਕ ਏਕ ਸੁਖਦਾਨਿ ਅ
ਪਾਰਾ ॥ ਜਾਨ ਸੁਜਾਨ ਸੁਜਾਹਿ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ੬ ॥ ਬਰਬੈ ਦਾਂਤ

ਪਤੰਜਲ ਸਾਤ੍ਵਕਾ ॥ ਸ਼ਾਂਖ ਮਿਮਾਂਸ਼ਾਰਾਜ ਸ੍ਰਿਭਾਵਿਕ ॥ ਨਜ਼ਾ
ਯ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਕਤਾਮਸ ਗਾਏ ॥ ਕਹਤ ਰਿਖੀਸਰਿਖੀਕਜਿਤਾ
ਏ ॥ ੭ ॥ ਅਸ੍ਟਾਦਸ ਪੁਨ ਅਪਰ ਬਿਖਾਨਾ ॥ ਨਾਮ ਪੁਰਾਨ
ਪੁਰਾਨ ਬਖਾਨਾ ॥ ਸਾਤਕ ਰਾਜਸ ਤਾਮਸ ਗਾਏ ॥ ਜਿਮਉ
ਪਸ੍ਰਿੰਗ ਆਠਦਸ ਭਾਏ ॥ ੮ ॥ ਸਾਤਬੀਸਪੁਨ ਪੁਨਜ਼ ਬਿਖਾ
ਨਾ ॥ ਗੀਤਾਦਿਕ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸੁਭਜਾਨਾ ॥ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਸ੍ਰਿੰਗ
ਰਿਖਿਗਾਏ ॥ ਸੋ ਮੋਸਨਸੁਨਜਾਤ ਗਨਾਏ ॥ ੯ ॥ ਅਨੰਕਾ
ਕੁਰਕਰ ਜੁਗਤ ਗਰੀਸ਼ਾ ॥ ਮਰਮੀ ਪਰਮਸੁਜਾਨ ਗਿਰੀਸਾ
॥ ਕਰਮ ਕਲਪਤਰੁ ਕੋਟਿ ਸੁਹਾਏ ॥ ਸ੍ਮਰਗਾਦਿਕਫਲ ਦੇਤ
ਦਿਖਾਏ ॥ ੧੦ ॥ ਕੀਰਤਿ ਕੁਸਮਕੁਸਮ ਸਮਮਾਹੀਂ ॥ ਕਰਨ
ਕਰਨਕਰ ਅਤਿਸੁਖਦਾਹੀਂ ॥ ਸਾਤ ਪਤਾਲ ਅਕਾਸ਼
ਦਸੋਦਿਸ ॥ ਦੇਤ ਅਰਾਮਜੀਵ ਜਿਸਕਿਸਮਿਸ ॥ ੧੧ ॥
ਭੂਭੁਭੁਧਰਪਰਮ ਅਨੰਤਾ ॥ ਤਹਿਅਧਾਰਪ੍ਰਭੁ ਕਮਲਾਕੰਤਾ ॥
ਅਦਭੁਤ ਗਿਰਗਿਰ ਰੂਪ ਅਪਾਰਾ ॥ ਸਬਦਬ੍ਰਹਮ ਬਰਪੂਰਾ
ਟ ਪਹਾਰਾ ॥ ੧੨ ॥ ਅਮਿਤਖਾਨ ਪਾਇਤ ਨਹੀਪਾਰਾ ॥ ਜ
ਹਿ ਜਸਰੁਚਿ ਰਚਿ ਖੋਜਖਿਆਰਾ ॥ ਗ੍ਯਾਨ ਮਨੀ ਮਨਿਰਾਜ
ਮੇਖ੍ਯਨਾ ॥ ਮਰਮੀ ਸੰਤ ਜਾਨਨਹਿਆਨਾ ॥ ੧੩ ॥ ਦੋਹਾ ॥
ਸ੍ਰੁਰਸ੍ਰੁਰਸਸਿਕਹਿ ਸਸ਼ੀ ਬਿਦਤ ਬਿਦਿਤਅਗੇਆਗ ॥ ਗ੍ਯਾ
ਨਮਨੀਬਿਨ ਅੰਧਸਭ ਲਹਤ ਜਾਸ ਬਢਭਾਗ ॥ ੧੪ ॥ ਮ
ਨਤਨਧਨ ਸਭਸੌਂ ਧਰੁਰ ਤਾਹਿਤ੍ਰਾਹਿ ਮੁਖਪ੍ਰਾਹਿ ॥ ਗਰਦਜ੍ਰ
ਲ ਫ੍ਰਿਲਦੇਤਹੈਂ ਗ੍ਯਾਨਮਨੀ ਚਿਤਚਾਹਿ ॥ ੧੫ ॥ ਸੁੰਦਰ

ਸੰਕਰ ਕੰਕਰਯਾਕੇ ॥ ਸੰਕਰ ਸੰਕਰ ਸੰਕਰ ਵਾਂਕੇ ॥ ਚਹਿਯ
ਕੁਦਾਰੀਕੁਬਤਿਵਾਰੀ ॥ ਦਿਬਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦੇਖਨ ਦੁਖਹਾਰੀ ॥
੧੬ ॥ ਪੁਨਵੈਰਾਗਜ਼ਸਾਨਸਨਸੋਧੀ ॥ ਪਾਰੁਖ ਸੱਜਨ ਸੁਮਨ
ਪ੍ਰਬੋਧੀ ॥ ਚਿਤਚਿਤ ਚਿੰਤਨ ਬਰਮੋ ਬਰਨੋ ॥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਅਭੇਦ
ਸੁਭੇਦਨ ਕਰਨੋ ॥ ੧੭ ॥ ਬ੍ਰਿਤਿਅਖੰਡ ਜੁਗਤਕਰ ਜਰਨੋ ॥
ਪੇਮ ਸੂਤ੍ਰਸੋਂ ਪੋਵਨ ਕਰਨੋ ॥ ਕੰਠਧਰਨ ਸਭਊਪਰਰਾਜਨ
॥ ਚਾਮੀਕਰਜਿਮ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਸੁਭਾਜਨ ॥ ੧੮ ॥ ਸੋਕ ਮੋਹ ਮਦ
ਮੋਹਕਾਮਕਰ ॥ ਅਨਕ ਉਪਦ੍ਵਦ੍ਵਤਨਾਮਰੰਰ ॥ ਚਿੰਤਾ ਮ
ਨਿਕਰ ਚਿੰਤਾ ਹਰਨੀ ॥ ਗਜ਼ਾਨ ਮਨੀ ਮਨ ਮੁੱਦਤ ਬਰਨੀ ॥
੧੯ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜਹਿਮੁਨਿ ਮਨਮਨਰਾਜਹੀਂ ਰਾਜਕਰਤ ਰਜ
ਰਾਜ ॥ ਅਜਰ ਅਮਰ ਬਰ ਅਪਰਪਰ ਸਿਵਰਾਜਕਰਜਰਾ
ਜ ॥ ੨੦ ॥ ਚੌਃ ॥ ਪੁਨਇਕਅਪਰਉਦੰਤਅਪਾਰੀ ॥ ਸੁਨੋ ਸੰ
ਤ ਸੰਤਤਸੁਖਕਾਰੀ ॥ ਗਜ਼ਾਨ ਸੁਮਾਨਪਲਿੰਗਨਨਾਰੀ ॥ ਜਾ
ਨਤ ਸ਼ਬਦ ਲਿੰਗ ਬਡਧਾਰੀ ॥ ੨੧ ॥ ਹਰਿ ਗਿਰਿ ਰਵਿਮੁ
ਨਿ ਅਗਿਨਿਸੁ ਜਾਨੋ ॥ ਕਲਿਕਪਿ ਮਣਿਬਲਿ ਸੁਰਗਨਿਮਾ
ਨੋ ॥ ਅਬਲਾਨਾਮ ਅਬਲ ਜਗਜਾਹੀਂ ॥ ਨਰ ਸਨਮੁਖ ਕਬ
ਜਾਤਸੁਨਾਹੀ ॥ ੨੨ ॥ ਅਤਿ ਅਗਜ਼ਾਨ ਤਿਮਰ ਰਤਿਭਾਰੀ ॥
ਗਜ਼ਾਨ ਮਨਿਹਰਿਵਿਨਾਸਕਸਾਰੀ ॥ ਗਜ਼ਾਨ ਮਨਿਹਮਨਕਰ
ਕਲਜ਼ਾਨਾ ॥ ਗੁਰਅਰਜਨ ਕਲਜ਼ਾਨ ਬਖਾਨਾ ॥ ੨੩ ॥ ਆ
ਨਨ ਸਾਧਨਕੋ ਭਵਹਾਨ ॥ ਸਾਧੁ ਸੰਗਕਥ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ॥
ਸਰਬ ਸਮਰਥ ਸੁਗੁਰਸਰਨਾਈ ॥ ਅਪਰ ਉਪਾਵ ਨ ਮਨਿ

ਮਿਲਿਭਾਈ ॥ ੨੪ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਗਜ਼ਾਨ ਮਨੀਕੋ ਗਜ਼ਾਨ
ਪ੍ਰਦਸਦਗੁਰੁਰੂਪਅਪਾਰ ॥ ਸਿੰਘਨਿਹਾਲਨਿਹਾਲਤਿਹਿ ਬਾਰ
ਬਾਰ ਬਲਿਹਾਰ ॥ ੨੫ ॥

ਮੂਲ

॥ ਨਮੋਮੰਤ੍ਰਮੰਤ੍ਰੇਨਮੋਧਜ਼ਾਨਧਜ਼ਾਨੇ ॥ ੧੯੬ ॥ ਨਮੋਜੁੱਧਜੁੱਧੇਨਮੋਗਜ਼ਾਨਗਜ਼ਾਨੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਨਮੋ ਜੁੱਧ ਜੁੱਧੇ ਨਮੋ ਗਜ਼ਾਨਗਜ਼ਾਨੇ ॥
ਜੁਧ ਸ਼ਸਤ੍ਰਸੰਪੂਹਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਧਨੁਰਬੇਦ ਮੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ
ਮੋਚਨ ਆਕਰਖਣ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਹਾ ਹੈ ਧਰਮ ਪੂਰਬਕ ਧ
ਰਮ ਕਿਆਕਿ ਬਿਰਥੀ ਹੋਇ ਸਿਰਸੇਨਗਨ ਹੋਇ ਸਾਰਥੀ
ਰਹਿਤ ਹੋਇ ਪ੍ਰਮਤਹੋਇਨਗਨ ਹੋਇ ॥ ਬ੍ਰਿਖਜ਼ਾਰੂਢਹੋਇ
ਸ਼ਸਤ੍ਰਰਹਿਤਹੋਯ ਪਲਾਇਨਪਰ ਹੋਇ ਮ੍ਰਿਗੀਆਦਿ ਰੋਗਕ
ਰਯੁਕੁਹੋਇ ਸਰਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਇ ਤਿਸਕੋਂਨ ਮਾਰਨਾ ਅਰੁ
ਇਤਰਜੋਸ਼ਸਤ੍ਰਮੰਨੱਧਬੱਧ ਹੈ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਨੇ ਕੋ ਉਦਜਤ
ਹੁਆ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਸੰਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੋਇ
ਖਜਤ੍ਰੀ ਹੋਇ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਜੁਵਾ ਬੰਧੁਹੋਇ ਸ਼ਸਤ੍ਰਪ੍ਰਹਾਰਕ
ਰਤਾ ਤਿਸਕੋਆਤਤਾਈ ਹੋਨੇਤੇ ਦੋਸ਼ਨਹੀ ਹੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰਸੰਪ੍ਰਹਾਰ
ਕਰਨਾ ॥ ਯਥਾ ॥ ਆਤਤਾਈਮਾਯਾਂਤ ਮਪਿਵੇਦਾਂਤ ਪਾਰਗੀ ॥
ਜਿਘਾਂਸੰਤੰ ਜਿਘਾਂ ਸੀਯਾਤਨਤੇਨ ਬ੍ਰਹਮਹਾਭਵੇਤ ॥ ੧ ॥ ਅ
ਗ੍ਰਿਦੋਗਰਦਸ੍ਰੈਵਸ਼ਸਤ੍ਰਪਾਣੀ ਧਨਾਪਹਾ ॥ ਖਜੇਤ੍ਰਦਾਰਹਰਸ੍ਰੈ
ਵਖੜੈਤੇਆਤਤਾਇਨਹ ॥ ੨ ॥ ਆਤਤਾਈਨਮਾਯਾਂਤਿਹਨਤਾ

ਦੇਵ ਵਿਚਾਰਯਨ॥ਜਿਘਾਂਸੰਤੰਜਿਘਾਂਸੀਯਾਤਨਤੇਨਬ੍ਰਹਮਹਾਭ
ਵੇਤ ॥ ੩ ॥ ਅਰਥਾਤ ਯੁੱਧਰੂਪਭੂਮਿਮੈਂਰਥਮੈਂ ਜੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋ
ਠਾਇਕਰਮਾਰਨੇ ਕੋਉਦਜਤਹੋਇ ਅਰੁਆਵਾਹਨਕਰੈ ਤੋਤਾ
ਤਕਾਲਸਰਥਕਾਤਜਾਗਕਰ ਯੁਧਕਰੇ ਤਿਸਕੌ ਮਾਰੇਯਾਮਰੇ
॥ ਮਰੇਗਾਸਨਮੁਖਤੌਸੂਰਗਭੋਗੇਗਾ ॥ ਅਰੁਮਾਰੇਗਾਤਥਪ੍ਰਿਥ
ਵੀਕਾਰਾਜਭੋਗੇਗਾ ॥ਅਰੁਜਸਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਗਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀਮੇ॥ਲਿ
ਖਾਹੈਕਿ ॥ ਦ੍ਵਾਵਿਮੌਪੁਰਖੌਲੋਕੇਸੂਰਯਮੰਡਲਭੇਦਿਨੌ ॥ ਪਰਿ
ਬ੍ਰਾਟਯੋਗਯੁਕੁਸ਼ੂਰਲੋਚਾਭਿਮੁਖੋਹਤਹ॥ ਇਤਿਔਰਯਗ੍ਰਜਾਵਿ
ਕਰਤਾਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕੇ ਅੰਤਰਹੀ ਰਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਮਹਾਯੋਗੀਸ
ਨਜਾਸੀਮਹਾਤਮਾ ਅਰੁ ਜੁਧਮੇਜੋਸਨਮੁਖਪ੍ਰਾਣਤਜਾਗਕਰਤਾ
ਹੈ ਸੋਦੋਨੋਪੁਰੁਖਸੂਰਯ ਮੰਡਲਕੋ ਭੇਦਕਰਜਨਤਪਸ਼ਤੁਲੋਕ
ਕੌਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਜੁਧਭੂਮੀਰੂਪੀ ਖੇਤ੍ਰਮਹਾਖੇਤ੍ਰਹੈ ਕੁਰਖੇਤ੍ਰ
ਤ੍ਰਾਦਿਕੌਸੇਭੀਪਰਮਉਤਕਿਸ੍ਰਹੈ ਤਿਸਕੀਦੀਪਕਾਦਿਜੋਕ੍ਰਿਆ
ਹੈ ਸੋਸ਼ਭਹੋਇ ਚੁਕੀਹੈ ਜੋਸਨਮੁਖਮੁਆ ਹੈ ਪੁਰੁਖ ॥ ਅਥਇ
ਸਪ੍ਰਸੰਗ ਪਰਧਨੁਖ ਚਲਾਵਨੇ ਕੀਗਤਿਲਿਖਤੇਹੈਂ ਸੋ ਜਾਹਿ
ਰਬਰਖੀ॥ ੧ ॥ ਬਹਿਰਾਮਗੋਰ॥ ੨ ॥ ਇਸਤਿਹਾਕ ॥ ਸੋ
ਇਨਤੀਨੋਂਕੀ ਤੀਨਕਵਾਇ ਦੈਖੜੇ ਹੋਨੇਕੀਹੈਂ ॥ ਕਾਸਨੇਜੇਰ
ਬਾ ॥ ਰਾਮਰੌ॥ ਔ ॥ ਅਲਿਫਬੇ ॥ ਤਬਾ ਬਾਂਏਪੈਰ ਕੋਪੀਛੇ ਸੋ
ਫੇਰਕੇਦਹਿਨੇਪੈਰਮੇ ਮਿਲਾਇਦੇਨਾ ਸੋਯਹਕਾਸ਼ਨੇਜੇਰਬ ਹੈ
ਔਰਦੋਨੋਪੈਰੋਂਕੋ ਬਰਾਬਰ ਰਖਨਾ ਕੁਛ ਥੋੜਾਸਾ ਬੀਚਦੇਕੇ ਸੋ
ਰਾਮਰੌ॥ਔਰਬਾਯਾਂਪੈਰਨਿਸ਼ਾਨੇਕੇਤਰਫ ਰਹੈਂ ਦਹਿਨਸ਼ੁਦਾਰਹੈ

ਸੋਅਲਿਫਬੇਹੈ ॥ ਪੁਨਾਖੀਚਨੇਮੇ ਤੀਨ ਆਂਥਾਨਹੈਂ ਕਿਜਹਾਂਤਕ
ਚਿੱਲਾਖੀਚਾਜਾਤਾਹੈਯਾਨੇਏਕਭੌਂਹਸੇਏਕਮੂਛਸੇਏਕਦਾਢੀਸੇ
ਪੁਨਾ ਏਕਕਾਨਪ੍ਰਮਾਨਤਕੰ ਖੀਚਨਾ ਏਕ ਕਲੇਜੇ ਤਕਏਕ
ਛਾਤੀਤਕ ਤੀਰਕੇਰਗਾਸੀਕਾਪ੍ਰਮਾਣਸਰੇਲਬਔਸਰੇਚੌਬਔ
ਸਰੇਖਤ॥ਔਤੀਨਅੰਦਾਜੇ ਧਨੁਖਕੇ ਹਾਥਮੇ ਲੇਨੇਕੇਹੈਜੈਸੇ ਦੋ
ਅੰਗੁਲੀ ਊਪਰ ਦੋ ਅੰਗੁਲੀ ਨੀਚੇ ਬੀਚਮੇਅੰਗੂਠਾ ਰਹੈ ਤੀ
ਸਰੇਏਕਅੰਗੁਲੀ ਨੀਚੇਕੀ ਔਊਪਰਕੀ ਅਲਗਰਹੈ ਔਰਦੋ
ਅੰਗਲੀ ਬੀਚਲੀਪਰ ਅੰਗੂਠਾ ਨੀਚੇ ਮੁਹ ਕਰਕੇਰਹੈ ਔਚੁ
ਟਕੀਕੇਪਕੜਨੇ ਕੀਤੀਨਤਰਹ ਹੈ॥ ਪਹਲੇਅਗੁਲੀਸੇਅੰਗੂ
ਠੇ ਕੋ ਦਬਾਵੈ ਨਹੁਕੇਸਾਥ ਅੰਗੁਲੀਲਗੀ ਰਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ
ਮੇ ਅੰਗੁਲੀਨਹੁਕੇ ਊਪਰਰਹੈ ਕੁਛਕ ਨਹੁ ਖਾਲੀ ਰਹੈ ਔਰ
ਤੀਸਰੇਮੇਂ ਦੋ ਅੰਗੁਲੀ ਦਬਾਵੈ ਅੰਗੂਠੇ ਕੋ ਸਾਰਾ ਨਖੂਨ ਛਿ
ਪਜਾਇ ॥ ਚੁਟਕੀ ਛੋੜਨੇ ਕੀ ਬਿਧਿ ॥ ਅੰਗੂਠਾ ਅੰਗੁਲੀ
ਦੋਨੋ ਛੋੜ ਦੇਨਾ ਦੂਸਰੇ ਮੇ ਅੰਗੁਲੀ ਊਪਰ ਜਾਇ ਅੰਗੂਠਾ
ਨੀਚੇ ਆਵੈ ਅੰਗੂਠੇ ਔ ਉਂਗਲੀ ਕੇ ਬੀਚ ਕਾ ਜੋ ਚਮੜਾ ਹੈ
ਤਿਸ ਕੋ ਦਬਾ ਕਮਾਨ ਕੀ ਮੂਠ ਪਕੜਨੀ ਔ ਜੋ ਬੀ
ਚਾਕਾ ਮੈਦਾਨ ਹੈ ਸੋ ਬਰੋਬਰ ਰਹੈ ਔਕੁਛੇਕ ਮੂਠੀ ਕੇ ਤਰਫ
ਨੀਚਾ ਰਹੈ ਔਕੁਹਨੀ ਨੀਚੇ ਰਹੈ ਗਟਾਉਠਾਰਹੈ ਔਬੀਚਕਾ
ਮੈਦਾਨ ਫਿਰਾਰ ਹੈ ਔਬਾਯਾ ਕੰਧਾ ਨੀਚਾਰਹੈ ਦਹਿਨਾ ਕੰਧਾ
ਊਚਾ ਰਹੈ ਛਾਤੀ ਦਬੀ ਰਹੈ ਨੀਚੇਕੋ ਮੁਖਝੁਕੈਨਹੀਂ ਔਚ
ਹਿਨਾ ਮੁਹੜਾ ਔਕਹੁਨੀ ਉਠੀ ਰਹੈ ਔਨਿਸਾਨੇ ਕੇ ਸਾਮਣੇ

ਨ ਹੋਇ ਬਦਨ ਕੋ ਬਗਲ ਕੀ ਤਰਫ ਸੇ ਔ ਨਿਸਾਨੇ ਮਾਰਨੇ ਕੇ ਵੇਲੇ ਛਾਤੀ ਕੋ ਜਹਾਂ ਤਕ ਬਨੈ ਤਹਾਂਤਕ ਪੀਛੇ ਕੋ ਖੀਚ ਲੇ ਔਰੇਲਦੇ ਔਤੀਰ ਛੋੜਨੇ ਕੇ ਵੈਲੇ ਜਹਾਂ ਤਕ ਬਨੈ ਤਹਾਂ ਤਕ ਆਗੇਛਾਤੀਕੋਕਰਇਸਤਰਹਸੇਜੋ ਖੜਾਹੈ ਕਵਾਇਦ ਪ ਰ ਉਸਕੋ ਚਹਿਐ ਕਿ ਅਗਲੇ ਪੈਰ ਸੇ ਰੇਲ ਕਰੈ ਯਾਨੇ ਆ ਗੇ ਬਢਾਵੈ ਔਰ ਤੀਰਕੇ ਜੋੜਨੇ ਕੀ ਬਿਧਿ॥ਸਰਨ ਗੂੰਨ ਹੋਇ ਸਰਬੁਲੰਦਨ ਹੋਇ॥ ਅਰਥਾਤ ਤੀਰ ਕੀ ਜੋ ਚੁੰਜ ਹੈ ਸੋ ਨ ਨੀਚੀ ਰਹੈ ਨ ਊਂਚੀ ਰਹੈ ਚਿਲੇ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋੜਨੇ ਮੇ ਮੂ ਠੀ ਸੇ ਔਚਿਲੇ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਸੇ ਬਰੋਬਰ ਰਹੈ ਔਰ ਉਸਕੀ ਚੁੰਜ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਚਿਲੇ ਸੇ ਕਸੀਰ ਹੈ ਢੀਲੀ ਨ ਰਹੈ ਢੀਲੀ ਹੋਨੇਸੇ ਤੀਰ ਕੰਪਤਾ ਹੂਆ ਜਾਇਗਾ ਔਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਇ ਗਾਔਰਤੀਰਜਬ ਕਮਾਨਸੇਨਿਕਲ ਜਾਇ ਉਸ ਵਕਤ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਕੋ ਪੀਠ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲੇ ਆਉਨਾ ਅਗਾਰ ਜੋ ਬੈਠ ਕੇ ਤੀ ਰ ਚਲਾਉਨਾ ਹੋਇ ਤੋ ਥੀਰਾਸਨ ਹੋ ਕਰ ਦੋਨੋ ਗੋੜੇ ਮਾਰ ਕਰ ਚਲਾਵੈ॥ ਔਬੈਠਕ ਮੇਭੀਂਰੇਲਰ ਹੈ ਤੀਰ ਚਲਾਨੇ ਕੀ ਕਜੋਕਿ ਰੇਲ ਸੇ ਬਿਨਾ ਤੀਰ ਕਮਜੋਰ ਜਾਇਗਾ ਔਰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕਾਂਟ ਭੀ ਕਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔ ਬਵਕਤ ਕਮਾਨ ਚਲਾਨੇ ਕੇ ਝੁਕ ਕਰ ਤੀਰ ਚਲਾਨਾ ਯਹ ਉਸਤਾਦੋ ਕੀ ਰਾਇ ਹੈ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ਅਨੰਤ ਭੇਦ ਹੈ ॥ ਅਲੰਬਿਸੂਰੇ ਣ॥ ਇਸੀ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀ ਧਰ ਜੂਲਿਖਤੇ ਹੈ ਕਿ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧੰਨ ਜਿਓਤਿਹ ਕੋ ਜਗਮੈ ਮੁਖਤੇ ਹਰਿਚਿਤਮੈਂ

ਜੁਧਬਿਚਾਰੈ ॥ਦੇਹ ਅਨਿਤਨਨਿਤਰਹੈ ਜਸਨਾਵਚਢੈ ਭਵਸਾ ਗਰ ਤਾਰੈ ॥ ਧੀਰਜ ਧਾਮ ਬਾਨਾਇ ਇਹੈ ਤਨ ਬੁਧਿ ਸੁਦੀ ਪਕੁਜਿਉ ਉਜਿਆਰੈ ॥ ਗਜਾਨਹਿ ਕੀ ਬਢਨੀ ਮਨ ਹਾਥ ਲੈ ਕਾਤਰਤਾ ਕਤਵਾਰ ਬੁਹਾਰੈ ॥ ਸੋ ਅਨੰਤ ਠੌਰ ਕਲਗੀ ਧਰਜੂਨੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਮਹਾਤਮ ਜੁਧਕਾ॥ਤਥਾ॥ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸੋਂ ਮੈਂ ਸੋ ਕੈਸਾ ਜੁਧ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਸਰਬ ਧ ਰਮ ਹੈ ਅਰ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਜਿਸਕੇ ਅਧੀਨਹੈ॥ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰ ਕਾਰ ਕਾ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਰੂਪ ਜੋ ਜੁਧ ਹੈ ਤਿਸਮੇ ਥੀਰ ਰਸ ਤਥਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਰੂਪ ਜੋ ਜੁੱਧ ਕਾ ਜੁੱਧ ਹੈ ਜੁਧ ਕ੍ਰੋਧ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਿਸਕੇ ਆਸਰੈ ਜੁਧਾਤਮਕਾ ਕ੍ਰਿਆ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵਾਕੋਂ ਨਮਹ॥ਕਿੰਵਾ॥ਨਮੋਅਜੁਧਜੁਧੇ ਔਨਮੋ ਅਗਜਾਨਗਜਾ ਨੇ॥ ਜੋ ਅਜੁੱਧ ਮੇ ਜੁੱਧ ਮਚਾਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਰਕਅਰੁ ਅਗਜਾ ਨ ਮੇਂ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰੁਜਨਾਦਿ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਵਤ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਹ॥ ਨਮੋ ਜੁਧ ਜੁਧੇ॥ ਨਮਸ ਕਾਰ ਹੋ ਇਤਿਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਜੋਜੁਧ ਕੇ ਪ੍ਰ ਤੀ ਜੁਧ ਰੂਪ ਹੈ ਕਜਾ ਜੋਸੇਜੁਧੋਂ ਮੇ ਜੋਧਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਰਖ ਔਰ ਉਤਸਾਹ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਰੂਪ ਜੁਧ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਜਾ ਜੁੱਧ ਅਧਿਸ੍ਠਾਤਾ ਦੇਵਤਾ ਮਹਾ ਕਾਲਤਿ ਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਰਖ ਔਰ ਉਤਸਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਨਮਹ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਜੁਧ ਜੁਧੇ॥ਜੋ ਜੁੱਧ ਮੇ ਜੁੱਧ ਕ ਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਨਜਥਾ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ

नमह ॥ किंवा॥ जुधमै जोधाकीपेरकछ गवतीमहा काली
तुश्रकी नमह॥और नमोगज़ानगज़ानेपारब्रहम रूपजो वा
हि गुरु है तिसकी नमह कैसा है सो गज़ानगज़ाने कज़ा
गज़ान का प्रकाशिक है अरथात गज़ान पदारथ का
प्रकाशक दीपकहै सो दीपकजैसे अनेक अपर करणों
का प्रकाशक है तैसे गज़ान शबदकरकेगज़ानकेसाधन
जानने यथा श्री भगवत गीता के त्रयोदस अधज़ाय मे
गज़ानके साधनों कोगज़ान शबद कर श्री क्रिशनदेव जी
ने लिखा है ॥ तथा अमानित्व मदंभित्वमहिंसाखज़ांति रा
रजवं॥ अचारयो पास नंशौचं सथैरय मातम विनिग्
ह ॥ इंद्रीयारथे खु वैरागज इतज़ादि यह गज़ान है
इसते अतरिकु अगज़ान है मानदंभादि कतथा आत
म गज़ान जो है चरमा बित्रज़ातमकसो इतरगज़ानजोहै
शासत्रजनजगज़ानतथाअपरचरमाबित्रिकेसाधकगज़ा
न सो संपूरन का प्रकाश कहैइसीतेगज़ान गज़ानहै सा
मानज गज़ान सरब गज़ान भूत भविखज़ादिक योगीओं
का विसै रुप दिब दिसटी कर दरसटबज तिशका तथा
बित्री जनज गज़ान का प्रकाशक है कज़ गज़ान दीपक
है सो गुसाई जी ने उतर कांड मे लिखा है जब
गज़ान कौ दीपक और भगती कौमनी रूप कर
बरनन किआ औ मनी की उतकिसृता कही तब

चौपई ॥ सुनभसुंडकेबचनभवानी ॥ बोलजोगुरुज्ञ
रखमिदुबाली ॥ तवपसादिपभमउरमाही ॥ संसैसो
कमोहभमनाही ॥ सुनीउपनीतरामगुनगाम ॥ तुमरी
किरपालहिउ बिसरामा ॥ एकबात प्रभ पुछौ तोही ॥ क
होबुझाइकिरपानिधिमोही ॥ कहहिसंतमुनिबेदपुराना॥
नहिकुछदुरलभगज़ानसमाना सुइतुमसनमुनिकहिजो
गासाई ॥ नहिआदरिजोभगतकीनजाई ॥ गज़ानहिभ
कुहिअंतरकेता ॥ सकलकहहुमुनिकिरपानिकेता ॥ सुनि
उरगा रिबचनसुखमाना ॥ सादरबोलजोकागसुजाना ॥
गज़ाननहिभकिहनहिकुछभेदा ॥ उभैहरहिभवसंभवखे
दा ॥ नाथमुनिसकहहिकछुअंतर ॥ सावधानसोसुनविहं
गबर ॥ गज़ानविरागजोगविगज़ाना ॥ एसभपुरुख
सुनहुहरिजाना ॥ पुरुखपुतापपबल सभभाती ॥अबला
अवल सहजजड़जाती ॥ दोः ॥ पुरुखतज़ागसकनारि
कहिजो विरकु मतधीर ॥ नहितुकामीबिखजबिवसबिमु
ख जुध पद रघुबीर ॥ सोः ॥ सुइमुनि गज़ान निधान
मृगनैनीबिधु मुख निरख ॥ विकल होइ हरिजान नं
रिविसू मांपूगट ॥ चौः ॥ इहांनपखजपातकछुरा
खो ॥ बेदपुरानसंतमतभाखो ॥ मोहिनकारनारीकेरूपा॥
पनगारजहनीतअनूपा ॥मायाभकुिसुनहतुमदेऊ ॥ ना
रिवरगज़ानैसभकेऊ ॥ पुछिरघुबीरहिभकूपिआरी

ਬ੍ਰਿਤ ਪਾੜੂ ਬਿਸ੍ਵਾਸਾ ॥ ਨਿਰਮਲ ਮਨ ਅਹੀਰ ਨਿਜਦਾਸਾ ॥
ਧਰਮ ਧਰਮ ਮਯਪਯ ਦੁਹਿਭਾਈ ॥ ਅਵਟੈ ਅਨਲਅਕਾਮ
ਬਨਾਈ ॥ ਤੋਖਮਰੁਤਤਬਖਿਮਾਹਿ ਜੁੜ'ਵੈ॥ਧ੍ਰਿਤਸਮਜਾਮਨ
ਦੇਹਿ ਜਮਾਵੈ ॥ ਮੁਦਿਤਮਥੈ ਵਿਚਾਰਮਥਾਨੀ ॥ ਦਧਿਆ ਧਾ
ਰ ਰਜੁਸਤਵਾਨੀ ॥ ਤਬਮਥਕਾਢਲੇਇਨਵਨੀਤਾ ॥ ਬਿਮਲ
ਬਿਰਾਗ ਸੁਪਰਮ ਪੁਨੀਤਾ ॥ ਦੋਃ ॥ ਯੋਗਅਗਿਨ ਕਰ
ਪ੍ਰਗਟਤਬ ਕਰਮਸੁਭਾਸੁਭਲਾਇ॥ਬੁਧਸਿਰਾਵੈਗਜਾਨਘ੍ਰਿਤ
ਅਮਤਾਮਲਜਰਿ ਜਾਇ ॥ ਤਬ ਵਿਗਜਾਨ ਨਿਰੁਪਨੀ ਬੁਧਿ
ਬਿਸ਼ਦ ਘ੍ਰਿਤਪਾਇ ॥ ਚਿਤ ਦਿਯਾਪਰ ਧਰੈ ਦ੍ਰਿਢਮਮਤਾਦਿ
ਵਟਿਬਨਾਇ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਯਹਬਿਧਿਜਲੇਸੋਦੀਪਤੇਜਰਾਸਵਿ
ਗਜਾਨ ਨਯ ॥ ਜਾਤਹਿਤਾਂਸਿ ਸਮੀਪਜਰਹਿਮਦਾਦਿਕ ਸੁ
ਲਭਸ਼ਭਿ ॥ ਚੌਃ ॥ਸੋਹੰਮਸਿਮ ਯਹਬ੍ਰਿਤਿਅਖੰਡਾ ॥ ਦੀਪ
ਸਿਖਾਸੁਇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਆਤਮ ਅਨੁਭਵਸੁਖਪ੍ਰਕਾਸਾ॥
ਤਬ ਭਵ ਮੂਲ ਭੇਦ ਭ੍ਰਮ ਨਾਸਾ ॥ ਪ੍ਰਬਲਅਵਿਦਜਾ ਕਰਿ ਪ
ਰਿਵਾਰਾ ॥ ਮੋਹਆਦਿਤਮ ਮਿਟਜੇ ਅਪਾਰਾ ॥ ਤਬਸੁਇ ਬੁੱਧ
ਪਾਇ ਉਜਿਆਰਾ ॥ ਉਰਗ੍ਰਹਬੈਠ ਗ੍ਰੰਥ ਨਿਰਵਾਰਾ ॥ ਛੋਰ
ਨ ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਵ ਜੌ ਕੋਈ ॥ ਤਬ ਯਹ ਜੀਵ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਈ
॥ ਸੋ ਯਹ ਜੋ ਗਜਾਨ ਕਾ ਦੀਪਕ ਹੈ ਤਿਸਕਰ ਹੋਯ ਗਜਾਨ
ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀਏ ਗਜਾਨ ਗਜਾਨ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ਕਿੰਵਾ
॥ ਇਸ ਗਜਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਜੋਚਿਛਕ੍ਰਿ ਰੂਪ ਗਜਾਨ ਦੀਪ
ਕ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ਔਰ ਜੋ ਮਨਿ ਕਾ ਭੇਦਕਰਾ ਹੈ ਗੁਸਾਂਈ

ਮਾਯਾਖਲਨ੍ਰਿਤਜਕੀਬਿਚਾਰੀ॥ ਭਕ੍ਰਿ ਹਿਸਾਨਕੂ ਲਰਘੁਰਾਯ॥
ਤਾਤੇਤਹਿਛੁਰਪਤਅਤਿਮਾਯ॥ ਰਾਮਭਕ੍ਰਨਿਰੁਪਮਨਿਰੁਪਾਧੀ
ਵਸੈਜਾਸਉਰਸਦਾ ਅਵਾਧੀ ॥ ਤਿਹਿਵਿਲੋਕਮਾਯਾਸਕੁਚਾਈ
॥ ਕਰਨਸਕੈਕਛੂਨਿਜਪ੍ਰਭੁਤਾਈ ॥ ਅਸਵਿਚਾਰਜੋਮੁਨਵਿ
ਗਜਾਨੀ ॥ ਜਾਚਹਿ ਭਗਤ ਸਕਲ ਗੁਨਖਾਨੀ ॥ ਦੋਹਾ ॥
ਯਹ ਰਹਸਜ ਰਘੁਨਾਥਕਰ ਬੇਗਜਨਜਾਨੈਕੋਇ ॥ ਜੋਜਾਨੈਰਘੁ
ਪਤਿਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਪਨੇਮੋਹਿਨ ਹੋਈ ॥ ਔਰਉਗਜਾਨ ਭਗਤਕਰ
ਸੁਨਹੁ ਭੇਦ ਧ੍ਰਬੀਨ॥ ਜੋ ਸੁਨ ਹੋਇਹਿਰਾਮ ਪਦ ਪ੍ਰੀਤਸਦਾ
ਅਵਖੀਨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਹੁ ਤਾਤ ਯਹ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ
॥ ਸਮਝਤ ਬਨੈਨ ਜਾਇ ਬਖਾਨੀ ॥ ਈਸ੍ਵਰਅੰਸ ਜੀਵ ਅਬ
ਨਾਸ਼ੀ ॥ ਚੇਤਨ ਅਮਲ ਸਹਜ ਸੁਖਰਾਸੀ ॥ ਸੋ ਮਾਯਾਵਸ
ਭਜੋ ਗੁਸਾਈ ॥ ਬੰਧਜੋ ਕੀਰਮਰਕਟਕੀ ਨਜਾਈ ॥ ਜਢਚੇਤ
ਨਹਿਗ੍ਰੰਥਪਰਿਗਾਈ ॥ ਜਦਪ ਮ੍ਰਿਖਾ ਛੂਟਤ ਕਠਨਈ ॥ ਤ
ਬ ਤੇ ਜੀਵ ਭਯੋ ਸੰਸਾਰੀ ॥ ਗ੍ਰੰਥਨ ਛੁਟਨਹੋਇ ਸੁਖਾਰੀ ॥
ਸ੍ਰੁਤੀ ਪੁਰਾਨ ਬਹੁਕਹੇ ਉਪਾਈ ॥ ਛੂਟਨ ਅਧਿਕ ਅਧਿਕ
ਅੋਰੁਝਾਈ ॥ ਜੀਵਰਿਦੇਤਮਮੋਹਿ ਬਿਸੇਖੀ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਛੁਟੈ ਕਿੰਮ
ਪਰਹਿਨਦੇਖੀ ॥ ਅਸਸੰਜੋਗਈਸ ਜਬ ਕਰਈ ॥ ਤਬਹੁਕ
ਦਾਚਿਤ ਸੋ ਨਿਰਵਰਈ ॥ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਸ੍ਰਧਾਧੇਨਸੁਹਾਈ ॥ ਜੋ
ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਰਿਦੇ ਬਸਆਈ ॥ ਜਪਤਪਸਿੰਯਮਨਿਯਮ ਅਪਾ
ਰਾ॥ ਜੋ ਸ੍ਰੁਤਿ ਕਹਿ ਸੁਭਧਰਮ ਅਚਾਰਾ ॥ ਯੇਤ੍ਰਿਣ ਹਰਿਤ
ਚਰੈਜਬਗਾਈ ॥ ਭਾਵਿਬਤਸਸਿਸਪਾਇ ਪਨਾਈ ॥ ਨੋਇਨ

ਸਕਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਏਕ ਔਰ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਬਜ੍ਰਰੂਪ ਦੋਸ਼ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਸੋ ਕੌਨ ਛਠਵਾਂ ਵੇਦਾਂਤਰੂਪ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਔਰ ਕਰਤਾ ਤਿਸਕੋ
ਸ੍ਰੀ ਵੇਦਬ੍ਯਾਸ ਜੀ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਭਗਵਤਾਵਤਾਰ ਤਿਨਦੋਨੋ ਕੀ
ਨਿਸ਼ਫਲਤਾ ਹੋਗੀ ਔਰ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਕਾਂਡ ਜੋ ਬੇਦਹੈ ਵੋ ਭੀ ਨਿ
ਸ਼ਫਲ ਹੁਆ ਚਾਹੀਏ॥ਇਸੀਤੇ ਯਹ ਬਾਤ ਤੋ ਕਥਨ ਕਰਨੀ
ਹੀ ਅਯੋਗ੍ਯ ਹੈ ਪੁਨਾ ਗੁਸਾਂਈਂ ਜੀ ਕੇ ਹੀਕਥਨਦੁਆਰਾਭੀ
ਯਹ ਗੁਸਾਂਈ ਜੂਕਾ ਕਥਨਅਪਨੇਆਪਕੋਨਿਸਾਰਤਾਦਯੋਤਨ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਥਾ ॥ਦੋਃ॥ ਤੁਲਸੀਪ੍ਰਭਮਾਪੂਜਬੋ ਗੁੜੀਆ ਕੋਰੋ
ਖੇਲ ॥ ਭਈਭੇਟਭਰਤਾਰਸੋ ਧਰੀਪਿਟਾਰੀ ਮੇਲ ॥ ਪੁਨਹ ॥
ਹਨੂੰਮਾਨ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਗ੍ਯਾਨੀ ਨਾਮਗ੍ਰਹ
ਨਜ਼ੈ॥ ਉਤਰ॥ ਜੋ ਗ੍ਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦੁਆਰਾ ਭਯਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ
ਅਧ੍ਯਾਸਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਨਹੀਂ ਭਈ ਤਬਤਕ ਵੋ ਨਸ਼ਟਰੂਪ ਹੈ
ਕ੍ਯੋਂ ਕਿ ਤਿਸਮੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਜੋ ਗ੍ਯਾਨ ਅ
ਧ੍ਯਾਸ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੈ ਸੋਈ ਮੋਖ੍ਯਹੈ ਅਤਾਏਵਯਹ ਗ੍ਯਾ
ਨ ਸਾਧਨ ਰੂਪਹੈ ਔ ਅਧ੍ਯਾਸ ਸਹਿਤ ਹੈ ਯਾਤੇ ਨਾਸ਼ ਕਹ੍ਯੋ
ਹੈ॥ ਔ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਭੁਗਤਿ ਕੀ ਉਤਕਰਖਤਾ ਪਰ ਹੈ ਅਛਾ
ਜੋ ਹੋਯ ਸੋ ਹੋਯ ਹਮਾਰੇ ਤੋਂ ਉਭੈਹਸਤ ਮੋਦਕ ਹੈ ॥ਕ੍ਯੋਂ ਕਿ
ਹਮਾਰੇ ਸ੍ਰੀਅਕਲਪੁਰਖ੍ਯ ਗ੍ਯਾਨ ਗ੍ਯਾਨ ਸ਼ਬਦਕਰਪ੍ਰਤਿ
ਪਾਦਯਹੈ ਅਥਬੇਦਾਂਤਮਤਸੋ ਗ੍ਯਾਨ ਦੀਪਕ ਲਿਖਯਤੇ॥
ਦੋਃ ॥ ਬੇਦਬਿਹਿਤਬਰਕਰਮ ਬਿਧਾਨਾ। ਅਧੋਅਧਾਰ ਅ-
ਧਿਕਮਨ ਮਾਨਾ। ਭਕ੍ਤਿਦਿਡ਼ਗੁਨਮੰਡ਼ਰਿਜੀਨਾ। ਸਾਧਨਚਾਰ

ਜੀ ਨੇ ਸੋ ਵੋ ਭ੍ਰਾਂਤਿਕਰ ਕਹੈ ਵਾਸਤਵ ਤੇ ਵੋਹੀ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ
ਜਿਸਕੋ ਭਗਤੀਮਨੀ ਕਰ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕ੍ਯੋਂਕਿ ਗੀਤਾ
ਮੇ॥ ਭਕ੍ਤ੍ਯਾਮਾਮਭਿਜਾਨਾਤਿ ॥ ਕ੍ਯਾ ਭਕਤਿ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ
ਜਾਂਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਨਨਾ ਹੈ ਸੋ ਯਹੀ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ ਕ੍ਯੋਂਕਿ ਗ੍ਯਾ
ਵ ਬੋਧਨੇ ਧਾਤੁ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨਤਾ ਹੈ ਔਰ ਵੇਦਾਂਤਪਖ੍ਯ
ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੈ ਤੋ ਭਕਤਿ ਕਰਨਕੋਟੀਮੇ ਹੀ ਪੜੈਗੀਪਰੰਤੁ
ਪਰਾ ਅਪਰਾ ਕਾ ਭੇਦਹੈ॥ ਗ੍ਯਾਨ ਪਰਾਭਕਤਿ ਹੈ ਔਰ ਸ੍ਰਵ
ਣਾਦਿ ਅਪਰਾ ਭਕਤਿ ਹੈ॥ ਇਸਤੇ ਹੀ ਆਰਤ ਜਿਗ੍ਯਾਸੀ
ਅਰਥਾਰਥੀ ਗ੍ਯਾਨੀ ਯੇ ਚਾਰ ਭਕਤਲਿਖੇਹੈਂ ਗੀਤਾਮੇ॥ਔਰ
ਕਹਾਹੈ ਕਿ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਗ੍ਯਾਨੀ ਮੁਝਕੋ ਅਤ੍ਯੰਤ ਪਿਆਰਾ
ਹੈ ਔਰ ਯਹ ਜੋ ਲਿਖਾ ਹੈ ਜੋ ਘੁਨਾਖ੍ਯਰ ਨ੍ਯਾਯ ਕਰਗ੍ਯਾ
ਨ ਹੋਯ ਜਾਯ ਤਬ ਪੁਨਾ ਬਿਧੇਪਵਨ ਬੁਝਾਇਦੇਤਾਹੈ ॥ਯਹ
ਏਕ ਪਖ੍ਯ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਘੁਨਾਖ੍ਯਰ ਨ੍ਯਾਯਵਤ ਹੋਯਤਬ
ਗੁਰਸਿਖ ਰੂਪ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਉਛਿਦਹੁਆ ਚਹੀਯੇ ਯਹ ਤੋ ਯਥਾ
ਮਮਮੁਖੇ ਜਿਹਬਾ ਨਾਸਤੀਐਸੇ ਗੁਸਾਂਈਜੂਕਾਕਥਨਹੀ ਕਥ
ਨ ਕਰਤਾਹੈ ਜੋ ਬਿਧੈ ਪਵਨ ਕਰ ਦੂਰ ਹੋਇ ਤਬ ਵੋ ਹੁਆ
ਹੀ ਨਹੀਂ ॥ ਦੀਪਕ ਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪਕਰ ਪਰਜ੍ਵਲਿਤ ਹੀਨਹੀ ਹੂ
ਆ ਜਬ ਹੋਇ ਤੋ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਕਾਂ ਅਗਨੀ ਉਸਕਰ ਸਾਂਤ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਹਬਾਤ ਹਾਸੀ ਕੀਹੈ ਔਰ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵਜੂ ਜੋ ॥ ਕਈਕੋਟਿਤਤਕੇਬੇਤੇ॥ ਜਬ
ਘੁਨਾਖ੍ਯਰ ਨ੍ਯਾਯਵਤ ਹੋਇ ਤਬ ਕੋਟਿ ਕਥਨ ਐਸੇ ਬਨ

ਅਧਾਰ ਉਚੀਨਾ ॥ ੧ ॥ ਸ੍ਵਾਵਸ੍ਵਨਸੁਭਮਨਨ ਸੁਬਾਤੀ। ਨਿ ਦਧਜ਼ਾਸਨਪ੍ਰਜ੍ਵਲਿਤਬਿਭਾਤੀ। ਸ਼ਾਖਜ਼ਾਤ ਦੀਧਤਦੀਧਤਹੈ। ਪਾਪਪੁੰਜਪੁਸਟਨਭੀਦਿਤਹੈ। ਅਯਸਉਟੰਕਨਟੰਕਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ। ਤੈਤੁਰਾਸਸੁਭ ਸਿਖਸਿਖਜ਼ਾਸਾ। ਮਇਤ੍ਰਜ਼ਾਦਿਤ੍ਰਿਨਬੀਨਝੀਨ ਬਰ। ਬਿਜਨਬਿਜਨਥਲਬੀਜਨਕਰਕਰ। ਬਿਬਿਧਵਿਖਜੇ ਪਵਿਹਾਰਬਜ਼ਾਰੀ। ਦੀਪਕ ਦਿਪਤਅਦੀਪਕ ਕਾਰੀ। ਬਰਬੈ ਰਾਜ਼ਾਫਨੂਸਪ੍ਰਕਾਸਾ। ਤਨਿਕਤ੍ਰਾਸਨਹਿਤਾਸ ਬਿਤਾਸਾ ॥ ੪ ॥ ਮੂਖਕ ਲੈਲੈ ਜਾਤਜੁਬਾਤੀ। ਤਾਸ ਅਭਜ਼ਾਸਮਜਾਰਸੁਘਾਤੀ। ਮਾਨੁਖਦੇਹਗੇਹਗੁਨਐਨਾ। ਤਮਅਗਜ਼ਾਨਭਾਨੁ ਸਸਿਭੈਨਾ ॥ ੫ ॥ ਤਾਹਿਸਨੇਹਸਨੇਹਬਿਚਾਰਨ। ਬੇਦਮੌਲਬਿਨ ਮੋਲਬਿ-ਚਾਰਨ। ਸੁਪਤਮਰਨ ਤਕਬੀਚਨਬੀਚਾ। ਪਰੈਪੂਰਤਹਿਪੂਰ ਨਕੀਚਾ ॥ ੬ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਜ ਮਿਥਜ਼ਾਜਗਤ ਭੁਕਭੁਕ ਧੂਨਯਹਿ ਹੋਯ। ਲਟਲਟਲਟ ਦੀਪਕ ਦਿਪੈ ਬਿਘਨਨ ਤਾ ਮੈਕੋਯ ॥ ੭ ॥ ਚੌਃ ॥ ਮੋਹਸਲਭਕਰਕਛੁਨ ਬਸਾਈ। ਭਏ ਨਾਸਤਹਿ ਸੰਤਤਭਾਈ। ਦੇਹਬਿਹਾਰਅਧੋਤਮਜਾਨੋ। ਮਮਮਾ ਮਕਕੱਜਲਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ੮ ॥ ਸੰਜਨੋਕ੍ਰਿਤ੍ਰਿਨਤ੍ਰਰਿਤਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ ਮੰਦੀਭੂਤਬੋਧਹਿਤਤਾਸਾ। ਨਿਸਾਅਵਿਦਜ਼ਾਨਾਸਹਿਪਾਵਾ। ਦੀਪਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਖਰਾਵਾ ॥ ੯ ॥ ਅਲਖਮਿਲੋਕ ਬਾਸਨਾ ਨਾਸੀ। ਈਖਨਤੀਖਨਭੀਖਨਪਾਸੀ। ਸ੍ਵਰਗਰਾਗਤਸਕਰਤ ਬਨਾਸੇ। ਕਰਮਕਾਮਨਾਨਖਤਪ੍ਰਕਾਸੇ। ਸਿਖਜ਼ਬੋਧਬੋਧਨਬਿ ਧਿਹੀਕੀ। ਦੀਪਦੀਪਜਾਗਨ ਬਿਧਨੀਕੀ। ਗਜ਼ਾਨਦੀਪਯਹ

ਅਦਭੁਤਜਾਨੋ। ਬਿਹਤਬਿਦਾਂਤਨਹਿ ਨ ਕਿਛੁਛ ਨੋ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਗਜ਼ਾਨੀ ਸੰਤ ਸਭਾਸੁਭਾਦੀਪਾਵਲ ਸੁਭਦਾਯ। ਦਰ ਸਪਰਸਪਰਿਭੁਵਪਰਸੁ ਪਾਪਨ ਪੁੰਜਪਰਾਯ ॥ ੧੨ ॥ ਚੌਃ ॥ ਕਟੇਂਕਿਵਾਰ ਬਿਕਾਰ ਬਖਾਨਾ। ਸੰਸਯ ਭਗਨਭਗਨਤਹਿ ਜਾਨਾ। ਗਜ਼ਾਨ ਦੀਪਦੁਖਦੁਕ੍ਰਿਤ ਦਾਵਨ। ਸੰਤਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਬਿਦਗਾਵਨ ॥ ੧੩ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਕਰਤਕ ਜਰ ਮਚਰਮ ਚਿਤੈ ਗਜ਼ਾਨਦੀਪਚਿਤ ਚਾਹਿ। ਡਿੰਡਮਬਜਤ ਬਿਦਾਂਤਕੋ ਸ਼ੋਕਸਿੰ ਧਤਰਤਾਹਿ ॥ ੧੪ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਗਜ਼ਾਨਦੀਪਕਰ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹਿਏ ਗਜ਼ਾਨਗਜ਼ਾਨੇ॥ਅਰਥਾਤੁ॥ਬ੍ਰਿਤਿ ਬਜ਼ਾਪਜ਼ ਹੈ॥ਜੋ ਚਰਮਾਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਸੋ ਇਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰ ਚ ਰਤਾਰਤ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨੈਕਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਜਾਨਿਏ ਇਸਕਰਕੇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਗਜ਼ਾਨ ਅਰਥਾਤ ਗਜ਼ਾਨਕਰਕੇ ਸਾਧਨਭੂਤਗਜ਼ਾ ਨ ਤਿਸਕਰਹੋਯ ਗਯਾਨ ਜਿਸਕਾ ਸੋਕਹਿਏ ਗਜ਼ਾਨਗਜ਼ਾਨੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਗਜ਼ਾਨਕਰਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਜਨਜ ਗਜ਼ਾਨ ਸਤਜੰਗਜ਼ਾਨ ਮਨੰਤੰਬ੍ਰਹਮਪ੍ਰਗਜ਼ਾਨਮਾਨੰਦੰ ਬ੍ਰਹਮਯਹੀਭਯਾਂਗਯਾਨਇਸ ਗਯਾਨਕਰ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਯ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹਿਏ ਗਜ਼ਾਨੇ ਅੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮਏਤਦ ਬ੍ਰਿਤੀਰੂਪ ਤੁਰੀਯਤਤ੍ਰ ਤਿਸਕਾ ਜੋ ਹੋਯ ਅਧਿਸਠਾਨਕਯਾਤੁਰੀਯਾਤੀਤਰੂਪ। ਜਿਸਪਦਕੋਪ੍ਰਤੀ ਮਹਾ ਰਾਜਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ॥ਕਾਹੇਰੇਬਕਬਾਦਲਾਯੋ ॥ ਪੂਨਾ ॥ ਦਾਦੀ ਦਾਦਨ ਪਹਚਨਹਾਰਾ ਚੁਪੀਨਿਰਨਉ ਪਾਇਆਰੇ। ਮਾਲ ਦੁ ਲੀਚੇਬੈਠੀਲੇ ਮਿਰਤਕ ਨੈਨਦਿਖਾਲਨਧਾਇਆ ਰੇ ।ਐਸੇਜੋ

ਪਰਮਨਿਰਬਾਨ ਪਦਹੈ ਤਿਸਕੋ ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਮੀ ਕਲਗ਼ੀਧਰਜੂ ਗ
ਯਾਨਗਜ਼ਾਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰ ਦੋਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦੋਹਾ ॥
ਗਯਾਨਗਜ਼ਾਨ ਦੀਪਕ ਦਿਪਤ ਗੁਰਗੁਬਿੰਦ ਹਰਿਆਪ। ਤੀ
ਨਬਿਚਾਰਨ ਤੀਨਗੁਨ ਮਿਟਤ ਪਾਪ ਸੰਤਾਪ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥
ਨਮੋ ਅਗਜ਼ਾਨਗਯਾਨੇ ਐਸੇ ਛੇਦਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ਨ-
ਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤੁਝਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹੇ ਅਗਿਜ਼ਾਨਗਿਯਾਨੇ ਭਰੌਤੀ
ਅਗਿਯਾਨ ਜੋ ਹੈ ਤਮੋਰੂਪਾ ਅੰਤਹਕਰਨ ਕੀਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹਿਜਾ
ਨਾਮੀਤਿ॥ਸੋਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀਗੁਰਮਖਾਰਬਿੰਦਮੇ ਇਸਥਿਤਹੂਈ
ਹੂਈ ਸ੍ਰਸ੍ਰਤੀਰੂਪਾ ਵਾ ਉਪਨਖਿਧਰੂਪਾਚਿਛਕ੍ਰਿ ਮਹਾਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਰੂਪਾ ਜੋ ਨਾਸਕਰੇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅਗਜ਼ਾਨਗਿਯਾਨੇ ਸੋ ਤਿਸਕੇ
ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਿਸਕੇ ਗਜ਼ਾਨਮਾਤ੍
ਕਰ ਸਰਬ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰ ਯੁਕਤਹੋਯ ਜੀਵ ਸੋ ਕਹਿਯੇਗਜ਼ਾਨ
ਗਯਾਨੇ ਸੋ ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀਨਮਹ॥ਜੈਸੇ ਏਕ ਸੂਚੀਕੇ ਗਯਾਨ
ਕਰ ਸਰਬਲੋਹਮਯ ਕਾ ਗਯਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦ੍ਵਤਸ੍ਰਿਦੇ
ਨਿਸ੍ਰਚਿਛਕਤੀ ਕੇ ਗਿਯਾਨ ਹੋਤਾਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਿਰੀਰਾਗ
ਮਹਲਾ॥ ੧ ॥ ਤੁਕਰਹਾਉ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਰੂਪਹੈ॥ਕਿ ਬਿਨ ਤੇਲਦੀ
ਵਾ ਕਿਉਂਜਲੈ ॥ ਗਯਾਨਰੂਪਜੋ ਦੀਪਕ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕਰਬਲੈ ਵਿਸੇਖਨ ਤਿਸਕਾ ਕੈਸਾ ਹੋਵੈ ਵੋਦੀਪਕ ਬਿਨਤੇਲ
ਸੰਸਾਰਕਤੇਲਸੇਰਹਿਤ(ਉਤਰ) ਤਿਸਕਾ ਪੋਥੀਪੁਰਾਨ ਕਮਾ
ਈਐ ॥ਭਉਵਟੀ ਇਤਤਨਪਾਈਐ॥ ਸਚਬੂਝਣਆਲਜਲਾ
ਈਐ॥ਇਹਤੇਲਦੀਵਾਇਉਜਲੈ । ਕਰਚਾਨਣ ਸਾਹਿ ਏਬ

ਮਿਲੈ। ਅਰਥ ਜੋ ਪਰਾਨਰੂਪ ਪੋਥੀਕਿਯਾ ਪੁਸਤਕੋਂਮੇ ਸਾ-
ਧਨ ਸ੍ਵਨਾਦਿਕ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਕਮਾਵਨਾਯਹੀ ਸ੍ਵਾਹੈ
ਜੋ ਜਨੰਮ ਮਰਨ ਔਰ ਨਰਕਾਦਿਕ ਕਾ ਭੈਹੈ ਯਹੀ ਬਤੀਪੜੈ
ਔਰ ਸਚਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਬੂਝਨਾ ਕਯਾ ਪਰੋਖਜ਼ਾਕਾਰ
ਬ੍ਰਤੀ ਹੋਨੀ ਯਹੀ ਜਜੈਤੀ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਰੂਪ ਤੇਲ
ਪੜੈ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਪਰੋਖਜ਼ ਭਯਾ ਤਬਨਿਰੰਤਰ ਇਸਕੇ ਨਿਦਿ
ਧਜ਼ਾਸਨ ਕਰ ਅਪਰੋਖਜ਼ ਨਾਮ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਰ ਹੋਨਾ ਯਹ
ਸਾਹਿਬ ਸੋ ਮੇਲ ਹੈ ਇਸ ਕਥਨਕਰ ਭੀ ਐਸੇ ਸਾਧਨਰੂਪ
ਪਰੋਖਜ਼ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਇ ਅਪਰੋਖਯ ਗਯਾਨ ਜਿਸ ਕਾ
ਸੋ ਕਹਿਏ ਗਯਾਨ ਗਯਾਨ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਹੋਯ
ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਗਯਾਨ ਦੀਪਕ ਪ੍ਰਕਰਣੀ ਸੈਖਜ਼ ਪਤੰ ਸਮਾਪਤੰ

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋ ਭੋਜ ਭੋਜੇ ਨਮੋ ਪਾਨ ਪਾਨੇ ॥
ਨਮੋਕਲਹ ਕਰਤਾ ਨਮੋ ਸਾਂਤਿ ਰੂਪੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਪੂਰਬਵਤ ਸਪਸ਼ਟ॥ ਨਮੋ ਗਯਾਨ ਗਯਾਨੰ ॥ ਨਮੋ ਪਾਨ
ਪਾਨੰ ॥ ਖਾਸ ਬੀੜ ਕਾ ਖਾਠ ਹੈ ॥ ਨਮੋ ਕਲਹ ਕਰਤਾ ਨਮੋ
ਸਾਂਤਿ ਰੂਪੇ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਕਲਹ ਕਰਤਾ ਭਗਵਤ ਕੇ
ਪ੍ਰਤਿ ਸੋ ਕਲਹ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧ
ਹੈ॥ਜੈਸੇ ਉਪਰ ਸੇ ਕੌਰਵ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕੇ ਸਾਂਤਿ ਕਰਤਾ ਭਏ
ਅਰ ਅੰਤਰ ਸੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਭਏ॥ਜੁਧ ਕਰਾਵਤੇ ਹੀ ਭਏ ਪੁਨਾ
ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਔਰ ਦੇਵ ਦੈਤਨ ਕੇ

ਪਰਸ ਪਰ ਪ੍ਰੇਰਕਰ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਹੀਂਪ੍ਰੇਰਕਰ ਆਪ ਹੀ ਸਹਾਇਕ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਾਰਦ ਰੂਪ ਕਲਹ ਪ੍ਰਿਯ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ਸੋ ਨਾਰਦ ਜੁਕਾ ਅਨੰਤ ਠੌਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਅਥ ਨਮੋ ਸਾਂਤ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਨਰਨਾਰਾਯਨ ਜੂ ਜੋ ਬਦ੍ਰਿਕਾਸ੍ਰਮ ਮੇਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਜੋਗ ਰੂਪ ਕੋ ਧਾਰ ਕਰ ਪਰਮ ਯੋਗੀ ਮਹਾ ਸਾਂਤ ਰੂਪ ਜਿਨਕਾ ਤਪ ਹੈ ਭਾਰਤ ਖੰਡ ਕੀ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਕਲਿਯਾਨਾਰਥ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਮਾਨਤੇ ਸਰਬ ਭੂਤ ਭਵਖਿਜ਼ਤ ਵਰਤਮਾਨਕਾਲਮੇਂਜੋਸਾਂਤਾਤ ਮਾਮਹਾ ਤ ਮਾਰੂਪ ਤਿਨਕੋ ਨਮਃ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਲਹਕਰਤਾਪਿਤਾਮਹਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੂ ਅਰਸਾਂਤਿਕ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਮਨ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੂ ਮਹਾ ਯੋਗੀ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਤੇਗ਼ ਬਹਾਦੁਰ ਜੂ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋ ਕਲਹ ਕਰਤਾ॥ (ਹ) ਸ਼ਬਦ ਹਿੰਸਾਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਕਲਨਾਮ ਕਲਹ ਲੜਾਈ ਵਾ ਕਲ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਕਲਾ ਸੋ ਕਾਲਾ ਚਉਸਠ ਖੋਭਸ਼ ਵਾ ॥ ਅਨੰਦ ਯਥਾ ॥ ਅਨਿਕਕਲਾਖੇਲੈਗੋਪਾਲ॥ਸੋਕ੍ਰੀੜਾਕਰਕੇ ਅੰਤ ਕੋ ਜੋ ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹੋਇਸੋਕਹਿਐ ਕਲਹ ਕਰਤਾ ॥ ਔਰ ਇਸੀ ਤੇ ਸਾਂਤ ਰੂਪਹੈਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀਨਮਹ॥ਝ॥

ਨਮੋਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰੇ ਅਨਾਦੰ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ੧੯੭ ॥

ਨਮੋ ਇੰਦ੍ ਇੰਦ੍ਰੇ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਅਰੁਅਨਾਦੰ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ਆਦਿ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਬਿਭੂਤੀ ਜਿਸਕੀ ਖਟ ਭਗਰੂਪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਨੰਦੰ ਕਿਆ ਆਨੰਦਿਕ ਸਰਬ ਕਾ ਪ੍ਰਾਨ ਰੂਪ ਯਹੀ ਹੈ

ਬਿਭੂਤੀ ਜਿਸ ਕੀ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਨਾਦਿ ਨਾਦਿ ਸ਼ਬਦ ਸੋ ਰਹਿਤ ਅਰਥਾਤ ਮਨ ਬਾਨੀਕਾ ਅਬਿਖਜ਼ ਹੈਬਿਭੂਤੀਜਿਸਕੀ ॥ਕਿ ਅਨੰਤ ਹੈ॥ਅਪ੍ਤਰਕਜਹੈ ਵਾ ਕਾ ਲਕਰਭੀ ਨਹੀਂਆਦ ਨਭਖਯਨਕਰੀਤੀਬਿਭੂਤੀਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹਿਐਅਨਾਦੰਬਿਭੂਤੇ

ਮੂਲ ॥ ਕਲੰਕਾਰਰੂਪੇਅਲੰਕਾਰਅਲੰਕੇ ॥

ਟੀਕਾ—ਨਮੋ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਅਨੁਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਲੇਨੀ ਨਮੋਕਲੰਕਾ ਅਰਿਰੂਪੇ॥ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਜੋ ਕਲੰਕਕਾ ਅਰਿਨਾਸਕ ਹੈ ਦਾਸੋ ਕੋ ਅਨਰਥ ਨਾਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਲੰ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਅਰੁਕਾਲਰੂਪਕੋਨਮਹ॥ਰ॥ਲ॥ਕੀਸੁਬਰਨਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਅਲੰਕਾਰ ਅਲੰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਜੋ ਭਗਵਾਨ ਅਲੰਕਾਰ ਭੂਖਨ ਸਮੁਦਾਇ ਦੇਵ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖਜੋਂ ਕੋ ਤਿਨਾ ਕਾ ਜੋ(ਅਲੰ) ਕਿਆਭੂਖਿਤਕਰਤਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭੂਖਨੋ ਮੇਜੋ ਲਾਵੈਨਜ਼ਤਾਹੈ ਸੋ ਜਿਸ ਤੁਝਕੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਲੰਕਾਰ ਸਾਹਿਤਜ਼ ਬਿਸ਼ੈ ਮੇ ਉਪਮਾਦਿਕ ਤਿਨਮੇ ਜੋ ਚੁਮਤਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ॥ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਛੇਦ ਕਰ ਅਰਥਕਰਨਾ ਅਲੰਕਾਰਅਲੰਕੇਕਲੰਕਾਰਰੂਪੇ॥ਜੋਅਨੇ ਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੂਖਨੋਕਰ ਭੂਖਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਕਲਸੁੰਦਰ ਹੈ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿਕਾਰ ਕਿਆ ਕਾਲਰੂਪਹੈ ਤਾਕੋ ਨਮਹ ॥ ਖਾਸਬੀ ਜ਼ ਮੇ॥ਅਲੰਕਾਰਰੂਪੇ ਅਲੰਕਾਰ ਅਲੰਕੇ ਪਾਠ ਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਮੋਆਸ਼ਆਸੇਨਮੋਬਾਕਬੰਕੇ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਰਬਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਲਖਜਤ ਲਖਜਨਕਰ ਦੰਡ
ਜੋ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਸੋ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਭੀ ਜੋ ਦੰਡਰੂਪ ਹੈ ਪ੍ਰਜਾ
ਵਤ ਰਾਜਾ ਜਿਸਕੋ ਦੰਡ ਦੇਤੇਹੈਂ ਮਨੁਅ ਦਿਕ ਤਿਸਕੋਂ ਨਮਹ
॥ ਨਮੋਬਾਕਬੰਕੇ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸਕੋ ਜਿਸ ਭਗਵਾ
ਨ ਕੇ ਬਾਕ ਬਚਨ ਬੰਕੇ ਨਾਮ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਦੇਵ ਦੈਤ ਮਾ
ਨੁਖਜੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਮੋਹਿਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇਭਸਮੰਤਰ ਨੇ ਸ਼ਿਵ
ਜੀ ਸੇ ਕੰਕਨ ਲਿਆ ਬਰਕਰ ॥ ਸ਼ਕਤਿ ਤਿਸਮੇਕਿਆ ਥੀ
ਕਿ ਜਿਸਕੇ ਸਿਰਪਰ ਧਰੇ ਸੋ ਭਸਮ ਹੁਇਜਾਇ ਕਹੂੰ ਕੰਕ
ਨ ਲਿਖਾ ਹੈ ਅਰ ਕਹੂੰ ਹਸਤ ਹੀ ਧਰਨਾ ਸੀਸਪਰ ਵਰ
ਮਾਂਗਾ ਹੈ ਐਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਿਆ ਕਿਸੋ ਦੁਸ਼ਟ
ਬੁਧਿਪਾਰਬਤੀਜੂ ਪੈ ਮੋਹਿਤ ਹੁਆਹੁਆ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਤਾ ਭਯਾ
ਔਰ ਜਬ ਸ਼ਿਵਜੀਨੇ ਦੀਆ ਵਰ ਤਬਕਹਨੇਲਗਾ॥ ਮੈ ਪਰੀ
ਖਜਾ ਕਰਲੇਵੇਂਸੋ ਸ਼ਿਵਜੀਕੇਸਿਰਪਰਧਰਨੇਕੇਉਦਿਤਹੁਆ
ਤਬ ਸ਼ਿਵਜੀ ਭਾਗੇ ਸਰਬਲੋਕਮੇ ਗਏ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਜਾਇ
ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਪੀਛੇ ਜਾਇ। ਜਬ ਬੈਕੁੰਠ ਕੋ ਗਏ ਤਬ ਅੰਤਰ
ਜਾਮੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੇ ਰਖਜਾ ਕੇ ਲੀਏ ਮਾਰਗੀ ਮੇ
ਮਿਲਕਰ ਬਟੂਰੂਪ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕਿ ਸੁਨਭਾਈ ਕਯੋਂ ਤੂ
ਐਸਾ ਬਜਾਕੁਲ ਹੁਆਹੈ ॥ ਤਨੀ ਬੈਠਤੋ ਸਹੀ ਆਤਮਾ ਸੰਰ
ਬ ਜੀਵੇਂ ਕੇ ਪਜਾਰਾ ਹੈ ਕਯੋਂ ਤੂ ਦੁਖੀ ਕਰਰਹਾ ਹੈਂ ਅਪਨਾ
ਅਹਵਾਲ ਤੋ ਕਹੁ ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਵਰ ਰੂਪ ਹੈ
ਕੰਕਨ ਦੀਆ ਥਾ ਸੋ ਪਰੀਖਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਯਾਕੋ ਸਿਰਪਰ

ਨਮੋ ਆਸਆਸੇ ਆਸ੍ਨਾਮ ਆਸਾਕਾਹੈਸੋ ਆਸਾਕੋ ਭੀ ਜੋ ਵਾ
ਹਿਗੁਰੂ ਆਸਾਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਸਾ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੀ
ਜੀਵਨਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ॥ ਤਿਸ ਆਸਾਕੇਪ੍ਰਤਿ ਭੀ ਆਸਾ ਹੈ ਜਿਸ
ਕੀ ਤਿਸਕੋ ਨਮਹ ॥ ਵਾ ॥ ਆਸਾ ਨਾਮ ਆਸਾ ਕਿਆ ਦਿਸਾ
ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਪ੍ਰਾਚਜਾਦਿਕ ਦਿਸਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਜੋ ਦਿਸਾਰੂ
ਪ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇਕ ਪੂਰਬਾਦਿਦਿਸਾਦੇਸੋਂਕੋ ਤਥਾ ਦੇਸਾ
ਸ੍ਥ ਜੀਵ ਨਦੀ ਪਰਬਤਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਯਥਾਵਾਂਛਿਤ ਅਵਕਾ
ਸ਼ ਦੇਰਹੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਵਕਾਸ਼ ਦੇਰਹੇ ਹੈਂ
ਅਧਿਸ੍ਠਾਨਰੂਪ ਤਿਨਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਆਸਜ
ਨਾਮਯਕਾਰ ਵਸਿਸ੍ਠ ਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਬ ਮੁਖਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ
ਤਬ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਭੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਸਜ ਮੁਖਕਾ ਭੀ
ਮੁਖ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤਮੁਖਮੇ ਜੋ ਖਾਦਨ ਸ਼ਕਤਿ ਅਰ ਵਕਤ੍ਰਿਤ੍ਵ
ਸ਼ਕਤਿ ਹੈ ਰਸ ਗ੍ਰਾਹਿਤ੍ਵ ਸ਼ਕਤਿ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਹੈ ॥
ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮੋਆਸਆਸੇ ॥ ਆਸਾ ਨਾਮ ਦੰਡਕਾ ਹੈ ਸੋ ਦੰਡਯ
ਤੀਯੋਂ ਕਾ ਚਿਨਰੂਪ ਤਿਸਕਾਭੀ ਜੋ ਦੰਡਰੂਪਹੈ ॥ ਭੀਤਰ ਕਾ
ਕਾਯਮਾਨਸਾਦਿ ਦੰਡ ॥ ਵਾ ॥ ਰਾਜਾਦਿਕਕਾ ਦੰਡ ਸ੍ਵਰਣ
ਚਾਂਦੀ ਆਦਿ ਕਰ ਯੁਕਤ ਜਿਸਕੋ ਦੇਖਕਰ ਸਰਬ ਲੋਕ ਭੈ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਐਸਾ ਜੋ ਦੰਡ ਹੈ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕਾ
ਭਯ ਦਾਇਕ ਪਸ਼ੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ॥ ਤਿਸਕਾ ਭੀ ਜੋ ਭਯਦਾਯਕ ਹੈ
ਮਹਾਦੰਡ ਰੂਪ ਤਿਸਕਉ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ਵਾ ॥ ਬ੍ਰਿਧ
ਪੁਰਖਕੋ ਜੈਸੇ ਦੰਡ ਆਸਰਾ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਅਕਾਲਪੁਰਖ

ਧਰਬੇਕੋ ਉਦਿਸਤ ਹੂਆ ਹੈਂ ਸੋ ਭਾਗਪੜਾ ਹੈ ॥ ਹਉਭੀ ਪੀਛੇ ਹੀ ਭਾਗਾ ਹੌਂ ॥ ਤਬਮੋਹਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕਿ ਅਹੋ ਭੋਲੇ ਭੰਗੀ ਵਿਖ ਧਤੂਰਾ ਖਾਨੇ ਵਾਲਾ ਤਾਮਸੀ ਕਪਾਲੀ ਤਿਸਕੀਬਾਣੀ ਪਰ ਤੈਨੇਕ ਯਾਇਤਬਾਰਕੀਆਹੈਤੂੰ ਬਡਾਅਜਾਨਹੈਂ ਤੂੰ ਅਪ ਨੇ ਸਿਰਪਰ ਧਰ ਤੋ ਸਹੀ ॥ ਤਬ ਵੇ ਮੋਹਿਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਕੰਕਨਵਾਰੇ ਹਸਤ ਕੋ ਸਿਰਪਰ ਧਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਧਰਤੇ ਸਾਰ ਹੀ ਭਸਮ ਹੂਆ ॥ ਤਬ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਨਹੀ ਤੋ ਬਹੁਤ ਬਜਾਕੁਲਹੋਰਹੇ ਥੇ ॥ ਪੁਨਾ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ॥ਕਿ ਬਿਚਾਰਕਰ ਬਰ ਦੇਈਤਾਹੈ ॥ ਐਸੇਦੁਸ਼ਟੋਂ ਕੋਐਸਾ ਬਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਸਰਪ ਕੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਵਤ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਨਮੋ ਬਾਕਬਾਕੰ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਬੰਕੇਟੇਢੇ ਜਿਸਕੇ ਬਾਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਰਸਰਾਮ ਜੂ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗਮੇਂ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜੂ ਕੀ ਗੰਭੀਰ ਮੋਹਨਬਾਨੀ ॥ ਔਰ ਲਖਮਨ ਜੂ ਕੀ ਟੇਢੀ ਸ੍ਰੀਰਾਮਜੂ ਯਥਾ ॥ਨਾਥਸ਼ੰਭੁਧਨ ਭੰਜਨਹਾਰਾ ॥ ਹੋਯਹੈ ਕੋਇ ਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰਾ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦੇਵਇਕ ਗੁਨ ਧਨੁਖ ਹਮਾਰੇ ॥ ਨਵਗੁਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਲਖਮਨ ਜੂ ॥ ਮੂ ਦਹੁ ਆਖਕਤਹੁਕੁਊਨਾਹੀਂ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ॥ ਵਾ ॥ ਜਾਨੇਨ ਹੀਂ ਜਾਤੇ ਕਿ ਕਜਾ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਐਸਾਗੂਢਬਕਤ੍ਰਿਤ੍ਵਹੈ॥ਯਥਾ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਕੰਧੇ ਪ੍ਰਥਮਾਧਜ ਏ ॥ ਤੇਨੇਬ੍ਰਹਮਹ੍ਰਿਦਾ ਯਆਦਿਕਬਯੇਮੁਹਜ੍ਹੰਤਿਯਤਸੂਰਯਹ ॥ ਤਿਸ ਪਰਮ ਸਤ ਸਰੂਪ ਕਾ ਹਮ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਦਿਕ

ਬਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੋ ਰਿਦੇ ਕਰ ਬੇਦਬਿਸਤਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਸੋ ਕੈਸਾ ਬੇਦ ਹੈ ਜਿਸਮੇ ਸੂਰੀ ਕਿਆ ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਕੋ ਪ੍ਰਾਪ ਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੁ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਕਿਆ ਅਰਥ ਹੈ ਅਖਜਰ ਔ ਅਰਥ ਔਰ ਹੀ ਜਿਸਕਾ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ਜਿਸ ਕੀ ਬਾਨੀ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੀ ਹੋਯ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੰਗੀਸਰੂਪੇਅਨੰਗੀਅਨਾਮੇ ॥

ਟੀਕਾ—ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਅਭੰਗੀ ਸਰੂਪਕੋ ਜੋ ਨਾਸ ਰਹਿਤ ਅਵਯ ਹੈ ਅਰੁ ਅਨੰਗੀ ਕਿਆ ਅੰਗ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿਆ ਨਿਰਗੁਨ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਾਮਰੂਪ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਅਰੁਅਨਾਮੈ ਕਿਆ ਆਮਨਾਮ ਰੋਗ ਤਿਸਤੇ ਰਹਤ ਹੈਅਨਯਥ ਜੋਜੋ ਬਜਕਤਿਮਾਨਹੈਸੋਸੋਰੋਗੀਹੋਤਾ ਹੈ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੈ ਅਰੁ ਨਾਮਰੂਪਤੇਰਹਿਤ ਹੈ ਤਿਸਕੋਂ ਨਮਹ ॥

ਤ੍ਰਿਭੰਗੀਤ੍ਰਿਕਾਲੇਅਨੰਗੀਅਕਾਮੇ ॥ ੧੯੯ ॥

॥ ਟੀਕਾ—ਤ੍ਰਿਭੰ ਕਿਆ ਤੀਨਭਕਾਰਰੂਪਭੋਗਾਯਭੁਗਾਯ ਭੂਲ ॥ ਵਾ ॥ ਭੁਗਵਤ ਭਕਤਿ ਭਕਤ ॥ਵ॥ ਭੋਗਾਯਤਾਭੋਗਾਜ ਭੋਗ ॥ ਵਾ ॥ ਭਾਰਤੀ ਭਾਗੀਰਥੀ ਭੂਮੀ ॥ ਵਾ ॥ ਭੂਸੁਰ ਭੂਮੀ ਭੂਪ॥ਇਤਿਯਾਦਿ (ਗੀ) ਕਿਆ ਗਾਯਨਕਰੀਤੇਜੋ ਤ੍ਰਿਕ ਹੈਂ ਯੇ ਜਿਸਮੇ (ਲੇ) ਕਿਆ ਲੀਨਹੋਇ ॥ਵ॥ ਇਨਕਾਲਯ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹਿਐ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤ੍ਰਿਕਾਲੇ ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ ਅਨੰਗੀ ਹੈ ਅਰੁ ਅਕਾਮ ਹੈ ॥ ਵ ॥ ਕਾਮਕੀਭੀ ਜਿਸਕੋ ਕਾਮਨਾ ਨਹੀ

ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਅਕਾਮ ਨਾਮ ਮਕਸਦਕਾ ਹੈ ਪਾਰਸੀ ਮੇ ਅਰਥਾ ਤ ਕਾਮਕਾਮਕਸਦਰੂਪ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਅਨੰਗੀ ਸੰਤਪਖਰਹਿਤ ਤ੍ਰਿਨਕਾ ਮਕਸਦ ਯਹੀ ਹੈ ਅਪਰਪੂਰਬਵਤਸਪਸ੍ਰ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲ ਕਲਿ ਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰਸਤਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕਤਿ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਬਿੰ ਸਤਮੋ ਛੰਦ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤ ਬਜ਼ਾਖਜ਼ਾ-ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰਪਖਯੇ ਪੰਚਦਸਮੋ ਅੰਸੁ ॥ ੧੫ ॥ ਇਤਿ ਬੀਸਮੋਛੰਦ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤਸਮਾਪਤਹ॥੨੦॥ਪ੍ਰਥਮੋਅੰਸੁ॥੧॥ਅਫਜੂ॥੫੧॥

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਅਥ ਇਕੀਸਮੋ ਛੰਦ ਏਕਾਛਰੀ ਲਿਖਜਤੇ॥ਤਵਬਲਤੇਏਕਾਛਰੀਛੰਦ ॥ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਬ ਏਕਾਛਰੀ ਛੰਦ ਮੈ ਦਾਸ ਆਪ ਕਾਸਤਵਨਕਰਤਾ ਹੈਂ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜੈ ॥ ਅਲੈ ॥ ॥ ਟੀਕਾ

ਸੋ ਕੈਸੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਪੂਰਬੋਕ੍ਰ ਤਿਸ ਕੋ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿ ਸਿਸ਼ਟ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਅਜੈ ਅਜਯ ਕਜਾ ਜਯਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ ੧ ਜਨਮਸ਼ੂਨਜ ਹੈ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਿਰਜੈਹੈ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਨ ਜਾਜ ॥ ਅ ਜਯ ॥ ਕਯਾ ਜਯ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਮੇਂ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਅਜਯ ॥ ਨਵਸਮਾਸ ਹੈ ਯਹ ॥ ਸੋ ਤਦ ਭਿੰਨ ਤਦਵ ਰੁਧ ਤਦਭਾਵੇ ਖੁਨਵਵਰਥਤੋ ॥ ਸੋ ਸ਼ਕ੍ਰੀ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨਾ ਭਿੰਨ ਰੂਪਹੋਤੀਹੈ ॥ ਸੂਰ ਪ੍ਰਭਾਵਭ ਸੋ ਤੋ ਵਾਹਗੁਰੂਜੀ ਜਯ ਪਰਾਜਯਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ਸੋ ਨਾਤੇ ਨਿਰ

ਗੁਨ ਮੇਂ ਜਯ ਸ਼ਬਦਸੰਭਵ ਹੈ॥ਯਥਾ॥ ਜਯਹੋ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕੀ ॥ ਔਰ ਸਗੁਨ ਮੇਂ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਵਰਾਟ ਵਤਜਯ ਪਰਾਜਯਕਾ ਅਭਾਵਹੋਨੇਤੇ॥ਇਸੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਚਨਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਅਜਯ ਹੈ ॥ ੪ ॥ਵਾ॥ਸ਼ਤ੍ ਆਦਿਅਭਾਵ ਤੇ ॥ ਜਯਾਦਿਕਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ॥੨॥ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਵਿਧੀਪੂਰਬਕ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨਕਿਆ ਹੂਆ ਜਯਪਦਵੀਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ॥੨॥ਸੋ ਅਜਯਤ ਕਾ ਆਦਿਕੋਸੇ ਮੁਮੁਖਜੁਯੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਔਰ ਰਾਜਾਦਿ ਕਾ ਮੁਕੋਂਕੇਧ੍ਰਤੀਧ੍ਰਸਿਧ ਸ਼ਤ੍ਰੂਵੋਂ ਸੇ ਜਯ ਕੀ ਧ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਅਜਯਤਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ॥ਅਲੈ॥ਅਲੈ ਕਜਾ ਕਿ ਜਿਸ ਕੇ ਸ੍ਪਰਸ਼ ਕਰਨੇ ਕਰ ਸ਼ਰੀਰ ਅਪਵਿਤ੍ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਤੇ ਕਾਲ ਤਿਸ ਲਯਤਾ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਲਯਤਾ ਕਯਾ ਨਿੰਦ੍ ਆਲਸ ਤਮੋ ਬਿਕਾਰਰੂਪ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਲਯਤਾ ਅਵਿਦਯਾ ਤਿਸ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਸਰਬਗਯ ਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਲਯ ਲੀਨਤਾਂ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿਉ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂਤੇ ਅਤਿ ਰਿਕਤ ਅਪਰ ਲੈਕੇ ਆਧਾਰ ਕਾ ਅਭਾਵਹੋਨੇ ਤੇ ॥ ਅਪਰਤੇਲਯਤਾ ਤਿਸਮੋ ਹੀਹੋਤੀਹੈ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕਾਲ ਮੈ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮੰਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀਜਲ ਮੇਂ ਜਲ ਅਗਿਨਮੇਂ ਅਗਨਿ ਪਵਨਮੇਂ ਪਵਨ ਨਭਮੇਂ ਨਭ ਅਹੰ ਕਾਰ ਮੇਂ ਅਹੰਕਾਰਮਹਤਤ੍ਵ ਮੇਂ ਮਹਤਤ੍ਵ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਮੇਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰੁਖਮੇਂ ਪੁਰੁਖ ਸ੍ਰਿਆਸ੍ਰ ਯਹੈ॥ਯਥਾ ਮੰਤ੍ਰ॥ਪੁਰਖ ਭਨ ਧਰੈ ਕਿਛੁ ਤਾਕਾ ਸ੍ਰਿ ਸਾਪਰਾਗਤੀ ਇਤਿ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਲਯ ਨ ਲੀਨ ਨਹੀਂ ਇਸ ਮੇ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਅਲਯ ॥ ਕਿਉਂ ਕਿ ਕ੍ਰੀਤ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੇ ਅਤਿ ਰਿਕੁ ਬਸਤ ਹੋਯ ਤਬ ਲੀਨ ਹੋਇ ਏਕ ਮੇਵਾ ਦੁਤਿਯੰ ਬ੍ਰਹਮ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਲੀਨ ਹੋਯਸੋਪੂਰਬੋਕਤ ਤੋ ਐਸੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿਕਨਕਕੁੰਡਲਾਡਿਕੋ ਕਾ ਕਨਕਮੇਂ ਲਯ ਹੈ ਅਰੁ ਰਜੁਕਾ ਕਲਪਿਤ ਸਰਪ ਤਿਸ ਕਾ ਰਜੁ ਮੇਂ ਲਯ ਹੈ ਸਿਪੀ ਕੇ ਕਲਪਿਤ ਰਜਤਕਾ ਸਿਪੀ ਮੈਂ ਲਯ ਹੈ ॥ ਐਸੇਹੀਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਲਯਹੈ ॥ ਐਸੇ ਹੀਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਲਯ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸ੍ਵਪਨ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਵਤ ਐਸੇਹੀ ਅਲਯ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਤੁਲੈ ਅਲ੍ਹੈ ਤਕਾਰਕਾਲਕਾਰਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕਿ ॥ ਅਦਨ ਨਾਮ ਭਖਯਨ ਕਰਤਾ ਜੋ ਹੋਇ ਕਾਲ ਰੂਪ ਅਰੁ ਤਿਸੀ ਮੇਂ ਲੀਨ ਹੋਯ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਲੈ ਜੈਸੇ ਜੁ ਵਸਤੁ ਪੁਰੁਖ ਭਖਯਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਸੀ ਮੇਂ ਲੀਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਲੈ ਨਾਮ ਲੇਨੇ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਨਲੈ ਅਲੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਸੋਂ ਕੁਛ ਲੇਵੇ ਨਹੀਂ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਦਾਤਾ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ॥ਇਸੀ ਤੇ ਅਲੈ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥ ਇਕ ਦਾਤਾਮਾਂਗ ਨ ਕਉ ਸਗਲੀ ਦਾਨ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਨੈ ॥ ਇਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਕਤਿਤੇ ਅਲੈ ਹੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਮਾਨਾਦਿਕਰ ਜੋਨਲੀਆ ਜਾਇ ਕਿਸੀ ਸੋਂ ॥ਘਟਪਟਾਦਿਵਤ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਲੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ ਯਥਾ ॥ ਸ਼ਹਸ ਸਿਆਨਪ ਲਹਿਆ ਨ ਜਾਇਐ ॥ ਇਸਕਰ ਅਲੈ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੀਵ ਰੂਪ ਕਰ ਜੋ ਭਗਵਤ ਕੀ ਦਾਤ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਲੇਤਾ ਹੂ ਆਭੀ ਅਲੈਹੈ ਹੈ ਅਤੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ

ਕਰ ਯੁਕਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਦਿਆ ਭਗਵਤ ਨੇ ॥ ਜੋ ਅਤਿ ਲੋਭੀ ਹੋਯ ਸੋ ਦਾਤਾਕੋ ਕਮ ਉਦਾਰ ਕਹਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਮੇ ਯਥਾ ॥ ਕੇਤੇਲੈਲੈਮੁਕ ਰਪਾਹਿ ॥ ਇਤਿ ॥ ੭ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਲੈ ਨਾਮ ਲਗਨੇਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇਕਿਸੀਕੇਮਾਸ ਮਦਰਾਪਰਇਸਨੂੰ ਭਜਨਾਦਿ ਲੈਲਗਤੀ ਹੈਇਸਤੇਰਹਿਤਹੈਪੂਰਨਕਾਮ ਹੋਨੇ ਤੇ ਇਸੀ ਤੇ ਅਲੈਹੈਂ ॥੮

ਮੂਲ ॥ ਅਭੈ ॥ ਅਬੈ ॥ ੧੯੯ ॥ ਟੀਕਾ

ਕਿਆਭੈ ਸੋ ਰਹਿਤਹੈ ॥ ਦੁਤੀਯਾਤਵੈਭਯੰਭਵਤੀਤਿਸ੍ਰਤੇਃ ॥ ਅਦ੍ਤੀਯ ਹੋਨੇਤੇ ਨਿਰਭੈ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਕਾ ਆਦਿ ਮੰਤ੍ਰ ਯਥਾ ॥ ਸਤਨਾਮ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀਸੈ ਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਇਤਿ ॥ ਅਬੈ ॥ ਬ ਯ ਨਾਮ ਭੀ ਕਾਲਕਾ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਬਿਦਜਭੇਬਯੰਨਾਸੋਜਸਜਸੋਅਬਯਹ ॥ ਜਿਸਕਾ ਨਾਸ ਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਬੈ ॥ ੨ ॥ ਵਾ ॥ ਬੈ ਨਾਮ ਮੋਲ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮੋਲ ਨ ਲੀਆ ਹੋਇਸੋ ਕਹਿਐ ਅਬੈ॥ ਆਪਨਨਾਹੀ ਕਿਸੀਕਉ ਬਾਧੈ ਭਾਵਨਕੋ ਹਰਿਰਾਜ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਜਿਸਕਾ ਮੋਲਨ ਹੋਇ ਅਮੋਲ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਬੈ ॥ ੪ ॥ ਵਾ ॥ ਅਬੈ ਬਾਪਸਰਬਕਾਜਨਕ ਹੈ ਅਬਨਾਮ ਪਿਤਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗੋ ਯਥਾ ॥ ਆਮਾਅਬੈਥਾਵਹੁਮਿਠੜਾ ॥ ਗੁਸਾਂਈਸੇਵੀਸਦੜਾ ॥ ਸੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬਕਾ ਜਨਕਾਂਤ ਅਰੁ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਤਾਧਿਤ ਹੋਨਤੇ ॥ ੫ ॥ ਕਿੰਵਾ ਜਸਕੋ

ਪਿਤਾ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਰੂਪ ਹੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰ ਜਿਸਕੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਨ ਹੋਇ॥ ਔਰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾਮੇਂ ਦ੍ਰਿਢਤਰ ਪ੍ਰਤੀਤੀਵਾਲਾ ਹੋਇ ਸੋ ਸੁਰਗਗਾਮੀ ਹੋਤਾਹੈ॥ ਸਰਵਨਵਤ ਸੋ ਇਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅਬੈ॥ ੬॥ ਕਿੰਵਾ॥ (ਅ) ਬਿਸ਼ਨੁ ਹੈ (ਬ) ਬਰਨਰੂਪਹੈ ਕਲਸਰੂਪਹੈਫਲਰੂਪਹੈ ਵਖਯਸਥਲਰੂਪ ਹੈ ਗਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਏਤਤ ਅੰਗੋਪਾਂਗ ਰੂਪ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿਭੂਤਕਰ ਬਰਤਮਾਨ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਬੈ॥ ੭॥

ਮੂਲ ॥ ਅਭੂ ॥ ਅਜੂ ॥ ਟੀਕਾ

ਨਭਵਤਿਭਿ (ਅਭੂ) ਨ ਜੋ ਹੋਵੈ ਉਤਪੰਨ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਭੂ ਅਜੋਨਿਤ ਯਹਸ਼ਾਸ਼ਤੋਯੰ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੇ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਭੂਮਿਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਛਿਨ ਕਲਪਿਤ ਅਭਿਮਾਨ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ੨॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਭੂ ਨਾਮ ਸਤਾ ਸਾਨਹੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ ਅਨਜ ਜਿਸਤੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਭੂ॥ ੩॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਜਿਸਤੇ ਅਤਿ ਰਿਕਤ ਸਤਾ ਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਭੂ॥ ੪॥ ਕ੍ਰੁਵਾਦਿ ਕਲਮਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਭੂ॥ ੫॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਅਭੂਤਕਹੈ ਬਜਕਤਿ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਭੂ॥ ੬॥ ਅਜੂ॥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਿਨਧ ਰੂਧ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ॥ (ਅ) ਬਿਸ਼ਨੁ (ਊ) ਦੀਪਤਿ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਜਿਸਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਜੂ॥ ੨॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਅਜਬ੍ਰਹਮਾ (ਊ) ਦੀ ਪਤੀ ਅਰਥਾਤ ਅਜ ਲਿਕੇ ਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੋਇਸੋ ਕਹਿਐ

ਅਜੂ॥ ੩॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਊ॥ ਮਧਸੂਦਨ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾ ਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਔਰ ਮਧੁਸੂਦਨ ਜੋ ਹੋਹਿ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਜੂ॥ ੪॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਊ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ਰ ਧਨੁਖਅਰਥਾਤ ਅਜ ਜਨਮਰਹਿਤ ਜੋਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈਸੋ ਇੰਦ੍ਰਧਨਖ ਰੂਪਹੈ॥ ਸੋ ਇੰਦ੍ਰਧਨੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸ੍ਰਰੂਪ ਵਾ ਮੇਘ ਮੰਡਲਸਤ ਵੇ ਭੀਅਕਾਲਪੁਰਖ ਰੂਪਹੈ॥ ੫॥

ਮੂਲ ॥ ਅਨਾਸ। ਅਕਾਸ॥ ੧੯੦॥ ਟੀਕਾ

ਨਾਸਰਹਿਤ॥ ੧॥ ਕਿੰਵਾ॥ (ਨ) ਆਸਹੋਵੈ ਅਨਜਕਿਸੀਕੀ ਜਿਸਕੋ ਸੋਕਹਿਐ ਅਨਾਸ॥ ੨॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਮੁਖ ਕਲਪਨਾ ਰਹਿਤ॥ ੩॥ ਵਾਦਿਸਕਲਪਨਾਰਹਿਤ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਅੰਨਆਸਾਰੂਪ ਜੋਸਰਬਕੇਪ੍ਰਤੀਬਜਾਪਰਹੀਹੈਸਰਬਪ੍ਰਾਣੀਕੀਜੀਵਨਰੂਪ॥ ੪ ਅਨਾਸਔਅਨਾਮਕੇਏਕਹੀਮਾਨੀਹੈਂਕਯਾਕਿਬਿਲਕੁਲਖਦਾ ਇ ਜਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀ॥ ਏਕਮੇਵਾਦ੍ਰਤੀਯੰਬ੍ਰਹਮਕਰਕੇਲਿਖਹੈਬੇਦ ਮੇ॥ ਸੋ ਕਹਿਐਅਨਾਸ॥ ੬॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਨਾਸਿਕਾਦਿ ਅਵੈਵ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ॥ ੭॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਆਸਉਪਵੇਸ਼ਨਾਰ ਥ ਹੈ॥ ਅਰਥਾਤ ਆਪਤੇ ਸਰਬਬਜਾਪਤਹੈਂ ਅਰੁ ਔਰਬਜਾ ਪਤੀ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕੋਊ ਬਜਾਪਤਹੋਯ ਤਬਾ ਅਕਾਲ ਨਰਹੈ ਅਰੁ ਪ੍ਰਛਿੰਨਹੋ ਜਾਇ ਇਸੀਤੇ ਆਤਮਾਸ੍ਰਯਾਦਿਬੋ ਧ ਨਿਬ੍ਰਤੀਕ ਲਿਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਨਾਸ ਹੈ ਕਜਾ ਵਿਭੂਹੈ ॥ ੯॥ (ਅਕਾਸ) ਬ੍ਰਹਮਾਕਾਸ ਰੂਪ ਸਰਬਪਰਿਪੂਰਨ ਅ ਸੰਚਾ ਅਛਦਨਾਦਿਭਿਸ਼ੇਸ਼ਨਬਸਿਸ਼ਟ॥ ਯਦਿਹਨੇਕਾਕਾਸਹਆ ਲੰਚੀਨਸਤਾ ਤਤ ਰਹੀਕੇਖਿਅਨੰ ਬੀਨਸਨਾਤ॥ ਯਹ ਪ੍ਰਮਾਨੀਏ

ਵਾਕਯਤੇ ਕੰਚਨਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ੪ ॥ (ਅਭੰਜ) ਭਗਨ ਕ੍ਰਿਆ ਰਹਿਤ ਏਕਰਸ ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਭੰਨਖਜਤ੍ਰੁਅਸ੍ਨੀਆ ਦਿਕ ਤਦੋਪਲਖਜਤਯੋਗਲਗਨਾਦਿਕਤਿਨਸੇ ਨ ਉਤਪਤੀ ਹੋਇ ਜਿਸਕੀਸੋਕਹਿਐ ਅਭੰਜ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮਾਦਿ ਸੂਨਜ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅ॥ਬਿਸਨ (ਭੰ) ਨਖਜਤ੍ (ਜ) ਉਤਪਤੀ ਅਰਥਾਤ ਬਿਸ਼ਨ ਹੋਯ ਅਰੁ ਨਖਜਤ੍ਰਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਉਤਪੰਨ ਕ ਰਤਾ ਹੋਇਸੋ ਕਹਿਏਅਭੰਜ॥੩॥ਕਿੰਵਾ॥ਅਭਿਜਿਤਰੂਪ॥੪॥

ਮੂਲ ॥ ਅਲੱਖ । ਅਭੱਖ ॥ ੧੯੧ ॥ ਅਕਾਲ

ਟੀਕਾ ॥ ਕਿਸੀਕੇ ਨਿਸਾਨੇ ਸੇ ਰਹਿਤ ਅਦ੍ਰਿਸਜ॥ਵਾ॥ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਟਾਰੂਪਤੁਰੀਆ ਸ੍ਵਰੂਪ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ਅ॥ ਬਿਸ਼ਨ (ਲ ਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪ (ਖ) ਅਕਾਸ਼ਵਤ ਅਸੰਗ ॥ ੩ ॥ (ਅਭੱਖ) ਭ-ਖਜਨ ਕ੍ਰਿਆ ਰਹਿਤ ਕਿਸੀਕੀ ਭਖਯਨ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਰਬ ਭਖਜਕ ਮਹਾਕਾਲਰੂਪ ਹੋਨੇਤੇ ਨਿਰਾਹਾਰ ਦੇਹਾਦਿਉਪਾਧਸੇ ਰਹਿਤ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਰਬਕਾਲ ਹੋਨੇਤੇ ਆਪਹੀ ਸਰਬ ਭਖੀਹੋਨੇਤੇਅਗਿਨਆਦਿਰੂਪ॥੨॥ਵਾ॥ਸਹਾ ਕਾਲਕਾਲ ॥੩॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਅ) ਬਿਸ਼ਨ (ਭ) ਨਖਜਤ੍ਰਰੂਪ ਅ ਸੂਨਜਾਦਿ (ਖ) ਅਕਾਸ਼ਰੂਪ ਨਖਜਤ੍ਰਾਦਿ ਜਜੋਤੀਚਾਲੋਕੋ ਆ ਧਿਸ੍ਠਾਨ ॥ ੪ ॥ ਅਕਾਲ ਪੂਰਬਵਤ ਸੁਗਮੰ ॥

ਮੂਲ ॥ ਦਿਆਲ । ਅਲੇਖ । ਅਭੇਖ ॥ ੧੯੨ ॥

ਅਨਾਮ । ਅਕਾਮ । ਅਗਾਹ । ਅਢਾਹ ॥ ੧੯੩ ॥

ਸਮੋ ਬੇਦਮੰਤ੍ਰ ਹੈ॥ਅਰਥ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਜੋਕਰ ਯੇਹ ਅਕਾਸ ਅਨੰ ਦਰੂਪਨਹੋਇ ਤੌ ਕੌਈਭੀ ਅਨੰਦਵਾਨਨ ਹੋਇ ਅਰਥਾਤ ਚਿ ਦਾਕਾਸਰੂਪ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥੧॥ਵਾ॥ (ਕਾਸ੍ਮੀ) (ਦੀਪਤੀ) ਅ ਰਥ ਮੇ ਧਾਤੁਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸਰਬ ਓਰਤੇ ਸਰਬਦੇਸ਼ ਕਾ ਲਬਸਤੁਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਭਾਵਕਰ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅ ਕਾਸ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ (ਅ) ਸ਼ਬਦਕਰਕੇ ਨਾਰਾਯਣ (ਕ) ਸ਼ਬਦਕਰ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ (ਸ਼) ਨਾਮ ਮ੍ਰਿਤਯੁ ਕਾ ਹੈ ਮਾਤ੍ਰਿਕਾ ਕੋਸਮੇਂ ਅਰਥ ਕਯਾਭਯਾ ਕਿ ਨਾਰਾਯਣ ਬ੍ਰਹ-ਮਾਦਿਕੋਂਕਾ ਮ੍ਰਿਤਯੁਰੂਪ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਬਾਧਿਸ੍ਠਾਨ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਰਾਯਨ ਔਰ ਮ੍ਰਿਤਯੁਆਦਿਕ ਤਿਨਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਇਸੀਤੇ ਅਕਾਸ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ਸੋ॥ ਤਨੂ ਕਰਨੇ ਅਰਥਾਤ ਨਾਰਾਯਣ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀਆਦਿਕੋਂ ਮੇ ਜੋ ਸੁਖਜਮਰੂਪ ਕਰ ਬਿਦਜਮਾਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਕਾਸ ॥ ੫ ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਰੀਜ । ਅਭੰਜ ॥ ਟੀਕਾ

ਰੀਜਨਸੇ ਨਾਮਨਾਸ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਰੀਜ ਨ ਜੋ ਗਮਨ ਕਰੈ ਸੋ ਅਰੀ ਪਰਬਤ ਤਿਸਤੇ ਉਤਪਤਿ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅਰੀਜਮਲੀਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰਤਨਰੂਪ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਰਾ ਪਰਬਤ ਹਿਮਾਲਯ ਤਿਸਤੇ ਜੋ ਉਤ ਪੰਨ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਰੀਜ ਕਯਾ ਪਾਰਬਤੀ ਭਗਵਤੀ ਸਾਖਜਾਤ ॥ ੩ ॥ ਵਾ ॥ ਸ੍ਵਰਨ ਧਾਤੂ ਪਰਬਤ ਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਨੇ ਵਾਲੀਹੈ ਧਾਤੁਨਾਮ ਸਿਮਕਾਂਚਨਹ ॥ ਐਸੇ ਭਗਵਤਗੀਤਾ

ਅਨਾਥੇ ॥ ਪ੍ਰਮਾਥੇ॥ ਟੀਕਾ ਸਾਤੇ ਤੁਕ ਸੁਰ ਮਪੁਰਥਵਤ ਥਜਾਖਜਾ॥ (ਅਨਾਥੇ) ਨਆਥ ਅਨਾਥ ਅਰਥਾਤ ਮਾਯਾ ਰਹਿਤ ਨਿਰਮਾਯਾ ਨਿਰੰਜਨ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਰਹਿਤ ਨਿਰੰਕੁਸ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ਼॥ ੨ ॥ ਵਾ ਯਾਚਨਾਰਹਿਤ ਸੰਤਾਪਰਹਿਤ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਨਾਥ (ਪ੍ਰਮਾਥੇ) ਪ੍ਰਮਥਨਸ਼ੀਲਸਰਥਪ੍ਰਾਣੀਓਂਕਾਮਨਰੂਪ॥ਮਨਸ੍ਵਾ ਸਿਮਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਾਂ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੇਮੇਮੈਮਨਹੈਂ॥੧॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਕਾਮਰੂਪਸਰਥਕਾਖਯੋਭਕ ਪ੍ਰਜਨਸ੍ਵਾ ਸਿਮਕੰਦਰ ਪਹ॥ਸਰਪਾਣਾਂ ਮਸਿਮਬਾਸੁਕੀ॥ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋਪ੍ਰਜਨਹੈ ਬਿ ਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਜਨਨਸ਼ਕਤਿਹੈ ਜਿਨਮੇਂ ਐਸੇਜੋ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀਹੈ ਤਿ ਨਮੋ ਕੰਦਰਪਕਾਮ ਮੈਹੌ ਸਰਪੋਂਮੇਵਾਸੁਕੀਮੈ ਹੌਂ॥ ੨॥ ਅ-ਜਿਤ ਭਗਵਾਨ ਸਮੁਦ੍ ਮਥਨ ਕਰਤਾਕਾਲ ਔਖਾਸਥੀਜ਼ਮੈ ਅਨਾਥੈ। ਪ੍ਰਮਾਥੈ॥ ਲਿਖਾਹੈ॥ ੩॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜੋਨੀ। ਅਮੋਨੀ॥ ੧੯੪ ॥ ਟੀਕਾ ਜਨਮ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਾ॥ ਕਾਰਨ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ॥ ਅਜਥ੍ਹਮਾਦਿਵੋਊਨਹੋਇਜਿਸਤੇਸੋਕਹਿਐ ਅਜੋਨੀ ॥ ੩॥ ਕਿੰਵਾ ਭਗਤੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਜਨਮਾਦਿ ਰਹਿਤ ਕਰੇ ਕਿਆ ਜਿਸਕੇ ਭਜਨ ਤੇ ਅਜੋਨੀ ਹੋਯ ਪੁਰੁਖ ਸੋ ਅਜੋਨੀ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜ ਜਨਮ ਰਹਿਤ(ਨੀ)ਪ੍ਰਾਪਤੀਅਰਥਕਹੈਅਰਥ ਜੋ ਅਜਅਕ੍ਵੈ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ (ਨੀ) ਕਿਆਪ੍ਰਾਪਤਰੂਪਹੋਇਸੋ

ਅਜੋਨੀ॥ ੪॥ ਵਾ ॥ ਅਜਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੈ ਸੋ ਕ-ਹਿਐ ਅਜੋਨੀ॥ (ਅਮੋਨੀ) ਮੋਨਰਹਿਤ ਪਰਮਥਕ੍ਤਾ ਸਰਸ੍ਵ ਤੀਰੂਪ ਸਰਥਦਾ ਜਿਸਕੀ ਅਨੰਤ ਪਸੁਪੰਖੀਰੂਪ ਜੀਵੋਂਕੀ ਜਿਹਥਾ ਸਫੁਰਨ ਕੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਰਹੀਹੈ ਕੋਊ ਜੀਵਦਿਨਕੋ ਥੋਲਤੇਹੋਂ ਕੋਊਜੀਵਤਮਰਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਥੋਲਤੇਹੈਂ ਇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾ ਰ ਕਰ ਅਮੋਨੀਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸੂਰਜਕੇ ਉਦਯ ਅਸ਼ਤ ਭਾਵਕਰ ਜਥ ਭਾਰਥ ਹਰਥਰਖ ਕਿੰਪੁਰਖਮੇਦਿਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਉਤਰਕੇਜੋਕੁਰੁਖੰਡਹੈ ਤਿਨਮੇ ਰਾਤ੍ਰਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਸੇਹੀਔ ਰ ਦ੍ਵੀਪੋਂਮੇਭੀ ਜਾਨਲੇਨ॥ ਪੁਨਾਲੋਕਾਲੋਕਕੇਪਾਰਜੋ ਜੀਵ ਹੈ ਜੋਗੀਜਨਾਦਿਕ ਤਿਨਕਾ ਸ਼ਬਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ॥ ਊਰਧ ਕੋਲੋਕ ਭੂਰ ਭੁਵ ਸ੍ਵਾ ਮਹਾ ਜਨ ਤਪ ਸਤ ॥ ਅਤਲਥਿਤਲ ਸੁਤਲ ਤਲਾਤਲ ਮਹਾਤਲ ਰਸਾਤਲ ਪਤਾਲ ਤਿਸਮੇ ਸ ਰਸ੍ਵਤੀ ਭਗਵਤਿ ਜਿਹਥਾਰੂਪਾ ਸਰਥਦਾ ਸਫੁਰਨਰੂਪਾ ਹੋਨੈ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀ ਅਮੋਨੀ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਰਾਰੀ ॥ ਟੀਕਾ ਕਜਾਨਰ ਜਿਸਕੋ ਗਾਇਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰਾ ਰੀ ਨਰੋਂ ਕਰ ਜੋਗੋਯਹੈ ਗਜਾਨ ਥਿਸੇਖ ਹੋਨੇਤੇ ਨਰੋਂ ਮਜੋਕ ਹਿਐ ਨਰਾਰੀ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਏਕਾਖਜ਼ਰਕੋਸ਼॥ ਦੋਹਾ॥ ਗੋ ਗਨੇਸ਼ ਗੰਧਰਥ ਪੁਨ, ਗਾਥਾਗੀਤ ਥਖਾਨ। ਧੇਨੁਥਹੁਰਸਰ ਸ੍ਮ੍ਰਤੀਛਹਤ ਗਕਾਰ ਸੁਜਾਨ॥ ੧॥ ਅਰਥ ਨਰਾਰੀ ਨਰਜਿ ਸਕੀ ਗਾਥਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕਹਿਐ ਨਰਾਰੀ॥ ੨॥

ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰ ਜਿਸਕੇਗੀਤ ਕੋ ਗਾਇਨ ਕਰਤੇ ਹੋਇ ਸੋ ਕ-
ਹਿਐ ਨਰਾਚੋ ॥ ੪ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰਔਰੀਧਰਬ ਜਿਸਕੋ ਗਾ
ਨਕਰੈਂ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰਾਚੋ ॥ ५ ॥ ਵਾ ॥ ਜੋਨਰ ਔਰੀਧਰਬ
ਰੂਪ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰਾਚੋ ॥ ६ ॥ ਨਰਜਿਸਕੋ ਗਨੇਸ਼
ਬਿਘਨ ਨਾਸਨਰੂਪ ਕਰਉਪਾਸਤੇਹੈਂ ਸੋਕਹਿਐ ਨਰਾਚੋ ॥ ७
ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਾਮਧੇਨੁ ਕਰਨਰ ਜਿਸਕੋ ਉਪਾਸਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਕਹਿ
ਨਰਾਚੋ ॥ ८ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਰੂਪਕਰਜਿਸਕੋ ਉਪਾਸਤੇ
ਹੋਹਿ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰਾਚੋ ॥ ९ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰਆਚੋ ਨਰਾਚੋ
ਅਰਥਾਤ ਨਰੋਂਮੇ ਆਚੋ ਹੋਯ ਕਜਾ ਮੁਖਜ ਪੂਜਜ ਹੋਇ ਸੋ
ਕਹਿਐ ਨਰਾਚੋ ॥ १० ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰਜਿਸਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ
ਆਚੋ ਹੋਹਿ ਕਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਹਿ ਸੋ ਕਹਿਐ
ਨਰਾਚੋ ॥ ११ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰ ਨਾਮ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹੀ
ਮੇਹੀ ਹੋਇਰਾਗ ਜਿਸਮੇਂ ਜਿਸਕਾਵਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰਾਚੋ ॥
॥ १२ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰੋਕਾ ਜੋਗਜਾਤਾਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰਾ
ਚੋ ॥ १३ ॥ ਕਿੰਵਾ ਨਰੋਪ ਲਖਜਤ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਤਿਨਮੇ
ਜੋ ਆਚਾ ਕਜਾ ਅਗਿਨਿ ਰੂਪ ਹੋਇਵਾ ਜਾਠਰ ਰੂਪ ਹੋਯਸੋਕ
ਹਿਐ ਨਰਾਚੋ ॥ १४ ॥

ਮੂਲ ॥ ਨਰੰਚੋ ॥ ਨਰੂਪੇ ॥ ਨ ਰੇਖੇ ॥੧੯॥

ਯਹ ਪਾਠ ਭੀ ਨਰਾਚਾਵਤਹੀਜਾਨਨਾ ॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਰੰਗਾਦਿਕੋਂ ਕਾ
ਅਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਪੁਰਬਵਤ ॥ ਨਰੂਪੇ ॥ ਕਜਾਨਰੂ ਜਿਸਕੋ
ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਕਥਾਦਿ ਰੂਪ ਕਰ ॥ १ ॥

॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਰੂਪਹੀ ਜਿਸਕਾ ਸਜਾਮ ਸੁੰਦਰ ਪੁਰਖ ਪਾਨ ਕਰ
ਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰੂਪੇ ॥ २ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰੋਪ ਲਖਜਤ ਸ
ਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਜਿਸਕੋ ਪਾਨ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹਿਐਨਰੂਪੇ ॥ ३ ॥ ਕਿੰ
ਵਾ ॥ ਭਗਵਤੀ ਮੇ ਸਭੀ ਪਖਜ ਲਗਾਇਲੇਨੇ ॥ ४ ॥ ਕਿੰਵਾ
॥ ਨਕਾਰ ਨੈਤਾਕਾਬਾਚਕਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰੇਰਕ ਕਾ(ਰੂ)ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਸੋਨੇ ਤਾ ਕੌਨ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸੰਸਾਰ
ਕੇ ਤਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ (ਰੂ) ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ਪਾਨ ਕਰੈ
ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਸ੍ਵਕਿਰਨੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ਸਰਬ ਰਸੋ ਕੋ
ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਗ੍ਰੀਖਮਾਦਿ ਰਿਤੁ ਮੈ ਤੈਸੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰੂਪੇ
॥ ५ ॥ ਕਿੰਵਾ(ਨ)ਨਾਮ ਸੂਰਜਕੋ ਹੈ (ਰੂ)ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕੋਬਾਚਕਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸੂਰਜਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਰੂਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰ ਜਾਵੈ
ਸੋ ਕਹਿਐ ਨ ਰੂਪੇ ॥ ६ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨੁਭੀ ਅਰੁ ਨਭੀ ਸਤੁਤੀ
ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰੁ (ਰੂ) ਸ਼ਬਦਭੈਕਾ ਬਾਚਕਹੈ ਅਰੁ (ਪਾ) ਪਾ
ਨਾਰਥ ਮੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਸ੍ਵਭਗਤ ਜਨ ਸ੍ਵਸੁ
ਤੀ ਕੋ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਨਰਕਾਦਿ ਭੈ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਪਾਨ ਕ
ਰੈ ਸੋ ਕਹਿਏ ਨ ਰੂਪੇ ७ ॥ ਪੁਨਾਰੂ ਸ਼ਬ੍ਦ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਮੇ ਅਰੁ
ਧਨ ਰੋਧਨ ਮੇ ਹੈ ਜੋ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੇ ਹੈ ਸਤਰੂਓਂ ਕੇ ਧਨ ਰੋ
ਧਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਤਥਾ ॥ ਸ਼ਤਰੂਓਂ ਕੀ ਇੰਦ੍ਰੀਓ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਕਰਪਾਨ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰੂਪੇ ॥ ८ ॥ ਨਰੇਖੇ ॥ ਰੇ
ਖਾਦਿ ਰਹਤਾਰਥ ਤੋ ਪੂਰਬਵਤ ਜਾਨਨਾ ॥ १ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਿ
ਸਕੋ ਗਯਾਨ ਕਰਨਰ ਏਖਨ ਕਰੈ ਕਜਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੈ

ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰੇਖੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰੋਕੌ ਜੋ ਕੋਈ ਖਨ ਕਰੈ ਸੋ ਕਹੀਐ ਨਰੇਖੈ ॥ ੩ ॥ਨਰੇਖੇ ਨਰੌਮੇ(ਖੇ)ਅਕਾਸਵਤ ਜੋ ਪੂਰਨ ਅਸੰਗ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰੇਖੇ ਨ ਰੋ ਪਲਖਜਤ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀਸੋ ਜਿਸਕੇ(ਖੇ) ਅਕਾਸਵਤ ਆ ਧਾਰਾ ਧੇਯ ਭਾਵਕਰ ਇਸਥਿਤ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰੇਖੇ॥ ੪॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਰੇ ਅਖੇ ਐਸੇ ਛੇਦ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਨਰੇ ਜਾਤਮੇ ਏਕ ਬਚਨ ॥ ਕਿੰਵਾ ਦੁਰਲਭਤਾ ਕਰ ਏਕ ਬਚਨ ਯਥਾਗੁਰੂਃ॥ ਤੇਰਾਜਨ ਕੋਈ ਏਕ ਆਧ॥ ਤੇਰਾ ਜਨਕਜਾ ਤੇਰਾ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲਾ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋਈ ਏਕ ਆਧ ਹੈ ਯਜਾ ਨ ਵਾਨਸਾਰਾ ਜਿਗਜਾਸ੍ਰੁਆਧਾ॥ਯਥਾਗੀਤਾ॥ਪੁਰੁਖਾਨਾਂਸਹਸ੍ਰੇ ਖ੍ਵੂ ਕਸਚਿਤ ਯਤਤਿ ਸਿੱਧਯੇ॥ ਯਤਿਤਾਮਪਿ ਸਿੱਧਾਨਾਂ ਕ ਸ਼੍ਰਿਨ ਮਾਂਬੇਤਿਤਤ੍ਵਤਹ॥ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਜੋ ਅਨੰਤ ਹਜਾਰ ਹੈ ਤਿਸਮੇ ਕੋਊ ਏਕ ਪੁੰਨੀ ਜੀਵ ਸਿਧੀ ਕਜਾ ਮੁਝ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨਕਰਤਾਹੈ॥ਅਰ ਜੋ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਮੈ ਕੋਊ ਮੁਝਕੋ ਯਥਾਵਤ ਜਾਨਤਾਹੈ ਤਿਨ ਮੈਭੀ ਕੋਈ ਤਤ੍ਵਤੇ ਕੋਈ ਯਥਾਰਥਤੇ ਕੋਊ ਏਕਨਿਸ੍ਚੈ ਕਰਤਾਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਦੁਰਲਭਤਾ ਮੇ ਏਕ ਬਚਨ ਜਾਨਨਾ ॥ ਅਰੁ ਅਖਜ ਨਾਮ ਦਲਕਾ ਹੈ ਸੋ ਪਾਸਾ ਜੈਸੇ ਹਾਥ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਪਰੋਖਜ ਤਾ ਮੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਤਦਵਤ ਜੋ ਮਨੁਖਜੋ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹਿਐ ਨਰੇ ਅਖੇ ॥ ੫ ॥

॥੧੯੬॥ਅਕਰਮੰ ॥ ਅਭਰਮੰ ॥ਅਗੰਜੇਅਲੇਖੇ

॥ ਕਿਸੀ ਕਰਤਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾ ਕਰਮਨਹੀ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਿਐਅਕਰਮੰ॥੧॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਕਨਾਮ ਦੁਖਕਾ ਹੈਤਿਸਮੇ ਭੀ ਜੋ ਅਸ੍ਰੀਭਾਤਿ ਪ੍ਰੇਯਤਾ ਰੂਪਕਰ ਰਮਨ ਕਰਰਹਾ ਹੋਇਸੋ ਕਹਿਐ ਅਕਰਮੰ ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਕਰਮੰ ਕਰਮ ਲੇਖ ਆਦ੍ਰਿਸਟ ਤਿਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੋਯ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰ ਸੋ ਕਹਿਏ ਅਕਰਮੰ ॥ ੩ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਬਿਸਨੁ (ਕ) ਸੁਖ ਤਿਸਮੇ ਜੋ ਰਮਨ ਸ੍ਰੀ, ਲਹੋਇ ਅਰਥਾਤ ਅਨੰਦਭੁਕ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਕਰਮੰ ॥ ੪ । (ਅਭਰਮੰ) ਅਭਰਿਦੇ ਤਿਸਮੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰੂਪਕਰ ਬਿਦਜ ਮਾਨ ਜੋ ਹੋਇਸੋ ਕਹਿਐ ਅਭਰਮੰ॥ਕਿੰਵਾ॥ਭ੍ਰਮਰਹਿਤਹੋਯਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਅਭਰਮੰ ॥ (ਅਗੰਜੇ ਅਲੇਖੇ ॥) ਸਪਸ੍ਰੂ ਪੂਰਬਵਤ ॥ ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿ ਕਲਮਲ ਪ੍ਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰ ਚਰਿਤ੍ਰਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤਿਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਯਾਂ ਏਕਬੀਸਮੋਏਕਾਖਜਰੀ ਛੰਦਵਜਾਖਯਾ ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰ ਪਖਜੇ ਨਾਮ ਖੋਤਸਮੋ ਅੰਸ੍ਰੂ ॥ ੧੯ ॥ਇਤਿ ਏਕਬੀ ਸਮੋ ਛੰਦ ਏਕਾਖਜਰੀ ਸਮਾਪਤਃ ॥ ੨੧ ॥ਪ੍ਥ੍ਵੀਮੰਐਸ੍ਰੂ॥ ॥ ੧ ॥ ਅਫਜੂ ॥ ੫੨ ॥

੧ ਓਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਅਥ ਬਾਈਸਮੋਛੰਦਭੁਜੰਗਾਪ੍ਰਯਾਤ ਲਿਖਜਤੇ॥ ਭੁਜੰਗਾਪ੍ਰਯਾਤਛੰਦ ॥ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਥਅਪਾ ਸੁਵਨ ਭੁਜੰਗਾਪ੍ਰਯਾਤਛੰਦ ਮੇ ਕਰਤਾ ਹੋਂ ॥

मूल। नमसतुलपूलाभेसमसतुलपूलासे

टीका—हेअकालपुरुख नमसतुल कजाकि नमसतबज है नमसकार करनेके योगजहै सो तूं॥ ब्रहमादिक जिस को प्रणाम करते हैं ॥ १ ॥ किंवा ॥ जो तूंसरबकेप्रणास को तुलजकर जानता है तिसकेप्रति नमह ॥ २ ॥ किंवा ॥ नमसकार होइ तिसको जो प्रणमसबकेकैंतुलजकजा तोलता है सो तोलना कयाहै कि जैसे जैसे जिसजिस का प्रेम है तैसेतैसे तिसतिसकी परीखजा करनीसो भीतर का प्रेम जानकर प्रसंन होता है केवल वाहजके नमन कर प्रसंन नहीं होता ॥ यथा गुरु गींथे॥ लोकपतीनेकछु नहोइऐनाहीं रामइआना ॥ तथा स्री सुखमनीजीमे। बाहरभेखअंतरमलमाइआ। छपसनाहिकछुकरेछपाइआ। जानतहार प्रभु परबीन। बाहरभेख न काहू भीन ॥ २ ॥ किंवा ॥ नमसतुलपूलाभेकी जगह प्रणासे अंतकां पदमिलाकर ऐसे अरथ करना कि नमसकार होइ तिसको जो तुलपूलासे कजा तुलनाम तुलाका है कजा तराजूका है प्रणासे कया परनआसे परनकरके पड़ अरथात पलाकजा तराजु काछाबा सोकौन आसे आसेकिआसुभासुभअंतहकरनकाअभिप्राजअरथातसरब जीवों के सरीररूप बाजार मे अंतहकरन रूप दुकान मे अंतर जामी रूप बनिआ हुआ हुआ अरु मनरूप

तराजू सुभासुभ सेरूप छाबे मो अनेक तरहके प्रेम का सौदागर भी आपही हुआहुआ बिबेक रूप तोल तुला इरहा है ॥ सूही महला १॥ आपेकंड तोल तराजी आपे तोलनहारा ॥ आपेदेखैआपेबूझै आपेहैबलजनहारां ॥ अ रथांत ऐसे सरब रूप बजापारी के प्रति नमसकार होइ ॥किंवा ॥नमकरके नौअरु सतकरके सात सो किआ सोलां कलां तिनका (ल) कहीऐ प्रकासक और प्रणासे नासके होज सो कहीऐ नमसतुल प्रणासे ॥ वा ॥ नौतब क मलेछ मतानुसार औ सातलोक अपने मतानुसार तिनका सो दीपक होइ अरु नासक पालक होइ सो क हिऐ नमसतुल प्रणासे ॥ किंवा ॥ नम नमसकार होज तिसको जो सुतलनाम तीसरे पताल मे बामन बिशन आदि रूपकर भगत बल महाराज के अंतर बाहर के शत्रुओं का नाशक होइ सो कहीऐनमसतुलपूलासे॥ औ सैमसतुलनिवासे का ऐसे अरथ करना ॥कि शम स नाम सूरज का है तुलकरके कांरतिक प्रणासेकिआ प्रणआसे ॥अरथात कातक मे जो गोपकनजानै यमुना पै सनान पूरबक कातजायनी भगवती का पूजन कीआ है क्रिशन रूप पति की प्रापती अरथ॥अरुअब भी कातिकादी मासो मे सनान दानभजनकरती है तिन केप्रेमकेपरीखजकरकेनमह॥किंवा ॥ समसतुलपूलासे॥

ਖ ਗਵਾਏ ॥ ਕਛੁ ਦਿਨ ਭੋਜਨ ਵਾਰਬਿਤਾਸਾ ॥ ਕੀਏ ਕਠ
ਨ ਕਛੁ ਦਿਨ ਉਪਵਾਸਾ ॥ ਵੇਲਿਪਾਤ ਮਹਿ ਪਰੇ ਸੁਖਾਈ ॥
ਤੀਨ ਸਹਸ ਸੰਮਤ ਸੁਇਖਾਈ ॥ ਪੁਨਪਰਹਰੇ ਸੁਖਾਨੇ ਪਰ
ਨਾ ॥ ਉਮਹਿਨਾਮ ਤਬ ਭਜੇ ਅਪਰਨਾ ॥ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਜਾਕਿ
ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਮਹਾਤਪੋ ਮੂਰਤੀ ਭਗਵਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਔ
ਖਾਸਬੀੜ ਮੇ ਸਮਸਤੁਲ ਪੂਣਾਮੇਸਮਸ਼ਤੁਲਪੂਣਾਸੇਪਾਠਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਗੰਜੁਲਅਨਾਮੇਸਮਸਤੁਲਨਿਵਾਸੇ।

ਟੀਕਾ—ਅਗੰਜੁਲ ਨਾਸ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਰੁ ਅਨਾਮ ਹੈ ਕਜਾ
ਨਾਮ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਰੋਗ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥ਆਪ ਪ੍ਰਤੀ
ਤ ਕੈਸੇ ਹੋਇ ॥ ਭਬ ਕਹੈਕਿ ਸਮਸਤੁਲ ਨਿਵਾਸੇ ਸੰਪੂਰਨ
ਮੇ ਤੁਲਜ ਏਕਰਸ ਨਿਵਾਸ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਜੋ ਅਕਾਸ਼ਵਤ
ਅਪਨਾਆਪ ਹੋਨੇਤੇ ਪ੍ਰਭੀਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ॥ਅਤੀ ਸਮੀਪਤਾ ਤੇ
ਸ੍ਵਨੇਤ੍ਰਵਤ ॥ ਪਰੰਤੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਦਰਸਿਕਹੈ॥ਤਿਨਕੀਸਰਨ
ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੀ ਚਹੀਐ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਅਰਥ ॥ ਵਾ ॥
ਅਗੰ ਕਰਕੈ ਸਬਾਵਰ ਜਢ ਔਰ ਜੁਲ ਕਰਕੈ ਜੰਗ
ਮਚੇਤਨ ਜੁਲ ਚਲਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਪੋਠੇ ਹਾਰ ਕੀ ਬੋਲੀ ਅਰਥਾ
ਤ ਸਬਾਵਰ ਜੰਗਮਮੇ(ਅ) ਕਿਆਬਿਸ਼ਨੁ(ਨਾਮੇ) ਕਿਆ ਨਾਮ
ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਸਮ ਏਕਰਸ ਤੁਲ ਕਜਾ ਬਸਤ ਮੇ ਤੁਲਵਤ
ਨਿਵਾਸ ਕਰਰਹਾ ਹੋਇ ਜੋ ਸੋ ਕਹੀਐ ਅਗੰਜੁਲਅਨਾਮੇ
॥ ਸਮਸਤੁਲਨਿਵਾਸੇ ॥

ਤਿਸਮੇ ਹੇਤੁ ਜੋ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋ ਸਮਾਨ ਹੀ ਪ੍ਰਣਾਸ ਕਿਆ ਬਿ
ਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਵਾ ॥ ਪ੍ਰੇਮਾਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ
ਮੇ ਸਮਾਨ ਸਭੀਕੇ ਸਾਥ ਤੁਲਜ ਹੈ ਪ੍ਰਣਅਰੁ ਆਸੇ ਅੰਤਹ
ਕਰਣ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਜਿਸਕਾ ਤਿਸਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ॥ ਵਾ
॥ ਪ੍ਰਣ ਕਰਕੇ ਪਰਣ ਜਾਨਨਾ ਸਮਾਨ ਹੀਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇਤੁਲ
ਊਂਚਨੀਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਦਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੈਸੇਸੁਦਾਮਾਸ੍ਰੁਤਿ
ਦੇਵ ਜਨਕ ਬਿਦਰ ਜਸੋਧਾ ਦੇਵਕੀਕੁਸ਼ਲਜਾਭੀਲਣੀ ਜਾ
ਨਕੀ ਰੁਕਮਣੀ ਕਰਮਾਬਾਈ ਰਾਮਾਨੰਦ ਪਰਮਾਨੰਦ
ਜਯਦੇਵ ਰੈਦਾਸ ਸਧਨਾਦਿਕੋਂਕਾ ਜੋ ਪੜ੍ ਪੁਸਪਾਦਿਕੋ ਕੋ
ਆਸੇ ਕਿਆ ਅਸਨਾਤਿ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਹੈ
ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ਕਰੇਗਾ ਜੋ ॥ ਤਿਸਕੋ ਨਮੋ ਕਾ ਪੂਰਬ ਸੇ ਸੰਬੰਧ
ਕਰਨਾ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਇ ਤਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ
ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਜੋ ਤੁਲਜ ਕਹੀਏ ਏਕਰਸ ਪ੍ਰਣਾਸੇ ਕਿਆ ਪਰਨ
ਸੁਕੇਪਤੇ ਖਾਇਕਰ ਤਪ ਕਰਰਹਾ ਹੈ ਬਦ੍ਰਿਕਾਸ਼੍ਰਮ ਮੇ ॥ ਸੋ
ਨਰੁਨਾਰਾਇਣ ਰੂਪ ॥ ਵਾ ॥ ਸਮਾਨ ਤੇ ਅਨੰਤ ਤਪਸ੍ਵੀ ਰੂਪ
॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰਬਤੀ ਜੂ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰ
ਸਿਧ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਚੌਪਈ ॥ ਉਰਧਰ ਉਮਾ ਪ੍ਰਾਨ ਪਤਿਚਰ
ਨਾ ॥ ਜਾਇ ਵਿਪਨਲਾਗੀਤਪਕਰਨਾ ॥ ਅਤਿਸੁਕਮਾਰਨਤ
ਨਤਪਜੋਗੁ ॥ ਪਤਿਪਦ ਸਿਮਰ ਤਜੇ ਸਭ ਭੋਗੁ ॥ ਨਿਤ ਨਵ
ਚਰਨ ਉਪਜ ਅਨੁਰਾਗਾ ॥ ਬਿਸਰੀ ਦੇਹ ਤਪਹਿ ਮਨ ਲਾ
ਗਾ ॥ ਸੰਮਤ ਸਹਸ ਮੂਲ ਫਲਖਾਏ ॥ ਸਾਕ ਖਾਇ ਸਤ ਬਰ

मूल ॥ निकामंबिभूतेसमसतुलसरूपे ॥ कामना से रहित है बिभूती संपति जिसकी परिपूरन काम होने ते जिस किसी इंद्रादि के पास जो वसतू न होइ तिसके प्रापती की इछा होतीहै ॥ और वाहिगुरू तो परिपूरन काम है कईकोट ब्रिंद कामधेनु का पती इसी ते निकाम बिभूतीहै और सभ तिसीके रूप हैं ॥ १ ॥ किंवा ॥ निकामं बिभूते नि मानुखज तदेपलखज त देवदैत तिन सभको कामना होइ बिभूती जिसकी की सो कहीऐ निकामंबिभूते ॥ २ ॥ किंवा ॥ तिसकी जो विभूतीहै सो निकामहै ॥विभूती किआ भकुजन धूह प्रह लादादिक सनकादिक समसतुल सरूपे॥जो समान है नीचजाति सनाति अजाति तिनमे भी तुलज परिपूर न है रूप अबिनाशी जिसका ॥ ३ ॥ किंवा ॥ हे विभू हे बजापक परिपूरन ब्रहम निकामं समसतुल सरूपे किआ नर मानुखजादि कामना करहे हैं जिसकी प्रापती की ऐसा एकरस परिपुरन सजातीय बिजाती य सगत भेद से रहित है ॥ ४ ॥ किंवा ॥ हे विभूतेस निकामं समसतुल सरूपे ॥ निकामं किआ पुरखें कर कामनीज है मसतुलसरूपे मसनाम सजाही का है अरथात जैसे सरब अखजर संसकृित प्राकृितभाखादि रूप अनंत तरह के जो है सो तिन सभमे मस सजाही

तुलज एकरस परिपूरन है सो कहीऐ समसतुल सरू पे ॥ प ॥ खास बीड़ मे निकामंबिभूते पाठ है ॥ मूल कुकरमंपूणासीसुधरमंबिभूते ॥ १९७ ॥ कु करम किआ कुतसित करम तिनके करता जो नास तिक आदि धरम बिरुध तिनके प्रकरख कर नास क रता है अरु इसी ते हे भगवन सुधरमं॥ बिभूते सुसृ धरम रूपा है बिभूती तेरी॥ सुधरम बिभूती किआं सुसृ परम सुंदर सरबको प्रिय सोमज मूरति धरम के करता संत धूह प्रहलादादिक अर इनकर कीआ जो सुसृ धरमं है बेद बिहित जनज यह सरब बिभूती है तेरी॥ निजम कुछ नही है इसमे जिसजिस कालमे धरम जो संतोकर सेवित आचारजुनित तिसकी हानी हुई॥ तिसीतिसीकालमे तातकाल मेअपनेआप से प्रगट होता है मूरतधारकर तिसके अनुकूल जैसे माता पिता पुत्र को जिसकाल मे कलेश होइ उसी वकत सरब कारज तजागा कर धावती है जैसे गाउ बालबतस की बानी को कानकर सुन पसारइ कर हुंकार करती हुई दौड़तीहै ॥तदवत॥ यथागासां ई जू॥ धावतधेनु लवाइपनाइ जजों बालक बोलन कानकिएते ॥ तैसे तातकाल हीं महाराज गरुड़धंद बिभूती का तिआग कर धाइकर धरम बिरुध मंत

मूल ॥ निकामंबिभूतेसमसतुलसरूपे ॥
कामना से रहित है बिभूती संपति जिसकी परिपूरन काम होने ते जिस किसी इंद्रादि के पास जो वसतू न होइ तिसके प्रापती की इछा होतीहै ॥ और वाहिगुरू तो परिपूरन काम है कईकोट ब्रिंद कामधेनु का पती इसी ते निकाम बिभूतीहै और सभ तिसीके रूप हैं ॥ १ ॥ किंवा ॥ निकामं बिभूते नि मानुखज तदोपलखज त देवदैत तिन सभको कामना होइ बिभूती जिसकी की सो कहीऐ निकामंबिभूते ॥ २ ॥ किंवा ॥ तिसकी जो विभूतीहै सो निकामहै ॥विभूती किआ भकुजन धूह प्रह लादादिक सनकादिक समसतुल सरूपे॥जो समान है नीचजाति सनाति अजाति तिनमे भी तुलज परिपूर न है रूप अबिनाशी जिसका ॥ ३ ॥ किंवा ॥ हे विभू हे बजापक परिपूरन ब्रहम निकामं समसतुल सरूपे किआ नर मानुखजादि कामना करहे हैं जिसकी प्रापतीकी ऐसा एकरस परिपूरन सजातीय बिजाती य सगत भेद से रहित है ॥ ४ ॥ किंवा ॥ हे विभूतेस निकामं समसतुल सरूपे ॥ निकामं किआ पुरखों कर कामनीय है मसतुलसरूपे मसनाम सजाही का है अरथात जैसे सरब अखजर संसकृित प्राकृितभाखादि रूप अनंत तरह के जो है सो तिन सभमे मस सजाही

तुलज एकरस परिपूरन है सो कहीऐ समसतुल सरू पे ॥ ५ ॥ खास बीज मे निकामॅबिभूते पाठ है ॥ मूल
कुकरमंपूणासीसुधरमंबिभूते ॥ १९७ ॥
कु करम किआ कुतसित करम तिनके करता जो नास तिक आदि धरम बिरुध तिनके प्रकरख कर नास क रता है अरु इसी ते हे भगवन सुधरमं ॥ बिभूते सुसू धरम रूपा है बिभूती तेरी ॥ सुधरम बिभूती किआ सुसू परम सुंदर सरबको प्रिय सौमय मूरति धरम के करता संत धूह प्रहलादादिक अर इनकर कीआ जो सुसू धरम है बेद बिहित जनज यह सरब बिभूती है तेरी ॥ निगम कुछ नही है इसमे जिसजिस काल मे धरम जो संतोकर सेवित आचारजुनित तिसकी हानी हुई ॥ तिसीतिसीकालमे तातकाल मेअपनेआप से प्रगट होता है मूरतधारकर तिसके अनुकूल जैसे माता पिता पुतू को जिसकाल मे कलेश होइ उसी वकत सरब कारज तजागा कर धावती है जैसे गऊ बालबतस की बानी को कानकर सुन पुसमुहि कर हुंकार करती हुई दौड़तीहै ॥तदवत॥ यथागुसा ई जू ॥ धावतधेनु लवाइपनाइ जजों बालक बोलन कानकिएते ॥ तैसे तातकाल हीं महारासरहुड़दि बिभूती का तिआग कर धाइकर धरम

ਭਗਤ ਪ੍ਰਤਿ ਪੱਛ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਤਿਸਕੀ ਰਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਤੇ ਸੁਧਰਮੰ ਬਿਭੂਤੇ॥ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਇਸਪਖਜ ਮੇ ਅਨੰਤ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਅਪੇਖਜਤ ਹੈਂ ਐਸੇ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕੁ ਭੂਮੀ ਮੇ ਕਰਮੰਪ੍ਰਾਣਾਸੀ ਕਿਆ ਕਰਮੰਪ੍ਆਸੀ ਕਿਆ ਕਰਮੋ ਕੇ ਕਰਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਲ ਹੈ ਤੁਝ ਕਾ ॥ਔਰ ਇਸੀ ਤੇ ਸੁਧ ਰਮੰ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ਸੁੱਧਕਿਆਨਿਸਕਲੰਕ (ਰਮੰ) ਕਿਆ ਰਮਣੀਕ ਪਰਮਸੁੰਦਰਹੈਬਿਭੂਤੀਜਿਸਕੀ ਸੋਕਹੀਐਕੁਕਰਮੰਪ੍ਰਾਣਾਸੀਸੁਧਰਮੰ ਬਿਭੂਤੇ॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਕੁਪ੍ਰਿਥ ਵੀਮੇਕਰਮੰਪ੍ਰਾਣਅਸੀਅਸੀਕਜ਼ਾਪਰਬ੍ਰਹਮਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਸਤੇ ਮਾਤਲੋਕਭੂਮੀਮੇਂਮੁਮੁਖਜੂਰੂਪ ਨਿਸਕਾਮਕਰਮ ਯਗਜ਼ਾਦਿਸ ਤਜ਼ਾਰੂਸੇਵਨਾਦਿਕ ਪ੍ਰਨਕੌਂਜੋਕਰਰਹਾਹੋਇ ਸੀਤੇ ਸੁਧਰਮਕ ਲੰਕਸ਼ੇਰਹਿਤ (ਰਮੰ) ਕਜ਼ਾਰਮਣੀਕਹੈਦੈਵੀਸੰਪਦਰੂਪਾਬਿਭੂਤੀਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹਿਐ ਕੁਕਰਮੰਪ੍ਰਾਣਾਸੀ ਸੁਧਰਮੰ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹੇ ਸੁਧਰਮੰ ਭਗਵਤੀ ਕੁਕਰਮੰ ਕਜ਼ਾ ਦੁਕ੍ਰਿਤੀਦੁਸਟ ਦੈਤੋਂਕੇ ਨਾਸਕਾਹੈ ਕਰਮ ਜਿਸਕਾ। ਕੁਕਰਮੱਪ੍ਰਾਣਾਸੀ ਸੁਧਰਮੱਬਿਭੂਤੇ ਖਾਸਬੀੜਕਾ ਪਾਠਹੈ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਦਾਸੱਚਿਦਾਨੰਦਸਤ੍ਰੂਪ੍ਰਾਣਾਸੀ ॥ ਟੀਕਾ

ਸਦਾਸਕਜ਼ਾ ਸਹਿਤ ਦਾਸਕੇ ਚਿਦਾਨੰਦਸੋਪਰਮਾਤਮਾਹੈ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਨਾਸਕ ॥ ੧ ॥ ਵਾ ॥ ਸਦਾਕਜ਼ਾ ਸਰਬਦਾ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਬੱਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੇ ਆਦਿਮੱਧ ਅੰਤਮੇ ਸਚਿਦਾਨੰਦਸਤਚਿਤ

ਅਨੰਦਰੂਪਹੈ ਜਿਸਕਾ ਸਤ ਕਜ਼ਾਤ੍ਰੈਕਾਲਬਾਧਰਹਿਤਸਫੁਰਨ ਸ੍ਵਭਾਵ॥ਚਿਤ ਚੈਤਨਜ਼ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾਤਮਕ ਜਫਤਾਰਹਿਤ ਅਨੰਦਸੁਖ ਸਰੂਪ ਅਸਤੀਭਾਂਤਿ ਪ੍ਰਿਅਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਾਚੀਟੀ ਪ੍ਯੰਤ॥ਪੈਂਤੀਸਾਖਜਰੀ ਮੇ ਯਥਾ ॥ ਹਸਤੀਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣਲੌਆਦੰ । ਏਕਅਖੰਡਿਤ ਬਸੈਅਨਾਦੰ । ਸੁਖਮਨੀਜੀਕੇਅੰਤਮੇ । ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਪਰਬਤ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ। ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈਂ ਸੋ ਸ਼ਤਜ਼ਾਦਿ ਬਿਸੇਖਨ ਬਿਸੇਖਜਰੂਪਹੀ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਚੰਦਨ ਸੀਤਸੁਰੀਧੀਕਟੁ ਰੂਪ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸ਼ਤ੍ਰੂਪ੍ਰਾਣਾਸੀ ਯਦ੍ਯਪਿ ਐਸੇ ਪੂਰਬੋਕਤ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿਸਸ਼ਟ ਹੈ ਤਥਾਪਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਭਕਤਵਤਸਲ ਸ਼ਤ੍ਰੂਪ੍ਰਾਣਾਸੀਸ਼ਤ੍ਰੂਨਾਸਕਰਤਾਹੈ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਸੋ ਨਿਜਸ਼ਤ੍ਰੁਤਿਸਕਾ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲਾਚਰਿਤਾਤੋ ਕੋਊਹੈਨਹੀਂ ਸੰਤਜਨਦੁਖਦਾਤਾ ਸੋ ਦੁਸਟਦੁਰਬੁਧੀਤੇਬਿਨ॥ਧਿਸਟਬੁਧੀ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸਵਤ ॥ ਯਥਾ ॥ ਬੇਨਤੀ ॥ ਚੌਃ ॥ ਸੰਤਨਦੁਖਧਾਏਤੇ ਦੁਖੀ ॥ ਸੁਖਪਾਏ ਸਾਧਨਕੇ ਸੁਖੀ । ਏਕਏਕਕੀ ਪੀਰਪਛਾਨੈ । ਘਟਘਟ ਕੇ ਪਟਪਟਕੀ ਜਾਨੈ। ਸੋਅਰਥ ਘਟਘਟਕੇ ਕਜ਼ਾ ਏਕਘਟ ਦੁਸਟਰਿਦਾ ਦੂਜ਼ਾਭਕ੍ਤ ਰਿਦਾ ਪਟਨ੍ਹਾਮ ਸੀਘ੍ਰ ਅਰਥਾਤ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀਜਾਨਕਰ ਰਖਜ਼ਾ ਕ੍ਰਤਾਹੈ ਤ੍ਰੁਹੀ ਹੀਬਿਦਜ਼ਮਾਨ ਹੋਨੇਤੇ॥

ਮੂਲ॥ ਕਰੀਮੂਲਕੁਨਿੰਦਾਸਮਸਤੁਲਨਿਵਾਸੀ ॥

ਜਿਨੋਨੇ ਮੂਲਕਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਅਰਥਾਤਜੋ ਸਰਬਨਿੰਦਕ ਹੈਂ ਤਿਨੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਸ਼ੁਤਲ ਨਿਵਾਸੀਕੇ ਹੋ[illegible]

ਬਨਤ੍ਰਿਨ ਪਰਬਤਮੇ ਪੂਰਨ ਹੈਂ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਤੌਭੀਨਿੰਦਕ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਅਤੀਦੂਰ ਹੈ ਕਜੋਂਕਿ ॥ ਖਲਕਤ ਖ਼ਾਲਕ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਖਲਕਖ਼ਾਲਕਰੂਪ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਫ਼ਰੀਦਾ॥ਖਾਲਕਖਲਕ ਮੈ ਖਲਕ ਬਸੈ ਰਬਮਾਹਿ। ਮੰਦਾ ਕਿਸਨੂ ਆਖਿਐ ਜਾਤਿ ਸਬਿਨਕੋਈ ਨਾਹਿ। ਔਰ ਖਾਲਕ ਖਲਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਰਬ ਖਿਲਕਤਕੀ ਨਿੰਦਾਤਿਰਸਕਾਰ ਕਿਆ ਤਿਸਨੇ ਖਾਲਕ ਕਾਹੀ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਆ॥ਸੋ ਇਸੀਤੇ ਅਤੀਦੂਰਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਪਸੰਦਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜਿਨੌਨੇ ਬੈਰਾਗਪੂਰਬਕ ਮੁਲਕਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰੀਹੈ ॥ ਮੁਲਕਕਰਕੇ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਮੁਲਕ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਨਨੇ ਚਾਰਦਸਭੁਵਨ ਕੇ ਤਿਨੌਂਕੀ ਤੁਛਨਾਸੀ ਪ੍ਰਣਾਮੀ ਜਾਨਕਰ ਜਿਨ ਮੰਹਾਤਮੋ ਨੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰੀ ਹੈ ਕਜਾ ਪਦਾਰਥੋਂਕਾ ਤਜਾਗ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਨਉਦਾਰਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕ੍ਰਿਤਗਜ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਮਸਤੁਲਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਸੁਤਲਨਿਵਾਸੀ ਕੇ ਤੁਲਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਲ ਮਹਾਰਾਜਕੇ ਤੁਲਜਤੇ ਪੁਰੁਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕੇ ਭਗਤ ਪਿਆਰੇਹੈਂ ਔਸੇ ਭੀ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿਸਖੀਕਾ ਮਰਾਤਬਾ ਬੁਲੰਦਹੈ॥ਔਰਯਹ ਮੰਤ੍ਰਬਿਧਿਸੋ ਸੇਵਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਸਰਬ ਰਾਜਪਦਵੀ ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰੀ(ਮੁਲ)ਕੁਨਿੰਦਾ ਕਜਾਕਿਜੋ ਕਰੀ ਨਾਮ ਹਸਤੀ ਤਿਸਕਾਮੁਲ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਰੀਕਾ ਮੋਲ ਕਜਾਕਿ ਕਰੀਕੀ ਭਕ੍ਰੀ ਕੀਮਤਿ ਵਾ ਕਰੀਕੇ ਮੋਖਜ ਕਰਤਾ ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਕੀਮਤਿ ਕਜਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁਤਾ ਜੋ ਜਾਨਤਾ

ਹੈ॥ ਵੋਹ ਸੁਤਲ ਨਿਵਾਸੀ ਬਲੀਕੇ ਤੁਲਹੋਤਾ ਹੈ ਭਕਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ॥ ਵਾ॥ ਸੁਤਲ ਨਿਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਨ-ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਕਰੀਮੁਲਕਕਜਾ ਮੁਲਕਕੇਕਰੀ ਤੇ ਕੌਨ ਪ੍ਰਜਾਸੇ ਕਰਲੇਨੇ ਵਾਲੇਕਰ ਕਯਾ ਹਾਲਾਦੰਡ ਮਾ ਮਿਲਾ ਦੁਖ ਪੂਰਬਕ ਰਇਅਤਕੇ ਛੀਲਨੈਵਾਰੇ ਤਿਨਕੀ ਜਿ ਸਰਾਜਾਨੇ ਨਿੰਦਾਕਰੀ ਹੈ ਯੁਧਿਸ਼ਠਿਰਵਤ ॥ ਯੁਧਿਸ਼ਠਿਰ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਜਾਕੇਕਰਸੋ ਯਗਨਹੀਂ ਕਿਆਥਾ ਅਰਥਾਤ ਔਸੇ ਰਾਜਾਦਿ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਜੋ ਤਿਸਕੀ ਸ਼ਰਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏਹੈਂ ਤੇਸੁ ਤਲਨਿਵਾਸੀ ਬਲੀ ॥ ਵਾ ॥ਬਾਵਨਕੇਤੁਲਜਹੈਂ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਜੋ ਦਾਸਹੈਂ ਤਿਨਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂਹੈਂ ਕਦਾਚਿਤ ਅਨਜਥਾ ਭੀ ਕਰੈ ਤਉਭੀ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਹੈਂ ॥ ਯਥਾ ਰਾਮਾਯਣੇ ॥ ਰਹਿਤਨਪ੍ਰਭੁਚਿ ਤਚੂਕਕਿਏਕੀ। ਕਰਤ ਸੁਰਤ ਸੌਬਾਰਹਿ ਏਕੀ। ਜਿਹਅਘ ਹਤਜੋਬਜਾਧਇਵਬਾਲੀ। ਸੁਇਸੁਕੰਠਫਿਰਕੀਨ ਕੁਚਾਲੀ। ਸੁਇਕਰਤੂਤ ਬਿਭੀਖਨਕੇਰੀ। ਸਪਨੇਹੁਰਾਮ ਰਿਦੈਨਹੀਹੇਰੀ। ਇਹਾਂਭੀਅਨੰਤ ਅਪੇਖਜਤਹੈਂ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ॥ਪ੍ਰਤੁਤਜੋ ਦੁਸ਼ਨ ਕੇਦਰਸਨਕਰਤਾਹੈਤਿਨਕੇਭੀਪਾਪਖਿਮਾਧਨਕਰਤੇਹੈਂ॥ ਯਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇਤਿਲੰਗਰਾਗੇ ॥ਗੁਨਹਉਸਕੇਸੁਕਲਮੂ॥ਫੁਤੇਰੇ ਜਨਦੇਖਹਿ ਦੀਦਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਜੀਉ ਕਹੈ ਉਨਾਕੇ ਜਮਕੀ ਤਲਬਨ ਹੋਈ। ਜੋ ਭਗਤੋਂਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਪਾਪ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ਅਰ ਮੈਤੋਂਕੇ ਪਾਪਨੀ ਕਜਾਬਾਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕੈਮੁਤਕਨਜਾਨੈ ਵਾਸੁਤਵ ਤੇ ਸਮਤੁਲਨਿ

ਵਾਸੀਹੈ॥ਕੜਾ ਬ੍ਰਹਮਾਤ੍ਰਿਣਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬਮੇ ਪੂਰਨਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸਉਰੀ ਪ੍ਰਭਾ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜਲਮੇ ਅਰੁਚਮਾਰਕੁੰਡਮੇਤੁਲਜ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਬਿੰਬਿਤ ਹੈ॥ ਯਥਾ॥ ਹਰਿਰਾਇਕਹੈਂ ਹਰਿਹੀ ਹਰਹੈਂ ਹਮਹੋ ਹਿਤਹੋਹਿ ਉਪਾਸਕਰੇ। ਹਰਿਅੰਤਰਹੈ ਹਰਿਬਾਹਰਹੈ ਹਰਿ ਠੌਰਹਿ ਠੌਰਪ੍ਰਕਾਸਿਤਰੇ॥ ਪੁਨਾ॥ ਅਕਾਸ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕੁੰਭਮੇਂ ਤੈਸੇ ਕੰਚਨ ਕੁੰਭਮੇ ਸਮਾਨ ਪਰਿਪੂਰਨ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀ ਪਰਿਪੂਰਣ ਹੈਂ॥ ਯਥਾ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਅਲ ਗੋਜੋਇਮਧੂਕਛੋਸਾਰੰਗਪਾਣ ਸਬਾਇ॥ ਪੁਨਾ॥ਆਪੇ ਆਪ ਆਪ ਪ੍ਰਭੁਸੋਇ। ਤਿਸਬਿਨ ਦੂਸਰ ਹੋਆਨ ਹੋਇ। ਸਤਸਤ ਸਤ ਪ੍ਰਭੁਸੋਇ॥ ਪੁਨਾ॥ ਗਭਸਮਾਣੀਜੋਤਜਿਉਜਲ ਘਟਾਂ ਊਚੰਦ੍ਰਮਾ। ਐਸੇ ਭੇਦਰਹਿਤ ਪਰਿਪੂਰਨਹੈ ਸਰਬਐਖਧੀਮੇ ਏਕਰ ਸਵਤ ਸਰਬ ਬਨਸਪਤੀਪੁਸ਼ਪੋਂ ਮੇ ਅਨਸੂਤ ਗੰਧ ਵਤ ਦੁਗਧਘ੍ਰਿਤਵਤਕਾਸ੍ਮਾਗਨਿਵਤ॥

ਮੂਲ ॥ ਅਜਾਇਬਬਿਭੂਤੇਗਜਾਇਬਗਨੀਮੇ

ਆਸਚਰਯਰੂਪ ਹੈ ਬਿਭੂਤੀ ਜਿਸਕੀ ਸਮੁਦ੍ ਹਿਮਾਲਜ਼ ਕੰਚਨ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਬਿਰੋਚਨ ਬਲੀ ਨਾਰਦਾਦਿ ॥੧ ਕਿੰਵਾ॥ਐਸ਼ੁਰਯ ਖਟਰੂਪ ਔਰ ਗਜਾਇਬਗਨੀਮੇ ਗਜਬਕਾ ਜਮਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਬਹੁਤ ਗੁਸਾਗੁਜਰਤਾ ਹੈ ਗ਼ਨੀਮੋਧੈ। ਜੋ ਗਨੀਮ ਹੈਂ ਤਿਨਪਰ ਗਜਬ ਗੁਜ਼ਾਰਤਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗ਼ਰੀਬਪਰਸਤਸ਼ ਹੈ ਸੁਖਮਨੀਯਥਾ॥ ਸੁਖੀਬਸੈ ਮਸਕੀਨਿਆ ਆਪਨਿਵਾਰਤ

ਲੋ। ਬਡੇਬਡੇ ਹੰਕਾਰੀਆਨਾਨਕ ਗਰਬਗਲੇ॥ ੨ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅਜਾਇਬਬਿਭੂਤੇ ਗਜਾਇਬਗਨੀਮੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕਲਗ਼ੀਧਰਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ (ਮੇ) ਕੜਾ ਮੁਝਕਾ ਗਨੀ ਸ਼ਾਹਨਸ਼ਾਹ ਸਚਾਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ ਪ੍ਰਤਿਲੈਮਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਗਜਾਇਬ ਕੜਾ ਗਜਆਇਬਅਰਥਾਤ ਜੈਸੇਗਜੇਂ ਦ੍ਰਵੋਂ ਆਯ ਬਕੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਰਖ਼ਜਕਰੂਪ ॥ ਵਾ ॥ ਜੈਸੇ ਜਰਾਸਿੰਧ ਸੇ ਰਾਜੋਂਕੇ ਮੋਖ਼ਜਨਮਿਤ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘਪ੍ਰਹਲਾਦ ਵਤਬਿਭੂ(ਤੇ)ਕੜਾ ਕਿਹੈਤੋਯਦਜਪਿਵਿਭੂ ਪਰਿਪੂਰਣਨਿਰਗੁਣਰੂਪ ਈਸ਼ੂਰ ॥ ਵਾ ॥ ਪਰਿਪੂਰਣ ਭੀ ਹੈਂ ਤੌਭੀਭਕੁਵਛਲ ਨਿਰਗੁਨ ਤੇ ਸਗੁਨ ਰੂਪਹੋਕਰ ਆਜ ਆਜਹੀਆਯਬ ਕੜਾ ਆਜਹੀ ਆਤਾਹੈ ਜੋ ਕੋਊ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੋਇ ਤਬ ॥ ਫ਼ਰੀਦਜੀ ਯਥਾ ॥ ਆਜ ਮਿਲਾਵਾ ਸ਼ੇਖਫਰੀਦਾਟਾਕਮ ਕੂਜਾੜਿਆਂ ॥ ਮਨੋਮਚਿੰਦੜਿਆ ॥ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੂ ਯਥਾ ॥ ਬੇਢੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਜੂਰੀਮਾਰੈ ਜੇਕੋ ਉਛਾਨਛ ਵਾਵੈਹੋ ॥ਲੋਕ ਕੁਟੰਬ ਸਬ ਹੀ ਤੇ ਤੋੜੈਤਉ ਆਪਨ ਬੇਢੀ ਆਵੈ ਹੋ ॥

॥ ਚਰੀਯੰਕਰੀਯੰਕਰੀਮੁਲ ਰਹੀਮੇ॥ ੧੯੮ ॥

ਹਰੀ ਹੈ ਸਰਬ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਕਰੀਯੰ ਕੁਰਤਾ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਕਿੰਵਾ ॥ ਹਰੀਅੰ ਕਰੀਅੰ ਸਰਬ ਪੁਕਾਰ ਸੂਕੇ ਹਰੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਥਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਸੂਕੇ ਹਰੇ ਕਿਏ ਖਿਨ ਮਾਹਿ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਦ੍ਰਿ ਸ਼ੂ ਸੰਚ ਜੀਵਾਇ॥ ਯਥਾਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਿਤ੍ ਦਰਪਣਗ੍ਰੰਥੇਕੁਰੁ ਖੰਡ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਤੁਧੇ॥ ਜਿਸ ਅੰਸੰਯੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਕੋ ਰਾ

रिआई दी गई ओर स्री गुरु अमर जी गोंदवालजी मेरहे ओर बासर की से घर के लोक सब आए तों स्री गुरु अमर जी खडूर जी दरसन के वासते आए ॥ तहां ॥ चौः ॥ बंदे गुरु के गुरु पद आना ॥ बोले सतसंध भगवा ना॥ पुरुखापुत्रकितेकतुमारे॥ दूही सुता बिबाहीबारे॥ १॥ ॥ दूसुत हूतुहि मम बरदाना॥ सुन बोले स्री अमर अमा ना ॥ सूकी लकरी सम तन मेरा॥ सुतसंजोग न सुख द सुहेरा ॥२॥हरो करीर होइ यहनीके ॥ हूरेहोहुतुमतात अलीके ॥ मुहि गुरिआई जब गुर दीनी ॥ पूछजो तात किते हित भीनी ॥३॥ मै तब अपन बिरंतबताव॥तात तात काल हिदै पावा ॥ तै सिअतव दै सुत सुखदाई ॥ हूै है हम देखत गुन गाई ॥ ४ ॥ सो स्री मोहरी मोहन जी जनम लेते भए इक दिन मे बडे मोहरी जी पहिले जनमे मोहन जी पीछे जनमे॥अरु गुरु अंगद जी से ब रदान को प्पत भए ॥ इतिपुना॥जिंदगीनामह ॥ सब ज़मेंसाजंद होबेखुसूरा॥बोइमेबखसिंदहरबेमुसकरा ॥ ३ ॥ किंवा ॥ समापि मे लॅजा औक्रिसू यह बीज मंत् म हाराज ने रखा है यह स्री जापजी का बीज मंत् है॥करी मुल(कु निंदा) करीमुलबखसिस कुनिंदा करने वाला है ॥ वाहिगुरु रहम कुनिंदा रहीम दाताहै पतित पाव न ॥किंवा॥ पारथना गींथके अंतमेस्री कलगीधर जू की

करीमुल रही (मे) अरबात होकरीमुल (मे) कजा मुइकी रही कजा लॅजा रही है तुइसे तैने राखी है ॥ प्रीतव॥ ४ ॥ वा ॥ रही कजा निभी पूरन भई यथा मारू मे सेव क कीओ उडक निबही प्रीत ॥ ५ ॥

मूल॥ चॅत् चॅक् वरती चॅत् चॅक् भुरातें॥ टीः चत् कजा चार कुंट में जिस वाहिगुरु का चॅक् चॅक्व रती कजा प्रिथिवि हो रहा है सो चक्र आगजा रूप॥ किंवा ॥ सुदरशन चक्र साधजात का ल रूप॥ किंवा ॥ कामादि चक्र सैतोखादिव चक्र नाम सैबूह का है॥ किंवा ॥ सचि दा नंद रूप चक्र बरत रहा है यथा ॥ स्री गुरु गींथ ॥ चार कुंट चउ दह भुवन सगल बिआपतिराम नान क उनन देखिऐ पूरन तांके काम॥इति किंवा चॅत् कजा चतुर चॅक् वरती महाराज है इसी ते चॅत् चॅक् भु गते चार कुंट रूपका भोगज भोगता है॥

मूल ॥सुयंभव सुभं सरबदासरबजगते॥ सुयंभव सुभं सुयं भव कजा कि सुहे प्रकाशहै सूरज अगिनी आदिकों का प्रकाशक है यथा स्री गुरुगींथ॥ जा कै चांद ने सरब मै चादना होइ॥ इति॥सुभंमोखज रूप सरबदा सरब जगते जिसते सरब प्रकाश का प्रका शक है॥ इसी ते सरबदा सरब जुगादि सुद्ध रूप

ਸਰਬ ਕਾਲ ਭੂਤ ਵਿਖਜ਼ਤ ਬਰਤਮਾਨ ਮੇ ਆਦਿਮਧਜ਼ ਅਵਸਾਨ ਮੇ ਸਰਬ ਜੁਗਤੇ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੁਗਤ ਕਜ਼ਾ ਜੁੜ ਰਹਾਹੈ ਜੋ ਪਰੰਤੂ ਜੁਗਤਕਾ ਸ੍ਰਵਤ ਨਹੀਂ ਜੁੜ ਰਹਾ ਹੈਕਿੰਤੁ ਰਜੁਸਰਪਵਤ ਕੰਚਨਭੂਖਨ ਵਤ ਸੁਕ੍ਰਿ ਰਜਤ ਵਤ ਕਿੰਵਾ ਪੁਮਪ ਗੰਧਵਤ ਤੰਤੂ ਪਟਵਤ ਜੁਗਤ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਜੁਗਤਿ ਹੈ ਜੁ ਕਹਿਏ ਜੋ ਗਤ ਕਹੀਏ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸ੍ਰਯੰਭਵ ਇਸ ਮਹਾ ਬਾਕਜ਼ ਕਰ ਬਿਸ਼ੇਖ ਸ਼ਿਖਜੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਤੂੰ ਸ੍ਰਯੰਭਵ ਸ੍ਰਯੰ ਕਜ਼ਾ ਆਪਭਵ ਕਜ਼ਾਹੈ ਭਵ ਕ੍ਰਿਆ ਹੈ ਲੋਟ ਲਕਾਰ ਕੇ ਮਧਜ਼ਮ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਏਕ ਬਚਨ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਹੈ॥ ਸੁਭੰ ਜੈਸੇ ਹੋਇ ਤੈਸੇ ਹੇ ਪੁਰੁਖ ਤੂੰ ਸ੍ਰਯੰ ਸ੍ਰਤੈ ਸ਼ਿਧ ਰੂਪ ਭਵ ਕਜ਼ਾ ਹੋ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਜਾਨ ਕਰ॥ਕਿੰਵਾ॥ ਆਸੀਰਬਾਦਹੈ ਸਿਖ ਭਗਤਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ਕਿੰਵਾ ॥ ਭਵ ਨਾਮ ਕਲਜਾਨ ਕਾ ਹੈ ਯਥਾ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸ਼ੰਕਰ ਭਵ ਕਲਜਾਨ ਭਵ ਭਵ ਸੰਸਾਰ ਕਹੰਭ॥ ਭਵ ਸ਼ੁ ਜਨਮ ਜਗਮੈ ਸਫਲ ਜ਼ਬ ਭਜਿਐ ਭਗਵੰਭ॥ ਅਰਥਾਤ ਹੇ ਪੁਰੁਖ ਤੂ ਕਲਜਾਨ ਰੂਪਹੈ॥ ਸ੍ਰਯੰਆਪ ਅਰ ਇਤਰ ਸ੍ਰਨਾਚਾਤੇਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਭਵ ਸ਼ੰਕਰਰੂਪ ਹੈਂ ਆਸੀਰਬਾਦ (ਸੰ) ਸੁਖ ਤਿਸਕਾਂਜੋ ਕਰਤਾ ਹੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਸੰਕਰ ਅਰਥਾਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਸ਼ਿਵਰੂਪਯਥਾ ਸ਼ਿਵਕਨਕੋਸ਼ਿਵਚੁਨਸੁਖ ਦੀਓ॥ ਸ਼ਤ੍ਰੁਨਕੋ ਪਲ ਸੈ ਬਧਕੀਓ॥ਕਿੰਵਾ॥ਸੁਭੰਪਦਕਾਭਿੰਨਾਰਥਕ

ਕਰਨਾ ਹੇ ਪੁਰੁਖ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸੁਭ ਰੂਪ ਹੈ ਅਸੁਭਕਾਕਭੀਤੁਝਕੋ ਲੇਪ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਵਾ(ਸੁ)ਨਾਸੰ ਸੁਚੀਕਾਪਵਿਤ੍ ਕਾ ਬਾਚ ਕ(ਭੰ)ਦੀ ਪਤੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾ ਬਾਚਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤਪਵਨ ਪਾਵਕ ਪਾਨੀ ਭੂਮੀ ਏਸਭਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਰੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕ ਹੈ॥ਹੇ ਪੁਰੁਖ ਤੂੰ ਇਨਕਾ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰਕਰਤਾਅਰੁ(ਭੰ)ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ॥ ਕਿੰਵਾ ਸੁਭ ॥ ਐਸੇ ਛੇਦ ਕਰ ਭਿੰਨ ਪਦ ਕਰ ਕਰ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਸੋ ਕਹਿਏ ਸੁੱਧ (ਭ) ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ (ਮ) ਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੁਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਸ਼ਿਵਹੈ ਤੂੰ ਸ੍ਰਯੰ ਕਹਿਐ ਆਪ ਸਰਬਦਾ ਸਦਾ ਕਜ਼ਾ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਬਰਤਮਾਨ ਮੇ ਉਤਪਤੀ ਇਸਥਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਮੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪ ਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਮੇ ਆਦਿ ਮਧਜ਼ ਅੰਤ ਮੇ ਪ੍ਰਾਤਸਾਯੰ ਮਧਜ਼ਾਨ ਮ ਔਰ ਸੂਖਜ਼ਮ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਾਲ ਮੇ ਸੁੱਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂ ਪ ਆਪ ਤੂ ਹੈ ਜੁਗਤੇ ਕਯਾ ਜੁਗਤ ਹੋਨੇ ਤੇ ਪੰਚਮੀ ਹੇਤੁ ਮੇ ਜਾਨਨੀ॥ਯਥਾ॥ਹੇ ਤੇ ਪੰਚਮੀ ਤ੍ਰਿਤਿਆਚ ਬਕਤਬਜ਼ਾ ਸੋਜੁ ਗਤੀ ਕੌਨ ਹੈ ਆਕਾਸ ਗਤਿ ਮੇਘਰਜਾਦਿ ਰਜੂ ਸਰਪ ਸ਼ੁ ਕ੍ਰੀ ਰਜਤ ਆਕਾਸ ਜੈਸੇ ਸੁੱਧ ਅਸੰਗ ਅਛੇਦਜ਼ ਵਜ਼ਾਪਕ ਸਰਬ ਕਾ ਆਧਾਰ ਅਤੀ ਸੂਖਜ਼ਮਅੰਤਿਸਤ੍ਹੂਲ ਹੈ ਅਰੁਧਾਰੰ ਕ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਸੰਗਭਯ ਸੀਤਾਦਿਕਾ ਨਾਸ਼ਕ ਅਰੁ ਧੂ ਰਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੇ ਪੁਰੁਖ ਤੂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰੱਜੂ ਸਰਪਮਾਲਾ ਬ੍ਰਿਖਜ਼ ਜੜਾਦਿ ਕਲਪਨਾ ਕਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਸ਼ੁਕਤੀ ਚਜਿਤਾਦਿ ਕ ਲਪਨਾ ਕਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਰੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਹੈ ਤੈਸੇ ਹੇ ਪੁਰੁਖ

ਭੂੰ ਸਰਬ ਕਾ ਅਧਾਰ ਅਰੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਅਰੁ ਅਸੰਗ ਹੈ ਸੋਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦੀਨਾਨਾਥਪੂਰਨਕੈਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕਰ ਤਿਸੀ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਰੁਖ॥

ਮੂਲ ॥ ਦੁਕਾਲੰ ਪ੍ਰਣਾਸੀ ਦਯਾਲੰ ਸਰੂਪੇ ॥

ਦਾਸੋ ਕਾ ਦੁਕਾਲ ਕਜਾਕਿ ਜੋ ਦੋਕਾਲ ਹੈਂ ਜਨਮ ਮਰਣਾਤ ਮਕ ਤਿਨਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੋ ਕਹਿਐ ਦੁਕਾਲੰ ਪ੍ਰਣਾ ਸੀ ਇਸੀ ਤੇ ਦਯਾਲੁ ਹੈ ਸਰੂਪ ਜਿਸਕ॥ਕਿੰਵਾ॥ਦੁਹ ਕਾਲ ਦੁਹ ਕਹਿਏ ਦੁਸਤਰ ਜੋ ਕਾਲਹੈ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਣਾਸ ਕਜਾਪ੍ਰਕ ਰਖ ਕਰਨਾ ਸਕਰਤਾ ਹੈ॥ਜੈਸੇਪੁਨਾਪ੍ਰਪਤੀਨਹੋਇ ਅਰਥਾਤ ਆਪ ਮੇਂ ਲੀਨ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੋਨੇ ਤੇ ਜੈਸੇ॥ ਹਰਿਹਰਿ ਜਨ ਦੋਊ ਏਕ ਹੈਂ ਬਿਬਬਿਚਾਰ ਕਛੁਨਾ ਹਿ॥ ਜਲਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗਜਜੋਂ ਜਲਹੀਬਿਖੈ ਸਮਾਹਿ॥ ਪੁਨਾ॥ ਹਰਿਜਨ ਹਰਿਸੰਗ ਮਿਲਤ ਹੈ ਸੁਨਤਪ੍ਰੇਮ ਕੀਗਾਥ॥ ਜਜੋਡਾਰਜੋ ਮਿਲਜਾਤ ਹੈ ਨੀਰ ਨੀਰ ਕੇ ਸਾਥ॥ ਇਸੀਤੇ ਦਜਾਲੰਸਰੂਪੇ ਕਿਆ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੈ॥ ॥ ਮੂਲ ॥

॥ਸਦਾਅੰਗਸੰਗੇ ਅਭੰਗੀ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ੧੯੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਕਲਿਕਲੰਕ ਨਾਸ ਕਲਗੀਧਰ ਜੂ ਅਪਨਾ ਅਨੁਭਵ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੰਪੂਰਨ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਨਾ ਰੂਪਜਾਨਕਰ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਕਿ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਹੈ

ਬਾਰੰਬਾਰ ਤੁਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਢ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅਧਜਾਰੋਪ ਅਪਵਾਦੋਕਰ ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਰੂਪਕਰਕੇ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਔਰ ਤੁਮਾਰੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਕੇ ਸਦਾ ਅੰਗਸੰਗੇ ਸਰਬਦਾ ਸਰਬ ਕਾਲ ਸ਼ਰਬਦੇਸ ਮੇ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੈ ॥ ਅੰਗ ਦੇਹ ਤਿਸਕੇਸੰਗਹੀ ਹੈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਅੰਗਸੰਗ ਜੈਸੇ ਅੰਗ ਅਵੈਵ ਅੰਗੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਗ ਹੈਂ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੈ ਤਦਵਤ॥ ਯਥਾ ਸੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥ ਜਲਤਰੰਗਅਰੁਫੇਨਬੁਦਬੁਦਾਜਲਤੇਭਿੰਨਨਹੋਈ ॥ ਕਿੰਵਾ ॥ ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਅੰਗ ਕਿਆ ਹੇ ਸੰਮਯ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਗੇ ਕਜਾ ਸੰਗੇਯ ਹੈ॥ਯਕਾਰ ਕਾ ਅਭਾਵ ਅਰਥ ਪ੍ਰਯੋਗਕਰ ਹੈ॥ ਸੋ ਗਜਾਤਬਜ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਬਿਹਾਯਕਰ ਜੈਸੇ॥ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਭਈ ਪਰਾਪਤ ਮਾਖਨੁ ਦੇਹੁਰਿਆ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਨ ਕੀ ਯਹ ਤੇਰੀ ਬਰਿਆ ॥ ਅਉਰਕਾਜ ਤੇਰੇ ਕਿਤੈ ਨ ਕਾਮ॥ ਮਿਲ ਸਾਧਸੰ ਗਤਿ ਭਜ ਕੇਵਲਨਾਮ॥ ੧ ॥ ਸਰੰਜਾਮ ਲਾਗ ਭਉਜਲ ਤਰਨਕੈ ॥ ਜਨਮ ਬਿਰਥਾ ਜਾਤ ਰੰਗਮਾਇਆ ਕੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ॥ ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਧਰਮ ਨ ਕਮਾਇਆ॥ ਸੇਵਾ ਸਾਧ ਨ ਜਾਨਿਆ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥ ੨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਮਨੀ ਚ ਕਰੰਮ॥ ਸਰਨਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਸਰਮਾ ॥ ੩ ॥ ਜਪ ਤਾਦਿ ਸੰਜਮ ਨਿਯਮ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਚ ਹੀਏ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ॥ ਸੋ

ਸੰਗ ਪੂਰਬਕ ॥ ਸੋ ਸਤਿਸੰਗ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਅਭੰਰੀ ਬਿਭੂਤੇ ਅਭੰਗ ਨਾਸਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਬਿਭੂਤੀ ਜਿਸਕੀ ਜੋ ਤਿਸਕਾ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਤਿਸੀ ਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ॥ ਜਿਨ ਜਾਤਾ ਸੋ ਤਿਸੀ ਜੇਹਾ ॥ ਅਤਿਨਿਰਮਾਇਲਸੀਝਸਦੇਹਾ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਕਲਿ ਕਲਮਲ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਧਰਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰੁਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ ਪਰਮ ਭਗਤਿ ਵੈਰਾਂਗਜ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾਯਾਂ ਦ੍ਵਾਬਿੰਸਤਮੋ ਛਿੰਦ ਭੁਜੰਗਪ੍ਰਯਾਤ ਵਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਕਰਮਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ਉਤਰ ਪਖਜੇ ਸਪਤਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧੭ ॥ ਇਤਿ ਦ੍ਵਾਬਿੰਸਤਮੋਛਿੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਸਮਾਪਤਹ ॥ ੨੨ ॥ ਪ੍ਰਥਮੋਅੰਸੂ ॥ ੧ ॥ ਅਫਜੂੰ ॥ ੫੩ ॥

ੴ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥

ਅਥ ਪਿੰਗਲ ਜਾਪਜੀ ਕੋਲਿਖਜ਼ਤੇ ॥ ਦੋਹਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਕ੍ਰਿਪਾਬਿਨ ਕੋਊ ਕਾਂਜ ਨਹਿਹੋਯ ॥ ਜਿਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਟਾਖਜ਼ਕਰ ਰਹਜੋ ਕਲਖ ਕੁਲਖੋਯ ॥ ੧ ॥

ਅੰਕ	ਨਾਮ	ਬਰਨ	ਲਘੁ	ਗੁਰੁ
੧	ਹਰਿਧਰ	੮੪	੧੬	੬੮
੨	ਗਿਰਧਰ	੮੫	੧੮	੬੭
੩	ਬਰਧਰ	੮੬	੨੦	੬੬
੪	ਨਰਧਰ	੮੭	੨੨	੬੫
੫	ਕਰਧਰ	੮੮	੨੪	੬੪
੬	ਸਰਧਰ	੮੯	੨੬	੬੩
੭	ਸੁਰਧਰ	੯੦	੨੮	੬੨
੮	ਸਮਧਰ	੯੧	੩੦	੬੧
੯	ਸੁਰਿਧਰ	੯੨	੩੨	੬੦
੧੦	ਸਚਧਰ	੯੩	੩੪	੫੯
੧੧	ਸੁਖਧੇਰ	੯੪	੩੬	੫੮
੧੨	ਸਖਿਧਰ	੯੫	੩੮	੫੭
੧੩	ਸਖਧਰ	੯੬	੪੦	੫੬
੧੪	ਸਮਧਰ	੯੭	੪੨	੫੫
੧੫	ਸਿਨਧਰ	੯੮	੪੪	੫੪
੧੬	ਸਿਲੁਧਰ	੯੯	੪੬	੫੩
੧੭	ਸਿਧੁਧਰ	੧੦੦	੪੮	੫੨

ਅਥ ਪਿੰਗਲ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ
ਕੋ ਜਾਪਜਾਪ ਕੋ ਜਾਨ ॥
ਚਰਿਤ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਚਕ੍ਰ ਧ
ਰ ਚ'ਰੁ ਗੰਬ ਸੁਖ ਦਾਨ
॥੨॥ ਬਿਨ ਲਘੁ ਗੁਰਕੇ
ਗਜ਼ਾਨਕੇ ਪਿੰਗਲਮਾਹਿ
ਅਜਾਨ ॥ ਯਾਤੇਆਨ ਬ
ਖਾਨਤਜ ਪ੍ਰਥਮ ਬਖਾਨ
ਹੁਗਜ਼ਾਨ ॥੩॥ ਸੂਧੀ ਰੇ
ਖਾਲਘੁ ਲਖਹੁ ਬੰਕਗੁ
ਰਹਕੀ ਜਾਨ ॥ ਜਿਤੇ ਛਿ
ਦ ਯਾ ਜਗਤ ਮੈਦ੍ਵੈ ਅਖ
ਰਮੈਆਨ ॥ ੪ ॥ ਆਇ
ਉਸੰਜੋਗੀ ਬਰਨ ਏਚਾ
ਰ ਲਘੁਕੇਰੂਪ ॥ ਮਾਤ੍ਰਾ
ਅਪਰ ਗੁਰੂ ਸਕਲ ਆ
ਦਿਸੰਜੋਗ ਸਰੂਪ ॥ ੫ ॥
ਗੁਰੁਲਘੁਲ ਘਰੁਰਹੋਤ
ਹੈਕਹੁਛੰਦਕੇਬੰਦ ॥ ਕਰੈ
ਪਸੰਦਜੁਤਾਹਿ ਕਬਤੰਨ
ਦੋਸਤਿਹਿਮੰਦ ॥੬॥ ਸੰ

ਖਜਾਸੂਚੀ ਨਸਟ ਪੁਨਹੈ ੫੧ ੫੦ ੧੦੧ ੧੯ ਸੁਧਧਰ
ਉਦਿਸ਼ਟਸੁਜਾਨ ॥ ਮੇਰੁ ੫੦ ੫੨ ੧੦੨ ੧੯ ਸਭਧਰ
ਪਤਾਕਾ ਮਰਕਟੀ ਅਸ਼ ੪੯ ੫੪ ੧੦੩ ੨੦ ਚਰ੍ਹਧਰ
ਟ ਕਰਮਪਹਿਚਾਨ ॥੭ ੪੮ ੫੬ ੧੦੪ ੨੧ ਚਲ੍ਹਧਰ
॥ ਯਾਕੇ ਬਰਨਨ ਕਰਨ ੪੫ ੫੮ ੧੦੫ ੨੨ ਪਰਧਰ
ਤੇ ਬਰਨ ਬਹੁਤ ਬਢਜਾ ੪੪ ੬੦ ੧੦੬ ੨੩ ਪਨਧਰ
ਤ ॥ ਯਾਤੇ ਸੂਖਮਸੇਕਹੋ ੪੩ ੬੨ ੧੦੭ ੨੪ ਪ੍ਭੂਧਰ
ਛੰਦਭੇਦਦ੍ਵੈਸਾਤ ॥ ੮ ॥ ੪੨ ੬੪ ੧੦੮ ੨੫ ਪਤਧਰ
ਹ ਝ ਘ ਨ ਖ ਭ ਧ ੪੧ ੬੬ ੧੦੯ ੨੬ ਭਨੁਧਰ
ਰ ॥ ਆਠਏਦਗਧਬਰ ੪੦ ੬੮ ੧੧੦ ੨੭ ਭਨਧਰ
ਨਕੁਉਭਾਖ ॥ ਪੁਨ ਸਤ੍ ੩੯ ੭੦ ੧੧੧ ੨੮ ਭਿਨਧਰ
ਹਕੋਊ ਕਹਤ ਮੁਨਿਮਤ ੩੮ ੭੨ ੧੧੨ ੨੯ ਭ੍ਰਿਨਧਰ
ਕੋਮਤਿਰਾਖ ॥ ੯ ॥ ਮ ੩੭ ੭੪ ੧੧੩ ੩੦ ਰਿਭੁਧਰ
ਨ ਭ ਯ ਸ ਤ ਜ ਰ ੩੬ ੭੬ ੧੧੪ ੩੧ ਰਭਿਧਰ
ਆਠਗਨਨੀਕੋਫੀਕੋਜਾ ੩੫ ੭੮ ੧੧੫ ੩੨ ਰਵਧਰ
ਨ ॥ ਮਨਭਯ ਸੁਭ ਫਲ ੩੪ ੮੦ ੧੧੬ ੩੩ ਰਠਧਰ
ਦੇਤਹੈਂਸਤਜਰ ਅਤਿ ਦੁ ੩੩ ੮੨ ੧੧੭ ੩੪ ਰਮ ਧਰ
ਖਦਾਨ ॥੧੦॥ ਤ੍ਰਿਗੁਰ ੩੨ ੮੪ ੧੧੮ ੩੫ ਰਨੁਧਰ
ਤ੍ਰਿਲਘੁਗੁਰਆਦਿਲਘੁ ੩੧ ੮੬ ੧੧੯ ੩੬ ਰੁਚਿਧਰ
ਆਦਸੁਮਨ ਭਯਮਾਨ ॥ ੩੦ ੮੮ ੧੨੦ ੩੭ ਰਿਨਧਰ
ਅੰਤਗੁਰੂਲਘੁ ਅੰਤਗੁਰੁ ੨੯ ੯੦ ੧੨੧ ੩੮ ਚਕ੍ਰਧਰ
੨੮ ੯੨ ੧੨੨ ੩੯ ਸਕ੍ਰਧਰ
੨੭ ੯੪ ੧੨੩ ੪੦ ਸਕ੍ਰ ਧਰ
੨੬ ੯੬ ੧੨੪ ੪੧ ਸੰਭਧਰ
੨੫ ੯੮ ੧੨੫ ੪੨ ਮੰਭਧਰ
੨੪ ੧੦੦ ੧੨੬ ੪੩ ਮਿਭਧਰ
੨੩ ੧੦੨ ੧੨੭ ੪੪ ਮਨਧਰ
੨੨ ੧੦੪ ੧੨੮ ੪੫ ਮੁਨਿਧਰ
੨੧ ੧੦੬ ੧੨੯ ੪੬ ਮੌਨਧਰ
੨੦ ੧੦੮ ੧੩੦ ੪੭ ਮਾਨਧਰ
੧੯ ੧੧੦ ੧੩੧ ੪੮ ਮਾਖਧਰ

ਮਧ ਲਘੁ ਸਤ ਜਰ ੧੯ ੧੧੬ ੧੩੪ ੫੧ ਮਤਿ ਧਰ
ਜਾਨ ॥ ੧੧ ॥ ਟਾ ਠਾ ੧੮ ੧੧੮ ੧੩੫ ੫੨ ਮਭਧਰ
ਡਾ ਢਾ ਣਾ ਬਹੁਰਮਤਾਂ ੧੭ ੧੨੦ ੧੩੬ ੫੩ ਮਖਧਰ
ਕੋਗਣਪਾਂਚ ॥ ਇਹਾਂਨ ੧੬ ੧੨੨ ੧੩੭ ੫੪ ਮੁਖਧਰ
ਸੁਭਦ ਅਸੁਭਦਕੁਉਛੰ ੧੫ ੧੨੪ ੧੩੮ ੫੫ ਪਖਧਰ
ਦਰਚਨਹਿਤਬਾਚ।੧੨ ੧੪ ੧੨੬ ੧੩੯ ੫੬ ਪਾਖਧਰ
॥ ਖਟਮਤਾਕੋਟਗਣਗ ੧੩ ੧੨੯ ੧੪੦ ੫੭ ਸਾਖਧਰ
ਣਤ੍ਰਯੋ ਦਸਰੂਪਬਿਚਾਰ ੧੨ ੧੩੨ ੧੪੧ ੫੮ ਭਾਖਧਰ
॥ ਸਰਮਤਾਕੋ ਠ ਗਣ ੧੧ ੧੩੪ ੧੪੨ ੫੯ ਭੁੱਖਧਰ
ਤਿਹ ਆਠ ਰੂਪ ਨਿਰ ੧੦ ੧੩੬ ੧੪੩ ੬੦ ਸੋਖਧਰ
ਧਾਰ ॥ ੧੩ ॥ ਭਗ ੯ ੧੩੮ ੧੪੪ ੬੧ ਮੋਖਧਰ
੮ ੧੪੦ ੧੪੫ ੬੨ ਕੂਖਧਰ
ਣਚਾਰ ਕਲਰੂਪ ਸਰ ਢਗਣਤੀਨ ਕਲਤੀਨ ॥ ਨਗਣ ਦੋ ੭ ੧੪੨ ੧੪੬ ੬੩ ਨੋਖਧਰ
ਇਕਲਭੇਦਦ੍ਵੈਪ੍ਸਤਾਰ ਹੁਤੇਚੀਨ ॥ ੧੪ ॥ ਪ੍ਥਮ ਛਪੈ ਸਤ ੬ ੧੪੪ ੧੪੭ ੬੪ ਯੋਖਧਰ
ਗੁਰੁ ਕਹਯੋ ਤਾ ਕੋ ਸੁਨਹੁ ਬਿਚਾਰ ॥ ਬਿਨਬਬ੍ਹਨਹਿਦ੍ਵੈਸਕ ੫ ੧੪੬ ੧੪੮ ੬੫ ਚੋਖਧਰ
ਤਛਪੈਛੰਦ ਜੁ ਅਪਾਰ ॥ ੧੫ ॥ ਬਬ੍ਹੁਪਾਂਚ ਪ੍ਕਾਰ ਕੋ ਹੁਲਾ ੪ ੧੪੮ ੧੪੯ ੬੬ ਰੋਖਧਰ
ਆਨੰਦ ਰਾਜ ॥ ਮੋਹਨ ਮੰਗਲ ਭੇਦਏ ਮੰਗਲਕੋਸੁਸਮਾਜ ॥ ੩ ੧੫੦ ੧੪੯ ੬੭ ਰਾਖਧਰ
੧੬ ॥ ਆਗੇਕੀਦ੍ਵੈਤੁਕ ਰਹੀਤਾਹੁਕੋਸਰਭੇਦ॥ਹੰਸਸੁਰਸ ਪੁਨ ੨ ੧੫੨ ੧੫੦ ੬੮ ਰੋਕਧਰ
ਰੰਗਹੈਕਾਮਸਜਾਮਬਿਨਖੇਦ ॥ ੧੭ ॥ ਯਾਬਿਧਿ ਪਛਿਸ੍ਤਰੇ ੧ ੧੫੩ ੧੫੧ ੬੯ ਬੋਕਧਰ
ਹੁਕੋ ਛੰਦਪੈਛੰਦ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ਏਕਏਕਕੇਭੇਦ ਜੋਤੇ ਅਛਿਕੋ
ਮਾਨ ॥ ੧੮ ॥ ਛਪੈਛੰਦ ਜਹ ਚਾਰਿਐ ਰੋਲਸਮੁਦ੍ਰ

॥ इकक्रमसत्तर यहिके जानिय भेदललाम ॥ १९ ॥
प्रथमरूप मै यहिके अठसठ गुरु पहिचान ॥ लघुखे
ड्डश पुनबरन सम चौरासी मतिमान ॥ २० ॥ इकसत
बावनबरनहैबरनेअंतमरूप॥सरबलघूगुरुतहिनही
जानलेहु रसकूप॥ २१ ॥ इमउनहत्तरनामकै छपैछं
द पहिचान ॥ रचतछंदप्रसतार कै इनगत भेदअमा
न ॥ २२ ॥ चालीसमेसुचक्र धरनाम छपै यह आहि ॥
उनतिसगुरु चौरानबे लघुलखहु अवगाह ॥ २३ ॥
सरब बरन याके बने इकसततेइस मीत ॥ याबि
धि सोया छपैकोछपैछजत छितजीत ॥ २४ ॥ अथलछन
॥ छक्कल द्वैकलतीनकल त्रैकल द्वै खट दोज ॥ याबि
धि कीजै चारतुक रोलबधुसोइ ॥ २५ ॥ पुनद्वैतुकजो
अंतकीता मै अपर बिबेक ॥ द्वै खट द्वै त्रै दोज त्रै पंच
तीन द्वै टेक ॥ २६ ॥ अथ संखजा या छपै की सुनहुछ
बीलीरीत॥जातेबढैछंदकेलखबेकीमनप्रीत॥ कोटचार
बजासीसुलखइकतालीसहजार । चारसतकठासी भए
पुनपरारधनिरधार॥२८॥ चारसंखनबेपदमनबेनील
सुधार। पैंतीसखरबसुअरबहै उनतालीस अपार॥
२९ ॥ तिरसठकोद सुजानिऐ बासठलाख सुजान । चा
लीसहसतीनसत चौरासीसंखजान ॥ ३० ॥ ४८२४१
४८८।४९०९०३५३९।९३६२४०३८४ ॥ अब उ

दिसट यकी कहौं यहकोबे है भेद । जाकेजाने जानिऐ
जापजाप को बेद ॥३१॥ एकहजार तिरानबे है परार
ध मतिमान ॥ तीनसैखतेइीसहै पदमजान गुन गजान
॥ ३२ ॥ खसृनीलतजेअसृ है खरबअरब खटआठ ॥
कोटसतावन जानिऐ बँतिसलाखसुठाठ ॥ ३३ ॥ सहस
तुसीइकसत इकजासिज मोभेद । चकूचिह्न कीछपै
मैलखहुमीत बिनखेद ॥ ३४ ॥ १९३।३२३६०८६८
५७३२८३१८१ ॥ और भेदमेरुहिकेतजे सुधता का
मान। परकटिलिखत सुरीबधछ यांते लिखेनजान ॥
३५॥ अथ भुजंगाप्रयातलखजटा॥छुः ॥ जहाचारयारीन
कोनेमहोई॥ भुजंगाप्रयातालखोमीत सोई । इहाअरध
हीजानलीजै भुजंगा। कहजेआप जाकै सुईबापअंगा ॥
३६॥ दोहा ॥ कहत रसावलयाहिकै सखनारकौंएक।
मँतादसकेभेदसोंसोमराजसुबिबेक॥३७ ॥ अंकहदकेने
मबिनदैतुक मानहिजोइ । चारयगानकै होइतबछंद
भुजंगा सलोइ ॥ ३८॥ कजेंकि चतुरबसुछंदमै ऐसेहु
प्रगट लखात। बिंसतमोबाईसमे सोतें प्रगट बिखजात
॥ ३९ ॥ करियन कछु मंदेहजा लख अनंत चातछंद ॥
नाम नेमकै नेमनहिकेवल कबिहुँपमंद ॥ ४० ॥ अथ
चाचरीछंद लखजन ॥ चतुरबरन कै जानिऐ यहजु प-
तिसटा छंदा ताके पंचमभेदकै नामचाचरीछंद ॥ ४१

॥ इकक्रमसतर याहिके जानिज भेदललाम ॥ १९ ॥ प्रथमरूप मै याहिके अठसठ गुरु पहिचान ॥ लघुखे ड्रश पुनधरन सम चौरासी मतिमान ॥ २० ॥ इकसत बावनधरनहै धरनेअंतमरूप॥सरधलघुगुरतहिनही जानलेहु रसकूप॥ २१ ॥ इमउनहतरनामको छपैछंद पहिचान॥ रचतछंदपूसतार को इनगत भेदअमान ॥ २२ ॥ चालीसमोसुचकूधरनाम छपै यह आहि॥ उनतिसगुरु चौरानबे लघुलखहु अवगाह ॥ २३ ॥ सरध धरन याके बने इकसतउतेइस मीत ॥ याबि धि सोया छपैकोछपैछजत छितजीत ॥ २४ ॥ अथलछन ॥ छँकल दूैकलतीनकल त्रैकल दूै खट दोज ॥ याबि धि कीजै चारतुक रोलाबधुसोइ॥ २५ ॥ पुनदूैतुकजो अंतकी ता मै अपर बिबेक ॥ दूै खट दूै त्रै दोज त्रै पंच तीन दूै टेक ॥ २६ ॥ अथ सँखजा या छपै की सुनहुछ बीलीरीत॥जातेबाछैछंदकेलखबेकीमनप्रीत॥ कोटचार बजासीसुलखइकतालीसहजार । चारसतकठासी भए पुनपरारधनिरधार॥२८॥ चारसँखनबेपदमनबेनील सुधार। पैंतीसखरबसुअरबहै उनतालीस अपार॥ २९ ॥ तिरसठकोट सुजानिअै बासठलाख सुजान । चालीसहसतीनसत चौरासीसँखजान ॥ ३० ॥ ४८२४१ ४८८।४९०९०३५३९।६३६२४०३८४ ॥ अब उ

दिसट याको कहौं यहकोबे है भेद । जाकेजाने जानिअै जापजाप को बेद॥३१॥ एकहजार तिरानबे है परार ध मतिमान ॥ तीनसँखतेइीसहै पदमजान गुन गजान ॥ ३२ ॥ खसृनीलतजेअसृ है खरबअरब खटआठ ॥ कोटसतावन जानिअै बतिसलाखसुठाठ॥ ३३ ॥ सहस तृासीइकसत इकजासिज मोभेद । चकूचिहू कीछपै मैलखहुमीत बिनखेद ॥ ३४ ॥ १९३।३२३९०८९८ ५७३२८३१८१ ॥ और भेदमेरुहिकेतजे सुपता का मान। परकटिलिखत सुरीथबछ याते लिखेनजान ॥ ३५॥ अथ भुजँगाप्रयातलखजल॥छुः ॥ जहाचारयारीन कोनेमहोई॥ भुजँगाप्रयातलखेमीत सोई । इहाअरध हीजानलीजै भुजँगा। कहजेआप जाको सुईषापअँगा ॥ ३६॥ दोहा ॥ कहत रसावलयाहिकौ सखनारकौइक। मँतादसकेभेदसोंसोमराजसुबिबेक॥३७ ॥ अंकहदकेने मबिनदूैतुक मानहिजोइ। चारयगनको होइतबछंद भुजँगा सलेाइ ॥ ३८॥ कजेंकि चतुरथसुछंदमै औसेहु प्रगट लखात। बिंसतमोबाईसमो सोतो प्रगट बिखजात ॥ ३९ ॥ करिजन कछु सँदेहजा लख अनँत गतछंद ॥ नाम नेमको नेमनहिकेवल कबिहूँपसँद ॥ ४० ॥ अथ चाचरीछंद लखजन ॥ चतुरथरन को जानिअै यहजु प- तिसटा छंद। ताके पँचमभेदको नामचाचरीछंद ॥ ४१

॥ ਤਾਕੋ ਲਖਨ ਲਘੁਗੁਰੂਪੁਨਲਘੁ ਗੁਰੁਧਰਦੇਉ। ਨਾਮ ਚਾ
ਚਰੀਹੋਇ ਸੋਲਖਸੁਜਾਨਸੁਖਲੇਉ ॥ ੪੨ ॥ ਕਹੂਬਰਨਤ੍ਰੈਕੋ
ਕਹਜੋ ਛੰਦ ਚਾਚਰੀਦਜਾਲ। ਤਹਾਯਗਨ ਕੋ ਨੇਮ ਹੈ ਅਪਰ
ਨਹਿਨ ਕੋਊ ਚਾਲ ॥ ੪੩ ॥ ਅਥ ਚਰਪਟਛੰਦ ਲਖਜ਼ਨ ॥
ਆਦਿਭਗਨਕੈਸਗਨਹੈ ਦੈਗੁਰੁ ਅੰਤਪ੍ਰਮਾਨ। ਕੈਸੁਸਗਨਹੈ
ਅੰਤਇਮ ਚੁਰਪਟ ਛੰਦ ਬਖਾਨ ॥ ੪੪ ॥ ਅਸ੍ਰਮਤਕੋ ਛੰਦ
ਯਹ ਹੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਤਿਸਿਧ ॥ ਗਣਪ੍ਰਸਤਾਰਹੁਕੈ ਕਿਏ ਭੇਦ
ਬਹੁਤਦੁਡਬ੍ਰਿਧ ॥ ੪੫ ॥ ਅਥ ਰੁਆਲਛੰਦ ਲਖਜ਼ਨ ॥ ਚੌਦ
ਹਪਰਬਿਸ੍ਰਾਮਕਰਦੁਤਿਅਦਸਹੁਪਰਰਾਖ। ਯਾਬਿਧਿ ਰਚਕੈ
ਚਾਰਤੁਕ ਛੰਦਰੁਆਲਹਿ ਭਾਖ ॥ ੪੬ ॥ ਇਕਤੁਕ ਚੌਬਿਸ
ਮਤਲਖਚੌਤੁਕ ਖਟਨੌਧਾਰ। ਤਾਲਅੰਤਕੋ ਨੇਮਕੈ ਰਚਹੁ ਸੁ
ਗਣਪ੍ਰਸਤਾਰ ॥ ੪੭ ॥ ਅਥ ਮਧੁਭਾਰਛੰਦਕੋ ਲਖਜ਼ਣ। ਅ
ਸਟਮਤਕੋਕਸਟ ਹਰ ਹੈਪ੍ਰਸਿਧ ਮਧੁਭਾਰ। ਤਮੈ ਏਕਬਿ
ਚਾਰ ਹੈ ਸਮੁਝ ਨ ਤਾਹਿ ਗਵਾਰ ॥ ੪੮ ॥ ਅੰਤਜਗਨਕੋ ਨੇ
ਮਹੈ ਅਪਰਨਹਿਨ ਕੁਛਬੰਦ। ਯਾਬਿਧਿਛੰਦ ਪ੍ਰਬੰਦਮੇ ਰਚਹੁ
ਰੁਚਿਰਰੁਚਿਛੰਦ ॥ ੪੯ ॥ ਅਥ ਭਗਵਤੀ ਛੰਦ ਲਖਜ਼ਣ ॥
ਦਸਮੱਤਾਕੋਛੰਦ ਯਹ ਸੋਮਰਾਜ ਬਰਨਾਮ। ਕਹਿਓ ਭਗਵ
ਤੀ ਛੰਦ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਤਧਾਮ ॥ ੫੦ ॥ ਦਸਮੱਤਾਕੀ
ਏਕਤੁਕ ਅੰਤਯਗਨ ਧਰਦੇਇ। ਕੈਰਗਨਹੁਕੋ ਅੰਤ ਧਰ
ਛੰਦ ਭਗਵਤੀਭੇਯ ॥ ੫੧ ॥ ਅਥ ਹਰਿਬੋਲਮਨਾ ਛੰਦ ਲ
ਖਜ਼ਣ ॥ ਦੈਸਗਨਨ ਕੋ ਨੇਮਜਹਿ ਅਪਰ ਨਹਿਨ ਕਛੁਬੰਦ

॥ ਤਿਲਕਾਹੂੰਹੈ ਨਾਮ ਯਹ ਹਰੀ ਬੋਲਮਨਛੰਦ ॥ ੫੨ ॥ ਅਥ
ਏਕਾਛਰੀਛੰਦ ਲਖਜ਼ਣ ॥ ਇਕਲਘੁ ਇਕਗੁਰੁਹੋਇਤਹਏ
ਕਅੱਛਰੀ ਛੰਦ ॥ ਜਗਨ ਯਗਨਕੋਰੂਪਹੂੰਹੈਯਾਮੈ ਮਤਿਚੰਦ ॥
੫੩ ॥ ਯਾਬਿਧਸੋ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਕੋ ਏਨਵਛੰਦ ਅਨੂਪ ॥ ਯਾਕੋ
ਜਾਨੇ ਜਾਨਿਐ ਭੇਦਸਰੇਖ ਨਿਰੂਪ ॥ ੬੪ ॥ ਹਰਿਨਿਹਾਲਸ
ਤਿਗੁਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਾਪੈ ਹੈਇ ਬਿਸੇਖ। ਸੋਇਨ ਭੇਦਨ ਕੋਲਖੇ
ਰੇਖਅਰੇਖਹਿਰੇਖ ॥ ੫੫ ॥ ਬਾਰਬਾਰਕਰ ਜੋਰਕਰ ਯਹਮਾਂ
ਗਿਯਬਰਦਾਨ। ਸ੍ਰੀਸੋਢੀਸੁਲਤਾਨਕੋਧਜ਼ਾਨ ਹੋਇਅਵਸਾਨ
॥ ੫੬ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਸੁਵਰਾਜ ਗਤਪਿੰਗਲ ਸੂਚੀਸਮਾ-
ਪਤਃ ॥ ੧ ॥ ਅਥ ਬੇਨਤੀ ਕਬਿਤ ॥ ਗੋਦਰੀਛਰੇਸ਼ ਸੋ ਦੁ
ਸ਼ਾਲਾਕੀ ਕੀਮਤਿਕਹਾਂ ਹੀਂਗਬੇਚ ਵਾਸੋਂ ਕਸਤੂਰੀ ਕੀ ਨ
ਸਾਰ ਹੈ। ਕੁਟਕਨ ਜਾਨੈ ਕਛੁ ਹੰਸਗਤੀ ਪਾਰਾਵਾਰ ਖੁੰਡੀਕੋ
ਸਵਾਰਨਾ ਅਰਾਕੀਪੈ ਸਵਾਰਹੈ। ਸਾਗਕੋਬਿਚੈਯਾਭੈਯਾ ਮਾ
ਨਕ ਨਜਾਨੈਕਛੂ ਹੀਰਨਕੀ ਸਾਰਸੋ ਅਹੀਰਨੀ ਲਚਾਰਹੈ।
ਤੈਸੇ ਜਾਪਜੀ ਕੋ ਹੀਕੋਨੀਕੋ ਨਰਤੀਕੋਜਾਨੋ ਤਉਰਸਹਾਂਸ
ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਬਿਚਾਰ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਜੋ ਜਾਪਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ
ਜੀਨੇ (ਨਾ) ਅਨਕਰੂਪ ਸ੍ਰੀਨਾਨਕਜੂ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਜਗਤ ਉਧਾ
ਰਨਬੋਕੋ ਦੀਆ ਸੋਈ ਜਪਜਾਪਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵਜੂ
ਨਿਜਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀਅੰਗਦਰੂਪਜੂ ਕੋ ਦੇਤੇਭਏ ਸੋਈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅੰਗ
ਦਜੂਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਮਰਜੀਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਜਗਤ ਉਧਾਰਕ ਜਹਾਜ
ਦੀਆ ਸੋਈਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਅਮਰਜੂਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀ

ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਦੀਆ ਪੁਨਾ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀ ਰਾਮਦਾਸ
ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ਼ਕਿਆ ਸੋਈਸ੍ਰੀ
ਅਕਾਲਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਜੂਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਹਰਿਗੁਬਿੰਦਜੂ
ਕੋ ਦੀਆ ਸੋਹਰੀਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੁਬਿੰਦਜੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਹਰੀਰਾਯ
ਜੂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੀਆ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਯ ਜੂਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਹਰੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਆ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਹਰੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਤੇਗ਼ਬਹਾਦਰ ਜੂਕੇ ਪ੍ਰਤੀਦਿ
ਆ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਤੇਗ਼ਬਹਾ
ਦਰਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਸ੍ਰੀਕਲਗ਼ੀਧਰ ਨਿਜਰੂਪ ਕੋ ਦੀਆ ਸੋ
ਈਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜਗਤਉਧਾਰਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਕਲਗ਼ੀਧਰ
ਰੂਪ ਕਰ ਸੋਈ ਜਪ ਮੰਤ੍ਰ ਪਰਮ ਗੰਭੀਰਾਰਥ ਜਾਨਕਰ ਅ
ਤਿਸੁਗਮਰੂਪਸੋਂ ਸਰਬਤ੍ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀ ਖ਼ਾਲਸਾਜੂਕੋ ਪ
ਰਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਨਾਮ ਕਰ ਪਾਨ ਕਰਾਯਾ ॥ ਪੁਨਾ
ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਸੋਈ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗ਼ੀਧਰਰੂਪਕਰ
ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਮਨੀਸਿੰਘਜੂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਗਤ ਉਧਾਰਕ ਜਹਾਜ
ਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਨੀਸਿੰਘ
ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਗੁਰੁਬਖ਼ਸ਼ਸਿੰਘ ਜੂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਵਦ
ਕਰਾਇਆ ਸੋਈਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਗੁਰੁਬ
ਕਸ਼ਸਿੰਘਰੂਪ ਹੋਕਰ ਜਗਤ ਜਹਾਜ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਅਮਰਸਿੰ
ਘਜੂਕੇ ਪ੍ਰਤੀਦੀਆ ਸੋਈ ਅਮਰਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਬ੍ਰਹਮਰੂਪ
ਰਾਮਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੀਆ ਸੋਈ ਅ-

ਕਾਲਪੁਰੁਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਿੰਘਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਕਰ ਸ੍ਰੀ
ਚੰਦ੍ਰਰੂਪ ਪਰਮ ਸੀਤਲ ਅਨੰਤ ਗੁਨੋਂਕਰ ਯੁਕ੍ਤ ਦਿਬਜ ਚ-
ਖ਼ੂ ਅਬ ਇਸਕਾਲ ਮੇ ਜਗਤ ਜਹਾਜ ਰੂਪ ਸੀ
ਭਾਈ ਸਿੰਘ ਸਾਹਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ
ਸੋ ਤਿਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਮੈ ਜੋ ਦਾਸ ਹੂੰ ਅਤਜੰਤ ਤਿਨਕੀ ਕ੍ਰਿ
ਪਾ ਕਾ ਪਾਤ੍ ਮੁਝ ਕੌ ਜੈਸੇ ਕੁਛ ਕਲਗੀ ਧਰ ਕਰ ਪੈਰੇ ਹੂ
ਏ ਸਫ਼ੁਰਨ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਮੈਨੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾ
ਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਤਦ੍ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸੁਮੇਰ ਸਿੰਘ ਜੂ ਔਰ ਭਾਈ
ਗਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੂ ਦਿਬੌਚਖਜੂ ਤਿਨ ਕਰ ਪੈਰੇ ਹੂਏ ਤਿਨਕੇ
ਪ੍ਰਤੀ॥ਤਥਾ ॥ਔਰ ਸਰਬਤ੍ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਵਨ ਕ
ਰਾਯਾਹੈਸੋ ਸਰਬਤ੍ਸੰਗਤਕ੍ਰਿਪਾਕਰਯਹ ਬਰਦੀਜੈਜੋ ਆਪ
ਕੇ ਚਰਨੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੋਇ ਸਰਬਦਾ ਔਰ ਧਨ ਧਾਨਜ
ਰਾਜ ਸੰਪਦਾ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿ ਮੋਖਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ
ਇਛਾ ਮੁਝਕੋ ਨਹੀ ਹੈ ਜਨਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜਨ
ਮੋ ਕਾ ਤਥਾ ਮਰਨ ਕਾ ਕੁਛ ਖੇਦ ਨਹੀ ਹੈ॥ਪਰੰਤੁ ਯਹ ਅਸੀ
ਰ ਬਾਦ ਦੀਜੀਏ ਜੋ ਆਪਕੇ ਚਰਨੋ ਕੇ ਸਾਥ ਅਨਨਜ ਪ੍ਰੀ
ਤੀ ਰਹੈ । ਇਹੀ ਭਜਨ ਹੈ ਇਹੀ ਸਮਾਧੀ ਹੈ ਜਪ ਤਪਾਦਿ
ਇਹੀ ਸਰਬਸ੍ਵ ਹੈ ਮੁਝਕਾ ਅਉਰ ਮੋਖਜ ਕੋ ਅਧਿਕ ਪਦਾਰ
ਥ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸੋਮਾਨੈ ਪਰੰਤੁ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਯਹੀ ਮੋਖਜ ਰੂ
ਪ ਹੈ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰ ਚਰਨਾ ॥
ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦੋ ਜਿਹ ਸਰਨਾ ॥ ਜਿਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖ

ਹਿ ਪਾਈ ॥ ਰੁਚਿਰ ਸੁਰੁਚਿਰਚਕਥਾਸੁਨਾਈ ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਾ ॥
ਸਰਬਸੰਤ ਗੁਰੁਖਾਲਸਾ ਬਾਰਬਾਰ ਕਰਬੰਦ ॥ ਬੰਦ ਬਿਨਾਸ
ਨ ਬੰਦ ਤੈ ਬੰਦੋ ਬੰਦਜ ਮੁਕੰਦ ॥ ੨ ॥ ਕੀਟ ਕੁਸੁਮ ਸੰਗਤ
ਸੁਭਤ ਦੇਵ ਸੀਸ ਜਿਮ ਜਾਯ ॥ ਤਿਮ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇਭ
ਯੋ ਉਚ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਯ ॥ ੩ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ਪੁਨ
ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਉਚਾਰਦੈ ਮੰਤ੍ ਅਨੂਪ
ਅਨਾਦਿ ॥ ੪ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਕਲ ਕਲਿ ਕਲ ਮਲਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਨਾਮ
ਮਹਾ ਮੰਤ੍ ਸੁਵਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਚੱਕ੍ ਧਰ ਚਰਿਤ੍ ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਯਾਂ
ਪਰਮ ਭਕ੍ਤ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਯਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਕਲਿ
ਕਲੰਕਪ੍ਧ੍ਵੰ ਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀ ਧਰ ਦਸਮ ਗੁਰੁ ਕ੍ਰਿਤੇ ਸ੍ਰੀ
ਮਤ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਸਿਖਜਤ ਨਿਹਾਲ
ਸਿੰਘੇਨ ਬਿਰ ਚਿਤਾਯਾਂ ਦ੍ਵਾਬਿੰਸਤਮੋਛੰਦ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ
ਬਜ਼ਾਖਜ਼ਾ ਉਤਰ ਪਖਜ਼ੇ ਕਰਮ ਨਾਮ ਯਥਾਮਤਿ ਬਰਨਨ ਗ੍ਰੰ
ਥ ਸਮਾਪਤਿ ਨਾਮ ਅਸ੍ਵਾਦਸਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧੯ ॥ ਅਫਜੂ ੫੪॥
ਉਤਰ ਪਖਜ ਸਮਾਪਤਃ ॥ ੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚੱਕ੍ ਧਰ ਚਰਿਤ੍
ਚਾਰੁ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਸਮਾਪਤਹ ॥ ੧ ॥

ਸੰਃ ੧੯੨੯ ਸ੍ਰੀ ਮਨ ਨਾਨਕੀਯ ਸੰਮਤ ॥ ੪੦੨ ॥ ਸ
ਨ ਫਸਲੀ ॥ ੧੨੮੦ ॥ ਸਾਕਾ ਸਨ ॥ ੧੯੭੨ ॥ ਕਾਰਤਿ
ਕ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ॥ ੩੦ ॥ ਵੀਰਵਾਰ ॥ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ

ਅਥ ਨਿਵੇਦਨ ਸਮਾਪਤ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖਜਤੇ

ਦੋਃ ॥ ਆਲ੍ਹੂਵਾਲੀਆ ਜ਼ਾਤਬਰ ਸੰਤਸਿੰਘ ਸੁਭ ਨਾਮ ॥
ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਕਿਰਤ ਕਰ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਧਾਮ ॥ ੧ ॥ ਅਮਰ
ਸਿੰਘ ਬਰਤਾਤ ਲਖ ਅਮਰ ਸੁਤਹਿਅਸਪਾਇ ॥ ਪਰਉਪ
ਕਾਰ ਸੁਧਾਨ੍ਰੁਰਟੀਕਾ ਜਾਪ ਛਪਾਇ ॥ ੨ ॥ ਕਬਿਤ ॥
ਸੁਗੀਸੁਸਿਚਾਨੀਸੀ ਆਸੁਰੀਸੁਕਾਨੀਸੀ ਸੇਵਸਰਸਾਨੀਸੀ
ਸਾਰਨਸਲਾਕੀ ਸੀ ॥ ਸੁਰਨ ਸਹਾਨੀ ਸੀ ਸੰਤਸਨਮਾਨੀ ਸੀ
ਸ਼ਕ੍ਰ ਸੁਦਾਨੀਸੀ ਸੁਰਸਾਰਥ ਸਿਜ਼ਾਨੀ ਅਛਾਕੀ ਸੀ ॥ ਸਸੀ
ਕਰਸਾਨੀ ਸੀ ਸਤਿਸਰਸਾਨੀ ਸੀ ਸਗੁਨ ਸਨਮਾਨੀ ਸੀ ਅ
ਗੁਨ ਸਹਿਜਾਕੀ ਸੀ ॥ ਸੁਨੋ ਸੁਭਸਾਕੀ ਸੀ ਸਾਗਰ ਸੁਸਾਕੀ
ਸੀ ਸਾਹਿਬ ਸਲੋਕ ਸੇਰ ਸੂਰਸੇ ਰਸਾਕੀ ਸੀ ॥ ੩ ॥ ਦੋਃ
॥ ਸ਼ਰਲ ਸਹਿਲ ਸੁੰਦਰ ਸੁਰਸ ਸਰਨ ਸਰਨ ਸਰਨਾਇ
॥ ਸੋਕ ਸ਼ਗਰ ਸਾਗਰ ਸੁਹੈ ਸਹੀਸੀਕ ਸਰਸਾਇ ॥ ੪ ॥
ਕਬਿਤ ॥ ਦੀਨੋ ਹੈ ਅਪਾਰ ਵਿਤ ਛਾਧਨੋ ਨਮਿਤ ਜਾਂ
ਕੋ ਪਰਉਪਕਾਰ ਚਿਤ ਚਿਤਹਿਤ ਮਾਨਕੋ ॥ ਸੁਤਬਾਮ ਸੰਪ
ਦਾ ਕੀ ਊਨਤਾ ਨ ਕੋਊ ਤਾਕੋ ਸਦਾ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰੈ ਉਤਮ
ਸੁਦਾਨ ਕੋ ॥ ਧੀਰਜ ਧਰਮ ਔਰ ਖਿਮਾਕੋ ਗ੍ਰਹਿਨ ਕੀਨੋ
ਤਾਮਸ ਕੋ ਨਾਮ ਕਬੀ ਸੁਨਤਨ ਕਾਨਕੋ ॥ ਸੰਤ ਮਿਰਗੇਸ
ਸਦਾ ਆਠੋ ਜਾਮ ਸੇਵ ਆਸਠਾਕਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕਰਣਾ
ਨਿਧਾਨਕੋ ॥ ੫ ॥ ਟੀਕੋ ਹੈ ਅਜਬ ਸਭ ਜਾਨ ਹੈ ਸੁਬੁਧ
ਕਵਿ ਛਬ ਰਸ ਭਾਵਕਰ ਭਰਜੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੋ ॥ ਸ਼ੁਭਿ ਔ ਪੁਰਾ

ਨ ਖਟ ਭਾਗਵਤ ਭਾਰਤਕੇ ਸੂਤ੍ਰਔ ਯਾਮਨ ਕੀ ਗਿਰਾ ਬੁਧਿ ਮਾਨ ਸੋ॥ਤੁਲਸੀਔ ਸੂਰਗਿਰਾ ਗੁਰੂਗਿਰਾਕਹੂੰਧਰੀਛੰਦਨਕੀ ਰੀਤ ਕਰ ਪਿੰਗਲ ਨਿਸਾਨ ਸੋ ॥ ਸੂਰਜ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਔਰ ਹਰੀ ਕਰਤਾਰ ਜੁਰਾ ਕੀਨ ਹੈ ਸੁਧਾਈ ਨਿਜ ਬੁਧ ਅਨਮਾਨ ਸੋ ॥ ੬ ॥ ਵਿਦਜਾ ਕੋ ਬੋਧ ਮੰਦ ਛੰਦ ਬੰਦਫੰਦ ਨਾਹਿ ਚੂਫ ਆਸਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸ਼ਕੈ ਜਾਨਕੋ॥ ਪੰਡਤ ਕਵੀਸੁਬਰ ਸੰਤ ਔ ਮਹੰਤ ਜੇਤੇ ਖਿਮਾ ਕਰੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਬਾਰਨ ਅਜਾਨ ਕੋ ॥ ਪਰੀ ਚੂਕ ਦਾਨ ਤੇ ਪਠੇਂ ਸਭ ਸੋਧਕਰ ਉਤਮ ਸੁਲਛ ਏਹੀ ਬੇਦ ਔ ਰਾਨ ਕੋ ॥ ਦਾਸ ਅਰਦਾਸ ਕਰੇਂ ਚਰਨ ਤਿ ਹਾਰੇ ਪਾਸ ਆਨ ਪੂਰ ਕਰੋ ਚਿਤ ਧਰੋ ਨ ਗਿਲਾਨ ਕੋ ॥ ੭ ॥ ਚੋਹੇ ਕੇ ਨਿਵਾਸੀ ਜੇ ਖਲਾਸੀ ਜਮਪਾਸੀ ਹੂੰ ਤੇ ਦੇਵਲੋਕ ਆਸੀ ਸੁਤਾਪਤੀ ਨ ਨਾਸੀ ਹੈ॥ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੈਨਾਸੀ ਚਿਤ ਮੋ ਹਲਾਸੀ ਜਾਹਿ ਦੂਤਨ ਕੋ ਹਾਸੀ ਹੀ ਕਰਤ ਸੁਖ ਰਾਸੀ ਹੈ॥ ਗਿਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਜਾਤ ਸਿਵਪੁਰੀ ਕਾਸੀ ਜੀ ਕੋ ਐਸੀ ਦਿਸਾ ਤਾਹੀ ਦੁਖ ਭੰਜਨੀ ਜੋ ਆਸੀ ਹੈ ॥ ਆਨੰਦ ਸੁਘਨ ਰਾ ਸੀ ਅਸੁ ਸਿਧ ਦਾਸੀ ਰਹੈ ਸੁਰਜ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਅਬ ਨਾਸੀ ਹੈਂ॥ ੮ ॥

ਦੋਃ ॥ ਭੂਤ ਇੰਦ੍ਰੇ ਸਿਧਿਸਸਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਪਖ ਗ੍ਰਹਿ ਯੋਮ ॥
ਮਾਸ ਵਿਸਾਖ ਸੁਬੁਧ ਦਿਵ ਭਜੋ ਅਲੰਛਪਸੋਮ ॥੯॥
ਮਾਨਕਟਾਹਲਾ ਰਾਮਛੰਦ ਨਿਜ ਛਾਪੇ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥
ਚੂਨੀਲਾਲ ਸੁ ਨੇਕਖ ਕਰੋ ਸੋਧ ਚਿਤ ਚਾਹਿ॥ ੧੦ ॥